CONSILIUL CULTURII
ŞI EDUCAŢIEI SOCIALISTE
INSTITUTUL DE CERCETĂRI
ETNOLOGICE ŞI DIALECTOLOGICE

SERIA II TEXTE ŞI GLOSARE, 4

TEXTE
DIALECTALE
MUNTENIA
III

PUBLICATE DE
COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE,
MARIA MARIN, BOGDAN MARINESCU,
VICTORELA NEAGOE,
RUXANDRA PANĂ,
MARILENA TIUGAN,
MAGDALENA VULPE

1987

Volumul **TEXTE DIALECTALE, MUNTENIA,** III a fost elaborat în cadrul Sectorului de dialectologie al Institutului de cercetări etnologice și dialectologice

CONSILIUL CULTURII SI EDUCATIEI SOCIALISTE

INSTITUTUL DE CERCETARI ETNOLOGICE SI DIALECTOLOGICE

Sectorul de Dialectologie

SERIA II TEXTE SI GLOSARE, 4

TEXTE DIALECTALE

MUNTENIA

III

de

COSTIN BRATU, GALINA GHICULETE, MARIA MARIN,
BOGDAN MARINESCU, VICTORELA NEAGOE, RUXANDRA PANA,
MARILENA TIUGAN, MAGDALENA VULPE

1976

VI

790. RECEA DE SUS (com.Recea)................................ 64-73

fîntî́na, 64; [Amintiri din viața subiectului], 65; mămắliga, 69; întîmplắre̯a ásta am avút-o, 69; [Întîmplare], 73.

791. FIERBINȚI (com.Șelaru)................................ 74-89

cam ásta erá múncă grî́uluị̯, 74; común-ásta a no̯ástră, 76; cî́nipa, 77; o clóșcă, 79; năște̯á acásă, 80; [Obiceiuri la Anul nou], 81; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 83; țắstu, 84; gîndáĉⁱ, 84; am petrecút așá, 85; la moșⁱ, 88.

792. CĂTUNU (com.Poeni) 90-104

lup turbát, 90; crește̯án gîndáĉ, 92; vene̯á lupḱ, 93; știé feméi̯ dă dăscî́ntă, 94; așá i̯erá ᵘobyiĉéi̯u, 95; zmei̯, 98; comórⁱ, 98; núnta, 99; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 100; clóșca, 101; grî́u, 102; așá să distráu̯ atúnĉa, 103.

793. GRATIA 104-123

la porúmb, 104; grî́u, 105; cu cărúța, 107; lupu̯ái̯ca, 114; așá fáĉe fétili, 117; cî́nipa, 118; gîndáĉ, 119; m-an̯‿căsători‿și i̯o̩ mícă , 120; dăscî́nteĉili la nᵘoi̯, 121.

794. TĂTĂRĂȘTII DE SUS 123-140

o yînăto̯áre, 123; un‿vi̯ézure̩, 125; s-a auzí‿dă strigói̯, 126; cî́nipa, 128; ne̯-a spar‿cása, 129; la náștere, 132; obiĉéi̯urli núnți̯, 134; mămắliga, 139.

795. BACIU (com.Blejești) 140-147

púțurⁱ, 140; cînd ere̯ám fátă máre, 141; săpún, 143; și-i̯ lu̯a la dăscîntát, 145; sóba, 146; pórcu, 147.

796. ZÎMBREASCA.. 148-161

i̯er^{e}áu̯ lup^{i}, 148; vía, 15o; şî a̋rs a murít, 15o; pîn-acú ã‿scăpát, 153; lăsá cása u̯agănă, 156; er^{e}á múṇcă múltă, 157; am pleca‿cu ^{i}el, 158; făĉá cam̄ ra̋r pî́i̯ni, 159; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 16o.

797. TALPA-BÎSCOVENI (com.Talpa)..........................161-173

v^{i}íţa, 161; cásâ bătrî̌ni̯ască, 162; [Preparate din făină], 163; clóşca, 164; [Porcul], 165; tutúnu, 167; mumulíţa plói̯i, 169; păcálă-ŋ‿sátu lui̯, 169; ţî́ca-ŋ‿cásâ, 172; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 172.

798. MERENII DE JOS (com.Mereni)..........................173-18o

túrtă dă mălái̯, 173; tutúnu, 173; lúpu, 174; cása, 175; p^{u}órcu, 176; o cápră avea̯á trei̯ i̯ez^{i}, 179.

799. DRĂCŞENEI...18o-188

ăsta a fos‿pórtu atúnĉ^{i}, 18o; ^{u}ómu mi̯eu̯ a fos‿călușár^{i}, 181; tutúnu, 182; cuŋ‿să‿fáĉe pî́i̯nea, 183; cî́nipa, 184; brî́ŋza, 186; săpúnu, 187.

8oo. MOŞTENI...188-2oo

în nó^{u}o súte şápte, 188; focu̯-ái̯iĉ a fost, 189; ne duĉám cu v^{y}ítili, 19o; váru-mi̯ó‿ăla, 191; o cásă, 192; ásta mi̯-e meseria, 193; aşá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun, 193; săpúnu, 196; pri̯étinu myeu̯, 197; cîn‿m-an‿dus i̯o cu viţéi̯i, 198.

8o1. VÎRTOAPELE DE SUS (com.Vîrtoape) 2oo-212

grî́u̯u, 2oo; vyíi̯e, 2o2; óili, 2o3; lúpu, 2o5; toámna să făĉá núnţili̯, 2o6; cî́nipa, 2o8; borangíc, 2o9; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 21o; pórcu, 21o.

VIII

802. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE 212-220

porúmbu, 212; o cásă, 213; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 214; [Cînepa], 214; gîndáĉi, 215; grî́u̯u, 216; am i̯eu̯ o nepu̯átă, 216; a fuĝí‿cu‿i̯el dîm‿ bîlĉ^{i}, 218; álbă-ca-zăpáda, 219.

803. LĂCENI (com.Orbeasca) 221-233

m-a călcát o maşínă pă piĉére, 221; [Din istoria satului], 222; porúmbu, 223; grî́u, 223; ví^{i}a, 224; am̟‿ fuĝít, 225; cî́nipa, 226; la grădinărí^{i}e, 227; tutúnu, 227; [Porcul], 229; tai̯că-me̯o s-a prăpădít, 230; [Înmormîntarea], 231; a murí‿şî̋ màm-máre̯a me̯a, 233.

804. MAVRODIN..234-249

a vru‿să mă cálĉe cărúţa, 234; cîŋ‿cu revólta‿áe̯a, 234; drăgái̯că, 237; porúmbu, 237; bumbácu, 238; am̟‿ foz‿dă mic copíl púsă dûpă ^{u}oi̯ ĉọbănọái̯că, 239; ^{u}osî́za ^{u}o fáĉe săpún, 241; mămăligúţa, 243; un ţăst, 244; núma trăznắi̯ făĉe̯ám, 245.

805. TOPORU 250-259

[Din viaţa subiectului], 250; [Bordei; casă], 251; revulúţii̯a, 253; am̟‿fost la cîmp, 254; mai̯ am avú‿ş^{i}‿ i̯o úna, 254; murătór^{i}, 255; ave̯ám tîrl-afáră, 257; i̯-a prin̟s pîn̟‿la úrmă, 258.

806. TELEORMANU(com.Mîrzăneşti) 259-272

lúpu ne̯-a pîndít, 259; să lu̯a fetíli̯-atúnĉa cu núntă, 260; cînd a fost d-a fuĝít lúme̯a, 261; s-a-ntîmplát o nenoroĉíre, 263; cî́nipa, 264; mălái̯, 265; bumbác, 266; aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă, 267; cása, 267; veníi̯ cu fáta, 268; sîntém la rőşii̯ acúşa, 270; [Ce a făcut subiectul ieri şi azi], 270; car^{i} ápili, 271.

807. ȚIGĂNEȘTI 272-282

ánu nóu̯u sᵘte șápte, 272; cum m-an̯ căsătorít, 274; [Vița de vie], 275; núnta, 276; bumbácu, 277; mămălíga, 278; mă simțẹám...bolnávă, 278; [Ce a făcut subiectul ieri și azi], 28o; s-au̯ lu̯at amîndói̯, 281.

808. CERVENIA.. 282-292

túrta furníĝililor, 282; săpún, 283; mo̯áre u̯ómu, 285; grî́u, 287; víi̯à, 289; la grădínă la soláre, 29o; pícă purĉẹáo̯a, 291.

809. PIETROȘANI.. 292-3o3

púnem porúmᵇᵘ, 292; pî́i̯nẹa, 294; săpúnu, 296; așá să ....petrég núnțilẹ-acúma, 297; n-aᵐ mai̯ vru să plec sî́ŋgură, 3o2.

81o. ZIMNICEA.. 3o3-312

lúpu̯-a rămás în̯ sánie̯, 3o3; cî́te nu să-ntî́mplă, 3o4; ș̌-ᵘodát-am plecát într-o i̯árnă, 3o5; dă ánu nou̯,3o6; túrta furníĝilor, 3o7; ródu pămî́ntûlui̯, 3o8; la bumbác, 3o9; fac săpún, 31o; s-a petrecút timpurî́li, 311;

811. NUCET... 313-328

cása dă bî́rginᶦ, 313; an logodít, 314; am făcú núntă, 317; să spui̯ dâspre gîndácᶦ, 32o; am fúĝiᵗ cu i̯el,323.

812. GHEBOAIA (com.Finta)..................................... 328-347

[Vase din lut], 328; femẹ́a-nnăștẹ́a, 333; áre putére fermecăto̯árẹa, 334; să fáĉe strigói̯, 336; i̯ese árse frumós cu lúĉu, 337; dîm pᵘorc așá să fáĉẹ, 339; príma dátă fuĝítă ș-a dóo̯a o̯áre núntă, 341; ā...plecá cú él într-o sẹáră, 344.

X

13. BOLOVANI (com.Cornaţel)................................ 347-361

şî-nĉépe să píĉe spírtu̦, 347; cărúţa, 348; [Istoricul satului], 350; brî́n̦za, 351; dăscî́n‿dă dắo^{k}, 352; porú^{m}bū, 354; [Casa], 355; i̯o nij‿n-an̦‿făcú‿nűntă, 356; un mort mo̯árè, 358; ĉíper vite̯ázu lúmi ,360.

814. TEṬCOIU (com.Mătăsari)................................ 362-374

cása, 362; sẹmănăm tutúnu, 367; [Porcul], 368; púne núnta, 372.

815. BUTIMANU 374-390

porúmbu, 374; grî́u̯u, 377; i̯erám şî̦ e̯o tî́năr, 379; croz^{i} dă săpún, 381; mi̯-er^{e}á ^{u}óki la ^{î}ásta, 382; cî́nipa, 385; gîndáĉ^{i}, 387; am̦‿fos‿pă bărăgánu, 388; la mormîntáre̦, 390.

816. MERENI (com.Conţeşti).................................. 391-401

opín̦j^{i}‿dă i̯ápă, 391; a murí‿dăf^{h}initív !, 392; àm‿plecátără noi̯ amîndói̯, 393; i̯erá primăvàră,395; ã̯făcú‿şí săpún,395; făĉáu̯ puntiu̯áre,397; o-Mormîntáre. 398; să pun o̯ále. 401.

817. ULIEŞTI 402-413

cásă̦ d̦ă lem^{n}, 402; tutúnu, 403; p^{u}orúmbu, 407; cî́nipă, 409; u̯óţi/u̯őţi !, 410; núnta, 411.

818. ZIDURILE (com.Odobeşti)................................ 413-425

càrtóf^{h}i, 413; sorgái̯că, 414; proĉéstu, 415; am înnăscút, 417; ave̯ám ţest,417 ;făĉé‿săp^{u}ún, 419; s-a măritát aĉílẹa într-ũ‿sad‿veĉín, 420, lun‿dă dimine̯áţă, 421; dac-ave̯á le̯ác să sculá, 424.

819. BREZOAIA (com.Brezoaele)................................ 425-440

am scăpát în̦‿genúke, 425; [Porumbul ; grîul], 426; ásta ere̯á petréĉe$^{re̯a}$, 428; o e̯au̯ şi dă lun^{i} dă dimine̯áţa,430; [Zarzavaturi], 431; b^{u}orĉ^{e}águ, 434; ne̯-a suprín̦s p-áltu rûu̯, 435; vʸíẹa̯, 436; făĉᵉám pétre,438; cu‿únkul meu̯, 439.

820. CREVEDIA..440-451

am fost la focșánⁱ, 440; mormîntáre, 441; mi s-a-ntîmplá‿și míi̯e, 443; cîte am pătimí‿ș-an‿trás, 443; cînipa, 444; creștẹám borangîc, 445; avẹám putinéi̯, 446; să lăsá sec, 447; an‿lăsá‿ᵘói̯le, 448; i̯éle, 449; cu cóbʸilița mă duĉẹám, 449; tọámna să punẹá grîúu̯, 450; cînd erám noi̯ féte, 451.

821. CREVEDIA MARE 452-471

ĉetátẹa fétii̯, 452; mi̯-a rămás...pᵘolécra așá, 456; erẹá scrintít ăla, 457; neĝ, 458; sfînta, 458; ˢ-a pomení‿cu i̯édu...lîngâ i̯el, 460; áẹa avẹá zmeu̯, 461; dă apucát, 462; dă dău̯ók, 463; la mînicătọáre, 464; noi̯ știm pă băbéște, 464; a avú‿búbă la búrtă, 467; făĉé‿săpún, 468; múnca la tutún, 469; nẹ-a furá‿cálu,470.

822. MILITARI..472-482

făĉán‿transpórturⁱ, 472; cása mẹa, 475; punẹám porúmb, 476; cu camiᵘónu, 478; așá am păţít, 479; am‿văzút um‿pûi̯ dă lup, 482.

823. ULEȘTI (com.Bucșani)..............................483-494

[Viermi de mătase], 483; în nọáptẹa dă ánu nou̯, 483; așá-i̯ ᵘoki féti, 485; vine ursitórili dă-l ursẹáză, 488; ĉícă să fáĉe strigói̯, 491; lúpi a fost, 492; [Porcul] 493.

824. MIHĂILEȘTI..494-501

soţîi̯a dîntîi̯ mi̯-a murít, 494; ásta ⁱe săpúnu, 497; vii̯a, 498; mămăligúţa, 499; la sărbătórⁱ, 499; ásta făĉém meréu̯, 500; tutúnu, 500.

XII

825. COMANA..5o1-515

așá să-ntîmplá, 5o1; pépeni, 5o2; să făĉá hóră, 5o3; am lu̯at-o cu-nțelégę̂re, 5o4; grî́ᵘu, 5o7; ᵘo cásă, 5o8; cî́nipa, 5o9; gîndáĉî, 51o; o núntă, 512; și̋ i̯o știu̯ să fac săpún, 513; úna care mi̯-a spus-o veĉínu, 514.

826. GHIMPAȚI..515-523

víi̯a, 515; la sîmpi̯étru m-am măritát, 516; cásîli̯, 517; bumbác, 519; a murít máma, 52o; núntă, 522.

827. STOENEȘTI..524-545

o pastrámă, 524; i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe, 524; áᵉa măgură să zî̆ĉę̂ că̦ i̯éste dîn trei̯ pǫ́ale dă pămî́nt, 527; i̯eu̯ am‿fos‿cam sudui̯ítă dă táta, 528; la hóră, 53o; la mort, 532; dacă strígă la ĝę̑am, 534; i̯erę́á fǫ́arte áspru boi̯éru, 534; ĩ‿félu ắsta i̯éste cu vʸíi̯ili, 538; la hóră, 54o; i̯eu̯ am jucá‿și-ŋ‿călúș, ~~542~~; fasúle [și] ĉórbă, 545.

828. RADOVANU..546-556

să treerá cu cái̯i̯, 546; víi̯a, 546; spunę́ā bătrîni nóștri, 547; cása, 548; [Din viața subiectului], 549; cîn‿a fost să nasc, 55o; dóo féte my-a murítᵘ, 552; cî́nipa, 553; táta lu tatái̯a, 553.

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA..556-564

[Treieratul cu cai], 556; s-a bolnăvʸí‿dă fócu băi̯éților, 557; cî́nipă, 559; țigánu la vînătǫáre, 56o; la náșu, 561; víi̯a, 561; mălái̯u, 562; o núntă, 562; m-a mușcát um‿porc, 563; am colindát, 563.

83o. BĂNEASA..564-577

avę́am bordéi̯ îm‿pămî́nt, 564; cî́rtița, 566; cînd péștili ișá la bătaⁱe, 566; [Cum a salvat o fată de la înec], 568; șárpili, 57o; a găsi‿comǫ́ară, 57o; cînd m-ã‿apucát să fac o cásă, 571; cláčă, 574; după ĉé‿nàşte feméa̯, 575; i̯éne, 576.

831. GREACA..577-589

ắla i̯erá pórtu atúnĉ, 577; [Obiceiuri la sărbători], 579; ş-a plecá‿copíi̯i mái̯că, 58o; ca-m‿pove̋stẹ, 581; la pescuít, 582; cînipa, 585; a fost odátă̤ o cápră, 586; ⁱ̑éne, 589.

832. CHIRNOGI..589-6o1

ásta ẹ́ste cu víᵉ̑a, 589; bătẹ́aŋ‿la grátiⁱ̑ẹ, 592; i̯e fo̯a̋rte rău̯ fără cártẹ, 593; bumbác [şi] in, 594; ă̋ŋ‿crescú‿şî gîndáĉ, 595; so̯ácrî-mẹ-ásta műlte ştiᵉ̑á, 596; îm‿félu̯-ŏsta să pescue̯á, 598; am‿fugîtᵘ, 599; [Înmormîntarea], 6oo.

833. FRĂTEŞTI..6o2-622

legáŋ‿călúşu sîmbắtă‿se̯áră, 6o2; cu cai̯ an‿trei̯érat şi i̯eu̯, 6o8; bordéi̯, 6o9; şî treĉá şî...cáru cu mireása, 61o; mă kémá mo̯ắşă̤, 615; bi̯átă lisándra a căzút îŋ‿kiropástǐe, 617; ástẹ̯ă-i̯ to̯áte condíţii̯lⁱ‿la víi̯e, 619; so̯ácra cu trei̯ nurórⁱ, 621.

834. PUTINEIU..623-658

núnta, 623; ăŋ‿crescù‿gîndáĉ, 627; túrta furnigíi̯lor, 63o; cînd erẹám noi̯ féte marⁱ, 631; la bᵘ̑obîrnáĉ,632; ⁱ̑erẹán‿tᵘ̑ot aşá còpil mic, 635; nu fusésen‿niĉóᵈată̤ în‿tren, 637.

835. MALU (com.Vedea)...................................638-652

gríu, 638; cî̋te-am‿păţîᵗ !, 64o; gîndáĉi, 642; a pîşíᵗ‿pisíca mórtu̯, 646; [Casa], 647; s-a duᶻ‿după ắlạ, 649; cu váca, 65o; to̯átă zío̯a nu‿stái̯, 651.

XIV

836. CIOCÎRLIA..652-662

ĉocîrlía, 652; óili, 652; núnta, 653; ca să plóᵘo aşa̋ făĉe̯á, 654; gîndáĉi, 656; mî̯ălăi̯áşu̯, 656; grî́ᵘu, 657; ástea sî̂ fáĉe̯ la noi̯ aĉí la ţárâ, 658; s-a furát cái, 659; mălái̯u, 659; s-a-n̄ecát, 660; o clóşcâ, 661.

837. GRINDU..662-676

a̋sta-i̯ cláca̯, 662; o núntă, 663; ᵘúna͜ a fuĝī́tu̯, 665; am fost un o̩m cam ⁱuᵗᵉ, 670; făĉám scaloe̯án̄, 673; am͜ făcú͜ núnta, 674.

838. MILOŞEŞTI 676-693

aşá a foz͜ la boi̯ér, 676; miloşéştⁱ, 677; odátă c-un͜ lup, 678; núnta, 679; [Treieratul cu cai], 681; tutúnu, 682; cása, 683; ásta-i̯ fîntîna, 684; cîne̩pa, 685; spun de sóţu meu̯/cum a murít, 687; la ánu nou̯, 690; făĉám un͜ caloe̯án ş-o caloeníţă, 691; ave̯ám ᵘoi̯ di̯-un͜ lápte, 692.

839. VALEA CIORII..694-714

múlte̩ am̄ păţit i̯o, 694; a mînca͜ mînzu, 697; a-n̄ebuní͜ dᵉ ᵐⁿᵉ, 697; ásta-i̯ a cînipi̯, 699; porcu, 700; fac săpún mai̯că̯, 701; de̩ doᵘo orⁱ i̯-ā spar͜ cása̯, 702; [Porumbul], 703; tót aşá discîntíĉe̩ áre şî grî́u̯ū, 704; şî͜ ásta-i̯ cása, 707; kar͜ î i̯éu̯ am puz͜ víi̯e, 709; pescúitu, 711; au̯zín͜ cl̯o̯ápili trăgî́ndᶜ, 714.

840. CIOLPANI.... 715-727

grî́u̯u, 715; am î́ngiţít păcură, 717; cî́nipa, 720; gîndáĉi dă mătáse, 721; am͜ fuĝ̋it, 722; despre un͜ şárpe, 724; a intraᵈ͜ vaĉî́le-m͜ porúmb, 726; un͜ şárpe fu̯a̋rte máre, 726.

841. DRIDU..727-742

sfécla, 727; așá n^{i}e petreĉ^{e}ám tǫátă nǫáptęa, 728; ^{u}órzu-l trei̯erá mai̯ mul‿cu cái, 728; o pètreĉám̦‿fǫárte bíne, 729; lup^{h}, 73o; o hái̯tă dă șáse lup^{i}, 732; făĉá um‿borangĩc ^{u}orãn̦j, 732; [Cheagul], 733; [Cînepa], 734; ș-ásta i̯erá núnta dîn̦ái̯nti̯, 734; a fos^{t}‿fog‿márę, 736; [Porumbul], 737; púțur‿dî‿á^{l}e̯a larĝ^{i}, 738; cása, 739; [Pîinea], 739; săpúnu, 74o; tu ai̯ tru̯ánă / ai̯ malagámbă!, 74o; [Foc], 741; i̯éne i̯éne scarloi̯éne, 742.

842. GIURGENI...742-756

p^{u}orúmbu, 742; grîu, 744; așá lucrám noi̯ brîn̦za, 746; an̦‿lucrāt īn, 747; îm‿privínța‿ani̯mállǫr, 748; săpúnu, 752; dríka, 753; șárpele, 755.

843. GRĂDIȘTEA..756-771

făĉám borangĩc, 756; [Obiceiuri de Anul nou], 757; [Din timpul secetei], 758; a foz‿di̯ávǫlu, 759; la lăsáta séculuị, 761; porúmbu, 761; grîu̯u, 762; sitáru, 763; s^{î}‿făĉá tîrlă, 763; dă cîn‿i̯er^{e}ám̦‿fát-acúma povestésc, 764; i̯éu̯ fac pîi̯ne, 766; așá i̯erá timpu̯-atúnĉa, 766; atun̦ș‿cu séĉęta, 767; ne dădęán̦‿jócului̯, 769; glinĝe [și] țúrcă, 769; cu váca, 77o.

844. BĂRCĂNEȘTI...771-78o

v^{y}ía, 771; să punęá tutún, 772; o cásă, 773; zíu̯a ne jucám mult^{u}, 775; támje gręa, 776; flǫáręa rușîni, 777; făĉán̦‿clacâ, 777; núnta, 778; cápra cu trei̯ ^{i}ez^{i}, 779.

845. BUTOIU (com.Sfîntu Gheorghe)...................................781-786

[Amintiri], 781; ei̯ trei̯eráu̯ cu cái, 782; ^{u}okínĉ^{i}, 783; turtő̦i̯, 783; [Porcul], 784; fáĉe̯n‿săpún, 785.

846. CĂZĂNEȘTI..786-803

șî́ ánu trei̯/gáta strúguri, 786; șî̯-a̋e̯a făĉá^m‿mái̯că cu

u̯oíțile̜, 788; am puz‿núnta la ^u^o lűnạ, 793; ca̋i...ni-

míc, 799; și̯ scaloe̯án‿și̯ scaloíță, 800; mi̯-a ar^s‿și̯

grájdu̜, 801; cum s-a-ntîmplá‿lă dî́nsa acásă, 802.

847. AMARA..803-825

cam ásta i̯erá a porúmbului̯, 803; cása, 804; cî́ni̯pà ?

árde̜-u̯-ar térĉú, 805; făĉám borangî́c, 807; ái̯di s‿fá-

ĉe̜m núntă, 809; a lo̯át-ó‿s̜-a plecá‿cu e̯a, 815; pîn

tímpu lŭ apri̋l^i̯e̜ să púne yíi̯ạ, 819; an‿fúĝi‿cu e̯a,

820; m-a ĉerú‿de la păríntț^i, 823; caloi̯ánu, 824.

848. FRĂȚILEȘTI (com.Săveni)..........................825-842

grî́u̯u, 825; viä́, 828; áste̯a am făcút i̯o, 833; d-áste̯a

an‿făcú‿j‿dîm‿porc^u, 836; bun lu^u^át a fost, 838;

pî́i̯ni fáĉim ș-acúma, 840; cî́nipa, 841; [Pîinea],842.

849. BALOTEȘTI 843-857

refene̯áo̯a, 843; hai̯ c-a ve̜ní‿némț^i, 844; i̯-am îñăscút‿

î...cu mo̯áșạ, 845; áste̯ă‿i̯ere̯á múnĉili, 847; [Porcul],

849; și i̯o an‿crescú‿gîndáĉ^i, 851; așá să petréĉe̜...

núnțili̯, 852; țéstu, 856.

850.BUCU..857-875

grî́u, 857; i̯-a mî́ncá‿lúpki mî́zu; 861; cîn‿erám c^u^opíl

mic, 862; brî́nza , 864; ^i^erá la ursit^u^ór^i, 865; tutúnu,

867; cî́nipa, 868; p^u^órcu, 869; în‿c^u^osîmb^i^és^i‿

s-a-ntîmplá^t‿cázu, 872.

851.FĂCĂENI 875-896

[Via], 875; lúpi, 879; erá imp^u^osíbil să-i̯ mai̯ de̯a‿

ajutór^{u}, 880; lun^{i} să isprăyá núntà, 882; curĝá sẹ́lu pă skínáre̩, 885; ń-an‿da‿sệ́ama c^{u}-o h́i. lu^{n}, 885; ^{u}o-páịț^{u}, 887; atúnĉa‿erá ^{u}okínĉ^{i}, 888; eráṇ‿supărátă cu cụokíịī...ňiș^{i}, 889; înḳetrẹ́am h́irili, 891; cáịī...îị țineạ́m ac^{u}ọ́lō, 892; hoịḱíc, 895.

852. DRĂGOEȘTI 896-911

eráụ bordée, 896; la boér, 897; ašá să fáĉe núnta la țárâ̩, 898; ásta-ị múṇca la cînipâ̩, 901; lînă, 902; ásta éstẹ la gîndáĉ, 903; [Porcul], 903; nẹ-a furá‿cá^{i}i, 905; porúmbu [și] grîụu, 907; în pădúrẹa brăneștilor, 909; d-a gardiịána, 911.

853. POIANA (com.Ciulnița).................................912-925

bordéị, 912; cîn‿mọáre un om, 913; scaloịánu, 916; î^{l}‿písá cáị, 917; am avú‿și ịin, 918; grîu, 920; scaloịánu, 923; păcálă àvọca^{t}, 924;

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS.......................................925-932

aṃ‿vru‿să daụ la péște, 925; în toț^{i} áni puị cît-um‿plọp, 926; a lụat-ó‿salvárẹa, 927; ^{i}erẹáṇ‿c^{u}opil, 928; a bă^{u}útără tụátă sticla dă rom, 929; núntă, 930; [Brînza], 931; s-aụ îñecát, 932.

855. ALBEȘTI..933-947

ca gáța a ișî‿porúmbu, 933; dróḱiị, 935; luḱ, 936; am întîmpiná‿șî noị greutăț^{i}, 938; dă lăsáta séculuị, 943; am rămás cu semn, 945; um‿micro-ĉeapéụ, 946; púịu de căpriọáră, 947.

856. TĂMĂDĂU MARE 948-959

la mărășéșt^{i}, 948; ^{i}erẹ́a-ṇtr-o dumínică ásta, 953; lúpi, 954; [Oile], 954; ásta e cu cînepa, 956; n^{u}oị

XVIII

ne̯-am ă cunᵘoscú‿dă mic̑ⁱ, 957; şi i̯el a plecáᵈcu e̯a acá-să la i̯el, 958.

857. DOR MĂRUNT...959-966

așá‿erá primiᵗⁱᵛᵘ, 959; a in̦trátᶜ lúpu-n̦‿satᶜ, 961; la boér, 962; pî̯i̯ne̯a, 963; [Porcul], 965; cínipă, 966.

858. STELNICA..966-978

ş-am̦‿fug̑í‿cu i̯el, 966; ne duc̑án̦‿la cîmpᶜ , 97o; [Treieratul cu cai], 972; cînd‿ere̯án‿tînără, 972; ùmblá după mině, 975; [Obiceiuri la nuntă], 977; se speri̯ése dă şárpe̯, 978; i̯a a fug̑ít, 978.

859. PERIŞORU...979-985

bòrdé̯i̯u-m‿pămînt, 979; şî jucán̦‿cŭ pic̑u̯arîle̯ gu̯ále̯, 981; lînă, 982; făc̑ᵉá hóra̦, 983; făc̑ᵉán̦‿scaloi̯énⁱ, 983; căzú clóşca, 985.

86o. GURBĂNEŞTI...986-997

a fug̑í‿cái̯i cu mine̯, 986; i̯él i̯erᵉá harabag̑íu̯, 987; ásta i̯e̯ la uᵐ‿mu̯ortᵘ, 987; ásta fác̑en‿dîm‿porc, 989; i̯-ar hí ⁱişîtă fro trei̯ inşⁱ înaínte, 991; vìi̯e bùnă̦, 991; [Pîinea ; mălaiul], 993; a pi̯eri‿grîu şî nu s-ā făcútᵘ, 995; ne̯-an‿tras ŭ̋nu dă áltu, 995.

861. VÎLCELELE..997-1oo5

nú ‿ştiⁱàn‿dă‿dóctor, 997; cása, 999; mi s-a-necá‿ băge̯átu, 1ooo; cínⁱepă, 1oo2; ᵍîndác̑ī, 1oo3; a fost‿ ódată̦ ō...cápră, 1oo4.

862. PODU PITARULUI..1oo5-1o19

grîu, 1oo5; i̯ere̯á lupʰ, 1oo8; u̯óile, 1o1o; cásă̦ dă gard, 1o11; [Obiceiuri la naştere], 1o12; mormînta-re̯a, 1o14; cînipa, 1o14; nòo̦ rusălii̯, 1o15; ne̯-am înţelésără nᵘoi̯ amîndᵘói̯, 1016; pă gî́rlă venítẹ, 1017; [Nutreţ pentru vite], 1018.

863. BORCEA..1020-1033
porúmbu, 1020; [Treieratul cu cai], 1022; mormîntáre, 1024; dă zi máre, 1026; [Obiceiuri la sărbători] 1027; cásili, 1028; nẹ-an‿dúz‿la tămî́i̯át, 1029; ca cắnilli i̯erá, 1031; scaloíţă, 1033.

864. SOHATU..1033-1044
să punẹá porúmbu, 1033; i̯erán‿copíl mⁱic cîn‿vyinẹá hᵘoţⁱ, 1035; lúpu, 1036; cu colíndu, 1037; soháta, 1038; ⁿ‿nọáptẹa dă ánu nou̯, 1038; i̯erᵉá hᵘoţⁱ, 1039; i̯o am născú‿şî la dẹ̌al únu, 1040; pórcu, 1041; sóţu mi̯eu̯, 1042; o pásăre, 1044.

865. ULMU..1045-1060
ẹrᵉá păsắrⁱ mū́ltẹ, 1046; şî a lu̯at árma fᵘocⁱ, 1046; dă cîn‿cu lúki, 1047; cărû́ţa merĝá şî‿ⁱo ã‿născút-o, 1048; nú m-apucá sẹára la hᵘórặ, 1050; să fʰī‿iniţiát la péştẹ, 1051; pî́i̯nẹa, 1056; zdréka, 1060.

866. UNIREA..1061-1075
treerán‿cu cáⁱi, 1061; núnta, 1062; nu năştẹám îm‿ pat, 1063; cî́nipă, 1065; lúpu, 1066; an‿hărăni‿şî gîndáĉ, 1067; pîm‿bált-àsta, 1068; pᵘórcu, 1072; [Preparate din găină], 1074; lu̯aséră‿cása fᵘoc, 1074.

867. MÎNĂSTIREA..1075-1087
grî́ᵘu, 1075; ásta i̯éste al cî́nẹpi, 1077; scaloi̯ánu, 1079; vinẹá lúpu, 1080; [Porcul], 1082; cînipă, 1084; lî́nă, 1085; a fost odátā un urs şī o vúlpe, 1086.

XX

868. GRĂDIȘTEA....................................1o87-11o2

la·hᵘ̂órâ, 1o87; să făĉá cuĉⁱ, 1o9o; să ǩinui̯á săráĉi pînă zice̯á "ho", 1o91; așá dă gre̯a ĉe i̯era‿múŋca mai̯ náinte̜, 1o93; ⁱ̂èra‿ŋái̯tă dă luḱ, 1o98; ḱiftíe̜, 1o98; mê̯-a ĉerút căsătoríe, 1o99; să nu-î̯ tornⁱ ápă îm‿pumnⁱ, 11oo; úna și pî̯élê̯a, 11o1.

869. ROSEȚI....................................11o2-111o

îŋ‿lócu...porúmbŭluî̯ punê̯áŋ‿grîᵘ̂, 11o2; û̯órzu maî̯ mul‿să̜ tre̜erá...cu cái̯, 11o3; [Obiceiuri la Anul nou], 11o5; [Scaloian], 11o6; călăvíili̯, 11o6; fórma dĕ múŋcă la noî̯ aĉíê̯a, 11o7; pî́î̯nⁱ̂é, 11o9; [Inul], 11o9; mămălíga, 111o.

870. ULMENI....................................111o-112o

a vruᵗ‿să mă mănî́nĉe, 111o; vía, 1112; pórcu, 1114; mᵘ̂ő̂rt a fos‿pă lᵘ̂oc, 1116; cînd a trăznítᶜ, 1119.

Indice tematic general al volumelor de Texte dialectale. Muntenia I, II, III 1121-114o

PRECIZARI INTRODUCTIVE

Volumul de faţă - elaborat în cadrul planului de cercetare al sectorului de Dialectologie al Institutului de Cercetări Etnologice şi Dialectologice - încheie seria de culegeri de texte din Muntenia, apărute în colecţia de publicaţii a Centrului de Cercetări Fonetice şi Dialectale, II, Texte, glosare.

Materialul lingvistic cuprins în lucrare a fost înregistrat, în vederea constituirii Arhivei fonogramice a limbii române, în 85 de localităţi situate în partea de sud a Munteniei (vezi harta localităţilor anchetate) şi transcris selectiv conform principiilor metodologice expuse în prefaţa la volumul I.

Culegerea textelor şi redactarea volumului au fost realizate în perioada 1967-1974. Datele referitoare la localităţi corespund situaţiei din perioada realizării volumului.

La elaborarea lucrării, în diferite faze, au mai participat, în afara autorilor, cercetătorii: Paul Lăzărescu, Margareta Manu, Eugenia Flintea.

Unele Aspecte ale variaţiei lingvistice în graiurile munteneşti (pe baza datelor din Texte dialectale. Muntenia I-III) au fost publicate de B. Cazacu, în "Studii şi cercetări lingvistice", 1976, nr. 3, p. 293-299.

Reproducerea grafică a textelor a fost realizată de Alexandrina Petrescu. Gheorghiţă Abălaşei şi Aurelian Lăzăroiu au asigurat condiţiile tehnice pentru efectuarea înregistrării şi transcrierii textelor.

Adresăm tuturor, şi pe această cale, viile noastre mulţumiri.

Autorii

TRANSCRIEREA FONETICĂ

Sistemul de transcriere fonetică utilizat în volumele de *Texte dialectale. Muntenia* are la bază sistemul *Atlasului lingvistic român*, căruia i s-au adus unele completări (vezi, mai jos, lista semnelor).

În scopul de a nota - fie şi în mod aproximativ - intonaţia, s-a recurs la unele inovaţii faţă de culegerile anterioare de texte dialectale româneşti. Astfel, s-a renunţat la semnele de punctuaţie: punct (.), virgulă (,) şi punct şi virgulă (;) (şi, în consecinţă, la literele majuscule), întrucît normele ortografice care reglementează folosirea acestor semne impun împărţirea fluxului vorbirii în grupuri semantico-sintactice care, de multe ori, nu coincid cu unităţile de intonaţie ale exprimării orale. Segmentarea textului s-a făcut cu ajutorul unui sistem de bare oblice: / şi // care nu au nici o semnificaţie din punctul de vedere al ortografiei tradiţionale[1].

Practica transcrierii textelor[2] a arătat că, pentru structurarea unui text în unităţi semantico-sintactice, variaţiile de înălţime ale intonaţiei sînt mai importante decît pauzele. O dovadă convingătoare în sprijinul acestei afirmaţii o constituie faptul că, în vorbirea allegro, fenomenele de *sandhi* pot apărea la limita dintre două propoziţii:

---

[1] Bare verticale sînt utilizate în locul semnelor de punctuaţie şi în transcrierea altor texte dialectale, romanice (mai cu seamă spaniole) sau slave. Cf. M.J.Canellada, *El bable de Cabranes*, Madrid, 1944; L.Rodriguez-Castellano, *Aspectos del bable occidental*, Oviedo, 1954; M.Alvar, *El español hablado en Tenerife*, Madrid, 1959; J.A.Fernandez, *El habla de Sisterna*, Madrid, 1960; G.Aub-Büscher, *Le parler rural de Ranrupt* (Bas-Rhin), Paris, 1962; D.N.Cardenas, *El Español de Jalisco*, Madrid, 1967.

[2] Din păcate, lucrările teoretice referitoare la această problemă lipsesc. Cf., totuşi, Sabina Teiuş, *Delimitarea enunţurilor în graiurile dacoromâne*, CL XVI, 1971, I, p.109-120. Concluziile autoarei coincid numai parţial cu observaţiile noastre.

- s-a spălát/s-a-ŋkínád‿dă mîŋcát nu.a mîŋcát// (659)
- a veníd‿dóctor^{u} şi mi̯-a [k] a spuz‿zíĉe "i̯imedi^{i}o̯át" ĉe "ĉe [k] să ĉéreņ‿salvárẹa"// (745).

Ţinînd seama de această constatare, în texte au fost indicate limitele unităţilor de intonaţie (unităţi melodice), limite care nu coincid în mod necesar cu o pauză. Am notat cu două bare intonaţia caracteristică sfîrşitului unei comunicări, iar cu o singură bară, limita unui contur melodic non-terminal[3]. Barele marchează întotdeauna sfîrşitul unei unităţi de intonaţie[4].

Criteriul care a stat la baza delimitării unităţilor intonaţionale a fost impresia acustică subiectivă, indiferent de structura sintactică (şi semantică) a frazei.

Evident, în aprecierea unităţilor de intonaţie care asigură atît inteligibilitatea, cît şi relieful afectiv al unui text intervine, în oarecare măsură, subiectivitatea celui care transcrie. Practica verificării transcrierii de către un alt cercetător, precum şi exerciţiile făcute în grup au demonstrat însă că diferenţele în perceperea individuală a curbelor melodice, cu alte cuvinte în descifrarea intonaţiei, sînt surprinzător de mici.

Sistemul binar (limită terminală/limită non-terminală) utilizat în transcrierea textelor simplifică, desigur, realitatea acustică[5]. El a fost, totuşi, adoptat, din motive de ordin practic. Pentru a obţine o notare mai nuanţată, s-a recurs la unele semne tradiţionale de punctuaţie (care marchează, odată cu limita unităţii intonaţionale, şi caracterul ei): semn de întrebare (?), semn de exclamare (!) şi două puncte (:). Specificăm că ultimul semn marchează o coborîre sensibilă a tonului, însoţită, de obicei, de o pauză; el are deci o valoare "muzicală" şi nu apare în mod automat ori de cîte ori urmează vorbire directă, enumerare etc. Intonaţia "de suspensie", notată ortografic prin puncte de suspensie (...), a fost redată prin... //

---

[3] După cum reiese din explicaţiile sumare ale autorilor, în textele transcrise de G.Aub-Büscher şi D.N.Cardenas barele notează intonaţia. Valoarea barelor în celelalte monografii citate mai sus nu este explicată.

[4] Procedeul nostru se deosebeşte, prin urmare, de cel utilizat de A.Lombard (La prononciation du roumain, Upsala, 1936) şi de E.Vasiliu (Fonologia limbii române, Bucureşti, 1965), care notează înălţimea relativă a silabelor.

Am notat cu trei puncte (...) pauzele perceptibile făcute de vorbitor. Aceste pauze nu sînt neapărat legate de schimbările liniei melodice; ele pot fi determinate de o ezitare a informatorului sau pot fi, pur şi simplu, pauze de respiraţie:

- şi i̯erá ĉe̋ fel dă flor^{i} ?...i̯erá r^{u}óşî/i̯ere̯á... albástre/i̯ere̯á...aşa̋ i̯ere̯á flórile̯-atúnĉa/dă...făcúte...ca ũ‿fel dă pî̃́ză (659)

- dómle/ne̯-an‿dus/cúm bunǔu̯áră...vro pátru zî́le̯-ã‿şăzút pî̃‿u̯oráş/ (658).

Un alt mijloc grafic utilizat pentru redarea intonaţiei este accentul. Silaba accentuată din cuvintele polisilabice şi, uneori, dintr-un grup de cuvinte care formează din punct de vedere accentual o singură unitate a fost notată cu accent ascuțit (´):

---

[5] M.Alvar, op.cit. şi L.Rodriguez-Castellano, op.cit., utilizează trei semne: una, două şi trei bare verticale; sistemul lui D.N.Cárdenas, op.cit., cuprinde semne pentru cinci nuanţe, insuficient de clar definite însă.

- tréi̯‿pàtru zíle.

Accentul secundar al cuvintelor polisilabice, redat prin accent grav (`), a fost notat şi atunci cînd apare accidental, ca o formă a reliefării afective:

- cumpărắm bòmbǫáne/còrnuléțe ĉe putén̟‿să fáĉem (664).

Accentul de intensitate, notat cu două accente ascuțite (ʺ), marchează o silabă pronunțată cu un accent dinamic, energic, avînd de multe ori valoare stilistică:

- a rămáz‿máma cu copíi̯ şî i̯ő am foz‿a mai̯ máre (659)
- i̯o m-aŋ‿căsătorí‿dă dőoză̋şiu̯őb‿dă a̋nⁱ (659).

Dăm mai jos, în ordine alfabetică, lista semnelor întrebuințate în transcrierea fonetică a textelor. După semnul egalității, indicăm, pentru semnele folosite de noi, corespondetul cel mai apropiat în sistemul de transcriere al ASOCIAȚIEI FONETICE INTERNAȚIONALE, publicat de D.Jones în Lautzeichen und ihre Anwendung in verschiedenen Sprachgebieten (Berlin, 1928, p.18-27).

a (cea mai deschisă vocală din seria centrală: a ... ă ... î)
în munt. cap = între ɐ şi ɑ

å (cea mai deschisă vocală din seria posterioară: å ... o ... u)
în istrorom. cåp = ɒ

å̜ (a cu nuanță posterioară)
în băn. cå̜p = a

ä (cea mai deschisă vocală din seria anterioară: ä ... e ... i)
în bucov. päle "piele" = æ

a̜ (a cu nuanță anterioară)
în munt. stea̜ "stea" = ɐ

XXVI

ă (vocală cu deschidere mijlocie din seria centrală)

în munt. păr = ə

â (vocală din seria centrală, între ă şi î, mai aproape de î)

în mold. cásâ = între ə şi ɨ

b (oclusivă bilabială sonoră, corespunzînd surdei p)

în munt, bun = b

c (oclusivă velară surdă, corespunzînd sonorei g)

în munt. corb; semn întrebuinţat înaintea vocalelor a, ă, â, î, o, ö, u, ü, înaintea consoanelor sau la sfîrşitul cuvintelor = k

ĉ (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ŝ, corespunzînd sonorei ĝ)

în munt. ĉára "ceară" = între tɕ şi tʃ

ć (africată alveolo-palatală surdă, al cărei element fricativ este un ś, corespunzînd sonorei đ)

în băn. fráće "frate" = tɕ

č (africată palato-alveolară surdă al cărei element fricativ este un ş, corespunzînd sonorei ǧ)

în maram. čăr "cer" = tʃ

ĉ̌ (africată palato-alveolară surdă, între ĉ şi č, corespunzînd sonorei ĝ̌)

în maram. ĉ̌ĕr "cer" = între tɕ şi tʃ, mai aproape de tʃ

d (oclusivă dentală sonoră, corespunzînd surdei t)

în munt. dar = d

ď (oclusivă dentală sonoră puţin palatalizată, corespunzînd surdei ť)

în mold. únďe "unde" = între d şi ɖ

d′ (oclusivă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei t́)

în mold. d́in "din" = între ȡ şi ɟ

d″ (oclusivă palatală sonoră, între d́ şi ǵ, corespunzînd surdei t″)

în trans. d″in "din" = ɟ

ḑ (africată dentală sonoră, corespunzînd surdei ţ)

în mold. ḑîc "zic" = dz

đ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ź, corespunzînd surdei ć)

în băn. đes "des" = dʑ

e (vocală cu deschidere mijlocie din seria anterioară)

în munt. vezⁱ "vezi" = e

ĕ (vocală centrală cu nuanţă anterioară, între ă şi e)

în băn. fáśĕ "face" = între ə şi e

f (fricativă labio-dentală surdă, corespunzînd sonorei v)

în munt. fîn = f

g (oclusivă velară sonoră, corespunzînd surdei c, k)

în munt. gol = g

ĝ (africată alveolo-palatală sonoră, al cărei element fricativ este un ẑ, corespunzînd surdei ĉ)

în munt. ĝer "ger" = între dʑ şi dʒ

ǧ (africată palato-alveolară sonoră, al cărei element fricativ este un j, corespunzînd surdei č)

în maram. ǧăr "ger" = dʒ

ĝ̌ (africată palato-alveolară sonoră, între ĝ şi ǧ, corespunzînd surdei ĉ̌)

în maram. ĝ̌ĕr "ger" între dʑ şi dʒ , mai aproape de dʒ ǵ (oclusivă palatală sonoră, corespunzînd surdei ḱ)

în munt. ǵem "ghem" = gʲ

ɣ (fricativă velară sonoră, corespunzînd surdei χ)

în istrorom. ɣúră "gură" = g

h (fricativă laringală surdă, corespunzînd sonorei ɦ)

în trans. háịnă "haină" = h

ɦ (fricativă laringală sonoră, corespunzînd surdei h)

în trans. hóɦot = ɦ

h́ (fricativă palatală surdă, corespunzînd sonorei y)

în munt. h́ir "fir" = ç

χ (fricativă velară surdă, corespunzînd sonorei ɣ)

în munt. χáịnă "haină" = χ

i (vocala cea mai închisă din seria anterioară)

în munt. fir = i

î (vocala cea mai închisă din seria centrală)

în munt. cînd = ɨ

î (vocală centrală cu nuanţă anterioară, între i şi î)

în trans. rîu̯ "rîu" = ɪ

j (fricativă palato-alveolară sonoră, corespunzînd surdei ş)

în trans. jar = ʒ

ǰ (j puţin muiat, corespunzînd surdei ș̌)

în olt. ǰunǵ "junghi" = între ʒ şi ʑ mai aproape de ʒ

j́ (j muiat, corespunzînd surdei ș́)

în munt. j́ug = între ʒ şi ʑ

k (oclusivă velară surdă, identică cu c. Semnul se întrebuinţează numai înaintea lui e şi i) în băn. kip "chip" = k

ǩ (oclusivă velară surdă puţin palatalizată)

în munt. ǩip "chip" = între k şi ᶄ

ḱ (oclusivă palatală surdă, corespunzînd sonorei ǵ)

în mold. ḱiŝór "picior"= ᶄ

l (laterală alveolară)

în munt. pălăríi̯e "pălărie" = l

ľ (l puţin palatalizat)

în trans. i̯éľĕ "ele" = ᶅ

ĺ (laterală palatală)

în arom. h́íĺu "fiu" = ʎ

ł (laterală velară)

în maram. cał "cal" = ɫ

m (oclusivă nazală bilabială)

în munt. másă = m

m̟ (nazală labio-dentală cu ocluziune incompletă, înainte de f, v)

în munt. îm̟vắţ "învăţ" = ɱ

n (oclusivă nazală dentală)

în munt. mî́nă = n

ň (oclusivă nazală dentală puţin palatalizată)

în mold. pî́ňi̯ "pîine" = ᶇ

ń (oclusivă nazală palatală)

în mold. ńel "miel" = ɲ

n̟ (nazală dentală cu ocluziune incompletă, înainte de fricative şi lichide)

în munt. în̟şír "înşir"

XXX

ṇ (nazală dentală slăbită, urmată de oclusive)

în trans. múṇte "munte".

ŋ (oclusivă nazala velară, urmată de c (k), ḱ, g, ǵ)

în munt. íŋcă "încă" = ŋ

o (vocală cu deschidere mijlocie din seria posterioară)

în munt. pot = o

ŏ (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între o şi ă)

în munt. fŏ́i̯nă "făina" = între o şi ə

ő (vocală anterioară labială, cu deschidere mijlocie, cu nuanţă închisă)

în magh. cőr "cerc" = ø

p (oclusivă bilabiala surdă, corespunzînd sonorei b)

în munt. pas = p

r (vibrantă apicală alveolară)

în munt. car = r

ř (r apical puţin muiat)

în olt. třéĉe "trece" între r şi ɼ

ŕ (r apical muiat)

în trans. îmvăţătóŕ "învăţător" = ɼ

ʳ (vibrantă bilabială)

în interjecţia munt. t$\overset{r}{p}$ cu care se opresc caii

s (fricativă dentală surdă, corespunzînd sonorei z)

în munt. sóră = s

ś (fricativă alveolo-palatală surdă, muiată, corespunzînd sonorei ź)

în băn. fáśe "face" = ɕ

ŝ (fricativă alveolo-palatală surdă, aproape identică cu ś, dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd sonorei ẑ)
în mold. fáŝi "face" = ɕ

ş (fricativă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei j)
în mold. şî "şi" = ʃ

ş̌ (ş puţin muiat, corespunzînd sonorei ǰ)
în olt. aş̌ę́ază "aşază" = între ʃ şi ɕ , mai aproape de ʃ

ş́ (ş muiat, corespunzînd sonorei j́)
în munt. aş́á "aşa" = între ʃ şi ɕ

t (oclusivă dentală surdă, corespunzînd sonorei d)
în munt. tátă = t

ť (oclusivă dentală surdă puţin palatalizată, corespunzînd sonorei ď)
în mold. múnťe "munte" = ƫ

t́ (oclusivă palato-alveolară surdă, corespunzînd sonorei d́)
în trans. frát́e "frate" = între ƫ şi c

t̋ (oclusivă palatală surdă, între t́ şi ḱ)
în trans. frát̋e "frate" = c

ţ (africată dentală surdă, corespunzînd sonorei ḑ)
în munt. ţin = ts

u (vocala cea mai închisă din seria posterioară)
în munt. bun = u

û (vocală centrală cu nuanţă posterioară, între î şi u)
în olt. dûpă "după" = între ɨ şi u

XXXII

ü (vocală anterioară, labializată, închisă)
în magh. fül "ureche" = y

v (fricativă labio-dentală sonoră, corespunzînd surdei f)
în munt. váră = v

w (fricativă bilabială sonoră)
în ucrain. (la huţuli) wodá "apă" = w

y (fricativă palatală sonoră, corespunzînd surdei h́)
în trans. yérme "vierme" = j̇ (fricativ)

z (fricativă dentală sonoră, corespunzînd surdei s)
în munt. zac = z

ź (fricativă alveolo-palatală sonoră, muiată, corespunzînd surdei ś)
în băn. źánă "geană" = ʑ

ẑ (fricativă alveolo-palatală sonoră, aproape identică cu ź dar cu o articulaţie puţin posterioară, corespunzînd surdei ŝ)
în mold. ẑánă "geană" = ʑ̂

Semne diacritice

~ (deasupra vocalelor) nazalitate: õ = õ

ᴖ (deasupra vocalelor) seminazalitate: ȏ

/ (sub vocale sau consoane sonore) asurzire: i̗,r̗ = i̥,r̥

⊦ (sub vocale sau consoane sonore) sonoritate redusă: ă̗

. (sub vocale) închidere: ạ, ẹ, ọ

c (sub vocale) deschidere: i̜, e̜, o̜

ϲϲ (sub vocale) deschidere mai mare: e̜̜

ε (sub vocale) semideschidere: e̜, o̜

ˀ	(înaintea vocalelor, uneori şi după ele) oclusivă glotală (coup de glotte); ˀe = ˀe
ᶜ	(după oclusive) arată o explozie mai puternică: olt. patᶜ
̥	(sub consoane) consoană silabică: n̥ = n̩
̯	(sub vocale) arată că vocala constituie elementul consonantic al unui diftong: u̯ în dau̯ = ŭ
͡	(deasupra vocalelor) arată că două vocale formează un diftong cu elemente egale: trans. tó͡ate
́	(deasupra unei vocale sau a unui diftong) accent principal: véde, tú͡ate = ˈvede, ˈtu͡ate
̀	(deasupra unei vocale) accent secundar: sànătáte = ˌsanaˈtate.
̋	(deasupra unei vocale) accent dinamic mai puternic, mai ales în fraze: nű vre̯au̯
̄	(deasupra unei vocale, lichide, nazale sau fricative) lungime: ō, r̄, s̄ = o:, r:, s:
<	(deasupra unei vocale) scurtime: u᷾ în du᷾pă

$\overset{z}{s}$, $\overset{\hat{s}}{\hat{c}}$ etc. arată nuanţe consonantice intermediare

$^{i,u,ă,h'}$ etc. (la umărul literei alăturate) arată sunete slab perceptibile

$^{(i, (u, (ă}$ etc. arată sunete şi mai slab perceptibile

$^{ŧi, ŧu, ŧă}$ etc. arată sunete extrem de slab perceptibile

Alte semne

-	se întrebuinţează ca în ortografia oficială: dă-tĕ́ la dri̯ápta, n-a văzút.

—	sub litere sau cuvinte, arată că anchetatorul a auzit bine sunetele sau cuvintele subliniate, deşi acestea par neobişnuite.
〰	arată că anchetatorul n-a auzit bine sunetele astfel subliniate.
‿	leagă două cuvinte care formează un singur grup fonetic: sai̯‿ĩ‿sus "sai în sus".
...	marchează o pauză făcută de informator în vorbire.
/	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie nonterminală.
//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie terminală.
:	marchează limita unei unităţi melodice care precedă un dialog sau o enumerare etc.
...//	marchează limita unei unităţi melodice cu intonaţie "de suspensie".
?	notează intonaţia interogativă a unei unităţi melodice.
!	notează intonaţia exclamativă.
" "	încadrează pasaje de vorbire directă.
« »	încadrează pasaje de vorbire directă citate în cadrul altei vorbiri directe.
[...]	indică omiterea, în transcriere, a unui fragment.
[ ]	încadrează intervenţiile anchetatorului sau ale altor persoane care asistă la înregistrare, precum şi titlurile neredate în transcriere fonetică.
[k]	arată că informatorul s-a corectat.

[ε]	arată o ezitare a informatorului.
[?]	(după un cuvînt) arată că anchetatorul se îndoieşte de exactitatea formei înregistrate.
[r]	indică repetarea de către informator a unui fragment sau a unei forme.
[!]	arată că informatorul rîde.

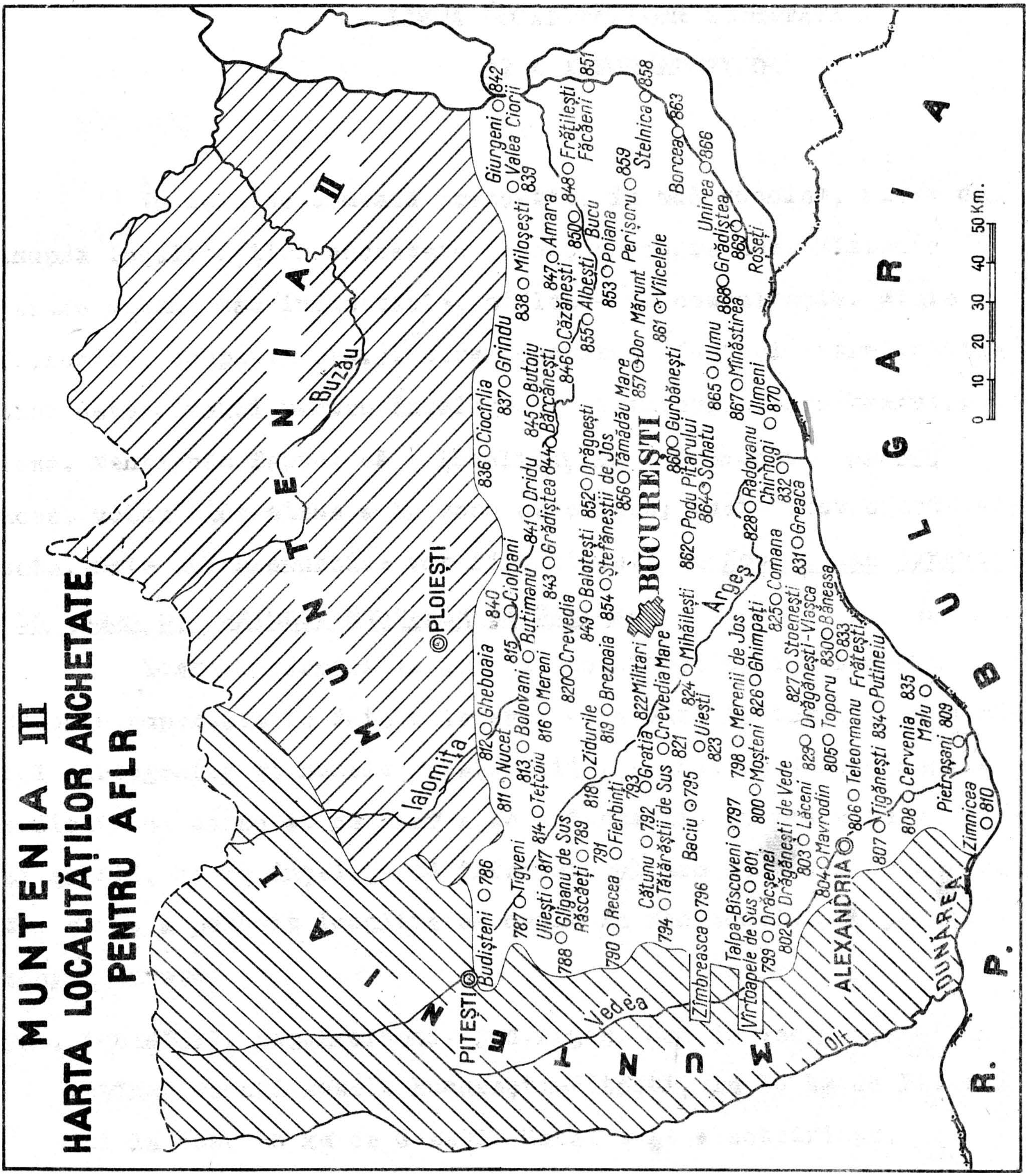
MUNTENIA III
HARTA LOCALITĂȚILOR ANCHETATE PENTRU AFLR
MUNTENIA
MUNTENIA II
PLOIEȘTI
PITEȘTI
BUCUREȘTI
ALEXANDRIA
Ialomița
Buzău
Argeș
Vedea
Olt
DUNĂREA
R. P. BULGARIA
786 Budișteni
787 Tigveni
788 Gliganu de Sus
789 Rășcăeți
790 Recea
791 Fierbinți
792 Cătunu
793 Grația
794 Tătărăștii de Sus
795 Baciu
796 Zîmbreasca
797 Talpa-Bîscoveni
798 Merenii de Jos
799 Vîrtoapele de Sus
800 Moșteni
801 Drăcșenei
802 Drăgănești de Vede
803 Lăceni
804 Mavrodin
805 Toporu
806 Teleormanu
807 Țigănești
808 Cervenia
809 Pietroșani
810 Zimnicea
811 Nucet
812 Gheboaia
813 Balovani
814 Tețcoiu
815 Butimanu
816 Mereni
817 Uliești
818 Zidurile
819 Brezoaia
820 Crevedia
821 Crevedia Mare
822 Militari
823 Uiești
824 Mihăilești
825 Comana
826 Ghimpați
827 Stoenești
828 Radovanu
829 Drăgănești-Vlașca
830 Băneasa
831 Greaca
832 Chirnogi
833 Frătești
834 Putineiu
835 Malu
836 Ciocîrlia
837 Grindu
838 Miloșești
839 Valea Ciorii
840 Ciolpani
841 Dridu
842 Giurgeni
843 Grădiștea
844 Bărcănești
845 Butoiu
846 Căzănești
847 Amara
848 Frățilești
849 Balotești
850 Bucu
851 Făcăeni
852 Drăgoești
853 Poiana
854 Ștefăneștii de Jos
855 Albești
856 Tămădău Mare
857 Dor Mărunt
858 Stelnica
859 Perișoru
860 Gurbănești
861 Vîlcelele
862 Podu Pitarului
863 Borcea
864 Sohatu
865 Ulmu
866 Unirea
867 Mînăstirea
868 Grădiștea
869 Roseți
870 Ulmeni
0 10 20 30 40 50 Km.

LISTA LOCALITĂŢILOR ANCHETATE ŞI A INFORMATORILOR

În cele ce urmează prezentăm, în mod succint, unele date asupra localităţilor anchetate (poziţie geografică, distanţe de centre urbane sau industriale, mijloace de comunicaţie, stare economică, ocupaţii etc.), care constituie factori extralingvistici determinanţi pentru înţelegerea şi interpretarea textelor culese. Menţionăm faptul că localităţile anchetate pentru acest volum sînt situate în zonă de cîmpie; toate sînt colectivizate. Date mai amănunţite vor fi publicate în Noul Atlas lingvistic român pe regiuni. Muntenia şi Dobrogea.

Toate informaţiile despre localităţi şi informatori trebuie raportate la data culegerii (indicată în texte după numărul cartografic şi numele localităţii). Atunci cînd după numele subiectului anchetat nu apar alte informaţii, în afară de vîrstă şi şcoală, se va înţelege că informatorul are ocupaţia de agricultor şi nu a părăsit localitatea decît în mod ocazional, pentru scurtă durată.

786. BUDIŞTENI, com.Leordeni, jud.Argeş. Sat de deal, aşezat în stînga vechii şosele Bucureşti-Piteşti, la 3o km de Piteşti şi la cca. 2o km de Găeşti. Satul este electrificat. Ocupaţii: pomicultură, viticultură şi puţină agricultură. Mare parte dintre bărbaţii de vîrstă medie şi tinerii lucrează la sondele din imediata apropiere a satului.

Vilău T.Gheorghe [VIII], 6o de ani; nu a urmat la şcoală; s-a ocupat, cîtva timp, cu cărăuşia, făcînd drumuri numai în apropierea localităţii; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti (a fost ordonanţă); soţia este din Leordeni, localitate imediat învecinată; dintre cei trei fii, unul lucrează la Găeşti şi unul este ceferist. Informator NALR. Excelent povestitor, spontan şi comunicativ.

Fîntîneru T. Maria [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatoarei Fîntîneru Ioana. Spontană şi vorbăreaţă, participă afectiv la cele povestite.

Lecşoi D. Maria [V], 34 de ani; 2 clase.

Fîntîneru Ioana [III], 23 de ani; 4 clase; este născută în Leordeni, la hotarul cu satul Budişteni; nora informatoarei Fîntîneru Maria. Degajată şi spontană.

787. TIGVENI, com. Răteşti, jud.Argeş. Sat de cîmpie, aşezat la 2 km de autostrada Bucureşti-Piteşti, aproximativ la 22 km de Piteşti şi 15 km de Găeşti. Ocupaţii: agricultură şi puţin grădinărit. Satul are un IAS unde lucrează şi ţărani din satele vecine. O parte din tineri lucrează la Piteşti şi la Cîmpulung, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Dumitra Badea, poreclit Badea Purcea [VIII], 82 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Transilvania şi Moldova şi, ocazional, în comuna Ileanda, jud. Bistriţa-Năsăud, unde are un fiu căsătorit. Dicţiune excelentă, povesteşte cu evidentă plăcere.

Eremia T.Ioana [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; a locuit timp de un an la Bucureşti, la vîrsta de 14 ani;dintre cei şase copii, unul este stabilit la Piteşti. Însoţeşte povestirea cu numeroase gesturi.

Gheorghe Matei [VI], 4o de ani; 7 clase. Grăbit, suspicios.

Matei Niculina [V], 36 de ani; 4 clase. Expeditivă.

788. GLIGANU DE SUS, com. Rociu, jud. Argeş. Sat de cîmpie, aşezat la cca 25 km sud-est de Piteşti. Mai demult a fost comună independentă. Sat în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Mulţi bărbaţi tineri şi de vîrstă medie lucrează la Piteşti, unde fac naveta zilnic.

Trandafir E. Ion, poreclit Sulă [VIII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; are un singur băiat, stabilit la Bucureşti, muncitor la ICAB. Informator NALR.

Gheorghe R.Ioana [VII], 65 de ani; nu a urmat la şcoală; are un fiu stabilit la Bucureşti.

Cristescu M.Alexandru [VI], 36 de ani; 4 clase; are o fată care a urmat o şcoală tehnică de marochinărie la Piteşti.

Cristea Voica, zisă Bina [V] , 44 de ani; 7 clase; are un băiat tehnician auto şi o fată elevă la o şcoală tehnică din Piteşti.

789. RĂSCĂEŢI, com. Vişina, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, la 15 km de Găeşti; în vechea împărţire administrativă a făcut parte din judeţul Argeş. Comuna are un liceu. Satul este în curs de electrificare. Ocupaţii: agricultura. Unii locuitori lucrează, în timpul verii, la IAS-Ştefăneşti, alţii la sondele din jur, iar cei mai tineri sînt angajaţi la Găeşti.

Din Tudor [VIII], 68 de ani;4 clase; dintre cei trei copii, unul este stabilit la Bucureşti. Informator NALR.

Mazilescu D. Maria [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală;

soţul este din satul Vişina, situat la 4 km.

Pănescu M. Maria [V], 4o de ani; 1 clasă.

Stănculescu C.Nicolae [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

79o. RECEA DE SUS,com.Recea,jud.Argeş.Sat de cîmpie,aşezat în sudul judeţului, pe şoseaua Piteşti-Alexandria, la 42 km de Piteşti şi 7o km de Alexandria. Este reşedinţă a comunei Recea. Electrificat de curînd. Ocupaţii: agricultura. Tinerii şi bărbaţii de vîrstă medie lucrează pe şantiere la Piteşti, făcînd naveta săptămînal.

Manolache B.Anghel [VIII], 67 de ani; 5 clase; a făcut deplasări în timpul stagiului militar şi a locuit o lună de zile la Bucureşti.

Chiţescu M. Ioana [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a murit în timpul primului război mondial.

Rădulescu M. Zamfir [VI], 39 de ani, 7 clase; a urmat un curs de viticultură în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania ,şi altele, ocazionale, la Piteşti, Costeşti, Bucureşti.

Treapăt M.Floarea [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a.

791. FIERBINŢI, com. Şelaru, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat în sudul judeţului, la 28 km de Găeşti, pe şosea neasfaltată. Mai demult a fost comună independentă. Sat electrificat. Ocupaţii: agricultura. Deşi sînt multe sonde chiar pe terenul satului, localnicii nu lucrează la acestea, ci în alte părţi, pe şantiere, iar unii la Găeşti.

Dragnea V. Ion, poreclit Cioace [VIII], 69 de ani; 5 clase. Informator NALR.

XL

Pădureanu Nastasia [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul a lucrat, ca om de servici, la Consiliul popular al comunei. Bună povestitoare.

Dragnea N.Alexandra [V], 38 de ani; 6 clase; are un băiat, elev în clasa a XII-a la liceul din comuna Vişina.

792. CĂTUNU, com.Poeni, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 22 km nord-vest de Videle. Satul este parţial electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează şi la sondele din împrejurimile satului sau pe şantier la Videle, unde fac naveta zilnic.

Voicu C.Marin [VIII], 65 de ani; 1 clasă; dintre cei cinci copii, doi locuiesc şi lucrează, ca muncitori, la Bucureşti; tatăl informatorului Voicu M.Petre. Informator NALR.

Marinică Drăguţa [VII], 70 de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe soţul a fost, cîţiva ani, proprietar de cîrciumă în sat. Bună povestitoare.

Voicu M.Petre [VI], 42 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; are un băiat, elev la o şcoală profesională din Bucureşti; fiul informatorului Voicu C. Marin.

793. GRATIA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (aproximativ 6.000 de locuitori), aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 55 km de Bucureşti şi 27 km de Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura şi grădinăritul. Bărbaţii lucrează la sondele de petrol din zonă sau pe şantiere la Bucureşti.

Sandu A.Toma zis Toma al lui Lizache [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări, cu marfă, în zona de munte şi în satele de pe malul Dunării; dintre cei trei copii, o fată locuieşte la Bucureşti; soţul informatoarei Sandu Elena. Informator NALR.

Sandu Elena [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în localităţile apropiate: Videle, Bolintinu, Crevedia; soţia informatorului Sandu A.Toma.

Dilă B.Stelica [V], 42 de ani, 3 clase; soţul este muncitor la o fabrică de porţelan în Bucureşti; are un băiat elev la liceu.

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Piteşti-Alexandria, la 65 km de Piteşti şi 53 de Alexandria ,pe rîul Teleorman. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin grădinărit. Bărbaţii de vîrstă medie şi tinerii lucrează la Piteşti sau la Bucureşti pe şantiere, de unde vin acasă săptămînal.

Burcea H.Ion, poreclit Ion al Giumbii [VIII], 63 de ani; 4 clase. Informator NALR. Bun povestitor, cu un debit verbal foarte rapid.

Stăncilă Smaranda [VII],67 de ani; 2 clase; mama informatoarei Duţă Filofteia.

Duţă Filofteia [V], 42 de ani; 4 clase; soţul lucrează, ca muncitor tîmplar, la Bucureşti şi face navetă săptămînal; fiica informatoarei Stăncilă Smaranda. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor locale.

Vîlcu I.Niculina[III], 19 ani; 8 clase; soţul este sudor la Colibaşi şi face naveta săptămînal.

XLII

795. BACIU, com. Blejeşti, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la 12 km nord de Videle. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează la sondele din zonă sau la Videle, de unde vin acasă zilnic.

Spînu Dumitru [VIII b], 64 de ani; 5 clase; soţul informatoarei Spînu Irina. Informator NALR.

Spînu Irina [VII], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Spînu Dumitru.

Surugiu Stelică [VI b], 37 de ani; 4 clase; a fost cioban cîţiva ani; soţul informatoarei Surugiu Maria.

Surugiu Maria [V], 33 de ani; 4 clase; soţia informatorului Surugiu Stelică.

796. ZÎMBREASCA, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3500 locuitori), aşezat la 25 km nord de Roşiorii de Vede şi 48 km de Alexandria. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS unde lucrează şi ţărani din satele învecinate. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii lucrează şi la CFR prin diferite părţi ale ţării sau la Combinatul de negru de fum de la Piteşti.

Popescu M.Stan (Stănică) [VIII a], 66 de ani; 5 clase; tatăl era născut în satul Surduleşti, (a venit de copil în Zîmbreasca, împreună cu fratele său mai mare, numit preot în sat; a muncit toată viaţa ca argat al fratelui său); dintre cei doi copii, unul lucrează la o întreprindere de construcţii în Piteşti. Informatorul este conştient de faptul că e înregistrat, de aceea, în timpul înregistrăii, evită unele particularităţi dialectale (de ex. palatalizarea labialelor), prezente în vorbirea sa obişnuită.

Gheorghe M.Aristița [VII], 62 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Pitești, Alexandria, Roșiorii de Vede, București; soția informatorului anchetat pentru NALR.

Croitoru I.Alexandra (Lisandra) [V] , 43 de ani; 2 clase. Este foarte grăbită și circumspectă.

797. TALPA-BÎSCOVENI, com. Talpa, jud. Teleorman. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua județeană Alexandria-Negreni, la 3o km de Alexandria. Satul este electrificat parțial. Ocupații: agricultura. Bărbații de vîrstă medie și cei tineri lucrează la sondele din raza satului, pe șantiere la Videle sau chiar la București, de unde vin acasă săptămînal sau la două săptămîni.

Dumitrache Anton,poreclit Iedu [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; dintre cei cinci copii, o fată locuiește la Cosmești, comună apropiată.

Tudor Tudora [V] , 39 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la București și în alte localități; soțul a urmat o școală de mecanici agricoli la Alexandria și este tractorist la Ciuperceni, comuna Cosmești.

Voicu M.Ilie [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; mama informatorului este din Valea Poștei, com. Scurtu, la cca 8 km de Talpa.

798. MERENII DE JOS,com.Mereni,jud.Teleorman.Sat de cîmpie așezat în vestul județului, la 14 km sud de șoseaua București-Alexandria (din localitatea Crovu), cam la 6o km de București. Este reședință a comunei Mereni. Satul este electrificat. Are o fermă agricolă la care lucrează și locuitori ai satelor

XLIV

vecine. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Bucureşti sau la Videle, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Gheorghe Maria [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală; dintre cei trei copii, doi s-au stabilit la Bucureşti.

Jarcă D. Petrache [VI], 42 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Transilvania; tatăl informatorului Jarcă P.Ilie.

Cîrnu Vasilica [V] , 44 de ani; 6 clase; lucrează, de cinci luni, ca vînzătoare la chioşcul de zarzavaturi din sat; a urmat o şcoală de partid, timp de două luni, la Băneasa, lîngă Bucureşti; fiul a absolvit o şcoală de electricieni în Bucureşti.

Jarcă P.Ilie [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; a fost într-o excursie prin ţară (Sibiu, Deva, Drobeta-Turnu-Severin, Craiova); fiul informatorului Jarcă D.Petrache.

799. DRĂCŞENEI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe linia ferată Roşiorii de Vede-Costeşti, la 14 km de Roşiori. În sat este haltă CFR. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Roşiori sau la Bucureşti.

Gavrilă D. Licheria [VII], 76 de ani; 4 clase.

Băceanu Gheorghe [VI], 36 de ani; 4 clase; nu a efectuat stagiul militar; soţia este din Cucuieţi, sat la cca 5 km de Drăcşenei.

Tecuceanu Elena [V] , 40 de ani; 7 clase; are doi copii: un băiat care efectuează stagiul militar şi o fată, muncitoare la Bucureşti.

800. MOŞTENI, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Cîlniştea, la 12 km de Drăgăneşti-Vlaşca şi la cca 30 km de Alexandria, pe şoseaua Drăgăneşti-Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; vechiul nume al comunei a fost Flămînda. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi; unii tineri lucrează la CFR la Videle sau la COMLEMN-Videle.

Beşleagă Alexandru [VII], 76 de ani; 1 clasă; deplasări exclusiv în timpul stagiului militar.

Gudana Mărgărita [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală.

Gudana P.Victor [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia; soţul informatoarei Gudana Alexandrina.

Gudana Alexandrina [V], 41 de ani; 5 clase; soţia informatorului Gudana P.Victor.

Gogolan Aurelian [IV], 18 ani; 8 clase.

Zamfir Gh . Ioana [I b], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

801. VÎRTOAPELE DE SUS, com.Vîrtoape, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat la jumătatea distanţei dintre Videle şi Roşiorii de Vede, şi cam la 4 km de calea ferată Bucureşti-Roşiorii de Vede. Este reşedinţă a comunei Vîrtoape. Sat electrificat. Ocupaţii: agricultură, grădinărit. Locuitorii satului nu pleacă, în general, să lucreze în alte părţi. Puţini lucrează la Bucureşti.

Baicu R.Ilie [VIII], 65 de ani; 2 clase; soţia este din Gărăgău, sat al comunei Vîrtoape, aşezat la 3 km. Informator NALR.

Lazăr I.Maria [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; are un băiat care lucrează la uzinele "Vulcan" din Bucureşti. Este puţin inhibată de intervenţiile dese ale informatorului Baicu R.Ilie, care asistă la înregistrare.

Nedelea Maria [V b], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii: unul profesor la Alexandria, altul absolvent de liceu.

8o2. DRĂGĂNEŞTI DE VEDE, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, situat la 6 km de Roşiorii de Vede, pe şoseaua spre Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat de curînd. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Roşiori sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Dorilă I.Anghel [VIII], 66 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Micu Pasca [VII a] , 62 de ani; nu a urmat la şcoală; are o fata căsătorită la Bucureşti.

Matei Dumitru [VI] , 42 de ani; 4 clase; născut în Văcăreşti, sat al aceleiaşi comune, situat la 1,5 km; deplasări, în timpul stagiului militar, prin împrejurimile Bucureştiului; are un băiat înfiat, tractorist în sat; soţul informatoarei Matei Alexandra.

Matei Alexandra [V] , 43 de ani; 6 clase; soţia informatorului Matei Dumitru.

Mortu Marieta [III], 17 ani; 5 clase.

Dinu Paula [I] , lo ani; elevă în clasa a III-a; tatăl este născut la Văcăreşti.

8o3. LĂCENI, com.Orbeasca, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, aşezat pe rîul Teleorman, pe şoseaua Alexandria-Piteşti, la 14 km de Alexandria. Într-o veche împărţire administrativă a fost comună independentă. Electrificat; în sat sînt cam 2oo de televizoare. Ocupaţii: agricultura. Unii bărbaţi lucrează la Bucureşti, de unde vin acasă săptămînal. Mai demult plecau în Bărăgan la munci agricole.

Badea R. Ştefan [VIII], 7o de ani; 4 clase; a lucrat, timp de cinci ani (1955-1959), numai în perioada de iarnă, la balastiera de la Căţelu (Bucureşti).

Soare Badea [VII], 77 de ani; nu a urmat la şcoală.

Anca R.Tudor [VI], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de trei ani, iarna, la balastiera de la Căţelu.

Buzică Ana [V] , 42 de ani; nu a urmat la şcoală; are un singur băiat, şofer la Turnu-Măgurele, care face naveta săptămînal.

Preda O.Maria [I] , lo ani; elevă în clasa a IV-a.

8o4. MAVRODIN, jud.Teleorman. Sat de cîmpie, relativ mare (3ooo locuitori), aşezat la 12 km de Alexandria şi la 4 km de şoseaua Alexandria-Roşiorii de Vede, pe rîul Vedea. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat; are un IAS, unde lucrează şi locuitori ai satelor învecinate. Ocupaţii: agricultura. Unii pleacă la lucru în Bărăgan; tinerii lucrează la diferite întreprinderi din Alexandria.

Zurbalîc Radu [VIII b], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Moldova; soţia este din Nenciuleşti, sat apropiat. Are dantura incompletă şi un debit verbal rapid.

Neaga Dumitra [VII], 8o de ani; nu a urmat la şcoală.

LII

Șoimeanu Petra. Informator NALR.

Șoimeanu Petra [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Șoimeanu Paraschiv.

Stăncioi Mihai [VI], 4o de ani; 4 clase; muncitor necalificat la ICAZ (Întreprinderea de construcții agro-zootehnice); a efectuat stagiul militar în Dobrogea.

Vizitiu Otilia [V], 36 de ani; nu a urmat la școală.

811. NUCET, jud. Dîmbovița. Sat mare de cîmpie (5.ooo locuitori), așezat la jumătatea distanței dintre Titu și Tîrgoviște. Reședință a comunei cu același nume. Are un liceu agricol, o stațiune experimentală viticolă și o stațiune piscicolă. Mai demult, fiind reședință de plasă, a avut spital, judecătorie, ocol silvic. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, în industrie, la Tîrgoviște sau la București, unde fac naveta zilnic sau săptămînal.

Popa D. Petre [VIII], 68 de ani; 5 clase; deplasări în județul Prahova, în timpul stagiului militar, și în jurul Brașovului, în timpul războiului; dintre cei trei copii, un băiat este muncitor la CFR și altul la București; soțul informatoarei Popa Anica. Informator NALR. Volubil și prietenos.

Popa Anica [VII], 61 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Popa D. Petre. Informator secundar NALR. Este o foarte bună povestitoare, excelînd la textele libere, narative.

Buturugă M. Florica [III], 17 ani 8 clase; tatăl lucrează la CFR - triaj București; soțul urmează o școală de milițieni la București. Bună povestitoare, volubilă, dar timidă și reținută în prezența bărbaților.

812. GHEBOAIA, com.Finta, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie aşezat pe malul stîng al Ialomiţei, la 30 km de Ploieşti şi 30 km de Tîrgovişte. Pînă în 1969 a fost comună independentă. Este electrificat parţial din 1970. Ocupatii: agricultură, olărit. Tinerii lucrează ca meseriaşi sau ca muncitori pe şantiere la Mija, Bucureşti, Tîrgovişte, Ploieşti.

Coman Ion [VIII b], 70 de ani; 5 clase; este născut în sat, dar crescut la Dobra (comună apropiată); se ocupă cu olăritul; deplasări, în jud.Ilfov, ca şef de post de miliţie, precum si în Moldova şi în jud.Prahova, cu serviciul şi ocazional; tatăl este din Dobra; dintre cei trei băieţi, unul locuieşte la Tîrgovişte.

Andrei Gheorghiţa [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul, mort de 23 de ani, era născut la Dobra; are trei copii, dintre care un băiat muncitor la Brazi.

Preda Elena [V], 35 de ani; nu a urmat la şcoală; împreună cu soţul se ocupă cu olăritul; deplasări ocazionale, cu vase de ceramică la diferite tîrguri; soţul este sondor, făcînd naveta zilnic. Binevoitoare şi deschisă.

Vlad Niculina [III], 18 ani; 8 clase; legumicultoare la CAP; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Tîrgovişte; are un frate mai mare care lucrează la Tîrgovişte. Deosebit de prietenoasă, cu un debit verbal foarte bogat şi rapid; talent narativ şi mimică excepţionale.

813. BOLOVANI, com.Cornăţel, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 25 km S-E de Tîrgovişte, la 2-3 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. Mai demult a fost comună independentă. Are un IAS. Gara CFR se află la 3 km de sat. Este electrificat.

LIV

Ocupații: agricultura; puțini locuitori lucrează , însă, exclusiv în agricultură; mulți sînt muncitori, la București, alții lucrează la CFR prin toată țara.

Cîrstea Ilie, poreclit Sîrbu [VIII a], 63 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania și, în timpul războiului, la Brașov și Iași. Este socrul informatorului Constantin N.Constantin. Informator NALR.

Stan Aurel [VIII b], 63 de ani; 4 clase; a urmat, timp de 3 ani, o școală de meserii la Tîrgoviște; este rotar în sat; soția este din Conțești, comună apropiată; are o fată la București, croitoreasă. Informator secundar NALR.

Florea Gh.Ion, poreclit Floacă [VIII c], 74 de ani; 5 clase; a fost ucenic în București; lucrează croitorie, în sat; are doi copii, amîndoi plecați din sat.

Zaharia Maria poreclită a lui Marin Chelu [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la București și Iași; soțul este paznic la stația CFR de la marginea satului.

Constantin N.Constantin, poreclit Burducea [VI], 33 de ani; 4 clase; conductor la CAP; a stat un an la București, ca muncitor necalificat. Este ginerele informatorului Cîrstea Ilie.

Coman Ioana, zisă Oica [V] , 38 de ani; 5 clase; soțul este muncitor la CFR în București și face naveta zilnic.

Nițache Ioan, poreclit Gruia [II], 12 ani; elev în clasa a V-a; tata lucrează la București, ca muncitor necalificat; mama este din Cringași, un sat vecin.

814. TEȚCOIU, com.Mătăsari, jud. Dîmbovița. Sat de cîmpie, așezat pe linia ferată, la jumătatea distanței dintre Titu și Găești, la 3 km de șoseaua națională București-Pitești. Între anii

1960-1965 satul s-a numit Tudor Vladimirescu. Electrificat. Ocupații: agricultura (femeile); bărbații lucrează ca ceferiști (90 %); alții sînt muncitori la Găești, de unde vin acasă zilnic.

Ion Z. Vasile [VIII], 74 de ani; 4 clase; a lucrat la CFR triaj - Gara Basarab, la un canton de cale ferată, făcînd naveta zilnic; deplasări ocazionale la Galați, în Banat și Bărăgan; tatăl informatoarei Zamfir Gherghina. Informator NALR.

Zamfir Gherghina [V], 41 de ani; 6 clase; fiica informatorului Ion Z.Vasile.

815. BUTIMANU, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la limita de nord a județului, pe varianta șoselei București-Ploiești, la 36 km de capitală. Cătunul Sterianu de Sus în care s-a făcut înregistrarea este situat lateral față de șosea. Electrificat din 1940. Ocupații: agricultura (în trecut erau mulți negustori de cereale - "ovăzari"-); bărbații lucrează ca muncitori la Buftea și la București; contactul cu orașul este foarte strîns.

Dumitru Ion, poreclit Mogoi [VIII], 71 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul războiului, la Galați și ca "ovăzar" în diferite zone ale Munteniei; soțul informatoarei Dumitru Floarea. Informator NALR. Foarte bun povestitor.

Dumitru Floarea, poreclită Mogoaica [VII], 71 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Dumitru Ion. Informatoare secundară NALR. Povestește frumos și cu naturalețe, neștiind că este înregistrată.

Silivan Alexandru [VI], 43 de ani; 5 clase; deplasări, în

LVI

timpul stagiului militar, în Moldova; soţul informatoarei Silivan Maria.

Silivan Maria [V], 39 de ani; 5 clase; lucrează, de puţin timp, ca vînzătoare la un chioşc de zarzavaturi din sat; soţia informatorului Silivan Alexandru.

816. MERENI,com. Conţeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie, situat la cca 10 km de Răcari şi la 5 km de şoseaua Bucureşti-Tîrgovişte. A aparţinut în trecut de comuna Bălteni. Sat izolat: cea mai apropiată haltă CFR se află la cca 7 km, cea mai apropiată staţie de autobuz - la cca 4 km; în sat nu există post telefonic. Este electrificat. Ocupaţia de bază: agricultura. Aproape toţi bărbaţii lucrează la CFR, făcînd naveta.

Nicolae Gr.Vasile, poreclit Căcărează [VIII b], 80 de ani; nu a urmat la şcoală; în tinereţe a lucrat timp de 3 ani la Bucureşti, ca muncitor necalificat; deplasări în Oltenia şi Moldova, în timpul primului război mondial; soţia este născută într-un sat vecin; dintre cei şase copii, o fată este stabilită la Bucureşti şi una la Răcari.

Olteanu Maria(Riţa) [VII b], 63 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale în Bucureşti, la rude. În sat este apreciată ca vorbind "frumos, linguşitor, dulce". Înregistrarea s-a făcut fără ştirea informatoarei.

Andrei L.Gheorghe, poreclit Pepeul [VI], 39 de ani; 5 clase; lucrează de 14 ani ca reparator de vagoane la Bucureşti-triaj, făcînd naveta zilnic; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi Moldova, iar ocazional, la Iaşi, Timişoara, Piteşti. Povestitor spontan şi degajat.

Nicolae Paraschiva [V] , 38 de ani; 5 clase; deplasări, la băi, la Slănic-Moldova, sporadic în Oltenia şi Moldova; soţul este cantonier; ambii copii sînt elevi la liceul din Răcari. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, dă texte tematice bine organizate şi bogate în amănunte; dovedeşte o înclinare deosebită pentru o exprimare îngrijită, chiar preţioasă.

Neacşu Elena (Nuţi), poreclită a lui Jumară [III], 16 ani; 9 clase.

817. ULIEŞTI, jud.Dîmboviţa. Sat de cîmpie, aşezat la 2o km sud de Găeşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii lucrează la Găeşti, Bucureşti, Piteşti.

Purcăruş D.Constantin [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, timp de 7 ani, de asemenea în Transilvania (Sibiu, Satu-Mare); soţia este din Ragu, cătun al comunei Ulieşti; are şapte copii, toţi căsătoriţi, dintre care un băiat locuieşte la Sibiu, unul la Piteşti, unul la Bucureşti. Informator NALR.

Andrei Maria [VII], 7o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat timp de trei ani la Bucureşti şi în com. Moara-Domnească, jud. Ilfov, la copii. Din cauza danturii incomplete, dicţiunea nu este întotdeauna foarte bună.

Ionescu Maria [III], 18 ani; 8 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Găeşti; tatăl este din Ungureni, comună în jud.Argeş, la 4 km. de Ulieşti; este născută în satul Tudor Vladimirescu, com. Ungureni şi a venit de mică la Ulieşti, cu mama ei, care s-a despărţit de soţ.

818. ZIDURILE, com. Odobeşti, jud. Dîmboviţa. Sat de cîmpie,

situat la lo km sud de Titu, lateral față de șoseaua națională București-Pitești. Localitate veche, atestată în secolul al XVII-lea. In perioada 1930-1935 a fost comună independentă și s-a numit Domnița Bălașa. Ocupația de bază: agricultura, în special cultura cartofului. Numărul locuitorilor angajați în alte localități este relativ redus (cca loo, toți navetiști).

Ioniță R. Ion, poreclit Soare [VIII], 65 de ani; 4 clase; a lucrat un timp în cizmărie. Informator NALR.

Vlad C. Ioana [VII], 7o de ani; nu a urmat la școală. Binevoitoare, dar destul de reținută. Nu știe că este înregistrată.

Paraschiv M. Paraschiva (Chița) [V], 45 de ani; 4 clase; deplasări scurte la București, unde are o fată căsătorită. Prezența preotesei la înregistrare o inhibă vizibil pe informatoare.

819. BREZOAIA, com. Brezoaele, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat la 3o km nord-vest de București. În vechea împărțire administrativă era comună independentă și aparținea cînd de județul Ilfov, cînd de Dîmbovița. De un an satul are o fabrică

de ambalaje şi alte produse din lemn. Este electrificat. Ocupaţii: grădinărit şi agricultură (îndeosebi cultura cartofilor). Bărbaţii lucrează la Bucureşti, făcînd naveta zilnic. Comună cu un nivel economic ridicat. Tinerii sînt în majoritate cu studii medii şi superioare.

EneT.Dumitru [VIII], 72 de ani; 5 clase; deplasări: la Bucureşti, în timpul stagiului militar, prin Moldova, în timpul războiului, la Buzău, ocazional; are o fată măritată la Bucureşti.

Marin Nicolae [VI b], 43 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Transilvania; are doi băieţi: unul la Bucureşti, muncitor la ITB, altul stabilit în com. Axintele, jud.Ilfov.

Ene Ilinca [V], 42 de ani; 5 clase; soţul este muncitor tîmplar în sat; are un băiat student la Braşov. Suspicioasă şi cu rezerve faţă de înregistrare.

Vasile Timon [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

820. CREVEDIA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie, aşezat la 25 km nord-vest de Bucureşti, pe şoseaua spre Ploieşti (lîngă Buftea). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Legătura cu oraşul este foarte strînsă (autobuzul local pleacă spre Bucureşti la fiecare 4o de minute). Are un mare combinat avicol, la care lucrează mulţi oameni din sat şi din comunele învecinate, chiar şi din Bucureşti. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tinerii lucrează la Bucureşti şi la Buftea.

LX

Nicolae Alexandru [VIII], 7o de ani; 4 clase; are doi băieţi care lucrează în cadrul armatei.

Lică Maria [VII], 82 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti; dintre cei opt copii, toţi căsătoriţi, o fată s-a stabilit la Bucureşti; mama informatorului Lică Dobre şi soacra informatoarei Lică Elena. Prietenoasă şi sfătoasă. Nu ştie că este înregistrată.

Dumitru Ruxandra (Sanda) [A'], 54 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi băieţi muncitori în comună şi o fată căsătorită la Creţuleşti, comună învecinată (la 4 km). Informatoare secundară NALR.

Lică Dobre [VI], 43 de ani; 7 clase; lucrează la combinatul avicol din comună; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; fiul informatoarei Lică Maria şi soţul informatoarei Lică Elena.

Lică Elena [V], 34 de ani; 4 clase; soţia informatorului Lică Dobre şi nora informatoarei Lică Maria.

821. CREVEDIA MARE, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, de mărime medie, situat la 3o km de Bucureşti, pe şoseaua spre Videle. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Sat de moşteni, destul de avut. Contactul strîns cu capitala s-a stabilit abia recent, după asfaltarea şoselei de legătură. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura, cultura tutunului; în localitate se află un depozit CAM pentru fermentarea tutunului; majoritatea bărbaţilor lucrează, ca muncitori, la Bucureşti, făcînd naveta zilnic.

Ispas Radu, poreclit Cituran [VIII], 7o de ani; 4 clase; a fost şi chirigiu, cu deplasări prin Muntenia; soţul informatoarei Ispas Rada, tatăl lui Ispas Constantin şi socrul informatoarei Ispas Zoia. Informator NALR. Primele două texte au fost înregistrate fără ştirea informatorului, următoarele două reprezintă anecdote oferite spontan, în cursul anchetei cu chestionarul. Celelalte texte au fost culese în timpul înregistrării soţiei lui, înregistrare în care, de altfel, intervine frecvent. Excelent povestitor, bun cunoscător al obiceiurilor şi al credinţelor locale.

Ispas Rada [VII], 70 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Ispas Radu, mama lui Ispas Constantin şi soacra informatoarei Ispas Zoia. Vioaie şi amabilă, nu are nici o reţinere în faţa microfonului. Inregistrarea s-a făcut în prezenţa soţului, a nurorii şi a unei nepoate, care intervin în text.

Ispas Constantin, poreclit Cituran [VI a], 42 de ani; 6 clase; lucrează, de cîţiva ani, ca muncitor necalificat la Bucureşti, făcînd naveta: deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi Banat; fiul informatorilor Ispas Radu şi Ispas Rada, soţul informatoarei Ispas Zoia.

Ispas C. Zoia [V], 40 de ani; 4 clase; soţia informatorului Ispas Constantin, nora informatorilor Ispas Radu şi Rada. Informatoare excelentă, atît pentru textele tematice cît şi pentru cele libere.

LXII

822. MILITARI, sectorul 7, municipiul București. Fostă comună suburbană, azi încorporată orașului București, așezată în nord-vestul capitalei. A fost înființată în 1878, prin împroprietărirea unor soldați din războiul de independență (după tradiție - 26 de familii), recrutați, majoritatea, din comunele învecinate. Printre ei s-au așezat mulți veniți din alte părți ("venetici"). Recent, prin construirea unui cartier de blocuri noi, locuitorii s-au amestecat și mai mult. Ocupații: tradițional - agricultura și cărăușia în București. Cîțiva lăptari. Foarte mulți (și majoritatea femeilor) lucrează în industrie (în apropiere sînt uzinele "Semănătoarea", Fabrica de confecții și tricotaje, o fabrică nouă de porțelan, sere etc.).

Marin Velicu [VIII b], 63 de ani; 4 clase; provine dintr-o familie împroprietărită în Militari (bunicul informatorului); a făcut cărăușie la București; a lucrat timp de zece ani, ca muncitor, la o fabrică de pîine din București. Bun povestitor. Informator NALR.

Tudose Elena [VII b], 67 de ani; nu a urmat la școală; a lucrat, timp de 35 de ani, la Fabrica de confecții București; soțul este din Oltenia, stabilit de copil în Militari; are o fată la liceu.

823. UIEȘTI, com.Bucșani, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, așezat pe calea ferată București-Roșiorii de Vede, la 5 km nord-est de Videle și la 30 km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura; bărbații lucrează, ca muncitori, la București, la sondele Vida sau la CFR; din generația tînără, mulți s-au stabilit în București.

Nedelea Ecaterina [VII], 6o de ani; nu a urmat la şcoală; a stat trei luni la Bucureşti unde are două fete căsătorite.

Stoican Traian [VI], 36 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Hunedoarei; a lucrat timp de un an şi jumătate în construcţii, la Bucureşti, de unde a făcut naveta săptămînal; soţia este din satul Goleasca, aşezat la 6 km.

Dumitru G.Floarea [V], 36 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul lucrează la sonde de 11 ani.

824. MIHĂILEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe partea dreaptă a Argeşului, la 2o km sud de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un combinat avicol, la care lucrează şi oameni din satele învecinate, o ţesătorie şi un şantier de irigaţii. Este electrificat. Ocupaţie de bază: agricultura; tinerii lucrează la întreprinderile din comună sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Anton Ştefan [VIII], 64 de ani; 5 clase.

Manolache Rada [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; soacra informatoarei Manolache Sofia.

Ioniţă Tudor [VI], 43 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti.

Manolache Sofia [V], 4o de ani; 4 clase; nora informatoarei Manolache Rada.

825. COMANA, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe linia ferată Bucureşti-Giurgiu, la 3o km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţii: agricultură, puţin grădinărit; unii bărbaţi lucrează ca tăietori de lemne la pădure. Tine-

LXIV

rii fac naveta la București sau la Jilava, unde sînt angajați ca muncitori.

Petre Gheorghe, zis Gheorghe al Leanei [VIII], 7o de ani; 2 clase; de cîteva luni lucrează ca magazioner la gara din comună; are o fată, licențiată, la București; nora, cu care locuiește, este inginer agronom. Informator NALR.

Enache Tănase [VI],39 de ani; 6 clase; de șase ani lucrează ca magazioner la CAP. Deplasări ,în timpul stagiului militar, în Transilvania.

Arsene Elena [V], 42 de ani; 7 clase; soțul, originar din Moldova, a venit în sat de copil, în timpul foametei din 1947.

Udrea Ioana [I], 12 ani; elevă în clasa a VI-a; în timpul vacanței de vară merge la București, la surorile ei; mama este din Vlad Țepeș, sat al comunei Comana. Foarte vorbăreață și bună povestitoare.

826. GHIMPAȚI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe șoseaua București-Alexandria, la 33 km de București. Reședință a comunei cu același nume. Nu este electrificat. Ocupații: agricultura, cultura intensivă a tutunului. La marginea satului se află, de peste 5o de ani,"Regia", întreprindere de prelucrare a tutunului, la care lucrează sezonier femeile. Bărbații lucrează la București sau la Alexandria.

Vlădunică Florea [VIII], 75 de ani; 3 clase.

Ivan Rada [VII b], 68 de ani; nu a urmat la școală.

Țigănilă C.Ștefan [VI a], 38 de ani; 4 clase.

Cimpoieru Aurica [V], 44 de ani; 4 clase; soţul lucrează la Bucureşti, ca tîmplar; dintre cei doi băieţi, unul este la şcoală în Bucureşti.

Petraşcu Ileana [III], 18 ani; 7 clase.

827. STOENEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la sud-est de Bucureşti, cam la 5o de km, la 8 km de şoseaua Bucureşti-Giurgiu, pe apa Cîlniştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Legăturile cu oraşul s-au intensificat abia în ultimii zece ani, după asfaltarea drumului spre şoseaua principală. Ocupaţii: agricultura; bărbaţii şi tineretul lucrează, ca muncitori, la Bucureşti sau la Jilava, unde fac naveta zilnic. Unii pleacă la munci agricole în Bărăgan.

Cămăraşu I.Dobre (Bică), poreclit Dînă [VIII], 6o de ani; 4 clase; în tinereţe a fost cioban,iar timp de 3 ani a fost paznic la CAP; în timpul stagiului militar a fost ordonanţă, locuind în Bucureşti şi deplasîndu-se, pentru perioade scurte, la Turda, Cluj şi Constanţa; bunicul informatoarei Sterpu C.Elena. Informator NALR. Excelent cunoscător al practicilor şi tradiţiilor locale, dispunînd de un vocabular neobişnuit de bogat şi de autentic; povesteşte cu plăcere şi cu participare afectivă. Debitul verbal extrem de rapid, tonul adeseori scăzut, confidenţial, precum şi o uşoară nazalizare îngreuează, uneori, înţelegerea textului înregistrat pe bandă.

Cămăraşu. Ioana [VII], 66 de ani; nu a urmat la şcoală. Povesteşte cu plăcere şi cu uşoară afectare, încîntată de importanţa care i se dă, deşi nu ştie că este înregistrată.

Tablă M.Andrei, poreclit al lui Trei-Izmene [VI], 44 de ani;

5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat, Moldova şi Dobrogea. Dintre cele două fiice, una este elevă la o şcoală profesională din Bucureşti. Excelent cunoscător al vieţii satului, realizează expuneri inteligente, bine organizate şi colorate.

Sterpu C.Elena [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Cămăraşu I.Dobre.

828. RADOVANU, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (778o locuitori), situat pe şoseaua Bucureşti-Olteniţa, la 44 km de Bucureşti şi 15 km de Olteniţa, în lunca Argeşului. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este un sat bogat, cu gospodării mari. Electrificat; are peste loo de televizoare. Ocupaţii: agricultură, se cultivă mult tutun, viticultură şi oierit. Bărbaţii lucrează la uzinele "Danubiana" şi la alte întreprinderi bucureştene, făcînd zilnic naveta.

Agapie M.Filip [VIII], 76 de ani, 4 clase; deplasări, în timpul primului război mondial, în Oltenia şi Moldova.

Bogatu Dumitra [VII], 79 de ani; nu a urmat la şcoală; are şase fete, dintre care două sînt la Bucureşti.

Moraru Gh.Zaharia [II], 11 ani; elev în clasa a V-a; a fost, cu şcoala, într-o excursie pe Valea Prahovei şi la Bucureşti.
Este un copil vioi şi bun povestitor.

829. DRĂGĂNEŞTI-VLAŞCA, jud.Teleorman. Sat mare de cîmpie (5.600 locuitori), aşezat pe şoseaua Bucureşti-Alexandria, la 62 km de Bucureşti şi 27 km de Alexandria, pe apa Cîlniştei.Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Din 1956 pînă în 1968 a fost reşedinţă de raion, ceea ce a adus după sine dezvoltarea comunei atît din punct de vedere social-economic cît şi cultural. Este electrificat din 1956. Ocupaţia de bază este agricultura;puţini pleacă să lucreze în alte părţi.

Chiru Radu [VIII b] 80 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care doi stabiliţi la Bucureşti.

Mareş I.Anca [VII], 75 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan I.Gheorghe [VI a], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; tatăl informatorului Ciocîrlan Ion. Informator NALR.

Mărgărit N.Ion [VI b], 38 de ani; 7 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal.

Bălţatu Vasilica [V], 46 de ani; nu a urmat la şcoală.

Ciocîrlan Ion [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ciocîrlan I.Gheorghe.

830. BĂNEASA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (8.500 locuitori), situat la 13 km nord-est de Giurgiu, pe şoseaua Giurgiu-Olteniţa şi pe calea ferată Bucureşti-Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În localitate funcţionează un SMT şi o întreprindere de hidroamelioraţii. Este electrificat. Ocupaţii de bază: agricultura; în trecut, datorită poziţiei satului pe fosta baltă Băneasa, se practica pescuitul şi creşterea vitelor; azi, generaţiile medie şi tînără

lucrează la București, făcînd naveta. Influența capitalei este sensibilă.

Cioroiu Anghel [VIII], 73 de ani; 4 clase; a fost logofăt la moșia boierească din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova și, cu oile, la munte, pe lîngă Sibiu; dintre cei cinci băieți, unul este stabilit la București, altul la Timișoara; tatăl informatorului Cioroiu Luis, socrul informatoarei Cioroiu N.Stanca. Informator NALR. Debit verbal rapid; din cauza danturii incomplete alterează ușor africatele.

Năstase Rada [VII], 68 de ani; nu a urmat la școală; deplasări ocazionale la Giurgiu și București.

Cioroiu Luis [VI], 42 de ani; 4 clase; lucrează, de cîteva luni, ca muncitor în gara Băneasa; deplasări, în timpul stagiului militar, în Oltenia; soția este din comuna vecină, Frasinu; are o fată elevă la liceul pedagogic, în București; fiul informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu N.Stanca [V], 44 de ani; 7 clase; deplasări ocazionale la Timișoara, Sighet, Rădăuți; un fiu este căsătorit la București, altul este elev la București și face naveta; nora informatorului Cioroiu Anghel.

Cioroiu Paula [III], 18 ani; 8 clase; croitoreasă în sat; deplasări ocazionale la București și Alba-Iulia. Debit verbal foarte rapid.

831. GREACA, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), situat la 50 km sud de București și 30 km vest de Oltenița.

Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. În sat există un institut experimental de viticultură, unde muncesc și lucrători sezonieri din satele învecinate și chiar din Oltenia. Ocupații: agricultura; foarte mulți locuitori ai satului lucrează pe șantiere la București, unde fac naveta zilnic.

Manta I.Constantin [VIII b],76 de ani; 1 clasă; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova.

Turcu Maria [VII b],8o de ani; nu a urmat la școală.

Bivolaru Catalina [VII c], 63 de ani; 5 clase.

Drăghiceanu Mihail (Mihalache) [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Ardeal; are o fată studentă în București.

Istrate gh. Gherghina [V], 46 de ani; 4 clase.

Benghe Vasilica [I], lo ani; elevă în clasa a IV-a; tatăl este salariat la Întreprinderea de construcții hidrotehnice-București, iar mama vînzătoare la centrul de pîine din sat. Degajată și foarte bună povestitoare.

832. CHIRNOGI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, așezat în lunca Dunării, la 6 km vest de Oltenița; Dunărea curge la 5 km. Este unul din cele mai mari sate ale județului (9.ooo locuitori); reședință a comunei cu același nume. Electrificat. Ocupații: agricultura. Mai demult locuitorii satului se ocupau și cu pescuitul. Tineretul pleacă pe șantiere și în fabrici la Oltenița, unde fac naveta zilnic.

State H.Constantin, zis Codică Mavrodin [VIII b], 65 de ani; nu a urmat la școală. Este tatăl informatoarei Dicu Elena.

LXX

Naca Ioana [VII], 64 de ani; nu a urmat la şcoală.

Trifan Rică, zis Costică [VI], 37 de ani; 6 clase; de patru ani este muncitor la filatura din Olteniţa; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat.

Dicu Elena, poreclită Şorici [V], 38 de ani; 4 clase; are o fată elevă la liceul pedagogic din Bucureşti. Este fiica informatorului State H.Constantin.

833.FRĂTEŞTI, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), situat la 11 km nord de Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are gară CFR. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mulţi oameni lucrează la Bucureşti sau la Giurgiu, ca muncitori, şi fac naveta zilnic.

Coscai Şt.Marin [A], 51 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; are copii căsătoriţi în comune învecinate. Informator NALR.

Patentaşu Ion [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări ocazionale la Arad, Timişoara, Turda, Botoşani; soţia este dintr-un sat din apropiere; bunicul informatoarei Patentaşu D.Gherghina.

Ghimpăţeanu Şt.Alexandra [VII a], 81 de ani; 2 clase; a fost moaşă în sat.

Ghinea P.Marin [VI], 47 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, pe Valea Prahovei; dintre cei trei copii, un băiat locuieşte la Bucureşti, iar o fată este merceolog la Olteniţa.

Patentaşu D.Gherghina [I], 11 ani; elevă în clasa a IV-a; nepoata informatorului Patentaşu Ion.

834. PUTINEIU, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua judeţeană Giurgiu-Alexandria, la 2o km de Giurgiu şi 3o km de Alexandria. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura; tinerii sînt angajaţi, ca muncitori, la Giurgiu, unde fac naveta zilnic.

Călin Marin [VIII], 7o de ani; 3 clase; tatăl informatorului Călin Marin (VI). Informator NALR. Asistă la toate înregistrările şi, uneori, conduce el ancheta.

Roşu Tudora [VII], 74 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti. Foarte bună povestitoare. Nu ştie că este înregistrată.

Călin Marin [VI], 46 de ani; 5 clase; este dulgher în sat; fiul informatorului Călin Marin(VIII).

Bătrînache Floarea [III], 21 de ani; 7 clase; soţul este şofer.

835. MALU, com.Vedea, jud.Ilfov. Sat situat în lunca Dunării, pe şoseauaGiurgiu-Zimnicea, la 16 km de Giurgiu. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; electrificat. Ocupaţii: agricultura. Bărbaţii şi tineretul se angajează, ca muncitori, navetişti, la Giurgiu.

Grama M.Ilie [VIII], 71 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; tatăl informatoarei Piroi Elena. Informator NALR.

State Floarea [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; a locuit 8 luni de zile la Braşov; a fost moaşă (necalificată) în sat; soţul, decedat, era din Giurgiu. Foarte bună povestitoare; ştie că este înregistrată, dar este foarte spontana, naturală, degajată.

LXXII

Daia Stan, zis Stelea, poreclit Moacă [VI], 41 de ani; 5 clase; a urmat un curs de 3 ani la CAP., pentru meseria de morar; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova, şi altele, ocazionale, la Călăraşi, Turnu-Măgurele. Atacă uşor africatele şi fricativele palatale.

Piroi Elena, poreclită Conţu [V b], 37 de ani; 4 clase; fiica informatorului Grama M. Ilie.

836. CIOCÎRLIA, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Bucureşti-Urziceni-Buzău, la 65 km de Bucureşti. Este comună suburbană a oraşului Urziceni. Elecrificat. Ocupaţii: agricultura; tinerii pleacă să lucreze, vara, la ferme din Bărăgan sau se angajează, ca muncitori, la Urziceni.

Voicilă Andrei [VIII], 70 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti şi în Dobrogea; părinţii sînt veniţi din Moldoveni, localitate aparţinînd de comuna Dridu, jud. Ilfov.

Gavrilă Maria [VII], 72 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei trei copii lucrează, ca muncitor, la Urziceni. Informatoare remarcabilă mai ales pentru textele tematice.

David Nicolae [VI], 38 de ani; 4 clase; de două luni lucrează la fabrica de ferite din Urziceni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat şi Moldova; soţia este din Siliştea-Cotorca, localitate vecină.

Matache Georgeta [V], 36 de ani; 4 clase; soţul este croitor în sat.

837. GRINDU, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat în nord-vestul judeţului, la cca 12 km nord de Urziceni. Este relativ mare

(peste 4.000 locuitori). Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general locuitorii satului nu pleacă la lucru în alte părţi; unii bărbaţi lucrează la sondele din împrejurimi.

Soare Gh.Mihai, poreclit Goaja [VIII], 65 de ani; 4 clase; deplasări la Brăila, în timpul stagiului militar; are şase copii, dintre care trei au servici la Bucureşti. Informator NALR.

Stoica Maria [VII], 61 de ani; nu a urmat la şcoală; are 7 copii, dintre care 4 au servici la Bucureşti. Este destul de susceptibilă şi reţinută; vorbeşte foarte încet în timpul înregistrării, ceea ce creează dificultăţi la transcrierea textelor de pe bandă.

Lupu N.Drăghici [VI], 41 de ani; 5 clase; lucrează ca socotitor la CAP, în sat; deplasări,în timpul stagiului militar, în Moldova şi Banat; tatăl este din com.Chiojdu Mare, stabilit în Grindu la 22 de ani; unul dintre cei doi copii este elev la o şcoală profesională din Bucureşti.

Radu Silvia [V] , 37 de ani; 4 clase; are o fată, elevă în clasa a XI-a la Urziceni.

Baciu Elena [III], 20 de ani; 8 clase; este croitoreasă la un atelier în sat; soţul este şofer la CAP.

838. MILOŞEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat cam la 25 km nord-vest de Slobozia, lîngă şoseaua Slobozia-Buzău. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Pînă în 1879 satul s-a numit Cîlnăieni, după numele localităţii de unde au venit cei mai mulţi dintre oamenii care au întemeiat satul (Cîlnău, jud. Buzău). După 1922, aici au fost colonizaţi masiv munteni din

județul Buzău. Ocupația de bază este agricultura. Dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri unii lucrează pe șantiere la Slobozia.

Dinu V.Ion [VIII], 72 de ani; 5 clase; în tinerețe a avut, timp de cinci ani, prăvălie în sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia, apoi, cu chirie, la Buzău, București; soțul informatoarei Dinu I.Elena.

Dinu I.Elena [VII a], 66 de ani; 5 clase; soția informatorului Dinu V.Ion.

Zeca Veta [VII b], 61 de ani; 4 clase; pînă la vîrsta de 6 ani a stat în satul Padina (la cca 10 km); mama informatorului Zeca Mușat.

Zeca Mușat [VI], 40 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de un an, la Brașov, ca lăcătuș mecanic; fiul informatoarei Zeca Veta.

Jipa Teodora [V b], 48 de ani; 5 clase; lucrează, de puțin timp, ca vînzătoare la o tutungerie din sat; are doi copii, dintre care unul este contabil în sat. Foarte bună cunoscătoare a obiceiurilor satului.

839. VALEA CIORII, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe malul lacului Strachina, la cca 35 km de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Satul datează din 1900; a fost întemeiat de către oameni care au venit mai ales din județele Brăila și Buzău. Vechiul nume al satului a fost Ciorușca (probabil după satul Cioara - azi Bărăgan - din jud.Brăila, din care au venit mulți dintre întemeietorii localității). Ocupația de bază este agricultura. În general, oamenii nu lucrează în alte părți.

Moise Iacov [VIII b], 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Muntenia şi în Moldova. Povestitor excepţional, cu o permanentă bună dispoziţie, sociabil, cu mult umor.

Lungu C.Ioana [VII], 65 de ani; 7 clase; părinţii sînt veniţi din jud.Buzău; soţul este născut într-un alt sat, dar a crescut, de la vîrsta de 2 ani, în Valea-Ciorii. Volubilă şi bună povestitoare.

Lungu Vergil [VI], 35 de ani; 4 clase; deplasări: 2 luni la Hunedoara, pe Şantierul tineretului, ca muncitor necalificat; la Feteşti, unde a urmat o şcoală CFR timp de 2 ani; în Moldova, în timpul stagiului militar. Foarte deschis, volubil, bun cunoscător al muncii cîmpului şi al celorlalte activităţi şi practici legate de viaţa satului; informator excelent pentru textele tematice.

Ivan Tudora [V], 43 de ani; 4 clase; soţul lucrează, ca muncitor necalificat, la CFR; are patru copii, dintre care trei sînt la Brăila, muncitori. Degajată şi spontană şi cu un mare debit verbal. În timpul înregistrării au loc dese intervenţii ale soţului.

84o. CIOLPANI, jud. Ilfov. Sat de cîmpie, situat la jumătatea disstanţei dintre Bucureşti şi Ploieşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. S-a întemeiat după 18oo, din familiile de clăcaşi care lucrau pe moşia mănăstirii Ţigăneşti, aflată în apropiere. Satul este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Mulţi dintre bărbaţii de vîrstă medie şi dintre cei tineri lucrează fie la Bucureşti, fie la Ploieşti şi fac naveta zilnic.

LXXVI

Jipa I.Nicolae, poreclit Burta Vacii [VIII], 67 de ani; 3 clase; a efectuat stagiul militar la marină; alte deplasări în jud.Teleorman şi la Tulcea; soţul informatoarei Jipa Niculina şi bunicul informatoarei Bunea Niculina. Informator NALR.

Jipa Niculina [VII], 62 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; soţia informatorului Jipa I.Nicolae şi bunica informatoarei Bunea Niculina.

Grigore I.Stana, zisă Stela [V], 39 de ani; 6 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti şi Ploieşti; mama este din Pucheni, comună învecinată. Este conştientă şi preocupată de faptul că este înregistrată.

Anghel Aurelia [III], 21 de ani; 7 clase; lucrează croitorie, meserie învăţată la Pucheni,unde a stat 6 luni. Foarte binevoitoare şi deschisă.

Bunea Niculina, poreclită Cucu [I] , 11 ani; elevă în clasa a V-a; a fost în excursii la Bucureşti şi Sinaia; nepoata informatorilor Jipa I.Nicolae şi Jipa Niculina. Spontană şi vorbăreaţă.

841. DRIDU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.000 locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Urziceni, la cca 18 km de Urziceni. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS şi un atelier de confecţionat saltele, la care lucrează oameni din sat. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii pleacă la lucru pe şantiere la Urziceni sau la Bucureşti.

Dragomir V.Ion [VIII], 67 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în jud.Brăila; a stat, de asemenea, timp de doi ani (1930-1931) la Bucureşti; are o fată, desenatoare tehnică, şi un băiat, zugrav (apoi lăcătuş-mecanic), ambii la Bucureşti.

Udrea Dobriţa (Biţa) [VII a], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări în Oltenia, pe timpul secetei; are patru fete, căsătorite la Bucureşti şi Coşereni (comună în jud.Ilfov). Ştie că este înregistrată.

Tudor Chira [VII b], 66 de ani; nu a urmat la şcoală.

Radu St.Ion [VI], 41 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania şi, ocazional, la Bucureşti, Ploieşti, Urziceni; dintre cele trei fete, una este la Bucureşti.

Iordache Constanţa [V a], 46 de ani; 4 clase; deplasări ocazionale la Bucureşti; are un băiat student în Bucureşti.

Simion Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; deplasări scurte la Bucureşti; tatăl este muncitor la un siloz în sat.

842. GIURGENI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie situat pe şoseaua Bucureşti-Constanţa, pe malul stîng al Dunării, la confluenţa cu Ialomiţa. Comuna este electrificată. Ocupaţii: agricultura, pescuitul; bărbaţii lucrează în port, ca muncitori, sau la cariera de nisip din Hîrşova.

Socol Ion, zis Mihalea Socol [VIII], 70 de ani; 5 clase; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar.

Stănciulescu Safta [VII], 64 de ani; 4 clase; are zece copii, toţi stabiliţi la oraş.

Paraschiv Eremia [VI], 39 de ani; 2 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soţul informatoarei Paraschiv Zoia.

LXXVIII

Paraschiv Zoia [V], 37 de ani; 2 clase; căsătorită mai întîi în judeţul Tulcea, a revenit, după trei luni, în sat, despărţită de primul soţ; soţia informatorului Paraschiv Eremia.

Stamate Ionel [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a.

843. GRĂDIŞTEA, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe şoseaua Bucureşti-Baloteşti-Afumaţi, la 35 km de capitală. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Are un IAS, iar în cătunul Sitaru este o fabrică de covoare la care lucrează multe femei din comună. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la diferite întreprinderi din Bucureşti.

Ştefan Arghira [VII a], 66 de ani; nu a urmat la şcoală.

Udrea St.Aristiţa, poreclită Şuşteroaica [VII b], 74 de ani; 4 clase; soţul, decedat, era născut la Grecii de Sus, sat al com. Grădiştea; dintre cei doi copii, unul lucrează în comerţul de stat, la Bucureşti. Nu ştie că este înregistrată.

Ionete Nicolae, poreclit Zăblău [VI], 46 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia; are un băiat lăcătuş-mecanic la Bucureşti; soţul informatoarei Ionete Florica.

Ionete Florica [V], 42 de ani; 4 clase; a lucrat, timp de doi ani, la fabrica de covoare din comună; soţia informatorului Ionete Nicolae.

Grigore Vasilica [III], 2o de ani; 8 clase; soţul este şofer la Bucureşti şi face naveta.

Chivu Gheorghe, poreclit Ţîru [II a], 12 ani; elev în clasa a IV-a; mama este din Moara Vlăsiei, sat la 4 km.

844. BĂRCĂNEȘTI, jud.Ilfov. Sat mare de cîmpie (5.000 locuitori), așezat pe malul drept al Ialomiței, la cca 10 km sud de Urziceni. Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Bărbații, mai ales cei tineri, lucrează la Urziceni sau la București, unde fac naveta zilnic.

Grasu Nicolae [VIII], 68 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul concentrărilor, în Moldova; dintre cei cinci copii, unul este șofer la București și o fată căsătorită la Borănești, sat la cca 4 km. Informator NALR.

Neagu Ancuța [VII] , 85 de ani; 4 clase.

Mircea Joița [V], 37 de ani; 4 clase; are un băiat frezor la București; mama informatorului Mircea C.Vasile.

Mircea C.Vasile [II], 12 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatoarei Mircea Joița. Foarte bun povestitor.

845. BUTOIU, com. Sfîntu Gheorghe, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, așezat pe șoseaua Urziceni-Slobozia, la 18 km de Urziceni. În vechea împărțire administrativă a aparținut de comuna Malu. Electrificat. Ocupații: agricultura, grădinăritul, cultura orezului. Unii locuitori ai satului pleacă la lucru la fermele din județ sau la Combinatul chimic de la Slobozia.

Gavrilă Dumitru, poreclit Bleoj [VIII], 68 de ani; 4 clase; are trei copii, dintre care o fată s-a stabilit la București.

Emil Dobrița [VII], 77 de ani; 3 clase.

Leonida Constanta [V], 40 de ani; 4 clase.

846. CĂZĂNEȘTI, jud.Ialomița. Sat mare de cîmpie, situat pe șoseaua București-Slobozia, la 80 km de București, pe rîul

LXXX

Ialomiţa. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Comuna este bine organizată, în curs de urbanizare. În comună există un combinat pentru creşterea porcilor, la care lucrează oameni din sat. Ocupaţia de bază este agricultura. Oraşele spre care gravitează sînt Urziceni şi Slobozia.

Radu Ştefan [VIII], 67 de ani; 4 clase; a fost, timp de 4 ani, îngrijitor de porci, la IAS din comună; deplasări ocazionale la Constanţa, Galaţi, Brăila, Călăraşi; unul dintre fii este ofiţer la Călăraşi; tatăl informatorului Radu Şt. Marin. Informator NALR.

Răducanu Leanca [VII], 73 de ani; nu a urmat la şcoală; are doi copii la Bucureşti pe care îi vizitează, în special, iarna. Foarte bună povestitoare, degajată şi veselă.

Radu Şt.Marin [VI], 36 de ani; 4 clase; este îngrijitor la porci, la IAS în comună; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova; fiul informatorului Radu Ştefan. Povesteşte cu oarecare afectare.

Paraschiv Rada [V], 38 de ani; 4 clase; lucrează, ca femeie de servici, la şcoala din sat; soţul este zidar la CAP.

847. AMARA, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat la 7 km nord de Slobozia, pe malul lacului Amara, de la care şi-a luat numele; reşedinţă de comună. În apropiere se află staţiunea balneo-climaterică cu acelaşi nume. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; cei mai tineri lucrează, ca muncitori, la fabrica de ulei din Slobozia, de unde fac naveta zilnic.

Furnică Gheorghe [VIII], 63 de ani; 5 clase; are cinci copii, dintre care o fată locuieşte la Gura Ocniţii (lîngă Tîrgovişte); soţul informatoarei Furnică Zamfira. Informantor NALR.

Furnică Zamfira [VII], 72 de ani; 5 clase; soţia informatorului Furnică Gheorghe. Foarte degajată, volubilă, spontană; bună povestitoare.

Munteanu Gheorghe [VI], 42 de ani; 3 clase; deplasări în Moldova, în timpul stagiului militar; dintre cei patru copii, unul urmează o şcoală tehnică la Sibiu, altul efectuează stagiul militar.

Soare Vasilica [III], 18 ani; 8 clase. Foarte controlată, pare preocupată de importanţa înregistrării, suficient de timidă, nu foarte vorbăreaţă.

Mihalcea C.Lenuţa [I], 12 ani; elevă în clasa a V-a.

848. FRĂŢILEŞTI, com.Săveni, jud.Ialomiţa, Sat de cîmpie, situat pe malul drept al Ialomiţei, la 6 km de Ţăndărei şi la 2o km de Slobozia. Este electrificat şi are instalaţie de apă curentă. Ocupaţii: agricultura. Mulţi bărbaţi lucrează la IAS în satul învecinat, Ograda.

Chivu Ioan [VIII], 69 de ani; 5 clase; dintre cei patru copii, unul este stabilit la Braşov. Informator NALR.

Popîrlan Anica [VII], 75 de ani; 4 clase; dintre cei cinci copii, unul locuieşte în Săveni, altul în com.Gheorghe Lazăr, altul lucrează la SMT în Slobozia.

Mîner Zinca [V], 37 de ani; 4 clase; dintre cei doi copii, unul urmează liceul economic la Constanţa.

Nicolae Anica [III], 19 ani; 8 clase; mama informatoarei este din satul Sudiţi (cca 4 km).

849. BALOTEŞTI, jud.Ilfov.Sat de cîmpie, aşezat în dreapta şoselei Bucureşti-Ploieşti, la cca 25 km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu ace-

lași nume. Este electrificat. În sat se află o fabrică de fibre din cînepă, la care majoritatea muncitorilor (mai ales femei) sînt din localitate. Ocupații: agricultura. O parte dintre tineri sînt angajați la București sau la Otopeni, făcînd zilnic naveta.

Andrei D.Petre, zis Vlăsceanu [VIII], 69 de ani; 5 clase; deplasări la București, în timpul stagiului militar; are doi copii, dintre care un băiat lucrează la MAI-Otopeni, altul este elev la o școală de maiștri din Timișoara.

Marin Gh.Toma Lisăndrina [VII], 70 de ani; nu a urmat la școală; are trei copii, dintre care un băiat elev la o școală de meserii în București și o fată măritată la Ciofliceni, sat apropiat.

Stanciu Constantin zis Didică [VI], 39 de ani; 5 clase; a urmat, timp de 6 luni, o școală profesională și lucrează la Otopeni; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea și Transilvania; soția este din Căciulați, sat la cca 4 km.

Tănase Gh.Ioana [V], 45 de ani; nu a urmat la școală; are cinci copii, dintre care o fată este asistentă medicala în sat, alta a urmat o școală profesionala la București.

850. BUCU, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe șoseaua Slobozia-Giurgeni, la 11 km de Slobozia. Reședință a comunei cu același nume. Este electrificat. După împroprietăririle din 1922 și 1945, au fost colonizați aici oameni din județele Prahova și Buzău. Ocupația de bază este agricultura. Oamenii din sat pleacă la lucru în zonă sau pe șantierele din Slobozia.

Munteanu Ştefan [VIII], 61 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul războiului, în Dobrogea şi, ocazional, la Hunedoara şi Drobeta-Turnu-Severin; dintre cei cinci copii,o fată este stabilită la Slobozia. Informator NALR.

Răileanu Ioana [VII], 64 de ani; 2 clase; deplasări ocazionale la Slobozia; dintre cei cinci copii, un băiat s-a stabilit la Reviga, comună în nordul judeţului, iar o fată, dată de suflet de mică, s-a măritat la Piteşti.

Ştefan Nicolae [VI], 45 de ani; 5 clase; lucrează de 8 ani ca vînzător la chioşcul de pîine din sat; mama, decedată, era originară din Mărculeşti, comună învecinată.

Trandafir Virginia [Vb], 41 de ani; 4 clase.

851. FĂCĂENI, jud. Ialomiţa . Sat foarte mare de cîmpie (8.ooo locuitori), situat pe malul stîng al Borcei, pe şoseaua Feteşti-Giurgeni, la cca 2o km de Feteşti. Reşedinţa a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Are un IAS, la care lucrează şi locuitori ai satelor învecinate. Ocupaţii: agricultura, pescuitul. În general, oamenii din sat nu pleacă la lucru în alte părţi.

Bratu C.Gheorghe [VIII], 7o de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Dobrogea; soţia este din Chioara, sat apropiat; dintre cei opt copii, o fată s-a stabilit la Ploieşti, alta la Bucureşti.

Prună Gh.Ioana [VII], 78 de ani; nu a urmat la şcoală. Povestitoare cu un talent narativ remarcabil, spontană.

Bratu Ion [VI], 37 de ani; 4 clase; deplasări în tîmpul stagiului militar, în Transilvania.

LXXXIV

Androne Viorel [II a], 12 ani; elev în clasa a VI-a; vara merge la Ţăndărei, la bunici; tatăl este cioban în sat.

852. DRĂGOEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat în dreapta şoselei Bucureşti-Urziceni, cam la 10 km de aceasta, pe apa Mostiştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Satul este electrificat. A luat fiinţă în urma împroprietăririi din 1864. Ocupaţii: agricultura. În ultimul timp (de cca 2 ani), tinerii au început să se angajeze, ca muncitori, la Bucureşti, făcînd naveta zilnic.

Tentea C.Gheorghe [VIII], 67 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul războiului, la Craiova, Calafat şi în Moldova; dintre cei cinci copii, doi sînt lăcătuşi-mecanici la Bucureşti şi Brăila, iar o fată este căsătorită la Fundulea. Informator NALR.

Radu Ion N.Catrina [VII b], 64 de ani; nu a urmat la şcoală; are patru copii, toţi stabiliţi la Bucureşti; în ultimii 2 ani, stă, în timpul iernii, la copii în Bucureşti.

Matei Marin [VI a], 44 de ani; 6 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; dintre cei doi copii, unul este lăcătuş-mecanic la Bucureşti.

Matei Tudora [I], 13 ani; elevă în clasa a V-a; tatăl este şofer la Bucureşti.

853. POIANA, com.Ciulniţa, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, vechi de cca 200 de ani, situat la 3 km sud de com.Stejarul, aflată pe şoseaua Urziceni-Slobozia. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. Unii tineri lucrează la Slobozia, la combinatul chimic.

Vişan Gh.Tudorache [VIII b], 65 de ani; 4 clase; mecanic agricol în sat; deplasări în Dobrogea, în timpul stagiului militar; dintre cei opt copii, unul s-a stabilit la București, trei la Constanța, doi la Slobozia; soțul informatoarei Vișan Aneta.

Doicescu Ana (Aneta) [VII a], 69 de ani; 4 clase; are patru copii vitregi, stabiliți la București.

Vișan Aneta [VII b], 62 de ani; 4 clase; soția informatorului Vișan Gh.Tudorache.

Olteanu Alexandru [VI], 4o de ani; 5 clase; deplasări,în timpul stagiului militar, în Banat; tatăl informatorului Olteanu Cristinel.

Minea Victoria [III], 19 ani; 8 clase; a fost ucenică la o fabrică de covoare din Slobozia, timp de 9 luni.

Olteanu Cristinel [II], 1o ani; elev în clasa a IV-a, fiul informatorului Olteanu Alexandru.

854. ȘTEFĂNEȘTII DE JOS, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 14 km est de capitală. Reședință de comună; electrificat. Legătura cu orașul este foarte intensă. Ocupații: agricultura. Majoritatea bărbaților de vîrstă medie și a tinerilor sînt angajați la București, în diferite întreprinderi, pe șantiere,și fac naveta zilnic.

Mihai Cristache Gheorghe [VIII a], 74 de ani; 5 clase; a fost prizonier în timpul primului război mondial; dintre cei opt copii, doi sînt stabiliți în com.Voluntari și unul la București.

Luiceanu Ion [VIII b], 74 de ani; nu a urmat la școală; s-a născut în Boltașu, sat al com.Ștefăneștii de Jos; are trei copii, stabiliţi la Bucureşti.

Lungu Tudora [VII], 68 de ani; nu a urmat la şcoală; dintre cei şapte copii, o fată s-a stabilit în Creţulescu, sat în apropiere.

Nicolae Ioana [V], 38 de ani; 3 clase.

855. ALBEŞTI, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat pe malul drept al Ialomiţei, la 2o km vest de Slobozia. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultura. Puţini pleacă la lucru, pe şantiere, la Slobozia.

Petcu Gh.Constantin [VIII], 76 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Moldova şi Transilvania; are şase copii, dintre care doi sînt căsătoriţi, unul la Burduşelu (localitate apropiată), iar unul la Bucureşti; soţul informatoarei Petcu Ana, tatăl informatorului Petcu Marin, socrul informatoarei Petcu M.Maria şi bunicul informatorului Petcu Viorel. În comparaţie cu soţia, este mult mai conservator în ceea ce priveşte graiul. Informator NALR.

Petcu Ana [VII], 7o de ani; 3 clase; soţia informatorului Petcu Gh.Constantin, mama informatorului Petcu Marin, soacra informatoarei Petcu M.Maria şi bunica informatorului Petcu Viorel. Excelentă povestitoare. Datorită faptului că-i place să citească, în povestire inserează adesea elemente neologice.

Petcu Marin [VI], 43 de ani; 7 clase; deplasări în timpul stagiului militar, în Transilvania; soţia este din Batalu, sat al com.Albeşti; fiul informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana, soţul informatoarei Petcu M.Maria şi tatăl informatorului Petcu Viorel.

Petcu M.Maria [V] , 36 de ani; 5 clase; este născută în satul Batalu; soţia informatorului Petcu Marin, mama informatorului Petcu Viorel şi nora informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

Petcu Viorel [II], 13 ani; elev în clasa a VI-a; fiul informatorilor Petcu Marin şi Petcu M.Maria şi nepotul informatorilor Petcu Gh.Constantin şi Petcu Ana.

856. TĂMĂDĂU MARE, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat la 35 km de Bucureşti, pe şoseaua spre Călăraşi, pe apa Mostiştea. Reşedinţă de comună. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mulţi bărbaţi şi tinerii lucrează la Staţiunea experimentală de la Fundulea sau la Bucureşti, unde fac naveta zilnic.

Stan Badea [VIII], 78 de ani; 5 clase; a fost în Moldova, Dobrogea, Muntenia, în timpul primului război mondial. Informator NALR.

Matei Petruţa [V], 43 de ani; 4 clase; unul dintre cei patru copii este elev la o şcoală profesională în Bucureşti; mama informatoarei Matei Pena.

Matei Pena [III], 20 de ani; 8 clase; croitoreasă (a învăţat meseria în sat); fiica informatoarei Matei Petruţa.

857. DOR MĂRUNT, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (6.500 locuitori), aşezat pe linia ferată Bucureşti-Feteşti, la cca 80 km de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. În sat există un spital. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura. În general, oamenii nu pleacă din sat să lucreze în alte părţi.

Adam Constantin poreclit Motocea [VIII], 71 de ani; 5 clase;

soţia este din satul Răzvani-Lehliu, în acelaşi judeţ; are şapte copii,dintre care trei sînt stabiliţi la Bucureşti.

Simion Maria [VII],71 de ani; nu a urmat la şcoală; are patru copii, dintre care trei locuiesc la Bucureşti.

858. STELNICA, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, situat pe malul stîng al Borcei, la 5 km nord de Feteşti. Este reşedinţă de comună. Electrificat. Are un IAS, unde lucrează şi mulţi moldoveni. Ocupaţia de bază: agricultura. Mulţi bărbaţi lucrează la IAS în comună sau la CFR, prin diferite părţi ale ţării.

Bogăţeanu C.Iosiva [VII], 66 de ani; 3 clase. Foarte bună povestitoare.

Văleanu Constantin [VI], 47 de ani; 7 clase; nu a efectuat stagiul militar; are patru copii, dintre care unul s-a stabilit la Bucureşti, altul este muncitor la Medgidia.

Munteanu Marioara [V], 46 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul ei este cioban la IAS în comună; mama informatoarei Munteanu Cornelia. Excelentă povestitoare, plină de naturaleţe.

Munteanu Cornelia [III], 22 de ani; 8 clase; a învăţat croitoria în sat; fiicainformatoarei Munteanu Marioara.

Vişan Gabriel [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

859. PERIŞORU, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, situat la cca 25 km vest de Feteşti şi la 2 km nord de linia ferată Bucureşti-Feteşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Este electrificat. Satul a fost întemeiat după primul război mondial; majoritatea locuitorilor sînt veniţi din judeţul Prahova. Ocupaţii: agricultura. Mulţi lucrează la IAS în comună sau la

Jegălia.

Criman Toader, zis Budileanu [VIII b], 78 de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Criman Sofia Ivina.

Anghelescu Maria [VII a], 71 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Mărăşia (Bărăgan), a venit în Perişoru în anul 192o; soţul este din Frăţileşti.

Criman Sofia Ivina, zisă Budileanu [VII b], 75 de ani; nu a urmat la şcoală; soţia informatorului Criman Toader.

86o. GURBĂNEŞTI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat pe Mostiştea, la aproximativ 6o km est de Bucureşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Ocupaţia de bază este agricultura.

Bălăneanu-Burdulea I.Gheorghe [VIII b], 78 de ani; 1 clasă; dintre cei opt copii, cinci sînt plecaţi din comună. Degajat, volubil, spontan, debit verbal rapid.

Răducanu Şt.Aneta [VII], 73 de ani; 4 clase; născută în Săruleşti, comună învecinată, a venit în Gurbăneşti la 18 ani, prin căsătorie; are patru copii, dintre care doi sînt căsătoriţi la Bucureşti.

Ţugui Dumitru [VI], 46 de ani; 3 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, la Bucureşti; are patru copii, toţi muncitori calificaţi la Bucureşti.

Mihai Anghelina [V], 47 de ani; nu a urmat la şcoală; născută în satul Coţofanca al comunei Gurbăneşti; soţul, tractorist la CAP, este născut, de asemenea, în Coţofanca; dintre cei trei copii, doi sînt în Bucureşti.

861. VÎLCELELE, jud.Ialomiţa. Sat de cîmpie, aşezat la 28 km nord-vest de Călăraşi şi la 7 km sud de calea ferată

XC

București-Constanța. Reședință a comunei cu același nume; mai demult s-a numit Crucea Giurchii și apărținea de comuna Mihai Viteazu. Electrificat. Ocupații: agricultura. Oamenii din sat lucrează și la șantierele de irigații din județ, făcînd naveta zilnic.

Diacu Ioana [VII], 67 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea Vasile [VI], 38 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, în Transilvania; soția este din comuna Vlad Țepeș; tatăl informatorului Ghinea V.Trică.

Balaciu V.Anica [V], 41 de ani; nu a urmat la școală.

Ghinea V.Trică [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; fiul informatorului Ghinea E.Vasile.

862. PODU PITARULUI, com.Plătărești, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, situat pe linia ferată București-Oltenița, la cca 30 km de București. Este electrificat. Ocupații: agricultura. Unii dintre bărbații de vîrstă medie și dintre cei tineri fac naveta la București, unde lucrează în diferite întreprinderi. Alții pleacă la munci agricole la fermele din satele vecine.

Răducan Gh.Nicolae [VIII], 78 de ani; 5 clase; are trei copii, toți muncitori, stabiliți la București; soțul informatoarei Răducan Caterina. Informator NALR.

Răducan Caterina [VII], 76 de ani; nu a urmat la școală; soția informatorului Răducan Gh.Nicolae.

Cotea Sică [VI], 47 de ani; 5 clase; după efectuarea stagiului militar, a lucrat timp de 4 ani la București.

863. BORCEA, jud.Ialomița. Sat de cîmpie, situat pe brațul Borcea, la cca 8 km sud de Fetești, pe șoseaua Călărași-Fetești.

Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Cocargea. Are un IAS, unde lucrează şi olteni şi moldoveni. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura; mai demult, pescuitul. Tinerii sînt angajaţi la sistemul de irigaţii din balta Ialomiţei sau la Feteşti, unde fac naveta zilnic.

Costea Tache, poreclit Ţivilu [VIII], 71 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin părţile Munteniei. Informator NALR. Nu ştie că este înregistrat.

Vlad A.Maria, poreclităBrînză [VII], 67 de ani; nu a urmat la şcoală; unul dintre cei nouă copii este contabil în sat.

Marin P.Ion [VI], 36 de ani; 5 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin zona Braşovului.

Gheorghe M.Elena, poreclităCeacea [V], 46 de ani; 7 clase; lucrează, de un an, la căşăria din sat, împreună cu soţul ei; a mers, de cîteva ori, la Amara-băi. Este considerată în sat cea mai bună povestitoare.

Nedelcu Viorica [III], 24 de ani; 7 clase.

864. SOHATU, jud.Ilfov. Sat relativ mare de cîmpie (4.4oo locuitori), aşezat la cca 45 km sud-est de Bucureşti. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţia de bază este agricultura. Cam 5oo de oameni din sat lucrează la întreprinderea de spaţii verzi din Bucureşti, de unde vin acasă zilnic sau săptămînal.

Rusa Radu [VIII], 66 de ani; 3 clase; nu a efectuat stagiul militar; socrul informatoarei Nicula Maria. Informator NALR. Povesteşte frumos, cu multă vervă.

XCII

Popescu Toma [VII], 79 de ani; 2 clase; are doi copii muncitori la Bucureşti.

Nicula Maria [V], 37 de ani; 4 clase; soţul este şofer la CAP în sat; nora informatorului Rusa Radu.

Fătu Tudoriţa [III], 18 ani; 7 clase.

865. ULMU, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.5oo locuitori), aşezat la sud-est de Bucureşti, la 45 km de Călăraşi, pe malul lacului Mostiştea. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Electrificat. Ocupaţii: agricultură şi puţin pescuit, Locuitorii lucrează şi la IAS-Ciocăneşti.

Păun Ion, poreclit Hoancă [VIII b], 8o de ani; nu a urmat la şcoală; soţul informatoarei Păun Tudora şi socrul informatoarei Păun Elena.

Păun Tudora [VII], 75 de ani; 2 clase; soţia informatorului Păun Ion şi soacra informatoarei Păun Elena.

Bălan Marin [VI], 37 de ani; 5 clase; deplasări de scurtă durată, ca muncitor, la Cîmpulung, Stoeneşti, Oradea, Dr. Petru Groza; soţia este din Mînăstirea, comună la 3 km.

Păun Elena [V], 38 de ani ; 4 clase; nora informatorilor Păun Ion şi Păun Tudora.

Păduraru Ştefan [II], 13 ani; elev în clasa a IV-a.

866. UNIREA, jud.Ialomiţa. Sat mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat la jumătatea distanţei dintre Feteşti şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire a satului a fost Şocariciu. Este electrificat. Ocupaţii: agricul-

tura, creşterea vitelor. Tinerii lucrează la combinatele din Călăraşi şi fac naveta zilnic.

Nache P.Ion, poreclit Bogatu [A], 57 de ani; 7 clase; cioban şi agricultor. Informator NALR.

Dima Şerban [VIII], 68 de ani; 5 clase.

Druncea Rada [VII], 62 de ani; 2 clase; dintre cei şase copii, patru sînt stabiliţi la Constanţa şi unul la Braşov.

Geageac Ioana [V], 4o de ani; 4 clase; lucrează croitorie (a învăţat meseria la Călăraşi, timp de 3 ani, începînd cu vîrsta de 15 ani).

Butoi Georgeta [III], 2o de ani; 8 clase; soţul este tractorist în sat.

Iordan Tudor [II], 12 ani; elev în clasa a V-a.

867. MÎNĂSTIREA, jud.Ilfov. Sat foarte mare de cîmpie (5.ooo locuitori), situat în balta Mostiştei, la jumătatea distanţei dintre Olteniţa şi Călăraşi. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Satul este în curs de urbanizare; este electrificat. Are un IAS mare, la care lucrează foarte mulţi oameni din comună. Ocupaţii:agricultura.

Ganea N.Vasile, poreclit Craiciu[VIII], 69 de ani; 5 clase; nu a efectuat stagiul militar.

Lazăr Tinca [VII b], 61 de ani; 2 clase; bunica informatorului Lazăr Gheorghe. Povesteşte frumos, cu intensă participare afectivă.

Toroman Ion (Ioniţa) [VI], 59 de ani; 4 clase; născut în Coconi, sat al com.Mînăstirea; este cioban de cînd era copil; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Muntenia şi

XCIV

Vrancea.

Anghel Alexandra [V], 43 de ani; 4 clase; are patru copii la Olteniţa.

Lazăr Gheorghe [II], 11 ani; elev în clasa a IV-a; nepotul informatoarei Lazăr Tinca.

868. GRĂDIŞTEA, jud. Ialomiţa. Sat relativ mare de cîmpie (peste 3.000 locuitori), aşezat pe malul Dunării, la 12 km vest de Călăraşi. Este reşedinţă a comunei cu acelaşi nume. Vechea denumire oficială a satului a fost Cacomeanca, iar cea populară - Mănucul. Este electrificat. Ocupaţii: agricultura, grădinaritul, iar mai demult şi pescuitul. Exodul tineretului spre oraş este mai puţin accentuat decît în alte părţi; numeroşi tineri lucrează ca tractorişti, iar cei angajaţi în industrie, la Călăraşi, fac naveta zilnic.

Panait L.Ioana, zisă a lui Lazăr [VII], 60 de ani; 4 clase. Comunicativă şi binevoitoare; nu pierde din vedere faptul că este înregistrată.

Bărăitaru St.Ion (Onea) [VI], 39 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul serviciului militar, în Oltenia, Transilvania, jud. Teleorman. Se străduieşte să dea răspunsuri exhaustive la toate întrebările anchetatorilor.

Mavru Tudora [V], 42 de ani; nu a urmat la şcoală; deplasări ocazionale la Caracal, la o soră; soţul este croitor în sat. Îşi controlează permanent exprimarea.

Ene Aneta, poreclită a lui Măgăreaţă [III a], 20 de ani; 8 clase; soţul este tractorist; mama este din Vişini, comună învecinată. Degajată în timpul înregistrării, dar destul de timidă din fire.

Paraschiv Elena (Lenuţa) [III b], 24 de ani; 7 clase; soţul este tractorist; mama este din Cuza-Vodă, comună învecinată. Bună cunoscătoare a obiceiurilor locale, vorbăreaţă şi vioaie; intervine, în mod discret, în timpul înregistrării informatoarei Ene Aneta.

Stanciu Sorica [I], 13 ani; elevă în clasa a VI-a; deplasări în judeţ, la concursuri ale echipei de dansuri a şcolii, şi în jud. Braşov, într-o excursie; mama este din Cuza-Vodă. Vorbeşte puţin afectat, conştientă de importanţa înregistrării.

869. ROSEȚI, jud. Ialomiţa. Sat de cîmpie aşezat pe malul Borcei, la cca 10 km de Călăraşi, pe şoseaua Călăraşi-Feteşti. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume, satul este foarte mare (peste 5.000 locuitori), bine organizat (are cofetărie, frizerie, ferometal etc.); electrificat. Ocupaţii: agricultura. Tinerii lucrează la Combinatul de la Călăraşi, unde fac naveta zilnic.

Sijma Stan [VIII], 64 de ani; 3 clase; lucrează la grădina de legume a fermei din sat. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Coleaşe Dobriţa (Miţa) [VII], 69 de ani; nu a urmat la şcoală.

Coleaşe D. Gheorghe [VI], 40 de ani; 4 clase; lucrează ca şef de brigadă la grădina de legume a fermei din sat; deplasări, în timpul stagiului militar, în Banat. Îi place să vorbească mult; ia mereu cuvîntul la şedinţe.

Rîşnoveanu Lucia [V], 40 de ani; 4 clase; lucrează la grădina de legume. Nu ştie că este înregistrată. Înregistrarea s-a făcut într-o încăpere a fermei.

Stroie Elena [III], 22 de ani; 8 clase; deplasări de scurtă durată la Constanţa, la rude. Foarte binevoitoare.

87o. ULMENI, jud.Ilfov. Sat de cîmpie, aşezat la 9 km est de Olteniţa, pe malul Dunării. Reşedinţă a comunei cu acelaşi nume; este dezvoltat din punct de vedere economic: are un combinat pentru creşterea porcilor şi o întreprindere de mecanică agricolă, unde lucrează mulţi oameni din comună, dar şi moldoveni. Ocupaţia de bază este agricultura.

Tănase Vlad [VIII b], 7o de ani; 2 clase; soţia, decedată din 1956, era născută la Spanţov (cca 6 km); dintre cei şase copii, unul este la Bucureşti, ceilalţi sînt salariaţi în comună (la SMT, filatură, combinat etc.).

Mihalache Toader [VI], 44 de ani; 4 clase; deplasări, în timpul stagiului militar, prin Banat, Transilvania, Bucureşti, jud.Argeş.

Porumbel Ana (Anica) [V], 4o de ani; 3 clase; soţul este paznic la IAS Ulmeni; dintre cei trei copii, unul este la Bucureşti, la o şcoală de electricieni-auto.

TABELUL ILUSTRAŢIILOR

1. Fîntîneru T.Maria,Budişteni (Argeş)
2. Lecşoi D.Maria ,Budişteni (Argeş)
3. Trandafir E.Ion,Gliganu de Sus, (Argeş)
4. Din Tudor,Răscăeţi (Dîmboviţa)
5. Mazilescu D.Maria,Răscăeţi (Dîmboviţa)
6. Pădureanu Nastasia,Fierbinţi (Dîmboviţa)
7. Dragnea N.Alexandra,Fierbinţi (Dîmboviţa)
8. Voicu C.Marin,Cătunu (Teleorman)
9. Sandu A.Toma,Gratia (Teleorman)
10. Sandu Elena,Gratia (Teleorman)
11. Plug din Cervenia (Teleorman)
12. Prăşitoare din Cervenia (Teleorman)
13. Unealtă pentru scos seminţele la bumbac din Cervenia (Teleorman)
14. Ruse Nicula,Cervenia (Teleorman)
15. Şoimeanu Petra,Zimnicea (Teleorman)
16. Vizitiu Otilia,Zimnicea (Teleorman)
17. Cornuri şi cutie pentru înflorat oale din Gheboaia (Dîmboviţa)
18. Stampile folosite la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
19. Tipar de urcior din Gheboaia (Dîmboviţa)
20. Rîşniţă pentru vopsele şi smalţ,folosită la olărit în Gheboaia (Dîmboviţa)
21. Andrei Gheorghiţa,Gheboaia (Dîmboviţa)
22. Dumitru Ion,Butimanu (Ilfov)
23. Andrei Maria,Ulieşti (Dîmboviţa)
24. Stîlpi de poartă din Zidurile (Dîmboviţa)
25. Ioniţă R.Ion cu soţia,Zidurile (Dîmboviţa)
26. Vasile Timon,Brezoaia (Ilfov)
27. Dumitru Ruxandra,Crevedia (Ilfov)

28. Likă Dobre,Crevedia (Ilfov)
29. Radu şi Rada Ispas,Crevedia Mare (Ilfov)
30. Petre Gheorghe,Comana (Ilfov)
31. Udrea Ioana,Comana (Ilfov)
32. Război de ţesut din Ghimpaţi (Ilfov)
33. Cămăraşu I.Dobre,Stoeneşti (Ilfov)
34. Stîlp cu ornamente decorative din Băneasa (Ilfov)
35. State H.Constantin,Chirnogi (Ilfov)
36. Naca Ioana,Chirnogi (Ilfov)
37. Dicu Elena,Chirnogi (Ilfov)
38. Ghimpăţeanu St.Alexandra,Frăteşti (Ilfov)
39. Tîrlă lîngă casă la Putineiu (Ilfov)
40. Grama M.Ilie,Malu (Ilfov)
41. Dinu V.Ion,Miloşeşti (Ialomiţa)
42. Dinu I.Elena,Miloşeşti (Ialomiţa)
43. Bunea Niculina,Ciolpani (Ilfov)
44. Udrea St. Aristiţa,Grădiştea (Ilfov)
45. Chivu Gheorghe,Grădiştea (Ilfov)
46. Răducanu Leanca,Căzăneşti (Ialomiţa)
47. Casă din Bucu (Ialomiţa).Detaliu
48. Trandafir Virginia,Bucu (Ialomiţa)
49. Prună Gh. Ioana,Făcăeni (Ialomiţa)
50. Beci din Poiana (Ialomiţa)
51. Beci din Stelnica (Ialomiţa)
52. Criman Toader,Perişoru (Ialomiţa)
53. Diacu Ioana,Vîlcelele (Ialomiţa)
54. Cotea Sică,Podu Pitarului (Ilfov)
55. Panait L.Ioana,Grădiştea (Ialomiţa)
56. Bărăitaru St.Ion,Grădiştea (Ialomiţa)
57. Criman Sofia Ivina, Perişoru (Ialomiţa)

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

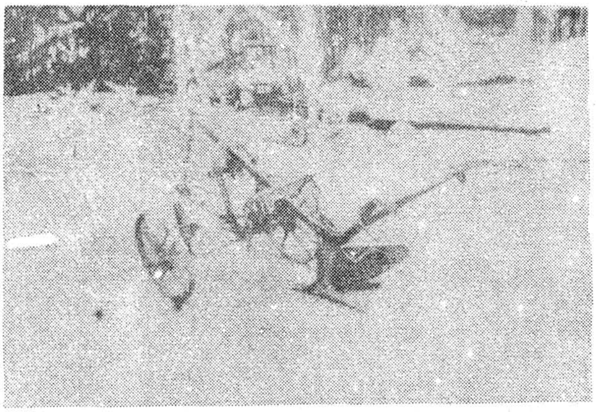

11

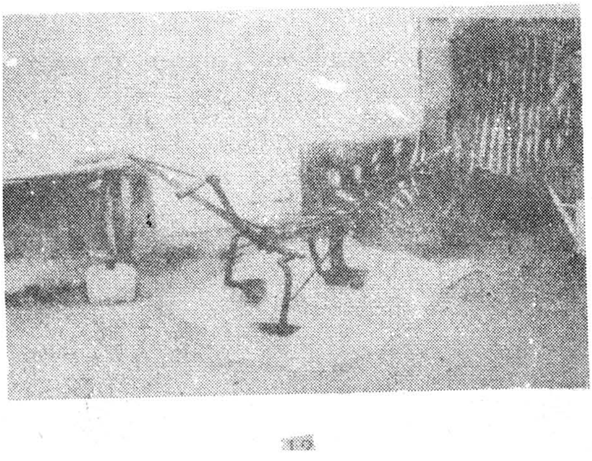

12

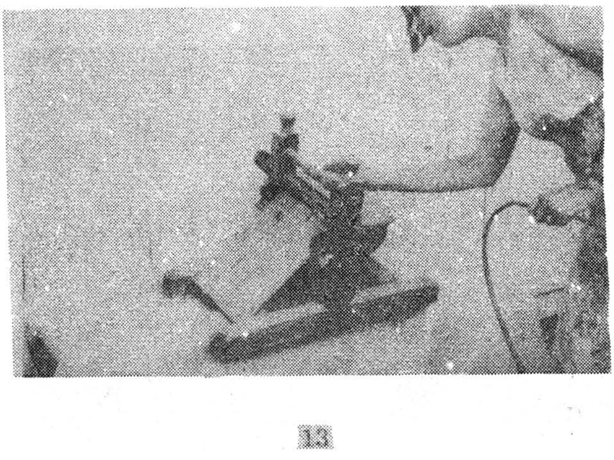

13

15

16

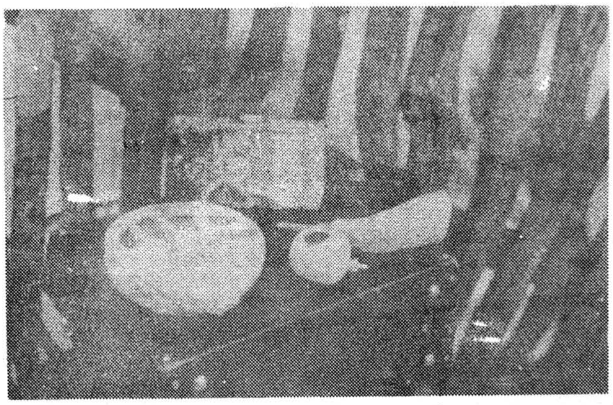

17

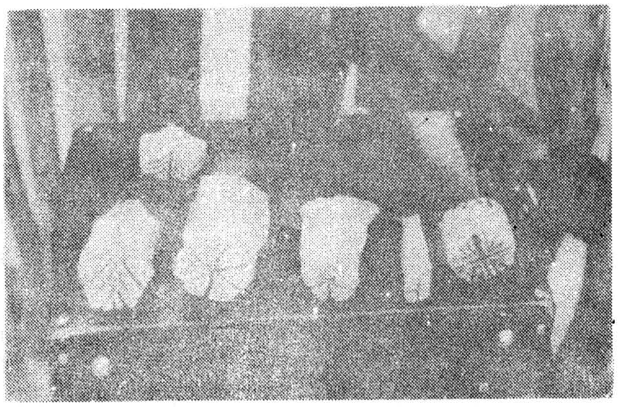

18

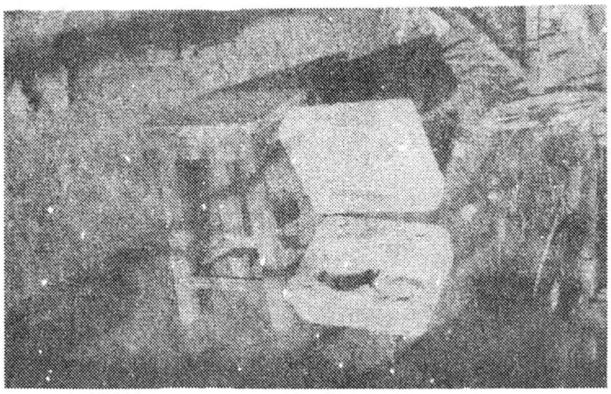

19

20

21

22

23

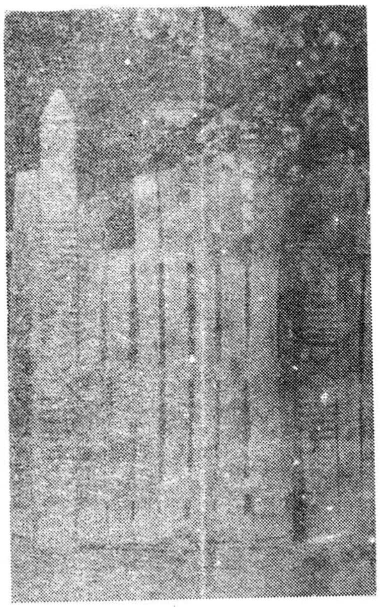

24

25

26

27

28

29

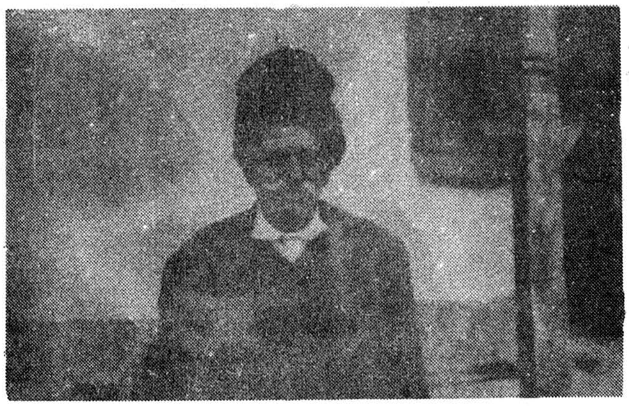

30

31

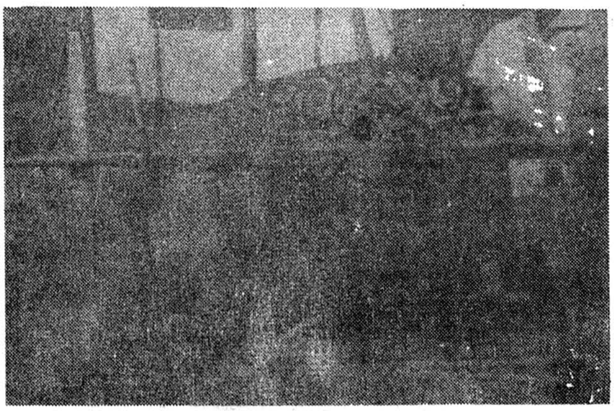

32

33

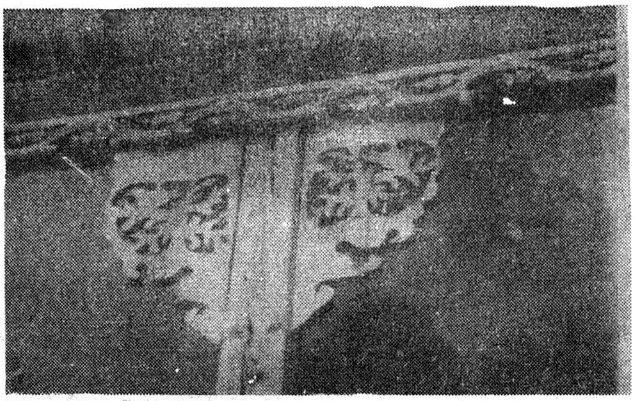

34

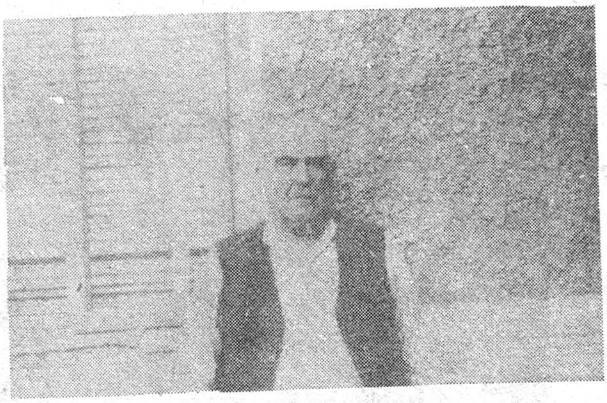

35

36

37

38

39

40

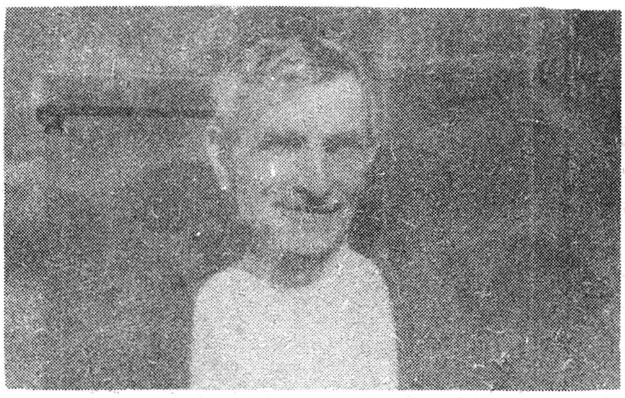

41

42

43

44

45

46

47

48

49

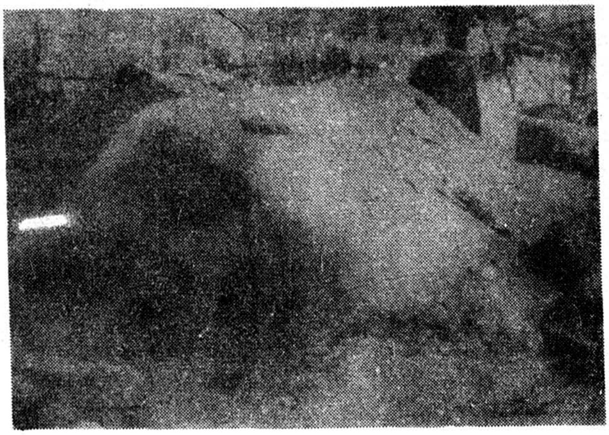

50

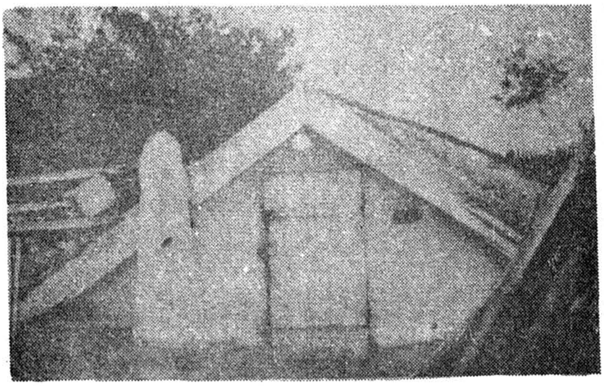

51

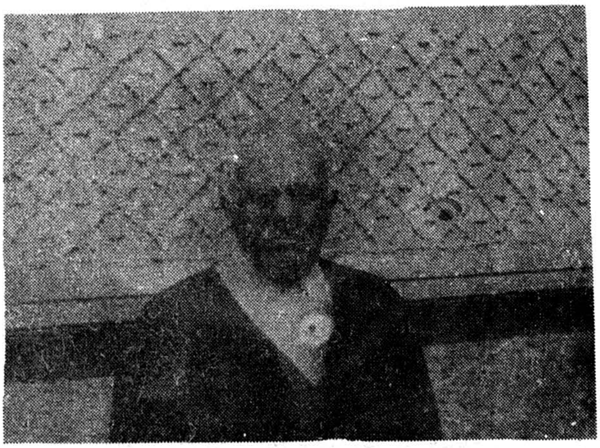

52

53

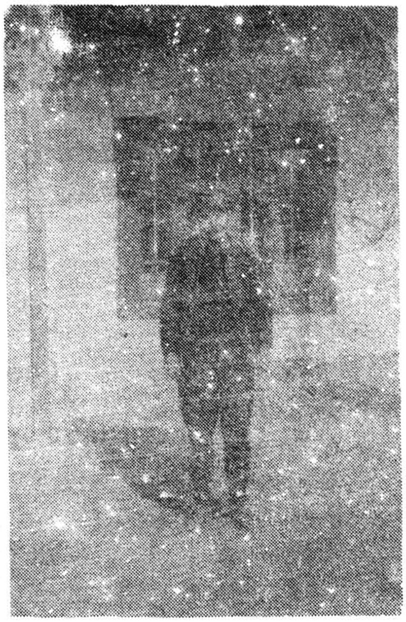

54

55

56

786. BUDIŞTENI [WLAD, 386]

(com. Leordeni, jud. Argeş)

Culegere: 1967; GG, PL, MM, BM, MV; transcriere: MV

m-a dus cálu̯-acáz‿dómlę

i̯o am avú‿cálu mi̯eu̯/...umblám cu‿un jūdecătór...únu cîrstóĉa/la trebunál ai̯iĉa/lā...topolovénⁱ//şî odátă m-am abătút într-o sáră...la gáră/ī-an‿duz la gáră/la leurdénⁱ/pă cîrstóĉa//ş-am văzút un...beţív/la gáră/cu muérę̄a ş‿c-uŋ‿copiláş i̯erá//sĉa că i̯el i̯e kélner îm‿bucuréştⁱ/şi dă...dă félu lui̯ i̯erá dîm‿bogáţⁱ/kélneru/i̯el spúne/aşá mi̯-a spus//şī i̯erá tímpu tǫámna/cam...plǫái̯e/cutáre/cutáre‿erę́a//ş-i̯ọ mă dug‿la gáră/zî‿"pǫáte i̯au̯ ş-i̯o pă ĉinevá/şi mai..."//fiŋc-adusésem jᵘdęcatóru la gáră/înapói̯/pǫáte găsesc un cli̯i̯ént şi i̯o//ş‿l-ā‿lu̯a‿p-ăla-n...să-l‿ęau̯ îŋ‿căruţă-n...//în‿spune că:

"nu vrei̯ să mă duȷ‿la bogáţ ?"

"da ! te duc i̯o"//

"cîd‿m̥‿i̯ei̯ ?"

"doi̯ polⁱ...să-m dai̯"/în tímpu ála//ş-áşa ş-áşa mă gîndę́a‿/şî la norói̯/şî la cal mă gîndęam.../şi că i̯ęrę́a sáră/venę́a sára...//şî veniŋ‿cu i̯el la leurdénⁱ/i̯ęrę́a...mátu[2] i̯ęrę́a în şosę́a//

şi i̯el spúne/ĉē "ai̯ să bem...ĉevá la mat"/ăla mʸíi̯ę//

"nu bęau̯ ţu [k] nu bęau̯ nimíca i̯eu̯/că...am băúut acás níşte vin/şi-mⁱ fáĉe rău̯ dacă bęau̯ mai̯ múlt‿eu̯//şi sîŋ‿la drum..."//

---

[1] Comună învecinată.

[2] MAT = Monopolul Alcoolului şi al Tutunului; denumire folosită curent pentru "cîrciumă".

2

nimíc/"hai̯"/şi "hai̯"/şi "hai̯"// ş‿i̯o...i̯au̯ o ^{i}ízmă/şi-i̯ dă şi mui̯éri o vótcă/ái̯a-i̯ ĉe̯á̋ mai̯ táre bău̯utúră áe̯a//şi mui̯ére̯a i̯erá beţívă//i̯erá ĉe̯á mai̯ táre...bău̯utúră‿ae̯a//mă ui̯tái̯ la i̯ei̯/"bă fír-ar al drácu !" zîc/"ắşti̯a i̯e beţív^{i}/i̯a/àmîndói̯ i̯e beţív^{i}"/mă gîndíi̯‿i̯o//"hai̯ să-i̯ duc acásă..."//cîn‿mă duc/îi̯ dau̯ jos/dîŋ‿cărúţă/tre̯ábă so̯cote̯álă...//

z^{î}ĉe "hai̯ îŋ‿cas"//

"măi̯ néi̯că/nú̋ merg îŋ‿cásă i̯o//mă duc/că m-apúcă nu̯ápte̯a dă t^{u}ot"/i̯o dă cólo//

ĉe "nu-i̯ nimí‿néne"//

cîn‿mă duc a [k] în caz‿la i̯el/s-a pus ắla cu spáte̯le̯-n úşă/şi nu mai̯ m-a lăsá‿să pleg‿ dăl^{u}óc//i̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a/şi be̯a...vyin//i̯o slab dă bău̯utúră/..."mă/i̯o nu mai̯ be̯au̯ !"//dẵ‿să plec/

"nu"/ĉe/"să f^{h}íu̯ al drácu dácă te las‿să pleĉ" sĉe/ắla//"nu mă"//

do̯ámne/do̯ámne ! ĉe o [k] ĉiné‿mă púsĕ ? mă lipse̯ám şi dă o sútă dă léi̯/nu dă doi̯ pol^{i}//ĉe să fac i̯o acú/mă şi-mbolnăvésc/cūm‿să mă‿ug‿nu̯ápte̯a i̯eu̯...//cálu-m‿po̯ártă//legát cu háţurli dă palán//dómle/i̯el a zîs că-m...mi̯-arátă drúmu/s-a sui̯í‿ş-i̯él̋ îŋ‿cărúţă...şi̋ i̯eu̯...m-ã‿sui̯ít íŋ‿cărúţă//şĩ‿loc să-i̯ dau̯ diréćţia pă sose̯á/cálu a ştiu̯út peste dé̯al//ácú a luát-o peste de̯al cálu̯//cu mine-ŋ‿cărúţă//an‿da‿drúmu la háţur^{i}/că i̯o am înţepenít/complréct//ş-a rămás ş-ắla-ŋ‿cărúţă/bogăţoi̯u/a rămás tot îŋ‿cărúţă/be̯at mort/şî i̯eu̯ am dad‿drúmu şî̋ la háţur^{i}/şî̋ la biĉ//ş-ã‿rămás aşá...ŋ‿cărúţă//stam...mort/în cărúţă// [am] ^{ve}nít acás/a urcá‿cálu de̯álu/a urcá‿cálu de̯álu cu noi̯ acoló/în de̯álu...sec ai̯ĉá-i̯ spúne/...ş-a lu̯ad‿dăvále-ntr-uŋ‿sad‿godináş/care ţîne tó̋ dă bogáţ/d-ai̯íẑ‿la de̯ál/...p-u̯o co̯ástă/şi‿i̯ere̯á nişte ropín^{i} să baj...cáse már^{i}...să baĝ^{i}

acólo/să să úmple/și nu le putẹái̯ umplẹá//rópin^{i} mar^{i}/cî ții̯ cu ^{u}óki ĩ‿ju̯oz‿așá și...pă lîṇgă i̯ei̯ [k] rópin^{i}lẹ-álẹa/i̯erẹá drúmu/cáre merĝám cu cărúțili/lúmẹa//cum o fi da‿dăvále cálu...p-acoló/nu po‿să știu̯ nimica/c^{î}‿cînd am ajúṇz‿la sat/am simți‿și i̯o la sat/cîn‿didẹá dăvále/coborá cálu/licărẹá palánu//i̯érẹá palánu-ṇvăruii̯/ș‿făĉẹá palánu: líc‿lic/líc‿lic//m-a dus cálu̯-acáz‿dómlẹ !//și cu ómu-ŋ‿cărúță//ș-i̯éu̯ îŋ‿cărúță m^{u}ort//acás-a-nĉepú‿cálu-n cúrte să-ñekéze//băẹátu̯-ăl máre dọrmi̯á la ferẹástrẹ...cási//

"mămíco"/ĉẹ-"a vení‿tătícu" sĉẹ//

i̯ése nevástâ-mẹa‿afáră/"ĉẹ-ái̯ făcú‿mă ?"//

bojbocăi̯ín/mă dau̯ joz‿dîŋ‿cărúță.../nu putẹám pă sálă să mă urc/m-a‿ajutá‿nevásta/mă‿^{d}uc îŋ‿cásă/sur^{p}‿sóba-ŋ‿cásă/[ɛ] în loc să mă du^{g}‿la pat/mă ^{d}ucám tot peste sóbă mă duĉám//ĉe să fag/‿m-aŋ‿culcát/i̯eu̯//după ĉe m-aŋ‿culcát/ĉē !/erẹám distrús complét/erẹám//băi̯átu îi̯ spúne mă-si:

"mămíco" zíĉe/"nu știu̯ ĉe hórcăi̯e afár ca pórcu" sĉẹ/zîs//"hórcăi̯e ca pórcu" sĉẹ//

"ĉẹ drácu/mă/să fii̯e ?" i̯ĉẹ//s-úi̯tă nevásta: "^{ă}ō !" ĉe/"mai̯ i̯é únu mort al drácu-ŋ‿cărúță !" sĉe//"am um‿mort îŋ‿cásă" ĉe/"ș-unu̯-afár/fhir-ar-ați^{i} ai̯ drácui̯ să fiți^{i} ástîz și míi̯ne !" ĉe//"dă únde l-o fi adúz‿mă nebúnu ăsta‿aíĉ îŋ‿cărúță ?" nevásta//

a lu̯at o pătură/l-a-ṇvăli‿pă u̯om.../ș‿diminẹáța m-an‿trezi‿ș-i̯o//i̯eráŋ‿gălbin/prăpădít/uríd/nẹnorocít/că i̯o zag‿dóo‿trei̯ zilẹ după ĉe bẹau̯//șî...s-a sculát/a da^{t}‿pătura dă pă i̯el...j^{u}oz/binișór/ăla/ș‿cîn‿s-a văzút ómu acoló-ŋ‿cúrte strei̯ină/ĉ-o hi zîs ála‿acoló/că s-a ui̯tá‿șî-n drẹápta șî-n stîṇga/ș-a lu̯ad‿drúmu dẹăllui̯/s-a mai̯ ui̯tát dîn drum dăvále/îṇcotró s-o ẹa//și să duĉẹa cum i̯e trénu/la dẹal/pă șosẹá să duĉẹá//șî i̯o ã‿rămás acásă//

nevástă-mẹa: "de únẹ-ai̯ mai̯ găsî/‿tu/nebúnu àla ?"

4

"úi̯te i̯a/am pățít ásta,'ásta" zîc/"pute̯ám să fiu̯ mu̯ord"//

"du̯ámne" zî́ĉe/"c-ai̯ scăpát" ĉe/"zău̯ ma̋re lúcru ! núma cállu" ĉe "datorítă..."//

^{da}că nú i̯ere̯a cálu cumínte/mă băgá în viru̯ága áe̯a/și̟ pra̋fu s-ale̯ĝá și dă míne/și dă òmu ála/și dă cărúță/dă tu̯áte//

górĝe te vilău̯
șái̯zăj dă an^{i}

fócu lu siméndri̯u

[Cînd e obiceiul să facă focuri copiii ?]

la sfîntu dumítru//fócu lu siméndri̯u//to̯ámna//și i̯es feméi̯ili cū...i̯es feméi̯li cū...covríĝ/cu nuĉ/cu vyin/mére/pére/ĉ-áre ^{u}ómu//și copíi̯i fáĉe foc pă drum/și strígă :" hai̯ la fócu lu siméndri̯u/hai̯ la fócu lu siméndri̯u !"//și úmblă dîn...dîŋ cásă-ŋ cas-așá pă drum/cop^{h}íi̯i//obiĉéi̯//păi̯ strînĝe frúnze...șî gunói̯/cu dóo zíle-nai̯ínte le strînĝe copíi̯i//éi̯a míĉi//stă p-afár pă drum/și strînĝe la gunói̯/strînĝe la ále̯a/și fáĉe fócu-ŋ sára [k] cîŋ víne sára...înĉépe să să înșăréze/gáta dă f^{u}oc...i̯ei̯ la gunói̯/și... strìgă acólo dă gărắi̯e to sátu/gărắi̯e//"hai̯ la fócu lu sîméndru/hai̯ la fócu lu sîmén !"//și feméi̯le̦ să dúĉe cu cóșu//și dă dá cáre ĉe áre: nuĉ/mére/pére/covríĝ/cáre ce̯-àre bùna voi̯ínță/vyin... le dă...să be̯a copíi̯/i-ŋcuraje̯áză...pă copíi̯//ásta i̯e obiĉéi̯urle̦//

[Același]

găsíse àstă-váră úna

[Băiatul]găsíse àstă-váră úna...úna la servíĵ acoló/ĉe̯a că-i̯ pă clása a dóu̯a dă líĉe̯u/să-ndrăgostáse nebúnu dă i̯a/ĉíc̦ă s-o

5

adúcă acásă̩//

nevástă-me̯a..."pă̦ cum/áre şi i̯a ĉevá ?"/

ĉe "n-áre nimíc"//

"n-áre móbilă..."//

"n-áre"//

"i̯e-mbrăcátă ?"/

ĉe "nű i̯e"//

"păi̯ cum o i̯ei̯ tu aşá ?"/

"păi̯" ĉe/"dă un̯‿să ái̯bă...fáta ?/da" ĉe"-m pláĉe mii̯e dă i̯a/ ş-o i̯au̯ i̯eu̯"//

"bin^{i}‿mă/mái̯că/tu" ĉe "şi cu serví‿şi cu rost/cu cutáre/să i̯ei̯ p-áe̯a fără nimí‿nimíc ?"/

"păi̯ tu ĉe̯-ai̯ avú‿/fa/pă drácu̯-ai̯ avút ?" ĉe/...îi̯ spúne mă-si//

"cum ?" ĉe/"i̯o n-am avú‿ş-i̯o avére ?"/

"ai̯ avú‿pă drácu/fiţ-ar avére̯a‿a drácu" ĉe//"ae̯-avú‿nişte pătur^{i} dă cîlţ"/cum făĉá mui̯érile-nai̯ínte/pătur^{i} dă cîlz‿/dráculu̯i/ nişte pérne dă lînă...le făĉe̯á...//şî...zíĉe "n-ai̯ avú‿nimíca" zîĉe//"mii̯i̯-m‿pláĉe áe̯a/o̯ i̯au̯ că-i̯ frumu̯ásă‿áe̯a"//

o găsás‿pă mă-sa...pū̦ ! dă trăzne̯á şî buvne̯á...//ş-ápăi̯ pă ormă î̃‿spúne mii̯e:

ĉe "nu mai̯ vă spăl/nú‿mai̯ vă fag‿niẑ‿mîn̡cáre/că" ĉe̯-"a spus că i̯o n-am avú‿pă drácu/ş‿nu sîn‿búnă dă nim^{i}íc/ş-o fi ş-o păţî́/şi i̯e búnă ái̯a" ĉe/"cáre v^{y}íne i̯el cu i̯a din lúme" ^{zî}ĉe/"şî n-áre nimíc" ĉe "n-áre/nímí‿nimíc !"//

ş-atúnĉ/ĉe să-i̯ fac i̯o ? zîc "acú trébui̯ să mă ĉer^{t}‿cu i̯el/ĉe trébui̯ ? lásă că-l‿e̯au̯ cu delicaténţă/şi n-áre s-o i̯a" zîc// [...] mă gîndii̯//"n-áre s-o i̯a"//şi l-a͡‿lu̯at...la de̯al/únde i̯-a făcút cărămída în.../construi̯ím cása acúma//şî a-nĉepú‿să-i̯ spun i̯o...

"măi̯ neculáie̯/^{ui}te ĉe‿e" zîc/ă̦..."tu şti că un u̯om la noi̯" zîc/"ĝe̯aníu̯u"/i̯erá un̯‿fi̯erár fu̯árte bun/"a lăsá‿nevásta ?"

6

"cũ/să pǫáte ?" ĉe/"erᵉá niște ųámenⁱ dă socotęálă"// "da" zîc/"a lăsá‿nevásta/i̯e-n divórs‿cu ęa" zîc// şī/"pi cum s-a petrecú‿lúcrurli ?"

"nu po‿să ştiu̯ i̯o cáre-i̯ dă vínă/ᵘor‿i̯a/ᵘor...i̯el//da" zîc "i̯o ştiu̯ aşá/că s-a lăsát/şi légâ i̯-a dat să-mpărţ̯ască tot avútu...pă jumătátę//tǫátă gospodăría/ĉę-áre în‿gospodăríi̯e/să... părţęáscă//ásta ⁱe légĝęa//şi tu" zîĝ/"dácă te-ŋsórⁱ acúma"/că i̯o ştiám dă la má-sa/da nu mă dam pă fáţă i̯eu̯/"dácă tu te-ŋsórⁱ acúma/să ştii̯" zîc "că...aşá ai̯ să păţắştⁱ/izác‿ca ásta"//că i̯el árę-um‿pătulás frumᵘós băi̯átu/cu dóo cámere/áre puţ/cúrte/şî... urmęáză să-ş fácă cása/i̯e-ŋ‿coņstruíi̯re/acú o coņstrui̯és‿cása// "da" zîc "tu ar fi mai̯ bíne" zîc/"să stai̯ să te-ŋsórⁱ dúpă ĉe faĉ cása//c-atúnĉ te i̯a greu̯utăţili//cá să i̯ei nevásta cu tínę/s-o ţîi̯ o fʰi petrenţiǫásă s-o ţîi̯ mai̯ bíne pă i̯a dăcît...dăcît pă tíne/ş-aşá stai̯ să faĉ cása"//

"păi̯" ĉe..."dácă...a păţîd‿ĝęaniu̯ ásta"/zíĉe "i̯e kár‿î...normál//nú mă-ŋsór/pánă nu fac cásă"//

ş-acú dă nebúnu zor cu cása/zor şi zor/că ái̯a i̯ése dîn şcǫálă acúma//ái̯a i̯ése/fáĉe trei̯ cláse dă liĉéu̯/ş-o bágă cu i̯el la servíĉ acoló/pă fátă/o bágă//o i̯a şí pă ęa acú o bágă/la servíĉ cu i̯el//o ţîne pînă cînd...o fáce copíl/la úrmă nu pǫáte/o adúĉ-acásă//un‿s-o mai̯ duĉ feméi̯a cu copíl !//

[Acelaşi]

mămáliga

[Cum se face mămăliga pe la dumneavoastră ?]

vâi̯ de mine ! cúm să fáĉe mămăliga ? faĉ foculéţu sup i̯ă [!]/ dúpă ĉe faĉ foculéţu/laş să dęa ápa aşá-ŋ‿cᵘolcotⁱ/pui̯ niţál mălái̯/

faĉ térĉu/baẑ‿mălái̯u/noi̯ aşá ziĉen‿térĉu...//baẑ‿mălái̯u/o laşⁱ să hárbă mai̯ bíne de [k] baẑ‿mălai̯ mai̯ puţín ca să hárbă mai̯ mult/ ca să i̯ásă mai̯ búnă//ş-o faẑ‿mai̯ molĉelúşă oleácă/dácă-i̯ să i̯ásă búnă/dácă nu/băẑ‿mălái̯u/să fáĉe truŋk odátă/rîpă/vîrto̯ásă//şi... aşá fáĉem...noi̯//

maríi̯a túdor fîntînéru
şái̯zeşⁱ şàpte dă anⁱ

m-am îmbolnăvíd‿dă tífos

am avút o sóră fu̯árte frumu̯ásă// [...]ş-a lu̯at un om...fu̯árte-ŋjosát//ĉe̋‿ere̯ám noi̯ că i̯ere̯ám săráĉⁱ/da‿ála pre̯á‿pre̯a‿pre̯a... îl pedepsíse dumnezău̯ pre̯a amărît//şi i̯a pᵉ-a̧la l-a lu̯at//da a trăít aşá dă bíne/i̯o nu l-am au̯uziᵗ‿că "híre̯-ai̯ a cutăru̯e̯a"/sau̯ s-o-ŋjúre/sau̯ s-o bátă//cînd a fos‿să mo̯áră/măi̯culíţ/-a murí‿dă tífos//amîndói̯ într-o săptămînă//m-an‿dus...lā i̯el/la cumnátă-mi̯eu̯ // [...] am mas acólo//am mas la fráti-mi̯eu̯ m-an‿dus//nu̯ápte̯a aŋ‿ şezú‿şⁱ‿i̯o o nu̯ápte̯-acólo//şⁱ‿cîn‿m-an‿duz‿la fráte-mi̯eu̯...no̯ápte̯a/dimine̯áţa mă sculái̯/

"fă cumnátă" zic/"míi̯e̯ mi̯-e fo̯áme rău̯"//

i̯a sĉe "de/să‿mă‿du‿să-z‿dau̯ să mănîn" ĉe/"da n-am legúme fi̯ártă"//

s-a dus ş-a lu̯át o várză/néşte mămălig̦ă...//lu̯ái̯ i̯o o dátă... //cînd lu̯u̯ái̯/mái̯că/odát-am ameţít//"fă" zic/"nu mai̯ mănîŋc"//

i̯ere̯á zăpáda la brîu̯//da i̯erá‿şi‿c-o nepo̯átă/şi̋ cu o áltă sóră//ş-am plecátără/ spus că să venim acás//păi̯ ĉe să zîĉ/că cînd am venít acásă/d-abi̯á ã‿venit pîŋ‿zăpádă/zăpáda la brîu̯//mergâ úna niţăl nai̯ínte/úna niţăl înai̯ínte...//şi...pînâ cînd am ajúŋs acásă//cîn‿venii̯ acásă.../ave̯ám ai̯íĉe̯-şà[1] o sóbă//şăzúi̯ aşa/p-un

---

[1] Subiectul arată unde era aşezată soba.

8

tăpşán aşá lîngă sᵘóbă//da ĉe zíse bărbátă-mi̯eu̯:

"fă mári̯o" ĉe/"tu fuséşᵻ acólo" ĉe/ [ɛ] "ĉíne ştíe ĉe bo̯álă fu" ĉe/"veníşᵻ acás"/ĉe̯-"o hí fos‿ĉevá răŭ̯" ĉe...//

i̯o m-apucái̯ şi făcúi̯ aşá dă pă míne[1]//ş-ã‿lăpădát o cămáşă pînă-m‿brî́u̯/ave̯ám cămáşa decoltátă/cîn‿mă ui̯d/‿de/an̯‿găsít um‿pădúke̯//măi̯culíţă/fuĝe̯á mai̯ i̯úte ca trénu/ca aĉe̯lerátu/pă míne//ĉe̋ să mai̯ fak‿i̯o ? le̯-ã‿lu̯á/le̯-an‿dat afár/mi̯-an [k] m-am şkimbátᵘ ...//aşá̋ am păţít !//dă la sfî́ntu neculái̯e̯ şi pî́nă la...crăĉún aşá...//ave̯ám o purĉe̯á máre//şi̯-o făcúsem m̥‿párte cu o sᵘór-a me̯a//yíne á̯e̯a/tăi̯ém purĉe̯áu̯a/

"hai̯ fa dă mănî́n̯că !"

"nu mănî́n̯c"//

"fă/tu îţ páre răŭ̯ că i̯au̯ şi i̯eu̯ dîn purĉe̯á/că i̯e-m‿párte"//

"fă léle/nu-m páre răŭ̯"//

şĕzúi̯/şĕzúi̯/"fă" zic/"mi̯i̯e mi̯-e răŭ̯ !"//s-apucá ái̯a să mă trágă[2]//aşá ca...nu mai̯ simţe̯ám//ş‿m-am îmbolnăvíd‿dă tifós//ş-ã‿zăcú‿măi̯culíţă ! pînă cîn‿m-an‿dăşelát îm‿pat/s-a dăspui̯á‿pi̯éle̯a dă pă míne ca dᵃ‿pă şárpe//am purtát cămăşúţe/tᵘot ĉe̯-am avút şi̋ i̯eu̯//ş-ave̯ám pă...băe̯átu ásta cáre-i̯ acú la servíĉ/i̯ere̯á mⁱicúţ//îm‿vene̯á să mai̯ şi flúi̯er/îm̯‿spúne/an̯‿cîntát...//m-a lu̯a‿m-a duz‿la spitál//ş-ã‿sta‿coló...mi̯-a mai̯ făcút in̯jécţii̯/nu şti̯u ĉe drácu mi̯-a mai̯ făcút//ş-am...dad‿dumnezắu̯ şi mi̯-a trecút/ã‿vení‿dă mi̯-an̯‿crescút...oşiştíli/copⁱíi̯i/c-ave̯ám dó̋i̯ acásă//á̯e̯a‿e//

[Aceeaşi]

fag‿leşíi̯e

fag‿leşíi̯e dă [k] cu dóo‿trei̯ zíle mai̯ nai̯ínte/dácă vre̯áu̯ rufe̯áscă//dacă‿nú/o fac pⁱicátă/că să fáĉe picátă printr-un leșii̯ér//o pun lā...într-ũ‿vaz‿mai̯ máre/pun ápă peste i̯a/ș-o méstic...bìne‿bíne/vro dóo zile trei̯/áe̯a-i̯ ziĉe...leșíi̯e rufe̯áscă// deĉ‿ⁱe fo̯árte bună și̯-ái̯a dă săpún//dácă vre̯au̯ s-o fac picátă pin tírnă‿așá/sau̯ printr-un leșii̯ér/pun pái̯ele pă márĝinᶤ/pun ĉenúșă ș-ọ bat bíne bíne bíne/pun meréu̯ ș-o bat/o așéz/în ĉe timp să úmple/și̯ fac o gropⁱiță‿acólo-n mijlócū...leșii̯érúlúi̯/ș-adóg ápă ...nu să de̯a pă dînafáră/așá cît trébⁱe pínă cîn‿încépe să pⁱíĉe //și ǰos...sub leșii̯ér/îm‿pun un ligán/cu [k] cáre pⁱícă-n‿el/și dîn‿el o i̯au̯/ș-o pun în̯‿váse//i̯e zisă...mai̯ nai̯ínte să fáĉe un pig‿dă leșíi̯e/zîs...táre//să ziĉe frúnte̯a leșíi̯i/mai̯ táre//și a dóu̯a ș-a tréi̯a/i̯eu̯ o pod‿lu̯a/o pun la u̯ále/și știu̯...fi̯erb cu... co̯áda/fi̯er‿cu a dóu̯a/ș‿pă úrmă pun cu a tréi̯a//

---

[1] Subiectul arată cum s-a dezbrăcat.

[2] Subiectul arată cum o masa.

maríi̯a de lecșoi̯
trèi̯zeșipátru [de ani]

lu̯om moțu

la moț...noi̯ acúma așteptăm/áre doi̯ anᶤ...la trei̯ anᶤ trébui̯ să-i̯ lu̯om móțu/da i-l lᵘom mai̯ înai̯inte/pîn áu̯gust/că zⁱ̂ĉem‿să nu mai̯ fáĉem i̯árna//tót am făcút meréu̯ i̯árna/l̥-am botezát i̯árna p-amîndói̯//și i̯e rău̯/úi̯te băgăm în̯‿cásă/nu áre loc/lúme múltă vyíne.../ș-acúma ā‿zis sᶤ‿fáĉem și noi̯ vára//și fáĉem acúma...pă dóoștrei̯ áu̯gust//víne náșu-l îmbrácă pă cophíl/náșu̯/...dă la pi̯éle: í‿i̯a mai̯óu̯/kilót/costúm/sau̯ costumáj‿dă hai̯ne sau̯ costúm din áste̯alànte/dă...lînícă...//púnem másă/la úrmă să strînĝe lúme múltă/vʸíne meséⁿᶤ/din̯‿sat...//și...îi̯ i̯a móțu/cu fo̯árfeca// după ĉe-i̯ i̯a móțu/noi̯ púnem̯‿la másă/ĉe trébui̯e/mîn̯cáre/băutúră/ be̯a/băgăm lău̯tárᶤ[!]d-ai̯iẑ‿din̯‿sat/găsím lău̯tárᶤ...//kéfui̯e

10

pîn-apro̯ápe de zíu̯ă/to̯átă no̯áptea/în dumínica‿áe̯a//dă dumínică dă la dóoşpe/şi pînă sára pă la dóoşpe no̯ápte̯a//apăi̯ ne‿^{d}ĉém cu plocón la náşu//fáĉem plocón şi-l dúĉem acásă nói̯/...tăi̯ém o pásăre/şáse pîi̯n^{i}/cozonáĉ pátru/gătim un coş‿^{a}şá cu şervéte/şi... ne‿^{du}ĉém acásă la i̯el//acólo i̯ar ne púne i̯el másă/númai̯ nóo/la fhín^{i}//da ai̯íĉa acásă trĕ‿să fíi̯e lúme múltă/cáre ne̯-an‿dus şi̋ noi̯ la i̯ei̯//vin ai̯íẑ‿la noi̯ ş^{i}...//la úrmă i̯a dar la másă/plătésc [!]/dă náşu i̯el înai̯ínte...cît po̯áte/ápăi̯ dă şi ăi̯lánţi//şi̯-aşá petréĉem cu móţu//

[Cînd i se ia copilului moţul ?]

să i̯a dă la un an pînă la tréi̯// [...]pînă nu áre un an/nu pos‿să i-l‿ei̯//dúpă ĉe-mplinéşte un an/şi pîn̥‿la ^{i}etáte̯a dă trei̯ an^{i} ne̋mpliniţ^{i}/po‿să i̯ei̯ móţu//da//da pînă la un an i̯ár nu poţ^{i}/şi dúpă ĉe-mplinéşte trei̯ an^{i} i̯ár nu mai̯ i̯e bine să-i̯ i̯ei̯ móţu//aşá spúne din bătrîn^{i}//

tînéru iu̯ana
dóoştrei̯ [de ani]

787. TIGVENI

(com.Răteşti, jud.Argeş)

Culegere: 1968; BM, RP, MV; transcriere: BM

ĩ‿^{î}armátă

i̯o cînd am intrát ĩ‿^{î}armátă/m-an‿dat că nú‿ştu cárte̯//şi... dúpă trei̯ lun̥‿jumáte a venít ...dómnu ĝi̯enerál dă brigádă/ş-atún̥j^{i}‿ne̯-a îmbrăcát în hái̯nili dă...cun̥‿să zîc ?/búne//dă se̯rvíĉ... hái̯ne...//şi...am [k] a vení‿ĝinerálu dă brigádă/...zîu̯a/pînă la

11

[k] în tímpu mési a terminát//cînd am merz‿la‿másă/nű ne̯-a da‿vói̯e să mérĝe̯m cu i̯eféctile̯-ále̯a//să ne-mbrăcăm ĩ‿i̯eféctili dă... caza̋rmă/ca să mérĝe̯n‿la másă̯//am merz‿la másă̯/s-a-ntîmplát că grúpa me̯a‿a foz‿dă servíĉ/la bucătărí^{i}e̯//ş^{î}‿m-a ^{u}oprít...la bucătărí^{i}e//nű vre̯am să stau̯/că...ave̯ám eféctili púse-m‿pat f^{h}i^{i}ecàre/-m‿pátu nóstru/adíc-al mi̯e̯u̯//

"nű/stái̯ fútu-ţ"/cum‿e la‿armátă̯//

am stat//cîm‿m-am duz‿la cazármă la.../n-am mai̯ găsí‿nim^{i}íc îm‿pat/^{i}e̯féctili lu̯áte//m-an‿duz‿la un̯‿camarád al mi̯eu̯ d-a^{i}ij‿dîn̯‿sat/că şéde̯á mai̯ cole̯á‿aşá/a murít/andréi̯ lintáru[1]//că i̯el făĉ^{e}a‿armátă dă vro şáse an^{i}/lu̯áse p-a lu ^{h}Juţói̯u/ş^{î}...nu şéde̯á‿^{î}armátă dălóc/vene̯á‿acásă/-l prinde̯á/i̯ar îl duĉ^{e}á//ş-aşá c-a făcú‿vre̯o şáse an^{i}//[...]

cîm‿m-an‿dus şi i̯-ã‿spus: "băi̯/andréi̯"/zic/"úi̯te úite̯/mi̯-a lu̯at eféctili"//

"hău̯/s-a duz‿drácu"/ĉe "bói̯i şî vácă̯/ai̯ lu tát-tău̯"//zîĉe "da taj^{i}‿dîn̯‿gúră/să nu spui̯ nim^{i}íc//că ^{i}eféctili dîn̯‿riĝimént nú‿i̯ése"//zîĉe "ş^{î}‿fáĉem noi̯ roz‿dă i̯éle̯"//péntru că i̯el cunoşte̯á tot riĝiméntu̯//şi...dumne̯atá scrii̯ ĉe-ţ^{i} spui̯ i̯o ?[2] /sau̯ în̯reĝistre̯áză ásta̯ ?[3] //

[Povesteşte, te ascultăm.]

şi...an̯ sta‿vro trei̯/pátru zîle/aşteptán̯/zîc "să vedém/fáĉe vrũ‿r^{u}ost andréi̯ ?//lintáru ?"//ş^{î}‿mă e̯a serĝéntu majúr dă...să fac curăţén^{i}e diminé̯aţa/dúpă dăşteptáre//îm‿biráu̯ la i̯el//birá^{u}u i̯ere̯á cum e̯-a^{i}íĉ/ş^{î}‿cum i̯e úş-àsta i̯ere̯á magazii̯a dă i̯eféćte̯//şî .../ĉe-m̯‿vyíne mí^{i}e ?/i̯er^{e}á lámbă/nu i̯ere̯á ca‿ac^{u}/cu lámba-m‿mînă̯/ĉe-m̯‿v^{y}íne mí^{i}e/pui̯ mîna pă...clá̯ţă̯/şî nèn̯cui̯átă̯//şi ^{i}íntru-m‿magazí^{i}e̯//i̯eu̯ trag/...că cîn̯‿m-am dat/dă̯ m-a lu̯at în armátă/am zîs că nú‿ştiu cárte̯//şi̯-aşá‿an̯‿rămás/că nu ştiu cárte̯//şi...trag la...

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.
[2] Se adresează anchetatorului.
[3] Arată spre magnetofon.

12

la i̯etikéta me̯a‿acoló/șⁱ̂‿i̯eféctili púse̯-acoló//mă úi̯‿la i̯éle/știⁱám cum ave̯ám eu̯ bilétili scríse-n i̯éle/trac‿capéla/mă ui̯t/ále̯ méle̯//capéla me̯a/pantalóni mi̯ei̯//șⁱ̂‿mă tra [k] mă retrág îndă̦rắt/încúi̯ úșa cum a fos/șî mă retrág//șî tac//dau̯ fúga la lintáru̯-ắsta/la‿andréi̯/și-i̯ spui̯ i̯ár//

ĉe/"taj‿dîn‿gúră" zîĉe/"c-áre să vʸiⁱe...ĝinerálu dă divʸízi̯e/ zíĉe/"peste̯-o săptămînâ̦ //

ș-așá‿a ve [k] a fost/c-a venid‿ĝine̦rálu dă divíze̯/-atúnĉ i̯ár s-a dat órdin//tu̯ată...reĝiméntu să fʰíe-mbrăcáț în‿ha̯íníli dă servíĉ//să dă ᵘórdin dă sára/că ⁱerá násturⁱ d-ắe̯a gálbeni/-i̯ frecái̯ dă te ui̯tái̯ în i̯ei̯ că‿ᵘoglíndă//șî/mă duc șî i̯eu̯//

cîn‿mă duc i̯eu̯/magazîᵘonéru dă cᵘólo/"tu úne pʰízda mă-ti̯ vʸii̯ mă ?/fútu-z‿bisérica mă-ti̯"//

"unde víne tos‿camarázî/vʸiu̯ și i̯eu̯"//

"mi̯-ai̯ da‿tu ⁱeféct e-m‿primⁱíre ?"//

zîc "ț̦an‿dat"//

i̯el/că nu i̯-am dat/i̯eu̯/"ț-an‿dat"//așá‿an‿ținút-o//

șî ne̯-aᵘúdē serĝéntu majúr/c-atúnĉ... i̯ere̯á serĝénți majúrⁱ/ắște̯a ere̯á putére̯a compắnii̯//ne̯-aúde serĝéntu majúr/și...víne la noi̯//"ĉe bă dragomiréscule̯ ?/ĉe vă ĉertáțⁱ ?"//

"úi̯ke u̯ostáșu̯-ósta" zîĉe/"nu mʸi̯-a dat ⁱeféctē cînd a venid‿dómnu ĝenerál/dă brigádă" zîĉe"-m‿primíre̯//ș-acú víne̯ să-i̯ dau̯ i̯eu̯ ⁱeféctē"//

"i̯-an‿da dómle serĝén‿majúr"//

"nu mʸi̯-a dat"/

"i̯-am dá‿dómle serĝén‿majúr"//

șî p [k] înnecăjî́/pui̯ mîna‿acólo/șî i̯au̯ capéla dă pă [r] dă pă raft d-acoló/dă une‿ere̯a-n‿cutiⁱe/ș-o trag/șî m-apúc să dăsfác/șⁱ...găsáz‿byilétu̯//trac‿șⁱ‿pantalóni/bⁱilétu/

"uíte dómle serĝén‿majúr"//

13

"ĉíne̯-a scris a^{i}ij‿mă̦" ?//

n-ám avút în̦^{cotro}/zîc "i̯éu̯"//

"hau̯‿ū/tu-ţ academí^{i}a mắ-ti" zî́ĉe/"te̯-a cunoscút dómnu căphitán" zî́ĉe/"dă la-nĉepút/că şti cárte̦"//şî...zî́ĉe̯-"acúma te prezín̦s‿cu áste̯a̯ ?"//

am în̦ğiţí‿ş-an‿tăcút/n-a dat în míne̦/nu nim^{i}íc//

"la rap^{u}ór"‿zî́ĉe/"la dómnu căphitán"//

m-a dus/la dóoşpĉe gáte̯//

"dómnu căphitán" zî́ĉe/"úi̯te...soldátu dum^{i}itra báde̯a" zî́ĉe/"úi̯te cũn̦‿s-a-ntîmplát"/ĉe "şî şti^{i}e cárte̦"//

"păi̯ nu ţ-ã‿spus i̯eu̯ mă majúrule ?"/zî́ĉe//"să-l dúĉẽ‿la dómnu colon^{i}él"//

m-a duz‿la dómnu colonél//

dómnu colonél ĉe̯-a zîz ?/zî́ĉē: "să-l‿î̄ [k] să me̯árgă" zî́ĉe/"în tímpū ^{i}istrúcţii̯ la istrúcţi^{i}e/şî dăpă...^{u}óra pátru" zî́ĉe "-l‿î...fáĉeţ^{i} ^{i}istrúcţi̯e cu i̯el apárte/sî́n̦gur"//

şî mai̯ ere̯á vro d^{u}oi̯ ca míne//şi̯-aşá‿a făcút//făĉ^{e}ám/vene̯án‿dă la ^{i}istrúcţi̯e/şî pînă-m‿másă la ^{u}óra şáse/făĉ^{e}ám ^{i}istrúcţie̦/şi ĉe ^{i}istrúcţi̯e ?/mai̯ mult cu árma-m‿mîn-aşá/ş^{î}...făĉ^{e}ai̯ [k] săre̯ái̯ ca bru̯ásca/cu árma-m‿mî́nă̦// [1]

şî...an‿dus-o̯-aşá vro săptămî́nă̦/ş^{î}‿m-am îmbolnăvyít//m-am îmbolnăv^{y}ít/şi...m-a băgát î̃‿^{i}ifermelí^{i}e̦/m-a băgát în̦‿sphitál/... am mers fro tréi̯ lun dă zî́le//şî bu̯ála cáre̯-an̦‿căpătát-o i̯eu̯ la stomác/am răĉí‿la stomác/ş-am...făcút ápă la stomác//şî mi̯-o scote̯á pă f^{h}iecáre lúnă/mi̯-o scote̯á p-a^{i}íş‿pĩ‿spáte/cî́te̯-o jumá‿dă kíl dă ápă̦//vene̯á véspòlu [?] ... într-o lun^{i}//şi...mi̯-a da‿şáse lun^{i}/dup [k] dacă a văzút i̯ei̯ că nu-m‿tréĉe/a venít ^{u}o com^{i}ísi^{i}e/

ş^{î}‿zî́ĉe "bă băi̯átule/te duĉ acásă̦"//gúra l^{u}or a z^{î}s//"te duĉ

---

[1] Gest.

14

acáz" zîĉe/"că bu̯ála ta nú ⁱe dă nᵘoi̯//i̯e dă bábe"//

bádea ḱe púrĉᵉa pînă ⁱarmátă
în armátă mʸi̯-a zîs dumⁱitra bádea
ᵘòbzĕşîdᵘói̯ dă anⁱ

aşteptám némţî să vyíⁱe

am veni ş-an trecúd noi̯ pîn tunⁱél/pⁱ la cîi̯nénⁱ //şî mi̯-a căzú şórţu/ḱar la gúra tunⁱelúlui̯//mii̯e/ş-únui̯ măĉelár dîn prúndu/dă la depáu̯ d-acólo/dă la dĕpóu dă maşînⁱ/dă la phitéştⁱ//i̯el/ cum erán cu fáţa lă [r] la tunⁱél aşá/i̯el în dreápta ᵘóltului̯/şⁱ i̯eu̯ în stînga//şî aşteptám némţî să vyíⁱe pă tunⁱél//n-a veni nij noáptea/n-a vení nij dă dimineáţă/ş-an stat pînă s-a ridicá su̯árîli lă [k] péste brajⁱ aşa//şⁱ cîm mʸi̯-arúnc ᵘóki i̯eu̯ dîn stînga ᵘóltului̯/i̯ei̯ treĉá dói̯ doi̯/treĉáu̯ pă sus pă vîrfu múnţilor//pă tunⁱel nìjdăcúm n-a mai̯ dat/că le̯-a fos teámă//ş-am lăsát/ş-a trecúd doi̯/a trecút alz doi̯//ála dăp-ála/da treĉᵉá cam la ĉínşpⁱe métri/dóozèĉ/ái̯a dăp-ála//da treĉá ca-n colu̯ánă dă marş/alăturⁱ// nu treĉᵉá pă flanc cîte únu//

şî...trecúră dᵘoi̯/îi̯ lăsái̯/trecúră alz doi̯/i̯ar îi̯ lăsái̯/ĉe-m veni mii̯/-aşăz árma pă cráca fágului̯ coló/şî...zîc să [r] să-nĉér să-i̯ i̯au̯ la u̯ok//ş-a mai̯ trecút încă dᵘoi̯/i̯-an lăsá şⁱ p-áea/a trecú şáse//cînd a trecút al pátrălea alz doi̯/i̯-an lu̯a la u̯ok/şⁱ...c-um foc i̯-am ᵘomorît p-amîndói̯//şi...la úrmă ĉe s-a-ntîmplát ?/că s-a-ntórs ş-ăi̯ dînnaⁱínte cáre trecúsără/ş-ăi̯ dî úrmă cáre veneáu̯/şⁱ s-a pus/c-a văzúd dă únde-aⁱişí fúmu/dă su fag//s-a pus pă fag/ş-a tras îm fag ca zeĉe mʸinúte//rărise fágu/rupeá crăĉile ca pă phiĉór gru̯áse//şⁱ fágu gros/ca ru̯áta cărúţi ⁱereá dă dînnaⁱínte//şî...am [k] m-am adăpostí bʸíne/şⁱ

---

1 Localitate pe valea Oltului.

15

n-á mai̯ traz‿dăpă fro zéĉe minúte/d̆a‿a tras pu̯áte dóo sûte dă glu̯ánţe ĩ‿i̯el//ş-an̦‿scăpát//

[Acelaşi]

[Amintiri din timpul primului război mondial]

şî ne̯-an‿tîrî́‿noi̯ pă brîn̦ş/‿că inamʸícu ⁱ͂ere̯á‿apro̯ápe/la vro sútă ĉĩ́zej‿dă metri̦//ne̯-an‿tîrî́‿vre̯o sútă dă métri/pînă ne̯-am apropʰi̯á‿dă̄ inamʸíc/şî̂‿ne̯-am adăpostít/ş-am înĉepú‿să tráĝem//ş-am înĉepút atácu/nó̋i̯//şi noi̯ dáca̦ s-a-nĉepút atácu/tráĝe ş-ăe̯a/tráĝe ş-ăe̯a/noi̯ dădăsúpt//ã‿rămás acoló ca...morţⁱ//şi/...i̯eu̯ mai̯ trăĝᵉán‿dîn̦‿cînd în̦‿cît‿cîn̦t-ũ‿foc/pă stínga//ⁱ͂ere̯ã‿adăpostí‿ la um̦‿fag//şî némţi...s-au̯ strico̦rát ĉin̦j‿nemţⁱ într-o căso̯áⁱ͂e/pă liníⁱ͂a lor/...c-o mitraliⁱ͂éră//ş-a văzúd‿dă unde i̯ése fócu̯/că únde ⁱ͂işá fócu/i̯ése fum dîn ármă/şî véde//ş-a‿aşăzáᵈ‿mitraliⁱ͂éra-m̦‿fag//fʰíⁱ͂e c-a trecú‿glónţu pă márĝine̯a fágului̯/fʰíⁱ͂e c-a intrá‿glonţ dăpă glon̦z/‿da dácă intrá glon̦z‿dápă glon̦z/‿mă lovi̯á ăl dîm‿príma dátă̦//şî̂‿m-a lovʸít îm‿pi̯ept şî m-ā distrús/n-am mai̯.../pă zîu̯a dă tréi̯şpĉe mai̯ ave̯ám dóo zîle...dă războ̦i̯/şî-mpline̯ám ánu//

apắi̯ an̦‿sta‿pátru lun dă zîlẽ‿spʰitál/că...dóctori nóştri/...cun̦‿să zîc i̯eu̯ ?/slabⁱ/proştⁱ//vede̯á únde‿e glónţu/că glónţu cîm‿m-a lovít/párcă mi̯-a da‿cu mái̯u-m‿pi̯ept/mi̯-a‿amorţít tot cᵘ͂órpu//m-a lovít aíĉ[1]//şî...m-a-ntórs/dă fro dóo trei̯ orⁱ m-am întórs aşá d-a bestegáiᵘ//şî glónţu a rămás apro̯ápe dî inimă//doi̯ mʸilimétri s-atín̦gă...pójgíţa inimi̦//şî dóctori nóştri nu s-a băgát ca să mă...//mă pune̯á la ráze/şî vede̯á unde‿e glónţu/în̦‿făĉa fu̯áⁱ͂e dă ⁱ͂evacuáre/mă trîmete̯á ĩ‿al‿spʰitál//

---

[1] În partea stîngă a pieptului.

16

şî m-a trimés i̯ei̯ ĩ‿vro şápte sphitále//pîn-am ajúnz‿la i̯aş^{i}/la ũ‿sphitál lîn̦gă ^{u}oráş acoló/bắ^{i}ili strún̦ga-i̯ zîĉe̯//ũ‿sphitál máre/^{u}o cúrte dă fro zéĉe pōgu̯áne/dácă n-or f^{h}i foz‿mai̯ mult// îmbrăcátă númai̯ cu per^{i}/cu tot félu dă pom^{i}/prun^{i}/ca^{i}iş^{i}.../şî... a venít o comisí^{i}e acól^{o}//pîn-an̦‿sosît i̯eu̯ acoló-n dóo săptămîn̦/ rána s-a vindecá^{d}‿la pi̯ept//da glónţu-nă^{u}úntru/am începút...să-n̦‿can̦gre̯néze mîna/că mi̯-a atín̦s ^{u}ósu/vîna mîi̯ni/ş-a-nĉepút‿să-n̦‿can̦gre̯néze d-a^{i}íş[1]/s-o i̯a can̦grínã‿jos//şî...ĩlemníse̯-aşá[2] mîna// c-aşá‿am̦‿fost atúnĉ cîm‿m-a lovít//şî...comisíi̯-áe̯a/coloni̯élu cáre‿ere̯á că^{u}utá să mă sondéze c-ō...silín̦gă d-ále̯a pă...úrma glónţũlui̯//

şî dómnũle/m-ã‿rugát/am dat în ĝenúg‿na^{i}ínte̯a lui̯/că zîc "mai̯ bine-mpuşcáţî-mă" z^{î}c/"că mor imedi̯ád/da cu ásta mă canoníţ"//şî ...m-a lăsát//

zîĉe "după másă să v^{y}ii̯ i̯ár"//

s-a dus a mîn̦cád/după ^{u}óra dóo...a venít//

şî...m-a-ntrebát: "bă/une vrei̯ să te duş‿tu ?//te duĉ ĩ‿rusíi̯a ?/te duĉ îm̦‿fránţa ?" zîĉe/"ún‿te duĉ ?/stai̯ a^{i}íĉ ĩ‿romîníi̯a ?"//

i̯eu̯ în̦‿gíndu mi̯eu̯ zîc/mă gînde̯ám zîc "zîĉe̯-aşá ca să nu [k] ca să vázăm/fug dîn ţáră ?"//zîc "nu dómle colon^{i}él//stau̯ a^{i}íĉ în ţáră"//

zîĉē/"stai̯ în ţáră ?/"

"stau̯"//

zîĉe̯-"avén‿dóctor^{i} ruş^{i} în̦‿cutáre loc/avén‿dóctor^{i} franĉéz^{i} în̦‿cutáre loc/avén‿dóctor^{i} en̦gléz^{i} în̦‿cutáre loc"//

şī..."dómle colon^{i}él" zîg/"mă duc...în̦‿sphitálu ^{i}en̦gléz//la en̦gléj^{i}"//

zîĉe "sphitálu...unde‿e‿en̦gléz^{i}" zîĉe/"i̯ẽ‿român//[...]te duĉ

---

[1] Gest: la umăr.

[2] Gest: îndoită din cot.

17

pă [k] te poz‿dúĉe pă pȟiĉu̯áre ?/or te duş‿cu trénu ?//dácă te duş‿cu trénu" zíĉē.../"fajⁱ‿doo zíle ş-o ńu̯ápte"//că trebui̯á să i̯au̯ trénu dă la i̯aşⁱ/să vyiu̯ la paşcánⁱ/dă la paşcánⁱ să vyiu̯ la bacău̯/nu [ɛ] lā...aᵈjúdu nou̯/şⁱ̂‿dă̦‿la aᵈjúdu nou̯ să-i̯ [ɛ] lom liniⁱ͡a să mă dug‿la róman//

"dómle coloni̯él/mă duc pă jos"/

"pos‿să te duĉ ?/i̯e şai̯j‿dă kilométri̩"//

zîc "póĉ"//

şî kámă um‿băe̯á‿d-ăşte̯a cu...cu liĉéu̯/cáre nu [k] i păstrá să-i̯ fácă u̯ofʰiţérⁱ//kámă um‿băe̯ád‿d-áe̯a...cu liĉéᵘu compléct/şî ...zíĉe "mîi̯ne la ᵘóra ĉinĉ te scolⁱ/şî i̯ai̯ ᵘostáşu̯-ásta/şⁱ̂‿te duş‿cu i̯el la román//vă lu̯as‿provⁱizie̯ péntru...ᵘo zi/pînă sosíţⁱ acoló" zíĉe/"şⁱ̂...îl predái̯ acoló"//

am plecát la ᵘóra şáse̯//şî...la ᵘóra únu dăpă másă/am̦‿fost î̃‿román//am mers şápte ᵘóre/...pă jos//şi...cînd am intrát acoló/dóctori termⁱináse...ă‿contrólu răniţilor//să duĉáu̯ la másă̦//i̯-am întîlní‿p-un̦‿gang...strîmt/ca cum e d-aⁱíş‿pînă-m‿părétiˡᵉ-ăla¹//şî ála prezántă/băi̯átu̯-ăla/tînăru̯-ála/prezántă ĉéᵉa ĉe scrisése colonélu acólo/...şi...îi̯ dă plícu/...şi [ɛ] să úi̯tă pă plic/şⁱ̂‿númadăcît púne mîna [ɛ] un ⁱengléz/şî tráĝe dă blúză/şⁱ...mă dăşkéⁱe péste tot//să úi̯tă la ránă/...şⁱ̂‿cîn̦‿să úi̯tă la ránă/...a-nĉepút să fác-aşa² dîn̦‿cap/

"próst"/ĉa că prost i̯-ai̯ nóştri [ɛ] proştⁱ//că [ɛ] i̯ere̯á scris coló pă ȟîrtíⁱe pîn̦‿cîte sphitále̯-am̦‿fost//

şî...mă i̯a/...zíĉe: "într-o ᵘóră...să fʰíⁱe- mbăi̯á [k] să fʰíⁱe bărbi̯erit peste tot"//

mă dă îm‿mîna ălor d-acólo/la [k] care‿ere̯á sanitárⁱ aᶜoló//

şi...zíĉe "să...fʰíⁱe bărbi̯erit peste tot/ş-îmbăi̯át/şⁱ̂.../că vení‿să-i̯ fáĉem ᵘoperáţie̯"//

---

[1] Gest: cca 2 m.

[2] Gest.

18

şi-aşá‿a fost//la ^{u}óra dóo/gáta‿a vení‿ş^{î} m-a duz‿la ^{u}o másă ca‿ásta [1] ...dă...^{u}operáţi^{i}e/m-a-ŋcătărămát pă dă rînd la gît/la mîin^{i}/la p^{h}iĉuáre/la ĝenúk/păste tot//şi...mi-a pus ắla/cum ai pune-a^{i}íĉ [2] /un tamp^{u}ón//ş-ieu am avú‿loc d-am suĉí‿gîtu-aşa// ş-am da‿tamp^{u}ónu jos//ş-o dóctoriţă rusoáică/...a lua‿tamp^{u}ónu jos/şi iar l-a pus//ieu iar l-an‿da‿jos/iar am...//câ‿puneá tamp^{u}ónu/să fereá dă tamp^{u}ón ia//şî...s-a-nnecăjît/ş-a merz‿lă u‿raft ca ála [3] /acólo ^{i}ereá stíclili cu doctorii//...ş-a luat un ĉocăn^{i}él/ş^{î}‿ţîneá cu mîna/c-o mínă iş^{i}‿tamp^{u}ónu/ş^{î}‿c-o mínă dă sus//turná af^{h}i^{u}ón [!] d-ắla//ş-an‿sugíţá dă vro dóo ^{u}or^{i}/ş-áea mi-a fost//a turnát [!]//şî...s-a‿apucát/ş^{î}‿cîn‿mi-a-ntinz‿mîna/ că cum spusăi mîna ^{i}ereá‿aşa [4] //cîn‿mi-~~a~~ntíz‿mîna‿an‿sîmţît// [ɛ] m-a tăiá‿p-a^{i}íĉ [5] /kar pă úrma glónţulúi//ş^{î}‿n-a putú‿să mi-l scoáţă niĉ‿ei//şî...m-an‿dăşteptát/m-a luat [ɛ] vez^{i} ?/m-a ţînút atît timp cît a ştiút iei//ş^{î}‿n-a mai lucrá/şî m-a duz‿la pátu mieu acoló//

şî...în‿zíua [k] pă la ^{u}óra zéĉe/m-am pomení‿n^{i}ebún//am înĉepút să [r] să răgnésc acoló/să-júr/"tú-vă múma-ŋ‿cur să vă...dă [ɛ] japonéz^{i} [!]//ad‿venít să mă tăiáţ^{i} a^{i}íĉ pî‿romîni^{i}a pă mine"//i-am îjurát de !/răgneám ş^{i}...aveá...^{u}of^{h}iţér^{i} care ştiiá límba lor//ş-a da‿fúga ắla la [r] la căp^{h}itánu...^{i}ingléz/şî...a vení‿şî mi-a făcút ^{u}o ijécţ^{i}e/ş-an‿dormí‿pînă dimineáţa// [!]

dimineáţa...s-a făcúd‿zíuo/ieu aşteptám să mi-adúcă ĉevá mîncáre//ĉe să mi-a^{du}c^{i}/c-a vení‿şî m-a luat/ş^{i}...m-a tăeád‿dîn nou/m-a dus la‿áltă másă dă ^{u}operáţî^{i}e/nú‿m-a mai duz‿la áea//ş^{î}‿m-a tăeá‿p-a^{i}íş [5] /şî p-a^{i}íĉ a scoz‿glónţu//şî m-a ţînú‿vo ĉin‿zíle//şî m-a evacu^{u}át...la p^{h}iatra neamţ//

[Acelaşi]

---

[1] Indică masa din încăpere.
[2] Gest.
[3] Indică un raft din încăpere.
[4] Îndoită din cot.
[5] Sub braţ.

19

i̯e gre̯a bătrînéțe̯a

vezⁱ‿i...i̯o sîm‿bᵘolnáv dă rematizᵐ dă...dă fro dóozĕj‿dă anⁱ //ș‿l-am putú‿dúĉe̯-acúma/...mă [ɛ] úmblă să mă púⁱe jᵘos//dácă venii̯ pîn-aⁱíjⁱ/mă făcúi̯ lag‿dă ápă//șⁱ‿dácă m-oi̯ sculá d-aⁱíș/să vezⁱ ĉe...păţásc pînă m-oi̯ sculá//trébui̯ să șku̯ápăd‿dă șápte/ ᵘopt orⁱ ca să [k] pĩ‿s-o-mʰi̯erbîntá mʸijlócu//

[Dar cum te-ai îmbolnăvit ?]

cum m-am îmbolnăvʸít ?/ã‿răĉít/am‿fos‿cu cái̯i̯//ᵃm‿fos‿cu cái̯i̯/ șⁱ‿știu̯ cînd am răĉít//am plecát...dúpă ĉē...am [k] pĩ‿la ᵘóra ũșpĉe/c-ave̯ám ĉᵉas//an‿curăţá‿la porúmb//dăpă ᵘóra ũșpĉe/am plecá‿cu cái̯i̯//șî m-an‿dus/șî i̯-am împʰi̯edicát pă únde să lu̯áseră coĉéni̯/...dă să ridicáse glúĝili//și m-an‿culcát fără gríjă//dimine̯áţa cîm‿m-an‿sculát/senín/frumᵘós/...m-an‿sculát cu brúma pă mine//șî-n‿loc să răĉésc pă párte̯a care‿ere̯án‿culcát pă pămînt așá/pă dre̯ápta/am răĉí‿pă párte̯ā unde̯-a căzú‿brúma//ba nu/ĩ‿loc să răĉésc unde̯-a căzú‿brúma/am răĉít...dă joz‿dĕ la pămînt//șî... d-atúnĉe̯-am răĉít/șⁱ...a-nĉepút să mă du̯áⁱe u̯ásîli/să...mi̯-amorţáscă mîi̯nili/să...șî súfer//așá‿am răĉít//

[Același]

a pus u̯óki pă‿ō fátă

dúpă ĉe s-a termⁱiná‿războiu/l-a vărsát...la jandármⁱ//la jandármⁱ...l-a dat...ĩ‿judéţu năsăúd/aⁱíĉ ĩ‿ardé̯al/...pă málu bʸístrîţi̯//șî...șăv‿dă po [k] dă séosiiᵉ//șî...i̯el avé̯a [k] primiá ᵘórdine dă la dej//șî...venin‿la dej meréu̯/apru̯ápe săptămînál/a pus u̯óki pă‿ō fátă/d-ále̯a dă la șcu̯álă/dă la liĉéu//cînd ⁱișá dă la șcu̯álă/i̯el ᵘo vede̯á/cînd ișá/șⁱ...a-ndrăzní‿ș-a ᵘoprí‿

20

fáta dă la şcu̯álă/a intrá‿cu e̯a-m̯‿vórbă//şⁱ‿fáta i̯-a ar̲mís/şî...a sta‿dă vórbă...dă dóo trei̯ ᵘorⁱ/ᵘo fhí sta‿tu̯átă vára/i̯el ştíⁱe// că vene̯á dă primi̯á ᵘórdine dă la [!] dej meréu̯//cînd îl kemá/pă fűga să duĉa̯//şi...a-ndrăzní‿şⁱ‿s-a dus şî la părínţⁱ//ca şăv‿dă sécsiⁱe/i̯el ave̯á...común-áe̯a în‿î plása lui̯ acoló/şî s-a dus//a venít într-o no̯ápte/la mi̯ézu nópţi̯//la ũsprezèĉe dîn nu̯ápte a venít îŋ‿comúnă/ş-a lu̯at...jandármʸi cu i̯el/cáre ⁱere̯á la pᵘost acoló-ŋ‿comúnă-m‿péri vádului̯/şⁱ‿s-a duz‿la părínţî féti//şî... kemáz‿dă e̯a//da spusáse lu tá-so fáta̯/

că zíĉe "ne vʸíne um‿plotoni̯ér/aşá/aşá//plotonⁱér majúr"//

ā/s-a dus//a fost aşteptát//

tát-so i̯-á spus/"ţ-o d [k] dácă vă pláĉeţ/v-o dau̯//da" zíĉe "d-abʸi̯á áre pátru cláse dă liĉéu̯//şî" zíĉe/"ţ-o dau̯/da pîn‿n-o termʸiná liĉéu/nű ţ-o dau̯//dácă fáĉe i̯a dîŋ‿cápu i̯ei̯/pu̯at‿să fácă̯"...zíĉe/"i̯eu̯...n-o mai̯ ajút cu nimíc"//

ş-a‿aşteptád‿băe̯átu//a‿aşteptát/a stad‿dă vᵘórbă pî‿scrisórⁱ cú i̯el/pîn-a termʸiná‿liĉéu̯u//cînd a termʸiná‿liĉéu̯u/a venít/ ne̯-am pomenít a dóᵘa zî dă paştⁱ cu i̯el//ne scrisăse̯/că...vʸíne cu soţíᵉa cu [k] cáre̯-o e̯a i̯el/vʸíne i̯el pă la noi̯//d-acoló dîn [k] dă la năsăúd//

ş-a brodí‿dómnule [ɛ] zîu̯a/lun dăpă paştⁱ/támaŋ‿cîŋ să duĉá rudári̯-ăşte̯a/dumne̯avu̯ástră nᵘ ş[tiţi]/da‿aⁱij‿la noi̯ la paştⁱ/s‿fáĉe pománă máre/ca la [ɛ] un tîrg//ş-a brodí‿tóma cînd...că‿e[ɛ] ũ‿sătic aĉí dă [ɛ] rudárⁱ dă fro sútă ĉízej‿dă famʸili/pu̯at‿să fʰiⁱe az//că...tóma cîŋ‿s-a duz‿rudári/i̯-a văzút acásᵃ̆/dă s-a lu̯a‿la bătái̯e//s-a foz‿bătínd/a foz‿dînd cu străkínli/cu [!] u̯álli cu var//

şî ĉᵉ-a zîs su̯ácră-sa?/"ai̯‿ī mitícă" zíĉe/"pîn-aⁱíĉ//d-aⁱíĉ încoló/nu mai̯ fáĉem nic um‿pas"//

că "dă ĉe ?/că..."

ĉe "ă̋sta ţ-ă sátu̯"//zíĉe..."i̯ej‿rudár"//

n-a̋ vru‿să mai̯ fácă um‿pas//a stad‿dă la ^{u}óra ūsprezèĉe...dă vórbă cu ^{i}éle/dă ĉártă/a^{i}íĉ^{e}a la gára pătro̯áe̯a/da-n de̯al/a^{i}íj‿la rudár^{i} aĉí//şī...pínă la [k] sára lā pátru/cîm‿v^{y}íne cúrsā keferíştilor dă la bucuréşt^{i}//ş^{î}‿d-a^{i}íj‿d‿la [r] d-a^{i}íj‿dă la noi̯‿ere̯á fre̯o ĉíş‿şàse keferíşt^{i}//şî fro pátru a brodít tógma‿atúnĉ//a venít/ş-a dat dă i̯ei̯/gîlĉev^{y}índu-să-n̯‿sose̯á//şî únu mai̯ v^{u}orbăréţ/mai̯ îndrăznéţ/a-n̯f^{h}ib‿míi̯nili-n á bătrînă/cum să zíĉe//

"da ĉe trăi-v-ar dumnezáu̯/az‿venít" zíĉe "atíta drum/atíta cále/şî nu vres‿să mai̯ mérĝez/zíĉe "un̯‿kilométru ?//păi̯ nu n-e sátu ásta f^{h}ir-ar máma lor al ră^{i}ilor dă rudár^{i}//sátu n^{u}óstru" zíĉe "să-nĉépe dī‿i̯éi̯ în̯cólo"//

a lu̯at-o tîrîş//ăi̯lanţ^{i} a lu̯a‿pă [r] pă fátă//ş-a venít cu tóţi cîrd/pínă apru̯ápe unde stau̯ i̯eu̯ acó^{lo}//şî/dac-a ^{i}intrát în̯‿comúnă-n̯cu̯áĉe-n̯‿sat/s-a mai̯ īveselít [!] feméi̯a//şî/cîn̯‿s-a‿aprop^{h}i^{i}át/i̯-a arătát...cása/că să [k] îm̯‿fáţa cásei̯ nu̯ástre‿e ^{u}o căsúţă m^{y}ícă//

ş-i̯-a‿arătá‿zíĉe "vez‿cas-áe̯a cu táblă/dă [ɛ] işítă peste̯-áe̯a dă‿e acoló ^{i}e cása părinţe̯ască"//

i̯a n-á mai̯ sta‿dă vórbă fáta//s-a pus pă fúgă//ş-a venít/ş-a dăşkís pu̯árta dómnule/ş-ave̯ám trei̯ cîin^{i}/dă nu intrá nimín^{i}‿in cúrte̯//şî únu culcád‿la pu̯ártă//a venít/a dăşkís pu̯árta/ī‿loc s-o látre/să [ɛ] a-nĉepú‿să cuţule̯ască pă lîn̯gă‿e̯a//noi̯ aşteptám//în̯‿fáţa cásei̯ [ɛ] ave̯ám‿fro dóo vyíţe d-ále̯a dă să-ntinde//şî z^{î} [k] i̯eu̯ în̯‿cásă cu...soţíi̯a//

zîc [k] ĉe zîséi̯ i̯o ?/"ai̯ ī ^{i}iu̯ánă" zîc/"ásta să şti că i̯e nóra nu̯ástră//i̯a úi̯te niş‿cíin̯ili nu să dă la i̯a [!]/s-o látrĕ"//ăi̯lanţ/ĉíne şti^{i}e pă unde̯-o hi fost ?//

22

gáta/^{i}işîm şî noi̯ pă úşă/şî i̯a sosắşte/v^{i}íne/...úrcă pă scá-ră//ne-ntîlním pă sálă//

"sắru mína tăticule"/fắră ca să ne vedém/"sărú mína mămicǫ"//
a...vení dómlę/ş^{î}...am tranşát/am...vorb^{y}ít am [k] ásta-n késtęa núnţî//i̯a să fáĉem acoló/i̯eu̯ să fáĉem nunt-a^{i}íĉa//şî...m-a [r] m-a domolít pă mine/ş-a făcú núnta acólǫ//

[Acelaşi]

m^{u}órtu

stai̯ cu i̯el în cásă/nu să pu̯átę să-l laş^{i} singur/a^{i}íj la n^{u}oi̯/nú-l laş^{i}//nu-l laş^{i}/că i̯e ^{u}obiĉéi̯ú aşá/ĉícă dacă mu̯áre m^{u}órtu să nu-l [ɛ] trej^{i} nimíca peste i̯el î/...sau̯ să-l laş^{i} singur în cásă//nu̯áptęa stai̯ dă pázá mai̯...mai̯ mulţ^{i}//şî...trébue să-i̯ faĉ i ponu̯ásili lui̯ de !/să i le porţ^{i} tu̯áte la róstu lor//îi̯ faj dă trei̯ zíle/îi̯ faj^{i} dă nóo zíle/îi̯ faj^{i} dă trei̯ săptămín^{i}// i̯áráj dă şáse//víne la úrmă dă nóo...săptămín^{i}//mérĝę [r] mérĝe la jumắtęa dă an// [...]

[Nu i se cară apă ?]

ba da//plătím o fáţă/ş^{î} cáră ápă/ş^{î} dúĉe la trei̯ cáse//dúĉe lā i̯a acólo acásă/lā încă la áltă cásă i̯arăs stră^{i}ínă/la áltă i̯ar [k] cásă i̯ar stră^{i}ínă/la trei̯ cásę//pînă la şáse săptămín^{i}/ş^{î} la [ɛ] şás săptămín^{i}/ne dúĉe şî-i̯ dăn drúmu la gîrlă//îi̯ dăm drúmu la gîrlă//

[Cum ?]

úi̯te púnem acólo-şa lumînărili aşá/cruĉişátę-aşa^{1} le púnem într-o cuti^{u}úţă d-álęa dă coserv-aşá rotúndă/..lę-aprindem/...ş^{i} lé dăm pă gîrlă//ş^{î} să dúĉe/pă gîrlă//ĉícă să dă drúmu la ápă [!]//àşá/d-aşá/şi/îi̯ dai̯ féti̯-acólo-şa ^{u}o găleţícă/îi̯ dai̯ băzmă-

---

1 Gest.

23

lúțą̆/îi̯ dai̯...dóozeĉ/tréi̯zej‿dă lei̯ acoló/sau̯ pátruzèĉ//și... p-órmă plęácă fetíța‿acásą̆//

ⁱi̯uána te ⁱeremíⁱa
șái̯zeștrei̯ dă anⁱ

zarzavátu

prima dátą̆ zarzavátu/să i̯a sămînță dă ánu acésta/pentru lá‿ánu vⁱiitór/d-egzémplu la ĉᵉápă/la várzą̆//ă...îm̦‿finę la tọátę [r] la tọátę...în̦‿speĉiál acúma dă cîn̦‿s-a colęctivizát/sun‿ĉéntr-ecsperimentále//cum avém aíĉi-șà ĉéntru dą̆ la ștefănéștⁱ// ș-apăi̯ avém‿ĭ...la pⁱitéștⁱ i̯ar/dă úne cúmpără u̯ámeni//da cáre pᵘot să-șⁱ procúre/îș procúră i̯el personál/màjoritátęa dą̆‿la nᵘoi̯/iș procúrą̆ fiecàre//zarzavátu/să ęa sămînța/sóséște primăvàra/și și-l púne-n‿ă...răsádurⁱ//și la úrmă...îl údă/un timp u̯arecáre/ĉin‿șásę‿săptămínⁱ/ș-apăi̯ să ęa du pă răsádur/du pă răsádnițe/și să plantęázā pă loc// ásta-i̯ la nᵘoi̯//ș-apăi̯ în continuáre/să sápă̄/să ᵘúdă dacă nu plóó/cum ⁱéste ánul acésta séĉetă/pînă să fáĉe‿el la matu̯ritáte dă trébie luᵘát//ásta e//

[Care dintre zarzavaturi cere muncă mai multă ?]

ĉᵉápa/în̦‿speĉiál i̯éstę//

[Ceapa cere muncă multă ?]

ĉᵉápa/sigur//ĉᵉápa-i̯ ĉᵉa mai̯...

[De ce ?]

păi̯ i̯a-i̯ mai̯ migălọásă/vędés‿să púne mai̯ dęásă/și‿ęa să púne-n̦‿lócurli ĉéle mai̯ pregătítę/ĉéle mai̯ îmbăligărítę/ĉéle mai̯ gráse/că i̯éste ᵘo plántă prețențiọásă/dac-o pui̯ la ŭ‿lᵘoc sărác/ nu să fáĉę//ásą dac-o pui̯ la ŭ‿lᵘoc bogát/în ᵘórĉe s [k] fel dă

24

s^{u}oi̯/îj‿dă prodúcţi̯e ş^{i}‿i̯a//

g^{u}órge matéi̯
pátruzĕj^{i}‿dă an^{i}

la d^{u}óctor

s-a-mbolnăvít//
"á^{u}olęo mă dǫáre/á^{u}olęo mă dǫáre"/
m-am ^{d}uz‿la d^{u}óctor/m-an‿d^{u}s cu i̯el întîi̯ la gă^{i}éşt^{i}//nę-an‿du$_{z}$ la gă^{i}éşt^{i}/am plecá‿p^{î}‿la dóo nu̯áptęa̧//ca nebúni/dîn dor a plecát/că n-á mai̯‿^{a}veá la ĉe mai̯ stą//nę-an‿da [k] nę-an‿duz‿la gáră/ã‿lu̯at trénu/p-órmă am ăjúz‿la gă^{i}éj^{i}/nę-an‿da‿j^{u}os//
i̯-ã‿zîz/"mă ai̯ să mai̯ stăm în‿gáră"/zîc "să şti că úi̯te...nu ^{i}e tímpu să plęcám"//
"nu fa !/ḩai̯ dîn timp/s-apucăn‿dóctoru̯-acás"//
nę-an‿dús/să ne dúĉem la dóctoru lupákę //
cîn‿pă drum nę-a ^{i}işí‿maşína milíţi na^{i}ínte//p^{î}‿la trei̯/... dóo jumáte/trei̯/cam aşá ^{i}era//s-a ^{d}at un‿şofér j^{u}os/şi hárş/şi púne mîna pă n^{u}oi̯//
ĉe "úne vă dúĉeţ ?"//
noi̯/"la dóctor"//
păi̯ ĉe "ĉe dóctor e ăl^{a} ?"//
i̯el cu mîna la búrtă/...a puz‿mîna pă i̯el//
ĉe: "ḩai̯/dă-z‿buletínu"/ĉe//
"păi̯ dă‿ĉe să-z‿dau̯ i̯eu̯ ţî^{i}e buletínu ?"//
ĉ^{e} "păi̯ dă buletínu să‿vedém ĉe...únde"//
"nu dau̯ buletínu pîn‿la milíţi^{i}e//
"hai̯ lá‿maşínă" ĉe/"că e milíţia̯"//
cîn‿nę-am‿^{du}s acólo/...i̯-a lu̯a‿buletínu/a fost um‿procorór

şî cu ^{u}o [k] c-um‿miliţi^{i}án//

zî́ĉe: "dă únde̜ ^{i}eşt^{i} ?"//

"dă la rătéşt^{i}"//

"păi̯ un‿te duĉ ?"//

"la dóctor"//

"păi̯" ĉe "d-acú ?"/

"păi̯ d-acú" zî́ĉe/"că [r] că nu mai̯ po‿s^{î}‿mai̯ stau̯ dă d^{u}or"//

ĉe "cu ĉ-ai̯ venít ?"//

"cu trénu"//

"únde-i̯ b^{i}ilétu ?"//

"úi̯te mă" zîc/"f^{h}ire̜-ai̯ al drácu"‿^{zî}c "áltă bele̜á/dác-aruŋcám bilétili ?"//

i̯-am arătád‿b^{i}ilétili/

zî́ĉe "să ne scuzáţ" ĉe/"că noi̯ cătám úni dă la rătéşt^{i}/c-a spart ^{u}o cásă/nu‿ş‿ĉe zî́ĉá c-a făcút//

ne̜-an‿^{du}z la dóctor/...a zîs că să dúcă să-l‿î [r] să-l iṇternéze̜//s-a‿ús acóló/l-a pus‿la ráze/

"nu//nu stau̯ ş^{î}‿nu stau̯"//

am înĉepú‿să plîŋ^{c}/că ^{i}ere̜á cop^{h}í^{i}i miĉ atúnĉ/nu i̯ere̜á...//ă‿venít acás cu i̯el/n-a avú‿ĉé‿s‿fac^{ă}//ş-a mai̯ mers frō...pátru an^{i}/ĉinĉ an dă zîle̜-aş^{a}//d^{u}ór‿d^{u}or/d^{u}ór‿d^{u}or/că nu-i̯ tréĉe/că nu-i̯ tréĉe/pĩ‿l-a lu̯a‿salváre̜a dă la pu̯ártă//m-am‿^{d}ús cu i̯el la călinéş^{i}[1]/ş-a făcút ^{u}operáţi^{i}e dă úlĉe̜r//

matéi̯ niculína

tréi̯zeşàse [de ani]

---

[1] Localitate apropiată.

788. GLIGANU DE SUS

(com. Rociu, jud. Argeș)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

grî́u

porumbíștia după ĉe să culeĝᵉá pᵘorúmbu/îi̯ dam tot cu grápa//ca să mai̯ súrpe mușuru̯áile̯-ále̯a/să nu fʰíⁱe kar așá cum.../să-l mai̯ așắze pă pămî́nt//șî̂‿pŏ‿úrmă pune̯ám plúgu șî-l arám/șî-l sămănáŋ‿cu mî́na//nű ⁱere̯á mașî́nⁱ//îl sămănáŋ‿cu mî́na/după ĉe să făĉᵉá grî́u máre/îl plivi̯án‿dă burúi̯énⁱ/

[Pregăteați sămînța de grîu ?]

da/da//sămî́nța dă grî́u̯ o-mpʰi̯etrám//ⁱere̯á ᵘo solúție pă care ᵘo-mpi̯etráᵐ//

[Cum ?]

cū pʰi̯átră̦//făĉᵉám záma táre̯-acoló/băgám șî să-mui̯á acólo/șî̂‿pă úrmă...î‿făĉᵉám zámă dîn áe̯a la atî́te̯a dúble dă̦ grî́u̯/trebue̯á să púnem atî́ta pi̯átră̦//ș-o preparám/șî-l împi̯e̦trám//șî la úrmă-l semănám//după áe̯a după̦ ĉe să făĉᵉá máre/îl plivi̯ám dă burúénⁱ/ș-așteptám pî́ŋ‿să co̯áĉe̦/grî́u//cî́ŋ‿să cᵘoĉᵉá/ișám la séĉe̦re//îl seĉerám/făĉᵉáŋ‿znᵘop/îl făĉᵉám clăi̯/pă loc/

[Cum se făceau clăile ?]

úi̯te vedéz‿dumne̯avo̯ástr-așá să făĉᵉá: pune̯ám ũ‿znᵘop așá[1] jᵘos/ș‿c-únu peste ⁱel așá/îm‿pàrte̯-ásta.../îm‿pătrát//îm‿pátru pă̆rțⁱ//șî fă̦ĉᵉám...piĉᵘóru dă...dă ásta dă...recᵘóltă̦/să̦‿făĉᵉá dă tréi̯sprezèĉe znᵘopⁱ/șî dóo piĉére d-ále̯a cum le numi̯ám noi̯ pă țărănéște/lẽ̦‿numi̯á ᵘo cláⁱe//ș‿pŏ‿úrmă̄/

"mă̆i̯ cî́te clăi̯‿ăi̯ făcút ?//

---

[1] Gest.

"dóoşpe /tréi̯şpe"/

ş-álẹ dóo p^{i}icu̯áre să numi̯áu̯...clăi̯//pă úrmă după ĉe să mai̯ uscá-n̦‿clá^{i}ẹ/îl cărám cu căruţili lā...ũ‿l^{u}oc unde făĉ^{e}ám ári^{i}e ...//dūpă ĉe făĉ^{e}ám ári^{i}e/stătẹá acólo st^{u}og/venẹá maşína//am treerá‿şî cu cai̯/dacă vres‿să vă spui̯ mai̯ dămúl^{t}//

[Spune-ne mai întîi cum treieraţi cu maşina.]

i̯erẹă...venẹá propietáru dă maşînă/"cîţ^{i} u̯ámen̦‿sîntéţ^{i} ?"//

"tréi̯sprezeĉe u̯ámen^{i}"//

"^{u}o putém ţíne maşína"//

i̯o dam doi̯ u̯ámen dac-avẹán̦‿rec^{u}óltă mai̯ múltă/áltu da trei̯/dac-avẹá rec^{u}óltă mai̯ múltă/şî făĉ^{e}ám pă u̯ámen după [r] după múnca carẹ-o avẹám strînsă//şî pă úrmă făĉ^{e}ám o listă /

"ĉíne treéră-ntîi̯ ?"//

"cutárẹ"//

băgá i̯el/dup-ăla ắllant/ắllant/ắllant/ş‿pînă cîn^{d}...tre^{i}erám ắştẹa/să numi̯á ^{u}o ĉ^{e}átă//după ĉ^{e}átā á-ntí^{e}a/urmá ĉ^{e}át-a dó^{u}a/áltâ căprărí^{i}e dă u̯ámen^{i}/álţ^{i} u̯ámen^{i}//tot aşá cu lístă/tot...//şî ne lắ^{u}á ^{u}oi̯ém//ne lu̯a ^{u}oi̯ém/ắl cu bat^{u}óza//dîn óptîsprezèĉe dúble/únu̯-al lui̯/sau̯ dîn dóozèĉ/după cum ne-nţeleĝ^{e}án̦‿cu i̯el//da/după cum ne-nţeleĝ^{e}án̦‿cu i̯el//

[Dar la maşină cîţi oameni trebuia să fie ?]

păi̯ trebui̯á mulţ^{i}/trebui̯á să fí^{i}ẹ ĉel puţín tréi̯zej‿dă u̯ámen^{i}/

[Care era treaba lor ?]

d^{u}oi̯ băgá la c^{u}oş//băgá grîu̯-acó^{lo}//d^{u}oi̯ stătẹá...úne da páili‿la ^{u}o párte/să numi̯á la cúru maşíni/aşá-i̯ spunẹám noi̯//únu făĉ^{e}á f^{u}ócu la vap^{u}ór//trei̯/i̯eráu̯ cu b^{u}ói̯ la trágă/care...tîrá páili dă la maşínă/mai̯ dăpárte dă maşínă//ş-acoló‿le făĉ^{e}á c^{u}op^{i}íţ^{i}//am termi̯nát cū...cu tre^{i}erişu n^{u}oi̯ ĉ^{e}át-àsta/cărá fi^{i}e-

28

care páile̯-acáz‿la i̯el/şî‿le făĉᵉá şî́ră̦//şî‿s-a terminátᵗ‿cu grî́u/ cu treⁱerátu̯//

[Ai apucat să se treiere altfel ?]

am apucát şî̋ cu cai̯//

[Cum se treiera ?]

cîn‿am treerá‿cu cai̯/ne ducᵉám únde ⁱe lᵘócu nⁱéted/poi̯ánă mai̯ máre/ĉᵘople̯ám i̯árba/cu sápa/să rămî́nă̦ núma pămî́ntu̯-ai̯á ca cum ⁱe-m‿pálmă̦...//pă úrmă...băte̯ám ᵘō [k] un̦‿şte̯ájĕr acoló/ca ᵘo bábă dă gart/‿cum să vă spun e̯o dumⁿe̯avo̯ástră̦/să nume̯á şte̯ájăr/ aşá-i̯ spune̯ám noi̯//şî lu̯am‿î znᵘópu//şî-r‿răzmám/cu vî́rfu-n̦‿sus/ dă şte̯ájăr-o̦sᵗᵃ/la rînd//la rînd dă jur împrejúr/cît făcúsem lᵘócu̯-òla//pă u̯rmă legán̦‿cáⁱi/ăla d-ăla//ş-aicᵉă¹-i̯ făĉᵉám un ᵘok/lā...căpắstru/şî-m‿párte̯-àsta la ắstălant ắlt ᵘok//deĉ pᵘorne̯án̦‿cáⁱi...la dre̯ápta̦//"ha̋ !" mînám² pînă cîn̦‿să̦‿terminá̦/şî sosá cálu/aiş‿la şte̯ájăru̯-òsta̦//ĉe făĉᵉám ?//lu̯am d-aica...u̯óku/torĉᵉám cálu/ş‿pune̯án‿dă [ɛ] d-ălan̦‿cal/ş‿plecám îm‿párte̯-ai̯lànᵗᵃ// scᵘote̯ám cái//du pă áriⁱe̦//şî lu̯an̦‿cu fúrca pă dăsúpra/páili‿ páili‿páili‿páili‿páili/ĉe scosăsắră páe//pă u̯rmă i̯ắr băgán̦‿cái la áriⁱe̦//şī să z [k] să numi̯á zᵘól dă áriⁱe̦//atúnĉ...trăbue̯á să băgắm dă şase ᵘorî cáⁱi pă...p-acᵉástă [ɛ] grîu̯//dă şase ᵘorî trebe̯á să-l băgắm/pînă cîn̦‿rămîne̯á ple̯ắva cu bo̯ábi̯li/jᵘos//după ĉᵉ-a rămás ple̯áva/şî‿páili le̯-am scᵘos cu fúrca pă la mắrĝinⁱ/rămîne̯á plo̯áva şî‿cu grîu//nű ⁱere̯á...maşînⁱ/nű i̯ere̯á vînturătᵘorⁱ //făcᵉá u̯ameni grămádă̦/ş-ave̯áu̯ neşte lᵘopézⁱ‿dă lemn/pă care... stăte̯á răzmát în̦‿lopátă̦//"măi̯ nu báte vî́ntu"//că̦ ire̯á zî care̦ nu băte̯á vî́ntu//cîm‿băte̯á vî́ntu/lu̯a dă cᵘólo ş³.../ple̯áva să duĉᵉă-n̦coló/bo̯abi̯li cắde̯au̯ jᵘos//e̯re̯á fo̯árte greu̯//i̯ar începe̯á vîntu/i̯ar³/nu băte̯á vî́ntu/nu⁴//ne̯-apucá plo̯áe̯á/ⁱere̯á fu̯árte greu̯//

---

[1] Gest.
[2] Gest circular.
[3] Gest: mimează aruncarea grîului cu lopata.
[4] Gest: cu mîinile în şold, aştepta.

29

deĉ...ásta éste treerișu cu cai̯//

trandafʰír i̯e i̯iu̯ón [zis] súlă

șái̯zĕșî̆șàptẹ-am plecá‿pă̄ șái̯zĕșî̆u̯òpt [de ani]

cásîli dă lemn

atúnș‿cîn‿să făĉᵉá cásîli dă lemn/nú să tᵘorná temelíe dă țimént//făĉᵉá rᵘost ᵘómu dă nișțe bútur/așá-i̯ spunẹá//marⁱ așá șî groásẹ/șî punẹá‿aiĉᵉa la cᵘólțu̯-òsta[1] ᵘo búturắ/mai̯ la mijlóc úna/mai̯ coló úna/mai̯ coló uⁿᵃ/după cum‿erẹá cása dă lúŋgă//pă úrmă... venẹá dulgéri/băgá dulgérⁱ//șî le-ŋkiⁱá lémnili/tắlpili să numẹá//pă úrmă dúpă ĉe-ŋkiᵉá tắlpili/ĉᵘoplẹá șî călcătᵘórⁱli/făĉᵉá șî căpriu̯óri/șⁱ‿le făĉᵉá kiristẹá jᵘos//pă úrmă făĉᵉá scᵘóbur la stîlpʰ/în tálpă șî-ŋ‿călcătu̯árẹ//după ĉ-a făcút în tálpă șî-ŋ‿călcătu̯áre/ā...puˢ‿șî căpriu̯óri/pă călcătu̯áre//únu cólo/únu cólọ/cum să pun căpriu̯óri//pă ᵘúrmă ᵘo lățuẹá/

[Dar sus, căpriorii ?]

îi̯ prindẹá într-uŋ‿cui̯ dă lemn//vedéz‿dumnẹavọástră/căprióri vin așá[2] //ắștẹa-i̯ căpriu̯óri//venẹá cú‿cápu̯-òsta[3] pă călcătu̯áre/șî cu ásta pă călcătu̯áre/ș-aiĉᵉa[4] făĉᵉá um‿fel dă kíⁱẹ/șî-l îŋkiᵉá așạ//șî-i̯ punẹá aiĉᵉa[5] ᵘo gîscắ/o prindẹá-ŋ‿cúẹ-aiĉ[6]/ș-aiĉ[7] //ca să țíⁱe/să nu...//șⁱ‿pŏ‿úrmă să cᵘosẹá ẹa-ŋ‿lắț-ẹẹa/că dac-o lățuiá/să cᵘosẹá ẹa sîŋgură//pă ᵘúrmă călcá pămînt/cu pⁱiĉu̯árli/după ĉᵉ-o u̯ostrẹțá/ș-ọ lu̯a la lipít//lipẹá pîn-năúntru/pă dînafárẹ...//după ĉe ᵘo lipʰi̯á/"ē ! păi̯ să cătám‿ī...ᵘom să

---

[1] Indică un colț al camerei.
[2] Gest: împreună degetele de la mîini.
[3] Capătul de jos, de la streașină.
[4] La capătul de sus, unde se îmbină.
[5] La jumătatea căpriorilor.
[6] De un căprior.
[7] De căpriorul opus.

30

...ne̯-o téŋcuⁱe"/așá să numi̯á//ere̯á únu mai̯ pricêpú‿niţắl/care puteá să fácă părétili drⁱeptⁱ̂//şî̄...ắla ᵘo teŋcue̯á//ș-așá sắ‿făĉᵉá cása dă lⁱemn//nű irᵉá dușume̯á jᵘos atúnĉ/

[Cum era jos ?]

pămînt//

[Cum îl făceai ?]

băgá pᵘomᵘosteála/c-așá să spune̯á//după ĉe băgá pᵘomosteálă/ᵘo băteá bíne/cu mái̯u/pî̃‿să‿așăzá/ș‿pó‿u̯rmă feméᵉa/făŝ̂ᵉá şî‿e̯a ni̯şte pămîn‿prepará‿dă i̯a/şî-l spu̯oe̯á/jᵘos//îl spoe̯á//ș-atúnĉ intrá-ŋ‿cásă/zî́ŝi : "aŋ‿spᵘọⁱí‿pîŋ‿cás/-am‿fắcú‿sᵘóbă/tᵘot"// [..]

[Și în jurul casei ...?]

să făĉᵉá cúrte//cúrte-așá-i̯ spuneám noi̯ atúnᶜ//zî́ĉe: "mi̯-am‿făcú‿cúrte"//

[Cum se face ?]

cűm să fáĉe/báte bábe-m‿pămî́nt/púne laţⁱ/după laţⁱ/ple̯ácă cu...cu ulúca//báte ulúcă/şî‿ásta să numéşte cúrte//pᵘőrţⁱ/să fáĉe şî...atúnĉᵉā...búnă zî́u̯a[1]//atúnz‿nu ⁱere̯á ca acú/să fácă pᵘorţⁱ/ere̯á uŋ‿gard/îl legá dă báb-àe̯a/şî d-ắlal‿aiĝa c-ọ pʰi̯é̋dică/dî́ŋco̯a cu...ᵘo sî́rmă/şî...să numi̯á ĉe "áe̯a ⁱe pu̯árta máre"//á‿mìcă/să făĉᵉá neşte gî́şte/găuríte-așá şî̂...băteá-m‿bábă/şî̂‿puneá dă cólo o ĉo̯ácă/şî merĝᵉá şî i̯a p-áe̯a//acú a işî‿balamále/ắlte socotélⁱ//

[Numai de ulucă a fost curtea asta ?]

naínte cînd am pᵘomení‿dîn ăi̯ bătrî́nⁱ/nu aveáu̯ cúrte//să făĉeá...neşte şánţurⁱ/şî pămî́ntu l-azvîrleá-nspre propⁱietátea ᵘómului̯/aíĉ‿ere̯á șose̯áu̯a/şî‿ắsta i̯e şánţu/ș-aíĉa făĉᵉá um‿măi̯dán/şî̂‿pă măi̯dán-òsta creşteá neşte burúenⁱ mắrⁱ/n-áve̯ai̯ ĉe cătá-m‿propietátea ᵘómului̯/că să ştii̯á/că ⁱe [k] ĉe ⁱe al lui̯/i̯e-ŋkís cu şanţ//ae̯-am pọmenít-ọ/po‿órm-a işî‿dă...parmáĉ/d-ăşte̯a...

---

[1] Răspunde unui consătean care a intrat.

31

lémne/parⁱ ascuţíz‿la uŋ‿cap/bătúţⁱ‿im‿pămínᵗ.../par lîŋgă par/ şᶦ̂...îŋgrădẹá cu neşte nuịéle...maị pă sus pă cᵘ̂ólo/şî zíĉe‿"am‿ făcút o̩ cúrte dă parmáĉ"//

[Era îngrădită ?]

n̄úma sus//nu tᵘ̂ot/núma sus/ca să...nu pléĉe únu-ŋcoló/ ş-únu-ŋcoló/sắ‿fiⁱ̂e ᵘ̂o liniẹ//da prẹa puţín am apucát i̯ou̯ dîm ástẹa//

[Acelaşi]

m-aŋ‿rătăĉít

cînd‿erẹám la táta dă fo pái̯sprezèĉe anⁱ/am plecát şî‿i̯ou̯ cu cái//

táta ĉe spúne ?/"măi̯ !/să vⁱ̂ií̯ dạ diminẹáţă tátă/că am...să mérĝeŋ‿la pădúre la golẹásca[1] să lᵘ̂om neşte lémne"//

"vʸiu̯"//

cîm‿m-am dus îŋ‿cîmp/şî m-aŋ‿culcát/n-ám ţînú‿socotẹálă ẹᵒ// cîm‿m-aŋ‿sculá‿diminẹáţa/erẹám aíȷ‿la vălĉáu̯a lu cálẹ//cum îi̯ spunẹám nᵘ̂oi̯//văz lumⁱ̂ínă şᶦ̂‿la bîrlᵘ̂ógu[2]/şᶦ̂‿la gligánu//îŋ‿loc s-o ẹau̯ la gligánu/aŋ‿lu̯át-o la bîrlᵘ̂ógu̯//mínă‿mín/-aŋ‿sosî‿la bîrlᵘ̂ógu̯//"măi̯ ĉe sat îi̯ ásta/că nú‿i̯ẹ gligánu//ásta-i̯ bîrlógu"// aŋ‿lu̯a‿sosẹáo̯a/ş-am‿venít acásă̩//

táta mă-ntrẹábâ/"iu̯anế/ẹo aŋ‿zîs că să vⁱ̂ii̯ mai̯ dă diminẹáᵗᵃ̆"//

"tátă/m-aŋ‿rătăĉít"//

"măi̯ să ştii̯ dă la míne/cîn‿tẹ-ăi̯ dus îŋ‿cîmp/şᶦ̂‿te-ăi̯ culcát/« mă-ŋcotró mă culḱ‿i̯ou̯ cu cápu ?/mă culc îŋspre gligánu»// ca diminẹáţă cîn‿tẹ-oi̯ sculá/ştii̯/« mă i̯o asáră m-aŋ‿culcá cú‿ cápu-ŋspre gligánu/i̯o aŋ‿să plec acás şî i̯e nu̯áptẹ//şî...ásta ⁱ̂e

---

[1] Numele unei păduri din apropiere.

[2] Sat apropiat.

32

gligánu/dă unę mă sculái̯ i̯o cu cápu>//şî ásta ^{i}e măi̯ tátă/să ţîi̯ mínte̯"//

[Acelaşi]

náştere̯a

^{u}o dure̯á la búrtă̩//a [ɛ] ere̯á-ņsărĉinátă//c-am şî‿i̯o‿o n^{u}ór-a-cú-ņsărĉinátă//i̯ere̯á-ņsărĉinátă̩// [ɛ] ştí^{i}á caŋ‿cînd o să f^{h}í^{i}e náştere̯a i̯ei̯/

"pă míne̯ mă do̯áre" zíĉe/"la búrtă/la ínimă̩"//

"ĉe să fáĉem fa ?//adúĉem mu̯áşa"//

i̯ere̯á mu̯áşă/ m [ɛ] feméi̯ d-ásta bătrínili//^{i}ere̯á feméi̯ bătrín^{e}//să dúĉ^{e}á şî lu̯am pă mu̯áşa/îŋgenuká iş‿pă pămínt/îŋgenuká pă...pă pămínt/fără nim^{i}íc/genúkili i̯ere̯áu̯ r^{u}óşîi̯/ĉe ca acú să náscă-m‿pat ?//păi̯ cîņ‿spui̯ c-acú s-a bo̯irí‿lúme̯a ?//pă pămínt/cîn‿îñăşte̯á/aruŋcá c^{u}op^{i}ílu to̯mna su‿pat//îl lu̯a d-acoló/vórba ĉo/îi̯ fu [k] tăe̯á burícu/feméile̯-àle̯ă//înĉíŋg^{e}á femé^{e}a/-i̯ făĉ^{e}á to̯átă ^{da}torí^{i}a/ş-o pune̯á-m‿pat//cáre̯-o pune̯á-m‿pat/o pune̯á/cáre nú‿o pune̯á şî lîŋgă só̯bă pă pá^{i}e̯//i̯o cu̯-a máre/lîŋgă sob-aņ‿şăzút//c-ave̯áņ‿so̯ácră//ave̯áņ‿so̯ácră/ĉ^{e}a că "de !-m‿pat ?"//îm‿pa^{d}‿lîŋgă sóbă/úi̯te̯ m-a ferí‿dumnezáu̯/n-ā‿răcít//că ^{i}ere̯á tu̯ámnă//

[Şi ?]

şî la úrmă/la trei̯ zí^{le} cîņ‿să sco̯lá/do̯ámnă ş-ave̯án‿trei̯ n^{u}opţ/dă ḑornám pă burŭi̯án/adícă‿să numi̯á burŭe̯án/pă burián adíc-acoló/mă sculá dimine̯áţa/vene̯á mu̯áşa//şî fi̯erbe̯á un tub máre dă ápă/pune̯á ^{i}íţe̯ pă...căldáre̯-ăe̯a cu ap-acoló/să pune̯á ḑă tu̯áte//făĉ^{e}á trei̯ pîi̯n^{i}//să numi̯á ursăt^{u}órîli/că ĉ^{e}a că víne ursăt^{u}orli//şā...pune̯á acól‿pă más-àe̯a/lu̯a mu̯áşa ápa/^{u}o pune̯á pă f^{u}oc/^{u}o fi̯erbe̯á/vene̯á lu̯a cop^{h}ílu/îl scăldá/nu̯ápte̯a/aşá dimíne̯aţa dămū́lt//scăldá c^{u}op^{h}ílu/după ĉe scăldá cop^{h}ílu/mă ^{l}u̯á ş‿pă mínẹ dîm‿pat//mă dăspue̯á-ŋ‿compleót/ìntrám ĩ‿^{î}álbi^{l}ẹ//mă spălám/t^{u}ot/ uŋ‿compléct^{î}/mă şkimbám/ş^{î}‿mă sui̯ám [k] /mă-nĉinĝ^{e}ám/ş^{î}‿plecáŋ‿la pat//şĕde̯ám îŋ‿cásă//cáre n-áve̯a pă nimín^{i} sărácă să-i̯ fácă cîte ĉevá/işá ş-àfár/că n-áve̯a-ŋcotró//da/da càre̯-ave̯á/^{şĕ}de̯á-m‿pat// da acú feméili nű mai̯ şĕd aşá//

[Şi moaşa ?]

mo̯áşa...îj‿lu̯a datorii̯a du pă másă/cólo‿o pîíñe/dac-ave̯ám‿î ...mái̯ îm‿vene̯á úna pă la míne-i̯ daŋ‿şî i̯ei̯/c-ave̯ám [k][fă] ĉ^{e}am trei̯ pîin^{i}/úna ^{u}o lăsá-ŋ‿cás-o pîíñẹ/úna ^{u}o lu̯a mo̯áş-àe̯a/úna‿ àe̯alántă/şî plecáu̯//

[Dar moaşa,cînd pleca ?]

plecá după ĉe...pînă-ŋ‿zíu̯ă//pî [ɛ] pínă-ŋ‿zíu̯ă/c-áe̯a ĉ^{e}a că ...tre̯ácă gárdu répede//să [!] nu vázá lúme̯a [!] cu pîíne̯a// ş-aşá i̯ére̯a ^{u}obiĉéi̯^{u}/ş-acú/tot aşá cu t [k] ursătu̯órli i̯éste//

[Cum este cu ursitorile ?]

să numéşte trei̯ pîin^{i}/ále̯a [ɛ] să numéşte ursăt^{u}ór^{i}//că ĉíĉă v^{i}íne ursătu̯áre̯a cáre urzáşte [k] ursáşte c^{u}op^{h}ílu//şî...găséşte zi [k] să űită pă fere̯ástră/j‿vedē mo̯áşa [ɛ] ursăt^{u}órlor//púñe ban^{i} acoló/batíste/pîine/ţúi̯că/vórba ĉē/d-áste̯a...criu̯áne sî-m̃véţe c^{u}op^{h}i^{i}i cárte//cărţ^{i}/áste̯a/datori^{i}ile̯-áste̯ā...fel dă [k] bătrînéşt^{i}//acú a işî‿şî̋ mai̯ bínẹ/pun dă tu̯áte̯-acùş//

[Poţi să vezi ursitorile ?]

nu//mai̯‿e//cîn‿a vení [k] vene̯á mo̯áşa dimine̯áţa/să mă sco̯ále dă j^{u}os făĉ^{e}á/

"ĉ^{e}-ăi̯ v^{y}isát az-nu̯áptẹ ?"//

cîn‿ţîne̯ám mínte/

"ĉ^{e}-ai̯ v^{y}ìsát^{î} ?"//

cîto^{d}átă ţîne̯ám mínte ^{z}ă-i̯ spui̯/cîto^{d}átă nu ţîne̯ám míntẹ//

34

cîn‿am̦ făcút pă andréi̯c-àsta dumitrà[1]/a veni‿bʸi̯átă mu̯áșă//

ĉᵉ-adicătili̯/áęa bătrîna/zîĉe: "ĉᵉ-ai̯ vʸisát az-nu̯áptę ?"//

"àolęó/ m [ɛ] mu̯áșă"/că vezⁱ/nu-i̯ ziĉᵉám mọáșă/îi̯ ziĉᵉán̦‿léi̯că//zîᶜ‿"ĉᵉ-an̦‿visát az-nọápte" zîc/"am pi̯erdú‿suvélnița cáre țesęán̦‿cu ęa//suvélnița" zî/"ĉᵉ-án̦‿cătát-ọ"//

"și ț-erę́a necáz mai̯că dă ęa ?"//

zîg‿"m-irę́a necás/că ĉe suvélniță" zîc/"o cumpărásem//ști cum merĝᵉá pîm̦‿fʰíre ?"/zîc//"kar dă nū/dam cu i̯a" zîc/"șⁱ‿merĝᵉá‿așá suvélnița męa"//[...]

și‿așá/mi s-a izbîndí‿vyísu̯-àla//

gᵘórge rę i̯oana
pă șai̯zĕșàse [de ani]

a venit um̦‿fúlĝer

s-a-ntîmplát a venít um̦‿fúlĝerⁱ/șî mi̯-a trăzní‿fáta//adícă nu kar pă/a trăzníᵗ‿p-al únęi̯ f [ɛ] a úni fétę-a męa/ᵘo nⁱepoțícă//a fos‿c-un̦‿cᵘopʰil d-ū‿an̦‿jumátè/șî fáta męa/vórba ĉē/ⁱerę́a și ęa‿acoló/-ntr-o bucătăʳi̯oáră mⁱícă//șî a venít um̦‿fúlĝer așá//ș-a trecút‿î pĩ [k] ⁱerę́a úșa dășkísă/p-ō plu̯ái̯e rī̯a//a trecú‿ș-a ișî‿pă cᵘoș/șî‿fáta męa cîn‿am‿î [k] i̯eu̯ n-ám̦‿fọst acoló//fáta męa cîn‿am aᵘuzîᵗ‿țîpín̦‿cᵘopʰil-u̯la/l-a lu̯at ...ăla cu̯rⁱéntu/șⁱ‿l-a‿arun̦cát îm‿plọái̯-afáră/pă copʰil/d-ū‿an̦‿jumáte//șî nⁱepu̯át-aęa ⁱerę́a dă dọi̯sprizèĉe anⁱ//a făcút-o cocolᵘóș//ùt-așá[2] an̦‿găsít-ọ săracᵃ/cu cápu-m‿pămînt//șⁱ‿fáta męa dátă [ɛ] așá ui̯te pă língă foc/cu cápu dă țast//mu̯árte//cîn‿am auzít/sî‿"andréi̯co copʰilu/andréi̯cọ copílu"//cîm‿m-an‿dus acoló/ [ɛ] băęát-ùst-a[1]‿miu̯ care stau̯ cu i̯el în̦‿cásă/venísă‿ᵈ‿pă ˡa pitéștⁱ/

---

[1] Se adresează unei consătene care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

umblá ș-i̯el după servíș să-ș e̯a servíĉ//cî́m mă duc acoló/c^{u}op^{h}ílu̯-aruncát îm plo̯ái̯e//și e̯a ài̯alántă: "à^{u}ole̯ó ! à^{u}ole̯ó"/m-am înĉepút a băte̯á ș-a țîpá//cînd/v^{i}íne băi̯átu mi̯éu̯ dă coló/dă lā pătúl/púne mîna pă andréi̯ca/pă sóru-sa//^{i}ere̯á măritátă/măritáse ș-u̯l lăsáse//vénise-acáz la míne//șî...a ^{l}u̯at-o d-acoló//dă-i̯ "andréi̯co"/dă-i̯/báte-o/țîpă i̯eu̯ "à^{u}ole̯ó ! à^{u}ole̯ó !"//an lu̯a c^{u}op^{h}ílu//îm bráțe//ș-an dus c^{u}op^{h}ílu-n sat /la[ɛ] băe̯átu mi̯éu̯/la [ɛ] nepu̯átel-elelánte/ș-am veni ș-an lu̯a fáta-m bráțe//p-ái̯a d-acól/úte-am băgá mîna pă su i̯a așá[1]/ca cîn ai̯ băgá pă sū...ĉe să spun i̯o/áșá pă su tu̯á^{r}ții c^{u}óșuluí//ș-am ișî țipînd afár îm plu̯ái̯ĕ//ș-am pus-o-m plu̯ái̯e//ĉe să mai̯ pui̯ ?/dă-i̯ lápte/că pătúse fáta putinéi̯u//dă-i̯//to̯árnă-i̯ pă gît /ș-andréi̯ki/și i̯ei̯//ái̯-a me̯a/fát-àe̯a/muríse/dă t^{u}ot//c-o ștí^{i}e ũ sat úi̯te/c-a vení^{d} la i̯a//șî ^{î}ae̯a i̯o am [k] m-am plimbá/ș-am țîpá pă bă^{t}ătúră/s-a strînz lúme̯a sátu t^{u}ot//pă i̯a//p-a me̯a a băgát-o-m pămînt//p-a me̯a/fát-àe̯a máre̯a//a lu̯at-o ș-a băgát-o-m pămînt/i̯-a rup^{t} trénțili du pă i̯a/în c^{u}omplect/a dăspui̯át-o//în complect/e-a tăi̯á béte/fústă/t^{u}ot//ș-a băgát-o-n niște pămînt în grădínă//șî fát-ai̯ [k] i̯ĕu̯ an țîpát/cu i̯a/ș-an lu̯at-o-m bráțe/n-àm știú s-o bac ș pă i̯a-m pămînt imedi^{e}át//i̯a á lu̯at-o lúme̯a p-a me̯a/p-áe̯a máre̯a//ș^{î} i̯o cu áe-am băgát-o-n niște nisíp//pîn-a a^{u}uzí tá-so/d-aco^{l}o dă a venít/rumînu mi̯ou̯ nú ^{i}ere̯á acás/băe̯átu mi̯ou̯ ăl máre nú ^{i}ere̯á acás/ăl milj^{u}óg nú ^{i}ere̯á/dăcí^{d} nu i̯o [k] númai̯ i̯ou̯ cu ála mai̯ micu ^{i}ere̯ám/acás//àn țîpát/că mi̯-a lu̯a súfletu/pîm plo̯ai̯e cu fústa-m báir^{i}/venísen dă la sápă//șî...of ! du̯ámne !/că cît mă găsás [k] ĉûte̯o^{d}átă cîm mă gînd^{i}éz la andréi̯ca/nij nu p^{u}o să mă ui̯ la i̯a/dîn ĉ^{e}-a scăpát e̯a//ĉe să mai̯ fag la úrmă/țîpám așá[ɛ]/a venít ái̯a ĉe mai/s-à căznít i̯ei̯ să-i̯ púi̯e lumînáre̯a-m mînă/da i̯o zîc

---

[1] Gest.

36

că fă [k] i̯e [k] fără lumînáre fáta féti‿esti̯a a me̯ä//fără lumînắre̯-i̯ mu̯ártă//că i̯a cîn‿î e̯-a puz‿lumînáre̯a -m‿mînă/n-á‿mai̯ mişcát//d-acoˡó dîm‿pămînt́ /a scᵘós-o fát-àe̯-a me̯ä//i̯-a scoz‿límba dîŋ‿gúră/i̯-a tráz‿límba dîŋ‿gúră/şî...i̯-a véni‿să-i̯ viⁱe áⁱe̯r/u̯ámeni̯//ş-a da‿dómnu [k] a da‿dósu la dóftor/să víⁱe̯ dóftorú‿imediᵉát́ //à‿scós-o dîm‿pămînt́ /a adús-o íĉa-n tíndă/c-adu-cînd-o [k] mu̯ártă/ĉe mai̯/ⁱere̯á mo̯ártă//pă pămîntu gᵘol aşá/pîm‿plo̯ái̯e̯//şî...pái̯că li s-a părú‿la u̯ámenⁱ că...mişcă pʰicᵘóru//pái̯că li s-a părú‿că mişc-aşá¹ um‿pⁱicᵘór/şti ?//iréa [k] cum a pune̯á/aşá şăde̯á//ţápene//lá ᵘʳmă d-aĉí dîn tíndă/"àᵘole̯ó !" cu lumînărli-m‿mînă/nij‿lumînăr nu mai̯‿iñemere̯ám/cu numînărli lu andrᵘón al miu̯ dă la cununát//an‿da dᵘósu şî‿le̯-aŋ‿lu̯a/că ⁱere̯á la mine̯//şî‿lumînărlí‿dă la cunúnat i le ţîne̯á féti mⁱéle-m‿mînă//şi i̯oᵘ/nu mai̯ mă ştiⁱám//ái̯a muríse/fát-ài̯a/cᵘopʰilu ţîpá pă la ne̯pu̯átile̯-ăle̯a-ŋco̯ló/ái̯a muríse ş-áe̯a/a lo̯át-o la úrmă/ş-a băgát-o-m‿pămînt uscát//a aşternúd‿nişte álea/ [ɛ] a săpá‿su‿pătúl acoló/îm‿pămînt uscát/cîn‿a veni‿pu̯ópà/ş-a băgát-o-m‿pămîntu̯-ăla̯//dîm‿pămîntu̯-òla/trăgîndu-i̯ meréu̯ dă límba i̯ei̯/...àᵘole̯ó ! dîm‿pămîntu̯-òla/a veni‿ş-a lo̯at-o un tre̯murát//aşá²/să̯ zgudue̯á//ĉ"-acú mo̯áre̯/acú mo̯áre̯"/ᶻ‿zgudui̯á//gátá ! a sosî‿dóctoru dă la rᵘoĉ³//pîn ti̯lifu̯ó rⁱépede//cîn‿a sᵘozî‿dᵘóftoru/i̯a tremurá cu tu̯áte cojo̯áĉiˡi pă e̯a/ᵘo scosăsără dîm‿pămînt/o pusése pă pat/aşternú‿cojᵘóc/îm[ɛ]brăcátă/o-mbrăcásĕrăm//ᵘo-mbră̯cáse lúme̯a/bi̯étu... u̯ámeni săráĉi/a-mbrăcát-o̯/şi‿e̯a tremurá dă máma fo/a veni‿dóctoru‿şi i̯-a făcút o ijécţiⁱe//dóo ijécţe̯/-a venit un dᵘóftor săracu //ĉe să mai̯/a [k] ã‿suná‿salváre̯a//ş-a veni‿salváre̯a ş-a lu̯át-u̯//m-an‿dus i̯ou̯ şî dᵘoi̯ băi̯éţⁱ/şî cu̯-o nᵘóră//cîte‿pátru ne̯-an‿dus cu e̯a/şû cu lumînărli/la noi̯//dacă ne̯-an‿dus acoló/nú‿ştu pă úne m-a băgᵃ̆át/îm‿psitál-u̯la/nú‿ştu pă únde mai̯ m-a scᵘos//că i̯o

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[3] Rociu - sat vecin.

ⁱerẹám rătutítă//î băẹátuluị ăluị máre ị-a veni răụ/acoló-ṇ spitál//dă-ị dóctorŭ la úʳmă p-ⁱâla/să-ị fácă dă călmáre/ĩjăcţiị//ş-am păţî răụ máịcă//lá ᵘʳmă...cᵘopʰíⁱi la zîụŏ ị-a ˡụa la gụánă/sᵘóra cîn a venít//dᵘóctoru//ĉa că ĉe fáĉẹ//nụáptẹ-àẹa ịa n-à ştiú nimíc//a dăşkís ụóịki úịte la zîụ-aşạ¹ //cîn a pus ᵘóịki ịa aşá la zîụo/ụóki ịeị ẹrẹá núma pămînt//şĩ urịék/şĩ ụoⁱk//nù putẹá să vᵘorbẹáscă/că ştiị ?/dac-a tras-ọ dă límb/-a veni şi ẹ-a ...u [k] a s[ɛ]gîrmát-ọ la límba/ị-a rubᵈ dă la límbă d-aij dă la rădăĉínă/nù putẹá să vorbẹáscă//

dăcî mị-a arîtá că "maᵐᵃ̆/maᵐᵃ̆"//

"sîntⁱéṇ la spʰitál máịcă"//

"păị dă ĉe ?"//

"păị de ! ịejⁱ bᵘolnávă"//

la úrmă/a vení dᵘóftori la úrmă//a vení dóftori/şî am [k] m-a lụa la-ntrebá pă mínẹ/ĉe pă ịa//că "cuṇ ?/şî ĉe fⁱel ?"//

"şî dómle dóftor/aṃ fost untr-ọ bucătăriọáră şⁱ/ịa a fost acólo c-uṇ cᵘopⁱíl şⁱ cụ-o fátă dă dóịşpịe anⁱ/şî...a vení plọáẹa/ş-a fost úşa dăşkísî s-a cọrentát//ş-úịtẹ ĉi s-a-ntîmplát"//

"dúmnẹata n-aị fost acól ?/

"n-ă fᵘost//aṃ fᵘoz la cásă dîṇcoˡo/mulsésẹṃ váca/to pă plọáịẹ//mă ᵈusésẹṇ să dug láptili-ṇ cásă//ş-am auzî băịátu ţîpînd/ş-am au [k] văzú lílilili ! trŭụósc !/da a trọzní túma maị dăpárte/la ᵘo viⁱị"//

ş-aşá s-a-ntîmplát//

[Aceeaşi]

Cínipa

[Care era lucrul cînepii, de cînd pregăteai locul ?]

---

[1] Gest.

38

pune̯ám băligár mul‿pă i̯el/îl făcém ogór dă tu̯ámna/prímăvàră i̯ár îl ^{u}ogorám/ne dúĉan̯‿şî-l arám/ere̯á puf/ere̯á núma băligár//ş^{î}‿sămănán̯‿cínipa//^{u}o-m̦vălean̯‿cu nîţále pái̯ĕ/ca să nu v^{y}íe porumbi̯éi/şî păsărli/s-o rîcîi̯e//şi‿i̯a işá/dacă-i̯ da dumnézău̯ cît-o búrniţă dă plo̯á^{i}e uşurícă/i̯a işá répedé/la trei̯ zîle işá avár// işá la trei̯ zîle//la ^{u}úrmă/v^{u}órba ălúe̯a ^{z}íĉe/să rîdicá/să făĉ^{e}á atît[1]/după cum ere̯á lócu dă bun/să făĉ^{e}á ş-àtît[2]//dúpă cum e^{r}e̯á lócu dă aran̯ját//işá [k] s-aleĝ^{e}á-nĉepe̯á [k] aleĝ^{e}á‿a dă vá-ră//ere̯á doo̯ móde dă cínipă//

[Cum le deosebeai ?]

păi̯ s-aleĝ^{e}á//rămîne̯á‿a dă to̯ámnă mai̯ j^{u}os/ş-a dă váră să rîdicá um‿m^{u}oţ supţîr^{i}él la de̯al//ş^{i}‿cîn‿mă duĉ^{e}án̯‿s-o culég/o lu̯am...cu mína//pîntre f^{i}írile-àle̯a//o...^{u}o culeĝ^{e}ám/o duĉ^{e}án̯‿la gîrlă/^{u}o t^{u}op^{h}i̯á...

[Cum o topeai ?]

pe [ɛ] cum‿î u̯o top^{h}i̯ám ?//^{u}o băgám în̯‿gîrlă//şî pune̯ám pămín‿pă i̯a//la trei̯ zîle ne dúĉ^{e}ám/la trei̯/la pátru̯//o găsán‿t^{u}op^{h}í-tă//p-á dă váră//p-a dă váră/că ^{i}ere̯á mai̯ fra [ɛ] vráĝedă//la a dă tu̯ámnă/^{u}o săptămînă/sta-n̯‿gîrlă//a dă tu̯ámnă la úrmă/vene̯ám acás cú‿i̯a dă la gîrlă a dă váră/^{u}o uscám/^{u}o m^{i}eliţám/dac-ave̯án‿timp o şî dărăĉ^{e}ám/dacă nu/mă duĉ^{e}án̯ la cîmp/şăde̯ái̯ tu̯ámda cîn‿nu mai̯‿ere̯á dă tre̯ábă//e/a dă tu̯ámnă i̯ár aşá/^{u}o culeĝ^{e}ám/o făĉ^{e}ám mînúkur^{i}/i bă [k] ó‿pune̯ám/ó‿făĉ^{e}án̯ glúgă//^{u}o-m̦vîldore̯ám b^{i}íne la cap aşá/ca să...să co̯ácă bine sămînţ-aco^{l}ó/sî‿să bátă/să putrezáscă//èhé ! bine c-a vení‿pîzurle-áste̯a//

[Şi ?]

la ú^{r}mă ^{u}o băte̯ám//^{u}o băte̯ám/o frecám bini‿bini/ş-o duĉ^{e}án̯‿şî p-áe̯a la gîrlă//ş-o ţîne̯ám o săptămînă/^{du}pă cum ere̯á ápa dă r^{i}éĉe/după cum să făĉ [k] to̯ámna să răĉéşte ápa/să mai̯ re̜coréşte //şi i̯ár vene̯án‿cu e̯a acás ş-o uscán‿ş-o topi̯ám//^{u}o top^{h}i̯ám/ō... t^{u}ot/o uscám/o meliţám//şî...făĉ^{e}ám [k] ^{u}o pune̯án‿c^{u}olác îm‿p^{u}od/ cîm‿mă găte̯án‿dă i̯a//atîta ^{u}o făĉ^{e}ám// [...]

---

[1] Gest: de cca 1 m.

[2] Gest: de cca 1,5 m.

[Cum o dărăceai ?]

^{u}o dărăĉ^{e}ám/o trăĝ^{e}ám pîntr-um‿pi̯éptene/făĉ^{e}ám munúg‿lîngă míne/la ú^{r}m-o lu̯an‿la dărăĉít^{c} /la dărác//ş^{î}‿făĉ^{e}án‿cá^{i}e̜re//

[Și la cînipa mai bună cum îi spunea ?]

áe̯a ^{i}e̜re̯á ^{i}ínimă//

[Și ce rămînea în dinţii dăracului ?]

áe̯a ĉe rămîne̯á dăráculúi̯ mai̯ fă̜ĉ^{e}án‿dă pắtură/mai̯ făĉ^{e}án‿dă bătătúră̜/şi inimíli le făĉ^{e}án‿dă urzálă̜/ca să me̯árgă pîn‿spátă/ş^{î}‿pĩ‿^{i}íţe̜//èé'! an‿t^{u}ors şî ştím/d-ála dă t^{u}ot/l-an‿da la maşînă/ ş-am‿făcú‿cămáj la cop^{h}íi̯ pă tímpu̯-òla cîn‿nú ^{i}e̜re̯áu̯...că [k] dă̜ cămắş^{i}//nu ire̯á [k] să găsá pî́zur/nu găsá nimíc//urzám urzálă d-ásta/şî băte̯ám d-áe̯a dă ştim//făĉ^{e}án trîmbil‸ atît [1] //ca să ţîu̯ cop^{h}íi//

[Aceeaşi]

^{u}óili

cu ^{u}óile̜ să fáĉe-m‿félu următo̜r/^{i}éstē...cînd erám e̯o còp^{i}íl adícā/în tímpu̯-ȍla‿atúncà/ave̯ám fiecáre ^{u}óile̜ lui̯/şi plecám cu... matále/cu dî́nşu̯ [2] /-acúma nū...zîc cā.../da...cum ^{i}ere̯ám noi̯ dă ne ...trei̯/pátru/amesticám ^{u}óili/şi plecán‿la cîmp//împreúnă t^{u}oţ^{i}// se̯ára...pěşte̯ám ^{u}óili zîu̯a‿acólo/ĉe făĉ^{e}ám noi̯/se̯ára vene̯ám/ le̜-aleĝ^{e}ám‿fiecáre/ş^{i}‿ne duĉ^{e}ám acásâ̜/la n^{u}oi̯//în‿cúrsu véri dacā ...cum [ɛ] să spúne la n^{u}oi̯‿i/d‿la mai̯‿incólo/íntră ^{u}óili la iz-

---

[1] Gest.

[2] Arată spre anchetatori.

40

láz/c-așá i̯éste la țáră la noi̯ aíĉa/i̯e [k] avém izláz//șî́‿fáĉen̦‿rᵘoz‿d-un ĉobán/dă dᵘoi̯/dấ‿nẹa gọ́rgé/sau̯ mă rog‿î...nẹa ⁱi̯ón/cáre sunt/dăm ᵘóili la ĉobán/iⁱ...strî́nĝem ᵘo sútă/ᵘo sútă ĉíi̯nzej‿dă ᵘoi̯/sau̯ mă rog/cît pọáte‿ẹl să dúcă/le dúĉem î̃‿izláz/îi̯ fáĉem tî́rlă/fìⁱecáre...dăn̦‿cît-um‿plaz dă gard/ui̯tás‿cum i̯e ⁱásta¹/cît-um‿par sau̯ dᵘoi̯/ne strî́nĝem acolṓ‿izláz/cîs‿sî́ntem noi̯ stăpî́ni/c-ásta‿așá să spúne/stăpî́ni tî̀rli̯/dî́n̦su ⁱe ĉobánu nóstru̯-adícă/șî́‿noi̯ stăpî́ni/șî...spúnẹ-atún̦ș/‿

"cîs‿stăpî́nẹ-ai̯ ?"

zî́ĉē/"zéĉe/dói̯șpe/u̯ópt"/depínde dî́pă ᵘói̯li care s-adúnă̯//

i fáĉen‿tî́rla/-i̯...avém ᵘo barácă/cun̦‿sặ vă spun̦/la‿ast-așá-i̯ spúne/ĉínẹ-o árẹ-adícă...barácă/...vᵘorbéște cu ĉetățẹánu i̯-o dă/și...sặ dọármă ș‿i̯el î̃‿i̯a‿acoló/úndẹ-i̯ fáĉen‿noi̯...stî́na/tî́rla//ș‿dup-aĉẹ́a după ĉe ẹ-am̦‿făcút-ō/ĉọbánu-j‿rămî́ne stăpî́n/‿ca ș-acáz‿la i̯el/i̯el îj‿véde dă ᵘói̯/i̯él cu...tọátă ᵘorganizárẹa/nᵘoi̯...plecăm̦‿fiecáre dă unᵈẹ-am̦‿venít//àcásă̯//

[Și cu laptele, ce faceți cu el ?]

la láptē/...cum erẹá atúnĉᵉa erẹá-m̦‿félu următᵘór‿î: láptẹle să...la nᵘoi̯‿i aíĉa la gligánu̯-adìcă/ⁱerẹá-m̦‿félu următᵘór//i̯ò avẹám pátru ᵘói̯//șî spunẹá‿așá/dóᵘo u̯ále dă lápte dă u̯ái̯e príma‿dátă cî̃n̦‿să...băgá ᵘóilĩ‿izláz//zî́ĉe: "púnen‿dóo u̯ále dă lápte/ìndiférin‿că ai̯ pátru/că ai̯ zéĉe/matále ț-ei̯‿i láptẹli pă...vitili cáre le ai̯"/adícă pă dóo ᵘói̯/pă pátru ᵘói̯/pă șáse/pă ᵘópt/în̦să dóo u̯ále să punẹá príma ᵈátă/că ĉẹ "i mai̯ i̯árbẵ‿ⁱizláz"/nu ștu ĉẹ șⁱ...//plecá ĉetățẹánu cáre-i̯ venẹá rî́ndu/cî̃n̦‿să-nĉẹpẹá sặ múlgặ ᵘóili/...mulĝẹá [k] plecá diminẹáța d-acásặ cu...ĉᵉ-avẹá șⁱ‿i̯el/cu mî̃ncáre pentru ĉᵘobán/nu ștu ĉe/ápă/ș‿la úrmă...t-uĉᵉaⁱ șî mulĝᵉá ᵘóili/-i̯ măsurá láptili/î́j‿lu̯a ᵘómu láptili/șⁱ‿plecá‿acás//așá mergá//

---

¹ Indică gardul din curte, pe care îl vede pe fereastră.

11

[Pînă cînd ţinea oile ?]

dă la mai̯ pînă lā...pái̯şpe noi̯émbre//

[Şi atunci ?]

ş-atúnĉa u̯óili să dăspărţáu̯//ĉobánu-j‿vedeá̯ dă u̯oi̯ pîn-atúnĉᵉa/i̯el ⁱerᵉá stăpín pă i̯éle/la pái̯şpe noⁱémbre cînd i̯-a veni‿ tímpu să să láse ᵘóili/fiⁱecáre să dúĉē...fiecáre ĉetăţeá̯n/îş e̯ā ...bănúţi-m‿buzunár/şᶤ‿să dúĉe la ĉobán/şî-ş e̯a ᵘóili//

[Iarna cum le ţineţi ?]

i̯árnà ?/s-a lu̯at ᵘóili dă la ĉᵘobán//i̯árna ᵘóili să-ntreţín îm‿félu următᵘór//le̯-ā lu̯a‿dă la ĉobán/mai̯ mérĝe uniᵘórᶤ...dúpă ĉe să e̯a dă‿la ĉobán/dacă permíte tímpu/să mai̯ [k] ne mai̯ dúĉen‿ cú‿éle la cîmp/fáĝem rînᵗ/c-aşá-i̯ spune̯ám noi̯/doi̯/trei̯/pátru/ ĉinĉ inşᶤ/şᶤ‿plecá únu dᵘoi̯ cu éle/-m‿fiecáre zî/şi le mai̯ tîrám pîn-apro̯ápe dă crăĉún/pînă-nĉepe̯á bălána să vⁱíe/zăpáda//şi dup-aĉía le băgan‿lā...grajd/la tîrlă//la tîrlă ĉe făĉᵉám/le dam cᵘoĉénⁱ/le dăn‿cᵘoĉén adícă/le dăm‿ă...fîn/diferíte mîncărur ĉᵉ-am prepará‿nᵘoi̯/frúnză/pentru ⁱéle/grăúnţe dacă i̯éste//ásta-i̯ îngrijíre̯a ᵘói i̯árna//[...]

[Şi frunza asta ?]

frúnz-àsta să fáĉe tᵘot...ca o [ɛ] /um‿frunzár îi̯ spúne/ frúnza dúpă ĉe să cúrăţă dîm‿pᵘom/ᵘo f [k] brăţuⁱím/şî ᵘo lăsăm să să usúĉe/şᶤ‿la úrmă ᵘo strînĝem...bukéte bukéte cú‿fúrca/şî‿ o fáĉem um‿frunzár/ca şî...ᶜᵘn‿să fáĉe stógu dă cᵘoĉénᶤ//ᵘo-mvălím/şᶤ...cînd i̯-a veni‿tímpu ᵘói/ᵘo dăsfáĉem/şᶤ...îi̯ dăm să mănînĉe//

cristéscu me alecsándru
pă treí̯şapte dă anᶤ

42

fáptạ-ntîmplátă dă míne personál

am̦‿f^{u}os^{t}‿cu [ɛ] um‿bătrî́n al mịoụ‿la tî́rlă/c^{u}obán bătrî́nu/ș^{i}‿ịōụ...strungáru luị/pușt/can‿cum ar f^{h}i f^{u}ost...bă^{i}eţáșụ-àstạ[1]//șî-ntre tímpŭ‿óstă/mergî́n‿cu ^{u}óili/avẹám pátru cî́ịn^{i} după míne/...coborî́nd într-o vále máre/avẹam um‿bătrî́n stăpî́n/c-avẹán‿cum̦‿vă spusắị ịọ^{u} cu stăpî́nu tî́rli cum...vă povestí‿ịo^{u} dúmnẹavọástrạ/^{i}ẹrẹá cápu...stăpî́nụ-adícă...al n^{u}óstrù/avẹá púșcă dă vînătọárẹ//móșụ-avẹá ^{u}o lulẹá máre [ɛ] ș-un‿kimír aìci-șá[2] așá/cum să purtá atúnș‿cu nădráj‿dă dimíe alb^{h}/cămáșă álbă/mustáţă álbạ/pălări^{e}a nẹ́agrạ//dup-ac^{e}ásta...zîĉe "să mer‿șî‿ịo să-mpúșc ũ‿ịépure/saụ dîn întîmpláre pọáte-l prínde cî́ịni"//dî́nsŭ‿erẹá vînăt^{u}ór//ịĕụ cu bătrî́nu mịoụ șî cu acésta/dî́nși fumáụ/bătrî́nu mịoụ cu stăpî́nụ-adícă carẹ-a mers cu míne//șî...dînd îm‿válẹ-aẹa‿acoló așá/nẹ-a ișî́t un‿lup în[ɛ]naíntẹa...^{u}óịlor/a ișî́t kar ĩ‿ụoị//cî́ịni...cum erẹá p^{u}orumbărá^{i}e/kestiún/nù‿l-a‿văzút/ịel...ăl bătrî́n/bătrî́n/^{i}eụ pușt/"lásă-l" zîĉe/"lásă-l"//a stat în‿cur ĩ‿ụoị/^{u}óili s-aụ...rotát așá/ca cum să vă spun/aụ fuĝít únili-ntr-o párte/ș-únilĩ‿^{î}álta/s-aụ dăspărţî́t/ịel a stat în cur/șî m^{u}óșụ-àla bătrî́nu să trágă‿ịel cu púșca//dómle/pă cuvî́n‿dacă vă mint/ásta ^{i}e fáptạ-ntîmplátă dă míne personál/văzútă cu ^{u}óki m^{i}ẹị//à‿trás...ĩ‿ịel/șî n-a lụa^{t}‿cartúșu f^{u}oc//n-a lụa‿f^{u}oc//à‿trás șî dă cocóșụ-è^{l}a/dă cîte cocọáșẹ-a avút ẹa/dă...trăĝácŭ‿eị care l-a‿avú/șî n-á‿lụa‿púșca foc//a da‿cu ẹa-m‿pămî́nt/șî lúpụ-a plecát//ásta ^{i}e fapt întîmplá^{d}/văzú^{d}‿dă minẹ/-adicạ ca să vă spun așá/nu minĉúnă/saụ cutárẹ//șî‿dup-acẹa/după ĉé‿a plecát la...dóoj‿dă métrẹ-a ișî́t ũ‿ịepure/șî‿l-a-mpușcá^{t}/șî lúpu nu l-a putút//

[Același]

---

[1] De cca 10 ani.

[2] Gest: la brîu.

núnta la noi̯

sî́mbătā ᵘobiĉéi̯u ⁱéste ĝínerli şî c-um‿băęá ᵗ‿plęácą şî kámă prin̦‿sat/aşá cu plósca cum să zî́ĉe la nᵘoi̯/călắr pă cai̯‿i/cu gă [k] m̦brăcás‿cái cu prosu̯ápe dîn ástęa marⁱˡⁱ/sau̯ cu macáturⁱ// pă úrmā sárā...vʸíne lăutáru/mirę́asa...plęácă...la náşa ⁱẹi̯ cárę-a botezát-ọ/şi-i̯ dúĉē plocᵘón/să spúne la nᵘoi̯//plocᵘón máre lu náşă-sa carę-a botezát-ò/după ĉe vʸíne dą lā náşă-sa i̯ei̯/ plęácă la náşu carę-o cunúnă pă ęa//şî-l‿l-ęa cu lăutárⁱ/sára la másă/pun mása/mănî́n̦că/bęa/pŏ‿ú̯rmā mirę́asa i̯ése-ŋ‿cúrtē...sî́mbătă sára/şī-ş fáĉē hóră máre/cą víne fétịli/băⁱéţi/şî lúmę dîn àstalántă víňe sára/ĉę́‿la ťedeléş/aşá să zî́ĉe la nᵘoi̯//şī...fáĉe hóra mirési/şî-ş im̦vʸítă băⁱéţi şî fétiˡi lā brad̦/pentru diminęáţa//cu plósca//lá úrmą plęácă sára înnapᵘói̯ tǫátă lùmę-acásą//diminęáţa fétili cáre ⁱẹ́stē...poftíte la braᵈ‿şî cu băi̯éţi/vⁱin̦‿cu cadắu̯‿u/sau̯ cu plocǫáne-n definitív/la mirę́asă i̯ar//vⁱim‿băⁱéţi są dug‿la másă/şᶦ‿s-apúcă şī-m...gătéşte brádu̯/-aşá să spúne la nᵘoi̯//cu ḩî́rtii̯/din álęa...tą̆i̯áte la fǫárfecă//fétili fac ĉucuráşⁱ//pŏ‿úrmā...după ĉe-l termínă brádu dă gătít/kámă mirę́asā/îl kíui̯e dă trei̯ ᵘorⁱ [!]//i̯es în̦‿cúrte şî-l jǫácą/şî plęácă la ápă/la nᵘoi̯//fáĉe ápa la fîntî́nă//

[Cum ?]

cu ᵘọ vádrā/cu...u̯m‿băęá‿ş-o fátą/i̯a únu d-ō...bágą‿um‿prosób‿dîn ástęa pă uréi̯kili védri/şí‿i̯a únu dî́ntr-o párte/ş-áltu dî́ntr-o pártę/şi plęácă [ɛ] mirę́asa-naínte/şi ⁱii̯ cu vádra după ęa //să duᵍ‿la fîntî́ną/scᵘot ápă/băi̯átu cu fáta care ⁱẹ cu vádra/pŏ‿ú̯rmā ᵘúdă mirę́asa dă trei̯ ᵘorⁱ//c-um‿busui̯óᶜ/c-o f...feméé cununátą//údă/cú‿busui̯ócu//pó‿ú̯rmă după ĉe údă/vⁱínę-acásă/i̯ár púne mása lā...tínęrⁱ acoló carę-a fos‿pᵘoftíţⁱ/ⁱése/jǫácą/să distręázą...//după másă i̯ẹi̯ [ɛ] plęácă i̯ar şî-ş ęa núnu cáre-l cunúnă/

44

tǫt cu lăutár/șî cu...plocón//după ĉe-l adúĉē și să strínĝē‿tǫa [ɛ] s‿meséni carę-a fos‿poftízⁱ‿la másą̆/le púne mása șî mą̆nínçă/șî‿plęácą̆‿la cununíi‿pă úrmă/după másą̆/după ĉe...după ĉe-i̯ púne vǫála mirésī núna/fáĉe uṇ‿skímb...acoló cu...pahárịli// sâ-ntréĉe ĝínerli cu miręása sặ‿vázā cáre sîm‿mai̯ tarⁱ...//i rúpe túrta mirési-ŋ‿cap/șî‿plęácă la cununíi̯//cu brișⁱ/‿sau̯ cu mașíñ/kíuⁱę/ca la núntă//cîṇ‿să-ntǫárĉę-ñapᵘói̯/vínę/u̯o priméștē... sǫácra máre...//după ĉē íntrą̆-ŋ‿casⁱ/dǫar o priméștè/i̯éșę-afár și fáĉę nunęásca//cu cadóurli care lę [ɛ] áre miręása sặ‿lę dęa pẹntru...lúme//în definitív la nᵘoi̯ cam la tǫátă lúmęa le dă cadăurⁱ/prosǫápe//la...nun/să dă mai̯ múlte álęa//îi̯ agáțặ‿mai̯ múlte/tablóuri̯/pijamále/prosǫápę...//după ái̯ā/sára să fáĉe másă máre/mása dă dar//dûpă ĉe m...le dă la ǫámẹnⁱ sặ mănínĉe/să bęa/ dai̯ parálịli/și pleĉ acáz‿la úrmą̆//ásta íste núnta la noi̯/

[Dar lunea ?]

lúnęa mai̯ dămúlt/venęá i̯ár//cáre stặtęá sára/stătęá/care nu/ venęá lunⁱ//în defʰinitív înainte luṇ‿să punęá mása la nᵘoi̯//duminică sára n-ávęau̯ nimⁱíc//tot obiĉéi̯-ọsta ęręá/da să punęá lúnęa//

[Lunea veneau toţi mesenii ?]

dar/tézⁱ‿meséni venęá lúnęa// [...]

[Și la săptămînă ?]

la săptămínă să duĉᵉá pă cálęā-ntǫársą̆//sặ duĉᵉá ĝínerli cu miręása/cu táᵗ-so cu mái̯că-sa/să duĉᵉá lă...sócr-ei̯ miș/‿șⁱ‿pă úrmă venęá ș-ăi̯lánțⁱ lă [k] duminica ôᵉalántă‿ăi̯lánțⁱ/i̯ár//

cristęa vᵘói̯ca [zisă] bína

pátruzășîpàtru dă anⁱ

789. RĂSCĂEŢI

(com.Vişina, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MT

grî́u

grî́u-l...îl arám lócu//îl semănám/şî-l grăpáŋ‿cu grápa dă fi̯er//şī-l lăsám/şi prìmăvára-l plivi̯ám dă pălămídă̤/şi dă‿álte burúénⁱ cáre mai̯ da pîn ⁱ̯el...

[Cu ce îl pliveaţi ?]

cu ʰọtícu...

[Cum era ăsta făcut ?]

i̯éstẹ...ọ [k] ắla dă fi̯er făcút şî cu cu̯ádă̤ dă lemn/şi-ŋgᵘ̯oldẹ̯áŋ‿cŭ‿el pă úṇde vedẹ̯ám pălămida̤//şi dúpă ĉe-l áẹ̯a-l lăsám dặ sā p [k] cu̯oĉᵉ̯á...la sécêre...mai̯//î...ne duĉᵉ̯ám şî-l secêrám/îl făĉẹ̯áŋ‿znᵘ̯opʰ/dúpă ĉe-l făĉᵉ̯áŋ‿znᵘ̯opⁱ‿îl făĉᵉ̯áŋ‿clăi̯/î̯l lăsám i̯ar dóọ săptămînⁱ dă zíle dă să uscá pă loc/şi d-aĉílẹ̯a-l cărám//

[Dar claia cum o făceaţi ?]

clă [k] cláẹ̯a ᵘ̯o făĉᵉ̯ám dặ s [k] trèi̯sprĕzéĉe znopʰ/um‿piĉᵘ̯ór//dòọşáse dă znopⁱ ᵘ̯o cláẹ//

[Şi deasupra ?]

punẹ̯ám trei̯ zn [r] trei̯ znob‿la pămî́nṭ//şi pă [k] d-aĉílẹ̯a ẹ̯ar trei̯ pă ⁱ̯ei̯/d-aĉí ẹ̯ar trei̯ i̯ar îŋcruĉişáţⁱ aşá[1] /şi únu dasúpra//

[Avea vreun nume ăla de deasupra ?]

da...măgár/aşá să [!] aşá [!]aşá am pomenít//

[Şi mai departe, cum e lucrul la grîu ?]

dúpă ĉē îl lăsám dă să maⁱ̯‿uscá/ca vrọ săptămînă dă zíle/dúpă

---

[1] Gest: încrucişează mîinile.

46

ĉe termenám/nẹ-apucáŋ‿şî-l căráŋ‿şî-l făĉᵉáŋ‿şîră//dúpă ĉe-l făĉẹáŋ‿şîră/aducᵉám maşínilẹ/d-álẹa márîlẹ cū...vàpọ́r/şî‿băgám páe-n...îŋ‿vapọ́r/şi-l încindẹám/şi punẹáŋ‿curẹáu̯a pă maşinẹ/şi n [ɛ] ᵘo-ŋvîrtẹá/şî noi̯ treerám//căráŋ‿cu cărúţili dîŋ‿şíră/şî... băgám în maşînă/şî treerám//bu̯ábẹle le scu̯otẹám/şî‿le...vénẹáŋ‿cu éle acásă//

[Şi paiele ?]

páẹle curĝᵉáu̯/páe...

[Şi cum le strîngeaţi ?]

le dam dopa [ɛ] dọpártẹ dîn i̯a/le daŋ‿cu fúrca/le săltám îŋ‿sus/şî băgám lánţu pă supt ele şî‿le trăĝᵉáŋ‿cu tárga...dăpárte/şî‿le făĉᵉám...cᵘọpiţⁱ//sau̯ şîrạ//care cum avẹá posibilitátẹa...

[Dar, cînd treieraţi, treieraţi fiecare sau vă adunaţi ?...]

nú‿nu‿nu‿nu//iṇtráŋ‿cîte zéĉe dòi̯sprezéĉe u̯amenⁱ în ĉᵉátă/şî nē...cădẹám mai̯ multⁱ/că nu putẹám să treerăm siŋgurⁱ//ásta ⁱe ...al grîului̯...atîta ştú//

[Dar, înainte, ai auzit cum se treiera ?]

am auzî/da n-am‿î pomenit //

[Dar cum se treiera ?]

a fos‿treeriṇd cu cai̯//

[Cum se treiera cu cai ?]

bătẹá un ţărúş îm‿pămînt grᵘos/şî punẹá trei̯ cai̯/sau̯ pátru dac-avẹá...alăturⁱ únu lîŋgă áltu/şî-i̯ lu̯a lā-ŋvîrtit cū...biĉu//şî să-ŋvîrtẹá fúniẹ-áẹa pînă cîŋ‿venẹá cît erẹá dă lárgă...áẹa ᵃşá vénẹá p-acoˡᵒ//să-ŋvîrtẹá-n [ɛ] îŋ‿lọc aşá//pînă cînd [k] şî‿dúpă ĉe să-ŋvîrtẹá dă să‿strînĝᵉá fúnia/ⁱi-ṇtorĉẹá pă párte-ai̯lantă//tot cu fúniẹ-áẹa//pînă cînd îl zdrᵘobi̯á acọlo dă...cît ştí‿i̯ọ...ọ‿ᵘoră/dọo/trei̯//dūp-áẹa-l da la vînt //da páili la ᵘo párte/şi bu̯ábili rămînẹá/şî le lu̯a şî le sāltá-l‿î...cu lọpáta-ŋ‿

suz [1]/le da la vîn̦/le lu̯a cu...bánița/și î le sūflá vîn̦tu/ásta ī-alęĝęá...cu vîn̦^{t}/aș^{e}á să treerá naíntę//

din túdor [68 de ani]

ví^{i}a

ví^{i}a ^{u}o púnem îm pămîn̦t// și-i̯ lăsám núma ^{u}o [k] un̄ n^{u}od afárą//dúpă ĉe...îi̯ dă căpúșa/^{u}o lăsám dă créște doę-an^{i} dă zílę//la al tréi̯lęa an/ñe...încépe a da r^{u}od //^{u}o săpám vára dă dóo ^{u}or^{i} l [ɛ] lā sápă//și după ĉe...după al dói̯lęa an/al tréi̯lęa an ne dă stropęálă dă strúgur^{i}//șī atúnĉ^{e}a ^{u}ō curęțím dă c [ɛ] álęa/lăsám cu̯árdă caré e búnă dă rod/dă la al tréi̯lęa an în̦gọló//dóo cu̯árde/trei̯/la fí^{i}ecare buturúgă//cît áre pr̥trénțięa/cît ^{i}ę ęa dă búnă/cîd găsím//dúpă ĉe...^{u}o fáĉem așá/^{u}o sĕpám la cazmá//dă la trei̯ an^{i} in̦cọló/^{u}o încépem a săpá la cazmá//^{u}o săpăm la cazmá/șī dúpă ĉ^{e}-o săpăm î/^{u}o legăm î/înti ^{u}o legám/și p-ai̯ [k] dúp-áęa ^{u}o sĕpám//dup-áęa nu mai̯ umblán̦ la ęa pînă cîn̦d îi̯...dă ^{i}ei̯ flu̯áręa//dúpă ĉe-i̯ dă flu̯áręa d-o-n̦flọréște/atúnĉ^{e}a ^{u}o-nĉépem mai̯ i̯ar a strînĝe cu̯árda că să lęágă/și-i̯ legám lăstări cáre-i̯ mai̯ dă/șī ^{u}o lăsám pînă cîn̦d îi̯ créște rọ́du//dúpă ĉe-i̯ créște rọdu máre/în̄ águst/^{u}o lu̯om i̯ar lā...rub dîn̦ vîrf/ca sạ...

[Cum zici cînd o rupi din vîrf ?]

r̄ub lăstári/^{u}o cop^{h}ilím să spúne//șī dup-áęa ^{u}o lăsán̦ să cu̯ácą/și-nĉépen̦ culésu//în̦ sectén̦vre//și-l culéĝem/îl púnem lā butu̯á^{i}e/îl fărîmăm pîn̦ zdr^{u}obitọ́r/și-l púnem la butói̯ să f^{h}i[ɛ] fi̯árbă/ș^{i} dúpă fi̯ert îl tráĝem pă dădăsúpt/și-l púnen̦ la butu̯áę//

[Și cu ce rămîne ?]

și áęa ĉe rămúnē î...tescov [k] zdr^{u}obitúr-áęa/fáĉem țúi̯că dîn i̯a//

[Același]

---

[1] Gest de aruncare cu mîna dreaptă în sus.

48

i̯o am̯‿fost m...co̦rajᵘós

ducíndu-mă la g [ɛ] lā arát/la grîu̯/să ar grîu cu plúgu no̦áptea mai̯ dămúlt/m-am̄ rătăĉít /şî m-am pomenít că mi̯-a işít înain̦tea bᵘóilor...un i̯épure̦//m-am ui̯táᵈ‿la ⁱel cîn̦‿vene̦á-ñain̦te̦a bᵘóilor/făĉᵉá ui̯te̦¹: ţᵘoi̯‿ţᵘoi̯‿ţᵘói̯/şî‿bo̦i să ui̯ [ɛ] aşá‿rîdicá ureⁱkíli/şî să fere̦á să nu cálĉe pă ĕl//ş-aĉí pă loc/mă p [ɛ] mă pomene̦án̦‿că nu ma‿erᵉá/şi i̯ár ve [k] şi i̯ár mă ui̯tán̦‿că vene̦á//i̯ar mă pomene̦án̦‿cú‿el înainte̦á ᵘo [k] bᵘóilor//dă trei̯ orⁱ mi̯-a făcú [ɛ] făcút figúr-ásta//ş-a d [k] a pátra u̯ară n-am...a perít/n-a mai̯//şî a [k] cît p-aĉí să-m i̯a bói dă la răspín̦tie̦/să-i̯ tre̦ácă-ñ...în...îm‿pártea cáre vre̦a i̯él/bag se̦áma/dar i̯o am̯‿fost m...co̦rajᵘós sau̯ vʸitíli mi̯-ere̦á-n̯văţáte să me̦árgă la cîmᵇ/la lócu mi̯eu̯/că n-á putút să mă-n̦to̦árcă/niş‿pă míne/nij‿vitíli//ş-am ţînúᵈ‿drúmu drepᵗ//

[Dar era iepure ?]

i̯épure̦-adevărát...//

[Acelaşi]

como̦ára

[S-a auzit pe aici despre nişte flăcări care joacă deasupra pămîntului ?]

da...como̦ára...como̦ára//am auzi‿şî‿i̯o bătrîni/i̯ou̯ n-am̯‿văzút//c-a fî [k] a foz‿licărin̦d flácără dîm‿pămînt...//da i̯eu̯ n-am̯‿văzú/la ĉe să spun//da bătrîni aşá mi̯-a spus că...ju̯ácă comᵘórⁱ/şî că fáĉe şî‿că dréĝe/...nu̯ápte̦a//

[Acelaşi]

---

¹ Gest cu mîna în sus şi în jos.

49

[Peria]

[Dar o perie cum o faci ?]

úi̯te cum ᵘ͡o fa͜/găurésc ᵘ͡o blắnă/mi̯-o ĉoplés͜ frumᵘ͡ós/ᵘ͡o faᶜ͜ cu cu̯ádă/îi̯ dau̯ găúrⁱ mărúnte şi dése/şî-ī̯ pui̯ fʰi [ɛ] pắru dă pᵘ͡orc//îl͜ e̯au̯ şî-l dăsfác aşá cîtē...s̱bílţă mai̯ mícă/ca să-ŋcápă pă gáu̯r-áe̯a//şī dúpă ĉᵉ͡-o.../pun ᵘ͡ọ áţă/şī...îm fac...am uŋ͜ cîrlíᶜ͜ cáre trag áţa/şi bag zbⁱ͡ílţa dă păr/şî́͜ ọ s [k] bag lā...îŋ͜ gáur-áe̯a/şi du [k] mérᶜ͜ cu e̯a pînă cînd͜ î mi̯-o términ//dúpă áe̯a ᵘ͡o tuŋz frumᵘ͡ós cu fu̯árfе́ca/şi i̯-o dau̯ bábi să...fácă...cu e̯a...să spoe̯áscă//

[Acelaşi]

pî́i̯ňe

pui̯...dőmlē...acúma d [ɛ] noi̯ făĉᵉ͡áṇ͜ cu alắu̯áᵈ͜ naíṇtẹ//ằşắ naíṇte pune̯ám͜ f...frămîṇtám/şi ne lăsám cᵘ͡ócă-ŋ͜ copáⁱ͡ẹ/ằşá cît ū͜ alắu̯át //ca cum să spúnem/...cît un alắu̯át bre/ᵘ͡o aşá ca să [ɛ] drᵘ͡ójdiẹ/cum ī́͜ fáĉem acúma//lăsám drᵘ͡ójdiẹ-ŋ͜ copáe/făĉᵉ͡ám ástăs͜ pî́i̯ňe/mai̯ făĉᵉ͡áṇ͜ la dòọ͜ tréi̯ zíli//găse̯ám alắu̯átu tot pru̯áspăt/că-i̯ pune̯ám puţínă făínă/şi-l daṇ͜ la răĉᵉ͡ắlă//ᵘ͡o frămîṇtám/ş-ᵘ͡o pune̯áṇ͜ la dọspít aíĉ úne͜ ere̯á cáld /ᵘ͡o băgám la cun [k] la s [k] îṇ͜ sóbă/că noi̯ ave̯áṇ͜ sᵘ͡óbe u̯árbe dómle//ᵘ͡o [k] sᵘ͡őbe dă cărămídă//băgám acọló lémne/la úrmă ᵘ͡o dam pă͜ î áltẹle mai̯ supţírⁱ͡ele/băgám pî́i̯ne̯a/ne ⁱ͡ui̯táṇ͜ la i̯ā/să vedém să cu̯ắĉe/şi nū să cu̯áĉẹ//dacă nu să cu̯oĉe̯á/-i̯ mai̯ făĉe̯ám puţínă f [k] vûrvu̯áre la [r] la gúra sóbi//dèp-ásta aṃ͜ văzú͜ c-a plecá͜ pî́i̯ne̯a/ᵘ͡o lắsáṇ͜ să răscu̯ácă/ᵘ͡o scᵘ͡ote̯á/şî́͜ ᵘ͡o pune̯ám i̯ară͜ să răĉᵉ͡á/şî́͜ p-ọ̄rmă mîŋcáṇ͜ dī͜ i̯a...

[Dar o coceaţi numai în sobă ?]

50

dā/núma-ṇ sọ́bă//

[Sau o mai coceaţi şi sub ţest ?]

dā...şī sub ţĕz dómle/păi̯ f [k] cîṇ făc^{e}ám în ţĕst.../ásta i̯e i̯árna//îţ^{i} isplíc aiĉ//i̯árna/vàră̄ punẹ́am tot aşá frămînţám/ş-aveán ţ^{i}ez dă pămînt//nu...nu sûnt...nu mai̯ am acúma să v-arắt //un ţ^{i}est aşá bun dă pămî́nt[1]/că făĉ^{e}án dăpă cum avẹ́am î în cás-agumerát//dacă erẹ́am persu̯áne múlte/făĉẹ́am ţ^{i}ĕst mai̯ márẹ/ca ^{u}o pî́i̯ne nu putẹ́an s-^{u}o mî́ncăn şápte inj^{i} la másă//şápte ^{u}ob zéĉe ins^{i}/nu ^{u}o putẹ́am mîncá la másă//şi mai̯ consumám noi̯ ca copíi̯ şi sẹ́ara//ş-^{u}o scu̯otẹ́a ^{u}o punẹ́am în ţ^{i}est /acọló nu avẹ́am nevóe să mai̯ fáĉem fog la gúra să [ɛ] la s [k] gúra ţéstulúi̯//dăcî́t să făĉ^{e}á pî́i̯nẹa...cun trebui̯á//că ^{u}ọ sc^{u}otẹ́ai dumnẹatá zîĉ^{e}á^{i} că i̯ẹ cu̯áptă la su̯árẹ//i̯áraş^{i} f [k] rîdicám ţástu[2]/şî coĉ^{e}ám álte pî́i̯nẹ/că f [k] şti/dacă punẹ́a ţástu mai̯ făĉ^{e}ám úna/dóo/trei̯/sau̯ pátru pî́i̯n^{i}/ne programám ca s-avém pẹntru pátru zílẹ/pî́i̯nẹ//aşá că ásta i̯e vára//cînd i̯e căldúră//făĉ^{e}ám afáră vátră/sau̯ am cupt^{u}ór^{i}/şî bag la cuptór^{i}//dacă bag la cuptór^{i}/acoló n-am nevọ́i̯e/bag î...şápte òb zéĉe pî́i̯n^{i}/şi nu am nevói̯e dă ţ^{i}ez ^{dăloc}//^{d}pă cum am cuptóri̯u-m bătătúră//

[Dar ţestul dumneata îl faci ?]

da//

[Cum îl faci ?]

cu pămî́nt//...pui̯ pămînt/adúc pămî́nt dă únde ^{i}éste bun//ş-àcoló-l joj dă [r] dă nóo or^{i}//pămîntu//ş-àcoló îl fa^{j} b^{i}in^{i}e/şi t [k] t^{i}e dúj dácă ^{i}e/că núma vára fáĉem noi̯ ţ^{i}éstẹ//jum^{u}ol^{i} i̯árbă/i̯árbă nẹágră//^{u}ọ pu̯álă dă i̯árbă/şi i̯ár îi̯ dau̯ călcătúră/ca s-améstiĉẹ i̯árb-àẹa/şi-i̯ pui̯ ş-acoló al^{t} pămî́nt úmă/ca să nu să... să să [ɛ] ju̯áĉe/să să tu̯áĉe pă ţest^{u}//c-aşá dácă nu ^{i}e pămî́ntu bun/să pu̯áte zu̯obí dî́ndr-^{u}o dátă//ş-áẹa acoló îl calj b^{i}ín^{i}e/ş-a dă [ɛ] pui̯/fag‿muşurᵘói̯...dĕ pămínt//muşurᵘói̯ úi̯te ca cum să-s‿spun i̯ou̯ dumitálę/...trác‿cu sápa şî dîm‿pártę-ásta/şî dîn ásta/ş faᶜ‿muşurᵘói̯ márę//şi facî ţⁱéstu//înţíns‿ţástu acǫló/pui̯ un̯‿straᵈ‿dă pămín̯/la úrmă-i̯ pui̯ şi càpácu̯-óla/şi an̯‿făcú‿ţéstu//îl las acǫló/să usūcă‿cît trébuⁱe/cît văd ⁱeu̯ că s-a zvîntát/pă‿órmă-l înţórcî/şi-l scᵘobésc aiş‿cu cuţítū/îl spoi̯és‿frumᵘós/şi-l fac aşá cum i̯ej‿dumnęatá dă curátî//îl spoi̯éz‿dă trèi̯‿pátru orⁱ dă-l fac frumós//ş-acǫló-l [k] coc pîi̯nęa//

---

[1] Se scoală de pe pat şi gesticulează; arată cum este făcut ţestul.

[2] Se scoală în picioare şi gesticulează.

mariⁱa mazîléscu
şài̯zeşinóǫ dă ánⁱ

i̯-a sărít ínima

mi̯-a murít ùna‿ársă dă opt anⁱ/şî únu mi̯-a murí‿dă túse măgăręáscă/ĉel mai̯ mig/dă şáse anⁱ//únu mi̯-a rămás pă frᵘont/únu mi̯-a [r] mi̯-a muríᵈ‿mai̯ mărişu̯ór aşá//

[Cum a murit arsă fata, mătuşă ?]

úi̯te cum mę-a ars/mi̯-a murít úna dă túse măgăręáscă dă şáse anⁱ//ᵘo fetíţă//şi mi̯-a rămás ş-um‿bǫu̯//um‿bóu̯ dă la jug//

şî ce zíĉe bărbáti-mi̯u acǫlo ?/"hái̯de "zíĉe "să-i̯ vínđem [ɛ] vínđen̯‿şi p-ăsta//să-n[ɛ] ne [r] ne fáĉem nacaválili"/ĉę-avęám noi̯...datorii̯//

"hái̯dęa"//

s-a duz‿bărbáti-mi̯eu̯ la sínţă măríⁱe/şi-a vînđú‿bóu/ş-a luáᵗ‿pátru mⁱii̯ dă‿lei̯ p-um‿bǫu̯//ş-àcǫló m-an‿dus şî i̯eu̯/"hái̯dęa"/zíĉe/"şí tu/să-s‿tírgui̯ ĉe ai̯ dă tîrguiít"//dă la găⁱéştⁱ/i̯ęręá orášu dăpárte/cum îl vedés‿şi dumnęavu̯áˢᵗᵃ//nu ęręá tírgurⁱ pîn aprǫpiⁱérę/sau̯ magazín̯‿ca acú//nú ęręá//cîm‿mă duc acólǫ/în‿tírgui̯ ĉe am/şi vʸiu̯ cu bărbáti-mi̯ęu̯ acásă/acás-avęám pátru

52

pᵘorĉ/avẹám níște mịeị/avẹám...ș-uŋ‿cu áltu cu...băẹát /la áltă sór-a mẹa/...lăsát...dă ţî́ţą//sugᵉá la pịep/că nu ⁱerẹá bibilụáne ca acúma dómⁿᵘle/nu erẹá bibilụáne/îl lăsám așá/"na sórú-mẹo// úịte ţ-îŋcredinţⁱéz copílu ţî́i"//

ĉe să vezⁱ dúmnẹatá ?/cîn‿am veníᵈ‿zî́ĉe d [k] "să te dúj‿nevástă să-ţ ịaị copílu dă la sóru-ta/că întuneriĉéște șí‿te mănî́ŋcă cî́ịni"//

ịoụ zic "să puị dă mămălígă/cînd om vení să fáĉẹm mămăligū́ţă"/ lụásem ũ [k] níște péștⁱe dă la găⁱéj/zî́c "nu maị ta [k] am timp să taị puị/să fac mîŋcáre búnă// ásă prăjím niţél péște/ᵘóịte uŋ‿cu mămălígă/brî́ŋză ĉẹ-avém noị aíĉ"//

ĉe să vezⁱ dumnẹatá ?/lụáseŋ‿cănⁱ să dăzlég ápa/c-așá să dăzlẹágă la nᵘóị//la fáta carẹ muríse dă túse măgărẹáscą//lụásem fᵘo pátru cănúţe/ca ásta[1]//fáta/lụásem bombụáne/lụásem̄...d-ástẹa ...túrte dulșⁱ//ã‿lụa‿fáta dă.../ĉe m-aŋ‿gîndít/nij‿nu mă gîndẹám//cása/cámera cum ar fi la dî́ŋsu /la cúșcu/plínă dă grî́ụ//și dî́ŋsa‿aíĉẹ-așá î‿antréụ/avẹám un [k] ᵘo[ɛ]lăviĉụárą//și-ä pus mína pă lăvⁱiĉụáră/șí‿cu càn-ẹ́a/ș-a băgáᵈ‿bombụáne/túrte dulĉⁱ acólo/și ị-a lụa‿m[ɛ]fog‿dă lă...dă la rokíţą//dar nu ịerẹá nic ᵘo bășicúţă pă dî́ŋsą//da ị-a sărít ínima/copíl dă ᵘopt anⁱ//

[Aceeași]

la născút

am născú‿cu mụáșa/a tréịa nụápte trébue să mă scᵘol dă pă ursitọ́r//așá dă pă ursitọ́r//vʸíne mụáșa mị-adúĉe ápą//úmple găleáta cu ápă/care ș-o púne pă fᵘoc//dácă ịéste fátă/îị púnẹ-aíĉᵉa ⁱíţe/spátă/și cártẹ//bág-acoló-m [ɛ]în ápă pịétre/fulјⁱ/

---

[1] Arată o cană de pe masă.

s-ái̯be fáta párte dă no [k] dă noróc/dă tu̯áte [ɛ] bunătắţili/ sămínţurⁱ//dă tu̯áte sămínţurîli/fasúle/grîu̯ ᵘorz‿î/porúmᵇ/în‿fⁱí-ne ĉé‿eréa rái̯u pă pămînt//dácă i̯e băeát/nu-i̯ mai̯ púne íţili/ şi-i̯ púne núma cắrţi/i̯ar aşá pi̯átră/şî...sămínţurⁱ/şi vⁱíne mu̯á-şa/şi-m̄ înĉínde ápa//înĉínde ápa şi mă dăzbrắcă/acú ⁱár vă rog să mă scuzás//aşá cum m-a făcú‿máma//mă bágă/înţii̯ scáldă copⁱílu/şi l-aşeáză/vʸíne mu̯áşa cu fắşe/cū...scūteĉe frumu̯áse/ acú//da-nainte úi̯te/veneá cu [k] tăi̯á d-aij‿dîm‿pắtură[1]/şî‿veneá/ şi mi-l înfăşá/şi mă [k] la úrmă mă băgá pă míne-n álbiⁱe/mu̯áşa mea//şi mă [ɛ] m-a scăldáᵗ‿/şî m-am premenít/cu [r] cu rúfe cu-ráte//şi mă-nĉínĝe bíne cu brîu̯//

[Şi cum e cu ursitorile ?]

cu ursitórîle/de...ĉíne păzắşte...domnişoáră//

[N-ai păzit ?]

n̄-am păzít/că dē...

[Dar n-ai auzit...?]

am auzît pîn a [r] pîn auzíte//

[Dacă stă şi ascultă ?]

da/dácă stă ĉinevá s-ascúltă/pă cum a fᵘoz‿la ᵘo ursitu̯áre ...//a fost un‿călătᵘór‿î.../s-a rugát‿î...dă dumnealór/dîn‿cásă/şi̯-a fos‿feméea/toᵍma-n‿seár-aeä să sculá dă pă ursitᵘór/ aşá cum‿vă [ɛ] povestíi̯ i̯o matále//şi ᵘo [ɛ] u̯ámeni n-a vru‿să-l‿î bágê pă călătᵘór//

"ai̯ măi̯ u̯om̄...u̯om bun" zíĉe/"să mă cul‿şî i̯o íĉe-aşá la dumneatá"//

ĉe se zíj‿dumneatá /că‿l-a lăsát//lăsîndu-l acoló/ĉe să vezⁱ dúmneatá ?/ᵘómu s-a culcát într-um‿p [k] p-ᵘo lăviĉu̯ár-aşá alắturⁱ//şi̯-a‿auzí‿cîn‿a venít ursitu̯árîle//

ˢĉe: "fat-aĉéea să creáscă náltă şî frumu̯ásă"//

---

[1] Ia în mînă un colţ al păturii cu care este acoperit patul pe care stă.

54

a dóu̯a ursitu̯áre cîn^{d}‿a venít: "să crẹáscă náltă și-ṇvăţátă cắrte/șī" zíĉe "și [ɛ] să áịbe noróg‿dă tu̯áte ĉe ịe pă pămînt^{c} "//

cînd a venít a tréịa ursitu̯árè "să crẹáscă náltă și frumu̯ásă și călătóru d-aíĉ^{e}a va lu^{u}á fát-áẹă"//

^{i}el ĉe să fácă călătóru ?//"f^{h}íre-al drácu dă cop^{h}íl/să maị stau̯ ịo pîn-oị créște tu ?//^{i}eu sînt ĩ‿ịetáte"/pu̯áte c-a avút ^{u}ómu doo [ɛ] óptîșpe‿noóșpe an^{i}/cît o f^{i}i avút//"ĉe să fac ?/s-adu̯ármă u̯ámeni"/să ịa copílu să l-a [r] să-l arúnĉe//să-l arúnĉe pă cop^{i}íl//n-a [ɛ] ĉe i s-a părú‿luị/l-a atîrná‿d-um‿p^{u}om//copiláșu/ị-a intrát‿î ^{u}o clẹáŋcă îm‿p [ɛ] îm‿piĉu̯ór//^{u}o clẹáŋcă-m‿piĉu̯ór//s-a făcút uṇ‿s^{i}em/că s-ā m [k] a zăcú‿cop^{i}ílu/muld‿dă...dā piĉọrúș șî‿dă cárnẹ//cîṇ‿s-a căsătorít‿î ăl [ɛ] ĉel‿î...călătóru/a luá‿fetíţ-ásta//cînd a-mbrăcát-o ștíị s-o-mbráĉe dă m^{i}irẹásă/ịel a văzú‿s^{i}émnu aíĉẹ-așá[1]//

zíĉe: "ĉe-ị sem^{n}‿ā..."/

"ē"...zíĉe "úịte să-s‿spuị ^{i}eu̯/^{i}e uṇ‿román dómle//ịe uṇ‿román"/

"păị cum ?"

zíĉe "uŋ‿călăt^{u}ór a foz‿la ursitórîli mámi//și ĉe să vez^{i} matále" zíĉe/"m-a aruŋcát într-uŋ‿clẹáŋc/șî‿ĉẹ-am păţít ^{i}eu̯ cu..."/

"^{h}ī[2] !//ásta ịe fetíţa cárẹ-am aruŋcát-o ịo//da//ásta ịẹ fetíţa carẹ-am aruŋcát-ọ ịo/aị văzú‿dumnezéu̯" ĉe "că...ị-adăvăráte ursitór^{i}"//

[Și s-a mai auzit de vreuna tot așa ?...]

ē...am maị auzît povéșt^{i}/ịár d-ástẹa/tot um‿băịeţáș//tod‿la ursitór^{i}//

a zis "cînd o-mplíni băẹátu̯-ósta dă...dă și-o lu̯á ịel m^{u}óţu/dăpă lu̯átu móţuluị luị/va murí la...la fîntína cutárẹ"//

călătóru ị-a spus: "ómule" ĉe/"úịte la ĉinĉ an^{i} copiláșu̯-ăst-el dumitále/m̄u̯áre-ñecát"//

---

[1] Se pipăie pe pulpa piciorului.

[2] Aspirate.

s-a dus tái̯că-său̯/și i̯-a făcú‿pleópă//ắ‿astupá‿púțu/a lăsá‿ númai̯ [ɛ] ĉirculáțiᵉa//că n-ávea loc i̯el/pă ĉirculáții̯//àșắ/pă ĉirculáție n-ávea loᶜ‿copilu să sár-acóˡᵒ//s-a perpelí‿s-a dus copílu la ĉinĉ anișu̯órⁱ/și s-a perpelít acólo/ș-a murít ùi̯t-așá pă‿ásta/pă pleop-ácea/aᵘúz dumneatá ?//

[Aceeași]

la mînicătu̯áre

la mînicătu̯áre dă.../am̄ auzî́‿șî i̯o dîm‿bătrî́ni noștri̯/că [ɛ] sunt‿î/kár a fost aíĉᵉa ᵘo fĕméⁱe/cáre-a prins-o la láptẹ//da... ș-a omorî́t-o/a murí‿dîn ásta a murítᶜ//a fos‿cu putinéi̯u dă piĉu̯ór/ș-a foz‿zicî́nd așá la tu̯áte burúienili: "țîr d-ⁱșⁱ/țîr dă coleá"/și ᵘómu̯-a păzítᶜ //u̯ómu̯-a păzít//zî́ĉe/ála a ziz‿dă‿coló/vă roc‿să mă scuzáz/zî [k] ĉe "țîr și dî̃‿ⁱást-a mẹ"//[...] ș-a lu̯at-o/ș-a omorî́t-o/trăí-te-ar dumnezéu̯/șⁱ dî̃‿ⁱácea a murítᶜ//așá dîn ásta a murít//și‿a rămáz‿d-atúnĉᵉa î...adică [ɛ] dînnáinte dîn...la părínți miei̯//astupám la váĉ/înkideám bⁱíne/legám bine la vácă...la grajdⁱ/și-i̯ puneám un tei̯ în‿cap//ș-acoló puneám ũ‿sul dîn álea dă la țăsătorie/că ᵘoi̯ fʰi auzí‿j‿dumneatá la țăsătorⁱⁱe/da//acoló astupám găuríl-ĕlea//"cum astupăm găurile-ástea cu báligă lă...la găuríle-ástea/așá s-astúpe gúra ălora cáre úmblă să [r] să i̯a láptili"//așá că...ástea știu̯/ș-ásta vă spun//

[Aceeași]

o nuntă

băgátu vorbiá cū...cu fáta//să-nțelegᵉa:

56

"úi̯te tu mă plaș‿pă mín^{i}e/sau̯ i̯ou̯ te plac pă tín^{i}e/sau̯...nu mă plaĉ//vre̯ái̯ să mă i̯ei̯ pă míne ?"

"dā"/zîĉ^{e}ám i̯o̯ că da̋/și dî́n̟su da//

"îs‿pláĉe dă míne/dă su̯árta me̯a ?"//

"îm‿pláĉe"//

"e...i̯o úi̯ťe spun̟‿la părínț̟i mii̯//spun la părínți mi̯ei̯ să v^{y}í^{i}e/să să-nțelé̯gă cu părínți tĕi̯//sau̯ ai̯ dăpă míne"//

"nū !//nu mer^{g}‿dăpă tíne̯//nu mer^{g}‿dăpă tíne̯"/

"dă ĉe ?"//

"să văs‿părínți tăi̯ în̟‿cásă la míne̯//ca să mă ĉ^{e}áră la pări̯n̟s/‿că d-ái̯a m-a crescú‿părínți"/aș^{e}á i̯ere̯á naínte̯//

vene̯á părínț̟i/úi̯ťe̯-așá/úi̯ťe̯-așá/că ḱar i̯eu̯ așá la cúscru̯-am ẏinít //că i̯eu̯ am băe̯át/cắ‿dî́n̟su áre fátă//an̟‿venít aíĉe̯-ašá/șî̟ an̟‿spus:

"mă-ntréb^{i} la ĉé‿am̟‿venít i̯eu̯ aíĉ ?"//

"păi̯" zíĉe "dă...să vă-n̯tréb..."//

"e...úi̯ťe̯-am trecú‿la gă^{i}ẹșt^{i}/șî m-am oprít aíĉ^{e}a um p^{h}íc/la dumne̯avo̯ástră̟/c-avéț^{i} ^{u}o fetíță/și i̯o am um‿băiețáš//dàși băețáșu m^{i}eu̯ ^{i}éste mic/c-áre númai̯ șáptesprezèĉe an^{i}//dūmneáta/vréi̯ să‿mi̯-o dai̯ fáta míe̯ ?"/ș̃ai̯ "dumne̯avo̯ástr-avéț^{i} ^{u}o fetíță/vrés‿să mi̯-o daz‿mí^{i}e ?"/

"da"!//"zíĉe̯-"a mai̯ vení‿ĉín^{i}evá la mín^{i}e/dar n-a̋n dat-o̯//da f^{h}ín̟c-az‿vení‿dumne̯avo̯ástră/v-o̯ dau̯"//

àšá/zis și făcút//în̟‿zíu̯a dă cutáre-i̯ fáĉēm...logón̟dă//îi̯ băgăn̟‿lăutár^{i}/dăși ^{i}o ave̯ám um‿băi̯át mor^{t}‿pă fron̟/șî dî́n̟șe̯-ave̯á dòi̯‿trei̯//adícă su̯acra lū...cúscră-mi̯ö ásta//v^{y}íne și dî́n̟să...femé^{i}e̯ bătrî́n-aíĉ/

"nu ! să le băgắn̟‿lăutár^{i} f^{h}ín̟că sîn̟‿cop^{h}íi̯ tinér^{i}/șī cop^{h}íi̯ cruz^{i}"//

da i̯ou̯ mă puséi̯ pă plîm̦s//zic: "cum ᵘo să [ɛ] aűd i̯ou̯ lăutári/ cînᵈ‿băi̯átu mⁱeu̯ a rămás în ungárie̯a/să pu̯áte úna ca ásᵗᵃ ?¹//da i̯eu̯ nu po‿să-n‿ţîu̯ plîn̦su//nu pod‿drágă să-n‿ţîu̯ plîn̦su"/

zíĉe "nu !/lăsám tot/legắm tu̯áte lácrămili noi̯/şi punéma...la mⁱiljọc/băgắn̦‿lăutárⁱ"//

a băgá‿lăutári̯/am lu̯at fáta/ácú...am vinít aíş‿cu mîn̦cáre/cu băutúrạ/ş-an̦‿lu̯a‿fáta//ne̯-a dat-o dîn̦su...//

[Dar spune-ne care sînt toate obiceiurile la o nuntă pe aici ?]

símbătă ⁱéste...símbătă se̯ára fedeléš//să fáĉe ástăs‿tu̯áte mîn̦cărurîli/nű să făĉᵉá gozonág‿la noi̯ atúnĉ//să făĉᵉá várză/să făĉᵉá ĉᵘórbă/să făĉᵉá friptúră/ş-atíta mîn̦cá la núntạ//atíd‿mîn̦cá la núntạ//e !/ ástă-se̯áră noi̯ te mînám pă dumne̯atá/cắ‿nu mai̯ făĉém‿î [k] /nu să făĉᵉá‿î în̦vʸitắţii̯//te mînám pă dumne̯atá cu plósca/-z‿dăm plósca pă mînă/ĉin̦ş‿kíle/zéĉe kílẹ/sau̯ îz‿mai̯ dam şî stícle-m‿buzunár/dácă să furşéştẹ plósca/dumne̯atá scoz‿dîntr-um‿buzunár/şî‿úmpli plósca//"te duj‿la tu̯áte ne̯ámurîli méle"//îz [ɛ] dam [ɛ] în̦‿scrīs/cutáre şî‿cutáre/cutáre şî‿cutáre/ "dumne̯atá te duj‿la u̯ámen-éştẹa//şi mi-i̯...kémi̯-aij‿la núntạ"//

vene̯á u̯ámeni duminícạ//pă la zéĉẹ/pă la ún̦spe/ş‿cáre-i̯ ne̯ámurîle méle/tu̯áte cu plocu̯áne-m‿bráţẹ//àcọló dóo pîi̯nⁱ/ᵘo găínă fríptă/úna vʸiⁱẹ-m‿bráţẹ/ápăi̯ brîn̦ză/ápăi̯ ᵘóọ/ápăi̯...lúcrurⁱ d-ástẹa/cum îs‿spuséi̯ i̯o matálẹ domⁿişu̯áră//zắcăr bucắţī/mă rog‿î d-ástẹa//şī [ɛ] petreĉᵉám núnta//merĝᵉán‿cū copⁱii̯ la cununát/ merĝᵉá şi bărbátu mⁱeu̯ şî...

[Brad nu era ?]

ire̯á brad/brádu [ɛ] cavalér/cavalér dă ᵘonu̯árẹ//ástā...merĝᵉá cu brádu/ave̯ám prosu̯ób‿bun/frumᵘọs/mire̯ása-i̯ púnẹ-acoló-m‿brad//túrte dulş/covríĝ/mérē/îm‿brad//mérĝe pîm [k] cavaléru dă

---

¹ Informatoarea plînge.

58

ᵘo̯nu̯áre cū...cu brádu la bisérică/să cunúnă/ș-e̯a s [k] prosu̯ópu/ cavaléru dă ᵘo̯nu̯áre ⁱe datór să vʸíⁱe dise̯áră la másă lā...la mire̯ásă șî̆ la ĝinéri̯//vene̯á la núntă/așá cun̯ să tăi̯á mása/cun̯ să procêdá cu b [k] dárurîli/da dárurîli/pă la dóo̯spe̯ nu̯ắpte̯a/șî naínte țîne̯á șî lűnⁱ/țîne̯á și mắrțⁱ/c-așá an ținíut-o/șî lunⁱ șî marțⁱ//

[Și lunea ce se făcea ?]

lúne̯a sĕ jucá... [ɛ] dácă ᵘo lu̯ai̯ cu núntă pă mire̯ásă/-i̯ jucái̯ cămắșă ᵘóră//mire̯ása cáre să culcá cu ĝinerîli/vă rog e̯ar să mă scuzáț/...așá/da !/așá îi̯ jucá cămắșa/vene̯á pocînzéi mie̯i̯/că ne̯ámurîle méle vene̯á toțⁱ/și ișe̯ám cu flu̯orⁱ la urék//busui̯ócu dácă i̯ere̯á i̯árna cu busui̯ócu cu flu̯orⁱ rőși̯/cu [r] cu...fundulíțe̯ róși//dácă i̯ere̯á că nu ire̯á pă cále bűnă/ișe̯á cu pî́i̯ne̯a găurítă//da...pî́i̯ne̯a ere̯á găurítă/că nu-i̯ lăsá nᵘma cóltu̯-ósta//arătá la u̯ámenⁱ că n-a fos cinstítă//da acúma a ișít obicêi̯ dă [ɛ] dă ᵘo spúne//da/acú a ișít obicêi̯ d-o spúne/că [r] că nu e [k] n-a fos cinstítă/da.../așá că...//

da daru̯-acoló/ᵘo sűtă dóo̯/cît vre̯ai̯ dumne̯atá/dumne̯atá dácă ⁱere̯ái̯ cavalér/trînte̯ái̯ trei̯ súte/sau̯ ĉin̯ sűte/brădéțu i̯ar ĉin̯ súte//

[Dar brădețul cine era ?]

cavalér...

[Îi dăruia sau cum ?]

nū/îi̯ da/mire̯a [k] vene̯á țigánu cu farfuríⁱa//țigánu o̯ lu̯a dă la nun//"bine te̯-an̯ găsî núne máre/ĉinstiz núne m [ɛ] núne marⁱ nu vă supăráț/venímaiĉe̯-așá" zîĉe/"cu...cu dárur la dumne̯avoástă//

"da...da" zîĉe i̯el..."noi̯ dăm"//

ầșá că...să duĉᵉa/da núnu ᵘo...ᵘo mⁱíi̯e ĉin̯ súte/sau̯ dóo mⁱii̯/și la úrmă z [k] înĉepe̯á u̯ámeni//ắla dóo súte/ắla o̯ sútă șàptezéĉ/ắla ^{u}o sútă ọbzéĉ^{i}/ș-așắ că...merĝ^{e}á tu̯átă mása//ĉe ^{i}e̯re̯á ĉei̯...ai̯ mi̯ei̯ apr^{u}opi^{i}ás‿ș-ai̯ mirési/dóo súte/trei̯ súte/pátru súte̯/ĉi̯n‿súte̯//ș-așắ să strînĝ^{e}á un‿tre̯áb‿dă ban^{i}//cîz‿ban^{i} s-a ĉi̯ns[ɛ]... spune̯á lā...nunu̯//"ĉi̯nstíz‿mesén^{i} aténție̯//s-a aduná‿dîn ĉi̯nstíta núntă/a lu cum [ɛ] dumítru maziléscu/sau̯ a lu túdor dínu/s-a adunát atîte̯a mii̯"/

"să trăi̯ắscă/șĭ...úra"//ást -a fos^{t}//

[Și după asta se mai duceau la părinți ?]

nu să mai̯ duĉ^{e}á la noi̯/da la v^{y}íșina să dúĉe//

[Și cum se zice ?]

da !/la o săptămînă să dúĉe șî la noi̯//să‿úĉe péntrū... [ɛ] să să-mpéĉe̯...dăpă núntă//

[Se zice că se duce pe calea...?]

dă pă cále̯a náltă//da/dă pă cále̯a náltă//^{z}ĉe c-a foz‿î mire̯ásă/șī...acú să-n̯joșe̯ázä/ză...^{u}o i̯a ca...ca tu̯átă lúme̯-așá//să dă la u̯ámen^{i}/nu mai̯ sun‿cavalér^{i}...//așắ că...acoló be̯a/mănîncă cu părințī.../la úrmă să-ntór‿și ĉéi̯lalț^{i}/și cúscră-mi̯ĕu̯ v^{i}íne la míne‿e̯ar/dă pă cále̯a náltă//i̯ắr cu plocón/i̯ar cu băutúră//

[Aceeași]

cínipa

îngráș^{i} ogóru bíne̯//i pún băligár top^{h}ít//nű băligár păi̯úș^{i}//că dac-ai̯ puz‿băligár păi̯úș^{i}/ț-o rete̯ázä toț...to̯átă viérmi/nu faj‿nimíc//acoló pui̯ núma băligár top^{h}ít//a venít‿ă...vára/dumne̯atá ar^{i} la porúmb//cínipa nu să púne̯-atúnĉ//da dumne̯atá ar^{i} ogóru̯-ólá‿al cínipi̯ t^{u}ot//péste cíteva [k] dăpă ĉe̯-a răsărí‿porúmbu/dumne̯atá te duș‿șî...ar^{i} l^{u}ócu...ogóru dă cínipă i̯ár//i̯ắr îi̯ mai̯ pui̯‿ī...băligár top^{h}ít//șî sámen^{i} cínipa//nu-i̯ dai̯ cu grápa//

60

îi̯ dai̯ puţînél aşá cu tăfălúgu/că dácă-i̯ dai̯ cu grápa/^{u}o băĝ adîn̥c//noi̯ aşá-i̯ făĉ^{e}ám//şi dan̥ cu tăfălúgu/dăcî́t ^{u}o aşterneá niţălúj/da tăfălúgu uşur^{i}él//şî răsăreá cî́nipā/dă pă ĉé an sămănát-^{u}o/adúc păi̯úş^{i}/şi-i̯ sámăn păi̯úş^{i}/ca să nu mi̯-o adúne păsărili̯//ş-acoló să fáĉe ^{u}o cî́nipă/cît aş r^{h}i i̯o aşá[1]/úiti̯//v^{y}íne tímpu...la cî́nipă/că s-aléĝe//dă váră/dă váră/dă tu̯ámnă/dă tu̯ámnă// culéĝem p-ásta dă tu̯ámnă [k] dă váră//mérĝem pî i̯a/pîşim b^{i}inişu̯ór/ ca să n-^{u}o cálş ş^{î} p-áea dă tu̯ámnă/c-atúnĉe-ai̯ rămás prea rára/şi dácă i̯a-i̯ işítă rárá/n-ai̯ făcú nimíc//culéĝem p-ásta dă t [k] dă váră/^{u}o dúĉem acásă/^{u}o uscăm bíne/ş-^{u}o dúĉen la gî́rlă//púnem în gî́rlă/ş^{î} púnem pi̯átră pă ea//ş-^{u}o lăsán trei̯ zíle//la trei̯ zíle ne dúĉem/trăĝém dă i̯a/vedém s [ɛ] s-a top^{i}ít/dácă nu s-a topít/o mai̯ lăsăm o zi//atúnĉ/a pátra zi trébue să te duş/s-o i̯ai̯/ş-o spel/ ^{u}o faş curátă álbă//álbă//v^{i}ii̯ cu i̯a acásă/^{u}o pui̯ la d [ɛ] uscát/ la úrmă ^{u}o faj méliţă//mérj la méliţă/ai̯ văzú dómnu diréctor[2] [!]/ c-a apucá dîn ástea//păi̯ dai̯ la áea dómle...fo săptămî́nă dă zíle/ dácă ai̯ fo [ɛ] trei̯ súte pátru dă c [k] mînúş^{i}//câ le faj mînúş^{i}/ aşá cît [ɛ] pos să cuprínz^{i} îm mî́nă//v^{y}íne tímpu ş-al áleea dă tu̯ámnă/o culéş şî p^{î}ă dî́nsă/^{u}o pui̯ p-áea la ig^{u}orî́t//^{u}o faj grămádă/ca să să...răscu̯ácă sămî́nţa//ş-acoló/^{u}o scot la...la ^{u}o săptămî́nă/^{u}o scot/ş-o pui̯ în [k] pîn...pîn gard//^{u}o-nfíĝ aşá-n gard//dápă ásta să usúcă/ş-o ^{i}ei̯ la [r] la bătút//ş-o cúres cu mî́nă aşá/scútur^{i} ĉé^{e}a ĉe s-a scuturát/i̯áros ^{u}o pui̯ acólo/că nu să scútără tu̯átă sămî́nţa odátă//dépă ásta ^{u}o scútur^{i} b^{i}íne//îi̯ scútur tu̯átă flu̯áre-áea să rămî́ie síngur bătu g^{u}ol/ş-o duş şî pă dî́nsa la gî́rlă//depă ásta//i̯ai̯ i sămî́nţa/o vî́ntur^{i}/o faş curátă/ núma bóbu ^{i}ei̯//şi i̯ai̯ cî́nipa/ş-o duj la gî́rlă/i̯ár pă dî́nsa pui̯ pẹátră̦/ş-o laş şî̂ p-áịa...şàpte ób zî [k] zílẹ//că ịa/áẹạ ⁱe dă tuámnă/nu să topéşte/şî să răĉéşte ápạ//să topéşte répede/ca áẹạ dă váră̦//s-o laş pátru zîlị//şî̂ p-áịa ᵘo laj maị mult//aşắ că ọ [k] te duş şî̂ ọ scuọţⁱ/ᵘo spelⁱ ịárăşⁱ//dácă maị ⁱe t [k] suáre bⁱínẹ/o maị méliz/dácă nu o puị îm pod//núma [ɛ] în grajdⁱ//ş-ọ méliz la primăvàră/ŭịtĕ cum ar vení acú primăvàrạ/păị dă múlte ᵘorⁱ an rămás aşắ/dómnu diréctor//ş-o mélis primăvàra//ᵘo daị la dărác/ᵘo dărăĉéştⁱ/ō...î [ɛ] înṭórĉ/scúịpⁱ tuátă zîụa la ịa/pînă torĉ/pînă la ʰáţă̦//ᵃşắ că áịa.../făĉẹán cămáşⁱ...da...//

---

[1] Se scoală în picioare pentru a indica înălţimea cînepii.

[2] Se adresează directorului şcolii, care asistă la înregistrare.

[Aceeaşi]

brî́nza

le mulĝᵉám pă ᵘoị/îl stricorám pă lápte/şi băgám pʰịag în lápte/î̂l lăsám şi işá um pʰig dē zăr/ọ mestecám/dúpă ĉe ᵘo mestecám/o punẹám um pⁱig la-ncălzít/şî la ọrm-o tọrnám în sădílă̦//ᵘo lăsám şi să...scurá bíne/dúpă ĉe să scurá/îị dam...o tăịám...din sădílă/şi-ị dam sáre/şî̂...o punẹám şi-j lụa sárẹa la bᵘorcán//

[Şi cheagul de unde îl iei ?]

dă la mịél//tăịám mịélu/i lụam kịágu/îl cureţẹám/punẹám lápte şi sáre//şi-l legám şi-l punẹám la uscát//

[Şi din laptele de oaie ce se mai face?]

ē ! îl...fáĉ şí zmîntî́n-aminṭerⁱ /zis bătút/cum să fáĉe la noị dă-l báte la putinéị/saụ lā tel//da...maị mult îl ᵘobijnuịéşte p-ắsta dă ụáịe la brî́nză//

[Dar unda cum se face ?]

da !//îl púnem la prins pă lápte/şî să prínde bíne-n ụálă/şî fʰịérbem/zis ca un kíl dă lápte/dúpă cum ⁱéste [k] dă ápă...dúpă cum e lápte//ş-ᵘo tọrnám péste lápte//dúpă ĉe îl tọrnám peste ⁱel/îl lăsám niţél la-ncălzít//l-încălzẹám bíne/şî dúp-áẹa o tornám

62

la sidílă i̯ar//şî̦ să...făĉe̯ám úrdă//ásta-i̯ spune̯ái̯ brîṇză fără kág//

[Ştii să faci şi unt ?]

dá//îl púnem láptíli la priṇs în u̯álă/j dúpă ĉe să prindẹ ⁱel frumᵘós/îl púnem îm putinéi̯/şi-l bátem pă putinéi̯/i lom úntu/i̯ése unt/şî...îl lom şî...ŋ castrᵘóṇ/şî-l púnem la m [ɛ] trebuinţám la mîṇcáre/ bunînţeléz lā...pus unt/la făcút cîte̯-o prăjitúră/sau̯ ...//nu pre̯a ne omorîm noi̯ cu prăjitúrile̯-aiĉᵉa [!]//

pănéscu me marie̯a
pàtruzéĉ [de ani]

spălátu pă piĉu̯áre

lā rusálii̯ la noi̯/zizˬlúnⁱ dúpă rusălii̯/noi̯ ne pregătím mai̯ dinaínte şⁱˬfáĉem pîsáᵈˬla mu̯áră d-áste̯a dă mînă/la rîjniţă-i̯ spúnem/rîjniţă/şi-l ĉérnem bíne/îl spălám/şi-l púnem la fi̯ert/şîˬfáĉem [ɛ] dúpă ĉe-l fi̯érbem/îi̯ dăm uṇso̯áre/cū untúră/ l-únĝem/cu untúră/şî-l púneṇˬlā străkínⁱ/şî kemám du pîṇˬveĉínⁱ...copⁱiⁱi/bătrîni/scu̯átem álbi̯a-ŋˬcúrte/cu lînă/cu fᵘoi̯ dă nuc/şîˬcu săpún// şi spălám copⁱii̯ pă pⁱiĉu̯áre//copíi̯/bătrîni/-i̯ spălám pă piĉu̯áre/ púnem másă cu pîsátu̯-ólá agoló/le púneṇ lápte-n i̯el/ᵘobiĉéi̯u dăˬla nᵘoi̯//şî...mănîṇcă...dă la mas-acólo̯/şîˬple̯ácă//

[Dar de ce este obiceiul ăsta ?]

păi̯/obiĉéi̯-ósta dîmˬbătrînⁱ/de/i̯o ştiu̯ ? [!]/aşá ⁱe ᵘobiĉéi̯u la nᵘoi̯ [!]//

[Ce spun oamenii despre obiceiul acesta ?]

de.../zíĉe că ⁱe ᵘo pomán/-aşá a fost obiĉéi̯u/că ⁱe pᵘománă/ dē//ásta ⁱe pománă/zíĉe că ⁱe.../e̯áră duminícă/prima zi dă mᵘoşⁱ/ i̯e sîmbătă la noi̯//să-mpărţéşte u̯ále//u̯ále...căldárⁱˬi/bunînţeléz váse din ástẹa̯//mérĝe la bisérică/tămúi̯-acólo/vⁱin acás împărțésc vásilẹ-ástẹa/u̯ále/străkínⁱ/ĉe áre//dumínică/i̯ár̋ă ⁱe obiĉéi̯ cu farfuri̋i/cū...paháre/mérĝen‿la bisérică/vením acásă/i̯ar împărțím... vásẹlẹ-ástẹa/...farfúrii̯ cu paháre/cu...gogóșⁱ/or ĉe áre.../ᵘo bucád‿dă cozunác acoló pă éle/bunînțelés//dúlĉurⁱ d-ástẹa șî...// lunⁱ i̯e cu pîsátu/cáre v-an‿spus//lunⁱ éste cū...la noi̯ ọbiĉéi̯-ósta/cu spălátu pă picu̯áre [!]//

[Aceeași]

[Jocuri de copii]

[Ce jocuri vă jucați voi ?]

clínĉᵉa/mása/purĉᵉáu̯a//

[Dar clincea cum e?]

pátru inșⁱ/lᵘom un ĉumáᵍ‿ji púnem toțⁱ mî́i̯n̦li/șî púnem pînă ajúnĝen‿la cap//și‿d [ɛ] dácă‿ajúng doi̯ [ɛ] în‿fáță sűs/ĉei̯ doi̯ dîm‿fáță sîm‿bătăi̯ášⁱ/i̯ar ĉei̯ doi̯ din‿spáte sîm‿purcárⁱ//și fag‿dóo bⁱíbe/únă...dîn ĉinj‿métri̯/úná‿aíĉᵉa/ș-úna peste ĉinj‿métri̯//și ...doi̯ stau̯ aíĉᵉa/um‿purcár ș-um‿bătăi̯ášⁱ/și doi̯ cọló//ș-únu arúngă clínĉᵉa la ắla dim‿pártẹ-áẹā/șî‿dă cu ĉumágu̯-așᵉá/ș-ălălán‿la ắsta dîm‿pártẹ-ásta//

[Și masa cum e ?]

stau̯ muls‿copʰíi̯/stau̯ jᵘős/șî dau̯ așá cu ĉuméĝiˡⁱ/șî‿să duc așᵉá//și cáre rămî́ne últimu̯-a tréẹa u̯ară/rămî́ne purcár/și púnē ĉumágu̯-așá...másă//și...ĉéi̯lanz‿dă să lovẹáscă pă‿ắla/j‿dácă nu lovéște nic‿únu/i̯ă băẹa [ɛ] băẹátu̯-óla cárẹ-a pus ĉiumágu/i̯a tu̯áte ĉuméĝile/și cu cáre lovéște/ắla i̯ése-n‿lócu lui̯//să púi̯e mása//

[Și purceaua ?]

fáĉe ᵘo bʸíbă la mijlőc/și jog‿mai̯ muls‿copʰí/și dă‿lă...dă

64

la bʸib-áe̯a dă la mijlᵘóc/...măsór tos‿cît-un ĉumáᵍ/şî fac şî ⁱe̯i̯ ᵘo bʸíbă toţⁱ aşᵉá//şi adúc ᵘo mínĝie/şi u [ɛ] únu...rămî́ne purcár//şi dău̯ [ɛ] cîn [k] purcáru vre̯a să...vre̯a să vʸíi̯e să báĝe mínĝie̯a-m‿bʸíb-àe̯á‿dă la mⁱijlóc/şi copʰíi dau̯ cu ĉumágu/şi nu-l lásă//...îm‿mínĝe//

stăŋculéscu ĉe nicoláe
dói̯şpe̯-anⁱ

79o. RECEA DE SUS [ALR I, 79o; WLAD, 428]

(com.Recea, jud.Argeş)

Culegere: 1967; GG, PL, BM, MM, MV; transcriere: PL

fîntî́na

fîntî́na să co̯nsiderá/pă tímpurⁱ/po̯áte-ntr-um‿mal unevá sau̯ úne pişte̯á nişte ápă d-acoló/făĉá ᵘo gro̯ápă u̯ámeni acoló cum pute̯áu̯ i̯ei̯ atúnĉa/băgá cî́ti̯-um‿buduró̯i̯ aşá s-ar zî́ĉe dă le̋mn/scobít/aşá/băgá i̯ei̯ acólo ca să...ĩláture murdării̯a/ştii̯/nămólu/şi...de̯-acólo lu̯á ápa//ái̯a să nume̯á fîntî́nă//dar áste̯a/cîn‿a-nĉepú‿să fácă din áste̯a/púţurⁱ/áste̯a să nume̯á puţ//acú puţ îi̯ spúne şi la ăstălántu care-l găuu̯réşte pî́n‿la adînĉímile áste̯a//cum am şî i̯o únu-ŋ‿cúrte tot aşá făcút/adî́ŋc//acú la mine-i̯ dăstúl dă de̯al acólo da/la dòu̯oşĉíj‿dă métri aŋ‿găsít ápa‿acólo sus/şi l-am făcút//tot puţ îi̯ spúne/ĉe "áre puţ în‿cúrte/cutáre"/şi dácă-i̯ ĩ‿márĝine̯a drúmului̯ tot puţ/zî́ĉe: "um‿puţ acoló"//

fîntî́nă-i̯ zî́ĉe şî̋ fîntî́nă/da fîntî́nă propu-zísă ái̯a a fost fîntî́na//ásta a fos‿cum‿estę[1] ai̯íĉa la márĝine̯a sátului̯/ştii̯e dî́nsu[2]/la fîntî́na lu găi̯ínă/acólo i̯e tot aşá ũ‿şipod‿dă ápă cáre pătrúnde díntr-um‿mal/a pus i̯ei̯ acóló nişte lémne/níşte...ca să nu s-astúpe/ştii̯//ş-ái̯a să numéşte fîntînă//^{î}i̯ zîĉe fîntína lu găi̯ínă//a fost álte fîntín^{i} cáre̯-a mai̯ fos‿p-ai̯íĉ mai̯ pîn̯‿vále̯a àstălántă/s-au̯ astupát/le̯-a neglijá‿lúme̯a/şî s-au̯ astupát/da‿ái̯a să nume̯á fîntínă/ái̯a cáre curĝá d-acoló/într-úna‿aşá//

---

[1] Subiectul îşi drege glasul.

[2] Subiectul arată către directorul şcolii din sat, care asistă la înregistrare.

[Dar de ce îi zicea a lui Găină ?]

păi̯ ī/a fost ũ‿ne̯am acólo dă u̯ámen^{i} cáre-i̯ spune̯á găi̯inéşti/ĉíne̯-o f^{h}í fost găi̯ínă ála/ála sígur c-a fost ĉinevá/ắl bătrín/găi̯ínă ăl bătrîn/şi după i̯ei̯ a rămás găi̯inéşti/dĩ‿ălã‿ăla/găi̯inéşt^{i} mérĝe şi ástăz^{i}/z^{î}ĉe fîntína lu găi̯ínă//

manoláke án̯gel [67 de ani]

[Amintiri din viaţa subiectului]

a venít cu plósca părínţi lui̯/máma/că tátă n-ave̯á//şĩ ne̯-am înţelés într-o joi̯ sára//ne̯-am înţelés şî a puz‿núntă la dó^{u}o săptămín^{i}/dă i̯ere̯á îm‿póstu crăĉúnului̯ i̯ere̯á/şî am pús-o dăpă bobote̯ázắ/d [k] atúnĉ nŭ să făĉá núnte-m‿post/nŭ să făĉe̯á/ca‿ac^{u}/acú să fac/atúnĉ nu să făĉá/şî la dóo săptămín^{i} dîm‿bobote̯ázắ am avú‿núntă//i̯ere̯á ^{u}o zăpádă ş-ũ‿ĝēr/şî m-am măritát şî am n̥ăscút fáta la doi̯ án^{i} şî i̯eu̯ şî.../an‿trăi̯i‿nó^{u}o an^{i} cu i̯el/şî s-a suná‿războ̯i̯u şî m^{y}i l-a luu̯át//s-a dús şî n-á mai̯ venít//ş-ã‿rămás cu [r] cu...trii̯ féte/da úna o făcúsem mai̯ tîrziu̯ la ĉinĉ an^{i} o făcúsem/o ave̯ám pă lína dă doi̯ an^{i}/ş-am n̥ăscút pă marii̯a/şî d-aĉí am născút álta/şî ái̯a mi s-a prăpădít//

[Cum s-a prăpădit ?]

cînd a intrát/cîn‿a intrá‿némţi la noi̯/my-a murít fáta atúnĉ/muríse/

66

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯te cum/o lăsă‿síŋgur-acásă cu̯-ai̯lánta mai̯ m^{i}i^{c}ṣo̯ára/cu̯-alelánte̯-adícă/da ái̯a mai̯ máre să dúĉá cu vyíte/cu ále̯a/mă duĉám la múŋcă/că i̯ére̯á múŋcă/de !/ave̯ám...múŋcă la de̯al/pămínt/trebuí̯a să-l munĉím/şî o ĥi răĉít/că úi̯te i̯-a-ñegri‿burtíca ai̯íĉa[1]/ i̯-a-ñegrít//hai̯/dă-i̯ şî i̯eu̯/dăscíntă-i̯ ca lúme̯a/cum i̯ére̯á atúnĉ/ că nu duĉá la dóctor mái̯c-atúnĉa/îŋ f^{h}íne s-a prăpădít/la fo săptămînă dă zíle s-a prăpădít//

cîn‿a intrá‿némţi/i̯eu̯ îŋgropásem fáta//a intrá‿némţi/dumne̯avo̯ástră nu ştiz‿níĉ únu dă fapt că/ĉe/da ún‿să ştiţ ĉe ştiu̯ i̯eu̯?/ la míne i̯e mult/da/nu ştiţ/nu ştiţ !//cînd a ^{i}intrát i̯ei̯/a ^{i}intrát...într-o joi̯ a ^{i}intrát/la noi̯ în [k] la míne-ŋ‿cásă acoló/venísără la miróş^{i}[2]/venísăr-au̯uză..."ĉe să fac şî i̯eu̯/ĉe să pitésc/ĉe să pitésc şî i̯eu̯ diŋ‿cásă ?"//i̯eu̯ síŋgură/fétili i̯ére̯á miĉ/şî ĉe/ave̯ám úna dă şápte an^{i} ş-úna dă ĉínĉ^{i}/şî ái̯a să prăpădísă dă ^{u}ob‿lun^{i} i̯ére̯á/i̯erá făcútă dă primăvàră/şî tu̯ámna a murít/născútă...//şî am [ɛ] am pus şî i̯o p-acólo láda cu lisándra‿ am îŋgropát-o c-o cumnátă//a venít ş-a legát/a...cîn‿a intrát i̯ei̯/ave̯ám căpeţálu féti/că de/cuŋ‿să făĉá dă trei̯ zîle-i̯ zîĉá/ frămîntát îŋ‿copái̯e ş^{î}‿colíva la foc//

ăolícă máre/cînd a venít/i̯eu̯ mă p^{h}itisám/intrásăm în nişte glúgă dă coĉén^{i}/mă băgásem acoló/că ĉe "fáĉe rău̯ máre la feméi̯/ tínere/fáĉe̯-aşá/dréĝe"/i̯eu̯ mă pitísem/lăsásem ŭ‿uŋkáş acole̯á p-acásă/ŭ‿fráte a lu sócru-mi̯eu̯//cînd...înĉepú ăla să stríĝe "i̯iu̯ánă/i̯iu̯ánă"/zíĉe "vyíno-ŋco̯a că spárĝe magazíi̯a"//m-am dus şî i̯-am dăsfăcút la magazíi̯e/şî áltu m-a lu̯uá‿de mîneca şi m-a băgát îŋ‿cásă/şî mi̯-a arătá‿să fac pîi̯ne̯a:/

---

[1] Gest cu mîna spre abdomen.

[2] Miroşi, comună la sud de Recea, în fostul județ Teleorman.

"pʰíta/pʰíta !/prăpădéşte pʰíta" zⁱĉe/că mai̯ vorbyáu̯ pî‿i̯ei̯/vorgáu̯ romînéşte//

şî le̯-an‿cópt-o şî le̯-an‿da‿ş-a mîn̯cát/şî magazíi̯a a dát-o la păréte úşa/a lu̯át/a prăpădít/nu my-a mai̯ rămás nimiᵍ‿míi̯e p-acólo/că de/la míne am̯‿fos‿şî la poziţíi̯e rău̯ i̯eu̯/la şose̯á/şî...am avút...d-a băgá‿cai̯i/...grájdurⁱ//şî úi̯te̯-aşá-i̯ legáse /úi̯te pái̯că i̯erá/aşá-i̯ legáse[1]/da i̯ere̯á cai̯ atúnĉ/nu i̯ere̯á maşínⁱ mái̯că ca acúma/i̯erá cu‿cîte şáse cai̯ la cămiu̯áne la căruţe//i̯ére̯a núma cai̯/nu i̯ere̯á ca...maşínⁱ/maşín‿nu i̯ere̯á/di‿răzbói̯ ăla s-a vení‿maşînle̯-áste̯a/di‿răzbói̯/a ⁱeşít cúrse/a ⁱeşít maşínⁱ/a ⁱeşít tu̯áte ále̯a de cáre i̯éste̯-acúş//aviu̯áne nú i̯ere̯á-ńai̯ínte//şî am făcút aşá//

s-a traz‿la.../scrisăsără pă úşa/ş-a grájdului̯ ş-a cási/i̯eu̯ nu mai̯ pute̯ám să mai̯ stau̯ acólo//cînd vene̯ám/mă trimite̯á în de̯al în̯cólo/mă dă‿la părinţi mi̯ei̯/ştii̯ că şîde̯ám coló-n de̯al i̯o//mă duĉám acoló/úi̯te̯-aşá să băte̯á i̯inima-n míne[2]/că d-ái̯a ă‿rămás acú/dă árde-m‿míne úi̯te ai̯íĉ aşá/că de !/dácă cása/i̯işá fle̯ácărⁱ pă coş/pă cóşu cási ⁱişá aşá scînté̯i̯e/fle̯ácărⁱ[3] ⁱişá//

cînd mă duĉán‿dimine̯áţa/cazánili̯-aşezáte-m‿bătătúră/i̯ere̯á péste trei̯zăj‿dă cazáne/şî/i̯erá popóta ofiţere̯ásca acoló/mîn̯cáu̯/făĉáu̯/vene̯áu̯/treĉáu̯/lăsá cazánili-n̯cărcáte dă mîn̯cáre dă...cu tót/făcúte...pă...pă...p-afár‿pă bătătúră/i̯ere̯á nóu̯ospreĉe fócurⁱ dómnu vlái̯cu̯[4] -acólᵘ‿la míne/îm‿bătătúră/nóospreĉe fócurⁱ/vene̯á ũ‿unkáş şî le̯-aduná pi̯ei̯/tăi̯á vaĉ/tăi̯á...tu̯áte ále̯a/şî cîn‿mă duc într-o dimine̯áţă găsăsc şi úşa cási lu̯átă/ásta d-afáră/úşa caˢⁱ/"ăuléu̯ !" zîc "m-az‿lăsát făra úşă"//mă lu̯á únu dă míneĉă/úi̯te̯-aşá mă lu̯á[5] şi mă băgă-n̯‿cásă//cîn‿acoló tocásără váĉile

---

[1] Subiectul face gesturi vrînd să arate cum erau legaţi caii la rînd.

[2] Gest cu palma arătînd cum îi bătea inima.

[3] Gesturi largi arătînd cum ieşeau flăcările pe coş.

[4] Domnul Vlaicu, directorul şcolii care asistă la înregistrare.

[5] Arată cum a bruscat-o.

68

pă i̯a//o̯‿ã‿la fînár i̯eu̯ ş-acúma/úi̯te atíta-i̯ [1] intrátă.../c-am o úşă d-ále̯a gru̯ásili/m̥blănită aşá/tablíi̯le şî [ɛ] dósu i̯éste númai̯ d-ái̯a gru̯ásă/cũ‿să făĉá nai̯ínte̯//şĩ...s-a traz‿la fo săptămînă dóo/s-a tras//nu my-a rămáz‿nimíc//pórcu n-am avút în ĉe-l prăjí/ l-am prăjít într-o [r] într-o strakínă d-ái̯a dă...dă pămínt/ c-alⁱlánte să spărĝá/ş-aşá am mîn̩cát/i̯árna ái̯a/da//nu my-a rămáz‿nimíc/aşá am păţít//am păţí‿răŭ̯ i̯eu̯/am păţí‿răŭ̯ máre i̯eu̯/rumín nű/ am trăi̯id‿greu̯ máre/mái̯că//da ĉe să mai̯ fac ?/m-a ţînút dumnezéu̯ sănăto̯ásă/da‿acú nu mai̯ sînt//úi̯te nu ştiu̯ ĉe am dobîndít ai̯íĉ [2] că mă a̋rde̯-aşá/a̋rde/a̋rde-m‿míne/párc-ar fʰi jărăgái̯// [...]

[Şi cum ai reuşit singură să-ţi creşti copiii ?]

ei̯ ! mái̯culiţă nu ştiu nic̑ i̯eu̯ cum le mai̯ făĉám/că de̯-ái̯a mă gîndésc acᵘ‿şî mă mai̯ jăléz‿mai̯ plîn̩g/"du̯ámne cum oi̯ hí trăi̯íd/‿d-oi̯ hí mai̯ făcút i̯o/dă le̯-am mai̯ ţînút ?"//le̯-am ţînú‿nu ştiu̯/ pái̯că myi sâ‿păre̯á zílli marⁱ/i̯eu̯ i̯ere̯ám i̯úte/nu ştiu̯/nu ştiu̯ de/ le̯-am ţînút [r] le̯-am ţînút//le̯-am ţînú‿că n-ave̯ám ĉe-i̯ fáĉe nic̑ la pămínt/ave̯ám boi̯/cărúţă/de/îm‿lăsáse rumînu to̯áte/strín̩se//în nóu̯ă anⁱ dă zíle ne strînsésẽ‿jⁱ‿noi̯ ĉe ne trebui̯á/ş-aşá că...

[Fetele erau mărişoare atunci ?]

a rămás a máre dă ĉinĉ anⁱ [k] dă şápte anⁱ/a̋ máre/ş-a mícă dă ĉinĉ/ş-a mică dá‿tod‿mi s-a prăpădit//

kár am vyisát ũ‿vyiz‿nai̯ínte pîn‿a ⁱintra némţi/c-am avú‿trei̯ banⁱ ĩ‿mînă/şî únu mic/i̯erá...îi zîĉá ĉĩş‿parále înai̯ínte̯-atúnĉa/ şî ála mícu my-a scăpá‿pă nişte crăpăturⁱ jᵘos/să făĉá nişte blănⁱ/taláje̯-aşá/crăpătúrile̯-ale̯a/ş-an‿dat/an‿da‿cu băţu/şî nű le̯-am mai̯ găsít/nű l-am mai̯ găsît//şî p_ăi̯ doi̯ i̯-an̩‿găsît/da//da/ c-aşá i̯e că fétili méle amîndoᵘo le lu̯áse mái̯ca-n de̯al/máma me̯a/ le lu̯áse-n de̯al//că i̯eu̯ o săptămînă/dóo săptămînⁱ i̯eu̯ n-a̋m putút să ⁱîntru-ŋ‿cásă/da da/dóo săptămî́nᶤ/plîngấm pă lî́ngă gard//ș‿zî-ĉám că nu poŝ‿să i̯au̯ gaz/să dau̯ foc cási să-i̯ văz plecáz‿d-acólo//vezᶤ aşá-m venẹá dă rău̯/ēi̯/şî...a plecá‿s-a dus/s-a şî tras/pă úrmă/a da‿şi cî́ŋ‿s-a tras p-acólo a trecút//

---

[1] Arată cu palmele grosimea.

[2] Işi duce mîna la capul pieptului.

kíţéscu me i̯iu̯ána [77 de ani]

mămălíga

mămălíga cũ‿s‿să fácă ?/fhérbe ápa/să dẹa îm‿fhért îŋ‿cólcotẹ-aşá/şî încĉépᶤ să-i̯ baĝ mălái̯ aşá/cu ¹ ...mî́na/şî-l faĉ aşá... de [k] pî́sád‿noi̯ îi̯ ziĉém/grosĉór aşá/ş-o mai̯ laj‿niţăl şî fhérbe şî d-aĉí...o mésteg‿meréu̯ şî-i̯ bag mălái̯ şî fócu su‿i̯a ᵘo cọáĉe meréu̯/şi i̯ése bũnă/fáĉe nişte mălái̯ mórlẹ-ástẹa pricopsîtẹ-ai̯iĉ/la ᵘoráj‿nu fáĉẹ-aşá bun/am fost i̯eu̯ la a lu gorgíţă/hm̄ !/nu i̯e bun îl fáĉe máre rău̯/mā̆re/da la noi̯ i̯e mărúnt/i̯e bun táre/i̯ésă o mâmălígă dă dă dă...//

[Aceeaşi]

întîmplárẹa ásta am avút-o

în...vî́rsta dă şáse anᶤ/în [k] i̯erá tu̯ámna/şī i̯erá un tî́rg/la ovedéni̯e cum s-ar spúnẹ-ai̯ij‿la noi̯/şī táta a mînă‿pă frátili mi̯eu̯ ăl mai̯ máre cu níşte [k] cu cái̯i/cu doi̯ cai̯/ca să-i̯ páscă/i̯-a luu̯á‿dĩnapói̯ ca pă.../cum s-ar spúnẹ-aşá/ca pă boi̯//şī i̯eu̯ i̯erám mai̯ mic cu frátili [k] ca frátili mi̯eu̯ cu doi̯ anᶤ//dup-ái̯a i̯eu̯ m-an‿dus să petréc pă fráti-mi̯eu̯ cu i̯ei̯/şi acolẹá la pu̯ártă la ũ‿vecín avẹá o şî́ră dă pái̯e i̯el acólo şi cálu/ca víta/s-a da‿

---

¹ Face gest cu mîna ca şi cum ar presăra mălai.

70

pă dúpă pái̯e/i̯eu̯ copíl mic/m-an‿dat pă la spátili calū́lui̯ şî l-am atíns c-o nui̯á//cîn̥‿l-am atíns c-o nui̯á/cálu cred că.../sperii̯át/ s-a sperii̯át/pe^{ntu}‿că n-a da‿dînadíns/m-a lovít [k] a sărít î̃‿sus dă pic̑o̯árlẹ dĩnapói̯ şi m-a lovít la fractúra[1] drẹápt-ai̯íc̑ aşá la ok/şī dup-ai̯á i̯eu̯ m-am pomeníd‿băltán dă sîng̑e/pă faţ-avẹan‿cămáşa álb-aşá dă sus pînă jos/m-am sculá‿dẹ-acoló şi m-am dus şî n-ám mai̯ nemerít acásă la míne/la noi̯ acólo/am nimerít la un vec̑ín// i̯ar vec̑ínu̯-ac̑éla cîn‿m-a văzút aşá-n nenoroc̑írẹa‿ái̯a/băltán dă sîng̑e dă sus pînă jos/m-a lu̯át şi m-a dus acásă/la táta//táta şi cu máma acoló/au̯ lu̯át cái̯i dă [k] cîn‿a venít fráte-mi̯eu̯ cu i̯ei̯ napói̯/i̯-a puz‿la brişcă/m-a duz‿la spitál la ^{i}izvóru[2]/dă la spitál dă la ^{i}izvóru/nu s-au̯ băgát că nu prẹa i̯eráu̯ aşá dóctor^{i} spec̑ialíşt^{i} ca ástăz^{i}/şi...m-au̯ dus la pitéşt^{i}/la spitálu brătii̯ánu cum îi̯ spunẹá înai̯íntẹ//acoló dîn̥şi m-au̯ puz‿la ráze/ dup-ái̯a nu mi̯-au̯ găsít u̯ase fărîmáte ai̯íc̑-işá nimig‿dăcît síŋgur fractúra puţín aşá deplasátă/ásta/fractúra ásta ^{u}o am puţín mai̯ látă/şī ar h̠i vrut ca să mă internézẹ-acoló//tátā/nu/că nu mă lásă i̯el acoló/i̯ē/i̯-o fi fost frícă că mor/mă rog/ca.../cum să zic̑á atún̥j‿nai̯ínte că "să fíi̯e ac̑í líŋgă míne/să-l văd cînd mu̯áre"[!]/ vărsásem sîng̑e î̃‿fíne i̯erám distrús//şi dup-ái̯a mi̯-au̯ făcút um‿pan̥samént acoló dîn̥şi la spitál şi mi̯-au̯ [k] m-au̯ dat acásă//acásă cînd am venít lu̯ásem um‿pistól dă du̯ápẹ-acólo-m cumpăráse i̯ei̯ să mai̯ mă...veselẹáscă/mai̯ trăg̑ám pă úşa maşîni cîn̥‿venẹám acásă/ am venít acásă/acásă c̑e să vez^{i} ?/tot aşá/rău̯/c̑e mai̯/vărsám sîng̑e/ i̯erám distrús/c̑e mai̯/"mu̯áre"//cînd...găséşte/i̯erá un ag̑ént sanitár p-ac̑í pă la noi̯/vidrói̯u-i̯ spunẹá lui̯/costícă-l kemá pă i̯el/şi lui̯ îi̯ spune̯á vidrói̯u/lúme̯a/l-adúĉe pă ắla/ắla "ă"/ĉe/"am făcút i̯eu̯ mulţ/care̯-a fost mai̯ rău̯ şi ĉíne ştíi̯e ĉe/i̯o"/zíĉe/"ţî-l fag‿bíne i̯eu̯"//a venít cu i̯el ᵘo dátă/a veníd dă dóᵘ^o ᵘorí̯/că l-adúĉe cu brişca ĩ‿fíne/să ţine̯áu̯//îm‿băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa aşá-n...ránă/ că i̯erá rána/cólţu potco̯ávi̯-adî́n̯c-ai̯íĉa /îm băgá ũ‿fitíl ai̯íĉa/ şī/să nu fácă puroí̯/înăúntu ai̯íĉa/dup-ái̯a la vro ĉín̯sprezeĉe zíle am văzút puţín că văd cu óku/cu óku nű mai̯ vede̯ám niĉ um‿pic/ cu dréptu//şi̯ îi̯ spun lu vidrói̯u̯-aĉéla/aĝéntului̯ ắlui̯a/vet [k] sanitáru:

---

[1] Subiectul foloseşte termenul "fractură" pentru umărul obrazului, pe care îl arată cu mîna, unde are o cicatrice.

[2] Comună învecinată.

"dom‿co [r] dom‿costícă"/zic "i̯eu̯ văd cu óku"/

zíĉe: "ĉe vorbéj[1]‿mă ?" i̯el//şi-m púne mîna‿aşá[2] la óku ắstălant cáre vede̯an̯‿cu i̯el şi fáĉe din déĝet aşá[3] la míne//

ĉe "ĉe fac i̯eu̯/mă acú ?"

zic: "fáĉeţ dîn déĝet aşá la míne"/

"ẹ/ ʾe !"/ĉe: "i̯-al nóstru copílu"/ĉe "i̯-an̯‿cîştigát óku copilúlui̯" spúne i̯el/aĝéntu̯-aĉéla veterínarᵘ//gáta bucurós/ma‿ádă/ mai̯ púne/mai̯ be̯a/mai̯ îm̯‿fíne/omenéşte̯-acole̯á/bucurós i̯el/şi i̯el/ şí táta/şî i̯eu̯/şî i̯el/ĉe mai̯ acole̯á/că să pute̯á-ntîmplá să rămîn u̯orb/i̯ei̯ crede̯á că rămîn ᵘorb//dup-ái̯a...am urmát atúnĉa ĉín̯spreĉe zíle/după aĉéi̯a am făcút tratamentu dîn dóu̯ă-n dóu̯ă zile/dac-a văzút că mi̯-am mai̯ revenít/s-a mai̯ vindecá‿rána/şī timp d-o lúnă dă zile//dup-o lúnă dă zíle/am văzút complét cu óku/mulţumít şî i̯eu̯/mulţumít şi aĝéntu̯-aĉéla veterináru/cînd la plátă/ĉe să i̯a la plátă ?/

"păi̯ ĉe să-ţ i̯au̯ mă"/zíĉe/"ĉe/i̯eu̯ sîn‿pus să mă pricopsásc" bi̯étu/aĝénd‿veterinar/i̯erá ũ‿om de tre̯ábă//

"păi̯ cît/că cît ?/că nu şti̯u ĉe ?"

---

[1] Duce din nou mîna la umărul obrazului, unde are cicatricea.
[2] Îşi acoperă cu palma ochiul stîng.
[3] Mişcă arătătorul de la mîna dreaptă.

72

"lásă mă/vez"

"nu să pu̯ate !" dă-i̯ táta ĉe mai̯/nu că bucurós ĉe mai̯ ?//i̯-a dat nu ști̯u/trei̯ súte de lei̯/cam așá ĉevá/a plecát ĉe mai̯/d-acólo/a plecá‿cu i̯el/cîŋ‿să pléĉe cu i̯el/aĉí de la.../ave̯ám cîrĉumă cum să spúne la.../dă únde lu̯ắrăț feméi̯a aĉíle̯a/bătrîna[1]/îŋco̯áĉe/zíĉe:

"hai̯ să luắm o țúi̯că"

"păi̯ doŋ‿costícă"/ĉe "nu băúrăm noi̯ ?"

"nu/că să mai̯ bem"/

hai̯/sco̯áte táta ban^{i} dim‿buzŭnár să plăte̯áscă/"nimíc" ĉe "nu luái̯ i̯eu̯ ban^{i} ?" zíĉe/i̯el/"nu lu̯ai̯ i̯eu̯ ban^{i} ? hai̯ să fáĉem"//

a dat tot i̯el dă băuu̯túră/acoló/a mai̯ dat și táta îm‿fíne ș-am terminát cu-ntîmpláre̯a ásta//

áltă-ntîmpláre tot aĉí/ĩ‿acéi̯aș [k] la un an/dúpă ĉe am pățíd‿necázu ắsta/tot acoló tot ĩ‿lócu ắla/víne uŋ‿văr al mi̯eu̯ să viu̯ cu cái̯i să-l...víne [k] l-a mînát táta zíĉe:

"mă "/zíĉe/"zam̦fíre" zíĉe "hai̯ să lu̯áț pă...ne̯a rénțe̯a dă la cazán/cu cărúța"/cái̯i i̯erá acás‿și cărúța acólo lăsátă la cazán/"hai̯"//

luái̯ i̯eu̯ uŋ‿cal/fráti-miu̯ ắlant mai̯ márle uŋ‿cal/și tot în lócu ắla atúnĉa/zíĉe:

"dăn‿dăvále acole̯á"/noi̯ stam în de̯al/acú stau̯ la șose̯á/stînd acólo/ĉe..."i̯a să vedẽ"‿ĉe "cáre fúĝe mai̯ répede cu cálu"/spúne i̯el//da i̯eu̯/ca ắla să mă fag‿mai̯ vite̯áz/zîc "hai̯ să fug i̯eu̯ mai̯ nai̯ínte"/și-l cam trag pă cal dă dîrlóg/să fúgă mai̯ répede ca lu fráte-mi̯u//în tímpu ắla cálu m-a depășit pă mine și rămín cã‿la spát^{i}li̯ lũi̯/ș^{i} cîn‿dă/dîn...tot așá cam dĩ‿jo̯acă să să-ŋcúre/cîn‿a dat/ĉe să vedéț ?/tot ai̯íĉa m-a lovít/tot la/am dóᵘo sémne la ũ‿loc úi̯te[1] /amîndóᵘă la ũ‿lóc/și dup-ái̯a i̯ár m-a pridídi‿sî́ngili/i̯ar dîn nou̯//ĉe să fag‿dómle ?/i̯ar/ĩ‿fíne/ásta a foz‿mai̯ ușór/n-a fost kár atî́ta/da tot ĩ‿lócu ắsta/tot ai̯íĉ//șî ...dă doᵘo‿orᶤ am vrut să rămî́n ᵘorb/și tót în aĉélaj‿loc/tot în aĉéi̯aș terén//și lócu vázîcă tot ĩ‿lócu ắsta și ĩ‿aĉélaș terén/ dă dóu̯o ᵘorᶤ/așá că...întîmpláre̯a ásta am avút-o/așá/atúnĉa...//

---

[1] Subiectul se referă la informatoarea Chițescu M.Ioana care fusese adusă pentru înregistrare.

răduléscu me zam̟fír [39 de ani]

[Întîmplare]

într-úna din zílele de primăvàră/mai̯ mulțᶤ copíi̯ au̯ plecát în pădúre//dar i̯eu̯ mai̯ mícă/făr̆ă să ĉer vói̯e la părínțᶤ/am plecá‿dúpă i̯ei̯/și i̯eu̯ [k] și i̯ei̯ mi̯-au̯ spuz‿míi̯e/să nú̋ mă i̯au̯ dúpă i̯ei̯ //i̯eu̯ m-am lu̯at/și la pod i̯ei̯ mi̯-au̯ spus că dácă nu mă-ntórc înapói̯ spre cásă/mă arúŋcă în gî́rlă/pentru că așá se zíĉe̯-ai̯íjᶤ‿la noi̯//și i̯eu̯ m-am prefăcút că mă-ntórc înapói̯/m-am bojbîcî́i̯it i̯eu̯ ĉ-am făcút pe̯-acólo/șî m-am luu̯át i̯á̋r dúpă i̯ei̯//cînd am ajúŋz‿la i̯e̯i̯/i̯e̯i̯ m-au̯ întrebát/zíĉe/"nu te̯-ai̯ dus acásă ?"/

i̯eu̯ i̯-am spus/zic: "nu m-am dus/péntru că am stat să tréĉeț voi̯ gî́rla/și̯-apói̯ m-am întórs dípĕ voi̯ înapói̯"/

ĉe "păi̯ ĉe crez tu că nu te̯-aruŋcám în ʰîrlắu̯ ?"

zic: "ĉe dácă/ĉe dácă/nu mi̯-e frícă míi̯e/i̯eu̯ merg dî́pă voi̯"/

și m-am dus și i̯éi̯ au̯ vrut să m-azvî́rle-n ʰîrlắu̯/și i̯eu̯ am̟‿fuĝít acás//m-am dus/cînd m-am dus acás/mămíca m-a-ntrebát că únde am fost ?/i̯é̋u̯/i̯-am spus că am fost îm‿pădúre dúpă turcaléțᶤ/și m-am luu̯át dípe copíi̯//i̯ei̯ mi̯-au̯ spu [k] i̯a mi̯-a spus că altădátă dacă mă mai̯ dú̋c/mă báte/și nu mai̯ am ĉe cău̯utá/și nu mai̯ mă lásă niĉodátă//

tre̯ápăt me flo̯áre̯a [11 ani]

---

[1] Duce mîna dreaptă iarăși la cicatricea din umărul obrazului.

74

791. FIERBINȚI

(com.Șelaru, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

cam ásta erá múŋcā grî́ului̯

nẹ-mprocurám sămî́nța/...[ɛ] vára d-ẹgzémplu/dâ la trei̯ẹrát// ni-l dam la triu̯ón/i̯erá triu̯áne care dẹ igzémplu ni-l dam la triᵘ̯ón/...îl i[ɛ] îl‿î dam cu var/mai̯ ma [k] maǰọritátẹ̯a-l văruián‿/c-așá sā ᵘ̯obijnuẹ̯á atúnĉa//cŭ‿zámă dă var/într-o álbii̯e máre/punẹ̯ám grî́u/un dúblu dă grî́u̯ dóᵘ̯o/și-l lu̯am la...mesticát acoló cu var/cu.../p-órmă-l dam la o párte/punẹ̯ám̄ áltu//ș̌i...grîu̯ noi̯ nu sămănám dăcî́t în porumbíș̌tⁱ//după ĉe culeĝⁱ̯ám porúmbu/...porumbíș̌tiilẹ̯-álẹ̯a le arám/și sămănám [ɛ] grîu̯//dŭpă ĉe îl sămănám/ [ɛ] prìmăvára ásta ⁱ̯erá/î‿mai̯ dam pă la ei pîn̦‿la séĉẹre/nu-l grăpám/nu...nu i̯erá obiĉéi̯urî́lẹ̯-ástẹ̯a//îl seĉẹrám/...îl făĉám znopⁱ/...dŭpă ĉe-l făĉán̦‿znopⁱ/îl făĉᵉ̯ám clăi̯/șⁱ p-órmă-l cărán̦‿și-l făĉᵉ̯ám șíră//și făĉám o årie márẹ/mai̯ mulț ĉetățénⁱ/dĭ‿izémplu dóọzeș̌‿tréi̯zeș̌‿pátruzèǰ‿dă ọ̯ámenⁱ/făĉám o árie máre/ș̌-aduĉám o batọ́ză dă treẹrát/și treẹrám acólo/ne formám ĉétẹ//și ș̌‿cam ásta erá múŋcā a porúmbului̯ [k] a grî́ului̯//

[Și acolo la ceată cum vă alegeați ?]

spre egzémplu...pă grúpe dă famíli/pă [ɛ] veĉínⁱ adíᵍᵃ̆/zéĉe/cam zéĉẹ famílii̯ formám o ĉátă//ĉat-ásta...punẹ̯ám...numít un̦‿căprár/care s-o condúcă/dĕ‿igzémplu ca să nu úmble tọ̯átă [k] tos‿și...brámbura//și...plecám la fìi̯ecáre stog al ómului̯//"dumnẹ̯atá baǰ trei̯ ọ̯ameni̯" ᶻîĉẹ/"stógu mai̯ márẹ/i̯eu̯ îl am mai̯ mic"/punẹ̯á [k] băgám doi̯ ọ̯ámẹnⁱ/"dumnẹ̯atá băĝⁱ ᵘ̯únu/că da [k] i̯e ș̌i″ mai̯ mic"//ș̌i̯ áltu carẹ̯-avẹ̯á mái̯ mulᶻ/‿băgá pátru//[ɛ] dŭpā...stog//ș̌i formám ĉat-ásta//ĉat-ásta dé͜ iᵍzémplu...avẹám...trebui̯á să ái̯vă ...ĉel puţín...şápte ob͜ zéĉe cărúţe/...fíŋcă trei̯ pátru le punẹám la bu̯ábẹ/cărá bo̯ábẹli dă la maşínă le cărá acáz͜ la o̯m/îm͜ magazíẹ //şĭ trei̯ pátru ĉiŋş͜ trebui̯á să cáre znópi dă lā...că maşína nu ...nu să mutá//maşína o punẹá îm͜ mij̆ [k] acoló-m͜ mijlócu árii/şi cărá cŭ͜ cărúţili...znópi la maşînă//şĭ acoló...treⁱerá/şî... pái̯li le cărá mai̯...dăpárte ňiţăl dă maşínẹ/...dūpă ĉe termi̯ná ĉáta/îş̆ cărấu̯ pái̯li o̯ámeni/şî lẹ-a[ɛ]cărấu̯ acásă/-ş̆ făĉấu̯ şirᵗ/ şi̦ cam...cam ásta erá múŋcă grîului̯//

[Şi cum alegeaţi care să treiere primul, care al doilea ?]

da/trăĝáŋ͜ şórţurᵗ/da//băgám...făĉáŋ͜ şórţurᵗ/númăru únu doi̯ trei̯ pátru ĉinĉᵗ şásẹ şáptẹ ᵘob͜ zîc[?]/pîŋ͜ la cîţᵗ i̯erám//băgám într-o căĉúlă/şĭ băgá fii̯ecàre mîna şi̦ scotẹá d-acoló//cáre cum cădẹá/acolẹá [k] lā númăr-óla trẹirá//

[Dar n-ai prins dumneata mai demult, cînd nu erau încă batozele, să se fi treierat şi altfel ?]

n-am priŋs//

[Nu ?]

nu//auzám dîn bătrînᵗ/am auzíᵈ/dẹ izémplu pă...un uŋk al mẹu̯/ că táta͜ á murit ĩ͜ războí̯/apro̯ápe nu-l ştiu̯/în nóõ͜ sūte şái̯şpe/ că să treirá cu...áriᵉa/cu cái̯//făĉᵉáu̯͜ ū...nu i̯erá maşínᵗ/nu ⁱerá batózẹ//făĉấu̯ o árie/dẹ͜ igzémplu acoló...a [ɛ] ária unui̯ ᵘom/ ûŋgropáu̯ un...uŋ͜ stîlp la mijlócu ălía/şi̦...dăzlegá znopᵗ acoló cît făĉᵉá/şĭ͜ făĉᵉá...dᵘoi̯/trei̯/ pátru cai̯/o lo̯a şî...îŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá-ŋvîrtẹá/pînă cîŋ͜ sosẹá...fúniᵉa lîŋgă...lîŋgă parᵗ//şi̦͜ p-órmă-ntorĉᵉá fúnẹa/şî-i̯ da drúmu i̯ar//şî-ŋvîrtẹá...to̯ată zîu̯a treⁱẹrá aşá/şi̦...da işá grîu murdál auzám şi͜ i̯o/că...de !... trebuẹá s-aléş͜ pailẹ-álẹa/pă úrmă să...ĩ͜ órĉe caz...să ma͜ amesteçá cu pămîn/să dai̯ la vîn/nu mai̯ işá i̯el grîu ca cum işá dẹ͜ izémplu la batóză/da i̯o n-am pomẹnít//

ⁱión vói̯cu drágnẹa [zis] ĉo̯áĉe
şái̯zeşinoo [de ani]

76

común-ásta a nǫ̯ástră

a fost‿î risipʰítă común-ásta a nǫ̯ástră//a foz‿de egzémplu úni pîm‿pădúrⁱe/áltu pîn ţárină/áltu...şǐ̯ pă lā...înáinte dă şai̯zeşǐpàtru/ǭ‿mie op‿sūte şai̯şpátru/a venít ũ‿órdin şǐ i̯-a da‿la línie/şǐ i̯-a scu [k] i̯-a strîn̟s pă toz‿du pîn tǫ̯áte pắrţilẹ/ş̌-a formát sat aiş̯//şi sátulu̯-ăstue̯a i̯-a zîs fʰi̯erbínţi/prin fáptu cā ĉẹ cā príma carẹ i̯-ar fi pus cásā‿aíĉa pă locu̯-ắsta/ar fi fost o feméi̯e/şi i̯-a [k] a kemát-o fi̯erbínta//şi dẹ̄‿izémplu dacă s-a ma [k] m-am ālăturát i̯o/zíĉe "bă lîŋgă fi̯erbînta"/lîŋgă fi̯erbînta/ş-a rămáz...cŭ‿númili dă fi̯erbínţⁱ//şĭ‿s-au̯ strîn̟s ī...dŭ pîn tǫ̯átẹ pắrţilẹ/nu i̯-a mai̯ lăsát/şⁱ‿s-au̯ strîn̟s tozⁱ aiš/š-au̯ fọrmát ọ...un̟‿sat/o comúnă//

[Mai demult era vreun boier aici ?]

boi̯ẹ́rⁱ la noi̯ n-a fọst//

[N-a fost aicea ?]

nu//la noi̯ aíĉa a fost o mînă [k] o moşíe/să nume̯á o moşíe̯-a mînăstíri//mînăstíre̯-ásta i̯e la [ɛ] la glavaĉóg/nu ştu dacă aţ a [ɛ] aţ āuzí‿dă e̯a//glavaĉóg-óla ⁱe ĉa mai̯ véke comúnă//šǐ pămîn~~t-ás~~ta/moşíe̯-àsta a glavaĉógului̯ ave̯á...terénu du pă tréi̯‿pàtru comúnⁱ/fi̯erbínţi/golgove̯ánu/šelắru/pînă pă la nigrénⁱ//şī o stăpîne̯á pă tímp-òla/ĕrá călugắrⁱ la mînăsítrẹ//ş-a stăpînít-o ei̯ cît a stăpînít-o călugări/šĭ‿pă úrmă...a venít...ş-a-ŋkiriát-ō státu̯//a venít un̟‿jidán/un̄ grec//ş-a-ŋkiriát/nu ştiu̯ cît o fi dat/c-a-ŋkiriⁱát-o ăla/moşía glavaĉógului̯//ş-ásta pă‿úrmă a-nĉepú‿s-o de̯a la ǫ̯ámenⁱ‿in...în dijmă//cînd a-nĉepút i̯el s-o de̯a-n dijmă/ĕrá lúme puţínă/...ⁱerá grēu̯ dă munĉít/ᵘo da dîn...dîn ĉínĉⁱ: trei̯ lua [ɛ] lǫ̯a ómu/...şi dóō[ɛ]ĉocói̯u//dacă s-a-nĉepút a-mūlţí lúme̯ā/a şkimbát-o/...jumátẹ‿jumàtẹ/...adică îm‿pártẹ//dacă s-a-m̄ulţî́‿şi mai̯ răṷ lúme̯a/a-nĉepú‿să le púi̯e ᵘobligáţii̯ dẹ́‿izémplu//ĉocói̯u.../c-a spus aşá: zⁱ̂ĉe "sâ-z‿daṷ loc‿î...îm‿párte/da eşt^u obligá‿să-m̦‿faşⁱ‿să-m séĉerⁱ trei̯ pogo̯áne dă grîṷ"/...îi̯ ...îi̯ le plăte̯á//da dẹ ! le plăte̯á cîd‿vre̯a i̯el//da eşt o [k] i̯erái̯ ᵘobligát/nu i lẹ seĉerái̯/lá‿ánu nu te mai̯ lăsá-m‿moşíẹ/te da afáră/şi i̯erá mű́sai̯ să faĉⁱ ĉ-oi̯ fáĉe/da să séĉẹrⁱ//şī...pînă pîn nóᵘo súte dói̯sprẹzeĉe/-n nóo súte dói̯şpe a plecá‿ĉocói̯u dîn ...moşíẹ-àsta//ş-a rămás moşía în...în ᵘóbştẹ//obşte̯-ásta să numi̯á uṇ‿fel dă...cum s-ar spúnẹ/vre̯ō zéĉe ĉíṇsprezéĉe o̯ámenⁱ care conduĉᵉáṷ...moşie̯-àsta//şī áşti̯a ṷo da în díjmă [k] ă...î... banⁱ/îm‿plátă//dóozàĉⁱ dă lei̯ mi sâ‿páre dă pogọ́n/plăte̯á ᵘóbştᵉa//

[Acelaşi]

cî́nipa

făĉám ogórū/...semănaṇ‿cî́nipà/...o ma‿apărán‿dă păsârⁱ dacā ...să víe păsârⁱ/mai̯ pune̯ám cîte ĉeváşîle̯ā...pái̯ē/hále̯a pînă cîṇ‿că s[ɛ] să mai̯ măre̯á/să n-o sco̯áţă păsărⁱ̂li/...că la cîm‿pune̯ám de ! nu-ṇ‿sat//pé‿úrmă dacă cî́nipa să făĉá márẹ̄/şî să făĉá ş-o cunọşte̯ám cárē...é‿dă dóo calitắţⁱ/cî́nipă dă várâ/cî́nipă dă to̯ámnă//culeĝám ínti p-a dă vára/a dă várạ n-áve̯a sămînţă//o culeĝᵉám bíne/o făĉám mănúşⁱ/kíte frumo̯áse/o duĉáṇ‿la ápă lā...îmui̯áᵈ‿la ápă/şî sta acoló dă să...zîĉá topít/de ! aşá-i̯ zîĉám noi̯//să topéşte/...pe úrmă̄...o lṷam d-acolṓ/o uscám bínè/o dam pîm‿méliţà/o dărăĉᵉám bíne pîn dărâĉè/făĉáṇ‿cai̯ere/pune̯ám î‿fúrcă/torĉe̯ám/făĉám bā i̯ere̯á...i̯ere̯á mai̯ líps-atùĉᵉa//cà‿făĉáṃ‿fústặ/cà‿făĉáṇ‿cămáşâ/cà‿făĉám múlte diferíte lúcrur dî̃‿i̯a//ái̯lantă cîṇ‿să coĉá ş-áe̯a/o culeĝáṇ‿şî p-áe̯à/îi̯ lṷaṇ‿sămînţà/...ọ́ pune̯ám

78

bìnenţelés‿î la lócu i̯ei̯/ca s-o avén‿dă ánu/sămînţa//şî p-áe̯a o duĉán̟‿la-mūi̯át acólo la gî [ɛ] gîrlâ/să spune̯á la topⁱít/c-aşá-i̯ zîĉán̟‿la topít//să topʰi̯á ş-ái̯a/vene̯á ş-áe̯a ş-o uscán̟‿şî p-áe̯a/ş-o dan̟‿şî́ p-áe̯a pîm‿méliţă/i̯erá o méliţă/méliţă dă...dă-i̯ zdrăn̟căne̯ắ ắi̯a [ɛ] preştévile̯-ále̯a dî pă e̯a//i̯a̋r o făĉán̟‿şî p-áe̯a/...o ...cîm‿pute̯ám‿î/...cîm‿p-áe̯a/cîn‿dî̃‿áe̯a/cîn‿dî̃‿áe̯a/şî́ făĉám i̯ár lúcrurⁱ//bà‿un̟‿şărvéᵈ dă şters/bà‿ᵘo izmánă dă bărbát‿î̄/bà‿o‿cămáşă dă noi̯/că i̯ere̯á lipsă táre̯-atúnĉe̯a/nu i̯ere̯á pîn̟zurⁱ d-áste̯a ca acúma/márfurⁱ aşá//şî̄ ne-mbrăcán̟‿şî noi̯/ĉe i̯erᵉá să fáĉim ?// ă crede̯ám î̃‿i̯a [?] şî́ i̯ere̯á şî ⁱin//ínu mai̯...mai̯ bun i̯ere̯á ínu/mai̯ mo̯ále̯/...mai̯ molşĉíu̯ adică lā...şî la lúcru/şî la purtát/şî́‿la.../ínu i̯ere̯á mai̯ fhín//cînipa i̯ere̯a ᵘm‿pic mai̯ áspră/da ĉe e̯rá să fáĉim ? o lu̯am pă noi̯/şî ne mai̯ frecá/ne mai̯ zbuĉimá/da... merĝám înaínte/ĉe să fáĉem ?// [...]

[Şi inul tot aşa se lucra ?]

tot/tot aşá ş-ála//î̧i̯ să lu̯a sămînţa/să băte̯á byíne aşá cu um̄‿măi̯úg aşá şî-i̯ lu̯an̟‿sămînţa/şî-l duĉán‿to‿la ápă şî pă ⁱel//îl făĉám acoló ut-aşá ro̯átă[1]/piramidă/ro̯at-aşá/ân ápă/şî pune̯ám pă i̯el... [ɛ] nisíp cu pi̯etro̯ái̯e̯ du pă gîrlă/c-avén̟‿gîrla apro̯ápe/dîmbóbnicu la noi̯ aşá să zîĉe//şî să to̯pi̯á ş-ála/şî vene̯án̟‿ş-ála ...ⁱ spălám bine la gîrlâ/că să spălá/să făĉá frumós//vene̯ám acásă şî-l...făĉán‿tot aşá pîm‿méliţă/ála erá mai̯ fin/i̯erᵉá ca mătáse̯a//şî i̯erá bⁱíne/i̯erᵉá bine ş-átun̟j‿de ! da...cred că i̯e mai̯ bine acúma/pentru că...nű ma‿i̯e cînipă/i̯ere̯á mai̯ canunită lúme̯a atúnĉa //i̯ere̯á şî bumbáĉ/bumbác naturál/bumbác cáre pute̯án̟‿să fáĉem dî̃‿i̯el ĉevá//pî̃zâ/...da i̯erᵉá mai̯ puţín/nu pre̯a să găsá//mai̯ mul‿ne̯-am aráni‿cu cînipa/pînă cîn‿s-a işít‿î dă s-ā ivⁱít‿î̄ bumbác‿î/úna álta//

[Dar ca să fie mai alb, mai mătăsos, ce-i făceai ?]

---

[1] Gest.

mai̯ alb/mai̯ alb/mai̯ mătosós așá/...strîngám ĉenúșă/ĉenúșă dă lémne/o strînĝe̯ám/ș-o pune̯ám‿ī la fi̯ert/șî să fi̯erbe̯á ĉenúș-ai̯à/o stricorám bine/șî băgám‿ī...clúĉilī...că le dẹpănám dî pă fúse/le depănám pă piĉór/să făĉá cluĉ așá/ca cum e̯-acúmā mitățurlī/lúcrur d-ástẹa/cum éste scúle dă álẹa//le făĉán‿șî lē...le mu [k] băgám acoló//șî să...în trei̯‿pàtru zîle sau̯ dóo săptămîni̯/o săptămînă/dóo/să nălbi̯á//să făĉá fină/álbă/álbă/álbă/frumo̯ásă//

nastasía pădure̯ánu
șáptezășîșàpte [de ani]

o clóșcă

[Să ne spui cum pui o cloșcă.]

o clóșcă ? pʰícă șî e̯a/cáde/...clóncăne/clón‿clon/clón‿clon clonc/șî să dúĉe la cui̯b acoló/șî...să astabile̯ázá pă cui̯b//dacă stă ᵘo zî/dacă stă ᵘo no̯ápte/dᵘáo/aléĝem o̯áole dă plōd/bíne/ᵘo pro̯áspẹte/îi̯ fáĉen‿cui̯b în cóșurᶦ d-ástẹa care săltám porúmbu cu i̯ele/le dăm [k] lē púnem o̯áulẹ-aculó/dóozăj‿dóozășîĉinj‿dacă i̯e ...găina măriĉișo̯ără/búnă/púnen‿șî cîte dóozășîĉinĉ//șî s... cloĉéște trei̯ săptămînᶦ//carē ᵘou̯ a fos‿plódu bun‿î/a ișît/cáre nu/ma‿i̯ése șî mai̯ pro̯áste de ! că...nu știi̯.../cuno̯áștẹm așá/po̯átẹ găina n-a f [ɛ] învîrti‿bine u̯áuˡli/po̯áte nu lẹ-ā îngriji‿binē/șî n-a iși‿púi totᶦ//ș-așá că...mai̯ mᵘor șî i̯ei̯/mai̯ fac șî i̯ei̯/mai̯ m...

[Pe urmă cum îi crești ?]

cú mălai̯//le fáĉem mălai̯ într-un‿vas așá/într-o strakină sau̯ ĩ‿o̯ală-n ĉevașîlẹa/șî lẹ‿dăm acoló/șî mănîncă/șî créște//pînă să fak‿ei̯ mai̯ mărișórᶦ/dacă să fáĉe mai mărișórᶦ/le mai̯ dăn‿șî bo̯abe/le mai̯ dăn‿șî grîu̯//șî créștẹ//că trăⁱéște/trăⁱéște/că nu mai̯

80

mǫáre şî ei̯/că ma‿i̯e şî mǫártẹ/mai̯ mᵘor//şi-i̯ créştẹm aşá/ĉe să fáĉẹm ?//[...]

[Poţi să pui cloşca oricînd,nu trebuie să nu fie lună nouă ?]

no ! nū ! nu/că...nu fáĉẹm aşá//noi̯ ᵘobiĉéi̯u nóstru dacā... că zíĉen‿că i̯e-n̩lunáticĭ/îi̯ púnem într-un ĉurél/şî fáĉem‿fócu//şî-i̯ mai̯ zdrîn̩cănim pă fᵘoc//"púi mei̯ mǫáre dă foc şî dă cuţît /púi mei̯ mǫáre dă foc şî dă cuţît"//şi-i̯ dăm afárą//e ! că dacă i̯e-n̩lunáticĭ şî nu le zîĉĭ aşá/púi cam mọr//da aşá le mai̯ zîĉẹm aşá şî noi̯ de ! vórbilẹ-ástẹa/"púi mei̯ să mǫáră...î dă foc şî dă cuţî"/şi...mérĝe şî ⁱei̯ săráĉi/care mérĝe mérĝe/care nu mǫárẹ/ĉe să le fáĉẹm ?//

[Aceeaşi]

năştẹá acásă

kemá o feméi̯e/care i̯erᵉá mai̯ dubáĉe/şî mai̯ nèfricǫásă/şî dibui̯á pă feméẹ-aẹa carē i̯erẹá să náscą/şî înăştẹá dacā i da dumnezău̯ munĉ/şi...mă-n [ɛ] bunînţelés‿î/că i̯e ş-ástā...únẹlī...au̯ crize mai̯ marĭ/şî stă mai̯ mult‿î pînă náştẹ/áltili náşte mai̯ répẹdē/şî să năştẹá cu feméi̯ d-ástẹa care.../d-alẹ nǫástre/ţăránĉ//nu ca acú/nu i̯erᵉá mǫáşẹ//ţărán̩ʲ/"víno cutáre úte că cutăriţa úte...ọ [k] áre durérĭ‿i/o apúcă/o fáĉe/şî vrẹa să náscă/...şî venẹá şî ọ̄ ţînẹá/o făĉᵉá/năştẹá//legá burícu copíllui̯/i-l făĉá/sā da pî‿ap-atún̩ş/sạ...répede sạ...făĉᵉá/acúma nu mai̯/că-l lásă mai̯ mūlt/că să...e ! ᵘobiĉéi̯u dă-i̯ acúma/da atúnĉa nu/nu să ferẹá//nu murẹá nić atúnĉa copíⁱi/şî nić acú nu mọr/cā dacă-i̯ îjĕcţẹázą şî véde dă i̯ei̯/i-n̩grijáştẹ/nić acú nu mǫáre//da acú i̯e mǫáşa//ma‿i̯e şî cîtẹ-o feméi̯e d-ásta carēⁱ ma‿ajútă/dă să ma‿ajútă cu mǫáşa/da ĉel mai̯ mul‿prinĉipál mǫáşa//

[Şi pe urmă cum era obiceiul ?]

dîpă ĉe năşte̯á feméi̯a/înăşte̯á/ō culcá acoló-ntr-um pătúţ î/ pă pái̯e/pă strat acoló să zîĉá lăúza/aşá să zîĉá atúnj lăᵘúza// şî sta o zî/dᵘoᵘo/pă pái̯e trei̯/dóo nopsᶦ/a tré̯e̯a nǫápte/vene̯á feméę-áe̯a carē o moşá/aşá să zîĉá c-o moşá//vene̯á ş-ō...i făĉá bái̯e/la copíl/i făĉá bái̯é şî feméi̯i/şî-i̯ dădeá şî ei̯ o...o turtícă dă pîi̯ne/m [ε] p-atîta aşá[1]/cu trei̯ căpăţînᶦ dă usturói̯/cu niţăl [k] că sáre/şî plecá acasă feméi̯a/c-um peticĉel şî plecá acásă// pă úrmă copilū...de ! ma avę́á grijă dă ęā/nă [k] feméi̯a áe̯a mai̯ vene̯á/âi̯ mai̯ spălá copilu/-i̯ mai̯ făĉá bái̯e/ma avę́á grijă ʲ dă ęa/ pîn să-ntăre̯á femeę́a/dă să-ntăre̯á şî ęa/că de ! lăúză...i̯e... doámne feréşte ! ᶦéste...fel dă fel dă...dă-ntîmplárᶦ//álta răĉéşte/álta...ĉine ştie cum îi̯ i̯e na [k] a foz náştere̯a/álta... aşa//ş-aşá i̯erá obiĉéᶦu//pînă la úrmă îl botezá pă copᶦíl//mai̯ merĝá dóo săptămîni̯/tréi̯/pînă s-aranjă şî ei̯/dă-ş făĉá şî ei̯ obiĉéi̯u lor î/că cum ę-acúma/dē ! ş-acúma tot aşá/ş-atúnĉa tot aşá i̯ere̯á//că să-i̯ fácă plocón î/mǫáşi/că să fácă plocón î lu náşu//îl botezá/îl făĉᵉá/...că trăe̯á/trăe̯á/că muri̯á/muri̯á/...dâpă cum i̯ere̯á...

[Dar de ce îi punea turta şi cu usturoiul ?]

aşá i̯ere̯á ᵘobiĉéi̯u/aşá i̯ere̯á obiĉéi̯u/ĉe că cîn víne ursîtórîli/să-l urséze şî pă i̯el/să-i̯ găsáscă şî la i̯el ĉevá/ [!] să nu zîcă că n-áre nimica/copílu//aşá i̯erᵉá ᵘobiĉéi̯u de ! turtícă//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la Anul nou]

[La Anul nou ce făceau fetele nemăritate ca să vadă cu cine se mărită ?]

---

[1] Gest: cam de 25 de cm în diametru.

82

fétilẹ nemăritátẹ ? înumărá pári la gard‿î/púnẹá busuịóc‿î pă la străşînili cásī/că dacă busuịócu ịéste kidát/cu kídă pă ịel‿ī/ịa băịátu bogát‿î/că‿dácă nu éste cu kídā/îl ịa maị sărác‿ī/înumărá párī cu ᵘóki-ŋkişⁱ cu mî̃ịnilẹ la spáte/pári la garᵗ/că ịerá gárduri dă nuịéle/acúma nū ma‿ịéste//i numărá/-ị făĉá/şî pîŋ‿la cît‿î nu ştu/înumărá páru/şî p-ála care ịerẹá dă-l‿î lụá‿úrmă/îl lẹgá c-uŋ‿fir róşu/şî l-a [ɛ] dăşkidẹá ᵘóki/să vázǎ cum ⁱe//că dacă ịē cŭ‿cọájă páru/îl‿ẹa bogát//că dacă ⁱe maị înált/atîta l-ẹa dă nalt//că dacă ịe maị mărúnt/atîta l-ẹa dă mărúnt//ca să rîză fétili/că o fi fost aşá/că n-o fi fost aşá/da...ca să rîză dẹ ! féte/aşá ịerá ᵘobiĉéịu/acú nu ma‿ịe//niǰ‿gárdur nu ma‿e/nu ma‿ⁱe obiĉéị d-ála//

[Şi se duceau şi la vite în grajd ?]

să duĉá şî la víte-ŋ‿graǰ/sculá víta/că la cît‿î să scọálă/"ʰiị la ánu [k] ʰiị la ịe [ɛ] ịéstimp/iị la ánu/i la doị/i‿la treị"/să vázǎ la cî‿să scọálă vít-aẹa//dacă víta ịerẹá maị‿ī puturọásă/să sculá maị la multⁱ anⁱ//şi ịe [!] ịélẹ rîdẹá dă să ᵘomọrá/că ĉa că să mărită tîrzîụ//carẹ să sculá víta maị...dă ịerá maị sprintenă/să [ɛ] făĉá maị la repezálă/ [ɛ] ĉa că să mărịtă maị répedẹ//ᵐe !//

[Dar puneau şi străchini ?]

dá‿da ! punẹá/punẹá/punẹá//

[Cum făceau ?]

tot aşá...să strînĝᵉaụ băịéţi-ntr-o cásă//şî punẹáụ toţⁱ/úte cum ịe căĉúl-ásta[1]/le punẹá aşá căĉúlⁱ tọátẹ//púnẹá pịéptene/púnẹā vergétă d-ásta/púnẹā ban‿î/púnẹā.../lúcrur maị múlte//acọló//carē...să făĉá dă ĉa că...aşá-ŋkidẹá ᵘóki/să da alátur şî-ŋkidẹá ụóki/ca să vázǎ [ɛ] cum preşkímbă/că le preşkímbă áẹa/le mutá dîŋ‿căĉúl-áẹā‿áẹa/dī‿áẹā‿áẹa/dī‿áẹā‿áẹa/c-ála cáre vedẹá...vedẹá şī...nu putẹá să-l púⁱe să ịa/d-acoló/că ĉa că a văzú‿ĉe‿ẹ-a băgát acọló supt‿î...obẹ́ctu̯-ạla//la úrmā...îl pun̯ẹá că să ridíĉẹ/ dacă [k] úte ca să rîz-aşá//dacă lọā căĉúla şî găsá pi̯éptẹn̯li/că l-ẹa cu dínţi marⁱ/că dacă găsá inélū/că l-ẹa supţîrél dă-l tráĝe pî̂‿inél/că dacă găsā́ bánū/îl‿ẹa mai̯ bọgát/că dacă găsá...i̯erᵉá lúcrur mai̯ múlte/m̥ !//ásta i̯e//

---

[1] Gest.

[Aceeaşi]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

i̯erⁱ dimin̯ẹáţă...am‿ī făcút aşá: curát p-aíĉa/ĉe s[ɛ] ĉ-am putú‿ş-i̯eu̯/şî m-an‿dus ş-am pus̄ nịşte arbaĝíĉ^î//la cîmp//dâ la cîmp am̦‿venīt acásă/am mîn̦cá‿cu mọ́şū/la úrmă am ma‿avút i̯ar niţál arbaĝíᵍ‿dă pus aĉí/l-am pus şî p-ála//şî m-am astîmpărát//úi̯ťe robọátă p-aĉílẹa/mai̯ dă p-iş/mai̯ dă pă dîn̦cọa/mai̯.../pînă tréĉe zî́u̯a//am pus ş^î‿i̯ọ nişte arbaĝíc//la cîmp/că‿ai̯‿n-am unde/că-l rícîi̯e găinilẹ/nu stă găinile‿la un̦‿lọc//bojbî́cîi̯e şî.../^am făcút aşa//

[Şi astăzi ?]

ástăzī m-apucái̯ că am o fústă dă la croitọrẹásă/şî nu prẹa-n̦‿com̦vine//zî́săi̯ că zîc s-ō...vedén‿ĉe-i̯ fac//o mai̯‿i...fak‿i̯o ĉevá la i̯a/o mai̯ dăsfác/ş-am [k] avén̦‿sób-aẹa dă stricá/zî‿că s-o stricám//şî nu găsî́ plítă/nu găsî́ plítă d-ástẹa cu rámă/d-ástẹa dă sóbă/nu găsî́ la şĕláru/că d-ai̯a să dúse la şĕláru̯/nu ma‿i̯ẹ búnă ásta/ásta...a vẹni‿şî ş-a da m^iijlócu/ş-a pleznít/şî fáĉẹ fum/ş-ar fi găsît álta/să vázā găsăşte álta//s-o stricám/s-o fáĉem dîn nou̯//nu nọi̯/u‿ᵘom//d-aíĉ aşá//dacă ómu i̯e duz‿la plug/zîsái̯ că să ᵈucă să-l mai̯ întrébe în̦că o dátă/să să mai̯‿i rēzolvéze/să vázā dácă víne/dacă nu/n-o stricán‿dăĝᵉába//

[Aceeaşi]

ţắstu

s-adúcẹ pămînt/dă ḩúmă//i̯éstẹ uṇ loc așá undevá-ntr-uṇ lac/ saṷ undẹ-a săpá^{d}/dă ezémplu dacă sápă puţ/scọáte ^{h}úmă//şî pămín- tu ăla care-l scọáte d-acoló dă jos/hum-ẹ́ạa/i̯ẹi̯ o gălẹ́ată dă pă- mín d-acọló/şî̯ cu báligă dă cal//dóo părţ báligă dă cal/ş-ọ párte pămínt/şî puţín nisip//^{l} adúĉ^{i} acásă/îl mōi̯/şi-l calĉ^{i}/dă nóọ ^{u}or^{i}//ţéstu̯//după ĉe l-ai̯ călcát/faĉ^{i} um mușuró̯i̯ cu sápa așá/pui̯ uṇ zi^{i}ár j^{u}os/şî întíṇz pămînt-óla/şî-l așéz^{i} așá...îl faş^{i} ţăst //îl laş şi să usúcă/îi̯ dai̯ gáură cu fúrca/dă t^{u}ors/saṷ cū vă- trái̯ cu ĉevá/c-um băţ dacă n-ai̯ fúrca/şî-^{l} laş^{i} şî să usúcă/^{j} după ĉe să usúcă/îl ei̯ d-acoló/îl scobéş frumós așá-nă^{u}úntru/îl spoi̯ẹ́şt^{i}/cu puţín nisíp/şî-^{l} laş ş^{î} să usúcă/^{j} dup-ẹ́ạa îl pui̯ pă fo^{c}/şî-l arz^{i}/baş^{i} pî́i̯nẹă i̯el//

drágnẹa ne alecsándrạ
tréi̯zeșiọb dă an^{i}

gîndáĉ^{i}

i̯ei̯ sămínţă dă gîndáĉ^{î}/^{u}oușọarî́lẹ-ấlẹa așá m^{i}iĉ^{i}/le pui̯ la-ṇvii̯át/după ĉe-ṇvii̯ázá/lē culéĝ^{i} frúṇză dă dud/le dai̯ şî mă- níṇcă/...după ĉē mănî́ṇcă i̯ei̯...dă să fag mar^{i} peste vrẹo șáse săptămîn dă zíle/cam atîta durẹ́ază ei̯/...i̯ei̯ i niştē...i̯erá la noi̯ nişte bălắrii̯ așá/care să numi̯á pentru gîndáĉ^{i}/să ^{u}úrĉe//şî le-ṇconi̯ór^{i} așá pă márĝiṇlẹ pátúlui̯/bălắriilẹ-ấlẹa/şî p-o párte/ şî pă álta/şî pî la cap/şi i̯el să băgá pîn î bălắriilẹ-ấlẹa p-acoló/şî-ş^{i} fáĉe...gogọáşa/şî urzéştẹ gogọáşa/ş^{î} să bágă-n i̯a// ^{u}urzéşte/urzéşte/pînă să úrcă toţ^{i}//şâ dup-ẹ́ạa adunắṇ gogóşîli d-acoló dîn bălắriilẹ-ấlẹa/le púnem într-un...gălẹ́ată cu ápă fi̯ártă/care éste spurcátă/şi le tráĝe o feméẹ-așá care ştie cum

---

Gest.

să-l trágă//mai̯ supţíre/mai̯ gros/cum vrei̯/şî dîm borangíc făĉᵉám tot aşá/ᵘurze̯álă/...maráme să făĉáu̯//

[Aceeaşi]

am petrecút aşá

i̯eu̯ príma ᵈátă am fos căsătorítă c-un al băi̯áᵈ de̯-aiĉ/dî la noi̯ dîn sat//ᶜᵃre m-a dădú tătícu cu síla/zîĉá că áre cásă/áre pămîn/şi că sâ-l l-e̯au̯//şî am stătút u̯o săptămînă şi vre̯o trei̯ zíle/...cu ăla//şi̯ dup-áe̯ă/şti dă cîte orⁱ vene̯án la tătícu/vene̯ám plîngînd//dac-a văzút el aşá/că i̯o tot plîng meréu̯/şî că nu vre̯au̯ să stau̯ acoló/i̯el zîĉá că mă-nvás cu el dacă îl e̯au̯//şi i̯-an spus că nú mă-nvăţ/orĉ-ar fi//nu să po̯áte//şî dacă i̯el a văzú pîn la úrmă că nu să po̯áte̯/i̯eu̯ ă...zlăbí/nu mîncám/nu vre̯am să stau̯ aco̯ló/m-a lu̯a/nu plecám dă ple̯cá/da vene̯án şî-i̯ spune̯ám//că nu mai̯ stau̯//m-a lu̯a d-acoló//ş-am stătút acásă un an dă zíle̯//dup-ái̯ă tătícu să rugá dă míne/zîĉá că să mă du pîn saᵗ/să vorbés şⁱ i̯o cu băi̯és/cu féte/i̯o nú mai̯ mă duĉán/că zⁱĉán că de̯ ! ĉe roz mai̯ am i̯o să mai̯ mă du/să rîză băi̯éţi dă míne pîn sat ?//nu mai̯ mă...nu mai̯ vre̯an să mai̯ mă duc//şî...întră timpu̯-ăsta i̯el i̯erá armátă//cînd a vení dî armát/-a venít acásă/în conĉédi̯u/...to̯ámna/tomái̯ zîĉá un al băi̯á dă míne//tot aşá/şî i̯o nu vre̯an să l-e̯au̯ niş p-ála/că nu-m plăĉᵉá niĉⁱ ăla//tătícu că să-l l-e̯au̯/...i̯o că nu l-e̯au̯/...şî a venít i̯el//áre un văr acoló-n spáte̯li cási la noi̯/i̯éste veĉín cu noi̯//fráti-său̯ a lu tác-său̯ i̯erá acoló-n spátili cási/şî...mă pomenés cu vărî-său̯ ăla/că...víne la tătícu/

zîĉe "bă ne̯a costícă"/zⁱĉe "laş pă lisándrina să me̯árgă pîn la míne"//că i̯el şti̯ᵉá că i̯o nu mă duᶜ pîn sa/nu mă du nicăi̯érⁱ//

zîĉe̯ "păi̯ dă ĉe ?"

86

zî́ĉẹ "-a veni‿nicúlai̯ a lu ne̯a rádu/şî vre̯a să vorbe̯áscă cu e̯a"//

i̯o cînd am auzí/ĉe nu şti^{i}á tăticu cu ĉíne vorbésc i̯o [!] şî ĉe faǩ‿i̯eu̯/am murí ş-am înviiát//

bi̯étu tăticu zî́ĉẹ/"să me̯árgă"//

i̯el i̯erá cam p-o uréǩe/^{u}ómu̯-ăla/aşá...dîntr-o bucátă//nu pute̯á să-n̦ spúi̯e şi i̯el mie mai̯ pă furíj/mai̯ ocolítẹ/a zis-o [!] diréct în̦‿cásă [!]//

zî́ĉe "să me̯árgă" //

ĉe să mai̯ faǩ‿i̯o/să mă duǩ‿i̯o să vorbés‿cu el/să ştíẹ tăticu ?//nū mai̯ !//dup-áe̯a/...m-an‿dus/că n-am avút încọtró/m-a lu̯a‿tîrî́ş//m-an‿dus acọló/i̯ẹi̯ i̯erá toţ^{i} în‿cásă//am‿vorbi‿noi̯ acole̯á niţắl/toţ^{i} în‿cas-acoló/...măi̯ spune̯á el du pĩ‿armátă/mai̯...făĉá/i̯ọ tăĉán‿dîn‿gúră/nu zî́ĉam nimíca [!]//dup-áe̯a să plẹcám acásă//

cînd am plẹcát acásă/...noi̯ am işî́‿să plẹcám//nevástă-sa ómulu̯-ălue̯a...mă pominés‿cu e̯a c-o pătură şî c-o pérnă/să mi̯-o de̯a miẹ/că să stau̯ cu el în tíndă//

"do̯ámne feréşte !" zî/"păi̯ an‿stătút i̯o cu ĉínevá [!]ca s[ɛ] că‿am e̯o să mă cul‿cu ásta aíj‿la dumne̯atá ?"[!]//

"păi̯ de ! aşá să stă/că noi̯ aşá şăde̯ám înaíntẹ"/

"pâi̯ oi̯ fhi sta‿madále/da e̯o n-án‿stat//ĉẹ vórbă-^{i} áe̯a ?"//

dup-ai̯a am işî́t afáră/ş-am plecát/şî́‿am stătú^{d}‿dă vórbă cu el la po̯ártă//^{an}‿sta‿ş-am‿vorbi‿cu i̯el acólo la po̯ártă niţắl/ş-am plecá^{d}/i̯el a plecát acás/şî e̯o m-an‿dus acásă//[1]

şî́‿după‿áe̯a...am mai̯ vorbít într-o se̯áră cu el i̯ar la fel la po̯ártă/ş-a plecát el/cạ s-a terminá‿conĉẹ́diu̯/a plecát//dúpă ĉ-a plecá‿mi̯-a scriz‿vro dóo scrisór^{i}//i̯-an‿scris şî i̯o u̯o dátă/şî a venít primăvára/acú la paşt^{i}/pâ şaptẹşpe maẹ-a venít acás/s-a liberát//^{da}cạ s-a liberát^{î}/am mai̯ vorbí‿dă fro dóo‿tréi̯ ^{u}ọr^{i}/nu pă șápteșpe aprílie s-ā liberát/că pă ob‿mai̯ l-an̯‿lu̯at//ș-am mai̯ vorbí‿dă vro dóo‿trèi̯ orⁱ/dup-áẹā a venít a zî́s că să vⁱii̯e cu ọámenⁱ/să să-nțelẹágă cu tătícu//tătícu dă fel nu vrẹa să-l‿l-ẹau̯/...zîĉá de ! că să nu-l‿l-ẹau̯/ca i̯ei̯ fu sásără trăíz‿bíne/fusése tá-său̯ șáv‿dă pos‿pîn‿coló la múnte/și i̯ei̯ nu prẹa munĉáu̯/dă fap‿că níĉ acúma nu munĉésc//șî zîĉá că să nú-l‿l-ẹau̯//i̯eu̯ cā îl i̯au̯/i̯el că să nu-l‿l-ẹau̯/în̯‿fⁱíne-a venít acoló/s-a înțelés ei̯ dîn tọátẹ/da să nu l-ẹau̯/să l-ẹau̯ la tọámnă//i̯el știi̯/tot ca sā să-l dăpărtéze//șî...dacă i̯ei̯ a prin̯s fhíru că tătícu nu vrẹa/zîĉá dă fúrme/că să fácă fúrmili//a vení‿șî m-a lu̯at într-o zî/și nẹ-an‿duz‿la șẹláru/că i̯erá sfátu toᵈ‿la șẹláru/să fáĉem̯‿fúrmelẹ//nẹ-an‿dus acọló/nẹ-an‿duᶻ‿la dóctor/a declará‿fúrmili/ș-am̯‿venít îñapọ́i̯//dúpă ĉ-am̯‿venít îñapói̯/nu mi̯-a spuz‿nimíca//nu ștu pă ĉínẹ-aúde i̯ei̯ cā nu vrẹa tătícu să l-ẹau̯ cu níĉ un̯‿fel dă căpătî́i̯/ĉe mai̯/nu mă lásă să-l‿l-ẹau̯/órĉ-ar fi//víne și mă ẹa la χóră/-ntr-o dumínică//la vro dóo săptămî́nⁱ după ásta//vínẹ șî mă ẹa la χóră/să fáĉá hóra aiĉ în̯‿spátili sfátului̯/...unde e grădinița acúma//șî an̯‿stătút pînă pă sẹár-așá/da...ásta i̯o zî‿c-a fost așá un̯‿făcút[!]/că a venít un nor dă plọái̯e/pă sfințî́tu sọárîlui̯//tọátă lúmẹa a fuĝíᵈ dâ la hóră/"úndẹ să ne dúĉem ? únde să ne dúĉẹm ? dẹ ! ʰai̯ la míne/acásâ"//da i̯eu̯[!]fără mínte/ĉe știi̯ám i̯o ? [!]/mai̯ venísem i̯o ᵘọ dátă p-aíĉ/da nu zîsáse că să mă oprẹáscă/nu zîsáse nimic/atúnș‿cîn‿nẹ-an‿duz‿la fúrme[!]/că n-áuzîse că nu vrẹa tătícu//șî...ᶜîⁿd am̯‿venít aíĉⁱ/dẹ ! an̯‿stătú nițál/i̯erá-n̯‿sfințî́tu sọárîlui̯/să plec acásă//cîn̯ să plec acásă/nu mai̯ mi̯-a da‿drúmu̯//m-am pus pă plîn̯ᶻ/m-am ǰălíd/m-am omoríd/nu̯ m-á‿mai̯...niĉ un̯‿fel...nu mai̯ mi̯-a da‿drúmu̯//ĉe să mai̯ faᵍ/mi̯-erᵉa frícā rău̯ dă tătícu/...că zî‿de ! n-am̯‿făcú‿dîn̯‿cápu mⁱeu̯ dă cîn̯‿sîn/mă tái̯e tătícu//nu mai̯ îm̯‿fáĉe alĉevá/mă táe//ĉe să mai̯ în̯‿zî́ĉă/bi̯etu tă-

---

[1] Textul este întrerupt pentru schimbarea benzii.

88

tícu n-a mai̯ zî^{z}‿nimíca/că...ĉe "te̯-an‿dát ^{e}o̯ príma dátă cu síla/ acú a vrút e̯a/dúcă-să !"[!]/"^{sâ} fácă ĉ-o vre̯a" zîĉe/"la míne-napói̯ nú mai̯ víne"[!]//şî m-an‿dúz‿la el sărácu la úrmă dă‿mí^{i}‿dă ^{u}or^{i} ! pîn-a murít//m-an‿dús/câ i̯erán‿tot amărî́tă//că i̯el mai̯ lu̯áse dóo-naínte/şî ave̯á fúmuri̯ în‿cab/mă băte̯á/mă zgorne̯á/...ni mă băte̯á şi mă zgorne̯á/ni vene̯á şî mă lu̯a/...bi̯étu tătícu zîĉá că să nu mai̯ vyiu̯/i̯o stam o săptămî́nă dóo/vene̯ám i̯ar/câ făcúsem cophíl/nu mă lipsám dă i̯el/...şî am petrecút aşá/pîn-acúma//

[Aceeaşi]

la moş^{i}

cîn̦‿víne móşi/să pregătéşte lúme̯ā/îş cúmpără vásē/o̯ále/cum să i̯a la noi̯ ai̯íĉ^{i}/străkin̦/lin̦guri/căni/dîn áste̯a/paχárē/şî le-mpărţésc//sîmbătă de obiĉéi̯ să-mpărţésc o̯álele//fáĉen̦ gogóş/ sau̯‿u pî́i̯ne/şî púnem pă gúra o̯alíl^{e}or/le púnem‿flór^{i} la co̯áde/... le...púnem acoló pă ^{i}ĉele ĉe trebú^{i}e/şî le-mpărţim sîmbăta//duminică să-mpărţés‿străkin̦li//fáĉen̦‿colaréz/cu...orés‿cu lápte/sau̯ pîsát/cum obijnui̯á nainte lúme̯a//măĉinau̯ bo̯ábe la mo̯ára/le făĉá aşá mai̯ már^{i}/îl‿î spălá bíne/îl fi̯erbe̯áu̯/îl ungấu̯ cu untúră/şî pune̯áu̯ în̦‿străkín^{i}//şi acólo pă străkín^{i} pui̯ bombo̯áne/túrte dúlĉi/ lin̦gura/şi le-mpărţéşt^{i}//şî...după ĉe-mpărţéş‿străkin̦li/te duj‿la bisérică/la ĉimitír//zíu̯a//acoló i̯ar te duş‿cu-mbucătúr^{i}/cu... túrte dulş/cu bombo̯áne/cú lumînár^{i}/cú tămî́i̯e/tămî́i̯/întin̦z^{i} acoló la morţ^{i}/...tămî́i̯ îmbucătúrîli/şî dup-áe̯a-mpărţéşt^{i}//te jăléj dacă vrei̯/acoló pă mor/şî v^{y}ii̯ acásă//şi lun^{i}...să spală cop^{h}ii pă piĉo̯áre//

[Cum ?]

să sco̯álă feméili dă dimine̯áţă/fáĉe i̯ar la fel...piláv‿dă

^{u}orez/sau̯ pîsát/obijnuít/fi̯érbe ápă/...o găle̯átâ dă ápă...dîn ále̯a marîli̯/fi̯érbe bíne/pune̯-acoló pelín/ro̯zmarín/şî͜ cu un͜ códru dă săpún/şī cu niţắl un͜ dă vácă//îl púne p-o hîrtíe//şi i̯ésē la şose̯á//pă şanţ/aşá/şî i̯a lipán dîn grădínă/l-întínde pă...lîngă găle̯átă/lipánu/şî kámă copíi̯/să strîn͜ copíi̯ mulţ/şî͜ víne/şî îi̯ spálă//după ĉe-i̯ spálă/le̯ dă cu...săpún/îl spálă bíne/l̥͜ únĝe cu puţín unt aşá pă tálpă//şî...după ĉē...s-a spălát/ş-a terminá͜ mu̯órţi dă rînduít acoló/dă spălát/víne̯-acásă/i̯a mása/lingur^{i}/piláfu/şî sâ dúĉe la şose̯á/şî͜ púne mása/aíĉ la şose̯á/şî mănîncă tos͜ copíi//to̯áte feméile̯-ále̯a care̯-a^{u} spăl^{at}/^{şî} atîta//să términă//

[Dar aici este obiceiul, la Moşi, să se facă fetele surate ?]

nu/nu éste/nu éste/nu̯//să-mpărţéz͜ dă suráte la moj/dā suráte să fa͜ cînd vrei̯//nu te faş͜ kar atúnĉa//

[Nu ? Dar cum se face ?]

nu//de ezémplū ástăz^{i}/dacă ne̯-am întîlnít noi̯ dóo şî vrem să ne fáĉen͜ surátè/rúpem un͜ fir dă păr dîn cap/únu dă la míne/únu dă la dumne̯avo̯ástră/şî-l fáĉen͜ cruĉ-aşá[1]/şî tráĝe/

şî zíĉen/"ţii̯ surátă pîn͜ la mo̯árte ?"

"ţîu̯ surátă pîn͜ la mo̯árte"/dă trei̯ u̯or^{i}//şî dă atúnĉ^{i} îz͜ ziş͜ surátă/rămîi̯ surátă//şî la moş/cîn͜ víne moşe̯-acúma/şi-mpărţésc//

[3] dâ sîmbătă şî-mpărţéşte o̯álă/dumínică farfuríe̯/ĉe̯ vre̯a/strakínă/şî...atîta//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest.

792. CĂTUNU

(com.Poeni, jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

lup turbát[1]

a muşcá‿doi̯‿ī...doi̯ băi̯ẹțⁱ/d-aijⁱ‿dîn̦‿sat//kár un̦‿văr al mi̯eu̯//i̯ŏ‿i̯erám micús‿şĭ‿i̯eu̯//şî‿tá-său̯ nu i̯erá‿ácásă̯/dus la o núntă//şî...a apărú‿dă dîn̦colo dîm‿brătéş‿că mai̯ avém un̦‿sătúc mⁱicúț/...mai̯ la márĝinẹă‿sátulŭi̯ în̦coló/şî ă‿apărút un̄‿î fráte-al mámi/un un̦k al mi̯eu̯//diminẹáța//i̯ĕl bîntuíse nọáptẹa númá-n brătéştⁱ acoló//şi̯ diminẹáța vínē ún̦ki-mᵉo...ă pâ‿la noi̯/ "păi̯" ĉē "ás-nọápte tọátă nọáptẹa nẹ-am bătú" zîĉe "cu un̦‿lup turbát//şî" zíĉe "a muşcá" ĉe "pā..."/că‿i̯erá ū...băi̯át al unui̯ u̯om//i̯erá flăcáu̯ i̯el/şî avẹá corágu/ş-a işít afáră̯/şí i̯-a sărít îm‿pi̯ep‿şî l-a muşcáᵗ//a mai̯ muşcát i̯ar un ᵘom/mai̯ bătrîn dar îăla n-a avú‿nimica/n-ā...n-a turbát ᵘomu̯-ála//l-a muşcá‿mi sâ páre mai̯ dă jos/p-ăla-l muşcáse dă u̯ók//şî spuíndu-ne i̯ĕĭ...ún̦ki-mi̯o ăla-n̦‿cásă/a apărú‿şî-n [k] la noi̯/ân sat//l-a găsiᵈ‿nişte băi̯és‿p-acoló pîn̦‿grădină/ [ɛ] s-a pus cu cîi̯ni pă i̯ĕl/l-a zgornit/d-acoló dă la i̯ei̯ şî‿pîn-acî̯ a trecút...pîn̦‿grădină pâ‿lā váră-mi̯o ăla/ş-a...l-a găsit să i̯a nişte coĉénⁱ să dẹa la vite//ş-a năgrạbí‿pă ⁱel/l-a pu‿jos/şî l-a muşcá‿tót aşá/dă ᵘok//l-a muşcá‿dă u̯ok/încă ni [k] i̯eu̯ niʲ‿nu ştiⁱám/că‿cînd a trecút/a trecú‿tᵒt aşá úi̯te cum ar tréĉe pă şosẹá pî‿icⁱ/şâ‿ẹo l-am văzút pā o ferẹástră tót aşá-n̦‿spáte/şi i̯o am işít afáră̯//am işít afáră şî m-an̦‿lu̯at cu băi̯ẹț-ei̯a dăpă i̯ĕl/s-a răsucít/dîn̦ saᵈ‿d-aíĉa/i̯ar îndărắt la brătésᵗ/cîn‿nẹ-ā‿lu̯a‿după i̯el/cîn‿nẹ-an‿dus...acoló/

---

[1] Informatorul povesteşte într-un ritm foarte lent.

a işí‿dîn...brătéjⁱ/nẹ-an‿luat oámenⁱ maị mulz‿d-aij‿dîn‿sat/ dăpă ịel/şî a işí‿dîm‿brătéş/ş‿s-a urcát într-ọ cọástă/la pădúre //ş‿să uịtá în sat//ịerá un‿î vînătór/acólo-m‿brătéşt/c-um‿băịát ịar dă pă‿la şăláru¹/ịar cú‿coráş‿ş-ăla/şâ l-a-ntrebát‿î vînătọru/

"măị fotíne" zíĉē "mérĝem mă la ịĕl amîndóị ?"//ăla ịerá cu fúrca-m‿mînă/

ĉe "mérĝem !"//

"aị corájusă mérĝem ?"

"am"//

l-a lụa‿pîn‿spátẹ/că ịĕl să uịtá-n‿ā...ĩ‿sat/dîn dẹal d-acoló/l-a lụa‿pîn‿spátẹ pă‿la pădúre/ş-a mers pînâ s-a apropiá‿dă ịel/ş-a tras ĩ‿ịel//l-a lovⁱit/pă úrmă ĉẹ-"a-nĉepú‿să víe dăvále"/pă cọástă/d-a-m‿bóụ-aşa/cîn‿a sosí‿dăvále/s-a sculát/ş-a lụat-ọ...la săritúrⁱ ịar sâ trẹácă-ŋ‿sat//ş-a trecút‿î...ịẹ gîrla/ş-a trecút pă gîrlă/ịa-ŋgeţátă/şî‿cîŋ‿să trẹácă pă málu dă dîŋcolo să íntre-ŋ‿sat/a căzú‿jos acólo//şî l-ā...ị-a dat foc/îŋ‿fíne.../nu ardẹá că...ịárna//

cîn‿viụ acásă/nu e niş‿táta/nij‿máma acás/măị uŋ‿să fíe ? cînd ịes afáră/aúz gălăĝiⁱe/la...văr̆ă-mịo ăla acólẹa/că ịẹrá veĉín lîŋgă mine//cîn‿mă duc/lúmẹa acoló/dîn to‿sátu/muşcá‿dă lup// ịo atúnĉa l-aŋ‿văzút//máma ĉe.../"măị maríne" ĉe/"dú-te la" [ɛ] tát-al mámi şîdẹá-m‿brătéştⁱ/acoló únde să omorîse lúpu//"dú-te la bătrînă-tăụ"ĉe/"şâ dú-te cu ịel lā lup acoló/dacă spúneţ că l-a...l-a omorît"/şi ĉe "să júmule păr/să-z‿dẹa să viị cu ịel" ĉe/"să afumám pă ⁱilie"//aşá aŋ‿făcút//m-an‿duz‿la bătrînu‿acoló/ nẹ-an‿dus acólo la lup/am jumulí‿păr/ş-aŋ‿vení‿dă l-ā‿afumá/ dăĝᵉába//ịel ā...în treị zíle...gáta ā‿şî turbát//ā‿turbá‿şî băẹátụ-ăla dîm‿brătéştⁱ/núma ᵘomụ-ăla...ⁱăla a foz‿muşcá‿maị dă

---

¹ Comună vecină.

j^{u}os/nu ştiu̯...a mai̯‿ī durát/dac-a turbát ăi̯a/s-a dus şî ş-a tăi̯a‿dă turbare̯/c-atúnĉa sî...să tăe̯á dă turbáre/nū ca acuşî́ca la doctor//ş-aşá s-a-ntîmplá‿şî cu lúpu//

[Dar cum se tăia de turbare ?]

la limbă//i-nţepá la límbă//

[Şi oamenii ăia n-au mai scăpat ?]

nu !//au̯ foz‿muşcáz‿dă ^{u}ok/ş-a...a-n̦viát‿î căţéi̯-ei̯a dă turbáre/a-n̦viá‿répede//

vói̯cu marín
şái̯zeşiĉínĉ^{i} [de ani]

creşte̯án‿gîndáĉ

gîndáĉi nişte vi̯erm^{i}işóri̯ aşá/să fac aşá[1] dă mar^{i}//şi sămînţă/o-n̦vii̯án‿sămînţá‿acú primăvára/acú cîn‿da múguru/o pune̯án‿şî sămînţa lā...^{u}or^{i} la clóşcă dă să cloĉ^{e}á/^{u}or la grindă sus//şî-n̦vii̯á//ca furníĉili să făĉáu̯//îi̯ pune̯ám...îi̯ aliĝám îi̯ pune̯ám pă zii̯ár/şî le pune̯ám frún̦ză/la gîndáĉ^{i}/să urcá acólo/mîn̦cá/îi̯ lu̯an‿d-aĉíle̯a cîn̦‿făĉá toc d-ăla supt ei̯/î‿premene̯ám i̯ar p-ált‿î...p-al‿zii̯ár/şî creşte̯á ş^{i}‿iei̯ dîn̦‿zi în̦‿zi/creşte̯á pînă să făĉá uit-aşà dă mar^{i}[2]//d-aĉíle̯a/cîn̦‿să făĉá mar^{i} i̯ei̯ la şáse săptămîn^{i}/i̯erá úni dă şáse ş-úni dă lúna//cîn̦‿să făĉá aşá dă mar^{i}/plecá să să úrĉe̯/îi̯ vede̯ái̯ că ple̯ácă-n lătur^{i}//şî le̯-adunán‿dă pă cîm‿nişte fluturáş/crácă dă túfă dă lā pădúre/şî le pune̯ám aşá pă mărĝin^{i}/le pune̯ám aşá rezimát/crácă náltă rezimá^{t}‿pă m^{y}ijócu pátului̯ aşá/ş‿să urcá în̦‿sus pă [k] făĉá gogóş^{i}//făĉá gogóş frumo̯áse/şi-i̯ lăsám acoló o săptămînă după ĉe făĉá gogóşîle̯/să le fácă byíne/d-aĉíle̯a le̯-adunan̦‿gogóşîlé/le curăţám̦‿frumós/şî‿ne duĉám şî le trăĝ^eám//i̯ereá feméi̯ care...aveá roátă//şî băgá cî-tẹ-ō...ĉáu̯n aşá[1] dă gogóş^î într-un tuĉ/acoló/şî aleĝá fhirîli/şî le puneá la roátă//î̯nvîrteá/şî să făĉá roátă máre/făĉám...şî cîte dóozej dă roátẹ/făĉám háine/am făcú băiátului háine/ruminului/dîm borangî́c/urzeám borangî ^ji bătẹán lînă/şî ^sâ făĉá o ştófă frumoásă! ...şî...ştergárẹ făĉám i̯ar/am făcút/am fro trei̯sprezèĉe şt^iergáre făcútẹ dîn borangî́c//

---

[1] Gest: cît unghia.
[2] Gest: cît jumătate din degetul arătător.

[Marinică Drăguţa]
şáptezej dă an^i

veneá lupk

a venít odátă/noi̯ i̯er^eán la másă//şî nẹ-am [ɛ] pomenít îm bătătúră cu óilẹ duduínd//cînd a işî tát-al mi̯eu̯/audẹ-o oái̯e sforăínd acoló/a işî pă poártă pă dîncoáĉe la şoseá/că noi̯ i̯e[ɛ] acoló i̯erán cam în cîmp //cîn^d...a işî^t pă poártă/i̯erá şî cu...c-un cojó/că purtá şî cojoáĉe dă ^uoi̯[2]/cîn s-a pom^eni/"^hō !"

"ĉe e tátă ?"

"^hō !"/cu lúpu piste ^iel//ţuj^i! lúpu piste gard/şî oáea a rămás îm bătătúră spártă la beregăţ^i/şi a da táta cu cojócu piste lu/^ş s-a dus cojócu [k] lúpu cu cojócu pă spináre/ca...zeĉe kilométri pînă ẹ-a căzút î cojócu dă pă lup//cîn să duĉe oáea...cu beregăţíli ruptẹ/"cuţitu/cuţitu"/a tăeá oáea//

veneá lup^i/ăoleó ! odátă la máma/lu tát-al mi̯eu...aveá fro pátruzeş ĉínzej dă ^uoi/şi tát-al mi̯eu i̯erá armátă//ş-a veni lúpu/aveá gar dă mărăĉín^i aşá/gard/dă mărăĉín^i/şî cu stráşină dă...gar dă nu^iéle şî mă [k] stráşină dă mără/ş-a sărit lúpu obór/toá-

---

[1] Gest: face palmele căuş.
[2] Informatoarea remarcă acest lucru, pentru că mai înainte povestise despre prelucrarea lînii.

94

te óile‿le̯-a omorît//le̯-a pus ĩ‿úșă̯/nu le pune̯á-ŋcoló/le̯-a ᵘomorî́/și le̯-a pus ĩ‿úșă/cîn‿s-a duz‿bătrî́na diminę́ața la u̯oi̯/d-a ișí‿să dúcă la ᵘoi̯/toáte óili omorî́te̯/făcúte grămádă/purcói̯//și i̯el s-a dus/a lu̯aᵗ/a mîŋcá‿s-a dus/și óili toáte‿toáte omorî́te//

[Aceeași]

știe feméi̯ dă dăscî́ntă

ᵘodátă a plecá‿la bucuréștⁱ/ave̯ám‿féte [ɛ] fétili mⁱícⁱ lā fáta me̯a acólo/le̯-am‿făcú‿dă frícă la féte/și le̯-am așăzát-o acólo-ntr-o sacóșă/niște‿sticlúțe care le dăscîntásen‿dă frícă/rokíțile̯-acólo/le mai̯ pusésen‿șⁱ‿i̯o d-ale mîŋcări acoló/sacóșa plínă//púsă dasúpra îŋ‿cărúță/s [k] plecáse la bucuréș‿cu cărúța//dî́ŋcolo aiĉa-ntre cătúŋ‿și poi̯énⁱ/le̯-a iși‿nainte ș-a lu̯at áe̯a copʰíilor/ș-a fugî́‿cu i̯a//i̯-a lu̯at-o dîŋ‿cărúță/s-a dus cu i̯a//[..]

[Cum adică le făcuseși la fete de frică ?]

le dăscîntásen/știe feméi̯ dă dăscî́ntă dă frícă/zî́ĉe că... dacă ai̯ frícă...dăscî́ntă feméi̯e/și îi̯ tréĉe̯//ĉe că știe dă dăscî́ntă dă frícă/și mă̯ dusésen‿cu fhir și cu sticlă cu ápă/și le făcúse la féte dă frícă/cu fⁱir/și le dăscîntáse pă rᵘokíțe pă áe̯a/și le trimesésen‿să le dúcă la bucuréștⁱ acólo/și le̯-a iși‿nainte̯ și li le̯-a lu̯at//

[Dar de ce le fusese frică ?]

păi̯ bá‿dă‿cî́i̯ne/bá‿dă‿sărise cî́i̯nile la e̯a/úna‿álta/și răsăre̯a noápte̯a/să sculá țipî́nd/fáta dîm‿pat//

"ĉé-i̯ mămícă ? ĉé-i̯ mămícă ?"

"cî́i̯nili mamáⁱe ! cî́i̯nili/mă mănî́ŋcă cî́i̯nili mamái̯e"/

și númai̯dăcî́/ba úneᵘorⁱ le̯ lu̯a și frígurli̯/că i̯erᵉa frígurⁱ nainte̯//să bolnăvi̯á/mă poméne̯áŋ‿cu fáta arzî́nd‿î/răsărind îŋ‿som/

ţipî́nd//şî mă duĉáṇ‿şî le făĉán‿dă frícă/i̯erá o̦ femée la poénⁱ/ lᵉ făĉá dă frícă//şî cî́ṇ‿le făĉán‿dă frícă la feméi̯-ài̯a/gáta ! n-o̦ mai̯ lu̯a frígurli pă fátă//că̦ i̯erá frígurⁱ înáinte/i̯erᵉá frígurⁱ/venẹá şî-i̯ tremurá/-i̯ tremurá/d-aĉílẹa l-aprindẹá/şî zăĉá/ şî...ĉe mai̯/i̯erᵉá gré̦u̯//da acúmă‿a da‿dumnezắu̯/nu ma‿i̯e niş‿ frígurⁱ/nu ma‿i̯e nimíca//

[Dar cînd se îmbolnăveau copiii, cum îi lecuiaţi ?]

îi̯ trĕĝᵉám/...îi̯ trăĝám/îi̯ băgáṇ‿şî noi̯ îṇ‿ţúi̯că/ş-ásta lẹ-o făĉám//ştiⁱá feméili/ĉa că ştíe să dăscî́ntẹ d-apucátẹ/şî venẹá şî trăĝᵉá copⁱílu/şî dacă-l trăĝᵉá/pái̯că să făĉá bgíne/i̯éte dîn ĉe să bolnăvi̯áu̯ şi‿i̯ei̯/dîṇ‿jo̦ácă/dĩ‿úna/dĩ‿álta/că să bolnăvi̯áu̯//dă plămî́nⁱ nu să pomenẹá atúnĉa pupá-tẹ-aş/c-a rĕĉí‿copilú‿la plămî́n/nu nimíca/şî nij pantaló̦n nu purtá/îi̯ săltá cămáşa dă la spátẹ d-aíĉa/şî i̯-o-ñodá/la spátẹ/să nū să murdărẹáscă pă ẹa/ şî-i̯ da drúmu pă joz‿nu i̯erá niĉ aşternú‿pă jos‿nu i̯erᵉá nimíca// şî dacă să bolnăvi̯á/gáta ! kẹmá pā lélẹa cutáre/să [k] "dú-tẹ lā gî́ga tíṇca/să víe să trágă̦ ăl bă̦i̯át"//şî venẹá/şī trăĝᵉá băi̯átu/ îl trăĝá/d-aĉílẹa-l bàgá-ntr-o...ĉarşáf aşá cu ţúi̯că/ĉa cā îl bágă c-o fi reĉít/şī să făĉá bʸíne//úni̯ să făĉá bíne/álţî murẹá dacă nu mai̯ avẹá zíle/sau̯ nu-i̯ brodẹá lẹácu̯/murẹá//

[Aceeaşi]

aşá i̯erá ᵘobyiĉéi̯u

feméi̯a dacă-i̯ venẹá să náscă/kemá mo̦áşa//i̯e m [k] rẹa mo̦áşe-ṇ‿satⁱ/ bábe d-ástẹa mai̯ bătrî́nili/o kemá să náscă cutăríţa// venẹá feméi̯a/o dibuẹá şⁱ‿i̯a/o trăĝá şⁱ‿ẹa pă búrtă cu niţắl uléi̯/ úna‿àlta/îi̯ mai̯ punẹá cojo̦áĉe/...ʰai̯ d-aĉílẹa o băgá‿ápă fi̯ártă/ îṇ‿copái̯e/fi̯erbẹá ápă ş-o băgá‿ápă fi̯ártă/-i̯ punẹá ápă p-aiş‿

96

p-aíș[1] /șî gáta ! făĉá//cîte únilī să-ntîmplá dă nu făĉá/copílu// mure̜á cu i̯el ĩ i̯a//care vene̜á gr[k] răṷ/n-áve̜a nu̯ mo̜áșa ĉe̜ să-i̯ fácă̜//ba că reĉá/ba că făĉá/kar i̯eṷ am păţî́ cu fáta d-o am la bucuréș/trei̯ zíle m-aŋ canunít//reĉísem//nŭ mi să lăsá búrta d-aíĉa[2] dăl^u̯óc//îŋcălzáști-mă/cu cojo̜áĉe/fă cald îŋ cásă/dă fog dréĝe/pînă...dă mnércurⁱ se̜ára tóma vinerⁱ pă se̜ár-am născút-o//pînă s-a pus cu ĉ^e̯ái̯urⁱ cálde̜//îm̩ făĉá ĉ^e̯ái̯urⁱ cálde/că i̯o be̜am núma lápte bătúᵈ/be̜am viŋ réĉe cîm.../șî d-aĉíle̜a s-a pus cu ĉ^e̯ái̯urⁱ cálde pă míne//cît s-a pus cu ĉ^e̯ái̯urⁱ cálde̜/mai̯ m-a băgát ĩ ápă fi̯ártă/ gátā ! a da dumnezó șî am născút-o̜//am scăpát//da m-aŋ canúni șⁱ i̯o mul cu i̯a//

[Și, după ce se năștea copilul, care era obiceiul ?]

să năște̜á [k] năște̜á copʰílu/lu̯a copkílu-l pune̜á îŋ círpe̜-acólo l-îŋfășá/feméi̯a o înĉinĝ^e̯á bʸíne c-um brîṷ/ș-o urcá pă pat/ o ţîne̜á trei̯ zíle̜-acoló/ĉa cā pă strat/stă femée̜a trei̯ zíle̜-acoló //sta trei̯ zíle̜-acoló/nu să da joz/vene̜á mo̜áșa scăldá copkílu/vene̜á mo̜áșa-i̯ făĉá fócu/-i̯ da mîŋcá/feméi/femée̜a joz dîm pa nú să da trei̯ zíle//d-áĉi după áe̜a/gáta ! făĉá ursitórîli/ĉa că fáĉe ursitórîli//disáră făĉá ursitórîli/vene̜á mo̜áșa/-i̯ făĉá copkílului̯ fáșă dă lînă/c-uŋ scúteg dă pătură șⁱ i̯a acoló/cu únu dā...s [k] pînză ĉ-ave̜á șⁱ i̯a/círpe̜-acolo̜/i̯-adúĉá copilúlui̯ șⁱ.../no̜ápte̜a sculá feméi̯a/cîŋ cîntá cocóși-nti/ō spălá pă [k] fi̯erbe̜á ápă ș-o băgá-ŋ...copáe/ș-o spălá pă femée bíne/d-áĉi scăldá șî copʰílu/ l-îŋfășá/și îi̯ da mo̜áși uŋ kil dă ţui̯că ș-únu dă vin/ș-o pîi̯ne făcútă//ș-așa̜ púne pă pîi̯ne trei̯...busui̯o̜áĉe-n trei̯ părs/trei̯ căpăţîn dă ^u̯usturói̯/șî banⁱ//ș-uŋ kil dă vin pă másă/ţúi̯ca ĉe că... ţui̯ca n-o pune̜á/pă másă/la ursitórⁱ/o lăsá afáră/șⁱ i̯-o da mo̜áși dimine̜áţa ţúi̯ca//șî pîi̯ne̜a o pune̜á dă se̜ára pă másă̜/...ursitórîli copkílúlui̯//

---

[1] Gest.

[2] Gest: de la capul pieptului.

[Dar de ce făcea aşa ?]

de ! aşá i̯erá ᵘobyiĉéi̯u/

[Zicea că vine...]

ursitórîlẹ să urséze copʰílu/să-l rînduẹáscă/u̯or la bʸíne or la răṷ//că i̯erá ũ‿om la noi̯/făĉá "fʰír-ar dá-o̯-aş ursitọárẹa myícă/c-ắẹa...ắẹa m-a ursá‿pă míne la răṷ" [!]/c-a[ɛ]zíĉ-a máre: "să fʰi aşá"/a mʸijloĉíe "ba aşá !"/a myícă.../cum zîĉ-a mícă/ áⁱᵃ rămîne/ [!] şⁱ‿i̯erá ŭ‿moş/"fʰír-ar/dá-o̯-aş p-ắẹa mititíca/că núma ắẹa m-a rîndui‿pă míne" [!]// [...]

[Dar s-a auzit vreodată ce au ursit ?]

um‿băi̯át cîn̦‿l-a născú‿mă-sa/a zis că i̯el‿î...l-a rînduít aşá: cîn̦‿s-o făĉá márẹ/mọáre-ñecát//dă doozej‿dă anⁱ/i̯el mọáre-ñⁱecáᵗ/ când a-mplini‿băi̯átu doozej‿dă anⁱ/tá-său̯ a avú‿grijă dă i̯el/ˢ s-a dᵘs ş-a astupá‿púţu//şî băi̯átu s-a dus pă puţ/s-a urcá‿pă plᵉópa púţului̯ ş-a murít//tot pă puţ a murít/tot ca-ñẹcát/c-aşá l-a ursát pă i̯el atúnĉa//şî‿tá-său̯ a auzí‿cîn̦‿l-a ursát/"aĉéz‿ băẹá"/zíĉe "cînd o fhí dă doozej‿dă anⁱ" zîĉe/"áre să mọáră-ñecát îm‿puţ"//şî tá-său̯ a urmărít/cu mă-sa/cînd a-mplinit i̯el doos [k] ᵃ intrát i̯el în doozej‿dă anⁱ/a avú‿gríjă dă i̯el/a dus ş-a astupá‿púţu//şⁱ‿i̯el cîn i̯-a venít zîu̯-ắẹa dă-i̯ atúnĉa/s-a dus s-a urcá‿pă puţ ş-a muri‿pă puţ/pă plẹópa púţului̯//

[Şi nu se povestea de unul care a auzit că o să se însoare cu fata care s-a născut atunci ?]

şi i̯el‿î...da !//i̯el a fos‿ĉobán/şî a născút feméẹ-ắẹa fátă// şⁱ‿i̯el a...s-a dus şî la [k] s-a culcá‿şⁱ‿i̯el la ferẹástră/să vázä să víe ursitórilẹ//cînd a venít ursitórîli zîĉe "băẹátu̯-ásta" ĉẹ-"árẹ să‿ẹa fát-àsta/ắ feméi̯-éştia/fát-àsta dắ s-a născút acúma"/

98

i̯el/"şū !" zíĉe "să vⁱíⁱe tómnai̯ acuşîc [k]¹ să mai̯ stau̯ i̯o pînă s-o făĉá fátă‿ásta máre ?"//i̯-a-n̦ fip‿féti ũ‿ac în̦‿cap/să mo̯áră//fáta n-a murít/a crescú‿fáta/i̯el dă-n̦surá‿nu s-a-n̦surát/ pîn-a devenít bi̯átă²/bi̯átă fátă să vⁱíe să...să-i̯ fácă operáţie la cap/şi i̯el‿î tőt pă fát-ae̯a a lu̯át-o/a stătú/‿tot pă fát-ae̯a/ [...]²

ş-a crescú‿fáta/ş-a urmát/cînt a...s-o‿e̯a dă so[ɛ]dă soţíi̯e/ s-a dus cu e̯a la dóctor/şi i̯-a scos ácu d-acoló dîn̦‿cap//

[Aceeaşi]

zmei̯

să pomene̯á aşá...pă ĉⁱer.../ũ‿ăla cŭ‿cab‿máre/şî‿c-o co̯ádă/ lăpădá fᵘog‿dĩ‿i̯a/fóc‿foᶜ‿fo/şî să lăsá-n̦‿sat//să lăsá-n̦‿sat/şi‿ îĉe că să lăsá la cîte̯-o feméе/c-áe̯a‿ave̯á zmeu̯/

[Cum ?]

dîn drágo̯ste/dîn drágoste̯-a avú‿drágoste cu cîte únu/şî nu l-a lu̯a‿şî n-a lu̯át-o/ş-a prin̦s aşá ō...o lipʰitúrâ/ọ...ọ aşá o nebune̯álă/şî îĉe că dî[ɛ] vyíne zmeu̯ la e̯a no̯ápte̯a/şi...să i̯ubéşte cū el ca cū ăla d-áre i̯a d [k] d-a avút e̯a drag dă i̯el//

[Aceeaşi]

comórⁱ

să pomene̯á jucînd/jucînd o vîlvo̯áre//jucá jucá jucá/d-aĉi să-nkide̯á//álţi̯ să duĉá/săpá/ [ɛ] úni găsᵉa/álţi nu găse̯á/nu g[ɛ] nu găse̯á toţ//a săpát aiĉa pă de̯al-óla úni/a săpá‿şî n-a-nimerít//

---

[1] Informatoarea îşi pierde şirul povestirii din cauză că se uită după cineva pe geam.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în camera vecină.

am auzít mai̯ naínte/kár un̦‿fratẹ-a^{l}‿lū tát-al m^{y}i̯eu̯ a găsít aîĉa-n̦‿cọást-àsta/fhí-sa/a văzút//şî‿cîn̦‿s-a dūs ş-a săpát/a găsít acólo o căldărúşă cu áur//tọt aşá jucáse/şi a fost pîrlít aşá lócu/şī a foz‿mai̯ dăsúpra/s-a jucát cū...a fos‿cu cá^{i}i/nu ştu cu ĉ-a fos/ş-a zgîrmát/a da‿d-o tọart-acólo/şî a venít acás ş-a lu̯a‿ pă mă-sa/pă tá-său̯/şî a găsít//

[Dar nu se zice că banii aceia sînt blestemaţi ?]

da !/să zíĉe//păi̯ fat-áẹa [k] feméi̯-aẹa [k] fat-ái̯a dă i̯-a găsít/ā...a trăít i̯a á făcú‿cophíi̯/d-aĉîlẹa a avút o búbă-n̦‿spáte/ ʲ‿dîm‿bub-áẹā...i̯-a işî‿bub-aẹa-n̦‿spáte/şī cum să zíĉ-acúma/ cánĉir/acú să zíĉe cánĉer/ş-atúnĉa zíĉe că dî‿áẹa i̯-a işî‿c-a găsi‿ban^{i}//şi-i̯ mîn̦cásẹ-aşā şîru spinări/spátili/şi lúmẹa vorbi̯á că dî...d-áẹa i̯-a işît/c-a foz‿bán-èi̯a jurát//

[Aceeaşi]

núnta

avẹá drágoste copí^{i}i/şî dac-avẹá drágoste/^{h}ai̯ ! venẹá la părinţ/să să-nţelẹágă/

"ĉe-i̯ dai̯ féti ?"

"îi̯‿dau̯...ş^{i}‿i̯eu̯ um‿pogón dă pămînt"/sau̯ dóo cît avẹá ómu/"îi̯‿ dau̯ pátru‿ĉinĉ ^{u}oi̯/îi̯‿dau̯ o vácă/...şî lúcrurli cási̯"//ban^{i}...rar carē îi̯ da cîte o mie dóo trei̯ dă lei̯//îi̯‿da lúcrurli cási/i‿dá tọálẹ d-ástẹa ş^{i}‿i̯el/dă dat cămăş^{i}...da dă nun dă sócru/dă sọácră dă núnă ʲ‿dă ĝinẹre/ĉin̦ş‿cămă^{s}/şî pátruzèĉ ĉinzej‿dă prosọápe/sau̯ o sútă dă prosọape/c-atîta avẹá acoló/ástẹa i le da//şî venẹá cu plósca/bẹa ploscā/punẹá plosca-m‿mijlócu cási/dăpă ĉe să-nţelẹĝáu̯ părínţi/fáta să-n̦kína/lu̯a plósca/o da lu tá-so/-i̯ sărutá mîna lu tá-său̯/a lu sócrî-său̯/şî bẹa dîm‿plóscă/hai̯ a băú‿plósca/^{u}or lu̯a

100

fáta-n̦‿se̯ár-ae̯a/^{u}or p^{u}orne̯á núnta//pune̯á núnta//"cutáre̥ timp i̯e núnta"/fáta șĕde̯á la părínț/o lu̯a cu núntă pă fátă/lo̯a [k] făĉá șî tát-al féti núntă/șī să duĉá făĉá nunt-acoló/...dă sîmbătă se̯ára să-nĉepe̯á núntà//sîmbăṭă se̯ára ave̯á acoló másă/cū lă^{u}utár^{i}/cu lúme/dumínică dă dimine̯áță gáta ! fáta care i̯ere̯á dă la părínț/vene̯á féte cu plocón‿la fátă/șî găte̯á brádu acoló/să duĉá ^{u}udá/vene̯á pune̯á mása/d-aĉîle̯a...după ĉe pune̯á mása/să ridicá cu fétili/vene̯á núnta//dă la ĝine̯re//vene̯á pa [ɛ] cú pátru‿ĉin̦ș‿cî [ɛ] șáse cărúțe/cît ave̯á dă múlte/cu cărúțe vene̯á șî lu̯a fáta/m^{i}ire̯ása//lo̯a fáta/să ^{d}ĉa la ĝinere̥-acoló i̯ar pūne̯á mása/...să ^{d}ĉa la bisérică să cununá/pune̯á mása/băutúră/mîn̦cáre/în̦‿f^{h}íne/...da dáru//pune̯á mása cîn̦‿să dúĉá cu núnta/nu i̯erá daru̯-atúnĉa/pune̯á se̯ára mása dă dar//șī petreĉá to̯átạ no̯ápte̯a//

^{h}ai̯dā ! fạĉá no̯ápte̯a dáru/lun^{i} i̯ar/núntă dîn nou̯/kemá ne̯ámurle̥-atúnĉa/nu mai̯ kemá to̯átă lúme̯a//núnū/ne̯ámurli/i̯ar ține̯á núntă șî lun to̯átă ziulica//àșá să făĉa nainte//

[Și la petrecerea de sîmbătă seara cum îi zicea ?]

fedeléș/sîmbătă se̯ára ĉa că e fedeléșu núnți//[...]

[Și luni cum se chema ?]

lun^{i}‿ī...ca lun̦‿vórb-àe̯a dăpă núntă/mai̯ kemá ne̯ámurli/șî să ...să ĉin̦ste̯ásca/șî sócri cu núni cū ne̯ámurle ále̯a/să duĉá/lu̯a núnu/... ^{zî}ĉ^{e}á că să spéle núnu pă mîi̯^{ni}/că s-a murdări‿duminică [!]/îi̯ tu̯rná m^{i}ire̯ása ápă/șâ-l spălá pă mîi̯n^{i}//

[Aceeași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} dă dimine̯áță m-an‿duz‿la nui̯éle//an‿tăe̯á‿nui̯éle dă vii̯e/d-aij‿dă la banov[1]/dă dăvále̥ p-acoló//am̦‿veni‿dă la nui̯éle/am mai̯ da‿şᶦ‿i̯o la u̯oi̯/am mai̯ da‿la o purĉícă/am̦‿făcu̯‿mîn̦cárę-am mîn̦cát/ d-aĉí m-an̦‿culcát//an‿dormí‿dóo ᵘóre̜/...după ĉē m-an̦‿sculát/an‿dormít/am mai̯ făcú‿pîn̦‿grădínă tre̜ab/-am mai̯ strîn̦z‿nişte coĉénᶦ p-acoló/...am mai̯ curăţá‿porúm‿dă păsăr̦ᶦ/...ᵈ-áste̜a ᵐᵃⁱc-am̦‿făcú‿şîᶦ‿i̯o i̯erᶦ//d-aĉíle̜a am̦‿făcú‿fócu-n̦‿sob-ase̜áră/c-am ómu cam bolnáv şᶦ‿i̯o/i̯ar mîn̦cáre̜-am mîn̦cát/...ástăzᶦ m-an̦‿sculát/...scuturái̯ acoló-n̦‿focár/m-apucái̯ să várui̯ şi i̯eu̯/făcúi̯ mîn̦cáre mîn̦cárăm/ detéi̯ la ᵘoi̯/detéi̯ la purĉícă/am o cloşc-am dat-o̜-afáră şi i̯o/àm‿gîştili pă u̯óᵘo/le detéi̯ afáră/le detéi̯ mîn̦cáre/...áste̜a le̜-am fă/gospodăríe pă bătătúră/cu gîscă/cū găi̯ínă/cū...ᵃᵐ şî‿i̯o dóo‿trèi̯ oi̯ acoló/le dau̯ să mănínĉe̜//

---

[1] Localitate vecină.

[Aceeaşi]

clóşca

îi̯ facᶦ cui̯b/i‿faş‿cui̯b acoló-ntr-un̦‿coşuléţ/şi-i̯ pui̯ u̯óᵘo/ dóozĕj‿dă ᵘo̜o/dóozeşitrèi̯/dacă i̯e máre dóozĕşîĉìnĉᶦ/o pui̯ pă óo/ şî cloĉéşte̜-acólo...trei̯ săptămînᶦ//la trei̯ săptămînᶦ sco̜áte pui̯//

[Şi poţi s-o pui oricînd ?]

nu ! núma cîn̦‿cáde i̯a//u̯áᵘo/ʲ‿d-aĉí cáde pă cui̯b/a căzú‿pă cui̯b/"a căzú‿găᶦína/să-i̯...s-o pui̯"//áltili şáde/áltili fúĝe/nu şáde//ş-o pui̯//pă u̯óᵘo//ş‿cloĉéşte̜//

[Şi nu trebuie să ţii cont de lună ?]

că să nu i̯asă lunáticᶦ ?//

[Da.]

da ! ţîi̯//ólio ! dacā i̯ésē...nu pos‿ca să ᵘo ţîi̯ că ᶦése tot în̦‿lun-ái̯a/-i̯ ĉuruím pă foc//îi̯ puném în ĉur/şi lom ắşkii̯ dă la săcúre/şî le púnem...dă la tocătór acólo/şî‿le púnem şî‿cu pʰi̯atră/şī stăm‿â...ân̦‿casă//şi lom pui̯u dă coló¹/pă prag/"d-áltă

---

¹ Gest: din casă.

102

bǫálă să nu mǫáră/dăcî͜ dă cúțî͜ să mǫáră"/șî [!] aruŋcám afáră púi̯u/șî cu pʰi̯átra/"d-áltă mǫáră să nu mǫáră dăcî́ [k] d-áltă bǫálă să nu mǫáră/dăcî́t cu [k] dă cúți͜ să mǫáră"//șī îi̯ dăm afáră// nu mai̯ mǫáre d-acî́ púi/dacă-i̯ ĉuruím pă foc//îi̯ púnen̦͜ și-i̯ ĉuruím așá pă vîlvǫáre nițălúș//

[Aceeași]

grî́u

mai̯ dămúlt sămănám în porumbíștⁱ/așá-i̯ spunęám noi̯//ă vára cînd͜ î.../noi̯ rălițám porúmbu/dacă-l rălițám/tǫámna după ĉe să tăęá coĉéni/să recoltá porúmbu/ș͜ să tăęá coĉéni/-i̯ transportám acásă/rămînęáu̯͜ u rălițătúrilę-álęa care le făĉám noi̯ cu rálița/șî la úrmă tǫámna/venęám șî băgám rálița pā cîrlánu respectív/pă rălițătúră/șî spărĝᵉám/dam șî-ntr-o párte/șî-ntr-álta//șî sămănám grî́u//dacă vręam să sămănám/sămănám șî dădăsúp/͜dacă nu î̂l sămănám pă tot núma dasúpra//șî...spărĝám cu rálița/i̯ar dacă nu l-avęám rălițát/îl sămănám pă grîu̯ dădăsúp/͜pă...pogónu respectív/șî-l lu̯am cū plúgu la arát/șî răsturnám brázda péste i̯el/îl arám mai̯ dasúpra/pentru ca să pǫátă să răsáră grî́u//șī...îl tratán͜ cū... noi̯ îl tratám înaínte cū zęámă dă var//îl tratám/acúma să tratęáză cū álte práfurⁱ pentru sămănát//șī la úrmă i̯el răsăręá/...cădęá i̯árna zăpádā așá cum îi̯ șî conveęá șî lui̯/primăvára cînd înĉepęá să...să i̯a zăpáda/înĉepęá și i̯el sā cręáscă//dácă cosiderán͜ că éste bătút pręa rău̯ dā ploi̯/băgám grăpⁱili dă víte/șî-l grăpám/rupęán͜ crúst-aęā d-o avęá el/dă nu-i̯ da vóe sî̂͜ să dezvólte/șî la úrmā urmá șî-l plivi̯ám dac-avęá burî́i̯enⁱ/dă burî́i̯enⁱ/și... rămînęá la úrmă șî-l seĉerám//la seĉerát treĉán͜ cu séĉerli̯/seĉerám/îl făĉám pǫlǫáĝe/-l făĉám znopⁱ/dim͜ polǫáĝe făĉám znopⁱ/din͜ znopⁱ făĉám clăi̯/şi...urmá la úrmă să-l treerăm//la treerát/orⁱ intrám mai̯ mulţⁱ‿in ĉᵉátă/ne̯-ajután‿trei̯zeş‿pátruzej‿dă iŋşⁱ/şî-l cărám d-acólo/cu cărúţili/dîn cîmp//orⁱ dacă nu/îl făĉám stógurⁱ/ îl cărám fiecáre cu cărúţa lui̯/îl făĉám stógurⁱ sau̯ şîrⁱ acólo/şî la úrmă aduĉám maşîna lîŋgă stógurⁱ acólo/i̯ar la fel ne̯-ajutám şápte‿ob‿zèĉe iŋşⁱ/nu ne mai̯ ajután‿kár mulţⁱ atúŋş‿că i̯erá grîu̯-apro̯ápe/şî...îl treerám//ne numi̯ám: doi̯ bărbáţⁱ la coş acólo/dóo feméi̯ la dăzlegát/unde̯ dăzlegá şi dā ălui̯a la coş acólo/ şî-l băgá-n tóba maşini̯//dóo‿trèi̯ feméi̯ la...spátili maşîni/care făĉáu̯ tărĝili/un om cū o peréke dă̦ boi̯ care trăĝá tărĝili mai̯ dăpárte la distánţă dă dóozeş‿tréi̯ij‿dă métri sau̯ ĉîŋzéĉⁱ/care le cărá acoló mai̯ dăpárte̯/la fiecáre le pune̯á...la rînd acólo tărĝili/după ĉe-ş treerá ómū grîu/să duĉá şî-nnumărá tărĝili dă pái̯e/ştiᵉá cîte áre/-j‿lu̯a grîu d-acólo/grîu să [ɛ] curĝá-ntr-o cutíⁱe/din‿cutie-l pune̯á-ŋ‿cărúţă/şi̯ din‿cărúţă l-aduĉá acásă//ş-acásă şî-l depozitá-n magazia respectívă/care̯-o ave̯á ĉetăţe̯ánu respectív//

[Dar plivitul cu ce-l făceaţi ?]

dacă i̯erᵉá núma pălămídă̦/să făĉá cū ni̦şte otíĉe//să făĉá cu nişte ᵘotíĉe/într-un‿ī...ĉomág mai̯ luŋg/pus un otíc făcúd‿la fi̯erár/şi pă fⁱiecáre pălămídă ō atinĝám la rădăĉín-acólo/i̯ar dacă i̯erᵉá álte burîi̯énⁱ/şi i̯erᵉá mai̯ dése/şî grîu i̯erá des/ca să nu stricăm‿î firili dă grîu̯/îl jumule̯áŋ‿cu mîna/...burîi̯énili//

vói̯cu me pétre̦
pátruzĕşîdᵘói̯ [de ani]

aşá să distrau̯ atúnĉa

dumínica cînd i̯erᵉá cîte̯-o sărbăto̯áre/i̯erᵉá cîţi̯-uŋ‿lăᵘutár în sat//şī...işá...îŋ‿cîte̯-o poi̯ánă/sau̯‿u dă̦vále-n márĝîne̯a satu-

104

lui̯/cū i̦nstruméntu respectív/cu vio̯áră/cu ᵘo cóbză/sau̯ cu un‿ţambál/sau̯ cu clanarétă/avẹám únu şî‿c-o clanarétă/care ne mai̯ cîntá//şi s-aduná tot tinerétu/toz‿băi̯éţi/fétē/să mai̯ strîngáu̯ şî mámi̯li fétẹlor/venẹá să vádă fétili/cu ĉíne jọac-acólo/cu ĉine.../şi...ne strîngám dă la dóoşpe şî pînă sẹára//acólo la distráctie//sẹára făĉám clicurⁱ/în î...cáse/dé‿ecsémpu cu rî́ndu//i̯eráu̯ ĉî̦n‿şase féte într-un...cᵘolţ acólo sau̯ p-o líniе/ástâ-sẹáră la úna/mî́i̯ne-sẹáră la álta/pói̯mîne-sẹáră la álta/cu rî́ndu/la úrmă i̯ár treĉá prin rotáţie//noi̯ băéţii̯...ne duĉám...acólo la clic/fiⁱecáre undē avẹá fétẹ-acólo pentru vorbít cu féte/pentru...şî‿fiecáre băi̯éţ să duĉáu̯ la clícu respectív/acólo únde...avẹáu̯ vórbă cu féte/să vorbẹáscă cu ẹa//şî așá să distráu̯ atúnĉa...duminica//

[Acelaşi]

793. GRATIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: BM

la porúmb

avẹán‿grijă să facⁱ...lᵘocurli...ᵘọgu̯are dă vára/ca să pun‿pᵘorúmᵖ primăvárā‿i̯ele//făĉᵉam locu ᵘogᵘór/vára sau̯ tu̯amna/prî́măvára cî̦n‿să dăsprimăvără/băgán‿grápa dă fi̯ĕr/şî-l grăpán‿cu grápa dă fi̯er/la úrmă ór îl făcán‿cîrlánⁱ/ᵘor îl punẹám la dóo brázde//dúpă ĉe răsărẹá porúmbu.../îl grăpán‿cu grápa dă fi̯ĕr/şî-l cîrpẹám//cînd ẹrᵉa bọabe lipsă/punẹám bọabe//la‿vro săptămínă şî ĉevá...dă zile/dóo/cînd înĉepẹá să ẹasă cîrpⁱitúra/îi̯ dan‿cu prăşîtọarẹa//dúpă prăşîtọáre/[ɛ] la pátru ĉin‿zílẹ ᵘo săptămínă/îi̯ dam ẹar dîn nou̯/şî plecán‿cū sápili//şî-l prăşám//i̯ár dîpă dóo trei̯ săptămîn dă zile/dacă-i̯ mai̯ dam ọ práşĕ/-i̯ mai̯ dam/dacă nu/

i̯ daŋ‿cu prăşîtu̯árẹa//ş^{î}‿cîŋ‿să ridicá p^{u}orúmbu cam [ɛ] la trei̯ sfértur dă métrụ-aşă‿sus/băgám rálița nọi̯/cu c^{u}orméne//îi̯ daŋ‿cu rálița cu c^{u}orméne//după ái̯à/cîn^{t}‿să c^{u}oĉ^{e}á p^{u}orúmbu/înĉepẹam să-l culeĝém//dă multe ^{u}or^{î}‿il culeĝ^{e}ám curăţá‿du pă f^{i}ir d-acoló dâ‿la cîm/‿şî dor venẹám acásă/şî...îl dăscărcám/dă múlte or îl culeĝ^{e}áŋ‿cu f^{u}oi̯//venẹáŋ‿şî făĉ^{e}áŋ‿grămád-acásă/şî sẹára/diminẹáţa dămúlt‿î/ [ɛ] părinţi ^{i}er^{e}á mai̯ bătrîŋ‿care stau̯ acásă/curăţá la porúmb//şî n^{u}oi̯ i̯ár cînd‿î venẹám pu̯áte dî‿la cîmp‿î.../tăẹáŋ‿c^{u}oĉéni pînâ‿pâ‿la prîŋz aşá/şî dacă să uscá nu mai̯ tĕẹám/venẹám ş^{î}...curăţáŋ‿cu tóţî la p^{u}orúm^{p}‿ş^{î}...//sẹára dacă vedẹáŋ‿că ^{i}éste ...sémne dă plọa^{i}o/nor ĉevá/îl urcám îm [ɛ] pătúle/în ţárcur cum le z [k] mai̯ zíĉe//şî...ásta i̯r^{e}á múŋca/tăẹáŋ‿c^{u}oĉéni/i̯-aduĉ^{e}ám acásâ‿coĉéni/-i̯ făĉ^{e}ám stógur^{î} acásâ coĉéni/şî‿termẹnám//î‿^{u}urma p^{u}orúmbului̯/trăbŭẹá să sămănăŋ‿grîu̯//

t^{u}óma a sándu [zis] t^{u}óma lu lizáke
şai̯zĕĉ...şî ^{u}opt [de ani]

grîu

ne duĉ^{e}ám/aráŋ l^{u}ócu...n^{u}oi̯ aíĉa obiǰnuisăm dă...îl aráŋ‿cu plúgu//î...comúna veĉínă d-aíĉa/buteşti/u‿sat care éste veĉíŋ‿cu n^{u}oi̯/ẹ́a îl sămăná/spărĝ^{e}á cărărli cu rálița//şî-l sămăná i̯ei̯ aşá/n^{u}oi̯ îl sămănám dúpâ ĉe arám l^{u}ócu/îl sămănám dăsúpra/băgáŋ‿grăp^{h}ili dă fi̯er/şî...îl grăpáŋ‿cu grăpili‿dă fi̯er/dac-avẹam ogu̯áre/făcúte mai̯ dîm timp‿î...î...î‿u̯ovezişti̯i̯/î‿socotél sau̯ u ...î...şî-l făĉ^{e}ám ^{u}ogór/îl sămănám aşá dădăsúpt^{î}/î...dăsúpra/ş^{î}‿la úrmă îl aráŋ‿cū plúgu dăsúpra//şî-l grăpáŋ c-ọ grapă dă nui̯éle//a [k] la nọi̯ ogór î‿úrmă ^{u}ove [ɛ] ^{u}ovezîştili/carẹ-o făcúsăŋ‿ca să preparăm pentru grîu̯.../pọáte că...i̯erẹá [ɛ] în m^{i}ijlocū la

106

u̯o tarlá care să punẹá pᵘorúm/nᵘoi̯ trăbuẹá să făĉém‿î...ca să púnẹn̯ să făĉén‿tarlá tᵘot úna/să nu fⁱíe bălțát‿î.../aíĉa um‿pogón dă grî́u̯/sau̯‿u ⁱalắturẹa ălántu cū...áltă sămănătúrạ//şî...aşá-i̯ făĉᵉám la grî́u̯//grî́u la úrmă primăvára dă multe u̯orⁱ/băgán̯‿grăpili‿dă fi̯ĕr//dă-l grăpáᵐ//irẹá pu̯áte bătúᵈ‿dạ ploi̯ mai̯‿i rău̯ dă tọámna/ástẹa/şî...băgán̯‿grắpʰili‿dă fi̯er/îl grăpám...//cînd înĉepẹá sạ-mpîrguⁱe.../îm‿pîrg aşá/cîn [ɛ] în̯gălbenẹá dă [ɛ] şî-nĉepúsĕ bóbu să-ntărẹáscă/ne duĉán̯‿cu séĉerⁱli.../şî îl sĕĉerán̯‿cu mîna// mai̯ tîrzî́u̯/mię mi̯-erᵉá cam urît [ɛ] séĉerẹa/că...mă durẹá mijlócu //an̯‿cătá‿ş-an̯‿lọat o seĉerătọáre d-ásta dă pọlọáĝe//ş‿punẹán̯‿cái la seĉerătu̯áre/şî-l tăẹán̯‿cu sĕĉerătu̯árẹa//ş‿lá‿úrmâ tăẹám um‿pᵘogón/dóo/nẹ-apucán̯‿şî-l legám/mái̯ venẹá cît-um̯‿veĉínⁱ/"nu că" zíĉe "ai̯ că ț-ajú‿şî i̯ou̯" zíĉe/"tái̯e ş p-al mi̯oᵘ cu s [k] maşîna gă.../úmbli mai̯ répede"//şⁱ...îl tăi̯ém/şⁱ...îl făĉᵉám la úrmă clăi̯/îl lu̯am dîn̯‿clăi̯/cîn [ɛ] togmẹám maşînâ‿dă treerát/că ⁱerẹá maşîn̯‿cu vapu̯áre dă treerát//şî...tomnẹám maşînạ/făĉᵉám ⁱăriẹ-acọlo/şî...áriⁱe unde să strîngâ grî́u/şⁱ...îl‿strîngᵉán‿dû pă cîmp/ îl făĉᵉám şîrⁱ/stógur/şî-nĉepẹám la úrmạ să...treerám/ne făĉᵉán̯‿căprării̯-aşá/u̯amen mai̯ mulț//şi intrám u̯amẹn mai̯ muls/că să nẹ-ajutắn̯/că nú să putẹá acóˡᵒ/alt‿î...[p] îi̯ pátru in̯ş trĕbui̯á sạ stẹa suz‿lā batózạ/să‿baĝe/dᵘói̯‿in̯j‿băgá-n̯‿cᵘoş/únu-ntr-o párte/ únu-ntr-ọ párte/primi̯á znópʰi dî‿lā cărúțe/că...trĕĝᵉá cărúțîli-n̯cărcáte cu znop/şî pă [ɛ] drẹápta şⁱ‿pă stîn̯ga la maşînạ/şî-i̯ dăzlegá/şî niⁱ dá nóo ắşte [ɛ] la [k] care erᵉám‿î dă băgám îm‿batᵘózạ...//îl treerán/dúpă ĉe-l treerám/venẹán̯‿cu grî́u̯-acásạ/îl aduĉᵉám/îl‿punẹám îm‿magazíi̯/e !/pentru tọámna-l prĕparám i̯ár// ne duĉᵉám şî-l dam la triu̯ón/aleĝᵉám ĉe erẹá bun/îl punẹán̯‿la ọ párte/îl‿împi̯etrám...cū pᵘorzᵘól/sau̯ cu pi̯atrâ vînạtă/şî-l sămănám i̯ar dîn nou̯//

107

[Cum se făcea treieratul înainte de a apărea... ?]

î...înaínte pînă să víⁱe [ɛ]/să făĉᵉá ariu̯ói̯/şî-l jucá cu cáⁱi//

[Cum ?]

să băteá̯ un ţărúş/prăşá i̯árba...dă príma dátă...unde făĉᵉá ariu̯óiu̯/băteá̯ un ţărúş...în mijlóc acoló/şî îl...ᵖuneá̯ cáⁱi/sau̯ bᵘói̯i//î...úni mai̯ legá şî cărúţâ/după ⁱei̯ aşá/dă să-mvîrteá̯/şî fúniᵉa/i̯ei̯ mergîm‿meréu̯ fúnia să strî̂ngᵉá pă ţărúşu̯-ola acoló...//e ! cînd ajunĝá dă să [ɛ] ᵛenisè/î̯l mai̯ săltá i̯ar cu fúrĉili...î‿suz‿d-acoló/şî-ntorĉᵉá bói la urm-amíntere̯a//să dăsfăĉe̯ã i̯ar fúnia/pînă cîn‿vede̯á că nu mai̯ rămúne boábe-n‿spíĉe/îl lo̯a/-l săltá/la úrmă da páil‿la o párte/strî̂ngᵉá grîu/î‿boábili dă grîu̯/e! cîn‿vede̯á că éste vînt‿î mai̯ bíne/să duĉᵉá şî...îl vînturá//grîu//şī mai̯ ere̯á [ɛ] vînturătᵘórⁱ/aşá le zîĉá/un‿fel dă maşînă/ˢ‿să duĉᵉá/da nu tᵘoţ/carē...vede̯á că...áre mai̯ pᵘosibilitáte/-l duĉá şî-l da pî‿la vînturăto̯áre-àe̯a/îmvîrte̯á dĩ‿i̯a/şî‿turnã‿i̯a/şî...áe̯a suflá ple̯áva/áste̯a//párte dĩ‿u̯amenⁱ‿îl‿î...puneá dîn‿cărúţă/-n dúblu/şî-l vînturá aşá la vînt//

[Acelaşi]

cu căruţa

m-am dus c-un ĉetăţᵉán d-aiĉᵉa/cáⁱi miei̯‿ere̯á la plug la...sămánaᵈ‿la grîu̯//şī am auzi‿că să caútă ŝᵉápa lā ĝúrĝu//ne̯-am dus în ĝúrĝu cu‿cai cu cărúţa cu ĉetăţᵉanu̯-óla/i̯-am plătiᵗ‿kíriⁱe/şī ne̯-am dus în ĝúrĝū/şî n-ăm [k] nu s-a cătát aşá bine//ş-am plecá‿dîn ĝúrĝu şū m-an‿dus într-ũ‿sat/în u̯onĉéşt//lîngă ĝúrĝu//am ajuns acoló-n‿gúra séri/şî...cîn‿ne̯-an‿dus acólo-n‿gúra séri/ă...vene̯á lúme̯a dĩ‿la culés d‿la po̯rumb//acoló să culeĝᵉá

108

mai̯ tîrzîu̯ porúmbu̯/pă báltă//cînd‿a văzú‿că e ĉeápă/pfō ! toţ a căşunát/"dă-n‿şî‿míe trei̯ fúni"/ălántu "dă-n‿şî‿míe ĉinĵ"/le făĉeá grăméz/în‿zéĉe ĉinşpi̯e minúte/an‿dăsfăcú‿toátă căruţa dă ĉeap/-am‿făcút-o grăméz//"noi̯ ne ducém acásă"/că ei̯ veneá dâ la cîmp/u̯ámeni/"şî veníŋ‿cu saĉi" zîĉe/"şî‿cu báni" zîĉe/"şî ne-o cîntăreşt atúns"/şî‿fiecáre-j lăsásĕ cît-um‿minteán//pă [ɛ] grămáda lui̯ dă ĉeápă/unde ş-o pusésĕ/cîti̯-uŋ‿semn acoló//s-a dus u̯ámeni/an‿dat-o/e !//am pleeá‿d-acoló...//cam îmmurĝise-aşá//ş-am luat-o písti‿uŋ‿cîmp/ca să işîm písti‿uŋ‿cîmp/că ne spusése u̯ameni/gă...ş-ăla cu cái‿ş‿cu căruţa să grăbi̯á/zîĉeá că să...vie ...acásă/că...áre şî‿iel...//am işît înapoi̯/care va să îcă p‿la şoseá.../ş‿cînd am venít aiĉea...la pángăl[1] /d-am urcát‿să venim înspre...î...gimpáţ[2].../ie o pădúre-acoló//pă ĉe timp o fi fost/ [ɛ] puáte c-o fi fost pî la mi̯ézu nópţi/pî‿la unu doo/nuapteá ...//ch ă núma noi̯ doi̯ inşi ireám într-o căruţă/alţ tovarăj‿n-áveam//t cît o singură căruţă/şî io cū u̯ómu care ereá cu kiria/şî‿mîná cái//mi s-a părú‿dă dăpárte/o licurătúr-aşá dă foc/dă ţigáre//da io‿ul făcui̯ atént‿pă.../că kar‿î ie [ɛ] mi-ereá rúdă óm-ŏla/ereá cumnát cu táta//ţîneá pă sora mámi/omu-ŏsta care ereá cu căruţa//

zîg‿"măi̯ neícă !//bă "zîg/"luaş mă seáma ? că" zîc..."párcă ie o [ɛ] o ţigáre-aşá să véde/parc-o phiti" zîc//

"mă" ĉ-"o văzúi̯ şî‿io"//

"mă" zîc/"fi atent !"//

am mĕrz‿noi̯ cu cái-nĉet înĉet/pînă să intrăm îm‿pădúre//cînd am intrát îm‿pădúre/..."bă" zîc/"ia-i̯ la trap.../şî fi atént"// mai̯ merserăm pîn-am intrát îm‿pădúre ca vro doo‿ste dă métri şî ...//mi să părú ĉevaşleá că trecú píste şoseá şî-m‿párteá dă

---

1 Numele unei păduri.

2 Comună între Giurgiu şi Videle.

dî́n̦colẹa//îm‿pártẹa ĉ^eai̯^lalt^î//n̥ĉepú páru să zbîrlẹásc-așá dâ/sîn‿h̦^uóț^î !//

"bă" zîc.../"pún-te cît o putẹá cá^ii.../să fúgă"/nẹ-an̦‿culcá‿pă brînĉ/"cúlcă-te pă brîn̦ș/că să nu ne lovẹáscă//și pún-te cu c^uodí^ea bíĉuluí̯ pă ĝĕnúkili cáilor dî^u‿^urmă/cît o putẹá ^iei̯ să fugâ//dă-i̯‿im‿mă-sa pă gáță/că" zîg/"n-o să ne-ñemerẹáscă ^iei̯ s-apúĉe cálu dă dîrlóg/ca să-ntọárcă‿cărúța să‿ne răstọárn̥"//

așá‿a făcút//néică-mio ăstạ//ș^î‿cînd am ajún̦s acọló/ș-a sărit^î...d^uoi̯ dîm‿párte-ăẹă/și vrọ trei̯ dîm‿pártẹa dă únde ni să părúsă/dîm‿pártẹa drẹáptă/cum̦‿venẹám n^uoi̯ acás//că cînd a dut u [k] cînd a dat únu cu o măĉúcă/s-a retezá‿dă dríĉu cărúți/ș-a rămás...măĉúc-aẹa care erẹá cu atîta¹ dî...dîn̦‿cuada iei̯/a rămás în̦‿cărúță la n^uọi̯//ș-an̦‿scăpá^d/mî́nă/mî́nă/cînd am ajún̦s la drúmu care merĝ^eá-n̦spre gimpáț.../la stî́n̦ga acọló/în drẹápta/la c^uolț/...să făĉ^eá tîrg//săptămî́nál//acoló nește mocán d-ăștẹa cu cărúțîli/t^uot așá traj/nù-nĉepusără [k] prẹa puțîne v^yite-nĉepúse să vi^ie la tîrg.../cîn‿am ajún̦s î n^uoi̯ cu cărúț-acọló//^uopriră̄n̦ cá^ii/că‿mai̯ avẹám pădúre...i̯ár dă trĕcút//am oprí‿cá^ii lā...tîrg acọló/le arâtárăn̦‿la mocáni̯-eẹa/cîm̦‿văzúră ^îăẹa/"bă" ĉe..."máre curáj aț avú/ș-aț avú‿noró‿c-as‿scăpát/că vă omorá/vă făĉ^eá/vă dreĝ^eá..."//n-am mai̯ plecá‿d-acọló...pînă dîmi̯nẹáța/cîn̦‿s-a făcú‿ziuo//am plecá‿dimineáța/ș-am̦‿venít^î...núma pă zî pîn-acásă//

ș^î‿ma‿mi s-a-ntîmplát aiĉ^ea/dîn̦colo dă cîmpulún^c/t^uot cu ĉápă//la cîndéști...dă dẹal/dă dî́n̦colo dă cîmpulún̦g//am traz‿la un ĉetețẹán în̦‿cúrte//ĉetățẹanu-ósta/pădurár//și i̯el să duĉ^eá/cîm‿m-a văzút acọlẹá-n ĉentru/unde erẹá ca um̦‿fel dă...piáță-n̦‿sat acọló/...^îă...cînd a văzú‿cu ĉ^eápă/ma avẹám puțînă‿ĉ^eápă//

și i̯el ĉe mă rọágă ?/"dómle" zîĉe/"dă-n̦‿și mie dóo funi^i dă ĉ^eápă/lasă-mi-lẹ-aĉilẹa/că" zîĉe "i̯o am să trî́méd‿băi̯átu/să le i̯a/

---

1 Gest: cca 30 de cm.

110

dau̯ v^{u}órbă" ĉe "pă ĉinevá la băĝá/să vi^{i}e să le ĝa/s ţe-adúgă... şî báni/s-o cîntăréş/şî i̯a băĝát^{u}"//

"bíne dóm^{le}"//

^{u}ómu s-a dus/ş s-a văzú dă trĝábă//

în gúra séri cîm víne...băi̯átū.../ĉe "n^{i}éne" zîĉē/"i̯o sûm băi̯átu pădurárului̯"//

"da dómnŭle/ui̯ť-ăi̯ dóo fúni dă ĉ^{e}áp^{î}"//afáră dă álĝa ma avĝám ...vro ĉín şase fúni^{i}//"úi̯te/tát-tu a zîs că să i̯ei̯ p-ástĝa do^{u}/ p-ástĝa i̯-a plăcú/p-ástĝa i̯o i lĝ-an dat úi̯tě la o párte"//

"da" zíĉe/"ĉ [k] úi̯te ĉe te ro^{c} pă matále" zíĉe/"mai̯ stai̯ aĉílĝa ?"//

"mă tái̯că" zîc î/"i̯o ştu ĉe să fag ?"zî^{c}/ "că...i̯o" zîc "aĉílĝa...sîngur aĉílĝa să stau̯ nĝáptĝa/i̯o sînt osteni du pă drum/ aj vrĝa să trac şî i̯o^{u} la ĉinevásłĝa-n cúrte"//

"néne păi̯ dacă ^{i}e vórba" ĉe/"mérj la n^{u}oi̯ acásă" zîĉe//"şî d^{u}or^{m} la n^{u}oi̯ in cúrte"//

"bíne//da nu stai̯ mul^{d}" zîc//

ĉe "nu/v^{i}iu̯"//

s-a duz băĝátu/ş-a véni pă-ntunéri/că i̯el s-a duz la al băi̯át//a sta cu ^{î}ăla/a venít/m-an dus ş^{î} la i̯el acásă//sĝara m-a [ɛ]p^{u}oftít...părinţi/că venise cîn nĝ-an duz n^{u}oi̯ şî tás-su//că i̯el a-ntîrzi^{e}á băi̯átu//^{m}-a p^{u}ofti la más/-am mînca^{d}/m-a rugá să d^{u}orm în cásă/n-ám vru să d^{u}orm în cásă//^{i}ĝrĝa tĝamnă//avĝam... ^{u}o şúbă pă míne...//

"dómle" zíĉe/"dă ĉe ? că aíĉa la míne-n cúrte..."/

"dómle nu d-álĉevá" zîc/"i̯e cá^{i}i" zîc/"pĝáte să-ncúrcă cái/ ĉíne ştie cúm/rúpe căpéstr^{î}li/mai̯..."//

"dómle" zíĉe/"gáta" z^{î}ĉe/"úi̯te-z mai̯ dau̯ ş^{î} i̯o sárica mĝa"// avĝá o sárică d-ástĝa/cum i̯e la múnte dî...//

mi̯-á da‿şî‿i̯el sárica/m-an‿dus îŋ‿cărúţ-acoló/burúe̯án ave̯ám/fîŋ‿la cai̯/mi̯-a da‿şî i̯el [ɛ] i̯ar aşá um‿braţ/ş^{î}‿le̯-am puz‿la cáe̯-acólo-ŋ‿cărúţă/şî m-aŋ‿culcát...//cá^{i}i mîŋcá/c^{î}‿i̯-aŋ‿legá‿la cărúţă/mîŋcá dîŋ‿cărúţă/ş^{î}‿i̯o m-aŋ‿culcád‿la b^{u}ótu l^{u}or/ş^{î}‿cu cápu pă̄...teŋculéţu̯-ŏla dă ĉ^{e}ápă care-m‿mai̯ rămăsése/şáse şápte fúnii̯ acoló//îŋ‿c^{u}oşări^{i}e ĩ‿^{u}úrmă//nu̯ápte̯à/a yenít aşà...mai̯ tîrziu̯ nişte phicătúr/da pînă să-nĉ^{e}ápă plu̯ai̯à.../i̯o văzúi̯ că-nĉepúsĕ să fúlĝe̯re//ʾe ! mă uitái̯/zîc "^{u}o să plóo" zîc/"da/n-áre nimíca" zîc^{h}//av [ɛ] av^{e}áŋ‿şî şúbi̯le̯-ále̯a/şî zîg‿"mă du‿pă príspă"//la i̯ei̯ acoló//stam aşá//băgát în̄ şúba me̯a/şî cu sárica ălora púsă pă míne/fînu ^{n}îŋ‿cărúţă/da m-am pomenít odátă[1]... /párcă mişcá ĉineváş^{î}le̯a la cápu mi̯ou̯ aşá//i̯el/veníse f^{j}ís-său̯.../şî i̯el a zîs că do̯rm//i̯o ave̯áŋ‿fúrca dă fi̯er/că în t^{u}o‿tímpu plecáŋ‿cu fúrca dă fi̯e̯r la míne̯//i̯o am dăşkís ^{u}ók-aşá cum i̯ere̯áŋ‿culcát^{î}/şî m-am ui̯tá‿zîc/"să sai̯‿îŋ‿sus/pînă‿cînd oi̯ sări-ŋ‿suz/mă lovéşte ásta"//stam aşá şî mă uitám//um‿băe̯át/i̯ere̯á-nal‿băe̯átu/şî...îl v^{y}izásen‿dă cîm‿m-an‿dus cu i̯el cu cărúţa//"mă" zîc "ăsta párc-ar fi băe̯átū care au̯ [ɛ] venít i̯o cu i̯el pă cărúţă"//a vení‿ş-a tras o fúni^{i}e dă ĉ^{e}ā́pă/frumōs/l-aŋ‿lăsát/a stat//zîg‿"lásă-l/mŏ ui̯‿dúpă ĉ-o plecá să vedém/i̯ése dîŋ‿cúrte ?/dacă i̯ése dîŋ‿cúrte‿e̯o mă dug"‿zîc "şî/ strig păduráru"//că i̯el pŏ‿órunde să duĉ^{e}á cu fúnie̯-ăe̯ă dă ĉ^{e}ápă/curá f^{u}oi̯/că ^{i}ere̯á uscátă//şî f^{u}óile̯-ále̯a rămîné̯a c^{u}ole̯á c^{u}ole̯á/f^{u}oi̯//şî‿te duĉ^{e}ái̯ pă úrma lui̯/cā dúpă úrma dă i̯épure pā zăpádă//v^{î}ăt‿că nú i̯əse la pu̯ártă băe̯átu/şi intră-ntr-un ĉelár la cása lo̯r aco̯ló//la spáte̯//cu fúni^{e}a//i̯o "ei̯" zîc/"i̯e băe̯átu ăsto̯ra/cum mi să părú míe̯/i̯a lásă-l z‿vedén‿ĉé mai̯ fáĉe"//mai̯ víne îŋc‿o dátă şî ma‿e̯a úna//ş^{î}‿să dúĉe cu e̯a acólo̯//da l-a^{u}uzíi̯ la úrmă mai̯ tîrzîu̯/n-á mai̯ venít/ále̯ dóo̯ fúni̯//v^{u}orbínd aşá/pă şo̯ápte/mi să păre̯á míe̯/da zîĉáŋ‿că zîc‿î..."mi să páre"/da i̯el

---

[1] Mişcă mîinile pe faţa de masă încercînd să sugereze un zgomot uşor.

112

dă unde/cu priⁱetẹnu care fusese la i̯el/ăla venise/la i̯el/şî cu ăla făcuse trampa ca să vⁱie să fure ĉᵉapă/să-i̯ dẹa ş-ălụẹa ĉᵉapă/că ta-sou̯ lụase doo funi//da ⁱăla/s-ó ẹa dă pᵘomană//an stat/nu s-a mai̯ lipⁱi somnu dă mine/nu nimic/an sta pînă diminẹaţa//cîn s-a lumina dă ziu̯o/i̯ou̯...pă-ntuneric aşa/nu să sculase/mă ui̯tai̯/"fᵘoi̯" zîc/mŏ ui̯tai̯/zîc "să vedem pọate" zîc/"are uşă/în [k] la capu dă dîncolo" zîg/"la ĉelarᵘ-ŏla" zîc/"şi i̯ese la sosẹa"//n-à avut uşă/dăcît ast-a fᵘosᵗ/prima uşă/numai̯ fᵘoi̯ dă... ĉᵉapă-n nic ọ parte/şî...î ᵘurmă după ĉ-a făcut i̯el operaţiẹ-àsta/a veni şî cîtẹova picătur dă plọaⁱe//ş-a rămas fᵘoili dă ĉᵉapă lipite dă pămîn/dacă lẹ-a udat//nu lẹ-a mai̯ lụa vîntu/că dacă ⁱerẹa uscatẹ-aşa/j bătẹa vîntu/le ducᵉa mai̯ dăparte-ncolo//ş-a rămas tụate pă lᵘoc//dă prima datạ/ [ɛ] am văzu pă mama... băẹatulu-óstui̯a/ⁱişît-afară//

"mă tai̯că" zîc î/"s-a sculat"/că pă ta-su ⁱiu̯on îl kema/"s-a sculat iu̯on ?"//

ĉe "nu s-a scula pîn-acu"/

"da băi̯atu" zîc/"s-a sculat ?"//

ĉe "nu"//

zî "cîn s-o scula ⁱiu̯on" zîc î/"aj vrẹa sạ stau̯ dă vᵘorbă cu i̯el" zîc/cu t [ɛ] adică cu tat-al băi̯atului̯//

cîn s-a sculat/i̯-a spus [ɛ] bac sẹama/soţîẹa/nevastă-sa//că vⁱine la mine//"ĉe ⁱe nẹa tᵘoma ?"//mă aflasĕ...cum mă kamạ/dă sẹarạ//

"domle" zîc/"ui̯tẹ care e socotẹala" zîc/"nu vă supăraţ//i̯o an zîs că trac şᶦ i̯oᵘ într-o curte dă u̯amen ĉinstiţ//da ui̯te ĉe s-a-ntîmplat//fⁱie că ⁱerẹam i̯ou̯ mᵘort/fʰie că-l omoram i̯o/că băgam furca dă fi̯er//da ur [k] am urmări sᵘocᵘotẹal-asta/dacă i̯şa la drum/i̯o lụam furca dă fi̯er/ʲ mă lụan dîpă i̯el/ş te strigan şᶦ pă dumnẹata/ᵘor o băgam î i̯el cînd erẹa la căruţ-atuncᵉa/că i̯el...

trăĝᵉá dă...fúnie/şi i̯o putẹán să ẹau̯ fúrca d lîngă míne să fac ...púf ! ĩ i̯el//ŭi̯tẹ-a veni ş-a lu̯aᵗ...dă dóo ᵘor ŝápă// [ɛ] fíe că s-a rup funiᵉa/fʰíe c-a lu̯a dóo fúnii̯"/zîc "ásta nu ştu" zîc/"ş-a intráᵗ cu i̯a" zîc/"ui̯tẹ-aiĉ//nu v̯ă credéţ ?/i̯a/lu̯as/úi̯te// ş-ui̯táţî-vă cum ⁱe fᵘóil dă ĉᵉápă"//

cînd a intrá tát-so acoló-năúntru/le pusése dup-o butíⁱe/ d-ástẹa márîli dă strînĝᵉá...prúne/pu̯áme d-ásta ca să fácă ţui̯că// după i̯a acoló găséşte/şî...i̯a ᵘómu alẹ dóo fúnii̯ dă ĉᵉápă/şî mi lẹ-adúĉe...//şî íntră-n̦ cásă.../ş-a lu̯a pă fʰí-so la ᵘomór dîn... dîn ţu̯ále//îl omorá ca pă u̯óţî dă cai̯/

şî i̯el ţîpá/că "lásă-mă"/că "úi̯te să-s spui̯ cum am făcút/că [ɛ] băgátu cutáre"/nu ştu/górgiţă/nu ştu cum...zîĉᵉá acoló i̯el că-l kámă p-ăla/"i̯él m-a puz la cále/că i̯ei̯ n-áre ĉᵉápă//ş-a zîs că dac-a auzî că noi̯ an lu̯a ĉᵉápă/să-i̯ i̯au̯ şî lui̯ dóo fúnii̯ dă ĉᵉápă"//

l-a bătú/ĉe mai̯/i̯eu̯ [ɛ] sẵ-îam cáⁱi" zîc/"să plec să mă duc să vîns p-ái̯lantă" zîc/că [ɛ] în dădásă ᵘómu/ĉe-n̦ rămăsésẹ dă sẹára/în dădáse ş p-álẹ dóo fúni...//m-am pᵘomeni cu i̯el/

"dacă ⁱe vᵘórba că plej d la míne dîn cúrte/şî nu vⁱi să i̯ei̯ mása şî pleĉ"/

am intrád la úrmă/ca ăla...fᵘorţát/ĉe mai̯ dî cọlo pînă cᵘólo //am mîncát/şî m-a rugát/nú i̯el/că i̯el a işît afáră...nu ştu dă ĉe/şî nevástă-sa rîmăsésẹ-acoló/la másă/şî m-a rugád nevásă-sa//

"nẹa tᵘóma/tē rᵘog" zîĉe/"pă bătrînéţẹa dumʸitále" zîĉe/[...] "nú mai̯ spúne" zîĉe/"-n̦ sad" zîĉe/"ĉe s-a-ntîmplád la noi̯ in̦ cúrte" zîĉe/"că ne fáĉen dă rîs"//

şî n-am spus pîn-acúma//

[Acelaşi]

114

lupu̯ái̯ca

s-a spart aíĉa la n^{u}oi̯ ũ‿izláz/că s-a lu̯a‿pămîntu/-l dădáse la...cu ^{u}óbşte̯a//ş-a spart ũ‿izláz//ş-apucáse şî comúna veĉínă cîrtoján dî‿la n^{u}oi̯/dîn izlázu‿ósta‿al n^{u}óstru/că̯‿le̯-a mai̯ da‿lor um‿plan//dâ la ^{u}otár dâ la purán/şî‿pînă la vînăt^{u}ór^{i}/la pădúre̯-acoló//ş [k] dîm‿moşíe̯a grăţii̯//şī prímu an‿cîn‿s-a spar/s-a pus cu p^{u}orúmb//şî to̯ámna s-a sămăná‿grîu̯//şî vára la rusálii̯/s-a dus‿î să scu̯áţă̯ pălăm^{y}ida dî‿la grîu̯//u̯ámen-ée̯a...dîn‿cîrtoján d-acoló/cun‿scote̯án‿şî n^{u}oi̯‿im párte̯a no̯ást^{r}ă//îns-acoló/^{u}o le̯ásă dă p^{u}orumbár^{i}//şî...fhíne dă grîu̯/p-acoló pîm‿p^{u}orumbár/pĩ‿^{î}áste̯a/^{h}a văzút un‿culcúş acoló i̯el/i̯el a zîs că s‿să úi̯te dă i̯épure/să vázä nú‿găséşte pîm p^{u}orumbár-ee̯á/pĩ‿i̯árb-ae̯a/pîn‿grîu̯-o̯la-şá des/vũ‿i̯épure p-acoló ?//cî‿véde un‿culcúş acoló cu doi̯ căţéi̯// a rămás trăznít/culcúşu máre/"mă ĉe‿e căţéi̯-éşte̯a/ĉe‿e cu ^{i}ei̯ ?" //ş-a da‿se̯áma i̯el/le̯-a lu̯a‿se̯a^{m}/"ăşte̯a" ĉe "i̯e pui̯ dă lup^{î}"// i̯-a lu̯at ^{u}ómu/frum^{u}ós/s-a dus cu ^{i}ei̯ acásă/s-a duz‿la bolintín/şî i̯-a vîndú‿şî‿i̯él//la bolintín//însă lupu̯ái̯ca.../i̯a s-a sîmţít‿î ...rōu̯ fără căţéi̯//şî láptili n-a[ɛ]ve̯á ĉíne s-ō súgă/nú‿nimíc.../

noi̯ ave̯ám un ţarc//dă nui̯éle̯-aşá făcú^{d}/dă ţîne̯ám ĩ‿i̯el/în‿log‿dă magazí^{i}e/^{i}ere̯á ţárcur^{i} atúnĉ^{e}a pă timpu/acúma s-a făcú‿magazíi̯ as/împletí^{d} dă nui̯éle tot aşá/lipít cu pămîn/spo^{i}ít/şî ţîne̯ám ĩ‿i̯el grîu̯/^{u}ováz...//şî i̯ere̯a pus pă níşte buturúĝ//ş-ave̯á loc‿ĩ...dădăsúptu lui̯ să íntre s [k] la‿adăp^{u}ós şî gă^{i}íni/şî cíi̯ne/ş-un...//ş-ave̯ám o căţe̯á//şî fătáse căţa̯o̯a‿acoló dădăsúpt// căţéi̯//i̯a‿a umblát^{î}/să fúre căţéi/ca să...îi̯ púi̯e s-o súgă pă e̯a la...zoto̯áre/la ţíţe//ş-am auzí‿no̯ápte̯a căţe̯áo̯a//t^{u}ot cas-ásta ^{u}o ave̯ám//şî t^{u}ot aşá işám p^{î}‿la spá^{te}//cînd am işít i̯o dă príma dată̯ cînd am auzí‿căţe̯áu̯a ţîpîn/căţáu̯a vene̯á pă fúndu-ósta‿aíĉa/

jî‿venẹá-m‿fáț-aicᵉa/dă frícă//am ișî́‿la spátẹ/-am‿văzút/an‿zîs că ⁱe un‿cî́i̯ne//alergá dîpă i̯á/ca s-o zgornẹáscă/ca să pu̯a‿să íntre ẹa/ca să ẹa cățéⁱi//ĉe mi̯-a dad‿mie-n‿gînd ?/n-ávẹan‿grajd/avẹán ni̯ște coșáre dă țînẹám vⁱítili/nu ⁱẹrẹá ca acúma/cu grájdur dă cărămídă/dă astᵉ ...//mă dug‿la coșár acólo să ẹau̯ fu [k] șî i̯au̯ fúrca dă fi̯er/...ș-o adúg‿la úșa dîn‿spáte d-aicâ//unde ișîm noi̯ pă...//ș-o laz‿răzmát-acólọ//și íntru-n‿cásă//

tát-al mi̯eu̯ mă-ntrẹábă"ĉe‿ẹrẹá mă ?"//

zîc "un‿cî́i̯nẹ-alergá după cățá"//

m-an‿culcát ẹar//n-a trĕcút o jumá‿dă ᵘoră/și ẹár auzírăn‿cățᵉaọa kelălăín//am ișî́t atúnĉᵉa répede/și i̯au̯ fúrca dă fi̯er/ș-o tai̯ dă fúgă//că i̯ár o văzúi̯ că alergá/că ẹrẹá ᵘo lumínă/frumós de !/la rusáli̯//i̯a a vru‿să saⁱe písté‿o ulúcă//șî‿cînd a vru‿să saⁱe pístẹ-o ulúcă/da i̯o fără să ști̯u că ⁱe lupu̯ái̯că//am dat cu fúrca dă fi̯er//și n-a mai̯ putú‿să mai̯ saⁱe/ș-a căzú‿jᵘos//șî‿cînd am săltát al dói̯lẹa ca să mai̯ dau̯/mi̯-a prins‿î...fúrca dă fi̯er cu gúra ș‿cū...lábili‿dă la pʰicu̯áre dă dînáintẹ//i̯o cînd am‿văzút atúnĉ/am încépu‿să...strîg/

"măi̯ tátă/băi̯ tátă/i̯eș afáră/că "zîg‿"ⁱe un‿cî́i̯ne turbát"//

i̯o an‿zîs că ⁱe cîi̯ne turbát//

um‿vecín d-aicâ/dan dílă/ásta‿ẹrẹá culcáᵗ‿pă príspă//i̯el a auzî́t/mai̯ répede/pînă să ẹásă táta dîn‿cásă/a venít ála/ála dᵘor a sări‿dú‿pă príspă/șî...//avẹá un‿cî́i̯nẹ máre/floríu̯/ástẹ//da ẹo n-àm‿așteptát pînă să vⁱíe níĉ‿éla/că mi̯-erᵉá frícă că/i̯erᵉá cam sus așá/și [ɛ] mi̯-erᵉa frícă că zîc "alúnẹcă" zîc/"píste míne" zîc//și las fúrca‿așá-n‿jᵘos cu ẹa/ș-o-ngoldésc î‿ᵘulúcă/și c [ɛ] i̯a cînd a vru‿să fúgă/cum mẹ-a [ɛ] vení‿míe binẹ-atúnĉ/c-an‿lovít-ọ aíĉ‿în nas//ș‿cînd a venít‿î dan dílă ásta/i̯o dam meréu̯ î‿i̯a jᵘos/i̯o‿ô omorísem//da cînd a símți‿cîi̯niˡi/că cî́i̯nilⁱ s-a

116

lu̯a dúpă i̯el/ş^{î} cînd a intrát în̯ cúrte/ş-a simţí cî́i̯nili... mir^{u}ósu̯-ọsta dă lup/s-a repezî́d la i̯a/şî...mîrî́i̯a cî́i̯nil^{i}/trăĝ^{e}á cî́i̯nili dîn i̯a/lătrá cî́i̯nili pă i̯a acọló/

"bă" zîĉe/"f^{i}iţ-ar cî́i̯nili al i̯áca cui̯" i̯el//ĉe "ăsta ^{i}e turbá"/zîĉ^{e} "-acúma n-áven dắcî să mérĝen̯ cu e̯a la gîrlă̦ coló/pă nisipurle̯-ále̯a/sọ̆ e̯au̯ um braz dă pa^{i}e/z mérĝen̯ s-o pîrlím/să dau̯ cî́i̯ni^{l}i pîm̯ fum//că ^{i}e cî́i̯ni^{l}i turbá" zîĉe/"ş turbe̯áz-acú ş-al mi̯ĕu̯/că" z^{î}ĉ^{e} "-a puz gúra[ɛ]pă e̯a" zîĉe//

am̯ făcút o pi̯édică̦/cu laţ/ş-am pus-o dă p^{i}iĉ^{u}ór/ş-an̯ lọát-o tîrî́ş//şî i̯el cu cî́i̯ni^{l}i şî cu fúrca/i̯-an da fúrca lui̯//a ş lu̯at um braz dă pa^{i}e dă̦ la i̯el/că i̯e pe̯ste drum aĉíle̯a/veĉin aĉí/ne̯-an dus cu e̯a la gîrlă̦//am pus pai̯li pă e̯a/^{e}-an da foc/a lu̯at i̯el cî́i̯nili-m bráţe̯/l-a trĕcú pîm̯ fum/i̯o am...dat fúrca pîm̯ fúm-ùla p-acọló/^{î}ăşte̯a bătrî́ni cu v^{u}órbil^{i} lor/că̦..."dacă-i̯ dai̯ [!] pîm̯ fum" zîĉe/"nú mai̯ turbe̯ază̦" zîĉe̯//gáta//dimine̯áţa/^{i}er^{e}a zi dă sărbătọáre/de ! la rusáli^{i}//

um m^{u}oj bătrî́n/moj necşúţu le̯aótă̦//"ĉ-ave̯ái̯ mă"/zîĉ "-áz-noapte dă [r] dă ţî́pai̯ ?"//

"păi̯" zîc/"ui̯te [ɛ] aşá/un̯ cî́i̯ne turbát er^{e}á..."/

"mă !/dá dacă" zîĉe "^{i}e lupu̯áic-ae̯a mă̦" zîĉe/"care i̯-a lu̯at ắe̯a púi dă lub"/zîĉe/"dă i̯-a vî́ndú la bolintín ?"//

an̯ rămás trăznit aşá atúnĉ^{e}a//şî i̯ere̯á şî...ne̯a dan ^{î}ásta/dílă/cum îs spuséi̯/u̯ámen mai̯ mulţ^{i} aco^{lo}//"i̯a ai̯ mă să mérĝen̯ j noi̯ la gîrlă/să̦ vedém ĉe e"//am plecát u̯amen mulz la gîrlă̦ z ne ui̯tắn̯ la e̯á//cîn ne duĉém la e̯a/niçte [k] dóo ţîţe̯-aşa/pline dă̦ lápte̯-aşá/ [ɛ] zotọárle̯-áste̯a/plinĕ aşá/parcă zîĉ^{e}ai̯ că ^{i}e d-o căpră̦ d-ále̯a carē...i̯e tînă̦r̄//aşá ^{î}er^{e}a dă lun̯ş/ş^{î}.../cînd o-torĉém pă párte̯-ai̯lántă̦/şî vedém păru̯-ọla/şî văzúră̦m...urekile̯-àle̯-aşá/şî b^{u}ot-ọla lun̯c/şî cu̯áda/to flocọá.../atúnĉ^{e}a m^{i}i s-a făcú‿frícă̦/

zîg ‿"bă/ásta e lupu̯ái̯că" zîc//

ne̯a dan ĉê ‿"ō/ĉíne ne púse mă ?/f^ⁱír-ar máma i̯ei̯ a i̯áca cui̯" zîĉe/"s-o pîrlí‿n/că" zîĉe "n^ᵘoi̯...lu̯am paràle" ᶻĉe "pă pi̯éle̯a ⁱei̯"//

păi̯...pi̯ste dóo ᵘóre s [k] dacă s-a mai̯ dus ĉineváş^île̯a/n-a mai̯ găsí‿dîn‿lupu̯ai̯c-ae̯ă nimíca/că̦...feméi̯ d-áste̯a cáre ᶻíĉe că fáĉe/că dréĝe/e̯-a sc^ᵘos ᵘóki/că dacă să să ĉérte/să fréĉe u̯óki/ [ɛ]la lupu̯ái̯că/să ĉérte/să nu mai̯‿i...térmene gáşca/z̄ă‿nu mai̯...// ē/beregáta e̯-a lu̯at-o/că să úrle pă beregátă̦/s-ale̯ágă práfu şî [ɛ] /ē/álţî‿e̯-a lu̯ad‿dîn...pi̯éle̯-ae̯a care ră̦măsése cu ásta dă pune̯á la hăţur la cai̯.../înnăúntru lā...la cai̯//cîm‿pune̯á násu cálu̯-ŏsta ca să miru̯ásă p-ălálţu/mirose̯á‿a p [ɛ] pi̯éle dă lup/a lup//şî-nĉepe̯á cái să sa^ⁱe-n‿sus/să fácă ca to̯áte bîzdîgăn^ᶦˡ/ sĉ^ᵉa că e cai̯...grozáv ră̦u̯ áe̯a/şî ⁱei̯ făĉ^ᵉá săráĉi dă frícă că mirose̯ā pi̯éle̯-ae̯ă dă lup//da/m^ⁱi s-a-ntîmplát ástă̦//

[Acelaşi]

aşá fáĉe fétili

[Se mai întîmplă ca miresele să fugă fără voia părinţilor ?]

ē^ⁱ/de !//păi̯ mai̯ mult să duĉ^ᵉa-ñaínte̯-aşá fără părí‿ns‿să le ştí^ⁱe//ácú nu pre̯a să mai̯ dug ajá/da atúnĉ^ᵉa să duĉe̯á//plècáu̯// kár...

[S-a întîmplat aşa cu vreuna ?]

d^îa//păi̯ kár o sor-a lū‿t^ᵘóma//a plecát cū...bărbátu ⁱei̯ care l-áre acúma/a plecá‿s-a dus î‿^îáltu sa^ᵈ/dîn̦colo/-n̦‿cîrtoján^ⁱ //á‿plecá‿s^ᵘoţu mi̯eu̯/că‿er^ᵉá/umblā‿^ⁱizméne̯-atúnĉ^ᵉa/ere̯á [k] ave̯á cămáşă şî̃‿^ⁱizméne//ş-a plecát ómu mi̯eu̯ îm‿papúĉ/şi cū cămáşa/jî

118

ⁱeréa un nămᵘól așá/cam nămᵘol/ș-a lu̯at-o pŏ lúncă/să dúcă mai̯ répede să-i̯ i̯ásă-ñainte̯/pă ĉín să mai̯ prínză ?/că i̯ei̯ s-a pitít î la úni-m pᵘod acoló/la ne̯ámurli...lᵘor//și ⁱel pă ĉíⁿᵉ s mai̯ găsᶜᵃ/c-a venít tᵘót un nămᵘól//cîm vʸíne̯/dimine̯áța/vʸíne plocᵘónu//vʸíne plocᵘónu dimine̯áța//îăsta î îamărît/tătărît/i̯el șî cu părínți/cu tá-său̯/mă-sa nu pre̯a eréa așá//ca múma de ! dă fátă/ī i̯-e mai̯ mílă//vʸíne plocónu/ăsta nu acásă..."//ᵘo sᵘórá/áe̯a d-a murít/dă spui̯ i̯o c-a murí cu mắ-sa ᵘodátă/apro̯ápe̯-aĉíle̯a/auzî́ c-a vení plocónu//vⁱíne/víne̯-äiĉä//ă̄/că așá/că-ncoló/dă fúga la îăsta și-i̯ spúne//că eréa la un îmvățătᵘór aĉílo̯ä//să ĉe șî-i̯ spúne ăstue̯a/vʸíne ásta//cînd áe̯a vⁱíne/i̯o tămán pite̯ám plocᵘónu//băutúra/tu̯áte/le pʰite̯án/zîc "să nu le vázá i̯el"/zîg "le scoz la úrmă"/zîc "ĉe ?"//cîm mă găséște/șî cínd e̯á stícla/șî cîn dắ cu i̯a d-a zvîrlíta [!]/șî...și mai̯ spárĝe-ncă úna cu țúi̯că/șî le vársă...//

"dă ĉe mă faș tu așá ?/dá ĉe mă ?/că ⁱe sᵘóru-ta/ĉé dac-a făcút așá ?//așá fáĉe fétili"//mie mi̯-eʳe̯a mílă zîg/"dă ĉe să nu-i̯ primés plocᵘonu" zîc//

s-a-ñăcăjî/da po úrmă s-au̯ împăcát//

sándu iléna
șai̯jnoo [de ani]

cínipa

cínipa ᵘō sămănám/ará lᵘócu/ș-ul sămănám//și pă úrmă crește̯a/ș-o culeĝe̯am p-á dă váră//că eréa áltă cínipă dă na făĉᵉá sămînță//áe̯a să numi̯á dă váră//nu vᵘórgi tu[1] [!]//taj dîn gúră [!]//ē/eréa cínipa dă váră//și î...ᵘo culeĝᵉám p-áe̯a/ᵘo bágam în gîrlă/

---

[1] Se adresează soțului, informatorul Sandu A.Toma, care șoptește ceva.

o ţînęám trei̯ zîlę/îņ gîrlą/p-áęä//rămînęá á dă tǫámnă//cîņ să coĉ^eá sămînţa/ǫ culeĝ^eáņ şî p-áęa/^uo lăsám î ó săptămîn-aşá făcútă...glug-aşá/pakét/dă să putrezá//flǫárę-äęä/m...f^uoili ii̯//şî pŏ úrmă ^uo frecám/vînturáņ sămînţa/ş-ǫ băgám şî p-ái̯lantă/beţili-ŋ gîrlą//le ţînęám p-álęa ^uo săptămînă//mai̯ mult//^o scotęán dîņ gîrlă/o meliţám/^uke m-am alés şî cu búb-aij[1] dă la méliţa cînip^hi̯//şî ă...mi̯-a copt aiĉä/mi̯-a s[ɛ]curs o săptămînă d-aiĉ[1]//dî lā...mi̯-a me^rs méliţa/avęám o búbă la deşt^i/şî i̯ou̯ să mélit aşá[2]/şî sprijinísem capū méliţę-aiĉ[1]//şî mi̯-ā făcú búbą//o meliţám/ dûpă meliţát o dărăĉęám/cu dărácu/ó făĉęám...fui̯ǫáre aşá/făĉ^eám cá^iere/ş-o punęám...ş-o torĉ^eám//îm fúrcą// [...]şi ă...işám... tǫámna şî cu ęā tu̯ársă//pînă i̯árna//^uo torĉ^eám//ne strînĝ^eám sęára femę́i̯ la v^uórbă şî t^uorĉęám//dîm furş/cá^iere dă cînipą//făĉ^eám...pentru préşuri...urzálą//i̯árna trebuęá să le ţésem//

[Aceeaşi]

gîndáĉ

ă vi̯érmi dą mătásę/ni să da ^uo sămînţă/cā...dă la ĝeapéu̯[3]// sămînţ-aęa ^uo-ntindęám pă ō...p-o másą ca ásta[4]/dîp-áęa-mv^yi^eá/ vi̯ermişór miĉ//cînd ei̯ îmvi^eá/le punęám frunză/îi̯ răręám//că ^ier^eá pręa deş^i/îi̯ răręám/şî le punęám frunze//dej dîp-áęa/...la trei̯ zîle la trei̯ zîle trebūęá să-i̯ premením//i luam dă pā strátu-ólā murdáru/şi-i̯ punęám p-áltă másą/cu frunză curátă/cū áęä/ş-áęä/cą i̯ei̯ venęá dă făĉ^eá um fel dă murdărię-acólo/nu putęái̯ să-i̯ ţîi̯//şî dûpă şas săptămîn dă zíle/vi̯érmi/dúpă ĉe să

---

[1] În palmă.

[2] Gest.

[3] CAP= Cooperativa agricolă de producţie.

[4] Indică masa din încăpere.

120

creștẹá/plecá să să úrĉẹ//șî noi̯ punẹám/deĉ în cámer-ásta dac-avẹám gîndáĉ/nu mai̯ putẹám ţîne àlĉevá//ḍácî singur pátur/șî sùprapúse/șî ásta t^{u}ot/atîtá/nu ma erẹá m^{u}óbilă/nu ma erẹá nimíc//ḍup-áẹä punẹám c^{u}oĉén^{i}/snob dă c^{u}oĉén^{i}/dă jur împrejúr pă unde erẹä páturlé/ástẹa/ca să să úrĉẹ//și ^{i}ei̯ să urcá/șî făĉ^{e}á gog^{u}óș^{i}//pîn î...c^{u}oĉén-èẹä//ḍîpă áẹa le...àdunám/le culeĝ^{e}án dúpă ĉe să urcá t^{u}oţ/șî-i̯ punẹám într-o căldárẹ//fi̯erbẹám ápă bínẹ/șî punẹán cît -ọ strákină dă gọgóș^{i}/la ^{u}o rọátă dă b^{u}oranĝic//așá să numẹá//punẹám în căldáre/și mesticán c-ũ...c-um [ɛ] băţ așá acoló-n căldárẹ-áẹä bínẹ/pînă s-agăţá f^{h}íre dă băţ//dîn gogóșîlẹ-älẹa//ș^{î} ḍîp-áẹä luam f^{i}íru/șî așá să trăĝ^{e}á rọáta pîn să termi̯na...gogóș^{l}i d-acólo//ḍup-áẹä i̯ar punẹám áltịli/ș-așá să tră^{ĝea}//^{t}p-áẹa lē ţesẹám/le.../ásta er^{e}á//

[Ai ţesut și dumneata ?]

da//

[Cum se ţese ?]

cún se ţèse//baj războ^{u}i̯ în cásă/așéz ^{i}íţe/spátă/vătále/înnăvăd^{e}éșt^{i}/î ^{i}íţe/dai̯ pî spátă/ḍupă áẹa...i leĝ ca dóo i̯épẹ-așá d-acoló dă la războ^{u}i̯/p-álẹa pui̯ piĉọárli/sau̯ papúĉ/^{b}unînţelés cum...i̯éste/șî ţeș^{i}/^{u}or cũ...suvélniţa/^{u}or cu drúga/dep^{r}índe/^{u}or ^{i}e macát/^{u}or ē pînză/^{u}or e/dacă ^{i}e preș/ţesém cu drúga/dacă ^{i}e m...velínţă/făĉén gemuléţe/ș^{î} ţesén cu gemuléţu//dacă ^{i}e pînză/dăn cu suvélniţa//depándă dă ĉe ţeș^{i}/în războ^{i}//

[Dilă Stelica]
pàtrujd^{u}ói̯ [de ani]

m-an căsători și io mică

[Cum te-ai cunoscut cu soţul ?]

cu ᵘomu mⁱou̯/i̯o sîn‿d-aĉi dă peste vro doo casę/-atîᵈ‿ne dăsparte//i̯ōᵘ...prima dată i̯erę̯am [k] sîn‿d-o sę̯amă kar cu ᵘo fată‿a u̯amenl-ăstora[1]/a lŭ‿nę̯a toma/ⁱe la bucureștⁱ/...căsătorită ę̯a/ține um‿văr d-a lu bărbati-mi̯o//șî noi̯ umblam amîndoo-mpreună// făĉᵉam clic/erę̯a clicî atunĉᵉa/ișam la pǫartă/cînta băⁱeți cu flui̯eru/nᵘoi̯ jucam/ᵘoră mare-n drumî/ne petreĉᵉam [...]//șî/...părinți mei̯ apucasę-așa ũ‿u̯obiĉei̯//cî‿să lumina dă ziu̯o/i̯o aș mai fʰi atîrnat/ca cᵘopⁱilu/că m-an‿căsători‿și i̯o mică/dă șai̯șpe anⁱ//

"ai̯ scu̯al/că u̯ite badę̯a a plecad"/badę̯a-l kamă pă sᵘoțu mᵇeu̯// "scu̯al/că badę̯a‿a plecă‿la trę̯abă"//

i̯el n-avę̯a tată/tat-soᵘ a murit în‿războᵘi̯ dă mult/șî avę̯a o mamă bătrînă numa/șî‿cam bᵘolnavă/și i̯el munĉa singur//șî‿ⁱel să scula dă mul/șî pleca//cît îl vedę̯a părinți mi̯ei̯/ĉᵉa că glumește// "ai̯ scu̯al/că u̯ite badę̯a a plecat"//badę̯a az/badę̯a mîi̯ne/mie ști/mi-ă intrat așa/badę̯a/ĉę mai̯/ar fi bine/badę̯a//i̯el ⁱe mai̯ mare ca mine cu patru anⁱ//i̯eșam în‿grădină/vedę̯an‿tot pă badę̯a/ⁱeșam înspre pǫartă vedę̯an‿tot pă badę̯a/că [ɛ] deĉ ę̯o stau̯ aĉilę̯a/m‿partę-asta/șî sîn‿căsătorit-aĉi la puțu‿ăsta//pǫate mă văzurăz‿du pă unde ișîi̯//peste doo casę/atîta ne dăsparțę̯a//

[Aceeași]

dăscînteĉili la nᵘoi̯

dacă ⁱerę̯a-ngripat/cᵘoĉᵉam um‿fⁱir dă praz/îl ĉelę̯am bⁱine pă...în‿cuptoru sobei̯/in‿ĉe avę̯am noi̯ atunĉᵉa să făĉem/îl punę̯am p-o cîrpuliță/p-un tifᵘon/și‿i-l punę̯am ais[2] pă pⁱeptî//ca să coacă...guturai̯u zîs//dipă ace̯a-i‿imoę̯a pi̯eptu/șî începę̯a să rupă

---

[1] Înregistrarea se efectuează în casa informatorului Sandu A. Toma.

[2] Gest.

122

túsę-aęä/fébr-aęä d-o avęá//i dam în̦‿gît́/cu sáre.../făĉᵉám ĉᵉai̯/ ásta putęám să...le fáĉen̯/kar aşá la médig/nű dan‿dᵘósu//pǫáte dǫámne feréşte !/cînd erę́ă rău̯ dă tᵘot/dan‿dᵘósu/da aşá nū...dan‿dᵘósu/cā la médic/numai̯dăcît//ĉᵉái̯urⁱ/ástęa// [...]

[De descîntat, se descînta ?]

dā//są dăscîntá//

[De ce se descînta ?]

dă juňǵ//să‿numęá că ĉe "l-o ţînęá un̦‿jun̦g"//spărĝᵉám ū‿u̯ou̯/îl d̦ăspui̯á/şî-ī punęán̦‿cu spátęli//spărĝᵉám òu̯-ǒla/şîⁱ‿cu niţăl cîlţ/cînepą́//şî spărĝᵉám ǫᵘu/şî merĝᵉám aşá[1] cu ᵘou pă spináręa lui̯/pă spináre/dacă nu să spărĝᵉá/-l lu̯am binişór/îl întorĉᵉám pă fáţă/ copilù/şî punęán̦‿şî u̯óᵘu//ş-únde są spărĝᵉá gălbenárę-aę-a ᵘoului̯/acoló să numęá că ⁱe júngu//acoló-l durę́á/să numęá c-acoló-l [ɛ] júngu cᵘopillui̯//déj‿dîp-áęa...îi̯ dăscîntá d̦ă jun̦ǵ/şî... îi̯ trecâ//ásta sâ‿făĉᵉá bine/că...

[De altceva, de ce-i mai descînta ?]

dacă ᶜopilu ţîpá prę́a táre rău̯/dă nu mai̯ să-nţelęĝᵉá cu i̯el/ ...să numęá că s-a dău̯okát//l-a dăᵘoká ĉinevá//"ai̯ să-i̯ dăscîntán‿dă dăᵘók"//dăscîntán‿dă dăᵘoi̯/dîp-áęa...tăĉᵉá//ĉa că gatā/s-a făcú‿bine dîn dăscîntecu̯-òla//

ĕ !//cînd e mⁱijⁱ‿rău̯/i̯ár dacă ţîpă-ntrúna/să faĉe dă plîn̦s/ dă cui̯//

[De ?]

dă cui̯/să numéşte//ásta mai̯ mul‿la băi̯éţⁱ//legăm nóo fʰíre/dîm̦‿fⁱieĉe culu̯áre cît-um̦‿fⁱir/cît ⁱe copⁱílu/-l măsurăm aşá[2]/pą copⁱil/şî‿ne dúĉem la ū‿ᵘom/carē numai̯‿i̯él ştiⁱe/nu...nu tu̯átă lúmęa[3]//ᵘómu i̯a spiţélnicū/găuréşte-ntr-um‿pᵘom/şî‿bágă fⁱirilę-àlęa/nód-ola‿al fʰírilor acolo-n̦ gáu̯r-aęa unde l-a făcút cu spiţélnicu/-i̯ dăscîntă/dûp-áęa...faj‿dą trei̯ ᵘor/şî gáta ! s-a făcú‿

---

[1] Gest circular.
[2] Gest.
[3] Termen sugerat de anchetator.

cᵘoṕⁱílu bíne şî̋ dă cui̯// [...]

[Se descîntă de mătrice ?]

dă búbă dá/şî dă mătríĉe să dăscî́ntă/dá//

[Cum se descîntă ?]

ă tót aşá/anumíte feméi̯/bătrî́ne care ştíⁱe/sî̂ dăscî́nte dă mătríĉe şî dă búbă//şí dă búbă/ş dă mătríĉe/ásta ⁱe la búrtă/dacă-l doáre la búrtă//ásta să numéşte dă mătríĉe//

î̆i̯ dăscíntă/dă cap ʰi̯ár//i dăscíntă/ză numéşte c[ɛ]dă soáre sec//îi̯ púne căldárea cu ápă-ŋ cap/îi̯ măsúră cápu/îl încî́nĝe cu ŏ betelíe/pŏ úrmă-i̯ púne căldáre-aea plínă cu ápă-ŋ cap//şî stă căldárea-ăeă aşá [ɛ] stai̯/cu mî́inⁱli n-ó ţîi̯//şⁱ feméeă-i̯ dăscî́nta-coló/şⁱ să-mvîrtéşte áp-aea-ŋ căldáre/dup-áea ĉe că i s-a-ŋkeát cápu/că i cápu-dăşkíᵉát//şî...ásta e cu dăscînteĉili la nᵘoi̯ [!]//

[Aceeaşi]

794. TĂTĂRĂŞTII DE SUS

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere: MM

o vînătoáre[1]

plec odátă cu...vasíle/vasíle-al ţî́nculúi̯ aşá-i̯ spuneám noi̯//ple cu vasíle şi stăn̦ la paz-aij la bucóv[2]/la pădúre//an̦ sta toátă dimineáţa la paz-acólo/n-a işi nić un i̯épureᵉ/n-a işi nimíc//am plecá/dimineáţa...an̦ luát-o pă cîmp//ca să sáie vu̯ i̯épure//sări un i̯épure/ş-an dat i̯ó la o distánţă máre i̯el//căzú i̯épurle/i̯el

---

[1] Informatorul vorbeşte deosebit de repede şi din această cauză unele părţi din text, neînţelese, au fost omise.

[2] Localitate vecină.

124

zî ĉe "mă" ĉe-"a murí͜ dă frícă/dă-l drácu"/ĉe "dă fríc-a murí"/ n-a [...]l͜ dibulés͜ pă párte̯-ae̯a ș͜ pă párte̯-ae̯a/nu să vẽde̯á níĉ o lovyitúră nimíc/" [ɛ] a murí͜ dă frícă"/i̯el ĉa că...bățe̯á pûșca me̯a acólo únde [r] únde̯-an͜ dat i̯o͜ i̯el ?//șî͜ e̯o ã͜ dat dî͜ la o distánță máre̯-adicá//cîn͜ vedé͜ né͜ ĉen͜ cu el la un om ai̯ș/la mitică mútu͜ așá-i̯ spune̯ám noi̯ ĉe̯-"ai̯ la ála să-l jupuín/z͜ bem o jumáte ză ne de̯a țúi̯că/șî...hó pă el"//

"hai̯ !"//

ne dĉem acólo/-l jupuím/ĉe e̯-an͜ găsit ? o uré [k] ọn...alíĉe intrátă pî͜ uréke̯-asta/intráse̯ o-alíĉ [ɛ] o-alíĉ-î͜ uréke̯//și intráse-n͜ cap/șî͜ dîn áe̯a..sigur dîn e̯-a căzút i̯épurle//"ō !" zîse/ "n-a avút"...//îl făcurăm acólo/îl jupuirăm/...ĉe ?! ne̯-a dat ăla o țúi̯c-am băút...un͜ kil jumáte plécăm i̯ar/ĉe mai̯//

i̯el "nu că plec/i̯o că plec i̯ar"/s-a-mbătát i̯el ști/"plecám i̯ar"//

l-an͜ lăsá͜ tot acolo i̯épurle̯//am mîncá͜ lá ăla/pă dóoșpe̯-așá i̯erea/zăpádă/i̯erá zăpádă//tŏpi̯á soárle̯//plecárăn͜ și urcárăm múka de̯áluluĩ acíle̯a/urcárăm múka de̯áluluĩ în de̯al//i̯el a căzú͜ jos acólo gáta a͜ adormít//am mai̯ sta͜ pî lîngă el/l-an͜ lăsát/în͜ fine s-a sculát//am plecát e̯ar pă cîmp amîndói̯/ĉoi̯͜ ĉói̯/ĉoi̯ ĉóca ĉóca/ cam burnițá dă ploáe/nu i̯erá zăpád-așá/i̯erá...i̯erá [ɛ] primăvára/ nu/i̯erá toámna/toámna erá/toámna pînă nu [ɛ] pînă să nú fii̯e i̯arna//ne̯-aprope̯ám dă pŏdúre̯-astá͜ aiĉ/unde̯-avém nói̯ aiĉ la pisica/ cîn͜ ne̯-apropiárăm acólo/...să-murĝe̯á/sĉé "ai̯ sî͜ stăn͜ la pázǎ/ĉe mai̯"//stătúrăn͜ la pázǎ/stân͜ la paz-acoló/i̯el "mă ! să-mpúș͜ șî i̯o bárem ũ͜ i̯épure/câ tu-mpușcáș p-ăla"//în͜ fine̯//șezúrăn͜ la pázǎ/ alése i̯el un loc úndē...únde [r] únde erá ști la niște răspînti/ únde...únde trăĝá i̯épuri ma͜ mulți acólo//

"mă ! nu"/i̯o să stau̯ i̯o

"nu p [ɛ] i̯ó stau̯"/

i̯el [k] i̯ó "ai̯ stai̯ tu aíĉa mă"//

i̯o stătúi̯ la [k] acóló une v-an^{spu} i̯erá o răscrú^{e}-aşá/veneá ntre crişa[1] [...] şi-ntre pădúrea písica veneá...linie-aşá/i̯el rămase-acólea un drum îŋcoló/únu-ŋcólo/ş-únu-ŋcoló/rămáse-acólo i̯el//şî murĝ^{e}á şî p^{h}icurá dă ploáe-aşa//i̯o merséi̯ drep pă...pă linie//mă ^{d}tei̯ lîŋgă un tufán/şî văzú^{i} potéca...potéc-aşá//răzmai̯ árma dă...dă tufán/şi stam acólea aşá şî...şi aştept^{n} zî vie/dă [ɛ] dă ploáe/şî [k] da erán şî cu óki/şî cîn văzúi̯...işí un i̯epure/şî văzúi̯: pîşa pîşa/píşa pîşa/veni p-a^{co}ló/pîn la p^{h}iĉerîlé méle/i̯o ni n-ám mai̯ mişcá neam//^{du}pă ĉe i̯e^{l} m-a mirosí pă piĉoare/m-á misí la piĉoáre/şî-l lăsái̯/p^{u}séi̯ ^{io} mîna pă púşcă/d-aĉí o luo...işí ş-o lo pă...pă c^{u}olnic//o lo pă colni^{c} i̯el/i̯o pá ! îl eau̯ şî-l trîntéz jos//nú stăte^{i} mul şî gata ş-áltu după úrma lui̯ //pá ! ^{an} da ş-ăla/mă pominés cu el//mă rog/dúpă ĉ-an dat î ăi̯ doi̯/îi̯ i̯au̯ p-ăi̯ doi̯ îm mînă/ca să mă mut mai̯ nainte//cú ei̯ mergînd aşá-m mînă/da i̯erá...^{m} mîn-ásta[2] i̯erán cu...cu i̯ei̯/şî cu árma pus-aiĉ aşá[3]/armá aiĉa púsă/şî cu i̯ei̯ doi̯ îm mîn-asta//da u̯óki mei̯ i̯erá pă...pă c^{u}olni şti că tréb^{e} sâ ma easă vreúnu//şî cîn gáta mai̯...mai̯ sări [..]îpúş şî p-ăla/trei̯//

burĉ^{e}a he ión [zis] ión al ĝumbi

şai̯zéşîtrèi̯ [de ani]

un viézure

veneán dă la pază i̯o/fúse^{sen} to^{t} aşá la pază la vînătoáre/şî cîn viu̯ seára/îndărăt/undé erá vizuina dă viézure/mă poménesc...

---

[1] Nume topic.

[2] În mîna dreaptă.

[3] În mîna stîngă, îndoită din cot.

126

cu el íşíse...íşíse-n̟‿vále//dă după el/ăle̯árgă după el/dă-i̯ cu púşcă‿i̯el/bắc! ŝe să-l înimére̯ş‿că el no̯áptea-ntunéri^{c}//fuj‿după el/ăle̯árgă după el/...pînă cîn̟‿să i [r] să íntré‿el în̟‿vizúínă/ ă-f^{h}í‿ş^{i} i̯o mína-n̟‿spiná$^{re̯a}$ lui̯/i̯el tráĝe ! tra^{ĝ}-a intrát în vizuínă// [•••]

a dó̯a se̯áră mă du‿şí‿stau̯ la pázǎ//la el la...//an̟‿sat a^{lo} [=acolo] éra lumína púsă dă vro pátru ser^{i} i̯er^{e}á/şî...an̟‿stat pînă cînd [k] i̯erá to̯ámn-ave̯ám pălăría-ŋ‿cap/şi...an̟‿stat ĉ^{e}-an̟‿stat/^{d}-aŝíle̯a...s-apestíse lúna du peste p [ɛ] pántă/peste co̯ástă/ nu să mai̯ vede̯á//peste co̯ástă/

[Ce-a făcut luna ?]

să apeste̯á peste co̯ástă/şti sfinţe̯á/sfinţe̯á lúna/şti că ^{i}erá púsă dă...sfinţe̯á lúna că erá púsă dă tre [r] trei̯ săr erá pú [k] lumína şti/să apestéşte şti/répede/...lúna//ai̯ înţelés ?//

[Da, da !]

àşá !//d-aŝíle̯a cîn̟‿văzúi̯ i̯o cu óki me^{i}/nu să mai̯ vede̯á bíne undé erá vizuína/unde érá vizúína/cîn̟‿văzúi̯ îm‿múkě o mogînde̯áţă/ o̩‿văzúi̯ că mişcá//"ō ! tu i̯ej‿mă ?"//puséi̯ púşca ş-o rídícai̯ odată pắc ! o^{dată}/aχ ! [•••] a da‿dăvále peste vizuínă//

[Acelaşi]

s-a auzí‿dă strigói̯

pî‿au̯uzíte s-a auzí‿dă strigói̯/ĉē..."i̯éste strigói̯ cîte únu" zíĉe/da...

născút cu căíţă/[1]

n̟născút cu căi̯íţă/cu căi̯íţa/cîn‿l-a născú‿mắ-sa/o căi̯íţă/o pi̯élíţ-aşá pă ^{u}ók//şi ála/mortú ắla/ĉíc-ar f^{h}i tras-o ş-ar hí mîņcát-o̜/adícă ăla cáre e născútu cu căíţa̜/cop^{h}ílŭ cîņ‿s-a născút //ar f^{h}i trás-o ş-ar hí mîņcát-o//ş-ála ^{i}e̜ născút cu că^{i}íţă// căi̯íţa áe̜a̜/dacă-z‿véde un̄ stol dă ráţe sau̯ dă pui̯/i̯o am avút ocazi̯e̜ c-am avút o veĉín-a me̜a lîņgă ^{b}míne//cîm‿mi̯-a văzút pú^{i}i/s-au̯ înĉepú‿să să mănînĉe s^{î}‿să omo̜áre únu pă‿áltu//că ^{i}e născútă [ɛ] că căiţă [k] cu căiţa áe̜a//ş-am dăscîntá‿ş^{î} [ɛ] dă dă^{u}ói̯‿la o femée//şi i̯-a trecút//n-a...nu s-a mai̯ mîņcá‿púi/nu s-au̯ [k] n-au̯ mai̯ murí‿nu nimíca̜//

---

[1] Intervine fiica informatoarei - Duţă Filofteia [V].

s-a duz‿la i̯er [k] la pă^{u}úna/^{u}odátă/la o veĉínă i̯ar d-acole̜á dă‿^{l}îņgă e̜a/to̜áte ráţili îņ‿cóş//cîņ‿le̜-a văzú‿ĉe "ăole̜ó ! pă^{u}úno" zíĉe̜/"ĉe dă ráţe ţ-a scos !"/to̜áte le̜-a găsî‿mo̜árte̜//

[V] şi cîn‿muré̜a/la ásta născútu cu căíţă cuņ‿să făĉá ?

şi cîn‿î...ai̯ [ɛ] ásta înăscútu cu căi̯íţă/i să bátē un cui̯... îm‿buríc aíĉ[1]/la i [ɛ] la buríc/nu la in^{i}/că ínima i̯e sus aíĉ[1]/la buríc/îm‿búrtă//şi i să úmplē u̯óki/p-aíĉ-aşá pâ lā ĝéne/...cu sămínţă dă i [k] dă mei̯//sau̯ pi̯etriĉé̜le daca̜ n-ai̯ mei̯//pi̯étre̜/mi^{i} [k] mărúnte̜/şi i le púne̜‿p-aíĉ-aşa̜/...pă ok// [...]

[Dar se zice că el mai vine pe acasă ?]

aşá să zîĉe că pîņ‿la şáse ĉe că víne mórtu/zúfletu//

[V] să púne o cánă/

stái̯‿stai̯‿stai̯!că mi̯-am adús amínte̜/gáta !//cîm‿pleş‿cu mórtu acásă/â d-acásă la...gro̜ápă/i‿să púne o ĉáşcă sau̯ paχár cu ápă la stráşină zis/ş^{î}‿cu [ɛ] phiculéz‿dă lînă//că el víne şî tráĝe-ņ‿lîn-áe̜a/şi be̜a ápă dîn...ĉáşc-áe̜a̜//

[Sufletul mortului ?]

súfletu/súfletu pîņ‿la şáse/aşá să au̯... pomeni/că ĉe că víne acásă/pîn-acásă//kar‿î bărbátî-me̜u̯ cînd a făcúd/

[Dar cum ştii că a venit ?]

---

[1] Gest.

128

spui̯/că scade//bărbată-mi̯o̯ cînd a muri‿ta-său̯/şî cînd e̯-am‿făcu‿dă şase/no̯aptea kar l-a vʸisat/c-a venit lā o̯ale/pă vatră̦//...în no̯aptea lu şase̯-atunĉ//

stănĉilă zmarandą
sum‿pă şai̯zĕşîşapte [de ani]

cînipa

pune̯a bălegar/îl ara-l făĉa ogᵘor/dă to̯amna//primăvara i̯ar îl ara/să duĉᵉa cînd i̯ere̯a plo̯ai̯e/...pînă nu plou̯a nū sămăna cînipa/că nu işa//e̯a este datorie̯ să i̯asă-n trei̯ zile/

[Aşa repede!]

da ! repede//să duĉᵉa/sămăna după plo̯ai̯e/îl gîrpa frumos/pune̯am.../să pune̯a aşa nişte ale̯a dă...ate̯/cîrpe/că să nu vie ĉorîle s-o adune//

[Ce se punea ?]

să pune̯a cîrpe aşa atîrnate-m‿băţ/să sperie ĉorîle̯[1]/ca să nu ne adune sămînţa̯//o lăsam/să făĉa mare/să‿aleĝa/i̯erᵉa doo felurⁱ/adică şi dă vară şî dă to̯amnă//a dă vară/...nû făĉa sămînţă̦/era un̦‿fir/...în̦flore̯a da n-ave̯a sămînţă n-ave̯a nimic//ş-a dă to̯amnă făĉa sămînţă̦//o culoĝam/şî la şasĕ săptămînⁱ după ĉe culeĝam p-ae̯a/să coĉa ş-ai̯lantă/ş-o culeĝan̦‿şî p-ae̯a//făĉam mînujⁱ‿mititele̯-aşa potrivⁱite/cît pute̯an̦‿să le m... [ɛ] băgam în apă/mʸicⁱ/nu mărⁱ//ne duĉan̦‿cu ⁱele la gîrlă/le băgam într-un̦‿cleşte/-i̯ pune̯am aşa[2]/în̦‿cleştⁱ/şi-i̯ legan̦‿şi băgam în̦‿gîrlă/şî pune̯am nisip pă e̯a//p-ae̯a dă vara o ţîne̯am trei̯ zile/ae̯a să tope̯a repede//ş-ae̯a dă to̯amnă̦ o săptămînă//şî o scote̯am/o uscam/...făĉam meliţă/doo blăniţe̯-aşa[3]/şi înĉepe̯an̦‿să meliţăm//ˢ‿rămîne̯a cînipa frumo̯asă/fui̯oru̯//p-ormă-l dam la dărac/îl dărăĉe̯am/îl torĉe̯am/şî‿

---

[1] Îl sugerează fiul.
[2] Gest: explică cu ajutorul degetelor cum prindea cînepa ca într-un cleşte.
[3] Paralele.

punẹám...urzẹálă/dă pắtură/dā saĉ^{i}//

[Aceeaşi]

nẹ-a spar‿cása

avẹám v^{y}íi̯-aíĉ‿aşá la cîmp/unde éstē grájdurlẹ-ástẹa zis/ pentru colectív//şī acoló i̯o m-an‿duz‿lā...la v^{y}íe/bărbátu nu erá acásă/avẹá cái̯/făĉā pă pasaĝéru/pắ [ɛ] adícă...să ^{d}uĉá cu pasaĝér^{i} la gáră/kiriĝíu̯[1]/să dúĉá cu...cu ĉínẹva la gára sau̯.../ c-atúnĉa nu erá maşín^{i} p-aíĉ//şi i̯o l-am aşteptát ca să vyínă ^{i}el//an‿lu̯at cîíni după míne/c-avẹám...tréi̯‿pàtru cîín^{i}/atúnş‿să ţinẹá cîíni/acú n-ávem nîĉ únu//^{h}an‿lu̯a‿cîíni după míne/an‿lu̯at o pắtură...ziz‿dă lînă/búnă/dî pă tọálẹ-an‿lu̯at-o kár/şî‿m-an‿duz‿la viẹ-acóló//a veni‿şi ^{i}el mai̯ tîrzíu̯//avẹám o fetíţă mícă/ da nu mai̯ ţîu̯ mínte...maria o să fíẹ/în f^{h}íne cárē...m^{i}ícă dă ţîţă acás^{î}//pă la ^{u}óra zéĉe/nọáptẹa/sẹára/păzẹám‿v^{y}ía şi‿i̯o şi‿i̯el/amîndói̯//pă la ^{u}óra zéĉē/avẹám únu-aíĉ‿aşá care plecá cu maşína la bucuréşt^{i}//únú ziz‿rádu rizéscu‿undé‿éstẹ-aíĉa coperatívạ//"^{h}ai̯ să mérĝem acásă/c-au̯úz maşína/i̯e ^{u}óra zéĉẹ//că o fhi ţîpín‿fatạ"//şî m [k] am plecát...d-acoló cu i̯el//an‿lăsá‿cîíni legáţ^{i} acólo/ş-am plecát acásă//mi̯-an‿lu̯a‿pătura//înáinte feméile să-nĝinĝẹá cu brîu̯/şi‿cu béte//acú nu ma‿am nimíc//an‿lu̯a‿bétili/ brîu̯u/în bráţe ş^{î}‿cu pătura/ş-am plecát acás//cîm‿m-an‿dus acásă/bărbáţî-mi̯o a plecát i̯ar^{i} înapói̯ la ví^{i}e/n-a lăsát-o singúră/ că ^{i}erá veĉín^{i} p-acolẹá şî‿ne...ne păzẹá pînă plecám//

i̯o an‿rămás acás/a [ɛ] vẹám pă máma mẹa bătrînă/dă şaptezej‿dă an^{i}/...acásă cu cop^{h}íi//cîm‿m-an‿dus acásă/an‿găsí‿pă máma dăştẹáptă/

---

[1] Îi sugerează fiul.

130

"ĉe făcúşⁱ mámă ?"

zîĉe "frămîntai̯ mái̯că" zîĉe/"că în‿spúse gǫ́rĝe să...mérĝem" zîĉe "la ziᵘŏ la soríca/la de̯al//să culéĝen‿la soríca//să te duş‿ tu cu i̯el" zîĉe/"şⁱ‿i̯o rămîi̯ lā vii̯e"//

"bíne mámă"//

a işí‿máma să co̯ácă pîi̯ne̯a/i̯o an‿rămás cu fáta/că‿să dospíse/ şti să făcúse drójdia búnă/să făcúse şⁱ‿i̯ō...aluá‿ĉ-a avú/nu şti̯u //şi i̯o an‿rămás cu fáta în‿cásă să-i̯ dau̯ ţîţă//ⁱe̯rá fáta mícă/ ...născútā primăvàra/-n fʰíne cît se̯ [ɛ] fⁱi avút/ŏ jumá‿dă an/nu ştu̯//ş-an‿rămás cu fáta să-i̯ dau̯ ţîţă/aşá[1]/...lîngă sóbă//şi máma a işít să co̯ácă pîi̯ne̯a pă vátră/cu ţástu//s-a dus a lu̯a‿lémne/adícă lu̯áse lémne dă se̯ára/şî le băgáse-n cásă//şî‿pă úrmă a termená‿lémnilī/d-áe̯a că să mai̯ duc-afáră să mai̯ i̯a i̯ar//da i̯o am auzí‿zdroncănín‿în tímpu ăla cîm‿máma erá pă vátră//

"mámă" zîc/"ĉíne̯-a legát váca ase̯ára ?" c-ave̯ám‿vácă/şî‿ n-áve̯an‿gárdu bun înspre grădínă încólo/ográda care...i̯erá trifói̯//

zîĉe "mái̯că" zîĉe "gǫ́rg-a legát-o"//

dacă zîĉá c-a legát-o̯ máma/po̯áte̯ işám afáră/şî do̯ámne feréşte ! în‿da vreúna în‿cap/ştiᵘ‿i̯o ĉe făĉᵉá ʰoţi atúnş/cînd ei̯ a zdroncănít/ave̯ám o cásă ş-ave̯ám un ĉelárⁱ//ş-ave̯á ĝᵉámu/cum e ásta /intrám p-aiĉ aşá/şi ĝe̯amu dincolo̯-afáră//ş-acólo ave̯án‿şî‿i̯o.../ că máma me̯a a avútu̯ númai̯ o fátă/ş-ave̯ám...ţo̯ále d-áste̯a múlte/ pătúrⁱ zis/doᵘuj‿dă bucăţⁱ//şⁱ‿ᵉle...băgáte̯-acoló//ş-au̯ zdrăncănit c-am avú‿nişte şiţă/la fere̯ástr-ae̯a/şi i̯o i̯-am aᵘuzít/ş-am întrebá‿dă vácă/că ĉíne//dacă spune̯á că a legát-o e̯a/i̯o işám afáră//ĉíne̯‿ştie̯ ?-n‿da-n‿cap ca ᵘoţi/cum erau̯ înáinte̯//şî n-am mai̯ işít/an‿şezú‿lŭ [k] cu fáta acole̯á/fáta a adormí/şi‿m-am apucá‿ să-i̯ lucréz la ō rokíţă nu̯ ştu̯ ĉe̯/lîngă fátă//şi máma a işî‿să i̯a lémne/sâ co̯ác-a dó̯a píi̯ne sau̯ a tréi̯a/nu mai̯ țîu̯ mínte̯//cîn̦‿s-a dus/ave̯ám o p^{i}imniță-n fáța cási/cum éstē ĭa băi̯éț-éști̯a aíĉ^{e}-ṣă/ un fel dă...pím^{n}iță/înáinte să zîĉá pímniță/nu i̯erá bucătări^{i}e/ pímniță/ș-acólo ave̯ám...băgásem i̯er^{e}á grîu̯/mult/...băgáse̦n̦‿χámurli /le̯-atîrná în̦‿cui̯ /sus//ș-au̯ intrát cu picĉo̯árli-n̦‿grîu̯/ș-au̯ lu̯a‿χámurli dă sus/mi̯-a lu̯a‿căldáre̯a máre/trei̯ fúni̯ dă ustur^{u}ói̯/ ș-o stropito̯áre cu ni̯ște mei̯ d-ăla búnu//șí la spátili cási/^{u}opărísem lîna/vro șáse lîn^{i} dă ^{u}oi̯ ș-o pusésen̦‿să u [k] cîn‿am plecá‿la víe să ple‿mai̯ répede pîn-o vení rumînu dă la...gára dă úne erá dus/am ui̯tá‿lîna acólo̦//ș-am lăsát-o̯-acólo/ș^{i}‿i̯eu̯ nu mai̯ mi̯-ã‿^{ad}us amínte dă e̯a//cîm‿mă scol dimíne̯ața an̦‿găsit-o lu̯atâ//să cunoște̯á niște ^{u}úrme mar^{i} dăscúlț//nu i̯erá-n̦călțát//

---

[1] Rezematā într-un cot .

s-a mai̯ ^{d}ŭz dă la míne la vecín alătur^{i}/s-a pus un p^{h}i̯ua așá[1]/ ș-áltu s-a suí‿sus/pă i̯ĕl/ș-a dășkíj‿ĝ^{e}ámu sau̯ l-o f^{h}i spar/nu ștu că nu mai̯ țîu̯ mínte/ș-a intrá‿ș-a...e̯-a tra‿ș-ălue̯a/cojócu dă pi̯éle/...a fost atîrnát așá/...un̦‿cojóg‿dă pi̯éle ș^{î}‿c-o míe dă lei̯ băgátă-n̄ i̯a/îm‿buzunár//d-acole̯á s-a duz‿la áltu vecîn//mái̯... peste vre̯o do^{u}o cáse/...niște cop^{h}íi̯ lăsás‿și‿i̯ei̯/mă-sa să măritáse/tá-so muríse pă front/ș^{i}‿i̯ei̯ au̯ foz‿doi̯ cop^{i}i/doi̯ băi̯éț^{i}// culcáț^{i} în úșă//au̯ trecú‿peste i̯ei̯/...a intrát în̦‿cásă/le̯-a lu̯a‿tó‿to‿tò‿ĉ-a avú‿má-sa-n̦‿lad-àe̯a//a pus láda cu fúndu-n̦‿sus/ș-au̯ trecú‿pĕste i̯ei̯ i̯ar/ș-au̯ plecát//n̥tre tímpu ăsta cît au̯ zdron̦cănít ^{i}ei̯ adí [k] dă s-a ^{d}uz‿máma ș-a lu̯a‿lémne/dacă máma a [ɛ] a spus că "nu ma‿i̯éste mái̯că/i̯e úșa dășkísă la p^{h}ímniță"/zîĉe "ne̯-a lu̯a‿grîu"/i̯o̯-am începú‿să țîp//via a fost apro̯ápe/ș-a auzí‿bărbátu-mi̯o d-acoló/dă la víe//pîn̦‿să v^{y}íe i̯el acásă/s-au̯ dus hóți/ dac-a auzí‿țipînd//nu e̯-a mai̯ prins//turúe̯á cărúța să súe la de̯al ún̦cólo//au̯ plecát//șî‿ne̯-a spar‿cása șî míe șî la doi̯‿i... dóo̦ cáse̦//

[Aceeași]

---

[1] Gest: aplecat, ca la jocul "de-a capra".

la náştere[1]

la noi̯ la náştere/pâ [k] feméile̯-ástea dă ţáră/ş^{î}‿i̯o̜ tot acás-am născú^{t}‿să ştiţ//ă nu pre̯a i̯erau̯ atúnĉa.../ḱar acú şái̯şpe an^{î} cînd am născút e̯o fáta/nu erá ca acúma/acū́ obligat^{e}órii̯u la cása dă n [k] la maternitáte cum îi̯ spúne...//

i̯erá...prevesté̯a durér^{î}//me̯-a-nĉepú‿durér^{î}/după á̯e̯a anunţái̯ ^{u}or^{i}cúm/^{u}o mámă/să víi̯e/o so̯ácră/o veĉínă...//mái̯‿înaìnte pînă să-z‿víe durérle̯-áste̯a/numái̯ pă ĉinevá aşá-ŋ‿gînd/că i̯e mo̯áşă/"^{u}i̯te pă cutáre fag‿mo̯áşă"//îm‿vene̯á/"ái̯da/ĉe e ? ĉe e roz‿dă nepót ?" nu ştu ĉe...//cîn‿să íntră-ŋ‿cásă la o náştere/să spúne "áşte zíu̯a"/aşá să spúne̯-aij‿la noi̯/áşte zíu̯a//dă ĉe i̯e ásta ? i̯o.../aşá i̯e o̜biĉéi̯u ĉe mai//după á̯e̯a/după ĉe femée̯a dacă.../binenţelèz‿după ĉe ş-a făcút ḱínurle̜ ş^{î}‿cîn‿a ziz‿dumnezéu̯/prínde copílu mo̯áşa/îi̯ le̯ágă buricu/cu o áţă/[2] ...cu o áţă/după á̯e̯a...îl scáldă/s-aşe̯ázá...îm‿pat//după ĉe s-a aşezát îm‿pat/a plecát acá^{s}‿te̯-ai̯ liniştí^{t}//i̯eu̯ ḱar i̯eu̯ am născú‿la únu no̯ápte̯a//...şi mi̯-a prin̯s-o şi-ntr-un...pétig‿négru/să zîĉe că să dă cîi̯ni la e̯a dacă...să prínde-m‿pétig‿négru [!] în‿cîrpă ne̯ágră//

pîn‿la zíu̯o au̯ plecá‿tos/ca s-adórm/ca să mi să púi̯e no̯ápte̯a/c^{î}‿să púne trei̯ nopţ^{î}//între tímpu ásta víne mo̯áşa pă fíecare dimine̯áţă şi pă fíecare se̯áră sâ scálde copílu//şî‿cu ĉevá lā mámă/mîncáre sau̯...aşá...aşá să zîĉe de ! că nu pos‿s^{î}‿te dai̯ joz‿dîm‿pa‿sâ mai̯ faj‿mîncáre̜//după t [k] áste trei̯ zíle/sára cum a spu‿şi máma/tọt‿aşà s-adúc [ɛ] s-adúĉe [ɛ] adúĉe ápă/mo̯áşa/şî cu àlĉîneva sígur/...cu căldáre̯a máre/şi púne...da-ntre tímpu ásta î‿

---

[1] Textul, amănunţit şi bine organizat, este o replică la cele povestite în legătură cu obiceiurile la naştere de Stăncilă Zmaranda, la a cărei înregistrare asistase informatoarea.

[2] Este întreruptă de cineva care intră în cameră.

áste trei̯ zíle/cîd̯‿mǫáșa‿a scăldát-o/dacă ⁱe fátă/ĉe că să-i̯ púnem să [ɛ] să-i̯ tu̥rnăm ápă cu ǫálă nóǫ ca să cînte//

[Și cîntă ?]

șî cîntă/cîntă c-așá [!]//ș pă‿căldárę-ásta ză púne...cum vă spúsei̯ ástęa/cu vătrái̯u/cum o să fíe¹/mi [k] kár mie sǫácră-męă// sǫácră-męa/"ʰai̯de ! să-i̯ dai̯ cu vătrái̯u-ŋ‿cap ca sẵ náscă répedę// bágă-i̯ secúręa pîŋ‿sîn/că să fácă băęát//dă-o pîn tǫártili căldări/cą să i̯ásă mai̯ répedę"//dă unde/că ęo ţipám !/mai̯ mă punęá náșa sâ mai̯ dau̯ șᵗ‿cũ pișórũ‿úșă/sᵗ‿spar‿șî ĝęámurli/la úșă//dą ! obiĉéi̯urᵗ//cum îs‿spusei̯/adúĉe ápă dă sęára/după áęa...dimineąța pînă...la lumína zíli/da codóurli copilúlui̯ s-adúĉe dă sęára la mǫáșe//sâ‿fáĉe fáșă/fáș-asta să fáĉe dă lînă/mai̯ múlte fⁱire grǫáse/diferíte culᵘorᵗ/...și la cápătu fáși sâ‿fáĉe ō...păpúș-a-șá-i̯ spúne//ĉevá cîrpă/și-ŋ‿cîrp-ásta ĉe crédes‿că să púne ?// cărbúnᵗ/...și să fie dă cîrpă álbă/únde să lęágă fáșa la mʸijlóc// și-ŋ‿căr [k] în̄ i̯a/să púne cărbúnᵗ șî banᵗ//bàn-éștęa să zîĉe că după...ĉe nu să mai̯ înfáșă copílu cu fáșa/sau̯ la șasę sâptămînᵗ/ să ęa și să...să cúmpere sáre pă i̯ei̯/ˢ‿să dęa la ᵘoi̯/ca să ái̯be copílu párte dă ᵘoi̯//

[Și cărbunele ?]

șᵗ‿cărbúne/așá să obijnuéștę/proᵇábil ca să fíe mai̯ táre/ca să pǫátă să i̯-o bagᵊ-aíĉ² cînd îl înfáșă//s-adúc tǫáte dă sęára/ dimineąța víne mǫáșa/pîŋ‿la lumina zili/să scáldă/cum vă spúsei̯/ să ęa copílu-m‿bráțe/să púne u [k] să fáĉe um‿pʰig‿dă fog‿da... i̯eu̯ aŋ‿făcú‿pă‿tarábă/că [ɛ] deją n-aŋ‿vátrâ/n-am...n-am únde/cum a avú‿máma męa/vátrâ//[ɛ]pă tarábă fu̯oc/șî cu um‿pⁱig‿dă burián / așá ũ‿obiĉéi̯u/burián i̯o n-am avú‿c-am fost îm‿pat//să ocoléște

---

[1] O întrerupe fratele, Stăncilă Mihai, și-i amintește acest obicei.

[2] Gest: sub fașă.

134

dă trei̯ orⁱ cu copⁱílu-m‿bráțe/șî‿pîn‿la zíᵘo/...mo̯áșa o e̯a/că să nu cumvá ˢ‿să-ntîlne̯áscă cu ĉinevá pă drum//așá-i̯ obiĉéi̯u/pîn‿la zíᵘo s-ajúngă ș-ácasă//

[Și dacă se întîlnește cu cineva pe drum ?]

dacă să-ntîlnéște cu ĉinevá d [k] pă drum/să oblígă să-i̯ de̯a dîm‿plocᵘón/că să fáĉe șî‿la noi̯ um‿plocón/să fáĉe túrta ursitu̯órilor să spúne//

[Și cum e ?]

túrta ursitórilor ástea [k] obiĉéi̯-ósta la trei̯ zíle/care v-an‿spus/cum să sco̯al-așá dimine̯áța dămúlt/ă...máma cophílului̯ îi̯ fáĉe mo̯áșă-si um‿pl [r] um‿plocón/plocónu i [k] ĉé conține ?// ᵘo pîi̯ne/...[ɛ]pă pîi̯ne̯-ásta să fac trei̯ cruĉⁱ/să pun trei̯ căpățín dă ᵘusturᵘói̯/...trei̯ bucáz‿dă záhăr/și trei̯ monéde dă banⁱ/banⁱ dă metál/nū hîrtíe/să-n̯fiĝ-așá¹/ș-aĉí sáre/ș-atît să púne/șî...să dă o...dacă vrei̯ i‿cúmper ĉevá/o rᵘókie/sau̯ îi̯ cúmperⁱ.../da mai̯ dăgrábă să dă un‿șervét//úm‿prosóp din ástᵉᵃ// o jumá‿dă kíl dă țúi̯că/sau̯ un‿kíl dă țúi̯că ș-ūn‿kíl dă vin/ĉe vrei̯ să-i̯ dai̯/dúpă cum ai̯ posibilitáte̯//ș-ásta-i̯ ursitórile̯/áste̯a s-a numít ursitórile̯//

duță filofte̯e̯a
pátrujdói̯ dă anⁱ

obiĉéi̯urli núnți̯

símbătă se̯ára/púnem cázu̯-așa̯/símbătă se̯ára//prima‿ᵈátă să dúĉe părínți/...féti [ɛ] fáta [k] mire̯asa-i̯ la ĝinere/să dă um‿plocᵘón/...la mire̯ásă șî la ĝínere să trimete la fátă/la părínți féti/spúne ca să să i̯érte̯//plòcón-u̯sta...acólo/dóo pîinⁱ/vín/țúi̯că/ĉe áre ⁱei̯/ști ? ca la núntă//s-a dus la părínți i̯ei̯/a sta‿

---

¹ Gest.

dă vórbă um p^{h}i^{c}/ş-a plecát înapói//dacă áre lăutár^{i} băgáz dă sîmbătă seára/mer cu lăutári/dacă nu númai ĝinerli şi m^{i}ireásă//

dumínecă dă dimineáţâ să fáĉe príma dátă bărbieritu//da sîmbătă fételi sînt anunţáte/dîm pártea mirés^{i}/pă ĉíne-a vru să invíte la núntă//pînă să v^{y}íe fétili lā ápa bradului cum îi spúnem noi/să ^{f}áĉe bărbíeritu//bărbiéréşte ĝinerli...un flăcău/un cavalér//să aşáză jos ^{u}o másă/o másă cu trei p^{h}icóare rotúndă/ lăutári-i cîntă/şi um băeát...oarecáre cáre créde el ş^{i} cáre vrea/îl púne să-l bărbiereáscă/îi fáĉe obiĉé^{i}u-aşá cu bríĉu/ lă^{u}utári-^{i} cîntă /şi iel/după ĉe l-a bărbierít/îi dă o batístă// băeátulu-ăstúea care l-a bărbierít//după ĉe l-a bărbierít/dă e-a făcút obiĉé^{i}u bărbieritului/ia o plóscă-m mînă/ĝínerli/fără mireásă/...şi mérĝe la trei cáse/...da la trei cáse-ntreş să spúne/şi númai îm pártea dă răsărít/...dă egzémplu să n-o ea lā apús sau...mă rog/númai la pártea dă la răsărít//íntră la trei cáse/"bíne v-an găsí sănătóş!"/númai ĝíner^{i}li şî cu lăutári după el//stă jos pă pat fáĉe un cîntec/şî pleácă la áltă cásă// după ĉ-a făcút ^{u}obiĉei-ősta/d-ā...s-a duz la trei cla [k] la trei cáse/da el cu plósa-m mînă ĝínerle/da plósca nu să goléşte/ că e-a dat aşá să gúste númai cîn a intrát în cásă//a venít/ víne-acásă/şi cîn víne-acásă/-ntre timpu-ăsta fétili vin/cáre sunt invitáte/féte/băéţ^{i}/...fétili i-a adúc şi iele cadóur^{i}/înainte să făcá plocoáne/dóo pîin^{i}/pă plocón puneá áltā dóo trei ^{u}o^{u}o crúde/ca să...ĉe "să bátă-n ĉórbă la núntă"//da acúmā vin cu cadóur^{i}/cū farfúrii/cū...cît-un servíĉ^{i}/care cū...vor/ş^{i} cum au plăĉére//

[Şi la apa bradului cum e ?]

după ĉe să fáĉē dă să strîng toáte fétili care sunt invitáte/ ...să ea o vádră/o căldáre/o găleátă sau u înăínte eráu căldăr^{i}

136

dă arámă/da acú nu mai̯ sunt//sau̯‿ọ́ vádră de lemn//i̯a um‿prosób‿máre/să bágă pă urékílẹ...căldàri/să-n̄o̯ádă/şⁱ‿să púne o fátă ş-um‿băe̯át/da sā...fáta şi băe̯átu să nú fie fără mámà/sau̯ fără tátạ/ să [ɛ] să nu fíe orfán d-um‿părínte/să fʰíe cu păríntⁱ// şi în‿căldáre̯-áe̯a ĉe să púne ? să pun banⁱ/bo̯ábe dă grîu̯/bo̯ábe dă porúm/‿şi‿ple̯ácă la udát//aşá-i̯ spúne/cu fétili după e̯a cu tᵘót/fără ĝínere/númai̯ mire̯ása//mire̯ása cᵘ-o plóscă-m‿mînă/mérĝe pă drum/lúme̯ā orcúm/i̯ése să vázǎ mʸire̯ása/mire̯ása le dă dîm‿plóscă/cîn‿să dúĉe//

"bíne v-an‿găsí‿sănătój"‿

[ɛ] i̯ei̯ ure̯ázǎ/"să vă fʰíe dă bíne/an muls‿şi feríĉítⁱ/să de̯a dumeso‿să fáĉes‿cu̯opʰíi̯/să fáĉes/‿să...vi să-m̄ulte̯áscă família..."//

să dúĉe la a tré̯ea fîntínă//la a tré̯ea fîntínă...să sco̯áte îápă dă trei̯ u̯orⁱ/da ĉíne sco̯áte ? mire̯ása şî‿cu băe̯átu//s-adúĉe-m‿mijlócu drúmului̯/...şî cu busui̯óg/da/şî busui̯óc pus în‿găle̯átă cîm‿ple̯ácạ/sau̯ în‿vádrạ ĉẹ au̯//şī/...lăᵘutári îi̯ înváţă/...fáta/mire̯ása şî‿cu băe̯átu cu mîna pă busui̯ó‿/arúncă príma dátă/mo̯áⁱe busui̯ógu în‿găle̯áta ap [k] arúncă príma‿ᵈátă la răsărít/sémnu crúĉi̯/apúş̄/mi̯ázǎ-zí/mi̯ázǎ-no̯áptẹ//dă‿trei̯ or dîn‿căldáre̯-àsta sau̯ găle̯átă ásta vádr-àsta ĉe̯-au̯ i̯ei̯/ş-ò‿mútă/...u̯o dátă...arúncă-m‿párte̯-áe̯ᵃ-m‿párte̯-áe̯a/ò‿mútă i̯ār/după ĉ-a mutát-o/o mūt-aşá dă trei̯ orⁱ//a tré̯ea o̯áră o vár̄să cu piĉóru...//

după ĉ-a făcút obiĉéi̯-ostà/...prínde ʰóra márẹ//jo̯ácạ/...fata cu băe̯átu/după ĉ-ā jucát‿óra/...şi în tímpu cîn‿jo̯ácă u̯óra/plósca mérĝe dîn mînă-m‿mînă//ᵈacă rămîne la cîte̯-o fátă/zîĉe "gáta ! să-s‿fíe dă bíne/că te mărítⁱ" [!]//i̯ā fáta şi băe̯átu vádra/dă prosópᵘ-olà/mire̯ása mérĝe ᶜᵘ‿plósca-m‿mînă/cáre i s-a da‿d-acásạ//ᵃ venít acásă/după ĉ-a venít acásă/aĉéi̯aşⁱ másă cáre̯-a foz‿la bărbi̯erít/o pun îŋ‿cúrte/afáră/...şi‿î căldárẹ-áẹa sau̯ vádră ĉe au̯ i̯ei̯/să [k] ọ-aşẹáză pă̄ másă/şi vádra [k] ắsta brádu [ɛ] îŋ‿găl [k] îŋ‿căldárẹ-acólọ//fétili/...împodobéşte brádu/ lăutári cíntă şi‿ⁱéle pun...fac florⁱ dā hîrtíe criponátạ//şi cu betẹálă-naínte/da acú nu ma‿i̯ẹ betẹálă//şⁱ‿să púne florⁱ la brad/după ĉe l-a-mpodobít/îm‿braᵗ‿să púne cóvrig/...sau̯ uŋ‿cᵘozonác/sau̯...covri‿făcú‿dîŋ‿cᵘócā/un măr frumᵘós/ăl mai̯ frumóz‿măr/să bágă ĉevá ur‿fʰir róşu/şⁱ‿s-agáţă/şi prosópu//l-ā pus brádu la lócu lui̯/ş-au̯ mers băⁱéţi şi‿fétili la másă//după ĉ-ā servⁱí‿másă‿a plecát/băéţi̯//

dū́pă áẹa plẹácă la nun/la naşⁱ//náşū ştis‿cum îi̯/pọáte‿că şi p-acólo tot aşá o fi/i̯o ştiu̯//

[Povesteşte-ne dumneata!]

ā́şạ/la naşⁱ/náşu c-o săptămînă-naintẹa núnţi̯/îş strînĝe şi‿i̯el cîzvá ọámenⁱ cáre să numés‿pⁱicórū dă nun/sau̯ ajutór dă nun cuŋ‿să ziĉe la noi̯/ĩ‿álte părˢ‿să spúne ajutór dă nun/la no [ɛ] pʰicór dă nun/la noi̯ să spunẹ-ajutór dă nun//să mai̯ spuŋ şi ọámeni náşului̯/ĩ‿álte părz/da la noi̯ ajutór dă nuŋ‿să numésc//

după ĉ-au̯ plecá‿fétile dă la másă/...i̯a plocᵘón/par [k] ĉinévá dîŋ‿família ĝinerlui̯/um‿plocón buŋ‿sigur ca...pentru naş/şi plẹácă la naş//să dúĉe la naş/acoló ọámeni [r] ọámeni náşului̯ să strîŋg tozⁱ‿la naş//víne cu i̯ei̯ lā ĝínerẹ-acásă/dúpă ĉẹ-a vení‿la ĝínerẹ-acásă/íntră la másă/i̯a mása/dúpă ĉe i̯a mása/plẹácă la biséricā la cununát//la cununáᵗ‿pînă să pléĉe/la noi̯ i̯e obiĉéi̯u sā îi̯ rúpă túrta-ŋ‿cab‿náşu//

[Cum ?]

u̯o túrtă/u̯o pîi̯ne zis o pîi̯ne mai̯ m[ɛ]mai̯ micşọár-alẹásă/ rúpe mⁱi̯rẹása/şî‿c-um‿pahár dă vʸin//rúpe mireása o rupẹ-aşá-ŋ‿sūs[1]/ş-o bágă-ŋ‿sîn/...să să cunúne cu pîi̯nẹ-áẹa carẹ-a rúpt-o/

---

[1] Gest.

şi̯ dîn pahár-ola dă vⁱin gústă dă trei̯ ᵘorⁱ//după ĉ-a rup‿pî̯ne̯-áe̯a mire̯ása/în‿cap/lăutáru̯-a lu̯át-o ş-a-mpărţít-o la féte̯/...dăruíndu-le să lē...zicîndu-le să sā mărite álta la glavaĉóg/álta lā baláĉ/álta..."tu să ei̯ dîm‿purcărénⁱ"/áltu "dîn trăznitu"/áltu...dîŋ‿cît-uŋ‿sat aşá mai̯ îndăpărtát/să glume̯áscă̯//după áe̯a ple̯ácă la biséric̯ă//cîm‿ple̯ácă la bisérică/jo̯ácă u̯ora brádului̯//i̯ar prínde ᵘ̃óra-ŋ‿cúrte/toţⁱ/cu naşⁱ/cu fʰínⁱ/cu tozⁱ‿mi[ɛ] mⁱ̃ír l-û ntr-o párte dă naş/şi mire̯ásā lî̯ŋgă náşa//a plecá‿la biséric̯ă//

dúpă ĉe s-au̯ cununá/vʸin/dă la bisérică/...cîn‿ajúŋg acásă/máma băe̯atului̯/so̯ácra máre/îi̯ príndē cu‿um‿prosóp/luŋg//cînd ei̯ să úrcă pă scára cási/...îi̯ i̯a dă gît/şi le dăruéşte/"să fʰis‿sănătós/să trăiˢ" şi-i̯ sărútă pă frúnte/şi‿pă únu şi‿pă áltu/ᵈᵘp-áe̯a‿a intrá la másă/i̯ar/nu !//dacă mai̯ íntră la másă mai̯ intră/dacă nu/i̯ése lăutári-ŋ‿cúrte/la ǰoc/la féte/că víne lúme̯a/ziu̯a/orcúŋ/să váză mⁱ̃ire̯ása//după ĉ-aŋ‿ǰucát un timp/fáĉe nune̯ásca/la noi̯ să‿fáĉe nune̯áscă/aşá-i̯ spúne//ş‿să dă cadóurli̯//binenţelés cáre ĉe áre//kar no [ɛ] kar noi̯ úi̯te/la nepótu̯-a avút i̯e [k] ş-i̯el/ᵘ̃orcúm/...i̯e ofiţér/şi nevástă-sā...a avú‿ş-i̯a cadóurⁱ/c-a ...da to̯áte fétele-n ĝenerál la noi̯ acú au̯ cadóurⁱ//şi‿príma dátă să púne̯-aşá/la naşⁱ/...după áe̯a la ĝínere/cadóurⁱ/să ᵈĉe mire̯ása/i le púne dă gît îi̯ sărútă mîna...//după áe̯a mérĝe/la o̯ámeni náşului̯/la su̯ócri/...la ūŋkʼ cumnáţⁱ/...după ĉ-au̯ făcút ᵘor-ásta/mérĝe-ŋ‿continuáre i̯ar jócu pînă se̯ára//se̯ára íntră lume̯a la másă/i̯nvitáţi sócrului̯ acúma/cáre vin la núntă̯//íntră la másă/kíue/be̯a/...kefui̯és‿pînă lā.../āşá//şī...pă la vre̯o dóo trei̯ no̯ápte̯a să dă dáru cum să spúne la noi̯//strînĝe dáru//dáru ĉine-l e̯a ? ĉinevá dîm‿párte̯a sócrului̯ máre̯//pă ĉíne vre̯a el să-l nume̯áscă//să púnē o pî̯ine/şⁱ‿sáre/şⁱ‿cu banⁱ/o monédă dă trei̯ lei̯/d-un leu̯/dă dóoșĉinj‿dă bani̯/care cîd‿vor//și dasúpra găléți‿éle̯a o...sau̯ o u̯álă ĉevá dă t...dîn áste̯a dă táblă/ca să ái̯be în ĉe să strîngă báni//să ᵈĉe la nášu̯/príma dátă//...nášu/ ...e̯a cuvîntu: "dă la dumnezéu̯ mul‿dă la míne puțín/cu̯-atîta po‿s-ajú‿și‿i̯o ai̯ mi̯ei̯ finⁱ"//u̯o mie ĉin‿súte/dóo mi/dóo mi a da‿la...nepótu/dóo mii̯/"să tră̯e̯áscă"/nu știu̯ ĉe/îi̯ cîntă lăutári mulțⁱ anⁱ tră̯e̯áscă/lu nášu/șⁱ‿p-órmă ple̯ácă-n‿continuáre/

[Și fiecare...]

fʰiecáre dă care cîtⁱ vᵘor//după ĉe s-a strîns toz‿ban‿éștii̯a/ ᵘómu care éste înzes [ɛ] înglobát cu tre̯abă‿ásta s-o fácă/mérĝe cu găle̯áta cu banⁱ la naș//înumără báni/tᵘoțⁱ/după ĉe e̯-a-numărát/ anúnță/ᵈⁱpă ĉ-a anunțát/kámă mⁱire̯ása/șⁱ báni i‿să dă mʸirési// i̯a i̯a mîna/-i̯ sărútă mîna lu nášu/și‿i̯el îi̯ dă báni care s-au̯ strîns pă másă//mire̯ása/...datoría ⁱei̯ să dúcă să-i̯ de̯a lu sócru máre báni//ș-ásta-i̯ obiĉéi̯urli núnții̯//

[Aceeași]

mămăliga

ĉernⁱ mălái̯u/pui̯ ápă în tuĉ acólo-șá/că așá să zíĉe la noi̯ tuĉⁱ/pă pirostríe binențăles/acúma e̯arna fáĉem pă plítă//și încălzîm ápa/cîn‿încépe‿ápa să sfîrîⁱe um‿pⁱic/presărăm puțîn mălái̯//dúp-aĉéi̯a-i̯ fáĉen‿térĉu//a mai̯ supțîrél așá/príma dátă/ púnen‿sáre/așá după cît e vásu dă máre pui̯/sáre̯a/șⁱ fáĉⁱ térĉu/ îl laș să fi̯árbă térĉu puțín/dup-aĉéi̯a únili o fáĉe [k] înaínte să fáĉă mămăliga mai̯ vîrto̯ásă/mai̯.../acúmă‿o fáĉem pripítă/pui̯ așá cîte nițăl mălái̯/mai̯ amestij‿mai̯ laș să fi̯árbă um‿pʰig d-aĉí /că așá să fáĉe acúma/să e̯ásă o‿mămăligă mai̯ búnă/mai̯ i...mai̯ mo̯ále̯-așà//și o răstórnⁱ/dúpă ĉ-o a [ɛ] faĉⁱ/o amistíĉ/o răstórn̦/‿ș-o pui̯ ᵘor p-un̦‿fund or p-ọ másă//ș-o laș să-ntăre̯ásᶜ‿să răĉáscă puțín/dup-aĉéi̯a...mănînĉⁱ/...servéș‿mása//

vîlcu i niculína
nóo̯sprezèĉe anⁱ

795. BACIU

(com.Blejești, jud. Teleorman)

Culegere: 1973; MC, BM, MT; transcriere:MT

púțurⁱ

[Apa de unde o luați ?]

i̯ere̯á púțurⁱ dă [k] cu vízdur dă lemn/

[Cum era un puț cu vizduri de lemn ?]

să săpá tot așá úndⁱe...găse̯á dă cuvʸínță ca să-l fácă/să săpá ᵘo grụápă dă...pînă dạ dă ápă binẹnțelés cîț métri ave̯á zéĉe métri/dói̯șpẹ/...șī după ĉe săpá grụápa/dă la suprafáță în̦‿sus/i să făĉᵉá niștē lémne/la cápete cam crestáte̯-așá șî‿să-ŋkíá/să-ŋkíau̯[..]așá cā cum să spun e̯óu̯/să băgá puțín așá la scụábă//șî‿să făĉᵉá vízdure̯-așá/și-i̯ pune̯á...fúrcă la puț/ᵘo cúmpănạ púsă pā‿î furc-áe̯a cu dou [k] cu doi̯ craș‿sus/și-i̯ pune̯á ᵘọ [ɛ] un̦‿lemn/ drept/care-i̯ spune̯á lụmînáre//și d-áe̯a‿agățátă ĉítura/tot dă lemn//și scote̯á ápă cu e̯a//

spînu dumítru
șaizeșipàtru [de ani]

cînd ere̯ám fátă máre

[Ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită ?]

ē ! ĉe făĉᵉ̯á ?/făĉᵉ̯á îņ se̯ára dă bobọte̯áză/dă ánu nou̯ întii̯/ făĉᵉ̯á pūnţⁱ şî dăpă púnţⁱ î...ⁱe ŏ cumnát-a me̯a cáre̯-o aŋ la băcū/ştii̯ că să făĉᵉ̯á pʰíftii̯ î dă ánu nou̯ făĉᵉ̯ám pʰíftii̯/c-aşá i̯e dă obiĉíi̯ de ! dă porc//făĉᵉ̯ám phíftii̯ şi scᵘ̯ọte̯ám u̯áse̯le̯-ále̯a/şî le pune̯ám pă scáu̯n aşá la rîņ la rîņ la rînᵈ u̯ásile̯ /ásta ⁱe cutăriţă/ásta ⁱe cutăriţă/ásta ⁱe cutăriţă/ásta ⁱe górge/ásta ⁱe ⁱilíe̯ ásta ē dumítru drácu lácu/-i̯ pune̯ái̯ la rînd//şⁱ te duĉᵉ̯ái̯ coló aşá afáră cu éle s [k] la car [k] pă cáre ţi l-o lo̯a cîi̯nili//şî de ! tu po̯áte̯-ave̯ái̯ î drag mai̯ dă drácu cáre-ţ ere̯á ţie-ņ gîņ că să-l ei̯/da cîi̯nili nu-l lo̯a p-ála şî făĉᵉ̯ai̯: nᵘ̯o ! la cîi̯ne/p-ásta[!] ᵈa !//şî cîi̯nili lo̯a pă cáre vede̯á că-i̯ mai̯ máre j mai̯ apru̯ápe dă el/p-ála-l lo̯a/aşá obiĉíi̯ dă ştii̯ că ĉᵉa că să fáĉeņ cu u̯áse că...i pune̯áņ noi̯ băéţi cáre zîĉᵉ̯áņ că să-i̯ lom de !/

[Astea erau punţile ?]

şî la ọrmă púnte̯a/ne strînĝᵉ̯aņ tu̯áte/şî făĉᵉ̯ám púnte busui̯óc aşá cu bete̯álă/cu ále̯a/şî le duĉᵉ̯ám pă lā puţ pă la jge̯ábⁱ să vedém dacă i̯e-ņkidáte̯-aşá/că să fíi̯e//

[Dar cum e o punte de-asta ? Cum o faci ?]

ọ crácă dă busui̯ó̋g/cu bete̯ā́lă/pus-aşá cu flúturⁱ de ! înáinte̯ ere̯á flúturⁱ da acú nŭ mai̯...dă únde drácu că nij la mirése nu să mai̯ b [ɛ] găsésc acú bete̯álă//i̯o ştu únde s-o fʰi şi bete̯ál-ásta/ă...

[Aşa, şi...?]

ᵘ̯ō crácă dă busui̯óc aşá cu trei̯ crăcū̋ţe/şî lu̯ai̯ bete̯álă şî-ņfăşurai̯ pă e̯ă aşá/şî mai̯ înşîrai̯ şi flūturⁱ ş-o făĉe[1]/şî zíu̯a le fă$\hat{c}^{e}$ám î ále̯a le fă$\hat{c}$e̯ái̯ dă nu̯ápte̯a că ză le pui̯ acoló/şî p [k] zíu̯a ^{u}o fă$\hat{c}^{e}$ái̯ zorzonátă ş-o fă$\hat{c}$e̯ái̯ pă cîrlíg bete̯álă în-creţít-aşá dă dîrdîé̯a/şî cun te du$\hat{c}$e̯ái̯ la ^{h}óră te ui̯tái̯ că să re-peze̯á cîte únu care nu-s plă$\hat{c}^{e}$á să ţ-o e̯a//şî dacă nu-s plă$\hat{c}^{e}$á că să ţ-o e̯a/^{u}o fă$\hat{c}^{e}$ái̯ praf//zi$\hat{c}$e̯ái̯ în gîndu tău̯: "dac-ar veni cutá-re bárent^{i} să mi̯-o e̯a mai̯ répede/că v^{i}íne ắla şî me̯-o e̯a" [!]/păi̯ de ! aşá e̯re̯á mamic-atún$\hat{c}^{e}$a/aşá e̯re̯á atún$\hat{c}^{e}$a dĕ ! e̯o spui̯ dăpă cum ^{i}ere̯ám ^{i}eu̯/de ! cînd ere̯ám fátă máre i̯o/zi^{c} "dac-ar vení cu-tăríţă să-m e̯a"/zic "o să mi̯-ö e̯a próstu̯-òsta al drácu"/o fă$\hat{c}^{e}$ám praf şî dă lu̯at nu mi̯-o [k] nu ^{u}o lăsán să ^{u}o e̯a//sau̯ ^{u}o pite̯ám pînă dam ^{u}o^{i}k^{i} cu al mi̯eu̯/şî mi̯-o pune̯ám îm pi̯ept/ş-atúnĉa mi̯-o lu̯a el/ş-o pune̯á la el îm pi̯ept//că de ! p [ɛ] cam pentru éi̯ lē [k] éi̯ să fă$\hat{c}^{e}$á ástea/púnţile̯-áste̯a işe̯án şî noi̯ cu éle/^{le} pune̯ám îm pi̯ept şi zorzöi̯á f^{h}ir-ar al drácu flutúri/şî licăre̯á şî cîr-li^{u}ónţ-ée̯a cî fă$\hat{c}^{e}$ám pă cîrlíg aşá subţirél î/bete̯ál-aşá/ş^{î} cînd o tră$\hat{g}^{e}$á fă$\hat{c}^{e}$a: dîr dîr dîr dîr dîr dîr/î bete̯ál-áe̯a//şî pune̯ám îm pi̯ept aşá şī ne ^{d}$\hat{c}^{e}$án la ^{h}óră/ne gă [k] ere̯ám ca p-ácù ere̯án gătítă/că să mă du^{g} la ^{u}óră/ĉe er^{e}á ca acú ?/să ^{dî}ĉe pă se̯ără dă tod lúme̯a ?!//atún ne ^{î}$\hat{c}^{e}$án dîn tím^{b} la ^{u}óră//da de ! se̯ára nu stam tîrzîu̯/se̯ără...cîn da so̯ărél̯e dă vále/ne spune̯á părínţi̯-"a-cásî !"/că dacă nú te ^{d}$\hat{c}^{e}$ái̯ acásă lu̯ai̯ î la fund cîte vréi̯/ĉuméĝe [!]/^{m}ai̯ ca acuşîca ? ă...//

---

[1] Gest.

[Dar cu parii ?...]

cu pári tot aşá/ [ɛ]o lu̯ai̯ d-a-ndarátili/şî u ^{zî}$\hat{c}^{e}$ái̯ că numă-rai̯ p [ɛ] pînă lā al zécele̯a páre̯ aşá/numărai̯ par^{i}/şi ^{z}$\hat{c}^{e}$ái̯ că ăl dă zéĉe să f^{h}i^{i}e î cutăríţă//şî dē ! te ^{d}$\hat{c}^{e}$ái̯ d-a-ndaráteli/şî însemnái̯ îl legái̯ î [ɛ] páru̯-òla//o̯ ulúcă ĉe ere̯á/o-n̯legái̯ cú un şărvét că s te ĉ^{i} dimine̯áţa//şî găse̯ái̯ cîte̯-o gogîe̯-a drácu unde nemere̯ái̯ acólo/or par or ulúcă/dă zî$\hat{c}^{e}$ái̯ că să-s rup páru dîn cap că: "úite̯-aşá-l e̯au̯/còcoşát acuşî́ca urî́‿strîm^{b}‿/scorborṓs" şî‿ î [ɛ] ţ-ere̯á necáz că: "úi̯te" ĉe "ĉe̯-an̟‿făcúd̠‿e̯u/úi̯te i̯o n-ám...// aşá ere̯á de ! naínte...//

irína spî́nu
şaiştrèi̯ [de ani]

săpún

úi̯te kár e̯u acú^{m}‿am̟‿făcú‿kár alárter^{i} dóo căldắr^{i}//^{u}òsî́n̟za tu̯átă dă pă mā́ţe/şî ĉe [ɛ] dacă [ɛ] ai̯ untúră múltă ş-ai̯ săpún îm‿pod mai̯ mul‿căldắr^{i} mai̯ múlte/^{u}o mai̯ topéş^{i}‿pă ^{u}osî́n̟ză//dîn ^{u}osî́n̟za pórcului̯/n-o [ɛ] dai̯ tu̯átă la săpún/şî dạ pă máţe strîn̟sűră/de ! úni nu strî́nĝe/da noi̯ stî̠nĝen̟‿şî strîn̟súră d-ásta/dàc-am̟‿făcú‿gogóş^{i}/^{u}o răstórn într-o u̯álă dă f^{h}i̯er/d-àm‿prăjî́t ĉevá/^{u}o răstórn tot î̃‿o̯ál-àe̯a/dằ‿ĉ-am̟‿făcút/rō̠stórn tot în o̯ál-àe̯a/pînă strîn^{g}‿vắse̯-aşá dā untúră//şî cu ĉe̯-am mai̯ lu̯ad‿dă pă máţe/faĉ^{i} ĉín̟şpe şai̯şpe kilográm^{i}ẹ dă săpún//dîn strîn̟súr^{i} aşá/şî dîn‿î áe̯a//săpúnu-l pui̯ pă foc cu strîn̟súr-áe̯a tu̯átă dă untúră şî ^{u}osî́n̟z-áe̯a dă ma‿e/...şî i̯ei̯ şî pui̯ príma dátă ^{u}o jumá‿dă kíl dă sódă/caústică d-ásta s [ɛ] dă săpún/príma dátă/pui̯ ^{u}o umplutúrặ/şî-l úmpli//şî-l fi̯erb^{i} can̟‿greu̯/príma dátă şti pînă să topéşte̩ ^{i}el/da nű-l pui̯ pă fọc/pui̯ sóda fi̯ártă-ŋ‿cólcote ápa‿áe̯a fi̯ártă-ŋ‿cólcote peste sődă/ş-o pui̯ peste săpúnu̯-ólằ/ş^{î}‿la órmă-l pui̯ pă foc//şî c [ɛ] cárne̯-áşa crúdă/ş-o pui̯ pă foc cu pi̯atr-áe̯a şî̂‿cu áp-ae̯a d-ai̯ pus-o//şî la úrmă e̯a víne şî‿să fáĉe-ŋ‿căldáre ^{u}o ápă//săpúnu̯-óla cu untúr-àe̯a ^{u}o ap-aşắ/ca un̟‿lápte dulĉe̯-aşá tot să fáĉe aşá‿î/^{u}o méstiĉ^{i}/^{u}o méstiĉ aşá pînă nu pre̯a pos‿să-l mai̯ fhérb^{i} că cátă să-ţ‿e̯ásă dîŋ‿căldáre/şti că să-nĉínde căldáre̯-áe̯a rău̯/şî-l dai̯ jos frumós/mai̯ pui̯ o jumá‿dă kíl dă sódă e̯ar î̂‿ápă fi̯ártă/şî-l úmpli j^{u}os/a dóu̯a o̯áră umplutúrặ/ş‿prin [ɛ] da la

111

úrmă-l pui̯ númai̯ pă foc o̹ úmpli̯//şî-l fi̯erbⁱ aşá meréu̯ pînă să fáĉe el aşá dă înĉépe cîn‿dai̯ cu băţu̯-óla aşá mérĝe sín̯gur sín̯gur/şî cîn̯d‿s-a făcút/i̯e̹se leşíⁱa sus fáĉe: cîlc/leşíⁱa curátă/ ápă curátă/curátă//îl fi̯érbe̹-aşá pîn̯‿să fáĉe de ! dăpă cît‿ā săpún ai̯/dacă ai̯ ĉín̯şpe ocá dă untúră şái̯şpe/mérĝe trei̯ kilográme dă sódă/...dacă ai̯ mai̯ puţín/faj‿mai̯ puţín şti/da e̹u atîta am făcút/úi̯te am făcu‿tréi̯zej‿dă kilográme dă‿ă...dă săpún/şî mae̹-am ᵘŏ căldáre să mai̯ î‿facⁱ//

[Şi pe urmă îl laşi acolo ?]

îl z [k]îl las în̯‿căldáre/dăpă ĉe l-am da‿jos pînă diminé̹aţa/ şî diminé̹aţa-l tai̯ cu sécere̹a frumós aşá/şî-l scoz‿dîn̯‿căldáre/-l spăl şî‿pă i̯el cu ápă curát-aşá/şî-l pui̯ aşá lă...la rînd/îl duĉⁱ îm‿pod unde vrei̯ să [ɛ]/i̯o nij‿nú‿l-am dus/e-m‿bucătăríⁱe p-un duláp//

[Şi cam cît, cîţi faci aşa ?...]

crózⁱ ?/păi̯ fáj‿mamică/păi̯ faş‿fo dói̯şpe cróz‿i...op...

[Faci ?]

dă !/dă...cród...

[Şi cam cît are ?...]

úite̹-al mⁱeu̯ dă spăl d-ᵘo lúnă cu i̯el...[1]

[Ce-i ăla mătuşă ?]

crod dă săpún/

[Ăla ? da ?]

da/crod dă săpún/crod māre̹-aşá/gros aşá/máre̹-aşá/fáĉⁱ de ! dăpă cum ai̯ căldáre̹a/dă şase védre/dă cin̯j‿védrⁱ/

[Dar sub săpun ce rămîne ?]

rămî́nē leşíe̹-áe̹a/şî dacă éste [ɛ] că şti/dacă-s‿spúseⁱ‿i̯o că e strîn̯súră/să fáĉe ca-m‿piftíe̹-aşá dădăsúpt‿î/răo̹táte̹-aşá/ ĉenúş-aşá s-adúnă/în ⁱel/

---

[1] Arată o bucată de săpun.

[Şi cum îi zice ?]

păi̯ leşî́i̯e/mămícă/leşî́i̯e da leşî́i̯e/şî́ te duş‿ş-o arúnĉ^{i} ûntr-o grŭápă/ş-o-n̦velés^{i}‿să nu mă̱înĉe păsărili saŭ ĉevá aşé// p-ọ́rmă spel^{i} căldărili/dacă ţi̯-a işíd‿lămurit bínẹ/dacă nu-ţ ése lămurí̱d‿bine mă̱mícă/î̯l pui̯ a dọ́ŭa ŭáră/-l‿î toĉ frumós frumós în‿căldáre/şî mạẹ-ai̯ sódă dă săpún/şî l-úmpli dîn‿nóŭ cu ápă ^{u}o dad [k] cum̦‿véz^{i} că ţi̯-a işíd/dácă ţi̯-a işí‿zlab/îl úmpli cu p^{h}i̯átră/ i̯ar dac-a işit prẹa-mpi̯etrát/îl úmpli númai̯ cu ápă//

[Aceeaşi]

şi-i̯ lŭa la dăscîntát

[Mătuşă, înainte, cînd erai matale mică...]

aşá mămică...

[...nu vă ducea la doctor pentru toate alea...]

nū mái̯că ! pupá-tẹ-a^{s}.../kemá cîtẹ-o bábă/să n^{i}e dăscînte dă dăŭók/dă-n̦clináre/dă molét^{i} kemá baba să‿^{î}ĉẹá pă sū...láda cu fă^{i}ínă/pă la mălái̯ ş-aduĉ^{e}á cîtẹ-um‿pum‿dă molét^{i}/şi-i̯ punẹá în strákină cu‿unt/şi-i̯ lŭa p[ɛ] lŭa pi̯éptenili ţigănésc/şi-i̯ lŭa la dăscîntát‿î/cu pi̯éptenili/cu lin̦gur^{ŭ} cu.../şi la úrmă-i̯ fri-ĝ^{e}á dracu pă molét-e^{e}a cu ĉenúşă/şi-i̯ da la copíl/că‿^{î}ĉ^{e}á că să fácă bine că ^{i}e moleţit//da ! ĉine drácŭ-a mai̯ spurcá‿copí^{i}i acuşî́ca cu kestii̯lẹ-ástẹa ? da nainte‿şi i̯o i̯-ói̯ f^{h}i mîn̦cát// i̯-oi̯...zăŭ mămică !/de ! şi ẹo i̯-oi̯ f^{h}i mîn̦cá‿naint^{i}e/da ă‿mai̯ făcút ẹo acú lă...s-a mai̯ făcú‿de !dă cînd în̦cọá cu copí^{i}i aşá ?/ c-an̦‿şî ẹo pátru nepót^{i} am acuşî́ca//áre băẹatu únu/s[ɛ]nu mai̯ éstē cop^{i}íl/că e tot ca şi dumnẹatá/e la licéŭ/máre/şî fata áre trei̯ micúţ^{i}//

[Dar ce-s ăia moleţi, mătuşă ?]

146

ĉe-n̦se̦ámnă ắe̦a móleț^{i} ?/niște viérm^{i} așá tăricúț^{i}/niște viermișᵘór^{i} așá/úite-atîta dă lúnĝ^{i} [1]/d-ắe̦a dă făínă/șî...táre-ai dráculuị/tar^{i} șî...úite-așá să-n̦covrígă [2] șî fúĝe//d-ắe̦a moi [ɛ] îi pune̦á/șî-i pune̦á în strákină șî-i făĉ^{e}á cu unt/șî-i lua pă piéptene/șî-i pune̦á-n cápu copilúluị cu piéptenẹle/șî "d-o f^{h}i moletit"/știị ș [ɛ] să-i dăscînte/că îĉ^{e}á că să fácă copilu bine~~/nce~~ pe̦á să dăscînte-n cap așá cu piéptenẹle/cu a^{ea}/ș^{î} la úrmă-i trăĝ^{e}á pă móleț^{i} cu untu dîn cap/și-i pune̦á pă piéptene și-i pune̦á coló așá/și-i árde̦a cu ĉenúșă/și-i pune̦a nítică ápă/și-i da copilúluị să...să-i be̦a/ca să fácă bíne/așá//

[Aceeași]

sóba

príma dátă să fáĉe um postaménte dă dóozej dă ĉentimétri dă la pămînt//să-nĉepe s^{u}óba dă să mérĝe dóo rîndur^{i} dă cărămídă/ șî să púne um pod//dupắ pódu-óla să mai mérĝe încă dóo rîndur^{i}/ víne al pod/dĕș la jumătáte̦a sóbei/víne dăspărțítă-n trei/în trei să puáte șî-n ĉinĉ/dăspărți^{d}/dăpă cum ^{i}e sóba//da d [ɛ] dăspărțítă-n trei//deĉ^{i} să dúĉe o dátă fócu/víne-n fáța sóbei/ ș^{î} mai dúĉe napói șî úrcă sus//dăĉ^{i} úrcă sus/cobuáră/șî iése la coș//

[Și atunci cîte fumuri are asta ?]

deĉ^{i} ásta iéste cu ĉinĉ/deĉ^{i} áre dóo pódur^{i}/șî trei fúmur^{i}/ dă [ɛ] trei î...trei áste̦a rămáse-așá/fúmur^{i}/ĉe mai/așá să spúne/ să dăspărĉ [k] țește-n trei//

surúĝiu stelícă

treizĕșîșápte dă an^{i}

---

[1] Gest: cam de 2-3 cm.

[2] Gest.

pórcu

dómle úi̯te cum i̯e tre̯a^{b}a cu pórcu//îl lom dă primăvára/deĉ îl cúmpăr dă primăvàra dacă nu l-am/i̯l [ɜ] îngrijím/îl îngrăşắm/ pînă ĩ ajúnu crăĉúnúli̯/d-aĉí-^{l} venim îl tăi̯ém/i̯l tai̯e/îl pîrléşte/îl ĉopăţéşte/după ĉe-l ĉopăţéşte/-l lom îl puném la saramúră-i̯ púne saramúră/d-aĉí l-adúĉem...îl ţînem ^{fo} trei̯ zíle/diferéntă cît éste/şî-l [k] d-aĉí-l lom/îl top^{h}ím/cárne fáĉem cîrnáţ^{i}/fáĉem î múşki-i̯ prăjîm dacă i̯éste//púnen cazu cum éste dă i̯e/şî...după áşa/i̯i púnem la u̯ală-l ară[ɛ]jăm/îl aşezăm la u̯ală/ ásta éste/ĉe să-i̯ mai̯ fáĉe^{m} ?/mîncăm dî i̯el [!] //

[Şi ce umpli de la porc ?]

ĉe să umplém dă la porc ?/umplém î búrta ^{u}o fáĉem tóbă...

[E, spune tot !]

àşa/déĉi ma áre fundăró̯iu/l fáĉem îl umplém şî noi̯ mas lā crăĉúne-atúnĉ cum să [ɜ] ca obiĉéi̯u/dûpă áşa/víne şî.../i̯ár la ánu nou̯ fáĉem î p^{h}iftíi̯/cum vă spuséi̯/fáĉem dîn ^{i}el diferite mîncărur^{i}/ásta éste//

[Ia-le pe rînd, aşa ?]

piftíe̯a cum să fa^{ĉ}e ?/le fi̯érbĕm dîn u̯áse î/dîm picu̯or/dîn căpăţînă/le fi̯érbem/le fi̯érbem bíne cam î c-^{u}o óră şî...dacă nu mérĝe dóo/ca să séĉe bíne/după áşa le púnem la străi̯kin^{i}/le púnen cú usturói̯/le púnem la străi̯/la farfurii̯/diferént//şî víne éle şî s [ɜ] să-nkágă//áşa//

cîrnáţi-i̯ tocán cu maşîna/i̯i î púnem usturói̯/le púnem î ardéi̯/le púnem [ɜ] diferite felur^{i} cît ^{i}éste/cárne şî...umplém/i̯i atîrnăm/... [ɜ] cam...îm pod la fumárie/la fum//şî diferen^{t} şî u̯ase şî.../ca să să soúre ei̯ să...//

surúĝiu marí^{i}a
am trei̯ştrei̯ dă an^{i}

796. ZÎMBREASCA

(jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

i̯erᵉau̯ lupⁱ

într-ō...într-o jói̯e erá tîrg aíĉa la baláĉ/cuno̯áștez ba-láĉi ?//i̯éste primā...príma gárâ/i̯éste ᵘobór acoló//ne duĉám într-o to̯ámnă lā gárâ la baláș/cu cáⁱi cu cărúța//i̯eré̯a úŋki-meo̯ ⁱilíe/e̯rᵉa...ī...górge mițói̯/ⁱerá flóre̯a lu samfír/mai̯ mulțⁱ u̯ámenⁱ în căruță//

acúma/i̯o c-un ī ᵘom/cu ĝinerⁱli lu ne̯a ilíe cordunáru/i̯erám în ᵘúrma cărúți̯//cînd au̯uzírăm/i̯erá ᵘo ĉⁱáț-așá/pă la fîntîn-áe̯a ne̯a mărînică[1]//ⁱerá ᵘo ĉáță/cînd au̯uzírăm: "u̯ō ! păzăște! păzăște! păzăște !"//da cîn vedém înaⁱínte apára..un ăla máre/credéan că i̯e vițắl/zic "a scăpá vũ vițắl dâ lā..."/cînd el/lúpu !//cu límba scu̯ásă/ᵘe limb-avé̯a ca...úi̯te ca trei̯ dégete-așá ⁱerá sco̯áse-afáră//

și/zig "bă" zic/"u̯opríț cái/u̯opris cáⁱi" zic "că să repéde-n cai̯"//ắe̯a mîná cái̯i/i̯eráu̯ în căruță/noi̯ jᵘos/n-erᵉá frícă/zic "u̯opris caí că..."/zic "să rĕpéde-n cai̯"//à trecú la vro ĉij métri/ī... distánță dă...dă cai̯/ș s-a duz la pădúre//da mă gîndéam zic/"ĉé mai̯ !/ásta é zăpăĉít acúma"/și mîncáse fro cîtevā u̯oi̯ în baláĉ/în comúna baláĉ//și i̯-apucaséră zíu̯a p-aĉíle̯a/pă língă cále̯a fi̯erátă// [...]

i̯erᵉam ī...micșór//táta i̯eré̯a la pópa státe//pópa státe trăé̯a//i̯erá pîn nóo súte/pîn nóo súte [ɛ] pîn ĉe an/pîn ĉe an să fíe-atúnĉa ? pîn nóo súte...ī șáse/erᵉám i̯ò dă vro doi̯sprezĕĉe an^{i}//táta muncá cū...ateláșu ir^{e}a/cú [k] fráte cu pópa státe//și muncá la iel/cu ateláju lui//la uo fîntîn-acól^{o} la berinduaica/ierea ^{i}isláz lîngă fîntînâ//șî...rări [k] săpám/la sápa de porúmb//noaptea/ĉe zîĉe pópa státe/ĉe "băi ī mialáke"/lu fra[ɛ] lū fráti-său/lu táta/ĉe "bă" ĉe/"să stai cu cae-aiĉa/cū buoii/le dai drúmu pă ^{i}islás/să...pască/ș^{i} d-aĉîlea-i lej^{i} la cărúță"//

---

[1] Se adresează unui alt informator care asistă la înregistrare.

ĉe-á făcú táta ?//a dad drúmu la boi/la cai/io i [ɛ] m-an culcá sup cărúță//éra o fîntîn-acoló aproape//m-an culcá [ɛ] sîn câ iél a da^{d} drúmu la is [k] pă...pă islá^{s} la vite/s-à sătură boii/boii i-a legá^{d} la cărúță//cá^{i}i/i-a mai lăsá câ caii...paște toátă nuáptea//acúma/cînd.../mă pomenés cu táta/ĉe "băi ī stănică //bă" zîĉe "ia scuál^{i} in suz"/zîĉe "să ai grij-aĉîlea/să nu-s fie ^{u}urî/că nú mai găsăs cá^{i}i"//cînd/...mai v^{i}ine iel pă la mine/"bă" zîĉe "nū.../să nu-s fie uurî^{d}" zîĉe/"că nú găsés caii neam"//

s-a luminá nea măr^{î}nică[1] dă...ziuŏ/și cînd...vine táta/ĉe "bă stănică" zîĉe/"a mîncat ī...lúpii un cal a lu...a lu popa státe"//cîn^{d} s-a luminá dă zi^{u}ŏ/binè/să véde mogîndeață tómna pă lótu lū lúpu//î [ɛ] caii a fost împiedicat^{i}//și uunū a rup piédica/n-á putú să...^{u}unu n-á rupt/î n-a putú să rúpă piédica/șî p-ăla l-a.../s-a răpezî caii l-a apucá dă năr^{i}/i-a spart pieptu-aiĉa[2] a mînca^{t} ĉe-a mîncat/ș-ălan dac-a rup piédica/ăla n-á putú să-l omoáre//să-l ī mănînĉe//șî p-ălland l-a mîncat//

popéscu me stan

șaizășase dă an^{i}

---

[1] Se adresează aceluiași informator care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

150

via

prima dată pui̯ bețe...în pămînt/la distanță dă un metru/î rîndurⁱ așa/după ĉe s-a prĩs...primâvara după ĉe s-a prĩs s-ā [k] i̯-a da‿căpușa trebe s-o sapⁱ mereu̯ ca să n-o pridⁱde̯ască burûi̯enîli/î‿după ĉe s-a săpat/ᵘo mai̯ lașⁱ i̯ar ᵘo periu̯adă pînă cînd dă i̯ar‿alte burûi̯enⁱ/i̯ar ᵘo sapⁱ/așa c-u̯o sabⁱ‿mereu̯//pînă la al treile̯a an/la al trei̯le̯a an/dă pă rod/șî face strugurⁱ atunș/ la al trei̯le̯a an//

după ĉe face strugurⁱ/î̯ deja i̯a ar trebuⁱi stropitâ//aste̯ā... romîne̯asca cum să spune/nu...din ae̯a altoⁱita//î̯ din astîlanta/ n-o stropește lume̯a/ae̯a‿altoⁱita/o‿strupește//să stropește ae̯a/ cum avem la ĉeapeu̯¹//ae̯a să stropește//după...după‿fiⁱecarĕ plo̯aĕ/ să stropește//așa că/după‿ĉē...a făcut e̯ar buriⁱenⁱ/trebui‿i̯ar săpată/după ĉe s-a termenat...stropitu/pă‿la-ntii̯/pînă la-ntii̯ augus/să stropește via//după-ntii̯ august/nu‿să‿mai̯ stropește atunĉⁱa/șî aște̯aptă s‿să cule̯agă//

să‿culeĝe via/...șî u̯o pune lā...la buto̯ai̯ĕ/o pune la putinⁱ/ sto̯arĉe vinu/vinu-l pune-m‿buto̯aⁱe/șî/î...ĉurpen-ei̯lanțⁱ ⁱi facĕ țui̯că//

[Același]

șî ars a murit

tata a foz dîn‿surduleștⁱ//î‿surduleștⁱ au̯ fos‿șapte frați‿ ⁱei̯//șî ā‿apuca‿ș-a băgaᵗ‿pă f [ɛ] băe̯atu̯-ăl mai̯‿ī...ăl mai̯ mare-n‿î școală/l-a făcu‿pᵘopă p-āla//după ĉe l-a făcu‿p-āla popă/ ā murit‿i̯el/tas-sîu̯//acuma lui̯ i̯-a dat post aⁱiĉa la zîmbre̯asca/ e̯-a dad‿log‿dă cas-ai̯iĉa/î [ɛ] mⁱ-e te̯amă că e̯-a făcu‿șî casă! comuna/comuna e̯-a făcu‿casă/da//șî/i̯el a lu̯a pă frati-său̯ ăl

---

¹CAP = Cooperativa agricolă de producție.

mai̯ mare/pă tata/care-l kema mihalake/l-a lu̯at ca sâ-l bage-n şcu̯alâ i̯el/ĉe "mamă/i̯au̯ pă frati-miu̯ că...îl bag io şcu̯alâ"//şî n-a apuca tata dăcît ᵘo clasâ a-nvăţat//clasa a-ntia//l-a lu̯a popa state/frati-său̯ şî l-a pus...argat lā...la vite//me [k] duĉa cu u̯ameni la muncă/cu căruţa/lā...u̯orĉe muncă să duĉa//ā [k] s-a făcut ...mare//togmai̯ la i̯etatea dă fro patruzĕ şî mi̯-e teamă/ sau̯ treizĕşîpatru sau̯ patruzĕj dă anⁱ s-a căsători tata/că nu să băga niminⁱ la ⁱel/câ i̯erᵉa sluga lu pᵘopa//

i̯el spunea/zîĉē "ᵘo să-i̯ dau̯ casa"/avea ᵘo casă-m marĝine//"ⁱi dau̯ casa asta lu frati-mi̯u" zîĉe/"şî...să să căsâtorească şî..."// î fine/dă u̯unde pînă u̯unde a găsi pă mama/cu log dă casâ//mama nu prea ar fi vrut//câ ⁱerᵉa bătrîn/faţâ dă...dă ea//i̯a i̯era mică cu mult faţă dâ tata//şî î fine l-a pus la cale alde părinţi... i̯-a pus-o la cale părinţi i̯ei̯/că "i̯a-l/că estĕ băi̯ad dă pᵘopă/ că e-aşa/că e pă dîncolo/că-i̯ dă popa state/că-i̯ faĉe casă"/ĕ ! î fine/a păcălit-o/a dus-o cū gălăĝia/şî l-a lu̯at//

dacă l-a lu̯at/au̯ făcu şi i̯ei̯ nuntă/...după ĉē a făcu nunta/să facâ casâ//la casă/nij nu l-a ajuta ĉel puţîn să-i̯ dea căruţa/să aducă lemne dâ la pădure/că s-aduĉa/ira casâ lā [k] case făcute dă lemne lā o pădure aiĉa/unde este gospodăria dâ stat î valᵉ la pădure-aşa acolo//i̯era case făcute/lucrā lumea atunĉa/dulgerî/să duĉa şî lucra acolo case/lumea să duĉa şî le cumpăra făcute de-acolo//şî lū tata nu i̯-a da niĉ î [ɛ] niĉ căruţili ca să aducă lemne//

acuma/tata a rămas acolo/după ĉē a munĉit/să duĉā...să duĉa cu caⁱi nu̯aptea/avea op cai̯/să duĉa/şî vînea lupi/i̯-a mîncat odată um mîz/după ĉē [k] cîn venea acasâ/ĉi "bă ! că tu...tu ai̯ foᶻ mort/tu nū...nū...nu ai̯ fos şî tu dăştep/să nu-z mănînĉe... n-ai̯ sîmţî/să [ɛ] nu-s mănînĉe mîzu"//i̯el toată zioa munĉa/şî nu̯aptea trebuea să munĉască şî nu̯aptea//ş-aşa că...a scăpaᵈ dă

152

pedeápsă ş^î/să rugá...bi̯étu táta zîĉe/"dǫámnĕ" zîĉe/"fráti-mi̯ǫ státe să mǫáră ars"/şî árs a murít//aşa câ...

[Dar cum ziceaţi că s-a întîmplat ?]

ă în nóŏ súte do^uuzeş^înǫǫ i̯era^m militár^i//şî cînd îm scríe d-acásâ că "pópa státe" zîĉe...i̯-a ars [k] a ars şi i̯el/i̯-a ar^s şî cása/tǫátă avérę̯a ę̯-a ars//cása acólǫ//

î a fost î u̯o slúgă/cúm i spunę̯á lŭ marín[ɛ]marín pîrl^uôgă[1]// marín pîrl^uôga i spunę̯á//marín ĉobánu/da/pîrl^uôga/zís pîrlôga// marín ĉobánu/zis pîrlôg^ea//l-avę̯á slúgă la i̯el//băgát/dă vedę̯á dă víte/^uumblá la cîmp/cu vitili//şî i̯el/nu̯áptę̯a/a apríz lumînárę̯a ş-a puz lumînárę̯a-m păréte//cái̯i/la spátili cási/î veĉín^i cu... cu cása/i̯erau̯...um păréte care dăspărţę̯á dă cásă şî-n grajd^i// lę̯-a aşternút/la cai̯/lę̯-a pu^s să mănînĉe/şî ^iel a plecát acásă// lumînárę̯a a ui̯tát-o-m păréte//lumînárę̯a/dîn trópĕţil i cá^iilor/ zdrăncănínd/a căzú lumînárę̯a jos/ş-a lu̯at...a lu̯a pái̯li f^uog dâ la cai̯//

a-nĉepú bîlbîtái̯a/a árs/a lu̯á^t...capácu fǫc/cái rînkęzáu̯ acolǫ/a văzút [k] trecîn lúmę̯a pă drum/a văzút...ş-a-nĉepú să strîĝĕ/"părínte/părínte/işîţ afárâ câ a lu̯a cása fǫc"//pǫ́pa a ^iişît zăpăĉít în cămáşâ dă nǫáptę̯a/avę̯á [k] purtá p^uopíi̯ cu̯ádâ [r] cu̯ád-atúnĉ//aţ au̯uzít ?//purtá cu̯ádă/

[Poartă şi acum.]

acúma ?//acú nu/n-am văzút//n-am văzút !//

[Aia bătrîni.]

ăę̯a bătrîn^i//úi̯tę i̯o n-a^m mai̯ văzút î/...n-a^m mai̯ văzú p^uópă cu cu̯ad-acúma//da-nainte purtá ăstă...unki-mi̯u ăsta avę̯á pópă [k] î avę̯á păru lung/împletę̯á cu̯áda după ĉe făĉá bae/împletę̯á ş-o băgá...^uo băgá sup căĉúlâ//şi i̯el î/zăpăĉít/în cămáşâ dă nu̯áptę̯a/ cu cápu gǫl/a işît să dăsléĝę cai/dúpă ĉe [k] pînă să dăzléĝe cai̯i/zăpăĉit acolo̦/cai̯i zguduia̯u̯ acolo̦/l-a aruncat în i̯esle̦-n̦ f^{u}o̦c//şî l-a ars//n-a mai̯ tră^{i}i dăcît...vro do^{u}o trei̯ zîle̦ ā.../ şî cai̯i a arș/le î arsăsî̯ră pi̯ele̦a/da cai̯i...s-au̯ mai̯ vindeca şî au̯...mai̯ tră^{i}it/i̯-a cumpărat unu dîn̦ sîlişte ş^î/într-o [r] într-o

---

[1] Numele îi este sugerat de un alt informator.

[Din Beucă.]^1

dîn beu̯că/sau̯ dîn̦ sîli^{şte} ?//dim beu̯că//aşa că...

[S-a împlinit...]

s-a-mplîni scriptura//a foz rău̯//să faj bine pentru b^{y}ine̦// aşa că i̯el a făcut...rău̯ pentru b^{i}ine//ş-acuma/î a tră^{i}i şî f~~i̯i̯e-su~~ [k] a muri şî fi̯ii̯-so̦/al lui̯/fi̯ie-so băgase un ĝinere̦-n̦ casă/a muri şî ăla/ş-a rămas...ī nora lu ăsta care̦-a ars/i̯estĕ în̦ casă...nu̯ po̦ate să [ɛ] niş să e̦asă...niş pă piĉu̯are să să de̦a cole̦a-m mar^{ẑ}ĝine̦a patului̯//ae̦a bătrîna/da^2//ş-a rămas ae̦a f^{h}i-sa/ care̦ este̦ lu̯ată dă sufled dâ la o̦ sorâ a i̯e̦i̯/a rămas ae̦a amărîtă/ să amărăşte săraca/şî cu i̯a/c-acuma nu mai̯...po̦ate sâ mai̯ baĝe servitor^{i} în̦ curte/n-are...şî n-are posib^{î}litate/atunĉa p^{u}opi ave̦au̯ posi̯ [k] îrau̯...i̯e̦rau̯ ū curţili pline dă vyite/îrau̯...[ɛ] bucate/^{i}ira^u câ făĉă cîte̦-o mii̯e ĉin̦ sute/doo mi^i dă duble dă grîu̯ //făĉă cîte̦-o mie ĉin̦ sute doo mi^i dă c^{u}oşur^i dă porumb/ave̦a... pămîntu biserîĉi/ave̦a pămîntu lo̦r/ave̦a pămînt care...îl cumpărase/ ĩ fine̦ ave̦ā...ăe̦a era pricopsîz rău̯ !//

[Acelaşi]

pîn-acu ã scăpat

m-ān̦ dus...la beu̯că^3//ān̦ lo̦at-o̦-aşa peste̦ cîmp aşa/drept//

---

1 Intervine informatorul care asistă la înregistrare.

2 Se adresează informatorului care asistă la înregistrare.

3 Subiectul vorbeşte în şoaptă.

154

ș-ịerᵉá cam ŏ pî́ᵍlă ș-ⁱérẹa zăpádâ//și ịo mă dúĉă la ǭ sór-a lu tát-al mịéu̯//s-ō ịau̯ să vⁱíe pînă la noị//cîn̄d...mersę́ị ĉẹ mersę́ị/și cā...să zic ịọ așá fo ĉínzăj dă métri/văzúị...pă brînĉ// "ọáre ĉe să fíẹ ásta ?"//ᶻⁱ "ăla trebúị să fíị lup"//' ĉe sâ maị fac ịo ? ĉẹ́ maị ! lup !//șăzút acólo/rodẹá acolọ́ la...șî́ érá núma sînĝe pă zăpádâ//u̯o lu̯ā́ị așá/ᵘocolí pă dăpárte/pă dâpártẹ/îl văzúị/să rî́dieă î̃ sus//să sculắ/să rî́dicẵ sus//aprọápe să spuị că nu maị putẹám să maị merᵍ/șî nu maị știẹ́am ĉẹ sâ maị fac așá/ î̃ lu̯ásẹ-așắ mau̯u dă tot//ĉe sâ maị fac ịo ? "áᵘọlịò ! dọámnẹ/nij nu să véde nimén†/nù s-aúde nimín†"//éra ș† cam puțî́n o ĉáțâ/șî dăpárte dă șoséa/sâ nu să vázâ lúmè/că am vrū s-o ịau̯ pẹste cîmp/ sâ ịez drépt ịéu̯//ịo...mă făcúsen gizdávă sâ ịez drep/ĉe maị mă duc ịo să maị ocᵘọlés sosẹáu̯a !//

cînd aĉí/...mă rî́dicaị ịo/u̯o lu̯aị p-un [ɛ] dîmb așá-ŋcoló/ mî́nă ! mî́nă !/să sculắ/î̃ sus/șî́ ᵘo lu̯ă după mínẹ//șópa ! șópa ! șo' dûpặ miⁿᵉ//"ắᵘolẹ̄ō !/dọámnẹ pupà-tẹ-aj" zic/"ⁱásta mă mânî́ŋcă p-aíĉ/ásta ịẹ lup/ĉé maị !//dọámne ! dọámne !" maị mă-ŋkináⁱ/ "du̯ámne ! pupá-tẹ-aș/ásta" zic "p-aij mă mânî́ŋĉâ/nu mă știe nimín† dă unde sâ maị mă ịa"//mersę́ị/mĕrsắị/stătú î̃ loc//ș l-aúzí: ā̃u̯ūu̯ ! u̯odát-așá/ū u̯urlet așá/zî́c "î̄u̯uliu̯ ! dọámnĕ" zic/"ásta" zic/"ᵘor că dă cápu mịéu̯ ᵘo fhí făcî́nd-o/ŏr că d-al luí/ș-o fắĉa"//

mersę́ị/mersę́ị/dacă văzúị ịò că stătú lúpu/parc-așắ știị.../ maị î̃ reveníⁱ nițăluș//dá mă-nădușî́sẹm/dā...nu maị ā știᵘu dă [r] dă cápu mịéu̯//cîn am ịeșî́ la șosẹ́a/...văz ᵘo sániẹ cū pátru boị/cu doị u̯ámẹn†//făcúị cu mî́na//ắẹa oprírắ/nîște ọámen† tód dâ la noị dî̃ sát//

"ĉé e mă ?"//

"ā́u̯olẹ̀ō ! nẹằ nẹácșule/ịá maị staị aĉí/să-s spuị ĉẹva//ũ lup"/

---

[1] Subiectul vorbește din nou în șoaptă.

"ȩ ! păcatili telȩ lup !"//

"zău̯ ! i̯e ũ lup//ui̯te...colȩa la fîntîna lu moş paraskiv în deal/ũ lup !/ĉe mai̯"

"fūj mă d-aĉi"/

cînd aĉi̯ aşa a fost//lup/că lu̯asȩ ᵘo u̯aⁱē...dâ la noi̯ dîm marĝină d-acolo//câ i̯o stau̯ mai̯ îm marĝin-aȩa dîn colo/de ! adicâ părinţi mi̯ei̯//lu̯asȩ ᵘo u̯aȩ/cînᵈ vi̯iu̯ i̯eu̯ acasâ [k] n-am mai̯ vru sâ mai̯ vi̯iu̯ acasâ/sîngurică//

"didă pupà-tȩ-aj/dacâ mă duĉe nei̯ca acasă cũ sani̯ă/i̯o mai̯ mă duᵍ/dacâ nu/i̯o nu mai̯ mă duc acasâ !"//

"i̯à !"//[1]

"zău̯ nu mai̯ mă duc !"//

"ʰai̯ fa ! că te duş cu u̯amȩn-ĕi̯a dă la bo"

"nu mai̯ mă duᵍ didă/î stau̯ aiĉ !//şî nu mai̯ mă duc"//

aşa am făcut//a veni şî m-a adus/dă frică...//ş p-ormă am venit i̯o acas şî lȩ-am povestit/avȩa tat-al mi̯eu̯ ũ frate/zîĉē.../

"ē ! ĉ-ai̯ păţît ?"//îi̯ spusesȩ aldo nȩa nȩacşu ăla/veniseră mai̯ nainte şi-i̯ tot...cu noi̯ într-un cartierⁱ//"ĉ-ai̯ păţît ?"

"ē ! m-az mînat...pă mu̯artȩa sâ mă mănînĉe lupʰi pă drum// ui̯te/ui̯tȩ ĉ-am păţît"//

ĉe "aᵘoli̯u̯ ! taşⁱ că [ɛ] kar nu tȩ-a mîncat"zⁱĉe/"că lu̯ă o u̯aȩ-a lu nȩa vîrtan az-nu̯apte" zîĉȩ//"dă colȩa"//ĉe "i̯-a lu̯at u̯aȩa ⁱălu̯ȩa"//

zîc "a fos sătul/că dacă nu erᵉa sătul/kar mă mînca" [!]/i̯o zîsăi̯/zău̯ ! păⁱ de !/aşa să cădȩa//zic "măi̯ an scăpad dă rîndu̯-ăsta//ĉe mai̯/ã scăpat"//

mai̯ nȩ-an dus o dată...la o păduri încu̯aĉe/spre odorog/aşa-i̯ zîĉam noi̯ de !//nȩ ducam acolo la pădurȩ/cū [k] i̯era la um boi̯erⁱ ai̯iĉ//ne duĉan cu cîrdu dă boi̯ să-i̯ duĉem îm pădurⁱ//cîn

---

[1] Interjecţie ironic-dubitativă.

156

noi̯ cu bói̯i ne̯-apropiárăn̯ să dăn̯ drúmu-m pădúrè/"fū̆j lúpu̯ !/fū̆j lúpu !"/ā̃ lu̯át-o péste cîmp//à-nĉepú lúme mai̯ múltă ști ? să-i̯ de̯a kíu̯ot/s-ā dus//

"a !" că "ĉe̯-o fi ?" că "i̯e cíi̯ne"

"i̯e lúp"//i̯o dacă văzúsem p-îăla/"i̯è lūb/gāta/ie lúp"//

da iei̯ zísĕ/ĉe "ai̯ că tu núma d-așá ai̯ norǫ́c//núma dă luph/ or sấ te mănínĉe"/

"mă m-o mînca/da pîn-acú ā̃ scăpát"//

górge̯ me arĭstíța

șai̯zĕșîdoi̯ [de ani]

lăsá cása u̯ágănă

[Înainte se întîmpla să vină hoţi prin sat ?]

dā//dā//kar la uō vecín-a me̯a acî́le̯a/kar în̯ fáța me̯a/noi̯ ī ...ĉe ne̯-a vení și nóu̯o într-un an/am ple̯cát/an̯ lăsá pă mă-sa băi̯átulū ăstū́e̯a[1]/dă freo patru ani//ș-am ple̯cad lā...ale̯csándria-ncu̯áĉe̯/la porúșki̯a[2]//lā...bumbác/şî noi̯/sâ cule̯ĝén̯ la bumbac/să ne de̯a şî nouo bumbág de !/să faĉén̯ şî noi̯//şî la fro dóo trèi̯ zílē/...a intrá pă fere̯astrâ şī a lu̯a la feméi̯-àe̯a nîşte pi̯eptáre/nîşte cuoju̯áĉe/dîn̯ casâ/făcúte frumo̯áse/lucráte la bucuréști//și i̯el ī/bărbát-su̯-a fos culcát pă príspă/afárâ//şî cu [k] a [k] ĉíc-a fos ş cu fúrca púsă lî́n̯gă iel//lî́n̯gă príspâ//și i̯-a lu̯a și fúrca/dă lî́n̯gă i̯el/ş-a i̯ntrá şî pă fere̯ástrâ/şî i̯-a lu̯a şî coju̯áĉli̯/pi̯eptáre/nîşte şu̯órțuri/ĉa că éra...dă [ɛ] pu̯oplín așa//și i le̯-a lu̯at/şî d-aĉí bărbátu-mi̯o.../la fro dóo trèi̯ zîle̯-a vení cu cărúța la noi̯/la ale̯csándria acolǫ́/să ne i̯a acásâ//şi mi̯-a spuz miie zîĉe/

---

[1] Nepotul informatoarei, care asistă la înregistrare.

[2] Poroschia, comună suburbană a Alexandriei.

"să nu-i̯ spui̯ dríni" zíĉe/"dā úi̯te" zíĉe/"e̯-a spart cása" ĉe/ "i̯-a lu̯at...pi̯eptárle/e̯-a lu̯a^{d} mai̯ múlte ále̯a dîn̯ cásâ"//

da i̯o zîséi̯/zic "ăolí̯ò/păi̯ costandín"/zic "úne̯-a fost ?"//

ĉe"culcá^{t} kar pă príspă//şî cu fúrca la cap"/ĉe "i̯-a lu̯a şî fúrca/ş-a intrá şî-n̯ cásă" zíĉe//"pă lîngâ i̯el"//

"ă^{u}ole̯ò !"/ã rămás aşá trăznítă dē !/să íntre pe̯ íĉ/şi să [ɛ] fii̯ culcát alătur^{i}/ş să nu te̯ [k] să nu sîmţ^{i}//şi i̯-a lu̯at ále̯a dîn̯ cásâ//ēre̯á χoţ^{i} înaínte/spărgâ/z lu̯a tot//lăsá cása u̯agănă// da//

êră aíĉ aşá-m párte̯-àsta...dó^{u}o̯ féte̯ mar^{i}/s-ajũséséř-amîndó^{u}o mar^{i}//ş-ave̯á cása plínă dă...ţu̯ále/covo̯áre/u̯órĉe//şi-ntr-o no̯apte tu̯áte̯ tu̯áte/şî şase̯ mamudéle̯//li le̯-a lu̯at/şî doozĕj dă búcăz^{i} dă ...ţ^{u}oletúr^{i} d-áste̯a dă covo̯áre/lu̯áte//

[Aceeaşi]

er^{e}a múncă múltă

[Cînepa] u̯o se̯mănái̯/mărunţeái̯ lócu/pune̯ái̯ băligár náinte̯/u̯ò semănái̯/pă órmă d-aĉíle̯a i̯ár mai̯ preseráĭ nîţel băligár piste e̯a/ş-o lu̯ai̯ la...cu grápa//s-o faĉ//noi̯ ai^{j} lu̯am tîrn/ş-o tîrnui̯an̯ cu tîrnu//

pă órmă d-aĉí ^{u}o cule̯ĝ^{i}ám/^{du}pă ĉe̯-o culeĝám o ţîne̯ám doo̯ trei̯ zîle̯-o băgám în ápă/^{u}o ţîne̯ai̯ î ápă pîn̯ să topi̯á dă să rupe̯á băţ-o̯la acólo̯/d-aĉí ^{u}o melițám/dă-o pîn dărác/fă-o caíre̯/o pune̯ám în̯ fúrcâ o̯ torĉ^{i}am/să ō scui̯b^{i} a mórţi̯ ! núma ne rîde̯ám/tu̯ată zîu̯a ne̯[ɛ]scui̯pan̯ la déşti̯//s-ō...torĉém//

pă órmă d-aĉíle̯a ^{u}o dam pă un î...pă un̯ rîşkitór^{i}/ē ! "ai̯ să-i̯ faĉem scrobe̯ală"/cu ĉē ? cu tăríţe/că tăríţili i̯ mai̯ moi̯/că mălai̯u ō aspréşte̯//şî de̯-aĉíle̯a ō púne̯am pă mosu̯áre̯/ó ducan̯ la

158

^{u}urz^{u}oi/^{u}ò uurzẹám/uo punẹám pă sul/ia-o la țăsút/dă-o pîn spátă/ dă-o pî iițè/și făĉám pîzișoáră/făĉá și cămăș^{i} că...așá er^{e}a timpu-atúnĉ//da//ăẹa e//

[Și din lînă ce făceați ? Spune-ne iară de cînd o luai de pe oaie.]

uo luai du pă oáe/uo spălái/...uō skermănái frumós/dai pîn dăra^{c}/c-așá să da náintẹ/dai pîn dărác/făĉái cáẹre/tòrĉ^{e}ai/și punẹám d-ástẹa dă sâ fáĉẹ pantal^{u}ón^{i} de !/de bărbáț^{i}//

șî uo torĉám/șî o dam tot așá pă...rîșkitór^{i}/șî d-aĉílẹa ne punẹám mamă/șî n [k] ne duĉán la ^{u}urzói cu iá/ș-o ^{u}urz^{e}am/ș^{î} punẹám pă sul ș făĉám [k] o dám la...^{v}āi de lúmè !/venẹá uúnu/strigá pîn sat "abālẹ-abàlẹ !"//^{u}o dan la ^{î}ăla ș-o da la piiuâ/uo-ngroșá//ò luám ș-o făĉám pantalón la uámen șî...mintén^{i}//c-așá să zîĉá dẹ !/mintéńẹ//ăẹa e !//

[Șî la ăla care venea prin sat cum îi ziceați ?]

àbălár^{i}//ĉ-"aúz^{i} abălárụ-a sosît în sat//cu abál^{î}li"//ĉe "^{h}ai să luóm răb^{u}oju" zîĉẹ "să [ɛ] a^{u}liū !/să nu pierz^{i} răbóju/că ai pierdút abáọa"//îz da ûm bețîșór cu crestúșur^{i}/cu alẹá pă iél/cî^{t} ști^{e}á iél că ái//c^{î} dac-avẹái múltă-s făĉái crestúșur^{i} mai múlte/dacă avẹái mai puțînícă/făĉá mai puțînélẹ/de ! ț-o punẹá la cîntár ^{u}ómu//cîn^{t} ți-o lua//și-i plătẹái !//ăẹa e !//

er^{e}á múncă múltă ș-atun^{s}/ș pâ la lînă/ș pâ la tuátẹ//acumà/lúcru léznẹ: dai cu-o mînă ^{i}ei cu álta !//

[Aceeași]

am pleca cu ^{i}el

[Mata cum te-ai cunoscut cu soțul și cum v-ați luat ?]

ĕlică ! noi în dóuo zîle ne-am întîlni^{d} vorb-al^{u}ea/ș-a trẹea ne̯-an̦‿şí...căsătorít//da//ām‿vorbít u̯o zi/à‿dóu̯a/a tré̯a a [k] se̯áră/ne̯-ã‿şî lu̯át//ş-úi̯te sîntém...şî pî́nă-n ĉásu dă ástăs^{i}//

[V-aţi luat, aşa, cu voia părinţilor ?]

nọ/ne̯ám dă vói̯ẹ !//ām plecát amîndói̯/d-ã‿fúga//

[Povesteşte-ne.]

úi̯tĕ/am işî́‿dîn‿cásă/ş-ã [k] l-ã‿lu̯a‿ş-am plẹcá‿cu ^{i}el/ş-am vin^{î}‿la tás-su̯//cîn‿am̦‿vẹnít acolọ́/ĉóc‿ĉòc‿ĉóg‿la úşâ//

"ĉẹ mă ! ĉe pízda mắ-ti mai̯ ĉócăn̦‿la úş-acólŏ"//^{i}i zî́să tá-su̯//

"dăscúi̯e úşa mă !"//

"dă ĉe mă̄/ [ɛ] nu po‿să vyi^{i} sî́ngur ?"//

"păi̯ da dă ĉẹ mi̯-ai̯ încui̯át ^{u}úşa"/i̯el zî́sẹ//da el dă‿ún^{d}e/ nú‿er^{e}à úşa-ncue̯átâ//

da bi̯átă máma/so̯ácrâ/să sculắ/işî́ "mă mărín să ves‿c-a vení‿cu ĉinevásîle̯a//úi̯tẹ să vez tu/nu e̯-aşá ?"//cîn‿a eşî́t e̯a afárằ/"e ! nu-s‿spuséi̯‿i̯ó mă ! i̯áncule/c-a vení‿cu u̯úna ?//úi̯tẹ/vez^{i}?"// àşá am̦‿făcút//

[Şi pe urmă v-aţi împăcat cu părinţii ?]

dā/erá-mpăcátâ//máma me̯a a foz‿vắduvâ//ne̯-am împăcá‿fu̯árte frumós//zîĉá câ‿să fáĉem aşĕzămî́n‿la săptămî́na/pă órmă d-aĉî́le̯a a fuĝít ^{u}o mi̯iri̯ásâ/...dâ la u̯únu̯/şî víne sócrî-mi̯o/"tái̯că ai̯ să fáĉim núntâ"/la dóọ‿s^{îp}tâmî́n^{i} am̦‿făcú‿şî núntă//

[Aceeaşi]

făĉá cam rár pî́i̯ni

[Cum se făcea pîinea mai demult ?]

cú‿s‿să fáĉă ? ^{u}o frămîntán̦ şî ^{u}o făĉ^{i}ám//ó‿băgám

[Păi spune aşa cu vorbe mai multe.]

160

păi̯ dă/î̯ făĉ^{e}am aluu̯át î/u̯ō...dá-i̯ făĉám aluu̯át/îl lăsám aluu̯átu să dosp^{h}i̯á şî...frămîntán̯/să dosp^{h}i̯á ş-o băgám î sóbă/-n ţăst/în ĉ^{i}e aveám/d [k] vára ^{u}o făĉám în ţăs/şî i̯árna ne̯-o făĉám î sóbă//ş-apăi̯

[Dar ţestul cum îl făceai ?]

cu [k] dă pămîn călcát î/călcám pămînt şî...cu báligă/şî-l făĉám şî-l făĉám pă...puneám un tipár aşá o̯ [ɛ] făĉám u̯m muşurói̯/şî-l făĉám acólo şî făĉám pî̯ine̯//tu̯ată vára coĉám în ţăst//acú ^{i}e bine̯ că i̯ē...ne̯-o dă gáta/făcútâ//

[Şi numai pîine făceai în ţest ?]

şî malái̯ ne făĉá mama//

[Ăla cum se făcea ?]

făĉám úte făĉá pîsát/şî ne făĉá mălái̯ de ! ţaţâ mariu̯a^{râ} nu ne făĉ^{e}a aşá ?[1] //zău̯ !/că nú pre̯a ire̯á/că ire̯ā...pî̯ine să mî [ɛ] făĉá cam rár pî̯ini//nú pre̯a ere̯á pî̯ine̯-aşà ca acúma//să făĉ^{e}á rár pî̯ine̯/că-l duĉá ^{u}omu dă plăte̯á pămîntu//şti/că-l vînde̯á ne ^{d}uĉá la gárâ//zău̯ ! şî ne făĉá máma şî mălái̯/ş^{î} ne̯ da că ére̯am pátru copi̯i//şi i̯e̯i̯ nú ave̯à putére̯/că n-áve̯a să ne de̯a/şî ne̯ făĉá ş-ăla/şî mî̯ncám//

cro^{i}itóru î alecsándra (lisándra)
pátruştre̯i̯ [de ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua şi pe urmă ce ai făcut astăzi.]

i̯ér^{i}/ĉ-ā făcu^{d} ? m-an duz la băla^{ş}[2]/şî mi-an̯ lu̯a var/şî l-ā stis pînă sară//ş-ástăz úte/zîsei̯ câ să mă ^{d}u^{g} la coĉén^{i}/şî dacă zîse fata că v^{y}ine̯ la porúmb/că să duĉe̯ la porúm/mă lîsai̯ e̯o dă c^{u}oĉ^{i}én^{i}/şi să să dúcă ea/sâ-ş^{i} ia ş-ia porúmbŭ dă pă cîmp// ş-àcú şés pînă sáră//că văz dă băeat//

---

[1] Se adresează unei săteme care asistă la înregistrare.

[2] Comuna Balaci.

ĉé sâ fa^{g} ? dau la puorc/...şî-i dau să mănînĉe/-i dau ápă/ şī...tę-apúș kar [ɛ] că sîn pă cîm^{b} la coĉ^{i}én^{i}//şî la coĉén^{i} viiu sára/v^{i}iu sára lā nóuo/poáte şî la uop/la nóuo c-àtúnĉ^{i} intru-m cásâ//ş ^{m}-apú ş-eo şî-m fa şî eo mîncáre şî/...mă culc//dimineáța iar la pátru/sâ pl^{i}e^{g} la coĉén^{i}//pînă on termená/j d-áĉí dacă on termîná/stau acásâ//m-àpú ş-eo sâ-m várui/sâ-m fac/fiincă mi-en lua var şî/...$^{áea\ fac}$//şâ aşá ^{i}e tímpu dă treábâ/mă duc [k] mai m-aj dúĉe la colectiv//câ văz lúmea că zbîrnîe/mai aj lăsá coĉeni/da mi-e cā.../aj mai vení aĉí ş-io la colectíf/să ma eau ş-o ũ franc//

[Aceeaşi]

797. TALPA-BÎSCOVENI

(com.Talpa, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

v^{i}ița

să dúĉá ş-^{u}o săpá la casmá/tîiá bęțe/p-ásta aşá/şî le-nf^{h}ig^{e}a la métru/...béțile-àleà/şî béțile-aleá dĩ iel^{e} dîm bețîl-èlea dā viní/-i făĉá vine//şî-ncepeá să creáscă//v^{i}ița//adícă...să creáscă f^{u}oi//ũ an/al doilea an/nú făĉà nimica//al treilea an/veneá pă rod/c-aşá să [ɛ] numim noi/că veneá pă rod//^{j} dacă veneá pă rod/atúnş să făĉa//făĉă strugur^{i}//strúguri-i lăsá pînă gînd î...să cuocâ/şî-i lua/ [!] vîneá acás/cu v^{i}in/şî ī storĉá în ī [ɛ] tr-un lin/în ĉeva/^{i}i călcá cu piĉ^{i}érli/...cu sacu-aşa/şî...îi puneá-m

162

but^{u}oi^{u}//ș-avea...v^{y}in/da nu să punea ca cum sâ pune-acușîca vyin//cum este acuș^{î}ca...v^{y}ii//nu le da voe ca sâ pui-așa....[ɛ] //că avea fiicare pămîntu lor atunĉa/șî nu să-ndura ca să pu^{i}e/ că ĉe ziĉe ?..." mai bine pui grîu ș porum/că dă băuutură mai rabd/da dă...dâ asta nu...po sâ rabd"//

[Și după ce scotea vinul, ce rămînea acolo ?]

nește... [ɛ] pieiil-ělea dă strugur^{i}/dă cuade dă strugur^{i}/ș să duĉa ba...la cazan/șî le făĉa...țuică//

[Cum ?]

pi! turna-n cazan/șî-i da foc/șî iișa dî ia d-acolo uo va-d^{r}â/doo dă...dă țuică//din tărime-äea care ir^{e}a...di ia//șî ișa ^{u}o vad^{r}â dâ țuică sau doo/mai mul nu îșa dî ia//

[Dar aia care curgea la început, care era mai tare, cum îi zicea ?]

drojdia ?//aea sě făĉa după ĉe [ɛ] bea vyinu t^{u}ot/adică dă bea viin dîm butoi /rămînea drojdîi-aia/^{j} dîn drojdie-a^{ea} să du-ĉ^{e}a șî uo făĉa/șî dî aia ^{i}ișa/țuicâ tari//

da dîn î cuadile-alea/nu ișa/...mai nimic//

dumitrake ant^{u}on

șaptezěșîșase [de ani]

casâ bătrîniască

lua salcîm^{i}/tăea salcîm^{i}/sau lemne dâ pădure/le aduĉa acas/ l^{i}e ĉ^{u}oplea/...lě...iera dulger^{i} cari le aliniia/le punea călcă-t^{u}or^{i}/le făĉa acoperișu/lẽ-vălia ș^{î}.../d-aĉi să pûnea cu pă-mînt/și-l băgă în gard//adică-n...cu gardu-așa [...]/bătea lanț^{i}/ șî pă bulumaș/șî pi iiĉa/ș pă parte-asta^{ntă} //bâgă între lanț-ia/ pămîm pînă cîn...la-nvăliș//

ş-acól^{u}o/...dâ lã-văliş încólo/-începẹá cu...ĩvălituạ́rẹa cási //d-âci uo puodịá p-a^{i}îĉa așá[1]/uịtĕ cúm e şî ásta/...şî sta î ịa//

[Acelaşi]

[Preparate din făină]

[Cum se face pîinea pe aici ? Sau cum se făcea şi mai demult, cum se face acuma ?]

cum fîĉá mạmica îna^{i}ínte/cîn^{d} erám ịo mịică ştiụ/cạ ^{i}ẹrá cu aluụátu/nu cū drójdi^{i}ĕ/cum ẹ-acúma/saụ acú s-a fạcú tú te dẹ aluát//ẽ ! ^{u}o ţîngẹá la cápu...c^{u}opăịi/acólo/ó frămîn [k] să dúĉá sịára/ĉirnẹá făịínă/şī o adúĉá-ŋ cas/ca să fiẹ cîn^{d} éra g^{i}er/să nu fiĕ r^{i}éĉẹ/s-ŏ frămîntẹ ca sâ crẹáscâ pîịnẹă/bìnè/ş ^{s}ă sculá dimî́nẹaţâ dămúlt/frămîntá/o lăsá să dospịá/întindẹá/dup-ẹa fạĉá f^{u}ŏcu/^{u}o coĉ^{e}a/óprẹá ẹarâş aluát pentru cîn maị faĉẹ a doọa uară să aịbẹ//

[Şi în ţest ai văzut cum făcea ?]

în ţest/...ĉẹ să spun̄/nu maị reţín bine mínte//er^{e}ám prẹa m^{i}ică pă tìmpụ-ăla cred ịo//n-am//da tot aşà crẹt/cu aluát/cu ástẹa/şi....bărîm în ţĕz venẹá...numa ^{u}o ázîmă ó putẹá bă^{ga}//dar a [k] în cupt^{u}or saụ în sobạ/treị/pátru/saụ...p^{i}ite cum să ziĉe/ĉín şasĕ şaptẹ...//

[Şi altceva mai făceaţi în afară de pîine ?]

mălaẹ//fă [ɛ]

[Alea cum se fac ?]

pĕị!cū [ɛ] făĉáụ...mămăligă cum se ziĉē/pîsátu la mămă^{l}igă/dup-ẹa-l tụrnáụ ū în î copáẹa cu mălái/şî cu...făịínă punẹá ca sâ să lệĝe/şî î să z^{î}ĉá álţi-ị ziĉá túrtă/álţi ziĉáụ mălái i/...

---

[1] Gest cu mîna spre tavan.

161
așá făĉám de póftă// cîtẹodátâ/dĕ póftą//

túdor tudóra
tréịzèșînóo dă anⁱ

clóșca

[Dacă vrei să scoată o găină pui, cum faci ?]

dạ/dacă clóșcă șádẹ pe cuịb...î clọ́ncăne/să zîĉe a căzút/o lăsạ́m sâ duármâ ᵘo nuápte/sâ vîdém dacâ cu-àdîvărát ⁱe clóșcă/ dup-áẹa a doᵒa zi ị-aléĝim ᵘóᵘulelẹ cu plōd/și î lē...púnem în cuịb/frumós/amenaját cu pâị-acólo/cu mő [k] fīn/muálẹ/și ő púnem la cloĉít//ávem grijă dă ẹa la...uo zi/ᵘọ dăm jos să bẹa ápâ/sâ m[ɛ] mănînĉe/ᵘò dúĉen la lᵘoc/timb dă treị săptămîⁱnⁱ șⁱ/scuáte púi [ɛ] șóri//

[Și pe urmă cum îi crești ?]

nọị li dăm mălái/cum s-au întărⁱít...ịeị dă ị-au scos/s-au întărⁱít/...îị dăm afáră/pă bătătúră/șî încépem sâ le făĉẹ́m ᵘo puiérniț-acólọ/să nŭ [ɛ] vînă...găⁱínilẹ-alẹlántẹ zî dẹa piste ịeị/șî...lⁱe dăm măláị să mănînĉē/un ĉobulés cu ápâ/ᵘō farfuríe/ ĉẹ [k] fiicáre ĉe árẹ acólo șⁱ/șî créște//

[Pui de curcă ai crescut ?]

nu-án crescút//dă cînᵗ sûnt aíĉạ [k] da creștẹ́am acásă/la părinsⁱ cu máịcă-mẹá acólọ/sâ crez maị grịẹu//și sun stricătᵘorⁱ cîn sum marⁱ//úịte am nîște curșⁱ p-aíĉa ále veĉînlór/strică// ĉúgule ᵘòrⁱĉē/pîn grĕdínĕ dacâ sáre/distrúĝⁱe//din cáuz-ásta/ sóțu mẹu nŭ prẹa vrẹa//ĉícă álẹa stricătuárîli/să nŭ le țínen/că ⁱe búne găⁱínîli/-ị dăstúl dă búne [!] //

[Aceeași]

[Porcul]

noi̯ an̯ luat ...pă primăvară//şĭ mînca foarte bine/i̯-an da^{d} bine să mănînce̯/că zic î [k] l-ã lo̯a cam tîrziu̯/s-a făcu^{d} mari̯/ frumos acuma/ş^{i}...mănînca buabe/tărîțe/mălai̯/cu apâ caldâ-n speĉie̯al şî spălătur dâ la vase̯/grăsimur aste̯a î plaĉe foarte mult ...//şĭ la crăĉ^{i}un acu cînd...soseşte vreme̯a lui̯/îl tăi̯em/îl pîrlim cu un om carē a [k] kemăm un om care să priĉepe̯ mai̯ bine/sâ i̯asâ şoriĉ^{i}u curat/sâ i̯asâ ĉeva.../şi-i̯ dăm sare/ l-aşezăn̯ la ^{u}o ladâ...făcută din gard dă nui̯ele̯-aşa/dîn blăn^{i}/fie̯care e̯ar cum vă sp^{u}sei̯ din ĉe are/şĭ...îl î punem la sare̯//îl ținen̯ cîteva zile/şi dup-ae̯a înĉepen̯ să pregătim/să aleĝem şun̯că/să fa [k] aleĝem pentru tobă/pentru...dacâ vren̯ s faĉim aşa ca ũ jambon/ũ şol^{d} dă p^{u}orc putem.../îl aleĝe̯m/îl dăm puțin î f^{i}ert/i punem sare/ piper î/ardei̯-boe̯a de tuate/şi...binențeles/alilante piĉoarele/ fie̯care după gust/piftii̯/cu varzâ o [k] mă rog/căpățîna e̯ar la fel//

[Acuma să ne spui cum le faci pe fiecare. Ce faci din mațe...]

cîrnaț^{i}//da [!]//da/da//ă înti^{i}...şi-ntii̯ dē tobă ne̯ mai̯ apucăm mai̯ dēgrabâ//că ne estĭ câ să strică f^{h}icați//la fica^{z} nu sâ dă sare//şĭ-i̯ fa [k] ^{i}i punem la fi̯ert/cu ficat/cu i̯inimă/ rinik i/cu limbă/peĉie/şi şun̯ca o punem nefi̯artă//pentru că-ş lasâ grăsime̯-ae̯a dac-o punem...fe̯artă//şi le fi̯erbe̯m p-aste to̯ate̯-ntr-o...ũ vas mai̯ mare̯/cū dafi̯in/^{cu} fo̯ae̯ dă dafin pūsă/ca sâ-i̯ de̯a um miros/plăcut//şĭ la [k] după ĉē au̯ f^{i}ert/le to̯căm aşa-n̯ cubulețe̯ mai̯...potrivyite/ş dup-ae̯a u̯umple̯m/burta/...şĭ i punem ş-acolo̯ miro̯ase/piper î/după dorințâ/fie̯care̯ dacâ vre̯a mai̯ pipe̯rat/mai̯ mul^{d}/dacă nu/mai̯ puțin/după dorință//şĭ le ^{u}umplen̯/ j^{i} le̯ mai̯ dăm o̯ dată-n̯ fi̯ert/pentru ca să...i̯a cu to̯ate ō legătu-

166

râ//ⁱ̂éle dejá sîn̦‿fi̯érte//şī gustáte dâ sáre/potrivⁱ̂ít/dup-áe̯a púnem ᵘ̂o greᵘ̂utáti pe‿e̯a/ca sâ să...preséze bi̯íne/cîn‿tăⁱ̂ém să fⁱ̂íe unifórm//şi după ĉ-am scós-o dặ la fi̯ert//ş-ásta éste la tóbậ//

cîrnáţì̂ⁱ/tòcám cárne̯a/î̆i̯‿púnem miro̯áse/ĉímbru/pipér‿î/fiẹcáre̯ to̯t la fẹl după cum árē plăĉérîli/dacă ĭ‿púnem şî ardéi̯.../dacâ dorím/ùsturóe̯aᵈ‿bíne/şi-i̯ ᵘ̂úmplem...ĭ‿tocắm cum spúsei̯/le̯-amesticắm/şi úmplem cîrnáţi̯//ĭ‿púnen̦‿la cúlme/pentru̯-a sặ scúrĝⁱ̂-a sâ ᵘ̂uscá/dacă púnim dă váṛa/ĭ‿prăjím/c-aşá ziĉe/să nu ste̯a s‿să striĉẹ s‿fácâ pă ⁱ̂ei̯ mûĉigái̯/ĭ‿prăjím/î̆i̯‿púnen̦‿la borcáne/la u̯ále/la...fiécáre ĉe áre//

[Şi din maţele alea mai groase ?]

ắ‿cartabóşᶦ̂/din ále̯a//da/cartabᵘ̂óşⁱ/din máţîlẹ gro̯ásè/sắ‿fáĉe cartabᵘ̂óş/cű‿cárne tocátâ/cu ĉi̯ápă p-órmă/cu oréz‿î/cu̯-ardèi̯-boi̯á/tod‿la fel/miro̯áse/pipér şi̯-álte...verzitúrⁱ d-áste̯a dâ várâ púse/ş-àmesticám/cu to̯áte/lè‿ᵘ̂úmplem/le lẹgắm la cápete/le púnen̦‿la fi̯ert/şⁱ...să fáĉe cartabóşu̯//ắsta nú‿punèm nîmic pă ⁱ̂el aşá/cum spuséi̯ la tóbâ greu̯táte̯/îl lăsắm aşá//ⁱ̂e bun şi réĉẹ/şi cald...//fiicáre cű̆m [k] pă cum vre̯a//

[Toba în ce o faci ?]

tóba dĭ́n [k] mai̯ mul‿din búrtă fáĉem nŏ́i̯/îm‿búrta pórculŭ́i̯ fáĉem tóba//

[Dar mai e unul aşa mai mic ...]

ĕ̆‿um̃‿maţ mai̯ groṣ/ŭ́n...fundắru̯ î̆i̯ zíĉeᵐ‿noi̯ [!]//ắlā/din ắla fáĉ̆im m̄a [ɛ] mai̯ mult‿ī certabóş//ⁱ̂e mai̯ mⁱ̂icúţ şī tóba mai̯ máre/ţíneᵐ‿mai̯ múltă vrémẹ//

şúnca/o aléĝẹm pă ĉᵉ̂a cu jắpi̯u aşá mai̯ táre‿nòi̯/şî-ⁱ lăsắm númai̯‿i...şúnca aĉéᵉ̂a dă ō...apro̯ápe dă şǒrîĉ acólo/ş-o púnen̦‿la sáre//ş-o lăsắm...ş-ő lúnă dă zíle/ş-o lúnă jumáte/c-atúnĉa avĭ́m dăstúlă grăsíme/^{s} stẹa la sáre/j dup-ạ́ẹa o púnen̦ la fum//pă ŏrmă ĭ búnă dă mîn̦cát pînâ...vára avém dĩ ẹa//nói̯ aṣá ^{u}o prẹgătím// álţi ^{u}o mai̯ f^{h}i̯érbe/noi̯ an̦ găsí dă cuv$^{\hat{i}}$ínţâ câ-i̯ mai̯...plăcútă aṣá/néfi̯artâ//

[Aceeaşi]

tutúnu

primăvara prin aprílie/prin jumátẹa lúni pă la ĉín̦sprăzèĉe/ cîn̦ s-a făcú tímpu frumós...binenţelès/...víne dâ lā [ɛ] ĉeapéu̯[1] u...ĉetăţẹ́anu̯-aĉél care éste răspûn̦sábilu cu tutúnu/şi ne anúnţă câ trẹ́bi să faĉen̦ răzọár$^{\hat{i}}$lẹ câ n^{i}e dă sămînţa//

săpắm/răzọárele/lẹ mărunţím cu sápa cu grébla/le fáĉim terén frumós acólo/şi ^{z} ne dúĉem sâ [k] ^{u}or ne lu̯ŏm dă la ĉeápe /^{u}or dă [k] fiecáre dĕ pă unde putém băligár pútrẹd îl ĉérnẹm/...îl fáĉim mărúnt aṣá bínị ca sâ răsá^{i}ẹ/câ sămînţa dă tutún ^{i}e fu̯árte mícă/şi pretenţi̯oásă/şi bătém lócu...dúpă ĉe l-am mărunţít/presârắm/bălẹgár/dup-ạ́ẹa î amesticắm sămînţa cu nisíp/că nu să pọáte àlfél din̦ caúzâ câ-i̯ mărúntă/^{u}o s^{i}emănắm/ş dupē [ɛ] dúpă ĉe ^{u}o sămănắm/sămănắm i [ɛ] i̯ará băligár din ála ĉirnútu/mărúntu̯//şī/ $^{d\hat{i}}$p-ạ́ẹa-l stropím cu ápă/l-udắm meréu̯/ne dă stropitór^{i} i/sau̯ àvém noi̯/după cum [k] fiicáre după cum áre/şi-nĉépem să-l udắm//ìl ^{u}udắm/d-acólo şi-m mai̯//pri^{m} mai̯ înĉépẹ sâ i̯asâ//^{i}ésẹ cam anevó^{i}i i̯él//ş trebúi̯e udád mer^{i}éu̯/îngrijít/i̯ése fu̯árte múlte burii̯én^{i}/ că sun [k] ^{i}ésti băligáru ála care ^{i}i dă priorităte burûi̯eni mọhórului̯/ştírului̯ şi la álte...lobodă mai̯ múlte...burii̯én^{i}/şi noi̯ să...le ṣmúlĝẹm/sînten datór^{i} să-i̯...le zmúlĝem cum să zíĉe/ privíi̯m/răzọárĕle/le ^{u}udắm i̯ară/şī/créşte pînă la rusáli^{i}/nu c

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

168

[k] nu scrii pă pat !¹ //pînă lā rusali^{i}//să zice//

la rusalii/nu ma ştiu data bine să spun/nu ^{i}e nim^{i}ic ?//la rusalii/...începe să-l sădim//să face mare/el face fuaiă...lată/mare/ş s-a-ngroşa^{t} f^{i}iru/s-a-nrădăcinad bine/atunĉ îi bine sâ-l sădim/că...să prinde şi-m pămînt//pîn-atun^{j} nu-l zmulĝam din ^{i}el//ş-atunj ne pregăteştē...cu tractoarli terenu/cu discurli/cu... tăfălugīi/cam rar cu tăfălugile-alea [!] nu prea e rare nu ştu cum/şī începen să-l sădim noi/ne facem um beţişor aşa adus la capît/ascuţi la vîrf să ^{i}intre s facin gauura...bine acolo-m pămînt/şi lom...ũ ligan cu tutun după noi acolō/stropitoarea cu apâ/facin gaũră punē firū/şi-i dăm puţin [ɛ] nă ţarînă alătur/ş dup-aea rămîne aşa o gă^{u}urică şi-i picăm apă la fiecare cuib/la fiicare plantâ-m parte ^{i}i să pune apă la rădăcină/ca să să prindă// şi iel... ţi [k] ai iimpresi^{e}a c-a muri^{t}/doo trei zile e aşa ziş că n-am făcu nim^{i}ic//dar dup-aea îş rev^{i}ine//aşa este buruian-asta tutunu//îj revine//

şi după ĉe s-a prinz bine/începem să-l ĉocănin cu sapîli/să-i ...să i rupen scoarţa să z^{î}ĉe/poate treĉe vro ploa^{i}e ş să formează ^{o} scuarţă//săpăm/îi ī rupen scuarţ-aea/-i mai frăĝezēm pămîntu/ş să...face//la a do^{o}a sapă/a tre^{e}a sapă e-o dăm mai rapid/câ sâ măreşte iel//ş-aşteptăm la urmă la el/îl facem rîndur^{i} aşa cu sapele/dupâ [ɛ] fiecare după cum să priĉepe/după cum este şi ter^{i}enu//şī/aşteptăn la ^{i}el/să-i dea vîrfu lūi/fluarea/după ĉe-i dă floarea/cul^{i}egem dă jos/să zîĉe poala dă jos/...fo^{i}ile-alea galbenele//î să numeşte dă [k] cam dă trei uor^{i} să ^{i}intri-n iel să-l culeĝ//pă la jumătate/ j la urmă ziz vîrfurīli//^{şi}...le punen la ^{u}uscat//asta e/e migăloase de !//asta ^{i}e miga^{l}a mare/culese/cărate/îşîrate/puse la ^{u}uscat î/la urmă le păpuşîm/le facim ziz gîşte/după gîşte balot/dup-aea să predia lā stat//

---

¹Se adresează fetiţei. [Aceeaşi]

mumulíţa plói̯i

cînd‿ī i̯erám mîĉ/copi̯íi̯/nu plo̯á//şî ne̯-a-n̦vâţá‿ş‿pă noi̯... părínţi/j‿d-ắşte̯a mai̯ bătrî́ni/"voi̯ sîntés‿copí^{i}/mai̯ duĉéţî-vă jî́‿voi̯ ş‿făĉéz‿mumulíţa pl^{u}ói̯i/şî jelî́ţâ-vă/da să plî́nĝe̯z‿mái̯că/ca să v^{y}í^{i}e plo̯áe̯a"//şi ne̯-äm dus/pă vále/ave̯ám ũ‿fráte̯ mai̯ mí̯ic/... ş-am ple̯cá‿pă vále/am̦‿făcút mumulíţa plói̯i/cu lumî́năr^{i}/cu dă to̯áte/cu floríĉ^{i}él^{i}e/cu ^{u}òr^{î}ĉé/...am jĕlī́t-o şî‿noi̯ cum ne̯-am priĉepú^{t}‿"să [ɛ] dắşkíză portíţîli/să cúrgă pló^{i}íţîli/pă to̯áte drúmur^{î}li pă to̯áte potéĉîli..."[!]//ĉe ne̯-am priĉepú‿şî‿noi̯ ac^{u}ólo/j‿dup-áe̯a e̯-an‿da^{d}‿drúmu pă ápă/j‿ni^{j}‿n-am apucá‿sâ sos^{i}és [k] sâ u̯r^{g}‿de̯álu du pă vále̯a...clăi̯íţi^{i}[1]/să venim acásă/că a veňít u^{n}‿nor dă plu̯áe/ş‿pîn-acáz/ne̯-a făcúd‿li̯u̯árcă !//şi tòz‿veĉíni şî bábile̯-àle̯a...nu mai̯ pute̯áu̯/ne‿ése rîzî́nd înai̯ínte/ş^{î}‿ne prîméşte şî mămíca/ĉe "àvusărắz‿norόg‿mái̯că"/ĉî‿"că vă plou̯ó" ĉe [!]//"^{s}‿să fácă úi̯te bucátili/s‿să fácă i̯árba dă vyī́te/să fácă..."//

ásta ^{u}o reţín câ‿ḗr^{e}an‿copíl şî...//

[Aceeaşi]

păcálă-n̦‿sátu lui̯

a fost odátă ũ‿u̯om carẹ...să ţîne̯á meréu̯‿u să păcăle̯ásca lúme̯a//lúme̯a atúnj‿văzî́n‿că ī‿păcăléşte meréu̯/i̯-a puz‿númîli păcálă//i̯el/ş-a cumpărá‿ş-^{i}el o viţĕlúşă/şi i̯el nú să duĉá cu e̯a/îi̯ dăte̯á drúmu în‿ī...ĉeri^{e}ál^{î}li u̯ámen^{î}lor//atúnĉ u̯améni...i̯-ā prinz‿viţelúşa şî i̯-a tăi̯át-o/şî...cárne̯a a lo̯át-o ei̯/şî pi̯éle̯a e̯-a aruncát-o-m‿bătătúrâ//atúnş‿păcálă a lo̯a^{t}‿pi̯él^{e}a şī a plecá‿cu e̯a la tîrg//

---

[1] Nume topic.

170

a mērs el ĉé‿a mer^{s}/şî l-a prinz‿nu̯áptea pă drum//ĉé să fácă el ?//^{u}únde să găzdue̯áscă ?//atúnĉ‿i̯ a dat [ɛ] d-^{u}o cásă unde nu ere̯á...unde nu ere̯á bărbátu femé̯e-acásă/şî i̯el/a zis s-o̯ găzdue̯áscă şî̋ pă el//atúnĉ‿î̄ femé^{i}a i̯-a zis sâ să̄...sặ să cúlĉē îm‿pá^{i}ẹ//şî̄ cînd a venít...i̯a/atún̦ş‿făcúsē prăjîtúr^{i}‿i/făcúse [k] tăe̯áse um‿p^{u}orc/şi cî̃ [ɛ] a vení‿p^{u}ópa la e̯a//şî̄ ca să...nu-l váză bărbáten [k] bărbátul̯ i̯ei̯/l-ā...l-a băgát într-un̯‿cu̯făr//şî păcálă văzúse tő^{d}‿d-ac^{u}ólo̯/ĉé‿ă [ɛ] ĉẹ sâ făcúse-n̯‿cásă//

atúnĉ‿î u̯ómu/cînd a vení^{t}/î‿a întrebá‿nevásta ĉẹ̋ să mănî́n̯ĉe?//atun̦j‿nevástā i̯-a spus...că să̄...să-i̯ fácă um‿pui̯ dă mămăligă/ş‿să-ntin̯[ɛ]gă ş-i̯el î̃‿^{u}ustur^{u}ói̯//şî...atúnĉ ^{u}ómu l-a kemá‿ş^{î}‿pặ păcálă să...mănî́n̯ĉe ş-^{i}el la másă//da păcálă...nu vre̯a să mănî́nĉe//să...să tod‿gînde̯á ^{i}el la ţui̯că/să gînde̯á lā sarmále̯/lā p^{u}orc/şî̄ atúnĉ‿i i̯el‿î dátē cu ĉumágū̃...îm‿pi̯éle//şî̄ pû̃ [k] se uréka la e̯a//mai̯ dáte încă o‿dátă/^{u}ómū d-aĉí...zîse/

"dặ ĉẹ dai̯ mă păcálă [k] măi̯ u̯ómule‿în...îm‿pi̯él^{e}-ae̯a‿aşá ?"//

"păi̯ ásta nú‿e pi̯éle/e proōróc"//

"şî ĉẹ̋ spúne mă u̯ómule ?"//

"spúnĕ că dacă ca^{u}uţ^{i}‿iñ cupt^{u}ór/găséşt^{i} um‿p^{u}or‿fript"//

cîn̦‿să dúse ^{u}ọmu/aşá̋‿èste//mai̯ dáte încă o‿dátă dî̃‿i̯a//

^{u}ómu zise‿e̯ar/

"ĉẹ̋ mai̯ spúne mă ?"//

"mai̯ spúnĕ să caúţ^{i}...după sóbă că găséşt^{i} v^{y}in şî cu ţui̯cặ"//

atū̃ş‿ómu cău̯tă şî găsí//mai̯ dătú ^{u}o‿dátă/şî̄ d-a [ɛ] d-aĉí [ɛ] zíse...i̯ár ^{u}ọmu/

"dă ĉẹ dai̯ mă î̄‿e̯a ?"//

i̯el zíse că...să să [ɛ] să ca^{u}ute în cúfăru dă su‿pát/şî să va [ɛ] să vază ĉí-i̯ acólo̯//cîn̦‿cău̯tá/pópa acólo//atún̦ş‿pópa a-nĉepú‿să fúgă/şî nú̋ l-a mai̯ prî̃s//

atúnĉ/ṷómu/ĉẹ́ să fácă ?//să-i̯ cúmpere pi̯élẹa//păcálă ĉerú ĉiṇṣ‿pũj‿dă gálben^{i}//îi̯ dătú ṷomù/ṣ‿plecá ·acásă//nevásta ca să̄ [k] nẹvásta s-a lọa‿după el/şî ẹ-a mai̯ dat înca ĉiṇṣ^{i}‿pung//ṣ-a făcút păcálă zéĉe pun^{i}//venínd‿i̯ẹ̀l acásă/şi̯-a...şi̯-a făcú‿casă/ b^{u}oi̯/tọt...ĉe-i̯ trébũe ṷómului̯//ṷáměni văzînd aşā...că...cum şi̯-a fạcú‿păcálă‿atîta avérẹ/l-á [k] venírǎ la el să-l întrèbe ...cúm a făcút ^{i}el atîtā avére ?//i̯el îi̯ spúse că pă pi̯èlẹ-äẹä/ dā...dâ ẹ-a dát-ō după [k] dâ la vi [ɛ] viţica lui̯//atúnĉ/ṷamîni tăẹárâ toz‿viţélli/şî plecárǎ cu...pi̯éili la tîrg//ş^{î}‿cîn‿coló n-aṷ lọa^{d}‿nić um‿ban !/pă ^{i}éle//

şî atúnĉ‿i ṷamîni/fiṇcă ẹ-a pạcălít/a zis să-l...sâ să dúcă să-l arúnĉe în dúnạre//l-aṷ băgát î‿sac/şî aṷ lọat o frîngii̯e ca...ca să înĉérĉe dúnạrẹa unde ^{i}ẹ mai̯ adîṇcă//aṷ înĉercát într-uṇ‿l^{u}oc/^{i}er^{e}á prẹa mică//aṷ înĝercát î‿^{î}al‿loc/acólo nij‿ n-aṷ dá‿dă fuṇ‿cu frîṇgía//şî ṷám^{î}nẹ-aṷ zis...că"să nú-l aruṇcăm aiĉa că dúnărẹa n-áre fuṇ/şî n-ó‿sâ‿să-néĉe"//şî l-aṷ arũ [k] şî cîm‿păcálă‿ér^{e}á î‿sac/a trecú‿p-ac^{u}ólo ũṇ‿văcár cũ nîşte vaĉ //a[ɛ] atúnĉ‿î...văcárụ-ạla a zis/

"ĉẹ́ i̯é mă cu tíně/^{u}ómulẹ-aí ?"

i̯el a zis că [ɛ] "vrẹaṷ să̄ [k] ṷáměni vrẹa sâ mă fácă...pă míně...p^{u}ópă/şî i̯o nu‿vrẹaṷ"//şî atúnĉ^{i}/văcáru/l-a dạzlẹgá^{t}‿pă ^{i}el/şî s-a băgá‿văcárũ‿sac/şî...păcál-a plecá‿cu vaĉîlli/şî lẹ-a băgát îṇ‿casâ//atúnĉ ṷamîni aṷ lṷat sácu şî l-aṷ áruṇcat...l-aṷ aruṇcát în dúnạre//cîṇ‿venírǎ acásâ/pạcálă ^{i}ẹr^{e}á-n ĉ^{e}ardác/şî cúrtẹa erá plínă cu vaĉ//atúnĉ i̯ei̯...îl întrebárǎ/

"măi̯ pạcálă/dă úndẹ-ai̯ lṷat at^{î}tẹa vaĉ ?"//

"i̯o lẹ-aṇ‿lṷa‿d-ac^{u}ólo/dă úndē m-aţ aruṇcát în dúnăre"//

atúṇş‿t^{u}oţ^{i}/repîde/aṷ fuĝit să sĕ‿arúnĉẹ-n dúnăre//cîṇ‿s-aṷ aruṇcát/nũ...n-aṷ ma‿eşî‿niĉ‿únu dîn dúnăre//ṣ-aşá pạcálă ẹ-a

172

păcắli͜ pă toțⁱ//

vóịcu me ⁱilíẹ
ú̃sprăzắ̦ĉe anⁱ

țî́ca-ŋ͜ cásâ

ńoị fáĉem uṇ͜ ĉẹrc/cú͜ um͜ băs/șî́͜ um͜ băz͜ maị mic așá//șî noị îl numím țî́ca-ŋ͜ cásâ//șî̄ îị dăm așá cu ĉumágu/șî...cáre-l prindẹ lă...la cîmp/ịă súta//o͜ sū́tă dă púŋcte//șî̄ dacă daị așá șî... ți-l arúŋcă șî-l înemeréștⁱ așá/șî-l daị͜ ín...dăpárte/númerⁱ cî́te púŋcte aị: un ĉumác͜ púŋctu//

[Și cel care are mai multe puncte ce face ?]

îl jucắm pînā nu maị...ne pláĉe//

[Același]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

[Să ne spui ce ai făcut ieri toată ziua,dar ia-o așa de ieri dimineață și pe urmă ce ai făcut astăzi .]

ịerⁱ dă dîmnẹáță cîm͜ m-ā̆͜ sculát/mị-ā̆ [ɛ] mị-am arā̆já gọzdánu/ ș-am plẹcá͜ la școálă//la școálă/î̄͜ recráțị-ă͜ jucá͜ mingîⁱe/...la doóșpe cînd am ajúṇs acásă am mîŋcát/an͜ da͜ vitî́lẹ-afáră șî̄.../ apóị m-an͜ dus să caᵘud͜ várză//acólo aṇ͜ staᵗ͜ pînă aprọápe pă la treị//

cînd aṃ͜ venit acásă/máma venísẹ dă [ɛ] venise/șî̄...șî̄ acóˡᵒ [k] șî venise și túșā...túșa [k] ᵘo túșă d-a nọastră pă la noị// apóị a veni͜ tátā...cu căruța/șî̄ nẹ-an͜ dus pă̄ [ɛ] dial să loŋ͜ coĉénⁱ//șî̄ aṃ͜ fo͜ ș-ịo acólo/șî...ị-am ajutá͜ să-ŋcárĉẹ căruța/șî ...aṃ͜ venⁱt acásă/din noụ/și tata a lọát-o...cu căruța p-acolŏ pă̦ la rọtăréștⁱ[1]//

[Și astăzi ?]

ástăsⁱ cîm m-an̦ sculá dă dimnẹáță /am mîn̦cát/mi̦-an̦ lu̯a gozdánu/ș-am plẹcá la școálă//la școálă jucái̯ mingîe/...șî acúm la dóọșpe veníⁱ aⁱîć//

[Același]

798. MERENII DE JOS

(com.Mereni, jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: BM

túrtă dă mălái̯

ĉernẹám mălái̯u/în̦ copáⁱe/pă u̯rmă fi̯erbẹám ápă//făĉᵉán terĉ/ sûpțirⁱél/șî-l tọrnám în̦ copáⁱe șî-l mesticán̦ cū...făcăléțu/nu cū mîna/că ála ⁱerᵉá arzintẹ//șⁱ pŏ úrmă o frămîntán̦/ș-o punẹám pă cạrpătᵘórⁱ/ș-o băgán̦ la țest//așá să ziĉᵉá m̥...túrtă dă mălái̯//ă făĉᵉá úi̯te cît pérn-àsta[2] dă márẹ//mûn̦cá ĉín̦ șáse ín̦șⁱ/și mai̯ d [ɛ] mai̯ dă múltẹ ᵘorⁱ//

górge maríⁱa
șápteșàpte dă anⁱ

tutúnu

tutúnu-l î pregătéște îm̦ félu următᵘor î//d-ẹgzémplu...îl ă ...dă cu primăvară...fac niște răsádurⁱ așá/î cîtẹ-o grădiⁿiță

---

[1] Cătun al satului Talpa-Bîscoveni.

[2] Indică perna pe care este așezat microfonul.

174

mícă/şi fac‿î răsád [k] răzoráşe/şi vínē...ⁱ̂e uṇ‿spec̑íᵉ̂alisᵗ‿care să ocúpă cu késtilẹ-àstẹa‿al tutúnului̯/î...víne şᶦ̂‿le dă sămînţá/după‿áẹa-l...îl‿î...l-ûntreţínẹ-aşá cu udátū/îl sámănă îl [k] şi-l întreţínẹ cu udátu/pînă să [k] ajúnĝẹ ⁱ̂el dă...să fác̑e m [ɛ] măric̑él//după c̑e s-a făcúᵈ‿máre/-l ǰum [ɛ] îl júmule/şi...să dúc̑e şî-l plantẹáză//plantẹáză la o distánţ-aşá [ɛ] nu po‿să spun/dă cîd...la o distánţă dā dóozejᶦ‿dă c̑entimétri/cam aşá c̑eváşîlẹa...//îl plantẹáză/şᶦ̂‿lá úrmă-i̯ aplícă săpătúrᶦ/mai̯ múlte săpătúrᶦ/că şi petrínde/ⁱ̂e petʳenţiᵘ̂ós i̯el la ásfel.../trébe să-i̯ aplíc̑e mai̯ múlte săpătúrᶦ la tutún/şi̯-l‿î...după áẹa/dacă-l sápă/îl lásă [ɛ] să mắréşte/l-àdúnă/dîn [k] dacă l-adúnă/-l [k] vínẹ-acasă cu legătúră m...dă tutún‿î/l-înşíră pă şíre/şi l-întíndẹ pā...ǵerǵéfurᶦ//ⁱ̂ē nişte ǵerǵéfur făcútẹ-aşá dă...dă scîndúră/şi...tin [k] întíndẹ cîte tréi̯‿pàtru c̑iṇ‿şírẹ p-un‿û ǵerǵév‿dîn ắla//dîpă áẹa s-a uscát‿î...i̯el‿î/...tutúnu/şᶦ‿dácă să usúcă-l‿î...strînĝe şi-l fác̑e ǵúle//cînd ajún [k] după áẹa‿aştẹáptă lā...aştẹáptă ca să-l‿î...să-l fácă păpúşᶦ/sau̯‿ᵘ̂aǵuma nu mai̯ să ᵘ̂obijnuⁱ̂éştẹ să mai̯ fácă păpúşᶦ/dăcîtᶜ l-aléĝe pă...calitắţᶦ aşá pă...pă culórᶦ/ [ɛ] cu róşu/gálben‿î/gálbeṇ‿lạmûi̯ós/şi-l dúc̑e la...rẹǵiⁱ̂e//

ǰárcă de petráke
pátruzeşîdòi̯ [de ani]

lúpu

m-an‿dus aíc̑a să lᵘ̂om niştē...privíţẹ dă alắu̯/îm‿pădúre la noi̯//şî i̯ẹrᵉ̂aṇ‿c-uṃ‿vec̑ín/cîn‿nẹ-an‿dus...¹//şi̯...ă...nẹ-an‿dus sạ lom nişte privíţẹ dă alắu̯/şi i̯o avẹám un‿î...un uṇk al mi̯ou̯/care‿ẹrᵉ̂á c̑obán//şi ⁱ̂ẹrᵉ̂á-n pădúrẹ-ast [k] într-o pădúrẹ-aíc̑ᵉ̂-aşạ m...vec̑ínă cu sátu nóstru/îṇ‿crîṇg/aşá i să [k] árẹ denumírẹa/

---

¹ Informatorul îşi întrerupe povestirea pentru că este strigat de soţie.

crî́ngu/păștẹ́a ^{u}oili p-acólo/și...cî̀n aúd/"ū^{i}/lúpu lùpu lúpu"/și [ɛ] nọ́ẹ-an stát așā́ ĉúĉuliș puțín pă víne/și l-am și văzút/l-am văzút/a trecú^{t} pî́m fáța nọástră lúpu...//s-à dús/nú s-a pus î própta la n^{u}ói/că...^{i}éra zíua/númai dac-ar fí fos tim^{b} dă iárnă/ să-ntî́mplá/c-atúnĉ i...^{i}ei cînd e tim^{b} dă iárnă/să-nf^{i}íĝe la ^{u}om ŭ iárna/da...sigur că da/da vára...nu prẹa că...ĉírculă mai múltă lúme nọ́ptẹa/zíua//

[Același]

cása

dómle la noi aíĉ așá kár ieu u am ă...făcút cása/în ánul^{î} o mié no súte șaijé [k] șaizéĉ//șî/da/șaizéĉ//ă...an tăẹ́a salcî́m du pă răzuáre//șî am făcút par^{i}//î...după áẹā am^{î} curățát î nuiéli că [ɛ] nuiéli că [ɛ] nuiéli ásta sau u/crắĉili dâ la salcî́m^{î} /lẹ-am^{î} curățát/péntru...ngrădít //că atúnĉ^{e}a nú prẹa să ^{u}obijnuiá cu cărămidă din ásta cînd î...//și dac-an curățá nuiélī li/mi-am ă...mi-an strî́ns to^{d} materi^{e}álu/căpri^{u}óri/blánă/dú pă la depózit/dú pă unde putẹ́an să...procúr/șî...ai să tomn^{i}ím î... lemnáru//mă duĉ^{e}ám/tomnẹ́an lemnárū/mă-nțelẹĝ^{e}án cu ^{i}el cît î̃ luā́/de ! cît cî...credẹ́a ș-el că c^{u}óstă...lúcru lui...//mi-o ridicá/i bătẹ́an nuiélli/iel î...îj vedẹ́a dă...îmv [ɛ] dă-mvăliș i/o ridicá-m par^{i}/o căpri^{u}orẹ́a/îi bătẹ́a p^{u}ódina/asteriála pă sus/și io mă ocupám dă...dă-ngrădít//^{d}pă ĉ^{e}-o terminám î/...așteptán să vínă cît^{e}-o sărbătọáre dîn ásta/că ātúnĉ^{e}a nu să.../î ^{î}al fel nu p^{u}oț^{i} să faĉ o cásă/númai...tim^{b} dă sărbătuáre/că...să dug î lúmẹa la trẹábă//și...iẹrẹ́a cît-o sărbătọárē...d-egzémplū sfî́ntu górge/ [ɛ] sfî́ntu dumítru/sau mai știu io [ɛ] sărbăt^{u}ór^{i} dîn ástẹa religiọ́ase/și...ànunțám...zéĉe...căruțáș^{i}/"băi i uíte mi-adúș sî

176

mie̯ trei̯ pátru cărúțe dă pămînt/viⁱ bă să mi̯-adúș‿și‿mie̯ trei̯ pátru cărúțe‿dă pămînt ?"/la‿áltu/la áltu/șî‿le zîĉᵉám așá la zéĉe căruțáș//mi̯-aduĉᵉáu̯ cîde trei̯ pátru cărúțe/pînă făĉᵉám la ...ĉízeȷⁱ‿dă cărúțe dă pămínt//întin [k] l-aduĉᵉám pă bătătúră// dûpă áe̯a/ásta‿e cu ᵘo zi mai̯ naínte̯ pîn-a vi [k] pîn-a fī zi [k] sărbătoáre̯a/ca s-anúnț lúme//și i̯o am [k] plecám‿î și‿mi̯-anunțám i̯ar‿î...doozeĉ/tréi̯zeȷⁱ‿dă uámenⁱ‿i/nevástă-me̯a să dúĉᵉá ș-anunțá ș-e̯a feméi̯‿i toᵈ‿du pă lime̯-ásta/"veniz‿la cláĉâ"//și..."păi̯ venim"//vene̯ám la clácă/m-apucán‿ᵈî‿tăi̯ám ș-i̯oᵘ ca...uómu̯-acólo... ba um‿mi̯el/dᵘoi̯/păsărⁱ‿i/făĉᵉám píi̯ne...//și-l udám/pămîntu/îl‿î călcán‿cu piĉuárlī/și cu bᵘóⁱi-l călcám//după áe̯a dûpă ĉe-l călcám/îl făĉᵉám noi̯‿il‿î fermentám așá bine/ne̯-apucám...să plasáu̯ [ɛ] să istaláu̯ cîte doi̯ bărbáțⁱ la cît-um‿peréte/șî‿feméili-nĉepe̯áu̯ să cáre mototoále//căráu̯ mototoálⁱlī/umple̯ám perétⁱ cum să spúne pî‿lîngâ [k] băgám mototoále pîn‿gard/șî umple̯ám‿î peréți-i̯ complectám/după áe̯ā...termi̯nám cása/după ĉe̯‿termínan‿cása le̯ dam mása șî‿lor ca...de ! dup-atîta múncă/méritā șî‿ei̯//cîtᵉ-o țuíc-acolō/mîncárē/vⁱin‿î//plecáu̯ uámeni acásă...//

[Și pe urmă, sus ?]

șî sus‿î/ᵘo-mvăle̯amⁱ cu fi̯er//dácă‿erᵉá fi̯er/sau̯ țiglă...//

[Același]

pᵘorcu

pᵘorcu cînd îl e̯au̯ dă mik‿i̯ou̯ i̯-am îmvățát cū ᵘopărít/mălái̯u̯/ cấ‿mai̯ répede cre̯ște cu ᵘopărít/mălái̯//și îl cresc pînă să fáĉe̯‿máre̯ numai̯ cu ᵘopăre̯álă/pîn‿să fáĉe̯ máre̯//le̯ mai̯ dăn‿și porúmᵖ/ care vre̯a să‿mănînĉe/da caré‿nu mănîncă porúmb/...dăĝᵉába li-l dai̯ porúmbᵘ//și pă úrmă-l‿î...îl cre̯ștem pînă la crăĉⁱún/pînă mai̯

^{i}e [ɛ] cîtevá zíle pînă-ŋ crăĉúŋ/ş^{î} p-órmă-l tăi̯ém//şī mi̯-alég ĉe ^{i}éste dă/fáĉes kef[1] /dûpă ĉē fáĉem î...îl tá^{i}e/-l mai̯ lăsắm să să scúrẹ cî́tevá zíle/ş^{î}...mai̯ i [k] n^{u}oi̯ i^{1} fáĉem a tréẹa zi dă crăĉúŋ/că...îṇ zílelẹ-ástẹā nu prẹa nẹ ^{u}ocupắm noi̯ dă el să-l fáĉem//ş^{î} mi̯-alég cárnẹa care éste dă...dă cîrnáţ^{î}/cárnẹa care e dă ...dă t^{u}óbă/că ^{u}opréz dîŋ căpăţî́nă/dî uréke/dîn î...î...d-aíj[2] dú p la múr^{i}e/dîŋ f^{h}icáz/noi̯ aş^{a} fáĉen tóba/pentru tóbă ástẹa le ^{u}oprím//şi pă úrmă nẹ-apucắm dă topít//nẹ-alégem ă...că...múşku l-oprím/ş-aşá l-oprim múşku/múşki amîndói̯ múşki̯//că mîŋcắm dîn ^{i}ei̯//i̯o cárnẹ-ai̯lántă ^{u}o top^{i}ésc/dacă...

[Şi acuma spune cum le faci pe fiecare.]

păi̯ i [ɛ] să-nĉép aşá cu...fac înti^{î} i/topésc untúra/că ástẹa le fáĉim cîrnáţi pă úrmă//topésc untúra/u̯o t^{u}oc/d-aĉiá o pui̯ ş-o topés/pui̯ im puţínă ápă ş-o topésc/că să nu să lipẹáscă ştiz dă cuŋ [?] cu ápa//şī încépe s să topẹáscă/ş p-órmă-m fac untúra/şi să topéş^{t}e/ş-o ba^{u} la borcáŋ//la borcáne//pă úrmâ după ĉ^{e}-an top^{i}ít untúra/m-apúc şî-m fac î cîrnáţîi̯//^{în} toc cárnẹä/şi aş^{î} [k] áduĉe şi i̯o ustur^{u}óiu/máţîli n^{u}oi̯ le rî́cî^{i}im/nu le púnem î nerî́cî^{i}itẹ/că nu ne pláĉe nerî́cîite cu pi̯élẹ-äẹä urîta pă ^{i}élẹ [!]// le-ntoárĉeŋ ş^{î} le rîcîim//şî púnem ustur^{u}ói̯/pipér/m^{i}iroáse/... púnem...în i̯élẹ//sáre/ş púnẹm boẹá dă ardéi̯/după gust//^{d} pă cum [ɛ] ai̯ la gust/dacă ţ-ē...dúpă cum ^{i}éste ei̯ dă...şi dă sărás/ş^{î} dă usturoẹáz dă m...i̯úte//şî după ĉe ẹ-am făcút/îi̯ punéŋ şi-i̯ úmplem/îi̯ úmpleŋ cū...cu pî́lni^{e}ä/cu maşína...//^{d}a-ñáinte nu să umplẹā cu pîlni^{i}ä/băgá ^{u}omu ac^{u}olō...tu̯ată zî́u-aẹa să...b^{u}ojbocoẹa/da acú a işi pî́lni^{i}/faj répede/ cu pîlniä//i̯e mai̯ b^{i}ínẹ-acúma/ĉe mai̯/bíne ẹ-acúma/nú mai̯ ẹ ca-náintẹ//

[Şi maţele alea mai groase ?]

---

[1] Se adresează unui anchetator care a strănutat.

[2] Gest: de la gît.

ali‿mai̯ groáse le fac cartab^{u}óș^{i}//noi̯ le fáĉeŋ‿cartab^{u}óș^{i}// le úmple [k] le fac cu ^{u}oréz/cárne cu ^{u}oréz...și cu sáre/ș^{i}‿púneŋ‿și ĉ^{e}ápă//púneŋ și sáre tod așá după gust//și le púneŋ‿lā... la fi̯ert/șî‿le fi̯érbeŋ/ș^{i}‿pŏ‿úrmă le sco‿după ĉ^{e}-au̯ fi̯er‿le scoz‿dîn‿î...într-o távă ĉevá/și în‿tai̯ dîn i̯el d-acólo ș^{i}‿mîŋcăm// dî‿i̯éle//la fel ca pă tóbă//tóba to‿la fel o fáĉem//tóba ne-o [r] ^{u}o fáĉem cu...úni opréște sînĝe/mie‿nu-m pláĉe sînĝe dî‿la...dî‿la p^{u}orc//și le-amèsticăm le tocăn‿toáte mărúnte/înti^{i} le púne la fi̯er‿bucăț^{i} așá-ntréĝ/ș‿p-órmă lē púnem la...púnen‿dīn múre d-álea dâ‿la gî^{d}‿d-aíĉ^{e}a[1]/límbă/uréke/f^{i}icát.../púnem‿ă...rîníki[2]/t^{u}ot [ɛ] cárne d-ásta mai̯ grása așá/după cum vrei̯ să ŭoríĉ/ și le púnen‿toáte la fi̯er//j‿după ĉ^{e}-au̯ fi̯er‿puțín/dúpă cum ves^{i}‿că să fărîmă éle-așá um p^{i}ic/le pui̯ la [k] le púnem pă másă ș^{i}‿le tocăm//ș^{i}‿d-aĉi úmplem‿î...búrta//ș^{i}‿pŏ‿úrm-o púnem lā fi̯er^{d}/ núma um‿p^{i}i^{h}‿să fi̯árbă șî‿cu áea//d-aĉílea le dau̯ [k] ^{u}o dau̯ joz‿d-acólo/^{u}o eau̯ ș-o pui̯‿într-o távă/șî pui̯ dasúpra‿ei‿um‿fund//și să...să să pistos[ɛ]ĉ^{e}ásc-așa[3]/să...greutáte[4] dasúpra fúndului/ că...să pistoĉéște ea așá să...ndeásă/șî d-aĉílea ŏ‿atîrnăm sus// tai̯ dîn‿ea și mănínș^{i}/ĉe să faĉ//

[Și ăla mai mic ?]

î...fundărău̯-ăla//păi̯ noi̯‿il fáĉeŋ‿și‿p-ăla fundărău/că dacă úmplem mațe d-álea crețili lā...ă...care‿le úmpleŋ‿cu ^{u}orés/cu ástea dă mîŋcăm/da álea le fáĉen‿t^{u}ot‿î...búrtă//tot cu...ca pă t^{u}óbă/o fáĉem//

[Și din cap și din picioare ce faci ?]

p^{h}iftii̯//

---

[1] Gest.
[2] Termen sugerat de mama informatoarei care asistă la înregistrare.
[3] Bate din palme.
[4] Termen sugerat de mama informatoarei.

[Cum ?]

pⁱiftiili ?/le spălắm/le [r] le tocắm întîⁱ bucắțili/lē... spălắm/da nu le fắĉẹn‿tọ́atẹ odắtậ/că...pᵘos‿să mắnînĉ atîtẹā... ᵘodắtậ ?//șī le púnem lā...p-órmă le spălắm/bⁱínẹ/le fịérbẹn/le rîcîⁱím dă...pă șoríĉu̯-ọla c-árẹ murdắrie/le rîcîín‿dă cîtẹvà ᵘor/ că ⁱéle să-m̄ọáe/dă ĉe le spelⁱ/d-áẹa să...să-m̄ọáⁱẹ șᵘoríĉu ắla// și-l púnem la...le púnẹm pă úrmă la fịert/șī‿le úmplem/le țínẹn‿ socotẹáˡa să le úmplem dă nóo ᵘorⁱ//c-așá să úmplē pⁱiftiilị//puị cîte puțínạ ápă ca să sẹ́ĉe áẹa/p-órmă ẹár le úmpli/pîn‿le úmpli dă nóᵘo ᵘorⁱ/ca sⁱ‿să-ŋkéĝe ⁱéle bínẹ//șī‿p-órmă le puị lā...le daị jos/șⁱ‿pisézⁱ usturóị/le puị usturᵘóị/și le puị‿in‿î...î‿ străkínⁱ//ĩ‿străkínⁱ/noị le púnem maị mult în‿străkínⁱ/că ⁱe maị [k] ịa maị mult/ĩ‿străⁱkínⁱ//șī...le dúĉem la răcọárẹ//șī‿lẹ púnẹm acólo/șⁱ‿p-órmă cîn‿s-au̯ înkịgát ⁱélẹ/mînc̣ắm dîn ⁱélẹ//

cîrnu vasilica
pátrușpàtru dă anⁱ

o cápră avẹá treị ịezⁱ

o cápră avrẹá [k] avẹá treị ịezⁱ/și ịa a blecát dupā -[k] lẹ-a spus să-ŋkíză úșa/ș-ịa‿a plecáᵈ‿după mînc̣árẹ//șī lẹ-a spus ḑacă viní‿ĉinẹ́va/să nu dẹa drúmu la úșậ//și...în momḗntu cînd ịa a plecát/a venít ũ‿lup/ˢ‿s-a prefăcút în cáprậ//șī...fra [ɛ] frátele ĉel mⁱic a zis ca să nu dẹa fratéle ĉel máre/a zis sậ‿nu.dẹa drúmu la úșậ//și frátẹle ĉel mic s-a pitít...după sᵘóbă/și ĉel márē s-a pịtít în [k] sup [k] ĉel maị mijlóĉiu̯ s-a pitít sub álbiⁱe/ịar ĉel máre s-a...a dậșkís úșa șⁱ‿s-a da‿după úșă//șî lúpu /cîn‿a venít/a găsíᵈ‿pă ĉel márẹ dúpă úșâ‿și...l-a mînc̣át/și pă ĉel miɣ‿l-a găsít [k] și pă ĉel mijlóĉⁱu̯ l-a găsít...sub

180

álbi^{i}e̯//i̯ar pă ĉel mi^{g}‿nu l-a găsít//cínd‿î a vení‿cápra/ş-a văzút că [ɛ] nu ma‿^{i}e púi i̯ei̯/i̯a a spus că-i̯‿i víne‿e̯ā [k] i vínē i̯a de şágă lúpului̯//şî într-o zi l-a kemá‿pă lu/a făcút o grṷápă/ ş-a pus fog‿dădăs [k] dedă [k] în‿grṷápă/şî‿a ke̯má‿pă lup/ş^{î}‿l-a pus [k] a pus un‿scáum‿pe márĝine̯a gro[ɛ]op^{h}i ş^{î}‿l-a pus la másă// şî cînd‿î i̯el mînca/i̯-a făcú‿vînt în‿gro̯ápă//

şi i̯el ā zis "aolò"/a-nĉépu‿să váite//

ş-i̯a‿a ziz/"lásă că t [k] şî tu mi̯-ai̯ mînca‿púi/să-ţ‿î viu̯ ş-i̯o dă şag[ɛ]gă ţi^{i}e"//

járcă pe ilí^{i}e̯
tréi̯şpe an^{i}

799. DRĂCŞENEI

(jud. Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MT

ásta a fos‿pórtu atúnĉ^{i}

[Cum se îmbrăcau mai demult oamenii ?]

păi̯ atúnĉ^{e}a ṷamîni să-mbrăcá cū [k] ave̯áu̯ ^{i}izméne/cū mṷáţe/ cu flōr^{i}‿i cu cămăşili lunĝ^{i} i̯ár cu mṷáţe şî cu fl^{u}or^{i}/...noi̯‿ī f^{i}étile̯-ave̯á fúste-n‿clín^{i}/ş^{u}órţur^{i} în‿fáţă/blúze̯/sau̯ şî r^{u}okii̯ cun‿să zíĉe̯/acúma-i̯ alt‿î port...//flanéle̯ dă línă/las‿că ş-acú‿é flan^{i}ele dă línă/...scurtéi̯ĉ^{i}/...fetíli tṷámna/la núntă-j‿lṷa scurtéi̯/br^{u}obṷáde/ĉizmulíţ^{i}e pă [ɛ] pînă su^{s}/ şárab^{i}‿dă línă...// ásta a fos‿pórtu atúnĉ^{i}//

likérie̯a dumítru gavrílă
şaptezăşîşáse născútă pă ^{u}o mii̯e
op^{t}‿súte nòozeşîşáse̯

ᵘómu mi̯eu̯ a fos‿călușárⁱ

[Cum se făcea călușul pe aici ?]

cún‿să făcắ ? ŭi̯te și ᵘómu mi̯eu̯ a fos‿călușárⁱ//úi̯te.../și tátă‿al mi̯éu̯ a fos‿călușár/tátă‿al mi̯eu̯ a jucá‿șái̯sprĕzèce̯ anⁱ [!]//dā ᵘómu mi̯eu̯ a jucá‿nú‿ștŭ‿vro doi̯ anⁱ sau̯ trei̯ anⁱ nŭ‿ștŭ‿cît a jucát [!]//cún‿să fácă ?//îș‿fáce u̯opⁱinî/cu zangarále... să súne/...a [k] ă adícă‿u̯opi̯íncili u̯opi̯ínc/d-aci făcᵉá pínteⁿⁱ/dâ fi̯er/cū dóᵘo urék/și colea² cu cui̯/în‿cápu lor/și íca³ puneá frᵉo șápte òpᵈ durîle/ca să súne//lo legá bine dă pi̯icére cu sfᵘōrⁱ/ᶜᵘ pantalónⁱ/în‿cămáșă/d-aci să legau̯ cŭ‿batíste//cŭ‿batíste șî‿cu béte/așá-m‿pi̯ez⁴/ășá șî‿cu bétile și‿cu batísta/încingᵉá cu béte/și-ș puneá ᵘusturói̯u la brîu̯/să‿dŭcᵉá sîmbătă sară/ișᵉá la ⁱizláz/cu steágu cu lăutarî cu tᵘoțⁱ/și-l săreáu̯//să puneā puód/săreá ăla píste-ăla/ála píste-ăla/ăla píste‿ăla/dă trei̯ ᵘorⁱ//d-aci lúmea trecᵉá/călușári/ș-ei̯ le da cu steágu în‿cap//lā călușár//așá//și p-órm-ŭki veneá sîmbătă sára/trăgi̯á la cîrcⁱumă/cîrcⁱumári̯u-i̯ tomneá p-ăștea//le da c [k] ᵘo vádră dă țúi̯că sau̯ dóo dă vi̯in/mása dă sîmbătă sára i̯ereá‿a cîrcⁱumarúlui̯/d-aci dă...duminică/ș-o făcᵉá‿ei̯ că‿căpătá pîn‿sat/aᵈică nú căpătá/să ducᵉá umblá pîn‿sat cu călúșu/și-i̯ da/care mălai̯/care u̯ou̯/care lápte/care brînză/care...așă/veneau̯ cu trăi̯stile plíne//și/dúpă ce făcⁱá dă mîncáre mîncau̯/ⁱișᵉáu̯/în‿stradă/începeá să juace călúșu/și...dî‿la u̯oră...a trei sau̯...mai̯ la dóo plecá pîn‿sat//și tu̯átă lúmea să țineá șîr [!]//mer [k] věneá la casâ la

---

1 Intervine soțul, care asistă la înregistrare, și spune că și tatăl informatoarei a fost călușar.

2 Descrie, prin gesturi, pintenul.

3 Indică, prin gest, locul în care se fixează rotițele, pe pinten.

4 Gest: încrucișate peste piept.

u̯ọm/i̯i̯‿primẹá/punẹá glódu dă sáre îm‿bătătúră/punẹá şî mútu pisíca/c-avẹá şî mútu pisícă/ŭ‿i̯épure făcút cu cu̯árne/pus într-o prăjînă/ᵘumfláᵈ‿bínẹ/ĉᵉa că-i̯ pisícâ//şî o-n̦figᵉá cólo-m‿pămînt/băgá lémnu ascuţît/şî ᵘ^o púnẹá acólo ş‿d-aĉí-nĉẹpẹá căluşári̯ să ju̯áĉe//ĉepẹá lăutári̯ să cînte şî-l c [k] lăŭtárî [k] ăştẹa căluşári dau̯ ᵘ^ocᵘől//dă dóo‿trẹ̀i̯ orⁱ/d-aĉí sta pă loc/ş-înĉepẹá să ju̯áĉẹ//să bátă dîm‿piĉóri̯//aşá făĉᵉá [!]//

[Aceeaşi]

tutúnu

[Care e lucrul la tutun ?]

dej‿la tutún//la orá‿actu̯ală//dómle la... [ɛ] plánta‿ádică tutúnu carĕ să numéşte/încépe dă la príma...epócă/să faĉe răzu̯áre...într-un‿terén aşá/mă rog/în‿cúrtẹa ómului̯ acólo únde... créde el/îl sápă frumós aşá-l‿î mărunţéşte/pĕ ᵘ^úrmă...cátă [ɛ] bĕligár şî-i̯ púnᵉ-áşá ca dă dóo dégete un‿strat/...şî dup-áẹa tréĉe şî-l sámănă//şî...dúpă ĉe l-á‿sămănát/înĉépe să-l u̯úde//cu stropitọáre dîn ástẹ-aşá dúblă‿zîs//dupĕ ĉé ⁱ^ẹl a răsărít/plẹágă‿níşte burⁱenⁱ ĉevá pîn el/înĉépe să-l privẹáscă‿ádică dă burⁱé-ni̯-álẹa ca să rămînă...numái̯ firⁱle dă tutún//

dúpă ĉe s-ă rⁱidicát um‿pịc aşá cum să spui̯‿ⁱᵒ cam...dă vro [ɛ] şápte ĉentimétri̯-aşá/cam ĉín̦ş‿şápte [ɛ] ĉentimétrî/şî véde că ẹl s-ă făcúd‿bun dă...plantát/tréĉe la plantát//la plantát... totⁱ...cum îl plantẹázā/i̯au̯ sfor dîn ástẹ-aşā/cum să spun ẹó cam ...doozĕj‿dă métri̯ áre lungíme//sfu̯áră tód dă cáre să-n̦şîră... fóilẹ tutúnului̯/cîn̦‿să fáĉe‿el dă-n̦şîrát//şî pă sfu̯ár-áẹa p-acᵘólo/să faĉe ni̯şte sémne pă ẹa//adică úndẹ-ar véni să aⁱbĕ dĕsitátẹa fir dă...dă fir//dúpă ĉe l-a plantát/da tótuş cîn‿îl plantẹáză/d-ezemplu/face...um pig dă gruap-aşă...înainte c-un beţîşor.../ şî după aça-l [k] imediat pune f^{h}iru//şî-i pune şî apă//l-a astupat acolo ç-a dat pămînt pă lîngă fir-ula pă lîngă rădăcina lui/ şî/l-a lăsat//după asta el vine şî să prinde//bunînţălés/nu să prinde el totuş dă ai çeva lipsă//^{u}unde este lipsă/-l cîrpeşte çar mai tîrzîu unde vede că s-a uscat ^{g}are nu s-a prins//pă ormă după çe ^{i}el s-a prîs/treçe la prăşît/îl prăş^{e}ază cu [r] cu sapa/ după aça după çe s-ā...cum să spun...s-a mai rîdicad mare el porneşte şî-i culeçe poala aça/aşa să numeşte foile dă jos/...le culeçe/le-nşîră/şî d-ezemplu trei zîle...aşa să spune că să... ţîi la ^{u}umbră/să nu-l dai la suare//după aça treçe şî-l scuate/ şîrele-alea-nşîrate la...suare//totuş treb^{u}e să ai grijă să nu cadă roo pă ^{i}el/să nu-l prindă ploaça să-l...bată vîntu...//după çe s-a termîna cu totu dă l-ā...dă l-au cules/s-a-nşîrat/î după periuad-asta/kar acu u^{i}te-n luna lū...octombr^{i}e/treçe la păpuşîtu lui//deç ça şîru sau balotu/cum să numeşte cîn e ele făcute trei patru...şîre/şî-l traçe du pă...şîr.../şî-l façe păpuş aşa frumos şî-l leagă...cu foi dă porumb//după aça treçe...la-mbalotatu lui în neşte clejd^i dă făcut^e-aşa dîn neşte beţe/şî...pă ormă-l predă la...baza dă reçepţie unde...treb^{u}e predat//

[Băceanu Gheorghe, 36 de ani]

cun să façe pîinea

[Ştii să ne spui cum se face pîinea ?]

cun să façe pîinea//avem turte/făcute dîn alu^{u}at/dacă nu avem turte façem cu drojdîie cumpărată/ă ^{u}o frămîntăm/^{u}o lăsăm să dospească puţin/după aça ^{u}o întindem în tăv^i/^{u}o lăsăm din nou iar să crească/aşa cît î credem noi/ş-acu nu mai ^{i}este ^{g}a-nainte/

184

avẹám țást/rotúnd așá/ și̯ făĉ^{e}am pî́i̯ne-n țást//acú avém cuptór/cu pirostrí^{i} așá cît î...cuptóru/ș^{î} diréct băgấn tắvili-n cuptór ș^{î} ...fáĉem mū́lt û mai̯ ușór ca-náinte pî́i̯ni//

[Dar știi cum se făcea țestul ?]

da//lu̯am pắ [ε] lu̯am pămî́n^{d} dă la gropắrii̯/cum sắ spúne pămî́n rōșù/amesticán cū báligă dă cal/...ș^{î}...^{u}o [k] î́l mesticám...cu mî́i̯nili sau̯ cu picĉu̯árî́le/^{i} făĉ^{e}ám vrav mai̯ mu̯lt așá/și̯ făĉán țáste//făĉám um mușurói̯ așá dă pămî́nt/șî-l așăzám pî [k] țástu pă mușurói̯u̯-ăla ș-acoló să ^{u}uscá//l-învălẹán cu foi̯ dă lipán [!]/ țáța fír^{e}a știẹ^{1}//ș^{î}...așteptám o săptămî́nă/dóo/cum ér^{e}a șî tímpu/dă să uscá//ș^{î} tūp-aẹā...îi̯ dam î a [ε] ^{u}o dátă cîn^{d} îl întindẹám pă mușurói̯/băgám așá ũ fiẹ̄r/șî-i̯ făĉám î...^{u}o gaúr-așá ca sâ băgắm piro [k] ī vătrái̯u/să atîrnắm în veríĝe...//acú nú mai̯ să obijnuéștẹ-așá/acú fáĉem la cuptu̯áre//^{a}vén cuptór ș^{î} fáĉen la cuptu̯áre că sâ fáĉi mai̯ répede pî́i̯nẹa//

tecuĉ^{e}ánu eléna

am pátruzèj dă an^{î}

cî́nipa

^{i}ispré avẹám péticū dă cî́nipă//în cápu v^{y}ii/sau̯ în cápū unẹ-avẹám î porúmbu...//ò sămănám/înflorẹá o lăsám s să cu̯ácă/și̯ î iẹrẹá cî́nipa dă váră/ș^{î} cî́nipa dă toámnă/culeĝám întîi̯ p-a dă váră/cîn să-ngălbenẹá ẹa așá/î ^{u}o lu̯am acásă/^{u}o frecám dă móțurile-alẹa/ș^{î} dúp aẹa o băgám în gî́rlă//să lăsá cam freo o^{b} zíle//cam așá ĉeva//ob zíle șî o scotẹám/^{u}o spălám/să uscá/ș-o melițám/ cū melíță//ș^{î} ^{d}úp-aẹa ^{u}o torĉ^{e}am//dă saĉ/dă saltéle/...dă ĉérgă/ înaintẹ n^{u}oi̯ î fétili kar în tímpu m^{i}eu̯ să da ĉérgă cîn...m-a^{m}

---

[1] Se refera la o vecină care asistă la înregistrare.

măritát//rără ĉérgă nu mă lo̯a [!] că trebŭe̯á s-o púnem [!] pă cáru dă...bói̯/ca să adúĉen̯ grîu/dâ la mașînă/dă la...//și p-a dă to̯ámnă/ i̯ár la fel ō culeĝᵉam cînt [k] în tu̯ámnă dă să îngălbene̯á șî/... o dam și la mașînă/áltili feméi̯ ᵘo dărăĉá pîn dărác/érᵉá dărac ispré péntrū cînipâ//

[Și după ce o topeai ce făceai cu ea ? înainte de a o țese ?]

înainte d-a ᵘo țése da/ᵘo-ndrugám/î cînd e̯ā ᵘo melițám sâ făĉá așá spégmē...lūngⁱ/ᵘo dam pîn dărác/să sco̯te̯á ĉe să scote̯á péntru urzálă/și rămîne̯á sâ pun péntru îndrugát//dă firū care-l băte̯ám//î urzár//dacă nū/îl î [k] ᵘo dan̯ cu tótu la mașînă/șî să făĉá caⁱere ca ș-ále dă lînă/...ș-o-ndrugám//șⁱ dūp-áe̯a ᵘo țese̯ám //făĉᵉam̯ fețe dâ mése/făĉám î...mése e̯ar péntrū pîi̯ne/péntrū òrⁱĉé//kar acú i̯éu̯ am acásă că au̯ fos țápĕne [!]//ba înaⁱinte/da [!] mi̯-aduséi̯ aminté/ [ɛ] ză purtáu̯ și ⁱișméne/și cămáșⁱ.../dă cînipă//bătrîni noștri̯-āu̯ purtát cămáș î/da [!] pă séĉetă//dă cînipâ//

[Și o torcea fiecare singură sau se adunau așa, și mai multe femei ?...]

da//da//nū/fiicáre îșⁱ torĉá lúcru i̯ei̯/sígur//

[Nu se făceau clăci sau... ?]

da/da fie̯cárē/da/furcăriⁱe//da fie̯cáre-șⁱ î îndrugā lúcru i̯ei̯//înainte să făĉá...da [!] f [k] clíc//cun̯ să spune̯á cîn ere̯ám i̯o fată máre [!]/să făĉᵉá clic/șî îndrugám la bumbác/îndrugám la cînipă/la lînă...//î ne strînĝᵉam tu̯áte-așà la cîte-o casâ// ávean̯ gázdâ//da//ba vára țîu̯ minte ⁱișám așá pă șanțⁱ/i̯ar ne strînĝᵉan̯ și lucrám șî/...vene̯á băi̯éți̯/...rîde̯án/cînțám...//

[Aceeași]

186

brî́n̦za

brî́n̦za să fáĉe̜-așá: dîn̦‿kágu cárē... [k] mⁱe̯i̯i cáre-i̯ tăi̯ém áre kágu lor/ī cînd î̯i̯ tăi̯ém mi̯éi̯i/au̯ kágu lor//le púnen̦‿cîte̜-o mînă dóō‿dă sáre/în̦‿kág/șî́-l lăsăn̦‿să să usúĉe̜//ș‿tū́pă‿áe̜a cînd‿ī nu i̯e bun ca să-n̦kéĝⁱ imedḙát cu i̯el//i̯e̜ bun la ū‿an dă zî́le̜ să̜ ai̯ kág//șî̂‿cu kágu̯-ăla-l púnem într-um bᵘorcán/îl stricorắm bíne pîn‿î...într-um‿păsamént/ș-în̦kegắm cu ⁱel//la o̜ vádră dă̜ láptē/ să púne ca o lín̦gură dă kág//șî‿dúpă áe̜a ō púnem în̦‿sădílă/dúpă ĉé‿o̜ în̦ke̜gắm într-ō o̜álă sau̯ un tuĉ/sau̯ cun̦‿să spúne la noi̯ într-ō̂[ɛ]cazán/cînd e̜a-nĉépe să ⁱi să ridíĉe̜ dasúprā zắru/atúnĉ noi̯ o mesticắm cu ᵘo lín̦gură/ș-o tu̯rnắm în̦‿sădílă//ᵘo lăsắm s‿să scúre bíne/...ș-o sărắm p-un̦‿capác/ș-o putḗm...ᵘo putém púne lā borcán̦/‿sau̯ la pútină/dúpă cum avém brî́n̦ză dă múltă//or o vínde̜m/ orⁱ o mîn̦cắm...

[Și din zerul ăla ?...]

șî din̦‿zéru̯-ōla da/îl fi̯érbe̜ᵐ‿ma‿alés lā láptîli dă u̯áⁱe/ā zắru i̯e mai̯ gras/fáĉe̜m‿ī jî́ntiță̜//ûl fi̯érben̦‿zắru da nū [ɛ] să-i̯ dăn̦‿foc așá i̯ū́ [ɛ] i̯úte/îi̯‿ī lăsắm̦‿focu̯-așá potolít/mai̯ ᵘușór/șī‿él dacă fi̯érbe̜-așà-nĉét/înĉét/i̯e̜sē un̦‿fel dă brî́n̦ză i̯ar pă dasúpra//jî́ntiță-i̯ spúnem noi̯//ᵘúnī o̜ [k] șî p-áe̜a...ō púne-n̦‿sădílă șî́‿fáĉe úrdă/ș-o púnem în tigáe̜a cu untúră̜/áltī ᵘo mănî́n̦c-așa̜/ dacă ⁱe mai̯ puțînél//kár noi̯ acásă láptili dă u̯áⁱe n-avēm ĉine‿ștíe̜ ĉè c-avēm u̯op[ɛ]t oi̯ nóo//șî mie̜-m‿pláĉe fu̯árte mult‿î/cînd‿î fi̯erb jî́ntiț-áe̜a îi̯ pui̯ nițél zahắr ș-o mănî́n̦c așá [!]//

[Aceeași]

săpúnu

ᵘosínza pórcului/múltă lūmè...dacă áre săpún sau vrea să cúmperē ĩ/mă rog ĩ/fiecáré cum să gospodăréşté/únii ᵘo topéşte/şî ie fuárté búnă dă mîncáre//ş-álţi ᵘo fáĉe săpún//şî áᵉă cáre nu ⁱe búnă/ᵘo străngē ntr-un borcán ĩ sau în ĉevá/şî ᵘo bágâ la săpún//care nu sum búne álea du pă máţe/da//săpúⁿ//

[Şi săpunul cum se face ?]

săpúnū să ea cîte o lítră dă sódă la kílu dă untúră/şî dúpă áea sā ia [k] să tuácă frumós/că ia víné ˢ să fáĉe glod aşá/să înkágâ//să zleⁱéşte//şî ᵘo tăiém băcăţále frumós/ş-o punem în căldárea máre/...dă spălát//să topéşte bíne/s-aruncă sódă d-áea meréu aşá pînā iél sâ fáĉe un fel dă pîsát/şî d-áĉí cum să potrivéşte/sâ fáĉe cu ápâ dă plóie/ cum să zíĉe/...şí cu sód-áea// pînā-l să-nkágă el să fⁱérbe/să fáĉe/îl fiérbe dóo trèi ᵘóre//să puáte şî pātru//da/după ĉē a văzút că...ia o mésticā/feméᵉa care-l fáĉē/îl méstic-aşá cū un lⁱemn/...şī cînd eá a văzút că rīdícă lémnu-aşá şī să ia cᵘódri-aşá/nū stă pă tot ĩ băţu/ă ia atúnĉ ĩ ie sigúră că s-a fⁱért//ⁱése bíne cu iel//şî mai bujnéşte cíţi-um pⁱic...leşíⁱa...în săpún//să fáĉe cam zdrobolonţós aşá//dacă ea véde că iese [ɛ] kar ĩ zdrobolonţós/ă zíĉe/"l-am tăiát/cutăríţă/ mariuárâ sau ū iuánă/l-a ié [k] mi să páre că ie tăiát"/şi-i mai púne ápâ dă pluáe//ca să-l mai îndulĉᵉáscă//şᶦ...îl ĩ dă îl [k] îi púne um pum dᵘoi dă sáre/ca să nu fácă pădúk/cun să spunea-naínte/ c-aşá ie obiĉéiu la săpún/şî şí sáre-áea pă iel ĩ l-întăréşte mai bíne/...ʲ dúp-áea-l dă jós/şî tóma diminéaţa-l tăiém// îl [k] lᵘom o seĉere/şî uşór aşá să nu spárĝen căldárea/îl tăiém pă jumátē/îl tăⁱem şî códri búne-aşá/dor să nu ma avém nevóe cînd spălăm...//şí leşíea ᵘo-ntrebuⁱinţám//tót la spălát ĩ/cum am

188

e̯u̯‿ū tractoríst.../o-n̦trebuínțéz lā ţu̯alél̦i cáre le̦ murdăréște̦//

[Și aia care rămîne dedesubt ?]

da/borogín-áe̦a care rămî́nē/să lápădă/să‿ī lápădă-n̦tr-o gru̯á-pă/ca să n-ápuĉe pásăr^{î}li/să n-ápuĉē p^{u}órc pă bătătúră...//

[**Aceeași**]

8oo. MOȘTENI

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, RP;transcriere: MM

în nó^{u}o súte șápte

în nó^{u}o súte șápte/i̯ére̦am măriĉél i̯o/flăcăi̯ándru̯-așá/nu flăcáu̯ bun/da flăcăi̯ándru/cun̦‿să-s‿spui̯/ști̯i̯án‿tot//și...a venít... ^{u}únu nu mai̯ țî́u̯ mínte cum î́i̯ zî́ĉá dómnule/...nu mai̯ mi̯-adúc amínte/da úi̯te cînd‿î n-am nevói̯e să vorbés‿să povestésc/my-adúc amínte//i̯ére̦á c-un‿î măgărúș/un̦‿cal d-áști̯a míĉi/măgár cum î́i̯ [r] î́i̯ spúnen‿noi̯ provérbu/cu ĉerĉéi̯/cu mărĝéle/cu [ɛ] cu lúcrur d-áste̦a m^{y}iș^{t}/și úndē...strigá pî́n̦‿sat/unde găse̦á o̦ámen mai̯ mulz‿mai̯ bătrî́n^{t} mai̯ seri^{u}óș/le da cî́te̦-o cárte//și ĉite̦á pă‿e̦a/ș^{î}‿spune̦á/"în̦‿cutáre zi/das‿peste boi̯ér^{t}/făĉéț așá/driĝéț așá"//și ...într-o no̦ápte̦-a dat peste boi̯ér^{t}/ái̯a mai̯ bătrî́ni/nimíg‿dă zis// boi̯éri̯-a fuĝít/a simțít//și le̦-a jĕfui̯ít pî́nă la sco̦árță/nu le̦-a mai̯ lăsá‿nimic//ș-ápăi̯ pă úrmă a venít...dîn nou̯ armáta/ș^{î} le̦-an‿dus porúmbu-ndărăd/le̦-an‿duz‿grî́^{u}u// [...]

[Ce-ați făcut acolo ?]

cum zic/n-au̯úz ĉ-an̦‿făcút ?//cînd‿î s-a dus acoló la boi̯ér^{t}/ úni̯-a dat foc/álți̯-a stin̦s/le̦-a lu̯a‿grî́^{u}u/a lu̯a‿porúmbu/a lu̯a‿

vitíle̯/-a lu̯at [k] a-mpărțít t^{u}ot ĉ-a găsî́t acólo//pă úrmă le̯-a dat îñapói̯/i̯ar to̯áte//

alecsándru beşle̯ágă
şàptezeşîşáse [de ani]

focu̯-ai̯i̋ĉ a fost

focu̯-ai̯i̋ĉ a fost/în̦ cúrt^{i}e dă la...băi̯átu̯-ásta/dî̋n̦colo/viza-ví//că noi̯ sîntém ai̯íĉa ver^{i} toț^{i}//toț^{i}/úi̯ťe şî cu băe̯átu̯-ásta cu.../dă la sťad d-aĉíle̯a cu...contábil^{u}/sî́ntem tós toz ne̯am//avé̯a tréi̯ copíi̯//şî copíi̯i dac-ave̯á/dói̯ cop^{h}íi̯ a vení dî́n̦ sat/tő ne̯ámur^{i} d-á^{l}e l^{u}or//şî aĉíle̯a/...vic-ásta[1] ave̯á o sóră/sorŭ́-sa i̯e măritátă la bucuréş^{i}/sorŭ́-sa i̯ere̯á mi^{c}şo̯ár-aşa̯//acú mái̯că-sa ...a vení ş-a líp^{i}it/ş-a scu [k] înai̯ínte̯-ave̯án̦ saltéle dă pái̯e̯/nu i̯e ca acúma/dorméze fel dă fel dă.../ş-a scuturá saltélili/ş-a băgá álte pái̯ẽ i̯éle//ş^{î} pái̯il-éle̯a/um purcói̯ dă pái̯e̯ le̯-a pus în neşt^{i}e glug̑ aşá că coĉén^{i}/că tăi̯án̦ coĉéni/-n[ɛ]áe̯a şî-i̯ făĉán̦ stógur^{i} aş^{a}//şî̦ i̯a s-a dus/ş^{î} a [r] a da fóc cu copíi̯i éi̯a/cu băi̯éți̯-ĕi̯a/ş-a băgád dói̯ dovléĉ aco^{l}o//şî dûn dovléĉ/a vení ş-a ars//a ars tót tot tot în̦ cúrte la i̯el//la d^{u}oi̯ fraț^{i}/da la ásta n-a ars/úi̯te úne-i̯ vic-ai̯íĉa n-a ars/ave̯á şî́ra dă pá^{i}e/nu i̯-o distánță/d-iş pînă co^{l}ó[2]/atî́ta i̯e/da n-a arz niĉ um p^{i}ic//da la i̯ii̯ á ars tu̯ot/to no̯tréțu/cásili n-a ars/da no̯tréțu̯-a ars//

[Erați acasă ?]

da ! acásă i̯ẹre̯ám//i̯ẹre̯án to̯ámn-acú venîsen dă la coĉén^{i}/tăi̯ásen̦ la coĉén^{i} ş^{î} venís//an̦ sărí to̯átă lúme̯a cu ápă/cu buto̯á-i̯e/cu pómpe/cu ái̯a ş-a stin̦s//a vení şî̋ pompi̯iér^{i}//

---

[1] Se referă la informatorul Gudana P.Victor.

[2] Gest: cam de 1-1,5o m.

190

[Dar pîn-a stins...]

pîn-a stiņs/s-a ars//pîn-a víni‿s-a ars tᵘot//

mărgărita gudána
șáptezèĉⁱ șî ᵘopt [de ani]

ne duĉám cu vʸítili

ne dúĉam îm‿pădúre cu vʸítili/cu váĉili șî cu cái̯i//ᵘoi̯ nu băgén‿/dăcîd‿p-ástẹa lⁱ‿băgám//ș-avẹá un tufán/l-aplecásen‿noi̯ copⁱíi̯i̯/l-aplecásem î̃‿jos tufánù/n-ávẹa ĉiņ‿să-l‿ẹa/șî ne urcáņ‿ cîte ĉiņ‿șáse pă tufánu̯-ăla//șî tufánu̯-ăla...venẹá șî nē ardicá̃‿ sus șî i̯ár nⁱe da jos/nẹ-ardicá sus șⁱ‿i̯ár nⁱe dã‿jos/ș-o fátă săráca‿a căzúd‿du p [r] dă pă i̯el//ardicáse-ņ‿sus/șî̂‿cîn‿a căzút/și̯-a rub‿míjlocu//a mai̯ trăi̯it i̯a ĉ-a mai̯ trăi̯i‿/fo doi̯‿anⁱ/ș-a murít//du pă tufánu̯-ăla căzútă̦//

[Erați acolo ?]

păi̯ i̯eráņ‿cu i̯ă cu toți̯-acoló//

[Și ce i-ați făcut ?]

aņ‿venit acásă/[k] an‿trimés acásă/ș-a vinᵗ‿ș-a lu̯at-o cu cărúța‿/a dus-o̦-acásă/șî̂ n-á mai̯ putú‿săráca/miljócu rupt/nu mai̯ pûtẹá să̦ mai̯ mẹárgă̦//păi̯ nⁱebúnⁱ!...da !//

[Dar n-ați pierdut vitele niciodată ?]

am pʰi̯erdút o ᵈátă pórĉi cucoánă//

[Cum vi s-a-ntîmplat ?]

phíʰî ĉ-am păți̯‿cu pórĉi̯ !//avẹán‿noi̯ op‿porĉⁱ//șî noi̯ nai̯‿~~mte~~ nu le daņ‿să mănînĉẹ/pórĉi-i̯ duĉám pă úne treieram/îi̯ duĉám [r] îi̯ duĉám pă porumbíște/cîn‿tăi̯áņ‿cocéni//avẹa băẹátu̯-ăsta/vícă‿ásta/tá-su̯-avẹá doisprezèĉẹ/noi̯ avẹám ᵘopt//ș-ásta i̯ar [k] veĉínu̯-ăsta ai̯ij/nẹámu̯-ăsta al nóstu/avẹá șapte//șî̂‿ne dᵘĉám/

i̯o avę́am ᵘ̑unu̯-așá ĉud‿dă cu̯ádă/şî nⁱ̑égru/şî-ɳcălicám pă i̯el//pă pᵘ̑orc//şᵗ̂‿mă dŭĉám pă porumbíşte/şî...îi̯ dan‿drúmu îɳ‿cab‿la porumbíştẹ//şî noi̯ dacă s-a pus frigu̯-acú to̯ámna/ne̯-aɳ‿culcát//dacă ne̯-aɳ‿culcá‿la [r] la o glúgă dă coĉénⁱ̑/s-a dus pórĉi//ĉe să mai̯ fáĉem ?//an‿ţipát/am̟‿făcút/pőrĉi !//acásă nű ne ᵈᵘĉen̟‿fără pórĉ//ne̯-an‿dus coco̯ánă/şᵗ̂‿i̯-aɳ‿găsít...túmai̯ la rădulésţⁱ̑//

[Departe ?]

i̯e dăpárte rădulésţi/nű-i̯ apro̯ápe dă noi̯/i̯ẹ dăpárte//aɳ‿găsí‿pórĉi̯-acoló/am̟‿vení‿no̯áptẹ̯a la dóoşpⁱ̑e cu i̯ẹi̯ acásᵘ̂//părínţi pă dă rîn̟‿să văi̯tá că uni̯-om fhí/şî noi̯ ne văi̯itán‿dă porĉ [!]//

[Şi îi luase cineva ?]

nū !//plecásără i̯ei̯//plecásără pă porumbíştẹ̯-așá/dăpă porúm/‿dăpă dovléĉ/ş‿plecásără i̯ei̯ p-acólo//

[Aceeaşi]

vắru-mi̯ó‿ắla

fáta care l-a lu̯a‿pă vắru-myọ‿ắla/că i̯el mi̯-erá văr/i̯a/tá-su̯-avẹ́a cazán/tát-al i̯ei̯/şî de ! să mai̯ sîmţẹ́a mai̯ bíne//şî vắru-mi̯ó‿ắla avẹ́a mắ-sa rămăsése văduvă/copíi̯ mai̯ mulţ//ş-a lu̯át-o/a fuĝí‿cu i̯a/fără să ştíi̯e tá-su̯//

[De unde a luat-o ?]

dă pă drum/dă la o núntă//şî pă ᵘ̑úrmă dacă‿á lu̯at-o/a făcú‿şᵗⁱ‿i̯ei̯ diminẹ́aţa plocᵘ̑ón să trimẹ́aţă rakíi̯u̯u pînă-n̟‿zíu̯ă dîn no̯áptẹ//ắla cîn‿a ajún̟z‿la tát-al féti/a da‿cú‿i̯éle d-a zvîrlítạ/a spart o̯álẹ/a da‿cu tắvili d-a zvîrlíta/carẹ-a mai̯ putú‿să fúgă cu i̯elẹ-a mai̯ fuĝít/care nu lẹ-a...//a vení‿şᵗ̂‿i̯ei̯ acás/-a mîn̟cát/a băúut/şᵗ̂‿l-a lăsát//e ! la fo...pátru lun a primít-o/a kemát-o la pátru lun i̯ĕl a kemát-o//ş-acúma i̯e feríĉe dă m̄áma i̯ei̯ cu-

192

co̯ánă/!//ᵃ avú‿fʰi-so cazán na̯ínte/i̯-a da‿tá-so cazán//ş-árⁱe o cásă/la asfált acólo̯ n-áre nimínⁱ cásă ca a lúi̯//ş-áre-ŋ‿cásă... ĉe pofté̦ştⁱ/ĉe pofté̦ştⁱ áre-ŋ‿cásă/áşa dă bíne ĉ-a [k] tră̯iéşte̯-acúş//

[Vezi, şi-a dat de-a azvîrlita.]

ş-atúnj‿da cu i̯éle d-a zvîrlíta//ái̯a i̯e !//i̯a ĉa că nu i̯e bă̯i̯átu bun/şⁱ‿cîn‿bă̯i̯átu̯-a căzú‿mai̯ bun//da a murít//

[Aceeaşi]

o cásă

príma dátă cîn...să co̯nstrui̯á o cásă/tăi̯ám salcî́mi/...vene̯á meseri̯i̯áşu şi-i̯ arańjá/îşⁱ ĉople̯á bulumáĉi/că la noi̯ să fáĉe dîm‿pai̯ántă/cun‿să spúne/nú dă cărămídă//vene̯á meseri̯iáşu şi̯-arańjá bulumáĉi tot/a dó̯a zi a tréi̯a zi̯/...cîn‿zíĉe̯a i̯el că-n zíu̯a cutáre trébui̯ să...ᵘo ridíĉe̯/-adică să...ᵘo co̯nstrui̯ásca/kemá‿şápte ob‿zéĉe...u̯ámenⁱ/priétinⁱ sau̯ ĉe‿eré̯a/şⁱ‿ne̯-apucám pîn...//meseri̯i̯áşu-ş‿î trasá...cum‿vre̯ái̯ s-o co̯nstrui̯éştⁱ//făĉá gropⁱ/îngropá bulumáĉi/dupa̯‿aĉéi̯a sose̯á la grinz sus/la călcătórⁱ únde să făĉá/treĉá la acoperiş sus/o-n̯vele̯á//dup-aĉéi̯a/...după ĉ-o-n̯vele̯á ᵘómu/kemá i̯ar făĉá clác/-aduĉá pămî́nt/cu cărúţe cu ále̯a/şⁱ... s-apucá...ᵘudá pămî́ntu/-l făĉá şî-l băgá-ŋ‿gardu̯-ăla dă nui̯á aşá/cum i̯e ş-ácuma//dup-aĉéi̯a...o-n̯vele̯á cu fʰi̯er sau̯ cu ţíglă/cu ĉ-ave̯á/pă úrmă lu̯a...îş co̯nstrui̯á/să dúĉá la meseri̯áş/comandá uş/feréstre/că nú pre̯a i̯ere̯á d-a gátá‿atúnĉ îna̯i̯ínte̯//dup-aĉéi̯a... ᵘo teŋcui̯ă/sau̯ o stropi̯á cu var acúma/cum a işî́t modélu̯-ăsta/... cu ĉimént/cu...nisíb‿dă var//dup-aĉéi̯a‿áltu/duşuméle/lumínă-n i̯a dácă i̯ere̯á/fáĉe sóbili/dă teracótă sau̯ d-àsteláante dacă nu i̯e//

gudána pe̯ victór
pátruzéşitréi̯ dă anⁱ

ásta mi̯-e meseria

i̯er^{i} am̦ foz la ĉeape^{u}u pionéru moștén^{i}/sun dă șápte an^{i} la zi̯u̯otehnie/cu căruța//car trifói̯ la ^{u}oi̯/gră^{u}unțe pentru mi̯ei̯/avém pentru ecspórt o sută ĉinzej de mi̯ei̯/dup-aĉéi̯a le curățím le punem ápă/avém î sai̯vanu lor î acólo/avém ápă/pómpă cum să spúne/vínē...sin̦gură ápa//canalizăr^{i}//dup-aĉéẹa am̦ venít acás la másă/după ĉ-am veni^{d} la másă/m-ã ^{du}s pă la vidíli̯/dă la vidilẹ-am̦ venit ẹar înapói̯ acásă/m-am dus i̯ar acólo/lẹ-am lu̯a trifói̯/lẹ-am dat/...dup-aĉéi̯a am̦ fos la ședință dă con̦silii̯u/pentru a da coĉéni lă ǫameni care munĉește la zile-mún̦că/...șă dup-aĉéẹa am venit acásă/pă la óra ^{u}opt/...am̦ foz la televizór/am̦ văzút un film//

[Și azi ?]

ástăz^{i} i̯ar am̦ foz la ĉeapéu̯/tot ca șī în̦ zi̯ua trecútă/ásta mi̯-e meseria/-n fiecáre diminẹață trébui̯ẹ să mă du să i̯au̯ grăunțe/ să ridi^{g} dă la magazie/trifói̯ dîm parcu dă furáje//dup-aĉéẹa facen̦ curățénie/le púnem ápă/și venim i̯ar/venii̯ dă la...d-acólo pă la óra n [ɛ] no^{u}o/ș-am̦ fos pîn̦ la vidili i̯ar dă șkimbái̯ o butélie/dup-aĉéi̯a venii̯ acásă//acú i̯ar să pleg la dẹal la...la coĉén^{i} la .../ne dă coĉén^{i} la zile-mún̦că//

[Același]

așá-i̯ sufletu mi̯eu̯ bun

pîn-acú ĉa că nu să-n̦sǫáră [fiul subiectului]//

i̯o ma^{i} icám "^{h}ai̯ mai̯că-n̦sǫáră-te"/că i̯o am̦ foz bolnávă/am avú șáse operății̯/și...mi̯-e greu̯ și mii̯e/să spel^{i}/să cîrpéșt^{i}/te úș și la colectív/să...faș tǫáte tréburle o mînă sin̦gură/...fetița ai̯a a fos cu șcǫála/mică/nu ști^{i}e ĉe să-m̦ fácă//și zic "în̦sǫá-

---

1 C A P = Cooperativa agricolă de producție.

194

ră-te !"//

"nū mă-ṇsór mámă pînă la armátă"//

ş^{î} dă cîṇ s-a cunoscú cu fáta ásta/o fi fos să fíi̯e/n-o fi... /ca ăla/că s-a văzú şi i̯a a vru să-l e̯a/şî...i̯el pă i̯a/ş m-am pomení c-a venít într-o se̯áră dă la servíj d-acólo dă la...grădinár^{i} lucrá i̯el acú pă ^{u}úrmă/ş-a da p-acólo pă la e̯a/

^{zi}ce "mámă"/zîce "i̯o mă-ṇsór"//

"fuj mă d-acî ! că úi̯te aṇ cása nespoi̯ítă"/i̯erá crăpáte/ş^{î} i̯o venítă dă la colectív/to̯áte ále̯a tărăi̯venite//

zîce "zắu mă-ṇsór !"//

"mă tu i̯ej nebún ?/pîn-acú câi̯ că nu te-ṇsór^{i}/ş-acú că te-ṇsór^{i} ?//n-avéṇ ş^{i} noi̯ dă nic únil^{i} făcúte̯-acúm^{a}"//

"e^{h}e ! mă-ṇsór"//

dácă tá-so̯-a zis/"lásă-l s^{î} să-ṇso̯áre ! dácă i̯-a vení lui̯ acú s^{î} să-ṇso̯áre ce să/po să-l dau̯ înapói̯ ?/nu-l dau̯"//

ş^{î} s-a-ṇsurát//a venit ş-a lu̯a pă tá-so-ntr-o se̯áră/ş^{î} pă nenícă-so pétre băe̯átu/ásta care-i̯ nepoţél/^{d}-avéṇ fetíţa a lui̯ ai̯íca/că i̯e ş [k] crescú şî dă míne/cînd...a fost perio̯áda dă pái̯şpe an^{i}/so̯ácră-me̯a a murit/că i̯el d-un an dă zile a rămáz mititél dă mă-sa şî dă tá-su//şî cît a trăi̯í^{t} so̯ácră-me̯a ái̯a l-a milíd/dacă cumnátu-mi̯o ásta mai̯ máre̯li ca bărtátî-mi̯eu̯/a lu̯at o mocáṇcă/a ţinút pátru nevéste ş^{î} cu mocáṇca ásta cinc//ásta i̯e re̯á dă tod/dă doi̯ an dă zîle cu míne nu vorbéşte//ş^{î} dac-a lu̯a^{d} mocáṇc-ásta/a mai̯ stătút i̯el un an dă zile̯-aşá cu kíu̯ cu vai̯/muncá ş^{î} i̯el cu ^{u}óili/ce lu̯a du pă oi̯/îj lu̯a i̯ei̯ avútu/nu-l îmbrăcá/nu-l încălţá//cîn a vení frun [k] frodátă...i̯ere̯á... băi̯eţélu-mi̯o ásta márli dă pátru an^{i} dă zîle̯/a vení la noi̯/l-a kemá vícă/^{i}ce să fácen ne̯şte cocén^{i}//ş^{î} l-a kemát /i̯-a ajutát a făcú cocéni/la úrmă zîce/...[k] vícă nu ştiu̯ pînă unde̯-a plecá/

ş^{î}‿iel a rămás//i-am‿făcút io mîncáre/-am mîncá/‿ĉe "ōleo ţăţícă" zíĉe/"n-am mai mîncá‿mîncárē...búnă" zíĉe/"dă cîn‿a murí‿máma// că " ĉe "ásta/mocánc-ásta" zíĉe/"un‿fel dă mîncáre ştii-atît// únu-s‿púne p^{î}‿másă/p-ăla să-l mănînĉ"//şî zíĉe/...iéra iárnă/ "sîn‿ş^{î}‿io cu piĉoárli goále"/zíĉe "-n ĉízme/i-an‿ĉerú‿ş^{î}‿io să-m ia ĉoráb‿şî n-a vrut"//ş‿s-a pus p-um‿plîns/şî plînĝá/şî plînĝá/ şî míie mi s-a făcú‿mil-aşá/şî/

"de ! mă pétre" zic/"ĉe să-s‿fac io dacă ?"//

d-aĉí a venít bărbátu-mio ásta dîn‿sat/şî-i povestés‿şî lui/ iel a plecá‿băieţélu//i-an‿da‿să mănînĉe/a mai stătú‿cu míne/ mi-a spus tot/ş-a plecát//ş^{î}‿cîn‿víne bărbátu-myo/îi povestíi şî lui/^{i}imediát a plecád‿după iel/ĉe "stai că mă duc io după iel să vedém"//a plecá‿şî l-a găsíd‿la coperatívă//

"ĉe‿e mă ?"/

"uíte-aşá/uíte-aşá"/

^{î}ĉe "ĉe-i spusăş^{i} ţáţî-ti ?"/

^{i}ĉe "da"//ĉe "n-am únde să mă duc/c-acú aş plecá"//

ĉe "mă dacă vréi"/zíĉe "víno la míne !//că io te ţiu//dacă ia nu-z‿dă nij‿d-o peréĝ‿dă ĉoráb"/zíĉe "víno la míne"//a lua‿sărmánu/ziĝ [k] ásta al meu l-a-nvăţád/^{z}íĉe "dú-te şî întîi"/ĉe "dacă şti únde-i áre báni/şi ia-ţ ĉoráp^{i}/númai ca să-i faĉ rîc-aşá"//

ş-a vení‿ş^{i}‿şi-a luat/ĉe "ie-n‿cutíia mési"/a luad‿dîn‿cutíia mési báni/ş^{î}‿s-a dus ş^{î}‿a luá‿ĉoráp^{i}/ş^{î}‿la úrmă cîn^{d} a vení^{t}/să vez/să te ţii să nu te rup^{i} !//l-a bătút/l-a lua‿la goánă/aşá gol cum iéra/a vení‿la míne/ş-am pus álbiia ş^{î}‿l-an‿scăldát/ i-an‿dat cămáj‿d-a lu bărbátî-myo/ĉoráp^{i}/^{i}izméne/t^{u}ot//şî... l-an‿scăldá‿ca pă cop^{h}ílu m^{i}eu/ş-am îngrijíd‿dă iel ca ş^{î}‿copílu m^{i}eu//o bomboánă dac-o-aveám/lúi ^{u}o dam//şî...aşá a merz‿mai

196

dăpárte/d-áĉî s-a duz‿bărbátû-mi̯eu̯/că avẹám pămîntu nóstru șî făĉán‿sorẹáță múltă/făĉám uléi̯ la bucuréș‿cît-um‿butói̯ dă uléi̯//ș‿l-a vîndút/șî...i̯-a lu̯a‿șî lui̯ hái̯ne/i̯-a lu̯a‿șî lui̯ baltón/fulár/ĉízme tọáte álọa//și-i̯ părẹá ș‿lui̯ bíne/că‿i̯erẹá flăcắu̯/băi̯ețél dă ĉínșpe anⁱ//șî îm‿periu̯ád-ásta/sîn‿mulțumítă dă i̯el ș-acúma/că i̯el dîn țățícă-n̦cólo nu mă scọáte/sau̯ să-m̦‿vorbẹáscă‿o vórbă greșítă/sau̯ șî cîn‿i̯erá la míne/copíi̯i mei̯ tód‿mai̯ îmⁱ zíĉe cît-o...ĉevá așá/mă respínĝe/da i̯el apsolút/c-o...cuvîn‿nu m-a respíns//ș-așá țîu̯ la i̯el/tót ca ș‿la copíi̯i mei̯/parc-ar fi foz‿rupt dîn‿súfletu mi̯eu̯/c-așá-i̯ súfletu mi̯eu̯ bun//

gudána alecsăndrina
pátruzeșiᵘ̯unu dă anⁱ

săpúnu

să fáĉe săpúnu/i̯ei̯ sódă/cîntăréștⁱ...depándă dâpă cît vrei̯//faj‿dóoșpe kilográme/pui̯ dóo kíle dă...dă sódă/la șáse/la un‿kil dă...//șî după ĉe pui̯ dóoșpe kíle d-ái̯a/le tai̯ în‿căldáre/topé [k] încălzéștⁱ ápă șî ᵘo topéștⁱ/sódă pui̯ sódă-ntr-u...vaz‿mai̯ tárę-așá să nu să topẹáscă/pui̯ cîte puțín-așá/pui̯.../dacă faĉ o dátă dor ᵘo u̯álă dă...dă ápă la sod-ái̯a//o u̯álă dă ápă/la un‿kil dă sódă topéșt așá-n tọátă ápa‿ái̯a/sod-ái̯a//șî-l faĉ așá o dátă/...îi̯ púne sóda o dátă/prăjắște-ntîi̯ untúr-ái̯a pînă să topéștę-așá/dă înĉépe să rumenẹáscă/ș‿la úrmă-i̯ púne sódă/îl dă jos și-i̯ púne sódă//colẹá colẹá/ᵃșá în trei̯‿pátru lócurⁱ//șî víne sod-ái̯a șî-l táię pă ᵘuntúra‿ái̯a//îl mai̯ lásă pîn‿să mai̯ răĉéște nițél/ș‿i̯ár îl púne pă pirostríi̯/și-i̯ dă foc cîte nițél cîte nițél/șî víne și să-ntăréște/să fáĉę-așá/pîn‿să véde fúndu la căldáre//șî după ái̯a/cînd‿î s-a‿ntărít i̯el așá/dă să véde fúndu la căldáre/avém ápă dă plo̯ái̯e‿áltă căldáre̯-alătúrⁱ/încălzítă i̯ár pă pirostríi̯//şî-i̯ potoléşⁱ‿fócu dă supt i̯él/şⁱ̂‿i̯éi̯ cᵘ‿o̯ála ápă cáldă/şî-i̯ púi̯ aşá la o to̯ártă/cîte niţél//d-aĉí-i̯ mai̯ piş‿şî colе̯á i̯ar niţél/îi̯ piş‿şî dîŋcolo i̯ar niţél/mai̯ îŋcólo i̯ar niţél/ pînă cîn‿înĉépe i̯el să să.../[k] să nu să úm̥fle//dă-nĉépe dă să-m̄o̯ái̯e//d-aĉí i̯ei̯ cu o̯ála/şî-i̯ pui̯ meréu̯...pînă să úmple/sⁱ̂‿fáĉe căldáre̯a plínă//îi̯ pui̯ o vádră şⁱ‿ĉevá dă ápă/şî-l mai̯ fi̯erbʸ/ îl fi̯erbʸ/i̯ar îi̯ pui̯ foc şî-l fi̯erbʸ/şî-nĉépe s-arúnĉ-aşá la mijlóc nişte vrej‿d-ai̯a róşii̯o̯//cînd a aruŋcát o dátă dă dóo orⁱ vréĉe d-ái̯a/să fii̯ sígur că i̯e bun//

[Aceeaşi]

pri̯étinu myeu̯

i̯el i̯ére̯a pri̯étinu myeu̯/care̯-a plecát acúma-n armátă/marín ᵘⁿᵘ/ai̯íĉi-şa̯//vorbi̯ám ai̯íĉi-şa/aşá d-apro̯ápe/ca băi̯átu/vorbéş‿ "tu ui̯te̯-aşá aşa̯"/i̯el i̯erᵉá mai̯ máre ca míne̯//

"bă"/íĉe "ricúle úi̯te"/stam ai̯íş‿tómai̯ îŋ‿cámer-ásta/"bă"/íĉe "ricúle"/íĉe "i̯o vre̯áu̯ să mă-n̥sór"/ aşá mai̯ ţărănéşte̯-ai̯íĉa//

şi i̯o i̯-ă‿ᶻⁱᶻ‿"maríne̯-n̥so̯árî-te/tre̯ába ta dacă vréi̯ tu"//

pí‿íĉe "mă tu nu te-n̥sórⁱ mă ?"/

zig‿"no mă/i̯o" zi‿"să fac armáta/şⁱ̂‿p-órmă" zic "să mă-n̥sór"//

"bă" ⁱĉe "i̯o mă-n̥sór"//

a cunoscú‿fáta‿ásta dⁱ̂‿la merénⁱ[1] aşá/s-a-ntîlnít o ᵈátă cu i̯a/a vorbíd‿dă fro dóo orⁱ/a venít ai̯íj‿la áldo maică-ˢᵃ/le̯-a spuz‿"mámă ui̯te̯-aşá an‿găsít o fat-acoˡᵒ"//

"i̯a mă să ne dúĉem !"//

ne̯-ă‿úz‿la maşînă şi ne̯-anᵈ‿uᶻ‿la merénⁱ acólo ˡᵃ i̯ᵃ//am̥‿vor-

---

[1] Sat vecin.

198

bít acólo cu álde tái̯că-su/s-a înțelés//gáta ! fáta vre̯a ˢ‿să mărite/i̯el la fel s-o e̯a/

"mámă ! mí̯e-m pláĉe dă fat-ásta/n-ó mai̯ las"/i̯-iĉá marín lu tánti drína//și...s-a ᵈus acólo-șa la merénⁱ//

p-órmă...a venít îna̯pói̯/"i̯a ʰai̯ mă/vréi̯ s-o i̯éi̯ ?"/

"vri̯au̯ !"//

e bíne !//a trecút o săptămînă/p-órmă i̯ar s-a‿us acólo-șa/i̯-a ajutá‿la ne̯ște coĉénⁱ/i̯-a adús o mașínă dă nisíp acólo la áldo tái̯că-său̯//și...într-o sîmbătă se̯ára/astᵃ...s-a ᵈus acólo-șa/și a lu̯at-o pă‿e̯a/a‿adús-o ai̯iʲ‿la noi̯ la moșténⁱ//

gogolán aurelii̯án [18 ani]

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i

cîn‿m-an‿dus i̯o cu vițéi̯i/a tréi̯a zi/a-nĉepút vițéi̯i să sáră-n̯‿sus/șî a rub‿grățîi̯ili/a rup‿to̯áte ále̯a p-acólo/ș-am plecáᵗ‿cu ⁱei̯ pă vále//și i̯erá un̯‿cî́i̯ne/șî cînd i̯erá [k] cînd a fost cîi̯nilu̯-ăla/i̯o m-an̯‿speri̯i̯áᵗ/ĉan̯‿că ĉ-o fi ?//șⁱ‿la ᵘúrmă/o̯ameni̯-ái̯a íĉe "i̯e cîi̯ne"//șî un̯‿c [k] cîi̯nilu̯-ăla...toțⁱ ăi̯a dă la vaĉⁱ rîde̯á la cîi̯nⁱ/le pune̯á tăráb‿dă...dă co̯áde/și fuĝá cîi̯ni dă rupe̯á pămîntu//șî la ᵘúrmă/o̯ameni̯-ăi̯a ziĉe: "tu nu vez că i̯e cîi̯ne ?"/nu mai̯ m-an̯‿speri̯i̯át i̯eu̯//la úrmă ne̯-an‿dus/noi̯ ne̯-an‿dus tómai̯ pînă la frăsine̯án̯ca[1]/ș-acólo-șà/mă păcăle̯á ũ‿om/

ziĉē/..."tu știi̯ că ai̯íĉi-șà i̯e un‿î [r] i̯éste un [r] um‿pom care árē pére marⁱ ?"//

șⁱ‿i̯eu̯ cîn‿am̯‿văzúᵗ/zic "ha [k] mă ducⁱ acólo ?"/

șⁱ‿u̯omu̯-ála ĉe "ha̯i̯ că te duc"//

cînd [r] cîn‿m-an‿dus/îl tăi̯áse pomu̯-ăla//la úrmă i̯eu̯...am̯‿văzút o ráță sălbátică//i̯erá la ráțe sălbátiĉē ! to̯áte...berzⁱ/

---

[1] Localitate vecină.

t̯oáte ál̯ea i̯erᵉá p-acólo//şî am ⁱ̂intrát i̯o cu omu̯-ăla/omu̯-ăla a ⁱ̂intrát ĩ‿ápă cu pantalón‿cu tot/şî cînd a [r] a făcút aşá¹/n-a putú‿să prin̯ză ráţa sălbátică//la urm-a văzút um‿pui̯/i̯o fugân‿ după i̯el pĩ‿ápă/cu băţu/făcâm/"i̯ĕtă-l-ai̯/ui̯tĕ-l ai̯icâ !"//la úrmă i̯eu̯ am plecát...cu ᵘ̂omu̯-ăla/şi după ĉe...omu̯-ăla a văzút o ráţă şî cîn‿s-a dus/i̯-a pus aşá.../a căzút‿ĩ/[k] a pus aşá mî̯înili pă...ráţă/ş-a prin̯s-o//sęára cîn‿s-a duz‿la...nevástă-să/zíĉe "ĉ-ai̯ făcú‿tu mă ? dă únde‿e ?" ĉe "tu undę-ai̯ fos‿tu dă ai̯ tu ráţa ásta ?"//

zíĉe/"élică ! am‿fos‿tómai̯ la călúgăru²//

la úrmă ziĉe/"păi̯ dă ĉ-ai̯ fos‿tu p-acólo ?"/

zic "am‿fos‿ş̂ᵗ‿i̯o p-acólo-şà"/

ĉe "nu cumvá ai̯ tu fo amuręáză ?"//

la úrmă ⁱ̂ĉe/"nu am niĉ úna"/şî...ĉe "nu mă ! i̯éste ráţă sălbátică"//

i̯o am‿vorbʸí‿cu ᵘ̂omu̯-ăla/zic/"nęa górgĕ/dacă nu mi̯-adúş‿şî mii̯e dĩ‿ráţă/să şti să nu mai̯ vii̯ la viţéi̯"//

la úrmă/...zíĉē "ţi̯-am adúz‿dĩ‿ráţă"//am mîncát i̯o cu nęa górge...dĩ‿ráţă/şî la úrmă/cîn‿nę-an‿dus acólo-şà-n dęal/ăi̯a fi̯ersése lápte/făĉá acólo-şà//

şî...i̯o făĉán/"nęa górge/ʰai̯ bre mai̯ dîn timᵖ/să mérĝem/să mă du‿ş̂ᵗ‿i̯o acásă"//

nęa górge ziĉe "nu mer‿să te duc acásă"//

ş̂ᵗ‿la úrmă i̯eu̯...m-ã [k] nę-an‿dus cu viţéi̯i/ş-am plecá‿pă jos//venęán‿diminęáţa pă jos/plecán‿sęára pă jos//şî...i̯eu̯ cîn‿venęán‿diminęáţa/cîn‿î am urcát în dęal/văz ũ‿i̯épure//ş̂ᵗ‿i̯erá păsăriş‿p-acólo-şa...pă jos pă lîngă i̯épure.../cîn‿văz i̯o i̯epur-

---

[1] Gest: a întins amîndouă mîinile ca să prindă raţa.

[2] Localitate apropiată.

li̯-ăla/n-avea̯n‿nimica/ş-an̯‿găsît un̯‿fʰi̯er//şî am înĉepu‿/"i̯epurlę bă ! i̯epurlę !"/şî nu i̯era niĉ ũ‿ᵘom//şî la urmă/cîn‿mă dusei̯ i̯o acolo/zic "nęa gorge/am̯‿văzut ũ‿i̯epure"//

ĉe "cum l-ai̯ văzuᵗ‿tu mă ?"//

zîc "ui̯tę-a işî‿dîm‿porumb/a ⁱişît...dîm‿porumb"//

la urmă/...văcari̯-ei̯a s-au̯ dus‿î să...prin̯ză i̯epurⁱ cū...cîi̯ni//cîn̯‿s-a dus cu [k] ca să prin̯ză i̯epurⁱ/a prin̯s ũ‿i̯epur mititel//zic "în‿das‿şî mii̯-acum !"//şî la urmă nu mai̯ mi̯-a dîn i̯el//

zam̯fir ge i̯iu̯ana
doi̯sprezeĉe anⁱ

801. VÎRTOAPELE DE SUS [WLAD, 453]

(com.Vîrtoape,jud.Teleorman)

Culegere: 1972; MM, RP, MT;transcriere: MM

grîu̯u

spusăran̯‿că‿îl sămănăm/grîu̯u/ [ɛ] an̯‿spus/că-l sămănăm/...primăvara-l...îl pigulin‿dă pălămʸidă/dă‿nigină/...un̯‿fel dă nigină-i zîĉę//şî dup-aĉę...îl‿ī...tăĉam sęcara/care-l lăsan‿dă sămînţă/era...creşte nişte fʰire can‿naltę-aşa/şî le retezan̯‿să nu i̯asă/ⁱe ca cuilę dă opⁱincⁱ aşa/măriĉelę//şi dîp-aĉę...să‿coĉa grîu/îl tăi̯am/îl legam/...îl făcam măgăreţe aşa cun̯‿să zîĉe la ţară/măgăreţe/şî după măgăreţe/plecam‿la...strîn̯s/grîu//îl strînĝam/...o ariⁱe/-l făcan̯‿la o marĝîne la ũ‿izlaz/îl făcan̯‿şîră/după ĉe-l făcan̯‿şîră/...ne făcan‿ĉată/...zeĉe doozej‿dă oamenⁱ sau̯ zeĉę/cît putęam/aduĉam o maşînă/şî-l trei̯eram//alţi-l treⁱęră dî pă cîmp/l-aduĉa/da noi̯ îs‿spui̯ cum a foz‿la noi̯ aiĉⁱ//

şî...îl treịẹrám/aducâm bọábilẹ-acásă/noị/...d-âcí cărám páilẹ-acás/le făcâṇ‿şîră/şî d-âcí daṇ‿grîu la ţilíndru/péntru sămînţạ́t//îl curăţán‿dă murdălie//şi...l-împịetrám/cu neşte pịátră vînătă saụ...maⁱ‿ịerá şî àlceva/neşte pịátră ácră/nú‿ş‿cum îị zîcấ/pịátră vînătă/āşạ/şî-l sĕmănám/îl împịetrám/şî-l sĕmănám/...şî-l lăsám îṇ‿ştirᵉa lu dumnezăụ//ịerᵉá tọámnă‿ásta/în noịémvrẹ-acú/în dẹĉémbrie//şî ásta ịerá//

[Dar n-ai apucat dumneata mai demult, cînd nu erau batoze ?]

da ! dā !//am şaịzĕşîĉìṇj‿dă anⁱ/dā/batóză/cu batózẹ-an‿treⁱerát//

[Şi mai înainte ?]

cu vapọáre dă foc//[1]

[Cu alea cum se treiera ?]

álẹa băgá foc în el/āpă/îị făcâm presiúnẹa la grad/şi făcᵉá presiúne/la grád merĝẹ/un ĉas úịte ca ála[2]/şî venẹá gradụ-ála la ĉiṇ/la şáse/la cît o fhi venit/şî merĝá şî băgá foc în el/ápă/şî cu batózᵉa//curẹá/lúṇgă/şî distánţă dă frō ĉiṇj‿métri/şasè/batóza‿dă vapór//şi să-ⁿvîrtẹá curẹáụa/şî merĝᵉá şî‿băgá paịē-n ⁱel/avẹá focárⁱ/avẹá coşárⁱ/dă băgā la coş...grîụu/znopʰi/...da//

[Dar mai demult, cînd nu erau nici astea ?]

păị maị dămúl‿ne spunẹá jî‿noọ părinţi/da îṇsă nọ/n-áṃ‿văzút aşá/că făcá ariᵘoị dă caị//îl punẹá aúz...la uṇ‿cîm‿măturá bʸine/băt [ɛ] şî făcá ariụoị/şî-ṇtindẹá grîụu/şî legá cálu d-um‿băţ/d-uṇ‿lemⁿ/îl punẹá la mijlóc/şî‿legá cái dă ịel/şî-ṇvîrtẹá//îṇvîrtẹá rọatâ//şî-l lụa/şî-l săm [k] îl‿ī bătẹá/d-âcí-l lụa şî scuturá pailẹ şî‿le dᵃdẹa la o párte/d-âcí măturá grîụ-àla dă-l zobyíse cái/şî‿făcá purcọị/şî-l lụá‿şî-l vînturá//că nu ịerᵉá niş‿ţilindru//

---

[1] Îi sugerează un informator ocazional.

[2] Gest: arată ceasul de pe masă.

202

că oţ [ɛ] a^{s}‿ĭi auzí‿dă ţilíndre/nu e̯-a foz‿niş‿ţilíndre/şí-l vîntúrá/şí-l băgá la magazíe̯//aşá ne spune̯á părínţi mie̯i̯//

baí̯cu re ilíe
şaí̯zeşíĉinĉ^{i} [de ani]

vyíi̯e

faĉ ogór...adî́nc/cu pátru boi̯ să-l dăsfundéś^{i}‿pă pămî́nt/şî după ĉe-l dăsfundéś^{i}‿pă pămî́nt/âl laş^{i}/te du^{s}‿şî tai̯ v^{y}íi̯e/d-o rásă bun-aşá/sau̯ mai̯ ştíu̯‿ĉè poţ^{i}/şî dup-áe̯a...îi̯ tai̯ béţe/micşoáre-aşá[1]//şî/ pleĉ^{i} ^{u}or cu plúgu/^{u}or faĉ^{i}...grop^{h}//cu cazmáo̯a//da noi̯ párte pîn noi̯ mai̯ mul^{d}‿mérĝen‿cu plúgu/p-aíĉ//să púne rîn‿mai̯ bun şî...faj‿lúcru mai̯ bun//băgắm plúgu adî́nc la dóozěj‿dă ĉintimétri aşá/dă adî́nc/şî pleĉ^{i}/şî pui̯ bra [k] la trei̯ brázde...pui̯...víe̯a/lărĝíme̯a/...lărĝíme̯a//şi‿lunĝíme̯a/şî lărĝíme̯a aşá v^{y}in//ş-o pui̯ culcátă/pă áe̯a/şî dai̯ pămî́n‿pă e̯a/brázda o azvî́rli ĉei̯lánta/şî noi̯ îl bátem‿cù p^{h}icoárîli/pă [ɛ] pămî́nt/la v^{i}íi̯e/la béţil-éle̯a//şî primăvára...l-îngropắm/o tăi̯ém/du pă loc/primăvára o-ng [ɛ] ātúnĉ o-ngropắm/fáĉem muşuroáe pă e̯a/şî primăvára...dă/né‿^{d}ĉen‿ş-o săpắm dă noo ^{u}or^{i}//pă sad//dă lăstăráş aşá mititél dă cólo/şî-l veden‿şî‿noi̯/şî-l mai̯ dăsfáĉem/îl mai̯ dăm/îl mai̯...socotím/şî dă un‿lăstăraj‿mic//şî d-aĉí pleácă máre/máre/màre‿máre/că kar am i̯o răsád acu-n‿grădínă d-aşá[2]//şî să fáĉe măriĉél/şî/ primăvára/...al doíi̯le̯a an...^{u}o retéz^{i}//dă la pămî́nt//s^{ă}‿fácă turpína jos//şî...dă/...fáĉe trupína jos/şî dă/şî pleácă cu ũ‿lăstár frumós aşá...lăstăr^{i} şî mai̯ mulţ^{i}/şî frumós//şî dûp-áe̯a/...arúncă şi cu puţín‿strúgur^{i}//nu mulţ^{i}//doi̯ trei̯/strúgur^{i}//arúncă dă mî́ncáre//ş-al tréi̯le̯a an/arúncă mai̯ mulţ^{i}//al pătrăle̯a an/mái̯ mulţ^{i}/arúncă//ş-aşá să fáĉe recólta/şî fáĉe vin/

---

[1] Gest: cam de 20 de cm.

[2] Gest: de cca 25 de cm înălţime.

[Şi la cules cum e ?]

la culés/cîn să coáĉe bíne/strúguri/s-a cob bíne nu ştu ĉe/é dulĉⁱ/s [ɛ] în sectémbre[1]/cîn să púne-albʸína pă el//dă...stup// o lom/şî-l culéĝem/la lin/...la noi nu ie storcătoáre/cum...àcú a devení şî la noi la...gospodăríe[2]/da pîn-acú n-ávem//intrắm cu phíĉéríle/-n iéle/să spálă bíne nu ştu ĉe/íntră cu pʰiĉéríle-n iel nu ştu ĉe/îl pistosáză/...púnem ũ ʰîrdắu la lin/...acólo cúră pîn strecurătoáre//cúră-n îrdắu/şî dîn îrdắu îl lom şî-ˡ dúĉem la bútie//...îm pímniţă//şî/...prắştina...cáre rămîne a [ɛ] dă áĉa/ o lom ş-o púnem îm bazín sau în pútinⁱ//şî-m pútinⁱ...o ţínem şápte ob zîle/dóozej dă zîle/şî lúna şî dóo/mérĝe pă cum ne dă rînᵈ la cazán//ne dúĉen cu ea la cazán/o băgắn să fiárbă/şî fáĉen ţuícâ//álta dă...o vádră/álta dă dóo/álta nu dă neám/pă cum ⁱe... márfa//şî áĉa ắ făcú/şî vínu iése vʸin...bun//

[Dar acolo la cazan la ţuică cum e ?]

la cazán la ţuícă avém un cazán...dă îro zéĉe dóozĕj dă védre//poaᵗ să fie şî mai mic şî mai máre/dă dóoj dă védre îl púnem//árⁱe...un cuptórⁱ/ş pă cuptóru-alắ aşăzá cazánu/şî/d-aĉí un capác/dăsúpra lui/al cazánului/să nu răsúfle//să fiárbă/şî o ţávă sus...dă mérĝe dắ la capác la ᵘo pútină/să mérĝe pîmptr-o pútină/care mérĝe lā cazán/să víie réĉe ápắ [k] ţúica/ábur-eĉa d-acólo/şi...să fáĉe ţuícă//

[Acelaşi]

óili

íarna...le dam foráj/ĉe ne pregătẹám...vára//le luam coĉénⁱ/

---

[1] Îi sugerează un vecin care asistă la înregistrare.

[2] Cooperativa agricolă de producţie, care mai demult se numea gospodăria agricolă colectivă.

204

dă la cîmp/şi le dam în iézle/şî mînca-n obór//le fáĉem un obór m^{i}ic aşá/patrát/şî ĩ iezle le dam acólo lor//şi...troc pentru grăúnţe/dă le dan şi-n [ɛ] puţíne grăúnţe-acoló/dîn cît avéa ómu/áltu le da/áltu nu le da/însă noi le dam//şî/...venéa márte/înĉepéa să petecáscă zăpáda/la cîmp/că nainte nu să făĉá ogoárile dă toámnă ca acú//nainte să făĉá primăvára//le dam la miriştíi/óili//creştéa o bălúşcă/creştéa o iárbă/în f^{h}íne...să-mplimbá la cîmp//ĉé mai ?//le dam puţín...să mănînĉe//pînă venéa tímpu dă... avéan şî noi um pétec dă izláz/acólo/unde le dam...le duĉán şî noi/zîsăi...al sfátul^{ui}/ai primăríi/care ne da drúmu cîn vréa ^{i}el//acoló la izlázu-ăla//şî le duĉám acólo la izláz//şî păştéau la iárbă//pînă cînd venéa miríştili dă tăiám grîu// [...]

[Şi vara ce făceaţi cu ele ?]

cu óili ?//

[Da.]

le tundeám/dan lîna la maşînă/după ĉe-n dan lîna la maşínă/o torĉá muiérea/făĉá pătur^{i}/făĉă pantalón^{i}/dimíi încă/dimí să zîĉá/făĉám neşte dimí^{i} larg^{i}/făĉá/şî le dá la abălár^{i}/...erá ũ abălá^{ri} caré le da la p^{i}iuó/şî le-ngroşá//şî le nigréa/şî făĉán dim^{y}í^{i}//şî pantalón^{i}//şî pătur^{i}/dîn lînă/...^{u}ó^{i}ilor//ĉaráp^{h}...//

[Şi cu oile ce făceaţi ?]

^{u}oili le mai tăiám/le vindeám/că nú putéan să le ţînen toáte/care bătrînéa/care nu/le ţînéa//

[Dar vara unde le ţineaţi ?]

la cîmp//le duĉán la izláz/vă spuséi/le duĉán la izláz/avéam ĉ^{i}obán/şî le dúĉen la izláz/şî le păşunéa acólo/ş seára venéau acás/ş^{i} să tráĝe uáea f^{h}iecáre să trăĝá a cásă...lui//la tîrla iei unde...şĕdeám//

[Acelaşi]

lúpu

cînd i̯e i̯árna gre̯a rău̯/dă n-au̯ i̯ei̯ unde să să dúcă/ĉe să mănínĉe/buvnéşte-n̦‿sat//şi/aúde dûpă clópote/dúpă mirós/áre ş^{i}‿i̯ei̯ um‿m^{y}irós/lúpu//şî/să tráĝe acólo//şî ĉe fáĉe lúpu ?//lúpu cîn^{d}‿víne/...ţi lé‿omo̯áră//ş^{i}‿i̯el‿e̯a úna/ş^{î} ple̯ácă//şi înṣă ţî le omo̯áră to̯áte//şî ţî le lásă mo̯árte/şi ^{i}el i̯a úna şî‿ple̯ácă//şî d-aĉí după ĉe mănín̦cá/dacă sîm‿mai̯ mulţ^{i}/le i̯a to̯áte/dacă nu [k] i̯e únu doi̯/i̯a o o̯áe dóo/şî réstu le omo̯áră//ş^{i}‿ţi le láse̯ mo̯árte //carē scápă/scápă/care nu/că să spérie ş^{i}‿i̯éle/să fácă/...

[Spune, cum ai văzut prima dată lupul ?]

príma dátă l-am̦‿văzút i̯árna/cînd mi̯-a lu̯a‿kar nóo ^{u}o u̯áe d-aíĉ^{i}/i̯erám...să zîc aşá sō̯ fhí avú‿zéĉe ĉín̦spreĉe an^{i}//şî‿cîn̦‿s-a-ntîmplá‿tre̯ab-ásta̦ ?//lá‿sfîntu‿górge//m̦‿mai̯//i̯erá trifóiu...máre/luĉérna//să sco̯álă bi̯étu tátă-mi̯o d-iĉ^{i}/á auzî‿clópotile̯//bóilor//cîn̦‿să sco̯álă/"^{h}e̯ ! frun̦‿cî̯ne/sau̯ mai̯ ştîu̯ ĉe"//cîn̦‿să sco̯álă táta/...oili‿íşite dî‿^{u}obór//"vălē ! păi̯ ĉé-i̯ cu óil-éste̯a d-ai^{ĉ} ?"//cîn̦‿să dúĉe/aij‿dăvále la noi̯ ^{a}‿auzî pr̥ ! pr̥ !/"mă da ĉe̯ lo foc mă ?"//i̯el [r] i̯el rode̯á cu o̯áse cu tot/lúpu//"băi̯ tátă/i̯a sculáz‿mă̦ !"/...măm [ɛ] bi̯éti mámi/nevéstî-si/"i̯a sculás‿tátă/că nóo ne̯-a lu̯at lúpu óile"//cîn‿ne sculám/ave̯ám um‿păr/máre ca pă míne dă gro̯s/aiĉá-i̯ fro...trei̯zēş‿pátruz^{î}j‿dă métri dă cása d-aíĉ//cîn‿mă duc/i̯el cu brînĝili pă o̯ai̯e/ò‿mîn̦cá//ş-ála ronţăe̯á dă‿ĉ^{e}ai̯ că a lu̯a‿foc/o cásă dă brad aşá dă‿dá‿dă ronţăe̯á/lî mîn̦cá cu o̯áse cu tot//ş-atún̦j l-am̦‿văzú‿ş-i̯o pă lup//ote̯-aşá i̯éste[1]/c-o co̯ádă lúngă/şî gálben//aşá e cúm‿pă códru/vînăt aşá-n̦‿gálben//dîpă códru să skímbă lúpu/pi̯éle̯a [k] î păru lui̯//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: cam de 1 m înălţime.

206

tǫámna să făĉá núnţili̯

dácă s-avęau̯ bíne...băi̯éţi...şi...cu fáta/cum să áre ş-acú/...bíne/dacă nu.../

"míe-m pláĉe dă fáta lu cutárę"//tá-său̯/í‿spunęá lu fíu-său̯/ "míe-m pláĉe dă fáta lu cutáre//vręai̯ tátă s-o i [k] lom în‿căsătoríę ?"//

"băi̯ tátă"/că aşá/că pa dî́ncoló/pă d-ai̯^{l}ántą párte/că...pǫáte nu trecá băi̯á^{tu}//

în‿f^{h}íne l-aduĉá la cunoştínţă/şî...s-á‿us‿s-o i̯ą//

"e ! să mérĝem în‿cásă tátą"//să duĉáu̯ în‿cásă la i [k] u̯om/ acoló únde‿^{z}íĉá tá-său̯/...să-nţeleĝáu̯/cu tátă-său̯/...ĉé-i̯ dă/...féti/înaíntē...ĉęręá pămî́nt/pămî́nt/...ţǫále ca ţǫále/pămî́nt/ "dă-m pămî́nt !"//nú‿erà mób^{i}ile ca acúma/să f^{h}íe/îi̯ lu̯a o^{n}‿cúfăr şî...cutárę//

e ! "şî ĉé pămî́nt îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogón/dóo"/că la noi̯ pogǫáne să zî́ĉę/nu şti̯u la dúmnęavǫástră cun‿s-o zî́ĉe/da la noi̯ pogǫáne/la áltru...părţili [ɛ] tra^{n}silváni‿incólo să‿^{î}ĉe i̯ugăre/la noi̯ să zî́ĉe pogǫáne//é lla álţi să z^{î}ĉe trăsúr^{i}//la noi̯ să zî́ĉe pogǫáne//

"cît îi̯ dai̯ ?"

"um‿pogón do^{u}o"/

"da !" ástą//ne-nţeleĝám noi̯ ǫámeni//i̯o ca bărbát//

înşă/nevástă-męa/...ca sǫácră máre/să-nţeleĝá dîn... [ɛ] pătur^{i}/ĉe-i̯ dă la núntă cî́rpē/prosǫápè/...ásta-i̯ nevástă-męa/dă fáĉe//é‿! în‿f^{h}ínę/să-nţeleĝáu̯/"ásta-i̯ dai̯ şî gáta"//s-au̯ înţeléz‿nu ştu ĉe/e ! "cúm fáĉem ?//fáĉen‿log^{u}óndă ? sau̯‿cu núntă ?"// nainte să făĉ [k] le lu̯a cu nunţ/nu să mai̯ făĉá logóndil-éstęą/ z^{î}ĉá că mănî́ncă dăĝ^{e}ába/şî plęácă/şî...nu ştu ĉe//

"gáta ! púnem núnta"/

"púnem"//

să duĉá după lăutárⁱ/pùnẹá núnta/...tọámna să făĉá núnțilⁱ/ca ș-ácu//cîn‿da dă băutúrⁱ//pùnẹá núnta nu ștu ĉe/ē ! "cúm o fáĉem ? o lon‿cu núntă ?"//că naínte să lua cu‿núntă/nu erá ca acú/s-o fáĉen‿la ũ‿loc// [!]o lua cu núntă//făĉá núnta șî lā mirẹásă/ș-áiĉ//avẹá mesénⁱ ș-àcoló ș-áiĉⁱ//la [ɛ] ĝínerẹ//o lọa/...trimẹtá jumáte lăutárⁱ acoló/jumátẹ-áiĉⁱ/...la ĝínere/...să duĉáu/kemá ălá meséni lui/...sō [ɛ] sócru máre meséni lui/ăl mic al...al fétei i-ăl mic/ș-ạl...băiátului i-ăl márẹ//dăpă ĉe-i kemá/plăl[ɛ]tuiá lăutári nu ștⁱu ĉe/sîmbătă sára erᵉá la...fiecáre la trẹába lui//cu lăutári șî cu meséni//șî sócru mic/șî sócru márẹ//dîp-áẹa/duminică/dă la dóosprezeĉe...să duĉá lua țọálili dă la ...mirẹásă/lẹ-aduĉá la ĝínerẹ-acás/cu cărúțe/cu clópote/la cai/cu...bríștⁱ/cărúțⁱ d-ástẹa cu cai//lẹ-aduĉá acás/dîpă ĉe lẹ-aduĉá/...venẹá díncolo cu meséni dâ‿la...mirẹásă/la ĝínerẹ//să spărĝá núnta d-acólo/s-a termenát/să mutá la ĝínerẹ//venẹá/să duĉá la cunúnii/să cununá/...la bisérică/venẹá/acás/dă la bisérică/da dárurlẹ//ĉé dárùrⁱ ?//cîrpili/ pro sọápili/núnului/sócrului/cumnáților cun‿să-nțeleĝⁱáu/iei acólo/le da cîrpe prosọápe/nu ștu ĉe/le da/dûpă ĉe lẹ da/treĉáu la másă/șẹdẹáu/le cîntá lăutári/șî mîncáu/și...nu ⁱerá mésili cum sîn [ɛ] noi stăm la más-acu//ásta s-a-nĉepúᵗ...tîrzíu încọáĉẹ//șẹdẹá pă coĉénⁱ/ca la pománă//tát-al mieu pă coĉénⁱ a făcút-o//tát-al mieu//ca la pománă//șì‿băgá várză/vez acú...acú nu mai‿izístă várză nij‿la pomán-aprọápe/da la v [k] núntă//șî fasúle bặgá/ā...tàẹá ọáie/acú nu ma‿izístă ọáie/nu ma‿izístă/acú izístă...porc‿î/vițál‿î/gîște/ráțe//și...da...dárurlẹ//pă la dòosprezéĉe...nọáptẹa/únu dóᵒ/da...dárurlẹ//ĉé dárurⁱ da ?//lo da la mesⁱénⁱ/care elá la másă/cáre vrẹa cîrpă/cáre vrẹā prosᵘóp/la mesⁱénⁱ/nu...la nun șî‿la áẹa/care vrẹa/să ẹa/să dẹa banⁱ la másă//álți lua/álți nu lua/da

208

mai̯ mul‿lu̯a/că i [ɛ] dacă i-l atîrná dă gît/nu putęá să-i̯ zî́că "nu mi-l da !"/şî ᵘómu da tó‿ĉe ştięá//şî...d-âcí dup-áęą...da dárurlẹ/báni̯//da cū...ĉín̯j‿lẹ́i̯/...cu pátru lẹ́i̯/...núnu da um‿pᵘol/ᵒ-àşá i̯ęręá tímpu̯//da um‿pᵘol//şi̯ áęa ęręá...//

[Acelaşi]

cî́nipa

la porúmb o punęám/n-ávęam loc separát de ! aşá//şî-l mai̯ lăsá aşá...işá porúmbu/ái̯a/şî d-âcí să dûcá şî i̯ar‿î̄ l-ará/ş-ǫ sămăná/şî̄ rằsằręá cî́nipa să făĉā́ cî́nipă de ! márẹ//unde erᵉá lócu bun să făĉá...máre/unde nu i̯erᵉa/rămînęá mai̯ mică//ş-o cul [k] s-alęĝá áęa...cî́nipă dă váră-i̯ zîĉá/s-alęĝá a dă váră dĩ‿i̯á/...ş-o culęĝám nainte p-ái̯a dă vā́ră/...şî ǫ făĉám mînúşⁱ/o lęgám pă dóo trei̯ lócur/şî‿ne‿ᵈĉan‿cu ęa la gî́rlă/o topi̯ám/...şî d-âcílęa venęán‿cu ęa/o uscám/o spălám cî́nd ǫ scotęán‿dîn‿gî́rlă/o spălám bínẹ/sᵗ‿făĉá álbă frumǫásă/şî venęám...şî o melițám//o bătęá cu topóru/ [ɛ] pîzdăriilẹ-álęa/le da/şᵗ‿d-âcí o trăĝᵉam îm‿melíță//şî̯ după ĉ-o melițám/o da-n dărác//sᵗ‿fácă cai̯re să tǫárcă//o dărăĉᵉám/în dărac/sᵗ‿făĉá cai̯ere/cîlți-i̯ punęá dopárte/i̯ar ĉe s-alęĝá...urîtă/ai̯a búna o torĉám în‿furcă/...ş-o făĉám...urzálă dă pátur/dă ĉerj/dă saltélẹ/dă...d-ástęa//şî zgrében-éi̯a care s-alęĝá/bătęam ĩ‿i̯ei̯ de !/i̯ar în ástęa//în păturlⁱ-éstęa/-n saltélẹ/ĩ‿álęa//

ş-aşá să făĉá la...cî́nipa//d-âcílęa vẹnęá tǫamna//tǫámnà culẹĝám p-áęa dă tǫámnă//áęa [ɛ] o lăsan‿să fácă sămî́nță/şî‿să cǫácă sămî́nța//ş-o culeĝám p-áęa dă tǫamnă/şî tót‿aşá o făĉám mînúş/o [ɛ] ņtindęam la sǫáre/să uscá/mînúşili cu sămî́nța/d-âcí o lu̯am ş-o bătęám/sămî́nța/...o aleĝám dĩ‿i̯a/şî pă i̯a o duĉám i̯ar la gî́rlă//

maríi̯a ⁱiᵘón lázăr
șàptezeșī́ĉínĉ [de ani]

boranĝíc

i̯ẹrᵉá sămî́nță/tod... [ɛ] căcátă dâ̩...gîndáj‿de ! dă̄ áli̯a/dă flútur d-ăęa//șî-i̯ lu̯a/și-i̯ punęá șî-i̯ îṇvii̯á/șî dacă-i̯ îṇvii̯á/ îi̯ cręștęá cu frúṇză//

[VIII] dă dud//[1]

[VII] dă dud//șî să făĉá mārⁱ//șî d-aĉí să-ṇvălęá/la șas‿săptămî́nⁱ‿ĭi̯ să-ṇvălęá/să făĉᵉá gogóșⁱ/

[VIII] i̯ei̯ atî́‿durẹáză/șásᵉ‿săptămî́nⁱ//

[VII] șî după ĉe să-ṇvălęá/să̩ duĉá cu i̯ẹi̯ la...cáre știi̯á dă trăĝá la duláp/boranĝíc//

[VIII] îi̯ punęá...îi̯ punęá pă ástęa/pă [ɛ] p-uṇ‿znob‿dă coĉénⁱ/să sui̯á...

[VII] păi̯ să sui̯á pă coĉénⁱ/dă...

[VIII] acoló urzá i̯ei̯/acoló urzá//

[VII] acoló urzá//

[VIII] d-aĉí i̯-aleĝⁱau̯/dî̂n áęa le lu̯a șî lę-aleĝá afā́ră/ frumóz‿nu ștu ĉe/le punęá să uscá gogóșîli/dūpă ĉe să uscá/să duĉá cu éle la dulăpărẹásă//le púne áęa-ntr-o ápă șî le tráĝẹ așá frumós/șî le faĉe kílipe/șî...ⁱṇ‿fine i̯o aṃ‿văzút/că i̯ọ-am văzút...

[VII] păi̯ i̯-áuz/păi̯ ĉe știe u̯ómu/știe...șî feméi̯a/ástęa le știé toˢ‿/păi̯ ᵘomu n-a trăí‿cu feméi̯a ? n-a făcú‿șî feméi̯a lui̯/nu știe ĉe ę-a făcút ?//știę șî ómu//

---

[1] În textul informatoarei Lazăr I.Maria [= VII] intervine Baicu R.Ilie [= VIII].

[VIII] ărăjază/púse pă [k] púne pă...pă țavⁱ/și l-aléĝe̯-așá giu̯óĉil-éle̯a/și le̯-aléĝe núma pă ăla frumós/

[VII] aléĝe núma boranĝíg‿bun de ! dă fáĉe círpile̯-ále̯a care-ț spusăi̯ i̯o//șî-ñainte așá să purtá/cum i̯erᵉám ástea bătrînili/nu̯ vede̯ái̯ cu bàzmá-ŋ‿cap//să legá cu tulpáne d-ástea négrîli/șî pă úrmă púne̯á círpă//

[Ace ași]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

m-an̯‿sculá‿dă i̯er dă diminéață [!]/să-s‿spui̯ [!]/șî m-am apucá‿să s [ɛ] să spoim//da//șî cu băi̯átu̯-óla care-l văzúș/ave̯ám o plít-acólo-ŋ‿cásă/și i̯a i̯eréa făcútă că să árden̯‿rumegúș//șî d-acíle̯a acú an-ósta n-am mai̯ lu̯a‿rumegúș//ș-an̯‿lăsát-o dă lémne//șî m-am pus cu băgátu/ș-am‿î spárt-o/și i̯-am pus úșă ¹ilíe¹/că n-áve̯a úșă//am pus úșă la plítă coló/...ᵃm‿făcú‿córbă/am rîcîiᵗ‿cărămⁱída/am așăzát-o am pús-o/an̯‿regulát-o//d-aĉía‿am tencu̯ⁱít-o/tót‿eu̯ cū i̯el/șî...am băgáᵗ‿roc șî‿s-a uscáᵗ/șî d-aĉía ne̯-am apucá‿ș-am da‿cu var [!]/ș-an̯‿spoít-o [!]/pîn-ase̯ară//an‿da‿cu var/d-aĉí an‿da‿cu pămînt/ʼe !//

az dă diminéață mă sculái̯/strînséi̯ șᵗ i̯o rúfili dû p-acoló/la ápa/șî le spălái̯/...șᵗ tamán cîn̯‿venírá...i̯erᵉám...spălám//șî le-ntinsăi̯/șî d-aĉî venii̯ încoáĉe//șî termenarăm [!]//

[Aceeași]

pórcu

tăi̯ém pórcu/adică e crăcúnu cum ar fʰi mîi̯ne/șî astâz tăi̯ém

---

¹Se adresează informatorului Baicu R.Ilie.

pórcu/sau̯ mî́i̯ne sau̯ c-o zî́ mai̯ naínte//îl tăi̯ém [...][1] îl tăi̯ém adícă cum e o zî́ dóo sau̯ mai̯ naínte/îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/adícă-l pîrlím frumós/cu pái̯e c-aşá să fáĉe la nói̯//îl pîrlím/îl spălắm bʸíne/-l curăţî́m/îl rî́cî́i̯e ǫámeni̯-ắi̯a cu cuţî́tu/nói̯ tù̯rnăm ápă fi̯ártă să să spéle/pă úrmă şî réĉe/...îl tăi̯ém/îl ĉopăţî́m/îl púnem aşá p-o másă/p-o másă/pă dóo/dûpă...scǫáte pⁱiĉǫárîli/scǫáte căpăţî́n-àǫa/pă úrmă máţîli/ĉ-áre i̯el/ [ε] ficáte/tot//lē spălắm máţîli/le curăţî́m/şî cárnǫa o i̯a ş-o întínde i̯ár pă ĉevá p-o másă/şi-ⁱ dă sáre/...aléĝē tǫáte áleą/cǫástili/ǫásili/tót to tò/şî áleą le púne...grăsímę-áǫa o púne separátă/péĉii̯-ài̯a/c-aşá să zî́ĉe la nói̯ péĉie/músk-ei̯a cum să zîc/separáte/piĉǫárili/căpăţî́na/le dă sáre//şî le ţî́nem o zî́/dóo să-ş i̯a sáre şti/şî pă úrmă le topʰím/c-aşá să fáĉe la nói̯/le topʰím//le...topʰím pă foc/şî untúr-àǫa/că să strícă s-o ţî́i̯ aşá/fáĉe şî şúncă//ī máţil-éleą le umplém făĉén cîrnáş/c-aşá să zî́ĉe cîrnáţⁱ/tób-àǫa [k] búrt-aǫa ó făĉén tobă/

[Cum faci toba ?]

tóba ?//o făĉém aşá/lom cárne/şoríĉⁱ/zgîrĉⁱurⁱ/ĉe e mai̯ bun şti mai̯.../să nu fⁱíe grăsímę-aşá/fʰicáte dă lā...négr-ǫla cum îi̯ zî́ĉe de.../dîn tǫáte cî́te ĉevá/lom//mai̯ mul şoriş şî grăsime şî zgîrĉⁱurⁱ aşá//tocắm cárnǫa la...o tocắm cu bárda/nu cū.../avém maşî́nⁱ/da e mai̯ búnă cu bárda//áre mai̯ gust la nói̯//să fʰíe mai̯ márę//şâ le tocắm/le făĉém púnem pipér/púnem î dîn tǫáte cî́te ĉevá/nu oréz/nu púnem că nu să púne//o fǫái̯e dă dáfie/ĉe trébuę-aşá dă.../ş-o umpléᵐ búrt-àǫa/şî pă úrmă o fi̯érbem pă foc/în căldáre/-ⁿ crátiţă/-n ĉę-àvém//le fi̯erbém bⁱínę-acoló/pă úrmă o dăm jos d-acólo/după ĉ-a fi̯ert/ş-o púnem ęar p-o măsúţă/-i̯ punem o greutáte pă ęa aşá/să fʰíe greu̯/să să fácă ęa/să să preséze/i̯o vă spui̯ să nu vă supăráţⁱ/că i̯o vă spui̯ [!]//şi-l făĉém așá/púnen̯͜ greutáte pă e̯a/șî șáde̯ o zî dóo̯/cu greutáte̯-àe̯a/ dă să fáĉe e̯a/dă nu ma͜ áre ápă͜ i̯a/ști șî̦...//pă úrmă o lon̯͜ ș-o-n̯făș̦urắm bíne c-o hîrtíe alb-așá frumós șî̦/o legắm c-o áță ș-o atîrnắm așá dă̦.../să ste̯a atîrnátă să n-o mînî́nĉe ĉinevá/fo pisícă ĉevá/să nu s-agáțe dă e̯a[!]//șî́͜ tăén͜ dîn i̯a așá bucățắli șî̦...mîn̯căn͜ dimine̯áța/dimine̯áța/că la sîrvíj͜ nu ne dúĉem noi̯/ i̯árna//i̯árna stăn̯͜ șî mîn̯cắm//

---

[1] Textul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

nedéle̯a maríi̯a

pátrușàpte̯ [de ani]

802. DRĂGĂNEȘTI DE VEDE [ALR I,896]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

porúmbu

să fáĉe ᵘogóru/dúpă ᵘogór să...púne/cum să púne̯á la noi̯ cu... cu plúgu/cu páru/ñai̯ínte/nu [...]șî dúpă brázdă/púne̯ám la trei̯ brázde cu páru/porúmb//dîp-ái̯a/i̯ar dácă nu erá cu páru/púne̯án̯͜ cu tulérca//púne̯ám o...țávă lun̯g-așá/între trúpiță coló șᶦ...únu turná bu̯ábe șî curĝe̯á porúmbu̯//tot ca cu páru/ști cînd púne̯ám cu páru̯//șᶦ̂͜ mái̯ bun i̯ere̯á ála [...]da//dúpă ĉe l-am pus/l-an̯͜ grăpát ...s-a termęná͜ cú͜ i̯el//

[Și după ce răsare ce-i faceți ?]

dúpă ĉe să fáĉe/la...dóo săptămî́n dácă i̯e căldúră/la dóo săptămî́nᶦ i̯el gáta s-a... [ɛ] a răsărit/a trei̯a săptămî́nă sau̯ o lúnă/ la sápᶦ̂//dácă-l lașᶦ la doᵘo foi̯/la trei̯ foi̯/i̯el îmbătrî́nęște șᶦ͜ dă și măųure̯áța͜ áe̯a//dácă dă măure̯áța/i̯árba/de să kitéște plói̯ili șî...tréĉe pę́ste porúmb/șî rămî́i̯ fără porúmb//da dácă-l̯͜ l-ei̯ dă mig‿la sápă/să fáĉe porúmbu prímą...príma calitátę//dăp-áe̯a/... dúpă ĉe-l sapᵻ a-ntî́i̯a/a dóu̯a/ⁱíntri i̯ár al dói̯ile̯a cu sápẵ‿i̯el ...şi-l rărésţᵻ/laşᵻ núma ĉe-ţ pláĉe dĩ‿i̯el//şi rămî́ne porúmb pî́nă la...tǫámnă//la tǫámnă îl culéĝ//...da/îl culéĝ/îl...or că-l duj‿la pătúle/dácă ai̯ pătúle/dácă nu/la şíră/sau̯ sup‿şoprón... dácă-l laşᵻ îŋ‿cîmp/să fáĉę bălegár//

dorílă i ángel
şai̯zăşⁱşáse [de ani]

o cásă

o cásă...înái̯inte o făĉe̯án‿dă gard//făĉe̯ám...avę́ã‿salcî́m//mă dĉam la grădínă/tăi̯ám tos‿salcî́mi...d-acoló/îi̯ lăsám dă pátru métri fíi̯eĉe salcî́m/dúpă pátru métri/...ē/tăi̯ã‿şî crénĝili/[...] păi̯ ĉe ne mai̯ trébę-acu̯ ?/pai̯ántâ//ne dĉam îm‿pădúre/cumpărám/făĉá cî́ţę-o grămádă/o cumpărám/o plăte̯ám/şᵻ‿pai̯entám casą//dîp-ái̯a/ lu̯am pămî́nt//dă únde ?/dîm‿vále/dă la gî́rlă//dă cáre pămî́nt ?/pămî́n‿d-ăla...gálben//ăla cînd îl lipéştᵻ/acólo rămî́ne//lipe̯ám/făĉám o grămádă/băgám bói̯i/îl călcá/presărám pái̯e/dúpă pái̯e...îl lu̯am cu sápęlę//tǫrnám ápă/dúpă cum...să făcá‿el dă bun//dup-áe̯a l‿lu̯am şᵻ...îl băgám îŋ‿gard//să făĉe̯á uŋ‿gard//băgám/lipe̯ám/tot şᵻ dúpă cum ⁱintrá la o cásă dă nóᵘo métri/sau̯ dă zéĉe métri// dup-ái̯a o lăsám/...căpriᵘore̯álă...la cásă...pus şî́ţă/sau̯ stuf/sau̯ ...dă ĉę-a avú‿ᵘómu/dă ĉe-l da putére̯a//dúpă...i̯ere̯á el dă...bogát mai̯ pregătí‿mai̯ bíne/mai̯ cu ştínţă mai̯ búnă/púne̯a şî fi̯er/bà‿púne̯a şî şî́ţă/ba‿púne̯a şî ţíglă/dúpă cum ave̯á ᵘómu banᵻ//

[Acelaşi]

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯erⁱ dă diminẹáță/m-ã‿sculát/...c-a venî‿dă la colectív sⁱ‿ẹa pái̯ilⁱ‿că soțíi̯a o‿am la...grădínă//să dă pái̯ili/da/să dă pái̯ili dă la...colectív//

"păi̯ cîte i̯ai̯ ?"/

"pă‿ne dă șⁱ‿nóo trei̯ fur...furcọái̯ẹ"//

"păi̯ ĉe-i̯ fáĉem...păi̯ cărúță" zîc/..."ne dă ?"

"păi̯ n-árẹ/că i̯e bᵘói̯i ᵘosteníț"//

"e ! bínẹ//păi̯ sã-jugám vácă"/că i̯eu̯ am vácă// am îjugá‿váca la un tróc/acólo/la un goĉ mic/nẹ-am dus la...c-atîta i̯éra pái̯e ...cam d-un ĝo [k] goĉ//ș-am pus bẹ́țili̯-așa¹ ș-ã‿lu̯at dóo tărj‿ d-acásă/ș‿lẹ-am adús acás//dîp-áẹa/m-am dus ș‿mi̯-ã‿lu̯at i̯ó dă‿la víi̯e...néște burîi̯án care-l am//

[Și astăzi ?]

ástăzi fuséi̯ cu vácạ...pă la víi̯e/mă ui̯tái̯ șⁱ‿i̯o p-acólo/cⁱ‿am ș-i̯éu̯ zéĉe ării̯ dă víi̯e//mă ŭi̯tái̯ p-acólo...dătei̯ ᵘocól/o păscúi̯/ pă lîngă răzu̯áre p-acoló/șî...am plecát acásă//venii̯ acásă șî‿mă kemáráz‿dumnẹavọástră//

[Același]

[Cînepa]

o sămănâ/o greblá/...i/i̯ cîn‿răsărea/să făĉẹá cu̯apt-așá/aleĝá p-á dă vára... dă vára/dîntr-á dă tu̯ámnă//a dă tọámnă făcá o sămînță...ș-a dă vára numã-flọrẹa/să‿făĉá gálbenă áẹa ș-o aleĝá șî o [ɛ] ne duĉám la topít//o topẹá...p-órmă‿áẹa/cîn‿să coĉẹá ș-áẹa dă tọámnă/...o zmúlĝẹá șî p-ái̯a/o punẹá i̯árã/de ! séparat... și-o bătẹá/și-i̯ lu̯a sămînța‿áẹa//áẹa o țînẹá ᵘo săptămînã‿ápă/

---

¹ Gest: încrucișate.

ş-a dă váră nūma trei̯ sē [k] trei̯ zíle̯...da//ş pă úrmă ō...o pisá//o pisá cu topóru [..]o zbiĉulá/şi̯-o da la méliţă...ş-o meliţá/o făĉá fui̯ór frumós/şi púne̯á/aldátă púne̯á sáĉī/púne̯á préşur^{i}/púne̯á ōrĉé//făĉá un̦‿f^{h}ir...ca dă ^{i}in//

micu pasca

şai̯zăşidói̯ [de ani]

gîndáĉi

gîndáĉi/...au̯ sămînţa‿áe̯a mărúnta...ş-o púne la-n̦vii̯át/ō le̯ag-o púne la căldúră/în̦vii̯ázá/...şi...púne froi̯iţe aşá miẑ‿dă [ɛ] ástea/dă dud/cînd îi̯ dă frūzulíţa‿áe̯a mícă//şi dîn ĉe/dîn ĉe-i̯ aléĝe/să măréşte/să măréşte/să măréşte/...şi cresc/şi-i̯ curăţéşte/-i̯‿ī i̯a d-acoló şi-i̯ mútă p-áltă másâ/cîn̦‿să-mūlţăşte-i̯ i̯a/şi-i̯ púne pă pátur pā mése/pă stíngii̯/pă ástea/pă blăn^{i}...ş‿să fac aşá[1] dă mar^{i}//fag‿mar^{i} ş^{i}‿pă úrmă/cînd înĉép ^{i}ei̯ dă să fag‿mar^{i}/dă-nĉépe să me̯árgă la ^{u}urzít/înĉépe să pléĉe‿ei̯ cîte únu/cîte doi̯ să me̯árgă/şi fag‿mătáse/fa^{g}‿gogóş^{i}/să úrcă toţ^{i} sus//púne cocén^{i}/lé púne pái̯e legáte-aşá mânúkur^{i}/mânúkur^{i}/le púne cîte-o ...mătúră d-ástea dă grădíná/cáre cres‿pîn̦‿grădín-aşá şi să úrcă-n̦‿sus/şi fag‿néşte gogóş frumu̯áse//aşá frumóş^{i} ĉe sînt...fag‿mătáse//

[şi cu gogoşile ce se făcea ?]

păi̯ gogóşili le trăĝá/c^{î}‿i̯erá ^{u}urzătu̯áre-atúnĉa/da‿acú i̯ó‿nu ştiu únde le mai̯ dúĉe//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest: cît degetul.

216

grî́u̯u

avẹ́am plúgu nóstru/şi̯ răliţám/şi spărĝám întî́i̯ pă rînd/...şî p-alắtur rămînẹ́ nearát pă [ɛ] pă rîndu̯-ăla rămînẹ́ arát/ş-alắtur rămînẹ́ nearát//ş‿sămănám/făĉám cu nẹ́şte var grî́u̯u/-l sămănám/ş‿dan‿c-o grápă dă lemn péste‿el [!]//acúma nű-i̯ aşá//ᵃcu s-a mai̯...deştept‿lúmẹa s-a mai̯...ţîvilizát/s-a mai̯...ştii̯ínţa s-a suíit//acúma arắm cu tractóru/băgắm discurli/făĉém grî́u̯u cu dọctọríi̯e/maşînắrii̯a-l...l̥‿sámănă...// [...]

[Şi după ce-l semănaţi ce faceţi ?]

tŭpă ĉe-l sămănám...ĉẹ să-i̯ făĉém ᶦ̂i‿dăm cu azotát...ş-atî́t[...]

[Şi pe urmă ?]

păi̯...îl lăsắm dă să cu̯áĉe/ş‿cîn‿să cọáĉe/băgắm combínă‿i̯el/ᵗᵘpă combínă-i̯ lu̯ăm bu̯ábilⁱ‿le duĉém...undẹ-avém contráctu/ni-l predắm la stat/réstu mérĝe la magazíi̯ẹ la gospodăríi̯e//[...]

[Dar mai înainte cum se treiera grîul ?]

înai̯ínte...spunẹ́ ắi̯ bătrî́n‿că să trei̯erá cu cáii//spunẹ́ ăl bătrî́n că...bî́tă-mi̯u/că făĉá grî́u̯u/făĉá áriie jos şⁱ...băgá cáii pă‿el şî gonẹ́ cáii pă‿el/pînă cînd îl pʰisá/şî d-aĉílẹa-l...îl vîntúra şⁱ...i̯erắ mai̯ înapoẹáţⁱ atŭẑ‿nu-ş [ɛ] putẹ́ să ştíi̯e ĉē ştíi̯e ắştẹa acuşíc ắştẹa//ăi̯ bătrî́nⁱ...a fost ca i̯ei̯/şi̯-acúma ştíinţa z-a suíit//ᵈ‿ĉe mérĝe să súi̯e//

matéi̯ dumítru
pátrujdoi̯ [de ani]

am i̯eu̯ o nepu̯átă

am i̯eu̯ o nepu̯átă/...nepótu̯-adică frátili lu bărbátî-mi̯o áre um‿băieţắl/...şi úi̯te-au̯ făcud‿doi̯ anⁱ acú dă cînd s-au̯ căsătorít/şi părínţî féti nú...nu s-au̯ împăcát nîĉ acu̯/ş-a spus că níj nu să-mpácă pîŋ la mo̯árte̯// [...]şi i̯a-i̯ spúne-ŋ gúra máre :

"tătícule/dácă ásta mi̯-a plăcút //..n-ai̯ nimíc cu míne"//

i̯-a vîndúd móbila/i̯-a vîndút to̯áte ţo̯állī/îŋ fíne̯-a dăzbrăcát-o/a priŋs-o pă strádă/ş-a dăzbrăcát-ó a lăsát-o-ŋ furáu̯//

[...] i̯-a kemát într-ũ rînd/că "să veníţ/că să ne-mpăcăm" [...] "să veníţ că să ne-mpăcăm"//acú cumnátî-me̯a/ĉe̯-a zîs ?

"hai̯ mă...rádule"/lu bărbátî-su/"hai̯ să...mérĝem să ne-mpăcăm"/şí c-uŋ cumnát al sóri lu bărbátî-mⁱeu̯..."hai̯ ne̯a nicúle̯/ hai̯ şî matále̯ //po̯áte nu ştii̯/ĉíne̯ ştii̯e ĉe să-ntîmplă//s-au̯ dus şi i̯ei̯ ca...dîpă obiĉéi̯ cu uŋ kilográm dóu̯ dă vín/făcúsă şî i̯a níşte prăjitúri̯-acoló şî...s-a dus//cîŋ s-a dus/i̯-a primít i̯ei̯ dă búnavòi̯e ştii̯..."hai̯ i̯intráţ"...a-ntíŋs şî i̯ei̯ mása acólo/a spălát paháre/îŋ fínᵉ...a puz mása/s-au̯ liniştít/...au̯ puz vin îm paháre...cîŋ să de̯a noróc/i̯ei̯ n-au̯ vrut să de̯a noróc...la păhár //cumnátî-me̯a ĉe̯-a zîs ?

"ai̯ cúscre/nu ardíĉ paháru ?ne pusáşî să púne vin/şî...dúmne̯atá "ĉe" n-ardíĉ paháru ?/ʰai̯ cúscră/nu ardíĉ paháru ?"

n-au̯ răspúŋs nimíg/nimíc//"dumne̯ástră"... sĉe "putéţ să i̯eşîţ/şî fáta rămîne"//

acú fáta cînd a au̯uzît/a-nĉepú să ţípe̯//

ĉe "nu rămîi̯ tăticule...kar dácă mă dăspúi̯ îm pi̯éle̯a go̯álă/ş nu rămîi̯//nu rămîi̯ dă fáne/odátă cu cápu"//

"rămîi̯ !"//

"nú rămîi̯ !"//

"bat ţărúş ai̯íĉ îm mijlócu cási/şî te leg ca pă porc/şî lui̯" ĉe "nu te mai̯ dau̯"//

ĉe̯-a făcút ?/a i̯eşíd băi̯átu//a i̯eşîd băe̯átu cu tá-su/cu mă-~~sa~~/ cu...cumnátî-mi̯eu̯/au̯ plecát//ᵃᵘ̯ plecát acás-a oprít-o̯/s-a termenát//i̯a a fos ţîpîŋᵈ cît a...lu̯at cása că..."nú mă laz dă i̯el odátă cu cápu̯"//a plecát/...şî dimine̯áţă la ĉinĉ/dămúlt aşá/cum i̯e̯rá [ɛ] pî‿la crăĉún aşá/s-a-ntîmplát...dimine̯áţă la ᵘóra ĉinĉ/ s-a pomenít cu i̯a/ ĉocănín‿la úşă//s-a...furişát/a [k] i̯-a minţí‿că să dúĉe la veĉéu̯/şî...a sărít pest-un‿gard/ş‿s-ā-furişá‿ş-a vint//a ĉocăníᵈ‿la úşă/

"măi̯ fáne/măi̯ fáne/dăşkíde úşa"//

sĉe "da cáre i̯eştⁱ tu-n tímpu ăsta‿acú ?"//cî̂‿i̯erá...ĉinĉ i̯árna i̯e...dămúlt//ĉe "cáre i̯eştⁱ acólo ?"//

"ʰăi̯ dăşkíde úşa/că "ĉe "i̯éu̯ sînt/domnícạ"//

ĉé "cînd am‿văzút-o moáşă...am rămás aşá //«da bíne fetíţo» ĉe"«cum ai̯ scăpát ?»"

"ei̯ cum/úi̯te ĉe‿e : tătícu să găte̯á să pléĉe la ᵘoráş/néne̯a" zíĉē "i̯ere̯á culcát cu ţáţa"/cu cumnátî-sa "şi mămíca" zíĉe... "túmai̯ dăde̯á/nu-ş‿ĉe dăde̯á afáră ĉevá" zíĉe "şⁱ‿i̯o m-am fîcú‿că mă dug‿la veĉéu̯//şî" zíĉe "-am lu̯at-o pă lîngă cásă/binişór"/ sĉi "ş‿m-am ui̯tát pî‿fere̯ástă/să vedém dácă...sâ mai̯ văd în‿cásă tᵘoţⁱ/ca să pod"zíĉe "să am timp/să sai̯ péste...ᵘulúcă//ş-ā‿sărít péste ᵘulúcă" ĉe "şî...am‿vint//acu nú mai̯ mă duc/kar dácă spúne că să-mpácă...ᵘórĉ-ar spúne" ĉe "şî nu mai̯ mă duc"//

şî nu s-a mai̯ duz‿niĉ pînă‿zîu̯a dă az//ş-úi̯te-au̯ făcú‿doi̯ anⁱ//

matéi̯ alecsándra
pátruştrei̯ [de ani]

a fúĝi‿cu‿i̯el dîm‿bîlĉⁱ

[Sora mea] s-a duz‿la bîlĉⁱ...şi noi̯ o aşteptā‿să vin-acás// i̯eu̯ ştii̯án‿că i̯e cu băe̯átu-ăla/să-mplimbá cu ⁱel pîm‿bîlĉⁱ/şi... i̯eu̯ am‿venít síngur-acás/cu níşte féte//cîn‿am‿venít acás/tătícu/

"úne-i̯ mă/sór-ta ?"/...

"ã‿lăsát-o-m‿bîlj"/nú̋ i̯-ã‿spus că i̯e cu băe̯átu̯-ăla/că mă lu̯a pă míne la bătái̯e/că i̯eu̯ știu̯ dă e̯a//șî...noi̯ așteptám/ĉe mai̯/să vin-acás//pĩ‿la ú̯nspreĉe no̯ápte̯a‿á‿așteptát tăticú‿să vii̯e acásă//șⁱ dac-a văzú‿că nu víne...așteptá la cuperatívă/cáre treĉá-ntrebá:

"bă/pă fii̯e-me̯a n-az‿văzút-o ?"

"n-ám văzút-o !"//

pĩ‿la úrmă ne̯-a spus um‿veĉín d-acólo:

ĉe "n-o mai̯ așteptá că...kar cu mine͂‿rátă[1] s-a suii̯‿ș-a plecá‿la gu̯ála[2] c-um‿băe̯át/a fuĝít"//

șî...táticu i̯-a foz‿mult pîn-a‿au̯uzí‿șⁱ s-a dus ca s-o i̯a și...ĉe͂ ?/mai̯ a vrut să vínă-ñapói̯ cu tăticu̯ ?//

mórtu marii̯éta
șáptisprèĉe anⁱ

álbă-ca-zăpáda

a fost odátă o împărăte̯ásă/și [k] cáre vroi̯á ca să ái̯bă o fetíță//i̯a într-o zi dă i̯árnă/cose̯á//cosínd/i̯a s-a-nțăpát într-un déĝet și a picá‿pă zăpádă/trei̯ picătúrⁱ de sînĝe//și i̯a a zis:

"aχ do̯ámne/aj‿vre̯a să am o fetíță...álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obrájⁱ ca sînĝele meu̯//și párul să-i̯ fii̯e álb/ [k] să-i̯ fii̯e négru ca abanósul mⁱeu̯"//i̯a dimine̯áța/cînd s-a trezít/a văzút lîngă i̯a o fátă álbă ca zăpáda/și róșii̯e-n obrájⁱ ca sînĝele‿ei̯//împărăte̯ása/n-á mai̯ durát mult/și̯-a murít...//ei̯/și̯ împără-

---

[1] RATA - prescurtare pentru vechea denumire a Întreprinderii de transport în comun.

[2] Numele unei localități învecinate.

220

tul̯ s-a ĩsurá‿şi̯-a lu̯at áltă-mpărătę̯ásă/şi împărătę̯ása‿acę́ę̯a avę̯á necáz pă álbă-ca-zăpáda//într-o̯ zi/a venít um‿pădurár la i̯ei̯/şi i̯a ę̯-a zîs:

"pădurárę/să i̯ei̯ tu fáta acásta/şi s-o duĉⁱ în pădúre/şi s-o-n̲puştⁱ/şi să-i̯ i̯ei̯ ficáţi [ɛ] ficáţi şi i̯ínima"//

i̯el/pădurắru i̯-a răspúns că bíne//i̯el a lu̯at-o şi a dus-o-m‿pădúre/şi i̯a i̯-a zis:

"pădurárę/fíi̯e-z‿mílă de míne/şi nu mă omorî́"//

în tímpu acéla a trecút un porc mistréţ//i̯el l-a-mpuşcát/şi i̯-a lu̯at ficáţi şi i̯ínima/precúm zisắsă împărătę́asa/şⁱ‿i̯-a‿adús acásă//ēi̯/fáta ā mers/a mers/pîn-a dat d-o cásă/acólo [r] acólo a i̯intrát înău̯úntru/şi̯-a văzút o másă încărcátă cu mîncărurⁱ//i̯a a gustát din ĉórbă/din friptúră/din vin/din mîncáre/şi s-a dus şi s-a culcát într-um‿pătúţ// [...]

diminę́aţa cîn‿s-a sculát ę̯a/i̯-au̯ spus pitíĉi:

"fátă frumọ́asă/vrei̯ să stai̯ ai̯íj‿la noi̯/să ne faĉⁱ mîncáre şi curăţeníi̯e ?"/şi i̯a a zis că vrę̯a//

aşắ//diminę̯áţa cînd au̯ plecá‿pitíĉi/fáta a făcúd‿mîncáre/a făcút curăţeníi̯e/şi i̯a şădę́a la ferę̯ástrā//atúnĉⁱ‿ⁱ-împărătę̯ása s-a dus la oglínda fermecátă/şi i̯-a zis:

"oglíndă oglĩjọ̯áră/ĉíne-i̯ mai̯ frumọ́asă din ţară ?"

"frumọ́asă i̯eşⁱ‿crăi̯ásă/ca zíu̯a luminọ́asă/dar cólo-n munţⁱ stă álbă-ca-zăpáda la ĉei̯ şapte pitíĉⁱ"//

i̯a cînd a‿au̯zít aşá ~~s-a~~ necăjít/s-a îmbrăcát într-o blúză rúptă/o fústă rúptă/şi̯-a lu̯at o trai̯ístă la spináre/şi̯-a plecát c-um‿pi̯áptăn//şi i̯a a mers/pîn-a dá‿de cása pitíĉilor/şi̯-a-nĉepút ca să spúnă că "hai̯ la pi̯éptenⁱ dă vînzáre/hai̯ la pi̯éptenⁱ de vĩzáre "// [...]

dínu páu̯la
zéĉe [ani]

803. LĂCENI

(com.Orbeasca, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, BM, VN, RP; transcriere: BM

m-a călcát o maşînă pă piĉére

m-a călcát o maşínă pă piĉére//

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯te cum a fost//am ĭncărcát-o dă pi̯átră̦/...şî cînd a plecád‿ maşína d-acoló dă̦ la lócu distănát cáre l-am...l-am ĭncărcát pi̯átră/i̯o an‿da‿pă pártea dreáptă/şî‿şofi̯éru-n‿stînga//i̯el merĝá cu maşína//cînd am apucád‿dă...să m-apúg‿dă...am a [ɛ] trîntí‿mîna pă clánţa úşi̯//...n-am avúᵈ‿d-ásta/dă ĉe să mă sprijin/că i̯eréa ᵘ̯oblónu-nalt//...m-a dat úşa pă spáte cu míne/ş-am‿căzú‿cu piĉérili sub ru̯átă//cu ru̯áta dînnaⁱ̯ínte/á dî pă úrmă m-a prins//m-a călcát...pă piĉére//a venít p-ăsta[1]/l-a lu̯at aşá[2]/ş-ăsta[3]‿a scăpát pîntre ru̯átile-álea‿amîndóo//î̯ăsta[1] i-a stroşít aîĉa niţăl ᵘ̯ósu nódului̯/şî ăsta[3] dor l-a zdrobⁱ̯ít//dăcît a...

[De la genunchi în jos ?]

pă ţurlói̯/dăcît l-a zdrobⁱ̯ít aşá//ăsta[1]-negríse dă tot//m-a lu̯a‿şofi̯éru şî m-a duz‿la...spʰitál/la...colectína/...la curburatórⁱ acoló/...şî m-a băgát în i̯ips//la î̯ásta[1] [ɛ] mi̯-a băgá‿ p-ăstă‿i̯ips//şî-n ĉĭ [ɛ] şî-n ĉíspⁱ̯e zile...l-a făcúd‿bine//[...]

[Cum adică la curburator ?]

la curboʳatórⁱ ?//am‿stat acoló/m-a pansát‿î î̯ásta/adică dóctoru/şî veneám‿la dormitᵘórⁱ/că n-avéa loc în‿spʰitál dă [ɛ] mine//şî eo merĝám în ĉumág aşá...şkopătînd//ş-a vení‿săráĉi [k] să-

---

[1] Gest: piciorul stîng.

[2] Gest: transversal.

[3] Gest: piciorul drept.

222

rácu şî m-a făcú^{d} bine duámnă//m-a făcú b^{i}íne dóctoru//şofi̯éru/ şofi̯éru m-a dus//a văzút i̯el că ^{i}e greşálă/niĉ i̯o n-am avú pretenţie//

i̯-ã spus: "dómle ^{u}o f^{h}i să̄ mor aşá/sau̯ ĉine şti^{i}e cum/n-am niĉ o preténţe"//

"e ! dacă ^{i}e vórba că n-ai̯ niĉ o preténţie/mă prîvéşte pă míne"//

ş^{î}...m-a dus sărácu̯/m-a duz la...dóctor...//venea̯ cu maşîna dî [ɛ] unde dăscărcá pi̯átra/...şî mă lu̯a şî mă duĉá lā dormitór i̯ară//la ĉĩ zile/la ĉĩ zile mă duĉám dă...//

bádea̯ re ştefán
şáptej dă an^{i}

[Din istoria satului]

comín-ásta lăĉén^{i}/i să trâĝe [r] i să trâĝe númili dă...dîn lăĉánca/dîn...únu porumbéanu/...imíl [k] sócru lu imíl petréscu //ā alúĝea ā foz moşîea ásta lăĉ^{e}ánca//şi cîn s-a...împărţít atúnĉ^{e}a ĉoc^{u}o^{i}i/dă únde ş pînă únde/i̯-a da númili dă lăĉ^{e}ánca// pentru că a^{i}íĉa la n^{u}oi̯ a fos ca [k] lócu cam/ştii̯ ?/pădin^{u}os// ş^{î} d-aĝea s-a [k] i̯-a puz númili dă lăĉén^{i} [k] lăĉeánca//adícă p-a^{i}íĉa/pă unde éste comîna noástră/sátu a^{i}íĉ^{e}a/a foz mlăştin^{i}/ ápe//cînd a veni şî i̯-a-mpropi̯etări^{d} dî lā alicsándru ^{i}i̯uon cúzea̯/dă i̯-a strîns pă i̯ei̯ la ũ loc/a găsí dă cuv^{y}iinţă boi̯éri̯u/ porumbeanu̯-ăla bătrînu/nu imíl petréscu/porumbeanu̯//a găsí^{d} dă cuv^{y}iinţă că să...locu̯-ăsta ráu/să propi̯etărească p-ăştea... uámeni de !//ş-a apucát a^{i}íĉ^{e}a jápca ásta aíĉ aşa//

[Acelaşi]

porúmbu

porúmbu la noi̯ ină^{i}ínte să punẹá cu plúgu//avẹám plúgu cu doi̯ b^{u}ói̯/...mă duĉ^{e}áṇ şî...brăzdám...//şî la úrmă uṇ copiláş ca ăla așá[1]/mai̯ măriĉél/punẹá bu̯ábe dîn trái̯stă//la pas/la paz/la pas/punẹá bu̯ábe dîn trái̯stă//i̯ár mai̯ mă duĉám dă dóo ^{u}or^{i}/şti/ ca să-i̯ fag rîndu dă múncă de !/să bag rálița//sau̯ plásu//i̯ár mai̯ mă duĉán dă dóo or/ş-a treẹa brázdă i̯ár punẹám bu̯ábe//ca să fáĉe rîndurli dă múncă//așá să punẹá du̯ámnă porúmbu̯-atúnĉ//

[Și după ce se punea ?]

după ĉé să punẹá/ne duĉáṇ şî-l prăşám dă dóo ^{u}or^{i}/...îl prăşám dă dóo ^{u}or^{i}/şî la úrmă avẹám uṃ fel dă plug ca rálița//cu dóo cormén^{i}//cu dóo cormén^{i}//băgám...bó^{i}i cu...cu ráliț̦-aẹa pî i̯a/şî făĉ^{e}á [r] făĉ^{e}á cu̯áma porúmbului̯ așá[2]/şî i̯er rămînẹá [r] rămînẹá/şti/așá-m piĉére//s făĉá porúmb ş-ála̯//

[Și pe urmă ?]

pă úrmă venẹá tu̯ámna/l- aculeĝ^{e}ám//ē/tăi̯áṇ coĉéni/-i̯ legám/ îi̯ aduĉ^{e}ám acásă̯//la úrmă ne punẹáṇ şî...spărĝ^{e}ă rîndurli cu plúgu/şî sămănám dăsúpra/dădăsúpt/ş^{î}...să făĉ^{e}á grîu̯//

[Același]

grîu

grîu̯-așá-l munĉ^{e}ám/...dûpă porumb^{y}iştie̯//dacă lu̯áṇ coĉéni/ băgáṇ grîu̯//punẹám..bó^{i}i pă [k] ádică plúgu pă aẹa/ş^{î} spărĝ^{e}á rîndurlẹ-álẹa/ş^{î} d-aĉí băgáṇ grăp^{h}ili̯//după ĉe-l sămănám/cu mîna/ că cu mîna-l sĕmănám//făĉ^{e}á/ş^{î}...vara să făĉ^{e}á p-atîta grîu[3]// i̯erẹá mai̯ greu̯ de !/nu i̯e ca acú//

---

[1] De cca 10 ani.
[2] Gest: înaltă de cca 20 de cm.
[3] Gest: înalt de cca 1 m.

224

[Cum îl seceraţi ?]

îl sêceráŋ‿cu mîna//cu mîna du̯ámnă̯//cu mîna-l sêcerám//ĉij^{i}‿ mi̯ dâ métri patráţ^{i}/îi̯ măsurám ui̯te númai̯ cu púmnu̯-aşá‿ẹa//da// ĉij^{i}‿mi dă métri la pog^{u}ón//după ĉe-l sêcerám/îl făĉ^{e}áŋ‿clăi̯//ē/ aşteptám o săptămînă/dóo/să făĉ^{e}á ĉéte/căráŋ‿grîu/făĉ^{e}ám şîr^{i}// d-aĉílẹa...începẹá tre^{i}ẹrátu//intrám zéĉe dóoj‿dă u̯ámen^{i} lā tre^{i}ẹrát/ĉi‿şáse cáre la znob^{i}‿dă lu̯a grîu dă-l duĉ^{e}á la maşînă̯//i̯ár trei̯ pátru dă...la bu̯ábe/dă venẹá cu bu̯ábili acásă la ^{u}om//e/vez^{i} ^{i}erẹá...lúcru ştii̯ ?...// [...]

[Cu caii cum se treiera ?]

n-am apucá‿cu cái//cu cá^{i}i s-a [ɛ] tre^{i}ẹrát//acoló a fos‿caŋ‿ criză dă maşîn/n-a prẹa‿avúd‿maşîn^{i}/că a^{i}iĉ‿in dobróĝ^{e}a‿a foz‿ múltẹ//acoló cu cá^{i}i/...bătẹá um‿par a^{i}íĉ^{e}a/venẹá cu grî^{u}u/şî-l întindẹá p-o ári^{i}e/...şî la úrmă punẹá trei̯ cai̯...pă ari^{u}ói̯/şî [ɛ] îi̯ lu̯a la bătái̯e cu b^{y}íĉu/şî merĝ^{e}á pă [r] pă sp^{h}íĉilẹ-álẹa/pă grîu̯-ăla/şî-l bătẹá cu piĉérili/cá^{i}i//la úrmă sălta s‿ilẹ-alẹa cu fúrĉili/şî d-aĉílẹa-l da la vînt/îl vînturá//

[Acelaşi]

vi^{i}a

vi^{i}a cînd o punẹám/^{u}o punẹáŋ‿cu plúgu//merĝáŋ‿dă dóo ^{u}or cu plúgu/gol aşá/ş-a tréi̯a/înf^{i}iĝám viţa-ŋ‿cu̯ástili brázdi//ş^{î}‿la úrmă venẹá plúgu ş-o-mvălẹá/adícă v^{i}iţ-aẹa‿acólo pă ş...pă brázdă/ ...şî la úrmă după ĉe termenán‿dă pus/venẹám şî bătẹám//ásta erẹá víţa‿ẹa[1]//înfíptă/pă cu̯ástil-élẹa//bătẹám pămîntu̯-aşá cu piĉérili/ pî‿lîngă i̯a ca să...păpuşáscă/şî la úrmă...venẹáŋ‿ş-o retezám/îi̯ tăi̯ám un nod dóo/şî lăsám nódu joz‿la pămînt/d-aĉí-i̯ punẹám s^{i}emn//

---

[1] Foloseşte un creion pentru explicaţii.

ş^î la úrmă făĉ^eám muşuruáię//ş-o lăsám...pîn-apruápe dă...águstu/ ştii ? aşá//şî prin águstu/sau şî pri iúlie/înĉepęán s-o dăzgropán/că plecá lăstáriu//plecá lăstáriu-afará//^uo dam la ^uo párte/ ş^î plecá lăstaru//şî...merĝá u ^uan/nú făĉá strúgur^i//al dóilea făĉ^eá niște stropitúr-ajá puţín//al tréilea an/işá pă rod//al tréilea an//aşá să făĉ^eá atúnĉ//

[Şi cînd ieşea pe rod ?]

cînd işá pă rod/făĉá strúgur frum^uóş^i/...merĝ^eá la un sfer ĉímeş^i/şaizéĉ/cum [k] după cum ie şî tímpu-adícă//dúmneavuástră nu vedéţ^i ?/dacă nu ie tímpu/nu mérĝe/făĉ^eá şáizeş^i/şáptej dă lítri [k] védre/işá//

[Acelaşi]

am fuĝít

mi-a plăcu^d mí^ie/i-a plăcu şî lui/ş-am plecát/şî părínţi nu m-a prím^iit [!]//spui drept//că táta núma pă míne m-avéa//şî pă băíatu cáre-l luásăm ^iéra sărác//şî noi ĉe ie drept ^ieręam mai .../ca un c^uóp^iil la părínte//ieręam mai/ştii ?//şî nu mă prím^yia că dă ĉe l-an lu^uát ^ieu p-ála sărácu//ş^î mí^ie mi-a plăcút//şî dumnezău n-a vru să făĉe véz^i/să făĉen cásă/să tră^iin şî noi cum trăiéşte lúmea//ş^î l-a lua^d dumnezău//

[Şi cum v-aţi împăcat cu părinţii ?]

a venít cu s [k] sócrî-miou a vení la iel/la tát-al mieu/ş^î ...s-a-mpăcá^t cu iel/ş^î d-aĉí am vení şî io/ş^î da am mai luat io fo dóo pálme/trei//da n-a foz ním^iic [!]/an răbdát//

[Aţi luat ?]

an lu^uá^t pálmă//dă la ^uo bábă bătrînă/că mă...ieu m-a crescút [ɛ] táta pă míne/a murít máma mea/ş-an rămáz mícă dă ^uopt lun^i //şî m-a crescút o bábă//ĉa că dă ĉe n-am ascultát-o şî io pă

226

e̯a//i̯o ĉe i̯-ã zîs ?/"dacă mi̯-a foz drag/şî táta n-a vru să-l láse [ɛ] să-l l-e̯au̯"/spui̯ că sîntém núma noi̯ aⁱ̂ĉ//n-a vru tát-al mi̯eu̯ să mă láse să-l e̯au̯/soţî́e̯-àsta/ş-am fuĝí cu i̯el//dă-i̯ !/ trâĝe-i̯ ! [!]//mi̯-au̯ da fo dóo pálme/da n-a foz nimⁱíc//rîde̯an la e̯a//şî ne̯-am împăcá mîn̯ca-te̯-äş//

soáre bádea [77 de ani]

cî́nipa

mắmă/mắmă/păi̯ ĉíne̯-a avú cî́nipa me̯a mamă ?/c-ave̯ám ũ lᵘoc/şî-l făĉᵉá adî́n̯c/s fáĉe adî́n̯c primăvàra/şî-l sámenⁱ/şî să făĉᵉá dă nij nu te vedeái̯ dĩ i̯a//făĉᵉán cî̋nipă dă [r] dă ...//

[Şi după ce o semănaţi ?]

ᵘo sămănam/şî cĩ răsăre̯á/ş-o păze̯án dă ĉorⁱ/să n-o mănî́nĉe/că vene̯á ĉórli pă i̯éle/şî mîn̯cá//ş-o sămănám ş-o făĉᵉám/cînipă ...//ᵘo lu̯an şî ᵘo [ɛ] lu̯am p-á̋ dă vára/că ⁱişá á̋ dă vara... naⁱínte̯//i̯ese c-o flo̯áre̯-aşá naⁱínte̯/şî a dă tu̯ámna fáĉe măĉulii̯ aşá//sămî́nţa//ş-o băgán̯ şî să topʰi̯á/ş-o meliţá/şî făĉan̯ cămîáş pă noi̯ mái̯că/că nú̋ i̯ere̯á atúnĉ//vă spui̯ că nú̋ i̯erá//făĉᵉám izméne copʰíilor//

[După ce o meliţaţi ?]

ᵘo tᵘorĉᵉám/o dărăĉᵉán/ş-o torĉᵉám/şî făĉᵉam...cămăşⁱ// [...]

[După ce o torceaţi, ce făceaţi ?]

ᵘo urze̯ám/pă gard/ş-o pune̯ám pă sul/ş-o ţese̯ám/ş-o t [k] o fʰi̯erbe̯am pă foc cu săpún/să să-mu̯áⁱe/să nu-i̯ ru̯ază piĉérili̯//şî umblá cu i̯ei̯ la cîmp//ástá a foz dă dămúlt [!]/păi̯ aşá/spui̯ ĉe a fost//

[Aceeaşi]

la grădinărⁱíe

la grădinărⁱíe príma dátą [r] príma dátă sạ fáĉe pátur cálde //să fáĉe un̦ stra dă ᵘóbzăjⁱ dă ĉentimétri dă bălęgár...vʸíu̯/cum să spúne/cun̦ să scu̯áte ⁱel dă la vʸíte//să...presęáză dă u̯ámen̦/ să cálcă cu piĉu̯árli...//dûp-ái̯a i̯el să fermentęáză şî-ş prínde căldúrⁱ//atúnĉa să púne ŭ strá dă zéĉe ĉentimétri dă pămînt/mránițǎ cum îi̯ spúnem noi̯/...şi să fáĉe semănárea semínţelę//dûp-áęa să púne ĝᵉámurⁱ/píste ⁱel ca să-i̯ ţíⁱe cald...//răsár/i̯e-ngrijitórⁱ acoló cáre le-ngrijéşte/lę-acópere nu̯áptęa cu rogojínⁱ/le stropéşte cu ápă cînd e nevói̯e//dîp-aĉéᵉa răsáre/să fáĉe la un î [ɛ]mărime dă...zéĉe/ĉíşpe ĉentimétri-nălţime//atúnĉᵉa imedi̯á tréĉe la repⁱicát/le repícă/...adică le jumu̯ále/le mai̯ răréşte d-acóˡᵒ dă únde ⁱe ⁱélę/şi le plantęáză în álte páturⁱ cáre le spúne ᵘolandézę//ş-acólo ⁱéste tót cu bălegár/şî tót cu pămînt/da áre suprafáţă mai̯ máre dă ái̯er//şi înălţime dă la ĝᵉam pînă la ⁱéle/că i̯éle vin mai̯ marⁱ//ş-acoló le ţinem pînă cînd înflorésc//cîn încépe să-nflorésc/atúnĉᵉa mérĝem pă terén/şî să plantęáză//să plantęáză la gropʰ/să fáĉe grop cu cazmáu̯a sau̯ hîrléţu/aşá cum vorbíi̯ cu domnişu̯ára/şi...dîp-áęa...mérĝe ápa dă pă ⁱéle/şî...le údă tot/le şi írigă ᵘodátą//ca să le preséze pămîntu la rădăĉínă să nu cumvá să ái̯bă fo [ɛ] fel dă bu̯álă//

ańca re túdor
pátruzĕşîdᵘoi̯ [de ani]

tutúnu

tutúnu príma dátą să fáĉe răzu̯áre//dă zéĉe/doozăj dă métri

228

lungî́me/c-um‿métru//să sⁱémănă/să fáĉe príma dátă rĕzór/dup-áḙa să bătătọréşte puţín dîn‿caᵘúza vi̯ermúşilor/mă rog...rî́me/cum le spúnẹm noi̯//îl bătătúrim puţín/dîp-áḙa...îl sémănă...ĉinevá̧şîle dîm‿pártḙa ĉeapéului̯[1]/cáre‿éste...cu tutúnu/îl sḙámănă/dîp-áḙa-i̯ púne ũ‿stra‿dă băligár dă dói̯ ĉentimétri/...şi atî́ta//p-órmă-nĉépe udátu//şi-l ᵘúdă meréu̯/şi cu-ngrăşĕmínte kímic//şⁱ...răsáre//a răsărít/a făcú‿stáju dă ĉî́zăj‿dă zíle/imedi̯át mérĝe la plantát//îl plantḙáză pă terén...//să fáĉe un...acoló cîn‿am mers cu răsádu/cúm îl púnem noi̯ în‿cóşurⁱ/sau̯ în‿läzⁱ/răsádu//acoló pă terén să fáĉe...ᵘo gropíţă/cáre să púne ápă/şi să púne puţín...podmól dîn ásta cum îi̯ spúnem/mî́l/şî să...dḙa pă ⁱel acólo pîm‿mî́lu̯-ọ̀la/ca să-ş prí̀ndă rădăĉínili-m‿mî́l/ca să...ái̯bă rezisténţă-m‿pămî́nt/pînă cînd îş‿ḙa mérsu să pornḙáscă mai̯ dăpárte//dîp-áḙa praşî́lă//dóo praşî́lẹ//dîp-áḙa/cum îi̯ spúnem noi̯/îi̯ fáĉem un‿fel dă şănţulét aşá/noi̯ i spúnem răliţătúră...//cu sápa//după cîtevá zíle dî́pă...răliţătúra cárḙ-o fáĉem/înĉépẽ‿să [ɛ] recoltátu la cîtevá fᵘoi̯/cáre le áre mai̯...cu̯ápte̯-acoló/joz‿la pămî́nt//

[Cum le zice ?]

álḙa nu le ţin mínte cum le zíĉe//nói̯ pă limbáju nóstru spúnen‿căţéi̯//dar‿î téhnic nù‿cunósc//că ĉe că álḙa-i̯ lovéşte tod‿mérsu//că dacă ⁱi le rúpem p-álḙa/la úrmă ş-i̯a mérsu//dîp-áḙa mérĝe recoltátu în‿contínu cîntⁱ...cît mérĝe/ĉĩ‿şàse fᵘoi̯/dă‿la pămî́nt înĉépe sạ să cọ́ácă/să dḙa-n‿gálben/gáta/le recoltăm//îi̯ spúnem pu̯álă/mijlóc/vîrf//áste trei̯ recᵘólte să i̯a dî p[ɛ] dî pă‿um‿fʰír//şî...dúp-áḙa mérĝe la uscát/îl fáĉem păpúşⁱ/dû pă şî́rẹ//întîi̯‿il fáĉen‿şî́re/p-órmă-l fáĉem păpúşⁱ//dîpă ĉe-l fáĉem păpúşⁱ/il fáĉem pakézⁱ‿márⁱ aşá/şî-l predăm la ĉeapéu̯ aĉí la noi̯//

[Acelaşi]

---

[1] CAP = cooperativă agricolă de producţie.

[Porcul]

úi̯te ĉe-i̯ dăn‿să mănínĉe//îi̯ dăm porúmb/îi̯ dăm tărîţe/...îi̯ dăm mălái̯/...dîpă cum e cázu/dă n-ai̯ mălái̯/i dai̯ tărîţe/dă n-ai̯ tărîţe/-i̯ dai̯ mălái̯/sau̯ porúmb//pînă sạ fáĉe máre//dúpă ĉe s-a făcú‿máre/a vení‿zíu̯a lui̯ dạ tăi̯át/îl tăi̯ém/îl pîrlím/îl‿î rîcîi̯e cu cuţítu̯-aşá/cum să spúne la ţáră/şî-l tái̯e//îi̯ lu̯om untúra/îi̯ lu̯om máţele/i le fáĉen‿cîrnáţ cu cárne//i fáĉem aşá//

[Cum îi faceţi ?]

eu maşína/da...úni îi̯ tọác-aşà cū/zis cu satîru//ĉícă ⁱe mai̯ gustọásă la satîr/ca la maşînă//îi̯ tọácă cu satîru/şⁱ‿p-órmă ẹ-améstică cárnẹa cu miru̯áse/cu ĉe sạ‿púne la‿ẹa//şî‿p-órmă-i̯ fáĉe prim‿maşînă//cîrnáţi//şî căpăţîna i̯-o fáĉem paĉéle/i̯-o fi̯érbem cu várză/piĉu̯árli tod‿la fel//ş-ásta-i̯ fáĉem/untúra ᵘo topⁱím//múşki îi̯ mai̯ topⁱín/că dacă ⁱe căldúră/vine şî să...prinde mirós/u̯ásele tod‿la fel//dac-ar fʰi un [ɛ] dă i̯e un ĝer aşá/le mai̯ laşⁱ aşá/că le ᵘopăréşⁱ‿cîn‿le pui̯ la gătit//da zíĉe‿dacă i̯ẹ cald víne şî prínde mirọ́s/şⁱ‿nu mai̯‿e búnă/s-o mai̯ gătéştⁱ atúnĉ//

[Dar din celelalte maţe ce faceţi ?]

şî máţilẹ-alilántẹ/da/álẹa mai̯ gru̯ásîli să spúne/ĉe că le úmplem aşá la crăĉún atúnĉa cu puţínạ cárne/ca să ştĩ‿şî noi̯ atúnĉ ᵘọbiĉéⁱu/că ⁱe crăĉúnu//fáĉem puţíne perişu̯áre/umplém um‿măţişór d-ăla/dóᵘo/şⁱ‿le púnen‿la fi̯ert//şî búrta i̯-o fáĉen‿cartabúş//

[Cum ?]

cum ?//îi̯ lu̯om fⁱicáţ-ăgẹa négri/dîn urék/şᵘoríĉ/grăsime/şi ⁱi le ᵘopărím bíne/i le rîcîⁱím urekúşîlẹ-álẹa bíne/i le púnen la fi̯ert/să fi̯érbe/ş‿la úrmă le tocăm bíne/mărúm‿pă másă/îi̯ púnem mirọáse/ardéi̯/sáre/şî úmplem burtánu zis//îl cu̯ásem acoló

230

únde‿e rupt/şî-l púneņ‿la fi̯ert//şî-l fi̯érbem acoló/pînă cîņ‿crédem noi̯ că s-a fi̯ert//ş‿p-órmă-l lu̯om/îl púneņ‿la té̯ască/tescuⁱím bíně/îl împăşurăm într-ũ‿ziⁱár/şî-l púnẽ‿sus//să púne [k] să spúne cartabúş//

[Dar ăla mai mic ?]

fundăráu zis//dá/ş-ăla să úmple/ş-ăla tó‿cu acéᵉaş pregătíre// [...]

[Ai spus că faceţi pacele din cap.]

píftii̯//nu/pⁱíftii̯ aņ‿spus//pⁱíftii̯/dîm‿piĉu̯áre şî dîņ‿căpăţínă/şî dîņ‿căpăţînă mai̯ i baş‿şî cu várză/cum să spúne aşá/că‿e grásă//

[La ce spuneţi pacele ?]

la căpăţîna dă mi̯el//şî dă u̯áⁱe//şî dă vⁱiţél//

[La porc nu, că ai spus pacele la început ?]

pu̯áte c-aņ‿greşít/pu̯áte-aņ‿greşít//da aņ‿greşít//

[Cum faceţi pacelele ?]

cúņ‿să‿le fáĉem//dîpă ĉe tăⁱém mⁱélu/îi̯ tai̯ cápătu̯-òla cũ lîna lui̯ zis//şᶦ pă úrmă ó‿pui̯ la pîrlít/o pîrléjᶦ‿bíne...//cu cuţítu coló‿o rîcîi̯ aşá frumós să fíⁱe pi̯éle̯a frumo̯ásă/pŏ‿úrm-o pui̯ la ᵘopărít/o‿opăréştᶦ/dúpă ĉᵉ-o‿opăréştᶦ/ o pui̯ la fi̯ert/o fi̯er‿bíne pînă să dăsfáĉe e̯a/îi̯ toĉ usturᵘói̯/sáre/şᶦ‿pŏ úrm-o pregătéştᶦ‿ş-o pui̯ la másă//

buzícă ána
pàtrujdói̯ [de ani]

tái̯că-me̯o s-a prăpădít

tái̯că-me̯o s-a prăpădít al mi̯ou̯//da/zis...

[Cum s-a întîmplat ?]

cun să să-ntîmple/ⁱerea şî bătrîuor ...cînd a murit/da a muri ş-aşa dă o buală/cum să spui ?/in neştire//a zăcut trei lun dă zile-aşa-n neştire//

[Cum ?]

aşa uite/...a căzud la buală//şî nu mai ştiᵉa/az văzu ca ᵘomu bonlav/şade liniştit acolo/cînd are nevoⁱe dă apă/ĉere apă/să-şî ude sufletu//da ⁱel nu ĉerea nimica//nu ĉerea mîncare/nu ĉerea apă/nu ĉerea apsolu nimica//dăcî stătea acolo aşa/şî striga lă... soţîⁱe//striga-ntr-una tare-aşa/fără ruşîne că...//nu-i mai erea ruşîne sau...//ş-avea ᵘo parte dă trup/muale-aşa/pⁱiĉoru/mîna/ ᵘo parte dă trup/stînga//şî ierea reĉe-ntodauna//gaţă/gaţâ//gaţâ/ cîm puneai mîna pă piĉoru lui/ierea gaţâ//fro trei lun dă zile-a [k] cînd a intrat într-a patra/s-a prăpădit//striga la maică-mea zîĉe/"fai dumitră !/nu vⁱi aişî să m-aᵘuzî ?//nu mă vesî că sîn singur ?/mă laşî să mᵘor ?"/aşa-n neştire/tare//io cîm mă ducan şî io p-acolo/cîn venean dî la deal/că...mai mă ducᵉam...îm fiⁱecare zi/da ierea timpu munĉi/şî nu ierea...că să stai mereu mereu acolo/şî...mai mă ducan cît-o zi la muncă/mă ducan seara p-acolo/i-auzean glasu dî pă drum//zik "i-auzî taică-meo săracu/ cun strigă-n neştire"//şî dor erea tată/cînd îl ştiⁱam aşa/ierea ...ca şî mine-acuma/ca şî tuată lumea//normal/sănătᵘos//şî munĉa/ c-a munĉi la boier/pînă n-a mai putut//ne-am mira şî noi dă ĉe să fi fost aşa iel/în felu-ŏla//

[Aceeaşi]

[Înmormîntarea]

cînd ie bonlav îl...te duĉ acolo neamurli-l vezî//buneuară cum avem veĉinu dă lîngă noi d-aĉilea//ie săracu/vai de...iel cum‿éste//

întréb meréu̯/"ĉe mai̯ faj^{i}‿néne sávule ?"//

"ĉe să fa^{g}‿nică ?/fac tot așá"//

áre um̯‿fel dă cánĉe̯r/nu ști̯u cum//dóctorŭ‿e̯-a spus că n-ar fi cánĉe̯r//da dúpă cum să véde búba că să̯ mănî́n̯că/noi̯ bănuím că̯ d-áe̯a áre să fí^{i}e//ș-ásta úi̯te l-întrebám...ĉe mai̯ fáĉe/pînă-n ĉásu dă să dúĉe/săracu̯//că dă am pute̯á/cum i̯-ã‿spus/"ne̯a sávule dac-aș pute̯á/i̯o ț-aj‿lu̯a bu̯ála néne/să nu te mai̯ văz în‿kínu̯-ôsta cum‿ești^{i}"//că parc-așá i̯e un om fu̯árte cun̯săcáde//un om/i̯el nu i̯e ambiți̯ós/i̯el nu i̯e răutăĉós//ș^{î}‿d-áe̯ä-l vedém/pînă cîn̯‿să [k] i să scurte̯ázä zílli săracu//cîn‿i să̯ scurte̯áză/ĉe̯ să-i̯ mai̯ fácem ?//îl plî́nĝem/îl văi̯cărim/ne̯-a^{u}olím pă i̯el//l-an‿dus acoló‿la lócu lui̯//c-álĉevá ĉe̯ să-i̯ fáĉem//v^{i}íne̯-acásă/îi̯ fáĉe...cápu dă țărî́nă/mănî́n̯că tu̯átē...lúme̯a cáre̯-a foz‿la mor/rebedéni̯i/veĉín/mă rog ĉíne̯-a fos‿cu lumînáre̯-acólo...//dîp-aĉé^{e}a...ple̯ácă lúme̯a‿acásă/și mî́i̯ne să spúne ț [k] îi̯ fáĉe dă trei̯ zíle//șí dă trei̯ săptămîn^{i}//a tréi̯a zi dupá ĉe-l îmormînte̯áză//dúpă ĉe i̯-a făcú‿p-ále̯a/i̯-a făcú‿feméi̯a‿acoló cum a putút/a kemá‿pă ĉíne̯-a vrut/după putére̯a cáre̯-a făcút pomána/a mî́n̯cát-o și p-áe̯a/a terminát...//acúma tóma lā șáse să̂ptămî́n^{i}/și dă jumătáte̯a dă an//i̯ár a făcút femeia‿atúnĉ/i fáĉe țu̯ále/îi̯ fáĉe i̯ar...pománă acoló/i̯ár kámă ne̯ámurli/frum‿veĉin acole̯á//la úrmă tómai̯ la ánu-i̯ fáĉe//ș-așá s^{î}‿fáĉe//

[Cum e capul de țărînă ?]

cúm‿e cápu/-i̯ fáĉ^{e}-äșá un‿î...colág‿mare/zis o fòrm-așá[1]/p-órmă-i̯ fáĉe ún̯sprezéĉe cap^{h} [k] ún̯sprezéĉe coláĉ/la fórm-àe̯a máre̯a/ș‿p-órmă-i̯ fáĉe p^{i}itișo̯áre/ș-ála să numéște cápu de̯ țărî́nă//ș-áe̯a‿e//ș^{î}‿p-órmă pitișo̯árilí‿le-mpărțáște pî‿lā veĉín/pî la ne̯ámur/pî la cop^{i}íi̯/cáre le fáĉe//i̯ar coláĉ-e̯e̯a ún̯sprezéĉe și...

---

[1] Gest: rotundă, cu un diametru de cca 2o de cm.

fórm-aęa máręa/căpeţél-úla zis/le lásă dă le-mpărţéşte la bisérică//cîn‿să‿dúĉe cu ⁱel îm‿bisérică//púnę-aeoló p-o másă-m‿bisérică/dûpă ĉe-l fîrşăşte dă ĉitít/încépe să-i împărţęáscă‿la copⁱii//ş-ásta ⁱe cápu dă ţerínă//

[Aceeaşi]

a murí‿şî mám-máręa męa

a fost‿î dă dimineáţă/ia a foz‿lā sorǫáică/lā [r] la fluárea suárlui să táie//şî la dóo/ia sta meréu/bęa ápă şî sta jos//şî cînd‿î a plecát acásă/ia mereu să pripęá la suáre/că...şădęá la úmbră/şî...tot venęá ia suáre meréu//şî a sta [k] ia şădęá la suáre/să pripęá//şî sęára a venít‿î fáta iei/c-áre doar ᵘo fátă ş-um‿băęát/pă táicî-miu şî pă...sóra lu tetícu//şi sęára cînd‿î s-a culcát/ia n-á vru‿să mănînĉe/şî...a murít//da nu nę-a spus că muáre/sau...//nij‿n-a foz‿bolnávă//a foz‿dă ĉizĕşpátru dă anⁱ//

[Păi ce spunea ?]

ĉe că "nú‿mănînc/că m [k] nu mi-e fuámę"//

noi...iéręa ᵘo núnt-aⁱícā‿sa/şî noę-am‿foz‿la‿ęa//şī sęára cînd am‿venít‿î/nę-a spus că nu vręa să mănînĉe/că nu i-ę fuáme/că mîncáse dăvrémę//şⁱ‿n-a vru‿să mănînĉé/şⁱ‿s-a culcát//şî d-aĉílęa cîn [k] sęára cînd...a vrud‿mămiţíca să puⁱe nişte ĉórbă la áⁱer/afáră/şî a zîs că [k] a venít în‿cásă/şî a spus că muárē...ia/

mi-a zîz‿"muáre mămíca"//

préda ǫ mariᵉa
zéĉe anⁱ

8o4. MAVRODIN

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

a vru‿să mă cálĉe cărúța

am lu̯at o pắrẹ́kẹ dă boi̯/...dîm‿bîlĉ//mi̯-a murít um‿bou̯/ș‿n-am putú‿s^{î}‿mai̯ ar/am făcú‿clácă ș-am arát ști porúmbu/cu ắlț^{i} u̯ámen^{i}//ș‿la bîlj‿la rusáli̯ mi̯-ã‿lu̯a‿boi̯/ș‿m-ã‿s sâ sap porúmbu//cînd m-an‿dus acólo̯/-am puz‿bói̯i la prășîto̯áre/...nu știi̯ám melícu bói̯ilor/obiĉéi̯u lor//...^{tu}pă ĉẹ-an‿termenát/i̯-am îjugá‿la car/s-a sui̯ít soți̯i̯a-ŋ‿cărúță/cu copíii̯i/ș-i̯ọ́‿dọar ã‿stat așá‿șulẹ́ț/ș‿cîn‿am aruŋcád‿b^{y}ícu̯-așá péste ^{i}ei̯/...nič cái̯i nu fugấ ca i̯ẹi̯...ca bói̯i/i̯eu̯ mă ^{du}ĉã́‿ș‿sĉam/"^{h}ò ^{h}ó/^{h}ò‿^{h}ó !"/i̯ei̯ mái̯ rău̯ fugấ//ș-ã‿sări‿dîŋ‿cărúță/dîm‿fúga‿ái̯a/...ș-a vru‿să mă cálĉe cărúța//șî mí‿i̯-a ^{u}oprít un om//șî mi̯-a sărít proțá^{bu}‿dîŋ‿cărúță/sápil^{i}/lẹ-am a^{du} pă ^{u}úrmă//ș‿cînd i̯-am oprí‿bói‿ui̯tẹ-așá[1] să bătẹ́a i̯inimã‿i̯ei̯//boi̯ cu năráv/cu melíc//m-an‿dus îndărắt cu i̯ei̯ dă căpăstru/să...a^{cu}ma nú‿m-ã‿sui̯ít îŋ‿car/că nu mai̯ putẹ́am/am mers cu̯-ei̯ dă căpắstru̯//ș-i̯-an‿ținú‿pînă vinerẹ-alálta/și...m-ã‿z‿la tîrg și i̯-am‿vîndú‿ș-ã‿scăpá dă i̯ei̯//

rádu zurbalî́c

șaptezeșúnu [de ani]

cîŋ‿cu revólta‿áẹa

să vă povestéz‿dă cîŋ s-a-nĉepút//ẹ́ ! noi̯ i̯eráŋ ca...cop^{i}ii̯/ca féte//am a^{u}uzî́t clópotili dă la bisérică trăgînd/ș‿cînd am...

---

[1] Gest, indicînd cu mîna bătăile puternice ale inimii.

rúpt-o dă fúgă/úi̯tę-ai̯íĉa la sal [k] la sosęáu̯a dă víne dîspre nenĉuléșt^{i}[1]/ș^{î} dîspre buzắș[1]/să-ntîlnęá buzắști̯u ș‿cu...cu nenĉuléști̯u//...șî strigá că să i̯ásă șî mavrodinu̯-afáră/să męárgă la boi̯ér^{i}//pînă nę-an‿duz‿noi̯ la boi̯ér^{i}/...șî dătęásără foc/șî a i̯iși‿șî mavrodinéni că ĉa că plęácă dâ‿ic‿incoló să...//șî...a da‿f^{u}oc/rupęá ĉarșáfurl^{i}‿lę-arunca pă ĝam/noi̯ ca cophíi̯/că dă cît o^{i} fi fost/fuĝán‿dăpă...matipolón/că să fáĉen‿cîrpe dă mînă/să dă‿la băi̯ét^{i}//șî/...a da‿foc/ș-a [ɛ] i̯o m-ă...ui̯tám ca...p-acoló//am‿văzú‿pă cumnátă-męa/nevásta lu fráti-miu̯/scosásă o mașînă dă cusúd‿dîm‿foc/ș‿m-an‿duz‿la ęa:

"mă lelíță/ĉe faj^{i}‿mă ?"

"ai̯ bi̯a"/sĉe "s-o lu^{u}om !"//

"fuj‿mă/d-aĉílęa mă/nu vez mă/că ^{i}e șî ársă ?//ĉe‿fáĉen‿cu i̯a ?" da !//

i̯eu̯ mai̯ m-an‿dus/mai̯ m-am‿mplimbát/i̯a-i̯ da ^{u}océl mereú//m-an‿dus i̯ar la i̯a//

"ai̯ bi̯a" ĉe "s-o l^{u}om"//

"^{h}ăi̯ fa/dacă zîș‿tu că i̯ej‿mai̯ máre//^{a}rdică-mi̯-o mii̯e la sp^{i}inárę"//

mi̯-a ardicát-o mii̯e la spinárę/ș-am plecá‿cu i̯a acás^{ă}...ĉe [!] ...//m-an‿dus cu i̯a acás/am pus-o pă prísp-acu̯ló/nu i̯ęręá...táta‿acásă/nu i̯er^{e}a máma‿acás/i̯er^{e}a tot^{i} la...răvuli̯úții̯-acoló/ęręá...ĉe să cunóșt^{i} ?/furnigár/trei̯ comîn^{i}...//șî...cînd a venít táta/

"mă tátă ĉ-as făcú‿mă/ĉ-as‿făcú‿voi̯ ?"

"am‿făcút-o/am făcút-o"//

aș^{a}//dăpă...dăpă trei̯ zîle/a veni^{t}‿căruță dă lă cúrtę/dă la bo^{i}ér^{i}/șî st...[2]șî...strigá că ĉe ĉę-a lu̯ad‿dă la boi̯ér^{i} să dęa-ndărắt/că nu ^{i}i să faĉe nimic//a lu̯a‿táta mașína/ș-a dus-o-n‿

---

[1] Sate învecinate cu Mavrodin.

[2] Intră cineva în cameră, distrăgînd atenția povestitoarei.

236

cărúță/...ei̯/an‿dát-o//ĉe să vez^{i} la ^{u}úrmă ? dăpă trei̯ zîle...a venít ắl‿jandár^{i}/şî ne̯-a luu̯át/şî ne̯-a bătūt/că ĉíne̯-a mai̯ fost?//

"fă putés‿să ne ^{u}omorîț/că trei̯ comín^{i}/ĉe să cuno̯áştem noi̯ ?" //trei̯ comín^{i}//ne̯-a bătúd‿dă...//te pune̯á jos/ş-únu te țîne̯á dă cap/ş-únu dă piĉére̯/ş-únu da cît pute̯á/...da//ne̯-a bătú‿se̯ára/şî‿ne̯-a dad‿drúm^{u}//dimine̯áța i̯ár ne̯-a luu̯át//...şî i̯ár ne̯-a lu^{u}á‿la bătái̯e̯//luu̯ásă şî-ņkisásă şî pă táta/...da pă i̯el nu l-a bătút//

"vă dug‿la túrnu"[1]//

táta cînd a‿auu̯zî/că i̯erá u̯ámeni-ņkiş^{i} î‿áltă ^{u}odá^{i}e/şî noi̯ î‿áltă ^{u}odá^{i}e/táta cînd a‿auu̯zíd‿dî‿^{u}odáe̯-áe̯a/că ne mútă ne dúĉe la túrnu/...

"dómle jandár^{i} !/nu le mai̯ bátet/că mă du^{c}‿să i̯au̯ o maşînă"//

"măi̯ móşule‿e̯ai̯ maşînă ?"

"i̯au̯"//

a venít acás/i̯-a dad‿drúmu/ş-a ven^{i}t acás/s-a duz‿la ũ‿rumîn care vîndúsă un‿cal/ştii̯á c-áre ban^{i}//...la mărin‿gáne̯a//

"măi̯ mărine/dă-m mă...şápte op‿pol^{i}/mă duc să‿e̯au̯ o maşín^{â}"//

"păi̯ bine mă i̯iu̯áne/să-z‿dau̯/da tu dă úne-m‿faj‿ban^{i} ?//

"pă‿am pátru cai̯/dîm‿pátru ț-alég ^{u}únu şî...ĉe̯-o să-s‿mai̯ fac acu ?/că i̯eu̯ báni nu po să țî-i̯ fag‿da...să-ț i̯ai̯ cal dă...dácă vre̯ai̯/dácă nu s-aştépț să-l vînz"//

i̯-a dat ăla ^{u}op pol^{i}/ş‿s-a dus şî i̯-a lu̯a‿maşînă/ş-a vent acásă/ş-atúņ^{i}‿ne̯-a da‿şî no^{u}o drúmu//^{a}şá‿am păţît-o//

ne̯ága dumitra
^{u}obzăj‿dă an^{i}

---

[1] Turnu-Măgurele.

drăgáică

ʰéi ⁱéra ᵘobiĉéi măiculíţă//făĉá...pátru féte//să făĉá únu drăgán/şî trei drăgăíĉ/îmbrăcáte...frumóz dé/şî ăla...băieţăşte şî iel/să-nfăşurá cu o drăgáică pâ ⁱiĉ¹/şî jucá/...jucá/cîn le cîntá lăuutári/şî jucá//...bătea aşá dîm pálme²/"ʰài drăgáică"/ ailántă "să sărím"/ailántă ĉe [k] "că ştii iárna"/ailántă" ĉè pățím"/"cù mălái"/ailántă "dà rîjniĉoáră"/ailáltă...zîĉá toáte cîte-o vórbă/...jucá//

[Spuneţi toate vorbele.]

cu mălái dă rîjniĉoáră
cu péştè dă undîĉoáră
cu ápă dîn doniĉoáră
cu ápă/aiilánta...dîn doniĉoárî//
zîĉá dor o vórbă/dor o vórbă... ʾei/da eu lᵉ mai ţîu mínţᵉ ?//

[Aceeaşi]

porúmbu

noi primăvára plecám...făĉám ogoárîlà//dă toámna s făĉá ogoare/ da puţíne//le făĉám dă primăvàra cu plúgu/...cu bói/álţi cu dói/álţi cu pátru/álţi cu ĉĩi/dépă cum aveá ᵘómu...víte//făĉám ogoárîli/dúpă ĉe făĉám ogoárîle dúpă...o săptămînă doᵘo/plecá la buábe/la sămănát//îl puneám după plug//...la trei brázde//...după plug//dúpă aĉa să grăpá/...dîn nou/dîpă cîdva tin...cîteva zíle/o săptămînă să grăpá ear dîn nou/...cînd înĉepeá să iasă/să răsáră/ ierᵉá tímpur carⁱ nu răsăreáu...la timp/ierea tímpu care răsăreá prea tîrzíu/ş-atúş trebuéa să-l grăpéze ᵘómu ᵘo dátă/dă dóo ᵘor/ dúpă ĉe vineá o búră dă ploáie dă...să u [ɛ] pămîntu cᵘ puţínă

---

[1] Gest: pe la brîu.

[2] Bate din palme, ritmat.

umęzálă/-l grăpá/şī după grápă începe̯á să răsáră dîn nou̯//dup-áe̯a/ dúpă do^{u}o trei̯ săptămîn‿dă zíle-l lu̯ā‿la prắşilă/îl prăşe̯ám/...cu prăşitórli/dam cu prăşítór^{li}/şi-l lu̯am cu sápa/şi-l prăşe̯am şi... l̥‿ţine̯ám...i̯ar un do^{u}o săptămîn‿dă zíle/ş^{î}‿pe...pă tímpur^{i}/să băgá rálițā‿i̯el cū‿să spúne prăşîtórli cu rálița/ şî-l rălițám//... îl muşuroe̯ám//rălițát/...dup-áe̯a merĝā‿la rărít...cun̯‿să mérĝe ş-acúma/...ş‿să prăşe̯á ^{u}o dátă/sau̯ dă dou̯‿ór^{i} pă tímpurle̯-ăle̯a/... depă cum ave̯á ómû‿putínţă//o párte dĩ‿i̯e̯i̯...nu-l prăşá dălóc/că n-áve̯a ^{u}ómu cu ĉe/n-áve̯ai̯ víte/n-áve̯a...pă tímpurle̯-a^{l}e̯a‿atúnĉ// álţi îl prăşe̯á/álţi nu/...şi la ^{u}úrmă rămîne̯ám la...//

după ástā plecáu̯ u̯améni la séĉere/la recoltátu grîu̯lui̯//recoltán‿grîu̯u/...îl tre^{i}erám/îl...aduĉá acásă/...dup-ái̯a‿aşteptám ...la culésu porúmbului̯//culésu porúmbului̯/flo̯áre̯a su̯ár^{î}lui̯/...mă rog i̯erá bumbác/...to̯ámna//să culeĝá porúmbu/să...sămănám grîu̯u la fel...//

grose̯ánu ştefán

pátruşpátru dă ani̯

bumbácu

bumbácu-l pune̯á mai̯‿ī...ca ^{u}ómu să fácă tre̯ába mai̯ répede/-l pune̯ám cū prăşito̯áre̯a//...cu prăş^{i}to̯áre̯a sau̯ cu tulérca/cu...áe̯a //făĉá ^{u}ómu ^{u}o pîlnii̯e/o pune̯ā‿^{u}úrma plugúlui̯/şî pune̯á sămînța pă pîlnii̯e/^{u}únu merĝá cū‿sămînța/ş-áltu cu bói̯i//şî pune̯á sămînța şī i̯intrá supt [k] ī‿spatéli‿plúgului̯ dădăsúpt//...la plúg//dădăsúptū plúgului̯/şī...pămîntū‿^{u}úrmă vene̯á şî l-în̯ve̯le̯á/sămînța//şî cînd începe̯á să răsái̯e/-l‿ī...îl răre̯ám/...dup-áe̯a merĝá la culés.../

[De unde se ştia că-i de cules ?]

păi̯ în̯flore̯á/făĉá núĉile̯-ále̯a/făĉá núĉili/dup-áe̯a-n̯flore̯á/

cînd‿ī [ɛ] vátã‿i̯el/cîn̦‿váta să cọĉá/crăpá núca‿ẹa și i̯ișá vátã‿sus//șî dup-áẹa‿atúnĉa să cunoștẹá că trébui̯ē...trĕbúi̯e recoltát ...cîn̦‿crăpá núĉili//

[Și cum se recolta ?]

merĝắ‿șî lu̯am‿ī...s-apucá cu mîna recoltátu bumbácu/váta carĕ‿i̯erᵊá-n ī în̦‿cápu núĉi/să-l...să trăĝá dîn núcă dẹ-acólo//cînd i̯erá cọáptă bíne/să zmulĝá cu mîna//ș-o punẹá ᵘ̑ómu sau̯ feméi̯a-n̦‿coș sau̯ îm‿pọálă/și dup-áẹa ó‿punẹá la saĉ/șî ọ-aduĉá acásᵃ//acásă-i̯ scotẹá sămînța dîn i̯el/...mai̯ tîrzíu̯ cîn̦‿să coĉắ [r] să coĉá sămînțã‿i̯el bíne/îi̯ scotẹá sămînța dĩ‿i̯el/șî-l lucrá//să dᵘĉá ...îl duĉá la mașínă/i̯erá mașin‿dă...dîntr-ástẹa dă lînă/și băgá și bumbác//șî-l da la mașínă șî-l îndrugá cu fúsu/cum îndrúgá feméili-n trecút/îl făĉá scúle/géme/dup-áẹa-l vopsẹá/-l băgá la războ̯i/îl țesẹá/făĉá cămáșă/macáte/mă rog/ĉe avẹá nevói̯e dîn i̯el//

[Același]

am̦‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘ̑oi̯ ĉọbănọái̯că

în̦‿copilărí̯e/să spun așá-n máre/i̯eu̯ am̦‿foz‿dă mic copíl púsă dûpă ᵘ̑oi̯/ĉọbănọái̯că//șî...am stătút/după ᵘ̑oi̯/múltă vréme//cîn‿avẹám vro șáptĕ anișór príma nọápte care an‿dọrmít cu óiili pă cîmp/mai̯ ⁱ̑erán̦‿cu doi̯ tovarắșⁱ/șⁱ‿tọátă nọáptẹa‿ái̯a-n̦călecám p-um‿măgár/mă‿dam jos/mă trîntẹá măgáru/ca să n-adórm//i̯ár încălẹcám p-um‿măgár/i̯ará mă dam jos/ca să n-adórm/să pi̯erz ᵘ̑óiili//diminẹáța...mă duc și‿i̯o/mă trezésc cu‿ᵘ̑óili/"ē" zic "trẹába búnă/am i̯ẹșit ĩ‿zíu̯ă/dă nu mi̯-a mînca lúpu u̯áẹa" [!!]//

[Se mai întîmpla să vină lupul ?]

să-ntîmplá/sigur că da/cᵗ‿i̯erã‿la o distánță dă doi̯ẹpe

240

treișpe kilométri dă comînă//între comîna noastră ș comûna lăĉen^{i} //dup-aĉeia/bunicu m^{i}eu/iera un om foarte ~~cun~~săcade//ne dúĉem ^{u}o dată la alecsandriia și vinden cîteva putin dă brînză/și spune ziĉe/

"măi mariio tete/ia să-ț^{i} iau un fluier"//și-m^{i} ia un fluier/ și-nĉep/mamă dragă/și astăz zi-i/mîine zi-^{i}/poimîine zi-i/că-nvățai să cînt cu fluieru//ș^{i} toată noaptea/asta mi-era meseriia// cîntam/...pînă dimineață dă mă dureau fălĉili...ca să nu adorm[!]//

pă parcurs/m-am făcu^{d} mai mărișoară/mă duĉea la școală//pă timpurle-alea să știs și d^{u}mneastră/lumea iera mul mai înapoiată //ĉe spunea tat-al m^{i}eu ?/"avē șaizăj dă ^{u}oi//avem doi boi/avem do^{u}o vaĉ/te duș^{i} tată cu ^{u}oiili"//

mii mi-era drag ca copil/aș fi-nvăța ș^{i} ieu școală/nu ?//ș^{i} luam duminica ^{u}oiil^{i} la doi trei tovarăș^{i}/ca să-m ia și miie cît^{e}-um prînz/cîd veneam ieu/o după amiază/sau o dă...dimineață la școală//să-m ia ^{u}oili/să pot să-nvăț[ɛ] și io în cursu săptămîni//mă duĉam și cu...mîncarea-n traistă/șî cu cărțile-n traiistă//înțelej^{i} dumneata ?//ș^{i} d-acolo dă la cîmp/încălicam pă măgar^{i}/șî fugam pînă dăvale la sat/ca să [k] mă uita la ĉias: "^{h}ai băieț^{i}/zău/te rog frumos/vede-n dă ^{u}oi/că trebuie să mă duc/că iintră profesori la...clasă"//ș^{i} veneam pînă-m marĝinea satului călare pă măgar cît puteam/acolo lăsam măgaru/-l legam în ĉimitir c^{î} iera iarbă/șî veneam p-urmă la școală//șî-nvățam ș^{i} ieu în rînd cu copiii /pînă la ora de//ș-așa am furat...cartea//nu ca acu cum ținem noi copi^{i}i noștri/dă nu știe nimic pîn la vîrsta dă șaișprezeĉe an^{i}/numa carte/...și carte//foarte-adevărat că ^{i}e fuarte bine să ști^{i} carte/nu ?//

dup-aĉe^{e}a/a trĕcut...cîzvai an dă zîle/mă făcui și io dă șaisprezeĉe an^{i}/și mă trezesc că-m^{i} v^{y}in cătător^{i} in casă/să mă căs^{â}toresc^{c}//

cîn am venit cu ^{u}oiili/cu traista dă gît/încălţată cu ^{u}opkincuţili-m pic^{i}oare/aşa cum ieram dă la cîmp/plină dă praf/î spune zîce "uite/a veni că sâ te căsătoreşt^{i}"//

io-i spun zî "da ĉe/io st om dă căsătorid ?"

da tata care zîĉa că b [k] soţu mio acum avea pămînt/pă vremurl-ĕlea//"ia-l-ăi tată că ^{i}e băiad bun !/băiad venid la minte"/bărbatu-^{m}io î vîrstă/mai mare ca mine cu vro şapte an^{i}/sigur/era om venid la minte//io ĉe dracu ştiam ?//nimic/...aproape//

am [ɛ] pus trăistişoara acolo/m-a^{n} dus şi io m-an skimbad/m-am ...curăţit ca fiecare om/^{t}p-aea am pleca ş^{î} m-an căs^{î}torit cu soţu meo//dimineaţă ĉe făĉeam fetelo^{r} ?//am plîns toată dimineaţa//"dracu m-a pus pă mine să mă căsătoresc ?//dătei ^{u}oili pă... coastă/işîi dîn fată nevastă" zic//aşa zisăi ^{io}//şî/î sfîrşit/astăs plîn^{j}/mîine plînş^{i}/sigur că m-am obişnuiit după...cîdva tim^{b}/nu ?...ş^{î} cu căzniciia/ĉe iera sâ mai fac ?//da totuş/gîndu mi-era la uoi/să ştiţ//astîz^{i} am vîrsta dă patruzăşiunu dă an^{i}/şî vă spun sinĉer/c-aşa uite cîn văd o turmă dă oi/sfîrîie sufletu-m mine//z^{î}c "doam^{n}e să mă văd şi io-m miljocu lor"//

tîrcolea mariia

patruzeşinu [de ani]

^{u}osîza ^{u}o face săpun

[Ce se face din osînză ?]

cu să priĉepe//dă fap să şti^{s} şi dumneavoastră/majoritatea oamen^{i}lor la noi ^{u}osîza ^{u}o face săpun//

[Cum se face săpunul ? Ştiţi ?]

săpunu ? cun să nu ştiu ?//să prăjăşte să...cîntăreşte...

242

ᵘuntúra to̯ată cîtă cantitáte̯-ar fi/şi la kilográmu dà‿sódă/să púne ĉin̯ş‿kilográme dă untúră//să‿prăjắşte untúra...bíne/s‿fíe pătrún̯să/în‿untúra‿àe̯a prăjítă/adún pelín/sau̯ adún̯‿càlofír̄/o burúi̯ană care miro̯áse̯-aşá frumós/aşá spirtós/sau̯ mă rog/bùsuio̯g‿vérde/şî pui̯ acólo-n grăsìme̯a‿áe̯a/úne vìne şi să...pătrúnde̯-acúma în grăsíme̯-äe̯a...plántile̯-áste̯a//sî‿lásă un mirós/plăcút în‿â...grăsíme//dup-aĉéᵉa/înĉépⁱ/să fáĉe leşíⁱe dă... ceĉe‿sau̯ dă lémne-ntr-o căldáre d-o párte/într-áltă párte/sĕ púne...i̯e căldáre̯a care i̯e cu săpúnu zis/cu grăsíme̯a//şi̯/pui̯ cu măsúră: puⁱ‿o u̯álă-ntii̯ dă...leşíi̯e/ca să nu dai̯ săpúnu-m‿foc să-l dai̯ peste cap cu sóda//dup-aĉéi̯a pui̯ ş-ó‿u̯álă dă sódă//ai̯ umplút [ɛ] să numéşte ...prima umplutúră/nu ?//ā̄şá//dup-aĉée̯a/ai̯ fi̯ért/...pui̯ o u̯álă sau̯ dóo/vez dăpă cum ai̯ cantitáté/dacă‿ai̯ o căldáre máre bunînţelés că bag̑ⁱ...dóo u̯ále dîntr-ále̯a/dóo‿o̯ale dîntr-ă [k] dîn...ĉéai̯lantă/nu ?/dîn̯‿sódă//i̯ar dacă ai̯ mai̯ puţínā/pui̯ úna d-áe̯a úna d-áe̯a/dăpă cantitáte//la ĉin̯ş‿kilográme dure̯á [k] mérĝe doᵘo... u̯ále dă leşí [k] úna dă leşíe/ş-úna dă sódă//

ĕ ! orcúm/...cū [k] s-à‿fi̯ért/p-órmă săpúnu/să scáde/sî‿fíe uscát/scăzút dăfinitív//ᵗp-aĉéⁱa l-úmpli încă o dátā//i̯ár‿l-ai̯ scăzút//e̯ară mai̯ úmplí o daᵗă/ş-a tree̯a o̯ară/încépe săpúnu şi sco̯ate...nişte ᵘojdii̯ uscáte̯-aşá dă la fúndu căldări̯//ş-atúnĉa ĉé‿spúnem noi̯: "ē" zîĉe/"ĉére săpúnu sáre̯//ai̯ să-i̯ púnen̯ sáre̯"//şi sáre̯a/o púnem icsáᵗ‿tót...lā kilográme̯le grăsími/înţeléǰ‿dumⁿe̯atá ?//dacă ai̯...ĉisprezéĉe kilográme/toᵈ‿la áste ĉin̯sprezéĉe kilogràme dă‿grăsíme/pui̯ zéĉe púm búnⁱ dă sáre̯-aşà la ⁱéle̯//ca sî‿fíe săpúnu...să-l întăre̯ască şî‿sî‿să fácă bún//sî‿fácă...dacă nu i̯e fi̯ért/nu fáĉe niş‿clăbúc//dacă i̯e tăi̯áᵗ‿dîn̯‿sódă/i̯ară nu s [k] nu curăţắşte rúfa cum trébui̯e/nu ?//şî aşá sᵃ‿fáĉe şî săpúnu//

[Şi după ce-ai pus sare, cînd ştii că e gata ?]

după ĉe‿äi̯ pus sáre/-l mésteč contínu//şi cîn̯‿s-a topít sáre̯a dắfinitív/săpúnu dăpă ĉe ^{e}-ai̯ pus sáre-nĉépe șă̯‿să...forméze după făcăléțu̯-òla să [ɛ] mérĝe ro̯átă̯//mérĝe ru̯átă-ș̯à/tot într-o párte/zi^{s}č‿că i̯e mînát cu mîna/așá să̯ dă//șî încépe s^{î}‿să formé~~ză~~ șá zdrobonés‿pă dasúp~~ra~~/^{astea}/și sígur că p-órmă-l...^{u}úmplem bine‿bíne/căldáre̯a plínă/șî-l dă‿jos//ásta l-ã‿fi̯ert pînă la ^{u}óra únu sau̯ dóo dup-ami̯áză dă dimine̯áță/șî l-~~am~~‿da‿jos//șî míne dă dimine̯áță îl tăi̯ém//dacă săpúnu̯-a i̯eșî‿bun dă nu áre...gă^{u}ur pĩ‿i̯el/îl‿ă...lăsăm așá/népremenít//i̯ar dacă n-a i̯eșît bun/dă védem noi̯ c-ar mae̯-ave̯á rămás ĩ‿i̯el ĉevá...dîn‿ă...să zîĉem așá/dîn plántile̯-àle̯a care s-a puz‿dîn...calofír-o̯la/sau̯ dîm‿pelínu̯-o̯la‿á mai̯ rămás ĉevá víne s [k] ăi̯a pĩ [ɛ] săpún/îl tăi̯ém dîn nou̯/șî-l premením//púnem númai̯ ~~mi~~ma‿áe̯a...dă la săpún/fără pòsc^{u}órnit-áe̯a/áe̯a o zvîrlím/și-l premeniŋ‿cū...záma‿àe̯a curátă̯//ș-a dó^{u}a o̯áre/i̯ese límpede ș‿săpúnu/sígur că da̯//

[Aceeași]

mămăligúța

[Mămăliga cum o faceți ?]

mămăligúța ?//ùi̯tați^{i} cum o mai̯ făĉém și pă mămăligúță//cùrățâm vásu bíne/púnem aș^{j}á cu aprocsimáție...cam cîț^{i} inș^{i} știm noi̯ caŋ‿cît să [ɛ] mîŋcám noi̯//pátru kilográme/trei̯ kilográme/dăpă gre̯utáte̯a famílii̯/^{dî}pă mémbri famílí cîț^{i} ai̯ îŋ‿cásă̯//dă ápă/dûpă ái̯a cum ? fúĝim púneŋ‿căldáre̯a pă pirostríi̯/luóm dă cólo cîtevà surĉelúșe-m‿bráțe/fúĝim cólo̯-aprindem fócu/ăi̯ dăm‿fog‿la mămăligă/la i̯uțálă cu uŋ‿foc o fắĉem vára/da ĉe‿ne făĉem i̯arna/că suflăm îm‿foc ?//

bátem pîsát/...âl fi̯erbém/îi̯ púnem sáre șî-l f^{h}i̯erbém pînă cîn‿îi̯ p^{i}ere spúma//dă dasúpra pîsátului̯//că ^{zî}ĉe dac-a pi̯eri^{t}‿

spúma dâ‿dasúpra pîsátului̯ s-a fi̯ert...cun‿trébui̯e//dup-acêe̯a púnem mălái̯/ș-o mai̯ f^{i}erbém...ĉírca cîtevai̯ minúte̯-acólo/ĉi̯nj‿minúte/cît i̯éste șásĕ/și...ai̯ s-o mestecắm//ș-o mestecắm//dácă e feméa mai̯ mélă nițắl/î̯i̯ dăde̯á cu vo trei̯ făcăléță ș-o ^{l}ásă mai̯ ^{cu}‿cocolo̯áșẽ‿i̯a//i̯ar dacā îz‿dai̯ se̯áma/o mésteș‿ca să i̯ásă...mămăligúța búnă/ĉe "să i̯ásă ca ũ‿săpũ/zlai̯"/ajá zicêm noi̯//"să‿i̯asă zlai̯" ^{zi}ĉe/"ca un‿săpún"//dacă nu ĉĕ‿"ai̯ s^{î}‿fáĉem o mămăligúță mai̯ mo̯ále"/să mîncăn‿cun‿z$^{î\hat{c}}$em noi̯ la țáră cu n^{i}țícă brînză/cu dóu̯ă‿trei̯ ^{u}oușo̯áre/sau̯ fáĉem um‿pui̯ frip‿pă grătár/...répede/ĉe "ai̯ ^{c}-àcú trag‿i̯eu̯ fúlĝi" ĉe "la um‿pui̯//ș^{î}‿l-arúnc pă grătár//să-^{l}‿mîncăm cu mămăligă cáldă"//

ș-àșá ^{z}să fáĉe mămăliga//

[Aceeași]

un țăst

[Un țest cum se face ?]

un țăst ? adúș‿pămînt/dă la cîmp/...dûpă ĉ-äi̯ adús pămînt mai̯ mult/adún^{i} báligă dă cal/...nisip/...șî țéstili să cálcă dă nóo ^{u}or^{i}//fáră să ste̯a feme̯e̯a jos/că ĉĕ‿că‿dácă stă feméi̯le̯ jos crápă țéstile̯/-ai̯ pomenit‿àstą ?[!]//așá e/ĉe spun eu̯ dumitále/ĉe "să nu ste̯a feme̯e̯a jos/că crápă țéstili"[!]//ș‿dûpă ĉe̯-äi̯...călcát pămîntu dă nóo u̯or^{i}/...îl calĉ^{i}...o dátă-l strînĝ i̯ar tot grămádă la miljóc/i̯ár îl‿ei̯ la călcát/i̯ār l-ai̯ term^{i}ná‿dă călcát/i̯ār îl strînj‿grămádă i̯ar îl calĉ^{i}//pînă să fáĉe o...pástă/cum să făcá odátă ĝipsurle̯-àle̯a dă să ĝipsui̯áu̯ ĝe̯ámurli/așá să fáĉe pămînt^{u}-ola//^{tu}p-ae̯a fáĉem mușuro̯a^{i}e/șî pă mușuru̯aile̯-ale̯-acólo/...ticlu^{i}im noi̯ căĉúla‿ae̯a‿așá cum ne priĉepém//î̯ i̯ fáĉem j^{î}‿noi̯ țástá‿ae̯a/ e ! ha̯i cu ^{i}el în‿jos po̯álele̯-àle̯a/...cătăm un‿lem‿mai̯

245

drep^{t}/ăi dăn gaură/şi gata ţestu//

[Aceeaşi]

numa trăznăi făĉeam

ieu/cînd ieran la vîrsta mea dă...doisprezeĉe an^{i}/şi ieram acolo pă cîmp cu ^{u}oiili/am mers o dată şi...majoritatea ^{u}oilor dîn comîna noastră/la...comîna [k] la oraşu-alecsandriia/pă grîne sus//acolo pă grîne/ĉe s-a întîmplat ?/au venit ăştia şi ne-au pîndit/că noi le păscusăm grînili cu ^{u}oiili noastre//şi ne-au pîndi şi ne-am trezit cu vro doisprezeĉe ^{i}iş^{i} călăr pă cai/cu topoare-m mînă/"vă tăiem/^{u}oil^{i} la ^{u}obor"/nu ştiu ĉe...// toz băieţi care ierau majoritatea bărbaţ^{i}/vro ĉinsprezeĉe şaisprezeĉe bărbaţ^{i}/au fuĝit/partea bărbătească^{î}//în skimb ieu şî c-^{u}o altă fată/ am rămas î ^{u}oi//acolo//şi-a venit/ne-au îjura/ ne-au bîrfi/ne-au strîns ^{u}oiili toate/să ni l^{i} ia la...alecsandriea la ^{u}obor//une-avea şi pre^{u}otu nostru dîn comînă patruzej dă ^{u}oi/ca să vie şi popa să scape ^{u}oiili//şi-l mai pune şî pă popă în goană şî-l fugăreşte ăia călăr^{i} [!] cu topoarîli-m mînă/ popa tudorică [!][1]//

dûp-aĉeea/...ĉe-am făcut ?//am mers ^{i}eu aşteamăd dîpă iei o bucată bună/că ĉeilanţ^{i} au luat-o-ñaiinte/şi-a lăsat acuma pîndari/trei ^{i}iş^{i} cu noi//doi a trecut în...faţa ^{u}oiilor/şî unu-a rămas în spate//da merĝâ şî tot îl prîveam aşa dă la o distanţă p^{î}-ăsta dîn spate//şî mai merg/mai mer mai merg după gîndu care-l pornisăm/ĉirca ^{u}o sută dă metr^{i}//şi mă dau aşa cu doi paş^{i} înapoi/şi cîn i-ating ^{u}o stîngă lu ăla-n ĉ^{e}afă/î l-an dat peste cap /ş-a-nĉepu sâ belească ^{u}oki//ş-ă rupt ^{u}oiili-n do^{u}o ş l^{e}-ă s[2]

---

[1] Se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[2] Subiectul fluieră prelung.

246

așá ^{u}o dátă/ã‿z^{î}z‿"băi̯ét̹ !" i̯ei̯ au̯ începút să flúi̯ere ș^{i}‿^{i}ei̯ ăla ...strigá la u̯ai̯a cutáre "ne̯a béla"/ăllánd‿"n^{e}a ...^{u}oi̯íța"/ai̯láltă "na..."ĩ‿sfîrșit//au̯ începút ^{u}oi̯li b^{e}ẹ/b^{e}ẹ/s-a duz‿drácu/s-a rupt ariu̯ói̯/am‿fuĝi‿cu tóți/ș-ăi̯a s-a-ntórs înapói̯/ĉe să ne mai prĩză ?/c-ã‿scăpát ^{u}óili//dîntre cáre ne̯-a dus tímpu/ș-a lu̯at pă ...továrășu̯-ósta/l-a băgát în‿spitál/a stătút vro dóospre̯zăĉe zîlẽ‿sp^{i}itál/ahá să mă báĝe la-nkiso̯áre//táta m-a lu̯a‿la go̯ánă d-acás: "să te duj‿drácu dă la cása me̯a/că nu ma‿ai̯ tre̯ábă sâ mai̯ stai̯ ai̯íĉ"//

p-úrmă i̯eu̯ ĉe să fac ?/mă dug‿la véri ăi̯a ai̯ mei̯ care fusásăm cu ^{i}ei̯ cu̯-óili//

"măi̯ băi̯ét^{i}/i̯eu̯ v-ã‿scăpá‿pă voi̯/da ĉe-i̯ fáĉem ?//hai̯ cu tóți la pópa/că pópa áre ban^{i}/să de̯a ban^{i}/să-l sco̯átem p-ăla dĩ‿spitál"//ne̯-an‿dus cu tóți la pópa/și...îi̯ spúnem/

"părínte" zic "ui̯tát̹ așá/așá/ĉe-i̯ făĉém acúma ? ^{u}óili n-am plăti^{d}‿glo̯ába/dă ĉe-i̯ fáĉen‿cu̯-ásta cu spitálu̯ ?"//

pópa sărácu vrîn‿nevrînd/"lásă măi̯ tátă că...merg‿i̯eu̯ acólo și plătés‿spitálu/ș-ai̯ să scab/nu știu ĉe"//

ām scăpád‿dă bine dă rău̯/că m-an‿dus ș-a plăti‿pópa‿acólo spitálu...//da ĉe te faj^{i}‿la ^{u}úrmă că după ae̯a n-am‿foz‿mulțumită cú atîta//

a venit tímpu pépen^{i}lor//ș‿ne̯-an‿dus la lăĉenár^{i}/am trĕcúd‿dîncolo telormánu/să furăm pépen^{i}//ș‿cîn‿ne̯-am întórs înapói̯/telormánu vene̯á máre//noi̯ trecúsăm pă la ũ‿loc o̯arecáre úne i̯erá lócu...de‿erá ápa mícă/da acú dácă ne̯-a pus ăi̯a-n‿go̯ánă și‿ne̯-a fugărit/am scăpát într-o bâlto̯ágă dă ápă/pînă la sub‿bráțe̯/-am i̯eșî‿șu̯áre̯ĉe dîncóle̯a//șî ĉeilánț^{i}...băi̯és‿tóț^{i}/ș-a prins doi̯ dîntre i̯ei̯/dă i-a bătú‿bine zdrávăn/ș‿ne̯-a spus pă toț^{i}//p-úrmă ne̯-ã‿judecát trei̯ an‿dă zîle...ne̯-am judecát cu comúna lăĉen^{i}/

ahá să fáĉem şî-ŋkiso̯áre/ş^{i}‿după trei̯ an dă zîle/une̯-am plătí‿cîz^{i}vá bănúţ^{i} grás^{i}...//

ĉe făĉe̯ám ?/cîn‿vene̯á tímpu proĉésului̯ să nu mai̯ mă bátă tata/mă duĉe̯á‿la véde/şî furám ĉi‿şáse gîşte/mă ^{du}ĉá‿ş‿le vinde̯án/‿c-ave̯ám un...ave̯ám un‿î...fotográf î‿alecsándrii̯a/cum mă duĉe̯ám dim^{i}ne̯áţa/dămúlt/dor băte̯á‿la úşă şi ^{i}intrám‿diréct//^{i}i le dam cu préţu jumătáte/dá‿lu̯ám bani̯//şî plăte̯á‿la avo̯cát/ca să po‿să scáp/să nú‿mai̯ mă bátă táta//...ş‿să zícă că kéltui̯e ban‿pentru míne//dăde̯ám báni ^{u}ómului̯ [k] gîştili/lu̯ám bănúţi/-i̯ băgám îm‿buzunár/diré‿la avucát//

"dómnu avucát/mîi̯ne am proĉés^{u}"//

"păi̯ mai̯ mi̯-adúş‿şî mii̯e dóo găi̯in^{i}"//

astălántă dimine̯áţă ĉe‿să fag ?/m-an‿da‿nătri/fug^{i} î‿stîŋga/fuĝ în dre̯ápta/nimíc//se̯ára pă scápătu so̯ár^{î}lui̯/ĉe crez^{i} că ^{i}er^{e}á ?//ave̯ám noi̯ o cumătră care sta apro̯ápe dă noi̯//ş-ave̯á un‿cîrd dă ráţe//ş^{i}‿cîn‿am ajúns în tírla ^{u}oi̯lor că noi̯ ave̯ám oi̯ múlte/-ave̯ám vro trei̯...trócur‿puse̯-aşá la rînd//i̯imedii̯át á‿lu̯at/ş-á‿răsturnát un troc d-ăla d-al ^{u}oi̯ilor/peste dóo ráţe//vine be̯ata femée şî-ntre̯ábă pă mama:

"ţáţă le̯áno/n-o f^{i}i la dumne̯atá nişte ráţe/ui̯táţi̯-aşá aş^{a}"//

"n-ăm‿văzút tudoríţo maic^{â}/víno dă vez^{i} î‿ráţili méle/că nu ^{i}e nic o ráţă"//

ĉe zî^{z}‿dumne̯atá ca s-a...trecú‿şî mama şî ţáţa tudoríţa pă‿l^{î}ngă trócu cu ráţe-ascúnse/da n-á‿au̯uzît//

dimine̯áţa dămúlt/mă scol şi-i̯ spui̯ lu máma:

"mámă mă duc să cúmpăr sáre pentru ^{u}oi̯"//

"du-te mámă"//

pui̯ măgáru la dru̯ágă/şî...îm‿pun ráţili-ŋ sac/ş‿dă-i̯ drúmu la ne̯a sándu fotográfu/ca să-i̯ dug‿ráţili/că áltfel nu [!] nu mai̯ avę́am roz‿dă trę́abă//m-ã‿sculá‿cu nuáptęa-ŋ‿cap [!]şî m-an‿dus acólo//m-am întórs îñapói̯/c-aşá i̯e copilu prost fără mínte//ĉe crédez‿dumnęavu̯ástă c-am cumpărát ęo dîn toz‿báni̯-èᵉa ?//mi̯-ã‿lu̯at o‿ᵘ̂ǫálă carę-am umplút-o cu nuĉ şî róşcovę//...ş-am veni‿cu i̯a‿acásă/mi̯-ã‿lu̯a‿şi i̯o o pĕrékĕ‿dă şosétę-m‿piĉǫáre/şî nu ştiu̯ ĉę-am mai̯ făcút/că s-a alés práfu dă ráţilĭ cumétri//aşa că [!] núma trăznăi̯ făĉę́am//

tot tímpu/...cît am‿foz‿dûpă ᵘ̂oi̯/trec ᵘ̂o dátă ş-avę́am o feméⁱ̂e súrdă/pă ţáţa stánca[1]/înţeléĝ ?[!]/şi-i̯ spun "búnă dimineáţa túşe stánco !"

"búnă dimineáţa !"//

"dă-m şi míi̯e te rog nişte prúne"/i̯eu̯ cu drǫága cu măgári/şᵻ‿cu dúbili cu lápte...venęán‿dă la tîrlă//

da ĉé spúne ? "nu-z‿dau̯ că-n‿trébui̯e să fac ţúi̯că[2] !"/cᵻ̂‿i̯a ⁱ̂erá súrdă săráca//

"trébe să faş‿ţúi̯că ?"

"da !"//

da i̯eu̯ în‿gîndu mⁱ̂eu̯ "bine fírę-ai̯ a drácu/că ţi le i̯au̯ i̯eu̯ la nǫápte tǫátę//lāzâ‿că la nǫápte te prăjésc i̯eu̯"//

vⁱ̂iu̯ acasă/mă duc înapói̯ la tírlă/şi spun la băi̯éţi̯-ăi̯a/zîg‿"mă băi̯éţᵻ !"//

"ĉe‿e ?" ziĉe

"în nǫáptę-ásta mérĝẽ‿lā micu flórea"/aşá-i̯ spunęá soţului̯//

"mérĝẽ‿la micu flórea"//

"păi̯ dă ĉę ?"

"să-i̯ frîngem tǫáte crăĉilᵻ la prunᵻ"//

"păi̯ cum ⁱ̂intrăm ?"//

---

[1] Subiectul se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[2] Ridică tonul şi sacadează cuvintele încercînd s-o imite pe baba surdă.

"dáțî-m mii̯e că ung acúma doi̯ porúm^{b} cu ^{u}untúră/șî-i̯ duc i̯eu̯ la cíi̯ne/șî stau̯ i̯eu̯ acoló la...p-úrmă la cápu lor/că cíi̯nil^{i} línĝe la porúmbu̯-óla cu untúră//șî voi̯ îi̯ frínĝeț crắĉile̯-așá cu tótu/le lu̯ắ la spináre"//

ne̯-an dus pátru ^{i}íș^{i}/și ne̯-am dus cũ spune̯ám noi̯ odátă pă vrémur ĉe "^{h}ai̯ la sfértur^{i}"/sus/pă cîmp/ș-acólo an stắtu^{d} jos/ám pigulít to̯áte̯ prúnili/ám ^{u}úmplu sácu/l-am pus în dro̯ágắ/ș-am plecá la tîrli̯//dimine̯áța astălántă/mă rentórc înapói̯//túșa stánca me̯a i̯eșítă-m po̯ártă//

"mắi̯că !/am fos pro̯ástă că nu ț-an da prúne i̯er^{i}/că i̯á úi̯te mái̯c-ai̯ drácu ũ ^{u}ográda me̯a/cúm mi̯-a rup to̯áte prúnili/mi̯-a frîn crắĉili cu tótu̯ !"[1]//

"bíne ț-a făcút !//véz^{i}" zic/"dágă n-ai̯ vru să-n dai̯ ș^{i} míi̯o mînă ?/ți le̯-a lu̯a cu tótu̯-acu̯//^{a}șa" zic "ai̯ pi̯erdút túșĕ stánco̯"//

"fir-ar al drácu mái̯că !"//

și astắz^{i} abi̯á că mă gîndéz/d-ái̯a mi s-o fi dărîmá boșógi/că númai̯ búne̯-am făcút/cît am foz după ^{u}oi̯ [!]//stau̯ cîtodátă și zic "do̯ámne/d-ái̯a m-o f^{h}i-mbolnăvít/că pre̯a...múlte réle̯-am făcút"//

púi̯i-i̯ furán d-~~a~~-n fuga-n ĉimitír//dîpă cruĉ ĉel mai̯ bíne să prinde̯á-n ĉimitír púi̯i//nú știu̯/să vîrá pă la lilii̯ác po̯áte dai̯ p-ála pac !/dor îl picái̯ drácu-n cap//la i̯uțálă să ^{f}urá d-acólo dîn ...ĉimitír//așá că zîg "nu mai̯ zig nimic acúma/m-am făcút i̯eu̯ sfîntă/da...după ĉ-am căzút în lac/ĉe să mai̯ zic ?"[!]//

[Aceeași]

---

[1] Ridică tonul și vorbește sacadat încercînd s-o imite pe baba surdă.

8o5. TOPORU

(jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: MM

[Din viaţa subiectului]

am fost acásă...am dormí‿jⁱ‿noi̯ ca o̯améni̯/ [soţia] s-a sculád‿dă dimine̯áţa dămúl‿cum să scu̯álă ţăráni/ne̯-am spălát am făcú‿bái̯e să zîĉém/am făcú‿pî́i̯ne/şî s-a bolnăvít /cum s-a bolnăví‿ˢĉe c-o do̯áre la búrtă "mor şî mor şî mor"//şî gáta/dúminecă am‿fost cu i̯a la dóctor i̯erá un dóctor ai̯íĉa/únde‿e căminu̯-ásta acúma/i̯-am‿făcút o ijécţii̯e/duminecă i̯erá ásta/ş‿sîmbătă s-a bolnăví/sîmbătă/dumínecă i̯-am‿făcút o ijécţii̯e ş-a mai̯ trecú‿lunⁱ şî marţⁱ a murít//ásta a fost/mo̯árte dă grámni‿répede//şi...am îndurát/n-am ...n-am păţí‿nimic/că zîĉá múltă lúme/"mă" că "fume̯ázā/apúcă-te dă fumát c-o să..."//am...nu m-ă‿apucá‿că nu púte̯am‿sî‿fuméz/şⁱ n-am avú‿nimíg‿bodapróste̯//

[Copiii unde erau ?]

copíi̯i/fétili măritáte şî băi̯átu‿armátă tátă/i̯e ĉi̯nzeşîdói̯ băi̯átu şî lo̯at...ĉi̯nzeşîu̯unu lo̯at înai̯ínte/ⁱᵉrá un an lo̯at/ave̯á un an/plecáse pă doi̯ cînd a murít/înca nijⁱ‿nu i̯-a da‿drúmu... băi̯atúlui̯ s-o̯ vázā pă mă-sa//l-am aşteptát şi-n ĉimitír/pu̯áte un...un ĉas dóo/că...să víi̯e trénu dîi̯nspre...timişu̯ára c-a foz‿la timişu̯ára/víne trénu la pátru şî nu ştí̯u ĉe//şî n-a viní/daca‿n-a ve̯ní/a venít ómu dă la gáră/l-am trimés cu cáru la gáră/am văzú‿că n-a vení‿ᵃᵐ băgát-o-m‿pămînt/ˢ⁻ᵃ terména//şî pă ᵘúrmă fo dóo lun dă zîle i̯n‿scrii̯a...fii̯-mi̯o dîn armátă "tátă mamă/ştiz‿dă mine că zⁱn‿sănătós"/mă-sa-m‿pămî̂nt/şⁱ‿i̯el nu ştii̯a// [...] singur singurél an‿stat un an dă zîle pîn‿s-a liberá‿fii̯-mi̯o acás/îi̯ scrii̯ám/"ĉe-i̯ fac tátă ? i̯o stau̯ aíĉ ?"//

„^{bi}ne tátă/cum oi̯ putẹá pîn-oi̯ véni i̯o"//

și bodaprostẹ-a veni‿fi̯i̯i̯-miu̯...s-a căsători‿și i̯el ș^{î}...//

[Și acuma stați împreună ?]

da ! da !//

[S-a căsătorit repede după ce a venit ?]

a mai̯ sta‿tátă/a mai̯ stat fun an doi̯...a mai̯ stat/că...ăla că-i̯ așá/că ai̯lántă că-i̯ ai̯mínter^{î}/ca fi̯iecare om cînd.../or pă ĉíne-s‿pláĉe nu-i̯ pláĉi̯/pă ĉíne...îi̯ plaj‿nu-s‿pláĉe așá că...am mers mult cu̯-el/acúma știs‿și dúmnẹástră că...nu steț copíi̯ d-ei̯a miș^{î}//așá că...acú acúma s-a făcú‿s-a termenát s [ɛ] sîntém binẹ/trăi̯ím bin^{e}//trăi̯ím bíne [ɛ] i̯o nu [r] nu mínii̯ pă dúmnezéu̯ ca cum z^{î}ĉe bába‿ẹ́ẹa[1] că nu [ɛ]/trăi̯éz‿binẹ//

[A luat femeie cum trebuie ?]

i̯e fẹméi̯e cunsăcáde / i̯e fẹméi̯e cunsăcádẹ/ne-nțelĝem/i̯éste ...dă fro trei̯spreĉe an^{î} pái̯spreĉe căsătorís‿șî nu.../nu nẹ-am ĉertát/trăi̯ím binẹ//ne fáĉẹ să mînca‿ș^{î} noi̯ acolō/gospodării̯a cási/^{d}é ! cun‿să țînẹ cása//fi̯i̯ecáre-ș fáĉe...trẹábă/că nu [k] n-o să [ɛ] dácă.../i̯o așá le spui̯: "pă ĉe ne ĉertám m^{ă} ? n-ávem [r] n-ávem pă ĉé ne ĉertá"//

tănáse stroi̯e
șàptezeșiúnu [de ani]

[Bordei; casă]

săpá-m‿pămînt o grọápă...să zic trei̯ métri/făĉá...dóo încăpér^{î}/trei̯ făĉá gîrlíj^{î}...ũ...într-un‿loc ún^{î} să numi̯á la foc... într-ũ‿loc un‿să numi̯á-n‿cas//șî-l săpá/d-aĉí-l mărtăĉẹá ui̯tẹ-a-șa[2]/șî-nvălẹá cu pá^{i}e/cu coĉén^{î}/cu pămînt or.../ș^{î} trăi̯áu̯...

---

[1] Se referă la o informatoare ocazională.
[2] Gest: subiectul arată cum se puneau căpriorii, în formă de "v" întors.

252

o̯améni/trăi̯áu̯ fo̯a̋rte răṷ atúnĉa// [...]

[Care încăpere se numea foc ?]

príma i̯erá gîrlíg^{i}/ş-al dói̯le̯a să numi̯á foc...ş-a tréi̯le̯a locúi̯inţa ómului̯// ^{we}déţ/...nu să pute̯á să íntre...búzna dă la... d-afáră...un̯‿să ste̯a acólo̯ că nu [k] d-afáră mai̯ vene̯á zăpa̋dă/ mai̯ vene̯á şî a̋pă/că dacă i̯erá-m‿pămînt.../aşá că d-ái̯a făĉá áste̯a tatái̯e// [...]

i̯o am̦‿făcú‿cásă/da am plătít/védéţ/după dulgér/cum [r] cum ar fí/ĉíne nu ştíi̯e cárte̯/i̯o nu ştíu̯ cárte//

"tatái̯e...vre̯áu̯ să fac o ĉeré̯re"

"te cóstă/tatái̯e/ĉínĉ zéĉe/únu... [ɛ] "//

ai̯íĉa-i̯ sócote̯álă//şî mă duĉá‿şî to^{g}me̯ám/"vre̯áu̯ s^{î}‿fac cásă̦" //mă d^{u}ĉám la méşter^{i}/

"vre̯áu̯ să fac"/

"cum faş‿cása ?"/

"^{u}‿fac c-o‿odái̯e sau̯ cu dóo sau̯ cu nóo" cu cît vre̯am i̯o/"cu atít cu̯-atít/cît cóstă ?"//

făĉá socote̯ála...cu cri^{u}ónu/cu̯ [k] "te cost-atít"/să ^{h}otărá//

mă sumete̯ám/în̦‿con̦vene̯á...plăte̯ám şî făĉám/nu.../mă retrăĝám că "n-am/nu poĉ"//ş-ásta-i̯ sócote̯a^{la}//aşá că cása să fáĉe pă... putínţa [ɛ] pă...pútinţa ómulúi̯//dácă po̯áte ómu/s^{â}‿fac^{î}‿cásă mai̯ máre...şî mai̯ frumo̯ásă ş^{î}‿mai̯ cu-ncăpér^{i} fáĉe/nu.../fáĉe mai̯ mícă d^{u}pă cum pu̯áte i̯el//

[Şi cum o făceau ? Ce puneau întîi ?]

pune̯áu̯...băte̯áu̯ bulúmáĉ^{i}/băte̯áu̯ bulúmáĉ/pă că [k] dasúpra bulumáĉlor pune̯áu̯ o călcăto̯áre̯-aşá[1]/

[Şi-ntre ei ?]

între i̯ei̯ vedém la ^{u}úrmă/pune̯á o călcăto̯áre...d-aĉíle̯a dîpă călcăto̯áre pune̯á popíĉe/pă dăsúpra popíĉelor álĉeva/álte...áltă călcătọ́are/şî d-acî́lẹa...căprẹorẹálă/a^{s}á/dúpă ĉẹ-a căpriorít-o... báte capấĉe...după capấĉe fịér//aşấ.../pă úrmă/víne la-ŋgrĕdẹálă/ îŋgrĕdẹálă...cum ar fhí piĉẹ́rilẹ...scáụnụ-ắluẹa[1]/bătẹ́a-ŋgrĕdẹálă/ uịtẹ-aşá[2]/cam...cam aşá[2] /ī...şîp^{c}ă dă şip^{c}ă-ŋgrădẹálą dă-ŋgrădẹálă/ş^{i} d-aĉí băgá pămî́nt//să fắĉá tatáịẹ//

---

[1] Gest: orizontal.

[Acelaşi]

rẹvulúţịịa

rẹvulúţịịa a fost acú primăvára/şî ịo m-aŋ căsătorít tọámna/ la vinérẹa máre//şî...ĉe strígă ^{u}ụnú că să...ịásă lúmẹ-afár dîŋ sat că...nu ştịụ ĉíne vyínẹ/am auzí da n-am văzút ịo//şî nuọị am ^{i}ĭşít acólẹa unde şáde jandárị/-az vă^{zu} la cólţụ-ăla acólẹá ? nu ịérẹá cása áịa a lu dícă ĉobánu máre/ịérẹá álta maị mic^{ă}//ş-acolẹ́á undẹ-a murí mortụ-óla[ɛ]ịérẹá ịar o cásă maị mícă/acolẹ́á a murí sărácu/ [ɛ] la dẹal dă lā dóctoriţă/dă la caísụ-ắla//şî cînd işî́m acólọ lúme múltă/ọámen^{i} mulţ/feméị/cop^{y}íị/să ne uịtắ la armátă/că venẹá armáta//cîŋ sosẹá armáta cavălérịịa/ọameni toţ^{i} acoló/la şanţụ-ăla acoló să uịtá//sosẹá armáta/ţiụ mínte úịte ca acú mă uị^{d} la ịeị acúma/da ịerán dă noospręzéĉe an^{i}/ịo//şī "ĉe e"/băịéţẹ-ắịa-ị sălutáră acóló déte búnă zíụa "ĉe-ị aịíĉa ?"

"ịe bínẹ"//

armáta tót cavalérịịa s-a duz naịínte pîn-aịíj la sfat/a venít/pă sosẹá bágă dă sẹámă/dă la...d-acóló dă la dóctor/dă la... ạẹa a venit pîn-aịíc^{i}/la sfat/c-aịíĉẹa ịérẹá sfátu//

^{a} venít aịíĉa a-ntrebá că "ịe bíne"

"ịe bíne"/

s-a-ñapoịát armáta-ndărắt/ş-a mers pîn-acoló la pódu dă fịer/ ştiţ acúma ? e !/la pódu dă f^{h}ịer a lụat-o la stî́ŋga/s să ^{d}că pă sosẹ́a naịínte la drăgănéșt^{i} uṇ s‿să dúcă/nu știu̯//ș-atîta lẹ-a foz/d-a ajúṇs ịeị pîn-acoló/pă dẹ́alu̯-ăla...pîṇ‿la vyíịe coló/șî ọ́ameni dă la noị dă șădẹ́a vórbă [?] /a da‿dósu pă dẹal/la stávăr/ iị ĉa stávăr lu țîcóị[1]/ș-a-nĉẹpú‿să dẹa foc acólọ//ș-a da‿foc/ p-álți ị-a-mpușcá‿p-álțiị.../nú maị știu̯ álĉe^{va}/pîn-aịíĉa știu̯//

---

[1] Gest.

[2] Gest: la distanţă de aproximativ 3o de cm.

marița tîrnovẹánu [82de ani]

am‿fost la cîmp

ịer^{i} dă diminẹ́áță...am‿fost la cîmp...la săpát porúmb//d-acoló-m‿porúmb ịerá o năbușálă...prăpád máre/ne venẹ́á cum să scăpám maị répede//ẹ̄ ! nẹ-am mutád‿d-acoló la niște reĉín...am săpá‿și reĉínu/...ápă cáldă la noị/kíu̯ și vaị/...fîntîn^{i} nu prẹa avẹam pă cîmp/cam rar^{i}/șî a trecú‿tímpu/s-a‿apropiịá‿p^{ă}‿la dou̯-așá ș^{i}‿am venít acás^{ă}//p-orm-am avút puțínă trẹ́abă p-aĉí pă la sfat/^{an} scos un bilét/a sosí‿sẹ́ara//ịár sẹ́ara nẹ-a anunțá‿la plan...pentru ástăz^{i}/șî...dîn nou̯ la sápă ịar/sápă la porúmb/prășít//și fusérăm șî ástăz^{i}...cîteva óre/că nẹ-am duz‿maị [k] mul‿maị dă diminẹáță ca să fíịe maị răcọáre/ĩ‿álfel nu maị pos‿să staị în ịel/dẹ-adăpóst/cald rău̯//kar cînd veníị la sfat/atúnĉa venisem dă la...sápă dă coló//

alecsándru mănăịílă
treịzeșí^{u}opt [de ani]

maị am avú‿ș^{i}‿ịo úna

maị am avú‿ș^{i}‿ịo úna ș^{i}‿ịe căs^{ă}torítă//a găsít um‿băịat munĉitór la fábrică la bucuréșt^{i}/munĉéștẹ-acoló ș-a lu̯at-o șî pă ịa tot cu i̯el/nu ştⁱu la ĉe ᵘuzínă munĉéştᵉ la...pă la vulcánu//

---

[1] Nume de persoană.

[El e de-aici ?]

nu/i̯e dîn răzmiréştⁱ[1] //

[Cum s-au cunoscut ?]

am i̯o acoló neşte únk d-ai̯ méi̯/fraz‿d-ai̯ lu táta d-ai̯ mámi/şî a veni‿d-acoló/i̯e mai̯ máre şí băi̯átu/că zig‿"vezⁱ ? cum i̯a máma i̯a şî fáta"//fáta áre óptîşpe anⁱ pleácă că nóoşpe [k] a plecá‿pă nóoşpe/...şi i̯el áre dóozeşipátru//zi‿"vezⁱ/cum víne treába.."/ şî m-an‿gîndíd/‿"doámne cum am trăi̯ít i̯o cu tát-al ei̯/cu...cu bărbátu-miu̯"/an‿trăi̯i‿fuárte bíne/úi̯te az regrét aşá dă mul‿după i̯el/îl plîng toátă zíua-l plîng/ş-a foz‿máre/ bătrîn fáţă dă minᵉ// şî am zîs/"lásă mámă/i̯a-l-ăi̯ că áre mínte mai̯ múltă"/că i̯eu̯ an‿căuutát să i̯au̯ aşá şi úi̯te n-an‿trăi̯i‿bine cu i̯el să ştiţ/că... i̯ereá cu óki-ncólo şî-ncólo/ăşti̯a mai̯ mîĉi nu-áre mínte-atît ca ăi̯a//i̯el o i̯ubéşte aşá dă mult pă i̯a/îi̯ tînără-i̯ mai̯...//şi ᵃ-nvăţá‿şi i̯a op‿clásę/-am dus-o şⁱ‿i̯o pă la...şcoálă aşá‿a-nvăţá‿la...ˢ‿să dúcă la şcoála‿ái̯a dă...muáşă/nu ştiu̯ cum îi̯ spuneá la alicsándrii̯a//şi...a răuuşid‿da n-á avú‿lócurⁱ nu ştiu̯ cum acólo/ dacⁱ‿s-a găsî‿cu băi̯átu-ăsta am dat-o după i̯el//şi̯-acú ĉe că-i̯ dă servíĉⁱ acoló la...unde‿e i̯el/da//

marii̯a papói̯
pátruzeşipátru [de ani]

murătórⁱ

cu várza‿aşá i̯e cum spúse baba[2]/le fáĉem aşá cu...la cotórụ-ăla ai̯ĉa púnem sáre o aşezăm rîndurⁱ şi i̯ar áld‿rînd dĕ... várză i̯ár un rîn‿dă sáre dîn ái̯a cu...sáre-aşá/după ái̯a o úmplem cu ápă/ş-ásta/aşá-m̄ [k] fáĉem noi̯ la murád‿várza//áltă...ástelante murătórⁱ dîn ástęa ᵃmistecătúră/cu mórcov cu...dîn ástęa verzitúrī árdei̯/le fáĉem‿î lę-așezắm‿frumóz‿le spălắm lę-așezắm la borcán sau̯ putinícă cę-avém/fáĉem ápă căldúță...șî le púnem‿ĩ/cuŋ‿să spui̯...sáre cu ᵘou̯ dîn ắla/șî púnem peste i̯éle/căldúță ca dă pî́i̯ne...ápa/ca să să fácă gálbenę puțín știț cînd‿î să acréște//șî sárę-áșa le ține tarⁱ dacă fáĉen‿cu ou̯ dă stă ᵘoᵘu dasúpra//ș-atúnĉa i̯éle i̯ése fu̯árte búne/și primăvára pos‿folosí/ așá cum le fáĉem noi̯ la țáră//acúm...în áltă párte nu mai̯ știu̯ cum o mai̯ fi//și...dîn ástęa.../buli̯u̯ón púnem la stíclă/dácă nu tăi̯ém róși̯ dîn ástęa cu ardéi̯ cu pătrũjắl șî-l băgắm ĩ‿stícle/și le púnẽ‿la stícle áltili lé‿fi̯érbē/dacă nu púne saliĉiláḍ‿dîn ắla peste i̯el/l-amestecắm‿frumós și le băgắn‿la stíclă/ș-atúnĉa nu mai̯ fi̯érbe ca sî‿sáră dópuri̯li//dā múlte cáre-l fi̯érbe-n...căldár-ái̯a cu pai̯-așá dă...să nu sáră dópurli/știț ?//da i̯o obijnui̯éz‿mai̯ muld‿buli̯u̯ón/că nu poĉ să mănî́ŋ‿cu saliĉiláḍ‿dîn ắla/că-m‿fáĉe rău̯ la stomác/ș-așá că...fac buli̯u̯ón mai̯ mult//

---

[1] Comună vecină.

[2] Se referă la informatoarea Tîrnoveanu Mariţa, anchetată anterior.

róși̯ cu cọádă pun/pui̯ ũ‿rînd dă víță ũ‿rînᵈ‿dă róși̯ dîn álęa cu cu̯ádę-așa búne tarⁱ ca să nu să...stríĉe/și cu sáre/le púnen‿sáre peste i̯éle//

[Și stau roșiile ?]

da ! púnem ũ‿rînᵈ‿dă róși̯ cu fru̯nze p-órmă presărắm sáre pęste i̯éle/și i̯elę-atúnĉa-i̯ lásă o zęámă dă la i̯éle d-acoló cu sárę și cu zęáma lor//șî sádę-așá dă bíne/le tai̯ șî faĉ salátă dîn i̯éle/cîn‿vrei̯/sũ‿fọárte búne//

[Aceeași]

ave̯ám tîrl-afáră

i̯eu̯ i̯ere̯ám ai̯íĉa/...ave̯ám cása p-ai̯íĉa/ᵃcú stăm tọ́mnai̯ la sátu nou̯[1] unde-i̯ magazínu̯-ằla stau̯ acóḷọ/șⁱ ⁱ‿ẹre̯ám ai̯íĉa-n sátu vék să spúne̯-ai̯íĉ//și i̯erám apro̯ápe dă ĉimitír/ĉimitíru̯-ave̯á fo̯árte mulz‿dîn ắi̯a/lilíi̯e̯j‿marⁱ/și i̯erá cam în márĝina sátulûe̯-acoló/ spre gáră i̯éste ĉimitíru//întră tímpu̯-ăsta noi̯ ave̯ám tîrl-afáră ...șī i̯erá o sai̯á dîn ále̯a dă să băgá ói̯li̯//acú táta...ș-a lu̯at cojóg‿dîn ále̯a mai̯ sta șî‿p-afáră pă lîngă i̯éle/că i̯ére̯a să fácă mⁱei̯i știț să féte dîn...mⁱéi̯-ằi̯a să fácă...//víne lúpu [!]/ĩ‿loc‿ĩ/da noi̯ bíne c-an‿zis/"tátă" zic "dă [k] bíne că nu te̯-a lu̯a‿pă matá" zic/"că i̯ére̯ai̯ îmbrăcá‿cᵘ‿cojócu pă dos/așá" zic "te lu̯a/ zⁱĉá că i̯eștⁱ o u̯ái̯e" [!]//

și s-a dus/a lu̯at u̯áe̯a...șî táta a rămás culcát acoló p-um [k] nește znób‿dă coĉénⁱ ș-a lu̯at o̯áe̯a d-acóḷó dîn tírlă a aruncát-o̯-așá[2] după gît...ș‿s-a dus cu i̯a...în ĉimitíri̯-acóḷọ//șî s-a așezát//noi̯ atúnĉa víne táta și ne spúne/ne spúne [k] îi̯ spúne mámi/da noi̯ copʸíi̯/

"ĉe i̯e ĉe i̯éste ? ĉe ?"//

"ei̯ ! nu i̯e/un‿cîi̯ne i̯a úi̯te-te ne̯-a lu̯at o o̯ái̯e"/nu vre̯a să ne spúi̯e că i̯e lup/"un‿cîi̯ne ne̯-a lu̯at o o̯ái̯e"//

"a nái̯bī"...ʰabár ave̯ám noi̯/crede̯án‿că i̯e cîi̯ne//

s-a dus cu i̯a-n ĉimitír s-a așezát frumós ș-o mîncá ácolo//șî noi̯ nu i̯e̯rán‿dăpárte/da táta ĉe "hai̯ nnapoi̯" ĉe/"că cîi̯nili̯-ăsta" zíĉe "fáĉe rele̯" ĉe "ne múșcă"//i̯el știi̯á că i̯e lup/da nú‿ne̯ spúne̯a nóo că ne ere̯á frícă//ș-așá că...ásta i̯e/i̯el cînd o i̯a să știț ș-o arúncă după gît șî să dúĉe cu i̯a/nu ca s-o dúcă tîrîș sau̯ mai̯ știu̯ i̯o cum//

[Aceeași]

---

[1] Se referă la partea mai nouă a comunei Toporu.

[2] Gest.

i̯-a prin̯s pîn̯‿la úrmă

ui̯te̯-acú i̯e lăsá‿la noi̯ ᵘúnu kár péntru...prostíi̯/i̯e lăsát cu nevástă-sa//i̯a [k] i̯el lucrá îŋ‿gáră la báză/da cre‿că n-o să s-au̯údă.../i̯el lucre̯ază la báză-ŋ‿gáră șⁱ i̯a acásă...ave̯á tot ĉe vre̯a/că bărbátu i̯ei̯ i̯e bíne la bắză‿acoló/î...nu a lu șéfu dă báză/după șắfu dă báză i̯éste/magaziᵘonér nu știu̯ ĉe i̯e i̯el//ș-ave̯á acásă stúpī...víi̯e ᵃcúm ave̯á buto̯ái̯e cu vin...víte cu lápte̯-ave̯á știț/tot ĉe vre̯a i̯a/n-áve̯a copíl/niĉ uŋ‿copíl/ nu făĉá copíi̯//acú ĉe i̯-a venít i̯ei̯ îm‿mínte̯a i̯ei̯/ca să să-nhai̯téze cu‿únu cáre i̯e pă la frezăríi̯-acólo la...colț//s-a-nhăi̯tát cu ắla...ș-ástăzⁱ așá mî̯i̯ne̯-așá/pînă...bărbátu-so i̯-a spus ĉinevá d-acólo "úi̯te lenúța ĉe fáĉe/i̯a úi̯te...s-a-nhăi̯tát cū...ăsta dă la frezăríi̯e/cáre s-a mutát acúma"/c-a făcú‿frezăríi̯-acoló-ŋ‿colț/că i̯eu̯ kár acoló stau̯ únde i̯e ĉecu̯¹-ắla//șⁱ‿i̯el a spus-o/a tăcú‿dîŋ‿gúră i̯el/ĉe "ĕ !" ĉe "ẹ ! lúme̯a vorbéște múlte" știi̯/i̯el//ĉe să fácă i̯el ? să dúĉe la ũ‿alᵈ‿veĉín...peste drum ș‿să pitéște̯-acólo/s-a făcú‿că ple̯ácă la gáră/ș-a veńít îńapoi̯ pă áltă párte//s-a băgát acoló la ắla-ŋ‿cásă/ála ʰabár a avúd‿dă ĉe șî cum i̯e/

ĉe "taj‿dîŋ‿gúră să nu spui̯ nimíc"//

i̯a...fo̯árte frumós...gáta ăla i̯-a făcú‿semn d-acoló...că nu i̯e dăpárte dă frezăríi̯e/i̯-a făcút să să duc-acoló únde să duĉáu̯ i̯ei̯//lî̯ngă mo̯ară i̯-o feméi̯e șî ĉe cⁱ‿să duĉá‿ácoló/așá spúne i̯el//șî așá i̯éste/i̯-a prin̯s pîŋ‿la úrmă//i̯-a lu̯a‿fo̯árte frumós díra șⁱ‿s-a dus acólo la...i̯ei̯/șî i̯-a prin̯s// [ɛ] nu le̯-a făcú‿nimíca/nij‿lui̯ níĉ i̯ei̯//a veni‿frumós acásă și i̯-a spus/"tu...ĉe-z‿lipséște ? ai̯ ĉevá lipsur îŋ‿cásă/n-ai̯ dă aju̯nz‿n-ai̯ nu ști̯u ĉe ?"/

---

[1] C E C = Casa de economii și consemnațiuni.

n-a mai̯ zîz‿nimíca i̯a/că ĉe i̯ere̯á să mai̯ zícă cînd i̯a i̯ere̯á prín̯să...//fo̯árte frumós i̯-a dat...a-mpărțît/"ĉe-i̯ al tău̯ ĉe-i̯ al meu̯"/şī n-a̋ vru‿să şî le i̯a/i̯a n-a lu̯a‿nimic/le̯-a lăsát acoló că i̯a créde tot c-o priméşte/ştiț ?//ş-a plecát/i̯a//

i̯-a spus/"i̯o pă tíne nu te mai̯ poş‿suferí-n̯‿cásă niĉ um‿pic" i̯el/...i̯-a spus i̯ei̯/"dacă tu me̯-ai̯ cărát mi̯ére mi̯-ai̯ cărá‿vínu me̯-ai̯ cărát tot dîn̯‿cásă/să mănîn̯ş‿cu i̯ei̯.../păi̯ ^{h}ai̯ să fáĉi̯ să mai̯ ziĉ^{i} că..." vórba lui̯/"să faĉ^{i} aşá ĉevá da nu-s‿cărá cása-n̯‿loc să-z‿de̯a tu-i̯ dái̯ lui̯/acú cum tu-l i̯ubéş‿fo̯árte mult pă i̯el ...şi i̯el véde că i̯eşt^{i} pro̯ástă ĉe ^{i}ĉe «cáră cása mi̯-o dă mi̯e»"// şî i̯el sărácu munĉá i̯árna/vára pă la gáră...ca să strîn̯gă pentru acás//şî s-au̯ dăspărțît//

[Aceeaşi]

806. TELEORMANU̯

(com.Mîrzăneşti, jud.Teleorman)

Culegere: 1968; GG, MM, RP; transcriere: GG

lúpu ne̯-a pîndít

[S-a-ntîmplat să vină lupii la oi ?]

ĕ^{h}e^{h}ẹ́ !/tái̯că n-am pomenít//am pomenít dăr‿î...nu n-a [k] am‿văzút/cîn̯‿s-a repezít/i̯erán̯‿c-ũ‿^{u}om bătrîn/ş^{i}‿i̯o să zic că i̯ere̯ám ^{t}ă fo pái̯şpe an^{i}/dacă n-oi̯ hi foz‿mai̯ mult/...ş‿m-an‿dus îm‿pădúre̯a‿ásta la noi̯...cu ^{u}ómu ăla/...ş‿le̯-am băgát ^{u}oi̯ili-m‿pădúre// ş‿cîn̯‿să i̯eşím pă se̯ar-aşá/...la drum să i̯işím dîn ásta/dîm‿pădúre/ăla mai̯ bătrínu/[k] i̯eu̯ mai̯ la mijlócu ^{u}óilor/şî ăla-n̯‿co̯ádă/ ...cînd a venít lúpu ne̯-a pîndít/cîn̯‿s-a repezít/ăla mai̯...^{u}ómu/ bătrînu ăla ^{s}-a repezít acólo cînd a fugít ói̯li [r] cînd a fuĝít

260

ói̯ili/...o prin̯sése pă u̯ái̯e/o-ŋgîtúi̯i̯sę-ái̯iĉ la gî́t//o-ŋgîtúi̯i̯se/ ...an̯‿luᵘát-o̯-așá/a vení‿lúpu [k] a fuĝí‿lúpu/ˢ-a repezí‿şî cî́i̯ni̯/ ã‿scós-o ş-am plecát//ã‿i̯íşî‿la i̯ériş ĩŋcólo//

gavrílă rádu
ᵘóbzeşî́ĉinĉ [de ani]

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă

să lu̯a fétili̯-atúnĉa cu núntă/undę-au̯uzę́a dã cîtę-o fátă mai̯ ...că i̯e úna singură la părin̯s‿/că i̯e văzútă/că-i̯ așá/..."ʰai̯ să trimétẽ‿la ęa/că...s-o luu̯óm noi̯ dă soţíi̯e" nu așá ?//venę́a/sócri su̯ácra/ĝínerli...fapt că...făcúsem cunoştínţă cu i̯el/da venę́a ái̯a bătrî́ni să vázä cum i̯e fáta şî cum să prezíntă i̯a/să vázä ţes i̯eu̯ ĩ‿răzbói̯/ştiu̯ să scoz‿válu sau̯ nu !//i̯eu̯ atúnĉ kar avę́ã‿răzbói̯ în̯‿cás/şî ţesę́am ţesę́am dă zor/ţesę́am şⁱ‿i̯ei̯ să ui̯tá/să ui̯tá la mínə şⁱ‿i̯eu̯ ziĉám/"e ! să nu...i̯eu̯ am să ui̯t tindéi̯ka nepúsă cu vórbili̯-ástęa"//trebúi̯e să muţⁱ tindéka la pî́n̯ză coló//c-a mai̯ fost úna‿așa/cînd i̯-a vení‿peţitóri/i̯a‿a ui̯tá‿să mai̯ múte tindéka‿au̯úzⁱ ?//ă ţesú‿cu tindéka ă ţesút/a ţesút ã-şîrát//da ăla a zis/

"avę́am o i̯ápą ş-o strigám: pᵗręó tindéka/pᵗró tindéka !"/tot ca să priĉápă fáta//i̯a n-a priĉepúd‿dălóc//ălęó/ã-şîrát i̯a la pî́n̯ză ã-şîrá‿cît a sta‿peţitóri//i̯ei̯ a i̯işî‿d-acólo ş-a zis/

"noi̯ n-o luu̯óm p-ásta/cⁱ‿i̯a dacⁱ‿i̯erę́a fátă dăştę́aptă/nũ-şîrá tindéka pă sul/şî-j‿da sę́ama s-o...õ-fiĝá-m‿pî́n̯zą"//

ziĉe..."ĉe să-i̯ fáĉem noi̯ ?/ba o s-o luu̯óm"//

„n-ó luᵘóm"/a zis bătrî́ni/"nó luᵘóm"//

i̯-a spus mă-sa ĉe "să ştii̯ că nu fáĉim nimic/că úi̯te tindéka undę-ai̯ lăsát-o̯//ʰai̯ să tăi̯ém pî́n̯za‿asta d-aĉí că poáte..."//

"i̯étă ęa !/să tai̯ pî́n̯za i̯eu̯ s-o arz ? cîte băşî́nⁱ an‿tras i̯eu̯ pînă cînd an‿ţesút-o !//fír-ar ai̯ i̯áca cui̯ să fíi̯e !/cîte pîrţurⁱ an‿tras să dau̯ cu vătála şⁱ‿să ţes//dúcă-să i̯áca cui̯ să să dúcă !"...fáta a zis/"nu/nu-m trébui̯e sâ mai̯ vyíi̯e/nu !"//

s-au̯ dus o̯ámeni/n-a mai̯ vení‿nij‿ĝinerⁱli/n-a mai̯ vení‿s-a termená‿cu i̯a/cu pî̃za...ᵃ‿termenát//

la úrmă i̯eu̯ vă spusei̯ cu pî̯nza mȩa/merĝá strúnă şî ţesȩám/dă fápᵗ‿că-m plăĉá ĝinerli cî̃‿m-aŋ‿căsătorid‿dă dóᵘozeşidoi̯ dă anⁱ/ măre c-atît m-avȩá máma p-a dîntî́i̯/

ĉa "lásă mámă s‿te ţiu̯ tréi̯zéj‿dă anⁱ/trei̯zej‿dă anⁱ c-atîta am/nú ma-ndúr să te dau̯"//

a ţinút táte núnta pî̀ná la únsprezéĉe no̯áptȩa a ţinú‿núnta nu-i̯ da drúmu//nȩ-aŋ‿cununát pă la mi̯ézu nópţi-m‿bisérică/şî da la vyin/şî scotȩá cu...cu védrilⁱ‿la lúme/că nu să-ndurá ca să mă dȩa...nú//cînd am plecá‿plîngá...párcă plîngê dîpă mort/aşá plîngá dă mine//

dóbra drái̯ne dincă
şaptezeşⁱşápte dă anⁱ

cînd a fost d-a fuĝít lúmȩa

a fost acás la părínţⁱ/ş-a zis părínţi/áre să vʸíi̯e ũ‿zgómot/ "să ştiţ că va [k] vʸine ũ‿zgómot"//

"ĉe zgómot ?"

"vyíne studénţi//studénţi/mérĝe la boi̯érⁱ...ca să dȩa foc/şî ne i̯a şî pă noi̯...împreu̯ună"//

tátȩ-al meu̯ zise [k] veníră la úşă/au̯uzírăm dú‿du‿du‿dù/i̯eu̯ i̯intrai̯ îŋ‿cásă//dẵ ᵘúşă/bū ! bū ! bu !/la úşă/nȩ-a crăpát úşa/ úşă/tablii̯...dîn afárᵃ̆//ⁱişî táte/

"ĉe ?"

262

"ʰai̯ să mérĝem/...să mérgẽ‿la boi̯érⁱ [r] mérĝẽ‿la boi̯érⁱ/ foc !"/foc vorb-áe̯a/foc în tătărime dat...cum a zis ăla/pîn‿țáră aruŋcát//foc !/să-mbrăcă biétu táte/să ᶠăcú/plecá cu i̯ei̯ acoló// noi̯ țipám p-acoló/că să duc la mu̯árte/să de̯a foc//s-a dus acoló/ a spart úșîli/magaziii̯ili̯...//le̯-a spart/a i̯intrát a lu̯uá‿grîu/i̯-a dat focᶜ/i̯-a dat foc la grîu̯/a da‿la magazii̯e̯ foc/ĉe să vezⁱ ?/ă‿ lu̯a‿șⁱ‿i̯eu̯ o úșă‿spáte/m-an‿dus șⁱ‿i̯eu̯/ă‿lu̯at o úșă‿spáte/fúĝam cu i̯a acás//cî‿mă văzú mắma/...sărắca/

"ĉe̯-ai̯ făcút cu i̯a dă ĉe̯-ai̯ lu̯át-ō ?/că ne dúĉe șî ne le̯ágă/ ne omo̯áră//să vezⁱ cum áre̯ să-i̯ bátă la úrmă/să vezⁱ"//

i̯eu̯ mă duc/duc úșa să o duc pă gîrlă/o i̯au̯ la [k] i̯ár la spináre̯/ave̯ám ũ‿zăbún frumós/c-așá să purtá atũj‿dă tarpidán/l-am‿ făcú‿praf cu u̯ușa‿ái̯a//mă duc ș‿la [k] o arúŋk [!][1] în‿gîrlă//"na dú-te úșă...dăcît să ne bátă pă noi̯ sâ ne umo̯áre"/...sunt álți cáre știi̯ asistá să vázá cáre dă foc/cáre púne mîna/care...a văzút//am aruŋcát-u̯-acólo̯//să potolí bi̯átă mámă//i̯ar/i̯u̯ i̯ár mă duséi̯/nu-m̃ vene̯á să stau̯//vyiu̯ c-o mătură dă măturát/plină dă mi̯ére/dă mi̯ére mătura‿áe̯a ve̯nisem cu̯-ea acásă/să ține̯á mi̯ére̯a după minⁱ//

mắma/"dă únde̯-o mai̯ lu̯aș fa ?!"

"ᵒ lu̯ai̯ dă la dómnu e̯ane dă coló/nu trebúi̯e să măturắm ?"

"ole̯ó !/arúŋc-õ‿sóbă mám-arúŋc-õ‿sóbă" [ɛ] ŋ‿cuptór/c-așá să zîĉá‿atũș‿sóbă..."arúŋc-õ‿sóbă mámă să árză/...fir-ar a nai̯bi dă mắtură"//

vezⁱ ?/táte̯-al mi̯eu̯/dacă s-a dus táte n-ắ pus mîna/...nu l-a văzú‿niminⁱ c-a pus mîna táte//nú/a stătút táte ș‿să...pă únde̯-o fhi putú‿ș-i̯el/i̯el n-a dat/niș‿foc n-a pus niș‿mă [k] ca să ĉocăne să de̯ắ‿ușⁱ sau̯ nú/șî pă táte nú l-a lu̯at să-l bátă...nú/i̯el a scăpá‿dîn tot satu̯/pă táte nú l-a lu̯at că șî nu l-a văzút/c-ave̯á álţi carē pînde̯á să vázā cáre dĩ‿sat púne mîną şî dă foc//şî tátẹ-a scâpád‿nebătū́t//şĩ‿zîĉá máma/

---

[1] Rîsul subiectului a fost provocat de asistență.

"vez^{i} ?/dacă ţine̯ái̯ ai̯^{a} úşa‿ái̯a fír-ar al nắi̯bi ş‿cu áe^{a}/vene̯á úi̯te şî ne controlá p-ai̯íĉa/şî te lúu̯á şî te băte̯á/că i̯o te spune̯ám pă tíne"//

că-i̯ lunĝá jos/îi̯ pune̯á şî-i̯ băte̯á‿acoló-i̯ băte̯á-i̯ băte̯á-i̯ băte̯á/pînă cînd îi̯ lăsá m^{u}ōrţ^{i}...îi̯ lăsá morţ^{i}/aşá am au̯uzî́d‿da n-am fost să-i̯ văz/da aşá‿am au̯uzí‿pă ĉíne i̯-a lu̯at//i̯-a fost întĩzînd ş^{i}‿foz‿bătînd acoló/şî la úrmă...s-a potolí‿fōcu/s-a potolít//a ars tot/a da‿şî la pătúle/şî la grîu̯ ş‿la tot tot tot//

[Aceaşi]

s-a-ntîmplát o nenoroĉire

ziĉám că nú i̯au̯ băi̯á‿neliberát...nu/pînă nu ş-o faĉe̯-armáta// ş‿dácă/ş‿n-am avú‿noróc/...n-am avút/ā‿rămás cu doi̯ cop^{h}íi̯// s-a-ntîmplát o nenoroĉíre şî l-a-mpuşcát...stînd într-o cámeră/ cũ‿sîntém noi̯/liberát/dad‿drúmu acásă/să víi̯e/...să termẹnáse cu războ̯i̯u ştii̯ ? să termenásẹ/ş-a fost i̯árną/ş-a fost tóţ^{i} adunáţ^{i} úi̯te camarázi-ntr-o cámeră//ş-a fos‿spunînd i̯el/...c-a fost ũ‿^{u}om d-ai̯íĉa dîm‿pi̯éle̯a máre[1]/a fost acólo ş-a fost ascultín/

zíĉe "i̯éu̯"/a fos‿spunîn‿la camarázi̯-ăi̯lálţ^{i} "am o̯ fátă ş-um‿băi̯át//fáta mi̯-e ĉa mai̯ máre/şî băi̯átu mi̯-e ĉe‿mai̯ mĩc/şî sper să mă duc ş-i̯éu̯ acás/c-acú m-ā‿liberát"//ş-i̯el a lu̯at ũ‿rîvorvér/ dă la ọ‿refuĝii̯át/l-a cumpărát/să v^{y}íi̯e cu i̯el acás//mo̯árte̯a ş-a cumpărát-o̯//n-ā ştiu̯út únde áre-ncărcătū́ra/...a foz‿d-ále̯a au̯utomátîli/şî ^{d}acă ştiţ a fost aşá-m‿pi̯ez spre buzunár/şî cînd a... cînd a da‿să-l...l-ā clănţăní/l-ā clănţăní‿cu ăe̯a/l-ā clănţăní‿

---

[1] Numele vechi al satului Teleormanu era Pielea.

261

cu̯-ắe̯a/nu s-a putú să...//cîn̯ să-l/să-l slobo̯áde s^{î} bắĝe̯-ai̯íĉi-~~ṣa-m~~ buzunár/drept la máțe l-a...s-a slobozít în̄ máțili lui̯/ș...a trắi̯íd doo̯șpátru dă u̯áre̯/cum i̯e d-acú [k] dă dise̯ára pînă mî́i̯ni diminе̯áță//ș-a povestít i̯el tot/că i̯e dîm pi̯éle̯a/șî i̯e...dumítru pópa/ș-áre doi̯ copiláș/le̯-a spus la ái̯a ca să ștíi̯e/știi̯ ?//ő́f șî noi̯ trắĝám nădéjde că v^{y}íne/că v^{y}íne/púne̯ám cop^{h}íi̯i̯/"rugáțî-vâ mámă/rugáțî-vă să v^{y}íi̯e șî tát-to"//șî cînd au̯uzín̯ că-i̯ v^{y}íne ^{i}istráctu că pópa dumítru s-a-mpușcát/sí̋n̯gur/...sin̯gurḗl/da//

[Aceeași]

cínipa

să púne̯á așá: arái̯/te dú̂ĉe̯ai̯ o sămănái̯/o grăpái̯/pă úrmă i̯a să fắĉá/s-alegấ áe̯a dă vára dĩ áe̯a dă to̯ámnă//o culeĝe̯ai̯ întî́i̯ p-ái̯a/ o băgái̯ la ápă s să tope̯ásca//o top^{h}i̯ám/vene̯ám acás//o tocám/o púne̯á să ^{u}uscá/bíne ca să f^{h}íi̯e s-o pos s-o toĉ^{i}/cū tocătóru/sau̯ cu săcúre̯a sau̯...c^{u} care ĉe̯-ave̯á//o tocám/ne canone̯ám/la úrmă a-ve̯ám úițe̯-o...să numiá...noi̯ ziĉám î la carē ave̯á-n̯fundătúr^{i}/șî p-o în̯fundătúră d-a^{ea}/o méli [k] o...dam uițe̯-așá cu fui̯o̯árle̯-á-le̯a pă i̯a//dam dá̋m/pînă să fărîmá pîzdări̯i̯a áe̯a dă nu mai̯ i̯erá dălóg dălóc//la úrmă treĉá la mélițá cu i̯a//mélița o tocá mărū́ mărū́/mărū́ mărúnt/trăĝe̯ám dîn î fui̯ór/mélița...merĝá/co̯ále̯a curá jos pîzdări̯i̯a/o dam pă e̯a/o făĉám dă nu ma ave̯á ní̋ĉ o pîzdări̯i̯e-n e̯ā fui̯ór frumós//le̯ făĉám bine colác/făĉán̯ colái̯ dă cînipă mar^{i} lîn̯gă noi̯/la ^{u}úrmă dúpă ĉe̯-o termenám/lu̯am dăracu̯/...dăracu cu fui̯óru/trấĝe-i̯ trấĝe-i̯/pute̯ai̯ nú̋ pute̯ái̯/trấĝe-i̯ cu [ɛ] cu̯-ắla c^{u} fui̯óru cît to̯áte zil^{i}li să traj^{i} cu mîna̯//făĉe̯an̯ cai̯er... dup-a^{ea}//la úrmă/^{tu}pă ĉe termenám/pune̯ám îm̯ furcă...cai̯eru̯...să

---

1 Gest cu mîna, arătînd cum lovește fuiorul de lemn pentru a înlătura puzderia de pe el.

toárĉem/fáĉem saĉ^{i}/să fáĉẽ‿saltéle/să fáĉem î...ba áre lúcrur^{i} feméi̯ili şî dîm‿pátur^{i} cáre‿éste dă cînipă/lucráte dă mînă/şî dă tr^{u}on am‿văzút aláltăi̯er^{i} la o bábă cáre s-a prăpădít...lucrátă dă mînă/cu bumbác amesticát//

[Aceeaşi]

mălái̯

p^{î}ă !/mălá^{i}ĕ n-am mai̯ făcú‿ş-aş mîncă/şî n-ar^{e}‿ĉin^{i}‿să mi-l fácă...//créde-mă că nu-l nimerẹám dúlĉe ňẹam//i̯e o cúscră a nọástră/cîn‿ţi̯-o fáĉe mălái̯u̯ nu poĉ s^{î}‿te sátur^{i} dă i̯el bre//parcă-i̯ púne zahăr în i̯el//

[Cum se face mălaiul ?]

cum ? îl fhérb^{i} pîsátu̯-ăla [k] f^{h}i̯er^{i}‿mălái̯u/améstiĉ‿i făi̯ina coló nu [k] mălái̯u-n‿copái̯e/pui̯ dăsúpra mălái̯ului̯ făi̯ínă/ĉern^{i}/ da nú múltă răụ/...ca doi̯ pumn^{i}//la ^{u}úrmă/pîsátu-l fhérb^{i} pînă p^{h}i̯ére spúmà/să rọşăştẹ i̯el pă foc/îl pui̯ arzíntẹ-acúma cîn‿vyíi̯ la copái̯e/torn^{i} pîsátu/în‿î copái̯e şî úi̯ţẹ-aşá[1] c^{u}‿făcăléţu̯/ui̯ţẹ-aşá/núma‿aşá[1] cu făcăléţu‿ui̯ţe/numa‿aşá/núma‿aşá...^{cu}‿făcăléţu/améstiĉ tot‿tot‿tot‿tót/la úrmă-l mai̯ i̯ei̯ ş-aşá/îl mai̯ dai̯ ş-aşá[1]/ pînă cîn‿să fáĉe i̯el/dă-l pos‿să-l dai̯ d-a dúra/...mălái̯u ăla/ pînă cînd/...la úrmă-l ^{i}ei̯/d-acoló/îl pui̯ îm‿vas care-l coĉ^{i}/ l-învălej^{i}‿bine să nu răĉáscă i̯el că nu mai̯ i̯e dúlĉe/da ^{u}unĝ^{i} vásu̯-ăla care-l pui̯/l‿unĝ^{i}/că să lipéşte dacă nu-l unĝ^{i}/l‿^{u}unj^{i} biné/şî pui̯ mălái̯/aşá nu mai̯ úmbli la i̯el să tă mai̯ murdăréş^{i}‿la ^{u}úrmă/la ^{u}úrmă dor faĉ făi̯ínă/şî-l pui̯...cum îl pui̯/nu mai̯ pui̯ déĝetil^{i} şî-l spoi̯éş^{i}‿cu făi̯ínă pă dăsúpra să fhíi̯e frumós/că să nu-l laş^{i} aşá/mălái̯u mălái̯...sémplu̯/da dácă i̯e şi i̯el spo^{i}ít cu...

---

[1] Gest: mestecă mălaiul în toate direcţiile.

făi̯ína‿ái̯a/parc-ar fʰi o ázimă dă pî́i̯ne//şî mănînĉ şî bei̯ la ápă̄ ...créde-mă dácă nu//

[Aceeaşi]

bumbác

púneam‿î...trei̯ pogoáne̮/...pátru̯-adică dóo ʰectáre puneám dă bumbác/...vᵉneá̯‿şî făĉám ᵘogóru dă toámna [k] dă vára cu tractóru/...d-aĉí dup-ái̯a-l pregăteám îl grăpám/ş‿dup-áea puneán‿cū ...cu plúgu/-adică álţi puneá cu sămănătórili/dá‿noi̯ îl puneán‿cu plúgu//şî...dup-áea/după ĉe-l puneám/după ĉe răsăreá/îl luá‿la sápă/dĕpínde după [k] dă trei̯ orⁱ/dă pátru ᵘorⁱ/ᵗᵘpă cum i̯erá tímpu dă̄...ploi̯ós//ş‿pă úrmă- nĉépeam să-l rărím/ba cu...ba-l... şî-l cîrneám/...îi̯ rupeám‿î vî́rfurⁱli ca să nu mai̯ fácă ái̯a gogóşⁱ múlte/că dácă făĉá gugóş múlte veneá şî-l apucá l-apúᵍá i̯árna/nē...necópt//ş‿p-úrmă ⁱintrám î‿i̯el şî-l adunám/pă categorii̯/categorii̯a-ntîi̯a/categorii̯a á‿dóua/a trei̯a...

[Dar de unde ştiaţi cînd să-l adunaţi ?]

păi̯ înĉepeá să plĕzneáscă gogóşili̯...plézneá gogóşîli/d-aĉí l-adunám//luán‿goguáşa cu mîna/şⁱ...şî-l luuám‿î dîn‿cut-aşá dîn‿cutí-l‿luam [r] l‿luam//şⁱ‿p-úrmă-l băgán‿lă cámeră răcoroásⁱ‿ca să nu să-nĉî́ză/ba-l dam şî la suáre/...dam şî puţín la suáre ca să nū...să [k] că i̯erá pî‿i̯el cînd l-adunắ/l-adunám şî mai̯ trîndáv/mai̯ ᵘud/şî l-adunám/îl puneám la suáre de-l‿î ᵘuscám niţél/j‿d-aĉí-l băgám la cámeră//ş‿dup-áea-l duĉeám la...únde să primeá i̯el//

máneá catríş

pátruştrei̯ [de ani]

aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă

[Mama a murit demult ?]

dămúlt/áre...ĉíșpe an^{i}/în ĉizeș^{i}ĉínĉ//

[Cum s-a întîmplat ?]

úi̯tă tot așá stîn‿dă vórbă/i̯erám i̯eu̯ ș‿cu soțíi̯a...șî/tímpu dîpă másă/ásta/i̯-a spus‿î/

ĉe "tu pînă cînd mai̯ cos i̯eu̯" ĉe "cămáj ‿d-astea"/ĉe "să... tí‿duș‿să faĉ‿ī mîŋcáre/pentru copíi̯ dă diseáră/să mîŋcám șî noi̯"//
ĉe "șî..."//

stîn‿dă vórbă/i̯eu̯ tamán ĉă‿să...am néște sorg pus cum‿ĭĉem noi̯ tătár/nai̯inte să punéa/ș^{î}...l-a pus p-ála șī...dacă l-a pus‿î/m-an‿dus să-l rîcîi̯/că făĉá [k] îl rîcîi̯á‿ș‿p-ăla-i̯ lu̯am sămînța/îl tăi̯ám pă cadigorii̯ așá cît i̯erá dă máre/dă-l‿î făĉán‿tot așá c-uŋ‿fel dă balót/șî-l duĉá‿ș‿p-ála//șî rîcîi̯índ i̯ó‿acólo/auúz ^{că} mă kámă soțíi̯a/

ĉe "vin că vin‿îŋcoáĉ" ĉícă..."mămica" ĉe "^{i}e căzútă" ĉe//

cîn‿m-am dus acólo/aŋ‿găs^{î}t-o trîntítă/căzútă jos//strígă la‿ea/strígă/ĉe să mai̯...strîĝ ?//ș-a durát fō...săptămînă dă zíle//
aŋ‿kemát/...dacă am trei̯ fraz‿la bucuréșt^{i}/i̯-am anunțá‿p-ăi̯a/a veni‿cu dóctoru d-acólo dă la bucuréșt^{i}/a venít/...făcút ^{i}ijécți-a căzút în nē...nesimțíre//

[Același]

cása

să-ntîmplă/úi̯te cum i̯e cása‿ásta/ásta d-ai̯íĉ i̯e făcútă dă... pai̯ántă/cúm ziĉem noi̯//

[Cum e făcută ?]

fáĉeŋ groph/...dă ^{u}óbzèĉ dă ĉentiméntre̯-adînĉíme/dăpínde dă cum ^{i}e şî pămíntu̯/dacă ^{i}e pămîntu mai̯ slab/mérĝe mai̯ i ma adîŋc/ĩ jos/mérĝe ş la um métru//ş dup-ái̯a vin^{i} şî-i̯ îŋgrop [k] fáĉeŋ grópili/îŋgropám pári/bulúmáĉ/^{c}úm zíĉem noi̯/şî dup-ái̯a venĩ şî-i̯ púnem ^{tu}pă ĉe-i̯ îŋgropắ/îi̯ púnem grĩzili/după grĩz^{i} îi̯ báte şî fáĉe căpri^{u}ore̯ála/după căpri^{u}ore̯álă õ-vălím ^{u}or cu ţíglă/^{u}or cu fi̯er/...j dup-ái̯a-nĉépem cu lipítu̯/d-o lipím//^{u}udám pămîntu/...^{tu}pă ĉe-l udắm faj [k] băgắm pái̯e-n i̯el ca să să léĝe...cu pái̯e/pă ^{u}úrmă fáĉem cocolu̯áşe/ş^{î} băgắm cocólo̯áşe prîŋ gard/...şî dăm dó^{u}o lipitúr^{i}/úna i̯-o dăm mai̯ îŋ gro̯ásă/ş p-a dóu̯a i̯-ũ dăm mai̯ i supţíre̯//ş pă úrmă/dăpínde/úni ^{u}o...téŋcui̯e cu pămînt/álţi̯-o téŋcu^{i}e cu var ş cu ĉiment pă dînáu̯ [k] pă dînafáră/d-aĉílē víne şî-i̯ fáĉe ĉubucăre̯ála pă sus/...pă sus/d-aĉí víne ş-o...stropéşte/dā difer^{i}te culórī...vérde/cremá/cu/cum le pláĉe̯//d-aĉí să fáĉe j dă cărămídă/...cũm ^{i}e ásta i̯e făcútă dă pai̯énte̯//

dă cărămídă víne şî fáĉe şanţ tot aşá la adînĉíme dă...treizèj^{i}/dă pátruj dă ĉentimétri̯-adînĉíme/larg dă dóu̯uz j dă...ĉentimétri̯/trei̯zèĉ/...víne şî-i̯ to̯árnă ĉíment//túpă ĉímentu̯-ăl-adi^{c}ă după ĉe-l to̯árnă/víne şî-l ĩ...dúpă ĉe să-ŋkágă/^{du}p-o săptămînă dóo dă zíle/víne şî-l ĩ fáĉe vez/...^{î}ĉépe cu zídu/cũ cărămida/...tot aşá pînă...cîd vre̯a s-o̯ fácă dă...náltă dă...//ş p-úrmă tot aşa/vă spusei̯ îş fáĉe cărămí [k] púne grĩz^{i}/púne...//

[Acelaşi]

veni̯ cu fáta

[Ce-aţi făcut azi ?]

ástăz ĉe să ?/ástăz mă pomeníi̯ cũ...ástăz c-un ĩ ^{u}om/..."mă catríşe/bă catríşe !"//

zíc "ĉíne̯-ú‿mai̯ f^{h}í mă"/zic//cîn‿î únu-i̯ zîĉem ne̯a ilíi̯e ĉernát//

"ĉe mă ne̯a‿ilíi̯e ?"/

ĉe "únde ai̯ fáta ?"/ĉe//

zíc "fáta o am la grădínă"//

"păi̯" ĉe "o kámă pîn̦‿la şco̯álă̦" ĉe̦//

"păi̯ pentru ĉe ?"/

ĉe "nú şti̯u" ĉe̦/

cĩ‿mă ^{du}séi̯ aĉíi̯a/găsíi̯ pă do̯ámna míra...afáră/

zic "búnă zíu̯a do̯ámnă"/

"búnă zíu̯a"//

zic "de ĉe kémă fáta‿ai̯íĉa ?"/

zíĉe...ĉe "nú şti̯u" ĉe-"ntre̯abă prĕşădíntili"//

^{tre}bái̯ preşedíntili/..."tọvár^{ă}ş‿prejăd^{i}ínte̯-aşá‿aşá"//

ĉe "dú-te dúpă...după e̯a" ĉe̦//

"păi̯" z^{i}c "i̯e tómna la mă̦rzănéş‿fáta" zic..."la grădínă̦"//

"dú-te după e̯a/ş‿spúne-i̯ să víi̯e-n̦co̯áĉ"/‿ĉe̦//

mă d^{u}séi̯ d-acólo/şî acólo găsíi̯ tecniĉíi̯ánu cáre sunt lă̄ róşii̯/acólọ ^{i}e/fáta me̯a i̯e la róşii̯/...pentrū semînţiér† adícă̦ pentru dă i̯a...pîn-acúma n-au̯ avút...cu ĉeapéu̯u ' ásta//v^{i}ne şi púne róşii̯li/ş‿tup-ái̯a̦ víne şî [ɛ] lē i̯ā polénu cum/...i̯a ştíi̯e mai̯ bín†‿să spúi̯e...spúne/şî...mă dúséi̯ acólo ş^{î}‿nú vru să ^{u}o... s-o-n̦voi̯áscă̦//

ĉe "fără bon noi̯ nu..!"//

d-aĉí găsíi̯ [k] veníi̯ ai̯íĉa şî-i̯ spuséi̯ i̯ar továrîşu̦ preşedínte/mérse dómnu i̯iu̯ón/jan c^{u}‿motoĉicléta cu...míne/fuséi̯ şî fuséi̯ acólọ‿la i̯el/şî veníi̯ cu fáta cu motoĉigléta̦//

[Acelaşi]

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

270

sîntém la róşii̯ acúşa

sîntém la róşii̯ acúşa [la CAP] noi̯ acúşa [ɛ] róşii̯ care sînt‿î...sîn‿dóᵘo sói̯urⁱ/mámă şᶦ̂‿tátă/dă la tat-adunắm floricélili álẹa/le lu̯ắm‿î...ᵗ-álẹa/staminili̯-álẹa gálbẹnili/le púnem la ᵘ̂us-cát/şᶦ̂‿cum ⁱ̂e mî́i̯ne dă diminẹ́aţă ne dúĉem mai̯ dîn tímp/la şápte-n-ĉépe‿lúcru̯/ne dúĉem dă la ĉínĉ/pîn‿n‿dóᵘo ᵘ̂óre le bátẹm//să fáĉe prắf/le púnem îm‿pⁱpéte d-álẹa micíli/nᵉ‿dᵘĉé‿acólo pă rîŋ‿cᶦ̂n‿ajúnĝẹm la rîndurlẹ-álẹa/róşii̯ dă sᵘ̂ói̯ mámă/să i̯a...álẹa/staminilẹ-álẹa/şᶦ̂‿cu...o frúzu̯ [k] le lu̯ắm staminili/rămîne pistílu̯-ă-la micu/[k] pistílu̯-ăla súpţirélu/şî-i̯ rúpem o foi̯íţă să să cunọáscă cîŋ‿vʸíne contrólu că ⁱ̂e castrátẹ//şî pistílu̯-ăla-l púnem îm‿praf/îm‿práfu̯-ăla-l băgắm m‿praf/şî să numéşte róşii̯ polenizátẹ//

mánẹa i̯ulíca
ᵘ̂óptisprezéĉe [ani]

[Ce a făcut subiectul ieri şi azi]

i̯erⁱ/cîn‿m-ã‿sculád‿de diminẹáţă/a murít‿î o bábă acólo la noi̯/şi mi̯-a dad‿mii̯e ápele să i̯i le car//şi m-ã [k] trébui̯e să te scol‿dă diminẹáţă/pînă nu răsáre su̯árele/ca să-i̯ car ápẹli//şi m-ã‿ŝculád‿de diminẹáţă/am‿î cărát ápili/la úrmă mi lẹ-am‿î mi̯-am dus cánili̯-acólo-n odái̯e/şi mi̯-ã lu̯aᵈ‿nui̯elúşili/lẹ-am [k] am însemnát ápili cu nişte crestúşurⁱ/şi lẹ-am dus şí pă‿ele la loc//la úrmă/m-am spălát pe ᵘ̂ok/la úrmă am mîŋcát/după ĉe am mîŋcát m-ã‿jucá‿puţín/şi la úrm-am ajutát-o pĕ [ɛ] măi̯íca mẹa/la mîŋcáre//după ĉe am ajutát-o/i̯a fắcá [k] o pusése [ɛ] pusése mîŋcárẹa la foc/şi i̯eu̯ mă jucám//după ĉe a făcút mîŋcárẹa/a veni‿

și mămíca de la cîmp/și tătícu/și am mîŋcát//după ĉe am mîŋcát/aŋ‿sta‿puțín/m-aŋ‿culcát/după ĉe m-am‿î...m-aŋ‿sculát/m-ã‿spălát pe ᵘ̑ok/la úrmă m-am dus șī [k] la drum/că la noi̯ la [ɛ] acólo pe ʰúlițā/se strîŋg feméi̯ la drum//cînd i̯e sărbătoáre/vine fără lúcru și ș̌áde la vórbă/cînd‿ī nu i̯e sărbătoáre/víne cu lúcru//și m-an‿dus șⁱ‿i̯eu̯ acólo și șădeám//m-am dus la úrmă/c-avém ũ‿i̯épure/m-an‿dus și spuneá o feméi̯e c-áre și i̯a ũ‿i̯épure/și zíĉe "mănîŋcă coĉénⁱ/...sfeclă"/și m-an‿dus i̯o și-ã‿lu̯at i̯épurⁱli nóstru dă cásă/șⁱ‿l-an‿dus acólo//m-a mușcád‿dă...dă déĝet/da nú să cunoáște//și la úrmă/m-an‿dus cu i̯el îndărắt acólo-ŋ‿cúșcă/șⁱ‿m-an‿dus i̯ár la drum//am mai̯ sta‿puțín/și-a veni‿seára//la ᵘ̑úrmă m-an‿dus i̯ár d-am mîŋcát/[k] m-ã‿spălát pă mîi̯nⁱ/la ᵘ̑urm-am mîŋcát/am sta‿puțín la televizór/șⁱ‿la úrmă m-aŋ‿culcát//

dimineáța i̯ár m-ã‿sculát/aŋ‿cărát ápele/șī mă duséșem az dă dimineáță la grădínă/acólo la noi̯/că mi̯-a spus tátă-máre că...să tencui̯ască cása cū var/...și m-an‿dus ca sâ-i̯ ajút//și...cînd ã‿stat i̯eu̯ acólo/a veníd‿dómnu i̯iu̯ón/și mi̯-a spus/ca să víu̯ ai̯íj‿la școálă//i̯eu̯ m-an‿dus cu mămíca acásă/m-ã‿spălát/m-am îmbrăcát/și-am‿venít ai̯íĉ//

kiriĉeánu i eléna
úŋsprezeĉe anⁱ

carⁱ ápili

după ĉe mu̯áre mórtu/ạ feméi̯a carē i̯ē acólo cū...bába sau̯ cu ĉe i̯e/cúmpără dóo cánę/...nu d-álea mícili/d-álea márⁱli̯//și după ĉe mu̯áre mórtu dă să dúĉe cu ⁱ̑el pă drum să-l dúcă la gru̯ápă/fáta carē i̯-a spus feméi̯a ca să cáre ápeli/să dúĉe [k] îi̯ dă cắnili álte feméi̯ carę-a rîmás acólo/îi̯ dă cánili/dacă áre fîntînă-n ᵘobór să dúĉe şi scǫáte ápă/dúĉe la mort ᵘo dátă/ápă/cu amîndóo‿cánili/dúĉe şí la uṇ‿veĉín/şí dúĉe şí la‿ęa//la ᵘúrmă lásă cánili la‿ęa//la úrmă după ĉē plęácă cū mórtu/îl dúĉe la grǫápă/tu stai̯ //şi în‿fii̯ecáre diminęáță/lúnęa/márțęa/miércuręa/car‿cîtē pátru ápe/şí jói̯a şí símbăta/car‿cîte şáse ápe/şi dumínica nu car‿níĉ o ápă/ⁱeştⁱ líberă dumínica//

şī la úrmă cînd fáĉe şase săptămînⁱ/carⁱ ápili şi diminęáța‿ái̯a/la ᵘúrmă te duşⁱ‿cū ápa‿acólo la m [k] únde murise mórtu/şi ...la ᵘúrmă ī fáĉe pománă/te dúĉⁱ-acólo/îz‿dă şi ții̯-o cánă din‿carē [k] cu carę-ai̯ cărát ápili/îz‿dă o cánă d-ái̯a mai̯ mica/şi la ᵘúrmă îz‿dă...dacă car‿trei̯ ápe-z‿dă ĉizáȷⁱ‿dă lei̯/dacā car‿trii̯ ápe-z‿dă mai̯ puțín/după cum....spui̯.

[Ce înseamnă trei sau patru ape ?]

dacā duĉ‿i/avém cîte dóᵘo cáne/şi duşⁱ‿la uṇ‿veĉín/trébui̯e să duj‿dă dóu̯o‿ᵘor‿ca să-i̯ úmpli gălęáta...dă dóᵘo ᵘor/şi la noi̯ tod‿dă dóᵘo ᵘorⁱ/şi să fáĉe dă pátru ᵘorⁱ//

[Aceeaşi]

807. ȚIGĂNEŞTI [ALR I, 900]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

ánu nóu̯u‿sᵘte şápte

úi̯te cum s-a-ntîmplát: i̯erá um‿propii̯etár ai̯íĉa/vizaví ai̯íĉa/piste ríu̯//şí fii̯índ propii̯etáru̯-acólęà...şí să-ntîmplē‿ziu̯-áęa cⁱ‿sâ-i̯ vii̯e ū [k] níştę vagǫáne cu boi̯ dă la crai̯óva/că‿d-acólo i̯erá/nu i̯erá d-ai̯íĉ// [...] i̯el a mer‿la gárⁱ//dac-a merz‿

la gáră/știi̯án͜ câ-i̯ acólo̧//dac-am mérs acól͜ la gáră/dă-i̯ bătái̯e[1]/ dă-l cu...púne-l jos/dói̯ am omorît acól͜ s-à termⁱnát//dúpă ĉe̦-an͜ termínát/...am̦͜ vení/vére s-a kitít propii̯etári care̦-a [ɛ] fᵘost/ s-a-mbrăcát î͜ hái̯ni militári̯ ș-a vinít ș͜ s-a pus cu bătăi̯li pă noi̯//...bătái̯ĕ ĉe ! ne̦-a lu̯a ș͜ ne̦-a dus la͜ ale̦csándrⁱᵃ͜ ne̦-a băgát îm͜ béĉur͜ cú͜ ápă/șⁱ͜ dúpă ĉe ne̦-a lu̯a͜ d-acólo/ne̦-a dúz͜ la túrnú-măgurele/ne̦-a-n̦kís acólo/îm̦͜ fíne/pede̦ápsă/ĉa mai̯ marⁱ͜ pede̦áps-an̦͜ traz// [...]

s-a puz͜ jandármi pă noi̯...pîn͜ to̦áte părțîlⁱ͜ dă ne̦-a [r] ne̦-a zăpăĉít//i̯ere̦á um͜ propii̯etár ai̯íĉe̦a...cap[2]/ave̦á cúrte̦-ai̯íĉ [...] și i̯eu̯ atúnĉa dă̦ cîteva zile/cîntám c-un̦͜ flúi̯er...ș-am formát un̦͜ cîntec:

fo̦ái̯e vérde trei̯ foi̯ láte/
ánu nóu̯u͜ sᵘte șápte/
dắ la mic și pî͜ la máre/
s-a făcú͜ revóltă͜ țarⁱᵃ/
pă ĉi̯ocói̯ să ți-i̯ ᵘomo̦áre̦//

cîntînd i̯eu̯ se̦ára/cînd ⁱișe̦ám/la [k] cî͜ să potole̦áu̯ cu̯-ăi̯a/ i̯el ascultá//

"mă !"/ĉe "púnez͜ mîna p-ăla mă//a lu cutáre [...]omorîțî-l mă/c-ăla...cît sînĝe rău̯ îm̦͜ faĉe mii̯e"/sĉe propii̯etáru̯-ăsta cap// și i̯eu̯ n-áve̦am/că cînd i̯erá dă mă cău̯utá/mă pite̦ám pîm͜ pod/î͜ áe̦a/ nú mă găse̦á i̯ei̯ pă minⁱ//da cînd a fos͜ ș-a fost/a vind͜ la famili̯a me̦a ș-a sfătui̯ít-o/"spúne pă fíi̯-to úne i̯e/că "ĉe "te...te i̯au̯ pă tine͜ lócu lui̯"//

ș-a trebi̯ít /m-a lu̯a͜ la go̦ánă părínțî "dú-te șⁱ͜ te duĉ acoló/ ĉe ți̯-o faĉe/ți̯-o faĉe"//

ș-am plecát/plecínd/...trăĝá c-um͜ pistól dupá minⁱ͜ únu dîn trîi̯ză̦j͜ musĉél/dî͜ nú pute̦á să͜ mă love̦áscă/péntru că săre̦ám dă

---

[1] Gest: bate cu pumnii în masă.

[2] Numele proprietarului.

274

i̯îẑ‿dî́ŋcolo/dă coló dî́ŋcolo̦ şî...dac-am̦‿văzū‿mai̯ bíne̦ m-am predát ...la primắri̯i̯e̦//[m-am] predá‿la primắri̯i̯e̦/m-am dú‿ş‿m-a legát şî m-a şî̋ nai̯intát la alicsándri̯i̯a//

trifu túdo̦r
ᵘobzăşdói̯ dă‿anⁱ

cum m-aŋ‿căsătorít

ᵓe !...cîn‿a vení‿tímpu dă căsătorii̯-atúnĉa to̦ámna/m-aŋ‿c [k] ã‿lu̯at o soţíi̯e dă la brînĉénⁱ¹ //la noi̯ ai̯íĉa la ţáră/...sâ mai̯ fúĝe şî̂‿cu i̯éle̦-aşá//ş-am̦‿făcút o căruţă [k] nú/căruţa i̯erá‿ắ‿me̦a//ave̦ám cái̯i mei̯/căruţa me̦a/şî i̯eu̯ ave̦ám vórbă pă [k] cu ĉinevá sâ să dúcă la i̯a‿acás/să-i̯ spúi̯e/că̦ părínţâ nu vre̦a s-o̦ mai̯ de̦a în áltă comúnă/sĉa că să fíi̯e acólo-ŋ‿comúnă//şi i̯eu̯ am trimás pă ĉinevá:

"dú-te şî spúne-i̯ dise̦árâ câ‿i̯eu̯ ã‿să viu̯ cu căruţa cᵘ‿băi̯éţ/ cu továrăj‿d-ai̯ mei̯//i̯a dácă i̯ése la pu̯ártă/voi̯ púne‿mîna pă i̯a la pu̯ártă/ş-o arunŋcăm îŋ‿căruţă/şî sbúg-o !//mă-sa să rămî́i̯ĕ plî́ŋgîn‿ş‿cu ta-su/ĉe̦-o vre̦a să fácă̦"//

ne dúĉem cu căruţa...am trecút întî́i̯ îŋcólo că̦ sta la strádă i̯a nu sta [ɛ] cúm i̯-ai̯íĉ sfátu//an‿trecú‿cu căruţa dăvále̦ şî̂‿ne̦-am întórs înapói̯/ş-am oprí‿căruţa niţél mai̯ dăpárte̦ dâ‿cása lor/câ şáde de̦-ai̯íĉ îŋcoló pă stî́ŋga/ş‿d-acoló-ŋco̦áĉe/pă dre̦ápta̦//trimesărăm pă ĉinevá/o fămé̦i̯e:

"i̯a dú-te dă vezⁱ dᵘmne̦atá că...dă bărbáţⁱ hai̯/să teme/da dă fămé̦i̯e nú"//

s-a dus/ş-a văzút ĉe i̯e la drum acoló...mă-sa ş‿pî̂‿ta-su̯...// le̦-ã‿spuz‿la ắi̯a:

---

¹ Comună în jud.Teleorman.

"mă/bág‿dă seámă/dáțî-vă joz‿doi ^{i}iș^{i}/șî ațáț-o/únu d-o mînă/ș-ún^{u}‿d-o mînă/arúnc‿c^{u}‿ia-n‿cărúță/ș‿dă-i drúmu la cai"//

așá am‿făcút//ne-am apropiiá‿cú‿cărúța‿acólo/ș‿cîn‿să...opreáscâ cărúța-n dréptu acoló/bâgáră seáma alde tá-su/

"ĉe ie cú‿cărúța‿a^{e}a ?"

"ĉíne știie/o fi...ĉíne știie ĉe ie ?"

gáta/ăea víne pă lîngă ^{u}ulúc^{î}‿î‿^{u}úmbr-acoló/ĉe "púne mîna ș-o ațeázâ"/și-o aruncáră-n‿cărúță/șî dă-i drúmu//

"aoleo"/mă-sa s-atîrnă să víie la cărúță...cîn‿dă bíĉe la cai și-a zburát cáii cu noi/s-a term^{i}nát//am‿vint/am iintrá‿cú‿ia-n‿căsătoriie ^{a}m făcút...an‿trăíi‿fuárte bíne/m-am avú‿bíne cu ia//

[Același]

[Vița de vie]

tăiám‿vița dă tuámna/...c^{î}‿n-a iișit múlte vii/atúnĉa iereá preá puțíne...ne ^{d}ĉan‿toámna/ș^{î}‿tăiám viță dîn..d-acól^{o}‿dîn tulpínă/dîn...rădăĉínă/veneám acásă ș-o făĉám așá¹ crîmpeie//ș^{î}‿făĉám groápă-m‿pămî‿ș-u băgám îm‿pămîn//dag‿băgám îm‿pămînt/veneá primăvára//cînd veneá primăvára/lócu l-aveám prepará‿dă toámna... l-aveám prepará dă toámna/așá cum trébui‿să fiie măruntél//ș-apói ne duĉá‿la cîmp acólo/ș-aveám frîngiie...frîngiie dă...dă cînipă făcútă//ș-u-ntindeám...d-a lúngu lócului/ierá lung lócu-așá/puneám frîngiia‿așá//și puneám/la fiieșcáre ásta ierá/métru/aiíĉa²-i puneám semn la fúniii/aiíĉa³-i puneá‿al‿semn//șî dácă-ntindeám‿fúniia/veneám cu sițíla/aveám o haea...făcútă cu dóo craĉ așá/ș-aveá fier/jos acólo...șî puneám piĉóru pâ‿ea/și băgám sidíla/

---

¹Gest.

²Gest: la cca 1 m distanță.

³Gest.

u băgám alătur‿la sémnu ăla‿acoló-m‿pămînt//

şî vene̯á únũ‿úrma me̯a/cu bráţu cu víţă púsă-ŋ‿căldáre̯a cu... cu băligár dă boi̯/pútred/cu cápitili băgáte̯-acoló îŋ‿găle̯átă/şi vîne̯á şⁱ‿băgá [k] trăĝe̯ám sidíla şî băgá vʸíţa ăla‿acólo/vene̯á áltu dĩ‿úrm-al tréi̯ile̯a/că‿erám trei̯ işⁱ cáre.../vene̯á...săpá [...] o-ŋgropá/şî vene̯á ăla cu fu̯árfeca ş-o tăi̯á dă la pămînt...tăi̯á dă la pămînt...atîta[1]/şî vene̯á áltu cu sápa ş-u-ŋgrọpá/îi̯ făĉá muşurói̯ jos//dúpă cîdva timp/vene̯á şî i̯işe̯á lăstáru pĩ...pĩ‿muşurói̯u ăla//n-ő dăzvăle̯ái̯/i̯işe̯á i̯el dîm‿pămînt siŋgur d-acólo// dácă i̯işe̯á/l̥‿lăsái̯ dâ créşte̯a/s‿făĉá máre̯//înĉipe̯ái̯ să...dăpărtéz‿puţín pămîntu şî-l lasái̯//al dói̯ile̯a an nọ da rod/al tréi̯le̯a an da rod//da fu̯árte bine...al tréi̯ile̯a an/da al dói̯ile̯a an dăcît ĉevá/ĉevá stropítă//da//şi̯-ásta//

[Acelaşi]

núnta

núnta să-nĉepe̯a dă sîmbăţă/vene̯a/să strînĝá lúme̯-ai̯íĉa kemá fétili/...féte lā...cúm îi̯ zⁱĉá pă timpurⁱ/lā bete̯álă/aşá-i̯ zíĉá//şî vene̯á ai̯íĉa fétili/vene̯á náşi cu vol/cu bete̯álă/gerlántă ĉe s-adúĉá la mire̯ás//şⁱ‿púne̯a/jucá o fată-ntîi̯/jucá vólu la mire̯asă...făĉá ʰoră pă bătătúră/da/îŋ‿cúrte//şî jucá...vólu-ntîi̯ la mire̯ásă...acólo/pă úrmă gătе̯á mire̯ása cu i̯el//să-nĉepe̯á şî...sîmbătă se̯ára i̯erá la mire̯ásă-ŋspre duminică...făĉá másă/...şi pă úrmă/duminícă se̯ára făĉá la ĝinere/cîn‿lu̯á mire̯ása/duminícă d-ai̯íz‿dă vene̯á cu núnta//vene̯á cu trăsúrⁱ múlte̯-acú nú mai̯‿ⁱeste că... dácâ nu mai̯ i̯e cai̯ ca-ñai̯inte//acú vine cu̯-o maşínă cu...ĉe po̯ate u̯ómu̯-acólo şi ple̯ácă//

calintína căruţă [64 de ani]

---

[1] Gest.

bumbácu

faĉ cu ^{u}ô sápă mic-așá-ŋgústă/dî̋re așá/șî pui̯ pă dî́r-a^{ea}/șî-l îŋvălíŋ‿cu mî́nḁ [...]șî l^{u}ôm o grébl̆ă/șî-i̯ dăŋ‿cu grebl-așá pă dḁsúpra//ș-i̯el dacă plóo/cîŋ‿să-ŋcălzéște pămî́ntu/să púne//dácă pló^{u}o/i̯ése-l săpắm/îl rărím...că să nű fíi̯e des//îl‿î rărím și-l‿ī...îl săpắm/că dácă nu-l sap‿dă fáĉe i̯árbẵ‿i̯el/nu fáĉem...bumbác//nij‿n-am puz‿bŭmbác acú [!] ĉe să mai̯ fac cu i̯el/dácă sîm‿bătrî́nă ?/mai̯ am niţél d-ắla dă an...mai̯ i̯au̯ ș^{i}‿i̯eu̯ sâ mai̯ îndrúg/să nu stau̯//

[Și după ce-l răriţi, ce-i faceţi ?]

îl săpắm/șī acúma [ɛ] s-a dăspicát/adúnă lúmḙa bumbácu/vátḁ//l-adúnă/víne cîte niţĕ́l/cît-o...uŋ‿coșuléz‿d-álḙ-așá-m‿mî́nă/cî́te niţĕ́l l-adúnă//cî́^{d}e puţín//ș^{i}‿l-adúnă dă...pátru/ĉínĉ or^{i}/să dăspícă meréu̯/cî‿să dăspícă pă rî́nd așá cît-um‿bobóc/cît-um‿bobóc//ș‿p-úrmă cî́nd să cū́léĝe v^{y}íi̯ili/să dă drúmu dă mérĝe v^{y}íte/dácḁ ma‿áre gogóș^{i} ĩ‿i̯el/îl‿ī scọátḙ-așá/zmúlĉe dĩ‿rădắĉínă...șî-l lḙágă kíte/kíte/púne pă cîţi̯-uŋ‿gard la grădín-așá...îŋf^{h}íĝe și cî́nd‿[ie]se sọárli/să dăsp^{h}ícă//să dăsp^{h}ícă/șî-l adún^{i}/váta‿ái̯a//

[Și pe urmă ce mai faceţi ?]

șī-l púne...púne bíne/cî́nd ḙa dă-l‿ī ḷ‿lucrḙáză/scos‿sî́mburi ắḙa cu mî́na/cî́te niţĕ́l/cî́tḙ-om‿mînúk pă zi așḁ//scos‿ș‿pă úrmă̄-l báte cū neşte sî́rme/v^{y}íne ţigáni cu sî́rme legátḙ-așá cî́te...ĉínĉ sî́rme/cî́te șápte [...]d-aĉí l-îndrúgă//îndrúĝ/dácă vrei̯ gros‿î/supţíre/cuŋ‿vrei̯//

[Aceeași]

mămălíga

mămălíga/púnem ápă/spălắm într-um̯‿vas/şi pui̯ ápă...dóo kilográme/trei̯/cáre cîd‿vre̯a s‿fácâ mămălígă dă múltă în...//şi fhérbe ápa niţél/pînă-nĉépe s‿fácă bolboróĉ aşá pă dăsúpra/şi-i̯ pui̯ um‿pumn dă mălái̯/sau̯ doi̯/cît e mămălíga dâ máre//şî-l mḙ́stiŝ‿şi-l fherb^{i}‿i pîsátu̯-ăla b^{y}íne̯-aşá ca fo jumá̦tá‿dă ^{u}óră//şî d-áĉi-i̯ pui̯ i̯ar um‿pumn dă mălái̯/mai̯ fhérbe niţél/ş-o méstiĉ pă úrmă̯// méstiẑ‿mămălíga/ş‿să fáĉe búnă aşá//văd că...álţi fáĉe̯ [k] f^{h}érbe ápa/ş-o fáĉe̯ odát-aşá ca la moldóva/la noi̯ nú/la noi̯ ai̯íĉ aşá să fáĉe la ţáră: f^{h}érb^{i} întîi̯ ápa//

[Aceeaşi]

mă simţe̯ám...bolnávă

príma dátă/...mă simţe̯ám...bolnávă/şî mul‿mul‿mă dúre̯á cápu̯/ îm̯‿vene̯á ameţe̯álă//d^{î}‿la ameţe̯àl-ásta într-o búnă zi/am plecá‿la cîmb‿la sápă/cúm îs‿spune̯ám//víne un [k] bărbátu-m^{i}eu̯ i̯erá militár/v^{i}íne un alt‿î om/zíĉe [k] víne tătícu la cápu̯-ăla/că nú să vede̯á‿aşá/zíĉe:

"n-áu̯uz tu vasîlco"/zîĉe "a vení‿tícu lu barón dă la‿álde petrícă"/zîĉe̯-"a vení‿tréi̯şpe zíle̯"//

"e ! tot i̯el vení" zic/"nu putú să víi̯e petríc-al nóstru" zic/că i̯er^{e}ám dắcìt i̯eu̯ la múncă zic/"a venít tot ắşte̯a/că i̯e o grămád‿dă ^{i}iş^{i}"/i̯eu̯ atíta‿am zis/şi i̯eu̯ cred că n-ám̯‿foz‿níĉodàtă/ca să zig‿"băi̯ sun‿re̯a şî sînt‿î // ei̯ grozáv/am avút o búrtă lárgă" zic /"cît ũ‿sac d-ăla mare̯le̯" zic//pîn̯‿la cap n-am mai̯ putút să mai̯ ţiu̯ sápa în mînă//mă-ntîlníi̯ cu sócru pă rînd aşá/ ĉe "ĉe ai̯ tu vasîlco"/zîĉe "de i̯ej‿gálben-aşá ?"//

"tătícule/nu mai̯ poĉⁱ//îm‿vínę-o ameț̦ęálă șⁱ‿mă dǫáre cápu/dă nú mai̯ pot"//stătúi̯ ĩ‿sap-așá/vení tătícu șî mă fărî́mă/mă frắmă dă...după ĉáf-ai̯íĉi-șa//

zíc "úi̯te/párcã‿licấi̯e așá pigórⁱlę-ástęa dă su̯áre/ca cum i̯e tímpu" zic "lā sécere"//

zíĉe: ..."păi̯ de ĉe ?"

"păi̯ tătículę"-atî́ta ziséi̯ cînd îl văzúi̯ șⁱ‿i̯eu̯ pă tícu la capu̯-ắla ziséi̯ "u̯ali̯ú/árde-l-ar fócu̯//tot ắștęa venírą//nu"/... mai̯ întrebái̯/zic "ĉínę-a mai̯ vení‿dă la noi̯ dĩ‿sat"/cⁱ‿i̯erá dóu̯ujdòi̯ de ĩșⁱ la carácal aĉílęa//șĩ‿spúse/zic "c-a venít cu ũșpe ĩșⁱ și̯-a mai̯ rămáz"‿zic‿î "ᵘũșpę-acólᵒ"//și pĩ‿la‿cáp/cînd am ajṹz‿la cap/ã‿lấsát sápa jos/și̯-am i̯ișí‿la cap//și m-an‿duz‿la butói̯/ã‿scos ápâ-ŋ‿gălęátă/și̯-am înĉépu‿să mă spắl pă ᵘók//dácă m-ã‿spălát pă ók/parcă-m‿venísă...vedére/cum să spun ?//d-aĉílęa ...să bag mî́na-ŋ‿gălęátă/că mă durę́á/fi̯erbę́a/simț̦ę́am i̯o că fi̯érbe ĉevá în mî́na męa//am băgát-o-n ápă/ᵃm‿văzú‿că-m...fáĉe bínę//i̯ar dîn nou̯/i̯ár am băgát-o//cît an‿stat i̯eu̯ puț̦ín acólo la cap/îm‿făĉę́á bíne//d-aĉílęa dîn nou̯ am tras-o/șⁱ‿să mă duc să i̯au̯ sápa să sap/n-am mai̯ pútu‿să i̯au̯ sápa-m‿mî́nă// [...]am venít acásă... m-apúcai̯ să le spui̯// [...]

zic "i̯a úi̯te-te" zic "ĉe am i̯eu̯ la mî́na‿ásta/ĉe mi s-a-ntîmplát !"

"óléu̯"/înĉépu ș‿feméi̯a‿ásta/"dǫámne"/șî vení/dắte dósu̯-acásă ai̯íĉa/șî zî́ĉe "tudoráke ʰai̯"/zî́ĉe "că vasílca maríț̦i s-o vez‿l-álde niculái̯ę" ĉe/"cum i̯e mî́na i̯ei̯"...ĉe "nu cumvá o fi sclintít-o ?"//

vení i̯el/ᵘómu...pă scáu̯un‿la pu̯ártⁱ//înĉépu sâ mă fărî́me/că ...i̯e dă sclintęálą//mă fărî́mă/mă fărî́mă/m-a lęgát//

"ei̯/ai̯íĉi-șá i̯éste la-ŋkiⁱetúră"/zî́ĉę//"ei̯/ĉíne știi̯‿cum ai̯ săpát ?"//

acúma ĉe ziĉĕ mă [ɛ] mămíca/soácra și cŭ mătúșa...ziĉe:

"dú-te la cápre/vez că s-a-ŋcurcát"/avęám cîte dóo cápre//
noi̯ dóǫ/ái̯a dóǫ/ái̯a dó^{u}o/șáse cápite//ĉe "dú-te să nu să-ŋfășure
pă vále" zíĉe//

am plecát i̯o//m-an‿dus pă vále/cîn‿am‿venít/am‿vení‿plîŋgîn‿
mi să-ñigrís-așá déĝetili pîn-ai̯íĉ//veníi̯ acásă/i̯ei̯ íŋcă tó‿nu
plecáse dă la noi̯ dă la pu̯árt^{î}//zic‿ī/înĉepúi̯ să plîŋg//plînĝęám
ca copíi̯i̯-ai̯ míĉi cîŋ‿să dúĉe/ș^{i}‿cîŋ‿víne//"mă/ĉę-a avút‿î...și̯-a
rub‿mína/ĉevá/dă țip-așá ?"//ĉe "dăzlęágă-te/că nu-i̯ bíne//nu-i̯
sclintítă mína‿ásta/ĉē ^{i}éste"//

i̯erá dóctoru la despeŋsár ai̯íĉ//îŋ‿fínę-am plęcá‿la dóctor//
m-an‿duz‿la dọ́ctor/...

"măi̯/ĉę-ai̯ făcú‿măi̯"/zîĉe//

"dón‿doc^{tor}/úi̯te" m-apucái̯ și-i̯ spui̯//

"să ziĉ‿bòdaprósteą/că n-a rămás pîŋ‿cap//éste ca uŋ‿fel dă
paralizíi̯e la tíne"//

i̯izínă vasíl^{i}ca
trei̯șápte dă an^{i}

[Ce a făcut subiectul ieri și azi]

i̯er^{i} m-an‿duz‿la cîmp/zig‿"la gospodăríi̯e nu mai̯ îm‿daz‿
vói̯e"/zi^{g}‿"mă duc ș^{i}‿i̯o la cîmp"//avém niște bumbác//m-an‿dus
ș-aŋ‿culéz‿bumbácu/...váta dîn i̯el a d-acólo/d-aĉílęa‿am tăi̯át‿
ī...bețęli cu...gogóșili-n i̯el/că ^{i}íntră u̯ói̯ili și ni-l mănîŋcă/
zic"că víne tătícu/că s-a duz‿la o séră ai̯íĉ lā brînĉén^{i}/și dácă
víne dă la será‿ái̯a/să víi̯e la deal" zic/"dăpă míne"/zic/"ca să lu^{u}ám
bumbácu"//dę-aĉílęa ã‿stătút/ã‿stătú‿n-á vení‿tătícu/ș^{i}‿i̯o am

---

[1] Gest.

plecát acás/am̯‿venít cu bumbácu...cu un̯‿cărûcór d-ále̯a...d-o butelíi̯e̯//şi̯-am̯‿venít ^{a}cásă ş^{ɨ}‿l-ã‿lăsát//să dúcă tătícu̯-ase̯áră/ a viní‿cam tîrzíu̯ dă lā sé$\hat{a}$ d-acólo cu u̯ámeni̯/să dúcă az^{ɨ}/a-nĉepú‿plo̯áe̯a‿az-no̯ápte/ş^{ɨ}‿nu s-a mai̯ dus [!]//

şî az‿dă dimine̯áţă/înĉepú plo̯ái̯a/stătúrăm/ş‿să [k] mai̯ stătú plo̯áe̯a/zíĉe "^{h}ai̯ la róşii̯ să lē culéĝem/ca să le lu$^{u\tilde{ă}}$ă‿sămînţa"/ că pentru gospodăríi̯i̯//şi ne ^{d}sérăm ş^{ɨ}‿culesár$\tilde{ă}$‿róşili/le̯-am stors dă sămînţă/ş^{ɨ}...d-aĉíle̯a zíĉe "avéz‿vói̯e" zíĉe/"să sco̯áteţ‿aráĉi ăi̯a"//

"da"/zic "i̯o nú scoţ aráĉi/să víi̯e tătícu cu mămíca ş‿să sco̯áţă"//zic "pă se̯áră"/ ^{zic} "să dúĉe ^{i}ei̯ amîndói̯ şi-i̯ sco̯áte"//

[Aceeaşi]

s-au̯ lu̯at amîndói̯

a fost o veĉínă de̯-ai̯íĉ^{ɨ}//i̯a‿a i̯éşi‿la hóră şi̯-a-ntre̯bát-o to̯áte fétele că "cutăríţo fúĝ^{ɨ} i̯-áu̯uz^{ɨ} cu cutăríţ$\tilde{ă}$"//

da i̯a zíĉe "nú"/íĉe "ĉé vórbă-i̯ ái̯a ?/nú fug i̯eu̯/nú mă duc/ nú mă mărít !"/fáĉe//

"lásâ" z^{î}ĉe̯/"c-am au̯uzí‿noi̯ că te măríţ^{ɨ}"//

"nú mă mărít !"//

şi se̯ára/cînd a foz‿mai̯ pă se̯áră/au̯ [k] s-au̯ lu̯at amîndói̯/ ba pă tren/pă şose̯á/şi̯-au̯ plecát acásă la i̯el//ş-ále mái̯că-sa dac-a venít továrâşa i̯ei̯ acásâ/s-a dus acás/şi̯-a-ntrebát "unde‿éste tánţa/sau̯ stéla ?"/cúm a kemát-o/

"nú éste/n-á vení‿cu míne"//

"păi̯ únde‿éste ?"

"nú/nu şti̯u !//i̯-ã‿lăsád"/zíĉe "s-au̯ dus pe vále/únde s-au̯ duz‿nú şti̯u"//

282

şi...au̯ plecát i̯ei̯/s-a dus acásă la ĝínere//

ologe̯ánu stéla [18 ani]

808. CERVENIA

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

túrta furnîĝililor

[Cînd se face turta furnicilor ?]

cîn̦‿să fáĉe ? cîn̦‿să lásă sec/...dă p^{u}óstu páştilúi̯//jòi̯-áe̯a̯ //ai̯‿ínţelé^{z}‿dúmne̯atá ?//dumínică să lásă sec/şî joi̯ ^{i}e túrta furnîĝil̲i̲lor//

[Cum se face ?]

cum să fáĉe ?//să púne o c^{u}ocoáĉē dă pîi̯nē/aşá/úi̯te̯-áşa /ă̦‿dă dă jōs/şî...d-aĉí pui̯ brî́n̦ză/cu ^{u}o̦u̯/aşá‿ámesticátă/şî pă úrmă i̯ár faĉ o cocoáĉ^{e}-aşá//ş-o pui̯ i̯ár‿ī [ɛ] píste ále̯a//înaínte făĉán̦‿şî‿p-àe̯á‿tót în ţes/‿că nu ^{i}ere̯á aragáz//da acú le̦ fáĉem ĩ‿aragá^{z}/‿da naínte tót în ţez‿le făĉám//

mai̯ mésticǎ i̯ánculé-n̦‿vàrz-áe̯a̯ ![2]

[Am mesticat.][3]

şi̯-aşá/aşá să fáĉe̦//ai̯‿ínţelé^{z}‿dúmne̯atá ?//şî te dûĉ^{i}/u̯o i̯ei̯/şî i̯ei̯ cu̯opíi̯i̯i ş‿te duş̌‿s-o mănî́n̦^{ş}‿pă băligár//

[E ! dacă vrei.][3]

dacă̦‿vréi̯//dacă vrei̯/aşá să vorgé^{şte}//să fáĉe pă...dré^{b}‿vekíme̦-/aşá să făĉá/păríntí mi̯ei̯ aşá făĉá//te duĉái̯/pă̦ băligár/că să

---

[1] Cît un lat de palmă.

[2] Se adresează soţului.

[3] Replica aparţine soţului informatoarei.

dúcă furnîĝili la băligár/să nu fácă...să nu víịe-ŋ‿ca^{să}//

[Aici în curte, sau mai departe ?]

îŋ‿cúrte/nú/ŋ‿cúrtẹa nọástră//că dác-avẹáŋ‿víte strînĝẹám mạjărẹa dă băligár//avẹám ṷọị/avẹáŋ‿caị/avẹám b^{u}oị/vaĉ^{i}//

[Ce strîngeai ?]

ī băḷịgár//băligár dặ la víte/báligā...mă...

[Aveam vite atuncea !][1]

avẹáŋ‿v^{i}íte şī strînĝám májặrẹa dă băligár/ş‿ne suịám acoló/frînĝám pîịnẹa şî ^{u}o mîŋcám acóló/pă băligár// [...] strînĝ^{e}ám băligáru grặmádặ//şî pă ụ́rmă l-întindẹám/aşá frumṷós.../şî-l driguịáŋ‿cu...ṷọị/cu bṷóị/cu cáị/şî-l făĉ^{e}ám uŋ‿fẹl dă t^{u}ór//^{n}ţelé^{j}‿dumnẹătá ?//şî ọ̄ [k] tọ́r-óla...dặpă ĉẹ să uscá/îl sc^{u}otẹám aşá frumṷós cu sápă/...ştiị ?//şî îl făĉáŋ‿grămé̄z^{i}/şî să uscá//şî‿ịel cṷoĉám pîịnẹ//

[Acolo ?]

dá//în tóru‿óla//m‿băligár-ola/nú ^{i}erẹá ca acuşîca să...îl‿l-ẹa să-l fácā [ɛ] pîŋ‿sọláre ş‿pă dă rîn^{d}//şî îl strîn [k] făĉ^{e}ám şî c^{u}oĉám pîịnẹā‿ịel//făĉáŋ‿şîre dă tṷor//ḍa//şî-l punẹám pă fṷóc/...şî să ardẹá/şî‿jărátic-óla băgám pîịnẹa/şî ó...făĉám pîịne d-ăstẹạ//ázimă-ị zic^{e}ám//da//

rúse nicúla
şàịzeşîĉíŋj^{i}‿dă an^{i}

săpún

[Vrei să ne spui, cu grăsimea aia mai rea...]

o fac săpún^{u}//o fa^{c}‿săpún//

[Ştii să faci ?]

---

[1] Intervenţia aparţine soţului informatoarei.

281

da//

[Cum se face ?]

păi̯ !//o i̯ei̯ [ɛ] d-atúnĉa dacă vrei̯/ò‿topéșt^{i}//ș-o pui̯‿intr-um‿b^{u}orcán//ș-ácu primăvàra cînd éste verde̯áța/...^{u}o i̯ei̯/^{u}o pui̯‿iŋ‿căldáre/îi̯ pui̯ fro̯ [k] dûpă ĉ^{e}-o pui̯‿iŋ‿căldáre̯-așá șî caŋ‿să-m̄o̯àé‿e̯á/îi̯ pui̯ fo dóo trei̯ ti̯uj^{i}/dă ápă/dă plo̯á^{i}e/dă leșî́i̯é/‿așá să zíĉē...leșî́i̯e/fără sṓdă//șî sódă...cî́t să púne̯ ? cre^{z}‿dumne̯atá.../puțínă s^{u}òd-așá...îi̯ pui̯/lā...la untúr-acólo//că i̯a ma‿áre cî́te̯-o jumáră/mai̯ pui̯ untúră d-á̯e̯a strî́nsa/dă pă co̯ló/dă̯ pŏ‿coló/șî-i̯ pui̯ puțínă̯.../înțelé^{j}‿dumne̯atá ?//ă‿sòd-á̯e̯a víne șî tá^{i}e pă...cárne̯-á̯e̯a//șî-l fi̯érbe̯m/șî-l umplé̯m/...l-umplé̯m...dă fo [ɛ] dóō...trei̯ u̯or^{i}/cu ápă/dă plo̯á^{i}e//șî d-áĉi-i̯ púneŋ‿cî́te nițícă...s^{u}ódă/púne̯m într-o̲ căldáre̯ mícă...cî́te nițícă su̯ódă.../ stai̯ bă̄ ! stai̯ bă nícă bă ![1] //șî d-áĉile̯a-i̯ [ɛ] púnem ápă d-á̯e̯a/mai̯‿îl umpléŋ‿cu sódă d-á̯e̯a/cu dóo ti̯uj^{i}‿d-á̯e̯a/șî púnĕ‿șî d-á̯e̯a ...ī [ɛ] puțínă/pînă cînd l-úmplem bíne șî i̯el fi̯érbe/șî d-áĉile̯a-nĉépe̯ să-ŋgro̯áșe/șî-i̯ púneŋ‿la uŋ‿kíl dă sa [k] dă...untúră/...zéĉe̯ kíle dă untúră̯/îi̯ púnem așā́.../cum să-^{s}‿spui̯‿e̯o dumitále/úm‿pumnișór așá mai̯ mig/dă sáre//la ō...o ocá dă untúră/așá cu [k] ui̯te̯-așá[2] /um‿pumnișór așá/dă sáre//ai̯‿înțelé^{z}‿dumne̯atá ?//șî să-ŋkágă i̯e̯l/să [k] fáĉe/-i̯ púneŋ‿sàre̯-á̯e̯a/păi̯ vez^{i} cînd îi̯ púne^{n}‿sàre̯-ă/víne ș‿să limpezéște/șî să limpĕzéște/șî i̯ése vérde/șî să fáĉe săpún^{u}//așá să fáĉe̯//

[Și pe urmă-l lași acolo, în căldare ?]

îl laș^{i}‿iŋ‿căldáre/șî diminé̯ața te scol^{i}/și-l tai̯/...șî...îl [ɛ] îl mai̯‿ī scur^{i}‿ī/vréĉa‿a̯e̯a bíne/șî-l dumíĉ^{i} i̯ar/fí^{i}e [k] îl pui̯‿ī...leșî́e̯a pă f^{u}oc/...pui̯ leșî́e̯a pă f^{u}oc/ca să...ă leșî́e̯a/pă foc‿î/ca să víne̯ să-ŋcă^{l}ze̯áscă̯/șî d-áĉi dum^{i}íĉ^{i} săpúnu/șî-l pui̯ acoló/șî ése ca ŭ‿fel dă pre̯mene̯álă̯//^{ai}‿nțelés ?//îsĉe "am premení‿săpúnu" zîĉe "i̯-a işî‿bún acū..."//dacă ves‿că ⁱe mai̯ táre... mai̯ púnem‿î ápă d-áe̯a şî lî‿mai̯ îmui̯ém/dacă nu/-i̯ mai̯ púnen‿sódă/dacă ⁱe mai̯ mu̯álē.../áe̯a/dacă-i̯ mai̯ trébue sáre/dă nu să brobone̯ázä i̯el dăsúpra-nţeleʲ‿dumne̯atá ?îi̯ mai̯ púnem‿î sāre/...ş-aşá-i̯ făĉen‿şî săpúnu̯//da// [...]

---

[1] Se adresează unui nepoțel.

[2] Gest.

[Dar dacă se-ntîmplă să nu iasă bun de prima oară, nu-l mai...]

îi̯ mai̯ pui̯ só^{dă}//

[Şi-l mai fierbi a doua oară ?]

ei̯ ! l̥‿mai̯ f^{h}er^{b}‿niţél/da nú-l mai̯ f^{h}erb^{i} kar cun‿l-ai̯ fi̯er/‿nū...//că i̯el fi̯értu-i̯ i̯éste/j‿dacă nu ⁱéste.../îi̯ mai̯ pui̯ niţícă tărîme/dacă ⁱéste pre̯a táre...cum‿vă spuséi^{u}/mai̯ pu^{i} niţícă vréĉe/niţícă...[1]//şî aşá să fáĉe// [...]

[Şi ca să miroasă frumos, ce-i mai pui ?]

úi̯te pelín‿ī/vetríĉē/aşá să zîĉe ai̯ văzú‿la‿áe̯a‿aşá vérde̯ā../īm...ae̯a/vètríĉe/pèlín‿ī.../ī [ɛ] i̯izmă d-áe̯a dă be̯a [k] dă [ɛ] ízmā/aşá...să zîĉe...//aşá//d-ásta-i̯ púnem/i̯o d-ásta-i̯ pui̯/şî ve^{r}de̯áţă/şî...crín/şî ^{u}órĉe i̯-am pus ca.../nīʲ‿nu n̄-a plăcú‿kar vérde̯-aşá/àşá mai̯ pu̯otrivít//

[Aceeaşi]

mo̯áre u̯ómu

mo̯áre u̯ómu/...şî-l‿îmbrácă/îi̯‿fáĉē úi̯tē.../îl‿întínĝe cu [ɛ] ĉe̯áră úi̯te pă la déşte/pă la úngii̯ pă c^{u}olṓ/ [ɛ] ĉíc-aşá-i̯ obiĉéiu̯‿de !//îi̯ fáĉē...e ! păi̯ nu ştii̯ tu/că nu te bag^{i}//dā úni o̯amen^{i} ştíe to̯áte ále̯a//[2]

[Dumneata le ştii...]

păi̯ şi i̯ó an‿ştiút/că am‿văzú‿ştii̯/da nîĉ i̯o nu mă bag//nīʲ‿

---

[1] Informatoarea se întrerupe din cauza intrării unei vecine în cameră.

[2] Se adresează soţului.

286

nu puị mína pă mort//

[Spune, cum se face mai departe...]

şî pŏ úrmă...[ɛ]l̥ spắlă/-l pịáptănă/îl î̄.../l-îmbrácŏ̤/şî-l púnē...acólo//şî po úrmă-ị fáĉe capᶜ/îị fáĉe dă cụócă/ştiị ? î̌ị fáĉe un̄...nişte coláĉ aşá úṇsprezèĉe cᵘoláĉⁱ î/ [ɛ] nişte [ɛ] cᵘoláĉ ịar î̄ prescúră.../cáp î̄/nu ştu cum̄/áẹa/ĉẹ-ị fáĉẹ ịar p-ăẹa/fáĉe úṇsprezèĉe pomnéţⁱ/...aşá să zíĉe/pomnéᵗ/...ē !...fáĉe cụolívą̄/-ị fáĉē...áịa şî-l î.../aşá-ị fáĉẹ//

[Şi capul cînd se face, chiar cînd...]

kár cîṇ să ĉe cu ịel la.../atúṇş să fáĉe cît e mᵘórtú/-ị fáĉe capụ-óla/ˢ să ĉé cú el la bisérică/şî-l l-ẹā pópa/ş coláĉi-ị împărţéşte la lúᵐᵉ//şî pụomnéţili toᵈ la lúmẹ lẹ-mpărţéşte//da//[...]

[Şi pe urmă ?]

şî d-ạĉi vinẹ-acásă/fáĉe dă mîṇcáre/...fáĉe dă mîṇcáre¹/dă la tọátă-lúmẹā...să mănîṇĉe şî̄...plẹáᶜᵃ̆//pŏ úrmă-ị fáĉe pᵘománă...

[Cîte pomeni îi face ?]

să fáĉẹ pᵘoménⁱ/il pụomenéşte dă treị zíle/îl pọmenéşte dă nóo zílē/îl pụomenéşte dă treị săptămîn/d-aĉí dă şáse-ị fáĉe p-áịa márẹa/fáĉe cápete/ĉiṇ/şáse/cápete/cît ē...

[După cum poate omul]²

după cum pọáte/dăpă cum̄...áʳe//îị fáĉe/vínẹ pᵘópa/...ịa pópa coláĉ-èẹa mári/p-ăẹa mic ịị dā...la lúme...//păⁱ aşá fáĉe/aşá să fáĉe ᵈᵉ !//şī...ásta [r] ásta să fáĉẹ//

[Aceeaşi]

---

1 Repetarea se datorează intrării cuiva în casă.

2 Replica aparţine soţului informatoarei.

grî́u

grî́u să...prègătéşte tot aşắ /dúpă culésu pᵘorúmbului̯[1]/fǫárte frumós/atúṇˢ să tréĉé la o arătúră.../scǫáte...coĉénẹ-afáră bùn-înţelés ásta/s tréĉe la o arătúră búnă/să discúi̯e/fǫárte biné/s pregătéşte...prẹgătéşté pátu ĝerminatív/aşá să spúne/fǫárte biné/fǫárte corécᵗ/m̦ fⁱîne bíne/să áẹa/să...sámene unifórᵐ/s sámene bíne/şī bágă [ɛ] sèmănătǫárẹa/séu dòojnóo[2]/ˢ sámănă fǫártē...bínē/în ī...rî́ndurⁱ frumǫáse/la ǫ-adînĉíme de vrō...şápte ob zéĉe ĉentimétri/c-acúma nu greşésc aíĉa nū...nu mai̯ mẹ-adúc amínte/am vro pátru an [!] ş c-am plecá ᵈᵉ-ácolo şî [!] le cam ui̯t/nu ⁱi̯ cázú să le ui̯ᵗ...//şī...să púne/primăvára/şī... [ɛ] i̯árna să mai̯ controlẹ́ază/să vádă putérẹa dē ă.../dac-au̯ deĝerá/dacă s-au̯ stricáᵗ şī...//şi dúpă...primăvára...víne fǫárte frumóˢ...[3] şi dúpă áẹā víne şi-i̯ tráĝe o grápă/ştis primăvára//cu o grápă cū...grápā reglábilă//aşá să spúne/ǫ grápă într-un agregát/ca d-ai̯ĉi̯-şă... [ɛ] aprǫápe cît ţîne cúrtẹa nǫástră aşá [ɛ] nu cúrtẹa tǫátă/zis aíĉi̯-şa d-aişⁱ pînă-ṇ cásă/pînă únē... [ɛ] bucătária//ᵃşa dă lung/púne o grápă fǫárte búnă/mérĝe p-uṇ hectár odátă...//dúp-áẹa să lásă şî să....fertilizẹ́ază/-i̯ mai̯ dă primăvára cū o...uréé//urée sau̯ azó de amóni̯u̯//şî pregătirẹa grî́ului̯/grî́u acúma...kar acúma éstē...períǫada dă-l aşteptăm/ca să-l tăi̯ẹm/să-l recoltăm/ˢ să-l ī...adúĉẹm îm magazíẹ//...ásta éste//

[Şi după ce-l aduci ?]

[ɛ] párte-l dúĉē ˡa...bázā/o párte ne opréşte nóo că nu-l mai̯ dă...

[Da˒ de treierat, cum se treieră ?]

---

[1] Ca şi porumbul, despre care povestise mai înainte.

[2] S O -29 = marcă de semănătoare.

[3] Se întrerupe din cauza unui copil care intră în cameră.

cū...acúma a venit...glóri^{i}a[1] ásta ĉe dóisprezèĉe[1]/combína ĉe dóisprezèĉe/înainte [ɛ] c^{u}ombína zis/ĉe únu[1] şî ĉe trei[1]/să [k] nú mai să treiĕră cu mîna/^{cum} să treierá ŋnainte//séĉera ma [k] ádică seĉerám cū...sĕmănătó [k] seĉerăto^{r} dintr-áleą...e tráse dĕ boi/ ştiţ ?//şī după ĉē l-arûŋcá veneá cu nişte mîiŋ să-mvîrteá áşá/dădeá jos aşá/poloáĝē aşá să spuneá/poloáĝę//să-ŋvîrteá mîinile-álea şî-l dădeá jos//trei aşăzá a pátra dădeá jos//şi-l loam/şî-l legám în znop^{i}//î^{l} făcáŋ clăi/dîpă clăi...ī [ɛ] ne făcám ĉeátă dă... şápte òb zéĉe/depínde cîţ grîu credeám noi...că putém să púnem în cáre//ne făcâm o ĉ^{e}ată de şápte ^{u}òb zéĉe.../ [ɛ] fàmili^{i}//"^{d}mneátă ai dă...ai atîta grîu//noi ca să fáceŋ fáţă lā maşîna dă treier/ ca-n timp-olā ri [ɛ] ridicán tó du pă árile/d^{e}-acólo/áşá să spuneá/ dí la maşîna dă tre^{i}e^{r}//páie/grîu/pleávă/tot/să duĉá-ŋ cúrte odátă//to^{d} cū cae erá/...cárele-a^{stea}//şi d [k] cîte trei bu [k] persoáne dă fiicárē...cár/adică famíli//luai şî trei persoáne duminícă//afár dă ăla care úmblă cu ateláju//şî...treierá^{n} cu tóte-acólo-n ĉátă/aduĉ^{e}ám.../care cădeá-ntîi dădeá o vádră dă ^{vin} sau dă [!]ţuică [!] acólo [!] dădeáŋ c-aşa iera óbiĉeiu nóstru...//ē ! şî d-aĉíleą...să mai făĉeá şi únele trebur^{i} şi... [ɛ] d-egzem^{plu} făĉ^{e}á ĉeáta//ca f^{i}iiecàre uom/dúp-atîta múŋcă/s pregăteá ş-o másă//ş să puneá o másă ^{d}-áeā/acólo/tăiá um bobóc/o raţ-/acólo/um pui dĕ găină/să făĉ^{e}á o ĉórbă/o mîŋcáre ^{s}.../pregăteá/mîŋcá foárte frumo^{s}/ş plecá acásă/depinde/dúpă cum să-nţeléĝá/úni nu/úni da//ásta ^{i}er^{e}á la o...mica-nţeléĝerea între $^{oamen^{i}}$//

rúse flórea

pàtruzeşíunu [de ani]

---

[1] C-12, C-1, C-3 = mărci de combine.

vi̯ià

pregătéj^{i} lócu fọárte adîn̥c/să ştiţ [ɛ]//să prégătéşte lòcu̯-adîn̥c/...p lă ĝenu^{k} ĉé mai̯ n̥cọà-n̥có^{lo} [ɛ] ạrătúră/ĉẹa mai̯ búnă arătúrạ//cum ?//

[Patruzeci de centimetri][1]

dă/aşá să pregătéşte/dupạ care alég^{i} vi̯ìa/noi̯ nu púnem dintr-ásta altoítă/noi̯ púnem ī ^{u}obiĭnuítă/d-a ^{nọástră}//şî să... noi̯ ọ tăi̯ém dîn̥ viţă/jọárde//anumíte jọárde mai̯...búne/ĉẹ vrem să púnem: zái̯băr/terásă.../ī zái̯băr bălán/ştiţ/că-i̯ anumítē sóĭurĭ /^{d}în̥ care noi̯ le pregătim//stai̯ ! f^{i}i cumínte petrícă ![2]//

şī...púnem ī...d-acîl^{e}a...u̯o [k] dúpă ásta/...să púne c-un ī...c-^{u}o sidílă/aşá...spunẹám noi̯/ştiţ ?//c-un u...fi̯er/aşá[3] dā aẹa/ş-aiĉ aşà-i̯ punẹám un ī lemn/ştis ca să pútem s-apăsăm aşá cu nişte cráĉe cú picóru/...şî punẹám [r] punẹám [k] n̥tindẹam sfọára fọárte frumọ́s/ca să [ɛ] f^{i}í^{i}e drep^{t}//^{că} ácolo să púne pentru tòdẹaúna/nu să púne pent^{r}u un an//să f^{h}ii̯e drep şī...punẹám aşá la rînd/îi̯ punẹán şî cîtẹ-o cáná cu ápă/după cáre...î terminán că púsu/să ī prăşá/dă ĉin̥ şase or^{i} pă vará/pentru ca să pornẹáscă frumós/...ştiţ ?//aşá să...^{s}ă spúne/sad//dupạ carē...al treílẹa an/al du [k] al dóilẹa an arun̥cá...^{i}el cît^{e}-un̥ strúgurẹ-ai şî col^{e}a//al treilẹa an intrá pă rod/aşá/bin^{i}e/ş-al pátrulẹa ècstra^{ordinár}//fọa^{rte} bine/după care...noi̯ o-n̥grijám în̥ f^{i}ii̯care primăvàră/c-aşa éste/primăvàra să...tai̯e...jọárdili/să lásă anumíte jọárde...care crédem că...ar da rọáde $^{mai̯}$ búne/şī ...^{u}o săpám fọártē frumós/o stropím/care vor//nu să stropéşte...//nu vor toţ^{i}//bíne ! fi^{i}ecàre...cú médi̯u lui̯//

---

[1] Replica aparţine unui informator ocazional care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează unui copil.

[3] Gest: lung de cca 70 de cm.

290

şī...tǫámna...o culégêm/vęním acásă ş-o stǫá^{r}ĉem în ĝęácur^{i}// tot în ĝęác//nu avém présą//şî ō...driguí^{n} cu piĉǫárélę-ašá/în jgá^{b}//

[Ce-i faceţi ?]

ō stǫárĉem/ašá-i spu^{nem} noį//ş-o driguiņ cu piĉǫárélę-ašā.../ şî după aĉéęā...îl púnem în butóę-ăşá/zis ácólo/fįérbe/să fáĉe vin/şî bem/că ĉe bun ar fi acú^{m} [!]//

[Acelaşi]

la grădínă la soláre

[**Ziceai că lucrezi la grădină ?**]

da/lucré^{z} la grădínă la soláre .../

[Acolo ce aveţi ?]

àvéņ róşiį îņ sǫláre/aņ fos tǫátă ęárna la răsádur^{i}/am pu [k] făcú răsádur^{i}/şî lę-am repicát/îņ solárę-acólo pă...pă cîmp/adică la colectí^{v}/a^{m} fo^{z} la ĉeapé[1]/şī pă úrmă lę-aņ repicá^{t}/şî lę-am dus îņ soláre/lę-am pus şî pă cîmp//n-o^{s} fi fos p-acólo uíte ?să venís să vedés ĉe róşi frumǫásę-avém ?//da spuséį/sîntém o mînă dă ǫámen^{i} şî p [k] aşá pă cî să pǫáte/áęa e lú [k] uņ lúcru migál//nu-į ca s te repéz^{i} cu sápa să.../cum e la cîmp acú/lę-aņ dus aņ săpát...doó ectáre dă pépen^{i}/am veníť acásă şî dăvremę//da acóló nu po s te repéz^{i}//că trebué să pué-arácu/trébuį să copiléj róşįęa/trebuį s-o lej^{i} ş s-o daį la arág bine/să f^{i}íįe legătúr-aşăzátă/să nu f^{i}íe cu róşįęa/că să pătęáză/ş pă úrmă nu ma ^{i}ę.../ dacă să pătęáză/să să...fréĉe dă arác...//ş-únd^{e}-o aşáz^{i} ō... arîņjéş^{t} ş pă ęa ca lúmęa/o copiléşt^{i}-o cîrnéşt^{i}/i ru vîrfu/...să să cǫácą//ašá le fáĉem//

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

[Da͗ nu s-au copt încă .]

dá/la soláʳᵉ‿s-a cop/şî́ pă terén/an̦‿culés ‿i̯erⁱ/da//s-a copt // p [k] o párte pă i̯éle s-a copt/o párte dî̆‿i̯éle...nu s-a copt //i̯e după cum i̯e púsè//că ne̯-a-ntîrziá‿şî́ ploi̯le̯-áste̯a/că plóilī...// úte kár acú a plo̯át/cîmpu n-a făcú‿nímī/pînă ástăzⁱ//da noi̯ în‿gʳădín-an̦‿făcút/cā...ne dúĉeⁿ/că e [k] dacă fáĉeᵐ‿paturⁱli.../la áste̯a putén̦‿să mérĝem pîntre‿éle/am pus aráĉ/am legát/acú a legá‿şî róşîe̯ă...//

[Da͗ spune, dacă vrei, iarna cum pregătiţi, ce faceţi...?]

i̯árna să...dăstúpă grópili‿úi̯te̯-acú care sum‿púse.../să dăstupám/băligáʳ-ola pútredu care éste/mắ‿punem băligár vi̯iu̯.../i púnem pămî́nt/dóoʲ‿dă ĉentimétri dă pămî́nt/şî cu băligár/cu brániţă/c-aşá-i̯ ziĉe̯m noi̯/ş‿p-óʳmă re̯picám róşili [k] sămănăm róşîᵍle̯-acóló//

cᵘóle̯a ĝorĝéta
pàtʳuştrei̯ dă anⁱ

pícă purĉe̯ao̯a

ne aléĝem mai̯ mulsⁱ‿copii̯/şápte opt ī/depinde de cîs‿sîntém/ lom pi̯eᵗ [ɛ] lum pi̯etro̯áe/aşezăm trei̯ úna [k] únu peste áltu/şî lî́n̦gă ĉéle trei̯ púnem un‿î...pi̯etrói̯ care se numéşte páĉe//ă... noi̯ p [k] tráĝem o linii̯e/de unde să dăm//cînd‿î se pícă purĉe̯á̯a/ ĉèilálţⁱ e̯au̯ pⁱetro̯aⁱele répede/şi fug//dacă l-atínĝe...tréĉē... copilu care l-a picát/tréĉe la purĉe̯á//ă...cîn‿se întîmplă sā... píĉe páĉe/ş [k] cu̯opii̯i [ɛ] treᵍ‿la loc/că-n̦se̯ámnă că i̯e páĉe/nú‿ma‿áre vᵘói̯e̯ să-i̯‿i love̯áscă ĉèilàlsⁱ‿pe ᵉel//dacă‿eⁱ pⁱetrói̯u-n timp ĉe n-au̯ [ɛ] n-au̯ [k] nu au̯ daᵗ‿tu̯oţⁱ/atúnĉe̯a [ɛ] trejⁱ la purĉe̯ā́/aştéps‿să de̯a totⁱ kě... [ɛ] trej‿la loc/cînd‿î...cînd a

292

picát^{t} pâĉ^{e}a//saṷ a picát pu^{r}ĉélíle/cîm p^{u}o^{s} să ^{i}ēẹ...pịátra șî să fuĝ^{i}//

[Și cîți sînteți care jucați ?]

șáse/șápte//

[Da' purceaua cum e ?]

ịéstē...formátă din treị pịétre...

[A, aia-i purceaua !]

da/púse úna peste áltą//șî lîŋgă ẹa éste al pịetróị maị m^{i}īc/ cáre-ṇsẹámnă...páĉẹ//dacā...píĉ^{e}-aĉél...pịetróị...îṇsẹámnă că ẹ páĉe/șî ĉeiláls po^{d} lụá pịétrele/care n-áṷ picá purĉ^{e}áọą//

rotáru iṷonél
tréịsprezèĉe an^{i}

809. PIETROȘANI [ALR I, 922]

(jud. Teleorman)

Culegere: 1973; CB,MT,MV;transcriere: CB

púnem porúm^{bu}

primăvàra faĉem og^{u}ór//príma arătúră og^{u}ór//îị spunẹ́m [k] așá-ị spúnem: arătúra dînti og^{u}ór//àșá//a dọọa...după ĉe l-am arát/îị dăṇ cu grápą//^{s} maị fărîme búlgări/pămîntu să z maị preséze/să nú între vîntu-n ịel să $\overset{z}{să}$ usúĉẹ//àșą́//d-aĉī...după ạẹa... víne tímpu púsu^{luị}//la tímpu púsu^{l}úị [ɛ] ịárà^{s} porniṇ cu plúgu/șî púnem porúm^{bu}//î moldóva nú-l púnẹ/cum îl púnẹ^{m} noị pă rînd//îl sámănạ//^{h}așa am văzú^{t}//sămănat...tọámna/împrăștiẹá^{t}//așą́//șî săpá^{u} așá [ɛ] ^{u}ō pụostáță [ɛ] zis...cum ziĉem noị po^{g} [k] um pụog^{u}ón dă lā cap/șî merĝ^{e}a/șî p-ăla-l lăsá cólo/p-ăla lăsá cólo/care i să părẹa maị bun//ọr la noẹ-aịĉẹa...ĩ al^{t} fel să lú [ɛ] să lucrẹá^{ză}//

púnem pă ún‿rîn^{d}/şî pă rîn^{d}‿mérĝen‿cu sápa/îi̯ dai̯ cu sápa/ cîrăréşt^{i}‿i.../burúi̯enili [ɛ]plivéşt^{i}/júmul^{i} [ɛ] to^{t}...//ş-ásta-i̯// dúpă i̯a^{s}ta...dub [k] zis‿î...dú [k] ástă‿i̯éste după ĉ^{e}-a răsărít/ búnînţélés/práşa/sápa...//îi̯ făĉe̯ám [k] înáinte să pune̯á...īi̯ făĉ^{e}ám‿ī...práşa-ntii̯ fără.../că náinte̯-atunş‿pă [r] pă tímpurle̯-ále̯a nu ^{i}ere̯ā...prăşîtór^{i} cum i̯e [k] a i̯eşît acúma/cultivatu̯áre să zîĉe^{m}/cum e áste̯a cu...//ē^{i} ! să-^{n}fiinţáse prăşîto^{r}‿d-áste̯a dă le trăĝá boi̯i/sau̯ cîti̯-un‿cal//ţîne̯á^{i}‿dă co̯árnili‿lui̯ ca dă plug// āşá//acū...s-a modificát//după áe̯a noi̯ ave̯ám rárî^{ţă}/care̯-o ţiu̯/ ş-àcú e̯-atîrnátă-n‿coşár la pătúl//ráriţă a [k] cărărán‿cu e̯a pîntre rîn^{d}/ca să tá^{i}e burúi̯enli şî pămíntu-l mai̯ da...pî́ ^{l}îngă ...cui̯b/pî́‿lîngă [ɛ] fi̯irli‿dă porúm^{b}//nè‿duĉe̯án/ne-ntorĉe̯án/ne duĉe̯án‿ne-ntorĉe̯a^{m}‿pînă...//ş‿după ĉe să cărărá/...um‿pogón‿cît cred^{e}án‿că putén‿să săpăm d^{u}oi̯ u̯ámen^{i} sau̯ t^{r}ei̯ o̯ámen^{i}‿intr-o zi .../d-aĉí-l‿loán‿cu sá^{pa}//dan‿dîncoló ^{j}‿dîncolo/ş‿trăĝám pî‿lîngă el/dîncoló ^{j}‿dîncolo/şî strînĝ^{e}ám...pămínt [ɛ] pî lîngă cu^{ib}//úndè ^{i}era burúi̯en^{i} le mai̯ şî burúe̯an‿sigur/^{că} nú‿lăsám să...facă stu^{f}‿pî lîngă porúm‿că.../n-áve̯a nîĉ^{i}‿un ros^{t}‿atu^{n}ca.../burúi̯en^{i}le̯-ále̯a... [ɛ] trăĝ^{e}ā...séva pămîntul^{u}i̯...n‿lo^{c}‿s-o trágă...f^{i}iru dă poru^{mb}//ş-àşá...vòrb-áe̯a l-aşteptán‿să co̯ácă după ĉe termenán‿cu sápa//s-a culi [k] să cu̯oĉe̯á/culeĝ^{e}ám//

[Cum ?]

jupue̯án‿dă f^{u}oe̯-aşá/rupe̯án‿ştiuletíli/ş‿l-aruncám [ɛ] pă lo^{c}/ grămé^{i}//noe̯-aşa spúne̯m: "arúncă la aruncătúră" zîĉe/"porúm^{bu}"// făĉe̯án‿grămé^{z}‿grămez‿grămez^{i}/cî^{t}‿pute̯á‿să...múnĉim într-o zi// se̯ara pă cîmp...[1] încărcá^{n}‿caru cú‿porú^{mb}/^{s}‿plecán‿cú‿i̯e^{l}‿acá^{să}// dacă ma^{e}-ave̯ám pă ĉinevá...rămîne̯á acoló/...d^{u}ormi̯á acoló la cîmp/ tăe̯á cu̯oĉéni ĉe culiĝám zio̯a/tăe̯á coĉéni/-i̯ legám/îi̯ şî gluĝe̯ám/ súl‿îm‿picĉo̯áre̯-aşá//i̯o cîn‿vene̯ám acásă/...dam‿boí‿la ápă/lu̯am mîncáre/^{j}‿mă duĉám înapói/cî^{n}d ere̯á doo ĉásur pîn‿lá zió‿erán‿şî

---

[1] Işi drege glasul.

294

ẹó‿acolọ́//ș-acólo...nẹ-apucán‿dă trẹ́abă//

florẹ́a sin
șàpteșáptẹ [de ani]

pî́i̯nẹa

[Pîinea cum o faceți ?]

frămîntátă-ṇ‿căpistérẹ//^{cu}‿aloá^{t}‿plămădít/plămădéșt^{i} aluọ́atu/ am plămădît asẹ́ară aluọ́atu/cu túrtẹ...dă maía/ș-am‿frămîntát-o/ s-a dospíd/^{d}pă ĉe s-a dospít am întíns-o-/am ars cúptorú/ș-am băgát-o la cuptór//

[Da' turtele cum le faci ?]

tó‿dîṇ‿cócă dîm‿pî́i̯nẹ//cócă dîm‿pî́i̯ne/^{u}ọ frămî́ns^{i}‿cu mălái̯//cu mălái̯ și̯ laș^{i} s‿s-acrẹ́ască/ș‿la ú^{r}mă le-ntí^{nzi}//ș‿să usúcă//șî le ții̯ [ɛ] uscáte-n trái̯stă pînă cînd‿î...le tẽ́rmeṇ^{i}//fáĉ‿áltili ...i̯ár tó‿dîm‿pî́i̯nẹa//că náinte să fắĉ^{e}ă...lắsă...aluát//șî știi̯ ginō[1]...nu [k] s‿făĉá pî́i̯nẹa ácră //nu i̯erá...nu i̯erẹ́a ^{bună}//^{s} făĉá pî́i̯nẹa ácră// [ɛ] s‿făĉ^{e}a pî́i̯nẹa/șî dîm‿pî́i̯nẹ-ạẹa lăsắ...púțină c^{u}óc-ạșá uṇ‿coco^{l}ọ́j‿dă cọ́că//șî cînd îi̯ venẹ́a tímpu dă mai̯ făĉá la trei̯‿pátru‿ĉiṇ‿zíle‿ẹ́ar pî́i̯ne/îl punẹ́a ș‿să muí̯a în ápă cáldă/ șî frămîntá cu i̯el//níĉ^{i} nū [r] nu făcám bine//acúma cînd a ișít‿î...

[Cu turtele-astea e mai bine...]

cu túrtilẹ-ástẹa-i̯ mai̯ bínẹ//șì‿cu‿drójdi^{i}e să face i̯ar/^{cu} drójdie//ḍa...nu‿po^{s} să ^{m}ai̯ faș‿cu drójdiẹ‿că...drọ́jdia nu ținẹ́a/ dắcît...o zi doo‿ắcólo șî‿să stricắ//

[O faci la cuptor pîinea ?]

ḍa/la cuptór//

[Și la altceva se mai coace...?]

---

[1] Se adresează unei învățătoare din sat, care asistă la înregistrare.

la sóbă̩//i̯árna̩//

[Iarna, la sobă.]

şî la maşî́nⁱ //la ţéstᶜ//

[La ţest se face ?]

la ţest//nu mai̯ sun‿ţéste̯-acúma/mai̯ ra̋r ĉíne̯-o mai̯ ave̯á ţest în̟‿sat//

[Da ?]

ⁿda//lā [k] mai̯ rar ĉíne mai̯ áre ţéstí̯ în̟‿satᶜ //tócmai̯‿in téle̯orman ais̆‿să mai̯.../şî ma̯i̯ ⁱ̂e şî̋ p-ais̆‿pă la noi̯...

[Dar dumneavoastră aici vă ţineţi de Vlaşca ? că zici că-n Teleorman...]

[ɛ] dă téleorman acúma/ⁱ̂eʳám dă vlášca//

[Mai demult eraţi de Vlaşca ?]

vlášca/vlášca ⁱ̂ere̯ám//şî téle̯ormànū...i̯ei̯‿ī...i̯ere̯á ţestărí̯e̯a‿àe̯a múlta la i̯ei̯ acóló‿ere̯á̩//acólo i̯ere̯á̩//

[Ai avut ţest ?]

am avűtᶜ //am avútᶜ //

[Făcut de dumneata ?]

dā/da/da/păi̯ cum ?//

[Cum îl făceai ?]

cum îl făĉe̯ám ? úi̯te făĉám [ɛ] pămî́ntu muşuru̯ói̯/şî făĉám pămî́n̟‿cu ple̯ávă/şî̋‿pune̯án‿dă jur împrejűr/pînă făĉám ŭ̄‿mormán aşá[1]//ş‿bă úrmă lu̯am nîşte pápură/o-ndoe̯ám bíne/ş-o vîrám aşá[2]/ca să-i̯ faᶜ...loc/dă băgad‿lémnu//cînd îl băgai̯ cọlō...dă să uscá/tʳᵉbe̯á să baj‿lémnu/s-atîrne̯-n veríĝⁱe/îl‿ă...lăsá‿ca să-l árzⁱ/c-aşá n-ái̯ cum să-l...n-áve̯ai̯ cum să-l ᵃʳᶻ//sta acóló pîn̟‿să uscá le-ntorĉe̯ái̯/le răzue̯ái̯/le lípʰi̯ái̯/şî...făĉái̯ pî́i̯ne̩//

de̯ácu necúla
şáptezèşişápte dă‿an̟‿la tu̯ámnă̩

---

[1] Gest.
[2] Gest.

296

săpúnu

[Cum faci săpunul ?]

săpúnu-l fac în‿félu următ^{u}‿or: pun şî topésc...grăsímẹa/^{u}‿o dăşắrt în‿căldáre/întîi cîntărésc .../pátru kilográme dă...grăsimē la un‿kilográm dă sódă//dec^{i} io în‿căldárẹa mẹa cam dóosprẹzêce kilográmẹ pun/înṣă mai pun şî tréisprezéĉe dă grăsíme lā... pátru dă [k] la trei dă sódă/ştiţ^{i} ? mai dau un‿kilográm pă dasúprạ//şī pun grăsîmẹá-n‿căldáre/fierbe bíne pînă să topéşte/dup-aĉẹ́ẹa-i curăţ^{s}‿pelin‿vérde/arúnc...şî fier‿bíne/şi...încép şî fac...fag‿leşîie-^{n}tr-o căldáre dă dóo védre/s [k] adícă-ncălzésc o căldáre dă ápă/ş-arúnc ō‿făráj‿dóo dă c^{u}‿océn^{i} bătúţ^{i}‿ī...aşá vii/arş^{i}/vii i-arúnc în‿căldáre/s‿să sting-acoló/pó‿urmă-i scot/las ápa s‿s-aşẹ́zẹ/o scurg în al‿vas în‿care pun şī topés‿sódạ//dacă e sóda fulĝ^{i}/^{d}în aĉéẹa fulj‿la pakéte/iọ to^{r}n peste săpún/...cît^{e}-um‿pîg‿dăn‿ă sódă/cu púnga şî torn‿cu‿uala‿ápă şî méstic//şī aşá proĉedéz pînă...términ‿sọda care ştiü‿io că tre‿s-o pun//şî‿sóda şî‿ápa caré‿am avút-o/înṣă dacă ^{i}‿ẹ sódă dîn ástă...glod... [ɛ] ^{u}‿o dizólv într-ō...căldăruş-alătur/pun o táblă p‿fúndu căldăruşî/că sọda găuréşte...vásu/şī...pun [k] iau cu‿ún ibríc sau cu o ọálă dîn‿ī...ápa cu...sódă/şi tórn‿în‿săpún ş-améstic fierbe ĉe f^{i}érbe şi iáráş to^{r}n/şî méstic tot tímpu să nu să umflẹ/să nu dẹa pă răscọále//şî pun aşá pîn-ạm termină^{t}...tọáta solúţiẹ-ásta carē ...ām...áp-ásta carẹ-am dízolvát ẹo sóda//şî după ĉẹ-am terminát/îl‿mai‿fier‿puţín/îi pun um‿pumn dă sáre/î^{l}‿spăl frumọs pă dasúpra/torn ap-aşá şî-l spăl/îl méstic şî-l dau jos//şî mai mă duc‿ī mai la un [ɛ] sfer‿dă or-aşá/şî-l mai méstic o dátă să nu rămînă umflát/să ẹasă dă mărĝin^{i} mai sus şî dă mijlo‿mai...//şî iese pelínu alb/frum^{u}os/cînd áre pelínu...vérde iése şî vérde...//şî... aşá fáĉẹm noi...//

steliána‿mutulígă
pátruzeşîtrei [de ani]

așá să...petreg‿núnțile-acuma

dă miércur dă joi la noi‿încépē...pregătirea pentrú‿o núntă/dăjá mai dîn timp încépē m^{i}ireása să-ș^{i} [ɛ] cománde o rókiie/să-ș cáute um‿pantóf sau...çē-i...trébue/ĝinerli un‿cuostúm și iel dacă nu áre bún/o cămáșă álbă/dacă árē/mă rog‿ī/lē-mbrácă ș‿p-álea/dacă‿sîn‿búne/curáte//șī...dă joi încépē...pregătirea/dă miercur dă joi încépen să fáçen‿c^{u}ozonácu/sau‿ó prăjitúră/çe vren‿să mai fáçem acólo/po‿úrmă-nçépe cu córtū.../táie o vítă/la noi nu prea să tá^{i}e víte/porĉ^{i}/...să mai tàe-acúma toam [k] cînd ie toámnă/acúma primăvára să táie m^{i}ei//șī vára nu prea să fac...nuns‿la noi//primăvára șī‿toám^{na}//șī...víner^{i} po‿úrmă-nçépe/joi șī víner^{i} șī pîíne/acúmā...să mai fáçe la fermă/avém șī noi aiĉ o brutărí^{i}e/șī dăm la brutărí^{i}e/da...áltă lúme mai fáçe-acásă/fáçe jói șī víne^{r}‿pîínea//po‿úrmă încépe s‿fácă...fripturá.../o fáçe víner sau sîmbătă.../o scoáte réçe.../cozonácu cun‿vă spusei îl fáçe mai nainte/șī...sîmbătă dă diminéață/dacă‿áre...porcu tăea^{t}‿sau...p^{î}ăsăr^{i}/dacă nu tae por^{c}/tá^{i}e păsăr^{i}/încépe să...taie păsăr să le curéțe dă sîmbătă//să fiie gáta pentru...//poa să fácă ș‿friptúra dă sîmbătă.../pentru ĉiórbă rămîne pentru...dùminică dă diminéață fáçe...ĉiorba...//la noi‿i...sîmbătă după amiază ...încépē un om să ea...ia o plóscă-^{m}‿mînă/cu-o batistă legátă la plóscă...

[Așa, spune tot obiceiul.]

da//șī...lā domnișoáre/sau lā...cum să spū lā [ɛ] boiér^{i}/lā oámen^{i} așá [ɛ] să fak‿invitățiĭ//kar la famíli^{i}/care sî^{n}‿mai tiner^{e}-așá mai...bíne/să fak‿invitățiĭ/nu-i kámă cu plósca//^{d}a la țăran/lā ăștealált^{s}‿să kámă cu plósca//ș-atúnĉ‿i óm-ósta cu [ɛ] ploscā pleácă șī dă...care...ie dă kéma‿cu plosca-i kámă cu plosca/le dă să bea vin dîm ploscă şî...îi pofteşte lă..."nea cutáre vă invítă la núntă"/la fícă sau la...fiu/la ĉe a [k] care ĉe áre núnta/şî spúnē zioa sau seára/cînd îi poftéşte la...la núntă/la másă//şî carē ^{i}e cu invitắţii/scrie pă invitáţi^{i}e la ĉe ^{u}oră să-i invíte la...cununiie/sau mă ro^{g} dă diminéaţă/dî la óra zéĉe/cî^{n}d încépe núnta/că la noi la zéĉe/să-ncépe núnta//ş să dúĉe şî kámă neámur/priéten tot ĉe áre//ş po úrmă...duminícă diminéaţă vin lăutári/la nóo/la zéĉe/...şī...să duc príma dátă la braníşte/lā ...frátele dă mînă/că la noi aşá să numéşte//şî acólō...ia o stíclă cu ţúică.../púne un c^{u}oş...máre/cu dóo toárte/ş [k] acúm aşá să fáĉe/şî púne pă el o faţă dă másă/ş-acólo púne plocónu/ş-o távă cu mîncáre/cu-o [ɛ] pasăre/fripturắ/sau...pŏ oréz/pă várză/mă roc ĉevá...pásăre/sau cárne dacā...áre cárne/ş-acólō să dúĉe la [ɛ] fráte dă mînă/aşează o másă/şî iel/cu cîzvá invitáţ^{i} acólo/ mănîncă/bea/şî ea frátele dă mînă vinē acásă//cînd a venít acásā...dîn nou ea al plocón/şî pleácă la naş^{i}//frátele dă mînă atunş să dúĉe.../lă...frátele dă mînă să dúĉe ĝinerle//şî la [k] pŏ úrmă fratelé dă mînă să dúĉe să ea náşa//la noi intîi să ea náşa//şî naş [k] ia tot aşá um ploc^{u}on^{u}/pus în coş/o...stíclă cu vin/o [k] o stíclă cu ţúică/o ploscă cu viin/şî pleácă la náşa// acólo să dúĉe ear púne...mása/...sau nu/m páre că să dúĉe núma cu-ō...stic^{î}lă cu ţúică/să ea náşa/nu ?[1] /ş-a dóoa oáră să dúĉe cu plocónu//da/núma că stic^{î}la cu ţúică-ntîi//da//da/ie múltă lúme care-i ia cu tótu//şî cînd ia şî náşa şî náşu uodátă.../îi ia p-amîndoi să dúĉe cu plocónu/da cînd ia númai ī náşa/^{că} aşá mai sînt obiĉéiu^{r}/ia núma náşa să dúĉe núma cu sticla cu ţúică//servéşte şî náşa o farfuríie cu cozonac pă másă/şî să-mbrácă.../îş ea cu ĉe pregătéşte...cu ĉē îmbrácă mireása/î náşa la noi cúmpără vǫálu/gęrlánta/betęála/şî flor^{i} pentrú...meséń^{i}/pentrū féte/ băi̯éţ^{i}/pentru i̯nvitáţ^{i} adúĉe flórile náşą//şî víne cu cutiili cu ásta/şî fratęle dă mî́nă adúĉe oglín^{da}//şî vín şî pregătéşte [k] lęágă mirę́asa/şî dupắ ąęā...mirę́asa-i̯ dă ŭ prosóp..náşî//şî le i̯nvítă [k] i̯nvítă náşa la másă/servéşte o friptúră/o farfurí^{i}e cu c^{u}ozonác/şî dup-áęa să dúĉe şî dúĉe nàş-acásă/i̯ár frátele de mî́nă cū...sau̯ nu !//să dúĉe că [k] fratelé dă mî́nă să ^{d}úĉe ş ĉinevá cu ploconú//dacă i̯a şî náşu//ş-atúnĉ^{i}...dúĉē...vín lăutár^{i}/cu náşa// şi în úrmă ĝínerli/i̯a şi i̯el o sticlă cu ţúi̯că/şî plęácă cu féte şî cu băi̯éţ^{i}/cu tinerétu/şi ę [k] să ęa şî náşu//ş-atúnş să duc şî púnę másă lā...meséni cu ca [k] care s-au̯ dus cu ploc^{u}ónu/şî pă ĉínę-a i̯nvitá şî náşi/pun o másă cu mî́ncárę//şî la féte şi băi̯éţ le púne o más-afáră/c-ō farfurie dóo dă c^{u}ozoná/cu cîtevá paháre dă vín/îi̯ servéşte şî dup-áęa să-mbrácă...náşa náşu/şî... îş ęau̯ lumînările/şî vín lā.../plęácă cu tóţi cu [ɛ] lúme mai̯ múltă/şî vín lā mire/lā...mirę́ăsă/unde-i̯ núnt-acásă//

---

[1] Se adresează învăţătoarei care asistă la înregistrare.

dup-áęā...treg la másă//atúnĉ^{i} i...acásă s-a pregătít o ĉi̯órbă/o mîncărícă/ş c^{u}oz^{u}onác/după másă//pun servésc...mása/după ĉe s-a termená mîncárea...la noi̯ să mai̯ fáĉe şî s^{k}imb//

[Cum ?]

deĉ^{i} i púne ĝínerli o sútă dă lei̯ pă másă/şî...mirę́asa um prosóp//şî skímbă: cînd î suta la únu/cîn la áltu/pînă rămî́ne prosópū lā...ĝínere şî súta la mirę́asă//şî dup-aĉę́ęā...să dă cît^{e}-um prosóp ş lă...naş^{i}//şī...mai̯ víne şî mámă braniştiúlui̯/mama frátelui̯ dă mî́nă/cu brádu/să-l vîndă//aşá să zíĉe la noi̯: să vî́ndă brádu//şî-i̯ ĉére lū...spúne lu náşu că víne nú şt^{i}u dă unde/ dă dăpárte cū/^{d} la braşóv/sau̯ mai̯ ştiu̯ şî i̯o dă unde/dîn ĉe ţár^{i}/ cu brádu//vine dă dăpárte/şî ĉérē trei̯zej dă mii̯/sau̯ nu ştiu̯ cî^{t}/ şi-i̯ dă un trei̯ lei̯/sau̯ un trei̯zej dă lei̯/náşu-acólo cîd vrea/aşá că o glúmă//şî...dupặ‿aẹa să ridícă dă‿^{l}a másă toátă lúmẹa/maị joácă ĉẹ maị joácă/şî...ịa lumînărlí‿şî.../plẹácă cú‿toátă núnta la bisérică//acoló‿să duc să [ɛ] cunúnă/să plimbă pă şosẹá/să dug‿ la fotográf dacă aụ timp/şi dup-aĉẹẹa vin acásă şî‿fac...o h^{u}óră //ņnainte d-a fáĉẹ hórā/vin şî stă pă scáune/să spéle pă mîịn^{i}// nu ?[1] //şî mirẹásă o priméştē/cînd...ajúnĝe mi^{r}ẹása la poártă/ ^{i}ése soácra/c^{u}-ō caná‿cu ápă/şî cụ-o pîịne cu ^{d}oo bucă^{z}‿dă zahăr pă pîịne//şî priméştē...mirẹása//şî...merĝe până-ņ‿faţa cási/acólo s-aşẹază pátru scáune/pă care stă [k] pă doó stă náşi/pă únū‿stă sócru/şî pă únu stă...táta lu frátilẹ dă mi^{nă}//şî le toárnă mi^{r}ẹasa dîn ápă să spálă pă mîịn^{i}/^{l}e dă uņ şervét...maị mig‿dă să ştẹerg/şî dupặ aẹa le púpă mîna/şî le dă cîtẹ-uņ‿şervét.../ saụ cîtị-um‿prosóp.../maị mi^{g}/maị máre/după cum vrẹa/pŏ‿úmăr//şī după ĉẹ-aụ termịnát/îị ịa uņ‿lăutár şi-ị bágă-ņ‿cuórt//pă naş^{i}/ pă sócru/pă brániş [k] pă táta lu braníşte/şî pă mirẹásă o ẹa cu túrta cu pîịn^{i}e/şî vine şī [ɛ] moẹ... deĝetū...dă-n zahăr/şî fáĉe cruĉ^{i} lă...uş^{i} pîņ‿cásă//víne ũ [k] íntră uņ‿lăutár cu ẹa pîņ‿cásă să fácă cruĉ^{i}/pă la uş^{i}//şî dupặ ĉẹ-aụ terminát/ịes să fácă hóra//lăutáru dîņ‿cásă ése cụ‿cóşu cu dáru^{r}/şî ĉel dîņ‿cuort cu náşī ịese cū...náşi lă...la hor-/afáră/la c^{u}onĉ^{i}//la noị aşá să numéştē...hór-asta cuónĉ^{i}/să dă dárurlị//ş-acólo joácă...invitáţ^{i}/joácă şî neinvitáţ/tineréd/maị múltă lúme/şī dă dáru^{r}/la náş^{i} lă...náşă/la náj‿la.../şî‿la copíị/dacă‿áụ/şî...la nẹámur^{i} apropịẹáte/şî la nẹámur care áre dă şî‿la...nẹámu^{r}‿maị dăpartáte /la mesén^{i}/mă ro^{c}/prosoápē.../furóur/féţe dă másă/care ĉē...áre// şî‿la náş^{i}...prósoape/pijamále/cămáş^{i} cusúte să dădẹá la nuoị/ịo cămáş^{i} cusútẹ-am dá^{t}/c-aşá era/acúma...să daụ maị mul‿pijamálẹ// prosoápe cumpăráte/nu ma‿ị ştergáre lúnĝ^{i}/dă b^{u}oránĝi‿cum dăţẹám noị...//

---

[1] Se adresează aceleiaşi învăţătoare.

şī...dúpă ástā‿áu̯ terminát/íntră-n‿cᵘórt//náşa-ş strî́nĝe... dárurli ĉe̯-ā lu̯át/...mài̯‿jo̯ácă/mai̯ rămî́n‿lăutárᵉ-afáră/şî mai̯ jo̯ácă/care vre̯a/dacă vre̯a şî náşī să mai̯ jo̯áĉe/dacă sîᵐ‿mai̯‿in i̯etáte...íntră la másă/-i̯ mai̯‿servéşte cu ĉevá ş‿pă i̯ei̯ acólo/cᵘ-o friptúră/c-un‿cᵘozonáᶜ/şî dúpă ásta náşi ple̯àc-acásă//ⁱe se̯áră şî vⁱin acásă s-adúcă şî‿ei̯ dárurli/şī...sā...îi̯‿e̯-adúĉe e̯ar cu plocᵘón//cu lăutárⁱ/cu plocᵘónᵘ//vin îj‿lásă şî ei̯ dárurle̯-acásă/îş e̯a ban/şī...cadóur ĉe dă şî e̯i̯ pă másă/că la noi̯...să dă... cadóurⁱ/să dă bánⁱ...//şī...stă ᵘo ᵘóră/sau̯ dóᵘō/la másă la naşⁱ/cî́ntă lău̯tári/mănî́nçă/be̯a/şî dúpă áe̯a ple̯ácă la zéĉē...ple̯ácă-nnapói̯/să dug‿la núⁿᵗă//acólo să strî́nᵍ‿se̯ára mésenⁱ mai̯ mult/tinerétu să‿dúĉe zío̯a/dā o̯ā́men-éşte̯a mai̯‿in i̯etáte̯-aşá mai̯ mulᵗ... se̯ára să duc/o̯ámeni‿mai̯ serióşⁱ aşá/se̯ára la másă să duᶜ//şî acólō dúpă ĉe s-au̯ duz‿náşi‿inĉépe să púnă ţúi̯ca la másā.../să mai̯ púne şî mezélurⁱ‿i.../brî́nză/măzlíne/salámurⁱ/sau̯...cartabóşuʳ‿dîn áste̯a pregătíte dă e̯i̯ dac-au̯ tăe̯á‿porc/...po‿úrmă să púne̯‿ĉⁱórba/...să púne mî́ⁿcare̯/sarmále/piláf/care ĉᵉ-a pregătít/... dup-aĉée̯a să púne friptúră/...dúpă friptúrā...víne un‿lăutár cu‿o farfúrii̯e/cᵘ-o felíⁱe̯ dă pî́ⁱne cu sāre/şi-nĉépe sā bátă-n‿farfúri̯e̯/să bátă-m‿másă la naşⁱ că...a veni‿perĉe̯ptóru/adícā a veni‿să strî́ngă dáruʳli...pă másă//ş-atúnşⁱ‿prímu náşu dă//ĉe să dă... cî́d‿vre̯a să de̯a: o mie dă lei̯/cam o míi̯e dă lei̯ să dă acúma.../nu să mai̯ discútă alfél/şî cadóuʳ/un‿servij‿dă másă/sau̯‿u...tacî́mur/sau̯‿u...o rokíⁱe mirésī/capót care ĉᵉ-a lu̯at//ş‿p-óʳmă dúpă naş înĉépe sócri.../înĉép ne̯ámurⁱ fraţⁱ/ [ɛ] ne̯ámur mai̯ apropie̯áte/şî p-órmă réstu/meseníilor//şî dúpă ĉe s-a strî́nˢ‿báni/‿ii̯ númără náşu/îi̯ dă mirési/púpă mî́na mire̯ása la...naş/po‿úrmă la toz‿me̯séni...ᵈîntr-o párte şî-n álta/şî dup-aĉée̯a să‿servéşte şî cozonácu//ˢ‿pŏ‿úrmă care vre̯a mai̯ stă/pî́nă la zío/care nū...ple̯ácă/náşū îl cam apúcă zî́e̯a/dă múlte orⁱ//stă să pléĉe toátă lúme̯a/ş‿

302

tre^{be}‿să...stęa pîn̦‿la zíu̯o//şî care mai vręa...mai̯ fáĉe şî lun titú̯oru̯//la nọe-aşá să numéşte//

[Cum e titorul ?]

lun pă‿lā...zéĉe/ú^{n}spe/dóoşpe/după ĉe să [ɛ] dăştẹáptă/că sígur/dacă‿să cúlcă tîrzíu̯ să scọálă mai̯...tîrzíu̯/să dúĉe dîn nou̯ i̯ar/vin̦‿lăŭtári/să‿^{d}ĉe dîn nou̯ c-u̯n̦‿lăutár doi̯/şî ẹa náşi̯//şî frátele dă mînă/şî mai̯ fáĉe şî lun pînă sẹára//púne‿másă dîn nou̯/cu mîn̦cárẹa/ĉẹ-a rămás/cú...băutúră/cu ástẹa/şî petréc pînă sẹára//şî sẹára...care vrẹa ẹa o vádră cu v^{i}in̦‿care nu stíclili plíne/plos‿ĉe au̯/şî plẹácă şî plimbă pă şosẹá şî kíu^{i}e.../tọátă şosẹáo̯å.../pînă s-a-n̦serát//dúĉe náşu‿ácásă/dúĉe frátele dă mînă...//ş-aşá că la noi̯ aşá să...petrég‿nún̦țile-acúma//

[Aceeaşi]

n-a^{m}‿mai̯ vru‿să plec sîn̦gură

[La Bucureşti ai fostde mult ?]

ī...vară trecútă//

[Îmi povesteşti şi mie cum a fost acolo ? Ce-ai văzut, ce ţi-a plăcut...]

nu mi̯-a plăcú^{t}/pentru că [ɛ] i̯eu̯‿ọ trebuẹá să plec sín̦gură cu tramváiu̯/şi-ntr-o zi...ā...s [k] frátelē lū...ta [k] tátălui̯ meu̯/ā...a fos‿cū soţí^{e}a şi... [ɛ] m-ă‿suit într-un ál‿tramvái/şi m-an‿duz‿la cápă^{t}/şî ẹo n-ám‿mai̯ ştiú‿dă unde să ẹau̯ dẹ-acó^{lo}//şi am întrebát o femé^{i}e dú‿pe stradă care mătura//şī‿m-a suit într-un tramvai̯ şī am mai̯ mer^{z}‿dóo stáţii̯ şi m-ā...cobòrîd lā...ă‿stáţiẹa spitálului̯ númăru nóo//

d-acólō...î^{nt} [k] tot într-o zī venẹán‿dẹ lā...o mătúş-a mẹa şī...ā...un om‿î carē.../i̯erẹá în tran̦vái‿î.../cînd am ajún^{z}‿la státie̯‿unde să mai̯ dau̯ jos/n-a mai̯ vru‿să-n‿de̯a vóe/şī...acólō...în̦casatoa̯re̯ā...ă...i̯-a ziz‿"dă-i̯ dómⁿule drúmu lā...copil/de ĉe nu-i̯ dae̯ vóe̯ ?"//şī atúnĉeā ᵐi̯-ada‿drúmu da tótuj‿nū în‿dăḑeá drúmū/mă ţine̯á dă mînă//şī n-ám mai̯ plecát//am plecá‿cū mătúşa me̯a şi̯.../n-aᵐ‿mai̯ vru‿să plec sîn̦gură//

so̯áre stéla̯
dói̯sprezèĉe anⁱ

81o. ZIMNICEA [ALR II, 899]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: MT

lúpu̯-a rămás în̦‿sánie̯

advocátu̯-ásta¹ a-mpuşcá‿şî el un̦‿lup//nu mai̯ împuşcáse luᵖ‿pîn-atúnĉea//şi ere̯á sánie̯a lui̯/io̯ [ɛ] ⁱere̯án̦‿cu sánie̯a/şi ere̯á a lui̯/ĉe mai̯ !//şî-n̦‿spúne̯: "şoi̯méne" ẑíĉe..."lúpu-l púnem în sánie̯"//

"dómnu i̯ordănéscu/nú-l punem.../nu-l púne că ne omu̯áră cai̯"/

"ĉe̯-o fʰi i̯o răspún̦z"

"dómnu i̯o [ɛ] nu pot suⁱí în̦‿sánie̯ cū lúpu" că...la cai̯ le miru̯áse...//

"îl púnem"//

a lu̯á‿lúpu/...şî l-a trîntít cu cápu afáră/şí‿cu córpu-n̦‿sánie̯//şⁱ‿cîn̦‿s-a ui̯tát cái‿înapói̯/şi cînd a rúpt-o să fúgă/am arun̦cá‿ʰăţurile̯/a fuĝít şi‿s-a izbíd‿d-o salĉie marè/ş-a trecút pîn hámurⁱ/...cai̯/a rupᵗ‿hamuríle̯/hăţuríle̯/şî sánie̯-a făcút-o praf//am pus-o-n áltă sánie̯ d-am adús-o‿acásă//şí‿cai mi̯-a veni‿

---

¹ Se referă la un cunoscut al său, pe care l-a amintit mai înainte.

304

síŋgur^{i}//le̯-am adunát cu bráțu/ș‿le̯-am pus în áltă sánie/...diminẹ́ața m-an‿dus la i̯el:

"te duș‿la mái̯stor/dai̯ órdin să-s‿fácă sánie̯ cum a fost a dumitále/hámurile̯‿le duj‿la curelár să ți le fácă cum a fost ale̯a"//
și‿kar...

[Și dumneata cum ai scăpat ?]

aŋ‿sărít//păi̯ n-am putút să mai̯ potolés‿cái/

[Și lupul ?]

lúpu̯-a rămás îŋ‿sánie̯/l-an‿du‿la [!] áltă sánie̯//l-aŋ‿lu̯at în áltă sánie/că nu să putẹ́a//

șoi̯mẹánu paraskív [zis] flesçán

ș̋ai̯zeșîșàse [de ani]

cîte nu să-ntîmplă

[Dar altă dată cu caii n-ai mai avut vreun necaz ?]

dá !/am avút//am plecát la snop^{i}/la cărát/...i̯erẹ́a ^{u}o sărbătu̯áre/nu me̯-adúc amínte ĉe sărbătu̯áre ^{i}erẹ́a/i̯er^{e}áŋ‿cu pátru cai̯ la cărúță//și să mă duc că erẹ́a sărbătu̯áre să v^{i}iu̯ acásă și i̯o/să mă dug‿la féte că‿ẹ́rẹám...flăcắu̯//

îŋ‿spúne frátele mi̯eu̯ zíĉe: "dú-te și táie nẹ́ște porúm^{b}‿sămănát/ca să ái̯be cái"/^{s}ĉe/"pînă vi̯i dă la féte/să mănînĉe"//

m-an‿dus ș-am tăi̯át porúm^{b}‿sămănát/am ûmplút cărûța/...veníŋd/ i̯erẹ́a porúmbu máre̯-atúnĉ^{e}a/...nu să vedẹ́a ^{u}ómu dĩ‿i̯el//îŋ‿fáța cáilor uŋ‿cîi̯ne gonẹ́a ŭ‿i̯epure̯//cînd a văzút cai c-a trecút cîi̯nele pîŋ‿fáța ^{lor}/a rúpt-o dă fúgă/ăia dînaínte/că la noi̯ să purtá înainte pátru cai̯ la cărûță/noi̯‿i spunẹ́aŋ‿la ắi̯a dîŋ‿lănțúșur^{i}/ắe̯a dîŋ‿fáță//cum erẹ́a la túnur^{i} pă tímpur^{i} dac-az‿văzút/sau̯ la forgọane/ásạ să‿purtá la noi̯//n-am putú‿să-i̯ mai̯ țiu pă ^{î}ăi̯a dîn fáţă î ^{h}ăţur^{i}/că-i treĝeá p-ăia cáre iereá dă la ruátă/ió ereán căláre pă únu/şî s-a-mpiedicát ăla cáre iereá pé [k] io călare pă ^{i}el//ş-a căzú cu mine//ş^{î} mie mi-a rămás pic^{u}óru stîng în scára şéi/...ş^{î} m-a dus tîrîş...puáte ^{u}o sútă ĉinzej dă métri/...şî mi-a scăpá pic^{u}óru d-acólo/şî cái...dús cu cărûţa//în rupsése mîinili/ p-aíĉ^{e}a^{1} frúntea.../

[Şi piciorul a scăpat întreg ?]

da !/pic^{u}óru-a scăpát în^{treg}//a scăpát !//cîte nu să-ntîmplă//

[Acelaşi]

ş-^{u}odát-am plecát într-o iarnă

ş-^{u}odát-am plecát într-o iarnă...tot cu aĉéş cai care mi s-a speriá cu lúpu/...să mă du s-adúc ^{u}o sanie dă lémne dîm báltă// ş-aiş pă strad-àsta iereá un f^{h}ierár//aveám un cal care nu suferea ca să-l potcovesc//îi iereá frícă dă ĉocănitú...nicovéli//fără să-n dau cu seama că trec pă lîngă f^{h}ierări^{e}a ţigánului p-acoleá aşá//ţigánu lucrá înaúntru//cînd a auzít ĉocănind în nicoválă/a rupt-o dă fúgă cu míne/n-áveam ă coş^{ĉ}ug la sanie/-aveám dor neşte scîndur^{i} care stam pă ^{i}ele/că acoló puneán lémne//ţinînd dă ^{h}ăţur^{i}//mi s-a dăsfăcú scîndurile ş-an scăpát între opléni sănii//şî m-a dus tîrîş pînă mi s-a făcút/atúnş purtám nădrág^{i}/aşá ereá la noi la ţară/mi s-a rub nădrâĝi/dumnealór ĉére să le spui cum iereá pă tímpur^{i}/ş^{î} cum ai păţít/da !^{2} //că mi s-au rub nădráĝi/ ismána/tot /şî s-au oprit în neşte bulúma^{ĉ}/tot aşá băgás cu piépţi.../ş-am venit acásă trenţărós//da dîn nou/...dîn nou m-am îmbrăcát/şî to^{d} m-am dus la lémne...

[Tot te-ai dus la lemne...]

păi nu i-am iertát/nu i-am iertát/n-an vru să-i iert...

---

[1] Gest.

[2] Se adresează soţiei care asistă la înregistrare.

306

[Să-şi facă datoria...]

da !/

[Dar atunci la fete te-ai mai dus ?]

lā...ma_i̯erá dă fétę-atúnĉ ?/cîn_m-ā...nu mai̯ eu [k] mă cunoştęá nimęnęa că mă dusése tîríş pîm_praf şî̂_cu sîngęl-ăla/nu mai̯ mă cunoştęá niminęa că.../m-a aruncát în_cărúţă neşte u̯ámenⁱ/ şí_nú_m-au̯ cunoscú_niminⁱ ĉine sînt//dăcî_dăpă cai̯//

[Acelaşi]

dă ánu nou̯

[De Anul nou, ce făceau fetele ca să vadă cu cine se mărită?]

ă !/da !/zíĉęá să...pui̯ ᵘoglínzⁱ//strîngᵉá nóo ᵘoglínzⁱ/m-a feríd_dumnezéu̯ ᵘo dat-am făcút-o şî n-ám mai̯ vruᵗ_să mai̯ a [k]/ a vru_să pleznęáscă fi̯éręa dîm_mínę//

a spuz_zíĉe "s-aşĕzăm nóo ᵘoglínzⁱ în_cásă"/ⁱę cum !/şî dóo lumînắrⁱ/dă la núntă/cárę să cunúnă ĉínstít/...curat//aprínde úna...púnę-ntr-o pártę/úna-ntr-o párte/şî_înşîruę ᵘoglínzili... la rînd//şî_la ᵘóra doóşpę să íntri dăspletítă/în_cămáşă/ş-íntri-ntre ᵘoglínzⁱ/să stęa jos/s_să úi̯tē la răsărit/că véde pă ĉíne i̯a//cînd am văzút i̯o aşá líniştę/nu să simţęá nimí/"du̯ámne!"/ mi̯-a venít rău̯/ş-am işít afáră/zic "i̯ó_aiş_nu íntru"//să vedęá ᵘoglíndíli úna_álta/úna_álta...lumínă/şî_mi̯-a fos_frícă să íntru //atît/ş-atît în_vi̯áţă n-am mai̯ făcút//da au̯zęám lúmęa că fáĉę-aşa//

áltili zíĉᵉa.../avęá gárdur /i̯erá ulúcă//

"nu̯áptę-ásta să ⁿl̲umắră pári la gard "[!]/

"e cum !"/

"ui̯tę-aşá !/dandarátilę ui̯tę dă colęá: zéĉę/nóo_op_şapte/

şásę/ĉịnş͜/pátru/treị/dóo/únu̦"/şî-l legá/fíru͜ dă busuịóg...la pár-ŏlà/şi͜ nu maị vorbę́a/plecá şi͜ să culcá/ˢĉ^ᵉá că nu̯áptęa visę́ază pă ĉínę ịa [!]/ne rîdém noị acúma dă tímpurilę-álęa care erę́a/cum putę́a să crę́ază͜ aşá ĉevá ?/...nu̦ ştiu̦ zău̦//

[Şi cum îl cunoştea după par ?]

zîĉę́a că áre párū nódurⁱ/cîte nódurⁱ árę/atîtęa cumnátę [!]/dácă páru ịerᵉá...nițél maị adús: "vaị ! da ĉe cǫcoşát árę să fʰíę/ş-áre ş-átîtęa cumnátę [!]"//

[Dar cu cumnatele nu se înţelegea bine ?]

dā !/şî͜ ă să zîĉę́a că cîte rídurⁱ árę pă frúnte /atîtęa cumnáte áre ịa//da cum putę́a să crę́az-aşá ĉevá ? nu ştŭ͜ zău̦ lúmę-atúnĉ/dą//

şọịmę́anu pétra
şaịzeşîşăpte [de ani]

túrta furnigílor

[Se face pe aici, în joia paştelui, o turtă, care se mănîncă afară...?]

túrta furnigîlor/dúpă lăsátu séculuị/

[După...]

a dọ́ua zi după lăsátu séculi/zîĉe "ĉíne áre furnig͜ iŋ͜ cúrte saụ în͜ cásă/ca să scápe dă ịéle/fáĉe ᵘo turtişu̯áră cu brînză/ş-o mănî́ncă afáră pă gru̯ápa cási"/şi pịére furnigîle dîŋ͜ cásą tọáte/[!]//

[Şi chiar aşa e ?]

nu ştu ! dacă i/nu ştŭ͜ dacă-m͜ víne să crez c-ar fʰi aşá/ĉe să cáte furniga d-aiş/s͜ să dúcă afáră ca s-apúĉe şi͜ ęa dîn turt-áęa acoˡó ?/nú͜ ştu//

[Aceeaşi]

308

ródu pămîntúlui̯[1]

[VII] ródu pămîntúlui̯/sĉᵉá c-áre ródu pămîntului̯ în...grădí̋nă/ş-arátă ródu/care i̯ẹ-n̡cărcát

[VIII] care arátă tu̯áte recóltili/aţ auzít ?/

[VII] áre dóosprĕzèĉe florⁱ̵ ziĉḗ/dóọşpẹ căpúş̌ d-álẹa dóoşpe lunⁱ̵...

[VIII] áre şi drúgă dă porúmb/áre şî strúgure

[VII] spig‿dă grîu̯

[VIII] áre şî spig‿dă grîu̯/şî dă ᵘó̋rz/şî dă ᵘováz/şî...să véde cáre ⁱéstē búnă/că sĉe gă̤: drúga dă porûm‿dacă i̯e má̋re/plínă dē vi̯áţặ/s‿fáĉe porúmb//dácă strúgurlẹ i̯e bun/tod‿la fel aşá plin dă vi̯áţă/ĉe că să fáĉe vin mult/...

[VII] úi̯tẹ‿ánu̯-òsta n-am̦‿văzú‿curcubéu̯/aldátă vedẹán̡‿curcubéu̯ pă ĉⁱer/anu̯-ósta nu prẹa am̦‿văzú‿curcubéu̯/az‿văzú‿după plọáẹ/făĉᵉá aşá ᵘo dú̧ngă/gálben/róşu/da !

[VIII] gálben/róşu/albástru/puţín da i̯e vrᵉo...

[VII] şi zîĉᵉai̯ i̯e vínu ála róşu/ála gálbenu i̯erá grîu/ş-ála vérdẹle porú̋mbu/

[L-aţi văzut p-ăla cum arată ?][2]

[VII] ródu ?/n [ɛ] n-am văzút/

[Păi îl am eu, l-am avut eu.][2]

[VII] în̡‿grădínă ? zo ?/úi̯tẹ-am î̡mbătrî́ni‿şî̂‿nu l-am̦‿văzút/ am auzí‿c-a avú‿síţa lu cá̋lotă/da nu l-am̦‿văzút/nu ştu//... [...]

[VIII] dácă nu să fáĉē vin‿î/nu i̯e bun strúgurl-ála//

[Aceiaşi]

---

[1] Am transcris un dialog al celor doi soţi, indicînd prin sigle cui aparţin replicile; menţionăm că unele fragmente nu au putut fi transcrise deoarece cei doi informatori vorbeau simultan.

[2] Intervine una dintre fiicele celor doi informatori, care asistă la înregistrare.

la bumbác

[Se punea şi bumbac ?]

şi bùmbác a fost /da !//

[Dar bumbacul cum se pune ?]

la bumbác să sápă i̯egzát cum să sápă şi sfécla//aşá am săpát‿î adíg̯ă noi̯ cînᵈ‿erę́ám.../n-ávęam atîtęa cunoştínțę-atúnĉᵉa/... da !/să púne/să făĉᵉá cu ŭ‿lemn/c-aşá făĉᵉam noi̯ atúnĉᵉa/că nú erę́áu̯ vórbă‿aĉéęā mecanizáręa dezvoltátă kar aşá ca să ajúngă în tu̯áte diréctiili/şî...în álte părțⁱ/únde erę́á mecanizárę̨a să putę́á fáĉē...mecánic î‿álᵗ‿fel/înşă la noi̯‿áiĉᵉa nu erę́ă dę-ajuns atúnĉᵉa deocandátă/cum ştim cu tóți că atúnĉⁱ ęa...aᵇę́ă începúse să i̯a amplo̯áre‿ē pártęa téʰnică şi tu̯átē...da !/şi̯-aşá că.../punę́an‿făĉᵉam un‿lémn/şi cu lemu̯-óla tîrám după plug...lémnu/şî‿venę́á tîrîş aşá dâpă plug/şi punę́ám sắmburi dă bumbác pā i̯el/şi la úrmă dățę́ám cu̯-o grápă dă mărăĉínⁱ/i‿eşᵉa-i̯ spunę́an‿noi̯/ᵘo grápă dă mărăĉínⁱ/şi dățę́ám cu gráp-àęa dă mărăĉínⁱ pă [k] pe d [ɛ] dasúpra/şî acoperę́á cu pămînt/şî‿éi̯ răsărę́á//

după ĉe‿éi̯ răsărę́á/la órmă m[ɛ]merĝę́an‿şî-l săpám ᵘuşór aşá cu ᵘo sápă ᵘuşór‿ᵘuşòr îl săpám/cînd sĕ mai̯ rídicá/la úrmă-l săpám i̯ęgzát ca şī pă sféclă da !/îl săpám//îl rărę́ám unde erę́á mai̯ des/îl lăsám‿î tot aşá la cuíburⁱ/la o distánță dă trei̯zej‿dă ĉentimétri̯-aşá-l lăsám/şî făĉᵉá g[ɛ]căpúşⁱ/înflorę́á/cînd înflorę́á/ne ducᵉám şī l-a[ɛ]dunám d-agoló-şᵉa/merĝᵉan‿cu famíliᵉa/

[Cum îl adunați ?]

cu mîna l-adunám//a adunát şi cū...la stat‿î...aduná-n timpu̯-òla atúnĉᵉa éⁱ‿avę́á maşínă/d-aduná aíĉᵉa...la iasè¹‿aduná cu maşínili//avę́á maşînă dă adunát/şi cu maşina aduná...la stat/făcúse...

[Şi după ce îl adunați se preda sau îl lucrau oamenii?]

---

1 I A S = Întreprindere Agricolă de Stat.

310

îl predám státului̯//

[Nu-l torceau ...?]

ă...să mai̯ lucrá şi dă famílie̯-adícă/cásnic/ācásă/să mai̯ lucrá//anumíte lúcrur^{i} dî‿i̯e^{l}/pe̋ntrū...um‿prosóp/péntru anumite lúcrur^{i} dîn ástea...cásniĉe care trebu^{eáu}//da majoridátea ĉe mai̯ !/să predá státului̯/la stat//predám tot//ĉe l-adunám/îl predám státului̯//

stănĉói̯ mihái̯
pátruzej‿de an^{i}

fac săpűn

[Ce se face din untura de la porc, pe care nu o foloseşti la mîncare ?]

le strîng să le fac săpűn//

[Ai făcut şi săpun ?]

dā !//

[Cum faci săpunul ?]

ắla-l púnem la f^{h}i̯ért/cu ā́pă/...depíndē ^{u}o óră/dóo/^{d}úpă cît vrei̯ să-l f^{h}i̯érbi̯/stă [k] púnu/şî‿la ǫ́rmă-nĉepe̯ám şi-i̯ púnem... sődă//púnem cîte niţícą/cîte niţígă/^{i}el dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă vine şi‿să‿îngru̯áşă/dîn ĉe-i̯ pui̯ sódă víne şi‿să-ngru̯áşă/p-ǫ́rmă s-aléĝe el dă i̯ése dăsűpra alb//ş^{î}‿dúpă aĉéi̯a‿îl‿lăsám şî dă-n fi̯ert/ş-arúncă‿ă ő‿lěşi^{i}e róşii̯e la miljóc/şî-l dăm joz‿dă pă pirostrí^{i}e/şî-l mai̯ mestecăm ca fro jumá‿dă ^{u}óră/şî‿dup-aĉée̯a-l lăsăm/şî... dăm diminéaţa‿afáră//

[Dar ca să aibă miros nu-i pui...?]

pelı̋n îi̯ punem dac-avém/dacą n-ávem/...dă un‿să-i̯ púnem ?//

311

[Și pe urmă, cum îl dai afară ? Poți să-l scoți ?]

nu ! îl tăi̯ém cu cuțítu//códri̯//tăi̯ém docamdátă ŭ͜ codrițél mai̯ mⁱicúț așá/cam plín [?]/șî dupắ͜ acêe̯ă tăi̯ém fâșíile̯-așá-ntréj/ șî-l dăm afáră/șî după áe̯ă tăi̯ém códri̯/né͜ ése ĉín̯șpe͜ ă/tréi̯șpe͜ ă/ pái̯șpe/dăpă cum faș͜ códru/mai̯ máre/mai̯ mic//

[Dar dacă se-ntîmplă să nu se facă bun, ce-i faci ?]

a dóu̯a zi îl puném șî͜ îl mai̯ p [ɛ] premením//îi mai̯ púnem vre-ĉe/j͜ dácă mai̯ áre nevói̯e dà sódă/-i̯ mai̯ púnem puțínă sódă/ șî...îl dăm în̯͜ fʰi̯ert/ș͜ după aĉée̯a-l lăsắm i̯ar dîn nou̯ să răĉᵉáscă/-l mai̯ mestecắm să nu i̯ásă...găurⁱ pîn i̯el/

[Dar vrecea ce e ?]

vréĉᵉa i̯éste ápa care̯-o punem/șî...murdăríᵉa care̯-o áre-n͜ î [ɛ]untúra care̯-o oprím noi̯//depínde̯/oprím jumắrⁱ/ᵘoprím du pă búrtă/mai̯ áre...cîtē...ĉeváșîle̯a așá/dă la mîn̯cărurⁱ/dă la prăjắlⁱ/șî s-alége la...fund ŭ͜ fel dă morogín-așá/

[Și din moroghină mai pui pe urmă ?]

îi̯ punem núma ĉe e mai̯ frûmo̯ásă/mai̯ róșie̯[ɛ] vréĉᵉa/șî ĉe e murdáră/ᵘo arun̯cắm//áe̯a la ĉe s-ŏ͜ mai̯ púnem ? că...//

vizitíu ᵘotilíᵉa
trèi̯șáse̯ dă anⁱ

s-a petrecút tímpurîli

[Înainte să te căsătorești, de Anul nou, nu vă adunați fetele... ?]

ā ! ne̯-adunám se̯ára/pune̯ám ᵘoglín̯zⁱ [!]//pune̯ám ŏ͜ oglíndă-m͜ párte̯-acéi̯a/úna-m͜ párte̯-ăĉe̯ásta/șî noi̯ vene̯ám la dóoșpe nu̯ápte̯/ dăsĉín̯se c-ave̯ám cămắjⁱ͜ lun̯ș/cum purtắm ș-acúma/cu͜ fótă/cu șorț/ ne dăsĉingᵉám/né͜ dăsplete̯ám/intrám în̯͜ cámeră șî... pă mutéște/șî

Informatoarea mimează o convorbire șoptită.

312

nc dădęám între ^{u}oglinz^{i} așá lă...^{u}oglinzilę ^{i}ęręá așá[1] distánță/și șĕdęám aicê^{e}a în ĝenúke/și ne uitám și-ncólo și-ncólo și-ncólo și-ncólo/ʾî !/ni să părę́á/vedęám ĉe vedęám acoló [!]/că a văzút cutărița p-a lū...cutáre/că...ar f^{h}í fost ắla de ![ɛ] /bănuiám noi așá că ne plăcê^{e}á dă iel//ș-acólo...ĉe să vez^{i} că să-l lom p-ắla//

cînd a fos să ne căsătorím/cam ĉę-am văzút/áia s-a picát //vedęám un cîm vérde/...^{u}ói/...ĉobán^{i}/cîin^{i}/...àl miéu a fos ĉobán dă m^{i}i cop^{h}íl/la áęa a fost meseriiáș/la ailánta...care cum î zăręám acólo//noi s^{î}ĉ^{e}án că nú vedém bíne/da...bănuiála s-a cam legát [!]//^{n}lumărám par^{i}/la gard/înáinte ęręá gard/nu ięręá ca acúmă betón...la puártă//ávęán gard împletít cu par^{i}/luam dandarátili și lumărám pári/număram dă la ^{u}únu.../dă la nóo pîn lă únu//și legám fir róșu cu busúiόc/și diminęáța ne duĉ^{e}án și vedęám/cîte nódur^{i} áre/dacă áre cuáje/dacă n-áre/dacă avęá cuáje ęręá bogát/dacă n-ávęa cuáje ięręá sărác [!]/ș-așá că.../

[Și dacă avea noduri ?]

dac-avęá nódur^{i}/avęá fraz múlț^{i}//dacă n-ávęa nódur^{i} n-ávęa fráț^{i}.../

[Și cum e mai bine, să-l iei cu frați...?]

ē !/cu fras că să ai rúde/dacă n-áre fraț/ieș^{i} stręín [!]/áșa că...s-a petrecút timpurîli//

[Aceeași]

---

[1] Gest.

811. NUCET

(jud.Dîmbovița)

Culegere: 1970; CB, RP, MV; transcriere: CB

casa dă bîrgin^{i}

dă cî știu io/să făcâ casa dă...lemne/dă bîrgin^{i}//^{d}e ezemplu .../alegeai locu aica unde-aveai ^{că}minu/te ^{d}ucea^{i} la pădure/cumpărai lemnili/f^{i}iie la metru cub/f^{i}iie dacă aveai matale că [k] pădure sau zăvoi/tăeai dă la...propietatea dumneata/le-aducêai/dacă er^{e}ai dă meserie le c^{i}opleai matale/dacă nu luai meșter^{i}/... plăteai/te togmeai cu omu cît îț ia dă clădire/cîd [k] ^{cu}m o făceai dă lungă/dă uob metri/dă șase metri/dă cinș metri/...cîte parale plăteai/cioplea^{i} lemnele/^{u}o ardica/o-nveleai/...dăp-aea uo lățuiăi/...cu laț^{i}/dăp-aea...luai doo trei femei/sau doi trei uamen^{i}...//făceam pămînt aducêam pămîn cu căruța/fiie că făcan groapă-n curte/îl călcam/puneam și pae [ɛ] peste iel pă dasupra le...amestica^{m}/ș^{i} băgam â laț^{i}/ făcâ ca^{sa}//dăp-aea tâmplaru/cu tâmplăriie/-i puneam tîmplăriea/geamur^{i}//^{d}ăp-aea sobaru/cu soba/^{s} facă soba//toamna/...te mutai î ia//sau...la doi an^{i}/sau la trei an^{i}/e^{i} ! cum aveai nevoe//a mea asta casa care-am avut-o io aica dă prima dată/a sta^{d} vro patru an^{i} dă zile/pustiie//am făcut-o până cîn să ple^{g} milita^{r}//m^{y}i-a făcut-^{u}o tata aica tot așa avean noi frîle/aveam um frate/ăla care-a fos^{d}/la școala ^{dă} agricu^{l}tură/...erea meșter bun/știia să facă ruate/cărutăriie d-as^{ta}//dăp-aea a intra^{d} la serviș/cîn a mai îmbătrînit/...^{d}ă nu mai putea să mai p^{i}is^{t}uosească la nodur^{i}/să mai tae/să mai cioplească//ș^{i} cu el am...tăea^{d} lemne dî la pădure/le-am cioplit/am aridicat-o pînă cîn să ple^{g} militar/...a stat timp dă doi an^{i} dă zile cît am făcut armata io singură/nvelită numa//ardicată așa-n

314

stîlp^{i}/împaienţiţ^{i}...//după ĉ-am veni^{d} dĩ iarmată/am mai stat un an dă zile...după armată şi io/şî dăp-aea m-an căsători cu femee-asta...[1]/am lăţuiit-o.../am făcut-o...am trăit în ea paişpe an^{i}//timp dă paişpe an^{i}/am strînz ban^{i}/cu o vacă/c-un viţel/cutare/cu grîu/cu porumb/că făceam/am vîndut ş-am stricat-o...//

petre de popa

şaizeşinoo dă an^{i} la aprilii

an logodit

aveam şi io băieţ^{i} dăstui că.../nu ieream niĉ aşa...urîtă/niş săracă/lipită/ştii/ieream aşa potrivită//şi ^{d}între toţi.../a ajuns...muoşu ŏsta-l mieu/să-l eău io pă iel/rău ăsta/uotrăv^{y}itu ăsta [!]//ştii ierea şi iel avuţ^{i}/iel şi io^{u}/adică ne potriviam/aveam şi-unu şi-altu situaţiie//şi an logodit.../părinţi miei/io am avu tată v^{y}itreg/n-am avu tată bun//tat-a^{l} mieu a murit//şi am crescu cu tată v^{i}itreg/şi...bunica mea a trăiit pînă cînd ām făcut eo copiii mar^{i}...//mamā...mami mele/a tră^{i}i^{d} vro uobzeşîdoi dă an^{i}/^{a} trăiit//şi ia nu prea vrea/că uomu-ŏsta al mieu ^{i}erea cam î...//adică io-nşir î...sî^{n} [k] m permitas să vorbiesc io toate astea ?

[Da' chiar te rog !]

[!] ierea cam muieratic ţ^{i} [k] uomu ŏsta-l mieu ştii/şi ia nu vrea/bunica aea//ziĉe "măică/maică ! lasă-l ^{î}ncolo" ziĉe "că ăştea mu^{i}eractiĉi nu prea are m^{i}ilă dă femee-aşa"//

da io ĉe ê drept/îm plăĉa dă iel//ierea frumos/nu juca/nu dansa iel/niĉodată n-a dansat/că nu ştiie/nu puate/nu ştiu/nu e-a plăcut...// e^{h} ! şi cun spui/ie^{l} mai avea ş^{i}-o f... [k] uō...

---

[1] Soţia informatorului asistă la înregistrare.

^{u}o gag̑^{i}oaică//trăea cu aea/cu gag̑ioaic-aea//și aea [ɛ] să lăudă/către lume-așa vorbia/că îl iau io/da nu mă lasă cu casă/îm faĉe ĉe-m faĉe miie/m pune capu//și cîn^{d} auzea bunică/atî^{t} [k] ținea așa mul la mine/ziĉe "nu-l loa maică/nu-l loa/lasă că ai tu bă^{i}eț^{i}"//

și ziua cînd a logodit/ca să vă spui/să vă povestes/că poate și rîdeț^{i}/cîn a fos să logodesc/iel to^{d} venea mereu/și...ia nu-l vrea dăl^{u}oc/da mi^{i}e...dracu/uoki dă fată e...ie drac//ĉe fak io ? înaiinte...ierea lumea.../mai ingrămădit-așa//avea cuoș așa^{1} la bucătăriie/supt um pătul^{u}/nu știu dac-az văzu^{d}/nu cre s-o fhi văzut/și su cuoșu ola pilostrii/ca cum e alea ali mele uobuor//ș-acolo fierbeam î uală dă pămînt.../ĉorbă/tăeasem o rață/și mămăliguța fierbea în tuĉ/pă p^{h}ilostriile-ălea.../ai văzu cum e pilostrii^{li}/le-ai văzut ? î uobuor colo la min^{e} ?

[Da, da.]

aș^{a}//și io cum fac ? iau u mămăliguța s-o rost^{u}orn/s-o răst^{u}or pă masă/pă fund/ș-am da peste uală/aea dă la [k] dă lîngă p^{h}irostriie/și-am vărsat uala cu ĉorbă/...ierea...colo așa une să vărsase [ɛ] bătuse un ou/^{u}ou/pătrujelu/neste ĉorbă grasă dă rață/și-an dat cu vîrfu cu... [k] fundu ĉauonului/peste uală//ș^{i}-an dat-o-așa^{2} uală/și s-a du^{z} zeamă/ș-a rămas bucăț^{i}/și zeamă puțină //ĉe faĉe bunica ? ca să [k] to să nu-l l-eau/să-m facă ia m^{i}iie/...să duĉe/că ^{i}el ^{i}erea-n casă/și-l ea dă mînă/și-l aduĉe să vază uala [!] uite să-l întrebaț^{i}/că nu minț//că le povestes și la nepuatele-ăstea/șî rîde alea dă să ^{u}omuară//și iel î.../io cîn l-a văzu/spui dr^{e}ept/adică nu mi-erea frică că nu mai vrea să mai mă ea/da mi-a fos^{t} rușine tare/că de ! dacă [ɛ] ieream și io [k] am greșit/ĉe mai.../am greșit/am [k] n lo să sal^{t} șî io mai...pă sus ĉea^{u}e^{nu}/l-am...lăsa mai jo^{s}/și-an da peste uală//

---

[1] Gest circular pentru a sugera forma coșului.

[2] Aplecată într-o parte.

316

"^{i}óte máịcă/ziș^{i} că să ^{u}ō...ịeị tu îṇ căsăteriịe fát-ásta/nu vez^{i} că nu ^{i}e búnă dă nim^{i}ica ? uịte ĉẹ-a făcút !"//

ẹa tot ca sā [r] să fúgă ịél/că să nu-l ẹa^{u} ịo/c-avẹá ịel p-aẹa//și ĉa că nu trăịéz bíne/șĩ așá a fost ! a fost uricốs//da aẹa a murit/n-a trăi mul^{t}/să măritáse și ẹa/și a muri^{d}/dă vro dóọzej dă án^{i} ^{i}i muárță//

și cín vedẹ ịel/încépe să rîză/ĉa că "ĉē/ẹ/nú e nim^{i}ica bre"/ ĉe "a grẹși^{t} și ẹa/ĉe matále n-aị greși^{d} nimica-ṃ vịáță ?"//

"lā̆să máịcă/să nū maị [ɛ] ^{h}aị să nú maị făĉẹm/că nū faj nim^{i}ica cu fáta ásta a nọástră/^{i}e...cuọrcuọnít-/a foz núma ^{u}úna/a fost așá/a f^{u}ost încoló..."//

ịel niș n-a vru să m [k] s-ō ásculte//dăcît a aștepta rezultatu dă la mine//și venisē/erẹá ụórā vro...zéĉe/únșpẹ/și n-avẹa [ɛ] lōútar^{i}/c-atúnĉ^{i}...cîṇ logodẹám.../vrẹa fétili/adícạ nú toáte/să logodẹáscă cu lă^{u}utár^{i}/să să distreze...p^{u}opóru care venẹá la...s-asiste la logón^{dă}/așá să ziĉe...pă tímpur^{i}/așa să zîĉa/ ș-acúma/da nū maị faĉe acúma ^{așa}//și s-a dus tómaị într-uṇ sat/ vrō tre^{i} pátru kil^{u}ométri după lăutár^{i}//că nu maị găsẹá/pîn-atúnĉā...ș^{i} făcuse ruos^{t}/áltu cînta la horă/altu la núntă/áltū la...//

^{i}erẹá tuámnā/sectémbrẹ//pă ziụa dă...[k] lā uọ... [ɛ] stạị/la cît ām avút ẹō núnta//pă la vrō dóụozeșinóo sectémbrẹ/...am avú núnta//șĩ s-a duz după lăutár^{i}/și-a veni cu lăútarị//și bunica mẹā.../tót așa-ṇ spunẹá mereụ/tăẹáse curĉ^{i}/^{vō} șapte ụop cúrĉ^{i}/ fă^{cu} [k] ca uṃ fel dă núntă//ạ kemá nẹámur^{i}/că eị avẹá nẹámur^{i} múlte mu^{lte}//cînd a pus mîṇcarẹa la foc/ĩ ụale d-árlẹa m [k] d-álẹa márili/to^{d} mị-a spúz ziĉe/

"bágă dă sẹámă.../că n-áre să fhiịe b^{i}ine dă tíne"/parcá a avút ụo gúră așá//ziĉe "uịti ! tụátă mîṇcarẹa ásta/dacă tu nu maị vreị/noị ụo-mpárțim mîịne la toátă lúmẹa/să zícă bọ^{d}apróstẹ//

şi-ntorĉém.../n̥torĉém/să nu mai̯ fáĉe̜^{m} "//

da‿i̯o zic "au̯ [k] pă ĉé... [ɛ] zíĉe lúme̜a că n-am mai̯ vrut i̯o/ zíĉe că n-a mai̯ vrut ^{i}él^{u}"/şî mă ruşínă^{m}/...mi̯-ere̜á ruşíne̜//am̦‿ făcút înna^{i}ínte̜/ĉé‿ma^{i}//

"te du^{j}‿la hu̯óră ! şi dacă áe̜a/mui̯ére̜a‿a lui̯/mai̯ zíĉe ĉevá-şîle̜a/te mai̯ îmbu̯oldéşte/mai̯ zíĉe̜ ĉevá/v^{y}íno acásâ/şi...cînd o vení şi̯-ō...n̥trá/le [k] sáu̯ le trimétem vórbă să nu mai̯ v^{y}íi̯e/ sáu̯ cînd o vení ^{i}i-ntọárĉem înnapói̯ dă la pọártă"//

d̦a i̯o an̦‿zis"păi̯...rîde lúme̜a dă mínē/fátă ĉe sînt ^{i}eu̯/...să refúz pă băe̜átu lu doclite̜ánu̯[1] /băe̜á‿frumu̯ós/b^{u}ogát/cu cásă cu̯..."/

ave̜ám áltă cásă/nú‿ásta//n-ám ascultá‿la bunica//şí‿a foz^{d}‿ rắu̯/şi rắu̯ i̯e şi ástăz^{i}//a fost ũ‿u̯om i̯úte̜-aşá/i̯úte.../pre̜a n [k] pre̜á nervu̯ós i̯el/pre̜a nervu̯ós/ambiţi̯u̯ós aşá/pîrţăgu̯óz/ ĝelu̯ós !//

p^{u}ópa anica
şai̯zeşunu dă an^{i}

am̦‿făcu‿nuntă

núnta să fáĉá în dou̯ọ părţ^{i}//...să-nĉepe̜á dă sîmbătă se̜ára// vene̜á băeţi cu brádu/sîmbătă se̜ára/la m^{y}ire̜ásâ//pátru bă^{e}éţ^{i}/le pune̜á [k] vene̜á cu...lúcrur^{i}li mirési//vene̜á doi̯.../ţîne̜á dă cu̯óşu cū.../lúcrurli feme [k] ale̜ mirési/tu̯áte puse-n̥‿cu̯óş/ca să găte̜áscă dimine̜aţă/lú... [k] duminică dă dimine̜áţă//t^{o}átă-mbrăcă-minte̜a m^{i}irési̯//afár dă pantóf^{h}//pantóf^{i} nu-i̯ tre̜mete̜á//pantóf^{i}i i̯-aduĉe̜á...dúminică călţunáru̯//aşe̜á i̯ere̜á pă timpu mi̯éu̯//...mai̯ vorbi̯ésc/sau̯ scriţ^{i} ?

[Nu, spune, spune !]

şi‿ē...eun̦‿spúi̯u̯/a vení‿băeţi cu brádu/i̯eu̯ am lu̯a‿flu̯áre̜a dîn‿

---

[1] Porecla socrului informatoarei.

318

coș/únu aveá [k] doi̯ aveá ploc^{u}ón//...și‿cū bradu-m‿mînă/mi [k] mi̯-a pus brád îm‿pe̯artă/mii̯e/mirési̯//și...du̯oi̯ ține̯á dă cu̯óșu cū ...mbrăcăminte̯a me̯a//pátru bă^{i}eț^{i}//le̯-am puz‿batistè/cu lăutár^{i} a venít/așá ^{i}ere̯á pă tímpu̯-òla/le̯-am puz‿batiste la tu̯óț^{i}/la úrm-ã‿lu̯a‿și‿i̯o únu dîntre i̯ei̯/și m-an‿dus pîm‿veĉín^{i}/cu lăutári̯/ să ^{i}învi‿și‿i̯o veĉini/p-acole̯á/pâ lîngă [k] p-apropii̯ére̯-adícă/ așá...să făĉa atúnĉ/ș-an‿lu̯a^{t}‿flo̯áre̯a dâ‿cu̯óș/i̯ere̯ám...cu cápu gu̯ol/pi̯eptănátă și‿i̯o frumó^{s}/șâ...am pus-o p-aíĉ[1]/flo̯áre̯a care mă/găte̯am zíu̯a/mire̯ása/ádică dă mă găte̯an‿cu e̯a//ș-așá să făĉa// și a stát [ɛ] și‿i̯ei̯ a jucát/a mai̯ veni‿și álte féte/alț^{i} băi̯éț^{i}/ a făcú‿hu̯óră-m‿bătătúră/că acúma-n‿sectémbrie a făcú‿núnta/...și p-órmă...a plecátără acás/s-a dus șî lă^{u}utári acás...//și dîn... [k] duminică dă dimine̯ață la u̯óră...șáse/șápte/cam așa/i̯ar...dîn nou̯ a veni^{d}/lă^{u}utári...la mine/ș-o peréke la i̯ól//m-an‿găti^{d}/m-a găti‿néște féte și pă mine/m-a-mbrăcá/m-ā...aranját/și m-an‿dus/ cu pl^{u}ocu̯ón la nașu care m-a botezát//aș^{e}á‿ere̯á pă timpur^{i}//și după áe̯ā...am jucát ápa/...la trei̯ púțur^{i}/i̯ar c-um‿băe̯át//am lu̯at‿ î... [k] a făcút um‿busui̯óc așá lăutári.../legá‿cu f^{h}íre róși/cu bete̯álă/așa‿ere̯a atúnș^{i}/șî mirésile̯-ave̯á bete̯álă/da‿acú nij‿n-am mai̯ văzú‿bete̯álă/dăcî‿flu̯áre.../floriĉícă d-a^{ea}//șî...am‿^{fo} [k] an‿lo̯át o găle̯át-așá...curátă/frumo̯ásă/nóo/n‿cumpărase mamă/^{am}‿pus ápă-n i̯a/dă la puț/dă [r] dă la n^{u}oi̯/și c-un‿șervét/am băgá‿pă... to̯árta găléți/ș-an‿lo̯at e̯ō d-o párte/și băe̯átu̯-ăla cu mámă șî cu tátă/...d-o párte//și am jucá‿la trei̯ puțur^{i}//o [k] mă duĉa‿la puț.../umple̯á băe̯atu̯-òla cu ápă/i̯o o vărsám/...dan‿cu piĉoru.../ dă trei̯ u̯or^{i}//an‿dat o dat-așa/o dat-așa/o dat-așa[2]/ș^{i}-atît//^{dă}‿trei̯ ^{u}or^{i}/cā cum faș^{i}‿crúĉa//șî la trei̯ púțur^{i}//și jucam la f^{i}ii̯fecáre puț/...cū‿găle̯ata plin-așá cu ápă/întîi̯ o vărsan/ș^{i}‿

---

[1] Gest: la frunte.

[2] Gest: în trei direcții.

p-órmă o̩ úmplẹám/și mergẹ́ạn͜ cu ẹa plínă//la trei̯ púțur^{i}//ș-ám... terminát/ạm͜ vẹnít înnapói̯ aceás^{ă}...//șî͜ dup-ạșa mi̯-a trimẹ́z͜ brád/brádu care ne cununắn͜ cu ^{i}ii̯/dă la ĝinere/...i̯ar/...a vení͜ băéții̯ ...cú͜ brādu.../a mîncát/a băú^{t}/ș^{i}͜ s-a dus înapuói̯/ș-a vení͜ cu núnta//núnta͜ a fost...cu cărúțe/și cu cai̯ călắr^{i}/nóo cai̯//...nóō bă^{i}és^{i}͜ cū...[k] adícă u̯opt/șî cu ĝíner^{i}li nó^{u}o̩//așá a fo^{s}z͜ núnta mẹa//la f^{i}ii̯ecáre băi̯ắ^{t}/...cal/i̯-am pus șervét/...șî lu ĝinere/șî lā cărúțe/m̩͜ pártẹa drẹáptă/așá să punẹá pă tímpur^{i}/așá erá/așá am̩͜ făcút i̯o núntă//ș-atunĉ^{e}ā cîn^{d}͜ a vení͜ núnta/um͜ băẹ́at͜ î...cárē știi̯á/i̯erẹá néștē...[ɛ]cum să spui̯/u̯obiĉé^{i}e dā ĉitẹá pă͜ o cárte u̯orắții̯li//șî spunẹā pă ^{u}orắțilẹ-álẹa.../șir-te mărgărite/"ā͜ venít/împărátu să...i̯a floriĉícā...dă la dumnẹavọástrā/și͜ s-o dúcă la-mpărát în͜ grădínă/am͜ vení^{d}"[ɛ] nu ș͜ cun͜ spunẹá/"pă...[k] peste nó^{u}o [ɛ] mắi̯/peste nó^{u}o vắi̯"/nu știu cun͜ tot spunẹá/"să...venín͜ cu tîrnăcu̯ápe dă argín^{t}/să scotém͜ floriĉíca dîm͜ pămînt/s-o [ɛ] luu̯ón͜ cu rĕdăĉínă/s-o îmfiĝén͜ la-mpărát în͜ grădínă//...că͜ ai̯͜ nu rodéște/nu-mflorește/niș^{i}͜ pămîntului̯ nu-i̯ priméște"//așá spunẹá ^{u}orắți^{i}le-álẹa//

și a zis álẹa/p-órmă͜ a intrát͜ î.../ [k] s-a da^{t}͜ și ĝinerli joz͜ dă pă ca^{l}/ședẹá așá/toț^{i} îm͜ fața cási/rînd așá/...ăẹa călári [ɛ] nuntáș^{i}/áșá le spúne la ắẹa/și i̯ei̯ mergá-nnaintẹā...a núnți/înai̯ínte toț^{i}/núma ĝinerli merĝẹá pă língă cărúță...cu núnu//dă ăi̯lánș^{i}͜ t^{u}oț^{i} înna^{i}íntẹ-așá/...î͜ rînd așá frum^{u}ós/așá erẹa.../pînă mai̯...tîrziu̯ s-a făcú͜ núnț^{i} așá//acú a i̯eșí^{d}͜ dă f [k] mérĝe pă jos...la bisérică/nu mai̯ fáĉe niș͜ cu cărúțe//dacă i̯e n-al͜ sa^{t}/^{u}or cu mașína/ór cu cărúțe/da͜ dacă ^{i}e dîn͜ sa^{d}͜ d-acolẹā.../mérĝẹ-^{așá}//

și̯-ắm...așá am̩͜ făcút^{1} ... //a vení^{d}...núntă/a vení͜ călțunắru/cu pantóf^{i}ii̯.../i̯-am pus șervé͜ dă gît ..../cusút așa frumu̯ós cu fl^{u}ór^{i}/călțunărẹasa mi̯-a adúz͜ batícu/dă [r] dă mirẹásă...// ẹ !

---

[1] Pauza se datorește intrării unui vecin în cameră.

ș^{i}-am făcú núntă/și [ε] pînă la ánŭ/mai avẹám dóo lun^{i}...să-mplin^{e}ésc...ánu/am făcú pă gẹó^{r}gẹ/băẹ́atu-ăl márẹ//cînd erẹán dă ^{u}optîsprezẹ́ĉe an^{i}/am făcú băẹ́atu//dă șáptesp^{i}e m-am măritát [!]//[...]

și cînd ă făcú^{t} p-ălălántŭ.../avẹán doozej dă an^{i}/p-ăla care l-am dă șáde la cálẹa fịerátă//spúne pă bụletín/doozej dă an^{i}//și p-órmă pă vi^{c}toríța/ș-ịncă áltu și ắla mi-a murít ăl dîn úrmă//..to^{d} băẹát//pátru cop^{i}ii-am făcút//hai/ĉé mai mă-ntreb^{i} ?//

[După ce veneați de la cununie, cît mai ținea nunta ?]

s-a puz másă în sẹára áẹa la ĝínere/^{l}a ĝínere/d-acol^{u}ó dă la noi d-acásă/m-a lọa^{d}/nẹ-ă du^{z} la bisérică/nẹ-an cununát/m bisérică/cu lumînár^{i}/cu náșa/cu náșu/ŭ fráte d-al lui/nẹ-a cununát//ăl mai márẹ//și pă úrmă sẹára nú mai m-an dus înnap^{u}ói/la máma mẹa//n-avẹán ĉe mai cătá la ^{ea}/a foz másă la ĝínere//și ă [ε] puz másă cu dár/a scoz bán^{i}/...și lún^{i}/să púne ịár másă//ịár așá.../care n-am [k] putú^{t} să víịe duminică sẹárā/lún^{i}//așá să fáĉe/ș-ácuma tot așá să fáĉe/da//și ịár másă cu dar/și lun^{i}/mai pă la [ε] trei așá/pă la pátru/sẹára/înspre sẹáră a^{d}ică lún^{i}.../pă sẹáră//

[Și luni e obiceiul să-i ia pe socri ca să-i plimbe ?]

ā...nú !//mai fáĉe cîte ĉinevá așá câte ĉevá//trimete la na [r] la naș^{i}/...cu ĉínstẹa m^{i}irési/pl^{u}ocuón/și la sócru/la máma mirési/ịar/cu ĉínstẹa/cŭ...tót cu pluocuón^{u}/tót cu lăutár^{i}/cîtevá femei kiu^{i}í/"hi ! hi ! hi ! hi !" cú fúnde róși^{i}/cu sticle/cu.../ca la țáră [!]//

[Aceeași]

să spui dâspre gîndác^{i}

cînd erẹám io tînără/...mă ocupán dă crescătoríịă.../a vịermilor dă mătáse/noi i spúneņ la țáră gîndác^{i}//oprẹám perei^{g} dă ánu trecút/o gogoașe/un gogoșár.../bărbatu-adică/și-i puneam p-un zi^{i}ár/și iei să călca/flúturi/îmflutura/să călca.../și făc^{e}a sămînță/pă hîrtiie//și iō...o păstrám pentru ánu viitór/la lo^{g} bún/ un^{d}e nu eréa căldúră/niș prea réĉe.../și după aeā...loám sămînța aea/primăvára/ș^{i}-o punea la căldúră/și-mviiá/cîn încêpea frúnza la dud să...să crească/să dea//și-i creștea^{m}/îi primeneám/îi curățeám îi.../până cîn să făĉea...la sómnū...luor dî [r] dân úrmă/ dă tot//ș-atúnĉ^{e}ā.../îi [ɛ] răream/fuárte mult îi rărea^{m}//și mîncă/și pleca/la urcát//și dîn ī... [k] cîn^{t} sî [r] cîn^{t} să ^{u}úrĉe/ le puneam...túfe dă la zăvoi^{u}/c^{u}ocien dă p^{u}orúm^{b}/paie/^{i}-mveleaŋ cu páe/cu hîrtii/cu...ĉe aveam io în cásă//și le lăsám î...uo săptămînă/și pă úrmă lĕ ardicám așá sūs^{u}/dă unde er^{e}a.../și le culeĝeám/la trei zile dăpă ĉe le ardicám/le culeĝeám/și lē...luon cu tuótu//și p-órmă le curățám/dîn scáma aea/a l^{u}or/ș^{î} lăsaŋ goguașa símplă//și dup-aeā/ne duĉeám lā... [k] aleĝeám iar perék pentru ánu trecút/să am sămînță/și făĉeám î.../de ezémplu noi [ɛ] atúnĉa nu știiám/cu [k] până cî să luon dă lā stațiuune cutii.../luam noi așā...deĝetár d-ăla/dacă creșteai do^{u}o deĝetáre d-álea pline dă sămînță/făĉei ĉínșpe kilográme dă...gog^{u}óș^{i}/...dacă trăiá/ búnunțeléz/dă nu le strícai lor...creșterea//n-avea áer poáte/ sa^{u} n-avēā.../sau le dedeai frúnză crúdă/mai ști^{u} io/că...le strícai dîn ĉevá și...nú [r] nú te-ajutá//

[Frunză udă, moale][1]

și/dacă ne trebuea ban^{i} ī.../le vindeam/g^{u}og^{u}oșilii/ni le plătea foárte bíne// [ɛ] la târgóviște ne duĉaŋ cu éle//dacă nú/ ntrebuințan noi/^{b}oranĝicu dîn gogóș^{i}//ne duĉám la feme^{i}e/și-i plăteam/și nē...[k] ni le trăĝea//punea g^{u}og^{u}oșili-n apă fiartă/ și iele dă ápă fiartă/^{uiti} mēsticá așa[2] c-o măturică/în iele//și

---

[1] Intervenția aparține soțului informatoarei, care a asistat la înregistrare.

[2] Gest circular.

322

să ardicá aşá/dă la f^{h}iieeáre goguáşă cît-o áţă//mua [k] kar muáşa ásta du peste drum făc^{e}á aşá/şi-ó vedeán s-eo//şi áşa aveá roátă/cum î am io p-ásta dă tors/îmvîrtí [k] să-mvîrteá aşá dúpă ea/să-mvîrteá//ieréa mul până prindeá f^{h}íru/dă lā atîtea gogóş^{i}/ dă la ê [k] şapte o^{b} gogóş^{i}/cum vreai să-l traj dă gros//şí să-mvîrteá dîn ápa áşa/şi ia cu mîna/cu mîna/meré^{u}/vedeá că... [k] pînă rămîneá viérmilī...în ápă/mort //...dăjá murise iel în goguáşă dā.../mureá atúncâ ĩ...[k] în ápa áea fiártă/dacă ereá v^{y}īu...//şi dī [k] meréu puneá//vedeá că să term^{i}ină/să goléşte/ puneá iar cîte-o mînuşíţă ia/şi fócu mergâ dădăsúp^{t}/su ligán//ligánu aveá un cordenaş aşá dă...dă pămînt /...făcút aşá/dă cărăm^{i}idă cu pămín/lip^{i}it aşá/să nú răsúfle/şti eā...o dogoreá pă... babă/cîn...tră [r] trăĝ^{e}a//şi áea-mvîrteá meréu femeé-a^{ea}/stăpîna care e áli gogóşilor/îmvîrteá dă manivéla a^{ea}/...roáta áşa/şi iel înşirá/-nşirá/şi cîn să făĉeá aşá cît...ştiiá ea/^{u}o scoteá/şi puneá áltă ruátă//şi p-áea o da la soáre/sâ să usúĉe niţél ca să poá s-o scuáţă//că...roáta áea ereá la un cápăt mai ĩ...mai látă/ şi la úmu mai îngústă/şti^{i} ca să...poá să o scuátă/să scuáţă... borangícu dîn a^{lea}//şí-l scoteá/-l legá frumó^{s} la [ɛ] jumáte/la úrmă-l dă^{dea}/că ea... [ɛ]să-mvîrteá aşá cum ē...nú e [k] nu şt^{i}u eun să spui io/cum e b^{u}ob^{i}inile-álea/...nū cum e pap^{h}iuóta-nşirá^{d} drept aşá// [ɛ] ia să dĕdeá aşá/şi să puneá-m piezíş aşá^{1} /crućişátă/ [ɛ] să făc^{e}a foá^{r}te frumós//şi dîn î borangícu-óla/făĉeam urzeálă dă...făĉeā ştófă...//băteám lînă//urzeám/şi băteán lînă// făĉeam fáţă dă plăpămă.../făĉeam î ştófă...bărbăteáscă să fácă haină/pantalon^{i}...//da tot cu lînă întrebuinţám//ĉine vrea băteá ...e^{u}otón^{u}/urzeá mătáse şi băteá e^{u}otón^{u}...//ş-aşa că...^{i}ereá f [k] dă fol^{u}os gîndáĉi/dacă aveai noro^{c} să-s trăeáscă//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest.

am̦ fugî^{t}‿cu i̯el

i̯eu̯ am vorbí‿cu ^{i}el/pînă să̦ pleĉe î͂‿armát/-am̃...dis [k] atúnĉa l-an̦‿cunoscú^{t}‿príma dátă/și̯‿dúp-aḙa/nḙ-am mai̯ ĉertát/ĉ^{e}an̦‿că ĉe să vorbés‿númai̯ cu ^{u}únu ?/și̯...am̦‿vorbí‿cu mai̯ mulț^{i}/și i̯eu̯ dejá nu‿mai̯ vorbḙán̦‿cu i̯el//cîn̦‿s-a liberát/i̯ár nḙ-am împăcát//și pă úrmă.../s-a liberát‿ā...îm̦‿február^{i}ḙ/ánu̯-ásta-n̦‿fḙbruári^{i}e/șī dup-áḙa...a intrát în̦‿școála dă milițíḙ//am̦‿vorbí^{t}‿cît am̦‿vorbí/‿și i̯ár nḙ-am certá^{t}/n-am mai̯ vḙut//și cînd [k] dúpă ĉē á‿fost în̦‿școala dă milițí^{i}e [ɛ]ca [k] așá ca la vro lúnă/lḙ-a dat o permisí^{i}e dă șápte zilḙ/în áu̯gust//și ^{i}el a vení‿la̦ mine/sḙára‿a vení‿cu‿ăla[1] dă op‿și doozéj^{i}‿dîn bucuréșt^{i}/și cínd [k] s-a dus acásă la ^{i}el/a mîn̦cát/și dúp-aḙ-a vení‿la mine/‿ḙo dejá mă culcásem/că ^{i}erá nóo jumáte zéĉe ĉḙásu̯//și m [k] a i̯eșí‿mămica că l-a auzít/i̯o n-am auzí^{t}‿cîn^{d}‿a strigá‿la pu̯ártă [!]//și m-a sculá‿mămica/ḙo n-am̦‿vrú să mă scol/an̦‿zis că "ĉḙ caútă la mine/ĉḙ mai̯ vorbésc i̯o cu ^{i}el ? ĉē [!] ĉe ăsta i̯e nebū‿la ca^{b}/víne la mi̯ézu nopți la mine?"[!]//și pă minḙ i̯ár m-a lḙá‿sómnu/că ^{i}erán̦‿somnorḙás^{ă}/mămicā aștéptá să [!] să mă scol [!]//^{i}el șḙdḙá la pu̯ártă//cîn^{d}‿mămică.../șadi̯ i̯a ĉe șádḙ/ziĉe "hái̯ florico nu te sc^{u}ol^{i} ? că șáde rușine/úi̯te stă la pḙártă.../bárin‿dacă nu vorbéș‿cu i̯el/i̯eș^{i} la pḙártă/-i̯ spui̯ dọ^{u}ă‿trei̯ vórbe și vii̯ n̦nap^{u}ói̯"//^{d}ác-án̦‿văzú^{t}‿m-an̦‿sculát//m-an‿duz‿la pu̯ártă.../i̯erḙá ^{i}el//i̯o ni^{j}‿n-ā [k] nij‿búnă sḙára nu i̯-an‿da^{t}/nij‿nimic [!]//an̦‿s‿că ĉé caútă la minḙ la ^{u}óra-ásta ? ĉē/la mine i̯ē hu̯otél/sau̯ ^{i}e [!] álĉevá/că dacă mă véde ĉinevá la pḙártă/c-așá ^{i}e la noi̯ a^{i}ij/dacă te véde nḙáptḙa tîrziu̯ la pḙártă/...discútă gă gáta/fata lu cutáre.../nú ma‿^{i}e [!] fátă/și̯...așá ḙ-a^{i}ij‿la no^{i}//și dup-áḙa i̯el a zis cā/nú vrḙa să stḙa la pu̯ártă/vrḙa să íntre-n̦‿casā//

---

[1] Se referă la tren.

324

io zi^c "cun să intri-n cas^ă/că ^ie tata acasă şi mă bate/la ^uora asta"//

şi tata nu erea acasă [!]//dac-a văzut iel aşa/a loat-o-nna^iinte//şî n-am mai avut încuotro/puteam să-i zic "întua^rce-^te înnapoi" ? nu i-am mai zis/şi m-a [k] am ntrat î altă cameră cu ^iel/ca să nu vadă.../că nu ie tata acaz/dădeam io^u dă ruşine-apăi [!]//şi-an stat în camera aia/a^n discuta^d/ne-am împăca^d la urmă/nă [= nu]/nu ne-am mai certat [!]//şî am discuta^t ce-an discuta^t/şi la urm-a pleca^d/zi^c "hai du-te şi tu acasă că e tîrziu//cine vede lumină la ora asta acumā.../pă urmă mîine m^ii-auud altē [!] vorbe"//

şī dup-aea/a plecat acasă/şi me-a spu^z zice "mîine pă la trei vin pă la tine"//

ē ! io m-an gîndi^d zi^c "ăsta ea [k] ^uor^i că ^ie nebun/^uor că vrea să facă ceva [!]"//zi^c "cîn a mai venit iel la [!] nimiaza [!] mare la mine/să mai vină ş-acuma ? [!]"//

io a zis că minte/nu i-an spuz mămiki/că dacă-i spunean şi nu venea/apăi i...mi-er^ea miie ruşine/n^u mai mă lăsa la urmă să mai vorbe^sc//şi nu i-an spus//dā a^iij la noi ie dă ^uobicei ī... să strînge lumea la puartă ziua/şi lucrām//şi-n ziua ^aea to^gmai ierean la poartă/la o vecină acolea/şī iel mai are um frate pă lângă mine p-aica-n săl^ci [1] //şi a da pă la fra [k]/io l-am văzu cîn^d a veni pă drum//şî femeile-alea mă-ntreba pă mine/adică nu pă mine/să-ntrebā...^iele-ntre ^iele/că cin-o fi miliţeanu-ăla dă vine pă drum/că n-a ştiu^t c-a intrat în şcoală//şi io n-am vru^t să spun [!] imedi^ia/că io l-an cunoscut [!]//şi la u^rmă ^dac-a^m văzu că nu-l cunoaşte nic^i uma/an spus io^u/zi^g "brē ! nu ^ie marin a lu nea gorge [!] buturugă ?"

zice "e/fhir-ai a focului să fi/îl cunoscuş^i [!]"//

---

[1] Cătun al comunei Nucet.

zí^{g}‿"da cún‿să nu-l cunós ?ìc-am‿vorbít atî̃ [ɛ] atîta timp cu iel/şí‿acú să nu-l cunó^{sc} ?"//şī...cînd‿â...a venít/a da^{t}‿pă la frátele lui/şí‿io n-ă [k] da ĉo n-ám‿mai spuz‿la feméilę-àlęa că mai m-am împăcá^{t}‿cu ^{i}el//an‿spus că ĉē.../că mi-erá rú [k] frícă/ zí^{g} "dácă n-o vení la mine/şi io le spun c-a venit asęáră/rămîn dă ruşine [!]"//a^{j}á mă gîndęám io/zi ‿"cúm ? să v^{i}iie iel la nimiézu-ăl máre la mini ? cín‿a mai venit ?"//

şi la uúrmă.../îl văd c-o ęa-nspre míne/da io nú m-an‿deplasá^{d}‿du pă scá^{u}un/an‿sta^{t}‿tót acóló/habár n-avęám/nij‿nū mă uitán‿să văd că vyíne sau/ca să nu zícă [!] femé^{i}ilę-álęa [!]//

şí‿femé^{i}ilę-álęa l-a văzú‿c-o ęa-ncuáĉę/da iéle zíĉe "nú‿cumvà víne la tíne ?"

zi^{c}‿"păi ĉe cáută la mínę ? ĉe vorbéşte cu míne ?//mai ştis‿că vorbés‿cu ie^{l} ?"

zíĉę "păi da ún^{d}e să dúĉe iel încọá la válę ? că n-áre ún^{d}e să duĉę"//

şi cîn^{d}‿a ajuns pîn dréptu nóstru/a da^{d}‿búnă ziua la feméiilę-álęa/nu ştiu ĉę-a mai zis iel/şi m-a kemá‿pă míne/atúnĉa m-an‿du^{z}/da pîn-atún^{j}‿nú m-an‿dus/că...mi-eręá ruşine//dacă mă vedęá feméilę-álęa că plec/ar fi zis/că‿úite plęácă/că nu v^{i}íne ăla la ęa/sau...mă rog/ĉinę ^{ştie}//ş^{i}-atúnĉa m-am dus//

m-an‿dus acásă/an‿stat [!] dĕ vuórbă/a stá^{d}‿dĕ v^{u}órbă şi cu máma/făĉă níşte ţúică/i-an‿da‿să bęa ^{u}o ĉaşcă dă [!] ţúică...//şi dup-áęá iel mę-a zis că să‿mă du^{c}‿pă l^{i}inie cu ^{i}el/şi m-am dus pă la...máma mămíki/pă‿la máma máre//cîn‿am...da^{t} [k] trecám pîn dréptu lui//şi‿cînd ā^{n}‿trecú^{t}‿pîn dréptu lui/iel a zis că să dau pă la ^{i}el/io n-àm‿vrút/şi ieręá lúme la puártă/c-aşa ^{i}e la noi aíĉă/lúme...mai alés că ^{i}era şi vará...//şī iera lúme la puártă p-acóló pă [!] pă lîngă ie^{l}...//

iel "haį [ɛ] la míne/nimi^{g}‿/merj‿pă la míne/[!]nimíc"//

mį-a foz‿ruşíne/că m [ɛ] m^{y}į-a făcút aşá vîn^{t}‿să íntru-n‿cúrte/^{j}‿mį-a foz ruşínę-apăį/am intrá^{d}‿niţél/haį că n-oį murí/cê/ įintru niţél/ş-ápoį ple^{c}/cê... [!]//cîn‿am intrá^{d}‿^{i}erea şi máįcă-sa/şi táįcă-su/şį suró...[ɛ]súr...lu [ɛ]sur^{u}órili lu táįcă-sų/^{i}erá mųlţ^{i} acólo-n‿cúrtę//nú ştiŭ [!] cè‿făcúse‿eį/că įeráų múlţ^{i}//cîn^{d}‿am intrát acólo/mă făcúsem...r^{u}óşiįe/$^{\text{şi mi}}$-erá o ruşíne !/zi^{g}‿"dǫámne/cê-an [!] căutát įo [!] aicâ"//

ē/am intrá^{t}‿şi‿įo acólo/an‿dat săru‿mîna/nu ştįu ĉ-am maį zis/şi zi^{c}‿"háį să mérĝen/gáta !" n-am [r] n-án‿stat/dăcí^{d}‿niţél//pă drum nę-am ntîlni^{t}.../cîn^{d}‿am plecá^{d}/nę-am întîlni^{t}‿cu frátele luį/cu náşi-su...//

şi náşi-su l-a-ntrebá‿zíĉe "tę-ăį însurá^{d}‿mă ?"

da‿^{i}el zíĉe "dá/m-am însurát ! [!]"

zíce "să vă fí^{i}e dă bíne[!]"//

m^{i}í^{i}e m^{y}į-a vení‿să rîd/şi‿į-an‿spus

"dă únde/ĉę.../ascúl^{z}‿lă ásta [!]? ĉe vorbéşte‿^{i}el/įęl ar vorbí múlte/da‿^{da}că s-ar fáĉe [!]ĉ-a^{r}‿vorbí įel... [!]"//

şi‿la úrmă nę-an‿dus pă la mámaįa/^{i}eį n... [ɛ] nę-a zis că să nę-aştépte la bufét/şi...ĉé įo m-am dus la bufé^{t}‿? ĉé că^{u}utám įo la bufét ?//cîn^{d}‿am‿vénit înnap^{u}oį/am dat įár pâ lā máįcă-sa//a^{tunj}‿nu ^{i}erá dăcí^{d}‿máįcă-sa şi cu táįcă-su/şi‿cū ^{u}o s^{u}óră d-a lu táįcă-^{su}//ī...sóra lu táįcă-su cîn‿nę-a văzút/a crezú‿că... [!] că am‿fuĝí‿dę-atúnĉă [ɛ]sęára/că įerá ųóp şi ĉevá/^{i}erá-ntunéri^{c}‿cîn‿an‿trecú‿noį//mămíca m-aştéptá acásă[!]/şi m-am dus pă la nóo jumátę/c-am maį stat acólō.../dă v^{u}órbă/şi‿dúp-aça‿am ple [k] cît am maį stat ęo...acásă cu įel/a vení‿şi táta dă lā servíĉ^{i}/cų-ăla dă zéĉę//táta ştiįá că nú‿maį vorbés‿cu ^{i}el/s-a mįrá‿cîn‿l-a văzút în‿casă[!]//pă úrm-a scos şi táta un‿kilográm dă ţuįcă/

șị...a pụz‿záhăr în ịa...//ịel n-ắ vru‿să bẹa/da táta‿a trás/tot kilográmụ-ăla dă țúịcă//să p^{i}íl^{i}ise/să făcúsē.../ịel n-ắ vru‿s-o bẹa dălóc//[!]șî l-aụúḍ [ɛ] niê^{i}-úna nic‿álta/l-au^{d}‿dă cólo-șà/a stat/a stat/a...bă^{u}út o ĉáșcă dóo/șị...la úrmă l-au^{d}‿ziĉe "bre!// úịte ĉe‿e/ịeụ am‿v^{u}orbi‿cu florica/mi^{i}ĕ-m‿pláĉé dă ịa.../nẹ-àm‿ maị‿ĉertát/că n-a vrut ẹa să maị vorbẹ́ască cu míne/mắ rốg//a vru‿ să maị vorbẹ́ască șí‿cu alz‿băịéz/nú‿numàị cu míne..."//ziĉe "uịte/ ịeụ am‿venít aíĉa/șî vrẹaụ s-o ẹaụ/mị-o dá [ɛ] mị-o dáț^{i} saụ nú mị-o daț^{i} ?[!]"//

mí^{i}e mị-a veni‿să rî^{d}/mị-er^{e}á și rușíne/mị-erẹá rușíne dă táta miịe//zic "ịe‿ụ̯ịị mă/cuṇ‿să vorbẹ́ască [!]^{î}ástă... [!]"//

șī...táta zíĉe "nú ț-o daụ/că nu sîn‿gáta"//

ịẹ [k] ịẹrá gáta/da...ĉé‿era/táta‿a zis că..."^{i}eșt^{i} în‿șcọ~~al-a~~ cúm/ịo vrẹaụ s-o dåụ cu núntă..."//

șī táta m-a-ntrebá‿pă míné/zíĉe "tu vreị să-l‿l-eị așá/fără núntă ? úịte n-áre ni^{ș}‿șcọála făcútă"/

zi^{c} "cuṇ‿să-l‿l-ẹaụ așá ?! ĉé/ascúlz‿la ^{i}el ĉe vorbẹ́ște ịél"/ ịo nú-ị spunẹám/ĉe mị-erá rușíne/cuṇ‿să-ị spúị‿ịo lú‿táta că-l‿ l-ẹäụ/mị-erá rușine dă...//

șị...a vo^{r}b^{i}ít‿eị la u^{r}mă/ịö‿ị-an‿lăsá‿să vorbẹ́ască ịeị/n-am maị avút [!]//șī ịel fáĉe [k] marin le zicá mereụ...//zíĉe "bré uịtáți-vă bínẹ la ẹa/că n-o maị vedéț^{i}"//ĉé "uịtáți-vă bínẹ la ẹa că n-o maị véde [!]"//

táta rîdẹá/^{a}‿erezú‿că ĉé/ásta-ị‿ī [!]/vorbéștẹ-așắ//cîn^{d}‿am ịeșít afáră/ịerá [k] să făcúse dóọspe nọápt^{ea}//cîn‿am ^{i}eșít afá- ră/ịo nu găsẹán‿nịște papúĉ^{i}/aị naịbi [!]/șị-am ṇtrebát-o pă má- ma/zi^{c} "bré undẹ ^{i}e papùĉị-éịa ?"

da ịa zíĉe "e^{i} ! ĉẹ-äị cu papúĉ‿^{éi}a ? uịte ịa șị‿tu p-ắilal^{t} "//

zîc "ē ! núvi‿i̯au̯ p-ăe̯a/că‿^{i}ê‿urî́ț^{i}"//zic "únde‿i̯e papúĉi‿éilalț^{i} [!]?"//

șî e̯a zîĉe "é^{i}‿nà ! i̯a-i̯ p-ăe̯a/ĉē/te duș‿pîn‿la po̯ártă/ĉíne te véde ?//^{i}e̯-ntunéri^{c}/ĉín‿te véde la pu̯ártă ?"//

zi^{g}‿"nu ! i̯o vre̯á^{u} să-i̯‿i̯au̯ p-ăe̯a"//

an‿lo̯a‿șî plóvăru pă míne/i̯erám îmbrăcátă/că dacă fusésem pă línie și/n-ám mai̯ lo̯a pantóf^{h}i/că...p-o^{r}mă...mă vede̯á máma//an‿lo̯a‿papúĉi‿ei̯a/și‿cîn‿am i̯și‿la pu̯ártă/ĉe-ám mai̯ sta‿la po̯ártă ?// [!]am lo̯át-o [!]din‿loc [!]/că nu ^{i}erá depá^{r}te/i̯o stau̯ mai̯ aĉí/și ai̯ ^{văzút}/în d^{r}éptu căminului̯ cultura^{l}/n-am sta‿depárte [!]//și‿dúp-ăe̯a ne̯-an‿duz‿la ^{i}el acás^{ă}//i̯el‿ă l^{u}osése kéi̯a dĕ devréme dî‿altă cameră [!]//am intrát ac^{u}ólo/că nú ne̯-an‿du^{z}‿la părínți lui̯ atún^{s}‿se̯ára//da probábil c-a știu̯út/a ști^{u}u‿dă se̯ára/le̯-a spus i̯el/și...//e̯ ! ne̯-an‿dus ac^{u}ólo/ [!] ne̯-an‿culcá^{d}/dimine̯áța [!] cîn‿ne̯-an‿sculát [!]/ [ɛ] părínți lui̯ făĉá niște țúică//ē ! m-an‿sculá‿dimine̯áța/m-ân‿du^{z} le̯-an‿da "săru‿mîna mămică/săru‿mîna [!] tătícu^{le}" [!]// [!] mi-er^{e}á o rușíne/da cu i̯él ! [!]/mi-erá o rușíne !/și dup-ăe̯a m-a^{m}‿îmvățá^{d}/m-a^{m}‿obișnuí^{d}/nu mai̯ me̯-a fost/...nú‿mai̯ mi-a foz‿ruș^{ine}//

buturúgă me florica
șaptîsprezéĉe an^{i}

812. GHEBOAIA

(com.Finta, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB , MV; transcriere: CB

[Vase din lut]

pentru străkín^{i} o lom întî́i̯//[ɛ]încépem cu‿udátu pămîntului̯ în ţaro//îl udắm bíne.../pînă să-mụaịe dă po^{s} să-l î...fac̑ um̦ fel dă...cum pọa să spun ịo să mă-nţeleg̑eţ^{i}/...um̦ fel de...pastị-línă/ca ụ [ɛ] ca un fel dă pastilínă aşa şî/^{d}úpă c̑^{e}-ajúng̑e-n̦ fé-l-òla/-l trec̑em prin malaesór/dă dóo ụor^{i}/ḍupă c̑e l-an trecú de dóo ^{u}or pă^{n} malacsór/îl...púnem pă ọ...scîndură lắtă/cum ar fi ş-aic̑i-şa^{1}/şî-l lụom la călcát cu pic̑óru încă dă pátru ụor^{i}//ca s să-ndése/să putém trág̑e...la mînă...strákina própịu-^{zisă}//d-acọlo.../^{du}pă c̑ẹ-am tras strákina în [k] cînd [ɛ] fác̑ẹm ^{u}o sútă/dóo súte/cît fác̑e^{m} noị/...strîng̑em pîn̦ la pátru súte/dîpă c̑-am strîn̦s pîn̦ la pátru súte/dăm î rîjniţă dă frecát vopsélili cáre trébẹ să le vărs [ɛ] anúme-n [k] anumită vopsẹá cáre vopsím rîn-dụ-òla atúnc̑^{i}/álbă/négru/róşu/mă rog//şi dăm î rîjniţă/dûpă c̑é am̦ frecát î rîjniţă/îị dăm pă ịélẹ//ḍúpă c̑ẹ-an da pă ịéle...

[Da' cu ce dai pe ele ?]

cu...vopsẹáọa cáre...[ɛ] cáde să eî [k] să fác̑ẹm atúnc̑/în̦ zìụ-ág̑ẹa/cîn dăm pă ^{i}élẹ//pă pátru súte/saụ c̑ín̦ sùte/cîtẹ-avém de [r] de vopsít//ḍupắ ag̑ẹá/dupắ c̑ẹ-an dat/...trec̑en̦ lā [ɛ] flụárẹ//îị fác̑em flọárẹa/înăúnt^{r}ụ//álţi...

[Cum ?]

cū ac̑éle ştampílẹ cáre vi lẹ-am arătát//îị dăm întí úna maị máre/dup-ág̑ẹa álta maị mijlòc̑iịe/^{j} dup-ág̑ẹa úna mică de t^{u}ot...în̦ fun^{d}//dúp-aịá-ị d [k] fác̑ẹn̦ frún̦ză...pe dă látur^{i}//ḍupă c̑ẹ-an termịná cu flọárẹa/le púnen̦ lá uscá^{d} dèfinitiv// [ɛ] sigu^{r}/dupắ c̑é am...terminá cu e^{l}e de uscá definitiv̦/lē...púnem bíne undevá/pînă víne rîn [ɛ] de cụác̑ẹre/saụ dĕ [ɛ] de [r] de árs îị zíc̑en noị//şī lẹ cărắn̦ la cuptór/lē árdem întîị ụo dátă/ḍúpă c̑e lẹ-am ars o dátă/le scọátem/le dăn̦ cu zmalţ/zmánţu-ntîị să rîjnéşte/să fác̑^{e}-un̦ fel dă likíd/şî dup-ág̑ẹa să...ịa şî să dă pă ịéle//pă străkinli caré lẹ-am ars dejá ụo dátẹ//dup-ág̑ẹa din nóụ le băgăm

---

[1] Gest: indică podeaua camerei.

330

în‿ī...cuptṓr/şî́ le árdem a dóu̯a u̯áră//şî a dóa oáră víne dă s [k] prínde zmálţu cáre să védẹ//ca^{m} [k] la strákínă cam atî́t aş avẹ́a de spus//

[Da' cînd lucrezi strachina, pe ce-o pui ?]

pẹ́ táler//aşá-i̯ zíĉe ălúẹa/táler//ā...pă̄ [k] la mî́nă//la fu̯órmă/î̄i̯ zíĉẹ u̯álă//acū́...cáre vă interẹsẹáză‿dî̄ntr-amîndóo nú ştḭu//

[Amîndouă ne interesează :]

mă rọg//cam ástẹa‿ar fi la strắkín^{i}//

[Şi ca să-i dai smalţul cum faci ? Torni pe ea...]

n̄u ! nu ! i̯e cu língura/bas^{i}‿cu língura-ntr-un‿ligán...márè/ şî̄ [ɛ] dúpă ĉe ves^{i}‿că s-a făcú‿lā grọsî́mẹa cárē [ɛ] trébue să fí^{i}e/înĉé^{p}‿să dai̯ pă strákínạ//ş‿to‿dái̯/to‿dái̯/pînă termín^{i} la tọátẹ//as [k] aşá să proĉedẹáză//

[Da' ca să faci o cană sau un borcan...?]

aíĉ i̯ẹ mai̯ cọmplicát [!]//trébẹ um‿pămî́nt‿î spèĉii̯ál aìĉẹ-şá/‿adús dîn‿ī...[ɛ]aí^{j}‿la noi̯ să ọbi^{jn}ú^{i}éş^{t}e ş‿s-adúĉe du pă gîrlă //înṣă ĉél mai̯ bum‿pămî́nt ^{i}éstē‿dẹ-acólō‿dă únde s-adúĉe pentrū ...ĉèramíca/sóbe dă...terac^{u}ótā́/an‿găsít ĉel mai̯ bun/‿cáre-i̯ pent^{r}u...în‿speĉii̯ál pentru urè^{i}oáre//să menţíne mai̯ bín^{i}e/să tráĝe mai̯ bíne/şî̄ mai̯ bun e şí la fọc//i̯élē să tráĝẹ la fel ca şî strákína/cu deọsḗbíre că‿^{i}éle să tráĝe în‿sus.../să fáĉē.../ cu̯ádili să fáĉe apárte/...oále vérb^{i}ím//şî... [ɛ] înflorátu vínẹ sau̯ [k] vopsítu víne tot ca şî strákína/şî-nflorátu la [k] dẹ-asemṓnẹa/tot ca şî strákína cî́n î̄i̯ dăm flórile/dăcî́t că strakínă‿víne-năuúnt^{r}u/i̯éle víne-n̄ búrtă//cạm ásta//là‿fél să cáră [k] ástẹa să [ɛ] bágă àlfél în‿cuptó^{r}/nū́‿sî́‿mai̯ bágă cā...strákínă ...//să púne-n‿î...piĉu̯áre.../ş-aşá úna peste álta/pînā să úmple cuptóru//dā...strắkín^{i} íntră tréi̯ mii̯ la...cupt^{u}ór/u̯ale nú íntră dăcî́t o mii̯e la cuptór//ş‿cam ást-ar fi şî cū u̯alíli//cu urĉu̯ár^{î}lī víne tùrnáte/nu vínę...făcúte dîm‿mînă//fáĉe úni şî dî^{m}‿mînă/da fáĉę dîn dóo bucă̦ş^{i}/mii̯e nu-m pláĉe-ņ‿fél-óla/şî̦ fác...àşă dî^{m}...cúm az [ɛ] văzú‿f^{u}órmă.../ā...fréc...în rî́jniţă...î...likíd/um̧‿fel dă likíd/dim‿pămîntu eáre...torn/şî...du̦pă ĉę-am scoş cîte urĉǫáre vrę́au̯ să torn‿ă/sau̯ cîte pu̯o^{s}‿să torn în zìu̯-áęa/ă̦ atî́ta likíd frec în‿î...rî́jniţă// [ɛ] şî dúp-áęa i̯au̯ la turná^{t}// [ɛ] pui̯ fórmi/‿le le^{g}‿şî̦...zéĉe/ĉí̦nşpe/cît po‿să s [k] to^{r}n în‿zíǫ-àęa‿atúnĉ^{i}/...şī...le...î^{n}‿torn ĩ...i̯ele//du̦pă ĉe lę-am umplút/i̯elé‿víne şī să lipi̯éştè.../ā...cuņ‿să spun ęo.../ [ɛ] likídū [ɛ] ásta/f^{u}órma ^{i}e dē i̯ipsoz//şī likídu d [k] fi^{i}in‿turnát în‿fórm-acólo/^{i}éle víne treptá‿treptá‿să lipéşte dă păréţi fu̯órmi//cînd a ajúņs.../avém o pîlni^{i}e dasúpra/de ! to/‿la fórmă/şi cînd a ajúņs ...la grosimęa carę-avém nevóe/înĉercám‿î...cu cuţitu̯/-adică... grosimęa/dac-a ajúņs/vinem şî réstu dă likíd/î̦l răsturnăm//şî rămînē...gáura urĉórului̯‿inăúntru//ş‿cam ástęa éstę//

[Adică la-nceput torni, cum ar veni, plin...]

dă pliņ‿că [k] ca cum ar f [k] ca cum ai̯ tu^{r}ná ápă-ņ‿gălę́ată/i̯ezáct//i̯ezág‿vínę//şī dup-áęa...treptá‿treptá/lipíndu-să [ɛ] likídu dē...fu̯órmă/ca să-s‿ajúņgă grosimęa cáre‿ necĉsár/víne şi scáde//di^{n}‿momén‿ĉe scáde/tór‿meréu̯/dĩ‿momén‿ĉę scáde/tor^{n}‿meréu̯...în‿ī...în ęa/pîn-ajúnĉe la grosî́męa cáre ai̯ nevó^{i}e//dúpă‿ĉe ai̯...grosímęa cá...

[Grosimea de perete !]

da//dúpă ĉe ai̯ grosimęa dă păréte/o răst^{u}órn^{i}/în [r] îņ‿vásu-ņ‿carę-ai̯ turnát//răsturnînd-ǫ‿o laş^{i} ca un...ĉíņj^{i}‿minútē .../aşá cu gúra-ņ‿jos ca să scúrgă bíne/du̦p-á^{e}á‿o-ntórĉ‿inap [k] îņ [k] cū gúra-ņ‿sus/şî‿le laş^{i}...cam o jumá‿de zi/ca s‿să- ntăręască//dúpă ĉe să-ntăréşte-nĉép^{i} să le sc^{u}oţ/să le cúrăţ^{i} //éle víne ş‿să cúrăţă//

332

[Şi înăuntru sînt cu smalţ ?]

nu//[k] d̦a !//ástẹa-i̯ şí cu a [k] şî-ṇs [k] şî-năúntru ẓmanţ//

[Şi la urcioare ?]

da/núma la urĉ^{i}ǫá^{re}//da/şî u̯álili tot cu [k] tot smălţuite şî-năú^{ntru}//[...]ĉevá mai̯ supţí^{r}e víne ca-n afáră//pent^{r}u că... înăúnt^{r}u nu-i̯ nẹvó^{i}ẹ kár gros aşá/dăcît i nevóe‿ca să nu íntrĕ ápa-m‿păréţī...urĉórului̯//

[Şi la astea pe care le ai în mînă cum le zici ?]

şukáşẹ//

[La ce le foloseşti ?]

ást^{e}a cîṇ‿fa^{c}‿cu mîna//le folosés‿că fa^{c}‿cu mînă.../i̯-aprǫápe ^{i}ezá^{c}‿ca şî cu...fu̯órma//ş‿pentru áẹa le am aşteạ lucráte-^{n}‿fél-osta/rotúnde//álte şukáşẹ nu sunt aşá/sun^{t}...[ɛ]aşá[1] cu c^{u}olţ//cum lucrẹáză u̯ámẹni îṇ‿sat//îṇsă‿io mi̯-am drẹsat ^{u}oki̯ pă fu̯órmă/şî‿nu mai̯ îṃ‿vinẹ sî‿mai̯ fac aşá ca or^{i}ĉecárẹ/...cu [r] cu cu̯o^{l}ţ//

[Şi la asta cu care faci buza străchinii cum îi spui ?]

[...]ála/pu̯orlóg//porlóg//

[Cu ăla cum faci ?]

cu ălā.../l-apú^{c}‿cu mîna dîntr-uṇ‿cap/cu mîná‿dîntr-uṇ‿cap/ şî...[2] şî-l trag aşá[3]//şî i̯a să-ṇvîrtéşte/şî-ṇvîrtíndu-să.../víne să [r] să curăţéşte ai^{s}‿/să rotuṇjéşte/frumós//

[La buză.]

da//la...zlai̯^{s}‿i ziĉem noi̯//

[Slai îi zici la...]

la...tọátă pártẹ-ástạ//d-íĉ^{i} pîn-aíĉ^{i}[4]/...îi̯ ziĉe zlai̯^{s}//aşa-n‿

---

[1] Gest.

[2] Începe să arate cum lucrează cu "porlogul"

[3] Gest.

[4] Toată partea de sus, rotundă, a străchinii.

ḭ...în... [ɛ]ĉevá necunoscútâ zíĉẹm bűzili străkíni̯/c-așá̦ să-nțelége̯/dar noi̯ [ɛ] meșteșugărẹ́ștẹ-așá-i̯ ^{z}iĉẹ́m...slái̯//

[Și la oale zici slai ?]

nu ! n̄úma la străkín̦ să zíĉe zlai̯//

coman i^{u}ón
șaptezèĉ [de ani]

femeẹ́a-nnășteá̦

[Dumneata, cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la dispensar ?]

nu̧//

[Da' cum era obiceiul ?]

acásă̦//

[Singură ?]

nu/cú mọáșă̦//mọáșă d̦-ástẹa dā sat́//nú i̯ẹrẹ́ā [ɛ] prẹā rár cîn^{t} să i^{g}zistá o mọáșă/așá la dóo trei̯ comî́n^{i}//avẹ́am o mọáșă la mărĉéșt^{i}//ș-acoló la mărĉéșt^{i} ī.../ĉē "ne duĉẹ́n̦ la mọáșā"/să zî́ĉá mọașa plắși//áșá să zî́ĉa/a plắși//cînd ī [ɛ]pî̇nă să dûĉ^{e}a/femeẹ́a-nnășteá̦//pînă s-o adúcă pă ẹa cu̧ [k] d-acólo cu̧ cărú^{ta}//înășteá̦//înă^{s}[ɛ]tẹ́am acoló/-m punẹá ursitór^{i}lī...

[Cum ?]

la trei̯ zíli̯//la trei̯ [ɛ] sér^{i}/ne punẹ́ā ursitór^{li}//ne punẹá o másă colẹá jos/^{u}ór ō másă̦ d-ástẹa [ɛ] már^{i}li̯...//púnẹa trei̯ pî̂ini̯șọáre̯-așắ/o sticắlă cu vin/úna cu țúi̯că/punẹ́ā fasóle/zắcăr î/grî́u̯/pu̯orűmb/...un̦ cri^{u}ón/o cárte/ca să i̯ásă...scriitór//șî dimi̯nẹ́áța le lọa mọáșa șî plecá̦//șai̯ze^{s} șaptej dă lēi̯.../că dé/mọáșā [ɛ] lọa mezé̂rili/i̯á i̯ẹrẹ́a cū...//

[Și ursitorile le-a auzit cineva ?]

dă ! ĉi̋nẹ să lẹ-aúză ? dumnezéu̯ !//

[Nu stătea să le-asculte.]

pă dā/ĉínẹ să lẹ-ascúl^{te} ? şî ĉíne [ɛ] vẹnẹá ca să-n̦‿spúe míi̯ẹ?! //áẹa-i̯ o păr^{e}e^{re}//[ɛ] o părére/ĉḗ‿i.../a văzú‿ĉini̯vá...pă ĉinivá ?

[Credeam c-ai auzit din bătrîni...]

ā̦ ! dîm‿bătrî́n^{i}‿i̯.../ĉé‿^{i}ĉe cā..."a ursát‿ī"...ĉe "trei̯ ursitór^{i}"//şî ĉẹ-"a ursát‿ī...un̦‿cop^{i}íl că cîn̦‿s-o fáĉe dă pátru an̦‿să dúcă să sái̯e-m‿puţ^{î}"//şī [ɛ] kar aşa̋ a fost//ă a ţînút‿ī... ī‿mi̯ntē māmă̦-sa/şî la puţ a [ɛ] făcút acoperíş̦/ca să nū...să dúcă//şî́‿i̯el tot a muri‿pă...acoperíş̌-òla//tót a fo^{s}‿ĉevá//ursát ...//dă ĉé zî́ĉe/cîn̦‿să-mbolnăvi̯éşte/u̯or‿ī dă mọárè/ĉé‿^{i}ĉe: atî́t a fost ^{i}el ursá‿să trăẹa^{scă}//

[Da' cînd se-mbolnăveau copiii, te duceai la doctor, sau ştiai dumneata ce să le faci ?]

ĕ ! nú ne‿ĉán̦‿la dóftor/că nu prẹā să...i^{g}zistá aşá [ɛ] ^{n}‿comî́n^{i}//i̯erẹá pă̦‿lā tîrg^{u}óvişte/la bucşán^{i}/lā...nu p [k] la ploi̯éǰ‿nú [ɛ] ne duĉẹám//î́i̯ [r] îi̯ trăĝẹa̋m‿ā.../îi̯ [ɛ] băgám în̦‿ţúi̯că într-un ĉarşáf álb̦‿î/şî-i̯ în̦făşu̯rám acoló ũ [ɛ] ăla ud/î̦i̯ în̦făşu̯rám/şî áẹa/ca să le i̯ā căldúr^{î}li̯//în̦cólo...ĉé ^{i}erẹá să̦‿le fa^{ĉem} ?//

andréi̯ gorgíţa̦
şài̯zeşáptẹ [de ani]

áre putére fermecătọárẹa

n-á vrú‿s-o ma^{i}‿ẹa/şi̯-a bătú‿ǰog‿dă ẹā/şî́‿n-a vru^{t}‿s-o ma^{e}‿ẹa//şí‿la‿^{u}rmă i̯el s-ā căsătorí‿cu álta/şî áẹa‿a umblá‿pîn̦‿férmẹĉe//î̦...múlte te mănî́n̦că/múlte cáre ştii̯ẹ [ɛ] să-s‿fa^{că}//i̯e múlte cáre [k] úitẹ un [k] um‿băẹát aiĉa-ŋ‿cîmp.../a lọat o fátă.../şî‿n-ā...vru^{t}‿să steâ cu i̯ẹl/ọr n-á ţûnút-o/şî l-ā [k] i̯-a făcút‿ā...ĩ‿áltă comînă/şî l-a o^{morît}//

[Are putere aşa, de la depărtare ?!]

áre/árẹ/árẹ//áre că [ɛ] dumnẹzéu̯ s-a lăpădát‿ī dă fèrmecătọare//s-a dat îŋ‿látur^{i}/c-áre mai̯ putére i̯élẹ.../ca dumnezé^{u}//da/păi̯ dă ĉé zíĉē.../o fermecătọáre á‿fost aşā.../şī.../ [ɛ] trecút pă drum//ş-a zis‿â...

"bábo/dă únde‿eşt^{i} ?"//

^{s}ĉé‿"mái̯că/s‿ā [ɛ] " n-a s [k] vru‿să spúi̯e dă úne vin//da‿ạẹa‿á fos‿fermecătọáre//ş-a zis‿şĉē...ĉe [ɛ] "stá-ţi̯-ar cálu ! ...dîm‿mer^{s} !"//

şi i̯-a stá‿cálu dîm‿mers//dácă a zis la úrmă "babo ! ĉe mi̯-ai̯ făcu^{t} ?" [r][1] ce "ĉé mi̯-ai̯ făcút ?"//

^{s}ĉe "dă ĉe m-ai̯...m-ai̯‿ī...m-ai̯‿i supărát ?"//

^{s}‿la úrmă i̯-a zi^{z}‿ziĉe "mérĝi-ţẹ-ar cálu̯ !"//şî‿i̯-a mers cálu̯//d-ạẹa vez^{i} [ɛ] áre putére fermecătọárẹa/că i̯a şti̯^{i}e ĉevá//

[Sînt şi femei care să ia laptele de vacă ?]

i̯és^{te}//

[Este ?!]

i̯és^{te}//

[Vasăzică nu e minciună !]

nū/i̯e^{ste}//ă i̯éste/da nú ^{i}e buŋ‿lápti̯li/fáĉe ĝerm^{i}//

[Ăla luat.]

da/ála lọat//nu ^{i}e ca láptilī váĉi̯//fáĉe ĝermi̯/-avẹám noi̯ un‿ā vèĉin aĉílẹa.../^{i}iri [k] lọa lápti̯li dă la vaĉ^{i}//şī lọā [k] păi̯ dé/ĉe ştii̯á i̯el^{î}//păi̯ avẹám o veĉínă‿aĉī.../ĉa că má-sa ēi̯ .../i̯a i̯erẹá dîŋ‿crívă^{z}[2]‿d-alătur^{i}/peste pădu^{re}/ĉē "máma mẹa" [ɛ] ĉe "nū creştẹá va^{că}"//ĉe "să duĉẹá-ŋ‿grajd^{î}//şî-ŋ‿grajd aco-

---

[1] Atenţia informatoarei este distrasă de zgomotul unui avion.

[2] Din partea de nord-est a satului.

336

lṓ/lo̯a um͜ băţ^{i}.../cu craĉ^{i}//să͜ ĉa la grindă/sús/...cáre-^{i}͜ pùs-a-şắ/ai̯ văź/la grajd̦//"şî́͜ fắĉắ ĉe «băs̋͜ cu craĉ^{i} ! unt şî́͜ lápte să te faĉ^{i}»"//

ş̆-aşá dă vez^{i}͜ ī.../fermecătọárẹa áre putérẹ//

[Aceeaşi]

să fáĉe strigói̯

[Am auzit că dacă moare un om şi trece pisica pe deasupra...]

să fáĉe strigói̯//

[Ai auzit şi asta ?]

da//să fáĉe [k] ai̯ văzú^{t}͜ cîn^{d}͜ mọárte mórtu̯//nú tre$\overset{\hat{c}}{\hat{s}}$͜ flọárẹà ...peste i̯el//o treĉ ^{u}ór pă̦ lā piĉọáre/^{u}or pă̦ la...cáp/sâ-l treĉ͜ im͜ párte̯-ái̯lànta//dā un͜ â [ɛ] u̯om̄.../l-as͜ kemá͜ dumnẹavọástră͜ aĉí-lẹà//úmu cu̯ostícă͜ î...óprẹa/dâ pă lini^{i}i̯͜ dîŋcọá//

[Mi-aduc aminte, da.]

şī s-a dus cu străkín^{i}/că͜ fáĉe străkín^{i} d-ástẹa/-ŋcọló lā... //şi̯-acoló-n[ɛ]tr-o comînă ĉe "măi̯͜ ī vére/cáre mă primi^{s}͜ şî́͜ pă mi̯nẹ să du̯órm ?"//

"măi̯ nenē/ui̯ti-te dormi̯" ĉe "cas [k] să dorm^{i}"͜ îĉe-"ŋ͜ cás-àsta/că i̯e siŋgură/nu e nimineā/stai̯ aĉí/fă-^{s}z͜ mîŋcáre/mănîŋcă/culcă-te"//

cîn͜ acoló/nọáptẹa/pî́͜ la m^{i}ezú͜ nópţi/s-a pomení͜ c-o feméẹ/s-a pomení͜ cu feméẹa unẹ-a-ŋcălicá pă ^{i}ẹl îm pá^{d}/d^{î}ă-i̯ ! zbrînĉéşte-l! trîntéşte-l dîm͜ pát !//şi l-a dá͜ joz͜ dîm͜ pát//î͜ a plecát ómu̯ !// ^{a}͜plecát[ɛ]că dîŋ͜ cáuz-ásta/că i̯-a fos͜ frícă/şi dă...s-a duz͜ la u̯óm-òla şi l-a sculát:"măi̯͜ néne/i̯a venis͜ mă-ŋcọáĉe ! ĉé ^{i}éstẹ-a-íĉa la dumnẹavọa^{stră} ?"//ĉé "ui̯te ĉé͜ am păţít"/

"măi̯ ī úŋkule" ĉē..."aŋ͜ crezú͜ că/ui̯te ĉe e dẹ́͜ s-a-ntîmplát"/

ĉe "mi̯-a murid‿neva^{sta}//şi s-ā [ɛ] făcú‿striguó̯i̯"//

ĉa că i̯íntrā/ui̯tẹ-atîta[1] dacă i̯e o gáură/íntră pîn‿gáur-áẹa‿ așá/şi íntră tót în‿casă//şi-i̯ canunẹá/ĉa că tọată nọá^{ptẹa}/i canunẹá//

şî s-a dus‿î/ĉícă‿la bisérică/ş-a dăzgropát-o/...şî a lu̯at um‿par/şî‿ẹ-a bătút așā‿i̯ínimă//c-a zis că ínima n-á fos‿mọártă// acúmā...o f^{i}i probléme/^{u}or o f^{i}ī...//

[Aceeaşi]

i̯ése árse frumós cu lúĉu

avém o rọátă făcútă dā...lem^{n}.../ai̯ĉa sus[2] tot așá úna mică/ ...dau̯ dîm‿piĉó^{r}/şî dîn mînă lucréz^{î}//

[Şi pămînt de unde iei ?]

dî‿la gîrlă//

[De care ? că nu-i totuna...]

nu//pămîn^{d}‿l-aduĉe gîrla//nişte pămîn‿clis^{u}ós//şî l‿lem d-acólō/l‿puném p-un‿fund/îl bătén‿cu piĉu̯ár^{i}li.../îl strînĝém búlgăr^{e}-așá/şî lucrăm şî-^{l}‿puném pā...fúndu̯-ăl-acólo//şî‿mîna ne mérĝe ş^{î}‿le făĉem//

[Şi pe urmă ?]

pă úrmă le [ɛ] l^{u}on‿dū [k] cu mîna d-ai̯ĉa/le puném pă dọágă/ p-o [ɛ] blánă//le dăn‿la sọáre/să usúcă/le strînĝen‿tu̯oc/...așá dă zéĉe/şî...avém o rîjniţă‿dă pi̯átră/ẹar pi̯átră pă pi̯átră/băgăm nişte pămîn‿dîn ăla rọșu dî‿lā şcọa [k] dî‿lā [ɛ] pădúre/î^{l}‿rîjnim să faĉe ca láptili‿bătú/şî‿le dăm pă éle//dupā ĉe le-am‿dat eu ástă/ ...avém nişte húmă dîn aẹā...ádusă du pâ‿la depozítè/...şī ^{u}o dăn‿tot pîn rîjniţ-áẹ-așá cum vă spun/ş‿nẹ-apúcăn‿ş‿lẹ-nconde^{e}ém

---

[1] Gest.

[2] Gest cu o mînă peste cealaltă pentru a sugera poziţia roţii mici faţă de cea mare.

338

//să fáĉe cum i̯ẹ álẹa d-acólọ[1] //cúm i̯e borcáne$^{lẹ-alẹa}$//[...]

şî...pă úrmă lu̯om smalţ/plumb/...îl fáĉem/îl ardém pă fog/ binẹ/pîn̦ să fa^{ĉ}e tot ca láptẹlẹ bătú/ş pö u^{r}mă să fáĉe ca pra^{fu} //şî-l băgắn̦ la m^{u}ot^{u}ór/şî le dắn̦ şî să dă lúĉi̯ŭ óla pă élẹ// ş-aşá că s-a termḗná cu străkí^{nli}//

[Dar nu le şi arzi ?]

da/la cuptór/păi̯ da álẹa [k] ásta-i̯ últimā [ɛ]matéri^{i}al cáre-l dăm pă ^{ele}/ş pă úrmă i̯ése la ^{cu}ptór//băgắn̦ la cuptu̯ór/băgắn dóo m^{i}ii̯ dădăsúp^{t}/dóo mi^{i} dasúp^{ra}//să fáĉe pátru mi^{i}//álẹa dădăsúpt...mérĝe b^{i}ínẹ/să termínă [ɛ] i̯ése árse/frumós/cu lúĉu/ în̦să ai̯lánte dasúpra/lẹ mai̯ bag o dá^{tă}//şî ^{i}ése ş-álẹa cu lúĉi̯u//

[Şi cuptor are fiecare...]

nu ! la míne áre sócrî-mi̯u//n-am mai̯ făcú noi̯//şî le cărắm acó^{lo}//

[Cum e făcut cuptorul ?]

i̯éstē...în̦grădít cu păr^{i}/...zidí^{t} cu cărămídă crúdă/áşá/ş-acolo făcúz^{i}ziz niştẹ buburúj^{i} to^{d} dă cărăm^{i}ídă/pátrū kiminéţ^{i}/aşá[2] ...mérĝẹ//ş-á făcú^{t} pátru g^{u}ur^{i}/ş băgắn̦ lémne pă éle//trei̯ lémne-n trei̯ părţ^{i}//mérĝe únu pă miljóc/únu-ntr-o párte ş-únu-ntr-o párte/la cîte pátrū...gúrli̯...cáre-i̯ lăsá^{te}//ş̌ [ɛ] i̯ése ^{do}gọáre/ ^{i}ése fog dîn i̯éle/ş pă úrmă ne ui̯tắn̦ la un ĉercă^{g}tór acólo pă[ɛ] pă cupt^{u}ór/dacă vedén̦ că s-a lucít şî să véde flọárẹa.../nu-i̯ mai̯ băgắn̦ foc //

[Cînd o încondeiezi, nu se vede floarea ?]

nu să véde/păi̯ dacă-i̯ dau̯ cu materii̯ál-óla nu să véde/ [ɛ]să véde núma dîn̦ foc//dacă-i̯ dau̯ fu̯oc/i̯élē...să árde[ɛ] smánţu du pă ^{i}élẹ-aşá să spúne/ş pă úrmă ^{i}ése flọárẹa dasúpra//

---

[1] Gest: arată nişte oale în vitrina unui dulap.
[2] Gest cu mîna: înalt de cca 75 cm.

[Da'de ce se-ntîmplă cîteodată să iasă apa prin cîte una ?]

pă^{i} dacă nu-i̯ ársă b^{i}íne.../

[Nu-i arsă bine.]

nu-i̯ ársă b^{i}i̯^{ne}//

[Cînd pui apă-n ea, parcă se pătează pe deasupra.]

dî́n‿cáuză că nu-e̯‿ársă b^{i}íne̯//

[Din ars vasăzică.]

da//i̯ése şî́‿i̯e^{l}é‿după ars//le baş^{i}‿foc/súnă mai̯ b^{i}íne/şî i̯e á^{r}se mai̯ bíne/ĭ‿n-áre cun‿să trẹácă ápă//dacă dâ [k] lẹ-a mințit fọ́cu/dă ezémplu n-a işî́‿fócu bíne-n i̯éle/i̯éle‿ése nelămurí^{te}// sî^{n}‿nelămuríte/şî dî́n aẹā să-ntî́mplă dắ‿tréĉe ápa//

préda eléna [35 de ani]

dîm‿p^{u}orc așá să fáĉe̯

ta^{i}e pórcu-n‿ziu̯a dă‿aju^{n}//îl la^{s}‿şî‿i̯o la sáre/la saramúnă‿ acọló/ş-i̯a saramúră.../sẹara mă du^{c}‿ş-i̯o şî sc^{u}os‿cárne/şî pentru-mpărțî́t/fa^{c}‿şî́‿i̯ou̯ [ɛ] cartab^{u}óş/cum să zíĉ-acolọ/mpărțe^{s}‿şî́‿i̯o ŭ‿cartab^{u}óş/réstu-n‿fa^{c}‿şî i̯o sarmálē/perişọárē.../lè săptămî́nă m^{i}i̯-l topi̯ésc/dúpă ĉe tréĉe tọáte sărbătór^{i}li/m^{i}i̯-l ba^{g}‿la untúră/...bucățẽlē/cîrnaț^{i}/...măruntái̯elẹ/ọáse/ástẹa/ĉe lẹ-a-fúm/...le pui̯ la fum/mer‿dîn i̯éle pînă [ɛ] ^{u}o lúnă/dóo/cît am... dîn i̯éle/pŏ‿úrmă úmblu la cazán/şî...dîm p^{u}orc așá să fáĉe̯//

[Da' cîrnații cum îi faci ?]

păi̯ cîrnați.../to^{c}‿cárne/bag pipér/...ō [ɛ] fọai̯e dă dafi^{i}ẹ-acọlo/am maşínă care-i̯ úmplu/bag mațu pă [ɛ] pîlniọar-^{aẹa}‿acoló/şî ...îi̯ um^{plu}//

340

[Și cartaboșii ?]

păi̯‿i̯n‿cartabó^{ș}‿tót așá mé^{rĝe}: mirǫásē.../ [ɛ] ĉę́apă.../u̯oréz̦/ [ɛ] bui̯á/dacă avén‿dacă nu ǫ́‿fărî́mă dă bulión...//ș‿pun̦‿la fier‿ să fi̯érbe/șî-l dau̯ cú‿ustúro^{i}‿șî.../i̯au̯ d-acoló‿dîn i̯el șî... n̦călzéz‿la copí/șî́‿le dau̯ să mănî́n̦ĉę//

[Umpli și burta porcului ?]

îm‿búrta pórculúi̯ fac tőbă//

[Faci ?]

fac tób ą/da//cú‿uréke/cū șoríĉ/cū...f^{i}icát/cu grăsimę/cu zlăbiĉúne/ó‿úmplu̯-acoló/^{o}‿pui̯ la présă/...dupắ‿áęă...u̯o scu̯oț/o pui̯ la fum/șî...pot ęar să tai̯ dî́‿i̯a/ș-ó...dau̯ la copii̯ să mănî́nĉe/mî́n̦căm șî noi̯/dau̯ bărbátulúi̯ la servíĉ...// [...]

[Afară de tobă, mai faci și...aia mai mică...]

păi̯ șî trái̯s^{ta}//

[Și traista o faci.]

ș‿trái̯sta zisă...dî́‿la p^{u}orc//àlę-amîndóǫ-așá mérĝę//

[Și din cap și din picioare ?]

piftí^{i}e/...să fáĉe...

[Cum ?]

áęa tó^{t}‿așá/u̯o s [k] u͡o...tai̯/^{u}ō spar^{c}‿căpăţína-n dóo/-i̯ scot cré^{i}eri d-acólo.../o pui̯ la fi̯ert/îi̯ sc^{u}oţ ǫ́asele cáre-i̯ tǫáte/pŏ‿ú^{r}mă o pui̯ la fi̯ert/pûnă scáde‿ęa bíne/ó‿mai̯ úmplu‿ó dátă/i̯ár scáde/ș̌-o mai̯ úmplu o dátă/pă úrmă...[1] o dau̯ în̦‿sus/îi̯ sco^{d}‿bucăţélé‿le pui̯ în̦‿strákĭnă/ę-adáugą usturói̯u/ș-o ęau̯ la vîntura^{t}//^{u}o pun/șî pînă diminęáţá‿să-n̦ká^{gă}//^{s}‿fáĉe piftíę// [...]

[Și cu grăsimea mai murdară ce faci ?]

ó‿pui̯ la ósî́n̦ză^{s}/...^{ș}‿fac săpún//

[Faci săpun.]

fa^{c}‿săpún//

---

[1] Îşi drege glasul.

[Știi să faci săpun ?]

păi̯‿îl fácʿ !//

[Da ?]

ⁿda//

[Te întreb pentru că cineva mi-a spus că i-l face soacră-sa.]

păi̯ cum sặ́ mi-l fácă so̯ácʳ/mi‿l-á‿fặ́cú‿şî‿mii̯e so̯ácrî-mi̯a ũ‿ án//că n-aŋ‿ştiút/aŋ‿foz‿mícă/dᵘ̂oi̯/dă‿am cîŋşpe‿án dă căsătorii̯e/ ş‿trebé‿să ştiu̯ să-l fac i̯ó//

[Şi cum îl faci ?]

în‿topⁱ̂éˢc osîŋza cîn‿topi̯ésc untúra/lắ‿duᶜ‿şî-l pui̯ la foc acólo/fi̯érbè/l̥‿las să fi̯árbă/l-úmplu cu ápă obiǰnuítă/cu [ɛ] leşî̂ᵉè/dă nóo̯ u̯orⁱ//la nóo ᵘ̂orⁱ‿încépⁱ să pui̯ cítē...ũm‿pⁱ̂ig‿dă sódă̯//merg̯...//îl fi̯erb i̯o̯ᵘ̂/îi̯ mai̯ pui̯ sódă/i̯ar îl fi̯erbⁱ/i̯ar îí̯ pui̯ sódă e̯ar.../pînă să fắĉé̯‿i̯el//dacă să fi̯érbe şî‿el/îl fac într-o strákin-aşa̯/bíne/şî i̯él nu ma‿áre áţe/nícⁱ̂-um‿pi̯ic//îl dau̯ ù̂ⁱtę-aşá d-a dúra̯¹//îi̯ bag sáre/-l dau̯ joz‿du pă fᵘ̂oćʿ/şî-l las s‿ să răĉáscă̯‿cum i̯e...pînă mîi̯ne dă dimine̯áţă/mîi̯ne dă dimine̯áţă... l-an‿da‿jᵘ̂os/l-am [k] s-a ră̯ĉít/l-an‿tăe̯át/l-an‿tocát a do̯u̯a o̯are/şî l-am pus...să ziĉe la noi̯/dă̯‿dat...îŋ‿crób//

[Cum ?]

dă dat îŋ‿cróp//l-an‿dat îŋ‿crop//vine̯-a dóo̯a o̯are/şi‿i̯el s-a-ntări‿bi̯ine şî s-a legát...fo̯árte bine/dă po‿să-l tai̯ crozⁱ// faᶜ‿croᶻ‿şî...mii̯-l pui̯ susⁱ//

[Aceeaşi]

prima dátă fuĝítă ş-a dóo̯a o̯áre núntă̯

[Te-ai măritat cu nuntă sau fugită ?]

príma dátă fuĝítă ş-a dóo̯a o̯are núntă̯//întîi̯ aŋ‿fuĝiᵗ//am̄...

---

¹Gest.

342

m-ă avú dra^{g}‿cu i̯el/şî̯ l-an̯‿lu̯át/şî́‿l-a dóo lun dă zílē...ám puz‿núntą//

[Cum se face aici o nuntă ?]

i̯ō spui̯ şî́‿d-a mę̯a cum an̯‿făcút-o/şî́‿dî la minę-n̯cǫ́a tót aşá‿am pomenít [!]//

ę.../i̯o an̯‿fos‿cu străkini̯-atúnĉa la sǫácră-mę̯a...nę-am mutát ai̯ĉa/şî́‿nę-an‿dus cu străkín^{i}//sǫácră-mę̯a...la sápă ĉ-a ^{z}i^{z}‿"mă iu̯áne/ha̯i̯ să cúnunăn̯‿c^{u}opii̯-èştę̯a/dac-ó‿adúĉe şî́‿ei̯...niscai̯ grîu̯ du p-acoló"/că‿erán‿duş^{i} cu tót cu váse d-ás$^{tę̯a}$//"să le faĉen̯‿şî́‿noi̯ nú^{ntă}"//

an̯‿vení‿d-ac^{u}ólo.../sǫácrî-mę̯a bucúrǫásą//an̯‿făcút‿ī...trę̯ábą‿cu străkín^{li}/am adús...trèi̯zeşiĉín̯j^{i}‿dă dúble dă grîu̯.../am adús ĉín̯j^{i}‿dúble dă fasólè/şî́ zéĉe dúble dă porú^{mb}//cînd a^{n}‿vęnit acáz/bucurós ǫámeni̯/

"ha̯i̯/c-an‿togmí‿şî́‿noi̯ nún^{ta}//

"păi̯ cum ?"//

"úitę-aşá/an̯‿vorbí‿cu tá^{i}că-tǫ..."/érá tăticu pădurár atúnĉa şî.../"nę-án̯‿gîndi‿să‿vă fáĉe^{m}‿núntą"//

"b^{i}iné‿mămicą"//

"ás^{i}‿făcú‿trę̯abă ?"

"án̯‿făcút"//

cînd‿ī.../nę-an‿du^{z}‿la lăutár^{i}/am togmít lăutári.../ş-an̯‿făcú‿núntą//

ĉé ^{z}să făĉen̯‿la nún^{tă} ?//àn‿tăę̯at u^{m}‿pu̯orc/ş-am tăę̯á^{d}‿dǫ^{u}o u̯oi̯//ī‿máţili dî la u̯oi̯ am̯‿făcú‿cîrnáţ^{i}/...^{am} făcút‿ī niştę cîrnáţ^{i}/şî cū...cárnę̯a dą la p^{u}or‿şî-n d-îi̯a dî‿la ǫa^{i}e ĉę‿s-a adăugá^{t}.../ş-an̯‿făcú‿dú [k] cîrnáţ^{i}/sǫs aşá cu cîrnáţ^{i}/an̯‿făcú‿sarmálè/ş-an̯‿făcú‿fripturá cu castraveĉór^{i}//

á‿merz‿núntā...dă duminícă pînă marţ^{i}//án̯‿făcú‿nu^{ntă}//sîmbătă sẹár-aṃ‿făcú‿la minẹ şĭ‿i̯o brád̦/másă/cu mái̯că-mẹa/cū...surór^{i}-li/m-a ajutát acọló tọáte cárẹ-a fos/‿cu lúme/dîn̦‿sát/cu féte/cu kiui̯él/cū...

[Da' cum chiuie ?]

[!] kíu^{i}ẹ-aşá: "hī̯ ! hī̯ ! hī̯ !" [!]

şĭ‿ā̦...pă u̯^{r}m-an̦‿venít ái̯j‿la sọácră̦-mẹa̯/...aiş‿tod‿núntă̦ frumọásă/‿m-aṃ‿fắcú‿mi̯rẹásă şi i̯ĕu/ [am] plecá‿pă drun̦‿la cununíi̯ẹ .../cu lúmẹa dîmpreúnă̦/cu náşu/cu náşa/cū...níşte plóş^{s}ĉ‿in mînă/ cū...d-álẹa mar^{i}li^{1}/‿cu curélẹ-aşá/să spun/fáĉe la noi̯ ắiĉi-şa̯// gătíte şĭ.../nẹ-àn‿dú^{z}‿la bisérică/nẹ-an̦‿cunúnat/aṃ‿venít acásă .../sẹár-a intrá^{t}...lúmẹa la másă̦//ş-an̦‿scos trèi̯zeşĭĉín̦j‿dă mii̯ dă lei̯.../şĭ dòoşĉín̦j^{i}‿dă dúble dă bucátẹ//

[Dac-a fost mireasa urîtă...!!]

àşá [!] ^{d}într-un̦‿cîrd [!] ş-ắşá‿an̦‿făcú^{t}‿şĭ núntạ//

[Şi la apă se merge aicea ?]

da/să̦‿mérĝẹ//

[Cînd mergeţi ?]

[ɛ] diminẹáţa̯//dímineáţa̯//

[Duminică.]

dumíni^{c}gă dă diminẹáţa/nẹ-an̦‿sculát întī.../am lu̯at‿ā̦.../m-an̦‿făcúd‿mi̯rẹásă/‿an̦‿júcá‿c-um‿băẹát ápa.../ş̆‿pă úrmă̦ nẹ-am...dúz‿la bise^{rică}//

[Da' băiatul cu care joci apa cine e ?]

ắl‿l-ẹau̯...

[Neam ?...]

nu//ắl‿l-ẹau̯ dîm‿pártẹa mẹa̯/...băẹátu cu ápà/şĭ ĝíne^{r}li tre‿să-ş ẹa i̯el‿ī...băẹát ca să mẹa^{r}gă̦ cu brád̦u//pentrú‿că̦‿ẹó aṃ‿făcú‿şĕrvétu şĭ‿tre‿să-l dau̯ cui̯ vrẹau̯ i̯eu/i̯ar i̯el a gătí‿brádu să i-l dẹa cui̯ vrẹa i̯el//

---

[1] Gest: înalte de cca 50 cm.

344

[Şi-i dai un şervet la băiatul cu apa...]

da/şî la ắl cu brádu-i̯ $^{dau̯}$//mérĝe şărvét îm‿brā^{d}/şărvéd‿la ắla cū...cu a^{pa}//

[Cui trebuie să-i mai dai ?]

pă^{i}‿i dau̯ lu náşu/náşi/şî lā o̯ámenī naşulúi̯ cáre áre preténţi̯//lu náşu mi̯ếu̯ cáre m-a botezát/...náşi méle.../la ắştẹa le dau̯ şărvétẹ//ai̯ náşului̯/cîţ^{i} áre preténţ^{i}e/la tóz^{i}‿le dau̯//i̯ó‿am avú‿dòozeşîdóo dă şărve^{te}//şî...dîntr-únu tó‿nu mi s-a‿aju^{ns}//

[S-a supărat ?]

s-a sûpărát únu/da an‿lo̯a‿dî lā ^{î}áltu cáre‿erẹá mai̯ nẹám cu míne/şi‿i l-an‿da‿lu ắla/ca să-i̯ împắc [!] ş-al mi̯o mai̯...în‿credẹá/dā strĕínu nú-n‿credẹá//

[Şi pînă marţi ce-a mai fost ?]

lun^{i}...s-a făcú‿tot/izá‿ca dumíni^{că}//tot cū...jócur/cu kiu^{i}e^{l}/tot cu mî^{n}cáre búnă/to‿cu...//marţ...a fost alergătór^{i}li̯/...să spú^{ne}//mai̯ víne tos‿şî mars/pînắ‿pî‿la...trei̯ no̯áptẹa//ş-am petrecú‿núntạ//

[Aceeaşi]

ā...plecá‿cú‿él într-o sẹáră

[Pe-aici la ce vîrstă se mărită fetele ?]

hm !/únele s-au̯ măritá‿şi‿lā...şai̯sprezèĉe an^{i}/únele şî la óptisprezèĉe.../cum i̯e mai̯ i̯uţ^{i} [!]

[Şi care-s mai iuţi, mai aşteaptă voia părinţilor ?]

ẹ ! mai̯ aştẹáptă !/ [ɛ] dă‿ecsémplu să-m‿vii̯e mii̯é‿únu pă plac acú/mai̯ aşté‿pă m̄ [k] că-ntré‿pă mica ş‿pă ticú [!] mă‿ẹau̯ dupắ‿^{i}el/ĉ-o fi...áẹa ó fi//ĉe s-o-ntîmplá‿aiá‿s-o-ntîmplá//

[Au fugit multe ?]

áoleu̯ ! dăstúle ! [!] î^{n}că...

[Și iese cu supărare sau se-mpacă ?]

ā/i̯ése/^{i}ese ş^{î}‿cu supăráre/mai̯ ^{ş}‿să-mpágă/da mai̯ múlte cu supăràrḙ//

[A fost vreo întîmplare aşa mai de pomină ?]

da//...[1] dá‿a f^{u}ost//ā fátă d-aij‿dî́‿la noi̯‿ī...kár dă...dă ĉíns [k] dă şai̯sprĕzeĉe an̯‿s-a mărita/mariúţa[2] //a loát-o i̯ē [k] părínţi lū [k] i̯ei̯/nú‿şti^{e}à că discútă cu bă$^{eát-ola}$//şî ā...plecá‿cú‿él într-o seáră/fără să ştii̯é‿ábsolu‿nimen^{i}//cîn̯‿vìne dimineáţ-aca^{z}/"àolió s-a m [ɛ] s-a mărità‿mariţá‿s-a mărità/^{u}ūnd-o f^{h}í ? pă ĉíne-a loat ?"//cîn‿au^{d}‿ĉìcă:

"p-a lu nicolá^{i}e bodégă"//

"àoleu̯ ! pă ĉíne‿a luát !"//

tái̯cî-so săreá-n̯‿sus cî^{d}‿drácu:

"cum ? pî-ăla/i̯e^{u}‿uom în̯stări/să-l i̯ă pă prost^{u}-óla ! cum"?//

lún^{i}‿s-a-ntîmplá‿treáb-àsta/marţ^{i} "mă duc sŏ‿o eau̯//mă du‿s-o eau̯ d-acólo/cun̯‿s-o las i̯o acólo ?!"//

s [=s-a dus] acólo/ea săracá‿făĉeá...lā in̯g^{liţă}/...cu su̯a$^{crî-sa}$//

"búnă zíoa"

"búnă zíoa"//

"ĉe-i̯ mariuţo cu tine-aíĉ^{i} ?"//

"ĉe să fí^{i}e ticulè ? ui̯tē...p-àíĉ^{i}"//i̯-a fos^{t}...frícă...fe^{ti}//

"îmbrácă-te şi‿imediá‿merĝ aca^{să} !"//

i̯é^{r}eá ş-o ploái̯ĕ/burniţá aşá//

"iuliu̯ ! păi̯ cún̯‿sâ mă-mbrák‿io acú ? cun̯‿să merg‿iō acáză‿acúma doamnē feréşte ?! am̯‿venit aiş/cun̯‿să‿mai̯ mă dúc aca^{să} ?"//

"dácă nu te-mbráĉ^{i}..." i̯e [k] ma^{i}‿iereá ş-un̯‿cop [ɛ]//"ţine^{g} coleá..." îi zícá la un̯ [k] că a plecá‿mai̯ mulţ^{i} oamen^{i}/ştiţ^{i}//

---

[1] Pauză lungă, informatoarea încercînd să-şi amintească întîmplarea.
[2] Se adresează gazdelor care asistă la înregistrare.

346

"ţínē"/avę́a uṇ‿flanér pắ‿e[1]/"ţíne flanérŭ/co‿^{i}o‿o‿ęau̯ în‿cî̦rcă/şî merg [k] mă duc acásă cu‿ęa"//

dă kíu̯ dă vắi̯‿ī/a plecá‿fáta‿acáz//víne̯-acásā̆/mă-ntîlnés‿cú‿ęa/

"ĉẹ făcúş̌ fắi̯ mari^{uţă} ?"//

"de fă nicúlino ĉe să fac ! ú^{i}tẹ [ɛ] păţí^{i} belęáọa"//

"fă dú-te-napu̯ói̯ !//...dū́-te-ñap^{u}ói̯/cā̆...acú nu ma^{i}‿e^{j}‿niş‿cu fétili/nu ma‿é‿niş‿cu feméili//d-àcáz‿nu-z‿víne să stai̯/la ḫóră nu te mai̯ bágă ni^{j}‿dracu-ṇ‿sęámă//dú-tẹ-acólo/n-ai̯ ĉe fáĉẹ! tú ai̯ făcút-o/tú tráĝ-ọ !"//

"lásă-i̯ aşá fă ! ţi̯-arặt i̯o că fúg‿i̯o/^{i}imedi^{e}át ! "//

i̯-a mai̯ lăsắt...j^{u}oi̯ sęára//i̯e^{r}ęá cu nişte ĉoráb^{i}‿rups^{i}/cu nişte gumár^{i}/umblá p-acásă‿ī/númai̯ dînadíṇ^{s}‿şti/să nū báĝe i̯ẹi̯ dă sęamă că fug//i̯el áre uṇ‿frátẹ-aĉí la tractọáre//ĉé vorbi̯éşte i̯el ? dă vícu̯ //

"măi̯ mátule ! fii̯ atéṇ‿cắ‿ástă-sęáră mă păz [k] îm [ɛ] îm păzéj‿drúmu/şî i̯o viu̯ şî mérĝem"//

ē...[2] cînḍ...aşá mai̯‿i...cîn‿vene [k] cîṇ‿víné‿ọaméni‿dî‿la servíş^{i}/pî la şáse [k] pî́‿la şáse jumáte/tá^{t}-so ş̌‿cu...áre mamă v^{i}itregă‿ęa//vînęá d^{î}‿la servíĉ^{i}//

"ún‿te duş‿fă^{i}‿mariúţọ ?"//

"ā mă du^{c}‿şi i̯eu̯‿ū̂...la coperativặ"//i̯ă i̯erẹá cu‿úṇc-o fáţă d-aĉíleą//şti/să nu báĝe dă sęą^{mă}//"mă duc şi i̯ó [k] mă dū^{c}/pîṇ‿la coperati^{vă}"//

"^{h}ai̯ dú-tẹ !"//

i̯ă fát-aęa‿a dus-o pînặ la...pîn-acólo la teréṇ‿la nōi̯.../ a [k] mátu̯-a aşteptát-o/a ple^{cat} //cîn^{d} [ɛ] víne̯-acásặ‿unde-i̯

---

[1] Se adresează gazdelor.

[2] Pauză datorată unei intervenţii a gazdei.

mariúța ?//mariúță nij‿la drácu ! àcólo să dusésẹ//șị-acúmă...
s-a-mpăcát//pă‿ĉé ^{i}erẹá să maị fácă ?//

vlad niculína
^{u}óptisprezèĉé‿an^{i}

813. BOLOVANI

(com.Cornățel, jud.Dîmbovița)

Culegere: 1972;   CB, MV; transcriere: CB

șî-nĉépe sā píĉe spírtu̯

să...cáută [ɛ] pom^{i} tíner^{i}/m^{i}íĉ^{i}/...îị‿ī...cùrățéș‿frum^{u}ọ́s/ca să n-áịbă [ɛ] múlte [ɛ] víne șī...cráĉ^{i}/múltẹ/să nū...//să fáĉẹ grọápă/...să moĉîrléște vínili/^{s}‿sā...plàntẹáză//dúpă‿áịa-ị fărî́ [k] feréșt^{i} dā...dă ịárnă/dā...ịépur^{i}/să nu-ị‿i...mănî́nĉe cu̯ájạ// s-àu̯‿făcú‿már^{i}...^{t}‿șápte‿òpt‿án/ṇĉépe să dẹa rọ́ade//dup-áẹa... strî́nĝ^{i}...rọ́adili/s-au̯ copt/le strî́ṇĝ^{i}.../^{l}e pu^{i}‿lā...pútină/la o...zăcătọáre/...sā...fĕrmentẹáză/...duj‿la cazán/...torn^{i}‿ịn‿cazán‿ī.../faș‿fócu/...șî-nĉépe sā...píĉē...spírtu̯//și...laș^{i} dă cúrĝẹ/pînạ̄...nu ma^{i}‿^{i}ése búnă//o gușt^{i}.../șî ves^{i}‿cum‿î...vre^{i}‿s-o scu̯oz^{i}/maị‿i...bűnạ/maị‿i...rẹá/...^{t}p-áẹa o puị la vásị/ọ păstrés^{i}‿sau̯‿u.../conṣúm^{i} dĩ‿ẹạ//[...]fáĉẹm kéfur^{i}/núnț^{i}//

[Și-i zici spirt la aia tare de la început...]
da/^{e}a tárẹa e fọárte búnă...//

[E bună, da' nu poți s-o iei numai p-aia.]
nu pos‿s-o e^{i}‿núma p-áẹa ^{g}că.../faș^{i}‿prẹa puțínạ și.../^{b}pŏ‿úrmă ...fáĉe șî/rău̯ la stoma^{c}//

[Dar la aia care curge la sfîrșit cum îi zici ?]
îị spúne cu̯ádă//

348

[Da' cazanul cum e făcut, nea Ilie ?]

acúma e spèĉiᵉálē...cazánilị//

[Înainte cum erau făcute ?]

ìnnaíntẹ́‿ⁱerᵉá...făcútẹ...ḍin‿ī arámà//cazán din arámạ/cu... ụo ţẹávă/saụ [ɛ] dőo saụ tréị//şī...să dăsfăĉẹá la fiịẹcàrē... şkímbáre//ástēzⁱ‿ī...nú sā...şkímbă//daẹ...árē...ᵘorẹfíĉⁱu dă scúrĝere/şi dă...turnát//daị drúmu...la orịfíĉⁱ/jos/dă...cúrĝerē .../ [ɛ] borḫótu vék/şi dasûprā...ált orịfíǰ‿dă puị‿i...borḫód‿ noụ//şī...ca să nụ́ să lipẹáscạ jos/ịẹ̄.../árẹ ō...ịelíĉē/pă fụ́ndu cazáṇluị /dă-ṇvîrtḗştⁱ[1] /...şī...acᵘólō.../îṇfăşurînd acᵘólo/meréụ/să...amésticā...borhót în...îṇcontínụŏ/să nu să lipẹáscạ//

cî́rstẹa ilíịe
şáịştrèị de anⁱ

căruţa

[Să ne spui, dacă vrei, cu tot amănuntul, cum se face o căruţă. Cu ce începi ?]

la...rọáte//întîị‿i croịm căpăţî́nịlị/lē...fáĉẹm rọtúnde la strung/dupắ‿aĉéẹa lē...sc [k] găurịn‿cu burgíụ/... [ɛ] şī [ɛ] lē [r] le scobín‿cú‿dắltilị//a dóọa [ɛ] fáză vínē spiţ̋ili lucráte// [ɛ] ḍupắ‿mărịmẹa scóbuʳlor cáre [ɛ] sunt făcútḗ‿lā...căpăţî́nⁱ/[ɛ] lucrăm şī́ là‿spíţe//le mᵘontám spíţilị/lḗ‿bátẹm la căpăţína/şī́‿ dupắ‿aĉéẹa urmẹáză obḗzili//saụ‿u/dacă ⁱe núma dî́ntr-o síngură obádạ/cᵘolácⁱ/sắ‿numèştḗ‿aᵉạ//

[Şi colacii cum se fac ?]

ᵍcolắĉi sunᵗ‿făcúᶻ‿dă fábricạ//ⁿda//noị númaị‿i găurím/şi-ị‿ introdúĉem pă rọá [ɛ] pă rọáte//...ùrmẹáză pă úmạ... [ɛ] loịítre/

---

[1] Gest circular.

saụ dricu^{r}/lẹ-o mai̯ spúne şî [ɛ] în limbáju nóstru̯/...ă cuodírle/ ştélur^{i}//...în faţă víne ŭ ştel.../aşá să numéşte-n ă...limbáju meserii̯i̯/ş p-ómă víne [ɛ] vîrtéju dasúpra/cu ţu^{i}én^{i}/plus [ɛ] ştélu dînapói̯//dî la noi̯ dî lă...lemnării̯e [ɛ] plẹácă cărúţa la f^{i}erár// ş-acólo-ş fáĉe ei̯ meserii̯ẹa-n [ɛ] félu lor ăẹa [ɛ] fẹrári̯//

[Din cît ai lucrat dumneata, ţii minte vreo comandă mai deosebită ?]

mai̯ de^{u}osebít an făcút .../cînd éreạm la tîrgovíşteạ.../o căruţă...lă...ţigán^{i} din ăẹa cuţitár^{i}//aşá să numẹá i̯e^{i} [ɛ] argîntár^{i}//şî ă...i̯erẹá în ĉínĉ^{i} carîmp^{i}/luc^{r}átă//dricu^{r}li//şî spetéze dóozeşîpátru̯// [...]

[Carîmbii de la loitre erau aşa[1] ?]

àşá/dîn ĉinj^{i} bucăţ^{i}//

[Din cinci, unul peste altul ?]

da/da/únu péste áltu/dîn ĉinj bucăţ^{i}/şî spetézîli...i̯ar dése/ da//aşá le purtá/fără să mai̯ pui̯e scuárţē-năúntru/saụ coş//

[Da' acuma s-a mai schimbat felul de lucru faţă de cum ştiai dumneata mai demult ?]

da/ [ɛ]s-a skimbát//înaintē...î lucrám cărúţe cu lóĉ^{i}//aşá să numẹá//acúma-n [k] tọátẹ cărúţîli-s núma pă ţuén^{i}//î ^{u}últimu timp/s-a modernizát/...dî lă... [ɛ] răzbói̯ i̯ncọá/ [ɛ] májor^{i}tatẹa cărúţe sun^{t}...pă càuĉúcur^{i}//fáĉem núma...carosăriẹă sus/ş p-ó^{r}mă ...să montẹáză càuĉúcuri̯//dă la maşín^{i}/dă lă...fóstē...ateláje dî lă armátă kar//

[Da' de ce s-a schimbat ? E mai uşor de făcut aşa cum se face acuma ?]

mai̯ uşór dă făcút ^{i}e/áli d-acúma cu...ţu^{i}én^{i}//

[Da ?]

da/i̯e mai̯ sémple/şî mai̯ solíde/...dăcît áli...cu lóĉ^{i}//áli cu l^{i}oj^{i}‿/dacă să rupę́a o li̯ócă/pă úmă pă [ɛ] cîmp/să lăsá cărúța-ntr-o párté‿/nū...//

---

[1] Gest al anchetatorului: cu degetele în poziţie paralelă.

[Şi putea omul să şi-o repare singur ?]

[ɛ] putę́a‿/aşá/în félu lui̯ sémplu/dā...// [ɛ] ĉetăţéni‿înáinte timp/avę́au̯/la i̯ei̯/cîn^{d}...plecá la drum/undevá cu cărúţa/avę́a bárdă/avę́a firăstrắu̯/avę́ā/le purtá-ŋ‿cărúţă//pî́nă să i̯ásă cărúţili cu fi̯er/la u̯ósii̯/i̯er^{e}áu̯/bătrî́ni nóşt^{r}ī... [ɛ] purtắ [ɛ] cărúţĕ cū u̯ósi dă lem^{n}//ş-atúnĉa dacă să duĉ^{e}ắ‿pădúre undę́va ca să...i̯a lémne/ĉevá/şi să [k] i să rupę́a...^{u}ósię́a/i̯e^{r}ę́a nevoi‿dă ọ́ făĉę́a‿ el pă lọc acólo//

[Stan Aurel, 63 de ani]

[Istoricul satului]

[Satul dumneavoastră e vechi ?]

la o mię́‿op‿súte şai̯zĕşîpátru/cîn‿s-a făcút împròpitărírе dí‿la cúza/...ă...i̯ęrę́a/după spúsa bătrî́nilo^{r}‿mei̯.../că şi i̯ẹi̯ i̯é^{r}au̯ născú^{s}‿tot aíĉ^{e}a/cî́tęvá cásę//şi‿i̯ [ɛ] undí‿i crî́ngáşí^{1}‿ástăz^{i}/ mọára‿nóo^{1}...aíŝa/la mọára nóọ‿erę́a própi^{i}u-ziz‿mai̯ mulţ^{i} ọamen^{i}// cắ‿aíŝę́ā nu putę́a să fácắ‿ọámẹni/ [ɛ] cắ‿erę́au̯‿u clăcáş^{i}//şă-ş fácă cā́se/şí [ɛ] úndẹ vrę́a bọéru să-l pri̯mę́ască sắ‿fácŏ‿o cásă-l primę́a/da [ɛ] că nū...nu-i̯ făĉá [ɛ] zílí‿dă cla^{c}‿cáre-i̯ trebé‿/î́l‿lọa [k] î́l pornę́a dí‿pă moşí^{i}e//^{t}pă‿ĉé‿s-á‿fắcút împròpitărí^{r}ę́a/‿ei̯ au̯ fos‿pátru pròpii̯ętár^{i}//ắştęa cárę-a făcút împropitărírе [k] uṇ‿s-a făcút împropitărirẹa//ş-uṇ‿gre^{c}‿mai̯...şmékẹr/ş-a ret^{r}áz‿moşî́ę-acó^{lo}/la morár-ola//şí‿ẹ-a porní‿pă toţ^{i} íṇcu̯áĉé‿la no^{i}// d-á^{e}a‿éste/vedéţ^{i} ?//că sunt sáte/cárē ^{az}‿văzút/şosélílī sûn‿drépte/sunt àliniịátẹ//la noi̯ po‿úndę-oi̯ mérĝe/nùma‿aşá-ṇ‿şoşéli̯//

---

[1] Numele unor sate apropiate.

e/d-atúnĉ a fos‿cum s-ar spúne drum.../drum dîntrè moşîi̯//[ɛ] drun‿dă‿hotár//că în úrmŏ/pŏ‿úrmă‿dúpă‿ĉ-a f^{ăc}út împròpită^{r}i^{r}ea/ s-ā mu^{l}ţi^{t} [ɛ] lúmea/s-a...//şî cum între [k] púnez‿dúmn^{e}avoást^{r}~~ăn~~trebările-ástea.../aveám un unk/profesór dă istórее/şî cîn‿şî cînd veneá şî [ɛ] mă-ntrebá/tot aşá/cum.../deşî‿ereá mai̯ máre ca mine//cúm ereá obiĉeiur^{i}li‿la noi̯ la nunţ^{i} ? la [ɛ] mai̯ bătrîn/cum ereá obiĉéiu/cum éste obiĉeiur^{i}le-acúma ? cum ^{e}//e/obiĉe^{i}u s-a skimbát/acū [k] atúnĉ^{i} ^{i}erà‿úna/atū [k] cúma ^{i}éste ^{ásta}//

[Da' numele de Bolovani ştii cumva de unde vine ?]

da//iel nú a fost ō dènumir^{i}e//c-aiĉ^{i} iereá moşîea floreásc/-a f^{u}oz‿m^{u}oşîeā...pantazī...//şî... [ɛ] făcîn‿ăştea împr^{u}opietăririle-aiĉā/s-a făcud‿la noi̯ aiĉ^{i}/a fos‿ĉel mai̯ rŏu̯ pămîn‿care-a fost împrejúr//veneáu̯‿ū ĉetăţéni/ş‿să-ntîlneáu̯‿ū iei̯/că nu se mutase u [k] ş‿cu cásili//ĉé "unde-ai̯ f^{u}ost ástăz^{i} bă vére ?"

ĉe "an‿foz‿mă la păcătós-olá‿^{d}ă pămîn/la b^{u}olováni‿èe-ai̯ drácu !"//

florea ge i^{i}uon
şaptezèşîpatru [de ani]

brînza

[Cum faci brînza ?]

brînza ?//dac-o-nke^{c}‿p-a dă [k] ş‿p-ăl dă seará/îi̯ dau̯‿ŭ/o las/o [k] încălzez‿niţel pă plită/puţin aşa ca [ɛ] ^{în}cropu dă pîine/uşurél aşá şti să fie/ş‿pă‿úrmă tor‿p-ălălantu//p-ăl d [k] care-o mul^{g}‿dă...dimineaţa//şî‿mesti^{g}‿bine pî‿ie^{l}/şi pui̯ doo trei̯ lingur dă ka^{g}/cu^{m} mi-l ea/kágu dă.../ş‿pă úrmă...o láz‿dă să-^{n}kăgă/ş‿p-o^{r}mă mes [k] ca vrō...uoră/o jumá dă ^{u}or-aşa/şî‿mesti^{g}‿bine pîn ia/ş‿pŏ‿úrmă s-aleĝe zer dăsúpra/ş‿po‿úrmă...o torn//ş‿fac felii̯ dă b^{rînză}//

[Altceva din lapte se mai face ?]

ĉé să fácă‿mamă ? să‿mai̯ fáĉe u̯ún^{t}/să‿mai̯ fáĉē...lápte bătút/ [ɛ] báten̯‿grós așá ști cū,../prin̯s//

[Ăla cum se face ?]

l̥‿punén̯‿să prín̯ză/îl pu [k] fi̯erbém/únū p-ăl dă se̯ára/ș‿p-ăl dă dimíne̯áța-l punem‿î̯...piste ^{i}el//șî‿lăsăn̯‿să prin̯ză/și-l [ɛ] dăŋ‿cu te̯ēlu/că‿n̯ainte‿ere̯á putínei̯/dă bătém/a̯cúma va [k] avém télur^{i}//șî‿lē...púnem îm‿p^{i}imníță/la réĉe șî.../lom d-acòlo/șî‿mîŋ^{căm}//

[Și untul ?]

șî‿úntu-l bătém așá-n sticlă//în stic^{l}ă/înaínt-ere̯á tígve//

[Cum ?]

înaínt-ere̯á tígve/dă băte̯ám [ɛ]úntu̯//^{a}cúmă‿avém stíc^{l}e/d-ále̯a náltile̯-așá cu...// [...]

[Da' din ce era făcută tigva asta ?]

dîn‿î...pă‿cîmp//dî [r] dî... [ɛ] d̦în‿cúrte/dî/ave̯án̯‿sămînțur^{i}/și pune̯ám/ș făĉáe̯-așá/tígve/frumo̯áse/s [k] înnálte̯-așá//cu̯ .../ere̯á așá știi̯ ī...borbocáta/ș p-ó^{r}mă‿^{i}ere̯á cu [!]//^{d}m̃ne̯a-vo̯ást^{r}ă‿áz‿văzūt ? as‿pomenit ? [!]//

zahari^{i}a mari^{i}a
șai̯zèșîpatru̯ [de ani]

dăscîn‿dă dăó^{k}

[Numai cînd te mușcă șarpele e bun descîntecul, sau poți să te lecuiești și de altele cu descîntec ?][1]

d̦ă//d̦ă dăók...//

[Da ?]

---

[1] Anchetatorul se referă la un descîntec de șarpe, povestit anterior de informatoare.

ḍa̧//

[Cum se face ?]

dácă.../cópi^{i}i cîn̦ să dăo̧á^{ke}//cáre ştii̯e dîm̄ bătrîn^{i}e/să dăscínte dă...dă^{u}ók ī.../îi̯ tréĉe/c^{u}op^{i}ilú/dacă e dă^{u}okát//cop^{i}ilū-n-ĉépe să plîn̦gă/să fréĉe la nās.../cînd e dăokát//şi dăscîn dă dăó^{k}/şi-i̯ tréĉe c^{u}op^{i}í^{lu}//dácă ^{i}e dă dăók//kĕ áre ei̯/úni̯ áşá sînĝi̯li dúlĉé ei̯ aşá/dă să dăo̧á^{ke}//

[Dumneata nu ştii ?]

ḍă ḍă^{u}ók ?

[Da.]

e̜ ! mai̯ ştiu̯ ş-e̜o vō cîtevá vórbe [!]//

[Da cum zici ?]

[!] păi̯ da ĉé/ştiţ^{i} ?

[Păi dac-am şti, nu te-am întreba.]

păi̯ [r] păi̯ nu ui̯táţ^{i} ?//că i̯o úi̯t acúm^{a} !//

[Pe la oraş nu se mai ştie...]

nu ?!//^{h}hm̥ !...mai̯ ştiu̯ ş-e̜o dă pă lā...bătrîna/dă cîn̄... trăe̜ā...//

"fă ! ascultás co̧le̜á !"

zi "ĉé e ?" zi[ɛ]/

"băgáz la ur^{e}éke/cŏ ui̯te e bine să ştiţ^{i} !"[!]

petríĉică m^{i}ícă/unde p^{i}ícă/să dăspică/să dăspiĉe ^{u}óki/ĉine̜-a dăoká pă cutáre̜ !//d-ó f^{h}i dă fáţă ma [k] d-o f^{i}i dăoká dă fáţă máre/să cáză cosiţili/ş să rămîi̯e ká^{lă}//$^{d-ó}$ fi dăoká dă ^{u}om.../dă f [k] băi̯át/dă ko [k] dă femée tînără ş [k] crápe...ţîţili//s cáză c^{u}osiţili//să plîn̦gă [ɛ] prun̦c [k] dă fáţă máre//dă femée tînără/s cúrgă láptili/să plîn̦gă pur [k] să...plîn̦gă prún̦cu dă fo̧áme̜//să rĕmîi̯e curát/luminát/ca ste̜áo̧a dîn ĉér/ca ró̧a dîn cî^{m}/mái̯ca dómnului̯/să láse mai̯ curá dúpă cum a ^{fost}//i̯o sîn^{t} cutáre/cu dăscínticu/şi mái̯ca dómnului̯ cu le̜ácu//le̜ag dă la míne/ş dă là

354

mái̯ca dómnū$^{lui̯}$ să fíe//

[Aceeaşi]

porú^{m}bū

porú^{m}bū.../cárĕ/d-e^{g}zémplu i̯o ^{i}erám̄...agricultór‿î/normál/ av^{e}ám...cai̯ şi plug/tòdaúna/ne-ntovărăş^{e}ám̄...doi̯ íņş^{i}/^{a}dícă... d^{u}oi̯ u̯ámen/dîņ‿sat/u̯or [ɛ] ave̯á únu/u̯ór du̯oi̯ cai̯/şí‿aráņ‿cu.../p [k] ór cu pátru/^{u}ór cu trei̯//făĉ^{e}ám ogu̯árĕ dă tu̯ámnă/...^{ş}...primăvàra...le arám i̯ar/g^{c}ă nu ^{i}eráu̯ díscur^{i} ca acúmā/núma sā...discúi̯/sau̯ cáre rămîne̯á...nèarát/îl a̯rám primăvára...//să púne̯á cū ...pìĉ^{i}óru̯/cu călcî́i̯u/primăvára/...sau̯ cáre ave̯á cît-o maşínă/[ɛ] ást^{e}-a ^{i}eşí‿mai̯‿ínco̯áĉe/maşínili cu dó^{u}o ţév^{i}/aşá cū.../t^{u}od‿manuálē/tráse̯ dă cai̯...//pó‿úrmă...îl grăpáņ/cu grápă dă...lemn/dăpă‿ásta [ɛ] să măre̯á puţín/îl prăş^{e}áņ‿cu prăşîto̯áre̯a dă...dă fi̯er/ tod‿manu̯^{o}álă...//şî...îl lo̯am la sápă/^{l}a.../sápă...^{vór}ba ălúe̯a/c [k] to^{t}...manu̯o̯á^{lă}//şî-i̯ făĉ^{e}ám şî príma/ş-a dóo̯ā...práşilă/şi cu ásta rămîne̯á...pentru culés̄//ĕ...îl cùleĝe̯ám/îl aduĉ^{e}ám...acásă/cu f^{u}oi̯ cu tod/nu să lo̯a ca acúma/curăţát/...îl̄ depozitám undevá/cînd ave̯ám timp^{î}/îl curăţám/ásta-ņ‿spèĉii̯ál să făĉá mai̯ mul^{t} ...no̯ápte̯a//că zíu̯a nú ave̯án‿timp/că trebú^{e}á să culéĝem áltu/dă‿la...cîm^{p}//ìl‿curăţám‿î/po‿úrmă...înumărám̄...tî́rnili/cu̯óşu^{r}li/cum să spúné‿a^{g}cúm/...cîte‿ere̯áu̯ şî.../le depozitám...îm‿pătúl//dăpă‿ae̯á/cîn‿să uscá b^{i}íne-l.../cùrăţa^{m}‿ş.../ĉaņ‿cu ^{i}el la...mo̯áră şî .../ásta devene̯á...mălái̯/şi...mămăligă/cuņ‿să ^{spúne}//

co̯stantín ne costantín

trei̯zeşîtrèi̯ [de ani]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum ţi-ai făcut dumneata casa ?]

cum să fácă ?//príma ^{d}átă/ā fuost ī.../cámerle-áste-au fos făcútē/a^{d}ícă nū...făcúte/instaláte-aşā...//[ɛ]am dărîmát pă a^{e}a véka/şi am făcú t^{u}ot pă...acéeaş i^{n}stalaţie.../şī cámer-ásta dî fun^{d} [1] /am făcút-o-atún^{j}/rečént/kar în şa^{i}zeşîčînč^{i}//am ^{m}ūtát-o dîn áltă párte/n-a rămáz nimig dī^{n}...dîn ea normál/dăčī^{t}...cîzvá stîlp^{h}i-aşá/erá pútrez^{i}/cáre...a f^{u}os pútrez^{i}/i-am înlocui^{t} pă t^{u}oţ^{i}//tălpili a fos foárte búne/^{g}că...făcútĕ dîn lémne/dîn láţ^{i}// la noi nu preā...dă rezultáte-aşá dă cărămídă/să fi^{i}e cărămídă prea būnă/dă présă ^{c}ă.../pămîntu rár//şî dî ásta an făcút-o dă... láţ^{i} î/şi pămînt în laţ^{i}//

am...turnát...//am ridicát-o príma dátă...sus/pă nîşte pietre pătrátĕ/făcúte dîm betón/...dîpă aeá e-am.../turná dă mine/árcaoa/ pă margine/am pus cuofrág^{i}/scîndur^{i}/án loa scîndur^{i}/dă la taván/ dă la...lăstăreálă/rămáz dă la sarč^{e}ag şi...//ieu i-an turnát... betónu/...^{t}pă čé e-an turnát betónu/am...adí^{g}că.../príma dát-am învelít-o//ă am ridicát-o/pă čē...a^{n} ridicát-o sus pă...piétre/ dîpă aea...ā şî-nvelít-ō.../ám ávu nîşte uámen d-aíča ^{g}cáre.../ únu iuo^{n} şárpĕ/...áşa-i spúne lui.../şī mi-à căpriorít-o/dîn nou/ me-ā...învelít-o/ş dăp-aea dúpă č-a-nvelít-o/an tu^{r}nát...arcaoa dădăsúpt/cá nu cunvá să ploo/...dúpă acée-am úmplu camer^{i}li dă .../cun să spúne dă...pămînt uscát/ca să nū...trágă cunvá/...^{ş} dúpă aea i-am bătút laţi/dúpă č-an termína cū...laţi/cú lăţuitū ...cási/ám băgá pămînt //în e//ám ţinút-o o lúnă dă zíle/^{t}p-o lúnă dă zíle.../am te^{n}cuít-o pî^{n} năunt^{ru}//dupa aea.../a^{m} mai lăsát-o vro doó săptămîn dă zíle/să usúče ş tencueála dînăúntru/ş-am ...tencuít-o...pă dînafáră//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină cu cea în care se face înregistrarea.

i̯o nij‿n-an̟‿făcú‿nűntă

[Nunta] sặ-nĉépe dē [ɛ] dumínică diminęáță̆/nú ma‿ē cum ⁱerá-n̄aíntē/d̦‿sîmbặtă sęára/să trîmęțęá braᵈ‿lā/fátā/la [ɛ] nún/acúma nú sặ mai̯‿ī...//trîmétē...la óra [k] pî̂‿la óra zéĉe lā..nūn/ şî mirę̋asặ/brad̦//băi̯e̋ți cū...brádu̯//dup-aĉę́ęa...víne brádu/dan̟sęáză la mirę́ásă/dan̟sęáză la nún/i̯a o gustáre/dup-aĉę́ęa plęácā/vìnę-acaˢặ//şî víne/şî‿la úʳm‿să dúĉe la nun//şi i̯a núnu//vínę-acásă/-l [ɛ] bágă la mā̋să/la úrmă‿víne şî‿ęa mírę́asa/ş̌‿plęácă la cùnúnii̯//

[Şi de-acolo ?]

ş̌‿d-acólo vínę-acásặ‿ę̋ară/şî púne mā̋să/pînă diminęá̋ța//tọátă nọáptęą//

[Numai la ginere ?]

la ĝínere//

[La mireasă nu e masă !]

nu//nu//nū /nu nu !//

[Numai la ginere !]

ⁿda//dumínică de zi.../i̯éstē...másă lā...mirę́asặ//da dumínică nọáptęa/...pînă lun dimínęața la ĝínęre//

[Şi cînd te-ai măritat dumneata, aşa ai făcut nunta sau altfel ?]

i̯o nij‿n-an̟‿făcú‿nűntă ! [!] fără nűntă ęo ! [!] an̟‿făcú‿núntă mai̯ tîrzíu̯//

[Păi cum aşa ?]

pĕi̯ [!] n-ān̟‿făcú‿núntă [!]//

[De ce ? Ai fugit ?]

nū́/n-án̟‿fuĝít//n-ān̟‿fuĝí/nu̯//da n-an̟‿făcù‿núntặ//

[Şi la apă nu merge ?]

dā/dumínica dimínęața/míręasa după ĉe să-mbrácă/cu mūzica/-i̯ cíntă [ɛ] cíntecu mirésĭ̯/j‿dup-aĉéẹa plẹácă‿să jǫáĉe ápa//^{t}pă‿ĉẹ-á jucát ápa/mérĝẹ/cu féte/cu băi̯éț^{i}/cu feméi̯/cu bărbáț^{i}/jǫácă/ki̯ue/ cíntă pă drúm...//și‿jǫácă ápă‿la trei̯‿i...púțur^{i}/așá cum să spúne la nói̯/ș‿dûp-aĉéẹa să-ntórc înnap^{u}ói̯/și‿vínẹ-acásă//

[Cu cine se duce mireasa ?]

c-un băẹát//

[C-un băiat ?]

c-úm‿băẹá^{t}//

[Da' băiatul ăsta cum îl alege ?]

băi̯atū ? pă‿cáre vrẹā/u̯ór din pártẹa ĝínerlui̯/^{u}or dim‿pártẹa mirési/cárĕ vrẹa//u̯ór un‿veĉín...apropii̯át//cárẹ-l vrẹa mirẹása/ să-l ẹa//și i̯a u̯ō.../nainte să lu̯a dónință/sau̯ ^{u}o gălẹátă/da acúma să‿ẹa um‿borcán dĕ stíclă/-i̯ lẹágă‿ū [ɛ] șervét/c-așá/áles cu fl^{u}ōr^{i}/...și ține mirẹása d-o párte/și ĝíne^{r}li d-o párte/și mérĝé‿și jǫácă//

[Cu ginerele ?!]

nú/cū...um‿băẹát/am greșít//cu băi̯át-óla cáre-l aléĝē miręá^{sa}//

[Și după nuntă, la o săptămînă se mai duce la părinții miresii ?]

dá//să dúĉe cu ploc^{u}on//să dúĉe cu plocón‿și lún^{i}/după núntă/ víne cu plocón‿la mirẹá^{să}//pátru sau̯‿u [ɛ] du̯oi̯ ínș/cíd‿vrẹa i̯éi̯ să [ɛ] pornẹáscă/dă la ĝínẹre//víne cu plocón‿la mirẹásă/le púne șervéte/jǫácă/kíuē.../ș‿p-órmă ^{z}‿duc înap^{u}ói̯//și la o săptămînă/ ...să du [k] víne și‿la mirẹásă//víne cu ploc^{u}on//^{l}a o săptămínă//

[O să fii soacră mare !]

nu/mai̯ tîrzíu̯/că‿e mic//i̯ẹ m^{i}ic al mi̯ĕu̯//

[Nu e obiceiul p-aici să se facă luni, așa, glume cu soacra mare ...?]

358

dā/le púnẽ‿rǫa̋bă/le púne căláre pă măga̋rⁱ [!]//

[Poate-ţi aduci aminte de-o nuntă mai de curînd.]

le púne căláre pî măgár/da/ŭ́i̯tẹ‿mi̯-amintéz‿dă ánu trecút/a avút aiĉ́i-şà ō...uⁿ‿nẹám/d-al nőstru/şī.../à‿pús-o căláre pă doi̯ cai̯/şî tógma‿eráu̯ nişte ţigáⁿ/nişte zlătárⁱ/şi a lǫat ᵘō...şa̋pcă/sau̯‿ọ́ pălăríi̯e/d-àẹ-aşá rúptă/şî‿ẹ-a pús-o-n̦‿cap aşá/şi [ɛ] a urcát-ọ sus pạ cai̯/şî‿ẹa nú ştíẹa să mẹárgạ căláre !//

cóman iọanạ [38 de ani]

un mort mọárè

d-ẹgzémplū un mort mọárè/ş‿dúpă ĉ-á murít‿î/kámă pátru iņˢ/‿sau̯ trei̯ iņş dî̄‿vèĉínⁱ/sau̯‿ū/ọ rúdă/rúdă‿apròpii̯átă/-ī [ɛ] bág-acólo-ntr-ọ̄...álbii̯ẹ máre/-l spálă/dúpạ ĉe l-a spălát/îl skímbạ dă hái̯nẹ/-i̯ dă hái̯nẹ búne/curáte/nᵘoi̯/îl aşẹáză-n̄ cu̯òşĉⁱúg//şî dúpă ĉe l-aşẹáză în̦‿cᵘoşĉúg/îl ţínẹ...dᵘóᵘo/sau̯ trèi̯‿zílẹ-acᵘólo/î́i̯ fáĉe [ɛ] batⁱíste/pomne̋ţⁱ/cọláĉⁱ/colívă/îl je̋lui̯-acu̯ólo/îl plî̋nĝē...//dácă‿e mai̯ tî́năr/îi̯ púne gᵘòrni̋şᵗ/sau̯ dácă‿e mai̯ bătrî́ⁿ/nu-i̯ púne/sau̯...dácă áre pu̯osibilitáte-i̯ púne şî gᵘornij/‿dácă nu/nú/...l̥‿dúĉe la bise̋rịcă//ẹ-à‿ᶻlujiᵗ [ɛ] pᵘóp-acu̯ólo/ş‿l-a dus.../l-a băgát în̄...grọa̋ᵖă//

[Şi după aia ?]

ş‿dúpă áẹā/trébŭi̯ sạ-i̯ fácă pománă//vínẹ-acásạ tōţⁱ/i fáĉe pọmána‿ţa̋rî́ni/aşá să spúne/pomána ţărî́ni̯//ş‿la trei̯ zílẹ-i̯ fáĉe pománă ẹạr//pománă‿dă trei̯ zíle//dûpă nóo zíle/-i̯ fáĉẹ a̋ltă pománă/pománă‿dă nóo zílẹ/dûpă şásẹ săptămî́nⁱ a̋ltă pománă//şî la uʳmă/dúpă şásê‿săptămî́nⁱ/î́i̯ mai̯ fáĉe la şáse luⁿⁱ//şî dúpă şáse lunⁱ/la un áⁿ/de zílẹ//

[Şi care-i mai mare dintre pomeni ?]

[ɛ]dă ánu̯//

[De anu'.]

dă ánu/da//

[Și pînă la șase săptămîni...?]

pînă la șáse săptămîn^{i}/îl tămî^{i}e mórtu//púne o babă/sau̯ ^{u}o feme̯ie cárē créde ie̯i/și-l tămîe//să dúce-n fiecáre diminé̯ață/cu jăr/d-acásă/și púne tămîe-ac^{u}olo-ntr-o o̯ală dă pămîn/să dúce/și-l tămî^{i}e/îl ocolește/dă trei̯ ^{u}or^{i}/la m^{u}ormînt//șase săptămîn^{i}//și-i̯ cáră și ápă...//

[Cum ?]

ápa púne un c^{u}opil/...și cáră ápa șa^{s} [k] șápte săptămîn^{i} i cáră ápa//trebúi̯ șáse/da-i̯ cáră șápte/că púne ș dúminicili/duminíci^{li} nu să cáră ápa//și cáră șápte săptămîn^{i} ápă/ș după ce a cărát ápa/să dúce lă...gîrlă/cū e [k] un î [ɛ] lémn/așa/tăe̯ad/ziz răboj.../și cu u̯ō [ɛ]zglăve̯ajă dă...dovle̯ác/ș-acólo púnē lumînăr^{i}/și lémnu ála//și-i̯ dă drúmu/pă ápă//și fáce/da nú ș^{t}ú dă cîte or^{i} eu.../găle̯áta/cu ápă//nú mi̯-amintéz dă cîte or^{i}/nú știu̯//că n-am fo^{z} nicíodată//

[Nu te-a pus cînd erai copil !]

n [ɛ] nú știu̯/n-ām făcu nicíodat-așa ceva//și la urmă vine-acásă//și-i̯ dă o găle̯ată dă ápă [ɛ]/c^{u}opilúlui̯ cáre e-a cărát ápa/și i̯ dă un c^{u}oș/^{u}o farfurii̯e/cū mîncáre-n e̯a/cu um prosóp/o batistă...//și-i̯ și plătește/-i̯ dă și ban^{i}//^{i} dă/cinzĕj dă lei̯/^{u}o sútă/după posibilitáte//

[Și cît e mortul în casă, e obiceiul ca oglinda s-o...?]

da//cît e mórtu-n cásă/o[ɛ]glinda o acóperă//sau̯/nū...ai̯ vóe să te pie̯pten^{i}/sau̯ s te uit^{i} în oglindă//cică nú e bine//

[Și cum, stai nepieptănată ?]

păi̯ s [k] mai̯ stai̯ și nèpie̯ptănată//mai̯ íntri [ɛ]pîn cásă/mai̯

360

fuș̌‿te mai̯ pi̯éptăⁿ‿nu stai̯ [!] kár așá/ĉufulítă [!]//

[Pe-aici e obiceiul să-nchidă pisica ?]

dă/da/pisíca să nú‿tre̯ácă peste mor‿ᵍcă ĉícă‿ˢ‿fáĉe stirigo̯i̯ mó̜rtu̯//

[Aceeași]

ĉíper vite̯ázu lúmi

a fᵘ̑ost‿ó̜dátă un‿ī împărát/cáre̯-ave̯ā́ trei̯ féte̜//și‿î...aĉést împărát...le plă [k] îi̯ plă̜ĉá de fétele̯-aĉéstᵉ̑a fo̯árte mult// [ɛ] le ŭbe̯ā́ mult/î‿le lo̯a ĉē.../dûpă dorínța lᵘ̑or//și‿î...într-o zi cînd̦‿ī împăratu murí [k] a murít/atúnĉⁱ‿ī...î̯...nevástă-sa...la împăraᵗ/ [ɛ]s-a dus într-ūn ált sát/ū́nde̯-acolō...ī̯n‿sátul aĉéla/ū́nde murisē împărátu/nū i̯erᵉ̑á biserícă//și s-a dus‿ī̯...la suróʳi-le i̯ei̯//și acóló‿i̯ere̯á bⁱserícă/și dûpă̜ ĉē...a lo̯at pe împărát/le̯-a spus‿ī...fételoʳ/ca să ste̯a acásă să fácă mî̯ncáre//cîn̦‿s-o-nto̯áĉē...mái̯că-sa/să...le g [k] să găse̯ascā‿mî̯ncáre̯a făcútă̜// d̦upă ĉe s-a dus‿ī...mái̯că-sa/fételor/s-a dus cū împărátul/și l-a-n̦gropát acólo//și̯ după [k] cînd a venít/éi̯ n-áu̯ mai̯ găsi‿fé-tele//ă i̯eⁱ atú [k] àtúnĉ a-nĉepú‿să plî̯n̦gă/c [k] dă fétele‿ei̯// și lúma di̯ pî̯n‿sat/i̯-a spus că aᵘ veni‿trei̯ négurⁱ/de pe...trei̯ văi̯/si‿le̯-au̯ ū...lo̯at//atúnĉⁱ‿i‿î...e̯ā‿î̯ngrijo̜rátă/a mai̯ [k] a lo̯a‿mătúra/ș-ā mai̯ mătura‿prin cásă//și pe ju̯os/măturî́nd/a găsit un bob de ĉî́pĕr//atúnĉⁱ‿ī i̯a l-a lo̯atⁱ/și‿l-a pus pē mașínă̜//ă̜‿i̯el‿î a sări‿jᵘ̑os/din noᵘ/ș-atúnĉā l-a lo̯a/și‿l-a băgát în̦‿gúră// și măturúnd̦ i̯ā mereu̯.../a-n̦gițit‿î.../a-n̦gițít...bóbul de ĉiper// și‿ī a rămás gre̯a//și‿i̯ pē úrmā/cînd̦‿î a v [k] ā...cînd‿ī.../i̯a stăte̯á în paᵗ/a venít‿î...a bătú‿la úșă do̜i bătrînⁱ//i̯ere̯á dumne̜-zeu̯ cu sfîntul petʳe//a spus‿î̯/a bătú‿la úșă/ă‿feméē-a‿eși/și i̯-a spus că‿dacă vre̯a să-i̯ găzdue̯ască și pă‿éi̯//să...ste̯a‿acóˡᵒ//ā [k] feméẹ-a zis că...îi̯ găzdu^{i}éștẹ//i̯-a pú [k] i̯-ă [k] lẹ-á‿făcút um‿pat/lẹ-a aște^{r}nú^{t}/și̇ i̯-a lăsá‿s‿să cúlĉ-acólọ//ḑupă‿ĉē...s-a culcá/diminẹáță.../femé^{e}ă/a născút un‿ī...prunc//șī atúnĉ^{i}‿i/ĉẹi̯ doi̯ bătrîn^{i}/s-au̯‿ū hotărî́‿că să-l‿î...botézē...i̯é^{i}//șī i̯-au̯ pus númele/ĉípĕr vitẹázu lúmi//șī‿î...i̯ei̯‿î atúnĉ^{i}/după ĉe i̯-au̯ pu^{z}‿númele/dumnẹzéu̯ i̯-a da‿dárū/ca să [ɛ] fi^{i}e ș‿ĉél mai̯ puté^{r}ni^{c}/șí ĉel mai̯ frumu̯ós/dû pă lúme...//șī i̯-a l [k] i̯-a dăruit ū̄...um‿buzdugán/un‿cal/...ū‿cal/șī...ō sábii̯e//i̯ar‿î sfîntu pétre tó‿la fel//i̯-a dăruít//ș-apu̯ói̯‿ī/cînd‿î...î i̯el plecá la hóră/cîn‿să făĉ^{e}á‿el ma [k] cîn‿s-a făcú‿mai̯ máre/a plecá‿la hóră/șī fétẹle [ɛ] cîn^{d}‿îl vẹdẹáu̯/îi̯ spunẹáu̯: "ă ĉíper ! î de [ɛ] deĝ^{e}ába că‿eș‿tu mai̯ frumós ca t^{u}o^{z}/dar ai̯ avú‿fe [k] ai̯ avút surọ́r^{i} și̇ mai̯ frumọásĕ ca tíne !"//atúnĉ i̯el cînd a auzít/s-a dus acásă/ș-a-ntre bát-o pă‿mai̯că-sa:

"mámă ! i̯ọ mai̯ am sur^{u}ór^{i} ?"

șī mai̯că-să/nú/n-á vru‿să-i̯ spúnă//c-a zis că...dacă-i̯ spúne/i̯el să dúĉe după ^{i}éle/și pĕ úrmă-l pi̯érde și̇‿pĕ‿él//și̯ pînă la úrmą...i̯a a spus ca să-i̯ dẹa țî́ță/sub tálpa cási//șī [ɛ] i̯el a ^{r}idicát/cu deĝetu ĉel mic/tálpa cási/și̇‿mái̯că-sa s-a băgá‿supt i̯á //sup‿tálpă//și̯ pă úrmă a spus:

"mámă ! a^{m}‿mai̯ avút‿î i̯eu̯ sur^{u}ór^{i} ?"//

și‿mai̯că-sa ẹ-a spus:

"ai̯ mai̯ avú/drágul mámei̯ !//ai̯‿i trei̯ surór^{i}//ș-au̯ venít‿î trei̯ négur^{i}/de pe t^{r}ei̯ văi̯/și̇‿lẹ-au̯‿ū...furát"//

hatúnĉ‿i i̯el s-a hotărît‿î/ș-a lọa‿cálu/cale i-l dăruise dúmnezéu̯/sábii̯a/...ș-a plecát în‿căutár^{e}a aĉéstor‿ī ^{s}zmei̯//ca să ...cîștíĝe fetelẹ//[...]

nițáke i̯on

dói̯sprezeĉé‿an^{i}

814. TEȚCOIU

(com.Mătăsari, jud. Dîmbovița)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: CB

cása

o casă/cîn̦‿să-nĉepe [ɛ] s-o fácă/ómu̧.../întîi̯ i toárnă arcáo̯a // [ɛ] ba nu/întîi̯ nu/să vorbím‿áșa: întîi̯ ᵘómu̧ fáĉe cărămidă̦//fáĉe cărămⁱída//după ĉ-a făcú‿cărămⁱída/o aʳde/...cărămida//după ĉe‿á ars cărămidā/s-a arán̦ja‿tot/încépe să...adúcă/să vorbeáscă cū zidáru̧/cu ắște̯a/să fácă cása//dúpă ĉ-a vorbí‿cu zidáru̧ șî cū ắsta cū/nu‿ștⁱu‿ĉé/cu tîmpláru̧/cu...tót ála/toᵈ‿zidáru/tot ásta/că [ɛ] i̯él știⁱé‿șî tîmplării̯a/-i̯ știi̯e și zidărie̯a//atúnĉa să dúĉe ᵘómu și s-e̯a materii̯ál/toᵈ‿/gáta/nú‿știu̯‿ĉe//și toárnă arcáo̯a//arcá dîn̦‿jur împrejūr/ș‿cîzᵈ‿métri̯ vre̯a s-o fácă...u̯ómu/după cum‿â ...vre̯a s-o fácă dă máre/șî dă...áșa/dă lárgă/dă nu ștu ĉe//dúpă ĉe s-ā [k] a turnát arcáo̯a/nu ștⁱu ĉe/atúnĉᵉa...sā...ᵗpă ĉe [k] îl între̯ábă pă zidár/"pă ĉe vi [k] zi...víi̯ că s-a făcút arcáu̯a/e búnă̦ dă făcút casa//începút"//atúnĉa vínē...șī‿î...pregătéște ᵘómu/o̯ámen̦ⁱ/tod‿/gáta/nu ștⁱu ĉe/șî-nĉépe [ɛ] să fácă cása//încépe să...zide̯áscă̦‿/dă júr împrejur...//după ĉᵉ-a ˢzidít-ō...încépe să-i̯ púē...să p [k] căpriu̯ore̯álā/nu ștⁱu ĉe/ˢ‿să [ɛ] fácă căpriu̯órⁱ/să-i̯ fácă áste̯a//după ĉᵉ-a [ɛ] făcút-o/a-n̦velí [k] o-n̦veléștè/cᵘù‿táblă/cù‿cartóⁿ/cu ĉe áre ᵘómu/...în tìmpu̧-óla//ᵖă úrmă după‿áᵉā/... ᵓă/dă̦pă ĉe a-n̦ [k] făcút-ō̦/â‿acoperít-o/nu ștu ĉe/áste̯a//încépe [ɛ] să [ɛ] ten̦ [k] încépe să̦-i̯ bátă...pu̯ódinā/îi̯ [k] încépe să̦-i̯ bátă taván/încépe cu ten̦cui̯álă/pîn‿năᵘúntru/ [ɛ] tén̦cuⁱé‿u̯o cámeră̦/mai̯ tén̦cuⁱe ūna/dacă áre ómu pu̯osibilitáte/pă úrmă/dúpă‿áe̯a...[ɛ] bágă lumínā.../nu ștⁱu ĉe/și̯-arîn̦je̯ázā̦ toátă ásta//șî‿

mai̯ tîrzíu̯/bíne/că să mai̯ fáĉe...^{u}o cámeră/doo/cáre mai̯ rămî́ne dă tencuí/dă făcú^{d} nu ş^{t} ĉe//pă úrmă după [ɛ] áça [ɛ] la p^{u}osibilítate/la un a^{n}/d^{u}oi̯ dă zilè.../puáte ^{u}ómu ca să...s-o fácă/s-o térmene/şi să...térmene şi p-afáră dă...înţ^{i} [k] afáră/uo tencuie/peste tot.../după ĉ^{e}-a tencuít-o/frumóz/nu şt^{i}u ĉe/înĉépe ş-o stropéştē/o stropéşte/o fáĉe frumoásă/ca cum e...cása mea//

[Chiar frumoasă !]

da/aş^{e}á//şî [ɛ] pă úrmă[ɛ]...

[Da' cînd erai dumneata tînăr, cum se făceau casele ?]

ă/cînd ereám io mai̯ tî́năr aşá/cun să făĉá cásili pă tímpu~~-ola~~ túnĉa/să făĉ^{e}á aş^{e}á: ă...uómu cînd av^{e}á...cărămídă/^{u}o făĉá dă cărămidă//cînd ă...nu aveá cărămidă puósibilitátea d-a fáĉe... cu cărămídă/atúnĉ^{e}a-nĉepeá ^{u}ómu s-o fácă d^{i}e laţ^{i}//dă laţ^{i}//ē/pă úrmă áltă [ɛ]...pŏ úrmă áltă cásă/...să făĉ^{e}á...să făĉ^{e}á dē [ɛ] dē gárd^{î}//

[Cum se făcea aia de laţi, cum se făcea aia de gard ?]

áça dē...laţ^{i}...să făĉ^{e}á aş^{e}á: tūrná ^{u}ómu arcá.../băgá stî́lphi/îi̯ băgá arcá.../pŏ úrmă după áça o...pá^{i}entá/puneá grinzili/puneá nu ştu ĉe/puneá toáte ástea/po úrmă-nĉepeá să-i̯ bátă laţ^{i}//o căpriuoreá//o făĉ^{e}á tot aşeá/nú ş ĉé/o...căpriuoreá/^{u}ŏ... aranjá...//p-órmă înĉepeá să.../după ĉ^{e}-a căpri^{u}orít-o/o-nveleá// cū táblă/cū şíţă/cu ĉe-ávea uómu-n tímpu-óla//

[Da' mai mult cu ce se-nvelea ?]

[ɛ] mai̯ mult î...şi cū...álţi cu pá^{i}e//şi pă...tímpu mio^{u}/ iacă ştiu [ɛ] úni cu páē/o-nveleá cása/...úni cū şíţă/...úni cu táblă/púne [k] mái i puneá ş cu táblă//şi pă úrmă după ĉe-o făĉ^{e}á ásta/^{u}o...băteá laţi/băteá ásta/băgá pămî́nt//pămî́nt în láţ^{î}/pŏ úrmă dup-áça/după ĉe [k] lăsá^{m}...

[După pămînt ?]

pămî́^{n} [k] după pămî́nt [ɛ] să uscá pămî́ntu/pă úrmă o te~~ncu~~ueá//

[Cu ce ?]

cu bu [k] cū...pămî́nt/şî cu nisíp῾//áşa͜ erẹ́a pă tímpur/aşá [ɛ] var maị͜ ī rár/aş^{e}a caré/^{nu}͜ prẹa făĉ^{e}á aş^{e}á/că de ! nu prẹa erẹ́a aşá [ɛ] posibilitátẹa/dă ^{asta}//ó tẹncuẹ́a/o făĉ^{e}á p-a [k] năúntru/ pŏ͜ úrmą cî́nd avẹ́a p^{u}osibilitáte ịár/^{u}o tẹncuẹ́a şî p-afárą/c făĉ^{e}á/...şî zíĉ^{e}áị că ịéste dá zíd//aşá dă făcútą bíne//

[Asta era cea de laţi,]

da/ásta dă laţ^{i}//

[Şi de gard ?]

dă gard͜ ā tót aşá/să ridicá [ɛ] băgá stî́lp^{i}/băgá͜ áltă [ɛ] áltą dată͜ aş^{e}a [ɛ]/ştiụ cā ^{la} noị aş^{e}a erá/ī͜ băgá stî́lp^{i}-i-m͜ pămî́nt῾// nu-n ţimént῾//îm͜ pămî́nt῾//îị băgá-m͜ pămî́nt ī/băgá/pă úrmą...băgá pămî́nt înăúntru/venẹ́a pămî́ntu maị sus aş^{e}á/...ē/cu sálă/cu sálă ịár aş^{e}á/tot῾...cu sálă/cum să făĉá pă tímpu^{r}...//şî atúnĉa [ɛ] înĉepẹ́a să...înĉepẹ́a să... [ɛ] lịpẹ́ască// ᾽ą ăla/îl͜ lịpịá cu mî́na/... pămî́ntù//pămî́nt῾...cū nisíp/cu ásta/pămî́nt/erá/bătẹ́a/şi [ɛ] aruncá pă gard͜ ą/pă gárdū/pă [ɛ] pă părétţ^{i}//pă păré^{t} [k] părete făcú^{d}͜ dă ... [ɛ] dă gárd aş^{e}á/dă...gr̄ădéle...//ē/pă úrmă-m͜ pàrtẹ-ásta/-m͜ pàrtẹ-ásta [1]/tó͜ dă á^{e}a/şî p [k] c [k] tîmplăriẹ́ā͜/ásta...ĝ^{i}urĝ^{i}uvéle/ástẹa/le băgá t^{u}ot în͜ ī.../îị lăsá loc῾//lăsá loc͜ între stî́lp^{h} aşá/şî...băgá...//

[Şi gardul din ce-l făcea ?]

ą/gárdu ịerẹ́a dą... [ɛ] dă͜ nuịéle dă tufā́n͜ ī/dā...ştejā́r͜ ī/dă/ ásta/dă...cárpen/dă frásin/dă [ɛ] uulm/aşá/dẹ ịerẹ́a...ástẹa/nuịele//nuịéle/că venẹ́a...venẹ́a atun^{ĉ}͜ pă tímpurlẹ-àlẹa dă undẹ ^{i}erẹ́a pădúr^{i} maị múlte/...venẹa pîn͜ sát῾/...cu căruţili//cū...nuịele/făcúte/nuịéle/şî...ĉé͜ maị/făcáị a^{sta}//şi [ɛ] pă͜ ụrmă ọ făĉ^{e}á cása/ ^{u}o...făĉá dă stá ọamenī͜ ịa//

[Da᾽cînd o acoperea cu paie, atuncea cum făcea ca să stea paiele pe casă ?]

---

[1] Gest cu ambele mîini într-o parte şi alta.

ă/cînd‿ă o ă [ɛ]cọpereá cu pá^{i}e/făĉá aş^{e}ạ:bătẹā... [ɛ] ó căpri^{u}orẹá/o făĉ^{e}á/pă úrmạ bătẹā nú maị bătẹā/ ˀă/ásta/scîndurạ pă sus//bătẹaụ‿u nịşte laţ^{i}//nịşte laţị-aşā.../[ɛ]tot‿ă [ɛ] tot aş^{e}á la rînd aşẹạ.../şī [ɛ]aiĉe-şá la [ɛ]aiĉe-şá la ásta.../ạ‿pă márĝinẹ-aş^{e}ạ.../punẹā un‿ī laţ^{î}/cáre ăla...ịerẹá găurīt/aşạ/nu şt^{i}u ĉe/cu găur^{d}/şî bătẹā...bătẹá nịşte ţăruşẹị aşá[1]/şî ascuţiţ^{i} aiĉa[2]/ dă şedẹáụ páili dă [ɛ] nu cădẹáụ páili jós//aşạ//ş-o-ņvẹlẹá bine ^{s}.../să urcá ụn om cáre ştiịá bíne să...mvelẹáscă/cu páe/cu nu ş^{t}ú‿ĉe/ş-o-ņvelẹá/şī pă úrmă/dacă‿avẹá nịşte...be [k] lémnẹ-aş^{e}á/ d-álẹa maị‿ī supţir^{i}/ca pă mịnă‿aş^{e}á/că‿nú‿lé.../le legá‿aş^{e}á/şi le lăsá şi...//cụóşu ^{i}erẹá făcút...tót aşá/făcu^{d}‿dă...dă jụos/dă jo^{z}‿d-acọló/şi-ñăúntru [ɛ] ĕrẹā...aşạ cū...cu cụóş [k] cu ásta cū ...tíndă/tínd-acólo/şī ac [k] şá făĉá cụoş pă cụor [k] cu c^{u}ọrlată/cu c^{u}orlátă d-áẹ-aşá dă.../tó^{d}‿dă scîndură erẹá/făĉá şî...// făĉá/intrá/cînd intrā femé^{e}a dă făĉ^{e}á mîņcáre/făĉá acọló.../şi-ņ‿casă avẹá sóbă ụárbă//sóbă ọárbă/băgá ^{u}ómụ páịẹ/băgá álẹa/nu ş^{ti}u ĉe/şî femé^{e}a...fịerbẹá ọálịli lā...lā...gúra sóbị//acoló unde ^{i}ẹrẹá că.../cásă c-ō tíndạ/c^{u}-ọ...ọ cámeră/ş-o tíndă//aşa erẹá asta//şi făĉá acólo/po‿úrmă cụóşu mergâ pînă sús^{î}/nú‿stú‿ĉé/ erẹá dă...cărămidă/şi‿cása să-ņvĕlẹá tọată bine áşa/da o-ņvelẹá bíne/dă aşá/dă nu p^{i}icá-năúntru/nu nîmica/...^{c}a să píĉe-m̄‿pod ac^{u}oló//

ĕē/maị ţîņ minte ĩ‿áltă dátă/...a^{m}‿văzút în áltă pá^{r}te/fără ˀă.../fără c^{u}oş^{î}//fără coş [ɛ] cásă tot aşá-ņvelită cu pă^{e}e/cu ástẹa/nu şt^{i}ú‿ĉé/dā avẹa-ñăúntrụ-acọlọ/că ịo vedẹám aş^{e}ạ: "bă"/ zi^{g}‿"da cú [k] ĉé ịẹ la ụámẹn-ẹştẹa" zi^{g}‿"dă áre cás-ást-aşá?" zic...//mă duĉáņ şî‿ẹō/maị pîn álte sáte maị‿ịņcọáĉe [ɛ]/nu şt^{i}u ĉe [ɛ] //"c^{e}-árẹ bă ụámen-ẹştẹa" zi^{g}‿"bă/n-áre cụoş/n-áre nimi^{c}/ĉẹ

---

[1] Gest: cu un deget în palmă.
[2] Gest: indică vîrful degetului.

366

fáĉe bă oamen-èştea ?" zic/"aşá fáră c^{u}o^{s}"//zi^{s} "bă dacă...iel fáĉe fócu d-aiĉà"/ zic"daçă să dúĉe acoló-m puod/nú ea fōc ?"// dā-ntrebám eo pă ĉinevá/zic î "mă !" zi^{c} "cúm să...cúm stă ástea"/ zi^{s}/"dă fáĉe fócu-ac^{u}ólò"/.. zi^{c} "şî nū...nu [ɛ] ia fuóc acoló/-nă-úntru/ástea ?"//

ĉe "nú ia" zîĉe//"că áre [k] ma^{e} áre" zîĉe "niştē [ɛ] cărămídă"/zîĉé/"n-á avù puosibîlità^{te} să fácă cóşu-afáră-ncoló"//^{s}ĉe "şi pă úrmă [ɛ]" zîĉe "nú făcá c^{u}oş/aşá" zîĉe...[1] "că ^{i}érea frică că..." ^{s}ĉe [ɛ] "ploó pă cuoş/aşá p [k] cîn vine pluaea/şi să dúĉe toátă/^{h}áea"//ĉe "da aşá" zîĉe "e-nvelítă toátă/...aşá [ɛ] la rîn^{d}//şî zîĉe [!] "árē...înăúntru-acoló.../un ăla făcút aşá...dă zi" şi.../fúmu inş^{e}á...fúmu insea-m pod acol^{o}//şi işá pîm páe//[...]

[Da' cînd se făcea casa, era p-aici obiceiul să pună în arca ceva ca să aibă casa suflet ?]

nú//nú nu/nú//nú nu/ 'ă nú//ca să aíb-aşá [ɛ]/núma lā...núma la căpriuoreá [k] nu/la căpri^{u}oreálă/cînd o căpri^{u}oréşte ^{u}ómu cása cînd o fáĉe/nu ^{j} ^{g}ĉe/àtunĉā 'ă.../zîĉe/atúnĉa p^{u}úne-ăş^{e}a: un kilográm dă ţuică/ē !/dacă sun doi inş^{i}.../púnē...púne u [k] tót un kíl dă ţuică/î şi la coá [k] căpú [k] coámă [ɛ] îm párte-àea/ şî-m párte-ásta/nu şt^{i}u ĉe/la cásă/púnē un kilográm dă ţuică/aş^{e}á lā...úna/pă úrmă púnē un şărvét/să púne şĕrvéte la noi//şărvét aiĉa la càp-ósta/şărve^{d} la càp-óla/ē/o pîine-aiĉa/úna dîncolo/şi sîn [k] dacă sîn doi meserieáş^{i} [ɛ] nu-i iş^{e}á ? ia ălā ó [k] úna/ ăla úna/da dacă ^{i}e únù/u^{m} meserieáş/să púne un ştergár/un kíl dă ... [ɛ] un kíl dă ţuică/o pîine şi...ástea sunt î [...]//

iuón ze vasíle
şaptezèşîpatru [de ani]

---

[1] Îşi drege glasul.

sẹmănắm tutúnu

príma dátạ îl sẹmănắm acásạ//făĉém răzọá^{r}e/ca dă ĉẹápă/púnem un̦ stra^{d} dă băligắr/ș-apọi̯ sẹmănắm tutúnu cu nisíp//din ắla mărúntu̯/ca sạ nu cázạ la un̦ loc//î^{l} sẹmănắm/și po úrmă púnem ẹar/ ún stra dă băligắr//după ĉẹ-am pus ắla/-l udắm în̦ fii̯ecare zí//șî diminẹáța/și sẹára/cúm ē tímpú dă cál^{d}//dúpă ĉē a-nĉépu să ẹásă/-l pliv^{i}í^{m}//îl plivī^{m}/șī îl udắm/îl udắm/pîn̦ să fáĉe el/ àșa[1]/cam aș [k] títa dắ márẹ//și apọi̯ ī.../ne fáĉe locúrle/ discú^{r}ile/ára ạ/cuolẹ́ctivu/și mérĝe^{n} șî-l în̦fiĝem//așắ [ɛ] trẹi̯zéj^{i} dĕ ĉentimétri-ntrē rî [k] n̦trē fírẹ-așá/...mạ [k] lắțime/și cam atíta[2] lărĝímẹā rîndurílor//și le-n̦fiĝem/dupā [k] dácă ^{i}e ū [k] séĉetă/udắm//și-ñainte și-ñap^{u}ọi̯//ș po úrmă l-în̦fiĝen cu ^{ĉ} [ɛ] cu ĉọácạ//àp^{u}oi̯/dúpă ĉe l-am terména dă-n̦fi̯pt.../ s-agáță ^{i}el bine dă pămînt/înĉépe^{n} să-l săpắm//îl săpắm dă dóo ^{u}or^{i}//dûpă ĉe sắ fáĉe cam atíta[3]/îl săpắn d-a dórạ//

àpọ́i̯ îl lăsắm í//cîn a-nĉépu sắ-n̦gălbenẹáscă fóili pắ dădăsúpt/culéĝẹm ūn rînd//să spúne pọál^{ă}//dupắ pu̯àl-aẹā/îl mai̯ lạsắm //i̯ar ī încépẹ să-n̦gălbénẹáscạ//culéĝe^{m} m^{i}ișlo^{cu}//îl [k] venim acásă/îl înșirắm/șî dacắ ^{i}e mai̯ ī...crud așá/mai̯ vérde el/nú ^{i}e gálben tót/îl mai̯ băgắm pắ lắ adăpuós^{t}//pîn̦ s^{e}átră/pă la p^{u}oláį^{i}/ pă [k] ^{s} să mai̯ în̦gălbenẹáscă//îl ținem o zi//^{dú}pă ĉe l-am uscát/l făĉé^{m} m^{u}ototọále/și-l urcắm în puọd//șî apọi̯ ī [ɛ] dă uọrdin s [k] dacā dă órdin̦ sạ să mai̯ [ɛ] păpușẹáscă vára/sạ să dúcă mai̯ spre tọámnă-n āgust/îl î făĉem tea^{n}cur^{i}//făĉem lémnè/aș^{e}á/ dóo lèmne-așá[4]/și únŭ aij la capetẹ[5]//ș-apọi̯ ī păpușím//așá[6]/

---

[1] Gest cu mîna: înalt de cca 15 cm.

[2] Gest: cca 60-70 cm.

[3] Gest: înalt de cca 50 cm.

[4] Gest cu brațele sugerînd poziția lemnelor: în lungime, unul lîngă altul.

[5] Gest.

[6] Gest imitativ.

púnem úna pisté áltą//şi-l păpuşím/îl fáĉem tęáncur^{u}/şî-l dúĉen la reĝíi//îl dúĉem în...dóo repízii/trei repízi^{i}/cum û să úsúcă tutúnu dă répędę//[...]

[Da' care foaie e mai bună, aia de la poale sau aia de la vîrf ?]

nu/mij^{ş}lócu//mijlócu ie mai máre/i mai î...şi vírfu ie táre//că alés tǫámna cîn nú ę-aşá pl^{i}oiós/să usúcă gálbęn/frumós//da pųálă ma^{i} e plínă/dă ţărînă/dă norói/stropitúră din áęa//

zańfir gergína
pàtruşúnu [de ani]

[Porcul]

[Cînd tai porcul, ce faci din el, cum îl împarţi ?]

ę/făĉém î...şúnca/...făĉém ă bă^{g} [k] múşki/cųástili/ástęa le prăjím//dacă e cáld/...tímpu-aşá dă nu ē [ɛ] nú e răcorųós/le púnen la borcán//lę prăjím/şî le púnen la borcánę//iár dacă nú/cînd fáĉem şúnca/mai băgắm ş-o jumá dă muşk/...la ustur^{u}ói/şi cųástă/şî réstu/ųásē/şíră/ástęa/le top^{i}ím//dacă nu ^{i}éste tímpu aşá friguróś/ca să ţí^{i}e//

[Cum faci şunca ?]

şúnca ó făĉém î...nú fiártă//nefęárt-aşá/ó púnem la saramúră/ō tăiem aş^{e}a bucắ^{s}/ş-o púnem ntr-o cŏpistérę//aşắ/micúţă/pentrū aşá ĉev^{a}//púnem sáre pesté ęa/ş-o ţinem dóo săptămîn^{i}//dă doó săptămîn^{i}/[ɛ]pisez usturói.../aşá cam ó strákin^{ă}//şî-m fierb ápă/şi pui peste ęa//cu usturói cu tot/şî po úrmă mîine dă dimineáţă/iár mai incălzésc áp-àęa o dátă/şî mai pui peste ęa iar//şî pă úrmă/după ĉ^{e}-a sta^{d} dóo zile la usturói/^{u}o scųátęm/^{u}o dăm puţín la vînt/şî púnem î boę́a//bóęa dă ardéi î/dacă [ɛ] pui şi î [ɛ] cui le pláĉę/púne şi [ɛ] ardéi//da noi i...púném numai boę́a//că nú ne̯ pláĉe noo̯-ardéi̯//ş^{i}-o scuátem/şi̯ po úrmă o duĉen̦ la fum//ĉine áre cuóşur^{i} din ástea/bătrîneşt^{i}//le̯-agăţăm aşă pă áţă/le-n̦şirăm tóate/şi le púnem ac^{u}ólo [ɛ]/ĉine nú bágă cărbún^{i} in̦ cásă//în sóbe//núma^{i} ĉine bágă lem^{ne}//ş le ţinem...uo zi/^{u}o zi jumáte/cum i̯e fócu dă táre//ş-apói̯ le lom//[...]

[Şi altceva ce mai faci ?]

cîrnáţ^{i}/fáĉem...//cîrnáţi/tót aşá/[ɛ]tocăm uór pîm maşînă/uór ă tocăm cu bárda//máma nū fáĉe...tócas^{d} cu maşîna/că nu-i̯ pláĉe//t^{o}ácă dîm bárdă aşá/mărún^{t}/ş p-ór^{m}ă púnem boeá dă ardéi̯/usturói̯.../şi dácă i̯e tímpu réĉe/mai̯ lăsăm aşá/pentru/să mînĉăm aşá dî i̯ii̯/sĕ-i̯ prĕjím//să-i̯ prăjím/bā frigém/dā [ɛ] i̯árna nú prea frigém/că n-ávem unde̯-aiĉ^{i}//i prăjím//dácă nú ii̯ púnem/şi-i̯ prăjím/şi-i̯ púnen̦ la borcá^{n}//şi-i̯ lom d-acólo/dî i̯ei̯/cînd avém póftă [ɛ]...//

[Şi din alea mai groase ?]

aléā să spúne máţe//^{s} să úmple̯-atun̦^{j}/la crĕĉ^{i}un//álea nu să púnē...pentru [ɛ] la borcán//făĉem atun̦j^{i}/búrta ó făĉem tóbă//búrtă şî trái̯^{sta}//mai̯ fáĉem c [k] ş cît-un máz d-ăla grósu/cárē [!] dacă ne ma^{i} rămîne cárne//áeā o fáĉem fiártă//fiérben̦ cárnea/uréikii̯/límba/ [ɛ] riníki/şi grăsíme/şi ş^{u}oríĉ^{i}...//şî dîm péĉ^{i}e/din áea slába/ş le...tocăm aşá/le f^{i}érbem/şi-apoi̯ le tocă^{m} mărúnt//^{l}e tocăm mărún/le fáĉen̦ cu pipér/cu boeá.../şi foáie dă dafiie̯/le fiérben̦ cu tótu/cîn fiérben̦ cárn^{ea}//şî apói̯ le băgăm în î búrta e [k]-n traístă/...fi^{i}escáre/cáre cum îş^{i} fáĉe//şi...p-órmă.../ó púnen̦ la fiert//şi-o fierbem pînă íntră ácu-aşá ia[2]//după ĉē a fiert aşá bíne/o lom u/púnem un fund/...sau dóo/cîte̯-avem/şi o presăm aşá/púnem al fun dasupra/ş púnen̦ grĕutáte pă ea/ca să scúră toate apa [k] t^{o}ată apa dî i^{a}//dúpă ĉe s-a scurs/

---

[1] Întrebarea e completată de un gest al anchetatorului, sugerînd forma cîrnaţilor.

[2] Gest.

370

... e/o lom/o púnem într-o plásă ĉevá/şî ^{o}‿dăm afáră‿la ĝer//ş̌‿tăém de-acólo//şî mîŋcắm//

[Şi din cap şi din...]

diŋ‿ca^{p}‿fáĉem p^{i}ifțíį//dîm‿piĉọáre.../prímá‿^{d}ată‿făĉém diŋ‿căpățînă/că[ɛ]piĉuár^{i}li mai̯ ține//ó‿tăi̯ém/așá bucắț^{i}/ō dăm în... fi̯ert/o spălắm bíne ĩ‿àp-áęa/ş̌-apói̯ o spălắm î^{n} trei̯‿pàtru ápe reĉ//dup-aĉéęa o púneŋ‿la fi̯er^{t}/di^{n}‿nou̯.../ş̌-o fi̯érbem pîŋ‿să rúpe cárnę-ăşă bínę//apói̯ [ɛ] p^{i}i̯sắm ustūrói̯.../şî c-um‿p^{i}ig‿dă sáre/şî púnem péste ęą//lē amesticắm b^{i}i̯ne pă tọáté‿cu zęàm-áęa/şî‿le púne^{n}‿lá‿farfurii̯/la străi̯kíŋ/cum să spúne la țáră//şi le lăsắm pînă mîi̯ne dă dimínęáță//dacă p^{i}ifti̯ęa e fi̯ártă/cárnęa bi̯íne/să fáĉe/dacă nu/nú să fáĉe/rămîne tót áp-așá [!]/ş̌‿să-ŋkágă şî...// [...]di^{m}‿piĉuáre/fáĉe^{m}‿mai̯ tîrziu̯//dúpă crăĉún/dúpă‿ĉe s-a terménat [ɛ] sărbătór^{i}li/cu cárnę/cú‿áęa/făĉęm cîte dóo piĉuárę//tót așá pifti^{i}į//le fi̯érbem/lē spălắm...//ęar u̯asilę-astęa le topím//

[Cum ?]

lé topím în úntúră//úntúră/că nú ține/dacă-i̯ [k] alés că-i̯ cald/să-ŋvekéşte cárnęa şî/cîn‿top^{i}im untúra/le topiŋ‿şî pă i̯élę //şi le púnem d-a bașca/-ntr-ŭ‿ál^{d} borcán//separátę-aș^{e}ą//şî scu̯atem d^{e}-acu̯ólo/ş‿făĉęm ĉórbă/dúpă ĉe s‿términă cu cárnęa/dă porc//

[Şi cu grăsimea mai murdară...]

le púnem lă...ĩ‿álĉevà/într-uŋ‿vás/şî‿le făĉęm săpún^{u}//

[Ai făcut ?]

da/făĉém/săpún îŋ‿fi^{i}ecáre an//cîn [k] alés^{z}‿î jumắr^{i} din áęa/cáre nu ne pláĉē/[ɛ]cîn‿rămîne dă la top^{i}it untúră/rămîne lá‿fúnd//mai̯ mul‿zdrobúr^{i}/şî le púnem într-ō‿ọálă ĉevá/şi ^{u}osîŋză cárē‿éstē dą la porc/diñ bùrt-áęa/ĉę‿^{i}e curátă o top^{i}im//réstu.../rămășițe o topi̯im ĩ‿álĉevà/într-uŋ‿vas/dúpă ĉ^{e}-an‿termi̯ná‿cu untúra/ş-o púnem într-o ọa^{lă}//ca să nu să striĉe pînă primăvàra//şi̯-o fáçen̯‿săpún^{u}//acú an̯‿făcút-o pînă-m‿paşt^{i}/săpúnu̯//

[Şi cum îl faci ?]

săpúnū/lom̯‿sódă...din áe̯a caústică/sódă dă săpún^{u}...//ām lu̯a‿dóo kíle̯//şi avēm...áre̯-ai̯çā/çinevá un tu^{j}‿din ăla már^{i}lí‿/dă... vro trei̯ védre/dacă nu mai̯ máre/şi [ɛ] to̯ată untúra/strîn̯súrili/ ç^{e}-am avú‿/dă to̯ată e̯arna dă lā/mîn̯cáre/dă unde̯-a rămás/le púnem acólo//púnem‿ūm‿bobūléz‿dă sódā/din áe̯a/fáçem leşí^{i}e/cū çenúşă/ dacă‿fáçem [ɛ] fáçem leşí^{i}é‿bíne/dacă nu/ne‿^{d}úçen̯‿la gîrlă//şi lom d-acólo āpă/...şi-l púne la fi̯ert//púne dă‿dimíne̯aţa dû pă̦ la cínç^{i}-ăşā.../şi cu bób-òla dă sódă̦/şî cū dóo o̯ale dă leşí^{i}e/şi fi̯érbē.../fi̯érbé‿el/pînă n-árē/ni [k] nu mai̯ rămînē‿nîç o spúmă// şi po‿ú^{r}mo̯/pícă cît-um‿pig‿dā s^{u}ódă/...şi s [k] şi e [k] leşîi̯e// şî-l f^{i}érbe̯-aşá-l fi̯érbē/pînă̦ pî‿la dóoşpe̯//cînd îl véde că... să-n̯vîrtéşte̯‿i̯el cu băs‿cu tot/...to̯ătă untúr-àe̯á‿cu băţu̯-aşa^{1} să le̯árgă/şi i̯ese pŏ‿úrmă nişte leşí^{i}e dasúpra̦//pî la dóoşpe̯-aşă̦ [ɛ]/ ún̯şpē/cum îl pui̯/dă dimíne̯áţă/şî cum baş‿foc//ş-ap^{u}oi̯‿i/dúpă ç-a‿ eşi‿leşie̯-á^{e}a/l̥‿dă j^{u}os//şi-l‿lásā/dákĕ‿e i̯árnă/-l‿lásă pînă se̯á-ra̦//c‿sĕ-n̯kágă mai̯ répe^{de}//e̯ar dácă e mai̯ cald̦/l̥‿lásă pînă dimíne̯áţa̦//d̦imíneaţa-ī s [k] îl tá^{i}e/şi la fund̦ rămîne to̯ătă leşii̯-àe̯a/ murdărie̯ā...să‿lásă la fund̦//i̯ar dácă e [k] nú ^{i}e tăi̯ad‿bine̯ cu s^{u}ódă/i̯esē...to^{d}/númai̯ untúră/pînă-n̯‿fund̦//ş‿trebūé‿să-^{l}‿l-e̯ā.../ să-l de̯a‿^{e}ár din̯‿cr^{u}op//i̯ar din nou̯//să-l pú^{i}e la fi̯er/să-i̯ mai̯ trébe s^{u}ódă//

[Şi dacă a ieşit bine...]

dac-a işi‿bine/dădăsúpt/ai̯çā/îl tai̯e bucăţ^{i}/şi... [ɛ]vréç^{e}-àe̯a/ noi̯ vréçe-i̯ spúnem//

[Cu asta mai faci ceva ?]

nū̦/^{i}e‿bún-aşa/dă spălát cîn^{d}‿ai̯ çe̯vá/murdár/cum e la tractu̯áre/cum ē blūze d-ástea/dă motorínă/dă ç^{e}evá/la pre̯şur^{i} cîm̄/pui̯‿

---

[1] Gest: mestecă în cazan.

372

așà cît^{i}-um pic așá/ tē mănî^{n}că la mîịn^{i}//da réstŭ o-ngropắm//ŏ púnẹ̆m așá/-ŋ cît-o ǫálă/pentru préșu^{r}/pentru...dă spălát//

[Cam cît îți iese ?]

pắị ī/nẹ-a eșî́t^{î} páịsprezèĉe bucắț^{i}//cam aș^{e}á/[1]/ [ɛ] mărímẹ-às-tạ//

[Și cum îi zici la o bucată de-aia de săpun ?]

crod//croz^{i}//^{s}ĉe-"am făcút î páịșpe croz^{i} dă săpún" [!]//

[Aceeași]

púne núnta

cúm ar fi dóị tíner^{i} să ẹa//să dúĉe/să cunúnă la sfāt/...de la sfa^{t} púne núnta//ắdícă víne-ắcásă̤/púne núnta//o ẹā/dacắ vrẹa să fácă la ĝínere/îșị ẹa ĝíner^{i}li tọátă răspúnderẹa//cu kèltuịá-la/ịél tomnéște kélner/lăutárī.../î cúmpără țúịca/vínū.../pă úrmă rắmînē [ɛ] dă mịzélur^{i}/ásteā/trep să áịbă um pụorc/uṇ vițél/...ca sắ faj^{i} núntă așá bogátă//și în [k] sîmbătà...v^{i}íne și.../cŭm ar fi în sîmbăta núnți/trebé s-adúș^{i} kélneru//să tá^{i}e vițélu/și p^{u}órcu//șí el știẹ/să fácă sărmălúțē.../saụ fripturá/ĉe vrẹa să fácă dî ịel//și dimínẹáța.../duminícă dă dimínẹáță/dácă fáĉẹ núnta la ĝínẹre tọátă/să ^{d}úĉe și ẹa m^{i}irẹásā.../dă la ẹa d-acásă//cu lăutári/cu plọcụón î...//ș-o adúĉe la ĝínere//pă la dóoșpé o-adúĉe la ĝíne^{re}//ẹar ĝíner^{i}li/să dúĉe și anúnță.../îị dă dă véstē núnuluị//la nắș^{î}//apóị vínẹ-acásă/víne și mịrẹása/și cîṇ víne mịrẹása la ĝínere/po úrmă să dúĉe ĝíner^{i}li/ịár cu plocụón/la nụn//la nắș^{î}//să-l l-ẹa//îl l-ẹa/íntră la másă cu brădén^{i}/cu t^{u}ōt/...și după ĉẹ-a ịntrá la másă/...ịése lúmẹa/jọácă/în cúrte/saụ únde áre terénu/și ị...máị pă sẹár-așá/pắ lā pátru/la ĉínș^{i} cîn^{d} vrẹā ĝíner^{i}li/fáĉe nunẹásca//cu nắșu/cū m^{i}irẹásā/fáĉe nuneásca/púnē cadóur^{i} ĉé‿áre/dácā vrea să púē [ɛ] la nuneáscă/cum să púne-aij^{i}‿la noi̯...

---

[1] Gest: cca 35 cm lungime.

[Cum ?]

în hóră//în hóră să púnē/la nuneáscă...p^{h}ijamàlē/ [ɛ] acú nú‿sî́‿mai̯ púne şervéte/s-a demodát//féţe dă másă/la toáte neámur^{i}li//ş-álę ĝíner^{u}lúi̯/ş-ále m^{i}irési//i̯ar dácă nu/púne númai̯ la nun//núnului̯/núnā/i̯ar ĝíner^{i}lúi̯/şî mirésī/rói̯ke/batíc...//ş‿lā nun/p^{i}ijamálē/núnā/cu m^{i}i̯reása rói̯ke şî batíĉe la fel//şî apói̯ pleácă la bis^{e}érică//dúpă ĉe pleácă‿la biséricā/să cunúnă/víne-ñàpói̯ acásă//dúĉe núnu i̯ár acásă/cu pl^{u}ocuón/...ş^{e}-apuói̯ îl‿l-ea înapó^{i}/dácă ^{i}e mai̯ dăpárte/nú mai̯ pleácă d-acólo/mái̯ stắ‿acólo la nun/ĉe mai̯ stă/şí‿po‿úrmă víne-ndă [k] ñapói̯ cu ^{i}el/la ĝínere//şî púne mása dă seáră//íntră toátă lúmea la másă/neámurli/toátă lúmeā/la ĉíne-a fos‿cu plósca/cum să spúne-ai̯^{j}‿la n^{u}oi̯//cu pl^{i}ósca úmblă dă sîmbătă/dă víner^{i}//cu pli̯ósca//şī...pŏ‿úrmă íntră la ma^{să}//sea^{ra}//şī...^{s}‿să servéşte/brînză/róşii̯/cúm‿e-acúma [ɛ]/îñai̯nte/po‿úrmă să púne sărmălúţe/...friptúră/cu sos/sau̯...friptúră cu p^{i}iláf/sau̯‿ū...ĉé vrea ^{u}ómu/cum i̯e núnta dă bogátă//ş-àpói̯ cozonácu//şi-nĉépē‿pŏ‿úrmă dáru//

[Cum se face la dar ?]

la dar úmblē lăutáru//lăutáru şī ĝíner^{i}li/sócru/...dúpă‿^{i}el//şī-nĉépē‿să stríĝe/cáre cum dă//álţī mai̯ promítē ĝíner^{i}l^{i}úi̯/şî mirésī...

[Nunul ia banii !][1]

núnu‿ea bán^{i}//lăutáru...ea báni/şi-i̯ dă núnulúi̯/şi núnu i dă ĝíner^{u}l^{i}úi̯//dácă‿áre keltueála númai̯‿i ĝíner^{i}li//i̯i̯ [ɛ] i̯e dăcîd‿ĝíner^{i}li ş‿cu tát-al ĝíner^{i}lúi̯//dácă nu/e ş-ál féti/sócru [k] tát-al féti/dácă‿a keltúi‿şi i̯el//şī scuátē...báni/t^{u}ot/ş-apói̯‿încépē‿lúmeā/i̯ése-afáră/joácă/pîn‿la zío// [...]

---

[1] Intervenţia aparţine unei vecine care asistă la înregistrare.

[Şi la o săptămînă...]

la ó̯ săptămî́nă/dumínica/să dúĉe cū pl^{i}ocọn̯ la náşi-su̯//cáre̯ l-a cunúnat//cu pl^{i}ocón//ĝíner^{i}li/mireásă.../dacă̯ mai̯ vrea să ma^{i}̯ ea pă ĉinevá dī̯ fam^{i}ilẹ/bíne/dácă nu/să̯ úĉe numai̯ ăeá̯ tinerị//

[Aceeaşi]

815. BUTIMANU

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MM

porúmbu

porúmbu...să făĉá u̯ogo̯áre mai̯ tîrzíu̯/cáre...aleĝám o...tarlá/ cum ziĉá atúnĉa/tarlále/cum să ziĉá/ş-aleĝám o tarlá//e ! ásta̯ a foz̯ grî́u̯/...ş-o lăsắm pentru ánu să punẹ́m porúmb/nu mai̯ să punẹá grî́u în̯ grî́u̯/ca cun̯ să punẹ-acúma/nu ^{i}erá-n̯grăşămíntẹ/nu i̯erá nim^{ic}//şî ĉe ^{făĉá} ? aleĝán̯ tarláu̯-ásta/s^{î}̯ făĉá ogo̯áre mai̯ tîrzíu̯/ pă to̯ámnă/pentru că...să punẹá acúma/mai̯ tîrzíu̯/primăvára/nu să-n̯sămînțá ca cum.../ĉe erá dă-n̯sămînțá̯ dă to̯ámna/să făĉá ogo̯áre pîn orzíştī/un̯ să punẹá atúnĉ ^{u}orz/órzu dacă-l tăẹán̯ că să tăẹá mai̯ dîn timp/şî făĉá ogo̯áre/şî punẹá grî́u̯/ĩ̯ orz/şî dă múlte or^{i} îm̯ porumbíşte/mai̯ mult...porumbíştẹa să lucrá atúnĉa/núma grî́u̯ îm̯ porumbíşte/că-m̯ porumbíşte nu să făĉá bălắrii̯/nu işá nimic/îm̯ porumbíştī//că ştí^{i}/lócu dacă să sápạ/să munĉéşte/nú̯ ma̯ éste/i̯ i̯á piotu la burí^{i}an//nu mai̯ să fáĉe burii̯ánu ca îm̯ miríştī d-ástilánte/şî̯ să punẹá grî́u̯ îm̯ porumbíştẹ//şî [ɛ] grî́niştia/o făĉá ogo̯áre mai̯ tîrzíu̯/şî punẹá acuşíca porúmb//

acúma/porúmbu să punẹá diferí^{d}̯ după timp/etẹ-acúma nu e bun dă nimíc/^{i}e réĉe//kár dacă-l pui̯/îm̯ pămî́nt/i̯el acólo şáde/că i̯el nu pǫa‿să pléĉe/pînă n-o ávęa șápte ob‿gráde/dă căldúră pămîntu// da...noi̯ ĉe făĉám ?//ne‿ᵈᵍĉam dac-am‿făcút ogóru̯-acúma/mă dug‿la pămînt/undę-a fost ogòru̯-óla/șî‿dacă bag ᵐîna nițél îm‿pămînt aşá/şî văs‿că-m îngáță mîna/nu i̯e bun dă pus//că i̯el víne şî să strícă bǫábilę-álęa dîn‿cáuza răĉéli//înșă cu cît îl pui̯ mai̯ în‿căldúră/dacă lócu tę-ajútă-n‿căldúră/ê ! i̯el ⁱ̆ése-ntr-o săptămînă dă zílę dóo/îl vezⁱ afáră/șî ⁱ̆ése frumós/gras/da ăla care să púne î‿răĉálă/ése un‿fir fⁱ̆iráv/supțírę/...mérĝe gréu̯ ăla//da ăla care să púne mai̯ tîrziu̯ în‿căldúră/ăla i̯ése répede//dacă i̯ése répede/ăla...să munĉéște şî fără buriⁱ̆án/că ăla-l úmple buriⁱ̆ánu/ş-ăla să munĉéşte şî fără buriⁱ̆án/să munĉéşte ușór//

[Și cum se punea mai demult ?]

cu páru//

[Povestește-ne.]

àşá//uⁱ̆tę-avęám um‿par făcút aíĉa[1] supțíre/ş-aíĉ‿așa[2] o gămălíę-aşá ş-ascuțítă/şî merĝán‿dăpă plug//la doi̯ paşⁱ/doi̯ păşiorⁱ mai̯ micⁱ/cun‿să zíĉe/mai̯ micⁱ//punęám pásu/şî cîn‿aruncám p-ăsta/aruncán‿ș cú‿páru/şî‿punęám trei̯ bǫabē/pátru/după cum lu̯ai̯ dîm‿mînă [k] dîm‿pǫálă/trei̯/pátru̯/şî să făĉá porúmbⁱ̂//

[Dacă nu răsărea tot, ce-i făceai ?]

îl cîrpi̯ám/cun‿să zîĉá//ne duĉám pă rînd/în diréctii̯-ásta[3]/că dacă ⁱ̆erá cui̯b ca-n dúmnęaei̯[4] şî cui̯b aíĉa/i̯o ştięán‿că aíĉa[5] trebúe să fⁱ̆íi̯e cuⁱ̆b/dă ĉe n-a ișít ?//căᵘutám cu mîna/şî dam dă bǫábe/dacă i̯erá bǫábelę-ncolțítę/că diféră dăpă pusⁱ̂/dacă-l pui̯ mai̯ adînc sau̯ îl pui̯ mai̯ dăsúpra//şî dacă ⁱ̆erá bǫábilę stricáte/atúnĉa‿apó lǫcui̯ám/cu álte bǫábe//dacă i̯erá bǫábelę búne/nu mai̯ locui̯ám/îl lăsám aşá/că trebúi̯a să i̯asă/că i̯erá încolțít/că i̯el ...da cólțu/să cunǫáşte/că şti...dacă bǫábili/i̯ésę un‿colțuléțⁱ̂//

---

[1] Gest: în capătul de jos.
[2] Gest: în capătul de sus.
[3] Gest.
[4] Arată spre una din anchetatoare.
[5] La mijlocul distanței dintre informator și anchetatoare.

că ịel pînă nu-ị dă vîna să să dúcă...îm‿pămînt/ịel nú bușéște‿afáră//

[Și pe urmă ce lucrări mai făceai la porumb ?]

tọátă lúmẹa lucrá-ṇ‿félu lor//ịo lucrám așá: dacă ịel să făĉá așá[1]/măriĉél dă...ịerá [k] dắ‿dădẹá bine peste tod‿lócu/șî-nĉepẹá să ịásă cîțị-um‿buri^ián‿colẹá/colẹá/avẹám grápă dă fịer/ș^î‿punẹáṇ‿cái dă grápa dă fịer/și-ị daṇ‿cu grápa/șî rupẹám șî cọájă/că ști prínde uṇ‿fel dă cọájă/rupẹám șî cọaj-ẹa/rupẹám șî buri^iánu//șî maị durá înṇcă o săptămînă dóo/pînă să ridicá el maị așá[2]/ca să bag prășîtọárẹa/ști să nu-l înṇvelésc/că amínterẹa dacă băgaị prășîtórîli/vinẹá șî-l înṇvelẹáị//da ịel îl maị păsuẹá grap-ẹá//șî rupẹáị buri^iánu/rupẹáị cọaj-ẹa/șî cîṇ‿să făĉá ịel maị măriĉél așá[3]/băgáị prășîtọárẹa‿ịel/șî-l săpám//îl săpám/cúịb nu-ị făĉám/da...dam buriịanu bine dă‿ă^la/dacă ịerá um‿buri^ián la rădăĉínă i-l jumulẹám// [...]

[Toamna ce făceați ?]

tọámna/la culés//să...vedẹám noị cînd ịéste dă să co[ace] că ịel...pă la octómbre/...nu ma‿ịe ca acúma ca să púī sămînță dă pátrū súte atîta/atúnĉa ^iérá o sămînță//șî..."cîṇ‿s-a cop‿porúmbu?"

"e^i ! pĩ‿octómbrẹ"/

"î‿octómbrẹ"//

íĉe "trẹába porúmbulúị/cîṇ‿l-oị azvîrli la grămádă/să să cúrețe/atúnĉ^î ^ie bun dă culés"//dacă nu să cúrăță/înṇsemnẹáză că ịe crud// [...]

[Cum se culegea porumbul ?]

dịféră//dacă te grăbẹáị/...âl lụaị cu foị//cu tótu//vẹnẹáị acásă/-l făĉáị grămádă/șî înṇ‿log‿nọaptẹa să te maị culĉ/te duĉáị acólo/maị vẹnẹá vecínu-ăla/maị vẹnẹá vecínu ăla/șî să făĉá clacă//șî vịnẹá șî curățáị la...la porumb/daca ịerá víịa culẹásă/maị le dai̯ cîti̯-um̄‿pahár dóo vⁱin ălui̯a/dacă nu/...rămînẹá porúmb crud/înțeléjⁱ/niște...cáre ișá mai̯ tîrzíu̯ dîn̦‿cîrpⁱitúr-àẹa/șⁱ‿ mai̯ rămînẹá cîtẹ ĉevașîlẹa‿așá//le fi̯erbẹái̯ p-ăla care i̯erá crúdu/le fi̯erbẹá/i‿punẹá ómu sáre pă el/mîn̦cá ca la...furcării̯e cun̦‿ s-ar fi zíz‿dîn năínte//

---

[1] Cam de 1o-15 cm.
[2] De 3o cm.
[3] De 4o-5o cm.

i̯iᵘón dumítru [zis] mogói̯
mer‿pă șáptejdoi̯ dă anⁱ

grî́u̯u

dîm‿bătrî́nⁱ/cum îs‿spuséi̯ i̯o/să punẹá grî́u̯u-ntre sîntămắrii̯// acúma/i̯e o sîntămắrii̯e pă ĉín̦spe/áu̯gust/șî úna i̯éste...pă op‿ sectémbre/dóo sîntămắri//zîĉe "ĉine púne grî́u̯u-ntre sîntămắrii̯/ să-nrădăĉinẹáză bíne pînă i̯árna să-l apúĉe ĝéru"//că dacă i̯el i̯éste-n̦rădăĉinát bíne/i̯el víne șî-n̦frắțẹștẹ /dîntr- um‿bop‿pọáte-i̯ dă doozéĉ//víne șî să-n̦rădăĉinẹáză bínẹ/șî i̯árna kar dacă nu i̯e zăpádă/n̦țeléĝ ?//i̯el i̯éste în̦rădăĉinád‿bíne-m‿pămî́nt/e ! i̯el nű mai̯ deĝẹ́ră//da dacă-l pui̯ tîrzíu̯/șî víne ĝer máre/nu ⁱe zăpádă ca să-l acópere/mai̯ deĝẹ́ră/ma‿i̯e lípsă dî‿i̯el/da dîn ắla nű mai̯ pọa‿să áivă lípsă//

[Cum se semăna ?]

să semăná cu mî́na//

[Așa, povestește.]

cu mî́na//să semăná [k] boi̯éri semăná șî́ cu semănătọárẹa//da nọó nu ne da mîna să dăn̦‿cu semănătọárẹa//i̯ẹ́i̯ băgá grî́u̯ mai̯ puțín/cu semănătọárẹa/noi̯ băgám nóozej‿dă kíle/șase dúble/cun̦‿să zîĉeⁿ‿noi̯ băgán̦‿cu mîna/sem[ănam] cu mî́na//șî făcán̦‿șî noi̯ grî́u̯ tót ca și i̯ei̯//încă mai̯ dă múlte orⁱ/ⁱșá mai̯ bun al nóstru̯/ca al lor//că la ei̯ dacă...mergá cū...vită sau̯ cu ĉe mergá pă loc/nű‿

378

mai̯ ţînęá socotęála pă undę-a mers rǫat-ásta/ca să męárgă ş-àstălántă/şî‿dă múlte orⁱ rămînęá gólurⁱ/...nu merĝá cu semănătǫáręa// prìmăvára ĉe i̯érá să mai̯ púi̯e în‿grîu̯/acólǫ ? érá să mai̯ púⁱe grîu̯ ? sau̯ să púⁱe porúmb aşá...rígle pă unde rămînęá ?//da noi̯/ dan‿cu mîna/şî semănám toᵈ‿lócu//

[Dar cu boabele de sămînţă ce făceaţi ?]

le împi̯etrám/lu̯am pi̯átră d-ásta vînăta/făĉán‿cu̯ var/şî‿pi̯átră d-ásta solúţię/şî punęám pă ĉeváşîlęa‿afáră/p-o rogojînă pă ĉeváşîlęa/şî...i̯ dan‿cu mắtura/nu erá stropitǫáre/că...i̯erá mai̯ înapoi̯ád‿lúmęa atúnĉa fáţă d-acuşîca// [...]

[Pe la sfîrşitul lui iunie ce-i făceaţi ?]

ę ! nu la sfîrşîtu lu i̯únie/pî‿i̯u [k] ba pîn i̯únie/la ĉínspe doozéĉ i̯únie/vínęa şî creştęá nişte pălămⁱídă/burián //şî te dúĉai̯ şî jumulęái̯ dîn...grîu̯/o scotęái̯...la o márĝine dă răzór/o cărái̯ acásă/îl lăsái̯ curát/grîu̯//şî cînd ⁱerá la tímpu lui̯/că i̯el întódauna pă dóoşnòo...întîi̯ áu̯gust/i̯el să seĉerá/ásta care să punęá...între sîntămări//

[Şi cum se făcea ?]

cu séĉi̯rea/cu mîna//cu̯ mîna/seĉerái̯/i̯ar cu séĉerea/îl fáĉai̯ podlǫág-aşá jos/âl lăsái̯ u̯o zi/...sau̯ kar dacă nu i̯erá căldúră ráu̯/îl lăsái̯ şî dóǫ zílę/jos/dă să uscá...bíne pái̯u/că dacă-l legái̯ dă-l strînĝᵉái̯/venęá şî‿să stricá/muĉezęá la...la mijlóc//făĉán‿legătúrⁱ/toᵈ‿dîn‿grîu̯ aşá-ñodáte/púnęan‿jos/punęám pă i̯éle/âl legán‿cu mîna/punęán‿genúku şî‿strînĝám znópu bíne/ca să nu...să risipi̯ască cînd îl dúĉen‿cu cărúţa la maşínă/...ᵈĉan‿la maşînă/-l treⁱerám/lu̯am páⁱili/lu̯am bǫábili// [...]

[Mai demult se treiera şi altfel ?]

cîn‿s-a treⁱerá‿cu cái̯i nu ştíu̯//ĉî‿s-a tręi̯erát/cu cái̯i/i̯erá lipsă dă maşínⁱ//e dămúlt ráu̯//înşă...a mai̯ tręi̯erát şî mai̯ încu̯áĉî/cîn‿ştiu̯ i̯o//i̯erá ᵘunu gíţă stói̯ca/stą aiĉ‿aşá/ᵈa erá un om zgîrĉít/ĉa că să nu dẹa...grîu̯/că ne lu̯a o^{i}im/ştí^{i} ?/şîncă ni̯-l trẹerá//^{u}or plătẹai̯ îm‿ban^{i}/or dai̯ o^{i}im/â...zéĉe la sútă/...nţelég^{i} ? dacă treerái̯ zéĉe dúble/trebuẹá să dai̯ ^{u}únu/aşá lu̯a atúnĉa ...pă tímp-òla...ăştẹa carẹ-avẹáu̯ maşín^{i} dă treerát/zéĉe la sútă// înṣă ^{î}ála nu prẹa vrẹa/şî făĉá árie acásă//

[Cum ?]

ói̯te un‿loc rotúnd aşá[1]/i̯ndiferéntă dă...trei̯ métri/adică aşá/ trei̯ métri̯-aşa/şase sau̯ pátru/în‿fíne după cum credẹá el că áre grîu̯//şî...punẹá znópi dă grîu̯/aduĉá grîu̯u/băgá ũ‿lemn îm‿mijlócu ariẹ-àẹa/aşá să ziĉá ariẹ/băgá ũ‿lemn îm‿m^{i}ijlóc acólo/şî legá cái/doi̯ cai̯/cu fúniẹa dă ăsta/şî cái legáţ^{i} alătur^{i}/şî mîná cái/ şî-l dricuẹá cái cu piĉérîli//pă el//ẹ ! i̯el îl săltá cu fúrca/ ştí^{i} ca să fie tọate sp^{i}iĉili/băgáte/şî pă úrmă...^{i}‿lu̯a şî-l vînturá/ridicá cu lopáta/afáră/da i̯el punẹá puţín/şti avẹá puţín/şî nu vrẹa să‿să dúcă la maşín^{i}/"d^{î}ă-l încólo !" ziĉe "mă du‿să dau̯ ẹo zéĉe la sútă"//p-ăla l-am pomẹni‿ş^{i}‿i̯o carẹ-a [k] făĉá trẹab-asta/álţi nu//ăla erá ũ‿om zgîrĉít/ũ‿om iconóm//beţív/mai̯ bine să-i̯ hi bă^{u}u‿bani/dăcî‿să dẹă la oim//

[Acelaşi]

i̯erám şî ẹo tînăr

vẹnẹam p-aiş pă bănẹasa/pă un‿s-a făcú‿şosẹau̯-asta/i̯erám şî ẹo tînăr de ! atúnĉ^{i}/ca să spun că-i̯ ĉinzej‿dă an dă cîm‿m-an‿căsătorit//şî...i̯erá nişte v^{i}ii/d-aĉilẹa mai̯ ^{î}nă^{i}inte/ [ɛ] i̯e ũ‿şanţ/erá o rigólă‿acólo dă nişte...stuf^{i}iş^{i}//şî vinẹam p-acólo singur/i̯erá sọarîli...să sfinţẹască//şî acólo mi̯-ése o...fetişcánă-năi̯inte/tînără aşá/copilọásă/tînără//

---

[1] Gest: în formă de cerc.

380

[ɛ] "dă únde e^{j}‿néne ?"

"dă‿la butimánu"//

"nu mă ^{i}ei̯ şî pă míne ?"

"ba te i̯au̯//ùnde‿mérĝ ?"

zîĉe "mer‿la buĉumén^{i}[1] /sîm‿profesǫára dă la buĉumén^{i}"//

"ba te i̯au̯"//

n-ávęam loitre pă căruţă/^{i}erá núma scîndura/şî noi̯...punęám nişte drugán^{i} aşá/pă dă látur^{i} dă-i̯ lăsám/mai̯ uşúre pentru c$^{ai̯}$//

"ba te i̯au̯//ḫa [r] ^{ḫ}ai̯ úrcă-te"/

s-a urcá‿lîŋgă míne//în‿f^{h}íne/cîn‿am işít aĉílęa-n‿şosęá/şti s-a cam înserát aşá/s-a cam murĝít//d-ásta spui̯/că n-ar trebuí ca să vă spui̯/că m [k] e lúcru cam dā [!] ruşíne [!]/ę ! să s$^{pui̯}$//

ę ! da ^{i}erám tînăr/i̯o...vórba-n‿sus/vórba-n‿jos/gíndu drácului̯/ca să spun dre[!]^{pt}/şî mă dădéi̯ alătur şî puséi̯ mîna/pă ęa/ da ęa să...trăĝá-ncólo/ [ɛ] i̯o mai̯...mă dam aşá mai̯ în [k] dăpă ęa/i̯a tot fuĝá//

e ! "astîmpăr-te néne !"//

m-astîmpărái̯ ęo//cînd...i̯a să mai̯ úi̯tă-ntr-o párte/ş^{i}‿i̯o-ntind mîna mai̯ mult//cînd...b^{î}ăęát!/^{u}om//ę^{i} ! "^{h}ĕi̯ ásta-i̯ drácu" zic/ "nu i kíp^{î}"//în‿fíne/m-am‿făcú‿că n-am băgá‿dă sęámă ^{nimic}/bárin‿ să íntru-m‿mogoşǫáęa/în‿sat//mai̯ s-a^{u}uzęá cărúz‿dă la noi̯ mai̯ nă^{i}ínte/i̯ọ i̯ár mai̯ m-apropięám/zi^{c}‿să zícă...să nu baĝę dă sęámă/că zic...şi i̯erám pregătít aşá/stam...ţînín‿zic/că trebúe să-m‿fácă vîn‿dîn‿cărúţă/nu să pǫáte/că ásta-i̯ dăpă ban^{i}/ĉe mai̯/domnişǫár-aşá/i̯e^{r}á tînără/crud/ţî‿să păręá...ĉę ! nij‿nu-ţ^{i} în[chipu]-ęai̯[2] álta //cum am ajúns îm‿mogoşǫáęa erá um‿puţ únde dam noi̯ ápă la cai̯/^{u}m‿pus‿c-o sálĉię//acólęa unde éstę peţişǫár-áęa/de la şcǫálă mai̯ încǫáĉę/i̯erá pă...stînga/um‿pus‿c-o sálĉię/-acólo da tǫátă lúmęa cai̯ la ápă//acólo bá^{c}‿cărúţa-ntre cărúţe la ǫámen^{i}/şî mă dau̯ jos/

---

[1] Sat vecin.

[2] Cuvîntul este fragmentat din cauză că subiectul înghite.

şî spui̯/"bă !"

"ĉe ᵉ ?"

"la míne-i̯ ũ‿hu̯oţ în‿cărúţă ᵐă !"//

"cu̯m ?"[1]

"zău̯ ! i̯e un‿χᶜoţ în‿cărúţă"//

cînd aú [de] ăla/"i̯a mă să vedén‿şⁱ‿e̯o"//

[ɛ] cînd...ne̯-apropiⁱém așá dă i̯eˡ/că i̯erá/lunínă [!]/cîn‿ne̯-apropiém așá dî‿i̯el/sáre joz‿dîn‿cărúţă/ş-o e̯a lā fúgă !/fúj‿

"dăpă i̯el mă ! dăpă i̯eˡ"/şī s-a duz‿dráculu̯i [!]/nu l-am.../

i̯o le povesté‿"cum mă ?"

"ùi̯te-așá/ui̯te̯-așa"/

"ptⁱu ![2] fír-ar al draculᵘⁱ" ĉe̯/

că i̯el aşteptá pînă la túfili mogoșói/unde̯ e...acușíca/dă-ntoárĉe mașîn-áe̯a la mogoșoáe̯a/ş-acoleá te puricá//"báni !"//

"i̯óte da drácu pîm‿pi̯éle" zic/ásta e ! [!] în‿loᶜ‿să fʰié feméie̯-al dráculu̯i [!]/să făĉá ᵘom [!]/ʰae̯-am păţít-o//

[Acelaşi]

crozⁱ dă săpún

am avút-o topítă [untura]/dăpă ĉe [k] ca să nu să stríĉe/o pui̯ ş-o topésc//şî...o pui̯ pă fᵘoc/pui̯ o oálă dă leşíⁱe/peste untúr-ae̯a/şi-i̯ dau̯ foc//şî pui̯ uite̯-atîta[3] bolovănaj‿dă sódă/sódă/d-áe̯a caústa/şi să s [k] fi̯érbe gros/ca térĉⁱu/núma fi̯érbe ca térĉu̯-așa//fi̯erb/dacă-l pui̯ la șaptè/la únșpⁱe jumáte la doóspe-l dau̯ jos//că-i̯ pui̯ [k] înĉépⁱ să-i̯ tornⁱ sᵘódă/înĉep să-i̯ torn îi̯ toⁱrn îi̯ torn îi̯ torn/cratiţa i̯e cu s [ɛ] sódă lîngă míne/topítă/cu ápă [k] ᶜᵘ‿leşíe/făĉém leşíe dă seára cu ápă fi̯ártă/ápă dă la lac/dă la gîrlă/și să fáĉe táre/șî cu sódă dă áça/și să fáĉe/șî torn^{i}/pînă cîn...^{i}el șáde dă nu mai̯ fi̯érbe//pă pirostríe-n̯‿căldáre máre/căldáre máre am/máre căldăr dóo căldăr^{i} am [k] trei̯ căldăr^{i} am//șī...fi̯érbe meréu̯/fi̯érbe meréu̯/șî p[ɛ] pui̯/am o cutí^{i}e d-áleạ dă consérvẹ-așá mícă/^{d}-áleạ rotúnde/púi̯ cîtẹ-o cutíe d-áleạ/púi̯ cîtẹ-o cutíe d-áleạ/și să fáĉe/pînă cînd el șáde dîn̯‿lo^{g}/dă nu mai̯ fi̯érbe//s-aléĝe léși^{e}a/-nĉépe...léși^{i}a așá/șī îi̯ pui̯ sáre/^{u}o mînă dă sáre la kilográm/cît ^{i}ei̯ așá[1]/dă sáre/la săpún/adícă la áçạ/și pui̯ cît‿e/dac-am avúd‿dóoșpe kíle/dóoșp^{i}e mî́i̯n^{i} dă sáre/pui̯//și pă úrmă șáde-n̯‿loc/nú‿mai̯ fi̯érbe//și‿pă‿úrmă-i̯ méstẹj^{i}‿bíne/méstẹj‿bíne ca să să topi̯áscă sárẹa/ști^{i} ? și pă úrmă-l dai̯ jōs/că él nú‿mai̯ fi̯érbe/șáde jo^{s}//și dûpă ĉē‿î îl dai̯ jos/mésteș‿șî pui̯ ápă réĉe/tó‿leșíe/tó‿leșíẹ//pui̯ ápă/î‿i̯a/și să aléĝe/și pă úrmă-nĉépe s^{î}‿să dăzgrădineze dî pă mârĝine//și-l laz‿dă lā...dóoșpe/pînă pâ la pátru sau̯...hāi̯ să zic/p^{î}‿la ĉinĉ^{i}/șáse/gáta l-an‿tăẹát/ș-ai̯ văzút[2]/cum e țiméntu//ș-așạ/să fáĉe săpúnu̯//într-o zi térmi̯n^{i} cu el/într-o z^{i}//

---

[1] Discuţia este redată în şoaptă.

[2] Informatorul scuipă.

[3] Gest: cît iei cu două mîini.

dumítru floárẹa
șápteșúnu [de ani]

mi̯-ér^{e}a ^{u}óki la ^{i}ásta

[Cum te-ai cunoscut cu unchiașul ?]

păi̯ dácă jucán̯‿lă ^{u}óră/ști/vinẹá și i̯el d-aícâ la óră‿acólo la noi̯/că ^{i}érá...acólo i̯e [r] i̯erá lăutár//șî vinẹá la noi̯ acólo/...a venít și...dácă jucán̯‿cu el/că i̯o [ɛ] nu mă-ntreĉá nij‿dracu dîn̯‿joc/și el tó‿la fel/îi̯ dam̯‿flor^{i}/punẹá la pălăríe/c-așá erẹá

---

[1] Gest: cît iei în mînă.

[2] Subiectul arătase mai înainte niște bucăți de săpun.

//ne da bombo̯áne/mîṇcám/șî...n-ām intrát ca să ziș‿că cum intrá u̯úni̯li la odái̯e/nū !/nu așá//a venít/zíĉe [k] a venít înti̯ áltu dă m-a lu̯at//d^{u}p-áe̯a m-an‿dat cu el ac^{u}óle̯ā/...dă lîṇgă ān [?]/ acóle̯a i̯er^{e}á uṇ‿cuptór/ și m-an‿dat acóle̯a//că să ví^{i}e la mine/s^{î}‿să-nțele̯ágă cu táta//

i̯o aṇ‿zis: "nú mă mărit acúma"/că mi̯-er^{e}á ^{u}óki la ^{î}ásta//i̯el ...tóma pă ĝ^{e}ām/îṃ‿făĉá semn/...că să nu-i̯ [k] mă-nțele^{c}‿cu ăla/ să nu zic să víe di̯se̯áră/ca să-nțele̯ágă cu táta//șî nu i̯-an‿dat în dă búnă/lu ăla/lu rádu//și...^{î}ásta/i̯er^{e}á mars‿se̯ára/a veni‿mars‿se̯ára/...ș-a mai̯ vénit‿ī...viner^{i} se̯ára/șî dumínică se̯ára l-aṇ‿șî lu̯at//l-aṇ‿lu̯at/și táta n-a știút//a venít/că máma-i̯ zíĉá așá:

zíĉe "nu acú/la to̯ámnă"//máma nu vre̯a/ca ere̯á băgátă la o cúrte bo^{i}ere̯áscâ máma//șî‿cu táta/șî n-áve̯a ĉiṇ‿să fácă rostu̯-a-cásă//șî i̯ō^{u}/că să stau̯ acásă/să nú mă mărit//da i̯o i̯ere̯ám dă doo̯șúnū‿dă an^{i}/cîn‿m-am măritát/dă doóșunu dá‿an^{i}//i̯ō aṃ‿zis așá ca e̯a//i̯el‿a șezú‿la po̯ártă dăp-uṇ‿salcîm/i̯o‿aṃ făcú‿fócu că erá sobă o̯árbă/atúnĉ^{e}a/bágă dă se̯ámă că e ĉiṇzej‿dă an^{i}//ām făcú‿fócu-ṇ‿sobă/șî‿m-am îṇcălțát/ave̯ám géte cu șiréte pîn-aíĉ^{i}[1] /m-am îṇcălțát/la f^{u}oc/legătúra aṃ‿făcút-o dăvremé/ĉ-aṇ‿știút e̯o/și pă úrmă am ișí‿la po̯ártă/și̯-aṇ‿lăsá‿pă soră-me̯a-ṇ‿cásă/și̯-um‿băe̯át/ îṇ‿cásă//și i̯-aṇ‿lăsát îṇ‿cásă/șí‿am plecát/ș-am vénit péste locur^{i}/i̯erá uṇ‿scrob d-an‿rub‿gétili pîn-acásă//dâ zăpádă//și̯-àṃ‿venít cu el acás^{z}ă/cînd aṃ‿venít/aṃ‿vení^{t}‿pă dûpă grădin^{i} p-acólo/cîm...mă dúĉe-ntr-uṇ‿cosár/lîṇgă cai̯/ca să nu víe táta căláre d-acá^{z}‿d-acoló dă la cúrte̯a bo^{i}ere̯áscă/ca ĉe̯a că víne táta//aṃ‿vení‿d-acólo númai̯ cu mîna-m‿buzunár^{i}/pă [k] ave̯á revorvél îm‿buzunár/așá i̯er^{e}á atúnĉ^{i}/să de̯a bo̯ála !//și‿àṃ‿venít acásă/ [!] i‿er^{e}á frícă că.../i̯er^{e}á șî‿peste cîn/ĉaṇ‿că [r] că z^{î}ĉe "ne ^{i}ése

---

[1] Gest: pînă la gleznă.

384

fro spurcăĉúne înainte" ziĉe/i̯el avḙá [ɛ] pă sémnḙ-atúnĉḙā/cum i̯erḙá de ! i̯o ştu ?//şî...am̥‿veni‿şî l-am̥‿lu̯at/ş-am̥‿veni‿cu i̯el acásḁ̆//

[Şi pe urmă v-aţi împăcat.]

şî pă úrmḁ̆ lā...pă la trei̯ săptămîn^{i}/nḙ-a trimez‿vórbă máma/că să ven [k] ne duĉém//an̥‿lu̯at úņki d-aiĉa ai̯ lui̯/cumnáţi/că áre surór^{i}/şî...nḙ-an‿dus o cărúţă cu grăţii̯/cu‿cai̯/avḙá nişte cai̯ frumóş^{i}/nişte cai̯ brej^{i}//ş^{i}‿nḙ-an‿dus acólo/...táta să um̥flá să dḙa [k] să-n̥‿dḙa-m‿mine//fráti-so únu mai̯ bătrîn/"ğíţă ! stai̯ la lócu [1] to^{u}"/că nói̯ ne dusésem o c^{g}ărúţă dă ọámen^{i}/cu mîņcáre/cu plocọáne/cu cozonáş^{i}/cu bă^{u}utú^{r}ă/cu.../ásta//şi‿î...nḙ-an‿dus acólo/táta să um̥flá/ş^{i}‿p-órmă s-a p [r] s-a potolí‿táta/s-a potolít//şî pă ú^{r}mă am intrát în̥‿cásă/şî árdḙ-o néi̯că cu bă^{u}utúra! //şi...l-an̥‿făcú‿pă táta lḙásă/ [!] şî...nḙ-am împăcát//şi pă úrmă/m-an‿dus şî-n‿dădḙá táta/i̯er^{e}á-n̥‿stáre să-n‿dḙa şî súfletu//pâi̯...ĉḙ-ávḙa ómu ?//i̯er^{e}á ^{u}om//da ĉa că să mai̯ stau̯/ca să [ɛ] le ţiu̯ róstu̯-acásă/ş^{i}‿i̯o n-ám mai̯ stat//n-am mai̯ st^{at}/da//

[Şi acolo la boier era greu.]

i̯erḙá...plecátă cocọána.../er^{e}á m^{i}iuţa i zîĉá/la bucurésţ^{i}//o lăsá pă mamā...dă i̯er^{e}a la bucătăríi̯e/făĉá lā zlúğilḙ-álḙa mîņcáre/táta erḙá ca-n̥‿log‿dă lọgofắt/...făĉā...p^{î}‿la magaziḙ le da grăúnţḙ la cai̯/le făĉ^{e}á/ca atúnĉa/aşá i̯er^{e}á atúnĉa/i̯e an^{i}/bagă dă sḙámă că ^{i}e ĉinzej‿dă an^{i}/áşa//şî...i̯ọ...mă speriásen̥‿cu trḙába síngură i̯o//ăi̯a i̯erá m^{i}iĉ^{i}/şî pî [k] a veni‿máma acásḁ̆/că i̯a ē [k] o fi tăḙát-o-n̥‿cap că plec/a venít acásă/cînd a venít acásă/...flọárḙa nu‿e/s-a dus// [!]

şî...a [ɛ] găsi‿copii̯-éi̯a/"únde-i̯ maríţo ?"/avḙám o sóră/o kámă mariḙa/da-i̯ zîĉam maríţa/"únde-i̯ maríţo [ɛ] lél-ta ?"/că lélḙa-n̥‿ziĉá//

---

[1] Subiectul vorbeşte mai încet.

zî́ĉē/"mámă" zî́ĉe/"nu ma‿i̯éste"/zî́ĉe̜ "a plecát/únde/nú‿ştu/că nu ō...n-o mai̯ găsím"//

şi...n-ā mai̯ vení‿dắpă míne//şi i̯o am fost plecátă şî ástăzⁱ/ da i̯o n-ām mai̯ plecát înapói̯//ála mi̯-a foz‿drúmu/şî cu ăsta a̦ŋ‿ stat//mā́i̯ m-a bătút/m-a [k] aşá i̯erá la tineréţe/mai̯.../şî n-àm‿ plecát/àşá//cînd i̯-a vení‿lui̯ ne̜bune̜ála/să mă dug‿la máma să-n‿ de̜a zăblắu̯ dă cărúţă/zăblắu̯ d-ále̜a márile //me̜-a da‿cărúţa şî cái //şî m-an‿duz‿la bojore̜áŋca[1] /tóma la cătún/îŋcólo̜/şî aŋ‿lu̯a‿zăblắu̯/ mi̯-a dat...zéĉe mⁱii̯/c-aşá i̯erᵉá cu mi̯ii̯le̜-ále̜a/acúm [k] atúnĉa/ ştiu̯ i̯o cum ?//mi̯-a dat zéĉe mi/şî m-an‿duˢ‿şi am lu̯a‿zăblắu̯ dă cărúţă/ş-am vení‿cu i̯el acás/cu cărúţa cu cái m-an‿dus//da ! cu máma/aŋ‿lu̯a‿pă máma îŋ‿cărúţă/şî m-an‿dus acoló‿la o feméе/ş-aŋ‿ lu̯a‿zăblắu̯/că i̯erá [k] le̜-ave̜á...făcúte̜/ş-aŋ‿lu̯a‿zăblắu̯//şî ála a fos‿că să duĉá dîpă ovắs tóma pă vlắşca-ŋcólo//şi...an‿termenát//

[Aceeaşi]

cî́nipa

îl arⁱ/dă toamnă/pui̯ băligár/şⁱ primăvára...âl arⁱ/lócu/şî pă úrmă sémenⁱ cî́nipa/şī semănáŋ‿cî́nipa/şi ín/ⁿᵘ númai̯ cî́nipă/ şi i̯in//ĉᵉ-am pus !/ĉⁱ-am avú‿să ţi̯-arắt i̯o ĉe am moso̜áre dă cî́ni [k] dă in//şī...pă úrmă să făĉá...pînă-m‿pódină/apro̜ápe nu mai̯ pune̜ám băligár că prea creşte̜á máre/şî nu i̯e búnă tēi̯o̜ásă‿ aşá//şī...pune̜ám cî́nipă şⁱ‿să făĉá cî́nipă/şi ⁱínu tóᵈ‿la fel// da !//

[Şi pe urmă, cînd creştea ...?]

fâĉám/să ţi̯-arắt/

---

[1] Sat vecin.

386

[Întîi povesteşte-ne.]

o meliţám [k] ᵘo‿duĉám în̯‿gîrlă/o scote̯ám/că p-áe̯a dă to̯ámna o̯-aleĝᵉám/că i̯e dóo mîi̯nⁱ/úna dă [ɛ] dă primăváră [k] dă váră̯/ş-úna dă i̯árnă [k] dă‿to̯ámnă//ş-áe̯a dă vára/i̯ése mai̯ în̯‿sus/ş-o aléĝⁱ/o [k] i̯ése dĩ [k] o brodéşⁱ ĩ‿úrmă dâ plo̯áe/ş-o i̯ei̯ la rînd aşá/şî fáşîm mânúşⁱ//şi le̯-aléjⁱ/le̯-azvîr‿la márĝine//şi rămîne áe̯a dă to̯ámna/áe̯a fáĉe sămînţă̯//şî o duşⁱ‿ş-o̯ báĝⁱ în̯‿gîrlă/áe̯a‿é tim [k] în tímpu séĉiri/cînd e cald/ţ-e dʳac‿să stai̯ în̯‿gîrlă/şti ?//şi‿să [k] o laşⁱ acólō o săptămînă/şî să topⁱéşte/pă úrmă mă duc ş-o scōţ/ş-o spăl/o spelⁱ în̯‿gîrlă/stai̯ ĩ... gîrla víne dîn̯co̯áĉe şî stai̯ ĩ‿ápă/cóle̯a‿aşá/şi...o spelⁱ/că‿e̯a să topⁱéşte/şti ? o s [k] cînipa//şî pă uʳmă o dai̯ la márĝine/şi să fáĉe [k] o faĉⁱ aşá[1]/ş‿pînă [ɛ] plej‿dă la gîrlă e̯a să mai̯ scúrĝe/ş-o̯ adúĉ acásă//şî pă úrmă o̯ meliţám/ave̯ám méliţă/ş-o meliţám/şî să fáĉe fui̯o̯áre/...şî fui̯o̯árîle̯-ále̯a/le pune̯ám îm... în dărác/le dărăĉᵉám/...şî i̯ése...cínipă̯/fui̯o̯áre to̯árse//

[Şi pe urmă ?]

şⁱ‿pă úrm-o torĉᵉám//torĉán‿to̯ată no̯ápte̯a//[2]

[Şi ?]

torĉᵉám/şî făĉám/că n-áve̯a copⁱíi̯i/i̯ére̯a...în tímpu atúnĉa dă făĉám [k] le făĉám [ɛ] pantalónⁱ/făĉán̯‿cămáşⁱ rumînului̯ şi izméne/da ! că n-áve̯am zău̯ ! îs‿spui̯ drept/i̯ere̯á [k] nu i̯erá americă ca acú/sau̯ pîn̯ză sau̯ áste̯a//făĉám cămáj‿dă tᵘort/ţese̯ám no̯ápte̯ā.../i̯o zi‿că şî d-áe̯a n-oi̯ mai̯ véde zăᵘ !//ţese̯ám no̯ápte̯ā/dă mă ustură aíĉi̯-şa/după ĉᵉáfă/ş-am̯‿făcút/am ĉarşav‿dă tᵘort/am [ɛ] féţe dă mése dóo dă tᵘort/am moso̯áre la grindă cu tor‿pă éle/şî‿nu mai̯ văs‿să mai̯ ţes acuşîca//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest: în formă conică.

[2] Subiectul este întrerupt de cineva care intră în cameră.

gîndáĉĭ

ínti...opréj‿gog^{u}óș/fátă/î...gogóșîlẹ-áịẹa ịése niște flúturĭ/și flúturi̯-éịạ/le puị foị dă nuc/și ịésẹ sămínța cā...ca méịu/máị m^{i}ícă ca méịu/și alb-așá/pă fóili dă nuc//și f [k] áẹa ...sămînț-áẹa o rícîị dă pă fóili dă nūc/și o puị...primăvárā/ într-o círpă/ș-o țĭ la căldúră//și-ṇvi^{i}ázā gîndáĉĭ//și‿să‿te‿potrivéșĭ‿ca să dẹa múguru la dud/ca să...báriṇ‿să găséșĭ‿foițẹ d-álẹa ca să le puị//pînă créște ịeị cu múgurụ-olà/să dăsfáĉē... să dăzvoltẹázā dúzi//șị pă úrmă/adúnĭ frúṇzạ și...lé‿puị pă fúndurĭ//[ɛ]creștẹám‿î...î‿odáe dîṇcolo/că ịerá maị máre/dam páturlẹ-afáră/lăsám núma páturle gọále/și creștẹám...[ɛ] m-am dus pă la butimánu[1] dûpă fruṇză/m-an‿dus la ũ‿om la stẹrẹánu[1]/

"dă-ṇ‿și mie nẹa mịtică dúdu d^{u}mnẹatále !"//

"nú ți-l daụ"/zíĉe "lásă-l‿î dúdu cum l-a lăsá‿dúmnezeụ/cú‿cămáșa luị acólo"/și n-a vru‿să-n‿dẹa frúṇză/să...să mọáră și gîndáĉî//

m-an‿dus tọmaị dîṇcolo/ṃ‿butimánụ-ăl máre/ș-am aduná‿dă la ũ‿om/îị zíĉá círstẹ-al ĉúngị//și mị-a da^{t}‿săráĉu/nu ștu cît ị-an‿da‿p-un dud//și mẹ-a da‿duḍ/că n-ávẹan‿duzĭ/că nu pusése și socrî-mẹo duzĭ//ș-am [k] mă duĉán‿dăpă frúṇză tọmaị p-acólo/și creștẹám gîndáĉĭ//și lẹ-aṃ‿făcu^{d}‿la băịéțĭ/am făcúḏ/aṇ‿crescú‿gîndáĉĭ/să fáĉe dă-ị [k] fáĉe...le puị...cọ [k] î‿ăștẹa coĉénĭ/^{i}e neşte bălărị pă cîmp cu nẹște álẹa dĕ să face bukétẹ-așá[2] /șĭ‿cu neşte rotițẹ-așá/șĭ‿lẹ-adúnĭ dî pă cîmp/șĭ‿le [ɛ] le leịĭ‿bukéte bukéte/șĭ‿le faĉĭ uịtẹ-așá[3]/și ịeị să úrcă pă álẹa/și fáĉe gogóșĭ lẹ-adúnĭ núma dă dra^{g}/și pă coĉénĭ d-ăștịa dă b^{u}oị//fașĭ‿coĉéni pakét așá...așá legáțĭ/și ịeị să úrcă pă coĉénĭ/și fáĉe gogóșĭ//

---

[1] Informatoarea locuieşte în cătunul numit Sterianu, al comunei Butimanu.

[2] Gest.

[3] Gest: ca nişte măturici.

şí gogóşíle̯-ále̯a le̯-adúnⁱ/le laş pînă să co̯áĉe i̯éle/dă să [ɛ] isprăvéşte toz‿gîndáĉi/să úrcă toţⁱ//care e trîǹtórⁱ/cáde joş‿şi mo̯áre/nu ma‿i̯e//şī‿î g [ɛ] gogóşile̯-ále̯a/după ĉe să co̯áĉe le laşⁱ apro̯ápe săptămína/că‿p-órmă-n̥viţ̯ázǎ ése flúturⁱ dĩ‿éle//le laş cît ştíⁱ/dă ves‿că s-a-ntărít éle/cā...să prínde...poij̆e̯álă/poijᵉálă/ásta e dă la dumnezéu̯/po‿să spui̯ că dúmne̯avo̯ástră n-os‿ştí/cum să spui̯/da ves‿cum să...fáĉe şi el o cămăşue̯álă şⁱ‿să fáĉe gogo̯áşă táre//şî‿pă úrmă le̯-adún‿gogóşíle/şápte‿ob‿zèĉe kíle dă gogóşⁱ cîte̯-om făĉe̯á [k] cîte făĉe̯ám/şî te duĉ cu éle la o feméé/cáre...tráĝe borangíc//şi le tórni̱...to̯árnã‿ápă fi̯ártă/ş-áre ũ... aşá ca pămătúfu/şī mérĝe/şî fáĉe borangíc/şi tráĝe...p-o ro̯at-aşá/să fáĉe borangíc//aşá//şî făĉám şápte‿ob‿ro̯áte/zéĉe ro̯áte dă borangíc//şī urze̯ám bumbác/ş-am̥‿făcú‿cămắşⁱ/că tot în tímpu răzbói̯ului/le̯-am̥‿făcú‿cămắj‿la copí dā...dă să duĉe̯á la u̯óră/băi̯es‿c-ave̯án‿doi̯ băi̯éţ/únu ásta¹/ş-únu dắ‿lá‿bucuréştⁱ/şî n-áve̯a cămắşⁱ săráĉi/că i̯erá tímpu prᵘost/i̯ere̯á răzbói̯/şî le̯-am̥‿făcú‿cămắj‿dă borangíc/i̯-am̥‿făcú‿fétī...i făĉám şⁱ‿i̯ei̯/i̯-am̥‿făcú‿rᵘókíe/foi̯ ĩ‿jǒs/álbe/i̯-am̥‿făcút‿ī cămăşúţă cú‿brătéle/că ō...ţese̯ám/ţese̯ám şî făĉám/îl‿ī...îl t [k] îl ⁱnălbi̯ám şî pă i̯el//dacă vre̯am să-l fi̯ērb/îl fi̯erbe̯ā́m/ş‿să făĉá mătăsós/mătáse/da ! şî făĉám la copⁱii̯//

[Aceeaşi]

am̥‿fos‿pă bărăgánu

i̯eu̯ am̥‿fos‿pă bărăgánu/...la răcoltátu porúmbului̯/terminásen̥‿la noi̯ tre̯áb-àⁱiş‿şi ne̯-an‿dus̄...mai̯ mulţⁱ dă la noi̯ d-áiş‿pă... acólo/că...ave̯á dă recoltaᵗ‿porúmb/şⁱ‿n-ā încĉepúse ploi̯ şî nu ave̯á să-i̯ de̯a ájuto̯áre//şì‿ne̯-am‿dús acólo cu mai̯ mulţ o̯ámen̥ⁱ dé‿

---

¹Se referă la băiatul care locuieşte alături.

la noi̯/și no̯ápte̯a únde să stai̯ în̦ sat ? că acó̯lo párcă ni să păre̯áu̯ niște o̯ámenⁱ nu ștu cum așá/nu pre̯a i̯eráu̯ primitórⁱ/ca sⁱ̂ te prime̯áscă să stai̯...ĉel puțín la adăpóst/nu alĉevá//și̯ ne̯-am dus îm márĝina sátulúi̯ acólo la címp//ne̯-am strîn̦s to̯áte cărúțíli grămád-acólo/am̦ făcút ũ foc máre/am împi̯edicá cái/le̯-an da drúmu pă [k] să páscă și i̯ei̯ to̯átă no̯ápte̯a acólo/noi̯...nij nu dorme̯án̦ ca lúme̯a/niĝ...kín/cu óki după cai̯/că nu știe̯ái̯ róstu trebu [k] nu cunoște̯ái̯ terⁱénu/vine ĉinevá șⁱ̂ ți̯-l e̯a d-aiĉá/șⁱ̂.../șⁱ̂ pîn̦ la úrmă kar așá s-a-ntîmplát//m-am ui̯tá pă la nóo zéĉe se̯ára după i̯ei̯/i̯erá în apropiⁱére̯a no̯ástră/ca d-aiĉⁱ la po̯ártă/úne-i̯ mașína dumne̯ao̯ástră/și...ne̯-a furá sómnu um pic//am aúzit că a nikezát un̦ cal d-al meu̯/cum a nikezát/gáta am și sărít ĩ sus/an̦ strigá la o̯ámeni̯-áe̯a/"fráților sculás/că...cái nóști s-a dus"//cîn ne sculăm ĩ sus/teț fuĝím...în to̯áte părțili/e̯-an̦ găsí toțⁱ/împrăștiáțⁱ/ᵘúnu̯-aiĉ/àltu colo/àltu colᵒ/ĉine știé pă unde/dușⁱ//al meu̯ găseᶻ númai̯ ᵘúnu/únu nu ma i̯erᵉá//șⁱ̂ să duĉă...să dusése o distánț-așá ca vrō ĉin̦ súte dă métri/dă la ăi̯lálțⁱ/și fuĝe̯á singur în̦cólo/și nikezá//deĉⁱ âl lu̯áse/și-n̦că au alțⁱ/da nu i̯erá dă la noi̯ ⁱ̂ăe̯a/și cálu nikezá după ăstâlalᵗᵘ/pentᵘ că erá obijnui cu ăsta//și i̯o am lu̯a p-ălâlált/m-am sui călare pă i̯ĕl/a mai̯ veni vre̯o doi̯ o̯ámenⁱ dúpă mine/că nu m-a lăsá singur/șⁱ i̯o am lu̯a direcția acólo pîm porúmburⁱ/pîn̦ coĉénⁱ/pîn to̯áte ále̯a/nij nu mae̯-am ținú cóntu că mi̯-e frícă/sau̯ mi̯-e urî/sau̯.../zic "ĉ-o fi să fiⁱe/tot ⁱéste/ĉe să mai̯ ? da să-m i̯a cálu" zic...//șⁱ cîm m-a văzú că m-am apropie̯át o distánță la vro dóo súte dă métri/trei̯ dă i̯ei̯/ș-am strigá la cal/...atúnĉ i̯-a da drúmu cálului̯/a veni cálu-ñapói̯ la míne/și ăe̯a a-nĉepú să mă-n̦júre/și s-a dus/ș-a văzú dă tre̯ába lor//noi̯ am̦ veni frumós/am prin̦s cálu/l-am legá lîn̦gă ălîlaltu/am venít acóló la cărúțe/am pus cái la cărúță/j ne̯-an dus în̦ jumáte̯a satuˡui̯/

390

ș-an̦‿stat pînă cîn̦‿s-a luminát acólo//

siliván alecsándru
pátruzeĉⁱ și trei̯ [de ani]

la mormîntárẹ

ómu cînd e boˡnáv/dă să...prăpădéște el dă nu mai̯ i̯e.../mǫáre/...îl scáldă dói̯‿trèi̯ ǫámenⁱ sau̯ dóo‿trei̯ feméi̯/în̦‿fíne ĉe e/ párte bărbătẹ́ască sau̯ párte femeẹ́ască/după ĉe-l scáldă l-așáză-m̄‿pat/șî̦ îl îmbrácă/bíne/să jĕléște ómu [k] feméẹa pă i̯el șî̦/ţíne dóo trei̯ zîle acásă/ș-ápĕi̯ plẹácă cu el la...grǫápă/la mormîntárẹ//

[Și pe urmă ce face ?]

vínẹ-acásă/kámă dói̯‿trei̯ ǫámenⁱ sau̯...cáre áre posibilitáte kámă mai̯ mulzⁱ‿la másă/fáĉe o másă ști ĩ‿úrmă/mănîn̦că ș-a plecát acásă fii̯ecáre/șî...réstu care e famílii̯ẹa cási/a rămás...//

[Și la cîtva timp ce obiceiuri mai sînt ?]

da/să fáĉe poménⁱ/la...trei̯ zíle/nóo zíle/trei̯ săptămînⁱ‿ī/ trei̯ lunⁱ/șáse lunⁱ/sî̂‿fáĉe poménⁱ ști la...fiecàre așá...cît-un̦‿cap zlóbod/víne//

siliván maría
tréi̯zeșinoo [de ani]

816. MERENI

(com.Conţeşti, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

opín̦jⁱ‿dă i̯ápă

[Cînd erai copil, te-ncălţai cu opinci ?]

păi̯ da/avẹ́am opín̦jⁱ‿dă i̯ápă-ŋcă/că murẹ́a cît-uŋ‿cal şi‿făĉẹ́a ᵘopín̦ǰ‿dấ‿i̯ápă//

[De opinci de iapă n-am mai auzit !]

n-ai̯ aozítᵗ [!]//murẹ́a cît-o i̯ápă/să jupui̯á/să curắţa pắru‿àla cu‿un ĝẹám/...şi la ụ́rmă le...fŏĉẹ́aᵐ nişte cu̯ájâ‿dă...dă [r] dă tufán/şi le tăbăĉẹ́am/şĭ...cu cuţ́ĭtu lụ́ă [k] cu múka‿aşá le...cŭ-rățẹ́am aşá/nu‿ş‿ĉé/ş-ō...c-ᵘo nojíţă ō ṃpleţẹ́am/şĭ gáta o băgán̦‿la piĉór//

ápăi̯ mái̯‿iŋcọàĉe/mai̯‿intr-un timp/a i̯ẹ́şi‿pă la răcárⁱ p-acóˡᵒ pă la bucuréjⁱ‿/neşte ᵘopínĉ făcúte cŭ... [ɛ] făcúte dă ᵘorăşénⁱ/ cu [r] cu neşte [k] cu doi̯ ĉúcurⁱ ᵘúnu róşu ş-únu albástru/şĭ‿cu neşte zăbălúţe gálbĕne care le avẹ́a unde [ɛ] le legá dă piĉór//

ẹ ! murẹ́a copíⁱi dápă ⁱéle că‿erẹ́a frọ [k] o frụmụşắţē pentrụ-ei̯//

acúma nú ma‿e !//acúma s-a skimbáᵗ‿socotẹálā//áre...dóo‿trei̯ pĕ́reᵍ‿dă-ŋcălţămíntē/[ɛ] ḥái̯ne frumu̯ásă/nu‿ş‿ĉé...//pă timpụ-òla umblá copilu...legát cu cămáşa d-aij‿dă‿la spáte/d-áiʲ‿dă guleʳ/ cîn̦‿să fácă trẹ̀aba-máre/i̯el‿î nu maẹ-avẹ́a nevói̯e mă-sa dă i̯el//că‿el...făcá trẹ̀aba-márē/şi merĝᵉá/să tîrá pă jos‿î...//

neculái̯e gre vasíle

u̯óbzeĉ [de ani]

392

a murí dăf^{h}ìnitív !

[Cum s-a întîmplat de s-a îmbolnăvit cumnata dumitale ?]

i̯ă úi̯te cum s-a-ntîmplát//

u̯o veĉínă/zíĉe "ţáţă stáno" ^{zî}ĉe//"am ĩvopsí‿fhírile̯-ále̯a" ĉe//"să ves‿ĉe frumo̯áse̯-a prin̦s"//zíĉē..."dac-ai̯ vre̯a" ĉe "să i̯ei̯ vó" [k]

"ā́ọle̯o màriu̯áră" ĉe

"ş-a rămáz‿vopse̯áu̯a gru̯ásă̦"//

zíĉe "mariu̯áră/sâ‿n-o dái̯ mi̯íi̯e//c-am̦‿ş-i̯o níşte fhíre dă círpe" ĉe "să le bag acólọ"//

"să vyi s-o‿ei̯" ĉe/"că n-am în ĉe s-o ţiu̯"//

i̯a a lo̯a‿lígánu/s-a duz‿binişór/şî cu nepoţélu̯-ăa m^{i}ícu după i̯a/...şî a vení‿cu lígánu//să dúcă lígánũ...magazíi̯ẹ/pe [k] la magazíe̯a i̯ei̯/sĕ coborá cu brînĉíli-ŋ‿jos aşá/ave̯á prag//da nu s-a-mbọlnăví‿d-áe̯a//cîn^{d}‿s-a rîdicá‿d-acólo d-a puz‿lígánu şī s-a rîdicát/i̯a s-a rîdicá‿mejlíi̯e d-acólo//

"títè^{i} !"//a strîgá‿pă tịte că făĉá uŋ‿gard acóle̯a//"títe^{i}!"//

"ĉe făcúş fa ?" ĉe/"te lovyíş^{i} ?"//i̯el a zîs că s-a lov^{i}í‿dă ĉevá/că do̯áră îm‿búnă [ɛ] fhíre//

cînd/i̯a/meĉácănă/merĝe̯á aşá//merĝ^{e}ā́...tod‿merĝe̯á meréu̯ aşá/nū să ste̯ą jos//

"ĉe făcúş^{i} fa ? ĉe făcúş^{i} ?//te lovyíş^{i} ?"//

"nu/...nu m-ã‿lov^{it}"//ş-a mers aşá/în̦spre cásă/cu i̯ä//c^{în}‿a mers‿î s-a urcá‿pă scăr^{i}/i̯el‿î...s-o ajúte//s-o ajúte̯-aşá binişór/să íntre-ŋ‿cásă/i̯a ^{î}ĉē "pọ‿sâ merg/po‿să merg"//şti/me [ɛ] mejlíi̯-aşá//

cînd a mers e̯a...s-a su^{i}ít îm‿pat/a ajutát-o să să súi̯e-m‿pat/i̯a dăfinitív/la úrm-a murí‿dăf^{h}ìnitív !//n-ạ mai̯ avút ĩ‿i̯a niĉ o-ŋcălze̯álă̦//cîn a [k] s-a pus pă pat‿î/d-a stat pă pat‿î/

lungîtă/mu̯ártă/dăcît ai̯i^{j}[1]‿mai̯ a fos‿cáldă//púlsur nu ma^{e}–ave̯á/căldúr^{î}/nim^{i}ic !//nimíc//a strîgá‿la górge/la marioára/...a veni‿górge/...cîn‿a veni‿górge/adibui̯-o la púlsur^{i}/nimic !//

"títe/-i̯ mu̯ártă !"//

dăcît mai̯ erá cald-aiĉ /băte̯á aiĉ/îm‿p^{h}i̯ept//"ĉę să fac ^{cu} i̯a ?"//frécţi –^{u}o/frècţine̯áz-o/frècţi^{u}one̯áz-o/cu sp^{h}írt/...dă mama fócului̯//ór^{i}care vene̯á^{m}/púne̯á mîna pă e̯a/ş-o frecţio̯ná/şî cu lumînăr^{i}li-m‿mînă//i̯-a ţinú‿lumînáre̯a...î‿régulă/ĉe mai̯ !//şi górge cu mîna pă pă i̯a//pă mîi̯nile i̯ei̯//dă ĉe merĝe̯á/d-ae̯a sîmţe̯á că-i̯ v^{y}íne...încălzitúr^{i} în‿cárne//

ĉe "títe" ^{i}ĉe/"a-nĉepú‿să-ncălze̯áscă"//

lumînăr^{i}le nú le lăpădá//pîn-a-nĉepú‿la‿úrmă să să refácă//cum s-a-ncălzít/a-nĉepú‿să să refácă//să-nĉe̯ápă să vorbi̯ásc-aşá ...aşá d-abi̯á d-abe̯á//

olte̯ánu marie̯a
marii̯a mă kamă pă míne/dă‿spúne riţa
şai̯işţrei̯ [de ani]

àm‿plecatără noi̯ amîndói̯

núntă am făcút la úrmă după ĉe m-am‿î căsătorît/la...şásě an^{i}...dup-aĉéa‿am făcu‿núntă//docamdátă cînd‿î ă‿lo̯a^{t}‿prima‿^{d}àt-atúş^{i}‿cînd am plecátără noi̯/n-ám plecátără cu-nţelęgere/cu ştíre̯a părinţîlor ş-á‿ei̯ ş-ái̯ mei̯//àm‿plecátără noi̯ amîndói̯/din cápu n^{u}ós^{tru}//şi...là‿^{u}úrmă ne̯-am dus şi...la fo săptămînă/ş‿ne̯-am înţelesără...şí‿i̯o cu părínţi/m-ă‿^{d}uz‿la părínţ-i̯i̯ acoló/ş...ne̯-am înţelés^{ără}//la‿úrmă//dúpă ĉe ne̯-am...lo̯at//da príma‿^{d}ată‿am‿fuĝitără‿aşá să spún^{e}‿la noi̯//am‿fuĝít//ĉ^{i}c-a fu^{ĝ}‿cu cutáre/ş...

---

[1] Gest: la baza gîtului.

394

[Cum e asta ? Spune-aşa, cum a fost...]

păį d-egzémplu įọ-am...dįscutát cu įă‿sẹára‿ásta "dọm^{l}e/úįte ásta/ásta..."//

"da"//

"să maį ştín‿dă părínţ^{i}/...noį/...aį să plecám în...dîn‿sẹára‿ástą"//į-am pus întrebá^{re}/

ĉe "da"//sĉe "mérĝẹm"//^{ĉe} "da o să fácă gălăĝíé mạmíca" sĉe/ "^{u}o să...ne ĉérte..."//

"dácă nẹ-ö ĉertá/vedém noį la úrmă care-^{i} s^{i}tįuáţ^{ia}"//

ş-áşá am‿făcút dejá//am plecát amîndóį//...diminẹáţa...a şí venít...zis sọácrî-mẹa máma įe^{i}/ş-a fă^{cu}t...cum...devíne vórba ũ‿ḫalaį ĉe...nu să putẹá-nţelẹ́ĝẹ//că nu să pọáte/ că"trebú^{e}á să víįe tac-^{t}u dă la servíĉ"/că sócrú-mẹó‿avẹá servíĉ//ĉe "trebẹá să ví^{i}e tác-tu/să vi^{n}ím să ne-nţelegém ^{dî}‿la-nĉepút/cutáre nú‿ştú‿ĉẹ́"//că‿ásta fă^{c}úse...c-aşá să-n[ɛ]tîmpl -aĉí: dac-a‿apucá‿dă s-a lụa‿la‿órmă víne şi-į scọáte ş^{i}‿măsélle dîn‿gúră lu...tát-al féti/ saụ... [...][1]//"^{u}o să áįbă preténţįa/să-į...dăm cutáre/^{s}ă-į dăn‿cutáre"//

tótuj^{i}‿n-am‿a...preténţilẹ-ástẹa care s-a discútát/ĉẹ-a vru‿să-į dẹä į-a dat/ĉe nu/...a rămás...în‿continuáre pentru...c^{u}onştínţa lor//ş^{î}‿da į-a dat/mă rog//ànumíte trébur^{i}/lúcru^{r} carẹ-a ...foz‿dăruíte ş-a foz‿d-ale‿eį/i lẹ-a dat//

andréį le górge [zis] pepé^{u}
tréįzeş^{î}nòo [de ani]

---

[1] Pasaj neinteligibil.

i̯erá primăváră

[Se întîmplă ca rîul Colentina să se reverse ?]

să revársă fo̯árte̯ máre/^{i}e fu̯árte periculo̯ásă/kar^{î}...ánu trecút...să vărsáse/dă n-ám‿putút să mai̯ merĝén‿la servíş/să mai̯ trecém//aíĉa la călugărén^{1}‿la p^{u}ódu ăla acólo la [k] unde-i̯ coperativ-áe̯a/i̯erá péste şos^{e}á//ne venise o căruţă dâ‿lă ĝeápe^{2} care nu trĕĉá//şi i̯erá primăvara/a rúptu zĕpézi//ş‿ne̯-am suitără noi̯...fo ĉínspe iş^{i} într-o cărúţă/i̯éra‿ápa/...ave̯áu̯ fum‿métru şi ...zéĉe̯//adînĉíme/péste şosá/trecútă//ş‿cînd am ajús...în‿jumátea ápei̯...peste şose̯á‿acoló să trĕĉem/cu cărúţa/noi̯ în‿cărúţă/a ven^{i}t un‿sloi̯ dă gáţă/ş‿cîn‿s-a proptit róţili cărúţi/ne̯-a-mpins/ mài̯‿mái̯ să‿ne báĝe-n...în firu ápe̯//am‿foz‿nevoitără am săritără j^{u}os/^{că} cărúţa dejá ^{u}o s [k] cîrmisă s-o báĝe-n‿firu ápe̯//şî n-erá fric‿că la úrmă...noi̯ scăpán‿cum‿scăpám/da érá...bi̯éţi animálélé/cai̯-ei̯a să-i̯ laş^{i} să.../că...a veni‿slói şî peste picĉoarl^{î} l^{u}or săráĉi//è^{i}‿tr^{î}ntise şî...pă i̯ei̯ î‿ápă/i̯-am saltá‿cá^{i}i sus/ş-am i̯eşîtără‿afáră/pin ápă//

ş-a ţinút...ca fo sîptămînă ápa máre//n-am mai̯ putú^{s}‿mai̯ tréĉe‿la...la servíĉ//ş-ã‿rămásără acásă//

[Acelaşi]

ã‿făcú‿şi săpún

[Săpun ai făcut ?]

ã‿făcú‿şi săpún//

[Atunci învaţă-mă şi pe mine !]

[!] fac săpún dă vro pátru‿ĉinĉ an^{i}//o bunic-a me̯a vene̯á-n

---

[1] Sat al comunei Conţeşti, despărţit de Mereni prin rîul Colentina.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

396

tot tímpu/máma lui̯ tătícu/vene̯á în tot tímpu şi-m̦‿făĉá săpúnu//şi tot meréu̯ în̦‿spune̯á:

"i̯o‿^{u}o să mor//îm̦văţáţi-vă//îm̦văţáţi-vă/că̄ n-o să po‿să mai̯ vin̦‿să vă fac"//

zic "atún̦^{j}‿mămăícă-máre//úi̯te̯ ĉe̯ i̯e//i̯eu̯ mîi̯ne fa^{c}‿săpúnu/vii̯ la mine şi̯ dăcî́^{t}‿stai̯‿in̦‿cásă//şi i̯ou̯‿ûl pui̯ la fi̯ert/cî́n [k] núma cînd i̯-oi̯ picá so̯da‿atún̦ş‿te kem/dác-o fi nevó^{i}e/dacă nu să nú vi^{i}"//

şī m-am apucát/am pus túĉu pă f^{u}oc/cî́n‿am...pus túĉu ac^{u}ólo/am pus‿î tu̯átă...slènina care̯-am avút-o/şi̯ ţinín̦‿c^{u}ont/că la fiecáre kilográm dā ùntúră/cît-o lítră dă sódă//şi̦ cîn^{d}‿am pus-o-n‿ î tuĉ pă fu̯oc/i̯-am pus um búlgăre̯-aşá dă s^{u}ódă/aşá ca mîna/şi o u̯ală dóo dă leşii̯e//să‿fáĉe leşí^{i}e dă ĉenúşe//şī l-am̦‿fi̯er‿l-am̦‿fi̯ert /dóo‿^{u}óre şi jumăta^{te}//ş^{i}‿după ĉe l-am fi̯ert/...da i̯el mai̯ fi̯erbe̯á îi̯ mai̯ picám cît-um‿p^{i}ig‿dă leşii̯e/...i̯el dă ĉe fi̯erbe̯á d-áe̯a cît-um‿pic/şi mesticătúră rapídă-n i̯el//nu̯ aşá lăsát ui̯tări//şi după ĉe l-am̦‿f^{i}er^{d}‿dóu̯o‿òre şi jumătáte/am înĉepú‿să-i̯ p^{i}ic sóda//să tráĝe fócu t^{u}ot dă supt i̯el/rămîne...túĉu dă nij‿ nu zíĉ c-a avút foc supt i̯el//şi-nĉép^{t} să-i̯ pui̯‿i cît-un p^{i}ig‿dă sódă dacă ^{i}el vre̯a s‿să ^{u}úm̦fle/îl răcoréş^{t}‿c-um‿pig‿dā leşii̯e...//

şi tot aşá păn̦‿la termi̯náre//şī dup-aĉéi̯a-nĉép^{t} să...îi̯ baĝ foc//putérnic//după ĉe i̯-ai̯ băgá‿foc dă l-a lu̯at flácăra pă tu̯áte părţi^{li}/i̯el dacă i̯éste tăi̯át/i̯el nu să‿má [k] nu să mai̯‿i ^{u}úm̦flă //dăcît stă dîm̦‿fi̯er^{t}/şi trebúĕ să buvne̯áscă cum îi̯ spúnem noi̯‿i vréĉii̯a//cîn‿a i̯eşi‿vréĉia dasúpra/^{zî}ĉe "gáta//àcū...i̯e re^{u}uşit" //îl dăm jos...ş‿să răĉéşte/j‿dup-aĉéa-l tăi̯ém/^{du}pă pátru‿ĉinĉ óre //după ĉe s-a răĉít/că binenţe^{le}s/vásu-i̯ máre/care să fáĉe săpúnu-n ^{i}el//

[Şi cum îl tai ?]

îl‿î tăém așá/după cum ē lârĝímẹa vásuluị//[ɛ]príma dátă-n trẹị/şî dûp-aĉéa faĉem așá ō...croz^{i}//pọa‿să ẹásă dûntr-un tuĉ așá dă lā [ɛ] volúmu lu vro ĉíṇ‿șase védre dă ápă/pọa‿să ẹásă...paịșpe/ĉíṇșpe...croz^{i}/așá la...lărĝimẹa...túĉulu^{i}//

[Nicolae] paraskíva

trèịzeșị^{u}ópt [de ani]

făĉáu̯ puntiu̯áre

făĉáu̯ puntiu̯áre//

[Cum ?]

da ịo n-áṃ‿făcùt [!]//ịerẹá

[Poate ai văzut la altele.]

da/ịerẹáu̯/da știị a^{u}uzẹám//ă zíĉe "a sosí‿bobotẹázạ//aị să fáĉem puntiu̯áre"//puntiu̯áre/spúne că să lọa crăĉ dă măr dúlĉe/ș‿să făĉá așá ca o scăriță/și să-mbrăcá cu busuịóc//șị ĩ‿jumătatẹa ịe^{i}/să-ṇșirá covríĝ^{i}//saụ farfuríe cu gọgóș/să duĉá ș-o punẹá... úndẹ-avẹà uṇ‿loc ferít/să vádă dácă vine bă^{i}ețí s-ō găsẹáscă/s-o mănínĉe//fiịe pă bucătăríe/fiịe-ntr-um‿pom^{n} dacă ịerá covríĝi ĩși-rát pă... [ɛ] scărița‿áẹa/pă cuịu dă la jumătate cuṇ‿s-ar spúne// și dac-o găsá/z^{i}ĉe "ā"/^{s}ĉe "cutáre mẹ-a lọát-o"/dac-o găsẹá mîṇcátă//dacă n-o găsẹá mîṇcátă/z^{i}ĉẹ-"am pitít-o bíne//nu mị-a lọát-o nimen^{i}"//

și dă ànu‿nóu̯ să punẹá busuịóc//să púnẹa busuịoc‿î...lọa așá un bukețel dă busuịóc/și-l punẹá afáră p-ō...pòliĉọáră/saụ îṇ‿vrum‿pom undevá să cádă un pig‿dă róo pe ịa//și dácă busuịócū mbobọĉẹá/ziĉá "am noróc" [!]//dácă busuịócu nu-ṃflorẹá/...^{s}ĉe "n-am‿noròc//suṇ‿sẹacă dă noróc"//

[Aceeași]

o-mormîntáre

dă píldă‿a murí‿m^{u}órtu //cînd e̯-apro̯ápe să mu̯áră/-i̯ púne o lumắnáre-m‿mî́nă//zíĉe "să mu̯áră cu lumî́náre"/-i̯ púnē tréi̯‿pàtru lumî́nắr^{i} în mî́na dre̯áptă//şī dúpă ĉe a murít/îi̯ pû́ne ápă-ntr-o căldáre/pă f^{u}óc/într-o căldáre mai̯ máre/şi bágă núma ŭ‿rîn‿dă lémne//spúne că mai̯ múlte nu/númā ĉe să fi̯érbe ápa‿àe̯a cu rî́ndu dă lémne/l-ūmcŭjo̯ár-aşà fócu dă jùr‿împrejúr/ş‿după ĉe s-a‿arz‿lémnili/ă ăi̯ púnē...álbii̯a/aşá să spúne o álbie máre̯-aşá făcútă dîn lemn/şi dácă i̯éste bărbát tréi̯‿pàtru bărbáz^{i}/dacă i̯e feméē tréi̯‿pàtru feméi̯/u̯o dăzbrắcă/ī dóo sau̯ trei̯...o i̯a d-acólo dîn pat/o púne-n ^{î}álbie/o spálă/şi áltā i̯e [k] ái̯ă-i̯ separátă/cáre-i̯ tu̯árnă//i to̯árnă ápă//după ĉe ā spălát-o bíne/o ştérĝe/îl îmbrácă/cū ĉe-i̯ dă propi̯etári cási/...binenţelés cămáşe frumu̯ásă/rókē/fústă álbă să spúne cu brodării̯-aşá látă/...blúză/tai̯ór...// o-mbrobodéşte/cu batí^{c}‿sau̯ bazmalúţă/dă [ɛ] depínde/după cum éstē mórtu: dácă-i̯ mai̯...tî́năr/dácă e bătrînésc cu ĉèvá mai̯ îŋkís/ĉòráp îm‿piĉo̯áre/pantóf...//ş‿tup-aĉéa o aşáză frumós îm‿pat//îi̯ púne mî́i̯n^{i}li pă pi̯ept/îi̯ adúĉe dă la bisérică ste̯águ/i-l púne la pu̯ártă/féjnicū/i-l púnē în dréptu cápului̯/să púne lumînắr^{i} îm‿féjnic/...şî lúme̯a să dúĉe cu lumî́náre//púne flor^{i} pă dî́nsu/şi aprínde lumînár^{i} în‿i̯ féjnic...//şî-l ţínē dă píldă dac-a murít în dimíne̯áţa‿àsta/îl ţíne ástăz to̯ắtă zíu̯a/şi‿mî́i̯ne//mî́i̯ne pă la ...únu/pă la dóo/l-ĩ [k] ple̯ácă cu ^{i}el la-mormîntáre//şi cu cîţi préu̯oz‿vre̯a să-l îmormîntéze//cu doi̯/cu trei̯/cū mă ro^{g}/după cum árē posibilitáte//cáre au̯ pòsibilitáte-i̯ púne şi gorníşt^{i}/mérĝe-ntr-o común-aíĉ în...apropi̯ére̯a no̯ástră/dă píldă-n‿sátu nóstru vre̯au̯ să spun//la coj^{e}ásca cŭ‿s-ar zí^{ĉe}//şi d-acólo i̯ā gòrníşt^{i}/şi i̯-adúĉe/şī îi̯ cî́ntă//aşá în pá^{u}ză//mai̯ cîntă/mai̯ stă...//

ş‿dup-acé^{e}ā víne o cărúţă/saṷ maşínă/şi̥...îl̥‿î púne-ŋ‿coşcúg/ şi̥ pléacă cu dî́nsu la bisérică//pópa-nainte/dáscălū/s^{î}‿fáĉe c^{u}oş acólo cu colívă/cū pòmenéţ^{i}...//normál éste pàtruzeşipátru/dā care aṷ mai̯ putére/-s mai̯ înstăríţ^{i}/atínĝe ş^{î}‿la súta//dă pomenéţ^{i}//şi̥ mérĝe la bisérică cu i̯el/îl bágă-n bisérică/şi-nĉépe preóţi să-i̯ slujească//şi după ĉē îi̯ pă la terminárea slújbi/i să púne ō icoánă frumuásă cu doŋ‿cristós pă pi̯ept/şi‿inĉép îndii̯ neámur^{î}li/să-l sărúte//merg îi̯ daṷ așá roátă/şî mer‿să-ŋkínă/ púpă icoána/ş‿^{tu}p-aĉéá-i̯ săr^{u}tă şi mîna m^{u}órtului̯ care vor//álţî mai̯ i̯i puŋ‿ş‿cît-uŋ‿leṷ‿dói̯/ban^{i} la m^{u}ort/ş^{i}‿cîn‿trec așá îm‿fáţă/^{i}i să dā...pomeneátă cum s-ar ziĉe//cu covríg/ş‿dúp-acé^{e}a mérĝe lā...^{du}pă ĉe térmenă ^{dă} să^{r}utát/îl‿î scuáte pă mor^{t}/şî-l dúĉe la groápă//acólo-l aşáză frumós pă dóo béte/îm‿faţ-așá şi îŋ‿spáte/şi̥ îl ţiŋ‿gropári bíne/-i̯ daṷ drúmu-n‿î j^{u}os/pre^{u}otū toárnă vin pă ^{i}el cu undălémn/ş‿lá‿órmă i̯a cu sápa‿așá dîn...dreápta dîŋ‿stî́nga/şi̥...după ĉē pre^{u}otu a dat pămî́m‿pă i̯el/înĉépe sā... să-l î́mormîntéze//să îi̯...púnă pămîm‿pă i̯el/gropári//saṷ îi̯ fac p^{u}od...//

ş‿dup-acéa víne-acásă/víne şi̥ preṷotū/dă molíftă lā...mîŋcárea/lā vás^{î}li car^{î}‿le áre/câ‿la pomána dă trei̯ zîle să fáĉe núma trei̯...váse: trei̯ farfurii̯/trei̯ căn^{i}/trei̯ liŋgur^{i}//ş‿túp-acéi̯a contínō/la álte pomén^{i}/cîd‿vrea să-i̯ i̯a//

[Cîte pomeni se mai fac ?]

să fac şase//dă trei̯ zilē/şase [k] nó^{u}ŏ zile/trei̯ săptămî́/ şasē‿săptămî́/jumătátea dă aŋ/şî ánu//ş‿la‿ánu i să púne şi stî̦lp//

[Stîlpul unde-l pune ?]

[ɛ] i să fáĉe stîlp^{î} dă pi̯átră//şi‿i să púne lā mormînt//

[Şi pîn-atuncea ?]

400

áre o crúĉe//áre o crúĉe făcútă dîn lemn/cū númele lui̯/dîn ĉe zi/dîn ĉe lun-a deĉedát/în ĉe an...//şi stă cu crúĉẹā lā mormínt pînă i să púne stîlp//ş‿túp-aĉéᵉa/crúĉa o púne-n̦‿spáte/şī stî̦lpū‿fáţă̦//

[Şi, pînă la şase săptămîni, se mai duce la cimitir cineva cu...]

da !//după ĉe l-a mormîntát/să‿fáĉe o privigétọáre dîn‿ă ĉẹáră dă cásă̦//şi spúne că-i̯ dă ápă să o cáre//şī dúĉē dă píldă féte dîn ástẹa[1] mai̯ mulᵗ‿să ᵘobijnui̯ẹ̦şte//ā dúĉe ápă/la...trei̯ cásẹ//cîte dóọ căldărⁱ/àşá//şī după ĉe i̯-a cărát ápa‿àsta/-m̦‿fíi̯ecare dimínẹaţă tim‿dă şásⁱ‿săptămî́nⁱ/mérĝeră cu ápa lā...dă píldă núma la familii̯ búne cum s-ar ziĉe//să nú‿fii̯e văduvⁱ//sau̯‿u să fie d-a dóụa u̯áră//bărbá‿d-a dóụa u̯áră sau̯ feméé d-a dóụa u̯áră//núma cáse búne//după ĉe a dus ápa mérĝe la tămîi̯át...cu foc/...ş-aşá cᵘontínă pîn̦‿la şásᵃ‿săptăn̦//la şáse‿săptămî‿îi̯ dăzlẹágă ápa//să dúĉe lā [k] sâ‿fáĉe pomána dă şáse‿săptămînⁱ/ā stăpînu mu̯ortului̯...care-i̯ aparţine dîn famílịẹ-àᵉa/îi̯ cúmpără gălẹátā/o róⁱke sau̯ ĉevá/ăi̯ dă o farfúrie/ọ cánā/...cu lingură/ mă rọg//banⁱ...//şī [k] dă-i̯ plătéşte fétii̯ care a cărát ápa//şi mérĝe la gîrlă cu cᵘóşu cu tu̯áte ástẹa-n ẹa//ş-acóló la gîrlă/arúncă pátruzăşⁱpàtru dă căldărⁱ...dă ápă-ntr-o párte dă mal/ş‿pàtruzeşⁱpátru-ntr-o párte//aşá-i̯ ᵘobiĉéi̯u//bìnenţeˡés că nú i̯a căldárẹa plínă/àşá/cît pọáte s-arúnĉẹ//şî mai̯ şi tréĉe péste...//şi̯ dăp-aĉéá să-ntọárĉe-napói̯ acásă/-i̯ dă...copilúlui̯ carẹ-a cărát ápa tot ĉe i̯-a tîrgui̯it...ca ũ‿fel dă plátă/...şi̯ persọána respectívă carẹ-a fos‿cu cᵘóşu/vínẹ-acás/şî‿contínụo pománă//ş-ásta ⁱe tᵘot//

[Dar cum ai zis ? Că face o privighetoare ?]

---

[1] Arată spre fetiţele, în vîrstă de 8-9 ani, care asistă la înregistrare.

fáĉē ĉẹárǎ//dǟ cásǎ/ǟ sǎ fáĉe o lumînáre/lụ́ŋgŏ/dǎ pild-aşá ca d-aíĉ îŋ‿cólţ-òla/ş‿dup-aĉéᵉa ᵘ̂ō...aşá[1] ᵘ̂o rotéşte//ùịtẹ-aşá[1]// şi-ị dǎ şí aşá rọátǎ şi-ị dǎ şí peste ẹa...//vínẹ-aşá [k] aşá[2] víne...lucrátǎ//şi áịá‿ị-o aprínde la cap cînd ịéste la bisérícǎ //ị-o aprínde la cápu mórtuluị//ş-áẹa sǎ núméşte privigétọáré//j‿ dǎ cíte‿ᵘ̂or mérĝe la bisérícǎ dǎ tǎmî́ịe/îŋ tímpu cít‿î tǎmî́ịe/ privigétụárẹa-ị stǎ apríŋsǎ la cápǎt//şî dup-ạĉéa o ẹa la tǎmîẹát aşá n [k] pǎ márĝinẹā...mᵘ̂ormîntuluị//şī la şasᵉ̆‿sǎptǎmî́ŋ‿ sǎ ịásǎ şî̂‿cu privigétụárẹa‿ársǎ//

[Aceeaşi]

sǎ pun ọále

sǎ pun ọále//nóo/sē ịaụ nóo‿ọále/şi suᵖ‿fiecàre ọálǎ/se pune uŋ‿cǎrbúnē/...uñ ban/...mǎrĝéle/oglíndǎ/pịéptǎn/sǎpún/...

[şi dup-aia ?]

ş‿dúp-áẹa sē...fétele ⁱ̂es afárǎ carē...pun ọálele/şí‿rǎmî́ne ĉíneva îŋ‿casǎ şí‿le-ṃvî́rte//skímbǎ fiecàre obịég‿dǎ [k] de sub ọálǎ//şⁱ̂‿dup-áẹa venim îŋ‿cásǟ/şî‿tráĝẹm cû́t-o ọálǎ/fịecáre//şi fiecàre ĉē nimeréşte//dácǎ ịeị sǎpún...cǎ ⁱ̂e curád/dacǎ ⁱ̂eị cǎrbúne cǎ l-eị brunét/dacǎ ịe baŋ‿cǎ ịe bogát/dacǎ ịe pịéptǎn cǎ ⁱ̂e fudúl şi oglíndǎ la fel/...dacǎ ịị mǎrĝéle cǎ...dácǎ...ịẹ fáta caʳe tráĝe ọálǎ ᶻⁱ̂ĉe cǎ ịa...bǎịátu...plî́nĝe cînd ịe ĝínere ...//

nẹácşu élena [zisǎ] núţi a lu jumárǎ
şáptîsprezèĉe némplinìţⁱ̂

---

[1] Gest: în formǎ de volutǎ.
[2] Gest: înfǎşuratǎ ca lîna pe ghem.

817. ULIEŞTI

(jud. Dîmboviţa)

Culegere: 1973; CB, MT, MV; transcriere: CB

cásạ d̦ă lem^{n}

[Vrei să ne spui cum se face o casă ?]

úi̯te cum să fáĉē: dî́pă ĉ^{e}-am adús lémnili/dîm‿pădúrè/bùnînţélés̄...lẹ-aŋ‿cumpărát...dî̦ lā...să [k] i̯ér^{e}á cọperatíve‿^{î}naín^{ti}// şi am̄ cumpărá‿lémnịli.../aŋ‿cumpărát ^{u}o^{b}‿métri jumáte cúp̦^{i}/dă lémne//şî́‿mi̯-aṇ‿fạcút ẹo‿o cás-aşă̆/cum îm plăĉą mi̋i̯ĕ/pă tímpur^{i}-lẹ-ä́lẹä//am‿ā̦...făcút pi̯étre/... nū ca cum e ást^{e}a pā̦ [ɛ] ásta/ cum să̦ zî́ĉẹ pă temélịe dā...dă ĉíme^{nt}//să găsẹá mai̯ gréu̯ ĉiméntu̯-atúnĉ^{i}//şî am̩‿fạcút‿ī̦...pi̯étrè.../frumọ́asẹ-aşá dā...dā ĉî́mén^{t}/...şī la úrmă s-a tăplí [k] î ĉoplí^{t}‿tálp^{h}ili/...dîn̄ tufán^{i} mai̯ rŏbúştẹ-aşá/mai̯ bun^{i}.../şī d-aĉílẹā/...s-áu̯‿da‿sc^{u}ṓbur.../dă dulgér^{i} bùnînţẹlés̄/s-á băgát îṇ‿stî́lp^{i}/s-a-mpă^{i}entát/ǰós aşá/[ɛ] dîntî́i̯//ǰọs...//şī s-ā căpriọrít/îṇ‿fíne s-ā făcú^{d}‿j^{u}os//jos aşá s-a ridicá [k] s-a fŏcút ẹa/şi la úrmă cî̦n‿a fos^{t}...stî́lpi/sau̯‿u...prègăti‿tóţ^{i}/cu scóbur/cu tọáte/fì^{i}ecáre la lócu lui̯/pă númerē.../trẹá^{b}ā...[ɛ]socotẹálă-ṇ‿fíne tóţ^{i}/s-a araṇjá‿to^{t}/şi îṇ‿zíọa cî̦n‿a fos‿ca să ridicáŋ‿cásà/atúnĉa să vedés‿frúmós//atúṇĉą ...o ázmă dă pî́i̯ne frumọásă/ca dă ploc^{u}ón/uŋ‿kíl dă ţúi̯că/...bùsui̯óc^{u}/floríĉele.../lā [ɛ] lā [k] avẹá [ɛ] dọ́^{u}o cápre/cum să spunẹá/sus/ridicáte/dóo kíle dă ţúi̯că/dóo ázme dă pî̦́i̯nē/legáte şèrvéte/...fûlfî̦ẹá ac^{u}olẹá cā.../i̯ér^{e}á ^{u}o p^{u}oḑọábă márē/noi̯...tíneri/şí‿ẹo şî nevásta/m^{i}-erẹá drag rău̯/să̦‿ne fáĉe^{n}‿casạ nóo//şī...atúnĉā/...nẹ-am ĉíṇsti‿cu dulgéri/aṃ‿făcú^{t}.../şí am ridicát cásą//

dắpă ĉe am văzút-o ridicátă/...cum sạ făĉá pă tìmpurlẹ-álẹā

.../îi̯ zîcá cásă dă lem^{n}//în...stîlp^{i}//aşá să zîcá/cásă [ε] rîdicátă-n stî^{l}p^{i}//şî pă tălp^{i}//d-acílea.../am învelít-o.../cum eréa pă tímpurle-álea/cu şiţ-am învelít-o/întîi̯ i̯-a bătút asteriiála/la úrm-am învelít-^{u}o.../cu şíţă.../dîpă ĉ-am învelít-o cu şîţă/...i̯-am î...i̯-am bătút...laţ^{i}//şî p-^{u}o párte şî p-álta/pă [ε] p-amîndó^{u}o părţîlí/şî pă dînăúntru/şî pă dînafáră//adícă ş pă párte-ásta ş pă díncolo/dar láţi să nu să lóvească únu cu áltu/drept în drept//să fí^{i}e...adícă...în scăzămînt...únu áltu^{ea}//ăşa//dîpă ĉe a^{m} [k] me-am şi lăţu^{i}ít-o frum^{u}ós/ne-am apucát.../ş-am băgá^{t}...pămîn la laţ^{i}//da úi̯te cum: an făcú cu pleávă múltă.../zóli^{t} pămîntu cū...cū cái̯i̯/binè/şi l-am loa şî l-am băgá^{t} frumós/dăpă ĉe s-a uscá^{t} pămîntu.../am adús nisí^{p} frumós/ş-am pu ş-am...tencuít-o/aşá să spunéa//am tencuít-o frum^{u}ós/şî pă dînăúntrū.../şî pă dînafáră/ş-an făcút ^{u}o cásă frumoásă.../ĉe nu să e^{g}zistá !//mai̯ frumoásă ca ásta//cum ér^{e}a atúnĉ^{i}/^{u}o cásă frumoásă/dă to dă to dă to^{t}/şî...cu lúcru mai̯ ī...p^{u}otrîví^{t}//ásta er^{ea}//

[Cîte camere avea ?]

avéa aşá: d^{u}óo camerè/avéa ũ antréu pă jumáte/şî bucătării̯e/şî sálă//sála ^{i}ér^{e}a dŏ u^{m} métru şî jumătáte...lăţime/aproápe dă doi̯ métri lăţimea//sála/venéa că ō [k] aşá ca un salúon/frumós//în fíne/ea i̯eréa cásă frumoásă//pă tímpurle-áleā...pó să spun că ş-acúma i̯-ar fhí stătú^{d} bíne ea//

purcărúj de c^{u}o^{n}stantín
şaptezèj dắ an^{i}

tutúnu

să vede^{z} dumneavoástră cúm e cu tutúnu: săpám lócu dă toám^{na}//adícă [ε]i̯eréa og^{u}ór dă toá^{mna}//prímăvára/...cîn venéa agéntu să ne dạ sămînțạ dă...s-o semănắm/şî ịō maị sămănaⁿ‿ş‿pî la ắlți/ că mă pricêpẹám//lọaṇ‿sămînța/făĉᵉă‿răzọárili frumᵘós/lè‿greblaṇ‿ frumós/le ĉē [k] băligáru-l ĉernẹám/frumᵘós/să n-áịbă [ɛ] î‿ịel nimic...../adícạ să n-áịbạ [ɛ] pịétre saụ‿ū...saụ béțe/saụ îṇ‿fʰíne dă tọátē álẹā/ştițⁱ...//să fⁱíịe bă [ɛ] lịgáʳ‿rᵘos/mărúnt//lọam̄ [ɛ] frumᵘós/şî d-aĉílẹa m-apucám/şî mi-l sămănám.../punẹám‿û...sămînța [ɛ] bunînțelés/mị-ᵒ‿da aĝéntu/ [ɛ] mị-o dădᵉá cu...cū...cu măsúrạ//aşá//şī...o făĉáṇ‿cu nisíp//amesticáᵐ‿bine bíne/avẹám treị răzọáre/dă tutún/făĉᵉam în treị‿ị...în treị...ĉenáĉe dă... [ɛ] ṇ‿ treị strắkinⁱ/cum să zîĉe/pă țărăneştẹ//o amesticám bine‿bíne/şî mị-o lụaṇ‿la semănáᵗ//dîpă ĉ-o sĕmănaⁿ‿frumᵘós/sămînța/...da nū/ că stắị/că nú ē núma‿atîᵗ//sămănaṇ‿sămînța/bătẹám frumós...întîị/ ... cu ĉevá uşurél bătẹám aşă lócu/sĕmănát/la úrmă d-aĉílẹa presărám...bălegáru¹...aşá cam̄...cam d-un ĉentimétru pọa‿să fíé‿nu groz‿rŏᵘ/da niş‿prẹa puțín//aşá să s-astúpe tᵘot‿î...toᵈ‿lócụ/to‿ răzóru//aşạ//d-aĉílẹa-l lọam şi-l udám//îl udám//şī...dácă răsărẹá/tutúnu/...îl plivịám dă buruịénⁱ/bunînțelés...dă treị‿pàtru‿ ór/dă cîte ọr ĉerẹá/ca sạ fiⁱē...plivⁱit //îl plivịám/frumóᶻs/dạpă ĉē...să făĉá mắre.../lᵘọcu ⁱerẹá pregătít/ịerẹa făcút ogór dă tọámna.../îl‿ī.../ne duĉᵉám/acọlō.../pregătẹám şî lócu bíne//putẹá să maị fíⁱe şî búlgăr/d-ăẹa márⁱ//şī nú ma‿erᵉá vórba/ca acúma/că bagá discúrⁱli saụ...//múkiⁱa sápi !/şî trâĝe-ị tátă ! şî-l făĉám.../frumós/măsă-l făĉáṇ/ca dă ĉᵉápă//şî la úrmă/d-aĉílẹa... diminẹáța ẓmulĝám răsádu.../îl‿ị...făĉáṇ‿coló frumós/îl‿î...îl tundẹám/îl rĕpicám frumós.../răsádu/şī lọam‿ū...plantatᵘórū [ɛ] să zîĉá ĉọágă//făcútă dă [k] aşá e [ɛ] dă... [k] aşá să spuṇẹa// şî nẹ-apucám/pă sfọáră/cu sémne/frumós/cum ne dā...aĝéntu...măsúra dā...să fie distắnțili şi-ntre rînduⁱ/şī...ịntre fíre/şi

---

[1] Atenția informatorului este distrasă de mişcarea din cameră.

ne̯-apucán̯‿şi...//dacă bunînţelés ave̯ám̄ noróc.../ca să...pl^{u}óuŏ.../bíne/dă‿unde‿nú/pune̯ám [ɛ] cu ápă̯//^{i}ere̯á mai̯ gre^{u}//întinde̯án̯‿sfo̯ára/lo̯ám̄ páru/dă porúmb/c-ave̯ám̄...cu care pune̯á‿lá‿porúm^{b}/şî făĉán̯‿sémnĕ/udám/şî la‿úrmă dî̯pă ĉe să [ɛ] zvî̯́nta‿ápa.../înĉe̯pe̯án̯‿să [ɛ] plantắm//şî pune̯ám aşá cu p^{u}ostáţa/cu p^{u}ostáţa/pînă-n̯kegám lócu̯//dác-ave̯ám noróc‿î̯/dacă plo̯á.../î^{l}‿pune̯ám mai̯ répede//da să vedéz‿dúmne̯avo̯ástră̯‿că nu iş^{e}á bun ăla cáre pune̯ám pă.../iişe̯á mai̯ bíne cáre-l pune̯ám‿î̄...care-^{l} pune̯ám pă séĉ^{ită}//să ve^{d}é^{z}‿dúmne̯avo̯ástră̯‿că ásta/să băte̯á lócu mai̯ rŏ^{u}//să băte̯á lócu dă p^{i}iĉo̯á^{re}//tot căl cîn^{d}‿péste i̯el aşá merg̯ŏ.../că să i̯ai̯...răsád/sau̯...ca să muţ^{i} sfo̯ára sau̯...//da cîn‿î̄...î̯l pune̯ám pă séĉită/şi ^{d}acă la úrmă plo̯á.../i̯ere̯ám lá‿sígur că l-am̄ prin̯s/tutúnu̯//númă o burişo̯ára dă plo̯á^{i}e dacă i̯ē [k] dăde̯á/gáta//la úrmă dăpắ‿ásta/cîn̯‿să făĉá tutúnū.../bunînţe̯lés^{z} .../î̯l săpám dă dó^{u}o [k] dă trei̯ u̯ór^{i}‿î̯l săpám//î^{l} [ɛ] mae̯-alés e̯o/că‿e̯o nu lăsám̄ să áibă niş^{i}‿fír dă dă [ɛ] burîe̯án//ca mi̯ne-n̄.../i̯o nú mă láu^{d}//putés‿să vă interesá^{s}‿şî la álţi//că i̯ō [k] nu făĉá ū̄...u̯ō [ɛ] ^{u}o líni^{i}e [ɛ] nu lu̯a ban^{i} cî^{d}‿lu̯am i̯o la re̯ĝí^{i}e̯//dă ĉe ? că e̯o î̯l mûnĉám bine̯//făĉá^{m}‿mai̯ bine ca toţ^{li}//lo̯a nnu [ɛ] şápte̯ ^{u}op‿súte/i̯o lu̯am şáse mii̯/şápte mii̯//an̯‿lo̯a‿şi pátruze̯j‿dă mii̯/şî plu^{s}‿prémi̯u am lu̯át//aşá/da munĉám/la i̯el/l‿făĉám...//şi să vedéţ cum//ca să mérĝem înaénte/cu tre̯ába/cum‿î̯...vorbíră^{m}//

cîn^{d}‿să făĉá tutúnu.../ca să culéĝem din ^{i}el/dăpă ĉe terménán̯‿cu...praşî́li cu to^{t}/e !-nĉe̯pe̯á să să [ɛ] păle̯ască dă lā [ɛ] po̯ále dădă [ɛ] súpt//şî-nĉe̯pe̯ám să e̯au̯ cîtē o foíţă̯/dó^{u}o/cîte dóo trei̯ foíţe̯-aşá/dăpă cum̄‿vede̯ám că e̯ i̯el păli^{t}// ˀĕ//la úrmă̯ d-aĉíle̯a urmá [k] i̯şá flo̯áre̯a bíne//tre^{b}u^{e}á să-l...să-i̯ rup [k] să-l ...sắ‿ziĉá cîrnésc//la úrmă să-i̯ rup şî [k] făĉá cu̯óp^{i}il/să-l c^{u}opilés‿ca să cu̯ácă bine//la úrmă̯‿d-aĉíle̯a dî̯pắ‿ásta.../i̯intrám ĩ‿i̯el mai̯‿i...strájnicᶜ/‿şî culegᵉ̂am//culegấm̄/avẹā́ [ɛ] magazíⁱ̂ẹ/făcútă.../búnā̄/dă tutún/gérgéfur.../avẹ́am/ásta ⁱ̂erẹám̄...îm‿făcúsem/ am múnĉi‿zéĉe anⁱ̆ núma pentru magazíⁱ̂e/îⁿ‿făcúsẹᵐ‿magazíⁱ̂e//şī̄... gérgéfurⁱ/...lu̯ásem...//şī̄ le dam̄ la uscát.../afáră/avẹ́an‿cọrlắţⁱ frumọ́asẹ-/acólo/aran̦ját acoló/şī̄...tutúnu mi̯ou̯ să făĉá núma dă calitáᵗᵉ//şī̄ la ăi̯lánţi-ˡ făĉá númā.../númā tutún̄.../párcă [ɛ] mi̯-erá m [k] párcă‿erá [ɛ] aşá/purtáᵈ‿/nu erẹā́ [ɛ]//mă-ntrebá şî́ la rẹĝíⁱē.../mă-ntrebā́ [ɛ] ispéctọru/şẹ́fi/toᵗ/că cúm an‿fạcút i̯o ?// cúm l-am̄ uscát ? cúm l-an‿dᵘ̂ospít ?//nú-l ţinẹ́am mult i̯o la dọspẹálă//dacă mă crédeţⁱ//i̯o nu ţî́nẹan‿tutúnu la dọspẹáˡă//

[Şi la dospeală unde-l ţii ?]

la dᵘ̂óspẹálă/noi̯‿ī făĉán‿dᵘ̂óspitu [ɛ] în̄ magazíẹ//toᵗ‿pă gérgéfu úne‿erẹá pus/dă cîn‿îl înşîrám/dă-l înşîrám şî́re/îl‿punẹám pă gérgéfuʳ//şî-l ţînẹám̄.../i̯ō mácsim u̯o zi/şî-l şî́ dan‿la sọáre/nu-l lăsáŋ‿ca să să-ŋgălbenẹásk̄ẹ̄-năúntru/că la úrmă n̄ú să mai̯ făĉá frumós//îl dam‿îl dam/a dóọa zi/îl dam lā...la sọárẹ//şî́ ⁱel dîn príma dátă/ă̦...cîştîgá u̯o fáţ-aşá cam verzúi̯e//şi la úrmă d-aĉílẹa cîn‿sọárili-ī̄...îl vedẹá bine pă el mai̯ mult/îl făĉá gálbén şi frumós//şî́ cū...şî cu grăsíme-n [k] adícă cu lúĉu i̯el// ásta e/şī̄...an‿termenát acú şî cū ásᵗᵃ// [...]

[Da' cum era cu păpuşitul tutunului ?]

cu păpuşitu úi̯te cun‿să făĉá: trebúẹa să‿ei̯ fᵘ̂óili [k] să ei̯ [k] dăsfáˢ‿şî́ru dă tutún/cum l-ai̯ împăr [k] făcút/trebúẹa să-l‿ ei̯ pă calitắţⁱ//cáre dă rósū-ŋkis/cáre‿erẹá dă rósu dăşkís/cáre erẹá dă...gálben/cáre ⁱerẹá dă...dă négru/cáre‿erẹà dă furdá [ɛ]/ dă̦ tọáte calitắţⁱ/vro op‿calitắţⁱ//nu mă ui̯tám númai̯ că să fⁱíi̯e fọ́ẹa gálbẹnă//da să fíi̯e şi dă gros//aşá fọáᵉa [ɛ] cum erẹá‿el aşá/şi pă [ɛ] grosî́mẹa fᵘ̂ói̯i/şi pā̄ [ɛ] cum lucá ẹa [ɛ] şi...şî pă aşa pă...şî pă grăsímẹa i̯ei̯/şî pă [ɛ] cọlọárẹ‿ei̯//àşa//atúnĉa... ă̦l lọam/şî să fíⁱe...să să lovẹáscă̦ fᵘ̂óili cît‿úna ş-aˡᵗᵃ//nú punȩám o...fǫáe mai̯ lúngă/în păpúşă/ş-o fǫáe mai̯ scúrtă//sau̯ o fǫáe mai̯ nȩágră/ş-o fǫáe mai̯ gálbenă//sau̯...//úi̯te-l...făĉám aşá ...pă ^{i}egzáct//

[Acelaşi]

p^{u}orúmbu

am̄...plugări^{d}‿dă mi‿copíl//cu táta/cu părínţi m̄ [k] cu támă-mi̯ŭ‿ăla vítregu/băgám îm‿plug//cu pátru vítȩ/-adícă în̦că cu alt om.../băgá táta-m‿plu^{g}/şī i̯ō^{u}...mîna^{m}‿bói la plu/cî^{n}d erȩá^{m}‿mai̯ mi^{g}‿dă t^{u}ot//şī d-aĉí cīnd m-an̦ făcú‿máre/mi-avȩám‿vitíli̯ méle/cái̯i m^{i}ei̯ sa^{u}‿b^{u}ói mi̯ei̯/c-am avú^{t}.../într-ū̄...tim^{p} [k] în̦‿cîtȩ-un timp şî cái̯/şi boi̯/în‿fíne/şî úi̯te cum să făĉą:

d-ȩgzémplū/dacă punȩám pă brázdă p^{u}orúmbu/...dă múlte‿or dacă rămînȩá lócu^{r}li înái̯nte timp/erȩá şî mai̯ plóinte ca acú//tǫámna nu să putȩá/din̦‿cáuză că...erȩá plóinte m̄[ɛ]múltă ráu̯//ploi̯ múlte/ca cum a mai̯ fo^{s}‿ş-acú as [ɛ] ástă-tǫámnă/la n^{u}oi̯//şī...dacă nu să putȩá/rămînȩá lócu^{r}li/...şî d-aĉílȩa [ɛ] zīĉán̦‿că-l punem pă brázdă//primăvára dac-avȩm timp/mă dúĉa^{n}‿şî-l făĉám ogór^{u}//şî la úrmă-l punȩám/îl făĉán̦‿cîrlán^{i}//făĉám‿ī/d-egzémplū.../mutám mása...plúgului̯.../şî d-aĉí^{l}ȩa mergâm [ɛ] u̯o dátă/în̦ lo^{c}‿să fa^{c}‿trei̯ brázde [ɛ]ca cum pui̯ pă brázdă/făĉám̄...rîndu şi[ɛ] îl şî punȩám//avȩám om ĩ‿úrmă cáre-l punȩá/şi i̯o făĉán̦‿cu plugu//făĉán̦‿cîrlán^{i}//şî ála să numi̯á pǫrúm^{p}‿pă cîrlán^{i}//cu páru punȩám/trái̯sta cu bu̯ábe/cum să [k] érā...pă tímpurlȩ-álȩa/pă şto [k] şóldu stîng aiĉ/im‿pártȩ-ásta [1]/şî cu páru/-^{m}‿mína drȩáptă/şi[ɛ]lu̯am bǫábe/în [ɛ] p^{u}o^{r}úmb acǫlȩá‿avȩám şi fasóle/avȩán̦‿şî dovléĉ^{i}/sămînţă/şī...căutám̄ du cólo aşá/şi [ɛ] mîna ásta [2] erȩá

---

[1] Gest.

[2] Gest: mîna dreaptă.

408

ᵘobijnuítă//i̯a socotẹá şî bu̯ábili͜ cîte/şî úne s-arúŋᶜ͜ fasóle sau̯ ....dovlẹáĉ [k] dovlẹácu̯//ca să cádă şî...şî fasóle/să cádă şi dovléŝ/să cádă şî trei̯ bọábe dă porúmb...//dacă vrẹam să-l pui̯ mai̯ dᵉés.../adícă...ca cum [ɛ] să púne cu maşína/punẹáⁿ͜ cîtẹ-um͜ bob/cîte dóo/cîte únu/cîte dóᵘo/da-l punẹám mai̯ des// [ɛ] făĉáᵐ͜ mai̯[ɛ]múltă trẹáb-aşá//prodúcţie mai̯ máre să făĉá//şî[ɛ] la úrmă mi-r͜ rărẹám ẹo//da dacă.../mulţ îl punẹá cîte trei̯ bọábe/cîte trei̯ bọábe/şî la cîte ṳ...la cîte um͜ paş/să zîĉẹ/cît aruŋcáŋ͜ cu páru//dă vedéᶻs͜ dúmnẹavọástră cum erẹá trẹába/şi mîna şi piĉóru u̯obijnui̯ít/dacă dáŋ͜ cu páru/mîn-ásta ⁱerẹá gáta/şî [ɛ] bọábîli dî͜ íĉa͜ aşá dă sus/drept î...fúndu grᵘópⁱi͜ acᵘọlẹá cădẹá/la úrmă d-aĉí cu piĉóru...drept/gáta¹ /dam pămîntu peste͜ el/şî mînă-nainte//şî aşá să făĉᵉá//

[Şi semănai deodată, şi porumbul, şi fasolea şi...]

şigu[r]//ᶠasᵘólẹa şî [k] dacă vrẹam să sⁱémăn fasule...din áea olọágă/c-aşá-i̯ spunẹá/nu͜ urcătuáre/áẹá͜ urcătọárẹa nu să p [k] áẹa să [ɛ] punẹá la cuib//şi ĉálàltă ᵘolọága să punẹá la úrmă.../ dăpă ĉẹ punẹám porúmbu//...pînă u̯or să răsáⁱe pᵘorúmbu/că să vedẹá únē [ɛ] dĕdẹáŋ cu piĉóru.../sau̯ la úrmă dăpă ĉe răsărẹá porúᵐbu.../punẹám pîntre cᵘui̯bur fasóle olọáᵍă//să făĉá/şî ásta să.../ⁱerẹá mai̯ văráticā//să zmulĝᵉá şî mai̯ dîⁿ͜ timp/să cuoĉá/şi ᵘo zmulĝám şî.../o bătẹám͜ ũ.../făĉᵉám...//ẽ /şî pᵘorúmbu/...î... îl [k] dacă să făĉá mai̯ máre-l prăşᵉám.../dŏ͜ dóo trei̯ orⁱ/dă cîte or ĉẹrẹá/că ⁱe múlte.../erẹá múltẹ lócur[ɛ]buriẹnọáse/rău̯/mburienáte/ş͜ treᵇuẹá ca să...să-l fáĉẹm ca să...ca să putém să...men [k] ᵘọpţínem recólte mai̯͜ i...mai̯ bogátẹ//

[Acelaşi]

---

¹ Gest: se ridică şi imită mişcarea piciorului cînd îngropa boabele.

cínipă

[Ai lucrat cînepă ?]

àọlẹ̯ó ! păi̯ cúm‿dràcu̯ !

[Vrei să ne spui care era toată treaba la cînepă ?]

lā [ɛ] la cínipă ! o arám/o grăpám/n̄e duĉ^{e}án̯‿şî culeĝám p-a dă vára/ó‿băgán̯‿la gîrlă/^{u}o l [k] meliţám/o trăĝ^{e}ám pîn dărác/o... căerẹám/pînă vẹnẹá...ş-ái̯lànt ă//áelantă cu sămînţă‿ẹar/ne duĉám o culeĝ^{e}ám/o făĉán̯‿glúgă/o ţînẹám trei̯ zíle sau̯ nóo zílē...^{d}pă‿cum avẹá ĉi̯orkína dă máre/dacă ^{i}er^{e}á ĉi̯orkínọásă ó‿ţînẹá^{m}‿mai̯ mult// ò-ntindẹám pă gárd‿ī/...pă bătătúrạ ó‿pún^{eŋ}/că făĉám múltă/făĉán̯‿ cîte dóo trei̯ súte/dă mînú^{j}/dă cîni^{pă}//ş-o ducán‿tot așá la gîrlă/ n-ó lăsán̯‿^{z}să să strîŋgă ş-áẹạ ş-áẹạ/că...dacă‿erẹá múltă.../şi cîn‿o...topi̯ám p-áẹa/o făĉ^{e}ám pînă să făĉá àstălántă//după áẹạ ne duĉ^{e}án‿dûpă ĉē u̯o făĉ^{e}án‿şî p-a dă tọámnă/o că^{i}erẹám/la i̯uţ^{e}álă [...]//

[Da' cînepa asta albă, frumoasă, cum o făceai să fie albă...?]

o coĉám//o coĉán̯‿cū súdă//sau̯ cu mălái̯/cîn̄...//punẹám ũ‿rîn‿ dă mălai̯‿ī...ĩ [ɛ]într-ũ‿ulei̯ i̯a/i̯erẹá ọ [ɛ]ulei̯/așá/patrá/făcú‿ nadíz‿dă u̯om//şî punẹám u^{n}‿rîn‿dă mălái̯/únu dă...dă...clúcă [k] dă cluĉ^{i}//un rîn‿dă mălá^{e}-únu şi [ɛ]cînd u̯o scu̯otẹán/le sc^{u}otẹán/ le ţînẹán̄...tot așá/fro nóo zílĕ//şî ne duĉán‿cọlẹá la pîrîu̯/şî ^{u}o ^{d}am̄...fi^{i}ecarē...clúcă ^{u}o dam așá pĩ‿apă/şî‿d-aĉilẹa le lu̯ã‿ la spălá‿cu săpún/ş‿cu a^{pă}//şî‿le punẹá‿la ĝĕr.../i̯árna/ş‿să făĉá cā...ca şî bumba^{cu}//

andrei̯ mari^{e}a
şaptezéĉ^{i} [de ani]

410

u̯óţi/u̯őţi !

ắe̯a cáre u̯oţắ/naíntē.../şī...i̯eʳe̯aᵘ̑ toţⁱ d-ō...cum sᶻă spui̯ ? dā...u̯o uniré/şi-ŋgropá [banii]/şî cînᵈ ī î̆i̯ scu̯ote̯á ⁱei̯ i.../ trebŭe̯á să fⁱii̯e tᵘotⁱ//da dacă [ɛ]i̯ere̯á únu mure̯á/ắi̯laṇᶻ nu pute̯á să-i̯ scu̯aᵗắ//cîn să dûcá la i̯ei̯ i̯ere̯a ṻ.../únū.../îi̯ zî̂cá catánu/la no̯i̯//dă cîte ᵘoʳ dā...ī [ɛ]sā dúcă la i̯ei̯/bolnăvi̯á//ui̯te/ ắşá érē̯ắ i̯ei̯ i...juráţⁱ/"pînă n-oṃ fi toţⁱ/să nu să e̯ą"//vez únū [ɛ]muríse dĩ i̯ei̯ şī...nŭ pute̯á să...cîṇ să ducᵉá/bᵘolnăvi̯á//

[Dar pe-aicea erau hoţi ?]

a fu̯ōᶻ dămult//în cásā...so̯ácră-mi/d-aiĉ aşā̀.../a furá dą e̯-ā [ɛ] lu̯aᵗ...to̯áte ále̯ą//sálbă dă la gîᵈ/nu e̯-a lăsád nimig/nimig nimiᵍ nimiᵍ/dăcît ī...áste̯a cîn̄...//vezⁱ a avút uŋ căţắl/şi ⁱele̯-a fᵘos culcátē...sála-ŋkísă/ca cum e ástą//şī...i̯ei̯ cînd ā v [k] işī/cu legăturilī.../d-iĉ aşa.../a[ɛ]călcaᵗ căţắlu//şî căţắlú: ám am am am am am ! ş-a lu̯at-o-ⁿspre so̯ácră-me̯a//da socrî-mi̯o a fost aîĉá ī̿ [ɛ] cásă cu...cu al băe̯át//şî[ɛ]a simţît útⁱe/pute̯á să-l u̯omo̯áre̯-a lo̯a toᵈ dîṇ ladă.../şī pute̯á să-l omo̯áre.../că nu ştie̯á nimíne̯a//şi so̯ácră-me̯a cîṇ s-a dus căţắlu/s-a dus şî pă u̯óki i̯oi̯ ş-a [ɛ] călcá zîĉe "fⁱîre̯-ai̯ al e̯áca cui̯ să fii̯ !" c-aşá ve̯á dă obiĉéi̯//l-a lo̯a şî l-a aruṇcaᵗ//şī...dácă[ɛ] a simţît-o pă e̯a că a zîs aşá.../"e̯a [r] i̯a stai̯ mă/fire̯-aⁱ al e̯aca cui̯ ! să vedén/dą ĉē/dă ĉe [ɛ] faş tu aşá kelắlăi̯ tu"//

cînᵗ...i̯ésē.../ī să sco̯álă d-iĉ aʲá şī púne mína aiĉ aşà.../ uşīli la păréte//cîṇ vi̯ine-ŋ cásă/cade pā...pă áe̯-a lắzi/pă plo̯ópa lắzi/răzmát-aşá dā...dă [ɛ]márĝine̯a patulŭi̯...//

"ĩu̯ ! ḫĩu̯ ! îu̯ ! ḫĩu̯ !"

să sco̯álă şî sᵘócrî-mi̯o/şî băeţelᵘ-óla/caré l-ave̯a...//

"u̯óţi/u̯őţi !"//

úițe-a fost...cuolea‿așá/úndē.../bulumác^{u}-ólā [ɛ]nu eréa-ŋkís‿î/iéreá nîște zárzăr/ș-āc^{u}ólea [ɛ] a legá‿cái.../ș-a-ŋcărcát‿ī...sáĉi/șî e-a pus pă cāl/șî mî́nă !/a auzî́‿tropănínd încoá//^{c}în‿s-a sculát‿ī/iéreá uṇ‿sîrb aĉí úne ^{i}éstē [ɛ]acúmā[ɛ]ástea dă...grădinărie...//iei a zîz‿zîĉe

"e ! să dúĉe" zî́ĉe "băeátu lū [ɛ]ienáke/^{s}ă dúĉe că ^{i}e fáta bolnáve"/-āveá o fetíță/^{d}‿vro șáse an^{i}//ĉe "să dúĉe" ^{s}ĉe" ē/bag sámă că ^{i}e aníca buolnávă/^{s}ă‿dúĉe la puópa/la croitó^{r}[2]/să-l‿l-ea să [ɛ] o-mpărtășáscă"//

cîn‿ē iei/s-a v [k] dus cū...cu lî́na/șî cū țoále/aveá țoále soácră-meā...//ea nu prea să dúĉá/nu-i iereá dra^{c}‿să dúcā...la lăutár//ș-aveá țoálē.../ne [r] ne [r] ne[ɛ]soc^{u}otíte//șî toáte/toáte toate/dacă nū... [ɛ] călcá cățálu/lua șî păturíme/c-aveá lā [ɛ]amîndóo capétili/c-atúnĉa e^{r}ā...pátur dî cuoló pî́nă cuoló[3]//ș-aveá c^{u}olo ládă/aiǰ‿ládă//cu țuále șî cuoluó/șî lad-á^{e}a ș-ásta//a loa‿to‿to‿tot//tót//

[Aceeași]

núnta

[Vrei să ne spui cum te-ai cunoscut cu soțul, cum v-ați luat, cum ați făcut nuntă...]

da !//ne-à^{n}‿cunoscút‿ī...pă treizeĉ áugust/ánu ^{u}o míie nóo‿súte șàptezeșiunu.../șaptejdòi/pardó^{n}//șī...am‿vorb^{i}ít‿ī.../cîṇ‿veneá‿e^{l}‿dă la servíș^{t}/că făĉ^{e}ā.../ier^{e}á la i^{u}oneșt aiĉ aproápe dă găéșt^{i}/veneá seára/...bā la dóo săptămî́n/că ^{i}er^{e}á trimis pîn depă^{r}tă^{r}/pî‿la drî́ncova/tîrgu-jíu/ș-așá mai depárte/prin‿scrisór^{i}/prin‿ī...[ɛ]ī‿seár-așá/la fílm/la bál...//da^{r} iel dă obiĉéi nu prea [!] mérĝe la ba^{l}[1]/că él nu‿știe să‿danseze [!]//șī...mă‿^{d}uĉá^{n}

---

[1] Gest.
[2] Croitori, comună apropiată.
[3] Gest.

412

la bal‿ī/i̯o [ɛ] da̯nsám/i̯e¹‿să ui̯tá/ [!] cînd i̯o da̯nsám...//şī..
pă dóoze^j^‿decếmbrē...nę-am [ɛ] căsătu̯orít//şī...

[Şi ai făcut nuntă ?]

nú‿an‿fạcú/nę-am lu̯a[ɛ]t cu vórbă búnạ//ş-am‿fạcút‿ī...acùm‿un‿án‿núntă//ástă-tǫámnă pă ^u^opt octómbre//

[Cum se face pe-aici o nuntă ?]

da//noi̯ am făcút-ọ...cînd i̯erá inundáţiilę-álęa/pŏ‿opt octómbrę//

şi̯-am‿ū̄...cā‿ī...fii̯ecàre/cu necáz/am umblát...dîpă lémne/să fácem bu̯óltă/să să súrpe şi p^u^odú‿dî‿la croitór^i^/cîn‿an [ɛ] vru‿să trecến‿cu ^i^ele//şī...an‿făcút‿o la cămin²//ai̯‿lă noi̯// n-am făcú‿fedeléş cā n-ávęam cum să mai̯ fácem.../kĕ‿érā tímpu rău̯...//şi‿am făcú‿zíọa//á veni^d^‿lăutári la u̯op/m-am‿îmbrăcát i̯ŏ mirę́asa/-ntii̯ i̯él s-a-mbrăcá‿dă s-a dus [ɛ] că...fii̯ecáré/prin‿sa^t^/să cinstęáscă lúmęa/dúpă c^e^-a venít el m-am‿ī...îmbrăcát ęo/ am plecá la udát³... /am‿vení‿dạ la udát.../a^u^‿plecá‿să ęa núnu .../à‿lọa‿núnu/şi lă óra trei̯‿ī/că dac-a fos‿tímpu urît am‿vru‿să púnem másą//ş-ā‿î...cîd a vení‿rúdilí‿méle d-acóló‿dĕ la ungurén^i^/pînă ùna‿áltā...s-a făcū^t^‿şáse/ş s-a pus...tọátă másạ sęárą//ş-ăi̯‿i̯au̯‿ū...cum sā fáce la noi̯ obicéi̯ū/...la nunęáscă s-a rup‿pîi̯nęa mirési‿in‿cap/s-a‿arúnca^t^‿ca să árun [k] să mănínce fétili/să să mărite mai̯ répede.../dă !⁴//şi ap^u^ọi̯...am‿fo‿la bi̯sérică/nę-an‿cununát/am‿vení‿dă‿^l^a bisérică/şī nę-an‿duz‿diręg‿la cămín//şī...am‿fo la căm^i^in/s-à‿puz‿másā/după darur^i^‿i̯ ...a fost‿ī...núnu/a lọa^d^‿báni/şî aşa mai̯ dĕpártę//á‿strînz‿báni̯/-am dat‿î unę-am‿fost împrumutáţ^i^/undē...avęán‿datorii̯/şi d-acílęa după cē s-à‿termína‿núntā [ɛ] s-ā dăzlegá [k] m-a dăzlegá‿pă míne la cap/adică mi s-a lọa‿flọárę́á‿dú‿pă ca^p^/ş-am duz‿núnu

---

[1] Îi sugerează bunica informatoarei, Andrei Maria.

[2] Căminul cultural.

[3] Pauză mai lungă cauzată de copilul informatoarei.

[4] Răspunde unei vecine care intră în casă.

apói̯ acásă.../şi cu ásta s-a te^{r}miná‿to̯átă núnta//

ionéscu maríe̯a
^{u}óptisp^{r}ezèĉe an^{ɨ}

818. ZIDURILE [ALR I, 750]

(com.Odobeşti, jud.Dîmboviţa)

Culegere: 1972; CB, MV; transcriere: MV

càrtóf^{h}i

càrtóf^{h}i cîn‿îi̯ púnem îm‿pămúnt/...tot pîm‿mártie/...să fhíi̯e lócu...ogór/dă tu̯ámna/băligărít/...ş^{î}‿cartófi‿avém...ĉíne‿vre̯á !/ îi̯ bágă-n‿ca^{z}‿la căldúră//ii̯ alégê...s-ái̯bă u̯ókur^{ɨ}...frumo̯áse... dă sămînţă/şi-i̯ bágă-n‿cásă//dă pẵ‿febru̯áre-i̯ bágă//...ca să-i̯ púi̯e...încolţíz^{ɨ}‿bíne//i̯o am pus c^{u}‿c^{u}óţu...atît[1] !//am‿făcú‿şanţ cu...sápa/şánţ/...la u̯m‿métru...ũ‿şan^{z}‿dă áltu/...lărgíme/ş-am pus...cartófu̯-aşá[2] /bi^{n}işór cu mína/...la o distánţă dă...dóoze^{j}‿d^{î}‿ĉentimétri únu dă‿áltu/un [ɛ] un ádică un‿cartóv‿dă áltu//ăi̯ mai̯ tăi̯ém/bunînţelés/cáre-i̯ mar^{ɨ} îi̯ mai̯ tăi̯ém//dup-aĉé^{e}a‿an‿tras pămînt...pă şánţu̯-ŏla/şî pẵntrē...că‿e la un métru...rîn‿dă rînd/pîntre‿ei̯ a‿mai̯ pus ŭ‿rîn‿dă porúmb//i̯o aşá-i̯ pui̯/dă cîzva‿ani̯//

po‿úrmă-i̯ săpắm/dă do^{u}o ^{u}or^{ɨ}/...á‿^{e}-a [aia e a] cartóful^{u}/îl sab‿dă do‿^{u}or/şî-l mai̯ scos‿tu̯ámna//şî cu el la oráş [!]/la bucuréşt^{ɨ} [!]//

i̯iu̯oníţă re i̯on î‿spúne
polécra su̯áre‿spúne [!]
şai̯zĕşĉinĉ [de ani]

---

[1] Gest: cît degetul arătător.
[2] Gest.

sorọai̯că

punẹá ụámẹni//punẹá...tot ómu pă...márĝinẹa...lóculŭ‿lui̯/pă răzụáre cum îi̯ spunẹá‿atúnĉa/punẹă‿rînd: şî p-o párte ş^{î}‿pă áltạ/

[Ş-aia trebuie şi ea îngrijită ?]

da/ ^{i}o sap‿ca pă porúmb/...după sápă... [k] o sab‿dă dó‿^{u}or^{i} ca porúmbu/după sápă...tuámna cînd i̯e...în‿tímpu culés^{u}l^{ui} porúmbului̯/...pîn-atúnş‿să cụáĉe ş^{î}‿ẹa//ş‿fáĉe pălărie máre/un ĉerc aşạ́ máre[1]/care sunt...búne//şî o tă^{e}ém/pălăria‿aşa[2]/beţile rămîne pă loc//venim acasă cu ẹá/...ş-acásă o bătẹám//c-un ĉumá^{g}/didẹám aşa[3] în‿capu bụábẹlor/...cu ĉumágu/şî cădẹá bụabelẹ-a^{ẹa}... tụátẹ//cădẹá//pălării‿lẹa lẹ-azvîrlẹám încó [k] le fe^{l}os^{e}ám/fi^{i}e la foc fíi̯e...cînd ^{i}erá mai̯ verz^{i} le mînca şî...váca...//

dup-aĉé^{e}a vănturan‿sămînţa/ne dúĉan‿cu ẹa la fábrica...dă uléi̯/acoló o băgá la ũ‿uruitór...ş-o cojá...cụáj^{e}a‿a^{e}a ntr-o párte ieşá/şi miéjî singur^{i} într-o párte//şî miéji-èi̯a-i̯ băgá la un‿c^{u}optór//cáre-i̯ ardẹá fog‿dădăsúp/ca cînd faĉ la cazánu‿dă ţuícă //tót cazán iẹrẹa/ş-ála//îi̯ băgá miéji-èi̯a‿acoló/şi să-mvărtẹá meréu...ũ‿fier/păm‿miéji‿ẹi̯a/ca să nu să lip^{e}ască dă fúndu... cazánlu‿a^{e}a//pănă să prăjẹá//să prăjẹá bine/mirósẹa...frumós// dúpă ĉe să prăj^{e}a/îi̯ scotẹá‿afáră/şî-i̯ băgá-ntr-ō...ntr-o^{n}‿cazá‿rotúnd/^{i}‿băgá acólo/...avẹá‿^{n}işte plăĉ care venẹá...cît cazánu/ficsẹ-aşá/...parc-ar fi‿fos‿nişte garnitúr^{i} ca să...nu f^{i}iie mai̯ ...miĉ dăcît cazánu-óla//şî punẹá...o c^{u}ofă d-álẹa dă miej/...punẹá áltă plácă/neşte plăĉ...grọásẹ-aşà şî grele/...pănă umplẹá cazánu pănă sus//p-o^{r}mă băgá...i da vîn^{t}‿pă nişte... [ɛ] dó^{u}o fiáre care mergá aşá[4]/la o présă//şî...o présă dă sus/venẹá...o gre^{u}otáte/ş-apăsá/apăsá/apăsá/...şî curgẹá uleiu pă dădăsúpt/...

---

[1] Gest circular.
[2] Gest imitativ: retează.
[3] Gest imitativ: bate.
[4] Gest.

curĝe̯á pă͜ zgab// şî zgábu͜ òla/i̯erá cu͜ un̯͜ cap lăşát ĩ͜ jos/care curĝe̯á-n...vásu ómului̯ acó^{lo} únde...//

aşá sắ͜ faĉắ...ulei̯u//

[Acelaşi]

proĉéstu

[...] care i̯á a veńit o feméé/..."pu̯ne̯-mă néne i̯u̯áne pă míne mártoră̯/că i̯eu̯ şti̯u dă pórcu dúmitále cú͜ s-a-ntîmplát"//

ş-am pus-o mártọr//

"cum îz͜ ziĉe ţi̯i̯e ?"/

"în̯͜ ziĉe vasíle de flo̯áre̯a"//

"bi̯ne"//

cum a auzî́͜ veĉíni c-am pús-o mártọră/s-a͜ ^{d}uz͜ la e̯a acásă ş-a plătít-o-m͜ ban^{i}/a plătít-o/ca să júre acólo îm̯͜ favo̯áre̯a...a lor//da !//cî͜ s-a pre^{zen}tá͜ la júdi̯cată prímã-făţişa̯ ...îm̯făţişáre/...că trei̯á să vii̯-a dó^{u}o͜ o̯áre/pri^{m}͜ m̯făţişáré͜ nú s-ascúltă mártoru̯/dá͜ ^{e}a͜ a ve^{n}í͜ príma/...atúnĉã comísi̯a n-o f^{h}i ştiú͜ că... m̥ ! că i̯e príma-m̯făţişáre/i̯a cun̯͜ s-a auzí͜ númile̯-acólo/a işî́t îm̯͜ fáţa lor acó^{lo}͜ la másă/...^{la} comísi̯a dă judicát-acó^{lo}/

"to^{v}a^{r}şe preşĕdínte i̯o nú͜ ş^{t}u nimí^{g}͜ dă pórcu̯-ŏst^{u}e̯a//pórcu͜ ŏsta vene̯á dîntr-un̯͜ cîmb͜ dîn̯cu̯á î̃i̯ spúne ĝe̯agírtu/...nevásta lui̯͜ i̯e^{r}a...bŏlávă...n-á͜ avu͜ gríjă dă p^{u}orc...la o veĉínă/şî că o̯a-me^{n}͜ éşte̯a n-á fo̯st acásă//a f^{u}ost...feméẹ-àsta la grădínă/şî fhíi̯-só̯͜ a fost cu váĉili/pă báltă̯"//

dá͜ e̯o cînd am auzî́t aşá/^{u}odát-an̯͜ strigát táre̯-acólo: "mártor minĉinós !"/cî́t am putút͜ e̯o//"te̯-a plătít îm͜ bán^{i} ?"//

atúnĉa/preşĕdintili/a ḱemát-o pă e̯a "stai̯͜ in̯͜ fáţa no̯ast-aiĉ/

---

[1] Subiectul tuşeşte.

şi júră dûpă míne"//

ş-a pus ş-a jurát//ş-a rămás..îm‿favǫárea lor//ş^{î}‿m-ã‿lipsít//
i̯ei̯ a spus/comísia:

^{zi}ĉe "naintéz^{i} proĉéstu lă...//i̯a vęa ri amendátă cu ĉí̃‿sute dă lei̯/că a mi̯nţi [k] a jurá^{t}‿falş/şi...înaintéz^{i} proĉés^{t}u la tri̯bu̯nál"//

şī̂/...mi̯-erá că ş-ácolo...púne ál^{d}‿màrtor/plătít/nū̯ cîştigá nímic//áşà m-an̦‿lipsít//

[Porcul ţi l-a omorît ?]

da//am apucá‿dă l-an̦‿tăi̯át//da...ĉě̌ folós !//

şī̂...dumnezéu̯ nu dóarme//că cu ĉe măsúră măsǫáră/cu̯-áęa pri̯méştę//cum a cumpă^{r}á‿şí‿ęa am‿purĉél^{u}...m^{i}ig‿dă pátru sútę-acúma/n-á‿stat trei̯ u̯óre-n ...în tîrlă unde l-a [r] l-a băgát//şi...ş-a făcú ^{l}oc ş-a fuĝít/ş-a ieşî́‿şî[1] /dús‿a‿fost//

o vac-a păscút-o p-aĉí pŏ bŏlţilę-ástęa/...ĉę-a făcút‿â/cúm a venít acásă/a legát-o lung//...noi̯ săpám în̦‿grădin-aco^{l}ó//ş-aúz o^{d} átă...zb^{i}erîn̦‿rău̯ vácę//i̯eu̯/credęán̦‿kĕ-i̯ a męa//mă duc/répede fu^{g}‿d-acolò/v^{y}iu̯ l-a męa mă ui̯t/váca...s-a şî sperí̯a‿dă mi̯ne/..."ei̯" zî^{g}‿"nu-i̯ a męa"//cîn‿mă ui̯^{d}‿la i̯ęi̯ aĉía pęste gard/váca ^{l}or...aiê avęm o cǫástă//cu cápu aşá-n̦‿cu̯ástă[2] /şî cu piĉǫá-r^{i}l^{i}‿^{d}î̃‿^{u}úrmă...pă dęál//şî făcútă/strî́̃să gem aşá/cu bǫrta‿aşắ‿sus/şi i̯a strûsă.../s-ã-făşurá‿cu frîn̦gíi̯a/după gî^{d}/după p^{i}i̯ĉu̯ór/şî zbi̯erá acoló//

i̯o ã‿strigát aĉí la‿^{n}işte veĉín̦‿să.../că i̯ei̯ nú‿i̯erà/ira [k] i̯er^{e}á la sápă//ã‿strigá‿să dúcă să̄...dăpă i̯éi̯ acólo/şi s-a du^{s}‿şī̂...n-a mai̯ trăi̯ít/dàcît pắnă nóaptęa//ş-a tăi̯át-o//

[Acelaşi]

---

[1] Fluieră a pagubă.
[2] Gest: îşi lipeşte obrazul de umăr.

am înnăscút

pā ĝícă l-am înnăscú‿cîn‿avḙám ^{e}etátḙa dă dóojdòi̯ dă̦ an^{i}//

[Și l-ai născut la dispensar, ca acuma ?]

nō ! acásă̦ !//

[Cum se făcea ?]

èhé^{i} ! i̯erḙá o feméе úi̯tḙ-o vecîn-âcí//ã‿zîs că m^{y}i̯-a işí‿búba la ^{i}inimă̦//kəm pă léi̯ca stánĉ^{e}a/c-asá o kemá//în‿dăscîntă áḙa/

fáĉe "àō ! f^{h}ír-ai̯ a nebunéli ! [...] tu ai̯ să-ñaşt^{i}"//

èrḙá un̦‿ɪrı̃n̦g ! máma sta în̦‿cása‿àsta/şí‿i̯o-n‿cás-àḙa[1] //cása ...vȅke a pări [k] ā mămĕ́^{i}ǩi ş-a lu tăti^{cu}//ş-ăi̯a tráĝe dă míne/ "fă̄ !"/...maḙ-a veni‿şi sî [k] sóru-mḙ-ä^{e}ä//

"dú-te/lḙáno/dă fă fócu lél-ti !// [ɛ] lel-ta-nnáşte !"//

am înnăscú//cása‿am făcút-o mai̯ anevói̯e//şi m-am [ɛ] pînā...pînă‿^{l}a‿dóọşpe am‿â...termená‿tot// [...]

[Și, pe urmă, se pune aicea la trei zile...?]

dā ! să punḙá//punḙá tre [ɛ] trei̯ stícle/şî trei̯ pîi̯n^{i}/ápăi̯ ĉḙápă/apŏ́i̯...cáre ĉe vrḙá//cắrţ^{i}/ca să-m̦véţē...//i̯o rîdḙám d-um ...dă o fátă vyítregă a mámi‿élḙa//ĉḙa că să púi̯ē sā...o kámă pă fátă[2] /să púi̯e să rîză dă băḙátu mi̯eu̯‿u [ɛ] să îm̦véţe şi álte meserí//da úi̯te-l ă̦l táe cápu dă tọáte//

i̯iu̯ána vlad [k] i̯ọána ke vlad^{î}
şáptezĕj‿de an^{i} născútă pă nóọ‿sùte doi̯

avḙám ţest

[Pîinea se cocea în cuptor ? sau în...]

---

[1] Arată spre casa bătrînească din curte.
[2] Cineva strigase de afară.

418

avęám ţest//

[Aveaţi ţest ?]

dā//avęàn‿ţés/‿şī cărpătór̆/şi‿ī u̯o coĉęám în ţest//făĉán‿túrtă i̯ar‿ī d^{u}ospi̯ită/ş-o coĉám în ţest//

[Cum făceai turta ?]

dĕ ! [ɛ] punęám‿â mălái̯u-l ĉernęám/şi pă úrmă pûnęám ápă f^{h}i̯ártā/şi sáre/şi po u̯rmă mestęcám punęám făi̯ină/mái̯ niţéle tăríţe/ş^{i}-o lăsā́‿să dospęás^{că}//ş̆-ápăi̯ punęám foi̯ dă nuc/ş-o punęám pă...cărpătór̆//şī începęá [k] cîn [ɛ] la úrmă/o lăsám̄...cî^{t}‿ şti̯^{i}ám i̯eu̯/la‿ūrmă dam fog‿la ţest//ş-o coĉęám în ţest//

[Ţestul era de fier sau de pămînt ?]

dă pămínt !//

[Şi cine-l făcea ?]

nói̯‿il făĉęám !

[Cum ?]

b^{i}íne !//ūi̯te făĉęám um‿muşurói̯ aşa[1] dă pămín‿/şī lu̯ám‿ī húmă/şī cu [k] mai̯ punęám şī...i̯árbă/şī-l călcęm dă nó^{u}o u̯or†//ne găsęám mai̯ múlte//şi i̯ar‿ăl‿lu̯àm/ş-i̯ár‿ăl‿lu̯àm...//ş̆-àpŏi̯ pă moşurói̯ îl turtęám atúnĉ/şī-l lăsám fo dóo zíle//şi-i̯ băgám‿â îi̯ făĉán‿gáu̯ură/ca să ba^{g}‿gá^{u}ură/să...cîn‿l-ŏi̯ púne...ţéstu/punęám o cărămídă ^{i}ìĉ una‿aiĉ/şi ţéstu̯-ăiĉ//şi-l punęám pă cărămi̯iz†//şī la u̯rmă/cu cărpătóru/băgám pîi̯nęa/şī ridicám‿â ţéstu cu b^{î}áţu/şi dan‿cărămizil†‿la ^{u}o párte/şi eū [k] lăsám ţéstu pă pîi̯ne/şi pă úrmă punęám fócu pă lîngă‿ęa//să ŝi mîncát‿ă túrtă şi pîi̯ne a^{tunĉ}//şi pîi̯nęa búnă/şi túrta búnă//

[Aceeaşi]

---

[1] Gest. În continuare, informatoarea îşi însoţeşte textul de pantomimă.

făĉé săpᵘún

úi̯tę cum îl făĉém: punⁱém î ĉenúșa/și o ĉernem pă ĉenúșă/ș-o punen cu ápă cąldúță/sau̯ réĉe/cum vrei̯//și o lăsăm așá/cam fŏ... pátru ĉin zíle//și mai̯ mésticăm ĩ i̯a...//și după ĉé vedém noi̯ că s-a făcút [ɛ] leșíi̯-áęa/că ziĉem că-i̯ leșíi̯e/luon sᵘódă/dă săpún// sᵘódă/caᵘústică//și punem â grăsímęa-n tuĉ/și punem um búlgăr dă sᵘódă/acoló așá/și la úrmă merĝ-așá fherbînd/cî după ĉe fhérbe i̯el bíne și să-ngrǫáșă/înĉépⁱ să pui̯ s [k] áęa/súda//și-i̯ pui̯ sǫ́dă/-i̯ pui̯ leșíi̯e/-i̯ pui̯ sǫ́da i̯-ai̯ puᶻ leșíi̯e/pînă să...să fi̯érbe i̯el și să i̯a du pă tuĉ așá să mérĝe că.../nu mai̯ rămîne pă fîcăléᶻ/nu mai̯ rămîne nimícą//și-l dă jos și gátą//púne sáre și gátą// ásta-i̯ săpún//

[Și-l tai chiar atuncea ?]

nᵘo !

[Da' cînd ?]

cum e diminęáțą//dacă-l dăm azⁱ/mîi̯ne dă diminęáță-l tăi̯em//

așá-l tăi̯ém//

[Și ce rămîne dedesupt ?]

rămîne ũ fel dă...cum să spun eu̯ că rămûne ?//ũ fel dă...

[Rămîne ceva ?]

dă/rămûne//

[Vrece.][1]

[Vrece se zice pe aici ?]

da/vréĉe să ziĉe/da ⁱeu̯ ziĉęan că să... [ɛ] 'ĕ ! nu ! vréĉe ! da ! vréĉi̯e rămîne//

[Da' ce ziceai ?]

nu în dam sęáma cam cun să fhíi̯e să fhíi̯e pòtrivʸít/un lúcru potrivʸí/da așá/cum a zis cǫána...//

---

[1] Preoteasa, care asistă la înregistrare, sugerează termenul.

420

[Vrecea o arunci ?]

maị o ᵘ^oprí̃‿şí p-áẹą//

[Şi ce faci cu ea ?]

şti ĉe făĉéņ‿cu ẹa ?//úịtẹ cîn‿e acú vára/dácă vreị să spelⁱ̶ ũ‿aragáz/saụ ụále dă [ɛ] dă fᵘ^oc aşá/dǫ́ vátră/să faĉḗ dă ziş‿c-acú le-ị cumpăráᵈ‿dîn...dîm‿pʰịáţą́//aşá...//

fhérbⁱ̶ àpa‿áẹa/puị niţică vréĉie d-áẹa/şi le moị acólõ‿ụàl-á-ẹa/şi la ụ́rmă cî̃‿lẹ-öị scọáte d-acoló aşá le scōţⁱ̶/frumụásẹ...//ş‿să spálă tót tot tod/nu rămîne nimicą//

[Şi dacă nu ţi-a ieşit bine săpunul ?]

îl dăm‿î...îl dăm‿î ịar îņ‿cropᶜ//îl dăm îņ‿cropᶜ//îl tᵘ^ocắm/to‿săpúnu/şi vrécîị-àᵉ^a n-o l [k] n-o aruņcᶦ^ắm/pînă nu ves‿că ⁱ^e săpúnu bᵘun//şị̄ dacā nu e săpúnu bun/ịar îl tụoş/pă tụot/îl tᵘ^óĉ‿aşà bucăţẹ́le/şi-l [k] ịar îl puị pă fᵘ^oᶜ/ịár îl‿eị la fịert/... dácă-ị maị trebûe sụ́dă/dácă-ị maị trébûe leşíịe/ásta‿ẹ//şi gáta/să dréĝe//

paraşkíᵛ‿me paraşkíva [zisă] kíţa
dă pàtruşĉíņjⁱ̶‿dă anⁱ̶

s-a măritát aĉíleạ într-ũ‿sad‿veĉín

úịtē...ásta du pă...ásta maị micā a mẹa/care ẹo [k] s-a măritát aĉíleạ într-ũ‿sad‿veĉín¹/tod‿venẹ́a um‿băịát pă la noị//ịerẹ́ā dă la vlăşĉénⁱ̶ //şị/că ĉẹ-o fhí azⁱ̶/că ĉẹ-o fhí mîịne/cu băịátu ăsta/...pînă într-o dátă ị-a spus‿î lu soţu mịo că vrẹa să ịa fata//şi noị ĉẹ-ā‿zis ? că să n-ő dăm !//că ⁱ^e în alt sat/şī că să fhíịe dîn‿â saᵈ‿dă la noị/...şị̄ pînă-ntr-o bună‿zí nẹ-am pomeni‿fără ẹa// [!]

ĉé maị/s-a-ntîmplát cā ⁱ^erẹá şi soţū acás/ịerẹ́a dumịnică//â‿

---

¹Sat învecinat (com.Potlogi, jud.Dîmboviţa).

fos‿şi i̯ō^{u}.../^{i}ereá o núntă [r] o núntă la noi̯‿în‿sat//şi cînd‿â venín‿dă la núntă/ [ɛ] vyíne şī bărbát^{î}-męo/v^{y}íu̯ şi i̯o^{u}/vyíne şi băęátu/că trăi̯á/şī cîn‿să v^{y}íi̯e şi fáta dă ŭ‿să mai̯ fhíi̯e ? că să dusése//şi/să dúse bărbátî-néu̯ pă dęal /să-ntu̯árse-napói̯ acílęa la c^{u}operatívă/să-ntu̯árse-nap^{u}ei̯/întrebá/ĉé‿să‿mai̯...!//n-am au̯uzí‿ niş‿cu ĉíne/niş^{i}.../ĉé‿mai̯ ! an‿sta‿noi̯ tǫátă nǫáptę-aşā în... tr-ō gríj-aşá/ĉ-o ŝī...//cînd/diminęáţa am auzít: că a lǫát um‿ băi̯át dîn‿vlăşĉén^{i}/şi că...a plecá‿cu i̯el în nǫaptę-a^{e}a/ş...//pî̃‿ la úrmă/bărbátu-męo s-a duz‿la gáră//şi s-a-ntîlni‿cu ĝineri-mi̯o acólǫ-aşá//şī...ĉé să mai̯/...a zîs că să vyíi̯e la noi̯/să ne-mpă-căm/noi̯ ĉe‿ereá să‿mai̯ făĉém: nę-am împăcá/şi̯ gáta//

[Aceeaşi]

lun‿dă diminęáţă

[Luni, după nuntă, se mai face ceva ?]

da !//să púne i̯ar másă//i̯ar.../dă...vyíne núnu/lúme/şi̯...púne másă//

[Nu mai vine la părinţii fetei ? Cu...]

dácă e fáta [!] că mi̯-e şi ruşíne să spui̯ !//dacă ^{i}e fáta măritát-atúnĉ^{i}/şi i̯e fáta cumínte/ca să o [r] s-o spui̯ aşá pă lar^{g}/‿ ĉę mái̯ că

[Spune, cum e obiceiul pe-aicea .][1]

păi̯ aşa‿è !//şi dacă ^{i}e fátā...adică dacă-i̯ màritát-atúnĉ/şi a fos‿cumínte/ă vyíne cu rakíu̯ róşu̯//că n-am dăcî‿să spui̯ aşá[2] / pâi̯ ĉé să fac !//

[Dac-aşa e !]

da !//şi ca să ûnţelés/ca să ştíi̯e lúmęa că a fos^{t}...cumínte/

---

[1] Anchetatoarea vorbeşte paralel cu informatoarea.

[2] Se adresează preotesei.

şi...//cu plocuón/cu...bucurí^{i}e/ĉé mai/áșa//şi dacă nu e/...gáta//

[Tace !]

táĉe//

[Ori face ceva...rîs de ea ?]

nu/nu la noi nu s-a pomenít//nu s-a pomení^{t}//înaiínte/să vorbiá lúmea/că le duĉeá în copăi cu ĉenúșă//da !^{1} ei/le puneá în copăi cu ĉenúșă//puneá o copá^{i}e máre/d-áste dă spălá cum s^{î} spun î/ş-o puneá acoló așá ş-o că [k] o trăĝ^{e}á cu pátru b^{u}ói//

[Da' ce, ea sta ?]

ĕ^{i} ! sta !//^{u}o^{r} să duĉá la părinș şi-i spuneá/"mai in dai dóo pogoáne"/cum ierеá-na^{i}ínte/cu poguáne/"mai in dai...^{î}avére/mai in dai..."/uór o puneá pă dínți dă grápă//o puneá [k] puneá grápa cu dínți-n sus/şi o puneá pă dînț-iia acoló//

[Şi cum sta ea acolo ?]

e/cum sta ?//ĉe mae//da așa e dă mult//da s-a-ntîmplá la noi in sat/tréburle-as^{tea}//

[Ai apucat ? Ai văzut ?]

n-am apucát//n-á văzút//mi-a spus şi míie soácră-mea așá bătrîn/da...n-ám pomení/n-ám văzú/n-ám [r] n-am văzú/ĉe mai !//așá rîs/că mai rîde dă éle/că mai fáĉe/da ásta nu/n-am văzu^{t}//

[Da' cu socrii se face p-aicea luni ceva ?]

stai să vă spui io ĉe-am păți la bucureșt^{i} !//am făcu núntă la bucureș^{i}/şi gatá/ĉe mai/să ne suie roabă ! [!]//lun^{i}/cîn am venít [k] cîn am iși^{d} dă la salón/c-am făcu núnta la bucureșt^{i}/cu fáta a máre//şi/tot î spuneá míie meréu tuátă săptămína//şi ĉē/n-avéam [k] avéam fo treiș̂ĉinj dă an^{i} atunĉ cîn ier^{e}am...dă príma dátă soacră má^{re}//şi/tot în spuneá míie dă roábă//mai in da așá/î spuneá "ē lasă/că să ves ĉ-ei să pățej^{i} lun cu ruába !"//da

---

[1] Sublinierea informatoarei şi explicaţiile ei sînt provocate de mimica anchetatoarei, exprimînd uimirea.

i̯o zicę́an̯‿că tot o fhí mincúnă/tot ó fhí glúmă ^{zic}...//

cî́n‿i̯șin̯‿și noi̯ dă la saló^{n}/cu tǫátă núnta/d-acoló așá/áltu... mai̯ bę́at/áltu mai̯ tręáz/áltu mai̯ somnorós/ált^{u} dę́ ! lun‿dă dimineáță/ĉe‿ma^{i} !//v^{y}íne dîn...ǫámeni núnți d-acolò/vyíne úni̯...așá pă furíș//avę́a rǫába pitítă//cîn‿a^{n}‿trecú‿noi̯ p-acolęá/zǒu̯ cǫána pre^{u}otę́a^{să} !//cîn‿an‿trecú‿p-acolęá/hopà[1] ! a puz‿mîna pă noi̯/púne pă...ĉę‿să‿pui̯ pátru ĩș^{i}‿intr-o rǫábă bre ? s-a ru [ɛ] s-a ru‿rǫába [!]//da !//

[Dar care patru ?]

păi̯ s^{u}ócri/adică tat [k] táta și máma‿al [ɛ] băi̯átuli̯/și n^{u}oi̯/ și‿i̯o și cu bărbát^{î}-męo//

[Toți patru ?]

tu̯os‿pátru//șĩ núna/că s-o súi̯e pă clos^{e}ét/da !/s-o súi̯e pă closé/zău̯ cǫána pre^{u}utęása !/șĩ pă sǫácră mi̯i̯că/s-o súi̯e să jǫáĉe ĝambaráu̯a‿acoló așá [!]//zău̯ úi̯te/míe mi̯-a foz‿rușíne cîn‿am venít acásă și s-a‿auzí‿vòrb-ástă‿sat//ca să hiu̯ dręáptă/a zis că...ĉe să adícă d-ái̯a mi̯-a făcút așá/că pu̯áte n-a fos‿fáta męa [!] cumínte//

și ĉerę́a acoló așá: "cî́^{d}‿dai̯ să te dau̯ jos ? cît ?"//...da/ că zíĉa că...cîd‿dăn̯‿să ne dęa joz‿dă...//da pă míne n-a apucát// cîn‿a puz‿mîna pă mínę/șî s-a ru^{b}‿și ru̯ába/șî p-iĉ ț-e drúmu ! [!]//s-a ru^{b}‿ru̯ába/s-a ru^{b} [ɛ] mîi̯nǫáĝili̯-àlęa‿amîndó^{u}ǫ//ĉę mai̯ ! //cúscră-męa i̯er^{e}á o femée grǫásă și mărúnt-așá//apŏi̯ marin/apăi̯‿i bărbáti̯-so/pátru ĩș^{i}‿intr-o rǫábă ĉe‿era să-m...//cît [k] și pă sus să nę-o ŝi dus/și tó‿să rupęá//

[Aceeași]

---

[1] Bate din palme.

424

dac-avẹá lẹac să sculá

[Cînd era copilul mic, era obiceiul să nu-l laşi singur ? Cum era ?]

ştiⁱ̑ cum ierẹá ?//ziĉáį că să nū laşᵻ copⁱílu cā să-į puį dacă plejᵻ‿d-acásă saų plejᵻ‿dă‿lîngą iel să-į puį ĉevá fhér la cap ca sā...fíe táre/sạ fhíẹ...cą să nu să spérie...//

şi să dă [k] dacā să bolnăvįá copílu niţél/gáta/să te duşᵻ‿cu ⁱel să-į dăscînẓᵻ‿dă cuį/să-į fajᵻ‿dā...că áre spurcăĉúnᵻ/cā įe dă mùma-pădúri/cā...cu ắsᵗẹᵃ//

[Cum era de cui, cum de spurcăciuni şi cum de muma-pădurii ?]

dacă erẹá dă spurcăĉúnᵻ/númaį băįéţį//ádică şi fétili !//le įşá nẹ́şte búbe-ŋ‿cap//búbe îŋ‿cap/saų‿u aşá şi pă įeį...//şī să duĉá şi le dăscîntá/dă spurcăĉúnlẹ-ástẹą/şi le treĉẹá//şi dā [r] dă cuį/númaį băįéţi// [ɛ] acólo la įeį...între piĉọ́are/ĉẹ́ maⁱ/la bọ́aşe acoló aşá/ĉẹ-avẹá/cā...înnegrẹá dă ţipát//şi cáre į-apucá nú maį scăpą//ųorᵻ sọ-į şi făcú‿dă ĉē...//dā aşá‿auzẹá‿şi‿įo pă sọ́acrâ-mẹa/n-ã‿văzút/îį punẹá aşá cū pⁱiĉųárⁱlĩ‿sus/şī bătẹá uŋ‿cuį aşá/între pⁱiĉųarlẹ lor/şi nu ştu ĉe ziĉẹá [ɛ] cîtẹ-o femée d-ástẹa bătrîną//şi dac-avẹá lẹac/să sculá//da !//şi dă mùma-pădúri ţipaᵘ tọ́ată nọ́aptẹą//da/şi įe ã‿făcú‿fetíţi méle dă prìma‿dátă/carẹ-am avút-o//

[Cu ce i-a descîntat ?]

ca să fhíų drẹáptă cu o fọárfecą//îį dăscîntá cų-ọ fųárfẹcă aşá cîn‿î sfinţẹá sọárlẹ//į-a dăscîntá‿dă treį ųorᵻ şi gatą//

[Aceeaşi]

819. BREZOAIA

(Com.Brezoaele, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

am scăpát în genúke

mi s-a rup/şi cărúţa//

[Cum ?]

s-ām [k] dus [k] f^{u}ost încărca^{t} cu várză/şi-m pădúre-n rîioa-să/s-a retezát cuiu dî lă iinima cărúţi//ş^{e}-am...stát acolō.../ ş-a venít^{î}...un unk/...a vení^{c} cărúţa guálă ^{d}ă la bucuré^{ş}/şi-am dăscărca^{d} várza/dîn cărúţā.../mea-n cărúţa lui/şi e-an da p-áea rúpta lui/şi [ɛ] m-an dus eo cu áea búnă la bucuréşt//

al^{d} dată m-an dus^{î}...la múnte//să eau nişte lémne//şi nú cunoştean drúmu//şi-aveám un om.../dî la noi dîn sá/d-aic^{i}/cáre ^{i}ereá ainte/şi ^{i}el... iereá cam băút//ş cînd an coborît^{î}...dăvále/io n-an cunoscú drúmū.../cum éste p-acoló//ş-am văzú/că ^{i}ereá noáptea//an văzú că cai v^{i}in^{i}e repedè/...dăvále//ş-an sări dîn cărú^{t}ă repidé/an ca [k] loat cáe-alătur^{i}/şî mergînd aşă.../am scăpát în genúké/an căzút în genúke/şi m-a luat cálu cu...cu picoru/m-a isi [k] b^{i}id în spináré/şi m-a băgát între cai//ş-eo m-am agăţá dă uoiştea cărúţi/...ş-am mérs ca fro zéce métri/da cînd î...am căzút/io an striga^{d} la únu/zic "sai silică !" la ála caré e^{re}a naintea mea//ş cînd î [ɛ] io an s [k] mer^{s} cam [k] fro zéce métri/ce m-an gîndi^{d} ? zig "mă dúce cai-n fro rîpă-n cevaşîlea/...ş-acú" zi^{g} "mai biné să-n dau drúmū [ɛ] dea lúngu/pîntre cărúţă/să treácă...cărúţa pă să [k] pîntre roátili cărúţî"// şi cînd a sosi^{t} éla/s-a pu^{z} naintea cailo^{r}/ş-a veni ruáta/ş s-a propti^{t} în cuásta mea//şi ^{i}ereá cărúţa-ncărcată c-o miie doo súte

426

dĕ kíle dă lémne//ş-am avút un cal așá dă bún/că...s-a pus cá^{i}i-n cur/și m [ɛ] m-am tra^{z} ~~binișor/am~~ ișí dă su ~~roátă~~/ș-am ișít [ɛ] pă lîngă piêer^{i}li calulúi/și...àm scăpá d-acólo//

iéne te dumítru
șàpte^{j}dóį [de ani]

[Porumbul ; grîul]

la noį porúmbū [ɛ] /ará... ^{cu} plúgu/un om ará cu plúgu/şî la treį brázde/punẹá unú porúmb/cu páru//áre um par/și luå bọábili-n tráįstă/și punẹá//la duéį pașˇ.../cui^{b} dă cuib//punẹá ĉin șase bọabe-n î [ɛ] în...cuib/că d [k] ca să răsa^{e}ẹ//întodáuna lăsá că [k] maį mult/ca să răsáe//și dúpă ĉe să făĉá porúmbū...máre/înnainte n-ávẹa niĉ^{ș}^{i}...prășituor^{i}/...cum sunt acú/sau rărițį^{i}//venẹá ș^{i}į-l săpá la rîn^{d}/cū...cu sápa//munĉá ómu și săpá tot...po^{r}úmbú// îį făĉá cuib la porúmb/îl plivịá lî [k] dă pri^{m} [k] dă la príma dátă/dă la...príma...prașă//îl plivịá/-į lăsá/treį/pátru/depándă cum...i să părẹá ^{u}omuluį/ca să...să-l láse-n cuib//și dúpă ĉe să făĉ^{e}a máre/să făĉá ^{b}p-așá dă máre/îl lọa la sápă d-a dora//ș-apăį îl...lăsá pînă tọámna/pîn la culés//îl culeĝẹá...//la noį in álte părț^{i}.../știu/că cum am f^{u}o și io/pîm moldóva/pă.../rupẹá porúmbu cu fuoį cu tot//la noį il...cúrățā curát//da cînd îl culéĝe dîn cîm^{b}/l-adúĉe curát//îl bágă-m pătúl și.../términă cu iel//

[Și cu ăia de pe cîmp ce faci ?]

^{g}cuocéni ?//cuoĉéni-į tăĝẹám dă...pă cîmp/îį legám/făĉẹam ^{s}znop^{i}/și-į aduĉẹam acásă/-į făĉám...glúĝ^{i}/már^{i}/péntru v^{y}ite/ca să dăm ^{h}rană la vi^{te}//

[Și grîul ?]

---

[1] Gest: înalt de cca 1 m.

grîu̯u.../noi̯ u̯ámeni[ɛ]/majoritátea oaminilor/care ⁱereám/... boⁱéri mai̯ făĉá şî álfel//boⁱéri ará lócurⁱli mai̯ nainté/...semăná grîu̯u/şi da cu grápa dă fi̯er//da ai̯ noştʳi [ɛ]majoritátea veneá şī...îl săm [k] îl semăná-nti grîu̯u/şi la uʳmă ará/grăpá lócu cu grápă dă lⁱemn/şi-l lăsá aşá//că n-ávea tᵘoţⁱ posibilitäzⁱ dă grăb dă fi̯er//grăb dă fi̯eʳ/dacă ereá...doo trei̯ grăb/dă fi̯er/în sat//în comúnă//

[Pe urmă ?]

cîn creştea/dă să făĉá máre/dă să...coĉá grîu/-l tăean cu... secîra//

[Şi ?]

îl tăeam cu secîra/îl legám/îl făĉᵉan ᶻnopⁱ/îl făĉᵉan clăi/ş cîn veneá tímpu/să ne duĉem lá [k] dă/aveám pᵘoˢibitá dă va [k]/ veneá maşina/cînᵈ veneá maşina//în sat//că veneá maşină/dă-s făĉa o arᵉe/la cîmp/úndé ierea [ɛ] pátru ĉinşⁱ pogoane dă grîu/la un loc/aduĉá maşiná acᵘolo/şi nainte ⁱereá maşină/cu vapu̯áre//nú erá cū...motór//şi băgá paē în vapór/încălzeá vapóʳu şi.../mèrĝeá maşina//treerám grîu/-l [ɛ] puneá omu-n sac/sau dacă n-avea sac.../ îl punea-n căruţă/p-u̯o pătură/pă ĉeva/şi-l aduĉᵉa acasă//şi după ĉē [ɛ] l-aduĉᵉá acásă ᵘomu/şî aveá nevoe/făĉeá făină/la mu̯ară/da să făĉá faină neágră/nú ca acúma//...ca să o maĉiné lā...là luc/

[Dar mai înainte, cînd nu erau nici vapoare, cum se treiera ?]

încă la noi̯ n-ám pomenit/da-n áltă partē/ [ɛ] îl făĉá cu caii//

[Ştii cum se făcea ?]

dā//puneá grîu̯u...culcád jos/cam dă fro jumá dă metrū.../dă gros aşá/ş-aveá un ţăruj bătuᵈ la m [k] am văzút îᵐ moldóva eo// aveá ū ţăruş...bătút în miljóc/şi lua dᵘoi cai// [ɛ] legaţⁱ alătûrⁱ//şi-i lua la rînᵈ/şi cai să-mvîrteá dúpă ţăruş//şî dupá ĉe să-m [k] îmvîrtindú-sē mereu după ţăruş/veneá şi să...să strîngá

428

ţărúşu/pînă cîn venẹá la ţărúş^{t}//şî la úrmă/după ĉe isprăvẹă.../ dă-nvîrtit aşá.../pă ţăruş-o^{s} dă să-m [k] frîngí^{e}a tuátā/frîngí^{e}a pă ţărúş/îi̯ luā...înapói̯.../dă să dăsfăşurá frîngiia du pă ţărú^{ş}/ şî merĝ^{e}a dă să [k] merĝá ca^{i}i şī.../îl bătẹá aşá/toátă ziọá/ pînă cî^{n} [ɛ] ^{c}înd éste//dúpă ĉe-l luạ ^{i}ei [ɛ] bine-aşá/dă-l bătẹá/ că dacă e bătú^{d}/dă n-á mai̯ rămas...buabe pă...pă spic/luạ cú fúrcā/şi scuturá paili toáte/şi le da la o pá^{r}te/şi grí^{u}u-l luạ/ ...şi-l s [k] î^{l} strînĝá depá^{r}te/ş-avẹá nişte ĉ^{i}urur^{i}/...dă mî-n-aşá făcute/şi [ɛ] dá-n ĉ^{i}ur-ọla/şi cădẹá plẹavá/t^{u}o^{t} ĉe erẹá acuóló/şî rămînẹá bóbu [r] bobu curá^{t}//

[Acelaşi]

ásta erẹá petrecé^{rea}

[Cum petreceau tinerii mai demult, de sărbători ?]

petreĉá foarte biné/erẹá frumós//da//venẹá şi să...duĉ^{e}a la horă/...şi jucá...toată ziua ^{l}ā la [k] jucá la hóră ac^{u}olo/pînă colo [k] júcá do [k] o uoră/doo/şi le d^{e}dẹá repáu^{s}/şi la u^{r}mă/ aiĉa la noi/avẹam...o grădină mare//care nú er^{e}ā...cultivată cu nimíkă//şi după ĉē...da repáus/cît î tim^{p} [ɛ] să stẹā repáus/plecá băeţi cu fétili/să plimbá p-ac^{u}ol^{u}o fro uoră şî.../mai̯ vorbẹa băẹatu/care-avẹa şî el î...drag dă fată/vorbiá cu ẹa s [k] pin grădină p-acólo/dă găsẹá şî/venẹá la u^{r}mă la horă/şi-nĉepẹá şi jucá ẹar//jucá pînă sẹara/pînă sfinţẹá sẹar^{i}li//ásta erẹá petreĉe^{rea}//da lî [k] bă^{i}eţi/tineri/dar î...nainte vreme la noi/ ...sîmbătă sẹara.../cînd erẹā/...ierẹá lăutári/după ĉe cîntá la bă^{i}eţî.../şi să termená h^{u}ora/rămînẹá uamen-eştẹa tineri/la cîrĉimă//mai̯ bẹá ac^{u}olo [ɛ]/^{d}pă ĉe bẹa să sculá [ɛ]/d-acuolẹa dî la masă/ei să dúĉá şi jucá/că erẹa femei tine^{r}e/cu uamen^{i}/cu du

[k] /mai̯ jucá/şi-ş^{i} petrecâ pînă pî la zęĉe/ųnşpe nọá^{ptea}//

[Dar la Crăciun care erau obiceiurile ?]

păi̯ la crăĉún.../ [ɛ] pînă-n ánu nọu̯ ū.../plecá copi̯i^{i}/cu pluguşóru̯//

[Şi înainte de Crăciun ?]

înaintę dă crăĉú^{n}/nu era niĉ^{i}-un ọbiĉe^{i}//nu//

[Colindatul.][1]

cu̯m ? ă cu̯olindéțę̯a//da/ástă erę̯a/c^{u}olindátu//în ajúnu cră-ĉúnului̯.../venę̯á cu̯op^{i}i^{i}i şī/că ş-acúma éste tot aşá//să sculá diminę̯áța c^{u}opi^{i}i/ş-o lo̯a dî lă un ca^{b} dă...dă sat//şî...plecá t^{u}o^{s}/să strînĝę̯á tos^{t} cópii/carē putę̯áu̯ să dúcă şi̯...//stau̯ u̯ami-ni la pu̯ártă/şi le dă covrij la f^{i}iecárę//ş-acúma tót aşa/şi̯... pînăn ī...pînă ī a [ɛ] în ajúnu crăĉún^{u}lúi̯//ş-apói̯ dă...pînă [ɛ] ánu n^{u}ou̯.../plecá cop^{i}ii cu pluguşu̯ár^{i}li̯//venę̯á cu vasilca/venę̯á dă.../cîntá/copi^{i}i/p-ac^{u}ólo/o̯ameni şi̯...//vénę̯a d-ăştę̯a [ɛ] /a-vę̯am țigán^{i} d-ăştę̯a/în sat//şi i̯ei̯ i...făĉá o păpúşă dă...dă cîrpe/^{u}o c^{u}osę̯ă/ş-o punę̯a-n cu̯oş.../ş-o căpățînă dă p^{u}orc/ [ɛ] o jumá dă căpă/ş-o punę̯á acólo/şi cîntái̯ i.../la fi^{i}ecáre...g^{u}os-podár//şi-i̯ da cárne/mălái̯ i/ban/ĉe vrę̯a să lę [r] să le dę̯a şi lor//venę̯á cū...cu ásta cum să spun ī/cu gu̯árna [ɛ] /gọrnişti dă ...cîntá/lăutári...//să [k] lăutári să ^{t}ĉ^{e}a mai̯ mul/la cáre-l kemá vasilę//

[Şi pe urmă, în ziua de Sf.Ion sau de Bobotează mai era vreun obicei ?]

la sfîntu iu̯ón//în zio̯a dă bobotę̯ază/...sę̯ára/să strînĝá cop^{i}ii̯i̯...la cîrĉimă/flăcăi̯i/şî băeți//şi̯...făĉ.../cum să spun ī.../i̯ordánu̯//făĉę̯á o prăjină máre/o-nfăşurá cu béte/...ş cū [k] lu̯a d [k] c-avę̯á fétili̯/nainte vréme fétili/făĉá béte/dă-nĉi̯ns/şi da carē [k] dă cáre băę̯át avę̯á e̯a drag/îi̯ da dă purtá bétili̯//

---

[1] Intervine soția informatorului.

430

ş-um băẹa dacă vorbịá cu dọ́o fetē/sau̯ avẹá béte d la dóo tre^{e} fete/să-nĉíngá cu é^{l}e/da la áẹa caré er^{e}á mai̯ drag/să-nĉíngá cu éle pă dasúpra/şi la àlilánte l^{e} lăsá ǹuma un ca^{p} dă [!] dă béte/dă să vedẹ́//da/şī.../făĉá stẹàgu-óla/punẹá nẹşte bazmálē.../în stẹag ae^{u}ọle/l-îmbrăcá cu brád/şî-l ţînẹá-n.../pă úliţă/-l purtá pátru inş^{i}//pă úliţă//ş-ĕilánş^{i}/plecá pîn cásẹ//dă-l ior^{d}ănẹá pă om/l-ardicá-n sus//dă dọo trei̯ uor^{i} in sus/îl iordănẹá//

[Pe care fete le prinde, le scaldă.][1]

şî pă cáre féte le prindẹám/le scăldám//să fhi foz ĝéru cî^{d} dă máre/le duĉ^{e}an la puţ/şî le turnán cîtẹ trẹi̯ gălé^{z} dă ápă-n cap//

[Acelaşi]

o ẹau̯ şi dă lun^{i} dă dimińẹaţą

[Vrei să ne spui ce-ai făcut ieri toată ziua şi astăzi ? Da' o iei, aşa, de ieri dimineaţă.]

o ẹau̯ şi dă lun^{i} dă dimińẹáţă/dacă vre^{t}/dă cînd am începú^{t}...

[De cînd vrei dumneata !]

da/lun^{i} dă dimińẹáţă/nẹ-an duz ^{l}a un vecin cáre/că n^{u}ọí i.../acúma aíĉa la no^{i} la brezọáili.../găsím um plug/cu doi̯ cai̯/...să ne árẹ//şi ĕ...ne strînĝẹ^{m} mai̯ múlţi/nẹ-an ^{s}trîn^{s} ĉinş^{i} fam^{i}ili^{i}//noi̯ la un lọc/ca să fim...zéĉe/únsprĕzéĉe ọamen^{i}//că ne trébe únsprezèĉe uámen/duọíşpe/nóo/depándă cum...la [ɛ] pus dă cartó^{v} dúpă um plug//ş-am pu^{z} la un vecin aĉílea [ɛ]/cáre é vecin [ɛ] piste drum d-aĉí/i-am pus p-ai̯ lui̯ i...lún/márţi-am pus.../la áltu/sẹara/dupá ĉẹ-am ^{i}isprăvíd/vă spun/dupá ĉ^{e}-am isprăvitáră... dă pus.../a lọát al [k] veĉínu cáre a f^{u}os...cu cartófi/a lu̯at un kíl dă ţúică/ş^{e}-am băú şi noi cîtę-o ţúică/ca să [ɛ] putén re-zistá la múncă//

---

[1] Intervenţia aceleiaşi.

a d^{u}óoa zi dă diminęáţă/nę-an dús.../la alt om/a avúd gun^{u}ói/băligár dă...dă v^{i}íte/pă lóc/am întín^{z} băligáru dă diminęáţă/şi la úrmă/^{t}pă ĉe l-am întínz/l-am [ɛ] risipí pă lóc/am înĉepú cu plúgu/şę-am ará^{t}/pînă cînd an termęná şí...p-al lúi//la ú^{r}mă/-n ziu-ailántă/următuáre/tot aşá/la t^{u}os^{i} pînă...ástăz^{i}.../am avút ū...továrăş/tó d-al nóstru//ca să [ɛ] púĕ cartóf^{i}//şi n-á găsí plúg iél//că plúgu cáre l-am avú^{d} n^{u}ói.../l-am dátără.../s-a duz la álţi/că nu [ɛ] nú ^{m}i-a spus ála că ará şi iél//ş-acúmă ^{1}-aştep-tăn/că áre plug mai tîrzíu/după másă//să-i púnen şí p-ai lúi//ş terminăn/cu cartófi dă pus//

[Acelaşi]

[Zarzavaturi]

múnca cartófului...^{1}e-n félu următór: d-ezémplu.../la sîn-piétru/cîn să scuáte/sau tuámna/ţi-ai oprít î...dă sămînţă/un te-rén acuól^{u}o/îi adúĉ^{e}-acásă/l-adún^{i} i...în c^{u}óşur^{i}/^{t}p-aĉéea-i laş^{i} pînă tuámna/ĉiné áre beĉ^{i}/i bágă-m beĉ/ĉine nú/-i bagă-m pămînt/în groápă/...şî primăvára-i scuáte^{m}/pîn február^{i}e/pî la ĉínşpe februáre/înĉépe iarovizátu/aşá púnem nói//da tótuj nú e bine/că créşte c^{u}olţu máre/să rúpe/...şi nú e bíne/kar cu c^{u}olţu máre//îi púnem la láz^{i}/şi-i băgăm în cámeră lă... [ɛ] căldúră/şi dú [k] cîn să fáĉe la o mărime oáre/dă ne conv^{i}íne noo-aşá ródu/dup-a-ĉé^{e}a-i treĉem ^{1}a réĉe//ş cîn a sosí tímpu/dă să-ncălz^{e}éşte/prii̯élni^{c}/atúnĉ iésen la semănát//la [ɛ] rec^{u}oltátu cart^{u}ófului//o recoltám/dup-aĉé^{e}a-l prăşim eáră/dă doo uór^{i}/mérĝem ear la re^{c} [k] la secuez/dă-i scuátem/fi^{i}e la noi/f^{i}iie la ĉeápe^{1}/şî ea^{r} ră-

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

432

mînē...p^{u}orţiúnea/eară pentru sămînţă//ş-~~aşa facem~~ în c^{u}ontinuare

[Şi altceva ce se mai seamănă ?]

după aĉeea/după recoltatu zar [ɛ] cartofului/s [k] o parte să pune castraveĉ^{i}er^{i} dă toamnă la noi/şî ó parte varză//

[Varza cum se pune ?]

varzā.../e-n felu următor: acuma/prin î...la zeĉ^{e}-/aprile/ĉinşpe/mă ro^{g}/după cum pune fiieşcare om/dă să sileşte//faĉem î ...brazde-/aven teren dă brazde/-l săpăm b^{i}ine cu cazma^{s}ọå/-l mărunţim/simînăm răsădu/şi dup-aĉeea/merĝem la udat//pînă creşte ^{i}el la o maturitate//dup-aĉeea trebe să-l mai lăsăm n^{u}oi.../ca frō ĉirca trei săptămîn^{i}/neudat/ca să v^{i}ină f^{h}iru/s să-ntărească aşa/cum să spune-^{n} limbaju nostru/să-mbătrînea^{scă}//puţin//şi... pî lā...zeĉe/iule/înĉepen şi sădim varza//

[Cum ?]

arăm/l^{u}ocu/îl grăpăm/şi...trebe la varză.../doo persuane// d-ezemplu ó persuană ca să...facă urmă cu p^{i}ĉoru/să semene-aşa răsadu/şi altā merĝe-n spatili lui/dă-nfiĝe cu unfigătoarea//şi ...cîn soseşte timpu ^{i}ei atun^{j}/dă-^{š} şkimbă fuaea/să măreşte puţin foaea/ca palma/atun^{j} merĝen la prăşit//o prăşim/dă doo uor^{i}/^{j} dup-aĉeeā...o lăsăm aşa//cînd ea s-ā făcud varza/dă ne convine/ĉe s-a c^{u}opt/o culeĝen de-ac^{u}olo/o-ncărcăm la maşin^{i}/şi merĝen cu ea pă piaţă//

pentru sămînţă/ne-aleĝem ĉe ne plaĉe noo//în doo f^{u}oiţe/trei/ş-o jumu^{lim}/ş-o aduĉem.../acasă/ş^{i}-o-ngropăm//dă tuamna//ş-acu primăvara/iei i creşte dîn inima aea.../o curăţim frum^{u}os/^{u}o udăm/o-ngrijim/...şî ia creşte mare/şi pleacă nişte crăĉ^{i}//şi din crăĉile-alea vine şi-nfloreşte//ş face teacă/boabe/şî ea cînd s-a-ngălbini/dă ea a dat î uscat/atunĉa noi o l^{u}om de-ac^{u}olo/ş-o púnem îm p^{u}ed ûndevá că [ɛ]/o mănîncă păsăr^{i}li dac-o lă^{săm}//și-l bátem frumós/îl [k] răsádu/...îl ĉernen cu síta/frum^{u}o^{z}/dă nisíb/dă toátă murdăriea și.../ni-l punem într-o púngă și/únde l-am puz dă toámna/nu umblăm la ^{i}el pînă primăvára//

[Și pe urmă ?]

iară din ăla [ɛ]/s-avém pentru ánu v^{i}i^{i}it^{u}ór//ș-așá din an î an/noi trébue să ne recoltăm noi...răsádu//ea și cart^{u}ófu/din an î an/ca și castravétili/și p^{u}orúmbu/și grîu...//

[Ai spus că faceți răsaduri de varză; în ce le semănați primăvara ?]

primăvára ?//

[Da.]

ă/tó^{t} pă terén/îm pămînt//î a^{i}er líber//fácem brázde//d-ùm métru d^{u}ooșĉinĉ[1] i/lățimea/și d-ezémplu/dă lúngă poa să híie j dă zéĉe/j dă dóoze^{j}/j dă tréizej dă métri//ș-acolo semănăm/noi la métru/știm/o lingură//ĉé ^{z}ic ? "am tréze^{j} dă paș/trébe să dau u...dóozej dă lingur[1]"//cum vre^{i}/áltu mai des/áltu mai rar...//și iel crește-așa/stuf^{uri}/știi/des//ca și ia^{rba}//

[Și o brazdă d-asta cum o pregătești ?]

uo săpăm b^{i}ine cu cazmaoa/...luom pămîntu/-l fáĉe^{m} muormán/și după aĉeea cu sápa//din nou/iar la tocát/și lățim așa frumós/cu grébla /...l lățim/ó arănjăm frum^{u}ós/ca p-o másă/néted/...báten cu lopáta[2] bine/pămîntu/dup-aĉeea-l udăm/brázda/pămîntu/și dup-aĉeea luom și-l î.../suflăm pă.../îl î semănăm/pă brázdă//că știț[1]/udăm brazda/ca să nu fugă buábili/unde-a picát/ca să cază ea locál//să nu f^{h}i^{i}e dés//și după aea lom nisip/púnem péste iel/îl învelin cu nisip/și udăm brazda iar di^{n} nou și.../merĝem acásă//

mari^{n} nicula^{i}e
patruștrei [de ani]

---

[1] Gest.
[2] Bate cu palma în masă.

b^{u}orĉ^{e}águ

[Ce nutrețuri semănați mai demult pentru cai, pentru vite ?]

méi̯ dă brágă/...odátă-ñáinte/să puneá...mătur^{i}/...trìfuói̯/ cum îi̯ spúne^{m} n^{u}oi̯ ī.../borĉeág/...òvăz...//

[Cum se lucrau astea ?]

ă/d-ezémplu.../dacă vrean̯ să punem borĉeág/...mai̯ ^{i}ereá cît-un tractór/din álea cu r^{u}oț^{i}//már^{i}li//^{ș} mai̯ veneá//dacē áveái̯ p^{u}osibíli^{t}áte/să l-apú și p-ăla/dacă nu/mai̯ te ajutái̯/únu cu ál-tu/-n trei̯ cai̯/îm pátru cai̯/la [k] /făĉái̯ og^{u}ór dă tuámnà...//că álea să semăná/b^{u}orĉeágu/dă primăvàra//și...primăvàra/te duĉ^{e}ái̯ .../băgái̯ o grápă dă fier/dedeái̯ bíne cu grápa dă fier/j dup-a-ĉeea semănai̯ b^{u}orĉeagu amestica cu ^{u}ovás//^{t}pă ĉe-l semănái̯/mai̯ băgá^{i} ear grápa dă fier/și-i̯ dedeá^{i} cu grápa dă lem^{n}//

[Și ?]

și dup-aĉéeā/mai̯ merĝái̯ la ^{i}el cînd îl c^{u}oțeái̯//dácă să fă-ĉ^{e}á//

[Cum se cosea, cum...?]

cu cuása//

[Spune-ne tot ce făceai cu el acolo, pe cîmp !]

și dup-aĉéea merĝái̯/il cuoseái̯/cu cuasa/manuál/că ^{i}ereá ma-nuál/trebúeá să-l cuoseș^{t}/îl lăsái̯ trei̯ pátru zile/te duĉ^{e}ái̯ in-torĉ^{e}ái̯ brázda/frumuós/că b^{u}orĉ^{e}águ nú trebúeá să-l lași mult// puțín mai̯ călûu/și după aĉéea-l făĉái̯ cuopíis^{i}/pă loc//și-l lă-saę-acolō.../zéĉe/zile/ĉinsprezeĉe zile/dúpă cum permitá timpu// ca să cuacă iel bine/j dup-aĉéea l-aduĉái̯ acásă/și-l făĉái̯ ī... cuòp^{i}ită márē/ĉíne áre fînár/îl băgá-n fînár...//și-nĉepeái̯ după aeā/alimente lă...vácă/la cá^{l}/la ua^{i}e.../d-e^{g}zemplu ĉe [ɛ] vit-aveá ómu//

[Același]

nẹ-a suprins p-áltu rûu̯

[Nu s-a-ntîmplat vreodată să se înece cineva pe-acolo, pe la Olt ?][1]

bā dá/a fu̯óst//a foᶻ múlte cazurⁱ//kar noi̯ odátă/nẹ-am duᶻ la pḗşte/şᵉ-am lu̯a cărúţa/şî nẹ-a suprins p-áltu rûu̯ [ɛ] ᵘóltu máre/şî nẹ-a lọa cái/cu cărúţa/cu tótu-n î...u̯olt//da am avút un.../camaráᵈ bun/un sọldá/un tọvarắş/care ştii̯a-ñótu//i̯erẹ́a du pă la brĕila i̯el//şi [ɛ] s-aruⁿcát i̯útẹ ápă/ş-a tăẹ́át î...şlẹaurⁱli la cai̯/că lẹ-am avú dă curẹá/ᵉ-a dăsfăcú dă la gîᵗ/şᵉ-a scăpá caii̯//a işiᵈ la márgînă/j dup-acẹ́ẹa căruţ-an găsít-o a trẹ́ẹa zi//găsit un ştⁱi într-o sálĉe/şi áltu.../din fáţă.../scau [k] rọátili din spáte/lẹ-an găsiᵗ... ᵘoprite p-u̯o sẹcătúră/tó lā o...sálĉe/márẹ//tótuʲ noi̯ nẹ-an dus îngrî [ɛ] ngrijorásⁱ/şi nẹ-a spus comandá avẹá uⁿ...căpi̯tán...//ĉe "m i̯ ! s-a-ntîmplá/s-a-ntîmplát/e bine c-a scăpá cai//dáţi̯-o drácu/dă cărúţă !" ᶻiĉẹ "că...//ĉé să faʲ ! ⁱe binẹ că n-az muri niʲⁱ voi̯/da ál dátă" ziĉe "să nú mai̯ vă duĉesⁱ cu cărúţa la pḗştẹ !"//

ş-a trẹ́ẹa zi/cîn ā [k]nẹ-an dus cu cărúţa-ndărắt/... ᶻîĉe "ai̯! mọntáţi̯-o şi/dă azⁱ incólọ"/ziĉe/"să nu mai̯ [ɛ] aúd únu că.../plẹácă úndevá/fắră bilé dă vóe dî mîna mẹa !"//

ş nẹ-a dublát/sántinelili la pu̯ártă/şi nú maᵉ-avẹám pă únde să ẹşim//da tótuşi̯/cînd avẹam nevóⁱe/să ne cumpărăm ĉẹvá/sau̯ să .../m venẹá ọ rúdă/şi-i̯ spunẹán concrét/să nu-l minţim/imediáᵗ spúne: "măi̯/du-te dọọşpatru/sau̯ patruşóᵇ dă u̯ore"/

dacă-i̯ spunẹám/"am trẹábă/tovaʳúşu căpⁱi̯tán.../pàtruşu̯óᵇ dă u̯órẹ"//

"bínẹ ! -zⁱ mai̯ dau̯ u dóuăj dă u̯óre dî la míne/da núma să-n spui̯/să nú mai̯ plecáţⁱ... [ɛ] la apáţa[2] să beţⁱ/ [...]să nu mai̯ vă ducéz la pést̡e/că ⁱe pèriculųos/vă ducéțⁱ in comúnă/voi̯ mînuițⁱ ....trébur̆ⁱ/...vedézⁱ bⁱinę-/aíĉi-șa/-i̯ mai̯ mul munițē.../să nu vă púnă ĉineva la cále/să-i̯ das trᵘotíl/sau̯ u cartúșē/avézⁱ grijĕ..."// [...]

---

[1] Informatorul povestise înainte despre perioada stagiului militar, în Ardeal, aproape de Olt.

[2] Localitate în Ardeal.

[Același]

vʸíęā

vʸíęā.../dacă vrei̯ să pui̯ dă príma dátă víi̯e/urmărésᵗ/pă ĉínę áre un suoi̯ bun/dă tǫámnă/trebúe să úmbli pîn vʸíⁱ//mă duᶜ și la cutáre/să vă și la cutáre/să vă și la cutárę//că tótuʲ/dacă vrei̯ să munĉéșⁱ/să pi̯erz un terén dă pămîn/și tímpu/să-nțelége că-s trébę șî.../să dai̯ dę ŭ randamén bún/o vʸíi̯e dă sọi//ᶜă nú trébe să mai̯ ī s [ɛ] stai̯ cu imprésęa/cum eręá ananàs-óla/zái̯băru/áęa nú mai̯ mérĝe//și dup-aĉéęa/dă tųámna/vorbi̯ái̯ cu ĉetățęánų//cînd ī ᵘò tundéa//d-o curățá/că mulțⁱ ᵘo-ngropá//și lųam ī...ĉęoáĉe/noi̯ ii̯ spúneᵐ/béțe/din áleą/dă víi̯e/ĉⁱoáĉe/cîte-n trebúe/șápte súte/o míi̯e dă bucățⁱ...//și faĉⁱ o [k] făĉáⁱ un c [k] șanțⁱ/s fáĉe șanț/le pun raré/dup-aĉéᵉa pămîn/ș punęám ápă/le-ngropáᵐ//ᶳ atunᶳ să spunęá că le púnem la...mustăĉít//și le lăsám acᵘólo dᵘóę-an dă zíle//și i̯ă crę́ștęa lăstári̯//cá să nu mai̯ pi̯erzⁱ íncă dųóę-anⁱ...//terénu//crę́ștęá lăstári̯/-l...tăęái̯ frumᵘóˢ și prímu ųán/al dóileą an/ș-al tréilęa an/tǫámną//o-ngropái̯/ți̯-o sădęái̯ bⁱíne/o-ngropái̯/...șî...făĉę ęa/puțin așa/ᶜ dac-avęái̯ pentru un cųopíi̯l dųoi̯/dă gustáre/cînᵈ o punęái̯/ treęā...//dup-aĉéę-/al pátrulęa an/înĉepęá să-ș dęa ródų//și núma așá//

[Și de cînd era pe rod, ce-i făceai de primăvara ?]

vii̯éa/primăvára/trebuęá să fină/a [k] tǫámnă/trebuęá arátă/bine//îngrijítă//curățítă//vⁱíi̯a/dacă nu-i̯ pui̯ ș puțin gunói̯ dă grajd^{i}/i mai dă cù azó dă am^{u}oniu...//şi-i săpá [ɛ] pămîntu b^{i}ine/la cazmá/s^{e}-o cùrăţeá//primăvàra/dup-acéea/baş^{i} plugù/frumuós/pîntre rîndur^{i}//şi...pă rîndu dă v^{i}iie/úndé éste/atúnc^{e}a/i manuál cū sápa//trebúe s-o sa^{b} bine//s-o curăţéşt^{i}//după ĉ-o cureţ^{i}//şi după ĉ-ai curăţát-o/uor ^{u}ō...leş^{i} pă ará^{c}/uór pă s^{î}îrmă//şi v^{y}iia ca să [k] ear s [k] cun să spun/ca să ai v^{i}iie/trebé s stai permanént/în ea//cù stropitu/cu curăţitu-n ea/să n-o laş...//trebe legátă la timp/pînă să-nflorească/că dacă-nfloréşte-atún/s-o leĝ^{i}/să scútură toată floare-aea/strúgu^{r}li/şi l-ai pierdút...//

[Şi pe urmă, cînd se coc strugurii ?]

ş cîn să coc strúguri/pă úrmă-nĉepem la...culés^{i}//să culége-n láz^{i}/in cuóşur^{i}/s-adúĉé acásă/să [ɛ] pune la...zdrobit^{u}ór/...îm butoáe.../cîn să fermentează/...atúnĉa/ĉe fíi^{e} ş [k] ĉetăţeánu-ş^{i} traĝe vínu//şi-m butói/la noi nū éstē st^{u}orcător/máre/cum.../ştiţ^{i}/storcătóru-nainte/p-o párte curĝ^{e}a vínu/ş p-o pártē...c^{u}ojili// [ɛ] ĉetăţeanu traĝe-n butoá^{i}e/mai mul^{t} ca să fermentéze ea/să-ş^{i} ea putére şī cuójile-alea/ca să [ɛ] scuátă şi ţúică//că la ţărán/áre nevóe dă ţúică//la noe-aiĉa/kár ^{d}acă viii seara obosíd la bufét/vrei să bei i/găséş^{i} conég dă [k] c^{u}oniág dă şaizeşīpatru dă lēi/găséş^{t}...férnet/găsej vuodcă.../soviiética.../...îs dă lik^{u}or...^{i}indiean/dă şáize şi ĉevá dă lei/pă cî^{n} n^{u}ōi.../dacă munĉés^{c}/...noo ne trebe ţúică/p^{u}opulară.../d-a nuástră/c^{u}olectivístă/din aea dă treijd^{u}oi dă lei//trei le^{i} ĉinzeaca/trei lei dooşcinĉ^{i}//

[Ţuica cum se făcea ?]

ţuica/dup-aĉéeā/după ĉe trăĝ^{e}ai viinu/ş fermentá/merĝ^{e}ai cu ea la cazán/^{m}ai lăsái puuţin v^{i}in/ştii/să nu f^{h}iiē kar vîrtoasă//cuójili gruáse//şi vărsam în cazán acuólo/-i dedeam f^{u}óc/ş prin abur^{i}-eea/p-o párte curĝ^{e}a ţuica şi.../o loam/^{j} merĝ^{e}am acásă//

438

áltị-acúma/nú prẹa maị ẹ...ụobịijnuíţ^{i} așạ//^{t}pă ce tráĉe vínu/ ẹa zácăr/púnẹ-m bụásc-áẹạ.../cu dr^{u}ójde dă bére/cum prepáră ịeị ac^{u}ólo/șî fáĉe púj^{i} dă vín//ĉe "să vịi la míne/^{z}să-z dáụ uṇ vín" zíĉe/"n-áị trẹábă !" ^{zi}ĉẹ//

[Ce face ?]

púș//așá-ị spúne//ál v^{i}ín//da/tráĉe v^{i}ínu naturál/dîṇ strúgurè/pentru ^{i}el//și nẹámurli lúị dă-l bẹạ//ș pŏ úrmă/dî [k] cuṃ l-a tras ìmedẹa^{t}/ịa o sútă dă kíle dă zácăr șị.../cît...púne ịël îm butọáịé//după cum ịe butọáịlị//

[În vin pune ?]

î nu ! îm bụáscă//

[În boască !]

dạ//ș púne drójd^{i}é dă bérẹ-ac^{u}ólo/să fermentẹáză b^{i}íne/... bíne/fọárte bíne/cu ĉé maị pun eị/^{j} dup-aĉéẹa-l tráĉe ș p-álă... în...butụóị//ș víndè...//

[Și cum îi zice la ăla ?]

p^{u}úș^{i}//așá-ị spúné eị//dacă-ị cu zácăr/dọámnă !// [...]

[Dar nu se deosebește vinul natural de cel cu drojdie ?]

nú ! că ē pă [k] /puțín așá e [k] ar f^{h}í [k] ịe băut^{u}ọ́r//că ăla naturálu vịíne puțin acrișụọ́r//da ásta dă zácăr/e dulĉẹág/șî știț^{i}/ịel árẹ-arụóma/tó dă strúgure/dîṇ cụójilẹ-á^{l}ẹa/dîm bụásc-áẹa/c s-a fermentá cu tụótụ//ịẹ dulĉẹág/da tótuș^{i} pŏ úrmă-s fáĉẹ răụ//

[Același]

făĉ^{e}ám pétre

[Vara, cînd nu ploua multă vreme, era vreun obicei ...?]

dā/făĉ^{e}ám pétre/...făĉ^{e}aṇ cît-um pétrẹ-așá/^{u}or dă pămînt/^{u}ọr dă ĉęáră/şî-l púnęam ņ‿níşte cutíį‿aşá/punęáņ‿flōrⁱ/şi-nĉepęáņ‿şî cîntắm/ş‿plecắm...d-acóˡō‿dắ‿la noį‿sus/saų maį‿ḑapártę/pîņ‿la gîrlă/şi-l dịdęam pă gîrlă/intrá úna-ņ‿gîrlă/alţⁱ bắᵉéţⁱ/că ⁱ^e-ręám cu băⁱéţⁱ//lę-arunca pă ápă/ne scăldắ/cînd işęám ī̄...ve-nęám aiĉ/intrám îņ‿sa/ne duĉᵉam lęęárc-acásă/arunca tosⁱ‿cū [ɛ] găléţⁱ/cu ápō...pă nųoį...//ş‿ęar ĉîn‿nū.../plọąá/...furám fă-căléţū la feméį‿gravíde ! //ĉaņ‿că plᵘóo//

[Cum ?]

cáre‿erẹá gravídă/l̲e duĉáņ‿ĵ‿le fuʳáņ‿făcăléţų//şi-l dẹdęam pă gîrlă/cu icųánă cų...//

éne ilíņca
pàtrujdóį [de ani]

cu‿úņkul meų

[Vrei să ne spui cum a fost cînd te-ai dus prima dată la unchiul tău, la Bucureşti ?]

ĉîn‿aņ‿fos‿príma dátă/aņ‿lā [k] lọat.../am fᵘoz‿lā...ī̄...bu-níca męā/...ī̄ pă lî́nęā biséʳiĉī/şi [ɛ] aiĉā...ī̄...aᵐ‿mînca‿ĉēva/ cu‿úņkul meų/şi a maį‿fᵘost‿ī̄.../ī̄ um‿băęát‿ī̄/dîņ [r] dîņ‿clása şáptęa//şī...aį̄ĉę-am aştepta ʳata/după ĉ-am‿î [ɛ] ple [k] /după‿ĉᵉ-aᵐ‿mîņcat‿ī̄.../ā [k] m-an‿dus că [k] să văd ęo cît e ĉᵉasu/ şį-aņ‿lųa‿rátą//am‿ī̄...fᵘost‿ī̄/şī...miįe dă obiĉéį‿ī̄.../ī̄‿faĉe răų ⁿ‿maşínă/şī...avęám ū...ų̄ [k] nişte cărţⁱ/pąc ăliĉⁱ//şi m-aⁿ‿jucaᵗ/cū băęat-olā [ɛ] în‿ī̄...

[În maşină.]

în maşínă//după ĉ-am aĵuⁿ‿la bucurejᵈ/nę-an‿da‿jųos/ī̄... úņkū/kar ęręā...în [ɛ] /acᵘolęą//şī‿m-an‿da‿jųos‿ī̄/cîn‿nę-a văzū‿

RATA = Autobuz al Întreprinderii de transport auto în vechea ei denumire.

únku-n î̯.../ī...ne̯-a săruta/‿şî‿la u̯rmă/am plecat‿î̯/la el acasă̯// cîn‿ne̯-a văzut‿ī...tánte̯ yiţā/ne̯-a da‿dulĉe̯aţā/şī...ărᵉa pe lā... o̩ [k] am ajuⁿs aco ˡō.../pîn-am ajuⁿs acasă/‿ere̯a u̯ora trei̯//apu̯oi̯‿ ì...an̩‿stat/după ĉe̯-a [k] mai̯ m-am odihnit‿ī.../vʳo jum [ɛ] juᵐ [k] vrō jumătate‿de ᵘoră/an̩‿stat‿î̯.../m-an‿dus pe stradă/ă m̥‿ po̯artă.../şī an̩‿văzu‿ni̯şte cu̯opʰii̯/care‿se juca cu minĝᵉa//i̯o m-an‿duˢ‿şī.../le̯-an̩‿ĉeru‿voe/ [ɛ] şi an̩‿spus‿î/dacă mŏ primeşte ş‿pĕ mine//ⁱei̯ atunĉ‿i m-au̯ primi‿şī/ne̯-an̩‿jucat fᵘodbal/o jumătaᵗe‿de u̯oră//unkul meu̯‿î̯.../dispeʳaᵈ/nu ştia unde̩ sîn̩/şī...mă căuta/şi... [ɛ] àtunĉⁱ‿ī i̯el,..mă vede pe stradă/şi a[k] şī [ɛ] i̯-an̩‿zis ca să viu̯/şi i̯-an̩‿spus ca̩ să.../ā̩ că mai̯ avem un̩‿gu̯ol de da/‿şi gata//şi vyin//

vasile timon
am doi̯sprezeĉe anⁱ

82o. CREVEDIA

(jud.Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

am fost la focşanⁱ

am fost la focşanⁱ/cu‿căruţa dăpă vˡin// [...] şî băe̯atu care-i̯ acuma i̯ĕl mi̯-a spus/că i̯el s-a duz‿dă mai̯ multe ᵘorⁱ// mi̯-a spuˢ‿ĉĕ "tătieule să n-ó ⁱei̯ înainte/să rămîi̯ la urmă̩//şî unde să-n̩sere̯ază" zî‿"să st [k] să trăĝeţ...la o parte/să mai̯ stas‿sî‿să odine̯a//dăpă doospe" ziĉe/"no̯apte̯a/putes‿să plecaţ// că atunĉ înĉete̯ază maşinili//dăpă doospe no̯apte̯a//şⁱ‿po‿să"/dă unde/o̯ameni...ca omu/ĉe "să merĝem mai̯ repede"//am oprit într-un̩‿

lo/n-a vru‿să stẹa/am plecát//cînd în tímpu̯-ăla̯/á‿venít o mașínă cu dóo remórĉ/mẹ-a omorî́t un̥‿cal//am avú‿noró‿máre că...am fost i̯o-n̥ [r] în‿î...în̥‿cărûţă/că dacă i̯erám pă jos pọáte mă omorá ș^{î}‿ pă míne//un [k] veĉínu ăl carẹ-a fo^{z}‿na^{i}ínte i̯-a rupt ^{u}óșẹa/la cărúţă/mí̯e mẹ-a scos și ĉércurilí‿la rọátẹ/lẹ-a arun̥cá^{t}‿tọ́ma-n̥-cólo/-m‿pártẹ-aẹ́a/dẹ-abẹ́á lẹ-an̥‿găz^{i}‿diminẹ́aţa//

[Și ce aţi făcut ?]

ĉe/am stat pă lo^{c}‿pîn-a dres cărúţa/șî́‿la úrmă am plecá‿cu vínu/că nu nẹ-a vărsá‿vínu/n-a răsturná‿cărúţíli//

[Și ai plecat cu un cal.]

ăm...am avút áltu...un továrăș trei̯ cai̯/ș-am pus un̥‿cal//am̥‿vení‿pe la bucurește^{i}//

niculái̯e alecsándru
șáptezeĉ [de ani]

mormîntáre

îl îmormîntám/îl făĉám‿î ai̯íĉa‿acásă vi̯nẹá p^{u}ópa/îi̯ făĉám‿î ...vásẹ//lu̯am‿váse/lu̯am‿î batiste/pominéţĕ-i̯ făĉám‿î/l-împîn̥zẹám/ șî...făĉám pománă/strî̀n̥ĝan̥‿lúme/după ĉe vinẹán‿dî la-mormîntárẹ/ după ĉe-l îmormîntám//

[Și la cît timp îi făcea pomeni ?]

pomén^{i} ? păi̯‿i făĉá...dă sîmbăt-ásta...îi̯ făĉá căpiţél ziĉá// dă ái̯lantă sîmbătă cu vási̯//lu̯am váse/dóozej‿dă váse/ĉín̥șpe/care cît putẹá//șî făĉám cu p^{u}ópa/i̯ar cu lúme acás//

[Și pe urmă ce pomeni îi mai făcea ?]

păi̯ făĉá...dă...pîn̥ la nóo cápetẹ//căpẹţélē/făĉá șî c [k] o dátă căpiţélẹ/-o dátă...cu váse/o dátă căpiţélẹ/-o dátă cu vásẹ/ pîmă făĉá nóọ//dă la nóo rămînẹá că...â‿fáĉe dă jumátẹa dă an//

442

to [k] că‿atún^{s}‿făĉá pománă şí mai̯ máre//dă [k] pă la úrmă...făĉá la ánu/şí mai̯ márẹ//îi̯ punẹá stîlṕ /şi făĉám‿^{î} pomán-atúnĉa şî mai̯ máre la ánu//da !// [...]

[Îi căra şi apă ?]

păi̯ dā ! acú cîn‿făĉam căpiţélu dîntíi̯ acú/príma dăpā...ĉe-l îmormîntám az^{î}/úi̯te kár mîi̯nẹ i̯e sîmbătă//îi̯ făĉán‿căpiţél/şî mîi̯ne dan‿drúmu la ápă/la tămîi̯át/îl tămîẹá o feméẹ-acólo/plătẹám //şi dan‿drúmu-i̯ lā.../îi̯ dam ápa la...cop^{i}íi̯/d-o...cără/sau̯ şî la feméi̯ văduvẹ//îi̯ cărá ápa/şase săptămîn^{i}//la úrm-o dăzl^{i}egám/ápa//ne dúĉan‿la puţ^{î}/şi [k] sau̯ la gîrlă dacă i̯er^{e}ám aprọápe dă gîrlă//scòtẹám pátruzeşipàtru dă găl^{i}éz‿dă ápă//şî la úrmă didẹán‿drúmu la răbój pă gîrlă//îi̯ făĉán‿răbój/punẹán‿lumînăr^{î}//

[Cum era răbojul ?]

i̯e ŭ‿lemn tăẹát aşá cu cresteze/pátruzeşipàtru dă crestezẹ/că dam pátruzeşipàtru dă găl^{i}éz‿dă ápă//

[Şi la fată îi daţi ceva ?]

îi̯ dām/păi̯ cum ? păi̯‿i dan‿la fátă...bàzmá/îi̯ dam [ɛ]ĉinj‿léi̯/cun‿să ziĉá atúnĉa/ăi̯ acúma-i̯ dă trèi̯zéĉ//da !//îi̯ dan‿ĉinj‿lei̯/îi̯ dam bazmá/ā vas şi‿i̯ei̯/şi la ái̯a care îl tămîi̯á i̯ar/ş-avẹám şî mártor/

"i̯èj‿mártor că...a cărát‿î marioára ápa ?"//

a^{e}a ziĉá "sînt"/

"i̯èj‿mártor c-a cărá^{t}...marioára ápa ?"

"sînt"/

"i̯eş‿mártor că a cărát ápa ?"

"sînt"/

şi-i̯ didẹám şî mártorului̯...un‿leu̯ acólọ//ĉe să mai̯ fáĉ^{î} ?//

lícă mária [82 de ani]

mi s-a-ntîmplá ‿şi mii̯ę

mă ducêᵉan ‿cū...la ᵘo núntă/ne ducâm/la un̦ ‿frátę-al mi̯eu̯/ ş-acólō nę-a íşit ‿î...cun̦ ‿să zíĉe/dacă...la túfili mogoşói̯i̯[1] /pátru...jepʰ/şî cu nişte gǫáĉe !//şi zíĉe...â i̯erᵉán̦ ‿cu mai̯ multʲ în̦ ‿cărúţă/că i̯erán̦ ‿şî cu lắutári//i̯erᵉán̦ ‿cu lăutári/i̯o/bărbátū/ copʰíi̯i/avęán̦ ‿şi-ő fátă/mi sᶦ ‿páre cᶦ ‿tu i̯erái̯ mítọ ?[2] tu i̯erᵉái̯? //ca să-m̦ ‿vază dă̋ ăl dăm ‿bráţe/să fac trę́abă şᶦ ‿i̯o la núntă// şî mi̯-a işî́ᵈ‿/da i̯o şti ĉ-am zis ?//i̯o aşa̋ am ziˢ‿/ţíu̯ mínte ş-àcú/ şî nǫáptęa-m...vis//

i̯-an̦ ‿ziz ‿lăᵘutárului̯/i̯erᵉá ũ ‿lăutárᶦ...zig ‿"nęa [r] nęa ⁱiᵘón ! să dăşkíde ‿focu̯"/

"haᵉ ! lásă nei̯că/că sîn̦ ‿cu mîna pă cᵘocu̯óş"/

ş̌-acólo a rămás/acólǫ-a rămáz‿/n-a̋ sări ‿şánţu/a rămásără ‿aşá cu gǫáĉili/...n-a mai̯ trecútᶜ/da !// [...]

[Şi la alţii le ieşeau în faţă ?]

păi̯ da ! păi̯ le ĩşá/dā ! da//le ĩşą́//

[Aceeaşi]

cîte am pătimí ‿ş-an ‿tras

păi̯ au̯uzęán̦ ‿şⁱ ‿i̯o dă ʰaidúĉ//e ! umblá cu ĝǫáĉili/ziĉá:

"la vinę́rẹa máre/
dáu̯ ‿u [k] voi̯níĉi dau̯ dăvále
cu ĝǫáĉili la spʰináre"/

că să scuturá frún̦za//aşa̋ ziĉá sócru mi̯eu̯//acú zíĉę-la băgá [k] punę́m bíĉili-n̦ ‿cúi̯e/kiriĝíi púne bíĉili-n̦ ‿cúⁱe la vinę́rẹa maʳᵉ"/ da//

---

[1] Mogoşoaia, comună pe şoseaua Bucureşti-Crevedia.
[2] Se adresează fiicei care asistă la înregistrare.

444

[Dar nu ai auzit vreo întîmplare cu haiduci ?]

n-am auzí mînca-o-ar/oi hí auzít/cîte nu ştiia sócru mieu/da nu mai ştiu să mai spui//e ! dacă sî [k] ca cînticu-ăla/

cîte am pătimi ş-an tras/
şi to sîn frum^{u}os şi gras//

cîte crez/cu dóisprezeĉe cop^{h}ii/ş^{i} iel la răzb^{u}oi/şi múncă şî.../ păi punéam bre !/să punea...nú iere mése d-ástea/că nu ier^{e}am boiér^{i} ca acú//j^{u}oz/d-álea//io avéam dóo mése/...într-o var-ã rup p^{i}icéril^{i} la dóo mése cu mămălíĝili//atît[1] trînteám o mămăligă//ş-aveán şî cuptór/făcám dóoşpĉe...pîin^{i}...în cuptór//pâi... ier^{e}a zoleálă máre bre !//

[Aceeaşi]

cînipa

[Să ne spui tot lucrul cînepii, tot, tot, tot !]

păi tot/şi ier^{i} e-am povestít//

[Cui ?]

la dumnizéu ! út^{i}e la copii-éştiea/la o tînără/că şádie ...[2]/

dac-ai şti mamă traiú mieu/
n-ai mai duormí noaptea rău//

păi am măritá patru féte/le-an da patru zăblá^{i}e dă cărúţă/să faĉe l^{i}ezne un zăbláu ? le-am da cîte pátru plă [k] cîte dóo plắpim^{i}/^{u}op pláp^{h}im^{i}/ş-aveán ş^{i} io dóo ie zéĉe plắpim^{i}//ĉe crez c-am munĉít aşá ? àveam nún^{i}/ [ɛ] avéam fétili cu...sócri/cămáşe dă sócru/cămáşe dă soácră/cămáşe dă nun/cămáşe dă ĝínere/...dă pînză/d-as[ta] să fáĉe pínză//uíte ş-^{asta}[3]//pînză dă cásă/nu dă áea dă la prăvăliie//ş-aşá le făcán/cú cusătúr^{i}//

şî cínipa/să-s spui//dă la prima dat-an spu^{s} şí ier^{i}//uo semănắm/la cîmp/...dăpă ĉ-o semănan͜ să ŕăĉá...pînă la sfîntu ⁱilię/ o punẹám acúma dûpă páşte/la sfîntu ⁱilíe o culeĝám/ [ɛ] că s-aleĝẹá dă váră/...úna rămînẹá dă tọámnă//şî o culeĝám/o duĉán͜ la gîrlă/să tophá/şî o aduĉam acásă/o[1]...avẹám mélițǎ/d-o melițám// dăpă ĉe o melițám/punẹám͜ î dărác/ş-o dărăĉám//tọárĉ-o/la ᵘúrmă/ dăpă ĉ-o torĉám/â...s-o dẹápăn/s-o ᵘurzésc/s-o...năvădés/s-o țes ...//ịerẹá...cáre͜ ⁱerẹá dă pînză să ŕăĉá pînză/ᵘo cᵘoĉám//o coĉám//o coĉá...máma mẹa/da acú nú sắ maị faĉẹ-aşạ/că...àcú dă tọámn-an͜ cob͜ la o ŕhícă/la áẹa dă la bucureˢtⁱ//an͜ ŕhért-o p-a ắştia numa-ndátă//cū álbă[2] /cū săpún/cū vréĉe/s-a făcú͜ cum ịéste tulpánụ-ăla dîn͜ gard[3]//da atúnĉa͜ ő punẹá máma mẹa/şi ịo o punẹám /în͜ cᵘojⁱ͜ dă la bụoị/cᵘóşu dă...că...la boị avẹá cojⁱ/dă adûĉá páịę/dîn͜ grădínă//şi punẹa ũ͜ rîn͜ dă...paịe/ũ͜ rîn͜ dă tụort moroịit în ĉenúşe//ắpăị la úrmă turná trẹị zilẽ͜ ịel/herbẹá...leşię-aᵉa pă fụoc//şi turná/o lụa dĩ͜ álbiịe/şî ịár o duĉá pă foc/ ịár o fherbẹá/...ịár o turná...//şị-aşá-l coĉá máma mẹa// [...] ş-aşá făĉán͜ la cînipă//tụòrĉan͜ tọată nọáptẹa//mn-a tors͜ î şî la telivizór[4] maị dăᵘunăsẹáră//ş-a zîs că maị vʸíne-n dóo săptămînⁱ/ ịerẹá la şezătụáre fétilị-ástẹa/la şezătọáre/şi torĉẹá/şî...îm plăĉá şi miịę/c-aşá să torĉá...máị naịínte vréme/la minẹ-aş [k] torĉám acás feméịle//am munĉí͜ mul͜ brⁱe//

---

[1] Gest: cît cuprinde cu braţele.
[2] Subiectul se scarpină în cap şi se strîmbă dispreţuitor.
[3] Arată ia cu care e îmbrăcată.

[Aceeaşi]

creşteam borangic

creşteam borangíc/vyermⁱ dă mătásę/ẹhé !//

[Cum ?]

---

[1] Informatoarea bate în masă.
[2] Alba, numele unui detergent.
[3] Subiectul arată spre rufele albe întinse la uscat.
[4] Se referă la o emisiune folclorică văzută la televizor.

úi̯te-i̯ punęán‿coló[1] şi-n̟vyii̯á/...şî dăpă ĉe-n̟vⁱii̯á/â le punęán‿frún̟ză dă dudⁱ//şi-i̯ creştęám/îi̯ întindęám pă pat/îi̯ priminęám/şî...le dam̟‿frún̟ză/şî făĉám la borangíᶜ‿/şi ĉe-ntindęám!//lę-am̟‿făcú‿la ắşti̯a/la trei̯/â ásta/şi ĝámănu̯-ălălán̟‿/şi ắsta[2] d-ai̯íĉa/ásta nu i̯e ĝámăn̟‿cu ăst/i̯ẽ‿áltu loc ála//hái̯nę/le făĉám‿î...borangícu-l suĉám/la úrmă-l îndǫęám îl răsuĉám îl fʰérbęam/...şî-l urzęán̟‿/şi bătęán̟‿lînă/şi făĉám cum i̯e ĝᵉámu̯-ăla[3] péticu̯/da !//şi le făĉám hái̯nę/că...n-ávęam ĉe să le mai̯ fac//i̯o aşá i̯-am ţinút//

[Dar la viermi ce le dădeai să mănînce, cum îi creşteai ?]

frún̟ză‿dă dud//pâi̯ întindęám pă paᵈ‿dacă...dîn̟‿zî [k] dóo zîle-i̯ întindęám şî̃‿îăstălántu/că să făĉá marⁱ/să...mulţęá//şî le dan̟‿frún̟ză şi-i̯ primęnęám/şi i̯ár mai̯ întindęám áltu pat/şⁱ‿ᵃpăⁱ la úrmă la şáse săptămînⁱ să urcá/făĉá gogǫ́şⁱ//şi le duĉán‿dă lę trăĝá feméili/avęá ru̯ată/avęá...şî ţesęám/da !//

[Aceeaşi]

avęám putinéi̯

[Laptele] i̯o-l fʰęrbęám cu căldárę̄a/că ĉe‿ⁱerá să dau̯ doi̯sprezèĉe ?[4]//punęán̟‿căldárę̄a coló[5]/că áltu...

ziĉá "nu mănînc‿î dîn̟‿farfurii̯e"/da nú farfurii̯/ĉenác//áltu "să-n‿dai̯ în̟‿cánă"/

áltu "să-n‿dai̯ dumicát"/áltu "să-n‿dai̯"/

"úi̯te cólo/i̯a cum îs‿pláĉe"//îl fi̯erbęám ş-acólo-l punęám//şî áltădàtă punęán̟‿la prin̟s/şi bătęám putinéi̯u/avęám putinéi̯//bătęám putinéi̯u/şî scotęám ᵘuntᶜ /dă/şi le dan‿da cu [k] păi̯ ĉe-i̯ ţînęám ?//

---

[1] Gest: pe sobă, lîngă horn.

[2] Se referă la informatorul Lică Dobre în casa căruia se face înregistrarea.

[3] De 1/1,50 m.

[4] Se referă la faptul că erau douăsprezece persoane în casă.

[5] Gest: într-un colţ.

[Brînză făceai ?]

da ! făĉᵉán̦‿şî brî̃ză//

[Cum ?]

în̦kegátă cu kág/ [ɛ] avẹám kág dă la vyițél//şi făĉám un kág/ â şí fhártă//şî fi̯ártă/n̦kegám [k] să-n̦kegá láptili/şi-l...punẹám îˆápă fʰi̯ártẵ‿i̯el//făĉán̦‿şî fi̯ártă//

[Aceeaşi]

să lăsá sec

ùti̯-acúma/dă mî́i̯ne-ntr-o săptămî́nă s [k] dă dumínică/să lásă sⁱeg‿dă...ă...cárnⁱe ziĉám//ĉíne mai̯ poste [k] mai̯ mî́n̦cá dúlĉe ?// nū ! săptămî́n-ái̯lantă zîĉá săptămî́na brî́n̦zi/mî́n̦cam‿péşte/mî́n̦cam‿lápte/mî́n̦cám brî́n̦ză/mî́n̦cám ᵘoᵘo...//şî ále̯a dă dumínică sẹára dă pói̯min̦ⁱe...le dan̦‿la țigánⁱ//şi la‿ármă.../dăpă ĉe să lăsá/la săptămî́na să lăsá şí dă brî́n̦ză/sec/şî dan̦‿şí p-alⁱlánte la țigánⁱ lunⁱ//

[Şi ce obiceiuri erau ?]

ĉe ! eⁱ !//dumínica‿ále̯a dᵗ‿la brî́n̦ză să duĉá cu lùmînárⁱ/cu lumînárⁱ d-ástẹa álbẹ-aşá dă sparmațéᵗ/cu portocále/cu covríĝ/şî nú cu portocálẹ-atúnĉa/acú/...cū ᵘoṷ//şî cu rakíṷ//la nạşa/mă duĉam acolọ//sau̯ vinẹá fhíca la minẹ/sau̯ mă dúĉán̦‿la táta/la máma ...//cu lúmînárⁱ şî cu ᵘoᵘo şî cu țúi̯că//că țúi̯ca i̯e búnă/țúi̯că/ĉ-aj‿bẹa acú nițícă ! n-ai̯ fă[1]/să pui̯ şi tu o țui̯că ?//

[Băieţii nu umblau prin sat ?]

ba dā !//strîga "sitiri mòrā ! "...ziĉá/să duĉá dăválẹ//únu mai̯ în di̯al/únu mai̯ î̃‿válẹ/strigá...flăcắi̯/cáre...nu aşá toț flăcăi s [k] mai̯ măgárⁱ//că ziĉá porcării̯/la féte/şî la băi̯éz‿zi-

---

[1] Se adresează norei.

448

ĉá să...însoáre cu...tínere cu...cu bătrî́ne//ș^{i} pă...pă féte cu bătrî́n^{i}/îi strigá//

[Și făceau și un foc ?]

f^{u}óc/ē ! í ziĉá diuórniță/c-atúnĉa ierá păcură/cu diuórniță/ unĝá cărúța/ș-o puneá-ntr-o béldiie și-i da fuoc/acólo/șî s-adunấ toț^{i}/dăvále//

[Aceeași]

an lăsá ^{u}óile

s-a dus într-un zăvói máre/și acólo-șà ier^{e}á porúm máre//și óile-a intrá^{t}/ș-a mîncát fasóle//cîn ne-an du^{s} și noi să le dădén d-acólo/a vení páznicu//"fútu-vă/drégu-vă/f^{h}ír-ar máma voástră a cutăruea"/...s-a lua dăpă noí/an lăsá ^{u}óile/ș-am fuĝí^{d} la părín^{t}/

cînd am vení la părínț/"únde-i ^{u}óile ?"

"ni le-a lua la ^{u}obór"/

"ĉin le-a lua la obór ?"

"páznicu"//

"și voi ĉ-as făcú ?"

"am fuĝít//ș-acúma le-a duz la obór"//

s-a dus táta cu máma/ș-a dat...ban^{i} acólo/o sútă dóo/cît o ŝi da^{d} nu mai țiu mínte//le-a luad d-acoló/le-a adús acásă//le-am înkíz la obór//dimineața ne-an sculát/iár am plecát cu ^{i}éle// școála nu mai ne-an dus/că nu ne duĉán la școálă//

dumítru rucsándra
ĉînzeșîpátru [de ani]

i̯éle

spúne că i̯éle sîn‿mai̯ múlte în tímpu lu...dóo̦spⁱe no̦ápte̦a/și trecéră pă sus/și cíntă cu viᵘórile/cu țambálⁱle̦/șⁱ‿să dúĉe la de̦al ai̯íĉa lā gîrlă/ș-acólo să oprésc/și-acólo joacă fáĉe o másă máre și jo̦ac-acólo/și ómu cáre să dúĉe și dă pĩ‿i [k] màs-áe̦a acólo únde̦-a jucát éle/spúne că-l poĉéște.../âl muțéște/...în tímpurⁱ/ da acúma n-am mai̯ aᵘúzit//

[Aceeași]

cu cóbʸilița mă duĉe̦ám

pune̦ám o găle̦átă într-o párte șȋ‿úna într-o párte/ș̆-ave̦ám un̦‿ lemn îndoít așá/ș̆-ave̦án̦‿cúi̯‿la‿cap/cúi̯‿la‿cap/și dóo gălés‿pă cobilíță//și óō...cóșu cu ᵘóo într-o mînă//și mă duĉán̦‿la bucuréșⁱ‿ pă jos/că nu i̯érᵉa mașínⁱ//pă joz‿mă duĉám/pă joz‿vene̦ám//plecán̦‿ dă dimine̦ață dĕ lā pátru/și lā nóo/nóo jumáte i̯érᵉan̦‿la bucuréștⁱ //da mă duĉán̦‿la ne [r] ne̦ámurⁱ/nu mă duĉán̦‿la álți streínⁱ//mă‿ ᵈĉàn̦‿la mătúșĕ/la unk/la verⁱ...// [...]

[Și nu-ți era urît singură ?]

nu mă duĉán̦‿singură//mă duĉán̦‿cu so̦ácră-me̦a//mai̯ ⁱérᵉa și-álte feméi̯/ne-n̦cîrdue̦ám așá cîte...tréi̯‿pátru feméi̯// [...]

da ĉ-am pățít o dátă/vene̦án‿dă...p-acólo pă la túfili mogoșói//ne̦-a ĩși‿doi̯ in̦șⁱ înáinte̦//noi̯ i̯erán̦‿șáse feméi̯//álta i̯ére̦á mai̯...bătrîi̯o̦áră -ntre noi̯//

da i̯o zic "mămícă" zic/"să știi̯" zi‿"că ășțe̦a" zic/"cîn‿ne̦-o véde̦-acúma"/zig‿"dạ i̯ése dîm‿pădúre"/zic "i̯ése" zic/"și ne‿ ⁱése náinte̦a no̦ástrạ"/

da e̦a ⁱĉe "vez dă tre̦ábă/sándo/că nu i̯ése"//

"é ai̯ să vez matále" zi^{c}//"dacă nu pui̯ cóbiliţ-ásta pă i̯el^{u}"//

n-am apropii̯á să merg...zéĉe paş//c-a işít înai̯ínte̯a no̯ástră// "stas fă ! ĉ-ávet^{i} aíĉa ? báni sau̯ viáţa"//

álta cáre i̯ere̯á d-o se̯ámă cu míne/...^{i}ĉe "strígă fă pă miţícă"//

"hái̯ mă mai̯ répede" zic/"dă ĉ-éi̯ rămás acólo" zi^{c}/"tu nú vez că ne̯-a işí" zic/..."ḫu̯óţi nainte ?"//

cînd a venít/fúĝ^{i} ei̯ îŋcólo/fúĝ^{i} îŋcólo/fuş şí noi̯//am fuĝí pînă ne̯-am apróp^{i}ii̯á dă sat//

"o̯^{u} !" ĉe "s [k] f^{h}ir-aţ^{i} aşá şi-ŋcólo" zíĉe/"as scăpá dă noi̯/ da púnem noi̯ mîna pă voi̯"//

[Aceeaşi]

to̯ámna să pune̯á grîu̯u

arám lócu/c^{î} to̯ámna să pune̯á grîu̯u/îl púne̯am îm porumbíştii̯e/ că nu pute̯aŋ să punem grîu tot în grînîştii̯e//arám lócu̯ de porúmb/ şi-l î semănám/îl dăde̯am dădăsúpt/sub brazdă/ş^{i} la úrmă-l î...îl grăpaŋ cu grápa dă fi̯er//ş^{i} cînd ^{i}eş^{e}a primăvára-l plive̯ám/^{şi} mai̯ băgaŋ grápa dă fi̯ar i̯ar î i̯el să rúpă sco̯árţa/dacă i̯erá sco̯árţă pre̯a táre/şî...îl î lăsám pînă-n tímpu seĉerátului̯//lá úrmă-l seĉerám/îl legám/îl făĉám clăi̯...şi l-aduĉaŋ cú căruţíli lā maşîna dă treérat/să treerá cu maşiníle/ave̯ám maşín^{i} aíĉa la.../ş^{i} pă la boi̯ér mai̯ i̯erau̯ maşîn^{i}/da noi̯ treerám la...dómnu ne̯águ zis/ş^{i} la urm -ave̯ă...mai̯ avea maşín^{i} ^{dî} vene̯á du pîn álte părţ^{i}/d^{u} pă lā pŏi̯enár^{i} /şi né băgá maşin^{i} mai̯ múlte̯-aiĉ//lá úrmă lu̯am bo̯ábele/ dăde̯am o^{i}im/c-atúnĉa să dăde̯á o^{i}im la grîu̯/încărcam pai̯ele ş^{i}

---

[1] Sat al comunei Ulmi, jud.Ilfov.

le̯-adúĉám acásâ//

lícă dóbre

pátruzĕşîtrèi̯ [de ani]

cînd erám noi̯ féte

[De Anul nou] cînd erám noi̯ féte/ne strînĝám to̯áte-ntr-o cásă/acólo fii̯ecáre c-um‿prii̯éten/atúnș‿să spune̯á gaĝíg/‿nu̯ [ɛ] acú să spúne prii̯éten/vene̯á/făĉá gᵘogᵘós/făĉắ...lu̯a vin/ţúi̯că/... prăjá cárne/pune̯á...ca fétili/pune̯á o̯ále...//pune̯á așá...o̯álíli/ mi̯-adúc amínte/c-am apucá‿dîn késtii̯le̯-ástea̯/nóo̯ u̯ále//pune̯á mărĝá/ᵘoglíndă/pi̯éptine/păr̄/pîi̯ne/ⁱinél‿î...//şi dacă trăĝái̯ ·inélu zîĉá că i̯e tras ca pî̃‿inél/dacă lu̯ái̯ pîi̯ne̯a zîĉá că i̯e bogád/‿dacă lu̯ái̯ pi̯éptene̯/zîĉá că i̯e [!] colţád/‿dacă lu̯ái̯‿î páru/nu ştiu̯ ĉe mai̯ ziĉá//ōglínda ĉa că-i̯ frumós̄//şi tótuşⁱ așá să...pĕrindáu̯/ jucá cărţⁱ/jucáu̯...glúme/házurⁱ...//

[Altceva mai făceau ?]

noi̯ nu ştim/n-am‿făcúd/‿da álte féte povestéau̯/cā să dăspletésc/ [!] să dăspo̯áe/să dúĉe ĩ‿oglíndă la dóoşpe̯ no̯ápte̯a/ĉícă pî̃‿oglíndă s-ar véde...perso̯ána respectívă cáre o e̯a/da n [r] nu am‿făcúᵈ/‿dă ĉe̯ să spun ? álte féte poveste̯á/ʰai̯ mă că fáĉem//sau̯ să pui̯ busui̯óg supt cap/...cîn‿vene̯á pópa cu botézu dă-nti márte/că așá să víne şî acú/îz‿lăsá dáscălu ştie únde i̯e féte marⁱ/lăsá cît-o fărímă dă busui̯óᵍ/‿să pui̯ suᵖ‿cap/cî [k] no̯ápte̯a cân‿dormⁱ/ să visézⁱ pă ĉíne‿ei̯//

lícă ⁱeléna

trei̯şpátru [de ani]

452

821. CREVEDIA MARE

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; VN, MV; transcriere: MV

ĉetátea fétii̯

ĉetátea fétii̯/dĕpă cum am auzí şi i̯o dă la bătrînu mi̯eu̯/povestítă dă bătrînu m^{i}eu̯ dă la bătrînu lúi̯/nu ştíu̯/că nimín^{i} nu egzístă/...d-atúnĉa dă la négru vódă...//ehe̯hé ! i̯e pátru súte şî ĉevá dă an^{i} !...//ş-am întrebá tatá^{i}e...bătrín^{i}/máma me̯a a murí dă nou̯ăzeş^{î}pátru dă an^{i}//ş-am întrebát-o "mamă"/...adică s-o i̯au̯ dă la-nĉepút//ca să devíu̯ a^{i}ij la cuvîntu̯-ásta//fínçă m-ai̯ întrebá matále dă tre̯ába ásta//

zíĉe că...pă tímpu lu n^{e}égru vódă/dă l-am avú^{d} noi̯ domnitóru mu̯nténii̯i/[1] în tímpu ála atúnĉa nu a fos ca ástă^{s} să dau̯ drúmu la televizór/la rádi̯o/s-aúz dî américa/s-aú^{z} dîn cutáre//sau̯ trén/să me̯árgă să plímbe ţáră/nu ştu ĉé/sau̯ maşínă/bárim dă ástea nu mai̯ discutăm nimíc//áste̯a acúmă te ^{u}omo̯ără pă...pă şosé̯a//i̯el atúnĉa merĝé̯a...ă locuínţa lue̯-a fost aíĉa la córbi ĉúnĝ/córbi már^{i} [2] //

[A lui Negru Vodă ?]

da//paláts lui̯ unde ^{i}e despe̯nsáru̯-óla/ástă^{z} la córbi ĉúnĝ//acólo̯-a fos palátu lui̯//unde e despĕsáru az^{i}//şi i̯el î locuía [k] d-acoló/dă unde locué̯a/tre^{b}i̯á să me̯árgă la cápu judéţului̯ la ...ĝúrĝu/la dúnăre zis/la bulgár//şi i̯el n-avé̯a cu ĉe să călătore̯áscă/şî páza...aĉéstei̯ ţár^{i} o făĉá prin ĉíne ?//puné̯a^{u} doi̯ o̯amén^{i}.../făĉá ũ [ɛ] um pămîn măre̯-așá cît cása ásta o măgură zis/dă pămînt/îl strînĝá acólo moşurói̯/şî ála să numé̯a post/dă sta acólo doi̯ u̯amen/ca să opsérve...ĉe să míşcă//număru únu̯ să socoté̯a la ĝúrĝu/dói̯ la vlaşín/dói̯ la pangăl/trei̯/...scri^{i} matále acoló ĉevá ?[1]//

---

[1] ~~Informatorul~~ își drege glasul.

[2] Localități învecinate, din jud.Dîmbovița.

[Unde ai spus ? N-am înţeles bine !]

ĝúrĝu̯/vláşînu/páŋgălu/...venẹá-ŋcọáĉẹ-aşá...//ē^{h}...páŋgălu̯[2]// dă la páŋgăl venẹá la rúşîi̯ arsán[3]/ clejá^{n}/...măgur^{i} aşá/... bucşá^{n}/crĕvĕdii̯a/...avém măgur^{i}/dómle/dă pămín/care...să numéşte //şî^{d} la crevédia/merĝá pînă la córbii̯ ĉunĝ continu̯áre//ĉe făĉá?/ dácă mişcá bulgáru̯-acoló ĉevá/ca să trẹácă dûnărẹa...să ^{i}íntre pẹste négru vòdă-ŋcọá/póstu númăru ^{u}únu...nu̯-ávẹa telef^{u}ón cum ^{i}e ás^{t}ă^{z} s-anúnţe prîn telefón//aprîndẹá/...într-o prăjínă lúngă/ spunẹá bătrînu̯/nişte [ɛ] pá^{i}e/sau̯ u mă rog î un stuv dă tréstie/ dă ástẹa/şî-nĉepẹá să fácă semnál aşá[4]//cu vu̯lvọárẹa äẹä//semnalizá//póstu doi̯ prínd^{e}ä//făĉá şî póstu doi̯ tót aşà[4]//trei̯/aşteptá şî i̯él/să vază ĉé e/şî-nai̯ntá meréu̯ pînă la...domnitóru négru vódă//cîn vedẹa...domnitóru nègru vódă semnál^{i}lẹ-àstẹa/^{n}călicá pă cal şî plecá acoló//"mă !" zíĉe/"ĉe ố fi acoló ? la dúnăre"// ^{c}-atũ^{j} nu erẹá telefon să zícă "alố^{u} !...ĉé este ?"/cutáre/nu ştu ĉe.../nimic !//^{n}călicá cálu şî plecá//

mergînd i̯el pă drúmu̯-àsta/pă nẹájlovu ásta/a găsit o fát-aiĉa-m pădúrẹa asán/peste nẹájl^{ov}//cum o fi fost/nú ştiu̯/zînă dîm povéşt^{i}/nu ştiu̯/a^{u}uzit i̯éste...n-am văzút...//trecîn p-aĉílẹa i̯el văzîn pă fátă/fata tînără !.../s-a legá dă fátă//ş-a lu̯át-o pă fátă/d-aiij dîn pădúr^{i}e/că atúnĉa lúmẹa aşá a fost/unde găsẹá cîtẹ-o poeniţă/...strămoşi noşti acólo s-adăpostẹá !//nu i̯ezistá ...sát ca ástăz^{i}/sau̯ şosẹa ca ásta//nō !//cum să vă spun ^{i}eu̯ dum^{n}ẹavọastă/...cum ar fi la múnte/da s-a mai̯ ĉivilizá ş-acolọ// cîte o cásă ĉine ştí^{i}e und^{i}e lăpădát-acólọ//aşá a fos pă timpurlẹ-álẹa//şi i̯el/văzîn^{t} p-aiĉa pă fátă/fáta i̯-a plácu dă ẹa/fátă curátă cum o fi fost/a lo̯át-o ş-a adús-o aíĉa/în de̯álu̯-óstă̯//şî să zîĉe că...ar fi voz...palátu féti̯-acólo/ĉetáte̯a féti̯/d-áe̯a a rămaz‿númili‿dă ĉetáte̯a féti//da ĉe o fi acólo nú ştím nimìne̯á/n-am pomení‿nimíne̯a/^{că} i̯o sînt...vorb-á$^{e̯a}$ dă şáptezej‿dă an^{i}/am întrebá‿pă máma n-a pomení‿nimíc//de̯-atũ‿ş^{î}‿pîn-acú i̯e...pátru ve̯ácur^{i} dă lúme/ĉinĉ// [...]

---

[1] Anchetatoarea nota numele localităţilor.

[2] Informatorul face pauze, aşteptînd ca anchetatoarea să termine de scris.

[3] Denumirea actuală a localităţii: Milcovăţul.

[4] Face semne cu braţul întins deasupra capului.

d-acoló/...ĉe̯-a făcú‿nègru‿vódă ? mergînd‿el aşá/fáta a fos‿şi i̯a-ndrăgostită c-um‿băe̯át/...ĉ-o fi fos‿pă tímpu‿òla atúnĉa/ca fiecàre fátă de !/ca fiecàre băi̯át...//

văzîm‿băi̯átu că i-a lu̯á‿pă fátă/...s-a supărá‿băe̯átu̯ !//că/să-l omu̯áre pă négru‿vòdă cînd o treĉe...spre ĝúrĝu//acú^{ma}/...ĉíne l-ã-văţá‿şî pă băi̯át/"bă" zîĉe.../"nu po‿să-l omór^{i}/că ăla" zîĉe "i̯e domnitóru...ţări/al mu̯nténii̯/nú‿po‿să-^{l} omór‿tu pă domnitóru muntènii̯ pă nègru‿vódă̯"//povéste̯a bătrîni/dē.../ásta-i̯ auzítă şî dă mi̯ne/nu văzútă̯/a^{u}uzítă̯/dă la bătrîn^{i}/..."da" ^{sî}ĉe "să te baş‿slúgă la i̯ĕl/...şî"/...^{1} acù nu şt^{i}u/să vă spun...adăváru ?...

[Spune cum ai auzit şi dumneata !]

pĕi̯ de ! cum am auzî‿şî i̯óu̯/aşá vă spun/da...dumne̯avo̯ás^{t}ă po̯áte vă-ŋkipuiţ că...vă spui̯ i̯o dĩ...//

ĉe "te baş‿slúgă la i̯el/şî cînd o da cálu să să pişè/să lej‿sulácu cállui̯ cu o̯-áţă/...să-l strîn^{ĝ}‿bine/ş^{î}‿cînd o plecá i̯el călare pă cal"/ĉe "să cáză calu cu i̯ĕl să-l omu̯áre cálu să nu mai̯ băĝe nimín^{i} dă se̯ámă/că l-a omorîd‿rádu/sau̯ stan̯/sau̯ cutáre//să-l omo̯áră̯ cálu/ĉe «l-a omorî‿cálu pă domnitóru...négru vódă̯»"//

băi̯átu aşá a făcút//^{s}-a băgá‿slúgă̯//cînd a...văzú‿cálu că-i̯ aşá/gata l-a strîns cu aţă^{2}/ha^{e}/cĩ‿să pleĉe nègru‿vódă/...^{n}călicá‿pă cal a mers um‿pétic/a căzú‿cálu̯//nú l-a apucá‿pă négru vódă ca

---

[1] Informatorul face o pauză lungă.
[2] Informatorul vorbeşte în şoaptă.

să...l-omoáre pă i̯ĕl//ș‿^{c}ăzù cálu̯-așá/ála‿a căzút a [ɛ]ĉe ! părcă da cu túnu să...//ĉé să ái̯bă cálu ? ĉe.../o̩ fi fo^{s}‿șî pă tímpurle̦-ále̦a dóctor ĉ-o fi fost/co̩nsúltă așá p-ăla/așá.../ț[1] ! cálu...bun înc̦ólo/nu pute̦á s...uri̯na p^{i}i̯șátului̯ nu mer$\hat{g}$á//măi̯ ĉe să ái̯bă ? ^{ĉe}/pînă cîn‿ved^{i}e cálu că i̯e legát cu áță//ē ! cîn‿a văzú‿cálu că l-a...i̯e̦ legá‿cu áță/s-a-ntórz‿napu̯ói̯/la palát/acoló/ș-a strîns toáte slú$\hat{g}$ili/...ĉe̦-a fost/în‿cúrte̦a palátu$^{lui̯}$//dí la purcár șî la canĉĕlár^{i}e//șî...le̦-a pus întrebáre̦a‿ásta:

zíĉē "ĉíne ^{i}e dîn‿córbi már^{i} ? să tre̦ác-a^{i}íĉa/ĉíne‿i̯e dîn‿córbi^{i} ĉun$\hat{g}$/să tre̦ác-aíĉ"//la stînga la dre̦ápta̦//

a trecút/ăe̦a‿așá/ăe̦a la dre̦ápta/ăe̦a la stînga/ē !//

ș-a pus întrebáre̦a‿ásta: "ĉíne̦-a legá...sulácu cállui̯ cu áță?"//

ăla "nu știu..."//

"e ! nú știz‿nimín^{i} !//nu vă fag‿nimíc/nu nimíg/dăcît vă întréb și i̯o/ĉíne̦-a făcú‿tre̦ába‿ásta̦"//

"nú‿ștu̯ !"//ăla "nu ^{ștu}"/ăla "nu ^{ștu}"//

atúnĉ a dat órdin/c-așá i̯ere̦á pă tímpurle̦-ále̦a/ș-a venít un‿călîu̯/nu șt^{i}u dumne̦avoást^{r}ă dac-aț apucát istórii̯a véke/cum să numi̯á n̥na^{i}ínte călîi̯/așá le spune̦á//a...dat órdi̯n ș-a venít un‿călî^{u}/șî e̦-a spus așḛ: "la...î̯ăști̯a/la brațu stîng le tai̯ [k] la córbi ĉun̥j‿le tai̯ brațu stîng/ș‿la córbi már^{i} le tai̯ brațu drep^{t}//

șî aĉéste sáte d-atúnĉa-^{z}‿rămáse...cu númile̦-ăsta/pronúmile‿ăsta: córbi ĉun‿șî córbi már^{i}//

rádu i̯ispás
șaptezéĉ [de ani]

---

[1] Sunet aspirat, exprimînd nedumerirea.

456

mi̯-a rămás..p^u^olécra așá

pronúmili mi̯eu̯ i̯e ^i^ispás//núm̦eli rádu/pronúme...ispás//așá// da...că mi̯-a zis ĉiturán/ăsta ^i^e polócră dă...sat aíĉa//

[De unde ? De ce ?]

i̯erám mic/cop^i^ilánd^ru^...dă fr̦eo zéĉe an^i^//și i̯er̦éan̦ cu vitil̦e la cîmp așá...//ș-av̦eám um puț aíĉa pă cîmp/...ca să dăm viț̦ili șî noi̯ l-ápă să nu mai̯ venín̦ cú i̯éle la gîrl-aíĉa că i̯er̦eám dăpárte/er̦eám îm párțea ásta aíĉa/av̦eám um puț acoló într-o vá^le^//cîn n̦e-am duz la puț acoló/ē^i^ ! găl̦eáta dă la puz zis ĉítura cum îi̯ spúnem noi̯...pă romînéște/n-áv̦ea fund//spártă//cînd am...tras ápă/cúrĝá tu̯átă ápa//"ĉé să faĉem mă" zig "la vaĉ"//am plecá cu éle la...gîrlă aíĉa/l̦e-an dat ápă la vaĉ/n̦e-am întórz napói̯ tot acoló/ș-an̦ lăsát váĉile pă álț^i^ copí^i^/ș-am venít acásă/ș-ã lu̯at ũ fund/i̯eu̯/dă la o dóniță cum îi̯ spun̦eám ^î^nai̯ínte...acú i̯e găl̦eátă//îna^i^ínte i̯er̦eá dóniță/^i^er̦eá bu̯ótă d-áȩa vă spuse^i^ du^m^n̦eavoást^r^ă.../le țîu̯ ș-ástăz^i^/...ș-ã lu̯a fúndu ăla dă la dóniță/șî m-an dus cu i̯ĕl acoló c-um bricág care l-av̦eám/șî i̯o/...rîg rîg/rîg rî^g^/șî am [k] l-am pus fúndu óla...l-ã strîz [k] an̦ lo̦á^t^ ĉocănélu d-acásă/am da^t^ ĉércu jos/^e^-am băgá fúndu-óla dă dóniță aco̦ló/ș-am scos ápă//cînd a venít o̦ámeni dă la plug dâ la d̦eal care er̦eá aco̦ló/a văzu̦t...ĉítura á^e^a...búnă !//

"ĉín̦e-a făcút-o mă" a-ntrebát/"ĉín̦e-a dre^z^ bă"/ĉe "e̦-a pus fúnd^î^ ?"//

ĉe "r[illegible]u [illegible] ș ilii̯e ^i^ispas^u^"//táta îl kemá ilie̦//

"ō !" ĉe "băi̯atu ăla mă a făcút ásta ?"

"da !"/

"e/să-i̯ spunez rádu ĉiturán"//

[!] mi̯-a rămás...p^u^olécra așá/dă rádu ĉiturán//

[Același]

ere̯á scrintít ắla

cái̯i tód‿dă la táta...am îmvățát [să-i lecuiesc]/șî...îi̯ lăsám sî́nĝe d-ái̯j[1] ‿dî́n‿vî́nă dacă-l dure̯á picôru̯//sau̯ a vení‿șî și̯a scrintíd‿vấna/picôru adícă/nu-i̯ lăsám sî́nĝe//ere̯á scrintít ắla//ắla vene̯ám șî/...îl legám d-ắsta zdrávănu/c^{u}-o făș́îi̯e dă téi̯ sáu̯‿ọ́ sfu̯áră/îl strî́nĝám bíne vî́na la ắsta cáre nu-l dure̯á/șî rămî́ne̯á ắsta...care-l dure̯á//pricêp^{i} ? să-^{j}‿láse gre^{u}utáte̯a córpului̯ p-ắsta cáre-l do̯áre//

v^{i}íne um‿băi̯á‿dă la bucșán^{i}[2] /opréște la po̯árt-aíĉ la míne/...

^{b}"măi̯ ne̯a rádule/...dắ-te mai̯ încoáĉe"//

am i̯eșî́d‿la ^{i}el/"ĉé‿i̯e mă ?"/

ave̯á o cîrlánă dă doi̯ an^{i} phŏ ! frúmo̯ásă rău̯ !//

"ĉe fag‿néne" zî́ĉe "la cîrlána ásta/cắ/...zéĉe mi dă lei̯"

z^{i}ĉe "úi̯te-an‿keltuít/pắ‿la dóctor^{i}/~~pă~~ lā...//nu po‿s-o lécui̯"//

díbui̯ i̯o^{u} cîrlána/picôru dî́n‿fáță//o i̯áu̯ pă vî́na máre-așá cu dḗștu/^{o} trăséi̯ ^{fru}mṓs/cîm‿púi̯ mûna...déștu ắsta márli la... vî́na éi̯...aíĉa...cam s [k] dădăsúpt[3] /odátă făcú cîrlána[4] să cá-ză pẹste míne !//

"măi̯ iu̯onícă" zic‿î..."ai̯ cure̯á la pantalón ?"

zî́ĉe "am néne"//

"dacă n-ai̯" zi^{g} ‿"mă duc să i̯au̯...dă la méne" ^{z}ic "o făș́îe dă tei̯"//

ã‿lu̯á‿cure̯áu̯a lui̯/^{dă} la pantalón^{i}/i̯-am strî́ns p-ắla zdrávă-nù/bíne-n‿cure̯á/și i̯-am arătád‿de̯álú‿ắsta/zi^{g} ‿"vez^{i} de̯alu-ắsta ? să mi-l faj‿vále !//púne bíĉu pă e̯a/...să-l faj‿de̯ál^{u}-ŏsta vắ-le/să nu ^{i}egzíste...de̯ál î‿fáța ^{i}e^{i}//dácă [k] șî̄ mai̯ i̯e încă um‿măi̯dán pî́nă-n‿golắșắi̯[5] //acoló la cápu golắșă^{i}ilor" zic "la sat/

---

[1] Gest.

[2] Comună apropiată.

[3] Duce mîna la suptioară.

[4] Se frînge de mijloc, lăsîndu-se într-o parte.

[5] Sat al comunei Crevedia, acum numit Dealu.

458

ᵘopréşt^{i}...cîrlána/u̯o dăzlég/ii̯ i̯ei̯ curéau̯a/şî dacă...ii̯á mai̯ şko̯ápătă/te-ntórĉ înnapói̯ să...ĩ scoţ óki mie̯"//

așá a făcút ómu̯//hū ! cîm m-a [!] m-am ûntîlní/cu i̯el/ĉé mai̯! socote̯ală máre ! cînd an trecút e̯o p-acólo å pus ᵘóki pâ m

"ne̯a rádule/nu" că "vin înc̯u̯áĉe ! v^{i}in/să te ĉinstésc/că ásta...pute̯ám să kéltui̯ să vĩs şî i̯ápa/şî tot n-o făĉám bine̯"//

a scăpát ómu !//

[Acelaşi]

neĝ

an dăzlegát o cîrpă cu bo̯ábe̯//pŏ o momî̯i̯e aruncát-acoló//

^{ş}-am găsít acoló.../an zis că i̯e bán^{i} in cîrpa ae̯a/nu ştiàm/^{i}ere̯am [ɛ] mai̯ mic//şî m-am pomeni cu déĝetu ásta[1] /...plin dă neĝ// mărûns toţ^{i}//i̯-am [k] mai̯ i rupe̯an cu dínţi/-i̯ mai̯...să le scoz rădăĉín-à^{e}a//nu s-a pu̯tú^{t}//într-o dumi̯nică/m-a-mvăţat şî pă mine...máma/

ziĉē "cûn te̯-oi̯ sculá" ziĉe "mái̯că/să...t^{i}e duĉ...pă şanţu óla" ziĉe "dăvále̯-a^{i}íĉa/că po̯áte găséşt^{i} ũ u̯os părăsit"//dumi̯nig că dă dimine̯áţă//"şî ziĉe̯-aşá: «cum s-a părăsit ósu ŏsta/să părăse̯ásca şî néĝi mei̯»"//

m-a^{m} mĩĵî cu ósu ăla așá[2] //ş-a perit//

[Acelaşi]

sfínta

ũ lucrū...adică văzút/...núma álb ca cum i̯este ᵘo mi̯ere̯ásă//
şî náltă/p^{h}ŏ ! ^{î}náltă şî dă...cît ^{i}e scára ae̯a//şî să lunĝă/dă

---

1 Gest: arătătorul.
2 Gest: freacă locul bolnav.

ĉe te ui̯tái̯ la ẹa d-áẹa ţi să părẹ́a că...să fáĉe náltă//

ŭ văr al mi̯eu̯ aiĉá/...um văr al mi̯eu̯ aĉílẹa în...cúrtẹa ásta care i̯erᵉám o cúrte cum...nu cu a [k] cum i̯e cása ásta acúma/vení și i̯el dă la clic cu ald băi̯át/...s-a oprít továrăș-ăla al lui̯ să íntre în cúrte/și/stîn dă vórbă la pu̯ártă acolẹ́a/un căţél...pîntre ⁱei̯/căţél ca pi̯sica//

"măi̯ tudóre" zîĉe/..."mă al cui̯ ⁱe căţélu ásta ?"//

"lásă-l vére" zîĉe "că-i̯ al mi̯eu̯/górge//lásă vére górge că ⁱe căţélu"

"mă !" zîĉe "să nu mă múșĉe"/

zîĉe "nú te mușcă/n-ai̯ niĉ o tẹámă" ˢĉē "-i̯...căţélu mi̯eu̯" zíĉe/"e mic"//

a vorbí ĉᵉ-a vorbít ei̯ ca băi̯éţi acolẹ́a/ș-a plecát acásă//

i̯erá o distánţă dă frẹo sútă dă metri̯//cînd a sosít la cumnátă-mẹ-ósta care îl am i̯eu̯ sóra...babẹ méle/carẹ-a murít acúma...ᵘn an/acoló în lócu óla ⁱișá...sfînta ásta în...în tu̯óte sérli/...tódau̯u̯na//nu̯áptẹa// [...]ia s-a mutá d-acoló/avẹá o...o bucătáriⁱẹ...cu faţáda așá/...nu cum i̯e ásta a mẹa așá făcútă/faţáda așá/șî să urcá pă bucătáriⁱ-ăᵉᵃ/sus acoló//vărî-mi̯o ásta cînd a veníᵈ dâ cólo-ncu̯áĉe/...i̯el cu gîndu că știẹ́a/șî tu̯átă lúmẹa vorbẹ́a că acoló în lócu óla i̯esē așá/șî fáĉẹ-așá/șî... ¹//cînᵈ/ i̯el a apărút î ᵘulíţ-áẹa dîm măi̯dánu óla acolẹ́a/...dac-os fi băgá dă sẹámă fáĉē o úliţă la drẹáptă//acolẹ́a/...cî s-a ui̯tát ⁱel/a pus ᵘoki pă ẹa//ⁱeʳá pă bucătári ᵉă sus acoló//năltă//ĉé să fácă !/s-a oprít în loᶜ/a zis să să-ntu̯árcă-nnapoi̯ la...továrășu̯-óla al lui̯/továrășᵘ-óla avẹá o sᵘóră fátă mare/ĉe s-a gîndít i̯el/zíĉe "rîdẹ fáta áẹa dă míne" zíĉe/"i̯eu̯ flăcắu̯/șî... mi̯-e urî să mă duc acásă"//ĉe "i̯á să mer naⁱínte !"//ș-a plecáᵈ náintẹ//cojócū dă u̯ai̯e/a pus [k] a dat pă lîngă gárdu dîn drẹap-

---

[1] Îşi drege glasul.

ta ş-a pus cojócu̯-aşá[1]/...ca să n-o vázã//pîn-a trecú‿dă...dă e̯a acoló//după ĉé‿a trecú‿dîn dréptu̯-òla/a retezát-o dă fúgă...d-à-cólo dîn mă̯i̯dán-òla şî pîn-aíĉa acásă//cînd a venít acásă/ᵘúşa cási-n̯cui̯átă//cu...un băţ acóló cum̯‿vă spune̯ám...mai̯ adine̯áᵘu̯rⁱ/ cu fúsu/cu cutáre...//cĩ‿s-a repezít ĩ‿úşĕ/a sărí‿şî ᵘúşa d-aij‿ dîn ţîţínă dîm‿bàlamále/că nu i̯erá bàlamálle ca ástăzⁱ/...ⁱere̯ā ...d-ále̯a ţigănéştíli// [ɛ]s-a dus tóᵍma-m̯‿fúndu tízi pă vátr-a-cole̯á/būᶠ|i̯el a íntrát în̯‿cásă şî...a căzút îm‿pat//i̯a a vení‿ dăpă i̯el pîn-ai̯ĉa la po̯ártă//şî‿la po̯ártă l-a strigát:

"górge/górge/górge"//n-á‿răspũs//"bíne górge" íĉe "an̯‿să te fak‿i̯o pă tíne"//a zis e̯a d-acoló//

şi i̯el/aşá a rămás//ĩ‿şáse săptămínⁱ s-a aflá‿mort//n-a mai̯ di̯scutát/cu nimínⁱ nimíc/cu nimíc//dăcît mă-sa ne poveste̯á/...

[Şi el n-a mai vorbit de-atuncea ?]

[2] s-a termenád/dăcît atîte̯a a putú‿să-i̯ spúi̯e mă-si/cîtevá cuvínte/că "úi̯te-aşá/úi̯te-aşá//mámă" zíĉe "sfínta"//

[Acelaşi]

ˢ-a pomení‿cu i̯edu...lîn̯gâ i̯el

tat-al mi̯eu̯/pă tímpu lui̯ cînd a fos‿şi i̯el tînăr/...să numi̯á ispră̆mníĉel/de/pă moşíi̯-aíĉa la boi̯ér/că ave̯ám şî noi̯ um‿boi̯ér aⁱíĉa//şî într-o no̯ápte/cam îl stricá u̯améⁿⁱ d-ăşte̯a dă míne̯á cu cai la i̯árbă//ş-într-o no̯ápte púne şáu̯a pă i̯ápă/şî ple̯ácă...pă málu gîrli/să vázã pă care prínde-m̯‿fîn acóló cu cai̯//mergînd i̯el pă malu gîrli/să poméneştⁱe...îm‿pu̯ála lue̯-ai̯ĉa[3]/i̯el căláre pă i̯ápă/pă şá acólo/să poméneşte c-ũ‿i̯ed//i̯ed dă cápră//pus îm‿ po̯ála lui̯//a sărid/dă únde-a venít/...nú‿ştu̯//ˢ-a pomení‿cu i̯edu...lîŋgâ i̯el acoló-m‿pọa^{lă}//

---

[1] Gest: îşi ascunde faţa în cojoc.
[2] Fluieră a pagubă.
[3] Gest.

da táta/táta...cam...i̯e^{r}á un om cọrajó^{s}‿şî̄...da kár răí^{lo}/‿

"mă" ^{zî}ĉe/"da drácu i̯ej‿mă ? sau̯...drácu tẹ-adúse-m‿pọála mẹa ? ĉẹ-ai̯ mai̯ fii̯ şî tu ?"//

l-a mai̯ mîŋgîi̯á/‿l-a mai̯ făcút/...a mers cu i̯el frẹō dóo‿sùte dă métri/aşá îm‿pọálă/ş‿cînd a cîntá‿cocóşì/nu l-a mai̯ văzút//a şí sărit îŋ‿gîrlă/ĩ‿ápą//ţíşt^{i} ! i̯el pă málu gîrli cu i̯ápa mergíŋ‿cu cálu/^{u}odátă ţî́şt^{i} ! s-a dus ĩ‿ápą//

atúŋş‿táta ĉe "dú-te i̯aca‿cui̯" ^{zî}ĉe "că ásta...murẹá‿şî nu ...nu te mai̯...vedẹ́am"//

şî dús a f^{u}ost//

[Acelaşi]

áẹa avẹá zmeu̯

[De zmeu s-a auzit pe aici ?]

avẹá o feméе/...am a^{u}uzít//avẹá o fĕmée kár/cît a foz‿v^{y}i̯áţa‿ei̯ núma amărî́t-a fost//i̯a n-am văzút-o dăscúlţą/nij‿la sécêre cîŋ‿sĕĉerá la grîu̯//ş-îmbrăcátă cu scurtéi̯ca cu cojọácă/scurtéi̯că cum să zíĉ^{e}á atúnĉa cu cojọ́ácă/şî...să...să mai̯‿înĉîngá şí cu o sfọ́ọră p-aiĉa[1] că...şî spunẹ́a că mu̯áre dă frig//ş-áẹa avẹá zmeu̯//

^{î}l lăsá pă cu̯oş...la mi̯ézu n^{u}ọpţi/şî să duĉá acọló...peste i̯a-^{m}‿pát acoló/ş-ọ...^{s}motoĉá/o...d^{o}ámne feréştẹ-acólo...ĉ-o fi făcút//

[Şi n-are ce să-i facă ? N-are cum să scape ?]

n-áre cuŋ‿să scápẹ//pînă...a trăi̯‿femẹ́ẹa/pîn-a murít/t^{u}ot îŋ‿félu ăstą//

[Era măritată ?]

măritátă/avẹá bărbát//da n-a‿avú‿copii̯/n-a‿avú‿nimíc/bărbàt a avút//ş-a muri‿femé̯a/tᵘot‿aşà amărî́tă/cúm‿a fost o vyáţă-ntre̯ágă̯//

---

[1] Gest: peste mijloc.

i̯a...lúme̯a nu l-a fos‿văzî́n/da e̯a l-a foz‿văzî́nd[1] //

i̯a-l vedé̯a//

"măi̯ nedéle̯o mă !"[2] //i̯a vorbé̯a ré̯pede//"măi̯ nedéle̯o mă ! úi̯te ᵇmă/i̯ar a veni‿drácu̯-òla mă !"//

"ū́nde i̯e femée ? nu i̯e nimíne̯a femé̯i̯e/úi̯te i̯eᵘ sĩ..."//

"mắ/úi̯te-te mă bíne mă/că úi̯te mă ^îásta‿e mă !//úi̯te-l mă aĉí//i̯e úi̯te mă ĉé-m̯‿fáĉe/mă perpeléşte/mă fa..."//

pă cárne̯a‿ei̯ núma...péte/...vineţe̯álă‿aşá...//

[Acelaşi]

dă apucát

[Cînd erau copiii dumitale mici, te duceai cu ei la doctor cînd se-mbolnăveau ?]

nu̯ mă duĉám//

[Dar ce făceai ?]

le dăscîntám//

[Le descîntai dumneata ?]

mă duĉᵉá‿la bábă̯/la áltă bábă̯//avé̯am pă mătúş-asta/dăscîntám ...să ziĉá dă apucát//

[Cum ?]

cum ?//ziĉá aşá: [...][3]

tu-n̯cleştátule/-mbeznátule/ĉé̯nicule/ū́rîtule/-ntîmpⁱinátule//

pă la to̯áte cásili umblái̯//să să prín̯ză dăscîntecu mi̯ou̯ cun̯‿să prinde salĉíi̯a/dă to̯áte rămurélˡi/dă to̯áte nodurélˡe/dă to̯áte...

---

[1] Replica aparţine informatoarei Ispas Rada.

[2] Vorbeşte repezit şi neclar.

[3] Informatoarea începe de cîteva ori descîntecul, înainte de a şi-l aminti întreg.

lăstărélili̯//așá să să prínză dăscîntecu mi̯eo̯//"dă ĉé plîn̦j ? dă té te ^{u}olăcăi̯éșt^{i} ?"//"păi̯ cú să nu plîn̦g ? cú să nu mă olăcă^{e}ésc ?//c-a venít...n̦ĉeţátu/ĉéznicu/urîtu/-ntîmp^{h}inátu/-n̦cleștátu/...șî m-a" [!]

[Nu te rîde !][1]

mai̯ mă rî^{d} !

ș-am ven...[k] "a venít în̦cleștát/întîmp^{h}inátu/sínĝili mi l-a sorbít/cárnea mi̯-a zdrob^{i}ít-o"/..."taj dîn̦ gúră/nu mai̯ te ^{u}olăcă^{i}í/nu mai̯ te zdrobí/că...i̯eu̯ cu límba t^{e}-oi̯ dăscîntá/cu un^{d} dă vácă ne [k] t^{e}-oi̯ unĝeá/cu tămî́i̯e te-oi̯ tămîi̯á/cu usturói̯u te-oi̯ usturúea"//șî leácu să fhíi̯e dă la sfînta maríi̯a/sîntămăríi̯a/...dú-te unde cocój nu cîntă/únde [ɛ]acoló i̯e mése-ntínse/flăcî́i̯ aprísę//

ș-așá zicéa/așá ne dăscîntá la cophí atúnș/ĉe i̯eréa ca acúma/să te duș cu i̯e^{l} haida să-mbolnăvéște/te-ș cu-el la ^{dóctor}//

ispás ráda [70 de ani]

dă dău̯ók

păsărică albă codálbă/...zburá dîn̦ crácă-n̦ cracă/lápteli picá pă piátră//să crăpe u̯oki strigu̯ái̯ĉelor/ș-ai̯ strigói̯ului̯/ș-ái̯ dău̯oketorî́lor//d-o f^{h}i dău̯oká^{d} dă vî́n̦/să dea pă su̯ pămînt//d-ŏ f^{h}i dău̯oká dă suáre/^{z} dea pă su^{b} máre//d-o fi dă fátă máre/să-i̯ crépe cosíţil^{i}/d^{e}-o f^{h}i dă rumî́n̦/să-i̯ crepe...boáș^{ili}/să-i̯ cúrgă p^{h}ișátu/să rî́ză to sátu//dă o fhi dă femé^{i}e/să-i̯ crăpe ţîţíl^{i}/să-i̯ moáră cop^{h}ílu dă foáme//să rămî́i̯e cura^{d}/lumináat/ca ĉé^{e}a ĉe-a născú/ca mă-sa cîn l-a făcú/ca áuru curá/ca argíntu stricorát//

așá să zíĉe dă dău̯ók//

---

[1] Intervine nora informatoarei, Ispas Zoia.

464

[Și ce-i făcea ?]

úi̯te-i̯ făĉe̯á așá[1] cole̯á așá/îi̯ dăseîntá/și zîĉe̯á așá:"cîz‿lúp^{h}‿in̯‿sat/atî́d‿dắu̯ók‿în̯‿cap//cîz^{i}‿lup‿in̯‿sat/atî^{d}‿dắu̯ók în̯‿cap"/dă trei̯ u̯or^{i}//şî/ī‿zîĉắ cop^{h}íl$^{ui̯}$: "ha^{i}/mútă-te mai̯ cólo !"//ĉe̯a că-i̯ tréĉe//îi̯ treĉá !//

[Aceeași]

la mînicăto̯áre

[S-a auzit aici de femei care iau laptele de la vite ?]

[...] la mînicătóare/-i̯ zíĉe la mînicăto̯áre//ca cum i̯e ástăz^{i} i̯e mînicătuárea̯/șî‿mî́i̯ne i̯e sfîntu górge̯//i̯éle fáĉe...no̯ắpte̯a/întúnde grî́u̯u/...în̯cálecă pă sūl/să dúĉe șî-ntúnde grî́^{u}u așá/șî i̯ā láptili dă la vāĉ/dă la pisī́j/dă la ĉē/șî le púne la áltă vácă/la a i̯ei̯/sau̯ la ĉíne știi̯e la a cui̯//șî noi̯ făĉe̯ám de ! așá...puneám noi̯...șî noi̯ la vaĉî́li nu̯ástre/lé‿legám tei̯ lișteáv/în̯‿cu̯árne/șî zîĉ^{e}ám așá:

"fernecă [k] fermecătu̯árli și lă^{u}utu̯árli...să i̯a [ɛ] mî́zga téi̯ilui̯/...ș-amărăĉúne̯a pelínului̯//șî m^{i}irósu ^{u}usturói̯ului̯"//fermecătu̯árli cînd o vení/așá púne̯a bătrî́nelī/dā i̯o am mai̯ pus acu̯ ? [k] súlu lîn̯gă vácă//dā i̯o n-am mai̯ pus acúma/bgátă máma‿așá făĉá so̯ắcră-me̯a/da...acúma ĉíne $^{mai̯}$//

[Aceeași]

noi̯ știm pă băbéște

dacă...cái̯i mérĝe șî...mer$^{\hat{g}}$‿cu i̯ei̯ la tre̯ábă/și după ĉe vi d-acólo și i̯e cálu...îm̯f^{h}i̯erbîntá‿și‿i̯el du pă drum/^{u}omu nu‿

---

[1] Gest: cruce cu degetul, pe frunte.

ține cont/şi să duĉe şi-i̯ dă gră^{u}unțe/sau̯ ápă/...dĕ‿egzémplu/ápă/şi cálu bea săracu cu p^{u}óftă//...şi i̯el ^{du}pă ĉē a băú‿cu póftă/á‿véni‿ş-odátă a răĉít/complect/ca şi ^{u}ómu//dac-a bă^{u}ú‿şi a fost munĉí^{t}/ş-a băut ápă transpirá^{t}‿sau̯.../imedi̯át//şî ^{r}ămîne ^{u}odátă țápăn//şî dă piĉo̯áre/j‿dă...//^{ĉ}épe să-l‿l-e̯a cu frig//d-egzémplu dacă e răĉí^{d}‿la stomác/î̯i̯ lăsám sînĝe/i̯o...le las sînĝe d-ai^{j}/d‿la ĉèru‿gúri//...am ō...simĉe̯á micúț-aşá făcútă...speĉiálă pentru...aşá ĉevá/î^{i}‿i̯a^{u} [k] îi̯ bág‿mîna‿aíĉa la gúră/-i̯ sco^{d}‿límba‿afáră/i̯-o apúc/şî...înțeb cu áe̯a/...sús‿ai^{j}‿la ĉèru‿gúri//al tréi̯le̯a crestúş ^{c}ă...áre şi‿el crestúşur^{i} ca şi ^{u}ómu/ca şi... pórcu/ca şi ^{u}órĉe animál//şi-l las şî cúrĝe sînĝe cît ştiu̯ i̯ou̯/şi p-^{u}órmă...î̯l...î̯l búĉumă ^{u}ómu bíne/pă spináre/pă...piĉo̯áre/îl‿î púne la căruță dacă ^{i}e cázu şî ple̯ácă cu‿el/sau̯ víne cu‿el puz‿la căr^{u}ță şî-l încălzéşte pîn-ai^{j}‿la mi̯ne/să dúĉe-napói̯ cu ^{i}el/să‿^{d}ĉe acásă/-l búĉumă bíne/...îl fre̯ácă bíne cu páe cu...//p-órmă púne-o pătură pă el şi fáĉe ábur cu ápă//cu ápă/cu porúm‿fi̯ert/sau̯ dacă n-áre porúm^{b}/sau̯ ^{u}ovás/sau̯ grîu̯ ĉé‿are/...fi̯érbe pă f^{u}oc/şî skímbă/şî púne în trái̯stă dă‿sag‿dîn ăsta//ca să vi̯e[1] trái̯sta ştiț strînsă pă nas//p-aíĉa pă...násu lui̯/să ^{i}íntre áburu ăla t^{u}ot înă^{u}untrŭ‿i̯el ca să să-ncălze̯áscă/ştis ?/şî-j‿revíne pă parcúrs/îj‿revíne//înĉét înĉét/îj‿revíne//

şí lă piĉo̯áre/cîn‿nu mai̯ mérĝe i̯el/dă...şko̯ápătă dă piĉo̯áre/cúm a vent òmu‿ola aláltăer^{i} se̯ară la mi̯ne-aíĉ/t^{u}ot cu áe̯a-i̯/dacă i̯el vine-mfi̯erbîntát...cálu la piĉo̯áre/...vine şī...íntră cóle̯a-ŋ cúrte [ɛ] a intrát úŋki-meŏ‿ăsta-ŋ‿cúrte/i̯-am...lo̯at nu [k] um‿p^{h}ig‿dă ápă într-o cánă/şi cu ĉocánu şi cu...simĉ^{e}áu̯-àe̯a/c-aşá-i̯ spui̯ i̯o simĉe̯á/şi mă duc acólo/şî la piĉóru respectív/unde i̯éste ũflătúra lui̯/dă-i̯...ca^{u}uze̯áză lui̯/acólo spăl frum^{u}os a^{co}‿cu ápă/şi i̯ése vîna prinĉipálă//d-egzémplu cum i̯e la mînă/

---

[1] Informatorul se strînge de nas cu amîndouă mîinile, indicînd poziția traistei.

466

lā noi̯/sau̯ lā piĉ o̯áre/mă rog//ş-àcólo pui̯...àe̯-aşá d-a lúŋgu̯//ş^{î}‿cîn‿an‿da‿cu ĉocánu/...ca cînd îi̯ i̯ei̯ gîtu la gă^{i}ín/-aşá cúrĝe sînĝili//dacă l-ã‿lov^{i}í‿bine-m̦‿vína‿ae̯a ni^{j}‿n-ai̯ timp să te scol^{i}/víne sînĝili peste míne/grămádă ![!]//l̥‿la^{s}‿şi cúrĝe cî‿ştiu̯ i̯ou̯/i̯ar/acólo/şi pă o̯rmă/...fac o...o hîrti^{u}úţă sau̯ o fo̯áe dă porúm^{b} ĉeváşîle̯a/aşa látă frum^{u}ós/şî pui̯ în drèptu‿ăla/şi dup-ạĉé^{e}a lég/cu tei̯ sau̯ cu sfo̯árạ//îl le^{g}‿la piĉo̯áre frumu̯ós/ca să să ^{u}opre̯áscă sînĝili//^{ş}‿după áe̯a-i̯ dau̯ drúmu/"dú-te vére cu ^{i}el...unde vrei̯"//îi̯ mai̯ ca^{u}uze̯ázǎ lui̯ do^{u}o trei̯ zíle pînă-j‿revíne//i̯el dîŋ‿cáu̯za grăúnţilor/víne şi mî [k] cĩ‿a mîŋcá‿grăúnţe dîn ále̯a/víne şi.../de‿egzémplu grîu̯//grîu i̯e c^{u}ocós i̯el/şî dac-a mîŋcát/víne şi să-ŋgroşe̯ázǎ sînĝili pre̯a táre/ş^{i}‿nu po̯á‿să mai̯ p^{u}ompéze pă vínili̯ lui̯ respectíve//şî dîŋ‿ĝáu̯za‿àe̯a/îi̯ i̯ă piĉoári^{li}//şi-i̯ las sînĝili ăla respectív/i̯el dăpă...cîtevá zíle îj‿revíne normál la lócu lui̯//...mérĝe şî sînĝili cu vitéza respectív-a lui̯ care éste...//

ş-ásta e //

[Şi la cai şi la boi ?]

b^{u}ói̯i/la piĉo̯áre nú să lásă/cum i̯e...să lásă la cai̯//bói să lásă la límbă/la uréke/la nas...//ne̯a mariŋ‿căcănáru ăsta care̯-a^{s}‿foz‿^{d}ne̯avu̯ástră la i̯el/ştii̯á să láse/la...vaĉ/la áste̯a//cînd să ...sîngere̯ázǎ/cum îi̯ spúnem no^{i}/sau̯ i̯e răĉítă/víne şi-i̯ lásă sînĝe//da la cai̯/i̯o...la cai̯ am apucá‿dă la...táta/dá‿la bătrînu̯//ĉe ştiu̯ şi i̯o fac/ĉe nu/nú‿mi̯-aparţíne dă míne/dú-te la dóctor!//dóctoru-i̯ àlĉevá/la noi̯ i̯e àlĉevá...// noi̯ ştim pă băbéşte i̯ei̯ ştii̯e-m‿medicínạ//

ispás costandín

pàtruzeşidói̯ [de ani]

a avú‿búbă la búrtă̦

i̯eré̯a ^{i}i̯u̯onél mic^{î}//ș-am venít cu i̯el/...[1] am...foz‿la țáța mari̯u̯ára la sanatór/i̯eré̯a bŏlávă̦//ș^{î}‿ne̯-an‿dus cú‿el i̯eré̯a-m‿plápumă̦//am vení‿cu i̯el n-a avú‿băi̯átu nimi̯íc/a rîs/am venít acásă/ l-am...pus îm‿pat/g^{u}o̯ngăné̯a băe̯átu/rîdé̯a/...u̯odátă a̦-ncepú‿să plî́ngă̦//și‿țípă !...țipá să mu̯ară/-mvinețíse//ce ziserăm noi̯ ? "cé să ái̯bă/cé să ái̯bă//ai̯ la f^{h}ína"//a foz‿băe̯átu-ncălzit/l-am dăsfăcu^{d}‿dîn plápumă/s-a gîndăcí‿băe̯átu/șī...a-ngețát/a făcú‿búbă la búrtă̦/așá-i̯ zicé̯am/búbă la búrtă̦//

m-an‿dus an‿strigá‿pă fhínă/e^{r}a ō femé̯e bătrîn-aica peste stradă la noi̯/"fhínă/fhínă"/

a i̯eși‿fhína‿afáră/"ce mai̯^{că} ?"/

"úi̯te băi̯átu"

"^{h}ai̯ mái̯că că merg"//

a vení‿feméa̯/i̯-a dăscîntát/cum i̯-a dăs [k] s-a apucá‿să dăscînte feméa̯/gáta̦ cop^{i}ilu s-a potolít//n-á mai̯ avú‿copilú nimíc/s-a gîndăcít/a rîs/a spus/ș‿n-a mai̯ avú‿băe̯átu nimic !//ș^{i}‿i̯-a trecú‿băi̯átu^{lui}//ș-a‿avu‿búbă la búrtă̦//așá-i̯ spuné̯a//

[Știi cum i-a descîntat ?]

păi̯ așá i̯-a dăscîntát[2]:

búbă álbă/búbă ne̯ágră/letine̯ásca ovrei̯ásca nemțe̯ásca porc^{e}ascá̦//búbă dîn răvărsátu zor^{î}l^{or} dîn cîntátu cocóș^{ului}//búbă dă no̯ápte̯a/búbă dă zíu̯a/...i̯eu̯ te miș/tu te mișc/i̯eu̯ te scos/tu te scoț^{i}//îm‿pămî‿să ^{i}intri/-m‿pămîn‿s^{î}‿te risipéș^{i}//pămîntu e dúlce ca mi̯ére̯a/cárne̯a lu cutáre i̯é‿amáră ca fher^{ea}//

cum îl kemá pă i̯el acólo//

ispas ce zói̯a [zisă] jói̯a
pàtruzéc [de ani]

---

[1] În timpul înregistrării soacrei ei, informatoarea Ispas Zoia începe, în mod spontan, să povestească. Anchetatoarea apropie microfonul de ea, ceea ce determină o scurtă pauză în text, fără a-i influența însă spontaneitatea.

[2] Descîntecul e rostit de informatoarea Ispas Rada.

făĉẽ‿săpún

tophím untúra/lu̯om phátră súdă ca^{u}ústică/ş^{î}‿făĉẽ‿săpún//

[Cum ?]

cum îl făĉém ?/punẽ‿şo̦ [k] ^{u}untúra pă fu̯óc^{i}/aşá să spúne/pă phirostríi̯e/-n̦‿căldáre̯a máre̦/ş‿p-órmă făĉẽ‿leşíi̯e/cu ĉenúşă/şî cu ápă/să limpezéşt [k] ^{u}o făĉẽ‿dă ā́stăs/ca s‿să‿fácă pînă mî́i̯ne să-i̯ i̯ásă tăríi̯a ĉe [ɛ] ĉenúşi̯//şi pă úrmă/punem...peste o̦ntúră/punẽ‿şî‿leşíi̯e d-áe̯a/punẽ şi p^{h}i̯átră/púnẽ‿ş^{î}‿leşie şi p^{h}i̯átră/pînă să potrivéşte i̯el aşá dă...să véde/înĉépe să cólocotéască/şi i̯ése ^{u}o...vréĉ/-aşá-i̯ spúne//i̯ése vréĉa dasúpra/ş‿cîn‿dă vréĉa dasúpra/dă‿săpúnũ j^{u}ós//îi̯ púnem ápă r^{e}éĉe/şî-l dă‿jos//ş^{î}‿să fáĉe săpúnu̯//

[Şi pe fundul cazanului ?...]

pă fúndu cazánului̯ rămî́nē tro̦şî́i̯e d-áe̯a//rămî́ne tro̦şî́i̯e/ş^{i}‿dimine̯áţa-l tă^{i}ém cu s^{e}éĉe̦re̯a/făĉém zéĉe croz^{i}/...îi̯ spălăm frumu̯ós/...îi̯ punem lî́ngă sóbă să să scrúgă s^{î}‿să zvîntéze/ş^{î}‿p-órmă-l punem îm‿p^{u}o̦d//şî-l ţinem îm‿p^{u}od pînă...

[Şi ca să miroasă frumos ce-i mai pui ?]

pelín//punem pelín vérde̦//lom pelín d-acúma dă vára/şî-l púnem sus ş‿să usúcă/ş...c^{u}olṓ‿leşíi̯e punem şî pelín/ş‿să fáĉe şî v^{e}érde i̯el frum^{u}ós aşá/şi miro̦áse şi frum^{os}//

[Şi cu troşia aia ce faci ?]

tròşîi̯-äe̯ä...o mai̯ lăpădăm/mai̯ punem în‿cîte ĉevā́şîle̯a‿aşá să‿spălăm pr^{e}éşur^{i}/să spălăm aşa̦...ĉevá d-áste̯a aşá mai̯...vék/mai̯...//înáinte lúme̯a kar spălá rúfe cu e̯a/că eréa dă pî́ză dă‿áste̯a ş^{î}‿să spălá/da acúma cum i̯e áste̯a nai̯lone áste̯a nu po‿să mai̯ spel^{i} cu i̯a că...le táe/lē...nú să mai̯ fáĉe frumu̯áse//acú tre‿să fáĉen‿cu perlán[1]/trebi să faĉem cu...//

[Aceeaşi]

---

[1] Numele unui detergent.

múṇca la tutún

[Să-mi spui care e munca la tutun.]

cáre‿e múṇca la tutún ?//s-a dăsprimăvărát/în márte/cũ‿s-a dăsprimăvărá/ş‿s-a zvîntá pămîntu-ṇ grădină/îṇkídeṇ‿grădiniță/cù‿c^{u}oĉén^{i} dă tutún/cù‿e^{u}oĉén^{i} dă porúmb/cu ĉe...puáte ^{u}omu//fáĉem răzuáre/săpăm răzuáre/ş^{î}‿lē făĉem frumuáse/cu greblă/frumós aşá/cu margîne/...şi sămănăn‿tutún^{u}//punem tutúnu ^{u}or cu nisíp/^{u}ór cu ĉenúşă//ameş[k]sticăm o ĉeaşcă dă tutún‿â/după cît‿e răzóru/ĉiṇj‿métri/şáse métri...//şi-l sămănăm//să [k] puném ũ‿rîn‿dă băligár^{i}/pă răzóru care-l fáĉem pă pămînt/sămănăn‿tutúnu/puném áltu rînd dă băligár peste sămînța dă tutún/...şî‿dup-aea/îl ^{u}udăm//şi dă cînd înĉépeṇ‿să-l udăm/pînă iese...pînă să fáĉe‿să-l púnem îm‿pămîn^{t}//îl udăm în tuáte diminéțili//cum ne-aṇ‿sculá‿diminéața/întîi tutúnu-l udăm/ /ş^{î}‿p-órmă ne-apucăm dă álte trebur^{i}//şi‿să fáĉe tutúnu máre/arăm lócurli la deal/le grăpăm/le făĉem...búne dă pus tutúnu /culeĝém dimineáța/ne sculăm/udăm răsádu/ş^{î}‿culeĝém ....răsád^{u}//îl puném îṇ‿c^{u}óşur^{i}/şî‿plecăm cu iel la deäl//şi la deäl/înĉépeṇ‿să-l îṇfiĝém //avéṇ‿sfoáră/la dóoşĉíṇj‿dă ĉentimétri la dóoşĉi^{j}‿dă ĉemi [k]timétri/puse semne//şi-l îṇfhiĝém//îl ^{u}udăm/...acoló pă l^{u}oc/...şî dup-aea la săptămîna/...mácsîm dacă mérĝe o săptămînă dóo/ş-înĉépeṇ‿să-l săpăm//că imediá^{d}‿dă buriiá-nu-n iel//ş-ăsta‿aşá iéste//şî-l săp^{î}ăm/^{u}o dátă/-l săpăm a dóua‿uare/şî dup-aia/înĉépeṇ‿să-l polím//aşá să spúne//îl p^{u}olím îl l^{u}om prima dátă...rîndu dă j^{u}os/să ea mai anevóe//al dóilea rîn/p-órmă să ea mai répede/nú mai să ea aşá.../să-nnálță tutúnu/ş ...//îl culeĝ^{e}ém/veníṇ‿cu iel acásă/îl îṇşîrăm/îl púnem pă gergéf/^{t}up-áea să ^{u}usúcă/după ĉe să usúcă pă gergéfur^{i}/...îl strînĝém//îl făĉém [k] púneṇ‿cîte pátru şíre cîte pátru şíre/şî-l făĉém m^{u}ototól//...^{t}pă ĉe-l făĉém motot^{u}ól/...ş‿să términă tutúnu pînă..

470

to̯ámna/îl lăsắm...dă să usúcă to‿să termínă dă pă l^{u}óc/şî acúm ne̯-apucắm să-l păpuşî́m//n̥ainte-l făĉe̯ám păpúş^{i}//îl legám/da‿acú nu să mai̯ fáĉe păpúş^{i}/nu să mai̯ le̯ágă/dăcî́t îl pastelím//îl întindém aşá frum^{u}ós/îl púnem la te̯an̯c cum i̯e ắsta d-aij‿dă‿la noi̯ dĩ‿sálă/şî-l dúĉem la depózit//la depózi^{d}‿ni-l cî̀ntăr^{e}éşte/ ş...avém să dăn̥‿la dòoşĉín̥j‿dă ári̯/cîte trei̯ súte pátruzè̯şîĉĩj‿ dă kilográme̯//la dòoşĉĩj‿dă ári̯//ş^{î}‿ne fáĉe socote̯ála/dac-avém depăşîre/dă am trei̯ súte ş-atî́t^{e}a dă kilográme/şi i̯o depăşắs‿pátru súte sau̯ i̯au̯ mai̯ mult/îm‿dă mii̯e bani̯//îm‿párte cu gu̯spodăría̯ //jumáte gospodăría jumáte i̯eu̯//

[Aceeaşi]

ne̯-a furá‿cálu

ne̯-a furá‿cálu//caré făĉ^{e}á táta po̯şta cu ^{i}el//

[Cum ?]

a fost acólo unde şáde tát-al mi̯ö^{u}/şáde-n̥‿cápu sátulu^{i} aíĉ în̥spre bucuréşt^{i}//ş-àcolo-şá i̯éstē ũ‿lac/máre/àşá//ş-acoló i̯ére̯á i̯árbă̯//o po^{i}eníţă cu i̯árb-aşá/i̯ére̯á um‿păr máre/púţu alăture̯a acole̯á/...ş-a vení‿táta se̯ára cu p^{u}óşta/ş^{î}‿l-a priponít/cũ‿să pripone̯áu̯ ca^{i}i-náinte̯//l-à‿priponít acólo/s-a sculá‿dimine̯áţă/n-a găsít i̯ápa̯//acólo//à‿telefonát/à‿cătát pîm‿pădúr^{i}/şi...n-a mai̯ găsít-o̯//

la‿un‿timp/mai̯ tîrziu̯ aşá/fro [k] peste fro cî̀zvá an^{i}/vene̯áu̯ cu tutún...du pîm pắrţile̯-àste̯a/du pîn tîntáva/du pîm‿pắrţile̯-àstelánte mai̯ dă dăpárte/vene̯á cu tutún ai^{j}‿la dep^{u}ózi^{d}‿la noi̯//şî/ venín̥‿cu tutún acólo cu cărúţă/a-ñţepení‿cu cărúţa cu tutún într-ũ‿şanţ//i̯apa nu vroe̯á să me̯árgă̯//dă-i̯ bătá^{i}e/dă-i̯‿i suĉ^{e}álă/ dă-i̯ îm̥vî́rte̯álă/nimík‿i̯apa//primáru d-ai^{j}‿dă la noi̯ dîn̥‿comúnă/

a trecú p-acoló//pă unde míná ịel cálụ-ŏla pắ la dep^{u}o^{zit}//a vení répede la táta/şi ị-a spus:

"măị i...pírvule"/așá-ị ^{i}ĉẹá luị pă polọácră/îl kámă lisándru şi ị-a zis pírvu luị//^{sî}ĉe "măị pírvule" ^{zî}ĉe/"tu ştiị că ịápa ta" zíĉe "ịe-ŋ común-aiĉ ?"/după fro cízvà an^{i}//

"cum mă nénẹ ?"//

cînd a a^{u}uzí táta/s-a dus acoló//cînd a zis "a^{u}uríco !"//cînd a s "auríco"/ịápa a-nĉepút: hȭ ![1] să riŋkézẹ//ĉe să fácā ? ăla nú vrẹa s-^{u}o dẹa/că el a cumpărát-ọ//a vení primáru dîŋ comúnă/sẹcretáru tos care ịerẹá atúnĉa/

ĉ^{e} "cúm să fáĉem noị ş ĉe să fáĉem ?//iịapa nu ţ-o maị dăm"// ị-a spuz lu ^{u}omū ŏla//"dă undẹ-aị cumpărát-o ?"

"uịte dă la nişte ţig^{î}án^{i}"/

p-orm-aụ...a anunţá ţigáni ăịa a spús c-a lọát-o dă la álţi/ ...şi nu s-a aflát//

zíĉe "cum să fáĉem noị ?" zíĉe "uịte ĉe e/néne" zíĉe//"ịápa"/ ị-a spus primárụ//"noị mérĝem cu ịápa-n ĉéntru primăriị"//aíĉ unde ^{i}e sfátu populár//şi noị şĕdém pă línia bucureşt^{i}lor//"noị i dăm drúmu la ịápă d-aíĉ//şî dácă ịápā nu s-abátē la ^{u}om în cúrte/ să ştiị că nu ịe ịapa luị//dacă ịápa s-abáte" zíĉe/"atuŋ să şti că ịápa ţ-o lom"//

şî ị-a da drúmu kar dặ la sfátu populár/ş-a mers ịápa-ntr-uṇ tra^{p} ş-într-o rîŋkezẹálă/pînă la noị la pọártă//la noị la pọártă a stătút în loc/a riŋkezát uŋ riŋkéz máre/ş-a intrá drép pă úşa coşarúluị//ş-atúnĉ ịápa nu ị-a maị dát-o//

[Aceeaşi]

---

[1] Imită nechezatul calului.

MILITARI [ALR I, 934]

(municipiul Bucureşti)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: MM

făĉán‿transpórturⁱ

după ĉ-am terminát clásili primáre/am intrát ală̋tur dă tát-al meu̯/la múnca cîmpului̯/ĉî tát-al meu̯ i̯erá agricultór//ş-ar‿dus...múnca mai̯ dăpárte pî̋nă la armátă//la armátă‿am plecád‿militár/în ánul o míi̯e nóo sûte dooşáse/şî-n dóozeşob‿m-am liberát//

ş-atúnĉa...táta zíĉe/..."mă̄ să fáĉem o cărúţă cu cai̯/să mai̯ pleşⁱ‿şí tu să mai̯ cîştíĝ um‿ban/p-ai̯íş‿p-acólo"//

ᵃᵐ făcút o cărúţă cu doi̯ cai̯/un‿camiu̯ón/ş-am plecát p-ai̯ş‿pă la gára dĕ nᵘord//acólo să făĉe̯á traspórtur/cű lémne/că̋rămídă/nı̋sip/dífe̋rite matĕrii̯àle/că să construi̯á mult pă márĝine̯a ᵘoráşului̯//şi merĝán‿şⁱ‿făĉán‿transpórturⁱ//cîştigán‿şⁱ‿ⁱᵒ...aşá în‿límita posíbi‿adícă să pute̯á trăi̯á [k] să pute̯á trăi̯i binişòr/bínişòr/ca ş-acúma//i̯ejⁱ‿niţél mai̯ vrénic/şi mai̯‿ī n̥dămînátic/mai̯ dăscurcăréţ/pos‿să trăi̯éştⁱ/dacă i̯ejⁱ‿mai̯ léneşⁱ/...tē mai̯ codéş‿te laş/...nu pre̯a cîştíĝⁱ//"ᵉⁱ lásă că mă du‿míi̯ne/ástăz nu mai̯ mă duc !"//ĉa că nu să pu̯áte/trébe să te duj‿zi de zi/ca să poşⁱ‿cîştigá i̯egzisténţa zı̋lnică//

pă ᵘúrmă táta a foz‿bolnáv/a fost în nóo sûte tréi̯spe la o compánii̯e/au̯ trecút îm‿bulgárii̯a p-acőlo...nişte revolúţii̯ nu ştu ĉe/s-a-mbolnăvít ş-a fost...ma̋i̯ tot tímpu bolnăviĉóz‿d-atúnĉⁱ//şî noi̯ am‿fost ĉinş‿fraţⁱ şi trei̯ féte/şi noi̯ tos‿copíi̯i/cîn‿ne-am‿făcú‿marⁱ/toţⁱ am căutá‿să plecám la tre̯ábă/să-l ajutám pă táta/c-ave̯á copíi̯ mulţⁱ//l-am ajutát/pî̋nă-n‿límita posíbiˡitáţⁱ/p-ôʳᵐă m-am însurát/mai̯ m-ã‿retrás am mai̯ stat vrun an dă zíle/pî̋ [1]íngă táta//p-órmă zic [ɛ]zic "să-m̯‿fac șᵻ‿i̯o cásă"//cása dî́nsulu‿e áẹa [1]/zi‿"să fac șᵻ‿i̯o o cásă cólẹa așá" zi ᶜ‿/"să fiu̯ mai̯ aprǫápe dă dumnẹatá"//

"dā !//să-s‿faĉᵻ !"//

[am] făcút i̯o cas-ai̯íĉa/mai̯ venẹá pă‿la mine, mai̯ să duĉ p-órmă au̯ căzúd‿bolnáv răṷ/

"tátă" zic‿ī "dumnẹatá...i̯eș‿cam bolnáv/nu să po[illegible] [illegible]ĝeạ să faș‿și míi̯e ácte pă locu̯-ăsta undẹ-am făcú‿cásă/să-m dai̯ și míi̯e la cîmp acólo...vo trei̯ pátru mii̯ dă métri"//

mẹ-a datᵘ//zíĉe "să adúĉᵻ o mașínă/vii̯ și mă i̯ei̯ și mérĝeṇ‿la tribunálᵘ/fáĉem ácte"//

mẹ-a făcút ácte//am trecút acó‿că i̯-am plătít/ᵈa nű i̯-am plătít//dî́nsu̯-a fost întrebȁt/

"ai̯ prími‿bani móșule ?"//

"am primít în întreĝíme tǫátă súma"//

ātî́ta//hă ! hai̯ să mérĝeṇ‿la cî́rĉumă/cu advocátu/cu̯-ăi̯a//am plecát acólo la...o prăvălíi̯e/nẹ-aṇ ĉíṇstit acólo/aṇ‿lu̯a‿mașína ș-am‿venit acásă înapói̯//

a mai̯ trăi̯i‿vo pátru‿ĉínĉ anᵻ șᵻ‿s...a murít/s-a prăpădít//după ái̯a și máma la fel după vro cî́zva anᵻ//...în órĉe caz/...acúma au̯ murít/acúma au̯ murít/acúm...ᵘoptispĉe anᵻ dóoj‿dă anᵻ// ș-am rămáz‿noi̯ toț/și nẹ-an‿dăscurcá‿ș-am crescú‿toțᵻ//am ō...[k] ũ‿fráte stă-m‿pártẹa‿áẹa[2]/cáre-i̯ dȕpă minᵻ/i̯o sîm‿prímu̯/ăla-i̯ după míne/am áltu cáre stă acólo/rămás iṇ‿cása bătrî́nẹáscă/am únu-i̯ ai̯íĉa/ș-űnu mai̯ ĩ‿fund acólo/tos‿ĉínĉ fras‿sîntém ai̯íĉᵻ//o sóră i̯e la Róșu[3]/căsătorítă/úna-i̯ ai̯íĉa/s-a lăsá‿cu bărbát-su/ș-a rămás c-uṇ‿copíl dă vro doi̯ anᵻ/ála a plecát ș-a rămás/ūna s-a-mbolnăvit...i̯e bolnávă dă nervᵻ...și-i̯ la spitálu unificát/...la balamúc cum s-ar spúnẹ/acólo i̯é//i̯e d-un an dă zile/nu să mai̯ fáĉe bíne//a trimés o scrisǫárę să ne‿ᵈĉem s-o lom//am mai̯ adús-o noi̯/ai̯íĉa nu să ᵘocúpă să fácă mişcắrⁱ/să fácă cîte ĉevá/ măcár să spéle‿ęa/níĉ atíd‿nu fáĉe//ş-atúnĉa noi̯ an‿spus/"ai̯íĉa te lăsắm pîn‿tę-oi̯ fáĉe bíne"//

---

[1] Gest: arată spre casa vecină, din dreapta.
[2] Gest: arată spre casa din stînga.
[3] Comună în apropierea capitalei.

[Are famílie ?]

păi̯‿i...noi̯ sîntén‿cu toz/n-áre [ɛ] a fos‿căsătorítă şⁱ‿s-a lăsá‿cu bărbát-su/j‿d-atúnĉa...s-a-mbolnăví‿şi nű s-a mai̯ putú‿ fáĉe bíne//

am un‿fráte mai̯ mic cáre stă î‿fund acólo/a fos‿căsătorítᶜ/ şⁱ‿s-a lăsá‿cu feméęa/cu nevásta/cu doi̯ copíi̯/s-a-n̦surát i̯éste pă/...pi̯eptănárⁱ[1] p-acólo/pă márĝinęa‿ai̯lántă a bucuréştului̯/ş-a lăsát p-ásta cu doi̯ copíi̯/şi-i̯ dă pénsi̯e alimentáră/nevásî-sa lucręáză lá [k] pâ la sfátu populár/curii̯éră p-acólo/şi pǫa‿să trăi̯ásca/să dăscúrcă//ū [k] i̯-àmîndóo fetíţe/úna i̯éste clása ĉínĉa úna-i̯ a pátra/şⁱ‿să dăscúrcă şⁱ‿trăi̯éşte şⁱ‿i̯ei̯ dă az pă mîi̯ne/aşá...vorb-ái̯a/modést/nu kar bíne/da...să dăscúrcă// [...]

[Cu camionul mergeaţi numai prin Bucureşti sau făceaţi şi prin judeţ drumuri ?]

nu făĉám//nűmai̯ îm‿bucuréştⁱ//afáră nu con̦vénęa să mérĝem/nu i̯erę́a ca acúma cauĉúcurⁱ/şosélⁱlę-aşá búne ca acúma/i̯erę́a grŏpⁱ/ i̯éra norǫ́ái̯e/i̯erᵉá ⁱimposíbil să treĉ/să merĝ pînă la ĉorogîrla[2]/ că i̯e zéĉe kilométri/nű să putę́a//merĝái̯/da merĝái̯ kinuⁱít/gréu̯/ trebúęa să te duĉ o zi-ntręá̋gă/să te duş/să vii̯//nu con̦vénęa/că nu putę́a să plătęáscă ǫámeni...atîţi̯a banⁱ//tót [k] tǫáte trasporturl‿le făĉám ai̯íĉ/álte tran̦spórturⁱ nu făĉám//i̯era cărămídă/ nisíp/pămî̋nt//făĉă cîţi̯-un om cásă dă pămînt/punę́a scîndurⁱ aşá/ ăgá pămîn‿p-acólo/-l bătę́a//

marin velicu

úi̯tę-acú întru-n‿şai̯şpatru dă anⁱ

---

[1] Numele unei străzi din Bucureşti.

[2] Comună lîngă Bucureşti.

cása męa

ásta-i̯ cása męa/ásta/făcútă dă mínę//m-an͜ duz͜ la pădúre la mogoșǫáęa/am adúz͜ nui̯éle/crăj͜ dîn álęa lun̯j͜ dă trei̯ métri/și pátru/ș-am͜ â avút în fund în͜ curtę-ai̯íĉa salcîmᵗ/am tăi̯át ș-am pus un͜ stîlp/doi̯ trei̯/ai̯íĉa lîngă úșĕ pátru/ĉínĉ/șáse la colț ai̯íĉ/și-ŋ͜ continuᵘárę-așá dă jur împrejúr/șᵗ͜ pᵉ-órm-am înĉepú͜ să-mpletím cu ásta//așá i̯erę́a atúnĉęa//ĉe "să fáĉe mai̯ répede"/zícē "și/ástęa sun͜ căldurǫ́ase/și sunt búne/și" [ε] "ai̯/bíne/áșa fáĉem"//

tátа zíĉe "da da"/zíĉe "-i̯ búne ástęa/că úi̯te ș-a męa" zíĉe͜ "e d-atîțí̯a anᵗ"//

"bíne !"//așá am͜ făcuᵈ//

a venít un dulgér mę-a făcút acoperíșu-acólo/an͜ cumpărá͜ tábla͜/am învelít-o//am͜ făcu͜ tîmplăríi̯a/am pus tîmplăríi̯a/bulgărít-o/am spoi̯ít-o/an͜ cărá͜ pămînt/am bătút pă ęa//nevásta͜ a netezít-ǫ-așá cu mîna//p-órmă͜ am spoi̯ít an͜ da͜ cu var/pę-óʳmă-i̯ tráĝen͜ și noi̯ cu rol așá//ᶻĉen͜ că s [r] sîten͜ și noi̯ în͜ cas-ai̯íĉa/i̯e cu tapét pus ai̯íĉa [!]//

[Deci vine împletită și pe urmă bulgăritul cum vine ?]

úi̯te dǫa/ásta i̯ē stîlp[1] //víne o [r] o cránŋgă băgátă p-ai̯ș͜ scǫásă p-ai̯íș͜ dúsă p-ai̯íĉ/întǫársă pă dincǫa/dus-așá/ⁱntǫárs-așá/dúsă dă la cápăt pĩ͜ la cápăt/ca să͜ fíi̯e dîntr-o bucátă să͜ fíi̯e mai̯ táre//

[Și pămîntul unde vine ?]

pămîntu...să fáĉe cu pái̯e/călcát bíne/frămîntát/să fáĉe bolovánᵗ așá...așá...mắi̯ máre/o...ǭ bucátă mai̯ máre/îl͜ l-ei̯ șî-l lovéștᵗ așá//cînd îl lovéștᵗ așá/i̯el tréĉe pîntre ástęa/pîntre grădéllę-ástęa/că ắstęa cam așá sunt/cam așá sunt împletítę//șî ásta d-ai̯íĉᵗ i̯ése puțin încólo/dᵉ-ai̯íʲ͜ dă dincolo să lęágă cu-ásta și fáĉe príză͜ așá/șᵗ͜ s-a făcút o bucátă//

---

[1] Explicațiile care urmează sînt completate prin gesturi.

476

[Dai şi de pe o parte şi de pe alta.]

da ! da//ca să să príndă//ş-atúnĉa vením cu áltu şi-l netezím //dúpă ĉe-ñetezím/spárĝen̯‿cărămízⁱ/clo̯áţe míĉⁱ şi fáĉem alicărí̯i-aşá/o-mpuşcắm aşá/dá‿băgắm îm‿pămî́nt//băgî́nd ĩ‿pămî́nt/nu-i̯ mai̯ pui̯ tréstii̯e sau̯ rápiz‿d-ásta sî́rmă/ca să ten̯cui̯éştⁱ/ten̯cui̯éjⁱ‿ diréct pă‿el cu ĉimént//adícă afáră/...faţáda//

interiu̯óru l-an̯‿făcút aşá: dúpă ĉe s-a uscát/an‿da‿cu var/o dátă dă dó‿orⁱ/pî́n-a prin̯s‿s-a făcú‿frumós//ş-aşá s-a con̯strui̯ít pă tímpu...pî́n o míi̯e nóo súte dooşĉín̯j‿dooşáse//

[Acelaşi]

pune̯ám porúmb

tu̯amn-acúma arám lócu/-l făĉám ogᵘór//la primăvàră dacă-m permite̯á tímpu să-l mai̯ fac o dátă ogór/şi trăĝán̯‿cu boro̯ána pă i̯él/nú boro̯ánă dă fi̯er/o grápă dă lémn/o scî́ndură...dă...o [k] pune̯ám dóo scî́ndurⁱ dă cî́te doozéĉⁱ látă úna/lî́n̯gă álta să făĉá dă pátruzéĉⁱ//pune̯án̯‿la cápete ũ‿lemn curmezíşⁱ/la cápătu̯-ásta ᵘúnu/pă márĝine dă tᵘót/ca să le príndă p-áste̯a bíne/ũ‿lem‿mai̯ gros//pune̯ám cái̯i dă i̯a şi mă sui̯ám sus pă‿e̯a/şi stam îm‿picĉo̯áre pă‿e̯a/şî ţine̯ám dă háţurli cái̯lor/şi conduĉám pî́nă cîn‿neteze̯ám peste tᵘot lócu//dúpă ĉe-ñeteze̯ám/...peste trèi̯‿pátru zíle/să mai̯ băte̯á niţél/da ş-o plo̯áe/atúnĉa merĝám...cu porúmb şi pune̯ám// ave̯ám raríţă/...dă lémn/númai̯ gúra i̯erá dă fi̯er/fi̯éru-n̯‿fáţă acólo/ála care spărĝe̯á pămî́ntu//raríţa ui̯te̯-aşá i̯erᵉa/úi̯te la fel cum îi̯ ásta‿aşá[1]/ásta i̯erᵉa fi̯éru merĝá năínte/pă márĝine a [k] ui̯te̯-aşá áre/níşte uréi̯ᵍ‿dă lemn/níşte plăcúţe/care dă pămî́ntu la o párte/şî fáĉe ᵘo căráre//pă cărare̯-ai̯a noi̯ pune̯ám porúmb//

---

[1] Gest: cu amîndoua mîinile arată cum era făcută rariţa.

avę́am...avę́am un̦‿şorţ /punę́am îm‿pǫálă/aşá cun̦‿să spunęá/lu̯am d-acólo porúmb/i̯erám ai̯íĉ la cápu lócu̯/punę́am ai̯íĉ^{i}/dam aşá cu piĉóru/punę́am pămîntu cu piĉóru̯/ui̯tę-aşá[1]/aşá făĉam ^{u}o dátă/ş-a dóǫa u̯áră i̯ár turnám ai̯íĉa/i̯ár îi̯ dan̯‿cu piĉóru l-acoperęá^{n}‿cu piĉóru l-acoperę́am//

după ĉe terminám ásta/răsăręá porúmbu/...după ĉe răsăręá porúmbu/ajunĝ^{e}á ca să i̯ásă dîn̯‿cărare...la suprafáţa...şánţulu̯-ásta care-l făĉám/după áęa/merĝán̯‿cu grápa‿ásta dă lemn/netezę́ám/frumós/mai̯ călcá cái̯i pă cîti̯-un̦‿fir/da/...noi̯ cîm‿punę́am punę́an̯‿cîte trei̯ pátru bǫábe/atîta/tréi̯‿pátru/tréi̯‿pátru trei̯‿pátru//

cînd‿î îl dam la grápă/pǫáte mai̯ călcá cálu pă cîte únu/nu călcá pă t^{u}ot//cîte ^{u}unu scăpá/"bũn !/ásta a rămáz‿bun"//după ĉe-l terminán‿dă grăpát/îl lăsán‿dóo‿trei̯ zíle/după dóo‿trei̯ zílę-acúma ^{i}intrám cu ráriţa şi spărĝ^{e}ám dęálurlę-álęa şi venęá pămîntu lîn̯gă porúmb/adícă i̯erá ma‿^{u}uşór dă săpát//dacă te ^{dî}ĉai̯ cu sápa să-l sap‿i̯erá mai̯ greu̯/da dácă mă d^{u}ĉám cu ráriţa/^{u}un ^{u}om sin̯gur făĉá um‿pog^{u}ón/îl săpá//i̯o cu nevásta ne duĉám amînd^{u}oi̯/întî-l cărărám/dan̯‿cu ráriţa dă lēmn/dúpă ái̯a...nu durá dóo óre/îl făĉám//după‿ái̯a lăsán̯‿cái̯i la cărúţă/mîn̯cáu̯/ş^{i}‿i̯o cu nevásta mă duĉám//pî cîti̯-un̦‿loc ráriţa l-acoperęá/venęá pămîn‿mai̯ mult//îl dăsfăĉ^{e}ám şi punę́am pămîn‿pă lîn̯gă i̯el//p-álte lócur nú mai̯ dădę́an̯‿cu sápa/dam únde nu i̯erę́a tras pămînt//

după dóo săptămîn^{i} porúmbu să făĉá atît[2]//i̯o atúnĉa mă duĉán̯‿cu nevásta dîn nou̯/într-o zi dă diminę́áţă pînă sę́ara-^{n}‿lúna lu i̯uni̯e i̯úli̯e/îl în̯gropám/atúnĉa-i̯ făĉám muşurói̯ máre/ca dacă víne vrun vînt...putérnic şî plǫái̯e/să slăbéşte pămîntu şî-l dă-ntr-o párte/-l cúlcă//noi̯ făĉám muşurói̯ máre/că să‿pǫa‿să stęa-m‿piĉǫáre//şi pă fii̯ecarē cui̯b/unde i̯er^{e}a trei̯ pátru fíre/

---

[1] Gest.

[2] Gest: de 40 cm.

478

lăsám dóo/nu le lăsán‿tǫáte/cắ dacă le lăsán‿tǫáte/făĉá porúmb/da făĉá mic aşá//dacă i̯erā mai̯ puţíne fíre/făĉá ştuléte mai̯ máre/şi făĉá fìi̯ecáre fir cîte únu doi̯ şî trei̯/făĉá doi̯ mai̯ marⁱ/únu mai̯ mic/doi̯ mai̯ marⁱ űnu mai̯ mic//şi d-ái̯a/că puņẹám un dúblu dă porúmb/niĉ un dúblu nu puņẹám/zéĉe dóospe kíle/că dúblu áre pái̯spe kilográme/puņẹám ásta şi scotẹám cîtẹ-o cărúţă plínă/adică o mí̯i̯e/ o mí̯i̯e ĉíņ‿súte dă kilográme/...la pogᵘón//

[Acelaşi]

cu camiᵘón

plecáņ‿cu camiᵘónu dupǎ trẹábą//

găsẹaⁿ‿cîte únᵘ "hop !/bă néne i̯a opréşte !//bă" zíĉe "an‿dă duş‿şi i̯o o sóbă d-ai̯ĉ pînă-ŋ‿cutáre loᶜ"//

"păi̯ s-o duc" zic "că/tőt sîņ‿líber/n-am ĉe să fac"//

"cîtẹ parálẹ ?"//

i̯el...dòozéĉⁱ/i̯o trei̯zéĉⁱ/pîn-ajunĝẹáņ‿lă...dòozéjⁱ‿dòoşĉíncⁱ //m̥‿da báni plecám/mă duĉám cu̯-ómu/-i̯ duĉáņ‿sóba/

"da" ĉe "mi̯-ajús‿s-o du‿şⁱ‿pînă-ŋ‿cásą/ [ɛ] s-o du‿pînă-ŋ‿cásă"//

"dā dómnuˡᵉ ! ʰai̯ᵈ !"//puņẹám mîna/duĉám pînă‿acólo/-m da báni "mulţumésc"/

"să trăi̯éşⁱ"/plecám//

în drum mă-ŋgî [k] mă-ntîlnẹáņ‿cu̯-áltu//

ăla zíĉe "dómⁿᵘle" zíĉe "am‿um‿butói̯/dă lu̯a‿să-l du‿pînă în/ ...la cotroĉénⁱ/că i̯ẹrẹ́a cotroĉéni̯-ai̯íĉa aprǫápẹ//

"mérgen‿dómnuˡe !/păi̯ dă un‿l-ai̯ lu̯at ?"//

"păi̯" íĉe "dă la nẹa ⁱiu̯ón"/că i̯erá cáse puţíne p-ai̯íˢ/"dă la nẹa ⁱiu̯ọ"/

"^{h}ăi̯ să mérje^{m} "//

merĝám/sui̯ám butói̯^{u}sus/plecám//duĉám/...lu̯am báni plecám mai̯ dăpárte//mă-ntorĉám/că treĉám p-ai̯íĉa/...ásta-i̯ spune̯á [k] acúma-i̯ spúne bulevárdu armáti/atúnĉa-i̯ spune̯á...șose̯áu̯a ĉòrogîrli... sau̯ bolentín/așá-i̯ spune̯á//plecám p-ai̯íĉa/mă duĉám pînă la palátu pionérlo^{r}/atúnĉa-i̯ spune̯á palátu cotroĉén^{i}//coboráŋ j^{u}os la cotroĉén^{i} acólo...i̯er^{e}á trafic mai̯ máre/i̯erá uŋ fel dă pi̯ețișo̯áră acoló/i̯er^{e}á mai̯ populát//

mai̯ găsáŋ cîte ^{u}únu/zíĉe "dóm^{n}ule" zíĉe/"am ș^{i} i̯o dă lu̯a trei̯ saj^{i} dă ĉíment"/că i̯erá un depózit dă...dă vărări̯e acólo/var/ĉíment/as^{ta}/"am ș^{i} i̯o vo trei̯ pátru saj^{i} dă ĉíment să-i̯ dug d-ai̯íĉa îŋ grozăvéșt^{i}"//

lu̯am p-ắi̯a/mă dŭĉám acólo//d-acólo plecám/mă dŭĉám pă la reĝíi̯e/pă la hérdan[1] p-acólo/únde e hérdan acúma//

[Același]

așá am pățít

^{î}ntr-un an/nu mai̯ mi̯-adúc amínte ĉe an a fi/aveám uŋ cumnád dă váră//și sta ai̯íĉ îŋ spátili cási méle//ave̯á um pog^{u}ón dă cîm [k] dă loc la cîmp/ĉinj^{i} mii̯ dă métri//ș^{i} i̯el víne la mine̯/-ave̯á nevói̯e dă ban^{i}/

"bă^{i} cumnáte" zíĉe/"dacă s-ar pute̯á"/ĉe "să-m dai̯ báni d-acúma pentru la ánu pă l^{u}oc/ca să ți-l îŋkirii̯éz dumitále"//

"bíne mă !//cîte parále ?" túra-vúra/

"o míi̯e dă lei̯"//

"o míi̯e să-z dau̯/^{h}ai̯ !//da-i̯ cam mul" zic/"d-acúma pînă la ánu//ắsta ar costá mai̯ i̯eftin dacă îl îŋkirii̯éz d-acú pentru la ánu/i̯o ştiu̯ pîn‿la ánu ĉe s-o mai̯ întîmplá ?"//

---

[1] Fabrica de pîine, fostă "Herdan".

în‿fíne/i̯erá cam amărît/şi i̯o ĉe zic "^{h}ai̯ să-i̯ dau̯ !"//i̯-an‿dat ^{u}o mii̯e dă lei̯/arénda lóculu̯i̯/că i̯ere̯á-m‿plan cu noi̯ acoló/că i̯ere̯am‿ver^{i}...cu nevásta lui̯/şi i̯ere̯á-m‿plánu lóculu̯i̯ nostru̯/-a lu bunícu//

că i̯el îm‿primăváră vínde lócu//i̯o m-am duz‿l-am arát ş^{î}‿mă pomenés‿cu propi̯etáru cáre cumpărase lócu//

"măi̯" ĉe "dómnu^{l}e" ziĉe/"dumne̯atá nu mai̯ se̯ámen^{i} pă loc/l-ai̯ arát îs‿plătésc arătúra/da" ziĉe "lócu l-a vîndú‿propii̯etáru şi i̯o sînt acú propii̯etáru lóculu̯i̯//j‿dacă te...te̯-aj‿rugá să fii̯ drăgúţ/să nu mai̯ ajúnjem s-avém scandál"//

"bíne dómnu^{le} !/mii̯e-m plăteşt^{i} arătúra"/nu ştiu̯/o sútă dóo dă lei̯ nu ştiu̯ cît a fost/mi̯-a dat cu̯-ăsta m-am împăcát//

viu̯ la ăsta "bă să-n‿dai̯ báni" zic/"^{că} văz că lócu l-ai̯ vîndút/ăla nu mă lásă să íntru pă l^{u}oc"//i̯o m-am înţelés cu ^{u}omu̯-ăla̯/acúma s^{î}‿mă-nţelég şi cu ăsta//dacă văd că nu vre̯a să înţele̯ágă ş^{i}‿nu vre̯a să-n‿de̯a báni/i̯o plec ai̯íĉa să formáse [k] nu mai̯ i̯erá jandár/veníse un‿comisarii̯át^{u}/comisár^{i}//

"mă băi̯átule ! dácă nu-m dai̯ báni/i̯o mă dug‿la...comisáru̯-ăsta ai̯íĉa ş^{i}‿să fac o reclamáţii̯e/în‿dai̯ báni dacă nū...ai̯ vîndú‿lócu"//

"**n-am** de únde să ţi-i̯ dau̯/şi nu ţi-i̯ mai̯ dau̯"//

"bine̯ !" - atúnĉa i̯ou̯ i̯es şi plec//căm‿**plec** îm i̯ése-n‿cále/că dă ĉe mă dug‿la comisarii̯á^{t}/

"păi̯ mă duc/ca să fac ş^{i}‿i̯o dreptáte̯a" zic "că/íntre noi̯ nu ne putém împăcá/să vedém mai̯ dăpárte"//

să repéde la mine̯//i̯o atúnĉa/...drep‿să spun i̯o i̯erám mai̯ tînăr/pac ! şi-i̯ dau̯ úna/cîn‿i̯-an‿dat úna/a căzú‿j^{u}os^{u}//dac-a căzú‿jos/i̯-am mai̯ da‿vro cîteva//atúnĉ apáre o cumnátă d-a lui̯ gravidă//p-ái̯a nij‿n-am pus mî́na/ái̯a s-a trînti‿j^{u}os/a spus c-am lovít-o/și nu mai̯ pu̯áte "aoléo ! aol"[1] //s-a dus ásta la dóctoru lé̂gist‿î/i̯-a spus ălui̯a/

"ōu̯ ! păi̯ dacă te̯-a lóvi^{d}"‿zíĉe/"să pu̯áte ? z‿dau̯ un ĉertificá‿medicál"//

după trei̯ zile̯-a veni‿și m-a lu̯at comisári̯-éște̯a și m-a duz‿la prefectúra capitáli//în‿vi̯áța me̯a n-am‿fost/ái̯a príma dátă ș^{i}‿d-atúnș^{i}‿pîn-acúma niĉodátă// [...]m-am dus acólo/cîm‿m-am duz‿la...prefectúră/m-a lu̯a‿d-ástă-se̯ară pînă mî́i̯ne dă dimine̯áță//dimine̯áța la șapte víne toț^{i} comisári/toți̯-ăi̯a acólo/mă bágă-ntr-o sálă‿acólo/ásta venise c-un ĉomág/c-um‿băț máre/nú ĉomág/i̯erá um‿băț gros cáre nu-l pute̯ai̯ ține-m‿mî́nă să lovéș^{i}‿pă ĉinevá cu i̯el^{u}/plin dă sî́nĝe/nu știu̯ ĉe/

zíĉe "úi̯te cu̯-ăsta l-a omorî́t/îl cuno̯áșteț pă tîlháru̯-ăsta"/ zíĉe/"îl mai̯ avés‿pă undevá îl/ĉíne-l cuno̯áște c-a mai̯ făcút vrun scandál pă undevá ?" zíĉe "úi̯te̯-a vru^{t}‿să omo̯áre omú̯-ăsta cu páru̯-ăsta"//

e !//nu m-a cunoscú‿nimén^{i}//după ái̯a/táta s-a duz‿la tribunál ș-a vorbít c-un advocát/și̯ m-a porni‿la tribunál//la tribunál advocátu nu știu̯ cum a făcút/nu știu̯ cum a-ntrebui̯ințát trúcurli l^{u}or/...că "-mpăcáți-vă mă/dă-te drácu mă" zíĉe/"nu sîntéz‿ne̯ámur^{i} mă/să pu̯áte"/ zíĉe/"să vă băgáz‿la pușcări̯e únu pă áltu" zíĉe/"dí‿lúcru dă nimica ?"//

ásta...i̯ere̯á olte̯án/hoț/zíĉe "păi̯ dacă mai̯ în‿dă ĉevá" zíĉe/ "că i̯o an‿suferít"/ĉe "că mi̯-a spar‿cápu/nu știu̯ ĉe" zíĉe/"să mai̯ în‿de̯a ĉevá" zíĉe//

a trebui̯i‿să-i̯ mai̯ dau̯ o míi̯e dă lei̯ ș-un‿sag‿dă porúmb/ c-alfél nu să pute̯á//i̯-am mai̯ da^{t}‿și ái̯a//după ĉ-am terminát cu ásta/să dúĉe advocátu la președínte și-i̯ spúne/"dómnule președin-

---

[1] Subiectul tușește.

482

te/păi̯ s-au̯ împăcá‿că sîn‿ne̯ámurⁱ/dă-i̯ drácu" zíĉe//s-akítă proĉésu şi zíĉe/"s‿să duc-acásă să-j‿váză dă tre̯ába lor"//ş-aşá am păţít//

[Acelaşi]

am̟‿văzút um‿pui̯ dă lup

ai̯íĉa-n‿ī/cum mérĝes‿cu tramvái̯u în̟spre ᵘoráş/pe dre̯ápta/nu ştiu̯ dacă şti matá úne-i̯ căminu‿u...al‿î con̟féctii̯ei̯ tricotáje̯/cămínu-i̯ puţin mai̯ în̟co̯á de̯ fábrică//acólo i̯erá depózitu de̯-a... de muníții̯/de armátă/ştii̯ i̯erá armát-acólo/şī i̯ei̯ sigur cā...acólo i̯erá númai̯ cazárma/în̟să ⁱintrá ai̯íĉ îm‿pirotígnii̯e/ş-ai̯íĉ îm‿pirotígnii̯e i̯erā î magazíi̯li cu muníții̯e//şⁱ‿pe̯-acólo pîntre magazíi̯ a găsí‿ş-um‿pui̯ dă lup//şī-l legáse cu ĉevá de gît/ş‿cîn‿treĉán̟‿la servíĉ/c-an̟‿făcú‿servíĉ ai̯íĉ la con̟fécţii̯e/la con̟fécţi̯a tricotájᵉ/da atúnĉa-i̯ spune̯á con̟fécţi̯a armáti/nu...cum îi̯ spune̯-acúma//şi ne duĉam to̯átă lúme̯a şi ne uitán̟‿la i̯el//

[Şi ce i-a făcut ?]

nu ştiu̯ ĉe i̯-a făcút/nú ştim ĉe i̯-a făcút//şī kár ai̯íĉ în̟‿spátele/nu ştiu̯ dac-aţ obse̯rvát aíĉ i̯e o grădiniţă/vizaví dă noi̯/grădiniţă dă copíi̯/ai̯íĉⁱ în̟‿spátili grădiniţi i̯árăşⁱ a fost lup//ui̯te̯-aşá dē.../pentru că i̯erᵉá grădinili̯-áste̯a apro̯ápe/botánica/ai̯íĉ úne-i̯ férm-asta une̯-a fost fermă...i̯erá pomⁱ fo̯árte mulţⁱ/şi jos şi n‿to̯áte părţíle̯-acóló/ş-ave̯á i̯ei̯ un̟‿s-ascúndă//ei̯ dă úne̯ ve̯ne̯á lupu̯-ai̯íĉⁱ ?//aşá de...de̯-apro̯ápe de...de zgómod‿de tram̟vái̯e de.../bine c-atún̟jⁱ‿nij‿nu i̯erá tram̟vai̯ îm‿militárⁱ//

tudóse eléna

şai̯zeşişápte [de ani]

823. UIEŞTI

(com.Bucşani, jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

[Viermi de mătase]

atúncâ...cînd aŋ‿crescút‿î/ne da sămî́nţă/...tot‿î dă la stat$^{\hat{ı}}$ ne da/da atúŋş‿să...o [k] îl trăgám noi̯[1]//sămî́nţa o cumpărám//şî l-ei̯‿î creştea micúţ^{i}‿i/i‿premeneám‿î/lè‿dam‿frúnză/lè‿lăsán‿gámu dăşkís să nu fí^{i}ĕ...ştii̯ năbuşíţ^{i}/că cî́că dacă i̯é^{i} să năbuşésc‿î/mór/íntră mólimă‿i̯ei̯//şi i̯-am‿făcú‿már^{i}/dúpă ce i̯-am‿făcú‿már^{i}‿i/le-am pus‿î frúnză la urcát/frúnză dă túfă/dă...cocán//s-a urcát/a făcú‿gogóş/le-aŋ‿culés/le-aŋ‿curăţá‿frumós/şi m-an‿duz‿lă o femé^{i}e care trăgé^{e}a//aiá‿aveá uŋ‿ligán/ [ɛ] făcút uŋ‿cuptór/acoló pă cuptór-òla făcút cît íntră ligánu//şi dădăsúb‿băgá f^{u}oc/şi-ŋ‿ligán-òla i̯ér^{e}a ápă fi̯ártă/şî puneá gogóş^{i}//ş-aveá ^{u}o ru̯átă//ş^{i}‿i̯a aveá o măturică/şî făcá aşá[2] cu i̯a//pă...ŋ‿gogóşile-ále/şî lu̯a f^{i}íru//şi-l prindeá/şi-l legá dă roat-àea//şî pă míne mă puneá şî-l învîrteám//şi veneá pă roat-áea şí‿să trî [ɛ] trăgá pînă rămîneá síngur gîndácu gol în ápă//ş-atúnca o lu̯aŋ‿frumós/o legá/şi făcăm...trei̯‿pátru...cinj‿roáte/áltă‿dátă făcáŋ‿şî‿cîte zéce...//ş-aşá i̯-am‿făcút//

nidélea ^{i}ecaterina
şai̯zéc^{i} [de ani]

în noáptea dă ánu nou

în noáptea dă ánu nou să strî́ngá şapte‿ob‿zéce fete/şi băieţ^{i}

---

[1] Subliniază acest lucru, pentru că informatoarea care a vorbit înainte a afirmat că acum femeile nu mai trag borangicul.

[2] Gest: trăgea pe măturică mişcînd-o în toate părţile.

şi i̯éle ᶻⁱ̂ĉe "ʰai̯ să ne jucán‿şî‿nói̯/să vedén/să trăĝén‿şî noi̯‿i"...cu ⁱinélu/cu pi̯éptenili/cū périi̯a/cū cuţít‿î/cu ᵘos‿î...// şî punéa/pă másă: aⁱíĉ os/aiş‿cuţít/aíĉă oglínd/-aíĉⁱ‿î u [k] inélu/aíĉⁱ‿i períⁱe/...şî le punéau̯ aşá/şi le̯-astupá//şi dúp-ae̯a ...álta ō legá la ok/şi d-aĉí o dăzlegá/ĉe-"acú tráĝe̯ !"//cînd ō...punéa să trágă/şî‿cîn‿trăĝá/or trăĝá dîm...ósu/ĉi că "ă !" s [k] ei̯ să punéau̯ şî bătéau̯ toz‿dîm‿pálme//"ắhăhă ! l-ai̯ lu̯a‿cᵘolţát/l-ai̯ lu̯at"/...or dacă trăĝá péria "l-ai̯ lu̯at părós‿î/l-ai̯ lu̯at‿û"/cărbúnili ĉa "l-ai̯ lu̯a‿ni̯égru/urít‿î"//núma cîn‿trăĝá inᵉélu şi ᵘoglínda/i̯erá bucuróş toţⁱ/zíĉe "l-ai̯ lu̯at"/zíĉe "cu [k] frumós" zíĉe//ⁱinélu ᶻⁱ̂ĉ/"tras pĩ‿ⁱinél"/aşá să ziĉá//

d-aĉíle̯a dûpă ĉē...ne jucám‿î aşá-m‿pi̯épţenⁱ/ne punéam...punéan‿cărbúnⁱ pă vátră/şî punéam...păr dă pᵘorc//dóo fhíre dă păr dă porc/le punéam aşá pă.../măturám‿frumós vátra/ş-o punéam aşá un‿fir iş‿ş-únu íĉⁱ¹//dacă venéa fíru̯-ăla...dă păr/şi‿să încîrligá ăla cu ăla/zíĉe "e !" zíĉe "i̯o p-ásta-l‿l-e̯au̯/i̯o p-ásta-l‿e̯au̯/i̯o mă mărít acu̯"//

i̯ar d-aĉíle̯a ne ui̯tám î‿ᵘoglínzⁱ¹/c-aşá să ziĉá/punéa o oglindă-n‿fáţă ş-úna-m...în‿spáte//şi ti [k] ţinéai̯ ᵘóki fⁱícs aşá‿oglínzile̯-ăle̯a/şî venéa ᵘoglinz la rîn‿la rîn‿la rînd aşá/şî‿vedéai̯ um‿băe̯a‿dăpárte//zíĉe "āolé̯o !" zíĉe "pre̯a dăpárte‿é roz"/zíĉe "nu mă mărít acúma"//ş-aşá făĉám//

[Şi cu parii ?]

şⁱ‿ᶜᵘ‿pári tod‿la fel/şi m [ɛ]bóu//pári...te duĉái̯‿i la parⁱ//şî numărái̯ pári//nóo parⁱ//şî páru̯-ăla-l legái̯//la vʸítă/...te duĉái̯ şi dai̯ cu pⁱiĉóru//"di la ánu ! di la doi̯ ! di lā trei̯"/şti-ñumărái̯ pîn‿la nóo//dacă i̯el nu să sculá/...nu te măritái̯/stai̯ pă loc//i̯ar dacă i̯el să sculá/atúnĉⁱ...ziĉái̯ că ĉe "mă mărít acúmă‿anu̯-ásta/în toamn-ásta"//ş-aşá i̯eréa//[...]

---

¹Gest: alăturate.

[Dar nu puneau şi busuioc afară ?]

da ! făĉá punţ^{ɨ}//

[Cum ?]

legá aşá/...cun̯‿să vă spui̯ ? úi̯te aşá[1]/neşte béţe/pune̯á busui̯óc/pune̯á bete̯álă/ûl făĉá/băgá flutúr^{ɨ}/cum să zî...i̯erá naínte flutúr^{ɨ} d-ăi̯a miĉi dă pune̯á pă fóte//îi̯ pune̯á pă f^{i}íru dă bete̯álă/şî făĉá ĉucurás aşá frumós/şi-i̯ legá aşá la a^{e}a/să duĉá ş-ō urcá sus pă cásă//sau̯ o pune̯á-ntr-um‿pom//şi băéţi şede̯áu̯ p^{h}itíţ^{ɨ}//noi̯ dûpă ĉe le rēgulám/le făĉám "^{h}ái̯di tu o pui̯ sus pă cásă"/sau̯ "i̯o o pui̯ îm‿pómŭ‿ásta"//i̯ei̯ şede̯á p^{i}itiz/zîĉe "lásă-le mă" zíĉe/"că i̯éle̯-acú íntră-n̯‿cásă"//şî vene̯áu̯ i̯ei̯ pă furíş/şi le furá//pune̯á áltu scára/şi lu̯á‿a^{e}a dă pă cásă/ăla o lu̯a dîm‿pom...//ş-aşá făĉáu̯//

[Dar dacă nu le luau băieţii ?]

dacă nu le lu̯ă/şî să duĉá la e̯a şî să ui̯tá/zíĉe "àolică !" ^{z}ĉe "nij‿r^{o}áo̯a n-ā căzú‿pă i̯a" zíĉe/"nu mai̯ mă mărit/...nu mai̯ mă mărít"//

[Dacă erau...?]

dacă i̯ere̯á údă dă r^{u}á^{u}o/ma‿ave̯á um‿p^{h}ig‿dă nădéjde/^{zî}ĉá că nu la ánu/la ánu̯-ălălántu [!]//

[Aceeaşi]

aşá-i̯ ^{u}ókí feti

[Pe moşu' cum l-ai luat ? cum l-ai cunoscut ?]

pă móşū.../i̯el m-a cunoscú‿pă mine/că ī [k] móşu̯-a mai̯ fost însurát//şi i̯o umblán̯‿cu sóra lui̯//şi i̯o vene̯ám la sórā lui̯/dă plecán̯‿la u̯óră//acū părínţi lui̯ mă vede̯á/pă míne zice/"măi̯" zíĉe/"da ĉe să fíi̯e"/zîĉe "ĉ-ar f^{h}i mă dacă noi̯ an̯‿lu̯a fat-ástą ?"//

---

[1] Gest: în buchet.

că i̯ei̯ ii vede̯áŋ/că i̯o cúm‿mă duĉáŋ‿la i̯ei̯ îŋ‿cásă/...ave̯á paháre d-áste̯a dă cîte̯-o lítră/şi i̯ei̯ ave̯áu̯ vʸin/şi scote̯á/şî pînă să plecáŋ la ᵘ̂oră/ne da vi̱i̱n/îm‿paharîle̯-ále̯a//da i̯ō...ruşino̯ásă/zî‿ "cuŋ‿să be̯au̯ i̯ō o lítră dă vⁱ̂in odátâ ? um‿pahár d-áste̯a márîli̯"/ şi i̯o nú ştie̯áŋ‿că ei̯ dā ca să mă príndă pă míne//i̯eu̯/...zig‿ "nu-l i̯au̯/că" zic "ĉe ! i paháru máre"/

dar‿î...tát-al lui̯ ziĉá/să pune̯á aşá cu spátele̯‿úşe/ziĉe "nū vă dau̯ drúmu pînă ĉe nu bes‿pahárîli"//

i̯eu̯ ruşîno̯ásă...l-aŋ‿lu̯at//l-am băút o dátạ/dă dóo ᵘ̂orⁱ/"mai̯ da ĉe să fie cu míne/dă tot i̯ei̯ mie-n‿dă vi̱i̱n ?"//i̯el tot îl vede̯ám la u̯óră/vene̯á/da de̯ ! i̯o [ɛ] domnişo̯árạ/i̯el‿î...bărbát/cạ mai̯ ţînúse//îl vede̯ám că lu̯a cîte̯-uŋ‿fⁱ̂ir dă rozétă/şi mi̯-azvîrle̯á aşā¹ în‿î fáţă/i̯o întorĉáŋ‿capū/îŋcólo/că mi̯-erá ruşine zic/"nú‿e flạcáu̯"//c-aşá ⁱ̂erᵉ̂a o [k] dă obⁱîĉei̯ //şi‿î azⁱ aşá/mîi̯ńe̯-aşá/pîn-am băgád‿dă se̯ámă i̯eu̯//dac-am băgá‿dă se̯ámă/nu mai̯ m-an‿dus//la sóra lui̯//zig‿"nu mai̯ mă duc/ĉe" zic i̯o "áre ei̯ fuŋ‿scop/ĉē ? să-n‿de̯a mie meréu̯ meréu̯ vⁱ̂in/dă cîte orⁱ mă duc ? în cásạ ?"//pînă la úrmā...mă pomenésc...că-n‿ī...mă visī...mă vizite̯ázā sóra lui̯ a mai̯ máre/şi-i̯ spúne la părínţi mi̯ei̯ că să mă ĉárā pă mine cu frátele̯ ei̯ îŋ‿căsătoríe̯//şi i̯eu̯ dodátă i̯-aŋ‿spus că nu să po̯áte//i̯o domnişo̯árā/i̯o nu po‿să-l‿l-e̯au̯ pă i̯ĕl//i̯o n-am‿vorbⁱ̂i‿cu i̯el/că dúpă cum i̯e şî mai̯ máre ca mine/şi...zic "i̯ō...n-am‿fetít"/c-aşá să ziĉá/"n-am‿feti‿cu i̯el/n-aŋ‿jucá‿cu i̯el/nu..."/ĉe̯ ? mie mi̯-ere̯á gîndu dăpă care‿î vorbe̯áŋ‿cu i̯ei̯‿i̯eu̯ //i̯el zîmbi̯a dă rîs/i̯el şăde̯á ca motánu [!]//o fⁱ̂i zis i̯el "stai̯ că te̯-apūk‿i̯eu̯"//şi‿â...i̯o n-am‿vrut//i̯el nimic//an‿deĉhisără/părínţi mⁱ̂ei̯ vre̯a//

"nu" că "să l-e̯i̯"/

i̯o că "nu l-e̯au̯".../

---

[1] Gest.

dăpă cum am̦‿văzút i̯o că s-a-n̦fⁿíp‿pă...părínţi-m‿mine̯/i̯o am̦‿ fugî́t//în‿î sátū...înᶦ comînā bucşánᶦ/la o rud-a me̯a acoló/d-àcoló a veni‿máma me̯a după míne/şi mi̯-a spus/"nu merĝᶦ acásă/să ştí că te omór cu bătáe̯a//tu să faş‿ca mine̯ !//că i̯ō [k] tu i̯eştᶦ a mai̯ máre/dĩ...féte/şi vre̯au̯ să te dau̯ ĩ‿sa‿să te an̦‿şᶦ‿i̯o pă tíne̯" zîĉe /"la o vréme dă [ɛ] nèputᶦínţă/şî cîn‿om̄ bătrînì şî noi̯/ să āven̦‿şî noi̯" zîĉe̯ "un̦‿sprijin"//

i̯o am începú‿să plîn̦g/ş-an̦‿spus că nū..."nu-l‿l-e̯au̯/că nu-n̦‿convine/nu să lipᵉéşte dă minᶦe şî gáta !/nū ! nu̯ poĉᶦ să-l‿l-e̯au̯"//

i̯el cîn‿vene̯á/dacă a veni‿şî s-a-nţelés/acú vă spui̯‿i izá‿cun̦‿s-a-ntîmplát//i̯el vene̯á bi̯et la mine se̯ára/cî [k] dăpă ĉe ne̯-am înţelés/şi i̯o spălám/mă găse̯á uniᵘórᶦ spălînd/şi i̯o spălan̦‿şi i̯el vene̯á...şî m-apucá dă nas/m-apucá dă bárbă/şi i̯o...întorĉán̦‿cápu şi-i̯ spune̯ám: "bágă dă se̯ámă" zic/"că i̯o cînd oi̯ plecá/i̯o nu i̯es după tíne//că míi‿mi̯-e [ɛ] ruşîne táre dă frátili mʸi̯o"/şi i̯o dă únde că mie nu-n̦‿con̦vene̯á şti/nu-m plăĉá dă i̯el//şi i̯o ca să nu pricápă i̯el/i̯o-i̯ spune̯án̦‿că nū...nu vre̯a frátili miu̯ /"mʸi̯-e ruşine dă frátili mi̯eu̯" zic//"cum să viu̯ i̯o d-afáră ?/să te petréc pă tíne/şi i̯o să viu̯ în̦‿cásă/mi̯-e ruşine dă frátele mi̯eu̯ ăl máre" zi̯c/"nu !"//i̯el...nű-nţeleĝá/tăĉá dîn̦‿gúră cam motán//cînd işá afáră/lăsá úşa dăşkísă/şî pă ásta/şî pă a d-afáră/lăsá şi duváru/ că...acoló lā frátile̯ mi̯eu̯ as‿fost acú un an[1]//ăla mi̯-e fráte//lăsá şî duváru dăşkʰís/úşilᶦ dăşhíse/la peréte//

máma me̯a ĉe ᶻîĉá/"nű i̯éş fá după i̯el ?/nu i̯éşᶦ ?"//

"nu ţi̯-an̦‿spus că nu i̯es ?//nu i̯es şi gáta ! nu i̯es"//

după ĉe i̯el plecá/mă lu̯a máma la bătáie̯//şi mă băte̯á/şi mă băte̯á/şi mă băte̯á/...şi̯ pînă cînd ātúnĉa am̦‿făcú‿ca máma/n-am avú‿dăcî‿să-l‿l-e̯au̯//

---

[1] Se referă la anchetatoarea pentru NALR.

488

la fō trei̯ săptămî́nⁱ am avú‿logóndă/ș-am‿făcú‿logónda/și l-an‿lu̯at//și ú̯ite-an‿trắiᵗ‿pîn-acușíca cu i̯el//a fos‿fo̯árte bᵘⁿ //da așá-i̯ ᵘóki féti//cînd i̯e fátă/...îs‿fúĝe ᵘóki dûpă...álțî// i̯el i̯ere̯á kar și rușinᵘós‿î/i̯ere̯ā...de ! níĉ i̯el nu-ndrăzne̯á la míne/că i̯o i̯erᵉan‿domnișo̯áră și i̯el‿î...însurát/și̯ șede̯á și i̯el retrás//da tótuș...mai̯‿ī...mai̯ făĉá cîte̯-ō nácodă/ma‿arunca cîte̯-o flo̯áre-m‿míne//

[Aceeași]

víne ursitóríli dă-l urse̯ázǎ

înaínte nu să duĉá să náscă lā spitál/și-năște̯áu̯ acásă//și i̯éle cînd‿î...lⁱē găse̯á zábăru dă zis dă náștere/...crízile-ale̯á/ îi̯‿ī...să văitá/"àoli̯ó ! mă do̯árē mⁱijlócu/mă do̯árē..." ziz‿búrta/ĉe ziĉá mo̯áșa: "taj‿mái̯că/c-o să...o să najᵗ‿mámă/ți̯-a veni‿tímpu să naștᵗ"//atúnĉᵗ/cînd‿î îz‿vene̯á zábăr-óla ca să...să naștᶦ/șede̯ai̯...că nu te mai̯ pune̯ā.../álta care [ɛ] cum i̯erá i̯a dă...înăște̯á-m‿pat/álta năște̯á jos//și-l lu̯a atúnĉa mo̯áșa/îi̯ tăi̯á burícū/îl spălá frumós/îl înfășá/...și í-l pune̯á-m‿pat/lîngă máma lui̯//

[Femeii ce-i făcea ?]

feméi/o trăĝá frumós/o-nĉinĝe̯á c-um‿brîu̯/și...îi̯ da acoló um‿pⁱig‿dă țúi̯că fi̯ártă/...c-așá i̯erᵉá dă ᵘobⁱicéi̯/cí‿că să fie șᵗ‿i̯a ĉe că s-a canuní‿mult//ș-așá-i̯ făĉá//

[Și pe urmă, la trei zile ?]

la trei̯ zílē...zis ursitóríli//făĉā...trei̯ pîinᵗ/apăi̯ tăi̯á o pásăre/lu̯ā vin/lu̯a țúi̯că/pune̯á [ɛ] trei̯ ĉépe/pune̯á‿acoló sáre pă pîinⁱe/și o pune̯á pă másă//și le-nvele̯á//pune̯á banᵗ/șaizéĉᵗ dă lei̯‿i/pátruj‿dă lei̯/dăpă cum‿î ave̯á i̯a...posibilitáte ómu//și le-n̯velę́a//şī‿î venę́a la dóoşpⁱ͡e nǫ́aptęa/mǫ́aşa/c-aşá zíĉę că la dóoşpⁱ͡e nǫ́aptęa víne ursitóríli dă-l ursęază la ĝᵉam//la dóoşphe nǫ́aptęa venę́a mǫ́aşa cu cămăşúţă/cu tikii̯ǫáră/cu ĉerĉeŕi̯ór mic/cu cîrpúţe curáte/şi-i̯ aduĉá/şī i punę́a băi̯átului̯...mǫ́aşa dîm‿banī care i̯erá puşⁱ pă pî́i̯ne/şi-i̯ punę́a şī lui̯ acólo un dóozej‿dă lei̯/un̯‿zéĉe lei̯/cîd‿vrę́a mǫ́aşa să-i̯ puiè pă frúnte/şi-j‿lu̯a mǫ́aşa plocónu/şî plecá//aşá i̯erá obiĉéi̯u̯//

[Se zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că víne să-l urséze//ápăi̯‿i bī [k] la bⁱine/ápăi̯ la ráu̯//zíĉe că atúnĉa spúne că ⁱe trei̯ ursitᵘórⁱ//úna îi̯ spúne: că "te ursez să fⁱī ʰarnic/bogát în̯‿vi̯áţă"//álta "să i̯ei̯ feméi̯ā frumǫásă/s-o i̯ei̯‿i...vrénică s-o i̯ei̯"//áltā îl ursęază ᵘor că "moi̯ [k] morⁱ împuşcat"/ᵘor că-"ñecát‿î"/or‿î.../d-ái̯a zíĉe/íĉe "cutáre" zîĉ-"a murit...sărácu" zíĉe "l-a călcá‿maşîna/păi̯" ĉę-"aşá a fost ursát"//áltu că zîĉ-"a sărít îm‿puţ/...înnecát"//

[Dar s-a auzit de cineva aşa ?]

nę-a spus‿ī bătrînu/...táta lu tát-al mi̯eu̯/că a fost înaintē/un‿ī...dă la múnte/cu m̄ [ɛ] gaz/sau̯...c-aşá i̯erá înainte cărúţe cu gaz//cu poşîrcă/cū mére/cu ástęa/venę́au̯ cu cărúţili pîn̯‿sat//şi cînd‿î a fost...întîmplătòr‿ī/la ū‿ᵘom a tras cărúţa‿ácolo/i̯el a mas afár/...ómu̯-ăsta/la cărúţă/n-a intrát în̯‿cásă//ş-a fost [k] c-a zis că nu-l cúlcă-n̯‿cas/că i̯e femę́a lăúză//şi i̯el a auzit‿ī la doóşpⁱ͡e nǫ́aptęa/c-a venít trei̯ feméi̯/la ĝam//şî‿ cum l-a ursát pă i̯el//álta l-a ursát că să ş-ęa femei̯a frumǫásă/sā fie bogătáş/să fie vrénic/ʰárnic//ā...álta l-a ū...ursát să fⁱ͡e núma bon̯láv/să fiē...să-ş‿ęa femée urîtă/să fie puturǫásă/şî amărît//şî áęa dă pă úrmă/a trę́a ursitǫáre/l-a ursát...să mǫáră cînd o a [ɛ] o fi núnta lui̯/...áre să mǫáră-m‿puţ/îñecátᵘ//a auzít omu̯-òla//da ĉ-a zis óm-òla ?//"măi̯‿ī...vére/cînd oi̯ fa-

490

ĉe núntă cu‿băi̯átu/dúmne̯ată să-n‿trimés‿şi mie/tili̯grámă/ápăi̯ scriso̯áre/i̯eu̯ îz‿dau̯ adrésa/să viu̯ şi‿i̯o la núntă băe̯átului̯ dum^{i}itálẹ"//

cînd a véni‿la núntă...lui̯ a trimés...ş-a făcút omu̯-ăsta núntă cu i̯el/ne povestẹá tát-al nóstru/ş^{i}‿cînd a venít/^{u}ómu̯-ásta a fost atént^{î}/nu lẹ-a spuz/dălóc//a fost atént//à‿traz‿nune̯ásca/à‿fóz‿lā cununíi̯e/s-a cununá/cînd a véni‿dă la cununíi̯e/ĉ-a zis? zíĉe "miẹ să-n‿daţ^{î} neşte lánţur^{i}/şi neşte lácăte"//i̯el s-a dus/a fost puţ d-ástẹă...americánẹ/cum‿să zíĉe/d-ástẹa míĉili//a astupát púţu cū...c-a avút‿ū úşe/făcútă/a astupát/a [k] l-a legá‿cu lanţ/i̯-a pus lácăt/

şi pă‿ĉe "dă ĉe fáĉ^{i} aşá ?"

zíĉe "nu" zíĉe/"că băi̯átu dumitále cînd o vení acú dă la cununíi̯e/i̯el derépt^{u}...îm‿puţ^{u}/că" zíĉe "aşá l-a ursát ursitórli dă lā...cîn‿s-a născút el/să mo̯áră...la núnta lui̯ îm‿puţ înecát"//

zîĉe "cum ?"

zîĉe "u^{i}tẹ-aşá b^{i}ínẹ"//

şi i̯ei̯ a fost toţ^{i} aténţ^{i}/cînd a véni‿dă la cununíe/a lăsá‿n [ɛ] pă nun/pă náşi-so de ! pă toţ^{i}‿i/mire̯ása/şi i̯el a rupt-o dă fúgă/derépt pă puţ//a sărít‿ī cu piĉo̯árili pă puţ//cînd a sărít acólo/acóle̯-a fost...i̯el‿ī de ! puţu̯-astupát//i̯el s-a culcá‿jos pă puţ/ş-acoló a murít//acoló a murít i̯el//

şi d-áe̯a să zíĉe că îl urse̯ază ursitórîli//cum ai̯ să mor^{i}// ápăi̯ fi̯ [ɛ] fie că-mpuşcát/fie că înecát/fie că...călcá‿dă maşínă/...^{u}or ^{u}omorî‿dă ĉinevá.../da !//

[Aceeaşi]

ĉícă să fáĉe strigói

pisíca/dacă mórtu mǫáręe/pisíca s-o înkíz^{î}//așá o băg̑ supt un coș^{î}/saụ te duș‿ș-o bag^{i} într-o cámer-acoló înkísà/să nu-i̯ dai̯ drúmu/că pisíca ĉícă sáre peste i̯el//și nu i̯e bíne//și flóríli/...cînd‿î le pui̯ pă mort/ai̯ văzú‿s [k] că le dai̯ așá pă lā piĉére sau p-iș[1]‿pą la cap//să nu treș‿peste i̯el/că ĉícă nu i̯e bíne/ĉícă să fáĉe strigói̯/lā șásę săptămî́n‿să fáĉe strigói̯//

[Da' cum adică ?]

ĉícā să fáĉę [k] să scǫálă dîm‿mormínt/[ɛ]kar acoló-m‿mormî́nt/ţípă/...și strígă pă ĉélui̯ care ā făcú‿fápt-ola//îl strígā...îm‿pămî́nt acoló/-ŋ‿grǫáp-áęą//d-áęa să ziĉe că să fáĉe strigói̯//

[S-a întîmplat chiar aici la dumneavoastră ?]

s-a-ntîmplát înáinte//înáinte/prímū mort care s-a-ŋgropát‿î în‿ī ĉimitír/cîn‿s-a făcu‿kī...ne-a da‿ĉimitír/ș-a murít..prímu mort/...à‿zbi̯erát șásę săptămî́n^{i} îm‿pămî́nt//...da !//ș-ála ĉícă-i̯ strigói̯//da !//că prímu m^{u}ort/care mǫár^{i}e/și-l îŋgrǫápă [ɛ] prímu-n‿ī...^{n}‿ĉimitír/ăla-l îŋgrǫap-acú să mă i̯ertás/zis îm‿popóu̯/așá-l îŋgrǫápă/nu-l îŋgrǫápā drept//ști culcát cu fáţă...așá/îl ...îl îŋgrǫap-așá-m‿popóu̯/stînd așą//

[Așa e obiceiul ?]

da !//ĉíca care mǫáre-ntîi̯‿i și-l îm [ɛ]îŋgrǫápă de ! întîi̯ în ĉimitír//și ála ĉícă strígă/strígă pă ĉélui̯ carē...i̯-ā...a pîșí‿peste i̯el^{u}//da ! șî la cîdva tim‿mǫáre și ăla/că-l strígă i̯el^{î}//așá a fos‿tímpurli înáinte/înáintę-așá a fost/acúma nu ma‿i̯e// [...] am auzí‿șî noi̯/dā părínţi păríntilor/dă‿^{l}a buníĉ^{i}//ne povestęá șî nóo sęára cîn‿șĕdęám/cu [k] dă copíi̯/că ne er^{e}á drag/...ne culcám lî́ŋgă i̯ei̯/și i̯ei̯ ne povestęą//șî d-áęa ţînem șî noi̯ mínte//ca cum ne fáĉę-acū nepoţélili méle cîm‿mă duc/^{câ} ĉícă

---

[1] Gest.

492

"puṇ‿lᵉ [k] spúne-m' mámă și míe mamárẹo/um‿bázmu̯"//și...i povestéștᶦ//

[Aceeași]

lúpi a fost

țin mínte că i̯erám odátă la nẹájloᵛ/că mi̯-aduserăs‿tot dúᵐnẹavọástr-amínte/că nu po‿să mai̯ țin mínte d-atúṇș‿tọátẹ cîᵗᵉ/eráṇ‿la nẹájlovu...ĉobán acólo...cu óile-m pădúre/dintrẹ care-ntr-o nọápte a venít.../nu i̯erám dăcî‿sínguru i̯o//țin mínte că mi s-a-mbuluĉít u̯óilẹ/-a vení‿grămádă acólo-ṇ‿stînă/și...dúpă ĉe...am ișít afáră/dẹ-acólẹa din covi̯ltír/înĉepúse cîˇni să úrle //am intráᵗ‿șᶦ‿i̯o înapói̯/am stiṇs [!] lámpa/șᶦ...felináru l-am da‿mic/ș-am intrát acólo//ĉ-o fí [!] făcú‿/nu știu̯//la zio cînd a venít...propietáru adic-al meu̯ care i̯erᵉá dă...trai̯án a lu adám'/ mă întrẹábă: zíĉe "măi̯ băi̯átule"/ĉe..."ĉẹ-ăi̯ făcút az-nọápte/ĉe e cu ᵘóilẹ-ástẹa aíĉ ?"//

"păi̯ știu̯ i̯eu̯ ?"//ásta știu̯ mínte că i̯-aṇ‿spuˢ/și íĉe că ar fi lu̯at atúnĉa.../nu știu cîte oi̯ îṇ‿spunẹá c-a lu̯at//i̯o nu po‿să țin mínte/da știu̯ că mẹ-a spus că ẹ-a lu̯a‿din ᵘoi̯//

[Dar o fi fost hoți sau cine ?]

hoz‿n-a...lúpu̯ [ɛ] lúpi a fost//lúpi/că urlá ai̯ nái̯bi cîi̯nᶦ dă-i̯ găsẹá nebunẹála//

[Dumneata ai văzut vreodată lupul ?]

da‿am văzúᵗ//

[Povestește-ne cum a fost.]

cîṇ...mă duĉám lă...nẹájlov/la stînă/văd...îṇ‿fáța mẹā aṇ‿zis că i̯e cîi̯ne//cînd aṇ‿văzú‿tótușᶦ i̯o cam mă-ṇfᶦiorám/mă-ṇfiorám puțín/că i̯e...nu i̯é i̯el kar așá/da t [ɛ] puțină fii̯álă áre

---

[1] Se adresează gazdei.

ómu dă.../ș-ịó‿ịerán‿și maị puștán//și dacă l-aṃ‿văzút/...ⁱerá roșcát așá/...urékile țăpure/șị í‿stielẹá ᵘóki/să uịtá la...la mínẹ//dac-aṃ‿văzút/a trecút pẹ lîngă míne la o distánță ca să zic așá caṃ‿fō.../ca la mașî́na dumnẹaᵛọástră nițel maị încólo/ⁱéra/cînd a trecú‿dă míne//m-am uịtá‿după ịel/ș-aṇ‿lụat-o fọárte frumós/ș-am plecát/șị mị-aṃ‿văzū́‿dă trẹábă/da nu mị-a făcú‿nimíc/nimí‿nu mẹ-a făcút//frícu [k] frícă tot avẹ́am/avẹ́am [!] frícă/da nū...nu mẹ-a făcú‿nimica//

stoịcán traịán
treịzeșișàsẹ [de ani]

[Porcul]

cînd e să-l tắịẹm la crăĉún/keṇ‿ṣᵗ‿ịe pă nẹa sándu[1] că ịe maị bătrî́n/că sóțu mịeụ nú‿táe pọrĉᵗ/și mi-l táịe și‿miẹ//ịél ștíe de ! cum...îl ĉòpățẹ́ște ịel acoló/cum știịe ịel/i așăz șî ịo muṣki-ṇ‿cᵘoș̌/să să scúră/-l las ṣᵗ‿ịo să scúre/ṣᵗ la dóo‿treị zíle mi-l rídi‿pă...cúlme...//cînd e să topésc/[ɛ] múṣki mi-ị taị ṣᵗ‿ịo și mi-ị prăjés‿și mi-ị puị la ọálă/...căpățî́na la fel/cáre-ị grásă mị-o topés‿șî fac untúră dîn ẹa/piĉọárili le fac mîncáre [!]/șíra la fel...//

[Din picioare ce faci ?]

fac piftíị/fag...paĉéle cum să ziĉe la noị aiĉᵗ//

[Cum se face piftia ?]

taị bine piĉóru mi-l faᵍ‿bucáz‿bucắțᵗ/șî mi-l ᵘopărésᶜ‿cu ápẹ fịártă/șî mi-l puị pă foc//și fʰ ịérbe pînă cade ọásili du pă...du pă cárnẹ//ș-atunș‿cînd ā...căzút așá cárnẹa dū‿pă ọáse/mi-l las așá un‿pic șî‿să maị răĉéște/-m pisez usturóị/și-m puị în‿ịa și mi-l vî́ntur așá...dă cî́te or crez ⁱeụ așá/șî mi-l puị la străkinᵗ//șî-l puị la răĉálẹ șî‿să faĉe piftiẹ//

---

[1] Se referă la un informator, în casa căruia s-a făcut înregistrarea.

[Și pacelele cum le faci ?]

şî pacếlé̂le tod‿la fel/d-acólo dîn̄ bucắţile̯-ále̯a care le̯-am̦‿fʰí̯erᵈ‿dă pⁱiftíi̯/mi̯-alé́g‿i̯o care‿e mai̯ bune̯-aşá/şî mi le...îm pisĕ́z usturᵘói̯/şî mi-i̯ pui̯ în̄ fàrfurii̯ acoló/şî-m̦‿fa‿mămălígă/ şî mîn̦cắm/cu usturói̯//

dúmitru ǵe floáre̯a
trei̯şásă [de ani]

824. MIHĂILEŞTI [ALR I, 932]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; GG, BM, RP; transcriere: GG

soţî́i̯a dî́ntîi̯ mi̯-a murít

úi̯te s-a-nţepát într-o grébla...ducî́ndu-mă la dí̯al la...la boi̯érⁱ/la mắturⁱ/i̯é̂rá kár cu míne//avḗam um‿băi̯át/ắdică bǟgátu cáre-l am máre/i̯é̂rá cam dă vrō...să zî́c aşá/fro zé̂ĉe anⁱ/cam aşá dă zé̂ĉe anⁱ/că i̯erá-n̦‿clása pátra/şⁱ‿m-ā‿us‿să în̦cărcắm burú̂i̯án ştii̯ în̦‿cărᵘţă/ca să-l adúĉem péntru acás//ásta i̯erá-m‿particulár/ştii̯ pînă...în tréi̯zeşinòo/...da//şi̯-acólo la dí̯al/sígur cā̆ i̯o i̯erán̦‿cam bolnáv‿ī/cam răĉísem̦ puţín/şi i̯a [ɛ] mă cam cocole̯á/ştii̯...tot ca să...fíi̯e mai̯ bíne/ştii̯ /şi-n tímpu̯-ắsta i̯a mă ĉere̯á-n̦‿cărúţă/ştii̯ i̯o aşezám la burûi̯án şⁱ‿i̯a-n̦‿rîdicá/în‿da dă jos cu fúrca//băi̯átu l-avé̯á cu grébla ĩ‿úrmă/ca să strî́n̦gă‿úrma purcói̯ului̯/şti‿ca să fácă curăţéni̯e/sî̦‿nu rămî́i̯e...//şⁱ‿i̯el şezî́n̦‿ca un̦‿cópil/pînă să̦-n̦cárĉe má-sa bure̯án pîn̦‿să ⁿᵘ‿ş‿ĉe/i̯el şede̯á cu grébla ştii̯ aşắ...rezemát ca cum şáde ĉobánu în ĉomág aşá/n̥ai̯ínte̯a ói̯lor/ş‿cu grébla cu dínţĩ‿sus...greblă dă fʰí̯er//

şⁱ‿i̯a cînd a vení‿cu fúrca cu burę́an dⁱ̂‿la purcói̯ sⁱ̂‿mi-l azvî́rle míi̯e/n-a opservát cⁱ̂‿i̯e grébla înai̯íntęa i̯ei̯/ ş-a călcá‿drept cu piĉóru-n‿ī...ş‿cu greu̯utáte-m‿mî́nă/sígur că...a i̯intrát dínţi grébli/ai̯íĉ între déştĭli piĉórului̯/kár įntre déşte//şⁱ‿i̯a cînd ā/s-a-nţepát/...atúnĉⁱ a şí căzú‿jos//

ĉe "aolᵉó"/sĉe "m-an [r] m-an‿topít"/zíĉe "m-an‿dus"//

ş-a-nĉepú‿să cam vorbę́ască băę́túlui̯ ştii̯/să-l...să-l zăĉărăjęáscă pă băi̯át/că "mîŋcá-tę-ar búba"/nu ştiu ĉe//îŋ‿fíne/i̯eu̯ dîŋ‿cărᵘţă dă coló zic/

"fă"/zic "úi̯te ĉe‿e socotę́ala/tę-ai̯ înţăpá‿răŭ"/cⁱ̂‿i̯erá sî́nĝili/sā fắcúse sî́nĝele kár şⁱ‿pă pămî́nt/zic "rúpe ĉevá o tręánţă...şi-ŋvălúi̯-ti bíne la piĉór" [...]//

şī la ob‿zíle/cum îs‿spui̯/tot aşá/ne ᵈĉam să culéĝem níşte róşii̯ dă la di̯al dă la víi̯e/...să vindicáse/nu mai̯ avęá nimíc// cînd‿î o au̯úz pă‿ęa/zîĉe "fănícă"/zîĉē ...[k] ba nu/nǫáptęa// [...]cĩ‿m-an‿dăşteptát i̯o dâspre z [k] adícą la zíu̯ă/pⁱ̂‿la... mnęáţa cînd...pⁱ̂‿la ĉinĉ aşá/i̯a/cum îs‿spuséi̯/mă cam ţinęá dă răŭ pă míne ştii̯/să nu munĉésc aşá răŭ/...şî mă scol/mă simţí că mă scol/i̯a să scúláse dî mai̯ dînai̯íntē/mulsése váca/dídese la porc‿î/şⁱ‿tamán‿ī fi̯erbęá níşte lápte la copíi̯/avęám băi̯átu şⁱ‿ fáta/bîi̯átu ᵈ‿zéĉe anⁱ/şi fáta dă ĉinĉ anⁱ//în tímpu ásta vʸíne la míne-acólo ĩ‿ᵘodái̯e-ŋ‿cámeră/ş‿mă-ntręábă/

ĉe "tę-ai̯ sculá‿fănícă ?"

zig‿"m-ã‿sculát"//

"hai̯/că" zíĉe "ţi-am‿fʰi̯erᵈ‿lápte/da tu ştii̯ ĉevá ? mii̯‿mi s-a scurtá‿límba"//

da i̯eu̯ zic‿î/"pǫátę că ai̯ gîlĉ...nu cumvá să ai̯ gîlĉ ?"//

"ei̯"/zîĉę "nu m-ar durę́a ?"//şî strînĝęá aşá[1] să..."m-ar durę́a" ˢĉe "m-ar du"...da i̯eu̯ vedęáŋ‿că vorbéşte cu límba scúrtă/

---

[1] Gest cu mîna la gît.

496

ştii̯ cam limbútă//

zic "tód‿gîlĉ ai̯" [...]

zîĉe "nu po‿sᵗ‿mai̯ îŋgíţ" atîta mi̯-a spus//şî-n‿tímpu ắsta... m-a lu̯a‿pă míne dă gît/s-a‿atîrná‿dă gîtu meu̯/"nu po‿sᵗ‿mai̯ îŋgíţ"/ştii̯/"ʒ-ásta-i̯ mǫártę̯a mę̯a"//

"fă"/zig‿"nú i̯e mu̯ártę̯a ta" zic "fă//morᵗ ? i̯eu̯ sîm‿bolnáv şî tu ímblᵗ‿pîn dóctor‿cu míne/şî mi̯i̯e nᵘ‿mai̯ mi̯-e frícă că mor/şî tu ţi̯-e frícă că morᵗ"//i̯eu̯ o-ŋcurajám/ştii̯/căutám s-o-ŋcurajéz//i̯á...ştii̯á/párcă ştii̯á şî...feméi̯e máre [ɛ] cu simţ//zîĉē "să am" [k] p-acolę̯á/i̯eu̯ îŋ‿cúrtę-avę̯ā‿şî pă fráti-mi̯o//n-ávę̯a copii̯/ştii̯/i̯ęrá mai̯ bătrîn ca/ma‿máre ca mínę/om dă fro/a murít/s-a prăpădít//au̯údē cumnátî-mę̯a‿ásta şî vínę-acólo/sór-mę̯a píste drum...víne ş-ái̯a/o vecínă píste drum/ō túşă d-a i̯ei̯/víne ş-ái̯a/lę̯ána lu dîrlíc îŋ‿fínę-a veni‿múltę/s-a strîŋs cása s-a-mplú‿dă feméi̯//ᵃm băgát-o-ŋ‿cas//"mǫártea mę̯a/ĉásu mⁱeu̯"/atîtá spunę̯á: "mǫártea mę̯a/ĉásu meu̯"//îŋ‿fíne-n tímpu ásta feméi̯ili...[k] am trimẹ́z‿băi̯átu/să kéme ş‿pă sǫácră-mę̯a...d-acás//[...]dimínę̯aţa cînd i̯e tímpu/ştii̯ ca să plej‿la oráş...p‿la trei̯ aşá//plecám la ...la oráş cu róşii̯/...mă dăştépt ştii̯/mă dăştépt ⁱeu̯ şî... o-ntréb pă‿ę̯a/i̯a i̯erá dăzbrăcátă/îŋ‿cămáşᵗ/într-o cămáşă dă nǫápte dicoltátă/...şî dăspletítă şî...c-aşá‿a apúcat-o...zbătîndu-se tamáŋ‿ca péştili/zic

"stáno"/zic "ţi̯-e mai̯ greu̯ ? i̯eu̯ mai̯ mă duc cu róşii̯ ?"

zîĉē "dú-te" zîĉe "că fíŋcă lę-ai̯ adunát"/sĉe "dú-te da" zîĉe "c-acúma i̯e dăspre zíu̯ă şi pǫáte că să fáĉe zíu̯ă şi..."/ⁱi‿i̯erá frícă nǫáptę̯a i̯ei̯/ştii̯//

sǫácră-mę̯a sĉe: "fănícă" zⁱĉę-"a plecá‿drúmu"//

zic..."văz ş‿i̯eu̯" că...s-au̯uzę̯á cărⁱţe cîm‿plecá//ş-am plecát//

m̥‿plecá‿m-an‿dᵘz‿la bucuréștⁱ am̟‿vîndú‿róșii̯/ [...] pînă pă la opt așá lę-an‿termĭnát/ș‿m-am întórs‿napói̯...acás// [...]cînd ajúŋg acásă/n-ám mai̯ dăsfăcút i̯ápa șî m-an‿duz‿drẹpt la i̯a acólõ‿sálă/ úndę-o lăsásim//i̯éra culcátă/i̯erá cam...înțepenítă/adícă̄ i̯erá îŋcadrátă dă durérⁱ/știi̯ dă críze/nu putę́a s‿sâ mai̯ întǫárcă niĉ în drę́apta/niĉ în̟‿stíŋga/niĉ...dăcít cᵘ‿fáța-n̟‿sus//

ș-atúnĉa i̯eu̯ zic "ĉe faĉ stáno ?"

zⁱĉe "s-a dus stána ta" zⁱĉe//

în̟‿fínę// [ɛ] cîn‿am [k] i̯es afáră dîn...dîŋ‿cásă/ș-acolę́a un̄ ...uŋg‿d-al i̯ei̯ cáre-i̯ din fáța cási méle/ᵘn̟‿frátẹ d-a lu tá-su/ și c-uŋ‿cumnád‿d-al meu̯ cu néi̯ca rádu i̯erá‿acolę́a/știi̯/

zic "ĉe i̯e dómle/ĉę-a făcúᵗ ?"//

"ei̯" ᶻîĉe "vení dóctoru"/c-avę́am dóctor ai̯íĉa la..."vení dóctorᵘ/și găsí că sĉe "-i̯ tetános"/la ob‿zíle ș-a făcút i̯eféctu//

antón ștefán
șai̯zeșpátru [de ani]

ásta ⁱe săpúnu

i̯éu fac săpúnu//

[Cum îl faceți ?]

ⁱíte̯-așá-l făĉém: îl [k] pui̯ ᵘuntúra pă foc/...șî pui̯ trẹi̯ u̯ále dă ápă píste ᵘuntúră/și pă úrmă să topéște bíne ᵘuntúra/și pui̯ trei̯ u̯ále dă sódă [k] ápă dă sódă/píste săpún acólo și fʰi̯érb/ îl fhérb/pînă scáde‿el dă s‿fáĉe ca mămălíga/ca cartófu̯-așá//și pă úrmă/îl fhérb bíni/șî-l ᵘúmplu/și i̯ar [r] i̯ár îl mai̯...mai̯ pui̯ fo dóu̯u‿u̯ále dę-ápă șⁱ‿i̯ár îl fhérb//și pă úrmă i̯ar îl fhérb pînă mai̯ scáde/și-l úmplu/și-l dau̯ jos//ásta i̯e săpúnu//

manoláke ráda
șáptejdoi̯ [de ani]

498

víi̯a

víi̯a așá să [r] așá să púne/așá vres‿să mă-ntrebáțⁱ/să tái̯e niște cu̯árde/cam p-așá[1] dă marⁱ...úni ᵘór‿le púne la butăĉít/cum să spúne/úni ᵘorⁱ le púne diréct //le tái̯e primăvára șⁱ‿p-úrma să ᵈᵘĉẹ ș‿le púne la...m̦‿pămînt//îi̯ fáĉe gru̯ápă/dácă áre și băligár/îi̯ púne șⁱ‿puțín băligár/ș-o las-acólọ//dácă tímpu i̯e vára/i̯e bun/dă ploi̯ mai̯ désẹ-așá/i̯a să prínde/n̦tr-un an dă zíle să prínde/tu̯ámna-n̦semnẹáză//...și i̯a să lucrẹáză-n áltfel...ái̯a márẹa/care‿éste pă rod//primăvára să tái̯e/și i̯a frumós/ĉe ⁱe ᵘuscăturle dă joz/rămîne ĉe ⁱéste...álea sănătu̯ásile/dúpă ĉẹ-a terminá‿cu tăi̯átu/înĉépe ómu și-i̯ púne aráĉⁱ//ᵗᵘpă ĉe-i̯ púne aráĉ o bágă/după legát o‿ẹa la sápă/...ș-o sápă dă dóọ ᵘor/dă trẹi̯ ᵘorⁱ pă várạ//cînd înĉépe s‿să cu̯ácă strúguri/să dúĉe și-șⁱ i̯a dă undẹ-a munĉít [...] să dúĉe și-și̯ culéĝe dă undẹ-a munĉít//tọámna cîn̦‿să cu̯áĉe bíne/înĉépe culésu/fii̯ecáre om unde...la lócu lui̯//culéĝe/o adúĉẹ-acásă/o púne-m‿butói̯/o...pisẹáz-așá/și i̯ése must//

[Cu ce o pisează ?]

cu pisălóg d-ála//ba áre tẹasc/o dă pĩ‿lin/ [r] o dă pĩ‿lin ...álți pĩ‿lin/álți pîn...pîn‿tẹasc/pîn̦‿sac/mai̯ múlte félurⁱ//

[Cum adică ?]

păi̯ únᵘ cáre áre sac/o stricọárĕ pîn̦‿sac/o púne-ntr-ũ‿sac/ șⁱ‿să úrcă ᵘómu cu piĉu̯árli pă i̯a/și-ndẹás-acólo/ǰọácă pă sácu̯-ála/și i̯a cúrĝe pîntr-ũ‿li [k] să dúĉe-n̦‿căldáre-n̦‿vas-acólọ//j‿ din̦‿căldárẹa‿aᵉạ o‿ẹa ș-o púne-m‿butói̯/mústu//

[Și prin lin cum este ?]

păi̯ ála i̯éste//șáde ᵘomũ‿lin acólo cu sac cu tot și cúrĝe p-acólẹa//șⁱ‿cáre áre tẹasc dîn ásta/áre un tẹasc așá rotúnd/cu níște manivéle/și púne-n i̯el acólo așá-i̯ tot ca um‿butói̯/și-l strî́nĝe la manivéle/și-l îndẹásă-l îndẹásă pînă[ɛ]cúrĝe...// ásta-i̯ la tẹasc//pă dóᵘo felúr‿să fáĉe̯/pă tẹas‿și pă sac//

---

[1] Gest: cca 5o cm.

i̯i̯u̯oníță túdor
pátruzeșîtrèi̯ [de ani]

mămăligúța

mămăligúța/...punéṃ/fʰi̯érbem ápa/ĉérnem mălái̯u... [r] ĉérnem mălái̯u/púném la foc/făĉém ápa-n̯‿cólcote/făĉém térĉu/și dăpă‿aĉéi̯a o lăsám cam zéĉe/dòᵘozéj‿dă minúte/fʰi̯érbe/...o lᵘom la mestẹcát/și o fáĉem cum vrem/șî‿mai̯ mu̯ále/șî‿mai̯ táre/...potrivítă//șî o púnem pă másă/pă capác/șî u̯‿mî́n̦căm cu mîn̦cáre care trébui̯e să...ĉẹ-avém pă másă//

manolái̯ke sófii̯a
patruzéĉi̯ [de ani]

la sărbătórⁱ

la sărbătór‿dă crăĉún/kar în sẹára dă crăĉún‿spúne [k] víne la colindéțe/tos‿copíi̯i/fétele/púnem mére/făĉém pomișórⁱ frumós/pă másă/víne copíi̯i/i̯i-mpărțím/le dăm pomișọári...i̯a !/ĉe le lom/mére/pére/...ĉe ai̯ să le dai̯ la copíi̯/la úrmă...a-ntî́i̯a zi dă crăĉún ne dúĉem la ei̯/la fʰin/le dúĉem cî̀ti̯-u̯m‿batic sau̯ basmá/c-așá i̯e la noi̯ ai̯íĉi-șa/să le dúĉem/la úrmă ne púne la másă/mî́n̦căm/kefui̯ím/șî príma zi/ș-a dóu̯a zi//ẹ/dă ánu nóu̯/la noi̯ ai̯íĉi-șa fétile să strî́n̦g tọáte/șî să spúne furcăríi̯e// [!] să púne/să fac piftíi̯ dim̄ căpățî́na pórcului̯/și púne farfuríi̯‿așá știi̯

500

...fʰii̯ecáre cu farfurii̯e/ĉe că să spúne púntă [k] púnte//să dúĉe ş‿să púne la puţ/cu mărĝéle/cu i̯inél/că i̯eu̯ să vʸisáz pă cutáre că mă căsătorésc cu i̯el/îņ‿fʰínē dă ánu nou̯/fétili aşá‿are şî băi̯éţi: să strînĝe la furcării̯e/ba ʰái̯di la cămíņ‿la...să fáĉe̯ serátă/înai̯ínte să spune̯á bal/"mérĝẽ‿la bal/se̯ára dă ánu nou̯ mérĝem cu toţⁱ împreu̯únă la bal"/şăde̯áu̯ pîņ‿la dóᵘo trei̯ dăspre zíu̯ă/vene̯áu̯ acásă/kefui̯áu̯ ņ‿fíne/i̯erá tot o bucurii̯e̯//

[Aceeaşi]

ásta făĉém meréu̯

[ieri] ne̯-ã‿sculá‿dă dimine̯áţă la ᵘóra pátru/m-ã‿sculá‿dă dimine̯áţă/m-an‿dus am rîni‿la víte/am múlz‿váca/am dús lápte la lăptár/la úrmă am̦‿venít acásă/ã‿lu̯a‿mása/şi ne̯-am aşăzát la păpuşî‿la tutún...pînă se̯ára̯//am mîņcátără//úi̯te kar adine̯áu̯ră mîņcárăm ş-ástăz/şi i̯ar mîņcám pⁱ‿lă ob‿nóᵘo nu̯aptea̯/că sîntém îņgrăbʸíţ cu tutúnu ásta/că să-l duĉém lă reĝíi̯e//şî...deĉ că ásta făĉém meréu̯//

[Aceeaşi]

tutúnu

primăvára/în márte/la dóu̯zăşĉínĉ mártⁱe/îl sămînţám [tutunul]//dă la sămînţáᵗ/îl sămănám/şî-l udám dă dóu̯‿ᵘorⁱ pă zi//şî/dacă-l udám/să fáĉe răsádu ca...cuņ‿să spui̯ i̯o...toi̯tănél aşá/şî ne duĉém la cîmp/cu cărúţa/cu buto̯ái̯e/cu tulúmbă/cu găléţⁱ/ară‿lócu/şî punem//ᵘunu fáĉe cu páru/ᵘunu îņfʰíĝe fʰíre/ᵘunu údă/únu...învelęşte/şî punem cîţi̯-um ĉíric/mái̯ puţín/cît putém să punem pă zi//şi punem ũ...um‿pogón/îņ‿fo pátru ĉí‿zile̯//şî/...la úrmă dacă să fáĉe mái̯ măriĉél pest-o săptămî́nă/băgắm prăşîtóare̯a/îl săpắm/îl răr [k] îl copilím așá/dă dóᵘo trei̯ ᵘórⁱ//şî/la úrmă-l lăsắm/ş‿să fáĉe tutúnū...măriĉél așá//ş‿ne̯-apúcă‿şî-l polím/dăm‿foi̯ jos dă pă fʰír//

şî...dăpă ĉe-l polím/ne dúĉẽ‿şî̂‿l-adunắm//azⁱ o postáţă/mî́i̯ne o postáţă/pî́nă îl lᵘom dă la cápu ásta/şi ne-ntu̯árĉem pă pártea ĉe̯áilantă/şî terminắm cu pu̯ála//la úrmă/la o săptămî́nă/înĉépem şi lᵘom mijlocu//cî̂n‿să ᵘusúcă şi mijlocu/mai̯ lᵘom înca ũ‿rî́nd dă mijloc//dăpă ĉe lom mijlócu/rămî́ne/cum spúnem vî́rfu̯...să ᵘusúcă/şi-nĉépẽ‿la vîrf//şî-l strî́nĝem pînă nu mai̯ rămî́ne/dor... foiĉíca‿ai̯a míca dă...nu mai̯ i̯e búnă dă nimíc//şî făĉém cîti̯-o mi̯i̯e dă şîre/cîti̯-o mii̯e dóᵘo súte/l-adúĉem acásă/îl urcắm îm‿pod/şî...acúma tu̯ámna/dacă terminắn‿tre̯ába dă la cîmp/ne̯-așéză‿şî-l păpuşî́m//îl păpuşî́m/îl balotắm/şi-l dúĉem la reĝíi̯e//

[Aceeaşi]

825. COMANA

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM, MT; transcriere: MM

așá să-ntîmplá

venín‿dă la bucureştⁱ‿i/auze̯án‿şî i̯o úni că...i̯-a atacáᵗ‿p-acólo pâ lā...ântrē...ĝuléştⁱ cum î́i̯ ziĉᵉ-acúma trei̯zej‿deĉémbrie şî jîlava/i̯erá o păduríĉe̯-acólo dă sálĉie//şi işáu̯...acólō la múltă lúme le işa-ñaínte̯//vene̯á o̯ámenⁱ dă la bucuréş‿şî ştie̯á că...s-a fost ómu cu cărúţa cu pépenⁱ/cu diferíte prodúse dă vînzare/şî ştiá că áre banⁱ//şî să sui̯á în‿căruţă/ [ɛ] cîte̯odátă...

să miloĝá/

"bă néne/i̯á-mă şî‿pă míne pînă la tréi̯zej‿deĉémbrie sau̯ pîn‿la călugărén^{i}/că sîn‿dîn‿călugărén^{i}/şî i̯á-mă şî‿pă míne-n‿cărúţă dacă vrei̯"/

ómu şĉa "súi-te mă cólea"//

şî i̯el să sui̯á/...pînă găseá moméntu/ā‿îl ispiteá-ntii̯ dîn‿vórbe/că ^{â}şá/că pă díncо^{lo}/că "cu ĉe ai̯ foz‿néne la bucuréş^{t} ?"/

"păi̯ am‿fo^{s}‿şî‿cu pépen^{i}"/

"cum i̯-ai̯ dat ? cît e bucáta ?"/nu ştu ĉe/...şî după ^{î}aéa... i̯-árunca...fon ţol ĉevá-n‿cab/dacă nu vrea să-l omoáre/ştí^{i} ?/ şî-l pungăşá dă...ban^{i} îm‿buzunáre şî ásteá/şî săreá dîn‿cărúţă şî-l lăsá pă om//ĉe i̯er^{e}a să mai̯ fáĝă ómu dûp [ɛ] îi̯ mai̯ dădúse şî cîzvá pumne-acólo-n‿cap/şî-nvelít cu...ţólu-ăla-n‿cap/pă ĉin‿să ma‿iei̯ ?//

înĉepeá ómu: "àoleu̯ ! u̯oţi mă !"/...^{u}oţi !//aşá să-ntîmplá//

pétre górge zis górgē al leáni̯
şáptezeşî...dă an^{i}

pépeni

în‿speĉiál să puneá pépen^{i} într-un‿loc unde-l spărĝ^{e}ai̯ atúnĉ^{i}/acólo s^{â}‿făĉá pépen^{i} bíne/şî noi̯ aíĉa avîn‿pădúrile-ástea/...dă múlte or^{i} am spar‿pîm‿pădúre/că i̯erá pă úne lócur^{i} pădúre ráre//şî ^{u}ocólū silvi^{h}‿hotărîse ca pă únde‿é pădúrea rára/să áre/să-l munĉáscă ũ‿an doi̯ pă pămînt/ş^{î}‿pă úrmă să-l plantéze//tót ómu dacă i̯o spre egzémplu î^{l}‿spărĝám príma dátă ō...sfer‿dă pogón/...puteám să-l munĉésc trei̯ an^{i} dă zíle pîn [ɛ] şî cu plantáţia//prímu an îl spărĝám/şî nu puneám nimíca//atúnş‿puneám pépen^{i}//^{ş}‿să făĉá foárte bíne pépeni la ţelínă//

şî i̯ei̯ să sámắnă dă ᵘobiĉéi̯ pépeni pắ lă...dòoştréi̯ aprilíe/ ...d-atúnĉⁱ încólo i̯ę//ân...mă duĉám acólo după...dă múlte orⁱ îl arám dă tǫámna pă locⁱ//şⁱ mă dúĉám atúnĉa cu sápa/şî făĉám pămîntu mărúnt unde punęán cúi̯bu/şî punęám semínţilę-acólo/le-nvelęám/ ...răsăręá pépeni/şⁱ ne ᵈĉam îi̯ săpám/îi̯ mai̯ săpám o dátă/înc-o dátă/dă trei̯ ᵘorⁱ ii̯ sępám//dub-acę́ęa...începęám să...recoltám//

mai̯ încǫáĉę mai̯ tîrzíu̯/işîse un soi dă pépenⁱ [ɛ] turkestánⁱ le spunęá//gálbenⁱ//da micúţⁱ/úi̯tę-aşą[1]//ắęa i̯eráu̯ mai̯ pretenţióşⁱ/ ę́i̯a-i̯ punęái̯ i...încolţíţⁱ/cu băligár/la fiⁱecáre cui̯b...merĝán cu căldáręa cu băligár d-ăsta putrédu/şî únu făĉá cu sápa cúi̯bu/ punęám doi̯ pumnⁱ dă...băligár acólo/şⁱ p-órmă i̯-amesticán cu pămînt-ólà/şⁱ punęám pă ᵘʳᵐᵃ sămînţa încolţítă/dam pămînt-òla peste i̯el cu băligár cu ásta şⁱ...în trei̯ zile i̯erᵉá avárắ//ắęa işáu̯... la i̯úlie i̯erá gáta copţⁱ//

[Acelaşi]

să făĉá hórắ

în fiecàrę duminícă sau̯ sărbătǫáre sau̯ cînd i̯ęręá...zílili... sărbătóríli dă páşte trei̯ zíle/ziˡle dă crắcún trei̯ zile/ă... băi̯éţî...flăcắi că a [ɛ] aşá să zíĉá flăcắi̯ şî féte marⁱ//lă i̯etátęa dă şáişpe anⁱ/...să prindęá la hórắ/zíĉē..."mă prins dă páşte la hórắ"/fétili/trei̯ pátru ĉinş féte/dîn fiecàre an să prindęá trei̯ pátru ĉinş féte/trei̯ pátru ĉinj bắi̯es/carę-ajunĝá la ⁱetátęa ắęa/ştiⁱ ?//să pregătęá şi i̯a-ş făĉá...î rókie/-ş făĉắ...ca dă sărbătǫárę//mai̯ alése ca dă múncă//şî merĝá îm príma zi dă páşte/ în [k] dă ᵘobiĉéi̯ la páşte-n toţⁱ áni să prindęá...féte şî bắi̯ez la ʰórắ//şî jucá [ɛ] doi̯ anⁱ/trei̯ anⁱ/după cum...îi̯ i̯erá lui̯ sǫárta/sau̯ după cum ş-o făĉá i̯el adícă//dacă vręa să-ncăsắtorę́ască mai̯ dă tî́năr/pîn [k] înáinte dă armátă/álţi zíĉe "nu ! mă căsấtorez‿dúpă armátă/dă ĉe să las i̯o...feméḙa doi̯ anⁱ/trei̯ anⁱ dă zíle cît stau̯ i̯o milítar/i̯a acásă/i̯o...îi̯ duc‿î dóru/i̯a miⁱe/mai̯ bíne după armátḁ"//şî să strî́nĝá la hóră dumínica/i̯éra dói̯‿trèi̯ băi̯és‿care i̯eʳáu̯ mai̯ numíţⁱ în‿sat/...să zíĉá garánţⁱ//togmḙá lăutári/care cî́ntă cu ánu/spre egzémplu ᵘor da un‿coşⁱ dă porúm‿fiecáre fátă/fiecáre flăcắu̯/sau̯ um‿pol/...

---

[1] Gest: cît pumnul.

[Mălai.][1]

ĕ ! bíne/mălái̯ la pátru dumínij‿la pátru dumíniş‿plecá cu căruţă/şî strî́nĝá cîte doi̯ saj‿dă mălái̯ lăutári//la pátrū.../da fiecáre‿cîţi̯-un ĉur dă mălái̯/să prevedḙá acólo că făĉá contrác‿cu i̯ei̯//

"cînz‿dâ la-ntîi̯...aprílie pîn‿la-nti aprílie la ánu//cît în‿ĉerⁱ ?"

"atî́t"//

să togmḙá/şⁱ gáta ! respectá contráctu/şî flăcăi trebúḙa//şî ...merĝá dumínica sărbătoríle la hor-acólō/în ĉentru̯-aíĉa la noi̯/pînă [ɛ] la un timp unde ⁱe căminu̯-acúma i̯erá un loc líber/acólo sⁱ‿făĉá hóra/dacă s-a făcú‿căminu/pă úrmă sⁱ‿făĉá kár în ĉentru̯-acì unde...să-ncrucişḙază drúmurlḙ-astḙa//

[Acelaşi]

am lu̯at-o cu-nţelégḙre

am lu̯at-o cu-nţelégḙre/nu că [ɛ] cînd‿î s-a prins i̯a la ʰoră/am‿ĉerút-o şî i̯o-n grădínă/că c [k] la hóră după ĉe jucá cîtevá horⁱ/"ʰai̯ în‿grădínă cu féte !"//i̯eu̯ ĉerḙám p-áḙa/ála p-áḙa/ála p-áḙa/i̯eu̯ mă...o lu̯am pă nevástă-mḙa spre egzémplu/ş-o d [k] mă ducán‿cu ḙa-n‿grădínă/şî áltu priéten al meu̯ lo̯a p-áḙa care zicám i̯o/ș-acólo...i̯-o dam lui̯ p-ásta/șî i̯el mie mi̯-o da p-áe̯a//șî stam̄ dă vorb-acólo/...i̯o mai̯ cóle̯a/áltu mai̯ cólo/áltu mai̯ cólo/rezimáz‿dă cîti̯-um‿pom așá/discutám//ca fáta cu flăcắu//șî dupắ aĉée̯a.../cîn̦‿s-a prin̦s i̯a la u̯óră/...príma dátă cum s-a prin̦z‿la ᵘ~or/-an‿ĉerút-o-ŋ‿grădínă//ș-am ĉerút-o/ș-a vení/ș-am discutáᵗ/ș-an̦‿spus că "úi̯te i̯o vre̯áu̯ să te i̯au̯/în̦‿căsătoríe/s [ɛ] spúne-i̯ mă-ti/ves‿ĉe ziĉe/"... șî mámă i̯ei̯ în̦surắse ūm‿băi̯át//un̦‿fráte̯-al‿l̦ei̯/mai̯ máre ca e̯a//

---

[1] Intervine soţia informatorului, care asistă la înregistrare.

ș-a spuᶻ‿ziĉē.../a dóo̯a dumínică cînd an̦‿sta‿cu e̯a/"ĉe ți̯-a spuz‿mă-ta ?"

"me̯-a spus în̦‿félu următór/că" ziĉe "nű po̯áte să mă mărite/c-ā în̦surắᵗ‿pă fráti-mi̯o//șî nu po̯a‿să fácă dóo nunțⁱ într-un an//dacă vrei̯ să stai̯/la ánu viitór"//

ș-an̦‿spus "stáu̯ ! la ánu viitór"/ș-an̦‿stat/șî pînă la ánu cînᵈ‿s-o i̯au̯ am stat cu e̯a/să numé̯ā amure̯áza me̯á//nu mai̯...dacă ĉinevá vre̯a să...avé̯a póftă să ste̯a cu e̯a/vene̯á șî spune̯á/

zⁱĉe "-n‿dai̯ mă vóe să stau̯ și‿i̯o cū frusína ?"/

"stai̯ w̄ă !"//

[Da' înțelegerea cum se făcea ?]

păi̯...am trimés pă máma me̯a/pă cîzvá dĩ‿rúdili méle/la i̯ei̯ acólo cînd ā‿hotărît într-o se̯áră/să vázā...ne̯-o dă/nu ne̯-o dā/...

i̯-an‿trimez‿vórbă/"ne primíțⁱ ?"

"vă primim"//

e ! ș-a strîn̦‿șî so̯ácră-me̯a acólō...doi̯ trei̯ ai̯ i̯éi̯/ˢⁱ‿ne̯-aⁿ‿dus acólo̯/-a discutát/...

"făi̯ petrō"/c-așá a kemát-o pă mámă...pă so̯ácră-me̯a//pétra̯//șí‿pă máma me̯a le̯ána//"făi̯ petro" zíĉe/"tu știi̯ dă ĉe̯-am̦‿veníᵈ?"

"dă ĉe̯-ai̯ venit‿ī le̯áno ?"

"fă ! i̯o am băe̯aᵗ/tu ai̯...fátă" zíĉe/"șî utⁱe/vren̦‿să...am̦‿

fos͜ pîn-acúma priétene/nu știu ĉe/a^{c}úma...ne daį pă frusína ?"//

"v-o daų"//

"e ! ĉe-į daį ?"//

"păį í͜ daų um͜ pogón dă pămînt/îį daų o vácă/șî țo̯ále/cum įerá p-atúnĉa...^{u}o ládă dîn al e̯ā ...dă pus͜ î...fustili cum ave̯á și įa atúnĉa/cî įerá fúste/nu įerá ru̯ókiį//núma la...cîn^{d}͜ įerá mire̯ásă să...^{cu} r^{u}óke dă mire̯ásă sâ͜ făĉá//șî treį plăpun[k]m͜i/ ... zăbláų cum să ziĉa atúnĉa [ɛ] dă cărúță/că...no̯e-ave̯ám nevóe...cărúța ^{i}erá cu toc/^{câ} așá dă cărám bo̯ábili dă grîų dă la áriįe/șî ave̯ám nevóe să așternem ũ͜ zăbláų în͜ cărúță/ști ?//"îį daų zăbláų/ îį daų macát/îį daų cutáre/-į daų cutáre"/...șî dup-aĉé̯a am͜ ficsát/

"cîn͜ fáĉem͜ î vórba ?"

"în͜ ziųa cutáre̯"//

ne̯-an͜ dus atúnș͜ cu lăutár^{i} acólo/an͜ strîn͜ și noį maį mult^{i} o̯amen^{i} d-aį no̯ștri/și įeį a...à͜ pús o mas-acólo-n...cúrte la įeį/ ne̯-an͜ dus cu mîncáre̯a no̯astr-acólo/cu lăutári/...àm͜ mîncát/am băút/pă úrmă...după așá"aį să fáĉes͜ skímbu" ziĉē/nașu care m-a cununát/în͜ cápu mesį-acólo/cu plósca cu vin//"e ! haį să fáĉem skímbu//įa să vedém fíne ! ĉe puį aiĉa să ne de̯a cumătra pă frusína ? ĉe̯ [k] cu cît [k] cu ĉ-e plătéșt^{e} ?"//ē ! pune̯ám um͜ pol acéle/e hîrtie d-un..."hē ! nu să po̯áte̯ !"//ē ! pă͜ ǘrmă maį pune̯ám ĉeva/l͜ răsuĉám așá șî-l pune̯ám în͜ gúra pléștí/că͜ ĉa că să fíe/că...įa-į pune̯á un͜ ștergár acólo/știį ?//ziĉe "e [k] pă͜ įe maį máre̯-al fíni" ziĉe/"fă cît al fíni"//^{s}͜ făĉám așá glume d-aste̯a/...pînă cînd͜ î ajunĝám.../lă skím^{p}͜ cîn͜ a fost͜ î...į-am î... mințít-o cu așa/cu așa/pă úrmă/cînd a foz͜ la úrmă į-am pus un͜ gálwen/...cum erá gálben máre p-atúnĉ//"ē !" atúnĉa a-nĉepú͜ to̯ată lúme̯a/"hăhā ! păį acúma" z^{î}ĉe "te̯-a-ntrecút/ā ! fínă ĉe/ĉe fac^{i} ?"//de ! ie̯re̯á áur ăl/ie̯r^{e}a...//

șî‿dup-ace̯ía am̦‿ficsá‿núnta/...ș-am̦‿făcú^{t}‿la o...dóo stămín^{i} nu ștu cî^{d}‿după...núntă cu...bántă mai̯ máre dă lăutár^{i}//

[Același]

grî^{u}u

ave̯ám boi̯/ne ducám semănám/după ái̯a arám/băgám sămî́nța sub brázdă/ă după cē arám/grăpám‿î lócu/ca să...să nu-i̯ rămî́nă s [k] nic um‿pig‿dă bob dă sămî́nță afáră//și ca să ái̯bă și umeze̯álă//ă de egzémplu arám dóo br [k] grápe p-o párte/noi̯ așá spune̯án‿și dóo p-ó párte//și p-órmă grăpám/ca să nū grăpăm la termináre/ca să să...să usúce lócu//dec^{i}...arám dóo grápe p-ó‿párte/dóo‿p-o párte/și î́l grăpám/imeddiát//căutám să...ne sculăm dă múlt^{i}/ca să nu ne prindă căldúra/cu boi̯..tim^{b}‿dă váră.../ș^{i}-arám..pînă la...răsăre̯á so̯arî́le̯-așá arám/o grápă p-o párte/úna p-o párte̯// adică fro z [k] cin‿șáse métri...într-o párte/cin‿șáse métri așá áre/grapa atî́ta áre/cin‿șáse metri̯/da noi̯ i‿zícem grápă//dúpă ái̯a/...răsăre̯á grî́u/vede̯ám că răsáre grî́^{u}u/î́l‿î plive̯ám dă pălăm^{i}idă/noi̯ așá-i̯...pălămídă//șī álte burui̯én^{i}//carē-i̯‿i făcáu̯ úmbră lui̯ șī î́l...l-încurcá/...creștere̯a normál-a grî́ului̯//după ce...plive̯ám/ă...grî́u să-nălțá/dă fapt...la genúk așá și...î́i̯ da spícu//după cē î́i̯ da spicū/odátă cu grî́u mai̯ răsăre̯á șî niște nigínă//și i̯arăș^{i} î́i̯...căutám și...â...nigínă șî cî́t-un‿î spic dă secáră/și mergám șî cu sécere̯a tăi̯ám‿î spícile̯-ale̯a dă secáră șî dă nigínă/că...să fie grî́u curát/să nu...la tre^{i}erát‿î... s-amestecá cu nigínă șî cu...șî nu vre̯an‿să fi^{i}e dácî‿núma grî́u̯//

dúpă‿áe̯a secerán‿cu mî́na//secerám/făcám polo̯áge/așá să nume̯á/ ...polo̯áge/șī pă úrmă-l făcám î‿znop^{i}/pune̯ám în‿znop^{i}/sî făcán‿

legătúră to^{d} dîn ā...dîn grîu̯//şi legán grí^{u}u...tót cu grîu̯//îl ī...alĝgâm grîu care i̯er^{e}á ĉel mai̯ nalt/şi făĉám legătúr^{i}//îl dăspărţęám...zéĉe ĉínşpe fíre-ntr-o párte/zéĉe ĉínşpe-ntr-o párte/şi-l înodám la [k] cu spí^{g} la spic//şî să făĉá...o legătúră máre/^{s} dup-áęa legám în znop^{i}//după ĉe î^{l} legám în znop^{i}/...ne ui̯tám noi̯ la grîu carē i̯éste...mai̯ căliu̯/mai̯ ^{u}úmed/şi-l punęám...îl bătęám [k] îl punęám în cap/cu spiĉíli-n sus să...să...să usúĉe bíne//după áęa dacă ni să păręá nóo că tod ma i̯e i̯el aşá úmed/îl făĉám ĉínĉ^{i}ur^{i}/adică ĉin^{j} znop^{i}/ĉin znop^{i}/punęám aşá//aşá să punęá spí^{g} la spic/şi...să uscá mai̯ répede//i̯ar carē ęręá uscát/îl făĉan clăi̯//şi-l lăsám în clăi̯ dă să coĉá-n clăi̯ aşá...ĉin şase zíle/după áęa îl cărám lā ş [k] maşína dă treerát//la maşína dă treerát acólo unde să [k] le punęā...dé le i̯ęręá batóza/...ā...âl făĉám şíră grí^{u}u//făĉám şíră máre//că pînă cîn nę-o vení rîndu să nu-l î...să nu-l pló^{u}o/c-atúnĉa îi̯...durá o lúnă dóo/ári̯a//şi dup-aĉę́i̯a...ne dan cótili către stat/dacă avęán cóte/sau̯ z[ɛ]du pă ári̯ę//

^{i}enáke tănásę
trei̯zeşinóo dă an^{i}

^{u}o cásă

^{u}o cásă cū...dîm pai̯ántă...ă...să fáĉe numai̯ dîn lem dă salcîm/...sau̯ gîrniţă//un lem dîm pădúre...carē ţine la pămînt//noi̯ cînd î...punęám fúrĉilę-álęá/alęĝám patru furĉ^{i} mai̯ grǫásę/la pátru colţur^{i}//şi le ĉoplęám/...de la pămînt în sus/i̯ar dé lă...dâ cît ţinęá grǫápa nu lē...nu le ĉoplęám/le lăsám aşā rotúnde/grǫásę//în skimb...le ardęám pă foc/le pîrlęám//pîrlíndu-le ...ţine mai mul lā pămînt//după áia mai̯ mergá şî lemn î.../după punęám fúrĉilę-álęa pátru/...mai̯ mergâ şi le... mai̯ supţíre/

și...și mai̯ să zic așá mai̯ strîmb^{î}//să púne pă gó̯ana lui̯/și să pó̯atē...să pó̯atē fáĉe o cásă cu lémnē...dăcît fúrĉili să fí^{i}e mai̯ gró̯ase la c [ɛ] lā...la cólțur^{i}//pŏ‿órmă p [ɛ] după ĉe‿ā...pun‿m ástę̯ā...dâ la furĉ^{i} puné̯am șî álte lémnē care să...dîn...sărăĉíe să făĉá/că trebué̯a să fáĉem núma dîn lem‿bun/da dácă n-avé̯am/pŏi̯ î‿ puné̯am șî dắ‿áste̯a mai̯...mai̯ slábe̯-așà/mai̯ strîmbe//după áe̯a să făĉā...â puné̯am niștē...ă...cum le spuné̯am noi̯‿i...prăjín^{i}/pentru să bulgărím//băté̯am intercalát/nu le băté̯am úna șî [k] lé‿băté̯am úna mai̯ sus/úna mai̯ jo^{s}/știț^{i} ? ca să nu fíi̯ē...drept în‿drept// după ái̯a...bulgăré̯am/...făĉám clácă/...într-o sărbătó̯are̯/-aleĝan‿ sărbătó̯are̯-așá/și strîngâm ne̯ámur^{i}/șî veĉín^{i}/...ă...săpam acólo pămîntu/-l udán‿dă se̯ára/îl frămîntan‿cu bói/...ă puné̯am ple̯ávă/ pai̯e așá mărunțite/ca să...să léĝe/să făĉá o...un‿fel‿î...cum să spun i̯o^{u}...um‿pă...s-aleĝá um‿pămîn‿clisós/și puné̯am páe/frămîntîn‿ cu pa^{i}e/i̯el‿î cápătă o príză/să fáĉ-așa o príză//dúp-áe̯a făĉán‿ cocoló̯așe/tăé̯an‿cu sápă‿așă pămîntu/și-^{l}‿făĉán‿cocoló̯așe/și-l‿î ...îl puné̯am acólo-ntre prăjínile̯-ále̯a/...apăsám bine/únu apăsā cu mîna bíne/pînă să făĉá i̯el acólo făĉá o príză/bătătoré̯am bine// șî-ntr-ō...conác așá cum i spuné̯am noi̯/adică pîn‿la dóosprezéĉe/ cu doozeș‿tréi̯zej‿dă ó̯amen^{i}/i̯eré̯a cása...gáta//dacă [ɛ] avé̯am și lúme mai̯ mult-așá/puné̯am și pămînt îm‿pod/că să púne pămînt îm‿ pod//

[Același]

cînipa

cînipā o semănám//șî i̯a vára s-aleĝá/alta dă tó̯amnă/álta dă vára//p-áe̯a dă vára...nu̯-avé̯a măĉ^{i}ucă d^{e}-áe̯a/sămînță zis//șî p-áe̯a o zmulĝ^{e}ám dîn i̯a/o̯-aleĝ^{e}an‿du pîn ai̯lánta/ș-o făĉám...zîĉám mînúș^{i}‿ii̯ spuné̯am no^{i}//ș-o făĉám mînúș^{i}/o făĉám un‿cleşte

510

már^{i}e/ş-o duĉám la rîu̯/ş-o topi̯ám//şi ° lăsám ob‿zíl^{i}e/zéĉe zile‿ dúpă cum erá vára dă cald//şi ástălàltă dă toámnă/o jumuleám cîn‿ să...cînd ^{i}er^{e}á aproápe dă culésu porúmbului̯//cîn‿vedeám noi̯ c-a-nĉepút‿î fíru dă cínepă să îngălbineáscă//ş-o jumuleám/o făĉam i̯arăş^{i}...aşá...mînúş^{i}/ş-o lu̯am acásă/o puneám supt un‿î...o puneám aşá în‿cruĉ^{i}/...álea...mînúşili/ca să...să coácă sămînţa// ş-o lu̯am...o lăsám ob‿zílē...ĉin‿zílē/cît credeám noi̯//şi la úrmă o lu̯am/o puneám la soáre/în‿gard/o-nfiĝám pîn‿gar^{d}/...o lu̯am ş-o frecám p-un‿coş/...şi cănepa să aleĝá sămînţa//şî după áea...o lu̯an‿ş-o duĉám la rîu̯/ş-o topi̯ám//^{d}pă ĉe să topeá/^{u}o...lu̯am a [k] o spălám î‿rîu̯/o duĉám/o uscám/ş-a-nĉepū [ɛ] înĉepean‿s-o meliţám //s-o zbiĉulăm/noi̯ aşá-i̯ spuneám/s-o zbiĉulám//o zbiĉulám/la úrmă o dam pîn dărác/...o dărăĉ^{e}ám/o făĉ^{e}am‿fui̯oáre ş-o torĉám//ásta am‿făcú‿kár i̯o/...să ştí^{s}‿to^{t}‿ĉe vă spun//că ştiu̯ că i̯o-am făcú^{t} //că ne puneá mama/ca...i̯o i̯erám mai̯ máre dîn‿copí/şi mă puneá să fak‿i̯o/şî kár‿â dădeám la dăra^{c}/mai̯ mă-nţepan‿şî‿pîn dăra‿cu mîi̯nili/că nu ştián‿s-o dau̯ bíne/şi m-a-nvăţá‿ş-am‿făcút//

[Dacă aveaţi mai multă cînepă, nu vă adunaţi...?]

la noi̯ nu să făĉá clácă/nu !/nu/nu la no^{i}/noi̯ o torĉám noi̯// făĉam‿fui̯oáre múlte ş^{î}‿torĉám//cu máma cu bunícă/torĉ^{e}ám/toată i̯árna torĉám/ş^{î}...ţeseám préşur^{i}/ţeseám...zăbla^{i}e/ţeseām...to‿ĉe ne trebui̯á//

arséne élena
pátruzeşidòi̯ [de ani]

gîndáĉ^{î}

lu̯am sămînţa/lu̯am de lā...i̯erá náinte le spuneá la.../nū‿ştu cum nái̯ba să z^{i}ĉá aco^{lo}/...i̯er^{e}á un aĝént agricol la noi̯/nea gor [ɛ] neā górge calotă/ne da sămînţa//o lu̯am sămînţa/ş-o purtám în‿

sîn//° purtam **legată** î sîn/gimotoc așa//și-n doo trei zile cîn zile-nvi^{i}a gîndacî//și îi puneam p-o farfurie/într-o cîrpă/p-o cîrpă/io vă spun cum ^{i}este/și începea gîndacî să miște/ierau negri ...dîn prima ^{d}ată//și luam cît-o frunzuliță m^{i}ică dă mur/și le-o puneam pă farfurie/iei s-agăța dă ea/noi o luan ș-o puneam pă un capac/...și pînă-nvi^{i}a toată sămînța//la u^{r}mă luan gîndacî și-i puneam pă masă//că culegam frunze d-alea mic^{i}/...cîn^{d} le vedean c-a-ncepū...mugurli dă mur să mugurească/noi puneam gîndacî/că știan c-atunj trebue să...să-i punen gîndacî la-nviiat/ca să mă-n^{î}nce și frunză d-aea mai cruda/că ierau miș^{i} și nu putea s-o mănînce p-aea cruda [?]//și puneam gîndacî pă...p-o m [ɛ]pă masă/și le dădeam frunzulițe d-alea mic^{i}//la trei patru zile-^{i} șkimbam stratu/luam â...puneam iar frunze curate/și le luan/le puneam p-altu/ș-ăsta-l șkimbam/frecam masa cu pelin/cerea ie^{i} ca să... spune ca să fie gîndacî sănătoș^{i} //frecam masa cu pelin/și...mutam gîndacî-n altă parte/pînă să făca mar^{i}/la umă-i puneam îm patur^{i}//șapte op paturi cinș^{i}/cîte făca^{m}/după cum aveam sămînța d multă//și făcam î.../la urmă cîn să măreau iei/la o lună/la...cîn săptămî^{n}/după cum era sămînța/...și să urca^{u}//punean tufe dă... luam tufe dîm radure/le puneam să usce ele/^{le} punean ș^{î} să usca// și puneam pâ lîngă perete-așa/...făcam așa ca o...ca un cuib//și ie^{i} începea să urce pă alea//și începea să urca/și urzea acolo gogoș/făcă gogoș^{i}/...și la urmă lē...după ce vedean c^{î} s-a urca t^{u}oț^{i}/scoteam toată mizeria d-acolo dîn...unde-au fost ^{i}ei/stratu lor/o aruncam/și săltam â alea...cuiburle-a^{l}eă care vă spun io/le săltan lîngă perete-așa/ca să urzească ie^{i} mai bine s-o țeasă pă gogoașă//la urmă după ce s-a ntări gogoșile bine/...le culegam/... dă...dîn crăc^{i}/la umă le culegan dă [k] are o pieliț-așa/cămășuea-l-aea a lor/...o [k] le curățam și dă aea/și lē...le luam le ducam la o femee carē le trăga//^{s} făcam borangi^{c}/și făcam ștergarē/...

fe̜țe dă mésē/ĉarĉáfur^{i}‿i/to‿ĉe ne trebū́ę̜ą//

[Aceeași]

o núntă

la noi̯‿i i̯erá obiĉéi̯u sā fácă [k] să-nțelęágă fáta cu băę́atu/ și la...[1] șī să-nțălegấ fáta cu bă̯i̯átu/și deĉidę́á o zī cîn‿să fácă núnta//al [k] mai̯ nainte/i̯eu̯ nu mai̯...n-am apucá‿dîn tímpurle̜-a^{lea} d-atúnĉ^{i}//făĉá logóndă/...sîmbătă sę́ara făĉá logóndą/la fát-acásą//dup-aĉę́ea dumínică...făĉá brádu tó^{d}‿la fátą//după másă plecá cu mirę́asa lā bisérică//făĉáu̯ cununíę̜a/șī‿la úrmă venę́á înapói̯ la ĝinere//șī sā‿așezá mása/și făĉá...núnta ziz‿după másă la băę́at//după másă pă‿la pátru ĉin‿șase̜-așá venę́á máma lu mirę́asă și da dárur^{i} ī‿hórą//ștergáre/cămắș^{i}‿ī/to^{t}‿ĉe̜-avę́ą/...dárur la nun^{tă}/șî sę́ară să așezá mása i̯áráj‿din nou̯/și să dădę́á dárū...báni dă másă sę́arą//

[Și pe urmă, a doua zi ?]

și̯-a dóoa zi mai̯ făĉá cîtę̜odátă...cum să zbúne la noi̯ [!]/a dóoa zi după núntă mai̯ petreĉáu̯/...rúdili lu ĝinere cu rúdili‿lu mirę́asa făĉáu̯ i̯ar la ĝineré‿sau̯ la mirę́asă/sā‿duĉáu̯ dâ cólo pînă cólo pă stradă/

[Cum făceau ?]

kiui̯á [!]/jucá/...ĉe să fácă ?//

[Era obiceiul să se îmbrace așa, cu măști ?]

dā să...poĉá-n‿to‿félu/să mînjá cu...pă̯ fáță/îș punę́á mășt^{i}‿i/mę́rgâ călare pă cît-un‿cal slab‿ī/...îi̯ punę́á p-o grápă/îi̯...fel dă fel dă d-ástę́ą//

[Pe cine, pe socri ?]

---

[1] Informatoarea este întreruptă de cineva care intră în cameră.

pă sócri/í‿puneá la jug/i...la rárịță/lā grápă/la tọáte áleą//

[Şi, pe urmă, la o săptămînă se duceau...]

la o săptămînă să dućă i̯áră̦ş lā máma lu mirẹása i̯ar//da să dućá dọar ĝinerli cu mirẹása/aşá-i̯ la noí/nu ştu-n áltă párte//[...]

[Dar cînd se dădeau ştergarele ?]

păi̯ v-aṇ‿spus//

[Atuncea cînd venea mama...?]

da/cîṇ‿venẹá máma lu mirẹásă/atúnĉa lé‿dădẹá/pá‿la ĉiṇ^s/pá‿la şáse sẹára...aşá i̯e la noi̯ obiĉé^{i}u//făĉá hórą máre/jucá nun [k] hóra nunẹásca/şi‿inĉepẹá máma lu mirẹásą să le púnă...ştérgáre la gîd‿la...naş†/la ĝínere/la...to‿ĉẹ-a...ĉíne vrẹa să le dẹa//

[Aceeaşi]

şí i̯o ştiu̯ să fac săpún

untúra dû‿pă maţe noi̯ ō fáĉeṇ‿săpún//

[Cum ?]

o făĉém‿ī...după ĉe am tăẹá‿pórcu/lom‿î tọátă untúr^e-àẹā/zis noi̯‿ī adunám...zîĉem rămăşița du pă maţẹ//o strînĝen‿tọátă-ntr-ō gălẹátă sau̯ într-o cójniță/...îi̯ dăm um‿pi̱cureţ [k] i̯o aşá-i̯ dau̯/um‿piculéz‿dă sáre/şi lā...o săptămînă‿o lúnă dóo/cînd am timp/o fac săpún//vres‿să vă spun şi săpúnu ?[1] //da !//şí i̯o ştiu̯ să fac săpún//i̯au̯ ^{u}untúra/o toc...ásta care v-aṇ‿spus/ş-o pun într-o găldá [k] căldáre//acólo-ṇ‿fúndu la căldárẹ-àẹa pun o u̯a-lă dă vre [ɛ] dă leşíẹ//leşíẹa o fáĉen‿dîn‿ī ĉenúşă//şí aruṇcáṇ‿ş-o mînă dă coĉén^i d-ăi̯ā...coĉén dă la porúmbú‿curățát/îl ardém/ş-aruṇcáṇ‿coĉén-ei̯á‿acóló/spúne ca să‿fácă leşía mai̯ táre//şī la

---

[1] Anchetatoarea dă din cap afirmativ.

514

urmă pui̯ o o̯ală dă...dă asta dă...leşie-n̯ fundu lā căldare̯/ca să nu să arză pînă să topeşte untura/şī topesc untura bine/...şī în timpu̯ cînd o topesc î pi^c cît-um pic dă leşie//dup-ace^ia o dau̯ j^uos/o las să mai̯ răĉască puţin/şî-nĉep să-i̯ pui̯ vre^ĉ [k] ai̯a leşie̯//cît-o o̯ală/cîte doo/pun pă fo^g mai̯ fi̯erbe/...fi̯erb în doo trei̯ ape cu leşi^ie/săpunu//după aĉe̯a înĉep să-i̯ pun̯ soda̯//şi-i̯ pun̯ sodă cî [ɛ] i̯-o̩ cîntăresc înti/cîtā sodă atîta...o litră dă sodă la un̯ kilogram dă untură//şî dup-aĉei̯a pui̯ soda̯//şî î^l mai̯ fi̯er şî cu sodă...într-o apă doo/şī la urmă-l dau̯ jos//pui̯ s cînd îl dau̯ jos pui̯ sare//spune ca s^î s-ale̯agă bine̯//şî pui̯ sare şî-^l meste̯ş/şī umplu...căldare̯a să fie plină/şi-l la^s sī să răĉască//ş-a do̯a zi dă dimine̯aţă-l tai̯//

[Aceeaşi]

una care mi̯-a spus-o veĉinu

ştiu̯ una care mi̯-a spus-o veĉinu de̯-aiĉ^i//îm^i spune̯a cînd ā i̯era dînsū...f [ɛ] niş flăcău̯ şī nij^i bătrîn nu era/ā s-a dus ā ...pentru că ^iecsista um pop-aiĉ in̯ sat/carē ave̯a pămînt//şī munĉa pe pămîntu...la popă//ā i̯ĕl ă...l-a trimîs î popa cu cai la păscut//şī no̯apt^ea a venit î lupu [k] lupi la cai̯//şi...i̯-a mîn̯cat cai//i̯-a sfîşii̯at//şī cînd a veni popa dimine̯aţa ş-a văzu cai mîn̯ca^ţi/...a spus că îl le̯agă cū fi̯are de piĉo̯are̯//ca să-l mănînĉe şi pe el lupi cum a mîn̯cat pe cai̯//şī no̯apte̯a l-a lega^t cu lacăte de piĉo̯are/cu fi̯are/...şi l-a lăsat acolo//şī â cîn a veni no̯apt^ea lupi/iel â a avut un î cuţitaş la ^iel/şī...a dat aşa-n̯ lup/cu cuţitu/şi i̯-a izgonit//şī cînd â s-a rupt lanţu/c-a tras cu piĉoru̯-a...făcut/a [ɛ] a tăe̯at cu cuţitu lanţu/şī îi̯ rămăsese...lanţu de piĉor/şi cu lacătu//şi̯ cîn̯ s-a duz la...ă...în̯ sat sâ...fúgă/a [ɛ] s-a...l-a apucáᵗ‿nǫáptęa prin̦‿sat//şī sátu nu erá cunoscút/într-un̦‿sat...mai̯ din apropiére//a ajún̦z‿la o băbúţă la o cásă/şi‿ă...acólō...i̯-a ĉerú‿găzduíre să-l...stęa pînă diminęáţa//şī băbúţa a spus că să se dúcă la zéĉe cáse ă̄ de la cása i̯ei̯/şi găséşte-acólo o bábă bătrínă de tot//şī să se dúcă/şi s-o adúcă lā i̯a//acásă//şī cînd‿î a ajúns/a mers ş-a găsí‿cása‿àęa//ă...bába...bătrínă/a spus că nu pǫáte să męárgă//i̯ę descúlţă/n-áre [k] şi i̯erá i̯árna/n-áre cu ĉe să se-n̦cálţę//ă atúnĉ‿î móşu-ăl [k] aĉésta l-ā...a lu̯at-ọ în‿ī cîrcă/şi‿ă...a mers//pînă ...să ajún̦gă la cása bábi ĉelei̯láltę/a ọbọsít//şi a văzút un̦‿fel dē ĉerc négru/şi i̯el a crezú‿că ⁱe pămînt/n-a ştiú‿că acólo e puţ//şī cînd a pus-o jos pe bábă/i̯-a da‿drúmu-m‿puţ//şi atúnĉ‿i [!] ă i̯él a văzú‿că nu ma‿e bába/bába a-nĉepú‿să sᵗ...stríĝe dîm‿puz‿d-acólo pînâ să cádă joz//şi i̯el a lu̯at-o la fúgă şî nu s-a mai̯ duz‿niĵ‿la bába ai̯lántă/ca să îi̯ spúnă ĉe s-a întîmplá/şi̯ a venít acásâ//

udrę́a iǫána [12 ani]

826. GHIMPAŢI [ALR I, 928]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: GG

víi̯a

să ará bine/...să púne pă sfǫáră zis/cu cazmáu̯a fáĉem un şan̦z‿bun/ş-o púnem în pămînt//şî púnem şî cu ápă/batęm p-órmă dúpă ĉe púnem‿î...ásta/cun̦‿să zíĉe víţa/ọ bátem bine ca să nu i̯a [k] i̯intré áier la i̯a//púnen̦‿cu ápă şⁱ...da pă sfǫáră//uni púne ş‿cu rálița/da nu pręa bínę//mai̯ bíni i̯esę-aşá/ĩ‿acăzămînt/pui̯ aşá frumós//...dúpă ásta o lu̯om la sápă//térmen dă trei̯ an^{i}/primăvára primul am/dúpă ĉe̯-o púnem/o tăi̯ém dă...dîm fáță/ca să-i̯ de̯a lăstár mai̯ bine/știi̯/...că dácă o lăsăm așá cu flușturu̯-ála/nu dă rezultáte búne//șî dúpă ásta/o l^{u}om la sápă în trei̯ rîndur/ trei̯ sápe/lásă línia ! trei̯ rîndur dă sápă//o săpăm primăvára ^{u}o dátă/mái̯...tîrzi^{u}/cîn dă iár buri̯i̯ánu/n-o lăsăm îm buri̯án/că i̯e mică/și dác-o coprinde buri^{i}ánu/s-a zis cu i̯á/...cu vii̯a//ș-a tréi̯a u̯áre/ne vedém dă tre̯ábă//

și doi̯ an^{i} dă zile n^{u} ne dă nimic//al tréi̯le̯a an dă un fel dă stropitúră/adică ĉevá strúgur^{i}//da al pátrule̯a an/i̯-adevărát î producăto̯áre/ĉa mai̯ búnă//ș-o adúĉem acás frumós/ș-o púnẽ la... zăcătór^{i}/dac-avém pútin^{i}/o stropím/o pisăm nițél/ș p-úrm-o púnem î sac/ne púnen cu piĉér^{i}li pă i̯a [!!]//ș-ásta i̯e to̯átă/ domșo̯ară//

vlădunică flore̯a [75 de ani]

la sîmpi̯étru m-am măritát

[Cum te-ai măritat atît de tînără ?]

i̯-ói̯te...minte că n-ave̯ám// am lăsát o sóră mai̯ máre ca míne/ ...doi̯ an^{i} a șezút î úrma me̯a//mi̯-a dad drúmu//am i̯ișî la páște la ^{u}oră/șî...la sîmpi̯étru m-am măritát//poftim !//nu știi̯ám nij mămăligă să fac//cîn făcám o mămăligă mare/...

"mar^{î}nică/i̯a vyin i̯a !"//da/a ținú mul la míne că...//zic î "mă !"/z^{i}c "i̯eu nu po să méstic mămăliga ásta/kamă pă mă-ta'[2] [!]//

da...i̯el s^{î} d^{u}ĉá/"mămică !/i̯a v^{y}ino co̯áĉe dă sai̯ i̯ica/că i̯eu mă duc cu ráda în cutáre loc !"

"cúm !?"

---

[1] Subiectul se adresează unui copil.

[2] Fraza este rostită șoptit.

ş^î‿lăsám pă mă-sa/că i̯éu̯ îi̯ spuneán̯‿că nú poĉ/şî nu puteám/ un ĉir făĉám i̯eu̯ acólea//pâi̯ la máma i̯ereám ^u opt/ĉîş‿fétę-am̥‿fost/m-a puz‿máma să lipésc ?/m-a pus máma să fag‿mămăligă/sau̯ dă mînca̍re ?/àole^u !//...făĉá máma/..."mă/mai̯că rádă/dă ĉe te mărit̨ tu ? că tu nu ştii̯ nimíca/fa"//

"da n-o să mă pui̯e b^yi̯a" zic "ăă..ridíc pămîntu c^u‿cúru‿sus/ ^h ai̯ ?//au̯úz mă/zic "nu mă lásă"...i̯el venęá la gard...s^îc "mă mar^î nícă/nu mă lásă părínţi/...că/ĉíne ştii̯e/mă púneţ^i acoló la greu̯//m-a luu̯á/mînca-v-ar mai̯ca/ş‿m-ã‿z la sêĉere/dă la ręĝii̯e// ă^u olé u̯/máma męa !/le spui̯ meréu̯ la ăştęa/şî meréu̯ şî la mui̯ér^i/ cînd i̯ez‿vára-n drum//m-ã‿s la séĉer^i/ĉe să séĉer i̯eu̯ ?//cînd am̥‿văzút pátru pogoáne [!] la...la o tarlá dă..."au̯/ĉe-i̯ fac marî-nică ?/că mii̯e" zic/"în‿cáde gręáţă"//dă...zbîrĉîi̯ă ş^î‿i̯o acólęa/ dă bíne/dă rău̯/nu li̯-er^e a nădéjdęa-m‿míne// [...]dac-a văzút i̯el/a seĉerád‿dă bíne dă rău̯ ále pátru pogu̯áne//ei̯ !/mai̯ avęá i̯íĉa do^u o la [ɛ] i̯ár în‿clęáta‿ásta//a pus maşína/a văzút ^i el c-a pus maşína [k] că nu-i̯ fag‿níĉ o tręábă//şi̯-aşá făĉám mắi̯culíţă/nu i̯ereám búnă nij‿dă...păi̯ dă ĉíşpe an^i ?...cophíl...dracú^lui̯//tǫámna‿am̥‿făcú‿núntę//i̯u̯...d-ái̯a le spui̯ la.../ş-ăştęa rîde/...la táta i̯erę́á um‿pat aşá máre/şî la ferę́ástă o...[k] únu dă fo...aşą...tótuş m^i ic//e/credéţi-mă/că n-am ajuns să-l...tai̯ ş^î‿i̯o vîrfu brádu̯/^m -ã‿sui̯ít îm‿pátu ăla micu̯/ca s-ajúng şi i̯eu̯//zău̯/fáta‿ásta¹ i̯e-ñáltă/da i̯eu̯ ĉe drácu i̯ereám ?o...cótcă !//

rádă i̯iván [68 de ani]

casíli̯

casíli̯‿la noi̯ să lucręáză...din pai̯ántă/...din cărămidă/...şî din‿cîlpíĉ/[...]din pămînt presát//cása męa i̯éste făcútă din pa-

---

¹Se referă la o fată care asistă la înregistrare.

518

ịántă//príma‿^{d}ată mị-am făcút şkíţa cási/cum trebúịe s-o fácem// an‿stad‿dă vórbă cu soţiịa/cu părínţi...cum treb^{u}e s^{î}‿fácem o cásă şî s-o fácen‿şî noị...să fiịe maị mod^{i}él/po‿să spun şî maị frumuás^{ă}// [...]da/pínă sî‿fac cása/cu doị treị an^{i} înaịínte/maị îm‿procurásem/o ^{d}át-am făcút‿î tîmplăriịa/cu doị an‿treị înaịínte mị-am‿făcút ros^{t}‿ca să po‿să...ịau um‿métru dă constrúcţịe dă lemn/doị/ca sâ‿po‿sâ‿fac fáţă să fac cása/şi dupa‿aĉéịaş/maị mị-am‿făcú‿roz‿dă f^{h}ịer/c-aveán‿cása vé^{i}ke/cáre mă gîndeán‿că dácă stric cása vé^{i}ke ş^{i}‿vreau sâ‿fac áltă cásă din nou/poáte n-áre sâ-m^{i} ajúngă fịéru /sau ĉéịa.ĉe ịe neĉesár//dúpă ĉe mị-am‿făcút tot [r] tot ástea/am dărîmát cása vé^{i}ke [...]şî dupa‿aĉéịaş am înĉepú‿lúcru cási//la lúcru cási la noị dim‿paịántă/cînd înĉépe‿lúcru/să kámă cîzva ĉetăţén^{i} ca să ne dea ^{u}o mînă d-ajútór să...puté‿s-o rîdicám cása//dúpă ĉe-ă‿rîdicá‿cása/am înĉepút ...acoperişul‿î‿sus/an‿kemád‿meştîru d^{î}‿mị-a-nvelít-o/dúpă-nvelít ị-am bătú‿nuịél^{i}le/dúpă nuịéle-am înĉepú‿să adúc pămînt cu cári [k] cu cáru cu boịi/la noị să‿maị ajútă şî pîntre ĉetăţén^{i} ne maị ajútă ca s-adúĉem/pămîntu/bunînţălés//în tímpu cînd ịerá‿líber^{i}/dă nu mergá‿la cîmp//

şi după ĉé^{i}a...dup-aĉéịaş/în tímpu véri am kemát un méşter d-aịíĉ/un zidár/dă mị-a...cum îị spúnem noị/ne-a tencuịít-o pîn năuúntru cu pămînt//ş-ásta a fos‿primun‿an//ş^{î}‿după al dóịlea an/am maị stat o páuză/ca să po‿sâ maị îm‿fag‿roz‿dă...capitál/că n-áveam finánţă// [...]dupa‿aĉéịaş al dóịlea an/l-am terminá‿ş^{î}‿p-afará//acú ịar ă‿zis/să maị...să-ị maị dau páuză/ca să n-o termín//al tréịlea an/ĉe-am maị lua‿ş^{î}‿noị de pă şîre dă la...dă la tutún/de la múnca cîmpuluị...an‿găz^{i}‿dă cuviịínţă/zic "aị să terminăm/să-ị dă‿ş^{î}‿cu vopsitu"//şî ásta a fost al tréịlea an care sunt acúma/ş-an‿terminá‿cása//

ţigănílă ĉe ştefán
treịişópt [de ani]

bumbác

i̯el áre nişte semínţe ca [ɛ] ĉevá mai̯ miĉ ca bǫábili dă... dă strúgurⁱ/...nimig‿dă zis/strúgurⁱ d-ắşti̯a d-ai̯ nǫ́ştri/nu d-ắi̯a altoi̯íţⁱ//şî îl púne-n pămî́nt/primăvára/dácă nu mẵ-şắl dîn mai̯/...mai̯ sau̯ i̯únii̯e/ĉe mai̯/mái̯ i̯éste lúna lui̯/şî-l púne/şⁱ p-órmă ră [k] resáre/fáĉe nişte frũzulíţe úi̯te ca...ᵇálęa dă muşcáte/şî să nal [k] atî́ta‿aşá¹ sⁱ‿fáĉe dă nalt//şî la fii̯ecáre lăstáre/că i̯el să-mbrácă dă lăstárⁱ/îmfloréşte o flǫáre crémă/la míjloc cu puţín grená/şi la míjlog‿dă tot [ɛ] ca un‿fulg aşá alb// şî dîn ắla/îi̯ cáde flórⁱlę-álęa/ş‿fáĉe gogóşⁱ//gogóşili le fáĉe ca...cum‿să vă spun i̯o/ca zmokínile/nu lę-az‿văzú/în‿sfîrşít că lămî́i̯a...i̯éste plecătúra a...a ắstui̯a/a bumbácului̯//da//şi pă úrmă/tǫámna/pîn‿culésu viíilor/să dăspⁱícă/să dăsfáĉe/parcâ i̯éste félii̯ dă pépene/şî bumbácu cam sáre ş-áşa-n‿sus um‿pic/să ᵘúmflă ştiţ aşá/aşá-i̯ dă frumós/ā ! i̯e frumóz‿rău̯ !//da/în‿speĉęál dácă-i̯ vórba ca să bátă ş-ũ‿sǫárę-aşá/şi i̯el i̯éste...mătăsós aşá/táre-i̯ frumós !//ai̯íĉa-n‿călinęasca² múld/bumbác să...cultívă... ş-acúm//

[Şi cum se culege ?]

aşá/îl scóţⁱ dîn álęa/cá să scǫáte síngur dîn álęa care să dăspícă ca cútili dă pépene/să scǫáte ui̯tę-aşá/frumós aşá lung/şⁱ‿pă úrmă se făcúse ai̯íĉa la noi̯...făĉá/majoritátęa tos‿ţărání avęám [k] avęáu̯ d-ástęa...maşínⁱ dă scos sămî́nţa// [...]

[Şi pe urmă îl mai daţi la maşină ?]

da/da/trebui̯á dat la maşînă//să trăĝá la maşînă ca şî lî́na//

ĉimpoi̯éru au̯rica
pátruzeşipátru [de ani]

---

[1] Gest: cca 5o cm.
[2] Localitate învecinată.

520

a murít máma

a murít máma acú...acúm un an la dó^{u}ozèĉ și trei̯ áu̯gust/... cum vă spuséi̯/șî nezăcútă/nenimíc//[...] se̯ára/cînd am vení‿joi̯ se̯ára dă la lémne/ziĉe "au̯urico să nū"/ne̯-a oprít în drum/ziĉe "te̯ duĉ acásă cu pétre/șî nu daz‿lémnili jos/să v^{y}íi̯/că" zíĉe̯-"a foz‿băi̯éți la dig la péște/ș-a prin̦s péște̯//șî am ĉórbă dă péște/ ș-am prăjît/să-l púnem ĩ‿usturói̯" zi^{i}ĉe̯-"am̦‿făcú‿mămăligа"/ĉe "úi̯te̯-oi̯ fi̯érbĕ pă foc/să vii̯ la..."//

cumnáti̯-mi̯u ălā/ne̯-a‿apucát o plo̯ái̯e p-ai̯íĉ pîn di̯álu covácului/ș‿n-a mai̯ vru‿sĉe "nu las au̯urico/i̯e bói̯i năduș̦îz/nu-i̯ las îm‿plo̯ái̯e"//sĉe "destúl îi̯ plou̯ó pă drúm/ș-așá" ĉe/"nu po‿să-i̯ las acólo cît õ‿sta/kar un zéĉe minúte dou̯uzéẑ‿zíĉe/"bóu̯u i̯e-ñănădușît/și nu-l las ca să-l plóu̯o̯"//

și i̯el și̯-a lu̯at...domnișo̯áră...bói̯i/ș-a plecát acás/ș^{i}‿i̯o m-an‿duz‿la‿e̯a am mîn̦cát i̯eu̯ cu i̯a/ș^{î}‿cu băi̯eț̦ásu̯-ăla‿a m^{i}i̯eu̯// ăla már^{i}li/i̯er^{e}á plecát...băi̯átu/că i̯er^{e}a băi̯át dă șaptișpe an^{i}/ da/plecá c^{u}‿álz^{i}‿băi̯éț^{i}//șî i̯a făcá:

"să-i̯ ^{u}opris/să-i̯ ^{u}opríz‿lui̯ ii̯^{u}onícă/să-i̯ opríț péște d-ăsta prăjîtu/că" zîĉe-"n̦‿spúse că «mámă/úi̯te p-ăști̯a-i̯ prăjás/‿ p-ăște̯a faŝ‿ĉórbă/că» zíĉe «víne álde mămica ș‿să mîn̦că»"//[...]

șî pă úrmă...cum crez că...am plecá‿domnișo̯áră la tutún/cam cîn̦‿să-n̦gînă ziu̯a cu no̯ápte̯a‿așá um‿pic ști/în̦‿sfîrși‿pînă‿ziu̯// ș‿cînd am plecá‿dă la tutún/i̯a/[k] cĩ‿m-an‿dus acólo domnișo̯áră/ am̦‿vení‿dă la tutún/am cău̯utát-o/i̯eu̯ pă i̯a/úi̯te să vă spúnă toz‿ veĉíni ăște̯a// [...]șî pă úrmă cînd am̦‿venid‿domnișo̯ár-am [k] a vení‿ș-un̦‿văr al m^{i}eu̯ după mine̯-acás/"au̯urico !"

"ĉe mă ?"

"fa" zíĉe "ásta bătrína únde ^{i}éste/că" zîĉe "i̯e ^{u}úșîli-n̦cui̯éte șî" zíĉe̯ "i̯a nu-i̯ acásă"//zîĉe "i̯e plápuma căzútă dîm‿pat/únde du̯árme‿e̯a"/ĉe "únde dormiá i̯iu̯ón tot așá"/ĉe "i̯e căzúte ále̯a/... únde̯-o fi ?"//

"ángele"/zíc "únde drác-o fⁱi" zic/"s-o fʰi măritát"/i̯eu̯... //zău̯/că i̯eu̯ știi̯ mai̯ glume̯ám așá//zig‿"dácă nú‿s-o fʰi măritát/ ángéle máma"//ála să púse pă rîs//

p-úrm-ã‿strigát pă la verișo̯ár-a me̯a‿acíle̯a ací la‿álde le̯a lúța/le̯a lúța/"nu i̯e au̯uricọ !"//pă la țáța ráda/"nu-i̯"//pă la o vecín-acól‿le̯a míța/"nu-i̯ au̯uricọ"//

da má-sa lú‿pópa:

"făi̯ au̯urico"/zíĉe/"i̯eu̯ pă lisándra n-am văzᵘt-o dă ástăzⁱ"//

"da" zíc "únde drácu̯-o mai̯ fi dúsă/co̯ánă máre" zic//"úi̯te̯-a lăsád"‿zic "șî úșili dășkíse/șî" zic "únde̯-o fʰi dúsă ?"/i̯eu̯//șî pă úrmă/domnișo̯áră/la zăĉe jumáte̯-am‿veni‿dă la tutún/șî pînă la únu șî jumătáte n-am găsít-o mo̯ártă//n-ám găsit-o//

poștáșu/...șî vecíni ái̯a d-acóle̯a dĩ‿spáte/"nu să po̯áte/că" zíĉe "le̯a lisándra i̯éste̯-acásă/că" zîĉe "vorbⁱii̯ i̯eu cu i̯a/íi̯ dîdei̯ ziⁱáru tău̯ au̯uricọ"// la noᵘo șî jumătáte i̯-a da‿ziⁱáru ála șî la zéĉe jumătáte̯-am‿venít i̯eu̯ dă la tutún//pă úrmă/domnișo̯áră/ la únu șî jumătáte fⁱics/zic "mă duc să...mă du‿s-o mai̯ cáu̯u‿șî‿ pă la‿álde sorî-me̯a áe̯a cᵘ‿cáre vre̯ã‿să mă dug‿la lémne/ că" zic "po̯áte ĉe sá mai̯ ĉă/s-o fʰi lu̯át-o p-áltă párte/ș‿s-a duz‿la ái̯a"//mă ᵈsei̯ acólo:

"făi̯ colúnō !"/că i̯eu̯ așá-i̯ zig‿la o sór-a me̯a ái̯a máre/"máma nú-i̯ ?"

"nu-i̯ au̯urico !"//

da áu̯uli̯u !/o mai̯ cău̯utái̯ șî‿pîn‿grădínă...încólo/că zic "să n-o găsés‿mo̯ártă"...i̯éu̯//cîm‿mă dug‿domnișu̯árilor...șî venii̯ dă la i̯ei̯ du pă de̯al d-acólo/i̯éra o căldúră/mă-mbrăcasem cu o rokíță supțíre/că zic să mă dug‿la lémne/la únu șî jumătáte̯//cîn‿

522

vyiu̯ domnișo̜áră/acólõ‿spátili unei̯ cáse/ᵃcole̜á îm‿bătătúră/úi̯te trîntít-așá[1] domnișo̜áră/jos/úi̯te trîntít-așá/pʰicu̯árli únu peste áltu/úi̯te puse așá domnișu̯áră/ș-an‿găsít-o mu̯ártă//

[Aceeași]

núntă

la núntă/sî́mbătă si̯ára să dúĉe...la flori̯/fáĉe flórili/dă pînă să fácă flórili jo̜ácă băi̯éți-acólo într-o cámeră/sau̯ afáră dácă-i̯ acoperít/ și jo̜ác-acólo ĩ‿ᵘóră/danse̜ázâ/pă úrmă cînd pă la dóᵘosprezèĉe nu̯ápte̜/pă la ᵘúnu/pă la dóᵘo/víne o feméi̯e cu so̜ácră-máre̜a/víne cu...má-sa/ adúĉe o pî́i̯ne/...ă vin/o strakínă/ᵃdúĉe õ...busui̯óc/ca să fácă niște florⁱ așá miĉ în néște áță róșii̯e ᶜᵘ‿álbă/s-o fácă să [ɛ] fáĉe busui̯óc așá...cum să spúi̯/cum se spúne la...fáĉe̜-așá/ca să de̜a la mesénⁱ/așá busui̯óc/bukéțele miĉⁱ/fáĉe múlte/să de̜a la mesénⁱ ca să...cun‿să spúne c-a i̯eșít fátă și i̯a//dacă nu/nu i̯i să fáĉe nimíca//și...după ĉe să...i̯a pî́i̯ne̜a ái̯a ș-o tái̯e/ș-o dă la féte/la băi̯és‿s-o mănî́nĉe/...și întínĝe cu pî́i̯ne în vin/mănî́ncă și fétili și băi̯éți/șⁱ‿p-úrmă i̯a [ɛ] fáĉe dóᵘo...dă busui̯óg‿dóᵘo ge̜mo-to̜áĉe̜-așá/dóo̜ bukéte/și lẽ jo̜ácă/le fáĉe le-nfășúră bíne cu áț-a-șá frumo̜áse le fáĉe să fíi̯e rotúnde și jo̜ácă băi̯éți/doi̯ băi̯ézⁱ‿jo̜ácⁱ‿cu dóo féte//ᵈᵘpă ĉe ᵘobosésc [r] ᵘobosésc băi̯éți-ăe̜a/mai̯ i̯a și álțⁱ băi̯éțⁱ și jo̜ácă cu álte féte//și pă úrmă/după ĉẽ jo̜ác-acólo cît vre̜a băi̯éți/o‿óră/dóᵘo cîd‿vre̜a/ca să jo̜ác[ɛ]ĉe toz‿băi̯éți șⁱ‿to̜áte féte̜li/pă úrmă...să termínă/i̯a mása d-acólo dóᵘo feméi̯ și jo̜ácă mása/cu tot cu vin acólo/cu ĉe̜-a rămás/cu busui̯ócu̜-ăla/cu ĉurélu/așá-i̯ spune̜ắ zíĉe un ĉurél cáre púne flórile̜-ale̜a‿acólo̜/...busui̯ócu//șⁱ‿ple̜ácă cu ⁱel și p-úrmă după ĉe să termínă dă jucát‿î și i̯a mása d-acólo/le púne ĉíne áre/de/ĉíne...

---

[1] Gest: cu fața în jos.

le púnẹ-acólo pă...adúĉe álte dó^{u}o mese/dacă sunt féte/băịéz^{i}‿mulţ^{i}/adúĉe dó^{u}o treị sticle dă vin/dóo kilográme dă vin treị/álţi carē ịe maị bogát maị púne maị mult acólo vin/ca sâ să sáture/şī cartóv^{i}‿dacă ịē cartóf^{i} prăjíţī/...mîŋcáre/pîịne/şi mănîŋc-acólo/bẹa cît-um‿paẖár dă vin ş^{i}‿plẹácă băịéţi acásă/şi féte//diminẹáţa pă la noụ-aşá/...víne féte băịéţ^{i}/cum‿î lẹ-a ziz‿duminica le ziĉe la féte ş^{i}‿la băịéţ^{i}/cîn‿áre ịa/ástăz^{i} ar f^{h}i duminícă/şi duminic-áre ịa núnta/şî le ziĉe să víịe şi sẹára şi diminẹáţa/saụ numaị diminẹáţa fáta şi băẹátu//şi diminẹáţa...vinē féte băịéţ^{i}/fáĉe...gătéşte mirẹása/plẹácă pî‿sat/aşá să ziĉe la noị/plẹácă pî‿sat pă sosẹá/şi p^{î}‿la um‿puţ/opréştẹ-acólo/fáĉe o ^{u}óră/jọácă şi jiner^{i}li puţín/ş^{i}‿p-úrmă să‿^{d}ĉe şi ịa ápă dă la puţ/şi ịar ^{i}íntră‿^{u}óră/púne gălẹáta-m‿mijlocu ^{u}óri şī înĉépe să jọáĉe ş^{i}‿ịel niţél/ş^{i}‿p-órmă-nĉépe să vérse dă treị ^{u}ór^{i}//şi lăụtári să repéde ca să ịa báni dă jos [...]//p-úrmă dácă vrẹa s^{â}‿maị mẹárgă/ịár maị mérĝe ịar la um‿puţ/la dó^{u}o treị púţur^{i}/la cîd‿vrẹa//p-úrmă să-napoịáză şi...sâ‿^{du}ĉẹ-acásă/fáĉe brádu/la brad ịa o pîịne/adúĉe ịar o másă/...flóri/hîrtiị d-álẹa róşiị/albástre/móve/cum vrẹa ómu//ş^{i}‿púnẹ-acólo o pîịne/^{u}o găụréştẹ-aşá/îị fáĉe găụră la mijloc/ş-o púne-n [ɛ] în brad/ş^{i} p-ormâ púne ş-uŋ‿şărvét acólo/^{a}şá după obiĉéị/şi şărvétu-l‿ẹa...l‿ẹa frátili dă mînă//şi cînd/sẹára cîn‿să términă víne...ca să...jọáĉe flórile/aşá/flórile álẹa dă care le ţíne [k] lumînărîli/aşá le spúne ...lumînărîli/...le jọácă la...la prágu‿úşị-acolọ-afáră//

pătráşcu ịilẹána [18 ani]

524

827. STOENEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: CB, MT, MV; transcriere: MV

o pastramắ

o u̯áe ᵘ͡úneᵘ͡òr̥ⁱ u̯o tai̯//şĭ ĭ‿scoţⁱ tu̯átẹ u̯ósîli//în̦‿cárnẹ//tu̯áte u̯ásili̯/lẹ-alég͡ᶻⁱ//tăt [?] cu cuţítu/...pă cápeţi̯li...cu̯ásţi̯lor/ şî tái̯...i̯éste ũ‿fel dă zgîrĉⁱ//ˢ‿p-órmă pă cu̯ásteli̯‿că cu̯ásteli̯-a-şá víne[1]//fac aşá/p-aíĉ[2]//dúpă ĉ-an‿tăi̯át p-aíĉa ásta[3]//crăp pî̀nnău̯úntru/áre o pojǵíţą...aìĉ‿aşá/ᵃşá-i̯ faᵍ‿la tọ́atẹ cu̯ástẹlẹ/ şî̩ cîn ẹ-am făcút aşá[4]/s-a jupuⁱ͡í‿tọ́ate/pî́nă la şî́rⁱ//la şîr/cîn‿am ajún̦ᶻ‿la şîr/...[5]cu cuţítu frumós/pînă cîn̦‿scot tu̯átă cárnẹa dă pă ẹa//rămîne şkilétîˡⁱ/u̯ási̯li şkilétẹˡⁱ p-ŏrmą//dupá áẹa/ˡa pútină//la saramúră//saramúră buníĉịcă táre/trei̯ zílẹ-acoló/...şî̂ dup-áẹa/scọ́asă la su̯áre//şî búnînţẹlèˢ‿s-o mai̯ ápere‿dă múştẹ//să nu să...víi̯e músca la ẹa//s‿să usúĉẹ//şî̂‿după áẹa/merĝá la mîn̦cáre//

cămăráşu i‿dóbre, îm‿paranţéză bícą
[poreclit] dínă
şai̯zéĉⁱ [de ani]

i̯o sînt înnăscúd‿dă u̯áe

u̯áẹa prinde gălbẹáză...priᵐ͡ằᵛára di‿roᵘ͡o//nu că u̯o mănîn̦că pă gălbẹáză//din roo//ⁱ͡ésti ápă pă i̯árbą/şi i̯a mănîn̦că ˢ‿príndi ũ...

---

[1] Depărtează degetele de la mînă.
[2] Gest: de-a lungul degetelor.
[3] Gest: la rădăcina degetelor.
[4] Gest: trage puternic.
[5] Gest: taie pe lîngă os.

ũ fel dă gîndác/îna^uuntru/ĉe fel dă gîndác ạla ?//u^ite vínẹ...
látâ ca ásta[1] să zîĉem așạ́//ș-áre un ĉoc ascuțít//șî ni să întinde așá să lățéștẹ/ni să strînĝe...//i̯a//și i̯a n^u șáde-n áltă part/-ûm ficát//pă víni̯li ficáților//cînd a ajun^z la fi̯ére/atît i̯-a trĕbuít ói̯i//trei̯ pátru dacă îndrã fi̯ére/gáta ș-a murít//da//

cúmpără/ [ɛ] duĉe táta...aiĉạ l^ā[2] ...cum să spun [ɛ] ĉe comûn-aiĉ îm pártẹa ásta-ncuáĉe/șî víne cu vo dóo[ɛ]dóoșĉinj dă u̯oi̯ d-acóló//șî dîn d^ou̯ășĉinj dă u̯oi̯ núma úna sîngur-a mai̯ rămás//cáre cum făta múrẹa...//șî treĉ^e^á pîn ẹa//ma [k] ^îápă pîn ẹa/zẹámă șî ...múrẹa//mi̯élu...n-ávẹa ĉe să mai̯ súgă la i̯a/...ũ [k] síngură úna a scăpát at^ît//șî ạ́ẹa.../mi̯-a fătát îm pădúri cîn^d...la singurẹ́anca acólo/...cúm e az^i an tús-o/șî mîin^i dĕ dimínẹață găsésc um mi̯el...pî u̯oi̯/crud mic//și n-ávẹa sca^uon lă u̯úĝer nu nimic !//ĉínẹ știá că fátă ?/i̯a a fătá^t fără scaọn fără nímica//ĉe u̯ái̯ẹ sâ fíẹ ? ĉe u̯ai̯ să fíe ? cînd i̯au̯ samă pîn ^iĉele/...ạ́ẹa care rămăsắsẹ//nu scaun la ẹa/nu nimíc//

[Cum cunoști oaia că are să fete ? Cum adică "scaun" ?]

úĝerŭ/lásă ^uúĝeru//lásă ș-i̯a...ũ úĝe^r/așá să z^îĉe sca^uọn//lásă ^uúĝer/șî...dúp-ạẹa-i̯ víne și i̯ei̯ colástră/...láptele ^uúĝerŭ ăla/ca să súgă m^iélu/să arănẹ́ască mi̯élu//șî...cáre éste stẹárpă/... ^bun înțẹlés/o cunó^s șî p-ạẹa cîn o c^aut/...cum vă spusei̯/cạ dor i̯o sînt înnăscúd dă u̯ae//i̯o le cá^uut...pă u̯oi̯//sub búrtă/aiĉ^i//pînă s^us//fac așá[3] și pícă la mînă//mi̯élu//dácă áre m^iel/dácă nu.../^nu i̯ésti̯//mult mă kámă p-aĉílẹa/dă le cáut u̯óili dạ m^iel//lẹ-ã spuz: "^gáta/ástă...nu ésti̯//péste dóo săptămîn dă zíle sâ mă kém^i"//și î...cîn simt ĉevá...dạ nu-s sigur atúnĉe i̯ou̯/...pícă du̯ar așá ĉevá/puțin/ca ọ măculíẹ dă [ɛ] cui̯ așá[4]//"e/

---

[1] Arată o floare din țesătura feței de masă.
[2] Își drege glasul.
[3] Gest, cu palmele în sus: pipăie ușor.
[4] Arată vîrful degetului.

526

în dóo săptămîn̦‿dă‿zíle...mai̯ créşti i̯el"//dá//şî‿la dóu̯ă săptămín‿dă zíle/dau̯...mai̯ bíne dî i̯el/pícă mái̯‿bìne la mîŕă‿atúnčⁱ//àtŭ‿îi̯ spun omᵘˡᵘⁱ̯: "i̯e gáta.../áre mⁱ̯ᵉˡᵘ "// [...]

[Şi ce alte boli mai au oile ?]

răsfúg/

[Cum e ?]

ála...ála răsfúgu̯-àla i̯éste...tréče pîn e̯a//să zîče că...să cufuréşte cum ˢâ‿zíčĕm noi̯/să cufuréşte ⁱčẹ/răsfúgᵘ//i̯o le scăpám ...le mai̯ artẹám...aíčⁱ ¹/îñăᵘúntru/la o...la o [ɛ] uréke-nnăᵘún-tru̯-aíča/c-ŭ‿fi̯erⁱ/ŭ‿fi̯er găsítî//adícă ᵇúniu̯àri̯ găsésc um‿fi̯er aᵍo¹⁰//l-e̯au̯ sî-l bag î‿foc/să-roşắşte čevá/şi...árzⁱ aⁱíča ¹/şî-n‿vîrfu cu̯ádi̯//şî‿mai̯ scăpá dîn éle/ᵈᵃ//

[Şi alte boli ?]

şî cᵘm‿îs‿spúi̯ [ɛ]dĕ gălbẹázǎ/i̯ei̯ gogóşⁱ/medicaménte/c-un...likíd/în ⁱéle//i̯o am cléştẹ/...făcút înadís/care-i̯ bag...,i̯au̯ gogu̯áş-àe̯a...în cléştĕ/ăi̯ casc gúra u̯oi şî trag²...límba afáră/ ᵃdícă‿u̯ómu...ţínĕ u̯aᵉa/şi i̯eu̯ cu [ɛ]ae̯a cu cléştili...ⁱi-l bag... pă gît/aíčⁱ//î‿i-l trec dincọlo dă nod/dă nódu̯-ŏla/îi̯ trag límba afáră/şi‿i-l bag...péste nódu̯-òla/că e̯a cîn tráğe límba/...o-ngíte o...//de dóo ᵘorⁱ//i̯oᵘ la ále méle le̯-an‿dă cîte̯-o dátă/că‿éram sigúr că nū...nu mai̯ mu̯áre/că...dăstúl...úna//că le̯ cam zăpă éşte şî pă ⁱéle/le pásă//dacă i̯éstē medicaméntile̯-àle̯a likídu̯-ăla pre̯a táre/...ă...ăi̯ [k] le pásă/dóo‿trei̯ zile gọvéşte// da//

[Dar scapă !]

scápă !//scápă !//î ăste̯a şî ìjécţi/le fáce şi ijécţii̯//adícă...nişte prafúrⁱ//le fáce [ɛ] lé‿dă nişte̯ prafúrⁱ i̯ar/în‿log‿dă ae̯a/n...//şi ⁱàstă-tu̯ámnă le̯-a făcút ìjécţii̯//i̯ese̯ medicaméntē!

---

¹ Gest: la lobul urechii.

² Se trage de limbă.

...în tọt timpu//

[Dar cum îi zice, cînd se tot învîrteşte ?]

a' capiịe ?

[Da.]

capiịe/da/am scăpat şî dă capi^{i}e/da//î dacă ịestē dẹ ị-am băga^{d} dẹ sẹamă repedẹ/bănîụarẹ cum az...a p^{i}ignit-o/...dacă nu-ị timpu trecut ...să-mvîrteşte-m partẹa asta[1] /adică aşa/îị taị ureka d-aic^{i}[2] //şi ị-ọ-ngrop acolẹa ịimedẹat//aẹ-ã scăpat-ọ//da dacă treĉẹ...tim maị mul^{t} şî nu ị-am băga dĕ sẹamă/nu prẹa maị scapă// mi s-a-ntîmpla şî mi^{i}e asta//da am scăpat cîteva d^{în}...aşa//

[Acelaşi]

a^{e}a măgură să zîĉẹ că ịeste dîn treị pọale dă pămînt

ăstă măgură să z^{î}ĉe că ịestẹ dă cîn^{t} cu jîdọvi/^{a}dică-ñaịinte vreme nu am fo^{z} noị/a fo^{z} jîdoviị//cînd s-a^{u} ịivit aị nọştrẹ-atunĉa cînd [ɛ] aị noştri/d-ai [k] s-a iscat...ţărînimẹa asta/ụamînimẹa asta a nọas^{tă}//a fost înaintẹ-a foz jîdovi//să zîĉe că măgura asta-ị dîn treị pọale dă pămînt//

[Cum ?]

dîn treị pọale dă pămînt//adică treị pọale dă pămînt/...puse acolo la ũ loc/şî s-a făcut o măgură//

uŋ cọpil...al jîdovilor/bunăụară mă găsi pă mine/...arînd/... cu doị boị la plug//şî m-a lụat îm pụală cu totụ//cu căruţă/cu boị/cu tot/şî...m-a dus la maịcă-sẹ//

ĉĕ "uit^{î} mamă" ĉẹ "ĉe găsi ịọ"/ĉẹ "găsiị nişte gîndăĉeị"// adică...tot a [k] tod dîm bătrîn^{i} asta estẹ//zîĉe.../"he^{i} !" ĉẹ// "du-ị acolo dă une ị-eị lụa/maịcă" iĉe/"că...^{î}ăştịa rămîne şî noị perim"//

---

[1] Gest: spre dreapta.

[2] Gest: urechea stîngă.

528

ș-i̯a r [k] i̯-a lu̯at îm po̯álă și i̯-a dus...l-a dus̄ acólo i̯ar/cá unde-l luáse/ș^{i} l-a lăsát...ómū să-j vază dă tre̯ábū^{ri}/să-ș "hăi̯/că" ĉe "noi̯ perim"//

și s-a săpát în mágura ásta aíĉ^{i}//s-a găsít/cuțíte dā...dă cremene//s-a găsí fel dă fel dă u̯ése/...fel dă fel dă ĉóbur^{i} dă u̯ále/...în măgura ásta//cuptoáre/în mágur-àe̯a agolo//

[La Tangîru ?][1]

da/ai^{ĉ}/la măgur-ást-aíĉ/^{la} tangîru-aíĉ//i̯e o măgură dacă i̯eș^{i} aĉíle̯a/î̄ spáte terenu-éle̯a sĕ véde//că-i̯ măgură máre-áe̯a//ș-a^{e}a măgură să ziĉé că i̯éste dîn trei̯ po̯ále dă pămînt//

[Același]

i̯eu̯ am fos cam sudui̯ítă dă táta

[Ai învățat carte ?]

n-ām îmvățá mamă/c-àtuns^{i}le̯a să duĉá cu vyītili/...te p^{u}orne̯á la mūncă/^{i}eu̯ am fos cam...sudui̯ítă dă táta/că n-á avù băi̯éț^{i}/șî m-a puz la plūg/să ar cu b^{u}ó^{i}i...//i̯eran ca băi̯á^{d} la tát̨a//

[Erai a mai mare ?]

i̯ere̯ám mai̯ máre//ș-așá că i̯eu̯...trebūi̯á să fac...la cîmp/múncă/ca um băi̯át /așá mă ține̯á táta pă mini̯/ca um băi̯át/să-i̯ fac...múnca/să mer cu plúgu/să mă dúcă cu u̯ói̯ili-m pădin^{i}/pìm pădūr^{i}/că n-áve̯a pă ĉíne//

[Și nu ți-era urît, ca fată ?]

urîd mi̯-ere̯á !/că stam și io núma cu băi̯éț^{i}/...șî...niș no̯áptea nu dormi̯ám dă frică.../ca fátą//că ui̯tái̯...că-z vine ĉinevá piste tíne//șî băgan cápu-n c^{u}ojóc /ca cū să ziĉé̯a-nainti̯/șî stām acoló gimu^{i}ită-n c^{u}ojóc/să n-áuz nij glas ! dă băi̯éț^{i}/că tọt frícă mi̯-ẹrá//cạ dácạ i̯erẹá pústii̯etăț^i !//

---

[1] Cunoscută stațiune neolitică.

merĝ^eám pă‿o pādină māre cu o āpă frumu̯ásă acoló/şî dām óili la rọ́ată la ápă...acọló/şî mă trăĝệáņ‿cît‿coló dă băi̯ez^i/băi̯éți stāu̯ grămádă...//îş̆‿cîntáu̯/îş‿flu^ierau̯/...îş‿cîntá cu caválili/cù‿fluí̯erilẹ-acólo/şí‿i̯o stāņ‿siŋgurícă/pustí^i̯ !/că mi̯-erẹ́a frícą̆//

[De băieți ți-era frică, dar singură prin pădure nu-ți era frică ?]

umblám tot cu féte/umblám tot cu féte şî pîm‿pădúrẹ/nú cu băi̯éț^i//cu féte umblám//p-acólo/pîm‿pădúrẹ//

[Şi nu ți s-a-ntîmplat noaptea ceva, să-ți fie frică ?]

mámă/treĉẹá lúpu pî‿lîŋgă mínẹ//pî‿lîŋgă minẹ !//mestẹcám într̂-o zi mămălíga/pă f^u̯oc^c/pă p^i̯irostríi̯/c-aşá să făĉá/în ş [k] márẑinẹa pădúri/pístẹ-uņ‿şănțul^i̯éț/acolẹ́á//mēstẹcîn‿mămălíga/aúz "hău̯ ! hău̯ !"//cîn‿mă ui̯tái̯ şi i̯eu̯ la drẹ́apta/lúpu straversá şanțu̯//ápăi̯ mă [k] mîi̯nili mi s-a mọi̯át^c !/cîn‿mesticám mămăliga văzîņ‿lúpu//

^i̯intrái̯ îm‿pădúre/...ĉe să vez^i ?//frícă mi̯-erá/da treb^u̯i̯á să mer^g‿nainte/să pasc óili̯/...să mănînĉe/că venẹ́a‿sẹára/ğu i̯éle/şî mă ĉertá...stăpînu//

[Nu stăteai şi noaptea în pădure.]

nú‿stam//la súrlă//stam la súrlă//stã‿la súrlă acoló/mînẹ́ám/ne băgám îņ‿cojọáĉẹ/cu cápu p-o buturúgă//tímpur^i grélẹ-am petrecút//ĉé‿érai̯ să fac^i ? c-aşá i̯erẹ́á atúnĉ/nu i̯erá ca acú//acú lumẹa i̯e tră^i̯ită b^i̯i^ne/fáță dă pă tímpur^i/cum a petrecút//[...]

[Te-ai măritat tînără ?]

nű m-am măritát tînără !//la fo ^u̯optîşp^i̯e an^i/atu^n‿m-am măritát//da ĉé‿să‿vez^i ?//nu mai̯ [k] zîĉám că nu mai̯ mă văs‿căsătorítă/să scap^c/dă u̯oi̯/cîn‿fîrşam trẹába-ŋ‿cîmp/táta mă pornẹá cu ^u̯o^i̯ili//plou̯á/bătẹá vi̯iscol/cu spig‿dă zăpádă...//i̯eu̯ i̯erẹám

530

încălţátă/cu ĉé să fhíu încălţată ?//ţeseá máma obyéle/obʸiele//făşurám obiála pă phiĉór/ş-ápăi al dóilea tîrsînă făcútă ca sfoara dîn păr dă cápră/şî mă-nĉinĝeám bⁱine piste piĉór/băgám piĉórũ ᵘopⁱînca/loan cojócu pă míne/ş-al dóilea imurlúcu/şî cu gulgú [k] glúguş în cap //áşă !//toátă ziua stam îm băţ/...că joz nu putéi că ⁱerea apă//trèmurai pînă...te făĉéi vargâ/...aşá să numeşte/~~m~~ vineţeăi//cîm venéam seàr-acásă să mă culc/...mi-erá piĉérⁱli vinete p-aiş pî la vînă/ca la berbécu ăla care...care-l opreşte dî la ᵘoi/să nu mîrleascᵃ/aşá ierea !//mi-arcuiá pⁱiĉérⁱli !/da dómle/aşá ieream/zău !//

cămărașu iiuana, iiuana cămăraşu iliie
contingêntu doᵘoşnoo, sînt în şaiişase [de ani]

la hóră

fetele la hóră/aveám neştē fúste maică lunĝ/şî larĝ//şî cămăş...drépte cu dóo rîndurⁱ/...c-aşá să purtá//iii/cu mînica lūnĝă.../zuvélcă dănaiînte/...încăˡţată...cū tîrliiⁱ d-ăştea dă...făcuţⁱ ĩ iigliţă/ĩ iigliţă făcuţⁱ//îi loam îm piĉére dă lînă/şⁱ plecá la hóră cu iei//acoló la hóră/iereá băieţⁱ...dă jucá nú ca acumîleă//acú nú ştii dragostea fata cu băeatu//nú ştie ca pă timpurⁱ//da maică ! spui ce e dă ˢᵖᵘˢ//

[De ce ?]

dă ĉe ? păi să găséşte ĉíne ştiⁱe cînd ?//păⁱ atúnş cîn mergá la uoră/măi fráte/...iera ᵘo horă máre şî strigá băieţi uora ..."ĉē-i la stînga ĉe-i la dreapta !"[1] //uóră ĉea mai frumuasă iereă !//atúnş tè tîrá dă mînică veneá băiátu să pleşⁱ cu iel în grădină/ᵃşa să zicá în grădină//

"hai cu míne !"

---

[1] Pronunţă ritmat, pe tonul înalt al strigăturii.

"dá nu‿merg !"//

trăĝẹá pînă cîn‿îz‿rupẹá...ţọála du pă tíni/ca s‿te duş‿cu i̯el în‿grădínă/să vorbéşt^{i}//te ducẹ́ai̯/ĉé-ai̯ să fac^{i} ! aco^{lo}//

ş-aşá c-aşá i̯ẹrẹá băi̯éţi-nai̯ínte/venẹá cu băţ în mî́nă//^{g}u băţu cu mu̯ácă la cap//şî cu còdii̯ dă măre/îm‿mî́nă venẹáu̯//fétili...

[Cum ?]

codíi̯ dă márẹ/-aşá să zícă//

[Cum erau alea ?]

o codíi̯e máre lúngă...crescút-aşá ş^{î}‿cu bíĉ^{i} la cap acólo//

àşá//

[Venea la horă cu ea ?]

venẹá la u̯óră cu ẹa//ĉel mai̯ fudúl băẹát/avẹá o codíi̯e dă márẹ/...îm‿mî́nă//vènẹám acólo...fétili/cáre cum avẹáu̯ şi i̯éli//álta‿avẹá mbrăcămíntẹ-aşá/álta o avẹá aşá/dúpă‿cum putẹá părínţi să i-o fácă/şî i̯ẹi̯//

[Şi care erau mai bogate aveau la gît...]

ē/care i̯ẹrẹá mai̯ bogáte avẹá/galben^{i}//

[Avea galbeni ?]

avẹá gálben^{i}/la gît/zéĉe/dói̯sprăzeĉe/ĉísprîzéĉe/...dă/av^{e}á//

da noi̯ mai̯ săraĉíle/n-avẹám//ş^{î}‿ne gătẹán‿cu ĉe avẹá//şî punẹá şî‿noẹ-o floáre-n‿cap şî‿ne duĉá şî‿noẹ-aco^{lo}//şî vorbi̯án‿cu toz‿băi̯éţi//că nu i̯ẹrẹám...pricopsíte/n-avẹán‿gálben‿la gît/să ne ţínem mar^{i}//noi̯/...p-ásta o ştiám/p-ásta/câ să vorbẹáscă băi̯éţi cu noi̯//ĉ-ávem/dă ĉe să stăm pă márĝinè ?//că mai̯ frumós i̯ẹrẹa cîn‿te duĉẹ́ai̯ în‿grădínă cu băi̯éţi ca cîn‿să stai̯...să nu te báĝe nimínẹa tẹ-áfli în[ɛ]în‿sẹámă !//pŏi̯ nu i̯éra‿aşá ? ĉé‿mai̯ ![!]//

[Aceeaşi]

532

la mort

úịte máịcă cum‿e obiĉéịu/la mort//ịe/pă mọárte//să-ị ịásă sufléţⁱelu//te du‿şîⁱ‿kem‿pă pᵘópa/l-împărtăşéşte/îl spovedéşte şî pă ịel/ş-a da‿sfîrşîtu/l-îmbráĉⁱ/cu ĉe aị//l-aşázⁱ îm‿pat/ţ-eị ụála cu tămî́ịe/şî ţi-l tămî́ị/al cásị/ţi-l tămî́ị acólo/şî-nĉépe lúme să vyíịe cu florⁱ//să jălẹáscă/cáre ĉe dọr áre/pă súfletu [3] luị acoló//să să...váịite/că ị-a ịeşî‿súfletu//

mî́ịne diminẹáţă dupá ĉe‿ä murí‿dă a murí‿dă azⁱ/dac-a murí‿dă azⁱ/mî́ịne dîminẹáţă plẹácă la grọápă//cu ĉe plẹácă la grọápă? //plẹácă dóo feméị treị/şî şáse ụámenⁱ//să dúĉẹ-acólò pă dẹal/îị fáĉe grọápa/îị ịa măsúră mórtuluị d-acásă/c-o tréⁱstî́ịe/cî́t‿e mórtụ//să dúĉe cu treⁱstiị-áᵉa-m‿mîn-acólo/şî-ị măsúră lócụ-óla/ şî-ị tămî́ịe grọápa ịar/ᵈ-al dóịlẹa/şî-nĉépe să fácă ọámeni... grọápa dă-mormîntárẹ/acólọ//

vʸínẹ-acásă/ş‿s-apúcă să-ị fácă trónụ//trónụ//ĉé-ị fáĉe după ĉe fáĉe trónu ? àcú s-a făcú‿trónụ//

"sî́ntez‿gáta cu tọáte ?" ne-ntrebám/"sî́ntez‿gáta cu tọáte?"//

"sî̀ntẹm"//

îị făĉém...pátruzèşîpátru dă pomnéţⁱ/mórtuluị//că zíĉe că mórtu cîm‿plẹácă/ịe pátruzeşpàtru dă vámⁱ/aşá să spúne cắrţili/ noị dîm‿bătrî́nⁱ/spúnem aşá//pátruzeşîpàtru dă pomnéţⁱ/tréĉe patruzeşpàtru dă vámⁱ/tréĉe...váma/şî‿daị pomnẹáta‿áịa/tréĉe váma/ şî‿daị pomnẹát-àẹa//mᵘórtu áre dă dẹştⁱ...o parălúţă/...dă deştⁱ púsă//şî‿dácă nu áre ᵘo pomnẹátă d-álẹa/zíĉẹ că nu-l tréĉẹ váma//şî/să púne şî-ị táịe ĉⁱcă...ăla d-acoló‿dă la deştⁱ/şî tréĉe váma//şî să dúĉẹ//

îị făĉem pî́ză pă ụók/şî luị/ca cuṇ‿să-mpîzéşte/îị ịá şî luị străkínⁱ/...să púne straⁱkínă pă...pă tron afáră/găịínă/o spélă pă piĉére ş-o púne acólo/cáre maị...dă ịi să‿maị găséşte/îj‿dă șî ŭáe dă pománă mámă/că ᶦe tᵘot a lui̯...//

ș-a vení‿tímpu/víne popʰ//șî l-ĕa/să dúĉe cu i̯el șî-l mormînțĕáză//vyínĕ-acásă d-acoló/șî‿púne lúmĕa la másă/cáre ĉe árĕ-acólo/ĉe pŏa‿să-ș fácă/ĉe-l dúĉe putérĕa/șî pă i̯el//șî mănîncă lúmĕa/dăzlĕágă pᵘópa la cápu mési/...ș-a lŭa‿ș-a plecátᶜ//le‿dă la feméi̯ ștergá [k] basmele/șî‿la ŏámenᶦ/ștĕrgári̯//lĕ-atîrnă dă mînă//la feméi̯ basmélili/șᶦ‿la ŏámenᶦ dă spʰináre...ștergári̯ˡⁱ//cîțᶦ éstĕ/cîțᶦ éstĕ-acólo//ș-așá să

[La toți cîți vine ?]

cîzᶦ víne/mámă/cîzᶦ‿vyíne//tos‿cîzᶦ‿vʸíne le dă//nu plĕácă nîĉ únu d-acólo//șî-i̯ púne la másă/șî mănîncă/ș-a termená‿mámă cu mórtu//

[Și pe urmă, șase săptămîni...?]

îi̯ fáĉe capᶜ//așá să luméște ca la țáră//cab‿dă trei̯ zílĕ//cab‿dă țărînă pînă să pléĉe cu mórtu/zîĉĕ cab‿de țărînă//la trei̯ săptămînᶦ/îi̯ fáĉĕ i̯ar cap//așá să zíĉe la țáră//la șasᶦ‿săptămîn/îi̯ dăslĕágă ápĕli/cu găléțᶦ/șî lui̯ acoló/șî-i̯ dă rîn‿dă țŭále șî‿lui̯ dă pománă/cárĕ árĕ/...cáre n-áre...ĉe să-i̯ dă ?//dăpă cum a avút/așá i să dă//

la trei̯ lunᶦ/i̯ar îi̯ fáĉe cápu dă trei̯ lunᶦ//la șáse lunᶦ/i̯ar îi̯ fáĉĕ capᵘ‿dă șásĕ lunᶦ//la nóŭă lunᶦ/i̯ar îi̯ fáĉĕ//șᶦ la ánu/îl termínă//dă an/zíĉe că-i̯ dăzlĕágă sărindaʳⁱˡⁱ//îi̯ i̯a másă/îi̯ i̯a lámbă/îi̯ i̯a o ᶦiconíță/ᶦi-mbrácă másă aiĉᵉa...i̯ar úite ca cînd...am fi aĉílĕa cu ásta[1]/îi̯ i̯a acoló pă másă...ĉe poftéște ŭómu/să-i̯ púie: língurᶦ/străkínᶦ/fúrculițe șî lúi̯/cum a i̯eșît acumîlĕa/în‿sfrîșîᵗ‿ĉe áre ŭómu//gălĕátă cu ápă/îi̯ dă ștergár...tot așá...ŭómului̯/rogojînă/pérnă/pᶦătură/îi̯ dă/la șáse săptămîn‿cînᵈ‿i să dĕzlĕá [k] la...la ánu/la ánu am mințít aiĉ/la ánu//șî s-a termenát//

[Aceeași]

---

[1] Arată fața de masă.

534

dacă strígă la ĝe̯am

úi̯te/kár dă v^{y}íne la ĝe̯ám/no̯ápte̯ä/prèsupúne͠ stăm ai̯íĉa... ș-am adurmitáră/to̯áte̯//dacă s͜ trígă la ge̯ám: "i̯iu̯ánà !"/c-așá m-i lúm^{ili}/"^{i}iu̯ánà !"/să nu zic..."ĉé"/să zic "au̯úz"//ĉe "dómnu să͜ te̯-a^{u}úză"//că͜ dacă ziș͜ "ĉe"/"ĉe̯áră s^{â}͜ te ıaĉ"//zíĉe că ^{î}ínĝeri/ ^{î}ínĝeri zíĉe că ^{faĉe}//te strígă ínĝeri/...afáră//da o f^{i}i așá mam^{î}/n-o fi/$^{nu\ ștu}$//

[Aceeași]

i̯ere̯á fo̯árte áspru boi̯éru

boi̯éru ăstá i̯ere̯a um͜ bo^{i}ér fu̯ártē áspru//înjurá și drăcui̯á și firii̯á dă dă...să ^{h}îțína pămîntu//nu ^{i}egzistá u̯om să cláĉe pă moșía lui̯ cu͜ ŭ͜ animál sau̯ ĉeváșîle̯a//

și merĝám͜ la boi̯ér//là͜ bo̯i̯ér dacă merĝám îm da șî͜ mii̯e dóo... ā dóo pogu̯áne sau̯ tréi̯ pogu̯ánē dă...să pun porúmb acóló͜ la boi̯ér/ ...tre̯á să-i̯ faĉem finitív^{î}//să-i̯ arăm/s^{ä}͜ făĉém finitivur^{i}//adícă finitívù/îi̯ munĉám̄...lui̯ avé̯a ^{u}o párte da͜ o͜ pà^{r}te//o párte dă moși^{i}e ș-o opre̯á pentru el/áste̯a ere̯á finitivurli̯//ii̯ le sămănám/ îi̯ arám/îi̯ seĉerám^{û}/péntru că...în͜ da șî míe de͜ e^{g}zémplu la...ă ...pămînt acó^{lo}͜ să munĉesc//...finitívurli̯//múncă pîn͜ cúrte ĉe avé̯a nevó^{i}e anunțá toț^{i}͜ i...îmv^{u}oi̯it^{u}óri/c-așá să numi̯áu̯/îmv^{u}oii̯t^{u}ór^{i}//toț^{i} îmv^{u}o^{i}it^{u}óri care îm [k] avé̯a lócur^{i}͜ imvoíte la...la b [ɛ] la boi̯ér/munĉe̯á prin cúrtē/î seĉerá/și să luá...dómné...din pátru ^{u}úna//dim͜ pátru úna//se̯-adúĉa porúmbu-n͜ cúrte̯a boi̯érului̯/ ș-acólo să făĉá/pátru grămez^{i}//lu̯a boi̯éru trei̯/i̯ar noi̯ lúam úna// așá i̯erá//finitivu finitív//

nu avé̯ai̯ vói̯e să͜ ai̯ [ɛ] flo̯áre̯a-so̯ár^{u}lui̯/un fir dă flo̯áre̯a-~~so̯ar~~

535

lui̯ în...porúmb/câ i̯ereá nenorocîre máre//da//i̯ereá foárte áspru boi̯éru//

[Și ce făcea dacă găsea cîte-un fir de floarea-soarelui ?]

înjurá/drăcui̯á/ [ɛ] ba ne [k] şî pă noi̯ ne-ṇjurắ/că ĉe cátă soría [k] floárea-soárlui̯ acoló că‿nu trébui̯ să fii̯-acoló/îm‿porúmb să fíe numa fíru lui̯ síngur// [...]

şi cîn‿cu refórm-agrár-atúnĉa/kar i̯erám cu u̯ói̯ili//îm‿pátruzeşîcìnĉ^{i}/rĕamintés‿preĉíz‿dă bíne/au̯‿ō [ɛ] lé‿pusése-ṇ‿vedére la boi̯ér^{i}: únde vreá să-ş opreáscă o sútă dă pogu̯áne/ĉinzĕj^{i}‿dă ^{h}ectáre//mòşii̯a boi̯érlū‿i̯erá dă...o sútă dă i̯e^{ctare}/dă dóo súte dă pogu̯áne//ş-à‿spúz‿zîĉe: "î‿u̯opré^{z}‿la cápătu dăspre...comúnă"// ş-atúnĉa cîn^{d}‿a mers refórma ca să-mpărţ^{e}áscă pămîntu la ĉei̯ caré‿erau̯ în drept/ă fróntu plugárlor i̯erá//i̯erá prĕşĕdínte... i̯iu̯oṇ‿sitáru//prĕşedíntele fróntului̯ plugár//ereá ũ‿u̯om fu̯árte revoluţ^{e}onár/aĉést om//îm‿privínţa...boi̯érilor//aĉésta ^{u}om/în pátruzeşîcìnĉ/am [k] a strigát//boi̯éru cîn‿a...primăvára/cîn‿ā strigát toţ îmvoitóri sé-i̯ mérĝe‿să sămănắ^{m}‿u̯ovăzu/dă primăvara pentru...animálili boi̯ér^{u}lui̯/s-a‿s cu-mv^{u}oi̯it^{u}óri/şi nu a mai̯ sămănát unde...a căzú‿dă conventi̯e cu fróntu plugárlor ca să ş-o [k] -l reţínă//ş-a spú^{s}‿că "ĉé îm pásă mie dă‿ăşteą ?//^{h}eu̯ mă duc că‿i̯e moşii̯a meą/mă duc unde vreau̯"//ş‿s-a mūtát îṇ‿cápătu ĉel^{i}lal^{d}‿dă dîṇcoló//

atúnĉ^{i}‿u̯ameni împre^{u}únă cu ^{i}iu̯oṇ‿sitárū/preşedíntele fróntului̯ plugár/a spus: "fráţilor/ ʾai̯ că boi̯éru vreą s^{î}‿ne i̯a moşii̯ă// noi̯ am luptát/...şi vrē‿să luptăm/^{s}‿să ter^{m}né‿o^{d}átă cu i̯ei̯"//

ş-ắu̯ plecát toţ cîrd^{i}...únu‿dúpă áltu/cu topoáre/cu fur^{j}‿dă fi̯er/cu ĉòmeĝe-m‿mînă/care cum a‿avút//bo^{i}éru cu árma la i̯el !// pátruzeşîdò^{u}o dă cartúşe-a găsí‿la boi̯ér//...árma púsă-ṇ căruţą //şî cĩ‿s-a dus peste‿ei̯‿ī/ăsta i [ɛ] preşedíntli fron^{tulu} pluga^{r}

536

i̯u̯ó sitáru...s-a dus prìma‿átă/şi‿l-a-ntre̯bát:

"boi̯érule/cîn^{d}‿am...vorbít o v^{u}órbă că să te [k] rămî́i̯ la cápătu désprę comúnă/dâ‿ĉe [k] ĉé cau̯ț ấi^{j}/vrei̯‿z^{î}‿n-ei̯ moşî́i̯a ?"//

ĉę "i̯éste a mę̂a/şi fạc ĉe vrę̂au̯ cu i̯ä//...tu să i̯ej‿du pă moşía mę̂a//că dă nu te curắț"//

dar a foz‿la distánță dă vrō...zéĉe métri dă cărúță/undę i̯-a‿avút árma//ş-atúnĉa/au̯uzínd ásta/i̯u̯oŋ‿sitáru...cuvî́ntu ásta/a trî̀ntit o mo̯ácă-ŋ‿cap/cum i̯erá pă tímpur^{i} cu mo̯áĉe/...i̯-a trî́ntit ùna-ŋ‿cáp/şî p-orm-a tăbărî́‿pă i̯el//şi i̯-a lu̯ắ‿la bătái̯e pă toț î̦nvoit^{u}óri//

[Era şi cu învoitorii ?]

şî́ cu-m̦v^{u}oit^{u}óri/că ş-ắę̂a să cam opunę̂á//mai̯ áprig‿î i̯erá ^{u}únu rádu násta/care‿erę̂á mî́na drę̂ápt-a boi̯ér^{u}lui̯//şi p-ắla‿a vru‿să-l prindă bíne/şî‿nu l-a prins//a-ŋcălicá‿pă i̯ápă ş-a fuĝít//

şi i̯-au̯ bătúd‿bíne/şi pă bo^{i}ér/l-a lu̯át...ā...ĝínerli adimistrátorúlui̯/l-a lu̯át/ş-a veni‿cu̯-el la cúrtę//ş^{î} dă la cúrtē/l-a lu̯at cu maşína/avî́nd dóctoru...car‿l-avę̂ám î́ŋ‿comúna...atúnĉ îm‿pătruşî̀j^{i}...nu̯ ma‿reţín bine cum îi̯ spúne/tótuş^{i} i̯e la u̯ozum[1] aĉéz‿dóctor//l-a lu^{u}át/i̯-a făcút ^{i}ijắcții̯/şi‿l-a trimés la bucureş^{i}‿répede//spre salvárę̂a lui̯//a boi̯érului̯//şî moşía cum a spus// prę̂şedín^{tli} frón^{tu} plugárlor//

între tímpu̯-ăstá/ne [k] băi̯átu adimistrátor^{u}lui̯/túdor îl kemá/ i̯éste d-o sę̂ámă cu míne/a repezí‿fu [k] ũ‿furcu̯ói̯...îŋ‿cápătu lu prę̂şedintili fróntu‿plugár^{î}//în tî́mplă/ş-a^{i}íc[2] în vî́na ĉę̂fi̯ // dómle/ş-aşá dă táre ĉ-a fost/c-à‿măsurá‿mo̯şî́i̯a boi̯érului̯/tu̯ắtă dạ la cab‿la cap//"fraț^{i}lor/veníț îŋco̯áĉe toț aĉéi̯ carę-au̯‿luptát/ şî‿luptắm/pentru partíd/...hai̯ s-o-mpărțím !"//

[Aşa cu capulspart ?]

---

[1] Uzunu, comună învecinată.

[2] Gest.

așá cum a foz‿dómnu inĝinér//^{1}

ș-a măsurá‿moșiịa dă la cab‿la cap//cáre cît a avú‿dréptu// ịel binínțelés...i^{r}á cu u̯ámen^{i} d-ai̯...partídu^{lu}/d-a^{i} frónd^{lu}‿plugárlor//

și spuneá: "le dai̯...cîte-atît/la fi^{i}icáre/ves^{i}‿cîț u̯ámen^{i} ai̯ și‿le dai̯ la fi^{i}icáre pămînt/că toț^{i} au̯ dréptur^{i}/toț^{i} munĉéște pentru partíd"//

ș-à-mpă^{r}ți‿moșia ș^{i}-a plecát//

atún^{j}‿leĝi^{u}unea dă jandárm^{i} dă la călugărén^{i}/...l-a-ŋkís// l-a‿arestát//cu aĉést om ma‿ereá ș^{i}-únu pétre tăgán//care tot pentru partíd luptá//s-a duz‿répede la...la ĝúrĝu/la partíd/ ș-atúnĉ/ĉé l-a trimész d-àcól^{o} ?/l-a triméz...d-acólo:

"te duĉ^{i} la jàndáru dîn‿comúnă și-m...îm vii̯ cú‿^{i}el dezermát [k] dĕzarmát//ádică-i̯ ịei̯ armătúra șî vi^{i} cu ịa mi [k] la míne"//

ș-așá i̯-a făcút/dómle//a întra^{t}‿peste‿ei̯/peste jandárm^{i} în... îm‿p^{u}ost/șî i̯-a smuls árma șî pistólu dîm‿mînă car‿l-a avút//s-a‿^{d}us șî la ...la partíd//le-a‿^{d}at înapói̯ nu‿ș‿ĉe-o fhi̯‿făcút acólo-aș^{e}á/ș-a viní‿leĝiịúne dă jan^{d}á^{r}‿ș^{i}‿l-a arestát//pă iu̯ón‿ăsta‿a sîtáru$^{lui̯}$//^{ș}‿l-a ț^{î}nút o noápte//ịerá calótă/la ĝúrĝu unu calótă ịereá/ómu pàrtídulu^{i} al fróntu‿plugár^{i}lor/nu rețín bine fúncția care-a avút-o/da ăsta‿a fost/calot-ăsta/ịereá spre‿ezémplu cum ar f^{h}i acúma...președíntili judéțului̯/așá ịerá atúnĉ//și/ ^{h}ăsta‿a ven^{i}t/ [ɛ] a veni^{t}‿peste leĝiúnea dă jandárm^{i}/și a spus:

"dacă nu le daz‿drúmu/...skimbắm‿foáea"//

și le-a da‿drúmu dómle !//

a ven^{i}t acásă/...dă la călugărén^{i}/pă lúnc-ásta p-ai̯íĉa/n-a mai̯ înemeri‿sâ‿mai̯ vínă//a căzút/ùna‿álta/ș‿ĉe-a ven^{i}t acásă//ca dúpă...pátrușob‿dă u̯óre/s-a duz‿la [ɛ] cîn‿l-a-mțepá‿pă‿el/l-a‿^{du}z la dóctor/la dóctor-às^{ta}//și-n loc să-i̯ fácă ĩjécția cum

---

[1] Cu termenul "inginer", informatorul se adresează anchetatorului.

trĕbui̯e/i̯-a băgat apẵ silingă/p-acêea̯j gaᵘură unde...aicâ la tîmplă/unde intrase//în gaur-aea d-aicâ dîn...dĩ urma furĉi̯//şî ...s-a...ĩfectat !//dor l-a dus acolo/...a mîna cai̯-avea doi̯ cai̯ ...bunⁱ/roi̯bi̯/pintenoʲ/frumᵘoşⁱ/iᵘon ăsta sitaru/...ş-o brişcă/o căruţă frumu̯asă făcută/eʳa ᵘom cu ambiţie să-ş poarte cai̯i//ᵘom sărak̆ erea/i̯el//fără nij brazdâ dă pămînt//dar a fost om revoluţᵉonar i̯el//ş-atunĉa...a mînat cai̯i...cît a ⁱişî pă pu̯artă//s-a urcat pă leagân/ş-atîta a pŭtu să ţii̯e/ş-a căzu pă spate//şî l-a ...lungît...pă...p-o pătură-n̄ căruţă/şî l-a...dus...la gurgu/şî pînă dimineaţa...a şi murit//da//

tablă me andrei̯
sun de patruzeşîpatru dă anⁱ

ĩ felu ăsta i̯este cu vʸii̯ili

de egzemplu/vrea̯u̯ să plantez vii̯ţă//i̯au̯ vⁱiţă dă...coarde dă primăvara cîn să taᵉe dîn â altă vii̯e/şi... [ɛ] ...ō plantez îm pămînt//o pun îm pămînt//cu sapa/sau̯ cu ᵘo vergâ aşa/ᵘo ţepuşă să spune la noi̯//şi unu cu apă//am făcut-o muşuroaⁱe/timᵇ dă [ɛ] doe-anⁱ dă zile să sapă şi i̯ă /să pun rîndurⁱ/cu sfu̯ara//distanţă viţă dă viţă/...pe rînd vorbesc/...ă i̯este la un metru//un metru şi rînd îndʳe rînd//să sapă/dă doo trei̯ ᵘorⁱ binenţeˡes/dă cît i̯este nevoi̯e sî nᵘ ma ai̯bă burᵘenⁱ/în doi̯ an dă zile//al trei̯lea an faĉe stropitură să spunî la noi̯/strugurⁱ foarte puţinⁱ//al patrîlea an/ˢă dă pă producţie//o săpăm/o arăĉim/o legăm şî noi̯/ o tăⁱem binenţeles cum să taⁱe la vii̯e/...şi toamna/cĩ struguri i̯e dă culeš/să cule [k] să coc [ɛ] struguri/binenţeˡes să fii̯e copţⁱ bine/nu cruzⁱ aşa/că dacă să aculeg [k] s-aculeĝe vii̯a crudă/i̯ese şi vinu acru//să las să cu̯ace bine/să culeĝe/în cᵘoşurⁱ/şi-m pútinⁱ//la noi̯ sî͜ spúnᵉ...bútu̯ae din ástea̯/putinⁱ să spun̯͜ la noi̯// şi să pistoĉéşte̯-acólo cu͜ un̯͜ lemn//saṷ cu súlu/noe̯-avē͜ sulur dâ͜ la războ̯ae din ástea̯/şi...cu súlu̯-óla͜ aşă să...pistoĉést-acoló/ adúĉe acásă/àven̯͜ línurⁱ/în̯͜ sac/...sac rar ţesút ispré pentru víie̯/...să͜ cálcă cu piĉoarîle̯//

[Cînd aduci strugurii, în ce-i pui ?]

îi̯ culeĝém în̯͜ cᵘóşurⁱ/ˢ͜ după͜ áia-i̯ puném îm͜ pútină// [...] bùtu̯áⁱili sûm͜ butu̯áe/i̯ar pútinⁱli sum͜ pútinⁱ//

[Dar în butoaie ce se pune ?]

vyínu//să vă spun cum...pîn la...pîn̯͜ la púsū vinúlui̯ îm͜ butói̯//

să adúĉe acásă/să cálcă/într-o [k] avém un̯͜ lin speĉiál făcút/ şi...ă luóm dim͜ pútinᵃ͜ d-acólo cu găleáta/şi únu sus în lin/pă care cálcă̯//îl cálcă cu piĉoarîle̯//să pun-un̯͜ sac acólo/să strînĝé͜ sácu biní͜ la gúră/şi p-órmă l-ea la jucát cu piĉoarîle//şi i̯ese mustî//mústu/se to̯árnă-m͜ butói̯//să cúrăsᵉşte butói̯u binenţeˡés cu pelinīţă/să ᵘopăreşte vāsu/príma͜ ᵈdátă să s [k] curăţéşte cu ápă reĉe/după aĉea... [ɜ] pentru că butóiu̯-are şi̯-el͜ î... nişte pᵘorⁱ//...cu ápă reĉe̯//după aea̯/cu ápă cáldă̯//după ápă caldâ/sî͜ to̯aʳnă ápă reĉe din nou̯//să cuʳăţéşte bine/cu pelinīţă̯/în ápa fi̯ártă cîn͜ o fi̯erbém în̯͜ căldăr d-o turnăm îm͜ butói̯/să púne pelíniţă̯//ca să-i̯ dea mirᵘósū͜ ăla frumᵘós//şi/...curăţit cu ápă reĉe/să...púnĕ cu gúrā͜ jos/ᶜᵘ predúfū͜ jos pă une să to̯árnă vʸínu/ să scurĝe bine àp-aea/să rídică͜ sus/şi dup-aĉea s-a zvîntad͜ bine butóiu o zi͜ dou̯-acoló la...într-o...noi̯͜ i spunem...ă...un̯͜ grajd/într-un̯͜ grajd acólo/unde̯-avém ispré butu̯áiile̯//şi...acólo/ să tu̯árnă mústu̯-ăla̯//ĩ͜ i̯ĕl//şi-ncépe să fi̯árbă̯//fⁱérbe̯-acólo... trei̯͜ patru͜ ĉin͜ zile//fiérbe bine/-aven̯͜ grijă͜ dî͜ i̯el să nᵘ͜ dea pă răscoaˡᵉ/că dă şî pă răscoále/dácă-i̯ umplút butói̯u bine/ˢâ͜

540

dă pă răscọále/...s-à fịért acólo treị pátru ĉịn‿zíle cît fịérbe/dúp-aĉéᵊa maị sfîrî‿ịel î‿vro săptămînă dă zíle/maị sfîrîịe acọló//să púne predúfu/şî‿să lásă ịáră ᵛro săptămîn‿nu úmblĭ‿ịel dălóc//dup-aĉéẹa/să scọáte vⁱin‿şî‿să bẹa//

î‿félu ásta ịéste cu vʸiịili/la noị// [...]

pelínu să spúne că să‿ịa-n nọáptẹa dă sfîntu‿ilịẹ//şî să ţinẹ-acolō/dîn nọáptẹa sfîntu‿ilié pîn-acú la vyin//şi se [ɛ] bágă-m‿butóịu cu vʸin acọló/treị‿patru fʰírⁱe dă pelín/să lásă acólo... pînă cîn‿încépe să putʳĕᶻẹáscă puţín/şi-l scọáte afáră/nu-l lásă‿că să amărăşte prẹa rău vyínu/s‿fáĉe prẹá amăruị vyínu//binenţéˡes că vịínu pelín ịe fụárte bun//

[Acelaşi]

la hóră

să vă spun‿î cum ẹrá...cum ịerà-naⁱinte//

ịō...aşá să spúnĕ la noị am jucá‿la hóră...în‿ă...patruzèĉ şî ...am jucát îm‿pàtruzeşîpatru la ụóră ịeụ// [...]¹ am jucá‿la ḫóră/atúnĉa...să purtá cămáşⁱ cu mînica largă/cămăş lúnĝe cusúte/cămasᵊ lúngă/şî cum să spúnẹa‿ˡa noị/la ţáră/ịizmẹne/cusúte...jos aⁱiʲ‿la picóri/cusúte/izmẹ́ne cămăş pînă [k] brîne rᵘoşiị/cu bẹ́te pestẹ ịéle/avẹaụ‿codíị dă márẹ cū bíĉ cu fịíşcă la ịéle/pànglicúţă la...ˡa bíĉe/...î batíste din ástẹa cusúte àvẹaụ fetilī...//şi ...merĝáụ cu féte-ŋ‿grădínă/c-aşa să spunᵉă atúnĉẹa...la noị//merĝám îŋ‿grădínă cu fétẹlẹ/şi...spre egzémplụ-avẹá bàtístă/ịinᵉel/purtáᵘ inéle fetíli‿la noị//acúm numaị‿ī ĉéle căsătoríte pụártă ịinᵉelᵘ//atúnĉẹlẹa...purtá fetele ⁱinele/şi mă‿ᵗĉẹā vorbịáŋ‿cu fete îŋ‿grădínă/...la hóră/cîn‿merĝā‿la hóra de [k] spre‿eᵍzémplu‿ŋ‿co[k]m‿ mijlocu satuluị//şī mergâm îŋ‿cutẹ-o cúrte‿ˡa ĉinevaşîlẹa/

---

¹Se întrerupe ca să-şi aprindă o ţigară, oferită de anchetator.

în glug/glug^{i}le dă coĉen^{ɨ}/noi̯ me^{r}ĝam acolo fiecare cu fata//stān dă vorbă acolo/şi...îi̯ luam in^{i}elu/dă e^{g}zem^{b}lu din deĝet/astîz duminică//şī/la săptămînă/îi̯ dădām inelu-napoi̯/şî-n da pi̯eptenẹle //că să purta pi̯eptene/fet^{i}li cu pi̯eptĕne-n cap/aiĉa^{1}//capu g^{u}ol/ parte pi iẹle/altili...avẹau̯ bazmalē din astẹa negrẹ cu flōr^{ɨ}/... şi-n dădẹa pi̯eptinilī//ĉe^{e}ălaltă duminică-i̯ dam pi̯eptenlē-napoi̯ şi-n da batistă//batistă mārẹ-aşa cît mînica cămăşī//tot cusute-aşa cu flor^{ɨ} pă i̯ele una alta nu ş^{tu} ĉe/ [ɛ] ie^{r}a ş^{î} cu fluturᵻ^{ɨ}//cămă [k] cusute cu flutur^{ɨ}/frumu̯asẹ//avẹau̯ şi mănuş^{ɨ}/cusute/ frumu̯os/u̯na alta/ [ɛ] şī me^{rĝ}an la horă//i̯erau̯ ş^{ə}-atunĉ^{e}a...ĝete cū...gulimastic/cun să spunẹa-na^{i}inte/ĝete ^{cu} gulimastic i̯era// ĉizme/fọarte puţin^{ɨ} avẹau̯/care erẹau̯ ọamen^{ɨ} înstăriţ^{ɨ}/...purtau̯ ĉizme flăcăi̯i//şî...â...avẹam brîu̯ cum an spus roşu/avẹam brîu̯ albastrū/brîu̯ verdē/cămăş^{ɨ} cusutē cu mînică largă cîte trei̯ patru cămăş^{ɨ} avẹam fii̯ecare flăcău̯ le skimbam aşa pă duminiĉ^{ɨ}/că merĝam/ duminica asta i̯o lọam o cămaşĕ/ĉelalt-o cămaşă/...pălăriil lẹ-avẹan cu fulĝ/...lu^{u}am fulj dâ lā...dî la curĉ^{ɨ} din astẹa fulĝ alb^{ɨ}/şî punẹam la pălării̯ fulĝ/garọafe din astẹa flor^{ɨ} din astẹa punẹan la pălării̯/la brîu̯/batiste punẹam/...purtam vestē/

[Ce fel ?]

veste din astẹā/veste cum au̯ costum^{i}li dă astăz/na !/veste/[...] parte pîn noi̯...avẹam codi dĕ mare/parte pîn noi̯ avẹam beţe/ jucan cu băţū horâ/...^{a}şa i̯era pă timpur^{ɨ}//

[Cum era asta ?]

jucan cu băţu-m mînă//avẹam beţe cu merişọare făcutē lā meseri̯a la tîmplar^{ɨ} din ăştia/beţ^{î}şọare scurte//jucan cu baţu-m mînă //beţ^{î}şọarlē i̯erẹa...cu fl^{u}or^{ɨ} făcute pă i̯ele...//

[Şi băieţii care n-aveau cizme, ce purtau ?]

purtau̯ pantof^{ɨ}/ [k] ăsta/ĝete cū gulimastric/u̯opi̯inĉ/

---

1. Gest.

542

[Se mai purtau ?]

da/ụopínĉ// [ɛ] dă múlte ụorⁱ vĕnẹám... [ɛ] la noị să...să-nĉepẹá hóra lă...óra doụăsprezèĉe//si ịerám cu vítili dus după burẹán/ la dịal/vára vorbẹésĉî//şị...venẹám tómna spre egzémplu cúm ár fi acuma pă la pátru/pă la ĉínĉ//şⁱ ca să fug répede la ụóră/în lọam dăcî síngur cămáşa/...pă mine dă múlte ụorⁱ/şi cu pàntalóni care mă găsẹám aşá de abá/purtám pantalón dă dimiịe//şî cu ụopínĉili// ĩ lụaŋ codiịa-m mînă ş pălăriịa-ŋ cáp/vára//şi fujⁱ la...la hóră// strigám hóră/júcam/vorbịaŋ cu féte...//aşá erẹá//

[Acelaşi]

ịeụ am jucá şi-ŋ călúş

ịeụ am jucá şi-ŋ călúş ca să vă spun drept [!]// [...]

[Cum vă strîngeaţi ? Cum vă adunaţi ?]

nẹ-adunám prima dátă la únu acasă/şi făĉẹam repetíţie la joc //...între noị toţ să numẹá ũ vătáf//toţⁱ aĉéştịa jucám după... după dirijárẹa aĉéstuị vătáf//la cománda luị//în tímpu jóculuị/vătáfu să urcá pă ĉọmẹ́ĝẹ//şî-l ţinẹá...doị işⁱ//únu să pitẹá dîn noị/şi atᵘn mútu venẹá şî-l pedepsẹá pă vătáf//pă...vătáfu príma dátă-l pedepsẹá pă mut/îl punẹá/nu-l găsẹá pă ĉèllántu pitítu/care s-ascundẹá/...îl punẹá să jọáĉe...vătáfu pă mut/în lócụ-ólᵘẹa// şî jucá mútu/ş p-oʳmă-l pedepsẹá//pă...mut//că dă ĉe [k] mútu pă ...vătáf//dă ĉe l-a pus să jụáĉẹ//că acúma/ăla ịişá//jucînd mútu în hóră/să fácă că nu-l vẹde//şî jucá ĉe júca ş-oᵈátă ịar îị lụa la númărⁱ//acúma-l lụa pă vătáv dă scurt: "m-aị pus ᵗu pă míne să joc/cînd ăsta a fost aíĉ aşá ?"//şî-l urcá pă béţe//şi venẹá şi ...îị dam/unu din noị/îl lụam pă vătáf pă béţe dᵘoị/şî únu-ị daŋ cu béţiˡⁱ//

"cîte-i̯ dăm ?"//

ĉe spunẹa/"să-i̯ dăm ^{u}o sută dă ĉomeĝe//pă pîĉọare-l/[k] pă tălp^{h}"//

ș^{î} noi̯ îl ț^{î}nẹam pă beț̣e sus//noi̯ ne făĉan că dă^{m} așa cu/...luan tuate ĉomeĝe^{le} șî[...]^{1} p- i^{ĝ}ạ//ăla zb^{i}era/"ḫaụăleọu !" făĉa/ "aụŏlẹo !//i̯artă-mă mutule"//

mutu zîĉa: "mai̯ dă-i̯ ! să-i̯ dẹa o sută !"//

dăpă aẹā/făĉẹam noi̯ figu^{r}a că-i̯ dam acolẹa/

"nu mai̯ fac !"/îi̯ spunẹa "nu mai̯ fac/i̯artă-^{mă} că ala !"//

și îi̯ spunẹa mutu că..."mai̯ fa^{j} ?"

"nu mai̯ fac"//i̯-arăța dîn...dîn deĝet că nu mai̯ faĉẹ//

și-l lăsa j^{u}os//dup-aẹa-nĉẹpẹam...jocu i̯ar// [...]

[Se spunea pe aici că se ia din căluș ?]

da/să spune [ɛ] /ui̯taț^{i} cum i̯er^{e}a: în timpu jocului̯/î...dacă să treĉa pîn...î pîn î...î̃ hora nuastră care jucăm noi̯/nu i̯e bine sî treș pî̃ h^{u}oră//

[De ce ?]

pentru că... [ɛ] să-mbolnăveșt^{e}e//dă-ntr-o bọală una alta uarecare/și p-ormă dacă ^{i}el...dă~~s-a~~ mbolnăv^{i}it/sîntem obligas^{i} toț^{i} ășțẹa să ne strînĝem/care sî...care suntem/să ne făĉem i̯ar călușar la l^{u}oc/...să formẵ χ^{u}ora/și pă i̯el să-l punem î̃...mijlocu horẹ-aco^{lo} unde jucăm noi̯//

cun să faĉe ? cum să faĉe săritura peste ũ uom ?/car l-a lua dîn căluș//adică să spune luad dîn căluș/boala dă...bol [k] zî^{ẑ}e lua^{d} dîn căluș/ũ uobiĉei̯/^{i}ĉe "l-a lua dîn căluș săracu"ziĉe// s-a-mbolnăvit tare/i̯-a luat o mînă/um piĉor/ma^{i} ști ^{i}o ĉe/...a ^{d}at puțin în paralizẹală//formăm din nou χ^{u}ora/călușari...la fel/ și jucăm//șî-n timpu jocului̯/nu-z^{i} vorb^{i}im nic unu//dăcî jucăm prin semnẹ-așa//adică nu zî^{ŝ}cem "ḫarăi̯șa"/muteștẹ//semnu dă

---

[1] Cuvînt neclar.

"arắi̯şa" îl făĉém pîn ĉoméĝe̯//după a͜i̯á/tot în semnálu...al vătáfului̯/ne-n̯şîruím únu cîte únu/...şî sărím cítⁱe únu/şî ó lu̯õ la fúgă...fii̯ecáre-n tu̯áte părţili//mutéşte̯//dă trei̯ u̯orⁱ făĉᵉá sărĭtúra ástă//adícă...o lom fiecáre...în to̯áte părţili la príma săritúră/dup-áe̯a ne̯-adunắm//la semnálu...al vătáfulúⁱ/da cú u̯óki după vătáf/toţⁱ//i̯ăr ne̯-adunắm/i̯ar jucắm/i̯ar o lᵘom...mutéşte...săritúra//dă trei̯ u̯orⁱ [ɛ] să sáre//

kár acúm doe̯-anⁱ o feméé din...d-aĉíle̯a dî la noi̯ zis tángîru/tot aparţínᵉ dó dă comúna stoi̯néştⁱ/sátu tángîru/...bu̯õlnávă//ş-a vení s-a rugá dă noi̯/că ne plătéşte/núma să sărí şî noi̯ pesté e̯a//ş-ã ⁱⁿtrat într-o cúrte/ş-am jucátᶜ//nu ne̯-a cîntáᵈ lău̯utáru/nu nimicắle̯a//dăcît lăutáru...a cîntát nu cu...pă cu̯árdă/ᶜᵘ [k] a-ntors i̯in̯vers...arcúşu//şî făĉá așá¹ /lăutáru/cu a [k] nú cu arcúşu/i̯ĩvers/cu lémn-õla a lu arcúşului̯//şî noi̯/u̯óki la...la lăutár/şi la vătáf//ş-am jucát/ş-am sărít-o//dă trei̯ u̯orⁱ//dómle/s-a făcú mai̯ bíne/nu ma i̯erá cum i̯ére̯a/da...tótuş...// [...]

[Cînd se termină căluşul ?]

la termenárẽ...mérĝem de egzémplu la un.../am termⁱnát...călúşu astăzⁱ d-ezém duminícă//am jucát/şi ástă se̯áră să términă călúşu//báni care s-au̯ strĩs toţⁱ/báni/să numără báni/...şi se̯ára/...făĉem últimu jocᶜ...care i̯éste/şi...trîntím ste̯águ ju̯os//adícă am jucát/toţⁱ/dă termnát [k] sparĝére̯a călúşului̯/púnem găle̯áta cu vⁱin în mⁱiljócu... χᵘóri no̯ástre̯-acólo/jucắm tᵘoţ bíne/şi după ĉe ã jucát bíne/la o troznitúră a vătáfului̯/s-a aruncát s-a trîntít ste̯águ jᵘos//s-a trîntí ste̯águ jᵘos/am pus şî noi̯ béţili jᵘos toţⁱ/...ş-an trecú pă língă găle̯áta cu vin//ş-am începú să bᵉem//şi dûp-aĉée̯a...am zis: "cîd bem ?" "pî la ziu̯ă"//şî to̯ată no̯apte̯-ăᵉă/núma bem//şi ĉe rămîne dîm báni care i̯-an strîns/îi împărţím//ĉe nu/dacă i̯éste dă-mpărţiᵗ//dacă nu/ăi̯ bem

---

¹ Gest.

toțⁱ//că ásta nu ⁱ̯éste pentru banⁱ/ásta éste...obiĉéi̯u//plăĉérẹa/drắgostẹa//și sî‿nu lăsắm ᵘobiĉéi̯urli//

[Același]

fasúle [și] ĉórbă

[Ce mîncare știi să faci ?]

să prăjắsc/să fac cartófʰī prăjî́țⁱ/..fasúle s-o fi̯erb/s-o zlii̯ésc...//

[Cum faci fasolea ?]

o pun‿ī ĩ‿u̯álă/o alégᶜ/pun ápă peste ẹa/o spăl/o pun...pe focᶜ/ șī d-acólẹa-i̯ pun̄ după ĉe dã...să fʰi̯érbe/-i̯ pun ĉẹápă/rᵘóșîi̯/și [ɛ]prăjắs‿ĉẹápa/cu rᵘóșili/cu bulii̯ón acólŏ...dacă nu i̯e róșiⁱ/șī pun în‿ī...fasúle//șî dácă vrẹa s-o zlii̯ésc/n-o mai̯ prăjắsc//și i̯au̯ fas [ɛ] fasúlẹa ș-o bát/i scot‿î zẹáma ș-o bat//cu lingura//șî ...gáta am‿făcú‿fasúlẹa zlii̯ítă//

[Ciorbă știi să faci ?]

da//

[Ia spune, cum faci ciorba ?]

ĉóʳba/tai̯...um‿pui̯ dă porumbi̯él sau̯ ĉe i̯éste/îl ĉopăṭésc/îl ...piĉérili/ⁱărípili/i̯ínima/mațilī i le lápăd/dî i̯i [k] pʰípota o baᶜ‿șî ᵘo sparg/ș‿p-órmă le [k] o spăl ș-o pun la focᶜ// [ɛ] fʰi̯ér-be/pun‿î róșii̯ili/pun‿î...ᵘọréz sau̯ fʰidá/șî p-ọ́rmă am pus‿î ĉápa/prăjî́tă/ș-am‿făcút ĉórba//

stérpu ĉe eléna
ṹșpe anⁱ

828. RADOVANU [ALR I, 954; WLAD, 464]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1968; BM, VN, MV; transcriere: MM

să treerá cu cáịị

vinẹá șî să punẹá...snópi dă grîụ îm‿picụárẹ-așá/rîn‿rînd/ș^{î} să bătẹá um‿par îm‿mi^{j}lóc^{u}/îm‿mi^{j}lócu ắrịị-ắịa/o făĉá pă ắrịẹ o săpá cu...ápă șî cu páịẹ/punẹá [k] o bătẹá bíne/ș^{î}‿p-órmă aduĉá grîụu//avẹá o fúnịẹ/punẹá um‿par ^{î}náltu-m‿miljóc^{u}/șî-nĉepẹá cu cáịi ḫăị hă‿ḫăị împrejúr ḫăị ! ḫăị‿hă^{i} ! [!!]//șî bătẹá bătẹá pînă cîn‿pă úrmă vinẹá șî-ntorĉá grîụu ịáră ọaméni cu fúrĉile/ș^{î}‿ịár îị lụa la bătáịẹ//ș^{î}‿după ĉe...îl scuturá/nú tógma binẹ-așá/că ĉe să.../și vinẹá pă ^{u}úrmă șî da paịlẹ-álẹa afáră/șî strînĝ^{e}á grîụu la ștẹáĵâr aịíĉa la párụ-ăla/șî îl...îl lụa cu lopéțiḷị șî-l vîntură//ș^{î}...rămînẹá grîụ mult în...îm‿páịẹ/în...//lúcrur^{i}...vek// ḫạị nẹ-a veni‿mașînile/dac-a-nĉepú‿să víịẹ mașînile/treịerá ụámeni/ș^{î} ḫáịda ḫáịda !//ịaca că ástăz^{i}...a veni‿combaịínelẹ-ástẹa/ș^{î}‿mă uịtám/avẹám grîụ pă lîŋgă víịa únde am acoló/ș-a veni‿combaịínilẹ/-a lụa‿ș-a rămás páịile//"mă" zîc/"ĉe le fáĉe ắștịa la páịlẹ-ástẹa ?"/ș^{î}‿cîn‿a veni‿mașîna‿áịa dă-mpaketád‿balóț^{i}/[!] lẹ-adúna ș^{î} lẹ-a făcút/"mă" zîg/"máre méșter^{i}/mă" zic//

agápịẹ me filíp^{u}
șáptezeșîșáse [de ani]

víịa

víịa carẹ-o avẹám noị ịẹrẹa...indiĝénă//ș-a venit ș^{î}/spunẹá bătrînị nóșți/c-ascultám șị‿ịo atúnĉa da/că o...^{u}o strícă filocsé-ra/s-a uscát//nẹște germúj‿la rădắĉina ịei/ș-a uscát-ọ//ș^{î}‿pă úrmă a venít vⁱíţă...d-ásta cáre-i̯ acúma/hibrídă/ s-a-ncepút să púi̯e/ ş-atúnĉ am pus şî̂ i̯o i̯ar...hibrídᵘ/şî...să fáĉe ũ hi̯ [k] nú [ɛ] ca ástea nóbil/da...să ştii̯ că-i̯ bunᵘ//

[Cum pui via ?]

ā...úni o púne cu cazmáu̯a/sápă groápă dă...ĉinj zéĉe ĉentimétri/îm pămîntᵘ/álţi o punea c-un tîrnăcóp aşá-n jos îm pămînt/ punea acoló bătea bine pămîntu/şĩ ánu dînti̯ î̯i fáĉe muşurói̯ᵘ/al dói̯lea an ī...o tái̯e c [r] capu-ăla care i̯ése dîm pămîntu-ăla/ dîm muşurói̯u-ăla acólo/o ĉepui̯éşte/şî ᵘo.../al tréi̯lea an fáĉe strúgurⁱ//şî-ncépe să rodeáscă pă úrmă//

[Şi pe urmă ce mai faci cu strugurii ?]

dacă culéĝem strúguri/ne dúĉem acólo cu cóşurle/cu cărúţa/-i̯ púnem acólo...vinim acásă/şî an făcút o cutíi̯-aşá/línu-i̯ zicᵘ/şî-i̯ púi̯ᵘ ĩ línu-ăla acoló/îi̯ mustím bine-acólo şî-i̯ púnemu-n línu-ăla/ şî cuĝe núma frúntea//şî...púnẽ la butoái̯e//

[Acelaşi]

spuneá bătrîni noştri

spuneá bătrîni noştri/că cînd i̯ereá túrĉi/cîn vineá túrĉi fugá la pădúre/toţⁱ/şî̂ dacă te prindeá túrcu...în casă/ᵘor te bătea/pă ᵘurmă pînă dormeá/îi̯ plimbái̯ calu pă bătătúră/şî...i̯el să culcá în casă/şî̂ dă frică bi̯étu ᵘom...//şî cu cúza/cum vă spuséi̯ᵘ ...dac-a venít/bătrîni noştri ne spuneá cum a [k] s-a unid romînii̯a cu...moldóva/s-a formát ţara mai̯ máre/ş...pᵉ-ormă s-aúde că ar fʰí vinită...brătii̯éni s-adúcă um prins străi̯in//şî l-a adús pă ...régile cárol întii̯...prinz dĩ hóhseleolèrn/cum îi̯ spúne//şî l-a adús p-ăla rége-n ţară/şî...pă cúza zîĉe că l-a puz d-a i̯iscălítᵘ...pă spinárea lui̯ că abdig-adica pleácă dîn ţară//a plecát/

548

și-a lúat sotíia și a plecá dîn țáră/șî a rămáz réĝile conducătóru țării romînéștⁱ//așá că șî réĝile cárol întîi p-órm-a venít răzbóiu/șî spunea-n ⁱistóriie/zîĉe "síre"/adícă réĝe "treĵⁱ dunărea pă unde voiéștⁱ/sup ĉe condiuțiúunⁱ/víno-n grábă/cáuza creștínă-i pierdútă"/a ziz rúși lu réĝile cárol//șî iel a trecú cu armáta la vⁱidín/ș-a tras túrĉi o bomb-acoló/șî iel a salutá-t-o réĝile cárol/"úite-ásta-i múzica ĉe-m pláĉe"/ș-a trecút cu armáta șî réĝile/la plévna unde s-a-ncoṇjurát acoló//șî spúne cártea iistória că i-a-ncoṇjurát trei lunⁱ dă zíle//șî spuneá um bătrîn al nóstru d-aiij dîn sat/că"măi taícă ĉ-am păți noi acoló/plouá/șî io-nĉin" zîĉe "cu ĉentúra acólo/m putrezise" zîĉe "p-aiíĉa¹ cămáșa" zîĉe "că plouá-ntrúna/șî noi stam încoṇjuráz ...//șî ʰozmán páșa-ntr-o búnă dimineáță a vrú să spárgă fróntu/șî n-á putú" zîĉe/"ș-a predát sábiia" zîĉe/"únui colonél romîn"//

[Asta ți-a povestit un bătrîn.]

ē ! ᵈa//spuneá bătrînu-ásta...stáncu dincă-i zîĉá lui/cîn am plecá noi la răzbói/ne-a ⁱișî naiínte ș-a-nĉepú să plîngă/"nu știz voi únde vă dúĉez măi taícă//ĉ-am păți noi pă șaptezeș-șapte !"/șî plîngᵉa...bătrînu//

[Același]

cása

aduĉám méșteru/cáre...ascuțeá pári/parⁱ groșⁱ/șî după ĉe ascuțeá pári/s-aduná doozeșⁱ tréizej dă uaminⁱ la...urzeálă așá-i zîĉea//șî cu méșteru care ieréa togmitᵘ...vineá șî băteá pári la rînd/puneá cosoroaba/șî ziu-aia atît lucrá/urzeála//șî pă úrmă ᵘomu cu cîzvá uamenⁱ ai lúi/șî dîn casă/băteá paiénte/pînă cînd...făĉá toată casa-m paiénte//șî după paiénte...aduĉá

---

¹ Gest: peste mijloc.

pămî́ntᵘ...îl călcá cu ápă/îl ᵘudá bíne/l-amesticá cu páⁱe/şî zísᵘ...făĉá cocolo̯áşe̯-aşá dă pămî́nt...şî́-l aduĉá şî álţi bulgăre̯á/ îl băgá pî́nte pai̯éntele̯-ále̯a//şî după ó săptămî́nă/...i̯érᵉa cald vára/să ᵘuscá/şî̂ p-órmă-nĉepe̯á cu lipʰi̯ála//i̯e ál pămî́ntu-l...îl aduĉá/pămî́n dă...lipⁱit aşá-i̯ ziĉá/ăla i̯erá.../ş-ăl...să ᵘuscá lipʰi̯ál-ai̯a/vine̯á l̥ lipi̯á a dóo̯a u̯áră/l̥ lipi̯á a tréi̯a o̯áră/pînă cîn...crede̯á că i̯e bun dă dat cu var//neteze̯á bíne şî vene̯á şî da cu var/pune̯á úşíle feréstele̯/şî̂ să formá cása//şî cu tréstii̯a/ aduĉe̯á un...méşter care ştii̯á să bátă.../pune̯á znopʰ/şi-i̯ legá cu sî́rmă/şî lu̯a cu ăla...şî̂ băte̯á tréstii̯a/că dacă i̯e [k] o baţⁱ aşá/rămî́ne núma butúri̯-éi̯a afáră/să [k] po̯áte̯-az văzútᵘ/rămî́ne un fel dă...şindrilă/aʲa-i̯ ziĉám noi̯/rămîne̯á/şî uō băte̯á pînă sus şî̂ pă úrmă acólo sus îi̯ băte̯á um... [k] lăsá d-un métru şi ĉeva/îi̯ legá znopşórⁱ micⁱ/şi-i̯ pune̯á um pléter aşá-i̯ ziĉá/şi-i̯ băte̯á şî̂ p-ăi̯a/ş-o aranjá/şî ţine̯á cîte tréi̯zeʲ dă anⁱ/dac-o-nvele̯á...i̯erá meşteru bun şî tréstii̯a búnă//

[Pleterul cum era ?]

pléteru i̯ere̯á znopşórⁱ miĉ/mai̯ groşⁱ áşa ca mîna...şî legaţⁱ cu...sîrmă...o distánţ-aşá dă doózej dă ĉentimétri dî̂ la búture/şi-i̯ împlete̯á susᵘ...pă vîrfu la tréstii̯a caré i̯eʳá bătútă î sus aşá/ái̯a o băte̯á/o băte̯a şî̂ p-órmă o-ntorĉá şî̂ p-áe̯a/şî̂ cu pléteru̯-ála cu tótu...vene̯á şî...să formá cása...învelită cu tréstii̯e solzéşte̯/-aşá-i̯ ziĉá//

[Acelaşi]

[Din viaţa subiectului]

mi̯-a işít o cárne-n spⁱinare ui̯te̯-atît¹/şî-n zíu̯a dă nălţáre̯-an foz la bucuréşt/şî̂ my-a tăi̯át-o/ş-ă răgnít/că nu my-a făcu

---

¹ Gest: cît pumnul.

550

să mi̯-amorțẹ́ască/că dacă tréĉe dă șáptezej‿dă an^{i}/nu-z‿mai̯ fáĉẹ// ș-an̯‿zbi̯eráḑ‿d-an̯‿zis i̯e cápu mi̯eu̯ dătunát//ș-éte mă du̯árẹ//i̯e vindecátă/da mă dọáre năŭúntru//da !//am suferínță/cînd i̯e nọáptẹa nu mai̯ poĉ^{u}//ĉe să mai̯ ?/mai̯ i̯e zîle mámă !//

[Bătrînețea e mai grea.]

ai̯ ! să nu-mbătrîníz/mînca-v-ar mái̯cą !//să hís‿sănătọásẹ/ș$^{\hat{i}}$‿ să nu-mbătrîníț^{i} !//

[Să murim de tinere ?]

păi̯ să nu muríț/d-ái̯a zic/să hís‿sănătọáse ș$^{\hat{i}}$‿să...nu-mbătrîníț/să híț așá...//[...]

máma a rămás cu nóo cop^{i}ii̯ văduvă/ș-a dat ș^{i}‿i̯a fo...șase la școálă/ș-ăi̯lánț^{i} nu nẹ-a dátu̯/n-ávẹa cu ĉe//lu̯am o bazmá dóc‿trei̯ i̯nse/că i̯erẹám șase féte/o lu̯am dă ^{i}îșám ș$^{\hat{i}}$‿noi̯ pînă la ápă-ŋ-cólo/că i̯ẹrẹá săráčă/lúmẹa atúnĉ i̯erẹá săráčă ráu̯//

[Cum a rămas văduvă mama ?]

táta/dă ĉe [k] avẹá doi̯ cai̯ bun^{i}/noi̯ am̯‿fost tóz‿miĉ^{i}//șî s-a dus píste ápă să i̯a um‿butói̯ dă la un negustór^{u}/ș$^{\hat{i}}$‿cîn̯‿ s-a-ntórs/a fost gáță pă árĝeșu̯-ásta/dacă l-o...ști//șî cînd a trecú‿pă árĝeș^{u}/a trecút întîi̯ um‿butói̯ dă vin/șî-n úrma la ăla‿a trecút și i̯el//s-a scọfundát cái̯i ș^{i}‿i̯el a rămás cu sánii̯a pă.. ș$^{\hat{i}}$‿cái̯i s-a scọfundá^{t} ș$^{\hat{i}}$‿s-a dús pă sub gáță//ș-a rămáz‿dî‿ái̯a... b^{u}olnáv//s-a bolnăgíd‿dă foc cu nóo cop^{h}ii̯ șî să n-ái̯bă víte/... pămîn‿n-avẹa//

dumítra bogátu

șáptezeșinóo [de ani]

cîn‿a fost să nasc

úna [o fată] dă pă ^{u}urm-acú/p-ái̯a o am la bucurèșt^{i}/am năs-cút-o ...la un̯ sat încọá/că pămîntu nẹ-a fos‿ la obisléști¹/ș-a

---

¹Obilești - fostul nume al unui sat învecinat.

vrú‿s-o nasc pă cîmp//"mînă móşule !" mai̯ i̯er^{e}á dă sat aşá...mai̯ i̯ére̯á să zic ca la şco̯álă mái̯ dăpárte̯//cop^{i}ílu s-a...apro̯ápe să i̯iv^{y}íse co̯ásta//a mîná‿móşu/ş-a dad‿dúmnezéu̯/d-abi̯á m-an‿da^{d}‿jo z‿ la o cásă/ş-am născútu-n‿cásă//^{h}ai̯ [k] născú‿cop^{h}ílu/cîn‿a fost să nas^{c}‿cása nu s-a mai̯ putút/am îngeţád‿dă jos‿d-acólo/am pus ş^{i}‿i̯o ĉ-am avút în‿căruţă/o tro̯áşă/o...//vine̯á cása piste míne/ş-an‿strîns tot ĉopóru dă cătúnu̯-ăla//āşá !//şî a dad‿dumnezéu̯ s-a pus cu căldúră pă míne/i̯ere̯á pă la séĉere̯/încălze̯á cojo̯áĉ-afáră/cu guno̯ái̯e/încălze̯á cojo̯áĉe/mă [k] pune̯á pă míne̯// a da‿dumnezéu̯ ş^{î}‿m-a-nvii̯á‿ş-am născú‿cas-áe̯a//dacă nu i̯ere̯á s-o naz‿muréan‿cu cas-áe̯a acólo//e ! ş-aşá am păţít^{u}//

[În casă de om străin ai născut, nu-l cunoşteai.]

ĉe să cunóz‿dómle/feméi̯a da ţîţă la cop^{h}íl pă príspă/móşu̯-a íntrá‿cu căruţa/i̯o m-an‿da‿joz‿dîn‿căruţă/şî fuj‿năŭúntru/i̯ere̯á úşa dăşkísă acólo/

da feméi̯-ái̯a zíĉe: "da ĉe cau̯ [k] ĉe vrei̯ feméi̯e ?/dâpă ĉe úmbli ?"//

"da" zic "ĉe nu mă vez^{i} ?"//

feméi̯a‿atúnĉa şi̯-a re̯víni‿şi i̯e̯//"au̯ ! păi̯" zíĉe "únde că n-am pat în‿cásă ?"/crescúse gîndáĉ/ş^{i}‿i̯ere̯á páturle date̯-afár//zíĉe "n-ai̯ făr‿dăcíd‿jos"//ş-am aşternúd‿jos/ş-am născút acólo/a venít o byátă bábă/ştii̯á nu ştii̯á/m-a moşî‿ş^{î}‿i̯a acólo//ş-aşá am păţít//[...]

[La trei zile după naştere ce făceaţi, cum era ?]

cum i̯ere̯á ?/úi̯te...mása ásta/făĉá túrta mo̯áşî‿acólo/pune̯á o strákină cu făi̯ină/o farfurii̯e/pune̯á bani mo̯áşi̯-acólo/pă farfurii̯-ái̯a/ş^{î}‿pune̯á acólo/ĉa că i̯e ursitóríle̯/noi̯ aşá-i̯ spune̯ám/că i̯e ursitóríle dă-l urse̯ázá pă ^{u}om//e ! şî pune̯á acólo//dimine̯áţa lu̯a mu̯áşa...ş‿lu̯a făi̯ína/-j‿lu̯a túrta/-j‿lu̯a şî plecá/ţúi̯ca ĉe-i̯ pune̯ái̯/că-i̯ pune̯ái̯ ș-ó sticlă dă băṷutúră/ș^{î} plecá bába//așá i̯ére̯a atúnĉ/da acú mai̯ faĉe̯-așá ?/nu mai̯ fáĉe/nu !//

[Și pînă botezai copilul, îl lăsai singur în casă ?]

îl mai̯ lăsái̯/îl mai̯ lăsái̯/ĉe-i̯ făĉá ?//pune̯áŋ‿cuțítu la pát^{u}/púne̯am mătură/ ʼe ! ĉe fel dă ^{u}obiĉéi̯ ?/ĉe-i̯ făĉá mătur-àe̯a/-l păze̯á ?// e ! i̯ite̯-așá/așá i̯ére̯a atúnĉ/da acúma nu mai̯ i̯e așá//acú ...i̯e álfel dă lúme/atúnĉ i̯ére̯a ál^{fel}/ș-așá mái̯că//

[Numai mătura și cuțitul le puneai ?]

acú [k] așá mái̯că//

[De ce ?]

e ! ziĉáŋ‿că să nu vyi̯e...f^{h}íŋcă i̯e nebotezát/i̯e mic^{u}/să nu gíi̯e/...noi̯ așá zîĉáŋ‿să nu gíi̯e ĉaz‿răṷ piste cop^{h}íl acólo[!]//

[Aceeași]

dóo féte my-a murít^{u}

dóo féte my-a murít^{u}//úna...a zăcút amîndóo/de ! úna nij‿dóo săptămín^{i} în trei̯ zíle/șî úna...^{u}o săptămínă/că n-áve̯an‿dóctor// ș-a murí‿cu zíle//șî nu my-a murí‿dă nim^{i}ig/dă dăṷók^{u}//ave̯ám uŋ‿cumnát/cîn^{d}‿vine̯á/ui̯te̯-așá le‿ére̯a dă roscot [ɛ] gólu [?] //i̯ére̯a úna dă pátru an^{i}/șî ^{u}úna ne̯-a muríd‿dă...[ɛ] duói̯ an^{i}/ș^{i}‿i̯el dă drágu lor/ui̯te̯-a [ɛ] mi̯-a dă^{u}oká‿fetíle/ș-a muríd/dă dă^{u}o^{g}‿mái̯că//

[Și n-ai avut ce să le faci.]

da mi̯-a da‿míi̯e-ŋ‿gîŋ‿că să f^{h}íi̯e dă^{u}ók^{u} ?/n-am avút^{u}/că nu i̯ére̯a dóctor îŋ‿comînă/nu i̯ére̯a ni^{mic}//da/acú i̯e lúme̯a s-a dășteptád‿mái̯că/nu mai̯ mo̯áre cop^{h}íi̯ la noi̯/d-ăi̯a dă-i̯ náște/n-am mai̯ văzút^{u}/să mă créz^{i} !//ĉe le̯-o fáĉe nu ^{știu}/să púne cu ^{i}i̯jécții̯ d-ále̯a/le dă/...ĉe le fáĉe/că nu mai̯ mo̯áre//

[Se și nasc mai puțini.]

e ! a mai̯ încépu‿să mai̯ îndeșáscą/nu știu̯ dă ĉe/s-a mai̯ îndeșît acú//ĉ-a făcú‿tímpurl-éstea/că...i̯e fú‿an dacă n-o hi duoi̯/le vez...că fáĉe la copíi̯ !//

[Aceeași]

cî́nipa

primăvára...puneán [k] cîn‿puneám porúmbu/puneán‿șî cî́nipa/o semănám acólo/um‿pétec ĉ-aveám//să făĉ^{e}á cî́nipa/coálea dâpă seĉére...s^{â}‿făĉá cî́nipa ui̯te-așá[1]/vineá șī...în‿cî́nip-ái̯a/[k] îi̯ spuneá la cî́nip-ái̯a că să fáĉe șî văráticã‿i̯a/^{i}ișá úna/-nfloreá așá dă i̯ereá...înflorítă/șî álta mai̯ pă supt i̯a/ái̯a făĉá sămî́nță//ș-ái̯a i̯ereá... [k] ^{i}ișá mai̯ nai̯ínte/ș^{î}‿ne‿^{d}ĉeán‿ș-o adunám p-ái̯a pă dasúpra așá/făĉám mînúș^{i}/ș-ái̯a-i̯ ziĉám cî́nipă văráticą/c-o culeĝám mai̯ nai̯ínti̯//șî...ái̯lántă/să coĉá sămî́nța‿ái̯a/ș-o adună/ș-o băteám/ș^{î}‿o duĉán‿la lac^{u}/la ũ‿lac acólo unde aveám lac^{u}/ș-o băgám ĩ‿lac^{u}/o țîneám/țineám p-ái̯a mai̯...vărátic-ái̯a cáre-s‿spui̯/o țîneán‿fo trei̯ zíle//ș-o scoteám/o spălám b^{y}íne/o-aduĉám acásă/^{u}o uscám/șî...ne puneám pă i̯a ș-o melițám...cu melíță//o melițám/cînd aveám...tim^{b}‿dă i̯a/o zbiĉulám/o dam pîm‿melíță/o dărăĉám/o făĉán‿cai̯ere/ș^{î}‿cîn‿ne-astîmpărám/ca cum i̯e tímpu-acú/torĉeám/ș^{î}‿fă [k] torĉám in d-ăla/cî́nipă d-aeá//ș-așá-i̯ făĉám//

[Aceeași]

táta lu tatái̯a

táta lu tatái̯a a fost în‿î...într-o pădúre cu tatái̯a să tái̯e lémne//noi̯ îl numim moș ráță/pă...táta lu tatái̯a/și...a fost în pădúre/acólo a lăsát‿î cái̯i/a tăi̯át‿î [k] s-a dus ca să tái̯e lémne//a lăsá‿cái̯/a legád‿dă cărúță cái̯/și au̯ plecát//în̟‿sfîrșit/cîn‿au̯ [r] au̯ ajún̟s la vro...ᵘ͂opt métri/au̯ au̯uzít‿î/ave̯áu̯ și̯-úm‿mîn̟z/l-au̯ lu̯at/au̯ vru‿ca să-l lase̯-acásă/da nu s-a...putút să-l lase̯-acásă/s-a ținút meréu̯ după sánii̯e//șī a au̯uzí‿mîn̟zu la vro ob‿métri ca s [ɛ] rîn̟kezá mîn̟zu//s-a-ntórs tatái̯a.../

---

[1] Gest: cam de 1 m.

ĉe "i̯-au̯uz tátă !"//

ĉe/"nu i̯e nimíc/ți s-a părú‿ții̯e dă frícă"//

mérĝe ĉe [k] i̯ar mérĝe/ĉe/"au̯úz tátă ! meréu̯ rîn̟kázăʼ"//

zíĉe "ē ! ți s-a părútᵘ†"//

a mai̯ mers/cîn‿a au̯uzí‿s-a-ntors/ave̯á furcói̯u topóru/tot/i̯erá puse̯-acólo/topóru și tîrnacópu le̯-ave̯áu̯ îm‿mínă//s-au̯ dus acólo/ș† cîn‿au̯ văzút [ɛ] au̯ văzút‿î...mîn̟zu i̯erá julíd‿dă um‿piĉór/i̯erá piĉóru apro̯ápe...rupt//s-au̯ alergát [k] au̯ alergát‿î lúpi/dar nu au̯ putú‿să-i̯ prindă//pe úrmă a lu̯at sánii̯a/șī cu to̯ate că s-au̯ kinui̯ít fo̯arte mulᵗ‿ca să me̯árgă pîntre pómi dîn pădúre/au̯ [r] au̯ lu̯a‿sanii̯a/și̯-au̯ plecát‿î únde și̯-au̯ alés un̟‿log‿de tăi̯át lémne/și au̯ tăi̯át/cîn‿a văzút [k] a lăsát mîn̟care̯a/mîn̟cáre̯a pe cáre ᵘ͂o ave̯a/a lăsát-o în codírlă//atúnĉ...lúpu nu se [r] se mulțumíse cu atît/s-a ᵘ͂urcát‿î [k] a‿au̯uzít...a‿au̯uzít‿î zdrăn̟gănínd‿î...álde tatái̯a‿a au̯uzíd‿zdrăn̟gănínd codírla//s-au̯ dus acólo șî pe lup l-au̯ prin̟s‿î cum i̯erá cu...lábele din fáță i̯eráu̯ sus pă...codírlă/ca să mănînĉe mîn̟cáre//și a lu̯at‿î furcói̯u și i̯i l-a în̟fípt în búrtă//pe̯-órmă l-a omorít ș†̂ l-a pus în̟‿cărúță [k] în̟‿sánii̯e/în dricu dă la sánii̯e//au̯ tăi̯á‿lémne/și au̯...în̟‿sfîrșít au̯ plecát acásă//cîn‿au̯ venít acásă/prim‿pădúre/li s-a au̯uzít‿î...fojnet/s-a au̯uzít un‿î múrmur așá de lup†//

moĵ‿rátă a zis: ĉe "ai̯ să mérĝem mai̯ répede că...și țín-te bíne din̟‿cod [k] țín-te bine în sánii̯e/să nu caz† !"//ave̯áu̯ o i̯ápă/îl nume̯á tăfălúg pe...cálu/și pe i̯ápă o nume̯á marițica//au̯ plecát/şi i̯-a spus/"ţin-te bíne ! că...fug táre cu cái̯i"//au̯ [k] i̯-a dad‿vre̯o trei̯ pátru bíĉe la cai̯/şi̯-a-nĉepú‿cái̯i să fúgă//în tim^{p}‿ĉ-a zvîgnít cái̯i/î tatái̯a a căzú‿diņ‿cărúţă/au̯ [k] a căzút cu gîtu şi a ^{i}intrát‿î cu gîtu apro̯ápe jumătáte în‿î [ɛ] în zăpádă/se scufundá//atúnĉ lúpi pe care i̯eráu̯ î̃‿úrmă/pe tatái̯a l-au̯ lu̯at‿î [r] l-a lu̯at [k] i̯-a sfîşii̯át puţină cárne dîn‿î [ɛ] dim‿búrtă//

acúma/s-a da‿jos cu furcói̯u şi lúpi toţ să ţine̯áu̯ la colţ// au̯ lu̯at‿î [k] l-au̯ lu̯a‿pe [k] l-a lu̯a^{t}‿pe tatái̯a şi l-a sui̯ít în cărúţă [k] în sáni̯e/l-a legát acólo că-i̯ i̯erá.../nu mai̯ ş^{t} [k] nu mai̯ i̯erá iņ‿fíre/l-a legát cu fúni̯a dă lémne d-acólo/şi̯-a venít acásă// [...]

pînă-ntr-o zi s-au̯ lu̯a‿la ĉártă//acúm dacă s-au̯ lu̯a‿la ĉártă/zíĉe "copíi̯i mei̯"/a spus tatái̯a/"copíi̯i mei̯ n-áre ĉe cău̯utá la tíne [k] la matále şi nij^{i}‿matále să nu mai̯ vii̯ la míne̯"//gáta ! n-a mai̯...vorbít//i̯ar álde mămíca...să duĉe̯á acólo/că i̯eráu̯ copíi̯/ca şi nói̯/cum nu ţínem noi̯ cón^{t}/nu putéņ‿să stăm ĉertáţ^{i} an^{i} întrég^{i}//şi se duĉá acólo/şi i̯ei̯ nu i̯eráu̯ aventíşt^{i} a [k] adventíşt^{i} álde...máma-bătrînă//şī...în vréme̯a dă [k] iņ‿crăĉún aşá/a tăi̯á‿pórcul/şi i̯-a dat/álde mămíca s-a dus atúnĉe̯a/î kar iņ‿zíu̯-aĉéi̯a/şî...al [k] máma-bătrína făĉá...făĉá prăjáni̯e... frigá bucăţéle//acúm dacă mămíca să duĉá cu...álde tánti viorica ne̯a iu̯ón/să duĉáu̯ acólo/le dăde̯áu̯ şoríş‿ş^{î}‿le spune̯á că i̯éste cre̯ástă dă cocóş//să duĉá/vine̯á acásă cu cre̯as [k] cu...şoríĉu şi...

tatái̯a "ĉe‿e ?/ĉíne v-a dat-o ?"//

"ne̯-a dat-o mamái̯a"//

ĉe "păi̯ ĉe-i̯ ásta ?"/

"cre̯ástă dă cocój/matále şti cît ^{i}e dă búnă ?!"//

556

ĉe "i̯a să văd șĭ i̯o !"//cîn...mușcá/îi̯ i̯erá scîrbă/nu să obijnuíse//i̯-a bătút/i̯-a bătút/și nű să mai̯ duĉá//atúnĉ máma-bătrîna să ținẹá tod dă rélẹ//ca să...să dúcă la i̯a/că moj rátă plecásă la lúcru/la colectív [k] la ĉeapẹá[1]/și...vinẹá sẹára/i̯ar î mámei̯-bătrîne-i̯ i̯erá urît...să stẹa síngură//le kémá/făĉá...băgá óọo în sóbă șî le coĉá/și ca să víná álde mămica la i̯a ca să stẹa să-i̯ [k] nu-i̯ fii̯e urît síngură/coĉá/zíĉe "veníțĭ astă-sẹáră că vă fac î coĉ [k] coc óọo în sóbă"//

cîn auzẹá álde mămíca/"ĉe mai̯ ?/mérĝem acólo"//și-n fii̯ecare sẹáră așá le păcălẹá//

morárú ĝe zaharíi̯a
únsprezeĉe anĭ

829. DRĂGĂNEȘTI-VLAȘCA [ALR I, 926]

(jud.Teleorman)

Culegere: 1967; GG, MM, RP; transcriere: GG

[Treieratul cu cai]

i̯erá...lézne și cu cái̯i [de treierát]//úitẹ-avẹái̯ ũ loc așá/...în ĉẹrcoferénță dă...doózăź dă métri/să bătẹá um par ai̯íĉa[2] -m míjloc/să legá pátru cai̯ la rînd/c-o fúnii̯e lúngă/să băgá grîuu î ári̯a ạẹa/în ĉircoferénța ásta/znóp língă znop...și băgá cái̯i i̯a//și-i̯ luuá așá la-mplimbáre pă...pă znópi ăẹa...pátru cai/únu língă áltu//îi̯ împlimbá așá/pînă cîn să strînĝá funii̯a tọátă pă páru ăla...ș-ajunĝá cái̯i la páru ăla//pă úrmă-i̯ întorĉá/amínterĭ//punẹa p-ásta dî i̯íĉĭ[3] la márĝine/și p-ăllántu-l punẹá i̯ĉ/și-i̯ lu̯á pă stîŋga‿așá/ca s‿să dăsfáșure fúnii̯a/ĉe ⁱerá-ɱfășurátă/să dăsfășurá tóată fúnii̯a/cît i̯erá dă lúŋgă/pînă înĉepe̯á s‿să strîŋgă i̯ar/și i̯ár vone̯á/să strînĝe̯á pînă la...párụ-ắla//i̯ár întorĉá cái̯i/i̯ár îm‿pártea‿ásta/i̯ár să dăsfășurá//ș-așá că trei̯erá/pînă cîndᶦ̂ făĉá pái̯ili̯-ále̯a zob/șî grî́u̯u căde̯á la fuŋ‿șî pái̯iˡⁱ dăsúpra//mai̯ i̯intrá lúme̯a și le mai̯ răfắĉá cu fúrĉili/ca să...s‿să bátă tod‿grî́u̯u pînă jos//șî dăpă ĉe să băte̯á vráfu ắla/să pune̯á cu lopéțili/trăĝá grî́u̯u la o párte/ș‿l-arúŋcă‿sus cu lopáta/șî-l vînturá//așá i̯erá//

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producție.

[2] Gest.

[3] Gest.

rádu kíru
óbzăẑ‿dă anⁱ

s-a bolnăvʸí‿dă fócu băi̯éților

[Soțul] s-a bolnăvʸí‿dă fócu băi̯éților/că dácă ne̯-a murí‿băi̯éți̯-amîndói̯ la razbói̯/...doi̯ am avú‿ș-amîndói̯ a múrit//ave̯am‿î niște cai̯ și noi̯ atúnĉ/cum i̯ere̯á/acú mai̯ rar cáre mai̯ áre//să dĉá cu cái̯i-m‿pădúre/la i̯árbă/șî...i̯eu̯ îi̯ ˢĉam:

"bíne/mă górge/tū"/zic "mai̯ mult ai̯ plîŋs tu ca míne mă/dă băi̯ézᶦ"‿zic/"dă ĉe tu așá ?" zic//

"ei̯ ɱui̯ére"/núma l-au̯uze̯ái̯//"păi̯/tu te duĉ la ápă/...te duĉ la um‿péște/te găséștᶦ cᵘ‿feméi̯a‿ái̯a/cu̯-ái̯a/mai̯ rîz/mai̯ spui̯/mai̯ ascúlz‿la áltu mai̯...da i̯eu̯"/ĉe "mă duc cu cái̯i șᶦ̂‿tóată zíu̯a" ziĉe/"mă pui̯ pă gînduri/mă [r] mă pui̯ pă brînĝ‿așá/ș‿tuátă zíu̯a mă gîndés‿că dácă nóu̯u ne̯-a murí‿băi̯éți amîndói̯/ĉe̯-om mai̯ fáĉe?"

ĉícă l-a găsí‿dóctori cū crei̯eri túrburᶦ//...da//șî nú făĉá álĉeva//nū mă băte̯á [...] nu zicá nimíg/nu nimíg/dăcît plecá d-acás//ánu dĩ úrmă plecá d-acás...áe̯a‿e//plecá d-acás//dácâ mă vede̯á că i̯au̯ um porᵍ‿d-íĉa/să-l duc în‿cúrte dîŋcolo/trăĝá o sore̯áță d-ále̯a vék/ș-o lu̯a-m‿mínă ș‿plecá//că i̯el să‿^{d}ĉe la bucuréșt^{i}//nu-ș mai̯ da se̯áma//plecá/cu púșca s‿^{h}i dad‿dăpă i̯el... nu [r] nu-l prinde̯á//ei̯...ã‿șăzt așá/ã‿șăzt așá...amărăĉúne/am vorbít ^{cu}‿tót^{i} ắșt$^{i̯}$a mári/cu pópa-i̯ spune̯ám:

"părínte/ĉe fac ? să dúĉe pă undevá să-n̄e̯ácă/fáĉe/ĉe să mai̯ fac ?"//

"túșă ancó véz^{i} dă i̯el/că dácă să dúĉe undevá ș^{i}‿să pi̯érde/ sau̯ ĉíne știi̯e cum/îl cálcă fo mașînă ^{u}or/tod‿dumne̯atá răspúnz^{i} ...că n-ai̯ văz‿dă i̯el"//

am văzú‿dă i̯el ũ‿an dă zíle̯-așá/dă...dă mă sperii̯ásim dă cap //n-áve̯ã‿să mă du‿nicîi̯ír^{i}//veníse...la ũ‿lăsád‿dă sec/acú cîn‿să lásă seg‿dă crăĉún/veníse fáta‿ásta dumítra la míne/și făĉám níș-te mîncáre/nu știu̯ ĉe făĉám acólo ș‿noi̯/să lăsắ‿sec cu tóți̯//i̯el i̯eși dîn‿caz‿dă cólo/să dúse pîn‿cúrte-ncólo/vení/...mai̯ șezú în‿cásă/i̯ár i̯eși...afár...ș‿să déte̯-acole̯á-ntr-un‿colț/i̯éra-n dănai̯ínte̯a cási înkís cu níște sore̯áță//

da i̯eu̯ zig‿"dumítro"/zîc "i̯a‿úi̯te cum îi̯ trémură mîi̯nil‿lu tát-to" zic//

cînd să súi̯i pă príspă...l‿văzúi̯ așá/c-odátă s-aplécă așa... dé‿^{i}ic/cîn‿să súi̯i pă príspă/pîn‿la úș-acólo//da i̯eu̯/mă repezíi̯ p-aco‿pă lîngă sore̯áța‿áe̯a..i̯úte i̯úte i̯út^{i}...da trecá ũ‿^{u}om pă línii̯e/zic î:

"f^{h}i-țe̯-ar pisica‿a nái̯bi"/da i̯o dînadíns/că-l văzúi̯ i̯eu̯ că s-aplécă ^{u}odátă//"f^{i}-țe̯-ar pisica‿a nái̯bi"/zig‿"dă-o nái̯bi-ncólo"//nu pisică n^{u}‿nimíc//cîn‿să hí [r] să hí i̯intrá‿la foc/că i̯ére̯a cam‿î...jos prágu/căde̯á...acólo//l-ã‿lu̯ád‿dă mînă binișór/ș-am mers în‿cás/îl dătéi̯/stătú pă pat/...dácă stătú pă pat acólo/déte dumítra/făcúse niște biscui̯íz‿d-ắi̯a/nu știu̯ ĉe̯ șî-i̯ dau̯ fo doi̯ trei̯ îm‿mîn-așa șî...să ui̯tă așa la i̯ei̯/...întínse mína... ndărắt//nú i̯-a mîncát//mi-i̯ déte-ndărắt//púse cap^{u}‿pă căpătîi̯ şi̯-aşá[ɛ]a fos‿cu cápu pus pă căpătî́i̯//nű s-a mai̯ sculád‿d-atúnĉ// a zăcút pátru zíle̯//nᵘ‿s-a...n-a mai̯ mî́ŋcad‿nu/dăcî́t îi̯ dam ap-aşá/şᶤ‿cî́te niţél vʸin cu...cu líŋgura‿aşá da nᵘ...la pátru zíle s-a‿aflát mort//

áŋca i̯órgu máreş
şápteşĉínĉ [de ani]

cî́nipă

să...sámână sămî́nţa‿acólo/lásă ũ‿log‿la porúmb acólo/şî sámână sămî́nţa/d-aĉí ã‿săpát-o cu sápili/că...n-a pus-o dă cînd a pus porúmbu cu plúgu/...ã‿săpát-o cu sápili̯-aşá/d-am îŋvălit-o̯//ş‿s-a făcú‿níşte cî́nip-aşá dă frumu̯ásᵃ̆//şî am adunát-o/...am adunát-o d-acoló/şi̯-am venít cu i̯a/ş-am pus-o dâ s-a ⁱizgorî́‿cu sămî́nţa ái̯a/o ţii̯ trei̯ zíle púse̯-aşá grămadᶤ/mînúş mînúşᶤ//d-aĉí am întíns-o/şᶤ-a stat o zi dóo pîŋ‿s-a uscát/şî...am bătút-o/şi̯-an‿dús-o la gî́rlă/ᵃm băgát-o-ŋ‿gî́rlă//şî‿stă-ŋ‿gî́rlă o săptămî́nă ş-o zi//d-aĉí ã‿scos-o dîŋ‿gî́rl-am...lucrát-o am...

[Cum aţi lucrat-o ?]

ã‿scos-o dîŋ‿gî́rlă/ã‿spălát-o şi̯-ã‿scós-o dîŋ‿gî́rl-am veni‿cu i̯a acás/s-a ᵘuscát//d-aĉí am pʰisát-o...pă lémne̯-aşá cu săcúre̯a/cũ múki̯i̯a‿adíc-aşá//dúpă ĉe̯-am pʰisát-o/ã‿zbiĉulát-o d-ũ‿lemn aşá/d-aĉí an‿tras-o-m‿melíţă ş-ái̯a i̯e gáta̯//pă úrmă s-o dărăĉím/s-o fáĉeŋ‿cai̯ére//aşá zíĉem noi̯ de...cai̯ére̯//şî dúpă ĉe̯-om̦‿fáĉe̯-o cai̯ére...la i̯árnă cîn‿õ‿şáde̯a/ᶠ toárĉẽ ş‿noi̯ cî́te niţic-acólo dă ...pătúră/dă...áţă/dă ⁱiţe/dă ĉe se găséşte//

[Aceeaşi]

ţigánu la vî́nătọáre

ţigánu s-a dus cū rumî́nu̯//l-a lu̯a‿rumî́nu şí pă i̯el...şi/

"bắ" zíĉe "ái̯ púşcă ?"/zî́ĉẹ

"ai̯ rumî́nico/să merg ş^{ɨ}‿i̯o cu tínẹ"

"h̯ái̯de mă/să mérĝ^{ɨ}"//^{a}cúma/dácă i̯e la pázắ/la pázắ/s-a termẹnát//s-a dus rumî́nu cu i̯el/i̯-a făcú‿loc acoló/

"bă"/zî́ĉe "stái̯ aĉí"/zî́ĉe "úi̯te că o să víi̯e...i̯e colníc cole̯á/colníc şi-m‿párte̯a‿ásta/líniị̯a i̯e-m‿fáţa ta/şi i̯ei̯" zíĉe "trébui̯e să i̯ásă i̯épuri şi"...zíĉe "vez că i̯el cîn‿i̯ése" zíĉē "nú fúĝe /cîn‿a i̯eşíd‿la liníi̯e/sau̯ la colníc i̯el şáde/zíĉe "şi...să báte//dă cu picóru şi şáde în...în picu̯áre-aşá/să úi̯tă şî-ncoló şi...tu cîn‿l-ai̯ văzút...atū" zíĉe "cîn...să báte‿i̯el/atúnŝ‿să traĝ ĩ‿i̯el"//romî́nu zíĉe "úi̯te/mă du‿ş^{ɨ}‿i̯eu̯ coló aşá" zíĉe "i̯eu̯ nú mă dug‿mai̯ dăpárte/úi̯tē coló aşá" zî́ĉe "sun‿ş^{ɨ}‿i̯o aĉí"//fii̯ecáre dácă şáde la pázắ...să nu ste̯a la-m‿párte̯a ái̯a că-l véde...tráĝe coló/să-l împúşte p-ăla//fii̯ecáre să dă ca să ái̯bă láturli/ [ɛ] adícă ca să po̯átă să trágă cu...púşca//^{s}-a duz‿rumî́nu/s-a aşăzát/şáde...^{a}‿fost îmurĝínd//cîn‿au̯úde pốc !/

zíĉe "mă"/zî́ĉe "al drácu ţigánu" zíĉe "a i̯eşít" íĉe//"cam înfundát"/ĉe "l-a lu̯at ắsta"//acú rumî́nu z^{î}ĉe/"mă duc"/zíĉe "ţigánu" zíĉe "te pomenéj^{ɨ}"‿z^{i}ĉe "ĉíne ştíi̯e ĉe-i̯...cîn‿mă duc" sĉe "tot ĩ‿lócu̯-ắla"//

"ĉe-l făcúş^{ɨ} ?"

"ĉe să fag‿romî́nico ?"/ĉe "am tras să fíi̯e tras/cîn‿o vení dor să cázắ"//

"păi̯ bíne mă" zíĉe/"dácă dor [!] i̯eu̯" zíĉe [!!!] "i̯eu̯ zîĉán‿că" zíĉe "tu l-ai̯ împuşcát"

"da dă ĉe ?/am tras să fíi̯e tras/cîn‿o vení dor să cázắ"//

gorĝe i ĉoçîrlán
pàtruzĕşipátru [de ani]

la nášu

la nášu cînd s-a dus țigánu/adică nášu a͜ avút͜ î...a avút͜ î u̯ámenⁱ cu zíu̯a/

"hai̯ bă fʰíne și tu !"

"lásă nášule/că merg i̯eu̯ mî́i̯ne să̋...pucát [= s-a apucát] țigánu/dă dimineáță/zor pă u̯ámenⁱ/că a fost adică rumî́nⁱ/și țigánu síngur acólo/dă-i̯/suĉéște-n [k] la seĉére dă...//

ĉe "țíne doámne zíu̯a máre/să munĉéz͜ la nášu táre"//ª͜ foz͜ dînd țigánu/...ăi̯a͜ ai̯lánțî a ui̯tát/rumî́ni caré-a foz͜ zíĉe "mă" zíĉe "al drácu/ásta i̯e fínă-so/ne né͜ omoáră țigánu"//țigánu dac-a văzút/s-a...ridicá͜ su̯árli mai̯ sus/

ĉe "ĝi̯á su̯áre ĝi̯a/n-ascultá la vórba mea"//adică că...să [!] să scápete mai̯ répede/să n-ascúlte la vórba lui̯/c-a zis să ții̯e zíu̯a máre [!!!]//

[Același]

víi̯a

víi̯a să lucrá...deĉⁱ/s-o lom dă primăvára//primăvára după ĉe să lu̯a zăpáda/plecáu̯...caré-aveá víi̯e/să duĉá și̯-o tăi̯á cu fu̯arfeca/cum să spúne/să cúrăță dă uscătúră/cum să priĉepeá fii̯ecáre-acólo//dup-aĉéi̯a și̯-o legá/îi̯ puneá aráĉⁱ/o legá/ș͜ la úrmă o săpá//atúș͜ să obijnui̯á ca s-o stropească/cun͜ să stropéște-acú péntru mánă/nu știu ĉe ?/ásta nu prea știi̯ám noi̯ înai̯ínte că... o să sosín͜ la tímpurle-ástea//după ĉe să coĉeá/plecá la͜ aculéz͜ la víi̯e//șî-nĉepeá acólo să...veneá veĉínu/mai̯ s-ajúta únu cu-altu...veneá seára cu...pútin-acás/îș storĉá strúguri̯-acólo șⁱ... îi̯ puneá-m͜ butói̯//

[Și din resturi ce se făcea ?]

ĉe rămînẹ́au̯ din...ĉe-i̯ áẹa/să dúĉă la cazán/şi din̯‿cu̯ádili̯-á-cun̯‿să spúne/tescovínă/făĉá ţúi̯că//

mărgărít ne i̯iu̯ón
tréi̯zeĉ şi opt [de ani]

mălái̯u

mălái̯u/tot aşá-l faĉém/cum faĉ mămăligá/aşá-l faĉ: f^h^érb^i^ întí térĉu/şî d-aĉí‿dăpă ĉe f^h^érb^i^ térĉu/pui̯ mălái̯u ăla cáre-l ai̯ acólo-n̯‿copăi̯íţa‿ái̯a mícă//dăpă ĉe l-ai̯ pus acólo-n̯‿copăi̯íţa‿ái̯a mícă/îl i̯ai̯ la mestícá‿c^u^‿făcăléţu/...că te árde...térĉu ăla/dacă la mînă/dácă pui̯ acólo că-i̯ arzínte//şi-l méstiĉ cu ăla pîn̯‿să-ntăréşte‿el//dácă să-ntăréşte/îl i̯ei̯ cu mîna/şî-l frămînţ//ş^i^‿dăpă ĉe-l frămînţ acoló/vii̯ şi-l pui̯‿ī în távă//şi-l laş‿acoló-n távă/în tăviţa‿áẹa‿acoló/pînă să mai̯ dospéşte‿el niţél//ş^i^‿p^i^-úrmă-l i̯ei̯ şi-l bag în̯‿cuptóraş//şi s-a copt//da//

vasilíca bălţátu
pàtruzeş^i^şáse [de ani]

o núntă

úi̯te o núntă/strîng^i^ aprọápe d-ũ‿an dă zíle ş^i^‿mai̯ bíne...strîn̯ẑ‿dă núntă/ca să ai̯ atúnĉ^i^//strîng mazlíne/strîng‿i păsắr^i^/strîng ^u^órĉe...ĉe să trébui̯e la o núntă tọáte al^e^a//şî sîmbătă s^e^ára/...nú să-nĉépe núnta dă s^e^ára‿ai̯íẑ‿la noi̯/să-nĉépe diminẹ́aţa dă mult//diminẹ́a^t^a dă mult/să dúĉe náşa la...la mirẹás-acoló/îi̯ púne vólu pă cap/ş^i^‿după ĉe-i̯ púne vólu-acolo pă cap/víne-napói̯ acásă...i̯ar náşa/şi diminẹ́a [k] plẹácă băi̯éţi i̯ar la brad acoló/^du^pă ĉe fáĉe brádu cu mirẹása acólo/ọ-mbrácă ş^i^‿pă‿ẹa acoló cu rókii̯e nó^{u}o/frumu̯ásă ș^{i}‿i̯a acólo cum o áre/ș^{i}‿dăpă ĉe o-mbrac-acólo/să strînĝe meséni pă la pátru sau̯ la...trei̯ cît î cred ^{i}ei̯ cînd i̯e núnta‿atúnĉ^{i}/cîn‿să-nĉépe/ș-o ține núnta pînă pă la doóșpe noáptea//álți o ține pîn‿la zíu̯ă/álțî o ține pîn‿la dó^{u}oșpe/și̯-așá că... ^{tu}pă putére/dúpă cum o áre...núnta//

[Aceeași]

m-a mușcát um porc

i̯eu̯...i̯erám acásă/ș^{i}‿să mă dug‿lă...mătúșa mea//i̯á făcúse niște pîi̯ne/cum obijnui̯éz [r] obijnui̯ésc țăráni la țáră/să nu cúmpere pîi̯ne/ș^{i}‿să fácă i̯ei̯//m-an‿d^{u}s acólo...vîndúse niște purĉéi̯ dă la o purĉeá ș‿mai̯ rămăséseră fo doi̯/trei̯//i̯o cîn‿am văzt-o/i̯erám mic/am înĉepú‿să plîng//i̯a cîn‿a văz^{u}t/m-a puz‿j^{u}os/și̯-a -nĉepú‿să mă múște//ñoróc am avút că túșa/a i̯eșí‿répede dîn‿cásă/ș^{i}‿máma‿a vení^{t}‿cu‿üm băț/i̯-a da‿pă cap/m-a lu̯at îm‿bráțe/și̯-a fuĝí‿la dispensár//

Ĉocîrlán i̯íu̯on

u̯nspréĉe an^{i}

am colindát

i̯erá fo dó^{u}o trei̯ zíle pînă să...fíi̯e crăĉúnu și i̯erá norói̯// noi̯:

"bă/mai̯ merĝem mă ?"//și...cînd atúnĉ apróape cu̯-o zi/a dat o ninsu̯áre//noi̯ bucuróș^{i}/cîntám p-acólo/jŭcám/"bă merĝem"//a... vení‿și seára‿ai̯a//ne-am pregătid‿ne-ă lu̯at niște trăi̯ște-așa/ni le-am puz‿dă gît/cu băț îm‿mînă fii̯ecáre/ne‿erá frícă dă cîn ne-ăn‿dus//cîn‿am ^{i}intrá‿la cu [k] la un om cam d-ai̯ij‿mai̯ cólo dăpárte dă noi̯/lumína stíṇsă/úșa-ṇcui̯átă/cî́i̯n‿zlóboz/noi̯/"bă ^{h}ai̯ afáră"/nu mai̯ înimerẹ́am pu̯árta/am i̯intrát/am căzút peste [k] únu péste áltŭ‿zăpádă/și...pă únu l-a mușcát cî́i̯nili//[...]

[Și ce-ați mai făcut ?]

am...colindát cam pînă pă‿la zéĉe/ș-am̥‿vení‿ș‿noi̯ acás//

[Același]

83o. BĂNEASA [WLAD,458]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: MV

avẹ́am bordéi̯ îm‿pămî́nt

noi̯/...stătẹ́am acoló pă cîmp/aco^{lo} ṇ‿délta[1] dúnări/acúma s-a-ndigu^{i}i̯/s-a făcu^{d}/nú‿ma‿e‿se^{c}/atunș erá...cîm‿dă i̯árbă/délta dúnări//și‿i̯erá pădurí̦ță/pădúre máre//să fă [k] să ^{u}oprẹá i [k] șî dă fîn/făĉam șî fîn/șî ásta/foráj pentru víte//strînĝám̥‿fîn acólo nọ-l a^{du}ĉam acásă//î́l ținẹ́am acólo//

avẹ́am bordéi̯ îm‿pămî́nt/bùnînțelés/î̯m̥vălít/ș^{î}‿pus tót pămî́m‿ pă i̯el//ș-avẹ́am o sóbă ŭi̯‿ca ast-așá/...înăúntru/da...mai̯ mícă/ ...cam...ĉobănẹáscă//șî...ș-ó tĕrásă mícă/ála-i̯ spunẹ́aṇ‿gîrliju bordéi̯ului̯//tăĝá‿lémne dîm‿pădúre șî băgám îṇ‿gîrlíĝ^{i}//șî... lẹ-avẹ́am uscátẹ-acólo//cáre‿cum venẹ́a/că eráṇ‿doi̯‿trei̯ ĭș^{i}/dácă‿ ẹo venẹ́an‿dă la u̯oi̯/venẹ́aṇ‿c-um‿braz‿dă lémne dîm‿pădúre//venẹ́a ălántu/ș^{i}-éla la fel//șî i̯ernám acólo//avẹ́am păsărílẹ-acoló// aduĉám d-acásă păsăr^{i}/găi̯ín^{i}...//șî avẹ́am adăpọ́aste făcútẹ//sai̯-ván așá dă u̯oi̯ aplecătór îm̥vălít cu trésti^{i}ẹ/...pentru adăp^{u}óst/ cînd începẹá u̯óilẹ să féte/le-ṇkidẹ́am îṇ‿faț-așá/tot cu gard...

---

[1] Se referă, de fapt, la balta Dunării.

bun dés/de tréstie/aprọápe că dacă i̯erá u̯óⁱile dése să făĉá cald //și̯ [k] ălẹa care le băgan̯ la fătát//că te cunoștẹạ́//și i̯ernám acólo//ș-àcoló nẹ-aducá [ɛ] mălái̯/nẹ-aducᵉá...àtúnĉa nu prẹa i̯erẹ́a brutări mùltẹ-așạ́/mai̯ mulᵗ cú mămăligă nẹ-an̯ χrănit//ș-avẹám mîŋcáre mai̯ múltă ca ẹ́a d-acasă//àcólo//

[De la oi.]

nú núma dă la u̯oi̯ !//avẹan̯ găⁱínⁱ/ʰavẹám porĉ/avẹám...to ĉe vrẹam//acoló oụá/venẹá d-acoló dă j lọa ᵘouli//păsărⁱ dacă vrẹa să [ɛ]ș-i̯a p-acásă pentru tăi̯át venẹá tót îm báltă/că acáză nú sta/să ducᵉá la múŋcă/șî...//la noi̯ i̯éle [k] noi̯ nú le dan̯ să mănîĉẹ //i̯éle siŋgure să hrănẹá-ŋ cîmp//găsẹá gîjⁱgănii̯/găsẹá i̯árbă cîtă vrẹä/...sẹára venẹá șî [ɛ] șî să băgá î saivánilẹ-álẹa/că...avẹă lemne pusẹ-așá/ [ɛ]tọt ca griŋzⁱ așá//ș-àcólo să culcá/...i̯éle să culcá/i̯éle sĕ sculá/i̯éle plecá//

[Știau să vie înapoi ?]

ú ! să ducᵉá...ca la sfat/șí mai̯ dăpárte-ŋ cî̧mp !//siŋgure/venẹá-napói̯//

[Și nu vi le mîncau vulpile ?]

nụ/nu le mîŋcá//

ș-acọló stam...i̯árna/...i̯árna mai̯ ne venẹá cíte ᵘ χoz dă lup/ne mai̯ înĉercá/...dă múlte or ne mai̯ lụa cîtẹ-o ọai̯ẹ [!]/

[L-ai văzut ?]

ē ! núma únụ ?!//...ᵃșá petreĉám agóˡọ//

[Și nu ți-era frică de el ?]

ĉé să ne fii̯e frică dọamnă/că...avẹám neşte...cîi̯nⁱ mai̯ marⁱ ca i̯èi̯//dacă-i̯ [k] l-àpucá dâ...îl gonẹáu̯ cîd d-aiʲ la gostinụ¹//nu-i̯ mai̯ auzẹám pă i̯ei̯ lătrînd/atîta-l ducá dă dăpártẹ//da totușⁱ/i̯erau̯ timpurⁱ rele/i̯erᵉá zăpézⁱ mai̯ marⁱ/...mai̯ naⁱínte/i̯erà viscọle marⁱ/ș-atúŋj venẹáu̯//să măi̯ băgá șî cîi̯ni pă la adăpọaste/pîn ásta/da i̯ei̯...tótuj venẹá//ș-atuŋșᵉa noi̯ ținẹám u̯ọilé la

---

¹Localitate învecinată.

566

stî́nă//le dĕde̯ám fîn dă mî́ŋca/álți̯-ave̯á [k] cî́nd încĕpe̯á să‿sĕ petecấscă zăpáda/plecáŋ‿cu éle-ŋ‿cî́mp//àșá//și le daŋ‿ro̯átă le mai̯ daŋ‿se̯ára/da dimine̯áța to̯átă i̯árna/-ŋ‿fiècáre dimine̯áță‿le daŋ‿gră^{u}únțe la u̯oi̯// [..]dan‿dimine̯áța grăúnțe/și p-órmă le dam fîn//

côrói̯u áŋgel

șàptezeșîtréi̯ [de ani]

cî́rtița

cî́rtița/dac-o scoz‿víi̯e/...o príŋz^{i}//ș-o príŋz^{i} cu mî́i̯nilĕ‿la spáte[1] //...ș-o apúj‿dă gît/așá-ntre déș^{te}[2] //d-áicâ o ții̯ dĕ la co̯ád-așá/cu-amîndòu̯ă mî́i̯n^{i}le știi̯ ? ca să nu te zgî́ri̯e cu lăbúțile̯-àle̯ //cu mî́na dre̯áptă o strî́ŋj‿bíne d-aícâ dă gît/pînă mo̯áre̯//...ș-o lápez^{i}//șî‿știs‿că i̯ése la o̯amén^{i}...niște húi̯me̯-așá/pă la sipsiu̯ór^{i}/pî‿la...ás^{ta}//e ! víne la míne/și dacă [ɛ] tót cu mî́i̯^{n}‿la spáte̯-așă...îi̯ strî́ŋg...ásta/î u̯o dátă dă do^{u}-ór^{i}/și dă-napói̯//

[Același]

cînd péștili ișá la bătá^{i}e

cînd péștili ișá la bătá^{i}e/...nu mai̯ avḙà‿vó^{i}e să ținen‿clópu̦tu la u̯oi̯//că péște^{le} nu să po̯átĕ báte la‿ápă máre/să báte la‿ápă mícă//că nu i̯erá máre/la noi̯//la noi̯‿i̯ere̯à‿báltâ//ș^{î}‿te duc^{e}ái̯...^{u}o sútă do^{u}o s^{u}te dă métri/d-abi̯á-z‿vene̯á‿apa pîn‿la brî́u̯//dácă te ducâi̯ în lárgu [ɛ]bắlțî/atúncę...pute̯ai̯ să găséșt^{i} ápă máre/d-um‿métru jumáte/dă doi̯...//și i̯e^{l}‿nú să băte̯á la ápa máre péşte^{le}/i̯el işá la mai̯dán/ [ɛ]cắ‿i̯erá burûi̯én^{i}/i̯er^{e}à‿tréstie/i̯erẹ́a...fîn d-ásta/...şi i̯el să...frecá pĩ...p-acólo/ş-acólo-j‿lepădá i̯icrâlẹ//îm‿burûi̯én^{i}//

---

[1] Gest.

[2] Gest: între degetul arătător și cel mijlociu.

[Şi ce le strica clopotul ?]

súnetu/...îi̯ dĕpăzá [?]//auzẹá troŋcănínd/şi mai̯ cu sẹámă pă ápă/súnetu să dúĉe dăpárte/fọárte dăpárte//

[Şi prindeaţi peşte cînd venea la bătaie ?]

ba bíne că nú !//atúŝa [!] i̯erà‿mọártẹa lui̯ !// [...][1]

[Cu ce prindeaţi crapul ?]

avẹám...álẹa le spunẹáŋ‿cúĉ^{i}//făcút-aşă^{2} : o véz^{i} aşá/îmbrăcátă cũ...cu plásă/pă joz‿î plása príŋsă dă cápetilé‿ástẹa dă lémne/o sfọáră búnă grọásă/şî plása...cusútă dă i̯élẹ//şî dasúpra plắşi/aiĉ^{e}ạ/lăsát aşă: cam cît‿este...pérna‿àsta//tăẹátă plása/ca să po‿să ba^{j}‿mîna după i̯el/să-l...să l-ei̯//şî-i̯ punẹá o cụádă lúŋgă supţîrícă/^{d}‿fîşăr/dă brad/d^{î}...sau̯ dă sâ^{l}/cắ‿lắ [k] atúnĉ i̯erá pădúre/sálĉie la noi̯/şi i̯erá uşúre cîn‿nu ^{i}erá uscátạ//şî stai̯...nemişcát//ş^{î}‿cîn‿venẹá înspre tíne/că-i̯ vedẹái̯/că să bătẹáu̯/făĉáu̯ aruŋcá ápa‿aşă^{3} : păc !^{4} cu i̯ạ//apăsái̯ bíne şî‿ţinẹái̯ dă cụád-aşa apăsá^{t}‿pînă să sui̯á‿acólo//acólo te punẹái̯ cu brînĉili pă cúcă/şî-l prindẹ́i̯/...ş-avẹá^{i} o sforiĉícă ca dégetụ-aşă^{5}//i̯-o băgái̯ p-aíĉ^{5} pă urék/^{s}‿scotẹái̯ pă dîŋcọáĉe^{6}/şî...i‿dădẹái̯ drúmũ‿^{î}ápă//la bălăĉẹála lu ắla/atúŋş‿prîndẹái̯ mai̯ bíne//...ắla bălăĉẹá şî vînẹá álţî// [...]

într-uŋ sfer dă ụóră mă ^{du}ĉáŋ‿şî-m‿făĉám pentru tîrlă péşte cîd‿vrẹạ^{m}/ca să mîŋcăm sẹára/că...nú‿putẹáŋ‿să mîŋcăm brîŋză şî lap^{te}//ş^{î}‿prindẹám péş^{te}//péştele er^{e}‿legúma nọástrạ//cîn‿ni să urá cu péşte/mai̯ prindẹám o gă^{i}ínạ.../mai̯ mîŋcá‿şî gă^{i}ínạ/...mai̯

---

[1] Soţia informatorului întrerupe discuţia.
[2] Informatorul îşi însoţeşte descrierea de gesturi.
[3] Gest: în sus.
[4] Gest imitativ: trîntea cuca cu putere.
[5] Gest.
[6] Gest: pe cealaltă parte.

568

u̯ó^{u}o fi̯érte/ere̯á jî́rfă dă mî́ŋcáre//

[Acelaşi]

[Cum a salvat o fată de la înec]

[Cum s-a-ntîmplat cu fata aceea ?]

cú‿fáta/...să vă povestéș^{c}//i̯ese într-o duminí̯că//s-a-ntîmplá‿ cu e̯a//i̯o i̯erám cam să spui̯...dó^{u}osprĕzeĉe trei̯ santinélă//^{a}dică [ɛ] mii̯e cînd i̯erā‿santinélā‿spune̯á șăv‿dă‿cárt^{î}/...pă vas//eráŋ‿ la pontón/la galáț^{i}//traș^{i}/acostáț^{i} acólo//plecásem dă la școálа dă mecánić^{i} electriĉí^{i}en^{i}/...cā...lipse̯á uŋ‿soldád‿dă la vedéta mai̯ór fiéne număru‿únu/ș-i̯o m-an‿dus fokíst/acólo//șî‿de n-am avú‿ speĉialitáte̯a dă fokíst/da...u̯n soldát vek acólo/îm‿pátru zile... l-am mîŋcát ! l-aŋ‿lăsát în úrma me̯a !//mai̯ bíne̯-an‿dat fócur^{i}le ca i̯el ^{i}eu̯/la căldáre//

ș‿cîn‿mi̯-a veni‿rîndu-n duminic-ae̯a/...de la doóșpe la trei̯/ ...grăniĉéri se-mplimbáu̯//da ^{i}erá dăpārte grăniĉér dă grăniĉér// i̯ar i̯eu̯ i̯erám‿m‿p^{u}ort^{c} //i̯ei̯ făĉe̯á șase‿u̯ore/noi̯ făĉe̯aŋ‿trei̯‿ u̯óre//

o fát-a veni‿ș‿s-a-mplimbát^{c} //s-a dus așá la vále s-a dus/ ^{v}o dóu‿ste dă métri trei̯//^{a}proápe n-o mai̯ vede̯ám//da χabár ave̯ám i̯o dă i̯a/ĉe să-mplimbá//da o fátă bíne/voi̯nícă/și supțiri- că cam cum‿e dî́ŋsa‿așá^{1} //da-náltă/...aproápe la-nălțíme̯a me̯a/că [ɛ] i̯o cînd am príŋs-o în ápă/am príŋs-o dîŋ‿spáte//șî-s [k] a venít înapói̯//ș-a trĕcú‿dă grăniĉér/grăniĉeru a trĕcú‿dă mine-ŋcólo s-a^{z} la vále/...și i̯a a urcát î‿súsu grăniĉér^{u}lui̯//cîn‿a văzút p-ăla că să dăpărte̯ază-ŋcólo pă grăniĉér/a vent în dréptu mi̯eu̯/aiĉa uŋ‿să termi̯ná pont^{u}onu...nóstru/...vásu nóstru treĉá dă pont^{u}on/da erá aŋcorát în...cu aŋcorā fáță/și ^{i}erá legá^{t}‿șî la

---

[1] Arată spre una din studentele care participă la înregistrare.

mal cu...părîme dě...dă babale/děn...//aveam babale la keu//

cum a trěcu d-acolo/...a veni pă p^{u}ont^{u}on aiĉa la jumatea pontonlui /şî tumbă ^{î}apă !//erea-n timpul veri/norocu ei//că io ieram numa cu...ō...o bluzuliţă d-alea...marinăreş ştii/fără guler cu...fără mîineĉ/şî pantalon^{i}...kiloţ^{i} aşa scurţ^{i}/şî cu o suflije ...dă gît/care dam onoru dacă věnea ofiţeri//cînd ea a sărit/io am sărit...dû pă vas...la ea/că ^{i}erea aproape//cînd ă sărit/iou am sărit mai în urmă...dă ia//şi ia a venit drept la mine//la distanţă cît e d-aiĉa-m părete dă keu//m-ã lupta cu ea pă la keu// şî m-ã lăsat puţin în scursul apei/ca s-ajun^{g} la nişte scăr^{i}/ c-acolo dîn î...dooşĉinj dă metri dooşĉij dă metri sun scăr^{i} care...ple^{j} dă la keu/...dě la apă pînă sus//ş-am prins-o dă spate/ dā dacă mă prindea dă mîin^{i}/...amîndoi ne-necam//am prins-o dă spate cu mîna stîngă...de păr/^{d}-aiĉa/am încoma bine păru ia/ia da cu mîin^{i}le/^{dă}jaba/că io am înotat vîrtos în spatili iei/ş-am ieşîd dreb la keu//dreb la scăr^{i}//cîn m-am urca pă scăr^{i}/mie mi-a venit ap-aiĉ[1]/...uoki i-am văzut//ã văzu cu uoki/da apa mi-era aiĉ[1]//atunĉa ea s-a opintit să-j dea drumu pă spate//şî n-a putut/ că io am o [k] fos pă scăr^{i}/cu piĉoar^{î}li//am împins-o bine ş-am ...prins treapt-a doua//ş-am ieşî cu apa aiĉ[2]//atunĉa am prins-o-m braţe cu-amîndouă mîin^{i}li/ş-am ^{i}eşi cu ea-m braţe//

nu ierea nimin^{i} în dreptu nostu cînd a sărit ia ^{î}apă//şî cît m-ã lupta cu eă/s-a strîns atîta lumě!.../io nu ştu dă unde dracu-a venit// [...]

şî mi-a făcu şî mi^{i}e dreb recompensă/o biĉicletă ş trei s^{u}te dă lei//trei ste dă lei i-am primit//da biĉiclota n-am mai văz^{u}t-o !//

[Acelaşi]

---

[1] Gest: pînă sub ochi.
[2] Gest: pînă la piept.

570

șárpili

m-am culcát odátă la un‿tufán.../ám adorm^{i}ít//și‿u̯o^{i}ili păștéa că‿are aĉí [k] avéa aĉiu̯a^{i}e//"e" zi^{g}‿"nú‿s-a-ntòrs/să stau̯ și‿i̯ó aĉí"//am ad^{u}orm^{i}ít//...cîn‿m-an‿dășteptát/...văz la cápu mi̯e^{u}‿o...móvil-atîta máre[1]/"doamne" zi^{c}/"da ĉé ar ^{f}hí ásta" zic//"nú‿cumvea" zi‿"vení frō vácă ĉeva/b^{y}i^{u}olță/să băligá" i̯o somnoroásă/"să băligă lîngă mine/-aĉí la cápu mi̯eo ?"//cîn‿mă dăspĕtiĉii̯ i̯o așá mai̯ arẵ/ũ‿șárpe !//măre-așá[1] drágu m^{i}eo pînă ù^{i}te-așá dă gros[1]//și ni̯ègru/și atîta i̯erá[1] o m^{u}óvi^{lă}/ùi̯te-așá/ții̯ minte ca ...cîn^{d}‿mă ui̯^{d}‿la i̯el acúș//hii̯[2] ! ^{o}l^{e}ó șárpili ! ș-i̯o singur-i̯e-r^{eám} ![3]//u̯o^{i}ili únde ?//fúĝ încoló/fuĝ în [k] a foz‿o [ɛ] aĉiu̯aea: tránca tránca tran^{c}//cîn‿mă duc/le găsésc în fîn/că oprisĕră... trágerea...poligónu ^{u}opréa dă fîn‿la noi̯ a^{i}íĉa/pîntrū...avéa... bu̯oi̯/cai̯ la...pòlig^{u}ón acólo//șî ^{u}opréa dă fîn//am‿fuĝí/le-an‿găsít îm‿fîn l-én‿dat afáră/sătúle/ș...an‿lu̯át-o spre cásă cu‿éle//

[Nu ți-a făcut nimica șarpele ?]

nimi̯ic !//úi̯te nimica/că ĉîcă șárpele te mușcă//nú‿m-a mușcát//așá dă máre i̯eréa/și șădéa n^{e}egru‿úi̯te-ncu̯olíĉ^{î}/ui̯te-așà s^{î}‿fă^{c}[4]//n-áuz^{i}/că cîn‿m-ã‿sculát an‿zis că i̯e fo báligă dă v^{i}íță/la cápu mi̯o//

năstáse ráda
șai̯zeșiu̯ópt [de ani]

a găsí‿comoară

a găsít únu dă lā...frásin[5]/auzeám părínți mi̯ei̯//i̯el a fost

---

[1] Gest.
[2] Pronunță șoptit și aspirat.
[3] Vorbește foarte încet, pe un ton misterios.
[4] Gest.
[5] Comună învecinată.

...ĉe‿e mamică ?[1] //şĭ i̯el ar f^{h}i zis ā [ɛ] a foz‿niţél nú‿prea a fost însurát//a‿avút i̯el c^{i}evá defect//dā a foz‿la plug/căj‿nainte punea^{i} pátru cai̯ la plug/îna^{i}intáş^{i}/aşá...ārà‿lúmea//

"măi̯‿tàtă/^{u}opreşte c-aiĉa e comuară"//^{a}‿fŏ^{z}‿mergîn‿pă drum/ ..."tát-aiĉa ^{i}e comuá"//

"măi̯ da lásă-mă/fhír-ar al fóculu^{i} !"/a...drăcuít/"al eaca‿cùi̯"/că..."mai̯ lásă-mă cu comuára !/ĉé vórbă mae-ăi̯ şi‿tu cu‿comuára ?"//

"măi̯ tátă/u^{i}te mă...s-a oprí‿plúgu/aiĉa i̯e comoáră"/cînd a arát/cînd áea...//

a găsí‿comoáră !//părelea lui̯ a fost...dă cînd a zis i̯el aşá că "comoára"/şi tot a găsít-o//

[Aceeaşi]

cînd m-ã‿apucát să fac o cásă

dómle i̯o cînd m-ã‿apucát să fac o cásă/mi̯-am strîs ş-i̯o nişte ban^{i}//nú‿aveàm//am av [k] aveám o vácă/búnă//am vîndút-o//după ásta/aveán‿şí nişte uoi̯//le-am‿vîndú‿şí‿p-àlea//ş-an‿st^{r}îns i̯o î‿júru lu fro zéĉe mi dă le^{i}//ş-aveám i̯ó‿um‿priéten/cu nişte cai̯ bun^{i}/cúm‿aveán‿şi‿i̯o...acúm‿fro do^{u}ozej‿dă an^{i}/şi‿i̯-ã‿spúz/

"bă" zig/"vreau̯ s‿fac ş‿i̯o‿o cásă"//

"bíne ^{mă} !"//

"da...mérş‿cu mine să‿cúmpăr şi‿i̯o ...príma dátă să-m‿i̯au̯ ţíglă pentru cásă"/acu^{m}a‿ã‿fher//

"merg mă"//

"ai̯ pretenţe s^{î}‿plătesc ?"

"n-am n^{i}ĉ o prete^{n}‿că m^{i}-eş‿priétenu mió^{u}"//

---

[1] Copilul pe care îl ţine în braţe tuşeşte.

572

^{ş} ne-am merz la ĝúrĝu/îm pu̯ort//ne-ă ^{z} la ĝúrĝu-m port/ş-am lu̯á^{t} ţígla//am lu̯at o mii̯e şápte súte dă ţígle//pă dóo căruţe/şî n-ám putù s-o lu̯om to̯átă//ne-a mai̯ rămáz la ĉinevá/^{a}m dus-o la ĉinéva-n cúrte//ş^{i}-ă sp^{u} "mai̯ v^{i}iu̯ mîi̯ne i̯ar cu căruţa mä/şî ^{i}au̯ réstu̯"//dup-ásta m-ă s acásă//ám adùs-o-acásă/am aşăzát-o frumós/am intrát în casă/am bă^{u}út/am mîncát/l-am respectá^{t} pă...u̯ómu/că n-á vru să-m i̯a ban^{i}/...ş-a plecát//

a dóu̯a zi m-an ^{du}s ş-an lu̯á şî réstu/după ásta m-an du la un naş al mi̯ö/ş-ă zî^{s} "náşule !//vrea^{u} să fac şî i̯o o casă"//

"da !//fíne/te-ájút"//

zi^{g} "nu/să nú m-ajúţ^{i} cu nič um ban/c-am strîs i̯o ĉéva ban^{i}//ùi̯te-atît am da pă ţiglă/şî mai̯ am//úi̯te"...//zic "mérĝen la ũ... brigadiér^{i}/carē [ɛ] " zíc "ă vorbi cu i̯ĕl/şî me-a sp^{u}s că me-a scoz bu̯on/să cúmpăr şî i̯o şaptezeşĉinj dă bucăţ dă lemne/dă iséntă táre/sâ fac ^{casa}"//

"mă ţe-a promís ?".

"mi̯-a promís"//

"ţe-a scoz bónu ?"

[ɛ] zig "nú ştiu̯/da mérĝem acólo//la cantón îm pădúre"//

cîn^{d} n^{e}-ă s acólo/"dómle/gáta/ţe-am scoz bu̯on/poftim bu̯on"/mi̯-a dat bu̯ónu/am cumpărát lémnili/...t^{u}ot așà/n-ám putù să le lom/pă do^{u}o căruţe//ma^{e} m-ă us i̯ar a dóu̯a zi ş-am mai̯ lu̯at un rest//

după ásta/în trebúe̯a...gríz^{i} şî căpriu̯ór^{i}//ĉ^{i}é fac ?//hai̯ lémne dî pă^{ru} [= pădure] i̯-ă lu̯át/ţigle-ă lo̯át/da...căpriu̯ór^{i} şî grindă//an găsít o ĉetăţeáncă/dă la comúna frásinu/dî la sat [k] comúnă e/şî me-a spúz:

"do^{m}le i̯o mă mu^{d} la bucureşt^{i}/şî...am níşte mat^{rial} şî vreau̯ să-l vînd"//

"dǫámnă şî i̯o ásta ca^{u}ot"//

m-an dus//cu [r] cu táta-mpre^{u}ṷnă/cu cărúţa...cîn ã fo^{z} lā... a^{e}a a lu táke^{1}/şî lę-an găsít acásă/mi lę-a arătát/"ástęa-^{z} dóm-le/atîta te cóstă"//nu mai̯ ştiu i [k] valǫáręa lor atúnĉă/ş tót aşá dă do uor m-an d^{u}s şî lę-am luat//

dúpă ástā/am togmit méşteri/la cásă//plus în afáră dă méşter^{i}/ care erę́a...meseriáşu/maę-am avút fro zéĉe uámen^{i}//ş-ã fắcu gróp^{h}/ îngrǫápă cólęa/fă aşá/cît vrei̯/cîte cámere/nú ştú ĉé/-n discúţi^{i}...

"at^{î}tęa dom^{le}"//

"bun !"//

ám făcút cása/am urzit-o cum să ziĉe/mę-a căpriuorit-o/ m-a-ntrébá cu ĉe o-mvẽlés^{c}/ca sâ vádă ĉe fel dă căpriuór^{i} dacă i̯é puterníĉ [k] dácă i̯e cu ţíglă să fie mai̯ gróş^{i}/dacă i̯éstē cu tá-blă...puáte s^{î} fíe mai̯ uşór^{i}/

"dóm^{l}e"/zic "ţíglă am"//

"bun"//

şîpcă pentru ţíglă ^{ca} să púę-aşá pă căpriuór^{i}/^{a}m avú şî p-ắęa/...ş-am...făcút-o/am îmvelit-o/da n-ã lipít-o//cũ să spúnę//

acúma ĉé-n trebũęá ?//şî avęám şî ǫámen acólo//uaméni car-ę-am avút/^{a}m ^{a}vú n^{u}ma priéten/şî veĉín^{i}/şî rúde şî naş^{i}//ş-ã lipít-o//ácoló am făcút o clácă/...ma^{re}//ám tăęát do^{u}ăzej dă gîş-te/fro zéĉe dă vedre dă vin/fo trei̯ védre dă ţuícă/...că uámeni nu mi̯-a pretíns ban^{i}/a zis... [ɛ] clácâ//aşá cum am mers ş-i̯ó la alţi//múzică/lę-a cîntát/a băút ǫam^{e}ni/după ĉę-am^{î}...lip^{i}i cása/ ...^{l}ę-am da la ǫámen^{i}/a mînçát/a băú/lę-a cîntá muzica/a jucát/ca la...ca la núntă//ca la χ^{u}oră sau ca la núntă//

după ĉę-ăn ter^{mi}ná şî cu ásta/acú ĉe să-i̯ fac ?/că-m trebũęà ^{u}úş^{i}/feréstr^{r}e/ĝęamur^{i}//am mer^{z} la un tîmplár aíĉ în cǫmúnă/l-am întrębát:

---

[1] Se adresează tatălui său, prezent la înregistrare.

574

"vi^{i} să-m‿ei̯ şî mii̯‿măsúră/cît [ɛ] te cóstă"/zig‿
"dom^{le}/u̯ob‿mii̯//u̯ob‿mi‿dă lei̯"//
"p^{u}óftím !//àrvúnă dó^{u}ă mi^{i}/şî mi̯-o faĉ"//

mi̯-a făcút/a vení‿mi̯-a aşăzát ^{u}úşîli/le̯-am puz‿la cásă/... după ásta m-àn̯‿ĉin̯stí‿cu u̯ómu/după ásta‿a plecát u̯ómu̯-acásă/... acúma-m trebu̯e̯ă...ĝ^{e}ámur^{i}/à‿trecút p-àiĉa ĉinevá cu cărúţa/ e̯-ã‿^{z}/"púne şî^{i}‿mié ^{l}a tîmplări‿àe̯a to̯ată-n dra [?]//cîd‿mă c^{u}óstă ?/poftím/atîz‿ban^{i}"/i̯-an‿dat ómului̯...n^{u} pre̯a să-m^{i} amintés‿preĉís cîz^{i}‿ban^{i}...//

e̯ acúma ĉé mai̯ m‿treb^{ia} ? îm^{i} tre^{bu}i̯a um‿méşter ca s-o...s-o tencu̯e̯ască/cũ‿să spúne//àm‿tencu^{i}ít-o/la...taváno/t^{u}ot/...ş‿după ásta urmá/ca să îi̯ d^{e}ă soţia cu bidine̯áo̯a cu var/sau̯ cu rólu/mă rog/mă róg în̯‿sfîrşît/...şî după ást-an̯‿rămá^{s}‿să [k] mi̯-ã‿făcút sóbe/am kemát meşter^{i}/mi̯-ã‿f^{î}cu‿sóbe/c^{u}óşur^{i}...//şî urmá să ^{u}o [ɛ] mobiléz i̯o//ş-am mobilát-o şi‿i̯o...cum am putút//c-um‿pad‿mai̯ modérn/sau̯ c-um‿pat...mai̯ ţărănésc...//

ĉorói̯u lu^{i}ís
pàtruzeşîdói̯[de ani]

clácă

vene̯á femée̯a care vroe̯á să fáce̯ clácă/şi [le][1] kemá/nu să spune̯á ĩvită//le kemá/pă...dáda/pă léle̯a/sau̯ pă cum o kemá//şî strînge̯á cam̯‿fro doŭăzéj‿dă feméi̯/doŭăzéş‿trei̯^{z} cît‿ave̯á nevói̯e//..."ĉé-ndrugăm în̯‿se̯ar-áste̯ ?"//lînă/sau̯ bumbác/sau̯...t^{u}ort//şî să strînge̯á acólo umple̯áu̯ páturli/că‿ez^{i}stá rogojînă pă vreme̯-a^{e}ă/şî vorbe̯á acólo ĉe vorbe̯á‿eă/şî-ndrugá pînă pă la dóospe noaptẹa//

---

[1] Scurtă întrerupere din motive tehnice.

noi̯ réstu așá...i̯eréam flăcăi̯ándri/stam acolo-n tíndă/...i̯erbéam pîsát/scotéam vi̯in/...ș^{î} noi̯ acól^{o}//șî dup [ɛ] după ást^{e}a/cî să te^{m}na claca cam pă la ^{u}unu nu̯aptá/lo̯am fii̯ecáre: áltu pă máma o cọnduĉá acásă/...áltu-j lu̯a pă s^{u}óra lui̯/o condúĉá acás e^{r}e̯á domnișu̯ară/...áltu i̯erá...vene̯á și i̯el acólo că-i̯ plăĉá cîntán cu flu^{i}eru cólo-n tíndă jucám acolọ...//făĉam fócu la s^{u}óbă/cu pái̯e ...//áltu [k] făĉám noi̯...făț [k] frămîntá i̯ele pîi̯ [k] ái̯a cóca/ șî făĉàm noi̯ túrtili̯//acólo pă vátră//

"mă i̯e gáta túr^{d}li ?"

"gáta !"//

"adúĉez ai"//

pu̯ne̯ám acólo ^{j} noi̯ cît-un te̯áng dă túrte̯-ajá ^{s} spune̯á...serve̯á túrte̯-acólo...feméili/...așá proĉedám//

[Același]

după ĉé nàște feme̯a[1]

după ĉe nàște feme̯a lă...naște/după trei̯ zíle-i̯ fáĉe ursitór^{î}li//i púnē...trei̯ cocój dă pîi̯ne/...ĉe au̯ trei̯ ĉépe/...acólo ...un kil dóu̯ŏ dă vin ī/dóo trèi̯ bucáz dă zahăr ī/îi̯ púne...o cămășuță îmbrácă cop^{h}ílu că e mic.../îl îmbrácă ș pă él cu cămășúță/c-o rokíță/-i̯ púne tikíi̯e nóo-ŋ cap ī/șî...izmenúțe-i̯...fáĉe pă i̯el șî-l îmbrácă/...ș-așá să fáĉe [!] ursitórî//

[Dar acuma, cînd nu mai naște acasă...se mai face ?]

la noi̯ să mai̯ dúĉe la spitál/care vre̯á și îi̯ fáĉe/îi̯ dúĉe d-acásă pîi̯ne̯-așà/îi̯ dúĉē...și-i̯ fáĉe̯-aco^{lo}//da//șî la spitál/care vre̯a să fácă//

[Se numește ploconul moașei.][2]

---

[1] Informatoarea graseiază.

[2] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

576

[Și îl ia moașa ?]

mǫáșa̯/da//mǫáșa̯//

[Și la moașă se mai duce peste an, vreodată ?]

nu/[k] să dúĉe/la ánu nou̯//[...]sắ‿ĉe la ànu‿nᵘ͡ou̯ /cu...távă/ acoló cu dóo‿trèi̯ kíle dă vin/dóu̯ŏ kíle̯/-așá luᵘ͡ám//jū[ɛ] o jumá‿ dă kíl dă țúi̯că/pî́i̯ne/...ò‿távă legátă și‿i̯a...frumós/ș‿cu copilu-m‿bráțe/u̯or că te duĉá...bărbátu/u̯or că te‿ᵗĉa[ɛ] cu...rúdă/cu [ɛ]sǫácră/cu̯ mámă/te‿ĉaⁱ͡ la mu̯áșă//àcólo stai̯...că făĉá șî mu̯áșa/ făĉᵉá...u̯ală cu ĉᵘ͡órbă/sau̯ căldărúșă/șî‿pune̯á ĉórbă dă la i̯a/ș‿ dăp-ai̯a pune̯á fripturá//...púne̯á friptúră dă la feméi̯/care...ᵘo táv-acólo dóo/cu cît că̄...să consumá//șî réstu-i̯ rămîne̯á mǫáșei̯/ dac-ave̯á mai̯ mulz//dacă n-ave̯ā...//

[Și după ce mînca ?][1]

după ĉe mînca/-i̯ pune̯á covrígu-ŋ‿cap/șî da d-a grindá//dä !// ăl înkiná lā...la icǫánă/șî-l da d-a grindá//cu̯ covrígu-ŋ‿cap/șî ți-l da-n bráțe/..."să-ț trăi̯ască !"/îi̯ pupái̯ mîna mǫașeⁱ͡/șî lu̯ai̯ copílu șî...plecái̯ acás ! //

ĉorói̯u ne stanca
pàtruzĕșîpátru [de ani]

i̯éne

ᵈ‿ezemplu nu plou̯á//trei̯ pa [k] o săptămî́nă sau̯...o lúnă//ⁿᵘ‿ ó‿săptămî́nă/o lúnă/doᵘ͡ŏ nu plou̯á//șîˆ‿ne stʳîngám múlte féte/șî... ne dúĉam dĕvále//șî făĉám un‿ǫm//îi̯ făĉám mîⁱ͡ni .../îi̯ făĉám tot// îi̯‿făĉám așá...tron/toᵈ‿din ʰ/umă/șî-l pune̯ám acoˡᵒ/né‿ĉan‿cu florⁱ d-acásă/...șî...îl pune̯ám pă o...p-o blánă/p-o scîndură/șîˆ‿né‿ᵈĉan‿ cu ⁱel pă rîu̯//șî-l dătám pă rîu̯//șî-l jălᵉám pîn-acoló‿la rîu̯/ș‿

---

[1] Intervine informatorul Cioroiu Anghel.

p-ór^{m} ne ĉam acá^{z} la úna din féte/ș făĉám î...îi̯ făĉám prî́nzu/lu i̯éne//ádúĉam f^{h}iecáre d-acásă ĉ^{e}-àvẹám/f^{i}iecáre/ș^{î} făĉ^{e}ám acólo// ș^{î} mîncám la i̯a/da[1]...//ș^{î} p-ó^{r}mă pă sẹá^{r}ă-nĉepẹá plọá^{ea}//

[Și cum îl jeleați ?]

i̯éne/^{i}éne/zgaro^{i}éne/
dăşkíde portíţili
să i̯ásă plo^{i}íţilī...//
nu mai̯ ţin míntẹ-așá bíne//

ĉorói̯u páu̯la
óptișpe an^{i}

831. GREACA

(jud.Ilfov)

Culegere:1972; CB, MT, MV; transcriere: VN

ăla i̯erá pórtu atúnĉ

[Cum se purtau fetele atuncea, cum era portul ?]

ẹ ! cum ^{i}erá pórtu atúnĉă...ĉóra pî́nă ai̯íĉă...[2]/mî́nica strî́nsă ai̯íĉ/nu cum i̯e ástăz^{i}/nú vă supăráz vă rog să vă crédeţ/nú vă supăráţ^{i}.../pórtu dă ástăz la noi̯...nu-i̯ [r] nú-i̯ frum^{u}ós/nu-i̯ plăcu^{d} nicăír^{i}/nicărúi̯ nimănúi̯/dreb vă spun... [...]

[Cum erau îmbrăcate femeile ?]

îmbrăcátẹ cu fústili pî́nă jos/cadinsọále/fústă care le [r] le ţesẹá.../în î...în răzbói̯//avẹá răzbói̯ în cásă/ţesẹá în [k] la arnicúri̯/bumbăĉél/cutáre/cutárē...bumbácur^{i}/ba făĉá și fúste dă lî́nă/lî́nă tọársă supţíre/ș-o băgá în răzbói̯/ș-o ţes^{e}á/făĉá fústă grọásă pentru i̯árnă/arnij dîn ăla albástru/...i̯éle îș cosá femeíli/

---

[1] Cineva din asistenţă sugerase, prin gesturi, acţiunea de a mînca.

[2] Gest: pînă la genunchi.

578

îş‿cosá fúste/i̯éle...sîngure/nu i̯erá nevói̯e dă croitᵘọr/dẵ...cutáre/...or acúma i̯e... [...]

[Scurteică nu se purta ?]

scurtéi̯că bíne/scurtéi̯că pînă jos aşá¹/tót pînă jōs/dá//scurtéi̯că mārẹ/lārgă cu nişte vulpⁱ/gálbenⁱ/că-z‿dă vúlpe kár//ridicá îṇ‿sus/dá/scurtéi̯ĉ/scurtéi̯j‿dă sus pînă jos//să purtá/da‿d-ásta dá//să‿purtá/că‿el să cumpărá dă‿la ọlténiţa//şî kar pā...kár máma zîĉᵉẹ:

"o să-m i̯au̯ ǭ scurtéi̯că"/

da táta dî cólo zîĉe "mai̯ bíne să-ţ‿au̯ uṇ‿zăbún d-éla/várga lu călín//bumbăĉít//zăbún bumbăĉít pĕste tot că"sĉẹ-"ála-i̯...ţíne mai̯ bíne dă cald"//várga lu călín/aşá spunẹá/penᵗʳᵘ că i̯erā‿vărĝ aşá: aşá nişte vărĝ aşá²/ş-aşá‿ş-aşà//mă‿rog...ála i̯erá pórtu atúnĉ//

[De ce a lui Călin ?]

nu ştu cum îi̯ dĕ [ɛ] lui̯ îi̯ dăveníse i spusése lui̯...la zăbúnelẹ-ástẹa/númẹl-àsta/că...c‿ĉícă várga lu călín//aşá-i̯ dădúsĕ un...un númẹ/várga lu călín//

[Dar bărbaţii cum se îmbrăcau ?]

bărbáţi...kár şi i̯o m-am [k] am purtát aşá ĉevá//ᵘopínĉ/u̯obi̯éle dă lînă/tîrsînă...peste piĉór/pantalón d-ạl‿abá/sau̯ nădrág/mai̯ cu sᵉámă/po‿să spun: còjᵘóc/şî flanẹá...de abá peste cojóc//căĉúlă-ṇ‿cap/şî tartán la gîd‿aşá dă-ṇfăşurán‿gîtu//tim‿dă i̯árnă//

manta i̯i constàntin
şaptezeşîşáse anⁱ împlinizⁱ‿la unşpẹ i̯úlie

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[Obiceiuri la sărbători]

[De Lăsata secului era vreun obicei ?]

dă lăsáta séculuį maį cu sámă vęnęám...ne ducâm lă...naș/cu ploșǫáne cu găⁱină friptă/ne ducân̦ c-ǫ plóscă dă vin/c-atúnĉa vínu-l duĉá la plóscă//sîĉá că...îį maį bun dîm plóscă ca dîn̦ sticlă saų ca dîm paháŕ//șî kár așá įéstę[!]//ne duĉá la nâșu/lă sócrū...lă tátă lă mă rog/așá dîñ...toțⁱ/într-o sęáră dá [r] dá [r] da rǫátă la toțⁱ//presupúnęm įǫų/dacă mă ducâm la táta/dă la táta mă ducâm la sócru/dă la sócru mă ᵈĉân̦ la náșu/dă la náșu vinęám túma la ziųâ álbâ//vęnęán̦ cū...vórbá ăluĩa cu pártęa într-o căĉúlă[!]/cum įe cîntárę-ąęa ?!/"dă la bęat cîrĉumă vių"[!] áę-ę//așá ⁱerá/c-așá erá atúnĉa/-n tímpu ăla//ᵘomū...avęá o butíe dă vin acólo/scotęá dă vin d-ăla búnu/șî...cum erá batrîni pă timpurⁱ/nú cum am įo mustăț acúma/maį marⁱ/nu maį punęá-m paháre/saų în̦ sticlă/bęá/dá cu ǫála la rînd/batrînu îl vedęáį că...dăį dăį dăį dăⁱ dĩ ųálă/ĉę rămînęá pă ắˡᵃ/șî-l vedęáį p-órmà...[2][!] lé le suĝá șî p-álęa dă pămîn [!]eį ! așá įerá atúnĉa lumęa-ñnapoįátă//

[De Crăciun se colinda ?]

dá cūm nu !/dă có [k] dă crăĉún gáta/să făĉá cîrdurⁱ/băįéțⁱ ...șî cu fétę-amestecáț î...așá dă lă...zéĉe ĉíņșpę-anⁱ în̦ sus î/...erá treį pàtru băįés/treį pátru féte/colindaų băįéți cū...cu bolindéz d-ăla dă...făcút așá dăñ...dă nuįéle frùmós/fétile cu basmálili/șî colindá//să strînĝá sęára acólo la...unde credęá ⁱeį la un̦ loc/făĉá acólo un̦ fel dă pilàv î/tăițéį cutáre...mîn̦că ...mă róg/să jucá/măį...cutáre/maį úna maį álta/maį jucá/maį cîntá/ę́ ! șî pă la doóșpe/únu nǫáptęa-n̦cólo plecá la colindát: "búnă diminęáțà la moș ajún" [!]/maį cîntáų: "búnă diminęáța la moș ajún/ne dazⁱ ne dațⁱ/or nu ne dațⁱ"/ [!] obiĉéįurⁱ/

---

[1] Gest.

[2] Imită sorbitul din oală.

580

[Dar cum era bolindeţul făcut ?]

un̯ lemnişor aşa ui̯ti...[1] jᵘos/şî găurit[2] /cu cu un̯ spiţelnig mic //aşa//cîteva găᵘuri̯/cîn̯ şase găuri̯/şî p-ormă băgate nişte nui̯ele/nişte nui̯ele supţiri̯ aşa//nişte mlădiţe/curăţîte albe/l-aducâ aşa frumᵘos aşa[3] /i̯era aşa dă nalt[4] //şî bâe̯atu cîn̯ căpăta colo covrigu dîn̯ casă/da drumu pă...pă nui̯eluşⁱl-èle̯a/şî vine̯a cu i̯el încărcat aşa plin//cîn̯ să umple̯a pînă sus/îl gî [k] îl ducâ aşa pă braţ/kar i̯o an̯ dus aşa pă braţ

[Nuielele nu erau legate ?]

nui̯elle ai̯icâ ave̯a o brăţară/mică/şî dăsfăcâ numai̯ ū...şî i̯ar pune̯a brăţara la loc/dim̯ mers//strigînd pîn [r] pîn̯ sat: "bună dimine̯aţa la moş ajun"/asta i̯era...acuma văd că...nu pre̯a mai̯-aşa/ĩ...ma ⁱe ma ⁱe/da nu ma i̯e̯//

[Acelaşi]

ş-a pleca copii̯i mai̯că

[Ce spuneai de copii...]

dă copʰii̯ ?//m-an̯ duz la dial//dacă ne̯-an̯ z la di̯al/să rărițăn̯ la porumb//dac-an̯ rărița la porum/nicu̯-a fos legaᵈ dă ru̯ată//ca să nu să ducă/că era porumbu mare̯/să nu să pi̯arză//ş-ăllantu şede̯a pă lîngă i̯el//ce̯-a făcuᵗ ăllantu/l-a dăznodat//d-acolo̯//ş-a pleca copii̯i mai̯că/dăcî doo cărări̯/an̯ traz la porumᵇ//acuma dacă ae̯a...cîn̯ ne ducen̯ la caᵇ/nu mai̯ găsîn̯ copii̯/nu mai̯ găsin nimic//a lu̯at-o i̯el p-o linii̯e/i̯o p-o linii̯e/caută/pînă nu̯apte̯a an̯ cătat/i̯era pînă la patru//la patru an̯ gini/ş-a-ncepu să plîng acole̯a la cărûţă/c-am pi̯erdu copii̯i/zcâi̯ că-i̯ po̯atē...îi̯ mănînce̯ lúpi ŗă copí/pă copíi̯//cînd acólẹa auz ẹŏ‿niște mẹẹ/i̯erá niște mei̯ p-așá /aús‿sforăínd acólo/"băi̯ mitúlẹ" zic "mă !"/că pă bărbatú-^{mi} mítu-l kemá//"măi̯ mitule" zic//"mă ĉe faĉem mă"/^{zic} "i̯éte-m‿méi̯u-ăla cólẹa"/că...i̯erá méi̯u d^{i}es//cîn‿să dúĉẹ-acólo/ i̯el únu písti áltu/culcáţ acólo mái̯că-^{m}‿me^{e}//copíi̯i//ă...durmi̯á$^{-m}$‿me^{i}//și noi̯ am umblá‿toátă zíu̯a/n-am munĉít în‿zíu̯a‿ạẹa dă lóc/să cătăn‿copíi̯...//să cătăn‿copíi̯ !//

---

[1] Gest: de 50-60 de cm.
[2] Gest: de jur împrejur.
[3] Gest: curbat.
[4] Gest: circa 40 cm.

túrcu marí^{i}a
u̯obzéĉ [de ani]

ca-m‿povéste

[Ziceai că ai găsit o dată un copil pă cîmp !][1]

dá//...nẹ-an‿dus‿î...bărbáti-mẹo i̯erá mẹlitár/și‿i̯o m-an‿dus să rărițés‿porúmbu/cum să rărițá cū...bóii̯//an‿lọa‿ș-ẹo...ū ^{u}om/ stri̯ín/că noi̯ ^{i}erám sărác^{i}/și nẹ-a [k] să-n‿rărițéze porúmbu// i̯erám tînără/i̯o n-ávẹan‿copíi̯ atúnĉ^{i}//cînd aúz "ăolẹó/ăolẹó"// ăolẹó o gúră dă copíl//ĉe sạ fíi̯e ?/"ă !" zic "i̯ẹ copíl/măi̯ néne maríne !//ála-i̯ copíl"//

"pi ĉẹ să cáte fạ ! acúma porúmburli már^{i}"/vérd^{e}e așá pă lîn/ le legăná//dá a lu cocóș[2] //cînd...o fátạ//așá pușṭánă că.../mai̯ mică c^{a}‿a^{sta}[3]/așạ...dă nu prẹa știi̯a‿ẹa...să să dăscúrĉe pîm‿porúmbur^{i}/că i̯erá porúmbú^{r}li să te mănînĉe lúpii̯//măr^{i}/vérz^{i}//frumọáse/după seĉírạ//aū...m-an‿duz‿la ẹa

"ĉẹ i̯e mă ?"/

"m-a pi̯er [k] lăsá‿mămíca la clái̯a dă grîu̯/m-a ui̯tá‿mămica"/

---

[1] Informatoarea asistase la povestirea informatoarei Turcu Maria, ceea ce i-a amintit de întîmplarea de mai jos.
[2] Confirmă spusele unui subiect ocazional.
[3] Arată spre o fetiță din cameră.

ắe̯a ave̯á un̦͜ cîr͜ dă copii̯//ave̯á vo ṣápte͜ ọp͜ copii̯/şi e̯a a ui̯tát númăru la copii̯//să vázǎ cîs͜ copii̯ ma͜ árẹ//

"vắi̯ !" da noi̯ "i̯a úi̯tẹ mấmắ/tîm̄pítă/nu ştí^{i}e͜ e̯a/e̯a númăru la copíi̯ !/da únde i̯éste mihaéla/da unde i̯e anişo̯ára/da unde i̯e mariána/da unde-i̯...únu únu...i̯a ! nu-i̯ númăru la copíi̯"//^{h}an̦͜ rămás trăznítă/aúz^{i} aşā.../cu to̯áte că ş-i̯o i̯erám tínără că... ĉe̯-áve̯am̦͜ fọ ṣáptiṣpẹ/óptîṣpe̯-an^{i}/că la ṣáptiṣpe̯-an^{i} m-am măritát//

cīnd e̯a plînĝá dạ să omorá/că úndẹ-i̯ mămica i̯ẹí̯/"stắi̯ cu mămíca/că te duc//a cúi̯ i̯eşt^{i} ?"/

"a lu cocóš"//

"ş-ắla [ɛ] úndẹ-a fos ?"

"la seĉíre/şî noi̯ an͜ dormí͜ la clái̯e/şî nẹ-a lăsát acólọ"//

şi s-a dus/a viní̯t i̯ẹi̯ la sāt/şi nu şi̯-a adús amínte dă cop^{h}íi̯//cîn͜ túma pă úrmậ/dū́pạ o u̯óră/copilu i̯erá la nói̯/l-am opri̯t acólo/la porúmb/şi i̯ei̯ a vení͜ la sat/şi pă͜ órmă şi̯-a adús amínte/c-a-nnumărá͜ copíi̯i/cîs͜ copíi̯ árẹ/da pòvéste aúz^{i}/ca-m͜ povéstẹ//

bivolár̦u catalína

şáiştrei̯ [de ani]

la pescuít

vénẹá dimínẹáţa...plecá͜ la pescuít/i̯erám...^{u}organi^{záţi}/i̯erá nĕvo̯ádẹ́le-ntínsẹ pă pélii̯/aşá să nume̯á...pélii̯/nişte pár^{i} dîn ắ^{e}a ...care să usu[ɛ]ca...să uscá nevódu//dacă l-încărcám/dóii̯spẹ ^{i}inj͜ la nevód//...şî i̯erá dóii̯sprăzèĉe ^{i}inş...pátru nĕvo̯áde plecám cu...^{u}ob͜ bărĉ//la pescuít//^{u}ob͜ bărĉ//^{uob}͜ bărĉ/^{t}p-aĉée̯a întínde̯ám/nevódu/l-aruncán͜ dîm͜ bárcă//dim͜ bárcă l-aruncá^{m}͜ şî... înkíde̯an͜ suprafáţ-àsta dă...dóoj͜ dă mii̯ dă métri pạtráţ^{i}/dup-aĉée̯a tre [k] trăĝám la [k] i̯ar îm͜ bárcă/

[La suprafaţă, ca să ştii unde-i năvodul...]

i̯erá plúte̦//plúte dă...plútă/ế‿un̦‿fel d-aşá i̯erá‿î/aşá să numéşte/ş-aşá e şi i̯a/nainte dîn‿î̂ fabrícắ tot ca plúta̦//um̦‿fel dă ...î...lemn care p^{l}utéşte/şi ţíne ^{u}órĉe greutáte/^{bin}înţelés//ş‿strîn̂gám/avẹám urmátić^{i}/carē...de strîn̂gá péştili/dă la pátru nevọáde/la o tọánă ûn̦cărcám o mii̯ẹ/dóo mii̯/dăpă cum...dădẹám pisti i̯ĕl//...î̂ dûp-aĉéẹa ī [ɛ] işám la pu^{n}ctu dă pescări^{i}e//acólo-^{l}‿predán̦‿la [k] îl cîntărẹám/erá aĝéntu dă pescări^{i}ẹ care-l lu̯a-m‿primírẹ/i̯el d-acólo...venẹa...î...dă la bucuréşti̯/i̯erá pă coperatíve/organizá^{z}‿/venẹá şî-l ridicá/îl ducá pă pẹáţă//

[În afară de năvoade, se mai pescuia cu ceva ?]

cū...mrej^{i}/cū...vîrj^{i}/să pesc^{u} [k] vírşîli i̯éstē...un̦‿fel dē ...cun̦‿să i̯splíc i̯o/ca să vă i̯splíg‿dum^{nẹavọa}stră/un̦‿fel dă capcánắ‿aşá/cum să ziĉē...îi̯...ca să-l mínte pă i̯ẹi̯ dă...[k] aşắ‿la [k] vírşa i̯éstẹ [k] -áre dóo cámere//íntră i̯ē‿singúrẹ/într-o camérắ/péştili//şî dac-a intrá^{t} într-o camérắ/á^{e}a-i̯ mai̯ lárgă şi... pî napói̯ nu ma^{i} po‿să ieş/şî cîn‿a ^{i}intrát înt^{r}-a dóu̯a cameră/nu mai̯ áre în̦cótro să mai̯ i̯asắ/şî rămî́nẹ-acólọ/péştili//şî d-acolẹa víne pescáru carẹ-l ẹa şî-l‿î...ridícă-m‿bárcă/îl dăşártă-m‿bárcă/i̯ár o púne la loc/şî mî́i̯ne i̯ár îl cátă/núma ^{d}în dimineáţă-n‿diminẹáţă să vína/cu ví^{r}şili//dup-aĉéẹa vína cu se^{t}ĉili// [...]

[Cum e făcută ?]

e dîn̦‿relón/pă trei̯‿i...pă trei̯ plăş/únele mai̯ lar [k] mai̯ mar^{i}/ş-áltilẹ mái̯‿mái̯[ɛ]mai̯...mai̯ désẹ ca să...pă trei̯ tot aşá/pă trei̯ cámere//că ^{i}el víne într-o cámeră íntră/âi̯ arát ai̯ícá[1] /as^{t}a íntră pîn ásta/^{i}ĕl îi̯ [k] dácă íntră în ásta/nu mai̯ árē...dă scăpárẹ ştii̯...acólo ves‿crab‿dă dóoj‿dă kíle/dă zéĉe kíle/cît o íntrá acól^{o}/pos‿să prin̦z^{i} ū mii̯e/dóo mii̯ dă kíle la...o tọánă

---

[1] Arată un năvod care se găseşte în cameră.

584

d-á^{ea}//aíĉa deprínde dă...dibăĉíe/cum ^{i}e pescáru dibáĉ atît.../

[Și mai ziceai...]

şi să mai poáte vîná cu prostovólu//

[Cum ?]

ăla l-ei i...áre zéĉe kíle plumb//şî l-ei l-arúnĉ ^{1}/pui la samandúr^{i}/un cocolój dă mămălig-aşă/şî péştili víne şî miroáze/şî să strînĝe-acólo un zéĉe kíle/dó^{u}ăz [!] dă kíle/şî l-arúnĉ pă sémnu-ŏla acólo/aea s fáĉe cu plúta//şî l-arúnş pă sémnu-ó^{la}/şî-l strînĝ acólo/şî iel mănînc-acólo/lă mămălig-aea//ş^{î} cîn l-arúnĉ/ş-ắ^{l}a să strînĝe singur/cîn l-a s [k] îm momentu cîn l-a [k] strînĝ/iel s-adúnă jos că...singur ^{i}el/nu mai ii [ɛ] dă vóie să mai iásă/şî l-arîdíĉ aşa^{2} ^{o}dátă-n sus//ắşa să vîneáză ş cu prostovólu/

[Şi ziceai de vîrşi !]

^{m}da/vîrş/mai [...]vîrşîle să púne talián aşá/da//^{pu}ne talián şî li cáuţ^{i} lă furtúnă l-împinĝe/pă iĕl/^{iĕl} îl dă dă gárdu-ola/şî áre trei i...dóo cámere-aşa/iel mérĝe pă lîngă [ɛ]gárdu-ola/şî pînă íntră într-o cámeră/p-ó^{r}mă cîn a íntrá^{t}/nu mai áre vreo scăpáre//poa să fíie prea máre să rúpă/acólo nú mai iése//napói//

^{d}p-aĉéea sâ mai fáĉe şî...să...mai pescuiám la o púĵnă/aşá să numeá aiíĉa//ca-n déltă//tot ắea a veni du pîn déltă/dîp-aiíş/ş-am vînát aiij lă păru^{3}//făĉám la vō...pátru ĉinĉ kilométri/înkideám/cu plása/gard//şî-l loan la bătáie/săptămín^{i} întréĝ/pînă-l strînĝam tot//^{ş} cîn strînĝám...zéĉe vagoáne/dóoj dă vagoáne dă péşte-acólo/îl strînĝám/dîn cornáĉ-eia/únde ^{i}éra ş [ɛ] stuf/dă nu puteám să...îl pesc^{u}ím dăcí^{d} núma cu bărş şî.../la bătáie/îl bă-

---

[1] Gest.

[2] Gest.

[3] Topic.

tẹán‿contínŭ pîn‿l-adunám așá lā...ca la ᵘobór//

drăgícẹánu mịhaịl
pátrușase d-anⁱ

cînipa

cínipa.../să púnẹ să.../îl sápă pămîntu/să sẹámănă cínipa/ịése/să cọáce/să fáce ș-ịa cî[ɛ]te [k] obijnúin‿dă să...cọáce ș-ịa/ᵘoʳ‿ne‿ᵈcen‿ș-o culegᵉém/făcém munúkurⁱ/ne‿ᵈcen‿cu ẹa la báltă/o băgăn‿să topẹáscă/o ținem zéce dóoșpe zíle...bunînțeléz‿după cum...erá ọátă/o ținẹám zéce zile p-aẹa...dă vară/p-aịlántă dóoșpe zíle//o scotẹám dẹ-acólo/o spălám bíne/né‿cen‿ș-o melițám/făcém‿fuịọáre/o torcém/băgăm préșurⁱ/dî‿ịéle/ˢ-álta ?/ásta-ị cŭ‿cínipa//

[Cum o duceai la baltă ?]

păị o ducém cu căruța/o băgăm îm‿báltă/făcém un‿creștⁱ așá máre/cu bețe/o băgăn‿jⁱos acólo lá‿ápă/punem pămînt peste n [k] ẹa/ca sâ topẹáscă/să nŭ...că dacâ n-áre nimícă pă‿ẹa/ịése dasúpra//ș-o ținen‿la pămînt acólo/zéce/dóoșpe zíle/dúpă cun‿să topéște ẹa/o scotém d-acólo șĭ/venim acásă cu ẹa/o melițăm/la-ᵘmă‿o torcém...

[Cum se melițǎ ?]

ịe fuịóru márẹ-așá/șĭ dáị cu ịa acólo/avém o melíță d-aẹa/o prăjĭnă d-áẹa dă lemn acólo/ș-o melițăm așá...

ịistráte ge gergína
pátrușase [de ani]

586

a fost odátă̯ o cápră

a fost odátă̯/o cápră/caré‿avḙá trei̯ i̯ezⁱ//şi i̯a într-o zi/a kemá‿pă i̯ezişᵘóri du pe afáră/şi a spus să şḙáză în̠ cásă/că i̯a să dúĉe îm‿pădúre/să le adúcă dḙ-ale mîŋĉắri//i̯e [ɛ] i̯ezişóri̩ a spuz‿"dá̋ mămúco !"//şī cápra lᵉ-a spus trā [k] să trágă zăvóru după i̯a//cápra şi̯-a lọat uŋ‿coşuléţ/şⁱ-a plecát îm‿pădúrḙ//i̯ezişóri aṷ traᶻ‿zăvóru/cápra a mers a mers pînᵃ a ajúŋz îm‿pădúre//ă...cumắtru lup/dujmáni [k] dujmánu cáprei̯ şⁱ-a óilor/aṷ stat pitít dupe cásă/la um‿pom//ş-a ascultá‿tot ĉe lḙ-a spus cápra//şi i̯el...a spus că¹...s-a duz‿la ᵘúşă/şi a spus:

trei̯ i̯ezⁱ/cucui̯ézⁱ/
úşa mámi dăscui̯éţⁱ/
că máma v-adúĉe vó
lápte-m [ɛ] búze
strop dĕ sáre în‿spináre/
mălắi̯aş în‿călcắi̯aˢ

i̯édu ĉel máre a spus: "ai̯des‿să dĕşkidém"//

i̯édu ĉel mic a spus: "nū̋ dèşkidém/că nu i̯e mămúca ásta//mămúca áre glásu mai̯ supţírḙ"//

atúnş‿cumătru lūp/ᵘoţ cum ⁱerá i̯el/s-a dus şi [k] la uŋ‿fi̯erár/şi şi̯-a ascuţít dínţi//şi cîn‿a veníᵗ‿să-l strígă [k] á‿strigát:

"trei̯ i̯ezⁱ/cucui̯ézⁱ/
úşa mámi descui̯éᵗ/
că máma v-adúĉe vó
frúŋze-m‿búze
lápte-n‿ţîţe

---

[1] Subiectul îşi drege glasul.

dro^{p}‿de sáre pe spináre
mălăi̯áș în‿călcăi̯áș"/

i̯édu ĉel máre a spus/"ái̯de c-acúma...niĉ acúma nu i̯e mămíca? //acúma i̯e mámica"//a [k] i̯el a zis: "să dèskidém úșa !"//

ĉel mic a spus: "nū́ că mămica nu áre glásu [ɛ] atî́‿dẹ supțíre"//

pă úrmă úrs^{u} [k] lúpul̯ cîn‿a auzī́t/s-a dus și și̯-a ascuțít i̯ár dínți//și acúma i̯erá potrivít//a veni‿ș-a strigá^{t}:

"trei̯ i̯es^{i}/cùcui̯e^{zi}/
úșa mámi dàscui̯e^{s}‿
că máma v-adúĉe vo^{uă}
lápte-m‿búze
drob de sare/în‿spiná^{re}
mălăi̯áș^{i} în‿călcăi̯áș^{i}"//

acúmă...i̯édu ĉel máre a spus: "ái̯des‿să dèskidém"//

și i̯édu ĉel mic a spus că "nú deskidém că ásta nu-i̯ mămúca"// i̯édu ĉel mic s-a băgát în‿cuptór/ĉel mijlóĉiu̯ s-a vîrî́t sup‿copái̯e/ĉel máre a dèskís úșa/șî s-a da‿după úșă//cîn^{d}‿a intrá^{t}‿cumătru lūp/cîn‿a văzút că nu i̯e nimẹna/ [ɛ] ĉel dupe úșă l-a văzú^{t}/ și l-a îngițít//pă‿órmă/dac-a văzút că nu mai̯ i̯éste niĉ un‿zgomot/s-a așezát pe copái̯ẹ/și ĉel‿î...mijlóĉiu̯ n-a mai̯ putú‿să mai̯ duréze/șī l-a durú/ș-ā...strigát//că i̯el nu mai̯ pọaté‿să mai̯ șádă//șī cumătrū...lup a zis că "i̯a víno la nășicu să te púpe nășicu pă tínẹ"//și ^{l}-a-ngițít șî pĕ i̯el//p-órmă a mai̯ stat i̯el ĉẹ-a mai̯ stat/s-a ui̯tá‿prin‿cáse/a pus căpățînele/amîndóo la fereás[ɛ]tră/cu rî [k] cū dínți rîn̦jíț^{i}/șī...a mai̯ sta‿ĉẹ-a mai̯ stat/s-a ui̯tá‿prin‿casă/ș-a zis/"hai̯di să plec că/dac-o [ɛ] mă prinde cápra ai̯íĉ/p^{e}-o^{r}mă ĉe mẹ-o fáĉẹ ?//și a plecát//ĉel mic cum...a plecát cumătru lūp/a i̯ișit afáră//și cîn‿a văzút‿î pe fráți lui̯ doi̯/care i̯-a mîncát/a-nĉepú‿să plî́ngă șî i̯el//și capra

588

atúnĉ venẹá și ẹa//și cîn‿a văzút‿î i̯ézi doi̯ la ĝẹam/zicẹá că i̯a úi̯te copiláși̯-ei̯ rîde de bucurie̯//și ă‿mers/a mers pînă a ajúṇs acápră [k] àcásă cápra/și̯-a strigát:

trei̯ i̯es^{i}/‿cucui̯éz^{i}
úșa mámi dèscui̯é/
că máma v-adúĉe voṷă
lápte-ṇ‿vîn [?]
drop de sáre pe spiná^{re}
mălăi̯áș^{i} în călcăi̯áș^{i}/

i̯édu ĉel mic cîn^{î}‿a văzút-o pe mái̯că-sa/diréct î...brațele i̯ei̯ s-a ^{u}oprít//ș-a-nĉepú‿să-i̯ povestẹáscă/cuṇ‿s-a întîmplát//pă úrmă cápra a-nĉepú‿să-l plîṇ^{g}[k] să plîṇgă/l-a mîṇgîi̯át pe ĉel mic/și...p-órmă s-a dus îm‿pădúre̯//și l-a găsí‿pe cumătru lup/cîṇ‿stătẹá pe um‿buști^{i}án//șî‿l-a-ntrebá‿că.../dacă știi̯e i̯el câ... l-a văzút ĉine i̯-a mîṇcát‿î i̯ezișóri/i̯ei̯//și...și cumătru lu^{p} i̯-a spus că i̯el nu știe ĉine i̯-a mîṇcát/că i̯el a sta^{t}‿totdẹaúna acoálẹa//și...pă‿o^{r}mă a zis/cápra/că să-l [k] îl kéme șî pă i̯el lâ...pománă//șî‿i...l-a kemá^{t}‿pē...cumătru lup/a pregătít sarmále/nu știṷ ĉe mai̯ a pregătít/a făcút o grọápă máre cu jăratẹc în ẹa/și a pus o rogojînă dẹasúpra//și i̯-a făcút uṇ‿scăunél de ĉẹáră/ș-o măsúță mícă dĕ‿ĉ^{e}ără/și l-a kemá^{t}‿pe cumătru lup/și pe úrmă i̯-a spus câ i̯el ṣade pe scăunélu aĉéla//ș-a stat pe scăunél/cînt‿și cînd/s-a topít scăunélu și măsúța//ș-a căzút cu fúndu-ṇ‿jărátic/îṇ‿grọáp-aẹa máre̯//p^{ă}‿úrmă cápra de bucurí^{i}e a dat cu p^{e}etre-n i̯el/î...a dat múlte pi̯étre/și ẹa l-a omorît//pē‿úrmă cápra a rămás fericítă dọar c-un i̯ezișór mic//și a rămás așá//

bénĝe vasilicạ
zéĉẹ-an^{i}

ⁱéne

noi̯ lu̯ăm o scîndură/l^{u}om pămînt‿î...gálben or‿î...de care a-vém/şi...îl udăŋ‿cu puţină ápă//pă scîndura ác̯a/făĉém un‿rotún^d/ care să...ziĉém că éste cápul/pe úrmă...îi̯ făĉém trúpu^l/î...din/ tót dim‿pămînt/âi̯ făĉen‿noi̯ dóo mînúţe care i le puném pă pi̯ept/ aşá cum mo̯áre ũ [k] lúme̯a/şi pă úrmă-i̯ făĉém dóo piĉo̯áre/şi îl îŋcoŋjurăm cu flor^i/i făĉém o coroniţă/care i̯-o puném pe cap//óki/ násu/...gúra/din muşcáte i făĉeŋ‿gúra/óki din‿î...î...albăstréle/ uneór^i dim‿margaréte d-ále̯a miĉ/şi...pă úrmă...înĉépen‿să-l plîn-ĝém/

ⁱéne/éne/cáldi̯éne/[1]
dă mámă kéiţile/
să descúi̯ lădiţile/

[Şi pe urmă ce mai faceţi ?]

p^ă‿o^{r}mă ne duĉén‿la fîntînă cu [ɛ] i̯el/şî-i̯ dădém drúmu în‿î... rîu̯/în ápă//

[Aceeaşi]

832. CHIRNOGI [WLAD, 465]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MV; transcriere: BM

ásta éste cu vi^{e}a

vazică dac-o viţă o [k] altoítă vrei̯ s-ō pui̯ [k] altoi̯éşt^i/ i̯ei̯ sălbáticu/şî ^{d}acă vrei̯ s-o pui̯ că i̯a să‿altoi̯éşte în dóo‿trèi̯ félur/şî-m‿pátru//^{s}ă‿altoi̯éşte/-m‿vérde i̯e-ntr-um‿fel/áltu

---

[1] Versurile sînt rostite apmoape cîntat.

590

^{i}este-n î...la f^{u}orţă ie-ntr-um fel/altoieşt^{i} im pămînt ie al fel/ş-aşa că să altoieşte-m vro doo trei felur^{i}//dej daca pui la f^{u}orţă/^{i}ii sălbaticu/l-altoieşt^{i}/şî-l pui la rumeguş^{u}//şî la rumeguş o bag intr-o cameră d-asta/ş-o forţez^{i} cu f^{u}ocu//ca să iasă/ştii ?//şî la ^{u}o săptămînă doo trei patru/^{u}o scutur d-acolo-şa dă la altoi/că iā aşa ie altoiu[1] /formează nişte vine//ş^{î} pŏ urmă tai vinile-alea cu fuarfica/şî ^{u}o-mveleşt^{i} iar^{i}/iar îi dai apă/iar o baj lā căldur-acolo-şa//ş-acolo dacă ves^{i} că s-a forţa prea tare/^{u}o mai laş^{i} cu f^{u}ocu/să s^{î} [ɛ] meargă mai incet/că mai āi tim pînă cînd o fi dă.../vez^{i} nu s-a cam curăţa^{d} bruma//şî pică brumă peste ea ş-o [ɛ] strică//deĉ/mai stai că o [k] pă ea ^{u}o pui pî lā... vō şapte ob zeĉe mai incolo//să-ncălzeşte pămîntu bine//ş-atunĉ o iei ş-o pui la groapă//faj groapă cu cazmaoa/sau cu priboiu/da mai sigur ^{i}eş^{t} cu cazmaoa//o baj^{i} la pămînt^{u}/ş-ài făcud muşuroi acolo-şa [ɛ] /ş-ai pus-o pă...pămînt-acolo//şî vo trei an^{i} dă zili/aştepţ^{i}/pînă mănînĉ un strugure//dă ^{l}a eä//dej dî la hibriz^{u}/^{m}ai mănînĉ/anu-osta ^{u}o pui/al doilea an n̄-o lepăda ia toată/da aproape că leapădă pĩ ia aşa cîte ō ĉorpiniţ-aşa/da nu ie bun//da a alto^{i}ita dă//aea/şî dacă dîpă trei an dă zile/leapădă ş-aea/îi laş^{i} puţin^{i}//al patrulea an/tot aşa mai puţin/ia^{r} pă la ĉinĉ an^{i}/îi dai drumu pă r^{u}od^{u}//să rodească ct-o vrea ea/că s-a mai întărit^{u}//ş-asta este cu vi^{e}a//^{u}o stropej la timp...// [...]

[Şi în ce se culegea ?]

în căruţă//alţî-m putin^{i}/alţî-n căruţă/iō aveam o muşama//bună/şî puneam pa^{i}intele//ş^{î} culeg^{e}am ^{u}o sud dă vedre/^{u}odată//că... aea e strugur mar^{i}//şî te d^{u}ĉ^{e}ai trei patru inş^{i}/^{u}o-ncărcai dă strugur^{i}/ş^{î} cîn vineăi sear-acaz dă musteai/umpleăi um butoi d-o stă dă vedre//

[Dar cum musteai ?]

---

[1] Gest: suprapune două degete.

în̯ ḫîrdắu̯//ș p-orm ^{ră}st^{ur}nái̯ la tŏĉ^{i}toáre//ș^{î} p-órmă trăĝ^{e}ái̯ pă ĉep^{u}//șî-l pŭneai̯ la butói̯^{u}//șî boásca rămŭnea-n tăĉitoáre/dej mústu-l puneái̯ lā...

[Și cu ce musteai ?]

cū...mustitórŭ zîs^{u}//um băz d-ăla dă vișăn ca mîna dâ gros^{u}/ ș-aveá néște craĉ așá^{1}/ajá//șî...făĉ^{e}ai̯ așá/î îrcău̯//p-orm puneái̯ la tăĉituáre//

[Nu se călca cu picioarele ?]

s-a călcát/an̯ călcá ș^{î} cu piĉuárle/da cum nu ?/an̯ călcá ș^{î} cu piĉuárle//an̯ călcá cîn ereá socrî-miu/călcán̯ cu [k] veneá gorĝé cóman̯ șî-n̯ lua vinu/călcán̯ cu piĉuárli/mă spălán̯ la piĉuáre/ș^{î} pŭneám^{u} ŭ sac^{u}/șî-l călcam ŭ ^{u}aea/ș pŏ úrmă-l luai̯//sígur^{2}/în̯ c^{u}orítă/am ș^{î} c^{u}orítă ș-a^{c}uma o țîu̯ /

[Dar corita cum e făcută ?]

dă lemn//dă lemn/o c^{u}orit-așá can̯ cît ^{i}e úș-asta^{3}/mai̯ stím^{p}tă ca úșa/șî mai̯ lùngulițā nîț^{i}él/șî dă adînc-așá^{4} ^{i}ereá//șî dă cápu̯-ŏsta-l țîneám mai̯ ĭ sus așá/ș^{î} să scurĝ^{e}á vinu̯-acólo//ș^{î} sacu ir^{e}á aiĉ așá//ș^{î} pui̯ cărúț-acólea așá/pŭneá o găleát-aij lā cap^{u}/lā sac^{u}/la gúrâ/aveám un ĉ^{i}ep^{u}//dă puneamū [ɛ]că daca n-aveái̯ ĉep^{u}/să strînĝ^{e}á sácu ș^{î} curĝ^{e}á [ɛ]foloștină d-aea j^{u}os^{u}//da ^{d}aca puneai̯ ĉépu̯-așá pă márnea sáculŭi̯ așá/vĭneá așá șî...țineá ș-ăla șî da drúmŭ lā...găleată jos//șî vínu vŏ spuséi̯/curĝ^{e}a dăvále-acólo-șá/ș^{î} praștíná o puneái̯ la boáscâ//p-órmă mústu-l loai̯ șî-l pŭneai̯ im butói̯^{u}//ásta ireá//

[Și din butoi îl mai trăgeai sau îl lăsai acolo ?]

îl lâsái̯ pînâ [k] bine dacă ^{i}ereá [k] aveái̯ v^{i}in mul ș^{î} nu pŭteai̯ să-l vins^{î} tuámnă/pîm febroáre-așá-l făĉ^{e}ái̯ pritóc^{u}//sígur/

---

[1] Însoțește expunerea cu gesturi explicative.

[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

[3] Gest: indică ușa încăperii.

[4] Gest: de cca 75 de cm.

făĉ^{e}ai̯ pritóc^{u}//că dacạ nu-l făĉ^{e}ai̯ pritóc/să stricá//ș^{î} dî́pă ĉe-l făĉ^{e}ái̯ pritóc atun^{ș} primăvára/cînd arẹá pạ la vii̯ i̯ar dă înĉepẹá vi^{e}a să dẹa/sạ plî́ngâ/îl lovẹái̯ dîn nou̯/a dou̯a o̯áre/äẹä avẹá lucs^{u} máre//dacă nu-l făĉ^{e}ai̯ pitóc/kár i̯eu̯ am pățít-o// într-ũ ^{u}an/an negliját^{u}//nu l-am făcú pritóc^{u}//ș dacă n-am făcú pritóc^{u}/s-a stricá fo dó^{u}o ste ^{dă} védre dă vin//dej nú sạ stricá i̯el/nú i̯erẹá stricá dălóc^{u}//avẹá tọt parfúmu̯-òla/avẹá t^{u}ot î aróm-aẹa/déș cîn îl scotẹái̯/șî-l pũnẹái̯ im pahár/înnegrẹá cum ^{i}e [ɛ] valíz-aẹa[1] //^{n}da//cum ẹ valíz-aẹa-ñegrẹá//

státe haralámbi̯e constandín [zis] c^{u}odícă
mavrodín

șai̯zĕșîĉinĉ [de ani]

bătẹan la gráti^{i}ẹ

[Porumbul] îl bătẹán la gráti^{i}ẹ/la mașînâ/șî cu gráti^{i}a bătẹám//

[Cu gratia cum era ?]

gráti^{e}a ŭi̯t-erẹá ^{u}o gráti^{i}e dă vro trei̯ u̯amen^{i} cîn intrám// ațẹ-avú^{d} gratiẹ nú ?[2] //așa//i̯ó am bătút într-o zi la górge no [ɛ] nó^{u}o kíle dă porúm^{p}//i̯erẹá ^{u}o gráti^{i}ẹ/cam úte [ɛ] cam d-aĉílẹa șî pînâ-m perétẹl-ăla[3] //șî dạ lúngă/d-aĉílẹa pînạ cólo-șa[3] //ș ne punẹán trei̯ in̯j la grátiẹ-aíĉ-äșạ cu ĉomágu//únu la mijóc^{u}/ ș-únu-ntr-o párte/únu-nt^{r}-o párte//deĉ ăla dîm pártẹ-àsta[3] ș-ăla dîm pártẹ-àsta[3] /da amîndói̯ ^{u}odátă//ș-i̯o d-aíĉ^{e}a[3] singur^{u}//pentru că nu putẹán sạ dăm ^{u}odată grăma^{d}ă [ɛ] că ne picán dracu la bețẹ-agólo undẹ-aẹá/șî amîndói̯ da ^{u}odátạ/șî i̯o d-aíĉ^{e}a únu singur// așạ//șî punẹán cîte zéĉe/ș-ăla dă suz d-acoló punẹá meréu̯//

---

[1] Gest.
[2] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.
[3] Gest.

ş-ắştẹa [ɛ]pisălẹá/bătẹá//după ĉe să bătẹá/cᵘoĉéni-i̯ dan̯‿jᵘos/ áltu bătẹá/alᵗ/

"e/cît am‿bătᵘ ?"/

"e/cît [ɛ] s-a făcú"‿sĉe "i̯a̋ nu mai̯ báte mă !"/

gáta/an‿da‿cu [k] la ᵘo̯ párte/şi‿i̯ar [k] bătẹá vî́ntu/adíᵉa vî́ntu//cu lopáta[1]//fr̄ !/îl curăţẹ́ai̯ dă-l...ĉẹ̄/a dóu̯a zi/a tréi̯a lu-n̯cărcái̯ şî-l duĉᵉái̯ la...negustór/daca vrẹ́ai̯ să-l duj/daca nű/ ţû-l urcái̯ la magazíⁱe şî-l duĉᵉái̯ cîn̯‿vrẹai̯//

[Acelaşi]

i̯e fo̯a̋rte rău̯ fără cárte̯

[Şcoală ai făcut ?]

ẹ̄/n-am̯‿vru‿sắ mă ducᵘ//ást-am avút-o i̯ō[ɛ]supărárẹ/că daca ştiᵉám şî cárte/ⁱẹrẹám̯‿fo̯a̋rte bíne/da...//n-ám̯‿vrutᵘ//

mamă/"ái̯ fa sⁱ‿te dujⁱ‿la şco̯ală"//

"nű mă ducᵘ//nu mă du‿că n-e frícă"/

vezⁱ/îm i̯erá frícă dòmle-aşá să...//înaⁱínte i̯o nű i̯ẹrẹám aşá să mă duc/să văs‿ĉevá/sau̯.../că ne báte/că.../şî n-ám̯‿vrutᵘ//ş-a yínitᵘ/îm̯văţăto̯árẹa la noi̯ acásă/

şⁱ‿cînd a yínitᵘ/máma ziĉē: "ai̯ fa iu̯ánă ! s‿te duĉ"//

"nű mă ducᵘ/nu mă dug/nu mă duc"//yíne-m̯văţăto̯árẹa că‿ erá-n̯scriirⁱ/te-n̯scríe-acásă//ĉᵉ-ám̯‿făcúᵗ ?/m-am băgá‿su‿pátᵘ/dă frícă [!]//

"fă iu̯ánă i̯éşⁱ afáră mamă/i̯éşⁱ afáră" zíĉe "că.../yíne şî ne amendẹază/ne dă [k] trebúe să dai̯ banⁱ"//

ĉè‿fáĉẹ mamă//să dúĉe/i̯a ᵘo túrtă/i̯a ᵘo gắină fríptă/íi̯ duĉe-m̯văţăto̯árei̯/ᵘo stíclă dă vʸin̯/şî m-a şterz‿d-acoló//nű mai̯ m-an‿duz‿la şco̯ală//ş-uíte ástăzⁱ i̯ē [ɛ]i̯e fo̯árte rău̯ să ştiⁱ

---

[1] Informatorul se ridică şi imită aruncatul grîului cu lopata.

594

fără cárte//

náca iu̯ána

șa̯i̯zeșîpàtru dă an^{i}

bumbác [și] in

[Cum se lucra bumbacul ?]

là sápă-l săpám/să făĉ^{e}á máre/îl culeĝ^{e}ám dă trei̯ pátru u̯or^{i}/că i̯el sâ-mfloréștē/dă múlte ^{u}or^{i} impflor^{i}éște/șî l-adunán/dă trei̯ pátrú or l-adunám/pînă să termená i̯el//și pă u̯rmă l-aduĉ^{e}án/ș-ave̯am fábrică//dă-l dam lā képțin^{i}//îl dam la darác^{u}/șî...ūl torĉ^{e}ám/îl făĉ^{e}a cúm e lîna/cáre o dai̯ la darác^{u}/frumoásă//tòrĉ^{e}ám/válur^{i} ave̯ám/válur^{i} ave̯ám/dă bumbác^{u}//făĉ^{e}an cămáș^{i}/izméne ...//că-m [ɛ] bári̯m dă t[ɛ] ĉé vre̯an/ĉe vre̯ã/șervéte/ĉe vre̯ám^{u}//dŏ toáte ále̯a făĉ^{e}am/ [ɛ] ^{i}ínu/cînipa//

[Și inul cum îl lucrai ?]

^{i}ínù/-l jumule̯án d-acoló/-l băte̯ám /

[Dar de cînd îl puneai pe loc ?]

nú-l pune̯ám n^{u}oi//

[Dar cine îl punea ?]

b^{u}oi̯éri-l pune̯á//da/șî ne dĉ^{e}án ș^{i} făĉ^{e}ám avăi̯ét^{u}//acoló dacă ne dĉ^{e}an la [k] ai̯ vă̯zú că v-an spus^{u}/că vine̯á șî ne da.../în log d-um p^{u}ogón în da dó^{u}o p^{u}ogu̯áne/șî níe-n da un sf^{i}ert/d^{u}oi̯ paș^{i}//dĩ ^{î}ăi̯a d^{u}oi̯ paș^{i} făĉ^{e}an cîte trei̯ pátru...sút^{i}e dă múnuș/ĉé/^{u}o dátă ĉin súte//șase súte-am făcút o dátă/kar ^{i}ere̯ái̯ dus la războ^{u}i̯^{u} [1] //șase súte dă mînuj dă ^{i}in//dú-te și bagă-lẽ ^{î}ápă/topéște-l/scoáte-l d-ac^{u}olo/șî-ntinde-l/usucá-l/ș pă úrmă-l băte̯ám //stan toátă noápte̯a/șî băte̯ám pă băț^{u}//póc pòc pác pa^{c} pa/băte̯ám pă băț^{u}//șî-l făĉ^{e}am frumós/nu-l melițam [?]//dan la melíță/pă úrmă-l torĉ^{e}ám/îl coĉ^{e}ám la f^{u}oc/punẹán‿dă-l he[illegible]ám/cu s^{u}ọ́tă/cu vréĉie d-ásta dă săpún/şî-l făĉ^{e}ám álp /cum e bumbácu să făĉ^{e}á dă frum^{u}ós^{u}//ţesẹám/păị n-am ĉárşavur ?/n-am...şervéte dă...dă in ?//

---

[1] Se adresează soțului, care asistă la înregistrare.

[Aceeaşi]

ạ́n‿crescú‿şî gîndáĉ

v^{y}íne şi ịése măruntẹ́ị ca furnícạ//

[Din gogoşi.][1]

pă.../dîn‿gogụáşě...ịése ^{i}ẹị pă úrmă/da pă úrmă‿dacă ^{i}ẹị cresc/ịó‿am puz‿gog^{u}óşile ş-a işît^{u}//flúturi//flúturi‿a căcát să-mînţạ́//sămînţ-an‿ţînút-o tréị‿pátru zile la căldúrạ//şi ịẹị a işît^{u}//şî a işî‿p-o ^{h}îrtiúţạ//n^{i}égri[2]/frum^{u}óş^{i}/cum‿e...ástẹa...^{u}onízilẹ-astẹ-ale bọa^{li}//dac-a işîd‿lẹ-am pus frúnzạ//şi ^{i}ịị a crěscú‿dîn zi î‿zi/^{d}în‿zi î‿zi/ịo ẹ-am prec[ɛ]menít^{u}/îị primi-nẹám/punẹám áltă îrti^{i}ẹ maị búnă/maị curátă/pă‿úrmă...pî‿să fă-ĉ^{e}á...dă umplẹán‿treị pátru pátur^{i}//dă gîndáĉ^{i}//să‿făĉ^{e}á mar/frum^{u}óş^{i}//pîn‿lă ĉin‿săptămîn^{i}//dî‿la ĉin‿săptămîn‿să [k] înĉe-pẹá să úrĉẹ//şî să urcá/îị lụan‿gogóşîle la...^{u}ọ săptămînă‿aşá i lụan‿gogóşili/că să-ntărẹáscă bínẹ/le lụan‿trăĝ^{e}ám...púnẹam în‿căldáre/fịerbẹám ápa/ş^{î}‿trăĝ^{e}ám gogóş dŏ borănĝi^{c} frum^{u}ós^{u}//ịerẹá şî rụáte/ịerẹá şî rụáte d-ástẹa dă dan‿la rụátă/da ẹo nu maị/avẹám pă sọácri-mẹ-áẹa bătrînà/sọácri-mẹä: "ịa lásă máịcă să le [ɛ]trag‿ịěụ frum^{u}os"//ş-ûm‿punẹá căldarẹá pă foc/fịerbẹá‿ápa/pu-nẹá gogóşîli/ş^{î}‿trăĝ^{e}á nişte borănĝig‿dă zîĉ^{e}áị că ịe sfọáră dă frumós^{u}//

[Şi ce-i făcea ca să nu se încurce ?]

---

[1] Intervenţia soţului informatoarei.

[2] Cuvîntul este silabisit.

596

păi̯ făĉᵉam așa pă...pă o îrtiⁱe/îl puneam/ⁱerea ᵘo îrtiᵘuță/ șⁱ să făĉᵉa așa frumoasă/trăsură-i̯ [ɛ] spuneam/trăsură//șû pŏ urmă-l dⁱepănam//puneam malai̯ pă i̯el/pă [!] ai̯a/puneam malai̯/șî r [ɛ]trăĝᵉan lă rᵘodan/pă țeavă//șî să făĉᵉa frumᵘos dă nu mai̯ ...//p-ormă-l rŏsuĉᵉa//dă-i̯ la rosuĉᵉală/pă urmă țeseam/ puneam peșkire ș-aleĝᵉan toată ziulica/la peșkire//ș-an făcu peșkire/șî făĉᵉam î muate//dă cînd m-am prăsitᵘ/an țⁱesutᵘ/da//

[Aceeași]

soacrî-me-asta multe știᵉa

[E adevărat că șarpele suge de la vacă ?]

am auzi șî io pă soacri-meă//ș-aveam vacă/șî vacă...ⁱerea umflată la ugerᵘ//umflată mușcată//

"mai̯că" ziĉe/"uar dă șarpe i̯e/sau dă năvăstui̯că"//

ști c-aveam șîră dă paⁱe//și ișa dîm pae d-acolo...năvăstui̯că//științⁱ/i̯este niștē...alea rᵘoșii̯ așa/niște m...ligiuoi̯ rᵘoșii̯ așa/șî...alea sⁱ spunea că alea suĝe vaca//năvăstui̯ĉile-àlea//șî fărma[ɛ]fărma socrî-meo șîra dă paie/ș-an găsit acoˡo năvăstui̯ĉⁱ/șî diuorⁱ d-ăĝă/diuorⁱ/care e dă pui̯/dă mănîncă pui//àm omorîᵗ fo trei̯ patru...diuor d-ăĝă/pui̯-ei̯a dă diuorᵘ//șî năvăstui̯ca...//șî dac-o gonᵉeștⁱ...pă năvăstui̯că/pă urmă vʸine șî mai̯ [r] mai̯ rău îs faĉe//ĉică mai̯ rău//punea...punea soacri-meă/punea furca//cū...ⁱinᵘ /cu lînă/punea furc-acolo la pai//șî ĉică daca vede furc-ăĝă care tᵘorj dîn furcă/zîĉe "nu mai̯ s-apropie năvăstui̯ca acolo"//da[!]//[...]

șî...punea săraca/păi̯ pŏ urmă cînd ereă...vaca/dă aveam î... aveam ᵘo vacă bună/f [k] dă lapte bună...[1] /săraca/soacrî-me-asta multe știᵉa zău/vinea...șî în ziua dă sfîntu gorge/spunea că v^{y}inē/nişte...d-astęā...cum le zîĉ^{e}am duamne ?/dă...fermec [ɛ] fermecătǫarę/"v^{y}ine fermecătǫaręă" sĉe/"mai̯că-n ziu̯a [k] nǫaptęa dă sfîntu gorgę/şî" zîĉe "fermi̯că vaca dă-i̯ i̯a laptili"//acuma ĉe făĉ^{e}a săraca sǫacri-męa/n̦kidęam vaca/încui̯am/punęam lacăt^{u}/ş punęan şî pă nînăuntru...încui̯a//"să-ncui̯em mai̯că/că" zîĉe "yine fermecătǫarea"/ş^{i} ĉe eręa fermecătǫaręa ?/^{i}erea femei̯/făcută/dăspui̯ată/şî cū...vătrai̯u dăpă ęa/cu pămătuf^{u} d-ăla dî lā...dîn ...c^{u}oĉ^{e}am pîi̯nęa/dă dam...jăraticu-afară/cū pămătufu şî cu vătrai̯u//umbla dăspui̯ete[1]//şî fermęca[1]//ca să i̯a laptile[1]//să ęa laptile ^{d} la vacą[1]/să-l l-ęa i̯ele/să pui̯e să ducă la i̯ele/lapte mult^{u}//şî făĉ^{e}a sǫacri-męa săraca/yinęa şî punęa [r] punęa ĉuru/cu bǫabe dă cînipą/cu mei̯^{u}/punęam î...d-ăla dă măturam û...cum îi̯ zîĉ^{e}am dǫamne lā...dă măturan cu ^{i}el ?/să-l pu^{i}e z^{i}ĉe "mai̯că/să să-nţepē i̯el" zîĉe/"ca să nu tręacă pî i̯el/că nu treĉe//nij bǫabelę-alęa dă mei̯^{u}/şî bǫabelę-alęa i̯a nu pǫate să facă f [k] să fermeĉe/că le...că n-o lasă bǫabelę-a^{l}ęa dă mei̯/că i̯a-nnumără//şî" zîĉē/"alęa daca le pui̯/i̯a n-ap [k] nu pǫate să mai̯ fermiĉe" îĉe/"că î bǫabe multe/şî n^{u} [ɛ]nu pǫate să...aęa dă pă bǫabelę-al^{ęa}"//aveam î

---

[1] Se întrerupe pentru că iese cineva din cameră.

[Tîrn ?]

tîrn//tîrn//tîrn dă măturam mamă/tîrnu-ola dă m [ɛ] ^{i}erea [ɛ] dă d-ăsta...tîrn-ula ^{i}erea dă...mărăĉin^{i}/dă mărăĉin du pă dęal//ş-ûl punęa acolō ^{u}uşâ//nu-l găsęam umbla dăloc^{u}//

"ui̯te mai̯că" z^{î}ĉe/"n-a yini/nu s-a apropi^{i}at"//

[Aceeaşi]

---

[1] Vorbeşte în şoaptă.

îm̦ félu̯-ŏsta să pescu̯ẹá

^{i}erẹá mai̯ múlte unélte/avẹám nişte cóşur caré noi̯ le spunẹám ^{u}odorọábe...//dădẹán̦ cu álẹa.../dam aşá pă gíĉite/că ^{i}erá nu ^{i}er^{e}á/şî...cîm punẹăi̯ odorobu/i̯el...daca punẹám pă i̯el/urued̨/ştiţ^{i}/căutá ca să scápe/ş^{î} nú mai̯ avẹá únde//ş-atúnĉ^{e}ă/îl lu̯am//

[Cum uruia ?]

păi̯ i fuĝ^{e}á pîn àp-aşá/şî cîn̦ fuĝ^{e}á i̯el pîn àp-aşá picá dă c^{u}óşu̯-ŏla//dă ^{u}odoróp/-aşá-i̯ spunẹám noi̯//şî băgám mîna/ş^{î} dacă ^{i}er^{e}á/îl lu̯an̦ şî-l l-în̦şîrám pă...şîr/avẹám o súliţ-aşá dă f^{h}i̯ẹr/ş^{î} c-o áţă aşá la ẹă/ş^{î}...//

màẹ-avẹán̦ şî plásă făcútă...//dădẹan̦ cu plása/avẹám plăv^{y}/caré álẹa le punẹám numã ^{î}àp-aşá/şî...i̯el daca umblá/dădẹa-m plávă//[...]

[Cum era făcută plava ?]

^{i}er^{e}á ^{u}o plásă făcútă pă.../să făĉ^{e}á d-egzémplu̯-avẹam ^{i}iglíţă/nú făĉ^{e}am n^{u}oi̯/^{i}erẹá u̯amẹ́n dă meséri^{i}e/pescár^{i} dîn ăştẹa/care ...^{i}er^{e}á/ásta l-erá meséri^{e}ă//ş^{î} făĉ^{e}á/avẹá/d-egzémp^{l}u cum̦ vrẹa^{i} să faĉ u̯óki dă deş^{i}/daca să făĉ^{e}á u̯óki mai̯ deş^{i}/să făĉ^{e}a pă cui̯/d-egzémp^{l}u cum e ţigári̯-aẹă /â dumnẹavọástr/-aşá ca să [!] fí^{i}e mai̯ strím^{p}tă/să i̯a to^{t} peştele/adícă ş^{î} p-ăla mărúnt/ş p-ăla mărún̦ ş p-ăla máre//daca s^{î} făĉ^{e}á mai̯ rárạ/făĉ^{e}am pă ĉevá mai̯ rar/p-o scîndur-aşá mai̯...//şî áẹa...prindẹám núma péştē pă alés//únu ş-únu/nu [k] áẹa nu lu̯a nij mai̯ máre/níj mai̯ mic/dăcî^{d} númai̯ carẹ-avẹá loc pă u̯ók-eẹă//ş-i̯el intrá pă ^{u}ók-eẹă/şî daca vrẹa să trẹácă/nu mai̯.../că i̯-apucá urekíli̯/cum ^{i}er^{e}á peştele/j nu mai̯ putẹá/să-n̦curcá ş^{î}[k] dă ^{î}árip^{i}ilẹ-à^{l}ẹa care lẹ-avẹá ^{i}el.../ş^{î}... p la un timp aşá cît credẹám noi̯/le sc^{u}otẹăm//^{d}ac-avẹá péşte le scotẹán d-acólo/adunám peştele dîn i̯éle/ne băgám i̯ar în ápă...//

1.Gest.

ş-îm̦‿félu̯-ŏsta să pescu̯á//cu plása dădeám aşá tᵘonéşte/merĝᵉán̦‿cu [k] pîn ápâ...merĝᵉám pîn ápă şî.../merĝᵉám şápte‿ob‿zéĉe̦ métrí‿o săltám în̦‿sus/sau̯ işám la márĝine daca ⁱerá‿ápa mai̯... strímᵖtă//daca ⁱerá péşte l-adunán‿dạca nu ⁱerá/intrám i̯ar în ápă//

trifán̦‿ricá
treízeşîşápte [de ani]

am̦‿fuĝítᵘ

ē/am̦‿fuĝítᵘ/după ⁱel//că nu mă dădeá părínţi̯//îm [ɛ] i̯ō...mama mea‿a fᵘoz‿moártă//a m [ɛ] a murít ⁱerᵉám dă ᵘopt anî//şî i̯erán‿dóo surór noi̯//şî pă úrmă táta trebeá să căsătoreás‿că n-áveạ ĉin̦‿să vádă dă noi̯//s-a căsători‿ş-a lu̯at‿î...ᵘo feméⁱe cu dᵘoi̯ cᵘopíi̯//ş-aveá ᵘo fátă dă seámă cu míne/ş-um‿băⁱeţél mai̯ mic//şî‿sᵘóra mea mai̯ máre s-a mări̯tát/ş-an̦‿rămáz‿nᵘói̯ pŏ‿úrmă/ féte marî/cun̦‿să zíĉe//şî‿dac-am rămáz‿nᵘoi̯‿i.../î...fáta bábi a [k] i̯a ar‿fⁱi vru‿să-l‿ea p-ⁱásta care l-ã‿lu̯at‿eo//şî i̯o trebŭeá să rămûn în̦‿cás-acólo/c-aşá ⁱereá/că dac-aveái̯ [ɛ] cᵘopíⁱ mai̯ puţín̦‿şî d-egzémpu máma [k] ⁱereá‿avérea mámi/i̯o trebeá să rămîi̯ acólo/că sᵘór-mea să măritáse//şî...nicu/bărbáti-meo ásta/îi̯ plăĉᵉá dă míne/i̯ō...nu ştu/îm plăĉᵉá dă ⁱel că ereá f [k] aşá dă frumᵘós/şî...ĉᵉa să-l‿l-eau̯/şî...mam -asta vitrega nú‿vrea să mă deá/că...ĉᵉa că cum să...să-l [k] s-o ea pă fáta ⁱei̯//şi i̯o atúnj‿dac-am auzi‿că nu...vrea să mă deá/am̦‿vᵘorbiᵗ‿cu i̯el ᵘo săptămînă dóo la rînd aşá/şî-ntr-o seár-am̄ zis că-n̦‿seár-asta fuĝím amîdói̯/ kár dă costandín̦‿şi ⁱeléna/dă dooşunu mai̯ᵘ//am‿ă...ă fuĝít în noapte-aeá//

d-egzémplu cúm‿am̦‿fuĝít‿î/am̦‿vᵘorbí‿cu ⁱel/ş-úndẹ să traĝem//

600

ne-an duz la un neam al lui^{u}//ş-a venid lă mine-acasă/ş-eo-am işi la iel la puartă/

şi e-an spu^{z} "nu mai mer/că dacă mă află tata mă ^{u}omoară"//

zîĉe "^{u}orĉ^{e}-ar fi/tree să merş^{i}/că" zîĉe "mă şti^{i}e părinţî d-acasă/şî...să mă fag dă rîs eo ?"//

ş [k] "ai stai" zi "că mer^{c}"//

şî...m-an duz m-am îmbrăca/ş-am pleca^{t} cu iel//şî ^{u}urma mea tata/m-a cătat tot satu/ş^{î} dacă mă găsea/mă ^{u}omora//a zîs că dă ĉ^{e}-am făcut aşa/nu trebea să fac ş^{i}/io am făcu/că d-aea am făcu/că nu mă dădea la iel//şî...^{a}şa c-am fuĝi cu iel/părinţî n-am făcu bine/da...totuş^{i}.../am fuĝi cu iel ^{da}că mi-a plăcu dă ^{î}ăsta//

[V-aţi împăcat cu părinţi ?]

da nu mi-a zis tata nic în ziua dă az^{i} di ĉe l-an luat//nu mi-a zis apsolu dălo că iel/iel vrea să mă dea/da însă dacă mama vitrigă nu vrea/n-avea ĉi sâ facâ//

ielena dicu,d-aldă şoriĉ^{u}
treişopt [de ani]

[Înmormîntarea]

încălzeşt^{i} o căldare dă apă la f^{u}oc/ă...aduĉ^{i} c^{u}opaia/pui toată ap-aia ca să nu rămûie-n ea/şî-l scalz^{i} bine/kem^{i}/dacă ^{i}e bărbat/kem^{i} doi bărbas trei şî-l scalz/dacă ^{i}e feme^{i}e/kem^{i} feme^{i}e/îl scaldă bine...//şî...îm [k] l-îmbracă pă m^{u}ort acolo [ɛ] cu ĉe are şi ^{i}el mai bun/sau d-egzemplu să progăteşte ^{i}el ĉe are .../şî l-îmbracă//ş^{î} după ĉe-l îmbracă/l-aşază-m pat acolo frum^{u}os/şî...tămuie prima dată ĉineva cu...f^{u}oc acolo ş^{î} cu tămuie/şî pă urmă vine lume cu flor^{i}/şi-i pune lûmînăr^{i} la cap/îi i... pune flor^{i} il găteşte.../şî d-egzemp^{l}u dacă moare ziua/îl pezeşte tǫátă nǫáptȩa nu-l lásă síngur dŏlóc//îl pezéște...lúmȩa/șī dimineáța să dúce/-i...fáĉe grǫápă/-i î...ia s [k] farfúrii/i ia îi fáĉe crúĉe/-i fáĉe grǫápă.../cîn să ĉe la grǫápă să dúĉe ĉinevá șî-i tămúie grǫapa/că ĉíc-așa ^{i}e bíne/ca să nū...fácă grǫápa netămuiátă//dup-aĉéȩa vínē lúmȩa dă la grǫápă d-acólo-șà/le dă prosǫápe la tǫátă lúmȩa/le dă la ăȩa care víne dă la grǫápă le dă să mănînĉe...//^{d}p-aĉé^{e}a víne p^{u}opa șî-l [k] ia m^{u}órtu.../șî lúmȩa care e-a făcú grǫáp-acólo-șà-l/l-ȩa dîn cásă/-l púne pă pat/șî-l dúĉe la bisérică//pátu-l bágă la biséric-aĉílȩa/ș^{î} d-aĉílȩa-l î dúĉe la ĉimitír//la ĉimitír îl bágă-n grǫápă/-i ĉitéște p^{u}ópa...//ș^{î} p-órmă víne lúmȩa acásă/púne ^{u}o másă máre frumǫásă acólo/ș^{î} le dă la lúme să mănînĉe/p-órm^{ă} plȩácă fi^{i}ecáre-ac [k] la cása lui/ș^{î}...rămúne...m^{u}órtu [k] ásta...lúmȩa care áre... mai máre f^{u}oc/care ^{i}e tînăr/cáre ^{i}e bătrîn/după cum áre...greutățîle//

[Și pe urmă pînă la șase săptămîni mai are vreo datorie ?]

ba dá/n f^{h}i^{i}ecàre zi/pîn la șas săptămîn^{i} îl tămúie//îm f^{i}iecàre zi/șî-m fi^{i}ecàre zī...i-adúĉe cîte trei căldăr dă ápă/dúĉe pîm vecín^{i}/d-egzémplu ȩo am puț aĉí/șî du^{g} la trei cásȩ/cîtȩ-o căldáre dă ápă/ș^{î} mă duc îm fi^{i}ecàre zi la tămuiát/îi fac ō... d-ásta/lumînăr șî...cum îi spúnē la ásta ?.../privigetǫárȩ/dă i-arz^{i} la cap acólo//dîn ĉ^{e}ár-așà/șî-i...árdem m^{u}órtului cît îi i...cît îl tămui^{u}/ș^{î} pŏ úrmo o sting/și-m fi^{i}ecare dimineáț-acásă/^{u}o strakínă cu ápă/i-o skimb îm fi^{i}ecàre zî//că ĉícă sufletu lu^{i} ā [k] nu plȩácă d-acásă...pînă la șas săptămîn^{i}//și iel stă ^{î}ap-aȩa acólo//ș-o skimb^{i} im fi^{i}ecàre zi/arúnĉ ap-aȩa/ș pui álta//

[Aceeași]

833. FRĂTEȘTI [ALR I, 940]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1969; VN, RP, MV; transcriere: CB

legán̯‿călúșu sîmbă̦tă‿se̯áră

să strî́nĝe op^{t}‿călușár^{i}/cáre știi̯é‿să jo̯áĉe̯ bíne/un̯‿stegár/și cu mútu̯//i̯eu̯/major^{î}tátea mūt am̯ foz^{d}‿la călúș//n-an̯‿foz‿dăcî‿dói̯‿an^{i} călușár/vo dói̯‿an^{i} am̯‿foz‿vătáf/și réstu̯-am̯‿foz‿mud‿la călúș//și jucám/plecám̄/legán̯‿călúșu sîmbă̦tă‿se̯áră/i̯eșám naínte̯a vácîlor/cîn‿vene̯á vácili dî la...pășúne/^{j}‿legám̄...níște grî́u̯ vérde cu [ɛ] așá/grî́u̯ vérde/că‿i̯erá verzúi̯ atú^{nj}/nu ^{i}érá copt/pelín vérde/usturu̯ói̯/o bazmá álbă/ca ũ‿drapél/șî-l legám înaínte̯a vácîlor//n-áve̯a vói̯e să vorbe̯ască nímen^{i}/atún̯ș^{i}‿cîn^{t}‿să legá ste̯águ/cîn̯‿să legá călúșu/dăcî^{d}‿númai̯ mútu/i̯el̄...îi̯ legá pă toț^{i}/^{și}‿i̯ei̯ ^{nu}ma: [...][1]/tocá usturói̯ ș‿cu pelín în̯‿gúră//adícă pentru ĉé‿e^{r}á ...tocátu usturói̯u$^{lui̯}$ ș-al pelínului ?: dreb^{d}‿jurămî́n^{t}...că va îmțelége̯-/așá cum̄ to̯ácă usturó^{i}‿a^{l}a șî pelínu-n̯‿gúră/așá va ascultá șî‿i̯el dă cuvî́ntu mútului̯/nu va i̯eșî dă sup‿cuvî́ntu lúi̯ níĉ^{i} um‿pic//să fácă álte prostíi̯/să dúcă să-m̄béte/sau̯ să dúcă să fácă álte prostíi̯/să fúre/să bátă pă āltu/sau̯ mai̯ ști^{u} i̯o//n-áve̯a vói̯e să do̯árm-acás^{î}/ále trei̯ pátru ĉin̯‿zíle cît‿ī jucá călúșu/n-áve̯a vó^{i}é‿să do̯árm-acásă//únde dorme̯á mútu dorme̯á cu tóți//ĉé mîn̯cá mútu mîn̯cá șî i̯éi̯/ĉé be̯a mútu be̯a șî i̯e̦^{i}//

dúpă trei̯ pátru zíle/adícă jucám așá: dumínică.../lún^{i}/márț^{i}//mi̯ércur^{i} făĉ^{e}ám páuză//joi̯ jucám i̯árăș^{i}/dup^{ă}-másă/și dumínică/...ĉin̯‿zíle jucám...călúșu/șî términám//cîștigám șî‿noi̯ acólō...cî́te dóo‿trei̯ sūte‿dă lei̯ dă...perso̯ánă/da...adúĉan̯‿vum‿ban acásă ? tōz^{i}‿la băutúră merje̯a/făĉá^{n}‿și‿noi̯ cîte un ros^{t}: cùmpă^{r}án̯‿

---

[1] Subiectul emite, cu gura închisă, sunete nazale, scurte, ritmice, grupate cîte trei.

cît^{i}-um‿mi̯el/doi̯/acó^{lo}/trei̯ cî^{d}...găse̯án‿dă cuvi^{i}ínţă/pî́i̯ne/băutúră/da cu tóţi laolál^{tă}//f^{i}íi̯e la vătáf acás/fíi̯e la cî́te únu dîn‿călușár^{i}/fíi̯e la mut acás/únde găse̯á ^{i}ei̯ dă cuvíinţă/ș-ún^{d}e le plăcấ lor...//păi̯ vene̯á cî́ţi-un‿călū́șár/șcē:

"mútule/...am póftă să merĝ cu lăutár [k] mérĝen‿cu lăutári cu...tot călúșu/mérĝen‿la mine-acásă/că‿sta^{u} la dispozíţie cū ^{u}orĉe vre^{i}"//

"dá tátă/mérĝe^{n}‿cu tíne ĉe.../or la míne or la tíne péntru míne ^{i}e‿egál cu zéro//ápă/dacă am ^{î}ápă să mă spăl/cáldă/n-am nimic împotrívă"//că io^{u} sîm‿murdár atú^{n}/mă murdăré^{z}‿dă lápte/dă.../íntru pĩ‿ápă/mă ū́d/la fel cá [k] i̯ēza‿cu pórcu i̯e mútu//

[Dar ce face mutul la căluş ?]

i̯él i̯e comandántu/i̯él comándă călúșu/șî ^{il} fáĉe fel dă fel dă drăcovénii̯ în tímpu călúșūlu^{i}//pornéște călúșū‿să‿^{z}o̯áĉe/șî i̯el úmblă dăpă̄...drăcovéni^{i}: dăpă ó^{u}o/be̯a ó^{u}o.../ē fáĉē...fel dă fel dă̄...glū́me/fel dă fel dă jócur^{i}/afáră dă călúș/ca să rî́ză lúme̯a/sā̆ rî́ză popóru-așá dă...glúmele-ást^{e}a//

[E mai mare mutul decît vătaful ?]

mū́tu-i̯ mai̯ máre ca tóţ^{i}//i̯el î́i̯ comándă pă tóţ^{i}//vătáfu comándă númai̯ jucătórii̯/îṋsă mútu la rî́ndú‿lui̯‿i comándă pă... tós^{i}/péste to^{t}//mútu-i̯ mai̯ máre/ca toţ^{i}//

[Umblaţi numai pe aici sau şi prin sate vecine ?]

și priṋ‿sáte vecī́ne-/aṋ‿fo^{s}‿ș‿pĩ‿la oráș^{î}/áṋ‿^{j}cá‿șî‿la orá^{ș}//la oráj‿aṋ‿jucá^{t}‿ș‿pă̄...pă rămășág/cu álte călúșur^{i}//d-egzémplú‿ne-ntîlne̯áṋ‿cū călușur dîn álte sáte//șî ăe̯a‿ave̯á preténţie să jo̯áĉe‿ei̯ pă străz prinĉipále//noi̯ ave̯ám preténţe să jucám noi̯ pă străz^{i} prinĉipále/ș^{î}‿merĝáṋ‿cu tóţi la milíţii̯e//tóto^{d} átă merĝáṋ‿cu autorizáţii̯e//să ne vizéze‿șî autorizáţia/șî milíţia spune̯á‿așá:

"merĝes^{i} cu toţi pă [k] în ĉentru/ş-acolo jucas fiiecare cît-un căluş//care joacă ĉel mai frumos/ăla joacă străzili prinĉipale"//

"ĉine-asistă şî ĉine...?"

^{s}ĉe "noi miliţiia//noi vă numim^{î} care pă unde jucaţ^{i}"//

ş^{î} ne strîngan/cîte ĉin şase căluşur pă ĉentru/făĉan cîţi-un căluş acolo fiiecare/acolo fiiecare căta să-ş arate draĉi care mai dă carē.../să joaĉe cîd mai frumos//da io cu remuşu /io cū ...cu remuşu jucam/d-ă jucat întodauna lā...ĝ^{i}urĝu/cu re [k] frăteşt^{u} n-am foz nicô^{d}a^{tă}//a fost imposibil să...să mă rămî^{i}e ĉineva vrodată ca sā...să joaĉe iei prinĉipalili/şi io să joc pă...pîn cartiiere//nu ! io an jucat întod^{e}auna pā...străzili prinĉipale/pă ĉentru ^{pă}...//aveam băieţ^{i} carē...ĉai că-i pă sîrmă nū.../şī...nu numa^{i} atît^{c} /...că ne punea să jucăm/şî gata/"că tu ai juca mai binē... [ɛ] joş^{i} p-aiiĉ^{ŝ}"//jucam şî noi între noi... pă stea^{g}: "mutulē//^{m}ăi nu ţinē//mutulē...dacă te rămîi/...îţ^{i} ea^{u} steagu/or eo ţiie/or tu miii//...şî doo s^{u}te dă lei"//

"gata băeatu^{le}"//

ş care rămânea dā...juca străzili prinĉipale şî ĉentru/... bunînţēles cu care er^{e}a mai colţat/dă să...ţinea la co^{t}/îl lăsa fără steag/ş pleca cū beldiea aea goală/^{cu} prăjin-aea/pleca cu ea goală//ş-io plecam cu bazmaua lui/cu usturoiu lui/pēlinu lui/ i le luam io toate/ş le legan la al^{e} ^{mele}//şî...n-avea ĉē să facă/ [ɛ] îi luan şî doo s^{u}te dă lei/ier^{e}a miliţia la mijloc/care nu să putea să...să faĉen scan^{d}a^{l} s-ajunĝen la s^{c}an^{d}al/n-avean cum î.../iera pă-nţeleĝere//şî asta iera ale căluşu^{lui}...//

[Dar nu vorbeaţi doar atunci cînd făceaţi steagul?]

atît//

[Altfel aveaţi voie.]

---

[1] Numele unui sat vecin.

ave̯án̯ voi̯é/sigur/vorbe̯ám//însă atúnșî cînd vorbe̯án̯/șî tót ĉe le vorbe̯ám i̯o atúnĉî/în tímpu cît să legá ste̯águ/i̯ei̯ n-áve̯a vóe să depășe̯áscă...péste ĉe-am̄ discutát i̯o/péste ĉe le̯-am̄ propús i̯o lo^{r} atúnĉî//în tímpu cît să legá ste̯águ//n-áve̯a vo^{i}é să depășe̯ască//kar dac-ar fi vrú^{t} să fácă ĉevá/pînă nú vene̯á să-m ĉ^{e}ară vói̯e/ să-m spúi̯i̯ mii̯e...că "vre̯au̯ să fac cutáre lúcru"/nú pute̯á să fácă //că ĉé se-ntîmplá ? dacă să ^{d}ĉá șî făĉá și nū-n̯ spune̯á/...u̯ór să moleșá dăfinitív/căde̯á...d-a-m piĉo̯arẹ́le̯-așá/să-mbolnăve̯á/^{u}ór să podide̯á cu sîn^{g}e pă gúră și pă nas^{î}//

[Se jurau.]

păi̯ [ɛ] i̯erá jurămînt/jurămînt//i̯o ziĉám acólo cū...cîte-n̯ lúnă șî-n̯ so̯áre//ș-^{i}erá jurămîn^{t}/ș^{i} i̯ei̯ cîn tocá usturói̯ū ă^{la} șî... pelínu-ŏla-n̯ gúră: [...]^{1}/i̯éi̯ aprobá//ș ĉe spune̯a^{m} i̯ei̯ aprobá/ ș-așá că dacă nu respéct^{î}...î...jurămîntū.../pŏ^{i} o pățéșt^{î}//ș-am avút únu caré n-a vru să de̯a crezămînt...aĉéstui̯ jurămîn^{t}//... frátili dobriț-ĕștie̯a^{2}//ș-a jucá/s-a dus se̯ára...pîn̯ sat/că n-áve̯a vo^{i}é nij la féte să dúcă/dacă er^{e}á flăcáu̯//sau̯ dacă ere̯á căsători^{d}/n-áve̯a vó^{i}e ^{s} să cúlĉe cu femée̯a lui/absolú^{t}//n-áve̯a vói̯e/gáta/unde dormi̯ám ^{i}o dorme̯á și i̯el//și i̯el a vru să-nĉérĉe/ i̯ere̯á flăcău̯ băe̯átu/ș s-a duz la ō...gàĝică și i̯el//á vorbi cu e̯a acólo̯/-a pupát-o/mă róg ā [k] cum ere̯ā...obiĉé^{i}ū...băi̯éților//și n-á spuz nimănúi̯ nimic/níș^{î} vătáfului̯ níș^{î} mii̯e//am plecád zío̯a cú călúșu-n̯ sad//dă-i̯ încólo dă-i̯ încolō.../îl văzúi̯ i̯o că-i̯ galben/șî mo̯ăle̯-așá...//ț^{3} ! îl între̯ábă vătáfu:

"băi̯ tănáse/ĉe̯-ăi̯ tu ^{mă} ?"//

"m^{4} ! /n-am nimic//"

---

[1] Sunete nearticulate repetate ritmic.
[2] Se adresează gazdei și se referă la o vecină.
[3] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd nedumerirea.
[4] Transcriere aproximativă a unor sunete exprimînd ezitarea.

606

i̯el tótuş^{i} cătá să vádă...i̯-ádevărát sáu̯‿ū i̯e númă superstíţii̯//tógma spre sȩáră...îl vȩ́den‿că...dă sînĝe şî‿pă gúră ş^{i}‿pă nas//şî mă kámă:

"mútule mor !"

"ĉȩ-ái̯ făcú‿m^{ă} ?"//tótuj^{i}‿n-á vru‿să spúi̯e/"mă spúne ĉȩ-ái̯ făcút ?"

^{ş}ĉe "am‿foz‿la floríc-asȩárą"//

"păi̯ bíne‿mă nenoroĉítulé/tu nu-z‿dai̯ sȩáma ?//nú ţi̯-an‿spús ...cáre ^{i}ȩ trȩaba ? şî dọa^{r} ai̯ ştiu^{d}‿^{dă}stúl dă bíne j‿dă‿lā... bătrîn^{i}"...//

ĉe "am‿vru‿să-nĉérc"//

"păi̯ úi̯te poftín‿că-nĉérş^{i}‿cu vi̯áţa tą"//

an‿foz‿nevói‿să dăzle^{c}‿călúşu ?! imediát pentrú‿^{i}el ?! că-l [k] dacă-l lăsám murȩá//pîn‿la dóoşpe nọáptȩa să dúĉȩá dracú$^{lui̯}$/ murȩá//ā‿foz‿nevói‿să dăzlé‿călúşū...péntru i̯él/ca să-l dăzlég pă i̯el/şi din nou să-^{l}‿le^{g} la loc ?! [!] că nu să pút [k] că dacă-l lăsám murȩá/

ş-ápo$^{b\,i}$ atúnĉ a spuz‿băȩ́atu/şĉé "níĉ^{i}‿in‿călúj‿nú‿mai̯ joc.../ da" sĉe "j‿d-ọi̯ mai̯‿ī..m-oi̯ păcăli‿vrodátă‿să joc" şĉe "nú mai̯ fac prostíȩa" şĉe "cárȩ-am‿făcút-o"//^{ş}ĉe "n-am vru^{t}‿să dau̯ crezămîn^{t}/c-an‿zis: «ȩ ! nu i̯e nimíca ástȩą»//e/da acú ám‿văzú‿cu óki că i̯ȩ lúcrur^{i} adevărátȩ"//

„p^{i} bíni‿mă/^{d}a tú ai̯ văz^{t}‿ĉe-s‿toc i̯o acólo cū [...][1] bél^{d}ii̯-ȩa bîţîi̯e parcă bîţîi̯e toz^{i}‿draĉi din‿lumȩ-ás^{ta} ?//tu nu te gîndȩái̯ la trȩáb-àstą ?"//

şĉe "nu m-an‿gîndit"//

ş-ásta ȩ//

[Şi cînd se dezleagă căluşul ?]

la termináre//de fab‿mi̯ércur sȩára//să lȩágă sîmbătă sȩará/

---

[1] Scurtă secvenţă neclară, din cauza debitului verbal foarte rapid.

z dăzleagă miercurⁱ seara//că...între pauze nu pos să-i ții tod legat/că...fiicare-are șî iel nevoili lui/corporale șî...sufletești șî...//nu pos să-l ții pă om legă dîă...sîmbătă pînă sîmbătă/sau pînă lunⁱ//așa că-ntre pauzele-astea.../în fine joi și duminică nu-l mai legăm kar așa-ntărit/num-așă...provizoriu cum s-ar zîce//nu mai ie kar întări ca dă la-ncepu^t//

[Și pe urmă, cînd terminați, ce faceți cu steagul ?]

îl punem steagu dă un l-ă luat//usturoiu l dăm pă la femeile-astea care au copii micⁱ/...pă cîte-o sută dă grame dă țuică/ pă...cîd vrea femeea să-z dea//că cică-i bun dă leac/dă frigurⁱ/ dă... m !//da astă pomenită dîm bătrîn/da io nu ștⁱᵘ//

[Aici e obiceiul să-i joace călușul unui om care s-a îmbolnăvit pentru că a lucrat în Rusalii ?]

nu/nu//dacă cineva a jucat în căluș/ș-a rămaz dă anu trecut .../s-a certat iei în [ɛ]iei între iei [ɛ] mutu cu vătafu/șî...mutu lui d-atuncⁱ.../care-a fost atunʲ/nu l-a dăzlegaᵈ/ʲ l-a lăsat aʲă/iel a rămaz bolnav.../acu an-ostîlaltu vine/fiie că la [k] vine la mine/fiie că să ᵈuce la altu/să duce/șî...îl kamă/l ea pă mut cu căluș cu tuot/ca să-l dăzlege șî pă iel să-l dea șî pă iel.../ca să-j găsească leacu/c-alfel nu-j găsește leacu//poa să ducă lă...cel mai mare profesor doctor/nu-j găsește leacu// fino-aicⁱ ie kestie dă jurămînd/nu este.../e mai tare ca orce/șî ..doctoru n-are ce să-i facă la jurămînt//

[Și poate intra oricine în căluș ?]

da/da da/ să s [k] bizuie că poa să joace/șî...știie să joace ...ᵘorcine/orcine//

[Dar de unde învață să joace ?]

bine/asta o știie dîn copiˡ/da dacă știie să joace sîrbă/țigănească/brîu/...cum să spune la noi aica bunînțelez/jocur d-as-

608

tẹa bătúte țăraneșt^{i}/călúșu-i̯ fǫárte ușór^{u}//mai̯ ușór ca ^{u}orĉé// dacă știi̯ẹ să jǫáĉẹ tọáte bătútilẹ-ástẹa ali̯ nǫástre/caré să jǫácă-n̄ prẹájma nǫástr-aiĉ^{i}/călúșu-i̯ f^{l}ǫáré la uréke...pentru i̯el// deșí áre dóozeșápte de figúr^{i}/...un călúș...

[De la cine învață figurile ?]

dă la mút^{u}/dą la vătáf...//

[Se pregătește înainte ?]

sígur că dą !/^{se} pregătéște cu...dóo trei̯ săptămîn^{i} înainte// fáĉe ^{dă} cîteva or^{i} repetíți^{i}a/jǫácă/să strînĝe duminiĉă sẹára sau̯.../șî sîmbătă sẹára/^{s} strînĝé ^{z} dúĉé la [k] ^{cu} lăuta^{r} î... cúrtẹ-acólo/sau̯ undi ^{i}éste/și jǫácăr-acólǫ/^{d} cîte dóǫ trei̯ ^{u}or^{i}/ fáĉe repetíții̯é/antrenamént/...totodátă că.../i̯ē fǫárte greu̯ ca să...să jóĉ^{i} în călúș^{u}...//

cu̯oscái̯ ște marin [51 de ani]

cu cai̯ an trei̯erát și i̯eu̯

punẹá un stẹajăr acolǫ...în mijlóc/cú o fúni^{i}e dă trei̯ pátru métri̯/șî...^{i}i-mvîrtẹá pă cai̯ pînă să s [ɛ]strînĝà...funi̯ẹa/dăpă ĉē...să strînĝá avẹā niște mototǫále[ɛ] acólo/cum să spun ? mototᵘol la cápu fúnie^{i}/carē...îi̯ băgá î...^{u}okų-ola la cai̯/șî-i̯ intorĉá pă pártẹ-ai̯la^{ntă}//șî-nĉepẹá i̯ar să-i̯ i̯a lā...înmănát/șî să dăsfășurá.../fúni̯i̯a...//^{să} dăsfășu^{r}a/să-mvîrtẹá dîn nou̯/șî i̯ár îi̯ îmvîrtẹa/pînă cîn^{t} tre^{i}era//p-u^{r}mă lu^{u}a grîu lā...[k] páili lā ...scuturat/șî grîu̯ū...rămînẹā...jos//da//spunẹá că-l strînĝá... bine/cū...ári̯a i̯erá bătútă/î stropítă cu ápă/pămîntų-acǫló bătuturid bine ca să nū...i̯intre bọabili-m pămîn^{t}/^{ș} pó úrmă zîĉi̯ că cînd bătẹá vîntu-l lụa cu lopéțili șî-l aruncá în sus/dă-l... îl ușurá dă...pai̯ẹ/dă plẹávą/cîn^{d} rămînẹa mai̯ i puțín/pă urmă îl

[r] îl lo̯a/ᶻ dúĉá la cîmp cu ⁱel/îl vîntura//așa cu cai̯ an treierat și ieu̯ într-un an/an treⁱerat/am avuᵈ...multă mazăre//șî nú mi-a treierat-o̱...ăștea cu mașînli//ș-am treiérat în curte//am făcu doośpe kile/am făcut[ɛ]multă mazăre/treierată cú caⁱi//án treierat-o/și mă duĉam/încărcan cîtᵉ-o̱...căruță bună/și mă duĉam îm vîrfⁱ/ĩ vîrfu dealului c-acolo bătea vîntu mai̯ bine/șî vînturăm.../ám vînturat o săptămînă lā.../asta am făcut-ō ieu̯/tot cu caii//

iiu̯on patentașu
șaptezeĉⁱ [de ani]

bordei

îm bordei̯ ī ierā...ca și-n casă jos acolo/dă...ierᵉa-m pămînt //îl săpa-m pămînt/presupunén cîd vrea să-l facă dă mare/dă...trei̯ metri pă trei̯/sau̯ patru pă patru/făĉá ca și casa dă mare/săpad d-un metru/mai̯ mulᵈ d-um metru-m pămînt/și punea parⁱ...acoló/am văzut ī...bordeⁱ//púnea um par la capᵘ-óla/unu la capᵘ-ola/púnea ō grindă...țapănă bună sus acolo punea/...căpriorⁱ d-ăea cum îi̯ ᶻíĉem noi̯/mărtajⁱ d-ăia//după ăea punea trestiie/...șî arunca pămînt pă ⁱél/l-îmvălea cú pămînt//juos în casă avea...patu toᵈ dă pămînt/lăsat un... [ɛ] atît cît trebúea să fiie patu /lasad nesăpat pămîntu/îl curățea bine/-l lipia/și la marʲginea patului ō blană//că dacă venea ĉineva să nu stea să dărîme[ɛ] marginea...patului dă pămînt/să stea pă blan-ăea//

[Ai vorbit de mărtaci. La ce zici mărtaci ?]

la căpriᵘorii.../noi̯ căpriorⁱ le ziĉem/da ăea [ɛ] la bordei̯ atunĉa la ᶻíĉá mărtaĉⁱ/le spunea martaĉ//lemn lîngă lemn acolo/șî po u [r] po urmă-n lungu iei̯ punea...trestiⁱe/ca să nu cure

610

...țărína dî [k] cáre̯-o pune̯á pă bòrde^{i}/ [...]

[Și cu ce se-ncălzea bordeiul ?]

ave̯á sōbe ca șî...^{a}gúma/șî...paĭē.../strî̀nĝá și ĭe̯ĭ buriĭén^{i}/ ba [ɛ] aduná coĉén dû pă miríște̯ pă tímpurl-éle̯a/șî...îș̌ strî̀nĝá ^{g}acoló dă făĉá fócu̯//

[Lumina pe unde intra ?]

ave̯á un ĝemulét mic în fūnd ^{g}acólō/pùțînă lumínă//pă tímpur^{i}/ ...am auzít c-a fos^{t} șî cu băși̋ĉi̯/d-ále̯a dă...dă p^{u}órc/sau̯ dă... bóu̯/dă ĉ-ö fi foz^{s}/băși̋j^{i} marí/intínse bine/șî...s-a văzút puțínă lumínă pîn e̯a/ [ɛ]^{că} ĉícă cîte̯-o bábă cáre nu pre̯a vede̯á binē/ maĭ înțepá cu ácu să.../pîn e̯a ca să...viĭé lumínă maĭ múltă//

[Același]

șî treĉá șî...cáru cu mire̯ása

vene̯á să-nțeleĝ^{e}á/șî vene̯á-nt..-o se̯ară/acólo cū...dóo treĭ ocá dă rakíu̯/acólo/ĉi [k] cu ĉe̯ vene̯á în̯ fínè...//pune̯á o plóscă joz/vene̯á tát-al féti.../mama băĭ [k] féti/tát-al băĭátuluĭ/mama băĭátuluĭ/pune̯á vi [k] șî vene̯á-n̯ casà/pune̯á o plóscă jos/ să-n̯kiná ĝiner^{î}li șî mire̯ásà/șî luu̯á plosca dă jós: o lu̯á-ntîĭ ĝínerli/să duĉá și ĭ-o da lu tás-su̯/^{a}dícă lu tát-al luĭ//pŏ úrmà/ ...să-n̯kiná șî mire̯ása/lu̯^{u}á plósca șî mă duĉán̯ șî ĭ-o dan̯ lu tát-al m^{i}ĭu̯//făĉám̄ [ɛ] dă dó^{u}o ^{u}ór^{i}//a tre̯ce̯a o̯arĕ...în̯ loc să ĭ-o d [k] n-o maĭ dam lu^{i}/ó dan̯ lū socrî-miu̯/zis//șî ĭel^{u}...o da lu socrî-so/plósca//ásta ĭerá-nțelésu̯//să-nțeleĝ^{e}á/...dîn̄ d-áste̯a d [k] ĉe făĉ^{e}á: scurtéĭcă î.../ĉismē/c-atúnĉ așá să făĉ^{e}á/...nunta dóo zíle//...nu ^{i}ere̯á o zi cum ĭ-acúma//dó^{u}o/ba șî treĭ țíne̯á núnta...//

să terme̯ná cū plóscà//vene̯á la săptămîna/făcán̯ logónda//...

venea cu pl^{u}ocon/...sîmbătă seara/aduĉam preuotu/ne ĉitea logondă.../şî...să duĉa acasă/dimineața venea/le dan ştergare/iar venea cu plocon^{u}//le dan ştergare/şî pleca//rĕmînea treaba aproape dă nuntă//aproape dă nuntă/venea cū...într-o duminică/cîn ma^{i} ier^{e}a o săptămînă pînă-n nuntă/venea duminică//venea ear cu plocuon.../la mireasă/ĝinerli/da mireasa nu să duĉa acasă/...venea la mireasă/strîngăn cîzva băieț^{i}/cîteva fete/fetili cîn venea/venea cu busuiocu-m mînă/...să făĉen cunun^{i}/c-atunĉ aşa să făĉea/...c^{u}oruane d-astea//...că trebuea la pocînzei/cîn venea trebuea să viie cu ^{i}ele pă cap^{i}/pocînzei/şî femeili/şî oameni...adică ĉine venea dîm partea miresi//

după aea venea nunta: venea sîmbătă seara/punea beteala miresi^{i}/sta sîmbătă seara [ɛ] la...mireasă acasă nunta/sta şî duminică pînă pă la do^{u}osprezeĉe.../iar la mireasă/^{ş} pleca lā...cununiie.../ne cununam/şî ne duĉan lā...acolo la ĝinere-acasă//făĉa masă tuată noaptea lun^{i}/lun nuaptea.../atunĉa...că...n-ar fi să vorbesc/să duĉa cu mireasa şî cu ĝinerli//aşa//dacă ^{i}erea tuate bunē.../făĉa [k] să ^{d}ĉa şî făĉa [ɛ] domnu rădună ştii[1]! făĉa um motot^{u}ol dă paii/mare-aşa/ştii/ŭ ăla dă paie/şî-l punea-ntr-un lemn/într-ŭ arac lung aşa/^{um} băț lūng/îl lega/şî-i da foc//şi iş^{e}a lumea pă...tot^{i} oameni/i [k] ^{a}dică care vrea/să iasă/d-ai miresi/bucătar^{i}/^{s}-astea/iş^{e}a şî făĉa ^{u}oră pă bătătură şî kiuiă dă luua satu-n sus/kă...ierea [k] aşa ierea la noi atunĉ^{i}/aşa//să...termina//...timp [k] sta pînă să...dă dimineață lūn^{i}/lun dă dimineață/...cîn să spărĝ^{e}a masa/dimineața lun^{i}...venea toate feme^{i}ili cu pl^{u}ocuon...la mi [k] care fusese/că la noi nu [ɛ] atunĉ^{i}/nu ie^{r}ea să duĉă feme^{e}a ^{u}omu la nuntă//nū !/să ^{d}ĉa ^{u}omu singur^{u}//nu ^{i}erea vorba s să duĉă...//dimineața ne duĉam noi/femeili//dimineața venea şî ^{u}omu şî femeea//femeea venea cu turtă dă pîine pă mînă/acolo ĉe-avea şî ea[ɛ]măr î/ĉᵉ-o fi avut acolo/şî venea cu turta dă pîine/şî ne dā...le da mᶦiresi//aşa¹ făĉan teancu dă turte dā...pîine//că ī [k] kît ierᵉa la masă trebuea să viie şî cu plᵘoconu pă mînă//şî ī...sta acolo lūnᶦ/să duĉă dă la ĝinere ...fratili dă mînă.../să ᵈuĉa mama băiatului/soră ĉe-avea/sau cumnată ĉe-avea/sĕ duĉă lā...pocînzeᶳi/la...mă-sā...feti-acasă//d-acolo venea cu toţi/cu pocînzei/pocînzei tosᶦ cu cūnūnili pă cap/ĉe mai//că le trimetea d-aiĉᵉa/lun/dă lā...mi [k] dă la ĝinere/...toate cununili care să făcuse/le trimetea acolo//aşa le ᶻĉă că...cunun/nu le zĉan ca acuma corone//şî venea d-acolo pocînzeii lūnᶦ/şî pŏ uʳmă făĉᵉa masā/dan darurᶦli uoră/ştergarē/ĉe-aveam/tot ca ş-acuma/...dam ş-atunĉᶦ//

---

[1] Se adresează unui învățător din sat, care asistă la înregistrare.

lun seara spre marţᶦ iar făĉa masă//da nu mai kema vecini/numa bucătari/pocînzeii/ăstea.../ş făĉa maşă//...şî ţinea masa toată noaptᵉᵃ/pînă marzᶦ dă dimineaţă//şī marţᶦ/...mai făĉa cu bucătarᶦ cum face ş-acuma/ş terminam nunta// [...]

[Dar mireasa se ducea la apă ?]

mireasa ? sīgur/la brad !//

[Cînd ?]

duminică/cînᵗ să făĉa bradu/cŏ uitai să vă spui: duminicᶦ cī să făĉa bradu la [...]² să făĉa la mireas-acas bradu//luea o [k] vadra cu apă şī...punea mireasa un ştergar/şî lua cu fratili dă mînă/ş să duĉeā...lā puţ/şî lua apă/şî punea vadrā.../ᵖnea [k] scotea o masă...acolea/şî punea vadra pă masă/şī punea bradu cū ...rădăĉina în ī vadră//şi-l făĉᵉa cū ʰîrtii/l-împuodobia acolo ...bradu/cum ī...ierea/aşa-¹ împodobea//după ĉe-l făĉᵉa/i cînta lăutari-acolo [ɛ] cîntecu miresi.../mai plînĝa şi-altu/mai plînĝa şî mireasa [!] c-aşa ierᵉa atunĉᶦ//şî pă urmă...ap-aea/...o lua şî ierᵉa colăĉerᶦ/cū caii/ierea băiesᶦ cu caii veniţᶦ ī.../colă-

---

¹Gest.

²Secvenţă neclară.

ĉer^{i}/așá să zicá//vénẹá după núntă cínte șapté‿opt...colăĉér^{i}//șî tát-al mi^{r}ési le lụa basmále d-ástẹa mícili̯/d-ást^{e}a...dă doi̯ lei̯ jŭmátẹ/...le lụa bazmále j‿le punẹá la cai̯/la toț^{i}...colăĉéri̯/le punẹá basmále la cá^{i}//șî...pŏ‿ụrmă lu^{u}á vadr-ẹạa cu ápă...frátili dă mînă/șî ^{i}arunca pă piĉérlí‿la cai̯-ẹẹā/arunca ap-ẹea dîŋ‿cî [k] dîŋ‿vádră//șî dup [k] cîn‿sĕ pleĉe mirẹasa/...să sculá um‿băẹa^{d}‿ dîntre ^{i}ẹi̯ carē...știi̯á cárte/sau̯ nu șt^{i}u ĉé/șî urá/^{s}puná u̯urárẹa/ păi̯ ástā...nu știu cum...o spúnẹa//aẹá ^{i}e//

[Da᾽cînd ai fost dumneata mireasă, cum erai îmbrăcată ?]

i̯éu̯ ?

[Da.]

ʾău̯ ! cum i̯e lățu̯ásilẹ-acú// [!] avẹám niște físte/să tîrá dăpă noi̯ !//șî cu ĉ^{i}orab‿dă lînă/că atúnĉa nú ^{i}erẹá d-ășt^{e}a/... ș-avẹán‿ĉ^{i}iorab‿dă lîn^{ă}//șî-mbrăcátẹ/cu blúză/cu fîstă dî [k] fûstili pînă-m‿pămîn‿dă lung^{i}.../blúze d-ástẹā[1] ... ^{a}șā/c-atúnĉā la noi̯ cam ișîse//avẹám kemeléț/^{c}-așa-^{i} zîĉam [!]

[Cum ?]

[!] un‿ĉe^{r}g‿dă fi̯er/îmbrăcát cu-ō cîrpă/șî-l punẹám în‿cap/ șî‿ne legá la cap/lūn‿trebúẹa să ișîn‿legátē...feme^{i}éștē‿u̯oră/nú ișám/nu mai̯‿ișáŋ‿ca acúma//punẹám un ĉerc îŋ‿cap/făĉā...așa-i̯ ^{z}îĉan/kemeleț^{î} /șî [!] il punẹám îŋ‿cap/șî‿ne legá p-aiĉ‿eșē[2] / legá p-aiĉ așá[2] /șî pŏ‿úrmă nẹ-a da‿ștergáre/^{a}vẹā‿ștergáre frumu̯áse/alósẹ/punẹá [k] ne legá cu ștergáru/ne punẹá gerlánta p-a^{i}iș pă cāp.../legáte cu ștergár^{i}/așá ^{i}iș^{e}am î‿$^{u̯oră}$//

[Și gherlanta din ce era făcută ?]

tót cum i̯é‿acúma gîrlănțili̯//da nu așá/făcútă gîrlántă așá .../mai̯ drẹápt-așá//acū/a ișît‿î.../da to‿dă...boboĉei̯ d-ăștẹa i̯erẹá/tot așa i̯e^{r}ẹa și gîrlănțili//păi̯ atúnĉă...^{i}erẹá be[ɛ]tẹálă/

---

[1] Se referă la bluza pe care o poartă.

[2] Gest: în jurul capului.

i̯e̯ré̯ā.../pune̯ám cíte̯-ō...clái̯e de bete̯álă-ŋ cap//...ấve̯am bete̯álă//

[Dar cînd vă întorceaţi de la biserică, cum veneaţi cu lumînările ?]

vene̯á lumînắri [k] vene̯ám cu lumînắrilì...stíŋse/nu ⁱeré̯a nisˇ pomene̯a^lă ză veniŋ cu i̯éle̯-apríŋse//

[De ce ?]

păi̯ dac-aşá i̯er^ea atúnčⁱ !

[Aşa era obiceiul ?]

da ! lumînắrili stíŋse//şî le̯-aprinde̯áŋ la úşă//

[Cum ?]

cînd vene̯á cu i̯e̯le/dă vene̯áŋ cu núnta dă lā... [ɛ] biséricǎ/ vene̯á cắrili/c-atúnĉa i̯e̯re̯á cáre cu cái̯/şî vene̯á cîte doọ trei̯ cáre dā...dăpă núntă//şî trecấ şī...cáru cu m^ireásaˡ/să opre̯á ⁱn̦ fáţă cole̯á/şî să da mire̯ása jos/i̯işá so̯ácra/prime̯á mire̯ása/şî ne daŋ jos/şī...stam afáră/ş-aprinde̯á lumînăr^ili/şī şéde̯á núnu/ấve̯á scă [k] doó scáune̯/ĉé zi^c ? púne̯á pátru sca^uune/că ⁱere̯á şî sócru şî so̯ácra//şăde̯á núnu/şăde̯á núna/su̯ócru/su̯ácra.../şî pŏ ^uormă lu^uá mire̯ása aī [k] î̂i̯ da d-acólo dîŋ cásă o cáñă cu ápă/şî́ le turná pă m̄ [k] ş ca să sĕ spéle pă mîi̯nⁱ/ĭe daŋ ştergáre ş le ştergấ/şî atúnĉa aprinde̯á lumînărli/...cîŋ să spălá pă mîi̯nⁱ// cîŋ să ⁱintre cu i̯e̯le-ŋ cásă/ i şe̯á o feméé/carē i̯e̯re̯á mai̯ búnă dă...jucá/[ɜ]mai̯ [ɛ] i̯érẹa únili dă.../ĉi lu̯a lumînărli/şî lē jūcá/la ūşă-i̯...cîntá lăutári/şî jucá cu lumînărli şî kiuiá//şî p-ormă le da núnului̯...şî núni/dâpă ĉe le jucá/le da núnului̯ şî núni/şî cîn^d intrá-ŋ cásă lē.../u^ité le stingấ coló/dă prágu úşî//...núnu şî núna le stingấ/nú ĝinerli şî mire̯ása//ş-éste̯a ⁱere̯á cu lumînăr^ili//[...]

[Şi la o săptămînă după nuntă, se duceau la părinţii fetei ?]

dă/să duĉ^{e}a cu plocuon//să duĉ^{e}a ear cu plocuon î...socru/tat-al băiatului/mama băiatului/...mireasa/ĝinerili/la iertăĉiune/-așa ne ziĉ^{e}a//...la iertăĉ^{i}une//şî făĉă plocuon/şî ne duĉam fiie ș seara/fiie zioa/cînd î...^{v}ream//^{s} duĉa acolo/mînca/bea/^{şî} veneam acasă//ș pŏ ormă/la săptămînă/...venea şî tat-al feti.../şî mama feti/iar cu ploc^{u}on lā...la mireasă/că ĉa că nu ie bine să v^{i}iie...mama feti şî tat-al feti pînă...nu vine cu plocuon^{u}//

alicsandra ște gimpățeanu
^{u}obzeşîunu [de ani]

mă kema moașă

dacă ierea...[ɛ]femeea-nsărĉinată/mă kema moașă/că kar ieu am fos moașă//...an fos moașă/ĉe mai înco^{lo}/da//mă kema femeeā.../presupunem a fost î...nu rudă/un vecin sau ū.../mă ĉan şî-n capu satului/vorb-aea//venea şî mă kema: "aidi...tușîcă..."/^{u}or țață/dadă/cum în ziĉea//"haid^{i} ! că "ziĉē "ie bolnavă cutărița/...să nască"//mă duĉ^{e}am acoluo/femeea să vă^{i}ita că...femeea la naștere/ĉe mai//mă ĉam acolo/îm făĉam obiĉeiu/o pipiiam acolo/ca femeea/cun să ziĉe/şî stam pînă cîn năștea//năștea/în da foarfeĉili/făĉam o ață/-i legam buricu/cop^{h}ilului/şî-l puneam îm pat colō/pă urmă-n...vorb-aeā [ɛ] aveam grijă dă femeē.../că...la naștere/ĉe mai//dacă...şî [= îşi] făĉa obiĉe^{i}u/lăpăda casa/acolo/luamū...o puneam îm pat/o-nĉingan cu brîu/aveam ûm brîu lat ^{aşa}/şî o-nĉingeam/că la noi...ierea muncă/ș trebuea ridicătură/să rîdic^{i}/nu ie că...acolo la spital//şî...uo-nĉingan cu brî^{u}u/po ormŏ punea apă pă foc şî...pîntru cuop^{i}il/şî-l scăldam şî...//la trei zili făĉam ursitor^{li}//puneam o masă/venea seara//la trei zile/nu să scula femeea dîm pat trei zile//nu să da jos//ș cop^{i}ilu lîngă ia/

616

adică copilu-n cas-aco^{lo}//la trei zile...//dormia doo nopţ^{i}//a tre^{e}a noapte...mă ducam d-aica/puneam şî frămîntam/moaşa frămînta pîin^{ea}//mă ducan ş^{i} frămîntamū...acolo mă [k] făiină/ş^{î} făcam o turtă dă pîine/şî...^{îi} punean trei cruc^{i}/c-aşa e^{r}a/făcam cruce cu cuţitu/ş-o băgam în cuptor//ş să c^{u}oc^{e}a/şî pă urmă seara/puneam masa//femeea ereā...uite cum ie dînsā[1]...dat-aşa/culcat-aica/şî masa ō punean la picerili iei//şî căldarea cu apă care ^{i}erea s [k] ca să s̄[ɛ]păl femeea/o băgan sū pat//...şî masa ierea pusă-m pat/uiti[ɛ]lā picer^{i}li iei//şi-i punean turta dă pîine.../puneam trei fire dă busuioc/uite cum ar fi ast^{e}a aşā[2]/...să v-arăt/...dă la-nceput^{î}/u^{i}ti:puneam aşa[3] trei fire dă busuioc/la ale trei cruc^{i}/şî pŏ urmă puneam într-un loc puneam...sāre/ş-o cască cu apă/ş-o cască cū...viin/cu ţuică/cu c^{e}-avea femeea//...doo//şî p [k] aduca femeea/că-^{i} ierea ruşîne/aducā...^{u}o sticlă cu v^{i}in/aduca o sticlă cu ţuică/aea ierea ali moāşî//dimineaţa le loa moaşa//şî...alea/şî o c^{e}ap^{ă}//îi punean şî c^{e}apă pā...pă turtă/punean c^{e}apa cu sare//şî dimineaţa/mă sculan cîn^{d} ^{i}erea ca fun c^{e}as pîn la ziuŏ/şî-ncălzeam apa/cu tot ī...atunc^{i} ī...dacă...s [k] puneam femeea să şază...trei zile/nu şădea pă blana goală/şî să ^{d}ca şî luua pa^{i}ie//şî puneam paie/...şî aşte^{r}neam ō...rogojînă/pătură/ce ierea atun/da rogojînă/c-atunca aşa ierea rogojî^{ni}//o...treanţă dă rogojînâ veke/şî le lu^{u}am acolo şî le băgan la căldare/şî cū alea care ierea supt ea/încălzean căldarea dā... [ɛ] s-o spăl//ş să-ncălzea căldarea/dacă să-ncălzea apa/aducam albiie/ş-o punea ş-o scăldam/...şî [ɛ] să spăla femeea/^{s} spăla/şî spălam [ɛ] întii cop^{i}ilu/p-ormŏ să spăla şî ia/o spălā ş^{î} pă iä/şî să suie-m pat/şî nu mai avea...nu mai ierea pă b...[ɛ]pă buriian/aşa zicam atunc^{i}//şî nu mai şădea atunş^{i} pă buriia^{m}//şî şădea-mbrăcată//c^{u} copilu lîngă eä...//^{ş} dimineaţa/cîn mă scula^{m}/dă să lum^{i}ína/în̦ lu^{u}ă stícla cu ţúi̯că/î^{n} lu̯an̦ stícla cu v^{i}ín/túrta dă...pîi̯ne/...rupe̯ám şî mirési/...rupe̯ám mirésii̯...[ɛ] adícâ do̯ám^{nă}/mirésii̯/lăṷúzi/îi̯ rupe̯an̦ lăṷúzi/să mănînĉe şî i̯a/... [r] să mănînĉe şî i̯a/... [ɛ] dîm pîi̯ne̯-áe̯a//şî p [k] ĉ^{e}apa/...i̯-o spărĝe̯ám/^{şî} pune̯an̦ sare i̯a/făcám aşá /şî ^{i}-o dan̦ lă^{u}uzi s-o mănînĉe̯/că i̯-a i̯ei̯ [!] áe̯a ^{i}e !//^{aşá} i̯e mamă şî cu naştere̯a//am̦ fos/ d-am̦ fos mo̯áşă/ĉe̯ mai̯ !//[...]

---

[1] Se referă la o învăţătoare care asistă la înregistrare.
[2] Gest.
[3] Gest.

[Şi la Anul nou cum era obiceiul ? Nu se mergea la moaşă ?]

păi̯ cūm ? păi̯ n-ave̯ām casa plină ?//vene̯á to̯áte cu plocón ş cu cop^{i}ilu-m braţe̯//vene̯á cu cop^{i}ilu/şi-n̦ lu^{u}á or fîstă/ádică materi̯ál/materi̯alu ^{u}or dă fîstă/or dă [ɛ] scurtei̯cúţă cun̦ să zíĉe/ ^{u}or dirime̯a-n̦ cap/şî vene̯á cu copilū/şī aduĉá acolō...ō túrtă dóo dă pîi̯nē/ke̯ pune̯am mása/cu tōţi/şî mînčam//şī...aduĉá o túrtă dóo dă pîin^{i}ē/o sticlă dóo/trei̯/c^{u} v^{y}in aco̯ló/ş cu ţui̯că/şî ne̯-astrînĝá [k] să strînĝá...şápte opt inş^{i}/cîţ^{i} ave̯ám/nepoţ^{i}/cî^{d} moşa^{m}// şî ^{s} strînĝá şî pune̯a^{m} masa-m pat/şî mînčá/şi i̯o lu̯an̦ cop^{i}ilu/pînă nū...pune̯ám masa/vene̯án dă la biserică/şî-n̦ lu^{u}an̦ cop^{i}ilu/şi-i̯ dam pă toz^{i} dă grindă//rîdicám în̦ sus^{u}[1]/^{îl} pune̯ám aşá[2] şî-l uite aşá[2]/şi-i̯ pune̯am acóle̯ şî i̯ō/atîrnám ş^{i} i̯o rokíţă/că...nú ^{i}ere̯a să mă duc să-i̯...cū mîna go̯ală//şi-i̯ pune̯am ú^{i}te̯-aşa[ɛ]în̦ cap / rokíţā/...bombu̯ane̯/...co̯vric/ca atúnĉ^{i}//şî-^{i} rídicam aşá su^{s}// şî-i̯ dan dă grindă/îi̯ pica^{n} cū capu dă grin^{dă}/dă trei̯ ^{i}or^{i}//şî pŏ úrmă-i̯ dam măsi^{i}.../în̦ săruta mîna şî-i̯ dan̦ copilu-m bra^{ţe}//

[Aceeaşi]

bi̯ată lisandra a căzut în̦ kiropastie

cînd a intra^{d} nemţi̯-a^{i}iĉe̯a/pă nóo súte şai̯sprĕzéĉe/a venit î ş-a trecúd bulgári^{i}/tot a... [ɛ] trecu^{t} peste romînie̯a/da/şi ī a

---

[1] Gest: îşi freacă palmele una de alta.

[2] Gest cu ambele mîini ridicate, arătînd poziţia în care ţinea copilul.

618

veni némți//și căra paie dă la armán/dă lā boiér^{î}//șî dă la oameni dîn sat/luua [k] le luua paili/ș-avea aiĉa presă/...dă paie/dă făĉa pakete/...kar aiĉa unde ^{i}e biserica/vale-àea/unde-i acuma cazanu dă rakiu//făcuse niște șîr^{i} dă pakete dă paiè/dĕ te uitai în susu lor^{u}//șî toț^{i} oameni care ieream în sat/ĉe érea oám^{ini}/numa femei ^{i}erea sărăĉili/numa la primăriie ĉe oamen^{i} ie^{r}ea/da-ncolo ierea numă...femei//lo [k] puneam bo^{i}i la căruță/că ne-a aduz boi dă iitapă/așa le ...iĉa/d-ăea mīĉ^{i}/ai văzut/dacă ți-aduĉ^{i} aminte//āșa//luase ș ta^{c}-tu//șî luasen toz^{i} boi d-ăia//șî[ɛ] căram pakete d-acolo șî le duĉan ... gara/...ba la gară lā...aiĉa/ba la gară la ĝ^{i}urĝu/duĉam pakete//

și-ntr-o zī/...ā da dumnezeu/ș-a făcu copiii...pă iene//așa dă noroi cum spusei ieu[2]//șī...ierea...o fetiță/p-aiĉ/aiĉi-aveam ...lă ^{î}ăsta[3]/că sîntem tot un neam/ș-aveā...pă lisandrā...micșoar-așa//făcură copiii[ɛ]sâ spuii...domnu răduna[4]/ c-a fost//făcură copiii/ș-ā-nșîrui cop^{i}ii mulț^{i}//ș-acolo unde făcuse pakete-/așa ierea paili pă drum//știț^{i} ierea numa paie//ș-a făcu copiii pă iene//ș s-a dus să-l îngroape-m pîrîu//șî...s-a făcut altu...popă/altū...cîntăreț/altū...să-l...tămîie cu cădelnița/^{cu} uala cu foc//șî ĉ-a făcut copiii că dă [ɛ]cît să...tămîie iei să ducă cu oala cu foc/a căz un tăĉ^{i}une-m paie/îm paile-ălea//și iei s-a dus șî l-a aruncat î iapă/pă iene/ș-a pleca^{t} [...]//șî cîn^{d} sî...tăĉiunili ...a bătu^{d} nițel vînt/paili uscate/ā luoa foc !//cîn/ĉe sĕ mai stingă/că dac-a loa paili toate foc^{g}/s-a-mbrăca șîra dă pakete/a ars...toate paketili/n-a rămaz dăloc/nu ?

[Și cîteva zile a ars !][5]

a ars acolo//hi ! hi ! să-nnebunească nemți^{i} !//noi ne-nkinan și ^{z}îĉam: "bodaproste c-an scăpa dă cărat"//și iei să-nnebunească

---

[1] Se adresează unui învățător care asistă la înregistrare.
[2] Se referă la un text anterior, înregistrat dar netranscris.
[3] Arată spre curtea unui vecin.
[4] Se adresează aceluiași învățător.
[5] Intervenția aparține învățătorului.

némţi/şî̂ maị múlte nú !//

"ĉíne ? ĉíne ? ĉíne ?" a aruṇca^{t} pă bịátă...lisándr-àsta//că ịá ş-îṇcă dóo ịṇse cárẹ-o fi fost acólo//nú şt^{i}u//a luuát-o bịátă mắ-sa săráca într-o nọápte/ş-a dús-o túma la dăịiţa[1]/dă frícă//

a veni némţi mîṇcá-tẹ-ar máịca dă fo pátru ĉínĉ^{i} uór^{i}//fo tréị pàtru zilĉ la rînd a venít/să vázá [ɛ] uọ-mpuşcá ịo zic/... ^{u}o omorá ĉé maị//nú ịe şî nú ịe/a venít/a cắta^{t} pă la noị: "nú ịe máịcă/nu ^{i}e !//"

[Aceeaşi]

ástẹä-ị tọáte condíţịịlî la viịe

prímu̥ ọáră...dăsfundéz pămîntu//dîpă ĉe dăsfundés pămîntu/la u^{r}mă...primăvàra o puị//îị puị ápă/îị fa [k] o muşuruịéz^{i}/fa$^{s}_{g}$ moşurọị/şi...dîpă aẹá/o sap^{i}/nu maị puị nimicá ẹa/dacă vreị ca să ịásă viịa/^{z}să crẹáscă/dacă vreị ca să...nū...ịásā/atún nu...aị p [k] cam dăĝẹába puị recóltă/zis álte plánte/că...nu maị puị viịe//viịä trebúe s se [k] fiịe síngură ẹa/sẹamplă//ş-aị ī pus-ọ .../primăvàra ẹa a-nĉepú să-ị dẹa múguru/ịar dacă ^{i}e plọáịe... plẹácă şi maị bínẹ//suṇ víţe care sûn^{t}...pretẹ́nţịuáse/maị...să prindẹ vine maị grẹu...dă la ^{i}elẹ/cum ịe zaịbăru şî ^{pr}oducătọá-rẹa/ás^{ta} ĉolé maị tar^{i}//da cúm ịe gamuáị-àsta/ásta mérĝè...ş-aşā la ma [k] şî la sécită/ịa să prinde maị bínẹ//şī primu uan^{i}/cum îs spuséị/ō puị tot trẹábă socotẹálă/moşuruịéz^{i}/iị puị ápă/şi/... o sap^{i}//a-nĉepú să.../îị daị o sápă/$^{-i}$ maị daị îṇcă úna/pînă la treị sápẹ//la u^{r}mă ánu [k] al dóilẹa an/...o taị/dă j^{u}os//...ca să prinză rădăcíṇ ^{z} ^{dẹa} vọịe să mẹárgă-ṇ sus//o prin [k] o taị dă jos.../ş-atúnĉ ọ...ịarî plẹácă lujăru//şî să faĉe...cam aşá[2] /

---

[1] Nume topic.

[2] Gest: înaltă de aproximativ 1 m.

620

pọáte pî̆ i̯élé cáre áre fọ́rță dă áre víne/ˢ fáĉe șî mai̯ márⁱ//al dóilẹa an/...i̯a atúnĉea...înĉépe să fácă stropitúrⁱ/i lașⁱ așá o jọárdă dóọ/ș fáĉe stropitúrⁱ/dacā...a plecá vinílị bínẹ/cáre nŭ a plecát/álẹa nij nu...dă nimíᶜ/...túmai̯ lā...la al tréi̯ilẹa an// ș dúᵖ[k] la p[ɛ]la pátru an dă zílẹ/atúnĉa víi̯a dā randamént/ca să dẹa șî i̯a strúgurⁱ//da...noi̯ nú u̯o fáĉịn kar așá cum trébuⁱe/ dă ĉe ? : "c-așá e" ĉe "ⁱẹ ọmu lăsătórⁱᵘ"//trebúe s-o stropéștⁱ/ trébuĕ s-o îngrijắștⁱ/s-o cărnéștⁱ/s-ō leĝⁱ/s-o...//aráĉⁱ trébŭ să ai̯ búnⁱ/că dacă n-ai̯ aráĉⁱ/i̯a să cúlcă pă pămîn/ș-atúnˢ putrezéștẹ//[...]¹ șî...ástẹä-i̯ tọáte condițiili la vii̯e kar dă cînᵈ o pui̯ și pînă cînᵈ...o culéĝⁱ/șî pînă cînᵃ nu ți s-a[k] dă cînd a pus/șî pînă dă s-a plantát i̯a.../șî pînă cîn ᵘo recᵘoltézⁱ//

[Și după ce o culogi ?]

cînd o culéjⁱ/tọámna/i̯ĕi̯ i...ș-o culéĝⁱ îm pútină/o...pistosésᶜ cu ō.../noi̯ avém súlurⁱ d-ástẹā dă la răzbọaⁱẹ/...carē tése ...feméili și.../dacă nú cū um bắț c-o fúrcă/care áre pátru... crăcánẹ-așá//șî să pisẹáză.../dîpă áẹa...lọm...uṇ sác/...dă lā coperatívă/ș-o băgắm îṇ sac acólo/șî să [k] o s[ɛ]o storĉén cu sácu.../șî...cuṇ să spúnē/noi̯ i spúnen drójdii̯e/prắștin-ẹa/ prăștín-aẹa o [k] rămânĕ pútină/și vínu îl púnem îm...butói̯//șî fi̯érbẹ-acólo...tin dă șásĕ șápte ob zíle/ș-atúnĉⁱ...șáde//după ĉē ...a stat...pos să-i̯ pui̯...dópu/i̯ar dacă-l mai̯ mișĉi...atúnĉ i̯ĕl îș fáĉe i̯ar ⁱeféctu și fi̯érbe dîn noᵘ//

gínẹa fe marín
pátruzeș șî șápte dă anⁱ

---

¹ Informatorul vorbește foarte repede și șoptit, încît nu se poate transcrie secvența respectivă.

so̯ácra cu trei̯ nurór^{i}

a fost odátă/ō...feméi̯e şī...avé̯a şi‿éi̯ [k] şi i̯éle trei̯ băiéț^{i}//şi băéț-è̯a să dûcá în‿fiécare zi lā...múnca lor/cu cărúţele//ş‿feméɇā stĕteá acásă/şi le făcā mînca^{re}//şī...um‿bă̯eat erá mai̯ máre/áltu ^{i}erá mijlocîu̯/şī...mai̯ avé̯a únu mic//şī pîn‿la u^{r}mă i̯-a veni^{d}‿vreméa lu ăla máre s‿să-nso̯áre//şī...i̯-a spuz‿mái̯că-sa/ca să-i̯ găsé̯ască...o miré̯asă şi lui̯//şī a găsit-o/şī... pe u^{r}mă/după ĉe a făcu‿núnta/i̯-a spus so̯ácra...nuróri/că e̯ā áre un og‿la spáte/şi cîn‿do̯árme o véde/dā [ɛ] şi i̯ei̯‿i...to̯átă no̯áptea-i̯ dă joz‿din p^{u}o^{d}...nişte...fulĝ^{i}.../ā...să tu̯ár [k] îi̯ dă... lînă ca să to̯árcă/şi̯ să fácă şi álte trébur^{i}//ş^{i} fáta a crezút/şī lucrá to̯átă no̯áptea//şī dăspre zi^{u}o a‿ajúns-o sómnu/ş^{i}-a adormi‿şi i̯a//şi s-a sculá‿so̯ácra/că dácă să culcá dă cu‿se̯áră.../s-a sculát/şi cînd a văzút-o...pă e̯a dormin/a lo̯át-o la băta^{i}e//şī nurora cînd s-a sculát/a-ncepút să o e̯a cu binişóru^{l}/că...a zis c-a tors tot/şī pă‿u^{r}mă s-a liniştit so̯ácra//şi am [k] lucrát e̯a într-úna pînă...a veni^{d}‿vreméa lū ĉelălalt/mişlocîu̯ să să-nso̯áre //i̯-a găsit şi lu ălîlált o miré̯asă/şi...pe-amîndoō‿le punéa la fel/să fácă tre^{be} [k] trébur^{i}//şi m...i̯éle credea^{u}//pînă s-a-nsura‿şi ălîlaltu micu//cînd‿ī...le-a s [k] i̯-a spus so̯acră...lor că‿m...áre un o^{g}‿la spáte/şi să m [ɛ] mănînĉē...cîn‿le éste fo̯áme mămăligă cu ĉe̯apă/i̯a [ɛ] le-a spus lā...ĉelelálte cumnáte/cum să mănînĉe e̯ā mămăligă cū...ĉápă ?ĉe ?n-áre brînză/u̯o^{u}o ?//şī...so̯acra le s [k] le-a spus/dā...î că...^{u}oolele şi brînza/nú o mănîncă/că trebue s-o vîndă//şī‿e̯a no̯áptea s-a urcát îm‿pod/ş-a lo̯ad‿brînză.../^{u}o^{u}ŏ/dovléș^{i}‿să fácă plăĉinte/şi le-a spuz‿lā...cumnátelé‿ei̯/ca să...ă nū...fácă [ɛ]gălăĝie-n‿casă/că pînă va to̯rĉá i̯ele/i̯a v [k] se va dúĉe şi va făĉá plăĉinte/va prinde pui̯ să... frígă/să fácă mămăligă/şi̯ să sco̯ată vin//după ĉe a terminát...dē

622

...făcúᵈ mîn̦cáre/le̯-a kemát şi pe cumnátelé ei̯/să mănín̦ĉe//şi̯-a mîn̦cá dĕ le po [k] şi a băút/pîn-a adormít/că s-au̯ îmbătát//cînd sz-a sculát so̯ácra şī le̯-a văzút/a înĉepú să zbi̯ére pă bătătúră/ş-i̯éle s-a sculáᵗ//şī ca să nu mai̯ zícă so̯ácra nimíc/fétili̯ le̯-a spus c-au̯ venít ă cúscru i̯ei̯/şi au̯ văzút-o dormínᵈ//ş s-a necăjí so̯ácra/că de̯ ĉé n-a sculát-o ? că fételē [ɛ] ī lĕ [k] au̯ păcălít-o/şî de [k] şi a̧ zis că de ĉe n-au̯ sculát-o ? cum s-o̧ vádă s [k] cúscru i̯ei̯ i dormínᵈ ?//şī m̄...pe úrmă/ĉe s-a sfătuít i̯éle/ca să ...o omo̯áre pă so̯ácră//şī úna...să-i̯ de̯a cu pipér la límbă/să nu mai̯ po̯ată să vorbe̯ască/úna s-ō...trágă dĕ păr/şī m̄...úna dĕ piĉo̯áre//şⁱ-aşā au̯ făcút: cîn s-au̯ dus în̦ cásă/e̯-au̯ da cu pipér la límbă/şi n-a mai̯ putúᵗ să vorbe̯ască/únā o dăde̯a dă peréţⁱ/una o trăĝá dă păr/ş-e̯a a-nĉepú să zácă so̯ácra/şi cînd a venít ī... bărbáţi lor acásă//ⁱéle le̯-au̯ i̯eşít înáinte/şi le̯-au̯ spus că...ā nu să símte bínē...ā...mái̯că-sa//şi i̯ei̯...ă pă úrmă s-au̯ dus fúga-n̦ cásă/şi cînd au̯ întrebát-o că de ĉe ⁱe bolnávă/i̯a...a spus/ī lā áilaˡtă máre̯a o arătá la cap/la a mijloĉie la piĉo̯áre/şi ī...la áilaltă mícă lā límbă//pŏ úrmŏ/i̯ēi̯ n-au̯ înţelés/ş-áe̯a mícă au̯ spus..."aᵘuzⁱ mamica ĉe ziĉe/că...ă astîlàltă máre̯ā/...să fácă cásă la capu ⁱei̯/ai̯laltă mijloĉi̯e̯a la piĉo̯áre/şī...áilàltă să rămînă aiĉⁱ in̦ casᵃ"//şi i̯ei̯ au̯ crezúᵗ//pŏ úrmă cînd a muríᵗ su̯ácra/ā [k] s-a da véste lúme că i̯a a murí feriĉítă/că a avúᵗ trei̯ nurórⁱ/şi m̄ au̯ av [k] au avú ĉíne s-o jele̯áscă//

patentáşu de gergína

merg pă do̯isprézèĉe [ani]

834. PUTINEIU [WLAD, 456]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MT, MV; transcriere: MT

núnta

[Nunta cînd se începe pe aici ? Cum o faceți ?]

cáre cum vrẹá sâ fácă//nù ie...fincă ⁱe dă fátă/nu [k] trebúẹa să fácem dùminícă dă dimineáță//ș-ăsta bătrîn i̯-a spuz lu/

"măi̯ tátă/faș tu dumínică dă dimineáță//núnta plẹácă î áltă párte/că să ᵈuce la gogoșárⁱ[1] //cîn vine ᵘomu/cîm mănîncă/...cînd ie să...așéze ᵘómu pă mîncáre/plẹácă núnta"//

[VIII] plẹácă núnta/așá ...[2]

[VII] "ș-àtúnca nimi n-a folosît ᵘómu-oˡa dă mîncáre//ziua ie míică"/

[VIII] păi̯ cum !

[VII] "ș-așá că/să fácen sîmbătă sẹáră másă/șî dùminícă dă dimineáță fácem iar [ɛ] ᵘo măsúț-acolẹa/șî..." plẹácă cu fáta/să ce la gogoșárⁱ/șî...să términă núnta la gogoșárⁱ//la ĝinere//la băẹát//

[Dar dacă sînt amîndoi din sat, atunci cum se face ?]

[VIII] tot acéẹașⁱ//

[VII] tᵘod acéẹa/dácă vrẹá să fácă dă sẹára/fáce dă sẹáră/ dácă nu fáce cum ie mî [k] dumínică dă diminẹá [k] cum ⁱe mîine/ azⁱ ⁱe dumínică//víne dă dimẹnẹáță cū...ĝinerli cu...lăutári/... cu náși/púne bedẹála miresi/fáce șî sᵘocru ᵘo mas-acᵘoló/stă pînă la dóoșpe/șî pleácă/să ᵈce la bisérică/să cunúnă/să...șî să ce la băẹát acásă//șî băẹátu áre dumínecă sẹáră-nspre lunⁱ//...másă//

---

[1] Comună la 8 km distanță.

[2] Informatorul Călin Marin asistă la înregistrare și intervine în discuție. Am distins replicile celor doi informatori prin siglele respective: VII și VIII (vezi lista informatorilor).

[Şi acolo, ce se face ?]

[VII] másă/dă tu̯áte//[...]

[Dar cînd vin tinerii de la biserică ? Îi aşteaptă cineva... ?]

[VII] sígur/îi̯ priméşte̯/-aco̯ló cu lău [k] să dúĉe cu lăútari/‿îi̯ priméşte su̯ácra/i̯ése cu plocᵘónu/prîméşte mire̯ása/...n̥ĉépe să-i̯ zícă [ɛ] lăutáru că "ţe̯-a adúz‿dărág‿dă cap/sî‿te dărăĉᵉásc/sî‿te pi̯éptene"/...că ĉícặ a̱i̯ dúĉe nᵘóră ca să...o dărăĉáscặ pă su̯ácrặ-sa/s-o bátậ//

[VIII] să-i̯ de̯a pă cap//

[VII] să-i̯ de̯a pă cap bătáe̩ [!]//

[Şi cît ţine nunta ?]

păi̯ dacă să-nĉépe dumínícă dă dimíne̯áţă/lunⁱ‿î fáĉe şî sócru acólo̩ cu bucătárî lui̯/...másă̩//cáre̩...cáre̩ vin̥‿la másă...de !... bucătári̯//

[Şi atunci cum se cheamă ?]

[VII] cun̥‿le̩‿ᶻíĉe mă ? /ⁱe zíu̯a bucătárílor lunⁱ ?

[VIII] dā...

[VII] zíu̯á‿alergătórílor//că ⁱei̯ núma‿ale̯árgă sîmbătă/sîm [k] dumínică dă dimíne̯áţă/dumínică tu̯átă zíu̯a/şî...dumínícă se̯áră̩/şî lun̥‿dă dimíne̯áţă ⁱe rî́n̥du lᵘor/mănî́n̥că şî i̯éi̯/atún̥ş‿să ĉin̥stéşte şi i̯ei̯ şí‿mănî́n̥că ş-i̯ei̯//

[VIII]da/am̥‿văzú‿că să pìléşte/...c-a alérgaᵈ‿dóo̩ zíle̩//

[VII] dúĉe branísĉile̩-acásă̩/...cáre-i̯ cavalérú‿dă ᵘonu̯áre/ cun̥‿să ᶻíĉe̩//

[Branişte îi zice pe aici ?]

[VII] p-aⁱíĉᵉa bránişte-i̯ ᶻíĉe//

[Cavalerul de onoare al cui ? Al ginerelui ?]

[VII] al ĝinerélui̯/da//

[Dar luni nu se fac glume cu socrii ?]

[VII] ē...nu fáce̦ !/fáĉe úni/da úni nu faᶜ̂ᵉ//

[VIII] îl púne-n î...în áe̦a-n̄.../zi-ŋ cᵘòpáe/-l mai̯ tîrắşte cu măgáru/

[VII] noi̯ cînᵈ aŋ făcút î p-á lu sánde̦-al mie̯u̯/p-ắla dă la bucuréştⁱ//cîn am făcú p-a lu sánde/şti că i̯ére̦a gíţă/cucu̯ána gíţa i̯ére̦a náşă//şî "să dúĉeŋ frátile̦ dă mînă"//şᶦ̂-ave̦ám ă... lu̯áse dă la ĝúrĝu múzica/fráti-miu̯ cristák-o lu̯áse̦//şî cîŋ să dúĉem frátili dă-mînă/[ɛ] lăutári áe̦a ĉe sĉe ?

sĉe "ai̯ mă"/ˢĉe "noi̯ dúĉem frátile̦ dă mînă/...cum îl duĉém noi̯" ? ˢĉe//"mérĝe i̯el pă picu̯árlⁱ lũi̯ ?/ᵘai̯ să-i̯ fáĉem ᵘo trăsúră"//

s-a dus ai̯ mᵘórţi/ş-a lu̯a rᵘotílili/ş-a legát dóo rotíle úna dăpă álta/i̯-a pus acoló ᵘo ᵘúşă/ş-ave̦ám ᵘo i̯ápă blîndă/a pus i̯ápa áe̦a la căruţă/[k] lă...rŏtílile̦-ále̦a/ş-ave̦ám un nepᵘód dă la gogoşárⁱ/î...mérĝa cu i̯ápa dă căpăstru/şî...un [k] dóo fíre dă praz/luŋʲ băgáte la brîu̯//...mai̯ ᵘopre̦a/mai̯ da prázu la [k] pă la bᵘótu i̯épi să mănînĉe i̯ápa [!]/şî braniştili şî cū sᵘócru/cu ắsta bătrînu al mie̯u̯/îŋ rotíle̦//şî cînt [k] mózica cînta-náinte̦/şî ắla cū cálu dăpă...lăᵘutárⁱ//ş-aŋ dus frátili dă mîn-acásâ//
i̯ére̦a uŋ rîs atúŋş/da nimeⁿ nu făcúse ca atúnĉile̦a/că...ăşte̦a ai̯ nᵘóştʳi//ş-ⁱére̦a uŋ rîs/i̯ére̦a glúme n-auzⁱ...//

[Dar altfel, ce se mai face ?]

[VIII] le púne-ŋ cap

[VII] le púne-ŋ cap/cînᵗ scu̯áte mire̦ása u̯óră//le púne cîte̦-o púşcă dă...spináre/fáĉe púşcă dîntr-uŋ lemn dĩ áe̦a/le fáĉe lúle̦a/uŋ cᵘocᵉám bătút îl găuréşte şî púne fᵘoc ĩ ⁱel icᵉa ¹/şî púne ŋţⁱel gaz/şî púne şî i̯-o bágă-ŋ gúră sᵘócrului̯.../fáĉem...

[VIII] îi̯ púne uŋ fir dă ardéi̯/şícă-i̯ púne...

---

[1] Gest.

[VII] la su̯ácră-i̯ púne ardéi̯ [!]//

[VIII] sau̯ la su̯ácră//

[VII] la su̯ácră-i̯ púne ardéi̯/

[De ce ?]

[VII] fi̋n̯că ⁱe su̯ácră/i‿púne sálbă dă gît //

[VIII] s‿fíⁱe sálbă [!]//

[VII] sálbă̯//îⁱ púne ardéi̯//ba-i̯ púne şi᷉‿ᵘuréke[!]//[...]şi̯ ...şi᷉‿uréke i̯-atîrnă cîte̯-un‿î ⁱ̂ála/cîte̯-ō ardéi̯/că ĉíca̯ ⁱe ĉerĉéⁱ d-ăi̯a cáre bîţîi̯e-n urék//...pun dăn̯‿tᵘot félu̯//da mă mămắi̯e - aşá-i̯ tineréᵗᵉ̯ᵃ//

[Dar brad se face ?]

[VII] dā...

[Cînd se face ?]

[VII] dúminícă dimíne̯áţă̯//dúĉe mire̯ása la ápă cu ĝinerîli/cu ĝínerli/cu băi̯éţⁱ/cu̯‿fétili/şî víne cu vádra cu ap-acásă/şî d-aĉíle̯a să strînĝe/fáĉe ʰᵘoră pă bătătúră/fáĉe cunúnili/le púne-m‿brad /îl e̯a ᵘo feméé‿bătrînă să‿ᵈĉe-l vínde lă...~~nu/în~~‿cásă/

[Cum adică, îl vinde ?]

[VII] úi̯te i̯a brádu d-acoló/dácă e.../îl fáĉe cu cunúnⁱ/î̯l [k] cu áe̯a/şî-l púne coló afár//şî‿pă órmă/cînd ⁱe apru̯ápe să pléĉe̯ cu núnta/să dúĉe o feméⁱe//şi‿i̯a brádu//şî lăútaru mérĝe̯ nai̯nte/şî femée̯a cū brádu dâpă e̯a/să ᵈúĉe coló:

"bíne v-an̯‿găs‿sănătóȷⁱ"/

"bíne̯-ai̯ vîni‿sănătu̯asă̯"//

"ʰe/ĉé‿é fa ?/dă únᵈe̯-ai̯ veníᵗ‿cu...?"

"èeé mámă/dă úne vʸi‿i̯o !/túᵍma dă la múnte vyíu̯ cu brádu la spináre"//

"şî‿acu ĉé‿vrei̯ să..."/

"ui̯te să mă‿g să-l vînz/da ^{u}o să c [k] vă cu̯áste cam multî"//

[VIII] că víne cu ^{u}ob b^{u}ói̯/nu ştu cu biu̯olî

[VII] cu ^{u}o [k] b^{u}oi̯/cu b^{y}ióli/cu...cîte á^{l}ęa tu̯átę//şî dę-aĉí scu̯átē núnu báni/şi-i̯ dă la bába‿áęa‿acó^{l}o tréi̯‿pàtru lei̯/şî i̯a cunúnili dîm‿brad/dóo le ęa náşu/şî úna i̯-o dă la bránişte//

[Dar cununile cum sînt făcute ?]

[VII] făcúte cu bişi^{u}óc aşá//...că din áęa...cun‿să zîĉę/coru̯ánă//coru̯ánă//coru̯ánă ca ásta/da//cu bisi^{u}óc/cu fl^{u}orî/legáte cu fhír‿î r^{u}óşu şî albî//^{legáte}//aşá să fá^{ĉe}//

[Dar ce face mireasa ca să se mărite şi celelalte fete ? Împarte florile ?]

[VII] pîi̯nęa...împártę//cîn^{d}‿îi̯ frînĝe túrta-ŋ‿cap/văz că-nĉépe să‿ázvîrle mirę́asa...pîi̯nę//adică náşa azvîrlę//cîm‿plę́acă cu núnta/dă scu̯áte mirę́asa dîŋ‿cásă/î i̯ése cu ęa pă bătătúră/şî i̯ése cu ^{u}o pîi̯ne dîŋ‿cásă d-acoló o turtişu̯áră dă pîi̯ne/şî i̯-o‿ púne mirési-ŋ‿cap/şî cu um‿paχár dă vyin//şî paχárú‿dă vyin fáĉę-aş^{e}á/i̯-iŋkínă/...îm‿pàrtę-ásta[1]/îm‿pàrtę-ásta[2]/ntîi̯ la răsărit/d-aĉí la scăpătát/d-aĉí aşá/d-aĉí aşá/crúĉę/cu paχár-îlà dă vyin//şi vársă pahár-îlà dă v^{y}in//şî‿p-órmă-i̯ frîn^{ĝ}e túrta/aiĉ‿îŋ‿cap[3]/şî ^{u}o rúpę-aşá/c^{u}ódri/şî-nĉépe s-azvîrle//ş-áęa‿apúcă/áęa‿apúcă...//aşá ístę lă...cîm‿plę́acă cu núnta//

rósu tudóra [74 de ani]

án‿crescù‿gîndáĉ

án‿crescù gîndáĉ fhír-ar ai̯ năi̯bi/că...d-o fi ĉevá cîz‿gîndáĉ i̯-am omörî‿sấ‿mă tăbáre pắ‿lúmę-aęántă [!]

---

[1] Gest: spre dreapta.
[2] Gest: spre stînga.
[3] Gest: în creştetul capului.

628

[Cum era cu gîndacii ?]

cum i̯erẹ́a cu gîndáĉi ?//cîn‿an̦‿lu̯at întíi̯ și-n̦tíi̯ d-am pus și i̯o gîndáĉ^{i}/avẹ̄ã‿șî c^{u}opil mic//șî...túdor[1] plecá la cîmp/cạ ști[2] c-atúnĉ făĉá singur la bu̯ábe/lā ^{u}ogu̯áre/la‿áẹa...//acú i̯o^{u} ...vyínē nevásta lu zam̦f^{h}ír//

[VIII] m̥hm/tudóra//

máma tudóra/să-i̯ dăscîn̦^{d}‿la vácă dă dă^{u}ók//

zíĉe/"n-áuz tu/míto/tu nú‿vréi̯ fa ! să cúmper^{i} gîn̦dáș ?‿/că ĉíne ști‿ĉe [k] dă cúmpără gîn̦dáĉ"/

"áọlẹo/túșă dúrọ/mi̯-adúș‿fa șî mí^{i}é‿un̦‿deĝetár//ĉ-oi̯ fáĉe ^{u}oi̯ fáĉe/să mi-l adúĉ^{i}"//

ẹ̄/l-am ținút i̯ọ pitít dă nu-l știẹ́a túdor f^{u}o săptămî́nạ.../că să nu mă vázạ cu̯-el/că mi̯-erẹ́a că mi-l lápădạ//cîn̦d‿î/ [...][3] la săptămînạ/véde [ɛ] táva cu gîn̦dáș‿pă sóbạ//

"ĉe trẹ́abă-i̯ ăsta mă pă sî [ɛ] ?"

[VIII] ã-vii̯átără//

"ĉẹ́‿^{i}e pă sóba‿áẹa‿fă ?"

îm̦vii̯áse/i̯erẹ́a gogọ [k] albíse capéti^{li}//

"hai̯ mă" zi^{g}/"lásă-i̯ acólo/níște gîn̦dáș"//

"fī-ți̯-ar gîndáĉi ai̯ drạ́cu !//tú‿stài̯ dă gîn̦dáș‿fă ?//fă tu tẹ duș‿să sap^{i} v^{y}íẹa/^{u}or să stai̯ dă gîn̦dá^{ș} ?"//

"lásă mă túdore//mă du^{g}‿la vyí^{i}e șî sap/șî la dóọșpe vyiu̯ acásă/dau̯ la pui̯/dau̯ șî la gîn̦dáĉ/ș^{i}‿i̯ár mă du^{g}‿la vyíẹ"//

"trẹ̀aba‿tá !/da să vedém o să faș‿ĉevá ?"//

așá am̦‿făcút//an̦‿crescú‿gîn̦dáĉ/ĕẹa așá/ûn̦‿deĝetár/átîțẹa am avút//s-a făcú mar^{i}/ [ɛ] șî níște gîn̦dáĉ ai̯ f^{î}cu [k] da kár n-am mai̯ văzú‿gîn̦dáș‿ca‿áẹa//úi̯tẹ-așá i̯erẹ́a dă már^{i}[4] /și‿níștẹ-ắẹa víneț^{i}/párcạ i̯erá ș^{u}opîrli̯/șî d-ắẹa-n̦vărgáț^{i}//cîn̦‿să făcúră ei̯ dă suⁱit/făcui̯ i̯o fᵘo doᵘo ᵘuşⁱ/şî patu plin/trei̯//

---

[1] Informatoarea se referă la soțul ei.

[2] Informatoarea se adresează informatorului Marin Călin, care asistă la înregistrare.

[3] Își ceartă nepoata care se află în cameră.

[4] Gest.

cînd intrâ i̯el şi-i̯ vede: "åli̯o" ĉe/"dă nu te-o mînca şî pă tine gîn^dac-ăştia^"//

"ĉe mi̯-o faĉe/mi̯-o faĉe" !//

mi̯-am făcut //îi̯ premeneam/îi̯ făĉ^e ă/î f^h ini̯//s-a urca gîndaĉi̯//

am făcut ĉinş kilograme dă guşe...//^d într-un deĝetar/atît dă buni̯-erea//ĉe sĕ fac/să-i̯ trag !//mă du^g la cucurduşuaea/să mi-i̯ tragă//neşte guşⁱ marⁱ/frumuase/galbene/da cucurduşuaea ^zĉe:

"aualeo/dă un^de-i̯ fa tu sămînța as^ta ?"//

zic "fă/dă lă...cutare"//

"să ᵘopreştⁱ"

"am ᵘopri zic//e-am tras/am făcut...trei̯ dulape dă boranĝig d-ale marⁱ//veneam cu i̯ele-acas/cîn le vede tudor ^zĉe:

"ua^eleu/frumuase e !//păi̯ să mai̯ pui̯ !"//

"păi̯ nu ziĉai̯ tu că să nu mai̯ pui̯ ?"/

"să mai̯ pui̯/că i̯etă bun ĉe ⁱe"//

pune şi anu-ăsta/pune şi anu-ŏstălantu/şî aş^eă că-m îmbrăcan casa cu bᵘoranĝic //am avu trei̯ băi̯es/trei̯ rîndurⁱ dă hai̯ne/numa da [k] cu bo [k] urzeală dă boranĝic/şî bătaea dă lînă// [...]

[Dar gîndacii cum îi opreşti de sămînţă ?]

perek//ⁱe...guşa care-i̯ gîndăĉuai̯câ i̯e gîtuⁱită//şî care e gîndac/i̯este guşa dreaptâ//şî-n gă [k] ᵘopreşⁱ pereke//şî cacă sămînță//şî sămînţ-aea/...învieazâ primăvara//primăvara-nvieazâ//

[Şi gîndacii dorm ?]

sigur că duarme//dagă ⁱe vᵘorba că...cîn duarme i̯ei̯/dă duarme somnu mătăsi/să-i̯ striĉ atunj dîn som^n/nimi^g nu mai̯ faş cu i̯ei̯//

dă/nu mai̯ faj nimic cu ⁱei̯//

cîn cade ei̯ la somnu/îi̯ p [k] mănîncă...doo săptămî^n mănîncă una duarmⁱe/doo mănⁱncă una duarme/şî cînd ⁱe apruape dă şas

630

săptămî́n^{i}/...mai̯ i̯e ^{u}o săptămî́nă pî́nă sî̦ úrcă e̦i̯//du̯ár^{me}//ș-atúnĉ să nu-i̯ stríĉ^{i}//dîn̦ sómn//șî dûpă ĉe du̯árme ei̯ sómnu ắla/cîn̦ să [ɛ] scu̯álă ei̯ dăpă sómnu̯-óla/i̯e [ɛ] strátu lor núma p^{h}i̯éi̯/...îj le̯ápădă p^{i}é̯i̯le dă pă i̯éi̯// ʾoi̯ ! șî să fáĉe̯ frumóș/șî már^{i} atúnș cîn̦ să scu̯álă dûpă sómnu óla/atúnĉa-i̯ ei̯ frumu̯óș^{i}/párcă e scru̯obíț^{i}/așá dă frumóș i̯éste//à^{u}ole̯ó/păi̯ i̯o/să f^{h}i̯é ai̯ fúe̯a/màma lór i̯o/nu le știám se̯áma/dā...nu le ști^{i}e tu̯áte se̯áma șî la gîn̦dáĉ// dă cîm pui̯ ^{i}o gîn̦dáĉ/mi̯e nu mi̯-a murí gîn̦dáĉ//ș-auze̯ám pă cî́te úna:

"áo: f^{h}ír-ar de̯-a.../nū ma pui̯ !/mi̯-a-mpuțí cása/a murít"/

păi̯ dácă nu-i̯ în̦grijéșt^{i}/mu̯áre̯ !//dácă-i̯ în̦grijéște/... si^{g}ur că...

[Aceeași]

túrta furnigî́n̦lor

[Se făcea pe aici o turtă care se mănîncă pe bălegar ?]

túrta furnigî́n̦lor ? [!] ắle̯ó !/păi̯ i̯o nu mă tréĉe an să n-o fac !/...da i̯o nu văz furnígă̦ la mi̯ne-n̦ cásă//

[Dar cum se face ?]

că únele [k] că z [k] spusei̯ dă gîn̦dáĉ/únile̯ zĉ^{e}á că nu pune dîn̦ cáu̯ză că-i̯ în̦cárcă furnigî́n̦^{l}i/că să úrcă furnigî́n̦li la gîn̦dáș șî-i̯ mănî́n̦că̦//i̯o nu//la míne nu vene̯á/...furnígă-n̦ cásă̦//

[Dar cum se făcea turta ?]

cun̦ făĉ^{e}ám ?.../făĉám o turtișu̯áră/pune̯ám brî́n̦ză pă e̯a făcută...bătút cu ^{u}ou̯/brîn̦za amestecátă cu ^{u}ou̯/^{u}o-n̦tinde̯ám așá bine pă...túrta ásta/d-aĉí făĉ^{e}ám áltă túrtă/ș-o̦ pune̯ám péste a̦e̯a/ș-o pune̯ám în̦tr-^{u}o távă/ș-o băgán̦ la cupt^{u}ór/ș-o c^{u}oĉ^{e}ám/strîng^{e}ám c^{u}opilași t^{u}oz veĉín^{i} dă p-aĉí/"hái̯ pă băligár"//ne ^{d}ĉ^{e}ám pă băligár/rupᵉan̦‿túrta/la tos‿cᵘopíi̯i/mîn̦cá cᵘopᵏiláși tᵘoțⁱ/... ș-áe̯a ⁱere̯á túrta furnígîⁿlor//ŭ́i̯te̯-așá sî̂‿fáĉe mái̯că̦//

[Și cînd se face asta ?]

jói̯ în̦‿săptămína brín̦zi̯//áre ș-ásta róstu i̯éi̯/nu sắ‿fáĉe ᵘorícîn̦d//atúnĉᵉa ᶻⁱĉe i̯ē...túrta furnígîⁿⁱlor//

[Aceeași]

cîn̦d ere̯ám noi̯ féte marⁱ

cîn̦d ere̯ám noi̯ féte marⁱ/ⁱere̯ám‿î acáˢ‿șî i̯o acólo̦ fátă̦ máre̦// șî̄...mătū́ram pă bătătúră i̯ó/pî̃‿ᵘobᵘór p-acólo//kár la săptămîna brín̦zi̯//àcú i̯ō̦ᵘ/măturîm‿p-acole̯á pă bătătúră/fĕméi̯le̦ vĕne̯á dă la ĉimitír//cîn̦‿la míne-m‿pu̯ártă/um‿bráde dă mărăĉînⁱ/pus‿î îm‿pu̯ártă/brád...p [k] dă mărăĉínⁱ/...pus um‿brádĕ/trei̯ ĉépē̦‿ĩ‿i̯el/ᵘo cu [ɛ] ᵘo cunúnă dă pái̯e/púsă tᵘot îm‿brádu̯-óla‿aco̦ló...//șî se̯ára făcúsen̦‿șî noi̯/i̯oᵘ cu varî̂-me̯a míța a 1‿stan diᵘorán.../făcúsen̦‿șî nᵘói̯/ș-ave̯á míța pă frás-su̯ flăcău̯: "mă/na...te duș‿să pui̯ la cutáre/la cutáre/la cutáre"/șî̂‿noi̯ nu ne̯-așteptám c-o să ne púⁱe șî nóŏ álți̯//cîn‿trecîn̦‿feméi̯lé‿dă la ĉimitír:

"făi̯ míto !/făi̯‿mìto̦"//

"ĉe i̯e̦ fa ?"/

"i̯a vʸin̦‿fa-n̦cu̯á/e̯a"//

cînd i̯ez‿la ⁱéle acólo̦/"ĉe‿e̦ fa ?"//

"tu ai̯ văzú‿ĉ-ai̯ îm‿pu̯ártă ?

"ĉᵉ-an̦‿fa ?"

cîn‿să úi̯tă...brádu̦//"àᵒleó !...fʰír-ar ai̯ fî̂cú̦...//ĉíne fă̦ mi l-o ṣ̂i pus ?!"//

"păi̯ i̯o̦ ștⁱu ĉíni̯ ?"//

îl i̯au̯ șî i̯o d-acólò/"i̯á‿ŭ́i̯tŏ făi̯ mámă ĉe‿e la míne-m‿pu̯ártă!"/

"ei̯ de ! mámă/dacă i̯eș fată máre/așá i̯e fetíli//să te mărís/ să nu mai̯ is puⁱ͡e brad"//

vʸíne și vár-mea mița: "ai̯ fa/tu ai̯ găsít ĉevá la puártă ?"/

"e/an găsí fa um bráde"//

"fă/ai̯ fîculᵘ...mi̯-a pus și míⁱ͡e" ! [!] ᵘo verîșuáră a mea/ásta i̯e/

"ʰai̯ fa míțo/păi̯ ĉe zîĉᵉaⁱ tu/că ĉe făĉém noi̯ áltu nú ne fáĉe nóo ?"//că făcúsen și nᵘoi̯/trîmesésen și noi̯/álțî băi̯éțⁱ/la álte féte/ș-álea a făcú cu álțî ș-a trimez la nᵘoi̯.../"vez făi̯ mițo!/ ĉᵉ-an făcú/ni s-a făcú/vez tu.../cun s-a-ntórz ruáta ?!"//

[Aceeași]

la bᵘobîrnáĉ

să dug dă bᵘobîrn [ɛ] bîrnáĉ//

[Cînd se duce ?]

la crăĉún//la crăĉún//cîn să tai̯e porĉi//

[VIII] da nú să duc féte marⁱ/că...le bágă pisói̯u-n trăi̯stă//

[Cum așa ?]

[VII] le...le bágă pisói̯u...da...

[VIII] le véde la ĝᵉan coló/ˡa ĉíne-i̯ prínde pisíca/șⁱ i̯-o bágă-n trái̯stă...da...da.../

[VII] marîné !...i̯o am pățît-o//zắu **am pățit** !//ști ĉᵉ-an făcút ?//i̯eream ă...nu i̯eream máre dă anⁱ/da i̯eream vᵘoi̯nică/ști ? și noi̯ aveám ũ unk/ne duĉᵉá ăla sărácu//

"ʰai̯ că vă duc i̯o/fʰírᵉ-ar ai̯ drácu dă băés/să vʸíⁱe-ncuáj la míne/șⁱ vez ĉe le fak i̯o"//

și ne dúĉᵉan cu i̯el/da nu ne s[ɛ] sta drept în dréptu ĝᵉamúli/ stan cam alăturⁱ cu ĝᵉamu//și strigám acoló la bîr [k] bobîrnáĉ// și i̯-acó [k] o feméⁱe língă noi̯ acoleá/o [k] aveá bărbaᵗ-su i̯ereá cojocar//și ea-n zîsese mai dînainte:

"fʰir-ai tu jurată/n-oi veni/îț f [k] bag pisoiu-n traistă"//

da biata mama "fă !/dacă ți l-o băga/n-oi fʰi pruastă să nu-l l-ei//să-l iei/că ea n-are dăcît pisoiu ăla"...// [...]

așa am făcu/marine !/mă c acolo/strig/

"mă/intrațⁱ în casă"//

intrăm în casă//ia pisoiu l-avea pregătit//ē !...dete la tuate cᵘolaĉ/în dete și mⁱe//da...io făcui cu ᵘoku lă ailalta dă lîngă mine/

"na și colacu nou că "zîșe [k] zîc "în dă pisica" zic/"șî... s-o bag peste colac"...întii ne-alesesem//cîm mă duc/

"niculaⁱe !/miti-i dau pʰisoiu"//

"dă-l încua/țață leano !"//

iau pisoiu/mi-l bag în traistă/leg traista la gură/șî păzește cu ea//

"făi ! mito !/tu glumeștⁱ ?"/

"nu țață leano !/ĉe-mpărțeștⁱ io capăt/nu...po să vii dupa mine/io n-an nevoe/mi-ai împărțit/i-al mⁱeu"//

"făi mito/făi mito".../

mita n-a mai s-a-ntors îndărăt//m-an s acas cu pisoiu/cînd mă ăc acas cu pisoiu/mama s-ncepu să rîzî:

"ĉ-oi făcu mamă ?"/

"mi-a da țața leana pisoiu"//

"ș-acu ĉe dracu-i facⁱ ?"//

"taj dîn gură"-i zî !/"las-o tu/las-o s-o mai fherᵇ nițel" zic//"i-o dau io/da las-o"//

m-an dus șî l-am băgat supt un cᵘoș/am pus o greuotate pă cᵘoș...//vyine ᵉa dimineața:

"țață stanco !"/

---

¹Asistența rîde; secvență greu de transcris.

634

"ĉẹ́‿i̯ẹ fa ?"/

"fă !/ĉe t [k] i̯-a făcú‿míta la pi̯isᵘói̯ ?"//

"drácu ștíe ĉe i̯-a făcú‿că l-a lu̯at în̦‿sat"//

"àu̯ălẹọ́ !/mi̯-a dus pisᵘói̯u-n̦‿sat/nu mai̯‿im̦‿vʸínẹ pisói̯u-acás"//

"păi̯ pă tíne drácu tę-a pus să-i̯ dai̯ pisᵘói̯u̯ ?"//

"păi̯" ᶻⁱĉe "glumés‿cu ęa"//

"eⁱ și‿ęà‿a glumí‿cu tínę-acúma..."//

"hàu̯alⁱú/ĉe mai̯ fak̆‿i̯o/că mă-n̦júră niculáⁱe/dă nu mai̯ an̦‿trai̯ cu i̯el în̦‿cásâ//m-a drăcuí‿niculáẹ c-an̦‿rămás fără pisícâ//«acúș fʰírę-ai̯ a drácu/să prin̦zⁱ tu șu̯áriĉ»"//ĉęa că [!] i̯-a zis bărbásu că să prín̦ză ęa șu̯áriĉ... [!]/"«ai̯ [!] da‿pisíca/tu să prin̦s‿șu̯áriĉ acúm»//ĉe să mai̯‿i fac i̯eu̯ ?"//

máma ⁱĉe "úi̯te ĉe i̯e/fă rost..."/

"păi̯ nu șáde/dă-ᵘo drácului̯"‿ˢĉe/"al mẹo șĕdęá"/

"ei̯ dàca‿șĕdęá/la ĉe l-ai̯ dat ?!"//

"àọlẹọ́/ĉe să mai̯ fac"//s-a dus i̯ar la niculáⁱe...

"ĉᵉ-ai̯ făcú‿fă ?"//

"s-ha dus drácu cu i̯ĕl în̦‿sat/l-a lăsát pîn̦‿sat"//

"tᵉe duj‿drácu să cáțⁱ pisói̯u/că tᵉe mănín̦c/tᵉe ᵘomᵘór !" [!]//

s-a necăjít/s-a...ĉumărít/fŏ trei̯ zíle i l-an̦‿ținút//

[VIII] da i l-ai̯ dat ?/

[VII] ⁱi l-an̦‿da‿pă óʳmâ//ĉe/...s-a dus i̯el síngur// [...]s-a dus síngur/păi̯ i̯eręá fo d [k] péste vᵘo dóọ cásẹ dă noi̯/i̯eręá veĉín acᵘolęá//cîn̦‿la fᵘo trei̯ zíle/s-a dus pisᵘói̯u acásâ//n-ă‿mai̯ venít ęa/a vení‿bărbá-su̯:

"făi̯ míto/únᵈę-ai̯ dus tu pisói̯u fa ?"//

zi‿"măi̯ nęa niculáⁱĕ/nu l-an̦‿s nikérⁱ mă/l-an̦‿ținú‿pitítⁱ"/

ˢĉe "d-áęà‿a venít ⁱel acáz/dacă-l duĉₐ́‿în̦‿sat nú mai̯ vẹnęá"/

"păi̯" zic "ĉe/i̯ó‿i̯eręám pru̯ástă ca țáța lęána/să-l duc ûn̦‿sat ?/ĉe‿ⁱĉᵉá ęa/că să-n‿dęa miⁱẹ pisói̯u/i̯o...ĉe‿ˢĉᵉá că-l lápăd ?/l-an͜ lu̯at úi̯tẹ"/

"bíne i̯-ai̯ făcút" ^{si}ĉe//"da" ĉe "an͜ juráṭ-o" ^{s}ĉe "şî́͜ i̯o/ş-an͜ drăcuít-^{u}o" ^{s}ĉe/"am pús-^{u}o" ^{s}ĉe "să príndă pisíc [k] ắẹa...şu̯áriĉ^{i} [!]"//

"bíne i̯-ai̯ făcú"͜ zic//"păi̯ ẹa ĉe ^{i}ĉ^{e}á/că i̯o glumés͜ cu ẹa ?" zic//

ă^{i}...aş^{e}á am păţî́t-o şî p-ástạ//zắu̯ am păţî́t-o [!]//

[Aceeaşi]

^{i}erẹán͜ t^{u}ot aşá cópil mic

cîn͜ ^{i}erẹán͜ t^{u}ot aşá cópil...mic/m-au̯ lu̯at ũ͜ un̦k/un͜ văr a lu táta/să mă du^{g}͜ la bîlş͜ cu i̯ei̯/c-avẹá şi i̯el͜ î ^{u}o fátă/tŏt mai̯ mícạ ca míne cu f^{u}o tre^{i}͜ an^{i}//

^{s}ĉẹ "^{h}ai̯ să vă duǩ͜ i̯o la bîlĉ^{i}"//

"hai̯"!

i̯el avẹá ármă dă vînătu̯áre/sắ͜ ^{u}că să-ş^{i}͜ inoi̯áscạ permísu̯//

nẹ-am dus/nẹ-a ^{sp}uz͜ "voi̯" ^{s}ĉe "staţ aĉí la căruţắ/că" ^{i}ĉē "i̯o mă du^{c}/şî́͜ cîn͜ v^{y}iu̯ cū...permísu dă mi-l aran̦jéz/vă ẹau̯ şî vă duc pîm͜ bîlĉ^{i}"//

noi̯ n-ám͜ ma͜ avù͜ răbdáre/că i̯erẹá...bîlĉu vizaví^{r}i...^{d}ă [k] ^{u}o stradắ͜ atî́ta ne dăspărţẹá dă bîlĉ//şi nẹ-an͜ ^{d}s acọló/^{i}o strîn̦sésén̦͜ şî i̯o dû p-acásă/mai̯͜ im dătúse táta/mama/f^{u}o trei̯zej͜ dă lei̯// să mă͜ ^{c}͜ să cúmpăr ^{u}o mínĉē...d-ástẹa dă gum^{ă}//cîm͜ m-an͜ duz͜ la ắla/"cît c^{u}o" [k] / m-a văzú͜ că i̯erẹám mic/băi̯ád͜ mic/

zic "cî́t͜ c^{u}ostạ do̯n̦le ^{u}o mínĉe d-ásta ?"//

i̯el mă văzú că ţinẹám aĉí.../"cîz^{i}͜ ban^{i} ai̯ ?"/

zic/...am înţin̦z͜ mîna͜ aşá[1]/

---

[1] Gest: întinde mîna şi deschide pumnul ca şi cum ar arăta ceva ce a ţinut pînă atunci ascuns.

636

^{s}ĉe "dă-i̯ i̯ncu̯áĉe̯/că tos‿cóstă̦"//şî mi̯-a lu̯a toz báni ! //mi̯-a da‿míngi̯^{e}a/şi̯-am ple^{cát}//

cînd am vení‿la cărúţă/mai̯ m-a...beştelít ú̯nki-mi̯-òla/că "dă ĉe̯-ai̯ f^{u}os‿pros/ţi̯-a lu̯a‿tos‿báni/un̯‿să te mai̯ duĉ acúmă" ^{s}ĉe/"te i̯a ắi̯a la bătai̯e"//

ăm‿fíne/hai̯/ne̯-a dus i̯el/că nij‿nú‿mai̯ rămăsése niĉ um‿franc/ne̯-an‿dus/ne̯-a da‿să mănîn [k] să mîncăm/ne̯-a cumpărá‿níşte pére/şî"^{h}ai̯ să ple̯căm acásă"//

"^{h}ai̯di"//

pă drum/i̯el...^{u}om bătrîn/^{u}obosít/s-a culcát în‿cărúţă//i̯o cu ...varâ-me̯-ắe̯a să mînăm...bó^{i}i//cum drácu am‿^{f}ăcú [!]/că mi̯-a căzú‿minĉ^{e}a dîm‿buzunár/j^{u}os pă la [k] pîntre şujléţ[1]//mi̯-a căzú‿jòs//

i̯o îi̯ spus [k] spui̯ varâ-mi ălḗi̯a/zic "na bíĉu/şi ai̯ grijĕ dă boi̯/că i̯o mă-ntórc îndără^{t}‿să le...găséz‿min^{ĉa}"//

ş-an‿lu̯át-o kar d-aiĉa/că ştiz‿dă únde i̯e pă la pădíni‿ắle̯a/un^{d}e i̯e mlaştin-ắe̯a/apru̯ápe pănă...ĝúrĝu/m-an‿dus pă j^{u}ose̯a/şî i̯erá um‿praf ui̯^{t}e̯-ắtîta/şi i̯o aşá făĉ^{e}am pîm‿praf[1] //únki-me̯u̯ cîn‿s-a trezít/

"únde̯ i̯e marín ?"/

"păi̯" ĉe "ui̯te̯-a pi̯erdú‿mínĉa/ş^{î}‿s-a-ntórs îndărắt"

a oprít ăla bói/a dăjugát/a aşteptát să...să v^{y}í‿i̯o//şî cîn^{d}‿am‿venít/i̯erá ş-i̯o şkop/ave̯á [k] şkob‿la um‿piĉór/ave̯ám ûn‿deşt‿î ^{u}o búbă/şî şkopătán/şî‿ui̯te̯-aşà c^{u}ote̯án‿şose̯au̯a/dîn‿cap pînă-n‿cap/pînă la ĝúrĝu//drăĉ^{i}/am mai̯ găsí^{t}‿mín^{ĉ}a/că treĉ^{e}á cărúţe múlte̯//cînd am‿vent înap^{u}oi̯/să mă i̯a ắla şî‿la bătáe//dúpă ĉe că dătúsem báni...toz‿báni la minĝe/niş‿cu mínĉa n-a^{m}‿venít acásă//

călín marín
pàtruşşáse [de ani]

---

[1] Se ridică şi merge tîrîndu-şi picioarele.

nu fúsésen‿nicô^{d}ată în‿tren

[Ziceai că bărbatul a făcut armata la Bucureşti. N-ai păţit nimic cînd te duceai pe la el ?]

n-ā́m păţít//$^{sau̯}$ mă duc ^{u}odátă/i̯erá...avẹ́a...pátru lun^{i}/cred/ pátru lun^{i} párcặ/nu mai̯ ţiu̯ mínṭe bíne/cî́t avẹ́a/kár dúpă bîlĉ i̯erẹ́a/pă şáptîşpẹ a lu^{ni}//hai̯ să mă dug‿/nu fúsésen‿nicô^{d}átặ în‿tren/dă cîn‿sînt//"dọámne/cum ^{u}o mérĝe ?"/rîdẹā suắcrâ-mẹa/máma/dă míne/

^{i}ĉe..."fuj‿fa/că-i̯ băgăm răsáre/c^{u}oĉén^{i}/bătús‿dă áẹa..." [!]//

da i̯o "du̯ámne/cum ^{u}om mérĝẹ"/zic/dácă nu fúsésem...vez^{i}/i̯erám máre/da‿^{d}ácă nu fúsésen‿şi‿i̯o nicôdátă-n trẹn//χaíi̯di^{z}/nẹ-an‿duz‿dă sẹára/am dormí‿la ĝúrĝu/şî‿cu ăştẹa míĉi/-i̯ lu̯ásen‿şî pă i̯ei̯/să-i̯ váză tá-su//ne-an‿suít în‿tren/cînd‿î venẹá pă lā şînili̯-alẹa dă‿érẹá-ŋkíi̯túr^{i}/şî scîrţî^{e}a/"àọlẹó/nu s-o răsturná" [!]//să rî́de tánti lẹána[1] zắu așá‿am păţít//"îi̯ " zic/"à^{u}olẹó/nu s-ŏ răsturná trénu ?"//i̯ar mai̯...cînd urcám/acólọ suz‿lā.../unde vi̯íne dẹálu‿óla suz‿dă ^{u}urĉ^{i}/...la frásin[2]/"àu̯ọlẹó" zic/"cîn‿s-o da acú-ṇtr-^{u}o párṭẹ/să vez^{i}/ne dùşẹm/dă ni^{j}‿nu ne védem/dîn‿tren"// pă^{i}‿am mai̯ mers ĉ^{e}-am mai̯ mers/s-a fărî́má‿trénū !...l^{u}ocomotíva// ā̀n‿stát/aştẹáptă/"așá !" zic/"^{u}o^{d}átă mă suí‿şî‿i̯o-n‿tren/şî s-a fărămát"// [!] àn‿stát/àn‿stát/a venít áltă locọm^{u}otívă/şî‿nẹ-a lu̯at//pă drum/...acólọ/dácă nu ştiẹ́am únde să ne dúĉem/am înṭrẹbá‿şî noi̯ cū‿c^{u}opíi-m‿bráţe...//áltū că "úi̯ṭẹ/vă daţ aíĉ la gára dă n^{u}ord"/nẹ-an‿dat ac^{u}ólo/...sic /"hai̯ să ne ui̯tắn‿şî‿noi̯/mai̯că-$^{mi̯o}$/ s^{î}‿vedém"/că ^{zî}ĉ^{e}á că-i̯ gárā...ácoperítă cū...stíclă/"^{h}ai̯ să‿ne ui̯tắn‿şî‿n^{u}oi̯" [!]//dĕcît am băgá‿cápu pă ^{u}úşă//úni ziĉe: "ĉé cătáţ [k] ĉe vreţ^{i}...dumnẹavu̯ástrặ ?"//ĉé să mai̯ spúnem că vrem/

---

[1] Informatoarea în casa căreia se face înregistrarea.

[2] Localitate în judeţul Ilfov.

638

am...fuĝít//hai̯ să cătăm tramváịu/nu știẹ́am...únde să/treᵉá să ne [k] tranversăm în spáte/în fáță/gări/ca să lu̯om trénu tra [k] ăla trᵘolebúzu/să merĝem lă...aeropᵘórᵗ suz la băneásă//șî am...lu̯ată ẹar î trolebúzu/șî...acᵘólo ẹar nẹ-a spus ĉinevá/ĉe "cᵘobu̯orîțⁱ aiĉ"//șî d-acᵘólo am mai̯ mers cu̯-o mașină...pàtrușᵘób/pînă la pădúre...sus/și d-acólọ nẹ-an da jos/șî am mers pă...jos/pînă lă unitátẹ//șî cᵘopii-m bráțĕ/ăvẹám bagáj/nu vrẹá să mẹárgă pă jos/ĉerẹá florⁱ/gă i̯erẹá trandafírⁱ pă.../pușⁱ așᵉá pă márĝine/șî ĉerẹá flu̯orⁱ/zic "cîn nẹ-o prinde milițiᵉa/acúma am venit la bucureșⁱ să ne ẹa șî milițiᵉa//ĉe știᵉá ⁱei/că i̯erẹáᵘ/avẹá ũ an// ș-ásta a fos tu̯átă-ntîmplárẹa//

bătrînáke flu̯árẹa

[21 de ani]

835. MALU

(com. Vedea, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MT, MV; transcriere: CB

gríu

[Spuneai că te-ai ocupat mai demult cu plugăria. Cum lucrați? La grîu, de exemplu ...]

la grîu̯ ?//îl sĕmănám cu rălițili/ralíță dă lemⁿ//îl semănám întîi̯ pă porúm [k] făĉẹan lẹále//lumăran rîndurli dă pᵘorumbⁱ/ᵘob rîndurⁱ/ș făcám o lẹa/ducán sacú pă lóc/ș-începẹan să-l [k] lọam merticu dă gît//avẹám um mertig dé o dúblă/cu [k] ˡ legán c-un ștrẹanc șî-ˡ púnẹan dăpă gît //ș-începẹan să sĕmănăm lẹaọá//la um pu̯ogón erẹá dóo lẹaˡᵉ//șaișpe rîndurᵉ//șî d-aĉi...îl araᵐ//îl arám/...îl grăpán cu grápă d-álẹa dă lemⁿ/...ș-ásta e tòt//

[Asta era la porumb !]

la grîu̯ ! la grîu̯/îm poru^{m} [ɛ] m porumbişte//

[A, în porumbişte-l puneaţi !]

m porumbişte da//ñainte cîŋ sêceraŋ grîu/...şi-l făĉaŋ clăi̯// făĉam p^{i}iĉi̯or dă trei̯şpe znop^{i}//dă trei̯şpe znop^{i}//o clae-avea doozeşase dă znop^{i}//lā doo^{z}eşase dă zno^{p} să zîĉă doo piĉere/d [k] o clai̯e//la um piĉ^{u}or^{u}...ăm piĉor trei̯şpe znop^{i}//făĉ^{e}aŋ clăi̯/ d-aĉi-i̯ căram cu...caru la şîre/la maşînă//făĉaŋ şîră/...ĉătăţeni toţ^{i}//şîr^{i} mar^{i}//dă cîte ĉiŋ şase care/dupŏ cum avea omu grîu̯//şî d-aĉi ne făĉan ĉeată//ne făĉaŋ cîtē [ɛ] zeĉe/doi̯şpe oamen^{i}/ca să meargă treaba [ɛ] la şîra dă pae era alţi/la curu maşîni cînd da paili̯ ^{i}erea alţi/la tobă cîm băgă alţi erea alţi/ş-aşa că...cîŋ să termena ĉ^{e}ata/grîu să făcă grămez^{i} grĕmez^{i}//al fii̯ecăruea baş-ca//dăpă ĉe să termena ĉata/începeaŋ să diǰmuim//adică: ne luaŋ grîu/şî dam oemu...maşînistrul^{ui}//ne căraŋ grîu-åcasă/dupā a^{e}a ne căram paili/le făĉaŋ şîră/c-aşa să zîĉe: şîră...dă pa^{i}e/...căram pleava/că scoteaŋ şî pleavă d-aea ^{d}ă...dă la boabili dă grîu̯/dă b^{u}oi̯//şî...termena^{m}//aşteptan toamnā...//femeili şĕdea acasă// aşteptan toamna//toamna/venea toamna/"să ne ĉeŋ"/cîŋ spusei̯/"z ne ĉeŋ să sămănăm"//culeĝeam puorumbu/tăeaŋ cuoĉeni/îi̯ făĉeaŋ gluĝ^{i}/ ...rîn dă g^{l}uj pă lo^{c}...//şî d-aĉilea începeaŋ să-i̯ căram//ş dacă-i̯ căram/...liberaŋ locu//şî d-aĉi ne-apucam să sĕmănăm/cuŋ spusei̯//semănam/grăpam/pentru...i̯ernatic//dacă termenaŋ cu... cî^{m}pu/noi̯ băltăreţ-eştea intram îm baltă la nui̯ele//la pădur^{i}// băltăreţ-eştea//la deal n-au̯ pădur^{i}//i [k] au̯ ş-aea d-aea dă... ştejar//şî tăeam acolo nui̯ele/venea^{ŋ} cu nu^{i}ele/le curăţam/adică le dăscărcam îŋ curte/le curăţa/ş-îngrădeaŋ gardu/ĉe-aveam duva^{r}u dă piatră ca acu ?//aveaŋ gardur dă nui̯ele//îngrădite pă par^{i}// tata-ngrădea şî i̯ō îi̯ dam nui̯aoă/dă dîŋcolo pînă dîŋcolo//d-aĉi-l^{e}a da zăpadă/da viscol//cîn da viscol...staŋ la ernatic//

grama me ilii̯e

sînt îŋ şaptejdoi̯ dă an^{i}

640

cîte‿am‿păţî^{t} !

dacă ţe-aş‿^{s}pune‿eo cîte-am‿păţit şî n-am muri^{t} !//am doo operăţii//dă tre^{i}‿or^{i} mi s-a aprin^{z}‿lumînarea//^{u}o dată astă-toamnă/o dată‿am mînca‿nişte ĉuperĉ/şî dîn ĉuperĉile-alea nu ie toat^{i}e bune//unili sîn‿negre/put^{r}ede/ş-au micro^{bi} //ş-am‿veni‿dî‿^{u}ostro^{f}‿şî...le-an‿spus iō la copii/an‿găsît o stic^{l}ă cu‿nişte vim‿pă cuardă/ş-am îngiţi‿fo doo-ngiţitur dî^{n}‿vin//

"mă" zig‿"niĉodată n-am‿fost obosî^{d}‿dă cîte ^{u}or^{i} viu dî‿^{u}ostro^{v}‿ca astă-seară" z^{ic}//

şî...derma [k] dormeam acolo unde‿e pat‿acu cu femeea//‿ea dormia...si^{n}gură/şî io cu nepot-osta marîli‿la un‿ca^{p}//atîtā... şt^{i}u că m-an‿scula să beau...nţîcă apă dă pă masă//cînd an‿căzu‿nu şt^{i}u//că‿an‿căzut în‿cur lîngă ea/...şî‿ea‿a‿auzi‿zopotind// da...n-a‿ştiu‿ĉe/a-ntin^{z}‿mîna ^{s}ă mă scoale pă mine/că ĉe zopote^{s}/ şî n-a‿da‿dă mine ^{a}colo/ş-a da‿dă mine acolo-n dreptu iei//

"mă^{i}‿petrică ! mă^{i}‿petrică ! scual/că uite tat-tu e căzut aiĉ^{i}"//

a veni/băiatu/d-aiĉa/dăscul/nor-mea//ĉe mai ! mort !//dîn‿cauza la ĉuperĉile-alea//mi-a aprin^{s}‿ş-atunĉa o lumînare/d-alea ...căpătatili//da//an‿stat/an‿stat/azeā [k] auzeam‿femeea jĕlind ie^{u}: "ili^{i}e ! ilie"//da nu [ɛ] nu ştiiam//şî dacă mi-an‿reveni‿m-a loa‿băeatu ş-încă c-un...veĉin d-aĉi/dă m-a^{u} pus în pa^{t}//şî‿parcă tot aş fi d^{u}ormit//făĉa rău la stoma^{c}//şî me-a veni‿să vomit/ş-an‿scă^{pat}//

[Neroc c-ai putut să vomiţi ! Că altfel...]

da ! dā/dar...muream !//

ã‿căzu‿du p-o glugă...//am aluneca‿cu doo braţe‿^{d}ă c^{u}oĉen^{i}/ ş-an‿veni‿pîn‿la lărĝimea gluĝi...cu‿ele tîrî^{s}/ş-a^{n}‿căzu‿cu coasta pă fier^{i}//jos//a sări‿băeatu‿să‿mă‿ea-m‿braţe‿dacă m-an‿sculat îŋ cur//aŋ stat acólẹa şî m-aŋ sculá síŋgur ʲ m-an dūs îŋ caᶻ ᵈ m-aŋ culcát//trâĝi-mă nór-mẹa ! fărîmí-mă sẹára ! fⁱịecare sẹáră...//a-ṇĉepú cᵘolectivū să bátă uŋ grajḍ//d-álẹa dĕ pămíⁿᵗ//şî ne duĉáŋ ʲ noị să bátẹm acólọ//m-an du ş-ẹo/ᵘo zi dóo treị/dă-ị! trâĝe-ị ! dă-ị/trâĝé/mị-a trecút !//da !//

[Leacuri dumitale văd că-i munca !!]

s-a pus síŋĝili-m mⁱişcárẹ//

ē ! aŋ scăpá dă áẹa//m-an dus cu nîşte boị pă la cacaléţ¹ /... boị i...bătrínᵗ...s [k] boị tínerⁱ să ịaụ bătrínᵗ//făĉẹám o negustoríẹ//cu băẹátu/petrícă ⁱerẹá maị mic atúⁿĉ//n-aᵐ făcù cu bọi//am mîŋcaᵗ...nọáptẹa am dormí la un om áşa/ş-am mîŋcá nîşte cárne strícátă de pᵘorc/la un naş al mịĕụ/m-aŋ cuoⁿstipát...şî dă áẹa//aŋ stat pîn-acú aşá la cacaleˢ şi ị-aŋ spuz băịátulūị "áịdi-ṇjúgă bói şî aị s [k] că nú să maị pọáte"//mîná băẹátu buói p-um pîrîụ/şî plîŋĝá-ŋ car//ịo nu putẹáⁿ să stạụ nic iŋ cár/nişᵗ pă joˢ să merg//tọt aşá mă omoráᵐ//şî plîŋĝá ŝĉe "bárăⁿ nu fusérăm acásă"//ş-aṃ vénit acásă/ş-aĉi veĉíŋ cu míne ịerẹá ọ mụáşă//a venít áẹa ʲ mẹ-a făcū clísmă/aŋ scăpá şî dă áẹa//ᵈᵃ//

opĕráţiị bárĕm cum îs spuseị/ọ...ịerníịẹ/ō-ṇcurcătúră dă máţĕ...//

ẹ ! mă caŋ súpăr întrⁱ-ò duminică cu femẹ́ẹa să plec în sat// mă-ntîlnés cu fráti-mịọ ăla dă undẹ-aị intrebá dúmnata/...c-uñ ...ĝinerẹ́ a lū...ún nepᵘót//venẹá cu bú [ɛ] butᵘoịu cu drójdiịẹ/ să fácă rakíụ//

"aị să nẹ-ajúsⁱ să dăm...butoịụ-afárá dîm piᵐniţă"/

"haị că merᵍ"//

nẹ-an dus acoló/..."stăị să íntru ẹo s-aşăs scárạ"/fráti-mⁱᵘ// gáta ! cîm puị piĉórū pă scárá/zdup şî ᵉo îm pivniţă !// [!]

---

¹Sat al comunei Putineiu.

642

^{h}ań căzút i̯ar...cu cu̯ás^{t}a p-u̯o cutíi̯e d-ále̯a dă...lemn/care̯-a^{d}ĉ^{e}á i̯el cú^{i}e c-a avú prăvălíi̯e̯-nai^{nte}//m-ań sculát îń cur/ań stat ĉ^{e}-ań stat/fi̯er [k] sîngili̯-mfierbîntát/...le̯-am ajútát/a da butói̯ú afáră/ș-am venít acásă//i̯ār trâĝe-me nór-me̯a ! i̯ār fărîmă^{mă}-n fii̯ecàre se̯áră//îm făĉ^{e}á frécție/dorme̯ám...ac^{u}óle̯a pă príspă p-um pat//àń scăpá șî dă ^{ásta}//

[Multe ai mai tras !]

plec [ɛ] în zî̯oa dă sîntă̦ mării̯e̯/cu biĉicléta/să i̯au̯ nîște țîmént //pă se̯a^{ră}//mergîn^{d} cu biĉicléta pă [r] pă cărare pă [r] pă dre̯apta/...adícă pă dre̯apta ălu̯e̯á dă vene̯á d-acólo-ncu̯àĉe̯//i̯o i̯er^{e}am pă stînga zîs//mă-ntîlnés cu únu cu motoĉíc^{l}éta pî la [ɛ] jumáte̯ā...slobozí^{i}i-ntre malú șî slobozíe̯a/...īi̯ó să-l ocolés^{c}/ i̯el să mă ocole̯ásc^{g}ă gă i̯ere̯á-n vitéză ne̯-ań zăpăĉít//m̄-a picát cu motoĉíc^{l}étã ro̯áta dînaínte̯/m-a aruncát în șanț//i̯àr m-am p^{i}icát aìĉ//s-a sculat i̯el/m-a lu̯at îm bráțe/"òl^{i}ú" că "ĉe !" ^{e}-ere̯á frícă că m-am omorît//că "ĉe̯-ái̯ ?" că [ɛ] "fa^{c} ĉínste" cú ùna álta/ ...i̯er^{e}á dîm parapán^{b} i̯el//

am pus ^{p}iĉórú ro̯áta biĉícleti ș-am îndreptát-o/șî m-an duz naínti̯//m-an du^{z} nainte la ĝ^{i}úrĝu̯//m-an ^{d}ú^{z} la ĝ^{i}úrĝ^{i}u̯-an da treij dă̦ lei̯ la ũ atel^{i}er/șî mi̯-a ĉentrát-o/...ań lo̯a țimént/ș-am vénít a^{cásâ}//i̯ár m-a mai̯ fărîma^{d} bi̯ată nórî-me̯á/i̯ár/fărîmă $^{dă-i}$//cîte̯-am păț^{t}î !//

[Același]

gîndáĉi

gîndáĉi...îi̯ lu̯oam sămînță/primăvara//primăvara//

[De unde ?]

ōpre̯am noi̯ fii̯ecare dă la únu la áltū/...ave̯a^{m} noi̯ sămînța

---

[1] Numele (neoficial) al comunei Vedea (A(r)sachi).

noastră//dă gîndaș^{i}//că cûm puneam dă [ɛ] făĉe [k] dă creșteam viermi/știi/făĉa gușîli//ș-aleĝ^{e}a^{m} noi...guș care n^{i}e plăĉea no^{u}o/și-i înșîram așa[1] c-o ațișoară/fără ca să răspund^{i}em gușa/ prea puține fire/loca dîn gușă/și...l^{i}e-nșîram p-^{u}o ață/făĉean cît^{i}-un șîr așa[2]//și n^{i}e duĉ^{e}am mamă/și lua^{m} buoziu//ș-atîrnam... șîr-ola dă guș^{i}/l-atîrnam într-un cui//aiĉa//ut^{i}e/-l puneam aiĉa zîĉem[3]//așa//ș-aiĉa puneam niște buozii sau niște hîrtiie dădăsup și niște crăj^{i} din ^{i}elea dă b^{u}oziu/dacă cunoaștez b^{u}oziu ĉe e mamă/și le puneam asupra lor așa[4]/i-mvelea^{m}//dîn gușile-ălea să-dea trei zile//înĉepeau...să sudeze/puțin//gușîli/...don dorel ! dă ĉe mamă nu stai ?//î...nĉepea să sudeze/și ieș^{e}au gîn [k] niște flutur^{i}//flutu eea/...să aranja frumos/să suiau pă frunzile-alea/ dă...b^{u}oziu/sau dă hîrtie/ĉe-i puneam//ac^{u}olo iei...să unea^{u}...și iei/și scotea niște sămînță...mărūntă mărunt-așa/cun să spun/ca cum ar fī...gămăli^{e}a dă ac//aĉe [k] buoldurli/gămălioarile-alea miĉ^{i}//așa [r] așa scoteau...sămînță/^{ș} să dep^{u}ozitau/sămînț-ae-a lor pă...hîrtii-aea/sa^{u} pă buoziu-o^{la}//o lăsam acolo...pînă să-negrea//dă vedeam noi că s-a-negri sămînța/dej gîndaĉi după ĉe ...ș lăsau sămînța/iei mureau//murea//și pă u^{r}mă după ĉe să c^{u}oĉ^{e}a sămînț-ae-ac^{u}olo/noe-a loam/o curățam du pă hîrtie/sa^{u} du pă b^{u}oziu-ola ĉe erea/ș-o curățam p-^{u}o hîrtioară frumos/o-mpaketam/și ne duĉan ș-o puneam într-o oală cu ĉenușă//o oală//puneam ĉenușă/ș-o-ngropam ac^{u}o^{lo}//...sămînț-aea//și primăvara...^{u}o scotean d-acolo//o scoteam/frumos/ș-û puneam într-o farfuriie// [ɛ] sămînț-aea//d-aĉilea sămînța/dacă-nĉepea timpu să să-ncălzească/ ...deș^{i} ișea niște furniguțe miĉ^{i}//din sămînț-aea//kar la fel ca furniguțili/furniĝ^{i}//

---

[1] Gest: în spirală.

[2] Gest: lung de cca 5o cm.

[3] Gest.

[4] Gest.

[5] Se adresează directorului școlii, care asistă la înregistrare.

644

ă noi̯ încêpeam/după ĉe vedean c-a ^{i}eşî furniguţile-ălea/ne duĉean şî loam mugur dă mur//mugur^{i}/...dă [ɛ] mur/şî l^{i}e puneam acolo/lor//i̯ei̯ încêpeau̯ să mănînĉe//pă zii̯ ĉe treĉ^{e}a/treĉa o zi/ sau̯ treĉea do^{u}o/i̯ei̯ încêpeau̯ să crească/şî-nĉepeau̯ să facă... viermişor mîĉ^{i}/ [ɛ] nĉepea s să albească//să să albească//ş-aşa-^{m} fiecare zi/noi̯ i avean grijă dă i̯ei̯//dă le deteam să mănînĉe-acolo frunză/d-aĉilea dacă să mărea/şî să-multea/ş să umplea farfurii̯-aşa cu i̯ei̯/...şû cu strat-ol-a^{l} lor dă frunză/care li-l puneam/îl luoam frumos/le puneam frunză/că ^{i}ei̯ să măreau̯//ă...lă [k] să făĉă...un ĉentimetru-/acolo/jumă dă ĉentimentru-/aşa creştea trepta trepta//şî le puneam î...funză//si i̯ei̯ să sui̯au̯ tos^{i} pă fru^{n}ză să mănînĉe//noi̯ îi̯ loam...cu frun [ɛ] zuliţa/ [ɛ] fiiecare cu frunza/cu frunz-aşa/şi-i̯ premeneam/atunş să spunea că-i̯ premeneam//îi̯ puneam în altă farfurii̯e/mai̯ mare/sau̯ ũ fund/dîn al^{e}a dă.../un capag dă ĉeva//şi-i̯ puneam ac^{u}o^{lo}//acolo i̯ar îi̯ i hrăneam pînă să...[1] să umpleau̯//funduleţ-ola ĉe-i̯ pu [ɛ] ĉe-i̯ puneam ^{i}o pă capac-o^{la}//i că ē [k] să-multeau̯//să umplea//după ĉe să-multea dă vedea^{n} că nu mae-are loc ac^{u}olo...//deş aşa tr^{e}epta trepta/pînă să făĉea...dă nu avea dîn farfuriile-alea [ɛ] doo cîte-aveam/doo camere astea[2] l^{i}e umpleam cu i̯ei̯//puneam uş^{î}/u^{i} [k] puneam şî ald î stra^{d} mai̯ jos/altu mai̯ sus/...băgam pă j^{u}os/ ...peste tot umpleam/numai̯ cu uş^{e}-aşa/şî pă i̯ei̯ i pun^{e}am//pînă să făĉa viermî...mar^{i}[3] //d-aĉîlea noi̯ ii̯ cunoşteam: la şase săptămîn/trebuea să să...urĉe//le deteam trei̯ zile/...le detean frunză dă nu puteam să-i̯ prididim cu mîncarea//aşa frunză ĉe le detean lo^{r}// li să-muea să mă scuzaţ^{i}//li să-mui̯au̯...gî [k] nĉepea să să-^{n}moa^{i}e /...gîniiaţu lor/şî atunĉa noi̯ î cătam: "ai̯ ! acum trebue să l^{i}e púnem...mắtur^{i}/să să suię"//n^{i}e duĉ^{e}ám/cătám mắtur/tăvăluĉ^{i}/făĉám znopuléz dă víță/ [ε] p-acólo/punęam pă lîngă úşă/peste tot/ ac^{u}ólǫ-aşá/şi iei începęáu p [k] dăpă ĉe să săturáu/ei începęáu şî să urcáu//sus//pă mătu^{r}//acólǫ-ncępęáu să urzęáscă//să fácă guş^{i}//să fácă gogóşîli/...acǫ́lo/lē...lăsám pînă să coĉ^{e}á bine dă să suiáu tōț^{i}/îi lăsám acólo/ŏ săptămînă/dóo/cît credęám noi aşá/ d-aĉięā ncepęan să le culéĝem...gúşîli dupǫ mắtur^{i}//şî...lè strînĝām ntr-un coş/sau...în ĉ^{e}-ávęam noi acóló aşá/lè țineám la sǫare fǫ cîteva zilę dă să coĉá binè/iarăşi ne opręám dă sămînță// aşā/la félu [ε] şî punęám.../pentrú ca s-avém la ánu/iar//şî nè duĉ^{e}ám...là dulăpĉiǫáică//cū gúşili//zéĉe/do^{u}ozej dă kíl^{i}e/ cîtę-avęa^{m}//şî le trăĝęám...cum ?

---

[1] Informatoarea tuşeşte şi-şi drege glasul.

[2] Gest: arată două camere la stînga şi la dreapta.

[3] Gest: cît degetul arătător.

[Unde vă duceați ?]

la dulăpĉiǫáică//la duláp//la duláp/aşá spunęám noi/la dúlăpĉiǫaică//"ai să mér^{ĝ}en cu gúşîli la duláp//să le tráĝem"//

nè duĉ^{e}ám fǫárte frumós/...că kar sǫácra męā/trăĝá guş^{i}//din ástęa//şî...ac^{u}olo lè duĉám/lę băgám într-ū...ligá^{n} cu ápă fiártă/acólǫ ieręá dulápu aşĕzá^{t}/cà un ĉicric//şî t^{u}ot le mesticám/ cu-o legătúră dă ĉ^{i}umbru//l^{i}ĕ dătęám afúnd ac^{u}olo/le dám/lę dám// ş să-ntindęá uíte: lé făĉám aşá /ş să-ntindęá/şî rămûnęáu fíre// le lōá fíre//déş lę lęgám la duláp/înĉepęám frumós să-mvîrtim la duláp/ş-aiĉā [ε] ĉiné ^{i}e^{r}ęá cu dulápû/to^{d} meręó lę-afundá/şî le [ε] culeĝęá/nu lăsá gúrili s să suię lā dú... la scul/sus//şî făĉ^{e}ám la...scúle dîn álęa/...cîte zéĉe dóozéĉ//şî dîn borangîc-ǫ́la ...lucrám ĉe vręa^{m}//dîn iel//ş-aşá să términă cu gîndáĉi ma^{mă}//

state fluárea
şaptezeşîtrèi dă an^{i}

---

[1] Gest, sugerînd cum le întindea.

[2] Informatoarea tuşeşte.

646

a pîşî^{t} pisíca mọ́rtu̯

[Mătuşă, cînd moare un om şi-l ţineţi în casă, ce faceţi cu pisica ?]

lě ascúndẹm//

[De ce ?]

lę-ascúndẹm că să nu trẹácă mámă...dûpă i̯élẹ//^{s} să trẹácă peste mor^{t}/nu cumvá să pîşáscă//şî ásta nú i̯e minĉ^{i}úná//i̯éste lúcrur^{i} adevăráte...késtię-ásta//

[Da' de ce ?]

să fáĉe strigọ́i̯//

[S-a-ntîmplat ?]

s-a-ntîmplát//s-a-ntîmplá^{t}//şî ĉîne ştí^{i}ě/késtię-ásta/... dacă [ɛ] tréĉe pisíca/...níş^{i} să te gîndéş^{i} că nú !//úi̯te vínẹ... nọ́aptẹą/fără să fí^{i}e ĉinẹvá//trọ́ncăne/...î́ ziş că [ɛ] úmblă ĉinẹvá/pûn cásă/pû^{m} pọ́d/ [ɛ] úşîli ! zdrăngăne ! trọ́ncăne !//^{i}éste/ ástă....ā fŏcút-ọ kar bunica mẹą//

[Cum ?]

[ɛ] a f^{u}ost...ĉinẹvá/şî n-a-ŋkís^{i}...un nẹám/al lór/acólo/ cum o f^{h}i f^{u}óstă/n-a-ŋkís^{i} pisíca ma^{mă}//dacă n-a-ŋkís pisíca/ cum o fí fŏcútă/ş-a pîşî^{t} pisíca mọ́rtu̯//şî l-a-ngropá/nu şt^{i}u ĉé/s-a trẹzít...ọdátă că trọ́ncănẹ-aşá cum v-am povestit: uş^{i}/ ĝ^{e}amu^{r}/nu şt^{i}u ĉé//ĉé să fíi̯e/ĉé să fíi̯ !//nu să pọ́ate//şĉe "să fíi̯ẹ" şĉe "c-a trecú pisíca peste...mort //şî n-am băgá dă sẹámă/şî" ziĉe "úi̯te ĉe s-a-ntîmplát !"//

pă urmă ĉẹ-a fŏcú^{d} după ásta ?//s-a dus mámă/şî i̯ei̯ trei̯ fúsẹ nọi̯//trei̯ fúsẹ nŏi̯/ş-um fui̯ór dă cînipă//şî te duş la mormînt-ọlá/...acọlò/unde s-a-mormîntá^{t}...aĉél carě...a trecú pisíca pisté i̯el dă ştí^{i}e ĉetăţẹánu/şî-ngrọápă/...înfíŋĝe ŭ fus ...la cápă^{t}/ş-únŭ la piĉuáre/ş-únŭ l-î^{m} fíĝe-m mijlocŭ...

mormîntului/şî-i dă foc la fuior-òla/dă cînipă//şî nu mai.../să stinĝe/nu s [k] nu mai iegzistă/nu mai troncănè nimic//da//

[Aceeaşi]

[Casa]

[Vrei să ne spui cum se făcea mai demult o casă ?]

da//nu să turna ca acum...beton lă rădăĉînă zis/ţoclŭ cun să spune-acumă propiu-zis/...şī să făĉ^{e}a cum vă spŭsei: îngropa/făĉeau grop^{i}/în rînd aşa cum se...clădeşte...zidu casi/...şī...ingropa lemnili/bătea cu maili pă dă lătu^{r}/bine/îndorea pămîntu... cu...credeau ei aco^{l}o/după aeā puneau ū...călcător^{i}...pă...capetili lemnilor/le prindeau un cuie/după aea punea...grinzili/în curmeziş/...d-aĉī punea un bel pă mijloc/aşa să numeā...lemn-òla t pă mijlocu...grinzilor/...şī...punea puopiĉ^{i}...pă...călcătorili care veneau ûn capu salcîmilo^{r} dă...paeantă/ştiţ^{i} ?//la zid// pun^{e}au p^{u}opiĉ^{i}/mai nalţ^{e}-aşa dă...obze^{j} dă ŝentimetri/...şī... după aeā puneau căpri^{u}ori/aiĉa lă...bel pă mijlo^{c}/cûm v-an spus/ pún^{e}au nīştē...lemne care să nu [ɛ] numeau puop^{i}//aşa le spunea... //să punea [ɛ] unu-aiĉ^{i}/altu ma inco^{l}o/-n f^{i}iie [= în fine] ... vr^{e}o trei să pŭneau ^{l}a o camer-aşa/ştis ca să...f^{i}i^{i}e rezisten dûpă...în capetili lă...pop^{i}-eea/să...punea cuama//aşa să pŭnea/ ca ş-acuma zis/^{c} ş-acumă să faĉe...to^{d} la fel/la noe-aiĉa/...şī în fine/s-acoper^{e}a cū...dacă s-acoper^{e}a cu tablā...punea...capaĉe/ ...pestē...căpri^{u}or^{i}/dacă s-acoperea cu ţiglă/punea şîpcă pă căpriuor^{i}//şi şîpca vine mai rară ştiţ^{i} ? dîn [k] cît este ţigla dă...mare/la distanţă...ţigl^{e} aşa//şi dîpă aeā...podu...pă... grinz^{i}/care veneau ûn curmezişu cameri/punea [ɛ] gratiie/dă nuiele/-mpletită cum să spune/şi peste gratie punea pŏmînt//şi spoea//

pămînt umed ştiţ^{i} ? clar//lă pereţ^{i}/după ĉe o-mvălea zis că...să nu mai ploo-n casă/cun s-ar spune-aşa [!]//ă după ĉ^{e}-o-mvălea/ baskiia/...paianta care să-ngropa-m pămînt/cum v-an spuz ^{d}ă să bătea cu maeu/să baskiia şi p-o parte şi pă alta/cū...niştē... lemne dă salĉie cun s-ar spune//spartē/dac-a foz mai groase/dacă nū/muiaoa cum a fost ea.../mai groşĉ^{i}oar-aşa dă ĉircā ĉinş ĉentimetri sau...şī mai...supţire/şi tă tre^{i} ĉentimetri/le bătea... în cu^{i}e/ş ^{p}-o parte ş pă alta [ɛ] la [r] la paeantă/şī după aea făĉ^{e}au u...un vraf/cum s-ar spune/dă pămînt^{1} /afară/căra pămîn^{t}/ îl ī...uda b^{i}ine/l călca cu piĉuarīli/sau cu...animalīli binenţelēs/...ĉe-aveau ac^{u}o^{l}ō/^{c}ūn c^{r}ēdeau dă cuviinţă...//şī...băgau pa^{i}e/în pămînt-ola/iar îl călca dīn nou/ştiz dă-ī [ɛ] fermenta bine/ştiţ īī...amest^{i}ca cu paile-alea dă-l învîrtoşa um pic aşa/-l îngroşa...//şī dup-aea făc^{s}ā...uni stau ac^{u}olō/altu [k] unū tăea cu sapa/pămînt-ol-acolo-aşa frumos/alţī [ɛ] femei dīn astea făĉ^{e}au cocoloaşe.../dacă ştiţ^{i} cum fag gîndăĉe eea care să joacă [ɛ] doi c-o gogoaş-aşa//şī le făĉ^{e}au le cărau lă...^{le} transportau lă...uamin^{i}/pî la spate sau...pîn faţă/pă unde erau la...zidur^{i} acolo/şī lē...îndesa cu mîna pīn...pîntre baskiili care ereau acolo/bătute pă...paeantă/ştis/^{s} p-o parte şī pă alta//şī după aeā...uo [ɛ] tencuea frum^{u}ōs/să spoea cu var/...cîn să usca binenţeles/să spoea cu var/...că nu er^{e}a ca acuma s-arunĉē...să [ɛ] pună...nisi^{p} pă ea/ĉiment ī.../s-o zugrăvească/sau mai ştiū io cum//atunĉă...zit cum e ăsta ^{i}era şī p-afară şī pîn năuntru// aşa es^{te}//i punea omu...tocăriea.../ferestre p-acolō/uş^{i}...// ş-aşa să...c^{u}o^{n}strūea ō casă-nainte//

[Şi acuma e la fel ca înainte, sau...?]

acuma nu ma este la fel//acumă.../cum ^{i}este la noe-aiĉ/in al- te păr^{z} nu po să vorbesc/pentru că...deja mai ştiu ş-eo cum ieste

---

¹Arată unul dintre pereţii camerei.

pî͜ álte^{t}părţ^{i}/însă...vorbin͜ d-aic^{e}a/^{la} noi//locál//

î...aicâ dòcandátă [ɛ] mae mul͜ să fácē...cásili s [k] adícă͜^{z} [k] mai mul͜ să c^{u}o^{n}struiéz͜ dîn͜ î...kirpíc^{i}//noi͜ i spúnen͜ túlă// aşá-i s^{p}

[Cum ?]

túlă/...îi spúnem/túlă//însă ştiu că să spúne şî kiripíc^{i}/ ştiţ^{i} ? însă la no^{e}-aécā majoritátea oamé^{nlo}͜ spun túlă//aşá//şî toárnă...cîmént ... [ɛ] dă jùr͜ împrejúr/caré͜ să numéşte ţóclu/ próp^{i}u-zis/...şi după áea pă ţóclu/...púne͜ niştē...cartón din àst-asfaltát /dîn ăsta cu smoálă/ca să nu [ɛ] trágă ^{i}egrasiie dă jos/...cîméntu/...şî dup-á^{e}a-ncépé͜ şî zidéştē...túlă//pă...dă jur împrejú^{r}/ştiţ^{i}//la teméē...acé^{e}aş^{i}/dací͜ singur diferénţa iés- te că...nu toárnă ţóclu jos/cîmén^{t}...//şi în͜ sús/...dă lā...zid în͜ sús/acéeaş...povéste ca şi...înáinte//

dáea stan [zis] stélea, ziz͜ moácă
pátruzèşī...únu [de ani]

s-a du^{z}͜ după ăla

[Se mai întîmplă să fugă fetele... ?]

dā/fúge//

[Se-ntîmplă ?]

da[1]//

[A fost vreuna, aşa,mai...?]

dā/s-ā ō [k] fugít únā/odátă cu ea[2]/adică...mài͜ naíntē/... pîn͜ să...mărite͜ ea/cū͜ fo dóo săptămín^{i}//s-a dus fáta la uó^{r}ă/ş͜ dî la óră á găsit únu/ş͜ s-a suit în maşínă/ş͜ s-a dus la...para-pán͜ la soácrí-^{sa}//ş-a fos͜ tót o fátă la pári^{nţi}//

---

[1] Pronunţă aspirînd.

[2] Se referă la fiica ei, măritată de curînd.

650

[Da n-au vrut părinţii s-o dea, sau de ce ?]

nú/n-á vrut //a zis că să ştí^{i}e şî iéi/...şî să adúcă şî ea ū băiát...ac^{u}óló [ɛ] undę-a stat ia/că a fo^{z} númai ī...singură ea //ş dacă ăla i-o f^{h}i plăcútă.../s-a du^{z} după ăla//

p^{i}iro^{i} ^{i}eléna [zisă] c^{u}ónţu
treizeşîşápte [de ani]

cu váca

[Vrei să ne spui, aşa, vreo întîmplare, de cînd erai mică şi te trimetea cu vaca...]

[!] cu váca/^{g}că nu mă ^{du}ĉ^{e}án cu váca !

[Nu te duceai ?]

mă dúĉ^{e}an ! că mi-eręa frícă de tătícu/ai văzú că... [ɛ] să uită urît [!] mă ^{d}ĉęán/cu váca/-i dan drúmū pă...pă vále/p-ac^{u}ó-lo/^{j} mă dĉ^{e}án cu ęa//ne ĉęan cu bói/ne jûcám...//făĉ^{e}ám papáră-m pųálili cămáşi//

[Cum ?]

uite/puneá^{i} ^{b}[k] pîine/brînz-ac^{u}ólo/şî...i daę-aşa[1]/abyá vorgim pă la grădină: "ĉe mai [ɛ] ne jucám...pîm báltă dă..."/cu minĝi^{i}e/cu b^{e}éţe/cu...//făĉeam papáră-m poálili cămăşi//ácuma nu ma e cop^{i}ii kĕ...cît e dă mititéi/...atîta-i dă...dă curá^{ţ} şī.../purtáţ^{i}-adícă//c-aşá e ti^{m}pu//dā la nóe-atúnĉ^{e}ā...ne lăsá aldă mămica-n cămăş^{î}/ne legă cu-o áţă pă cămáşă/ş ne ĉ^{e}ām îm báltă// [...]ne ĉ^{e}am [ɛ] p-ųo...bált-aiĉa/nu ^{i}eręa porúm/nu ^{i}eręá ni^{mic}// ^{i}e^{r}ęa númai cuop^{i}ii/númai...buói/vaĉ^{î}//

[Şi p-acolo n-ai păţit nimic ? Să pierzi vaca, or să vezi un şarpe, să te sperii...]

---

[1] Gest: loveşte cu o mînă în cealaltă.

nú mi̯-e frícă dă i̯éle̯//

[Nu ţi-e frică ?]

nú mi̯-e frícă//

[Da' ai văzut ?]

n-ám̦‿văzút //àcúma-m̦‿vàr-ástā.../ [ɛ] glumi̯án̦‿cu feméi̯ d-ástẹa dă la grădínă//şî i̯-erẹá frícă dă ẹo [k] dă ẹoárẹ^ĉe [1]//şî‿i̯o n-an‿dă lúcrú‿î/prin̦sésem um‿puişór‿î dă ẹoárẹĉe/să pui̯ pă gîtu lā...femèẹ-ăẹa// [!] //şî po‿úrmă/dacă‿ẹ-a fos‿frícă şi n-a^m‿mai̯ pu [k] n-á^m‿mai̯‿î/i̯-án‿da‿drúmū//ş-ácúmá‿ĉé‿mă gîndi^i‿ẹo/să i̯au̯ un̦‿lipí^g‿d-ăla//caré‿să lipéştẹ-aşá dă...dă ţoálă//şî-l îm̦vîrtésc aşá [1]/şi i-l púi̯‿aiĉ‿aşa [2]//măi̯ ! şî dacă nu̯ s-a-m̦vîrtit ! că am pus ẹo şoáriĉili pă ẹa//i̯o dam să i-l‿l-ẹau̯/i̯a să zbǫtẹá aşá că.../i̯-am pus ẹo şoáríĉílí/să-ntindẹá ẹá dă...dă áẹa/că... o sperí̯ẹasen̦‿cu şoáriĉili//şî nú‿^ierẹà şoáriĉe/dăcît erẹá un̦‿lip^iic //

[Aceeaşi]

tǫátă ziǫa nu‿stai̯

[Să ne spui, dacă vrei, ce-ai făcut de ieri de dimineaţă şi pînă acum.]

[!] dă ier dă dimínẹaţă ?//

[Da.]

m-àn̦‿sculát /a^m‿mătura‿ş-^eo p-ai̯ĉa/àn‿tocát an‿da la ráţe/ la p^uor^c‿p^uorúmb/... [ɛ] mi̯-am pu‿ş-^uo-n trái̯stă/ş-a^m‿plecá la ^g [k] colectiv̦//ac^uolǫ-adū‿róşii̯/adúnẹ-ardéi̯‿i/încárş‿la maşîn/là‿cărúţă/tǫátă ziǫa nu‿stai̯//vii̯ sẹàr-acásă/te spel^i/mănînĉ^î/...te culĉ^î//

[Şi astăzi ?]

şí‿astăz^i...tót‿aşa//te scol dă dimínẹaţa/dài̯‿la áẹa/dài̯‿la áçą//

---

[1] Gest.

[2] Gest: pe piept.

[Nu, da chiar azi ce-ai făcut.]

ástăzⁱ ? m-aņ sᶜulát /dă diminéąță/avéąᵐ nişte róşii/...ᵐⁱ lę-am pus pă foc /...lę-am fiert /...ˢ pŏ úrmă lę-am pus în sticlĕ/şî fúj la grădínă ! să[ɛ]nu pįerz...timpų [!]//áņ vení d-acᵘolo/am venit acásă/m-àņ z la vįįe că [ɛ]lǫai nițéį strúgurⁱ...//

[Aceeaşi]

836. CIOCÎRLIA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

ĉocîrlía

spúne că cînᵈ a venít aij/d-a măsurád lócurlę dă cásă/a zburát o ĉocîrlíę//dîm buruįénⁱ dĭ įárbâ d-acólo/s-a suⁱít în suˢ ş-a-nĉepú să cíntę/şî cîņ s-a dus acólǫ ş-a găsít/a găsíᵗ cuįbu įeį acólo cu puį//ş-a spu ĉe "lā sátų-ăsta" ĉę/"ĉocîrlía să-į ziĉâ"//adicā:îņ spunę́á şî mįę-auzę́ám pă bătrînⁱ/p-áldę táta bătrînu/p-ăįa mári//p-ăįa bătrîni//că d-áįa į-a zis ĉocîrlía//

voįĉílă andréį
şáptęzeĉ [de ani]

óili

įárna avę́amų...saę́áųa lᵘor dă ᵘoį//ᵘoboráşu lor acólǫ/saę́áųa lor acólo dă ᵘoį/...le dam să mănînĉ-acólo/le-ņgrijámⁱ cu bǫábę/cū dă tǫátę/ā́şa//şî pă ᵘúrmâ primăvára/įerá sųáturⁱ//le ducáņ la mocán//le duĉán̦‿la mocán/cîtẹ oi̯ avẹái̯/punẹá pátru la láptẹ/zis̹‿ să spui̯ tot^{u}/așá//punẹá pátru la láptẹ//dàc-avẹái̯ pátru ^{u}oi̯ cū mi̯el^{u}/lu̯uái̯ ũ‿láptẹ/dac-avẹái̯ ^{u}opt/luái̯ doi̯/după cu̧m [k] cîtẹ-a-vẹái̯ atî́z‿laps‿lu^{u}ái̯//ș-așá i̯erá/cu óili//

^{a}șa/váĉili̯...i̯árna le i̯ernám/...și prìmŏvára/la sfî́ntu górge le scotẹán̦‿lā ĉ^{i}o [k] lā văcár^{u}//să duĉá la izláz^{u}/la văcár//nē‿^{d}ĉam diminẹáța o duĉám/sẹára ó‿aduĉám acásă ș-o mulĝ^{e}ám//

[Din lapte ce făceați ?]

făĉám brî́n̦ză//

[Cum se făcea brînza ?]

să făĉá brî́n̦za așa: i dam kág^{u}/o-n̦kegám/cu brî [k] cū kág^{u}/brî́n̦za/ș-o lăsán̦‿să scurĝá/ș-o tăi̯ám/făli^{i}/ș-o băgán̦‿^{l}a pútină// ș-așá-i̯ făĉám//

[Și cheagul din ce-l făceați ?]

kágu ? dă la pórcu//dacă tăi̯ám pórcu/...punẹám acólọ un̦‿kág^{u}/ tọátẹ curátẹ/bunẹ-acólo/

[Dar se făcea din burta porcului.][1]

dî́m... [ɛ] dî́m‿búrta pórculi să făĉ^{e}ą//și-l tocám̦‿frumós^{u}/ curát acolò/și-l băgám/acólọ/pùnẹám lapte piste i̯el/sárẹ/și-l agățán̦‿sus^{u}/lụ-n̦fășurán̦‿cu un̦‿zi^{e}ár frumós/l-agățán̦‿sus//i̯el acólọ să ^{u}uscá//și pă úrmă cînd ișá láptẹle la ^{u}oi̯/la vaĉ/luán‿ d-acólo/punẹá^{mu} ș^{i}/în̦kẹgá^{m}/ș^{i}‿făĉám//

marii̯a gavrilă

șaptẹzeșî́d^{u}oi̯ [de ani]

nunta

să-nțelêĝá acólọ cu părínți/...șā punẹá núnta/la dóo săptămîn̥/la trei̯ săptămînⁱ/cîndᵘ...i̯erá i̯ei̯ gáta/ca s-ō fac/-atúnș făĉá/șî șădẹá băi̯ẹț̦i logọdíț̦ⁱ//vinẹá duminẹca/i̯erá sărbătórⁱ/i̯erá duminícâ/vinẹá și-i̯ luᵘá/...să duĉá amûndói̯ lā...lumẹ/la jọg la... petreĉére/să-ntọrĉá napói̯u//fáta o lăsá acásă/băẹátu plecá acásâ //c-așá i̯erá//atúnĉⁱ/ș-apⁱ̂ cîn̥ să făĉᵉá núnta făĉá/ō-nĉepẹá núnta dă vinírⁱ/adunáá//tăi̯á păsărli/făĉá tọátẹ/...c-ápi p-órmâ [ɛ] ț̦inẹá dă sîmbâtâ/núnta/șî pînă marț̦ⁱ//

---

[1] Intervenția unui informator ocazional.

[Spune ce făcea în fiecare zi, pe rînd.]

pă rînd așá//făĉá așá: sîmbâtâ...i̯erá brádu mⁱirési/sîmbâtâ// duminícâ...i̯erá núnta//tóᵈ la mirẹásâ//pă úrmă sẹára/sîmbâtâ sẹára/i̯erá șî la băi̯átᵘ/rásu//atún̥ să bărgirẹá//i̯edẹ cun̥ să făĉᵉá: i făĉá ᵘobiĉíu/adunâ flâcăi̯ acólọ/tōtᵘ/lăᵘutári cîntá acólọ/șî lui̯ i făĉᵉá obiĉéi̯u ca cînd îl bărbiréșți/àșa/ș-așá-i̯ spunẹá atúnĉẹa/că spui̯ că să spui̯ pă bătrînéștẹ/āșá/să spunẹa ras atúnĉ/āșá/ ș-ápi pă úrmâ dacā...luá mⁱirẹása/dâ lā părínț̦ⁱ/duminícâ cu núnta șî plẹcá cu núnta/acólọ rămînẹá cu...ĉe mai̯ avẹá șⁱ i̯el acólo/ să ĉinstẹá/bẹa/ĩ úrmă/āșá//șî plecá//aⁱíĉa făĉá...ĝinerica.../făĉá duminícâ sẹára núntâ [k] ī...másâ/àșá//lunⁱ avẹá legátu mnirẹása//adunâ fẹméi̯//ș-al doi̯lẹa/lun̥ sẹára făĉá i̯ár másâ//ș-o termẹná pă núntâ marț̦ⁱ//

[Aceeași]

ca să ploᵘo așá făĉ...

i̯erá păparúda/la trei̯ săptămînⁱ dâpă paștⁱ//s-adunáᵘ cophilași/tos că i̯erá cal bⁱinẹ/s-adună tos copilași/șⁱ să ᵘudá//luá găleț̦ili cu ápâ/șî să udá//șî joi̯ dâpă páștī/nu a [k] nū mai̯ ará lúmẹa tọáță ziu̯a//șî vinẹá la dóoșpẹ-acásâ//tọátē șî fetẹ/șî tinirẹ/șî tọátẹ cu găleț̦i̯li cu ápâ//fuĝá...bătẹa cai șⁱ fúĝa pă stradă/că i̯ele āzvîrlẹa cu apâ pă i̯ei/pă tọatẹ părţilẹ/carẹ cum vinẹa/vînẹa acasâ ᵘud/care cum vînẹa/vinẹa acasâ ᵘudᵘ//pă urmâ uni sărẹa şⁱ i̯ei dîn căruţă/punẹa mîna pă i̯elẹ/pă care...o ştia i̯el că-i̯ mai̯.../punẹa mîna pă i̯a/alt [k] şî altu căra apâ/şî-i̯ turna ăi̯a-n cap/aducâ apă [!] şi-i̯ turna-n cap/ca sâ ploó/āşa ca să ploᵘo aşa făĉẹa ! //

[Dar copiii făceau aşa din pămînt...?]

făĉă i̯enẹ/aşa ⁱetẹ/da dă undẹ ştiẹ dọamnẹ ? [!] n-ai̯ credẹ că-i̯ de la bucureştⁱ [!][1]//făĉă i̯eni//să duĉa fetili̯ [k] cophii pîn sat/aduna ᵘoᵘâ/şâ făĉa i̯ene//şi-ⁱ făĉa acolọ coşĉugu/şi-i̯ punẹa florⁱ/şâ-i̯ făĉẹa fejnicu/dă pămîntᵘ/şi-ⁱ făĉẹa găurⁱ/şi-i̯ punẹa lumînărⁱ acolọ/...ş-aduna dî pîn sat oᵘâ/şî s-aduna la cîtẹ-o casâ//aşa//şî le făĉa femei̯a mămăligâ/şî i̯elẹ prăja ᵘouli/herbẹa ᵘoᵘâ/...înti duĉa i̯enilẹ/altâ...altâ datâ să ᵈĉa şî-l îngropa-n grîu//i̯-apri [k] î lâsa lumînărîlẹ-aprinsẹ-acolọ/altâ datâ să duĉa şî-l punẹa lā...îl duĉᵉa la gîrlâ//şî punẹa o scîndurâ/şî punẹa lumînărîli pă scîndurâ/...în fejnicu-ola acolọ/şi-i̯ da drumu pă apâ/şî mērĝᵉa pă apâ/şⁱ i̯ele ardẹa dacâ i̯era liniştẹ//şⁱ i̯ele ardẹa/şî [ɛ] i̯el să duĉa la fundᵘ/i̯enilẹ/că dacă i̯era pămîntî să lăsa la funᵈ că i̯era greu//da lumînărîlẹ merĝᵉa/aşa//ş-aşa făĉa/vinẹa acasă/cun spui̯/lẹ punẹa masa/mînca/făĉᵉa/ĉa câ-i̯ pomana lu i̯enẹ//

şî i̯ra fetẹ carẹ i̯era unili nilọasẹ/şî cîndu-l plînĝẹa "i̯enẹ/i̯enẹ/scaloi̯ene"/pei̯ îl plînĝẹa că-l plînĝa cu lăcrin/ş-ọ mai̯ vẹdẹa ş-ai̯lantâ/ş-o trăĝa şî pă ẹa/ş-ai̯lantâ/şî cîn...şî vrẹa dumnezẹu/şî da plọai̯e//i̯era fetẹ marⁱ/ĉe făĉâ copʰii/da făĉa şî fetẹ marⁱ//s-aduna fetilẹ marⁱ/şî făĉẹa/da atunĉa ⁱera mai̯ mul zbegᵘ/ [!] cînd îl duĉa i̯enẹle/cîn sâ-ntorĉẹa/să zbegui̯ẹa cu băi̯eţi//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează aceluiaşi informator ocazional.

gîndáĉi

gîndáĉi să creștẹá așá: punẹan sămînța...și-nvⁱiịá/șî dacā îngiịá gîndáĉi/i punẹám frumᵘós p-un funduléțᵘ/le dam frúnzâ/puțínă/núma crúdâ/pînâ cînd începẹá șⁱ iei sâ sẹ mai ī mărẹáscâ/... șî așá//la sâptămînā/...dacā știi nu prẹa mînca ei/cîtẹodátâ ierá mai ī frúnza mai pălítâ/mai áẹa/șî nu prẹa o mînca//șî dacā n-o mînca/ca sâ mẹárgâ pîn la sâptămîna/ca sâ-i...primenim/primenẹan la trei zílẹ//și-ⁱ mutám pă al fundᵘ/adunám pⁱelínᵘ/mînjám fúndu binẹ cu pelín/șî pă úrmâ punẹám gîndáĉī...pŏ funᵈ curát/șī... p-álẹa ĉe î ierá [ɛ] îl ˢcotẹám afárâ/-l dam afárâ/șî dúpă álẹa-i punẹám iárâ...frúnzâ...prᵒáspâtâ//iár dacâ făĉᵉá/le făĉam to la fel/pînâ să făĉẹá marⁱ//cînd începẹá iei să plẹ́ĉẹ/avẹám măturⁱ d-álẹa dâ grădínâ/ne păstrá//șî cîn vedẹan că trébui să plẹ́ĉẹ/ne punẹám șî-i...primịnẹám ẹar dîn nou/ca sâ nu s...pînâ s [k] plẹácâ iei tos/să nu fácă mizériⁱẹ supt ei//și curățẹám ẹar frumósᵘ/ punẹám tọt așá pelim mul p-acólọ frumós/ca să nirọásâ binè/șî pu-nẹám mătur d-álẹa pă dă lăturⁱ/șⁱ iei să ᵘurcá acólọ/șî făĉᵉá gogóșⁱ//dacă să-ntărẹá gogóșilẹ/adunan gogóșili/șî ne duĉan cu iẹlẹ lā...care ⁱerá dă meserịẹ/d-avẹá mașînâ//șî făĉᵉam borangícu /...ș-așa făĉamᵘ//

[Aceeași]

mîălăiașu

mai nainte să făĉá mălăiaș/ietẹ cun sî [k] făĉá bătrîni nóștri mîălăiașu: herbẹá apâ-n colcâtẹ/punẹá mălaiu-n căpistérẹ//i punẹá sarẹ/i punẹá um prav dă făⁱină acólo/-n ielᵘ/șî-l mestẹcá cu lingura binẹ/șî-l lăsā puțin dă să doská iel/dâ să...creștẹá nițelᵘ//șî p-ormâ ungîa t[ɛ]ava/șî-l punea-n tavâ/șî-l băgaᵐ în soba/șî-l coĉa//

[Aceeași]

grîᵘu

după ĉe să recolta porumbu/să tăea coĉeni/să libera...elibera locu/vinea șî să făĉa arăturâ//să ara/după care să însămînța grîᵘu cu mîna//vinea șî-l dădea pîn împrăștiere/cu mîna//după aea vinea șî dâdea cu borana/ᵘo datâ sau dă doᵘo ᵘorⁱ/după cum era cazu/șî...îl amestica îm pămînt/însâ...nu ⁱera o problemâ kar bunâ/ pentru că...rămînea bolovanⁱ/iera unⁱli toamne cam ᵘuscate/în sfîrșît/și rămînea bolovanⁱ/nu era condiți așa ca acuma să baĝe discu/sau...//șî docamdatâ pentru toamnă cam asta era//primăvara iar î...după ĉe-nĉepea să răsarâ grîᵘu/prindea un fel dă scrob așa/ venea șî băga o boranâ pă el acolo/îl mai zlăbea puțin/ș-apâi în sfîrșît s-a [r] s-așteptâ...â seĉeratu//la seĉîrâ/...era [k] alți recolta cu [k] îl î seĉera cu seĉira/cu mîna//alți îl seĉîra cu cuasa//alțî cu seĉerătorîli/iera șî p-atunĉa...ĉine-avea pămînᵈ mai mult așa/avea seĉerătorⁱ/avea posibilitățⁱ/iar noi ăștilanțⁱ majoritatea/noozeșînoo la sutâ cum s-ar spune/îl î lucram cu mîna/ cu coasa șî cu seĉera//dup-aia/după ĉe-l î seĉeram/îl făĉam znopⁱ/ îl legam/șⁱ să făĉa clăi/așa-i spuneam noi/punea cîte paisprîzeĉe znopⁱ într-ō...jumătate/dooșopt...dă znopⁱ într-o claie//

david niculae

treizeșîopt [de ani]

ástẹa sî fáĉẹ la noi̯ aĉí la ţárâ

să ĉérne făⁱína/să plămădéşte aluátu/cu túrtâ/sau̯ cū drójdiẹ/să frămîntâ după ĉẹ créşte drójdiẹa să frămîntâ cu...făína ĉernútâ/pă úrmă o púnẹm la mîn-aşá p-o másă/dup-aĉéi̯a/dūpă ĉe créştẹ pă másâ/o púnẹm în fórme/sau̯ o púnem diréct în fórme/acúma [ɛ] mai̯ naíntẹ cîn [k] la máma o punẹá di̯réc pă mas-aşá/ş-ápăi̯ o punẹá cu lopáta pă vátră/o făĉá acásâ máma//da noi̯ acúma o púnem în fórme/o lăsăn să crẹáscâ/árdim cuptiᵘóru/băgắm kírostrii̯i/c-aşá să spúne/în cuptiᵘór/dúpă ĉē árdeŋ cuptióru/ş-o punḗm pă kírostriⁱ lā rînd aşá/pî́i̯nẹa//dup-áẹa o scọátẹm/şî...s-a făcú pî́i̯nẹa// [...]

[Plăcinta cum se face ?]

plăĉínta să frămîntā fọáẹa cu láptẹ dúlĉẹ/cu un ᵘou̯/puţín zahắr/um prav dă copt/fọáẹa//pă úrmâ bátẹm ᵘóu-m̄ brî́nzâ/şî-ntíndim fọái̯ẹ supţírẹ-aşá/púnem în távâ/punḗm brî́nzâ cu ᵘou̯/ápi i̯ár púnem fọái̯ẹ/...dup-aĉéi̯-árdeŋ cuptiᵘóru/şî le băgắm lā cuptiór// dă sâ cọáĉẹ/şi pă úrmâ le scu̯átẹm// [...]

[Dar din mălai ce faceţi ?]

dim mălái̯/mămăligâ//púnẹm mămâlíga la foc/mai̯ naⁱíntẹ máma o făĉá lā kírostri/pă kírostrii̯ cu pái̯ẹ//da ᵍacúma noi̯ o fáĉẹm la aragáz//şî púni̯m ápa pă foc/púnẹm sáre-n i̯a/lăsăn să fi̯árbâ/púnẹm puţín mălái̯ dasúprᵉa/lăsăn să fi̯árbâ/dúp-aĉéi̯a/cîn̄ s-a dat în fi̯ert/bâgắm...fáĉẹm terĉ aşá/câ i̯o aşá o fac/dúp-áẹa o las sâ fẹárbâ puţín cu terĉ-óla aşá/ş-apăi̯ ō...pui̯ mălái̯ ĩ i̯a/şî la [k] mai̯ las puţín să fi̯árbâ/ş-ápâi̯ o mésteç//

matákẹ ĝorĝéta
trei̯zăşîşàsẹ [de ani]

s-a furát cái

s-a furát cái/kár şî lā naş-ásta a me̯a/cáre-i̯....d-ái̯a ᵉ-a murít un͜ frátẹ cavalér/tot aşá͜ a lu naş-ásta a me̯a/care̯-a murít acúş//mai̯ naⁱ-ínte̯ ave̯á cai̯ bunⁱ aicâ-ŋ͜ comúnâ i̯e̯i̯//ş-a viníţū... i̯ei̯ şăde̯á în...la cásâ/şî cái i̯-ave̯á la grajd//ave̯á oblo̯ánẹ la ...cái̯ acólọ...//şî băe̯átu̯-ăstā...frátịlẹ lu naş-ásta a me̯a͜ a fost în͜ sat/c-aşá să dúĉẹ băi̯éţi se̯ára aícⁱ/da acúma nu pre̯a să mai̯ duĉ-aşa̯//da atú͜ naíntẹ să dúĉâ pîn͜ sat/şăde̯á pînâ tîrzíu̯/pînâ pâ la zéĉẹ úŋşpẹ/ápâi̯ vine̯á acás//şi i̯el a fost pîn͜ sat/cînd a venít acásă...a auzítu p-acólọ pî͜ la grajd͜ î ĉocănínd aşá//să dúĉẹ la tái̯câ-su în͜ cásă/şî-i̯ spúnẹ/"tátâ" zîĉẹ/"i̯a scọálâ/că nú͜ ştu ĉẹ s-aúde acólo la grajd/la cai̯"//i̯el͜ î a intrát pâ fere̯ástra la cai̯/a tăe̯át oblónu/cu ĉe l-o fhi tăe̯át/ş-a dîskís úşa/cîn͜ s-a dúsū băi̯át-ósta la tái̯câ-su/ápĕi̯ a e̯şî͜ tái̯câ-su̯-afárâ//tómai̯ bínẹ/că n-a apucá͜ să i̯ásă cu cái/ştiţⁱ/do̯ar dăzlegásẹ cái să pléĉẹ cu ⁱei̯//şî lu băe̯át e̯-a fos͜ frícâ d-atúnĉā/dâ cînd a văzút câ ...i̯erá cu cái dâzlegaţⁱ/şti dâ la i̯ézlẹ/do̯ar să pléĉe cu i̯ei̯/pă úşâ//cîn͜ a é [k]a strigá͜ tái̯câ-su "hóţî ! hóţi !" s-ā alarmá͜ lúme̯a/a işît afárâ/ş-a lăsá͜ cai ş-a fugít//şi băe̯át-ûsta d-atúnĉa i̯-a fos͜ frícâ/şⁱ͜ s-a-mbolnăvít/şî a zăcút/ş-ápâi̯ a murít//

[Aceeaşi]

mă̦lái̯u

i̯erám şasẹ fétẹ//ne ducám͜ î dóo-ntr-o pártẹ vine̯á/şî dóo-ntr-o pártẹ/şî...saŭ ᵘopt//î [ɛ] î͜ ᵘopt or în͜ şasẹ/-ŋ͜ cîtẹ i̯erám//şî pátru s-aduná la mijlóc to̯átẹ//ápâi̯ ne vorbe̯ám to̯átẹ-acolō/pă cáre s-o príndẹm//ştiş/că dacâ prinde̯ám úna dî͜ áste̯a pátru carẹ

660

i̯erá în̯soțítẹ-așá mai̯ dăpártẹ̄/ᵃpâi̯ trebui̯á să vii̯ẹ i̯éle la mijlóc/ la mălai̯ᵘ//și alẹrgán‿după úna/"pâ carẹ s-o prindẹm ? hai̯ s-ọ príndẹm pă mariu̯ára/sau̯ pă...pă úna/ʰai̯ pă ẹa !"//ș-alergám după ạ́ẹa pîn-o prindẹám tọátẹ ástẹa dîm‿mijlóc/cîtẹ pátru//o prindẹán/ șᵗ‿dup-acệi̯a vinẹá i̯ẹ́le lā mắlai̯ îm‿mijlóc/șí‿i̯șám noi̯ lā márĝine//dúp-acệi̯a éle i̯árâ cînd‿î s-adúna cîte pátrū/alergá i̯ar după úna dîn‿nói̯//pă carẹ ne prindẹá/dacâ prindẹá ᵘúnā.../noi̯ dacâ fuĝᵉám și nẹ-alăturám úna cu álta/ásta dûpă márĝinẹ/că i̯erám perék așá știț/i̯erám dóo la un‿cap/și dóo la un‿cap/și trebúẹa să mă prind i̯o cú‿ástā...și cu ái̯lalta/dîn...dâ dincolo/sâ ne... dăm mîna amîndóo/dacâ dâdẹám mína/pútẹá sâ ne prindă̄ la úrmă/dacă dâdẹám noi̯ mína//ș-apâi̯‿ī dacâ nu ne prindẹá/intrá i̯ẹ́lẹ lā mălai̯ îm‿mii̯jlóc acólo/ [!] dacâ prindẹa úna dī‿ạ́ẹa//

[Altceva vă mai jucați ?]

șī ne júcám la mínĝe//făĉám um‿pergél așá rotúnd/pă mai̯dán aíĉa undẹ i̯ésti̯ căminu̯-acúma la noi̯/i̯erá mai̯dán/log‿vacánt//fắĉám um‿pergél ru̯át-așa rotúnd/cîtẹ vrẹam sâ intrăm/zéĉẹ/dóọșpẹ/cîte fétẹ i̯erám/băi̯éțᶦ/amestẹcás‿cu fétẹ-așá/șị punẹám/lu̯am mínĝẹa și ...ne-ñumâram acólọ/tọátẹ/care i̯șá/carẹ i̯erá lā...îm‿pîndâ înăᵘúntru/îm‿pergél/care ᶦerá pă márĝine/dúp-acẹ́ẹa mplimbám mínĝẹa/dă la úna pîn‿la álta așā...rọátâ//dacā prindẹá mínĝᵉa/și lovẹá p-ạ́ẹa dî [k] úna dîm‿mii̯jlóc o lovẹá ạ́ẹa du pă márĝine/ apâi̯ treĉá toz‿dîm‿mijlóc pă márĝinẹ/și intrá ắi̯a dú‿pă márĝinẹ toțᶦ înăúntru/îm‿mijlóc//ș-așa i̯erá mínĝia//

[Aceeași]

s-a-ñeĉát

um‿băgẹá‿tod‿dîñ văcărẹásĉa ca să vă povestésc cu ăsta/a vẹni‿ sᶦ‿să scáldẹ-aíĉa lā gîrlâ/munĉá pă sidíru¹-aíĉa//cînd a veniᵗ‿

¹Nume topic.

sî să scáldę/įel n-á ştíu să-ñǫátę ştiţ ? şî s-a dūs/s-a dus/şî cúm a foz gîrlā...a zís că įéstę mal aşá/dă undę ! că...cîn s-a dus/s-a dus drept în jos//şî įel a işît o dátâ/şî maį a fos ĉinevá cu el/ş-a işít o dátă î su^{z}/l-a zvîrlit ápa/ş-a strigá^{d} la ĉeįlálţî/"săris că mă-néc^{u}î !" da ĉínę éra sî să dúcă? că ş-ăįlalţi lę-a fos frică/n-ā...n-a-ndrăzni sî să dúcâ//ş-apăį s-a du^{s} săracu/ s-a-rǝcát/şî l-a găsitî/a umblát dúpă įel/şî l-a g [k] a adús scafándri şî l-a găsit//

ş-aíĉa la noį/uñ băįá cu tractǫru/tot aşá dú pă lā cazóta[1] mi sâ párę c-a foz băęátu tractorist aíĉî//s-a dus aíĉa la grădína ĉeapéului[2]/treĉá p-um pod dă ápâ aşá dîn partę-ásta treĉá-m partę-áęa aşą//şî...cum s-a dus įel cu tractóru/ş-a alunicá tractóru cu įel cu tot în ápâ//şî cum l-o fi buşít nu ştu/s-a brodi ş-un î băęá dâ la noį d-aíĉa uŋ şofér să scăldá//şîs-a du^{s} şî l-a apucád/da l-a scăpá/l-a apúcá dă păr aşá/şî ştiţ į-a alunícá păru dîn mînâ şî l-a scăpád la fund//şî įel probábil c-a foz buşíd dă volánu la tractór//că dacâ įerá şti^{s} să nu fi fóstū/maį îl ridicá ápa dasúpra şî-l [ɛ] pútęá sâ-l apúĉę î ásta//

[Aceeaşi]

o cloşcâ

i fac î cuįbár çu paįę/i puñ práfurî acúma ca să nú maį fácâ pădúįk/că acúma [!] dacă [!] ^{sâ} nu să facą pădu^{k}//fáĉe pădúį^{k} clóşca/şâ nu scǫátę niĉ um puį//pum prafurî aşá pă fúndu la cutíę/úndę-į fac cuįbáru/dúp-aĉéęa-į î caut óulę...să fíįę maį prǫáspętę/să áįbâ părăuţâ/...arę ó^{u}u părăúţ-aşá/lę-alég/dóozeşîĉínĉ/dóozeşîşásę/după cîtę vreį sâ-į puį//le puį acólo sęára/că

---

[1] Nume topic.

[2] C A P - Cooperativa agricolă de producţie.

662

ásta nu să púne sărbătǫárẹa/dâcît în̯ zílẹ d-àstẹlálte/ca sā... i̯ése púi năzdrăvánⁱ//şî [!] şi-i̯ púnĕ ᵘoulẹ/dū́p-âcéẹa/púnẹn̯ clóşca sẹára pă élẹ/núma sẹára sâ púnẹ/că zíu̯a spū́nẹ cā́ ése púī...câ ésẹ ᵘoulẹ límpẹzⁱ/nu scǫáte pui̯ dacâ pui̯.../núma sẹára să púnẹ// înaínte d-a aprínde lumʸína/să nu-i̯ pui̯ cu lumínă/c-álfēl nu mai̯ scǫátẹ clóşca/şádẹ puiu̯-acólō...kíui̯e în...găŭácẹ/şî nu ma ⁱése [!]/sâ spúnẹ că l-ai̯ pus cu lumínâ/trébū́ să ţii̯ lámpa aprínsâ sau̯...bec ĉeva/pînă scǫátẹ clóşcą//i̯ar dacâ-i̯ pui̯ /s-apúĉẹ dîn̯ lun-àstâlaítâ/să nu víⁱẹ púi-ntr-o lúnâ/câ ésẹ lunatíĉⁱ//şî la úrmâ trébū́ sâ-i̯ pui̯ pă fọc/sⁱ faş fócu cu páⁱẹ/sâ-i̯ pui̯ în ĉur/ sâ-i̯ ĉernⁱ pă foc/ca să nu [!] i̯ásă lunatíĉⁱ/că mu̯árẹ//

[Aceeaşi]

837. GRINDU [ALR I, 725]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: CB

ásta-i̯ clácą

[Cum se făcea o clacă ?]

d-egzémplu ᵉó avẹám nẹvoé să faᵍ o clácă//nú girû́ẹam eu̯ u... múnca/şî...àpelám la anumis priétēn i/vecín/nu ẹ-aşa/...şi dacă mă ştiẹá că nu prẹa pot să fac fáţă/...m-àjutá//şî mà duĉẹ́am:

"néne cutărícā ! néne ⁱu̯ané !" sau̯ u "nénē [k] ţáţă i̯u̯onícă!// dáţi-mⁱ şî míi̯ĕ/...fáta/disẹáră.../să fac o clácą"//

"ĝáta mihái̯ neⁿⁱᶜᵃ/ţi-ò dau̯ !" //

ş-àdunam şápte/ọb/zéĉe/ĉínşpe fete/...fắĉa ọ clácă/vinẹá băéţᵉ-acōlo/aduĉán̯ lăutárⁱ/...cîntā...//i̯o an̯ fŏcu dă vo trei̯ pàtru or^{i}//cîntá lăutári̯/fétili/vési̯l^{e}/-acólọ.../

[Și cura porumb.][1]

cúra pu̯orúm^{b}/curám...p^{o}áte...tréi̯zèș‿pátruzẹj‿dă [r] dă sac̑/ adícă...c^{u}óșu^{r}/dóo...trei̯ [k] ò‿sútạ‿dòo dă cu̯óșur dă porúmb‿ ûntr-ō nọ́aptẹ//făĉam ō‿trẹ́abă fu̯ártē...búnạ//ásta-i̯ clácạ//

sọáre ǵe mihái̯
șàișĉínĉ ^{i}ẹgzáct

o núntă

[Cum se făcea mai demult o nuntă pe aici, la dumneavoastră?]

P$^{}$ăi̯ o núntă/cúm‿făĉám o núntạ ?//înĉepẹ́äm...să strîn̦jĕ‿ban^{i}// dă undé‿dă neundé‿trebúẹá să-i̯ faĉ^{i}/trébúẹa să-i̯ fábric̑/că...vinẹ́a se^{p}[k] zîu̯a/la c^{u}opi̯il/să-i̯ fa^{j}‿nún^{ta}//păi̯...cîn‿ō‿făĉá creștẹ́ám um‿p^{u}ōrc^{u}/...cîn‿î nu [k] care nu-l cumpărá...//ș‿trebuẹá să fácạ//ĉe să fa^{că} ?//e !//făĉam...lu^{u}ái̯ acólo țúi̯că/luái̯ băuturícạ...//atún̦ș^{d}‿tẹ-àpucái̯//să faĉ//tonái̯ lăutárii̯/kĕ... i̯ắștẹa‿erá.../prímu...țúi̯ca/ș-apói̯ al dói̯l^{eá}‿lăutári//ĉé crez^{i} dumnẹatá ?//găsẹái̯ nắșŭ‿umblái̯ dûpă i̯ēl^{u}// ée !//ĉe să faĉ^{i} ?

[Și pe urmă ?]

șî pă úrmă...înĉepẹ́ái̯ sạ...faĉ^{i}...sarmále/să faĉ^{i}...

[Da' cum se-nțelegeau, așa, socrii între ei ?]

pi‿să-nțeleĝ [ɛ] ā/să-nțeleĝ^{e}á bre/să-nțeleĝá/așá/vorgá... întî́i̯//

"măi̯‿i...cúscre ! noi̯ trébe să fáĉẹm p-ásta șî p-ásta"//

"fáĉẹm!" zîĉẹ//mai̯ dășkíde úșa n̦țél oíțạ!cạ e...cald/șî múștē ! // ș‿pă úrmă/...înĉepẹ́am//ș‿dacă vórgá‿acọ́lọ:

"măi̯ cúscre ! trébe să fáĉẹm...p-ásta șî‿p-àstạ"//

---

[1] Intervenția aparține gazdei.
[2] Se adresează unei fetițe.

664

"o facen cuscre !//

"cînd ?"

"pă ^{z}iua dă cutare"//

şî...vorgă acolo/...să-nţelegea/...apăi s-apuca//săptămîn-asta//ba d-ō...//aşa era-nainte//făcâ lumea bîscu^{i}i^{i}//nu prea-i u...cumpăra aşa//că mai cumpăra/...da-i făcâ dă ^{casă}//iun^{i}//marţ^{i}/...^{u}o pîine/un cozonac/ọ... una alta//ş te-nţelegea^{e}e-acolo/ş me^{r}ga nunta-nai^{nte}//

[Care erau toate obiceiurile la o nuntă bătrînească, de sîmbătă seara pînă luni după nuntă ?]

^{p} ĉe să făc^{e}a ?//ḍacă...cum î^{s} spui săptămîn-asta...făĉam ^{d}-alī mîncări/pînă sîmbătă//sîmbătă...pă timpū ŏsta/...t^{r}ebea să trimiten la nun^{u}//rakiu//că...avea pretenţie//...nunu//adunae-acolo/trîmeteai pă cînē...credeai/pă...fata ĉ^{e}a mai mare/sau pă băeatu ĉel mai mare/îl trîmeteai ^{g}cu lăutare-acol^{o}/...la nun^{u}...//acuma nunū-ş kamă şî ^{i}el/oamini lui// [ɛ] că să-n implinească niie voea/că ĉe ş ^{ĉ}ē..."socru cū...cu fata/a dat aic^{e}a"/...sau cu băeatu/..."n-a da niie"/cu băeatu dă.../îi dă acolo un dar: doo ved^{r}e dă ţuică/doo dă yinu/ca să-i adune şî ^{i}el oamen^{i}//ạcuma/...ăla şe-adună/...uomu/şe-adună/cîd dě mu^{l}te neamur^{i}//

aşa//yine dî la...nun d-acolo//călţunaru//

"ĉe ^{i}era acolo maic-/avea oamen^{i} nunu ?"//

"avea mămicâ !//avea/atîţea inş/şaizěj dă căĉ^{i}ul^{i}//avea mămic-/avea !"//

apăi noi...bucuroş/...că are nunu uamen^{i}//

"^{h}ai i ! ĉe să faĉem ? să faĉem atîtă mîncare/s-avem atîtā ....ātîtea pîin^{i}/s-av^{i}em că...are nunu ātîţeā oamen^{i}//mai yine ^{j}dî la nuoi..."//aşa//ne-adunam acolo duminică sea^{ra}//punim mîncare/că trebuea să stai/la oamen^{i}/acolo-n [k] ă^{m} faţa oamin^{i}lo^{r} tre^{be} să ai//puneae-ac^{u}olo mî^{n}carea/mîncă...//băutură...//ăla[ɛ] "ádi̯-m̄ aíĉ un kíl dă vin/adû́-m̄ sîfón/ádu cutáre..."//îi̯ duĉ^eáe̯-acoló [ɛ] dîn gros^u/duĉái̯//

"hái̯di̯ ! să dă dárurle̯-acúş"//

dăm î...cît...să pu̯áte̯ să de̯a/...acólo cî^t.../cît áre el dă gîn să de̯a//...hái̯ să de̯a şî sócru atîta/hai̯ să de̯a şî socr-olólant atîta/ăi̯ màre̯-atîta/ăla nícu̯-atî^ta//şî...ş-adună...băn^eet//care cum̄ putea̯ să de̯a//cáre şi cum̄ dădea̯//mesáşî cît^e-o sútă dă lei̯//e ! ne bucurá^m//dă strîngem ban^i/că am kéltui şî noi̯/ştii̯?//ş-aşá...d-acu̯ó^lea...începea̯ jócu//jucá...dă...rupe̯á-ncălţămin^tea//tineretu̯//care erá dă joc^u//care erá bătrîn săracu/...dădea̯ dáru/plecá acásă//"la culcáre móşu^le !"//aşá erà ápoi̯ atu^nĉa//

şî...lun^i dă dîmineaţă vénea^e-acá^sâ//să duĉá hiiecàre̯-acásă/vésel/petrecúd/jucát//ˀe ! "cît a strîns cutărică la ma^să ?"//

"atîta...a strîns"//

"bun^u ! n-á keltui dega^ba"//

şî ásta éstē...továrăşîlor//

stói̯ca maríe̯a

şai̯zeşî́unu [de ani]

^uúna a fuĝîtu̯

[Fetele dumitale s-au căsătorit cu înţelegere, sau a şi fugit vreuna ?]

^uúna a fuĝîtu̯//

[Da ?]

dā//care azⁱ e şî ş [k] şî dăspărţită...má-sa lu băe̯at-ósta[1]//a fuĝit//

[Cum a făcut ?]

---

[1] Se referă la un nepot, care se află în cameră.

666

cúm a făcu^{t}?

[Cum a fugit ?]

cúm a fuĝi^{t} ? să-s spui^{u} cum a fuĝ^{it}//

eă avea d-a faĉe cu bă^{e}at^{u}-ósta//şî băeatu-óstă [ɛ] deşî noi ie^{r}am...dăstul dă...săraĉ^{i}/nţeleĝ^{i} ?//da şi ier era mai săra^{c}// şi-i spuneam aşa: "mamă !...nu mai te-avea [ɛ] cu băeat-os^{ta} că ...nu-m plaĉe ! nu faĉe dă noi !"//iera săra^{c}/ta^{re} ĉe mai !//ea n-a asculta^{t}//

s-a dus ta-so^{u}...pă cîmp/a veni seara acasă//eo e^{r}a^{m}...cam bolnavă nu ştu cum//

zîĉe "mariţo/pune-m mîn^{care}//pune-n tu mîn$^{care-acolo}$"//

a pus fata...o pîine/a pus fata...ĉe-am avut acolo...//fără să ne gîndim noi că...ne faĉe ea buca^{t-asta}//

'a^{oleo} ! a pleca tas-su//a plecat/că trebuea să ducă noaptea/ ...cum î^{s} spui la muncă că.../să-i faĉem mar^{i} se-i...putem ţîne//

seara ne duĉen la plan^{u}//ne kamă...şăfu dă ekipă la plan// zîĉe...

"ţaţă mario ! te du^{j} la c^{i}ocăn la noa^{pte}"//

"măi î..." gligoraş îm pare kĕ ^{i}era//"sîn cam bolnavă mă" zic^{u}..."să ducă mariţa !"//

ziĉe "s [ɛ] să ducă bre/dacă ştie să pue ea-n căruţă"//

"e^{i} ! o ma^{i} invaţă... conductoru-acolo/ĉ-o mai faĉe" zi^{k} "io nu po să mă duc că-s ca^{m} bol^{navă}"//

o^{u} [eu] m-an culcat/kĕ ^{i}eram bolnavă/în părea ni^{j} nu mînca^{sem}//ia s-a culcat...în casă aiĉ^{i}/c-aşa e-an culca pă toţ^{i}/... iou m-an ^{g}culcat aiĉ/c-aşa mă cul cu...m^{u}oşu-aiĉa...//

acumă...uo nepuată d-a mea/verişoară zis a ei/...a ştiu tot //îi spui şî astăz^{i}/

"fă̄ !...tu ai̯ știút^{u} !"//

"úi̯te/po̯a‿să mă kárză dúmnezeu̯ ací/n-ā̆n‿știú‿dădícă mário ! zō̆u̯ n-án‿știú"/

"fă nú-z‿mái̯ da zău̯ ! c-ai̯ știù‿tót "//că̄...p-ắ^{s}ta caré‿l-a luat‿^{e}ă/éste văr al dói̯le̯a cu bărbás-su̯//i̯ei̯//șî i̯éle̯-amîndóule̯a verișu̯áre̯//ș-a știù‿tót //

acúma i̯o mă...trîntésc îm̄‿pat acólo/...stau̯ no̯ápte̯a...//zi^{c}‿"s-ó‿hí duz‿marîța la ĉocăn^{i}/ĉ^{i}-o fhi̯ făcút ?"//tò^{d}‿bolnávă/ĉe mai̯/^{i}erám răĉită//nu ștu ĉe̯-ave̯ám//

yíne̯ i̯a la míne̯/nepo̯át-ásta//

"dădícă marió ! dădícă marí^{i}o !"

"ĉé e ?" zic//

"ĉé faj ?" zîĉe "nú‿te̯-ai̯‿z la ĉ^{i}ocăn^{i} ?"//

"nu m-an‿dú"‿zîc/"sîn‿cam bolnávă/-m páre că‿s-á‿z maríța"//

"ahá ! să hí matále sănăto̯ásă ! marița-i̯ lā...ș-a lo̯a..."m -i̯ că să dúĉe ásta po‿undevá șî //"e la ne̯a cu̯óste̯a ac^{u}ólo" zîĉe//

"^{f}ă ! tu ^{i}e^{j}‿nebúnă ?!"//

"e̯ă ! zău̯ dădícă má^{r}io !//maríța l-a lo̯a‿pă̄ gó̯rge !"//

"tu ! tu i̯eș‿pru̯ástă ?!"//da ĉé‿am mai̯ foz‿bólnávă ?!//m-an̯‿sculá^{t}/...am încue̯át úșîli p-aiĉa/șî m-an‿dus tūmai̯ la caratáse[2] la...i̯el acólo șî i̯-an‿spu^{su}//

cîn‿s-a po̯míni‿cu míne/"ĉé-i̯ cu tíne?//do̯ar am‿vinít acasă/ĉé-i̯ cu‿tíne̯ ?"//

zic "ș̯e-a bătút maríța méndrele"/zîc "acúma s-ā...îngrăș̯a^{d}"‿zic/"a fuĝí‿după...gór^{ge}"//

"à‿fuĝí‿dîpă górge/lás-o̯-åcólo !" zîĉe//"lás-o̯-åcóló ! nu-i̯ dăm nimíca"/că do̯ar măritásem úna !//"șî‿că [k] cu to̯átili‿că n-avém" zíĉe "da...o lăsăm a^{colo}"//

---

[1] Se referă la nepoțelul ei.

[2] Nume propriu.

668

i̯o plîng^{î}/...că dî ĉe să fàc-așá ? că dî ĉe „fă ! nú mai̯ plîn$\overset{j}{g}$e/s-a dùs s-a dús//păi̯ ĉé vre^{i} să-i̯ faĉ a^{cușa} ?//ĉé vrèi̯ să-i̯ faș ? s-à dús^{u} ! las-o̯-åcólo-^{șa}”//

áo̯^{leō} ! $\overset{ș}{c}$é să te faĉ^{i} ?//an̯ vin^{i}t acasă e̯ar îndărăt//àmărîtă ...foc^{u}//

à viní tímpu/să yii̯e̯ piste n^{u}oi̯/să o-mpăcăm î/...$\overset{g}{c}$a dă o̯biĉé̯ná !//n-ā^{m} prinít-o//pŏ u^{r}mă víne ĝétu...sócrî-s-òsta//o̯^{u} ^{i}e cùn̯săcáde sócrî-^{su}//da e̯a nú e ^{bună}//i̯á i̯é̯ cali^{că} $^{rău̯}$//

„măi̯ cuscrúle̯ !...că a făcút-o băéți/ĉè să le fáĉem/i̯o n-an̯ știút^{u}”//

„ẹ ! n-ái̯ știù dúmne̯ata/da mă-sa a știút^{u}”//

„nū că n-à știut”//

hăi̯ că n-á $^{știùt^{u}}$//

i̯-ām adús ai^{ĉa}//mai̯ mu̯l ne̯-an ĉe^{r}tá că...cîd ne̯-am împă^{cat}//

ẽ ! trebue̯á să zi^{c}//ĉé e̯re̯à să fáĉe̯m/„hăi̯di̯ !//îi̯ dăm bani ĉe̯-am munĉi^{t}/ș-atîta tot//i̯o dîn̯ cásă n-ám ĉe-i̯ da̯//că do̯ar am mări̯tat^{û}...p-ai̯lantâ̯//n-ám ĉe-i̯ dà”//și dĩ...ĉ^{e}-ave̯ám/n-á^{m} vrú să-i̯ dau̯//s-ā $^{dus^{u}}$//

e̯-á făcù casă̯/...le̯-an̯ fŏcū măsă/amîndói̯/^{i}erá un băe̯à bŭn...//pîn̯ la úrmă zîĉám „do̯ámnè ! să trăe̯ască la to̯åtă lume̯a/...ĝineri̯ //s trăe̯ască ș-al mariți/că...i̯e bu^{n}”//ni^{j} nu în̯jurá bre !//nij^{u} nu-n̯jurá/aúz ?//

dác-am avù băe̯at-òsta la bucuréșt^{i}/...a veni băe̯atū åcasă//

„măi̯ sandûle ! cúm să faĉe^{n} și noi̯ să vinim...la bucuréșt^{i}?” //în̯că c-um băe̯at àl né^{u}//

ave̯ám oi̯...pátruzèj dă ^{u}oi̯//le̯-a vîndú băe̯atu-ntr-o săptămî-nă̯/dă ni^{j} nu să ui̯tá la éle̯//

„le vîn̯ șî mă du la bucuréșt^{i}”//

i̯-a spus tás-su: „măi̯ gligora^{șe} ! ĉe̯-ó să fa^{j} la bucuréșt^{i} -aco^{ló} ?//aíĉa ai̯ o ǫái̯ę/...po‿s‿țe răzbáț^{i}..."//avẹán‿vácă/avẹám..//

"dǫámnę‿fęréștę‿tăticulę ! ǫr ĉ-ar hí/...vînz tot și mă du‿la bucuré^{șt}"//

lę-a‿vîndú^{tu}//à‿plecát amîndói̯ la bucuréșt^{i}//a veni‿să le dẹa‿ádeverínță//nú lę dădẹá adeverínță/că‿erá băéz‿dî múncă/în‿comúnă/erá băèz‿bun^{i}//al ňéu̯ făĉá cîțe ĉin‿súte dă zîlè...la u̯oi̯ ac^{u}ó^{lo}//^{l}a óili...colectívu$^{lui̯}$//ĝínerli ^{i}erá c^{u}onductor^{u}//...a fo‿și la va^{t}‿ni să páre//ále colectivului̯//și nú le dădẹa-n níĉ un‿fel//

să dúĉe ásta băt^{r}înu/a intervení‿p-acólo/...ĉẹ-á‿făcù/ĉ^{e}-á dre^{s}/lę-a scos adeverínță//"ha^{i} ! du$^{ĉeți-vă}$"//

s-à‿dú^{z}‿la bucuréșt^{e}-acólo/...a stat/...ŭ‿án dă zílę-/^{atîta} a stat//ĉẹ-ó hi făcút/...că să mă i̯érte tǫátă lúmẹa/cúm [k] i̯e^{i}‿o fhí‿fo^{z}‿dă yínă/...ĉínẹ-o hí‿foz‿dă yínă/că nu s-a mai̯ ui̯tá‿la fáta mẹa//níĉ un‿hír^{u}//dò^{i}‿cokíi̯‿avẹá//pă ásta ș-încă‿únu dă patru...cla^{se}//^{are} pa^{tru} clase//nú‿s-a mai̯‿ui̯tà‿níș‿c-un‿kíp^{u}//nú s-a ma^{i}‿ui̯tát/ĉẹ-á‿maẹ-a^{r}uncát/ĉẹ-á‿mai̯ spús/că...ò‿véde vorgín‿cu á^{la}/că a prins-o cu á^{la}/că suĉítă/ca‿să-i̯‿báĝe gíni^{oane}//și‿fáta mẹă.../cúm e vòrb-aẹa: cúm am‿fo^{z}‿noi̯ aiș‿părínț^{i}/nú‿nẹ-a trebuít//níĉ...alăturẹa/nińic//àșá și‿ẹa//i̯e^{l}‿nu dómlę: că-i̯‿cùrvă/că-i̯‿așà/că-i̯‿in^{colo}//pînă‿cîn‿șẹ-a spar‿^{casa}//o bătẹă...sòră‿cu mu̯ártẹa/própietărésa /zîĉá propietărẹásą:

"dómle andréi̯ ! da de ĉ^{e}-o baț^{i} așă ca...pă hoți dă cai̯ ?" zîĉe "că...mi̯eu̯ [ɛ] n-ò‿sim^{t}‿cu nimíca/dumnẹatá te du^{j}‿la servíĉ^{u}" //i̯a nu putẹá să du^{că}‿c-avẹe cokíi̯//"și i̯o n-o prin [k] n-o văz cu nimíca"/zîĉe "n-aș‿spúne și i̯o/dac-ar ^{f}hí ?!" zîĉá" că‿e cutárẹ/-a veni‿cútarẹ"//

"nú că i̯éstẹ//nú că i̯éstẹ"//

și-m‿vinẹá și plînĝă aca^{să}//

"mámă ! n-ám‿ĉe mai̯‿^{face} !//mámă/kár dacă tẹ-o omorî/stai̯ acolò/nu părăsí//nu părăsí/că-i̯ [k] pă úrmă-i̯ yína a ^{ta}//să nu

670

părăséșt^{i}"//ș-a părăsít ^{i}elu̯//s-a‿dús^{u}//

[Aceeași]

am fost un ǫm cam ^{i}úte

[Cum te-ai cunoscut cu soția ? Cum v-ați luat, cum v-ați înțeles ?]

noi̯ nę-am înțĕléz‿dîn ĉe cáuză...soți̯ęa męa éstē...ă o fádă dă zis‿î dă...feméȩ váduvă/dă...orfánă dă tátă/dîn ĉe cáuză/tai̯că-su ^{i}erá un ǫm fǫárte munĉitǫ́r^{u}/fǫárte gospodárŭ/i̯éste dîntr-un̄ ...famíli̯e fu̯árte máre/și ǫámen^{i}...zis...în sat...nic^{i}...fruntęà/nic^{i}‿î.../ǫámen^{i}‿ī...^{u}obijnuíț^{i}//ǫámen^{i}...locál d-aíĉ‿î/...un nęam fǫárte‿màre ắștęa/aldi căn^{u}oèști‿èștęa/lor cún̦ le spúne [k] cănoéști i̯éste...după cum să spúne mai̯ dîm‿bătrîn^{i}/i̯ắștęa‿au̯ fu̯ost‿ī.../zis.../aíĉa/cîn‿s-a-n̦fiínța‿sátū/àtúnĉ^{i}.../înnáinte//da acúma...//și...fi^{i}índ‿ī...mái̯că-sa váduvă/i̯ei̯‿i să kinúęă/la plu^{g}//cum éra‿atúnĉa/țăránu/să munĉ^{e}ásca/pămîntū/să‿ąęa...//și dîn̄ discúți̯e-n discúți̯ē...ă...un unk al‿1-ei̯.../i̯o dacă m-an̦ liberát/am puz‿mîna[ɛ]pă trę́abă/"ḩai̯dȩ !"/...avęám cai̯ bun^{i}/cărútă...//fráti-mi̯u ^{i}éra mai̯ mi^{c}//taíĉă-mi̯u...bolnáv dă plămîn‿nu putęá să răzbát-așă//ei̯ ! ca să vorbim drep‿ĉin̦stí^{d}/nú pręa ^{i}érá ban^{i}/...așa/cum i̯éstę-acúmă‿să ęā...în̦ f^{i}i̯ecàre lúnă ban^{i}‿ī/...să aíbă‿ban^{i} ómu dă kèltuęálă//și i̯ó că flăcău̯ liberá^{d}/mai̯‿in trebúęá și mii̯e/...avęám ęo un̦‿cu̯ostúm dă ḩai̯nē..gros/cun̦‿să spunęá/cúm a spus țața mari̯ęa[1] /dă dimíi̯e/și únu supțíre//da totuș...tímpu-nĉepúse să męárgă-n̄ainte/să cręáscă dî...//preténțili creștęau̯ !//e^{i} ! i̯ō...mi̯-an‿da sęama/...taíĉă-mi̯ū‿ĉé să-m̦ facă//să vîn̦ză un̦‿cal pentru miné‿să mă-mbráĉe nú‿pǫatę//da avîn̦‿

---

[1] Se referă la informatoarea Stoica Maria.

caĭ bun^{i}/ā^{m} puz mîna: dă-ĭ cu kiriĭe pî colea/...am dus vro doo ...transpoarte dă poru^{m} la buzău/cu kiriĭe zîz la un ĉetăţean care avea porumbu-aiĉ^{i}/,..mi-a plătit^{c}...//d-ac^{u}olea a z^{î} "^{h}aĭ să ducem nişte porumb î...la bază"//şî [ɛ] dō [k] zîz la baza dă reĉepţie/cuota/cum ^{i}era atunĉa/...cuota respectivă/care trebuea s-o du^{ĉ}//

dîn toată...discuţiile-astea/un unk...d-al feti/d-al nevestiti-mi/...zis/^{c} merĝe şî ĭel cu mine//ĭel avea căluşeĭ maĭ aşa//

[Niţă, Niţă ?][1]

niţă/da//avea [ɛ] căluşeĭ maĭ aşa//ĭo avîn caĭ bun^{i}/...ĭera şî noroĭ/

cîcă "bă ! mer şî ĭo cu tine//unde maĭ ī...stau/maĭ m-ajuţ^{i}// maĭ iĭ puĭ p-aĭ tăĭ/maĭ i scos p-aĭ mieĭ..."//

"haĭdě bre !"//ĉe ^{i}era/mi-era ruşîne/...ĭel a [k] maĭ ĩ ^{i}etate ca mine zî/...puteam să-ĭ spu^{n}: "domne nu sînt obliga"/da... înşă...aşa puţin caracter/trebuea să...//"ʾaĭ bre !"//

dîn discuţi-n discuţiĭ/...am ajunz la discuţiĭ aşă...//

"e^{i}/şî nu te-nsor^{i} ?"

"b^{r}e/să vedem/docandată...d-abia m-am liberat//dac-oĭ găsi o fată/...bună..."//

ĉe "măe-āş avea ^{e}o/^{î}are sor-mea voĭca/pă nepoata tanţa ^{mă}"// ĉi^{c}ă "e fata [ɛ] munĉită/fată kinuită/eā..."//ĉică "ĭa ves tu cum faĉ^{i}"//

"bre ! să vedem şî o"//

a doua sîmbătă dup-aĉeeā/arē...o verişoară d-a mea/a avu nuntă//s-a căsători ş-a avu nuntă//ĭěu...na ! verişoar-mea.../în nuntă/cavaler/dă onoa^{r}e-acolo de !//la nuntă...cînd am vinit î seara/cun să făĉ^{e}a la noĭ rasurli/...a fo şî ea invitată//ĭo^{u}...

---

[1] Intervenţia aparţine informatoarei Stoica Maria.

672

cu inténţe̯a zi^{c}‿"hài̯‿s-o‿învi‿ş‿pă‿e̯à lā...rás"//am dan̯sá‿cu‿e̯a/ am discutát...//...fáta ^{i}erá tî́năr-atúnĉa/dacā...^{i}erā...î̃‿i̯età dă vro óptûşpe‿a^{n}//şáptişpe‿àn^{i}/intrásẽ‿u̯optuşpe̯//nú pre̯a ştie̯á‿e̯ā/ an‿lo̯åt-ó‿e̯o mai̯...aşà‿ş-aşā́/...nu/...să-ncurcáse̯/docamdátă nú‿ştie̯a ĉe să spúnă fáta...//he^{i} ! s-á‿^{d}s acásă/a discutá‿cu mai̯că-sa ac^{u}ólo/...ápî̯i̯...pă párte̯-astalántā...únke-su...s-a dus̄

"ĉé vrei̯ fă^{i}‿s^{u}ór-mi̯ó ?‿ĉé-^{i}..."//

"mă/că-i̯ mícă/că n-am așá lé [k] am‿pă dîncólo"/

dîn discúţi-n discúţi^{e}-a trecút...zis póstu crăĉi̯unúlui̯/a trecút‿î...ánu nou̯/...pŏ‿únşpe‿e̯anu̯áre...ne̯-àn‿căsăt^{u}orít//da [ɛ] nú ne̯-am căsători^{d}‿/nu am‿făcú‿núntă//dîn ĉe cáuză/mái̯că-sa erá o feméе...văd ánă [...]

băe̯à‿tî́năr nu pute̯an‿să mă...în‿ĉinş^{i}‿pogo̯áne să mă rezî́n‿să zic "gáta/ái̯di̯ mă că...îm‿fag...gu̯òspodări̯e̯a/m̄..."//mi̯-e necás‿că n-as‿mer^{s}‿să...vedé‿şî g^{u}ospodori̯e̯a me̯a/..."să-m‿fag‿o g^{u}ospodărie̯-aşá să-m̄‿înkég o gospodării̯e/cum̄...i̯erá tímpu/i̯o vede̯án‿care-i̯ tímpu//şî̄...cunoşte̯ám dăstúl dă bín^{i}e//he^{e}/gáta/zi^{g}‿"ḫai̯ ! d-ắcúma..."/ş-am umblá^{d}‿la...ĉetăţén‿dîntr-ắşte̯ắ/care̯-ave̯á pămî̂n‿mai̯ mult^{u}/...^{an}‿găsít un ĉetăţe̯an̄.../ave̯á dòozeşî^{u}ób‿dă pogo̯ane//

mi̯-a spú^{s}/ĉíĉă‿"dacă‿ej‿băe̯á‿cumsăcáde" nu şt^{i}u ĉe/"i̯o‿îz‿dáu̯ dooj‿dă pogo̯á^{ne}"//

"le‿e̯au̯ dómne̯ !"//

c-ắve̯ám pŏ‿cumnátí-me̯a/erá mărìĉícă/^{i}erá so̯ácrî̯-me̯a/...i̯erám i̯o/nevásta/...pátru inş^{i}/fórţă dă múncă/cai̯ bun^{e}-ave̯ám...//înĉepúse s‿să áre ş‿cu tractu̯áre/nu mai̯ ^{i}erá nădéj^{d}e̯ắ‿gatắ‿să ar núma cu cai̯...//şî‿le̯-an‿lu̯át//în díj^{mă}// [...]ş-ápii̯‿in ĉinzeşînóō...ne̯-an‿trecú‿la ĉeape̯^{u} // [...]

so̯ácră-me̯a m-a‿ắjútát...fo̯árte mult^{u}//ave̯á salcî́m^{i} dîntr-ăştie̯a-n‿cúrtē/

---

[1] C.A.P. = Cooperativa agricolă de producţie.

ş-á‿spuz: ‿"máịcă/tắị...tó^{t} ‿ĉe-s...trébe d-aíĉ^{i}/şî-s‿faş‿cáse// dacă‿nú vreị să staị ^{n}ij‿la míne"//

ẹ-aṇ‿spuz‿"níj^{i}‿la‿matálé‿nu ^{maị} ^{stau}//vrẹaụ să fíụ líber// vrẹau să...ĉị-óị fáĉe ịo/cu mîna mẹa/cu cápu mịoụ/să fák‿ịo/să fíị-al m^{i}eụ/cînd oị víni"/...cuṇ‿să spúne/vórba ţăránúluị: o mămăligă d [k] cu ĉẹápă s-o spar^{g}/da să fhíụ stăpîṇ/să nu zícă‿nimén‿"băị !...ţẹ-an‿dat ịo ţie ĉevá"//am avút ^{e}o ambiţiẹ-àsta/nụ ...n-ám‿putù‿să‿súfer/am fost un‿ọm cam ^{i}u^{te}//

lúpu ne drăĝíĉ^{i}

pàtruzeşiúnu am‿íntrát în‿pàtrujdoị [de ani]

făĉám scaloẹán

[Cum se făcea scaloianul cînd erai dumneata copil ?]

cúm erá-nainte ? înaintẹ-avẹám pă bunícă/am trăí‿cu buníĉ^{i}// şī-ị ĉer^{e}ám: buníco !-n‿daị‿şî mí^{i}e dóo treị ^{u}ọọ/mă duc să‿ẹaụ covríĝ^{i}/să‿ẹaụ lumînăr^{i}/fáĉeṇ‿şî noị scaloẹánụ"//

ne duĉ^{e}aṇ/cumpărám acọlọ/cu féte maị múltē [ɛ] covríj^{i}/bombọáne/cúm‿erá-ñainte...//venẹám acásă/ş‿nē vorbẹāṇ:"la ĉíne-l faĉem ?"//^{şi} făĉám scaloẹáñ/[ɛ]muịám nịşte pămîṇ‿gálben dă sẹára/ ...ásta să fáĉe după paşt lā cîdvà‿tim^{p}/oprẹam ō...cọáje de ^{u}ọọ́‿róşi/ca să-ị fáĉem ^{u}ōk/să-ị fáĉem gūrắ/aşa ştiịám noị să-ị fáĉem diñ c^{u}oj^{i} de oọ́//şi‿ị îl făĉẹám...cá‿o‿păpúş-aşa//şi‿ị...l-îmbrăcām.../îl‿u...punẹám în‿c^{u}oşĉịúg^{i}/ne făcá ĉinẹvá coşĉ^{i}úg/^{s}‿dup-áẹa-l plîngĉ^{e}ám/îl‿ī..."haị să-l îngropăm !" ne vorbẹám‿únde/ făĉám crúĉé/ne vorbẹam‿únde să-l îngrŏpăm/maị múlte féte ^{i}erám// şī...îl‿plîng^{e}a^{m}‿aşá/un‿ọbiĉéị/cúm erá la nọị/la fel cum‿ẹ-aṇ‿spus fetíţi^{1} .../tót‿aşa cū...

---

[1] Se referă la informatoarea Trică Elena.

674

[Cum ziceați ?]

i̯ene i̯ene scalo^{i}ene/
te caută mă-ta
prim pădur̯ea d̯easă/
cu inima friptă arsă//
cîn flăcăi̯ i̯e la plu^{g}/
i̯enică-i̯ mort în c^{u}oşciug//
cîn mămica nu-i̯ acasă/
i̯enică ^{i}e m^{u}ort în casă//

asta zîcâ^{m}//după aea venęam acasă/mai̯ mul ne bătęam pă alęa [!] c^{e}-avęam ! [...] nu nę-ajunĝęa [!] care să lo^{m} mai̯ multe/ c-acolo nu i̯era ĉineva ca să nē mpartę-aşă...în ^{u}ordinę//noi̯... punęa^{m} mîna ca copi^{i} ş...//

după astā "hai̯ !" m [k] asta era marț^{i}/joi̯ tre^{b}e să faĉęm pomana/scaloęanū^{l}ū//făĉ^{e}am "hai̯ !"//ne duĉam ęar la bunică-męā: "în dai̯ untūră/-n dai̯ ^{u}oo/-n dai̯ fă^{i}i"//şî merĝ^{e}am şî.../mai̯ furăm/dacă vedęan că [!] bunica-n dădęa puțin [!]/mai̯ luan ş-ęo ş sărean gardû pă altă parte fuĝan la cuibar i̯o// [ɛ] vedęam ^{i}o că i̯o du^{g} mai̯ puțin/că aşa era bătrîni-nainte/să fi^{i}e zgîrĉis^{i}/să fiiĕ ...//şî merĝ^{e}am ac^{u}olo şi î...ne făĉa ō.../mama unui̯ copil/ne făĉęā...g^{u}og^{u}oş^{i}/că asta era-nainte/nu ^{i}era...cum ę-acuma/prăjîtur^{i} sau...mă ro^{g}/kecur/t^{u}o^{r}tur î/padişpanu^{r}//

radu silvi̯a
trei̯zeşi...şapte de an^{i}

am făcu nunta

[Vrei să ne spui cum se face pe-aici o nuntă ?]
păi̯...aiĉă să faĉe o nuntă...^{cum} să mă esprim aşa//

[Spune de cînd se-nţeleg, cum pregătesc nunta...]

cînd ī...ẹō...cîn^{d} m-an căsătorit/am fugit^{1}//la o săptămînă dă zilē/să-nţelegē...părinţe-ac^{u}olo/întrē.../ne-nţelege pă no^{e}-adică/cum ē...//şi-m...me-a dat acolo...părinţi c^{e}-au avu şî iei/ cē...//ş-apîi lā ^{v}o cîteva lun dă zile-am făcu nunta/ş.../^{a}m avut ...naşi dîntr-altă partē/a fost...sîmbătă seara să face obicei la noe-ais/te duş cu lăutar^{i} ī.../d^{u}oi stolnic^{i} la naş^{i} şī...duc^{i}-acolō lăutari/bea/mănîncă cu [ɛ] /beā.../ş cū...oamini naşului/acolo//apî^{i} vine d-ac^{u}olo d la naş/s face ō...ū ras/^{a}şa-i spu^{ne} dă rade ĝinerica/...vine şī...stolniceşîi dîm partea mir^{e}esi cu... cămăşîlē ĝinericū/cu-mbrăcămintea ĝinericului/îr rade/ş-apîi...să joacă/pînă...cîn...vrē...iei/pînă cînd...//ş-api dimineaţă s face bra^{d} la mireasă/vine dîm partea ĝînericului acolō/băieţ^{i}/fete/... danseazā/mireasā...îi pune c^{u}oroana pă cap/şī joacă găleata.../ rupe din bradu-ōla şî bagă-n sîn vîrfuleţe dîn alea dă bra^{d}...// api pleacă băeţī...ĝînericului/ş să duce la ĝîneric/îl ea ş să ^{d}ce la nun//ia nunu/şî vine ea^{r} la ĝinericâ/pune masa acolo/ş-api vine la mireasă//cîn vine la mireasă/mireasa gătită/şī aşteaptă ĝinericu//ia ŭm baia/dim partea miresî/ducē iā găleata/ş-aduce apă dî lā trei ī case dā...dă casa mir^{i}esi/şī vine şî danseazā [ɛ] găleat-aea acolo/-m faţa ĝinericului/acolo-m...faţa la toată lumea/ş-api intră-n casă/la logon^{dă}//intră/naşî/toţ^{i}/...toată lumea/dî la ĝine^{ri}c/cu cine vine ĝinerica//şî pune masă/s face ca o log^{u}ondă/cu dar//dă acolō cîd vreā/^{u}o sută/cît să dă/pune ştergare mireasa lā...bărbaţ^{i}/...ş-api

[Călţunari.]

la călţunar^{i}//şi...p-ormă ne ĉen la biserică//să ne cunună^{m}// ple$_{}$căn cū...t^{u}oţ^{i}/care a fo^{z} la log^{u}ondă ş...//^{d}oar ne...cununăm la biseric-ac^{u}olo/nē...//ş-api ne ducem lā...părinţī...ĝinericu-

---

[1] Intervenţia aparţine informatorului Soare Gh.Mihai.

luẹ-/acólo.../un^{d}ẹ-a [k] s-a fĕcú‿núnta//stăm acólo ĉe stăm/ ș-ápi^{i} úni dîntrē [ɛ] stolnicéi̯ adicá/călțunári/să dúĉe la másă/‿ așáză mésîli̯-/așáză ạlẹa/și lúmẹa víne/și străínă/și nẹam/și... to^{t}‿ĉe ai̯//care‿ẹ-a^{i}‿i̯nvitá‿la núntă/...vínē/s-aș^{e}áză la másă/ călțunári s[ɛ] servẹște lúmẹā...//ș-ápi lā...tîrzîu̯/după ĉe mănîn̯că/după ĉē.../să dă‿dár//úni o sútă/úni cadó^{u}ur^{i}/ĉè‿vrẹá să dẹá ^{u}ómu̯ ácólo//ș‿s-adúnă o súmă dă...dă ban^{i} așá...//și-i̯ i̯ā gîneríca/adícă...nu̯oi̯/cu tọțẹ-acólō/...părínți lúi̯/carẹ-a făcù‿núnta// ș-ap^{i} lun̄...tọt așá sā.../vínē carẹ-a fos‿călțunár^{i}‿i̯...

[Luni se chilomănește.][1]

da//să fa [k] púnem mẹsili/să púne să bẹá/b^{m}ẹa pînă la doospréĉe/pînă cîn^{d}‿vrẹa‿ei̯‿i.../ọamẹn^{i}...//

bac̑iū i̯eléna
doozēj‿dă a^{n}

838. MILOȘEȘTI

(jud.Ialomița)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: MM

așá a foz‿la boi̯ér

mai̯ na^{i}ínte/cînd i̯erám i̯o tînăr dẹ t^{u}ot^{e}/boi̯éru ne dă [ɛ] ne dădẹá lócur^{i} la i̯el acólo/pentru noi̯/dóo‿trei̯‿pàtru pogọánẹ//sau̯ să zic așá/dóo‿trei̯ ^{i}ectárẹ să zi^{c}//noi̯ pentru ạlẹa-i̯ legam̄ rapíță/îi̯ cosẹam̄ al [r] áltẹ furáje/sau̯ îi̯‿i...îi̯ legám grîu/că i̯éi̯‿i...tăi̯á i̯el cu mașînilẹ boi̯éru/și í‿le legám noi̯//făĉam reșfét îi̯ zíĉẹ/munĉám pentrū lócu̯-ăla-i̯ munĉám lui̯ î‿reșfét//pă úrm-a sucî́t-o/n-a maị dat așá//dădẹá-m‿párte//șî lu̯ă ịel jumáte/șî ómu jumátẹ//ómu nu plătẹá impózit/nu maị plătẹá nimica/da muncấ tọ́ată vára la ịél acólẹ//șî vára cî́n [k] dîpă ĉe termená/-i̯ băgá luị bọábẹle la hambár/șî pailẹ́‿le făĉá șî́ră/porúmbu...p-ór^m‿băgá-m‿porumbár/șî̄ ómu-ș lu̯ă...pă úrmă-j‿lu̯a ómu/...pártẹa luị dẹ-acólọ/ ș-o adṳĉá acásâ̦//așá a foz‿la boịér//

---

[1] Intervenția aparține aceluiași informator.

[Era greu.]

ịerá că muncấⁱ prẹa mul‿la ịel acólo/șî̄...tribṳ̂ẹá să...nu-z‿ maị dădẹa p-ăĺîlan/dacă nu [r] nu-l punẹaị p-ăla cum trebṳ̂ịe la ịel acólo//așa ịerá atúnĉ//maị avẹá logofétⁱ/cáre nu prẹa să supunẹá/care...aẹa/-i̯ maị pișcá/...ịerá...ịe drept atúnĉa ⁱerá ómu maị...maị supús^u/maị căznít^u//

[Ați avut necazuri cu boierul ?]

ĕ ! boịerū...ịel vinẹá dẹ trecấ p-acóló/da ị-avẹá logofés‿ care vinẹá după noị p-acólo//ⁱerá úni/care ịerá ọamenⁱ cùsăcádē mă-ndrumá/te z [k] vățá/da care nu/năpîrcá̦//p-ăịa care să punẹá dẹ pricînă/sau̯...cam îị prindẹá că dă la caị ĉevá p-acólo/la... lu̯a um‿porúm‿doị/sau̯...un̦‿znop/gáta ! mardẹală̦//

dínu ve ⁱion
șaptẹjd^uoị [de ani]

miloșẹștⁱ

sát-ŏsta-ị dat‿â [k] măsura^d‿dẹ la cúza/în‿o miⁱe op‿sṳ́te n [k] șaișpàtru/dẹ-atúnĉa-ị măsurát//ọameni-aíĉa au̯ veníd‿de la... cîlnắu̯//ịestẹ-aíĉa-n̦‿judéțu práhova sau̯ buzắu̯/nu ș^tiū/ọ́‿comúnă cîlnắu̯//aldẹ bunicu kar/au̯ vẹni‿cu cîrdurlẹ dị ^uoị/a avút oị p-acólo pîn̄ jṳdéțu făgăráș/la lisa/ș-a vẹní‿la cîlnắu̯ acólo//dẹ úndẹ șî pînă únde/a tras acólọ//șî dac-a da‿cúza pămî́nt aịíĉa/

678

áldȩ ta [k] aldȩ bunícu lu táta̯/s-au̯ mutát aíĉ^{i}//ai̯iĉa ^{i}era niște tî́rle/...i zíĉá pastráma/pă moșíe̯a boi̯ere̯áscă/a [k] i̯erá mai̯ îm válȩ-aíĉ/pestȩ-un kilométru dấ la sat aĉí/^{i}era/úndȩ-i̯ grădína no̯ástră dé zarzavát/acólo i̯erá...cásȩ/îi̯ zíĉá pastráma//și dac-a vȩnít ắștȩa dȩ la cîlnắu̯ dȩ-acólo/a [k] lȩ-a măsurát/la cúza atúnĉ^{e}a/lȩ-a măsurá pămî́nt aíĉ/ș-a fắcú cásȩ-aíĉ/a-nĉȩpú s^{i} să mútȩ-a^{is}/ și-i̯ zíĉá cîlnî́i̯en^{i}//și i̯-a zîs cîlnî́i̯en^{i}.../pî̄nâ-ncoáĉȩ/pîn-apro̯ápe m-am făcút ș^{i} i̯o...sấ mă-nsor//da//pă úrmă i̯-a ziz miloșéj^{i} după númele ^{u}unui̯ prinţ/sîrb//miloș caragórgeviĉ^{i}/așá l-a kemát/ a fos moșíi̯er ai̯íĉ//șî pă moșíe̯a lúi̯ a măsurát î lócu̯-ŏsta/și i̯-a zis miloș/miloșéșt^{i}//a căpătá númilȩ-ăla//așá că áldȩ bunicu/sîn^{t} ĉei̯ dintî́i̯ veníţi̯-aij/dȩ la cîlnắu̯ í zíĉá cîlnî́i̯en^{i}/c^{i} táta aíĉe-i̯ născút//

[Același]

odátă c-un lup

mă duĉán la reviga[1] călárȩ/și ^{i}erá o négură/nu să vidȩá dȩlóc pă drum/șî mă dúĉám așá pă négură//ș-odát-a sta cálu//acúma i̯o zic î...auzȩám pă [ɛ] aldȩ táta cîn am vin dȩ-acólo/că dacă-l vȩdȩá cálu/avȩá să fúgă/da dómnȩ-a [k] cîn a s [k] i̯el [k] șî i̯o^{u} l-am văzú totodátă/stătȩá-n drum//așá șădȩá [ɛ] ș să uíta lă...la mínȩ// i̯eu̯ odátă m-a luát /m-a lo̯at gro̯áza cîn l-am văzú^{t}//domnúle vă spun sinĉér/am stat așá po̯a să fi stat un sfer dȩ ^{u}óră//i̯el acólo/ la o distánţâ dȩ zéĉȩ ĉínșpe métri/cît vedȩám e̯o în négură/și i̯eu̯ aíĉ//șâ i̯el să uitá la míne și i̯o la i̯el/șî cálu stătȩá cu cápu-n jos//șî núma-l văs că să sco̯álă//cîn s-a sculát/o^{d} át-am îngeţát/ zic "am termenát"//i̯el a lu̯at-o-ncólo/dómlȩ//mérĝá ĉe mérĝá/

---

[1] Comună apropiată.

să-ntorĉá-ndără^{t}/să ui̯tá la míne...//zíĉá "acúma să repéde̯ !"// i̯ăr mai̯ merĝá/i̯ar să-ntorĉá ş^{î} să ui̯tá la míne/cu totu̯-aşá să-ntorĉa̯//ş^{î} s-a duz dómnúle vun kilométru doi̯//i̯o de̯-acólo nú m-am mai̯ mişcát/că zic să nū...să nu mai̯ [k] să nu víe după míne̯//după ĉe s-a dus i̯el dipárte̯-am porni cálu/da...^{a}m îmbolnăví de̯ fricâ//nu me̯-a făcú nimíca dóm^{ne}//

[Acelaşi]

núnta

făĉ^{e}ám...to̯áte̯ ĉe trĕbui̯á la o fátă//i făĉe̯am plăpîn^{i} din î lî́na care o procurám di̯ vára/i̯árna le lucrám p-áste̯a//şî făĉám macátur/făĉá ĉarĉáfur î/d-éle̯a cu...di̯ ^{i}in^{î}...//álte̯li̯ mai̯ făĉá şî...de̯-àste̯lánte̯/m [k] polo̯áĝe/saĉ^{î}/sâ [r] să ai̯bă to̯áte̯ cîn s-o măritá/ca̯ să púi̯e̯-n saĉ^{i}/bucátele [!] care le̯-ave̯áu̯//şî ...pentru núnte/...făĉáu̯ şervéte/cămáj de̯ no̯ápte̯/áste̯a le făĉá din pî́nză/de̯ bumbác^{î}...care cumpărá/şti^{i} pakéte de̯-ăle̯a cum erá ^{u}odată/ş-acúma ma ^{i}e//şî...făĉáu̯ ş^{i}ervéte/cîte trei̯zèĉ^{i} patruzèj de̯ şervéte/áltele făĉá şî mai̯ múlte...//

şî cînd să măritá o fátă/so̯ácra cu băe̯átu-i̯ ĉe̯re̯á: "atî́te̯a şervéte să-n dai̯"//

şî...so̯ácra cu fáta: "n-am atî́te̯/[!] îz dau̯ mai̯ puţíne/că nu pot/că trebúe să mai̯ î oprés şî pentru áltu/care mai̯ îl l-am"//

[Şi tot rostul unei nunţi care era ?]

róstu núnţi aşá ^{i}erá: că trebúe̯a să [ɛ] înĉápă să tome̯áscă socri//...ĉe keltui̯él să fácă/şî ĉe-i̯ i trebúi̯e la o fátă/ĉe-i̯ trébe̯ la băe̯át//ápi...so̯ácra cu fáta îi̯ ĉére̯a băe̯átului̯ ca să o-mbráĉe̯ pă mire̯ásă/să-i̯ i̯a m [k] călţămínte/...şâ...so̯ácra cū ...cu fáta-i̯ dăde̯á băi̯átuli̯ î...ū rîn di cămáş^{i}/...pentru [ɛ] ^{z}ĉa cấ-i̯ cămắj‿de ĝinericắ//şî...cămáşă de ngápte/ş-un‿şervét//şî avẹá şî cămắşⁱ pentru nun şî‿pentru núnă/şî‿pentru sócru şî‿pentru sọácră//şî‿ástẹa tọáte le dădẹá...sọácră cu fáta//şî sócru cu băẹátu-mbrăcá mirẹása/ástẹa...

[Şi după ce se tocmeau...?]

după ĉe sấ‿tomẹáu̯/punẹáu̯ núnta lā...cît putẹá i̯ei̯ atúnĉᵉa/ cînᵈ...socotẹá i̯ei̯//là‿trei̯‿săptămîn după-nᵗ...nţelés/lā ò‿lúnă... //ş-apắi̯‿i ncepẹáu̯ núnta//i trimetẹắ sócru cu băẹátu mⁱiresi ũ‿ rakíu̯ înaⁱínte ca prevestíre/apói̯‿i îi̯‿î...ĉínstẹáu̯ acólo cu t [k] pă tot care vinẹáu̯ cū rakíu̯-àla/şî...ⁱ‿duĉá pă úrmă şí núnuli ũ‿rakíu̯/pentrū...tot o prevestíre//şi/...merĝáu̯ pă úrmâ...la sócru̯-acásâ/apấi̯ sócrū...lā trei̯ zíle dîpă ásta/că o-aduĉá cu trei̯ zile naínte/ve [k] prevestíre-ásta/cu rakíu/de joi̯//ş-ápâi̯ sîmbâtă ⁱi trimitẹắ cu lăutárⁱ/rakíu̯ sí [k] la mirẹásă/şî‿făĉá brad/ c-atúnĉa aşá ⁱerá/sîmbăta-i̯ făĉᵉá brad//ş-ápâi̯ dúminicâ făĉᵉá núnta//lunⁱ după núntâ/făĉᵉáu̯‿u...al stólniĉîlor//

[Spune ce făcea sîmbătă, ce duminecă, ce luni . Ce făcea la brad, la nuntă ?]

la brad aşá făĉᵉa: vẹnẹá númai̯‿i fără nun/núna/şî gàtẹá mirẹása/ⁱeşa cu i̯ā afáră/jucá ĉe jucá/poftẹắ lúme năúntru[ɛ]i ĉi̯stẹáu̯/...ca prevestíre pentrū să-i̯ [k] că i̯-a ĉinstít să vie la másâ//aẹắ ⁱerắ invităţii̯le-atúnĉ/nu-i̯ ca acúma//şî...pă úrmă duminică/făĉá logᵘóndă//vinẹá cu nun/cū núnă/şî luá mirẹása/şî‿să duĉắ...să duĉá-ntîi̯‿î...că s-o i̯au̯ de la-ncepút//ă...să duĉá lā nunu̯//ĝinerica cu lăutárⁱ şî cu stólniĉⁱ/şî luá núnu//şî‿pă ᵘúrmă să duĉá la mirẹásă//acólo gătẹá mirẹása/şî punẹá mása/di făĉá o logᵘóndă/la...mirẹas-acólo//îi̯ spunẹá logóndă/cî‿punẹá mása şî‿cu dar//ş-ápoi̯‿î după aẹa/...stătẹáu̯‿u pînă...scotẹá mirẹasa afáră/ şî plecáu̯ cu tóţi pă úrmă...la bisérică//să cununáu̯/şî‿după cununii̯e/mergá la sócru̯-acásă/cu băe̯átu//şî júcá pînă se̯ára núnta/ş-ápoi̯ se̯ára duĉá núnu̯-acásă/şî după ĉe â termé̯ná to̯áte tréburle̯/să duĉá şî luá núnu/şᶦ̂ să duĉá unde pune̯á mása/la un salón mai̯ máre//ş-acólo la...másă/i̯ar după ĉe̯ mî̯ncá be̯a/luᵘá un dar de [ɛ] la tozⁱ/dăde̯á darurle̯ núnului/sócrᵘlui/dăde̯á...cămăşⁱ/de̯ no̯ápte/atúnĉa să dăde̯á//mai̯ dăde̯á la cîti̯-un î ᵘom...şervét/din care mai̯ apropii̯a din ne̯ámurⁱ/...şî dúpă áe̯a jucáu̯ pînă la zíu̯ă// la zíᵘŏ/...vine̯áu̯ cu tóţi/la sócru cu băe̯átu̯-acásă/ş-ápo̯i̯ pune̯áᵘ din no̯u̯ mása acásă/şî be̯au̯ cu tóţi pîʳn̥ă...nu mai̯ pute̯áu̯ di să termé̯ná cu tot//şî dintr-áe̯a plecá/cîte úni/cîte úni/plecáu̯ acásă/să termî́ná núnta̯/lunⁱ//áste̯a le făĉáu̯//

[Şi la săptămînă se mai duceau la părinţii fetei ?]

să duĉáu̯ la săptămî́nă/spune̯á că-i̯ kámâ pă cále̯a primár-atúnĉ//

[Cum era ?]

îi̯ kemá pă sócri cū băe̯átu la fátă/părínţi/ĉa că-i̯ ca un fel de păcăĉúne/cu tóţi//şî pune̯á mása atúnĉᵉa/şî i̯ar mî̯ncáu̯ [!] din nou̯/...şî să ĉi̯nste̯áu̯/şî̯ rămî̯ne̯á.../c-atúnĉᵉa să ziĉáu̯ i̯ei̯ cúscri şî...i-mpăcáţⁱ//

ⁱelena ⁱi dínu

şai̯zeşî̂şàse̯-am avút ástă-i̯árnă

[Treieratul cu cai]

pune̯ái̯ um par într-un nijlóg dī bătătúr-acólo/să núme̯a ste̯ajăr//şî legái̯ o fúnii̯ĕ di̯ páru̯-ŏla/şî pune̯ái̯ doi̯ cai̯/trei̯/cîţⁱ ave̯ái̯ acólo-n̥ cúrtē/şî-m̥vî́rte̯ái̯ cái//îm̥vî́rte̯ái̯ pîn̥ să-n̥vî́rte̯a fúnie̯-áe̯a/pă úrmă cînd î să-n̥vî́rte̯a fúne̯-áe̯a-ntorĉái̯ cái/ca sᶦ̂ să disfácă fúniⁱa/i̯ar îi̯ lu̯ai̯ i̯ar lā...amete̯á ge̯ţi cai̯ acólo//ş-ō̜...ᵘom mî́na cai̯ árie̯-acóˡᵒ//şᶦ̂ pă úrmă/dîpă ĉe să făĉá de merĝá pail-élẹa după kiĉérile cáilor lor așá/să făĉá ca fúlgu̯-așá//pă ormâ te punẹái şî-ntorĉẹi cū fúrcâ/fúrcă di̯-ásta dẹ lemn/cu̯ coárnẹ dẹ lemn//întorĉái...páil-elẹa/pă pàrtẹ-ái̯lantă/că a [k] la fu̯nd acólo i̯erá netreⁱeráte/şî le-ntorĉái şî...p-órmâ i̯ár dădẹái cái/i̯ár î făĉᵉá ca lîna așá/ca fúlĝi/páil-èlẹa//p-órmă le luái cu fúrca pă dẹasūpra pă álẹa/dădẹái la o párte/şî-ntorĉái p-álẹa i̯ăr/i̯ár dădẹái cái pă i̯élẹ/i̯ár să făĉá așá/şî p-órmâ le scuturái/şî le dădẹái.../le ᵈĉái la şîră/făĉái şîră î...obᵘór acólo//

[Zeca Veta]
şai̯zeşîunu̯ [de ani]

tutúnu

tutúnu să [k] i̯erá inĝinerⁱ/i̯erá u [k] dẹ izémblu ũ om/caré răspûndẹa/pă o c [k] pă comúna nọástr-aiĉ/ [ɛ] răspûndẹá dẹ sèmănatu lui̯/făĉái gunói dẹ calᵘ/numái gunói di̯ calᵘ//făĉái ọ plafórmă dẹ-o jumá dẹ métru/p-órmă punẹái pămînt/púnẹai niţel brăniţẹu̯ așá-l ĉernẹái pîntr-ọ sítă/şî îl semăná/acólọ//dacă-l semăná/îl udái la vo trei pàtru zíle//iⁱ dădẹái ap-așá după timp/ᶜîn erá tímpu...reĉẹ/-i̯ dădẹái ápă mai puţínâ/dédẹai/i̯erá tímpu mai cald/dĕdẹái ápă mai múltâ//acólo după cum erá şî brázda dẹ máre/i̯erá dẹ trei pàtru métrî/i dădẹái pàtru găléţ//pînă să făĉá i̯el în doo foi//cîn să făĉá i̯el în doo foi/așá ca ᵈᵉ zéĉe ĉentimétri̯-așá/şî [ɛ] e mul zéĉẹ ĉentimétri/cam vo şapte...şapte ob [k] şapte [k] şase şàpte ĉentimétrẹ-așá/...îl â mai privẹái pă brazd-acólo/îl lăsái núma firu lui̯/şi pă úrmă-l plantái//

[Cum îl plantai ?]

merĝán la loc acólo/şî punẹám áţa//áţă legátă dé doi ţăruş//

ca să mérĝen‿drep‿cu...cu rî́ndurlẹ/șî-l pun̟e̯án̟‿la...pátruzeĉ//pátruzéj‿dé‿ĉentimétri̯[1]//únu̯ de áltu//

[Cum îl puneați ?]

lu̯am um‿băț/făĉám e gáură/băgám fíru/șî...cú‿ápă/i pun̟e̯ám ápă/șî p-ọ́rmâ/dúpă cî́teva minútẹ/zéĉe ĉín̟spẹ minútẹ/îl strî́nĝán̟‿la...cu mî́na așá//pun̟e̯ám̄ nițícă țărî́n-așá pă...pămî́nt/pă lî́ngă i̯el/șî să prinde̯á//nu-i̯ trebui̯á ápă/nu ní́mie//plọ́ai̯e dácă-i̯ dăde̯á//ș-ápăi̯ vine̯ā́ [k] îi̯ dăde̯ám e sápă/-i̯ dăde̯ám dóe/șî̄-l culeĝám//culeĝám/vẹne̯ám acásă l-în̟șîrám/pun̟e̯án̟‿la uscát/la so̯áre/după ĉe să uscá i̯el bíne/to̯átă rădăĉína...cotóru lui̯ acólo/îl‿î păpușá//îl făĉám păpúș^{i}[1]/îl bâgám îm‿balét^{î}[1]/șî̯-l duĉán̟‿lā báză//

mușát zéca
pátruzej‿de an^{i}[1]

cása

te du^{j}‿la stat/cumpărā́i̯ scî́ndură/cî́t îs...făĉái̯ socote̯ála acólo/un [k] dói̯ métri dẹ scî́ndură/sulinár^{i}[1] din éște...acólo...dóẹzẹj^{i}[1]‿dẹ bucắț^{i}[1]/atî́ta íntră la e cásă/dóezej^{i}[1]‿dẹ grín̟z^{i}[1]/...șî vine̯ái̯ aiĉ/îs‿pune̯ái̯ un̟‿lemnár/sau̯ dói̯/șî-s‿făĉá cása ạla ca lemnár în dóẹ‿trei̯ zíle/șî pâ úrmă-s‿făĉá úșilẹ i̯el acólọ/și i̯el dacă ți-a făcút-o-n dóe‿trei̯ zíle/pắ‿úrmă...băgám pămî́nt în élẹ//făĉám pămî́nt‿î din̟‿gro̯ápă/șî cu nițéle páe/șî îl călcám cu piĉo̯ár^{î}lẹ/șî-l băgám aiĉá/în peréț^{i}[1]//după áe̯a/dé‿la vo pátru‿ĉin̟‿zílẹ/după cum erá so̯árîlẹ dẹ putérnic/adunám báligă di̯ cal/șî cu [k] tọt cu neștẹ pămî́nt/șî́‿cu neștẹ ple̯ávă/șî-^{i} dăde̯ám...e-ngonte̯ál/-așá să nume̯á/gonte̯ála//după áe̯a i̯ar după trei̯‿pàtru zílẹ/dupắ‿ĉẹ să uscá bínẹ/îi̯ dăde̯án̟‿lipi̯álă cu mî́na/femía//îl lăsám ẹar să să usúcẹ bine/tim dẹ déo‿trei̯ lun^i/după cúm‿erà sẹárile dẹ putérni^e/şî...ne [k] î́i̯ dădẹ́a cu var//e gălẹ́ată dẹ var/cu bidinẹ́au̯a femé^i̯a şî.../ne băgám î‿i̯a//cî́n‿s-a useá‿bíne/că dac-ō... te grăbéşt^i/ca să-i̯ dai̯ úna peste álta/la [ε] mai̯ [r] mai̯ ré^bpẹde/ dẹvíne dẹ trágẹ casa de nu pos‿stā‿i̯a//îs‿trágẹ şî ţọálă/şî...pă la noi̯ nu să zî́ĉá masá‿sau̯ ĉarĉáf înaintẹ/ţọálă-^i̯ ^zĉa//fo^i̯iţă dẹ lî́nă/foíţă dẹ círpă/şî trăĝ^e ă//şî nẹfínd‿î [k] trăgî́m‿casa/ prínde un‿fel dẹ-a [ε] agrisi^i̯ére/şî‿te-mbolnăvéştẹ//

---

[1] Gest.

[Deci nu e bine.]

nu ^i̯e bíne/tre^bi‿s-o laş^i ĉel puţin...mai̯ mul/s^î‿să usúĉe pămî́ntu-n ẹa bínẹ//ş^i‿pă úrmă...l‿likám pă jos^u/a [?] nu ^i̯erá... preşur^i/e rogojî́nă//

[Acelaşi]

ásta-i̯ fîntî́na

săpắm/...depínde cum...să fáĉe şi patrát/sâ‿fáĉe şî rotúnd^u// depínde.../vrei̯ să-l săi̯‿rŏtúnd/rotúnd îl săk/vrei̯ să-l săi̯‿patrát/patrát îl săk//îl săi̯^h/pînă dai̯ dē ápă//ai̯ da‿dẹ ápă/fie rotúnd fí^i̯e patrát//lărĝímẹa di̯-un...metru pă métru/cam aşẹ/mai̯ mul‿n-árẹ/s-o hi‿áibă ĉeva/^um‿metru [k] cam métru pă métru//u̯m‿métru dòozeş/cam aşẹ//ş^î‿mèrĝ^e-acólọ/trâĝe únū pămî́nt cu gălẹata dẹasúpra/şî únu sap-acólo/púne cu cazmáu̯a-n...în‿gălẹátă/trăĝ^e-afáră...//i̯-ardicắm doọ.../î‿zîĉe fúrcă/fúrcă dẹ puţ^u/şî cúmpănă/ aşá să‿zîĉe la álẹa//şî i̯-ó‿arídicăm p-aẹa-m‿piĉọarẹ-acólo/şî... tra [k] să trâĝe mai̯ uşór^u//an‿da‿dẹ ap-acólo/îi̯ dăm ápă ĉel puţin...niş‿prẹa‿múltă/că pă úrmă dă pă dinafáră/că-i̯ băgắm un tron d^e-ála dẹ lemn/cum e dẹa [k] la suprafáţă//băgắm şî únu̯-acolo în [k] la um‿métru ş^î‿şaptezéĉ^i//i̯e bun să avém dẹ-ála dē...dẹ túbur^{i}/da...la noi̯ nu pre̯a/rār/nu pre̯a să fáĉẹ la noi̯//

[Același]

cî́nẹpa

to̯ámnă/tătícu să duĉá șî duĉá brănițắu̯/câ avẹám vite din ástẹa/b^{u}ọi̯/cai̯/să duĉ^{e}á de to̯ámna șî-l pregătẹá/punẹá fo̯árte muld gunói̯//șî pri [k] șî-l ará//șî prìmăvára/i̯arăș^{i} să duĉá și dădẹá c-ọ boránă/dẹ-i̯ spărĝá co̯ája//stai̯ mămi^{că}[1]//și-i̯ da o arătúră mai̯ în fáță/șî...ca să fíi̯ bun dē semănát cî́nepa//că trebúẹa s^{â} fí^{i}e un loc bun/afî́nát/pentru cî́nepă//o semắnă/ì punẹá speri^{i}etór^{i} din álẹa/că o mî́nca fo̯árte mul^{t} vrăb^{i}iilẹ/mai̯ ne trimetẹá ș^{î} pă noi̯ cî́ti̯odátă/mai̯ în jo̯ac-așá [!] să le ^{i}izgoním/cam așá...//

[Și pe urmă ?]

pé úrmă sē fẹĉá cî́nẹpa máre/ne duĉám la plivít/să n-o năpădẹáscă burui̯énile/că creștẹá mică/supțíre dẹ t^{u}ot/nic^{i} máre crăco̯ásă să crẹáscă nu i̯erá bine/dar potrâviĉo̯ár-așá//șî ọ plivẹám/pî́nă să coĉá i̯a//dùpă ĉé să coĉắ/ [ɛ] merĝám șî o smulĝám//o legám mânúș^{i} așá frùmós/o [k] le făĉám î căpițẹ-așá supțír^{i}/di trei̯ pátru mănúj din álẹa-n lo [k] glug^{i} așá/să uscá/șî după ásta ọ-aduĉám acásă/ș-o bătẹám cu bățu//punẹám p-o pẹatr-așá/ș-o bătẹám cu bățu/c-um mai/făĉám mai i̯espré//șâ dùpă ai̯ă merĝám cu i̯a lā gî́rlă/lā dója[2] /așá-i̯ spu^{me}/înainte să ziĉá prinĉipésa/acuma îi̯ spúne dója//ș-o lăsám noi̯ ob zile-n lac//merĝám...ĉé mai/i̯e^{r}a bucurii̯a no̯ástră cî́n merĝám cu cî́nepa la lac//^{i}in...//șî...ca copí/ne scăldám acele/făĉám bai̯e/șî sta ob zile//și după ẹa/merĝám i̯ar napói/șî o scotẹám//o lăsám pe [k] o spălám fo̯árte bine/frumós/o lăsám ă s^{î} să usúĉẹ pe malu gî́rli/așá-n sus/o-ncărcám acasâ frumós în cărúță/ș-o aducâm acásă//și iárăș o puneam sî să usúce mai bine//șî dúpă ásta o scoteam în fiiecare zi la soáre/așá/ treptát/cît puteam noi s-o lucrăm//șî din nou o băteam p-o piátră/ așá o băteam bine bine/între ăde sulurⁱ așá/șî d-acoléa máma mea o lua la melíță//ș-o melița/o zbiêula bine bine dă rămînea fuióru frumós//să nu ma aivă bețile-àlea//șî așá-i făĉám pînă o termenám toátă/noi ásta să terminăm cu bățu//șî...cîn ne-așezám iárna-n casă/de terminám du pă cîmp/făĉám clácă/mai noi între noi cîn nu răᵘușám/mai făĉám clácă/né adunám șápte op femei așá/șî făĉám...ă clácă de ia/că [ɛ] întîi ō [k] după ĉe scăpá ea dă la melíță/o periiám frumós//ó dădeam într-un darác/o periiam șî făĉam fuioare//ș-o puneam în fúrcă șî torĉám/de ᵘurzeálă//că vream să facem î pînză/torĉám supțíre//că vrean să torĉin dē preșurⁱ/ șî urzeálă/mai groșĉór//că vroiám să fáĉem saĉⁱ/torĉám pentru saĉⁱ/rămînea cîlți-éia/ăia la sáĉⁱ mergêa//șâ...să lucrá foárte frumós//ierá-ntr-un timp/să lucrá foárte frumoáse costúme din iin/ierá ĉevá la módă//făĉá fustițe dē cînepă de-ásta/cînepă/cā după ĉe ⁱișá ea de la țesú de-o țeseám/ō dam lā...o băgám la ápă/ ș-o băteam șápte ob la rînd/o băteám pă peatră/șápte òb zile: o dám în ápă/o scoteam să usca/iár o dam/iár o bătean cu maiu/dé s-albeá bine șî să-muia//șⁱ după aca ne făĉám cămăș/costúme/că dacă n-o băteam bine/ne zgîrîia de vai de máma noastră ĉe pățeam cu ia !//cu cînepá ásta//că ia trebuea bine lucrátă/máre atenție //șî...cam așá//

---

[1] Se adresează copilului de lîngă ea.

[2] Gheorghe Doja - comună vecină.

[Clacă cum se făcea ?]

vorbeam de ziua//máma ne trimetea:

"maică diseáră fáĉem clácă"/

"da mămică"//

ș-ápăi ne trimetea/"te duj la cutáre/la țața leama/la fina/

la náşa/la cumắtra/la veĉína"/şî i̯o mă duĉám şi le strigám/aşá cum mă-n̯văţa mămíca//şî venẹá sẹára pe la ᵘopt/tọáte ne strîngám //máma mẹa să-ngrijá/pă tímpu̯-ọla atúnş fⁱerbẹá porúm la clácă// nu ca acúm/să fácă gògóşi/álte prăjitúrⁱ/porúm fert/ásta să dădẹá //şi vín/că i̯erá/dim păcátẹ i̯erá atúnj vín//şî după ĉe torĉá un fus dóo/le dam porúm fert/ă pẹ́ urm-avẹám múzică/jucá/care i̯eráu̯ mai̯ tínerⁱ/da şî bătrî́ni̯//şî după ĉe bẹa o mọácă dóo dẹ vin/să lọa şî júca/de nu făĉá cî́nip-aẹa/cît ker făĉá la cláĉⁱ//i̯erá frumós//

jî́pa teodóra
dẹ pátruzeşiob de anⁱ

spun de sóţu meu̯/cum a murít

spun de sóţu meu̯/cum a murít//a foz bolnáv/l-am căutát ᵓob lunⁱ de zíle/şî a zăcút în cásă/a venít gríp-aẹa rẹa/peste i̯el//şî cáre avẹá complicắţiⁱ ī/n-a mai̯ avút cum să scápe//şî-n tímpu grípi/l-ám dúz la spitál/şî-n tímpu grípi n-a putú să mănî́nĉe dóo lunⁱ//şî a căpătát ázmă pă pⁱept/şî dē [k] n-a putú să mănî́nĉe dóo lunⁱ absolúᵗ/şi i s-a slăbít ínima/s-a-ntór şî cu vîrfu̯-aşá cam în sus//am adús médic la fáţa lócului̯/şā mẹ-a spus că dacă nu áre voínţă să mănî́nĉe/a vrú să-i̯ fácă ījécţi/n-a putú să le supórte/până mẹ-a spus [k] a vení sanitáru/

zíĉe "nu vrẹa să mai̯ fácă nẹa dóre"//

dacă i̯ó am venı́ şi ẹ-an spus/

ĉe "tùdoríţo/tu ai̯ vorbí cū dóctu̯ru tău̯/să mă omórⁱ" zíĉe/ "lásă-mă să mor ẹo dẹ mọárte búnă/că nu...nú mai̯ fac injécţilẹ-ástẹa"//

nu lẹ-a mai̯ făcút//ş-a mai̯ trăí după injécţiilẹ-ástẹā...făcúse do̯ar trei̯/şî mînca aşá bíne/şî no̯áptea ĉe̯re̯á//şi i̯-a mers aşá bíne dóo lun^{i}/şi i̯ar din nou̯ nu a mai̯ mînca^{t}/dar dóctoru i̯-a spus:

"dacă nu mănînĉ^{i}/în [ɛ] cînd...áre să ţi se úmfle mîi̯nẹle şî piĉo̯árle/şi-n ĉin zile te cúreţ^{i}"//

i̯o nu pre̯a am băgát aşá bíne la urẹ́ke/da el a ţinú mínte//şî kar lúna ástà i s-a-ntîmplát/că [ɛ] áre ánu/i s-a umflát î mîi̯ne-le/piĉo̯ár^{î}le/de marţ^{i} a-nĉepú/şî sîmbạtă/la ^{u}óra nóo a fost mort//

şî dac-a murít/am kemá vẹĉín^{i}/să-l scálde//l-à pús în álbi^{i}e/ntr-o álbi^{i}e máre/am încălzít ápă/a vẹní doi̯ o̯ámẹn^{i}/şí cu mi-ne-mpreúnă/i̯o nu ma^{i} erám ẹó în stáre să pun mîna/dar...în sfîr-şít/o̯amẹni̯-ei̯a l-a scăldát/i̯-am da dẹ-mbrăcămínte to ĉ-a avúd/ l-a-mbrăcá de la p^{i}éle/cu hai̯ne cárẹ le̯-a avúd mai̯ búne/şi l-a-n-tíns p-um pat/î [k] aíĉ în cásă//şā pe úrmă s-au̯ dus/băi̯átu/cu rúde/ĉ-am avú/şî a comandá dẹ-a făcút un sicríu̯/cuşĉúg/crúĉe/şî le̯-a adús/a dóo̯a zi//ş-a vẹní^{d} lúme/rúde/şi stri̯ín^{i}/şî...cu flor/ cu lumînăr/cū tămîi̯e/ş-a boĉít/cárẹ mai̯ dẹ cárẹ/-a plîns care cum s-a priĉepút aíĉ//şī l-an ţinú dóozeşīpátru dẹ óre-n cásă/dupā ā dóozeşipàtru dĕ óre/l-am duz lā...gro̯ápă//

[L-aţi lăsat singur în casă ?]

nu//n-a fost î...^{î}n ástẹa dóozeşīpàtru dẹ ^{u}óre a foz númai̯ şî númai̯ cu lúme/pe lîngă el//

[Nu se lasă mortul singur ?]

nu//la noi̯ nu//

[De ce ?]

zîĉẹ că atúnĉa mai̯ stă şi i̯el cu mórtu/aşa ^{ză}...i̯e ^{u}obiĉéi̯/ aşá-i̯ obiĉéi̯u dim bătrîn^{i} aşá am apucá de la părínţ^{i}//

[Pisica o închizi ?]

da//şî cum a murí/da ui̯tát c-am ui̯tát/an scăpá^{d} din vedére//

cum ⁱerá dẹ ⁱerá-ŋ‿comă mórtu/dẹ trăĝá să mọáră c-așá-i̯ spúnem noi̯/cóm-am auzít ẹo/da ẹo bătrînéşte mai̯ bíne vorbés‿traĝc să mọáră/așá ziĉem noi̯//şī m-am dus fúga ş-am înkís pisiĉílẹ//lẹ-am băgát îm‿pᵘod/ş-am pus o clap-acólo/şī‿n-a mai̯ işí‿pînă după ĉe z [k] l-am îmormîntát//

[De ce ?]

zíĉe că să fáĉe strigói̯ mái̯că//

[Ai auzit ?]

da//

[Ai auzit vreo întîmplare ?]

așá am auzít//am aᵘuzít o-ntîmpláre//s-a-ntîmplaᵈ‿la noi̯ aĉí //úi̯te mái̯că/a murít ũ‿om l-a-mpușcát/alt om/şī a pus o rogojínă pă i̯el//pînă să vínă milițiiéni/cum erá atúnĉa/sᵘoldáț/şăv‿dẹ pᵘost/a venít uŋ‿cíi̯ne ş-a liŋs diŋ‿sînĝil-àla/dẹ undẹ l-a-mpușcát/jos aĉí-n ĉéntru//şī n-a ținú‿sẹámă să omọáre cîi̯nile/că dacă zíĉe că...dacă omọáră cíi̯nilẹ mái̯că/şî-l bágă-ŋ‿grọápă/nú mai̯ să făĉá strigói̯//şî s-a făcu‿strîgói̯//şî venẹá la báb-asta nọaptẹa/ l-a văzú‿veĉíni/i̯o i̯erám mai̯ mícă/nu țiu̯ mínte/da-m povestẹ́ște mama mẹä bíne//spúne c-așá ⁱe//şî [ɛ] vînẹá la i̯a/dar așá i̯e/nu-i̯ minĉúnⁱ/că áre um‿băi̯át astăzⁱ caré l-a băgát îm‿pútina cu borş strigói̯u//intrá pă hᵘorn la i̯a/şī bába i spunẹá /"áolẹo maríne/nu mă sperii̯á maríne/că i s [k] aŋ‿copilu"//şî într-úna din zile [k] i̯el venẹá-mbrăcát în alb/c-o pălárie álbă/şî‿nu vorbẹá nu nimíc//şi i̯-a lu̯a‿copilu/avẹá uŋ‿copíl dẹ doi̯ anișórⁱ//şî l-a lu̯a‿şî l-a băgát îm‿pútina cu borş//ái̯a i̯-a făcút-o//şi i̯a s-a-ŋvăța‿c-a durát așa şasẹ săptămînⁱ dẹ zile//ş-a-ŋvățát-ọ şî pă ẹa o áltă bábă//zîĉē..."fa mătușă păuno/ẹte ĉe să facⁱ: să omórⁱ cîi̯nil-ăla/dizgrọápă mórtu şî bágă-l acólo"//şî n-ávẹa voe să dizgrọápe mórtu/şⁱ‿s-a dus pă pitiș/ş-a făcút grọápă/língă i̯el acólọ/ş-a omorît cîi̯nilẹ şî l-a băgát//şî zíĉe̯ "să-i̯ pui̯ acólo..."[1]/şî-i̯ pune̯á se̯ára/o felíe de̯ pî̯ine/um‿pahár de ápă/şî d [k] cînd îi̯ pune̯á mîn̯cáre̯-aşa/nu mai̯ intrá la[ɛ] nevástă-m‿casă//be̯á‿ápa/mîn̯cá‿pî̯ine̯a/şî n-ő mai̯ kinui̯á‿pă‿e̯á//şî dᵉ-atúnĉă aşá a rămás/în̯kíde lúme̯a pisíĉi/păstre̯áză să nu íntre cî̯nⁱ/cúm̯va pîn‿cásă/că ma‿ⁱe de̯ obíĉe̯i̯/de̯ mai̯ ţíne bᵘoldéi̯ pîn‿cásă/mai̯...e̯!şî nu avém‿vóe să íntre cî̯ni p-acólo̯/să tre̯ácă pă su‿mórt/sau̯ pisíca pă de̯asúpra/că zíĉe că să fáĉe strigói̯//

[Aceeaşi]

la ánu nou̯

lu̯am busuiói̯g//şâ an‿lu̯a‿busui̯ógu̯-ăla/ş-an‿dormí‿cu i̯el în‿sîn//şî m-an̯‿culcát în lócu pópi//zíĉe că únde bote̯ază...zicá mama me̯a/"cúlcă-te̯-acólo mai̯ĉă/să ves‿pă ĉíne̯-oi̯ lu̯a"//da e̯o me̯-a foz‿ruşíne/că zîc "ē !"/da pîn̯‿la úrmă tăcám da făcám//an‿tăcú/şî m-an̯‿culcát în lócu únde̯-a sta‿pópa/şî‿cu busui̯ógu-m‿buzúnar//dā drep‿să spui̯ că n-am̯‿visá‿pă ĉíne̯-am lu̯at//áltile̯-am visát//áltile̯ spune̯á că aşá-i̯/a visát kar adivărát pe ĉíne̯-a lu̯at éle//şî m-an̯‿culcá şⁱ‿i̯o̯ cu gîndu/aşá cu ĉine vorbe̯ám e̯o/da n-am̯‿visá‿niş‿p-ăla/niş‿p-ăsta care l-an̯‿lu̯at//i̯o ştiu̯ ?//

[Dar străchini puneaţi ?]

şî am pus şî străkinⁱ/dā ! pune̯ám şî străkinⁱ//le pune̯ám cu gúra-n̯‿jos acólo/şî pune̯ám...pune̯ám nou̯ő//sub‿úna pune̯ám‿î zahár/sub úna pune̯ám inél/sub álta pune̯ám̯‿fo̯árfécă/sub álta pune̯ám‿î banⁱ/cî să fie bogát/pune̯ám sub álta cărbᵘúne/â sub álta pune̯ám‿î lingúră/batístă/ş-aşá mai̯ de̯párte//şî ne da pă to̯áte̯-afáră/şî ...cu băi̯eţⁱ ameste̯cáţⁱ‿ⁱerám/fátă şî bă̯át/fátă şî băe̯át//şî cînd vineám noi̯ dî la-ntunéric de̯-acólo din sálă/şî ne ducấm trăĝám/fiecàre pune̯a^{m}‿mîna pă ō strakínă/şî ridicám//"ǻ ! i̯ó‿an‿tram cărbúne"/"gáta !"/zíĉau̯ că i̯o négru l-e̯au̯/tăĉ^{i}úne/ţigán//

---

[1] Subiectul înghite.

álta a traz‿zácăr/"ō !" ^{z}ĉe̯ "i̯o îl‿l-e̯au̯ dúlĉe ca zahắru"// şî...da nu ştu cum a făcút/că i̯o núma c^{î}ărbúne̯-an‿tras//şî...i̯e drep‿c-aşá i̯e/i̯ó‿l-an̯‿lu̯a‿cam o̯ákeş//da o̯ákeş aşá cum erá/^{i}erá bíne dacă trăe̯á// ş-aşá să proĉedá/ş^{î}‿petreĉám bine̯-atúnĉa/ne distrám bíne noi̯ cu strắkinile pe̯-atúnĉ^{e}a//

[Aceeaşi]

făĉám un̯‿caloe̯án ş-o caloeniţă

ve̯ne̯á la şasé‿săptămîn după paşte/strînĝe̯an̯‿cójile̯-àle̯a o [k] dé ^{u}o^{u}o roşi/ca să gătím caloi̯ánu//ă ! că de̯-abe̯á aşteptám şî caloi̯ánu//ĉe frumós erá ! ş^{î}‿cu caloe̯ánu̯//la şasé‿săptămîn^{i} făĉám aşá de̯ pămîn/ne̯-adunám ĉin̯‿şase féte/-mbrăcám o̯ fată dintre noi̯ p^{u}ópă//ăla‿lo̯a acólo un̯‿cajmér în̯‿spáte/cu crétă/semná/şí-i̯ dam o cánă de̯-áe̯a aşá cu...ca cădélniţa/cum̯‿faĉe pópa/şî noi̯ de! ziĉám//pune̯ám ^{a}cólo cărbún/tămîi̯e/...şî găte̯ám bíne/făĉám un̯‿caloe̯án ş-o caloeniţă/pâ‿o scîndură//şî le [k] o lu̯am îm‿braţe̯-aşá/ şî plînĝe̯ám ! ziĉám...plînĝe̯ám caloe̯ánu//vres^{î}‿să vă spuném cun̯‿ziĉám ?[1] ui̯te an̯‿să spun//ziĉám aşá:

neí̯că i̯éne cáloi̯éne[2]/

şi ziĉám/

dé̯skide portíţele
să cúrgă plo^{i}íţele...//

că nu ştu cun̯‿să potríve̯a-n̯‿vréme̯-àe̯a/că nu pre̯a plou̯á//şî lúme̯a ne da aténţi̯e/că ziĉá câ‿dacă plînĝe̯n‿noi̯ caloi̯ánu/áre să plóo//

---

[1] Anchetatorul dă din cap aprobativ.
[2] Informatoarea cîntă.

692

ne ducán/l-îngropám/punẹám pămîm‿pă i̯el/vi̯nẹám acásă/şî...ne prăjá máma cîti̯-ō cratíţâ dẹ ᵘoo//zîĉá că-i̯ ţarîna/că tọáte ducán‿cîti̯-ŭ‿ᵘou̯//şî strînĝám aeólo/şáptẹ ob‿zéĉe ᵘoo/cu pîi̯ne/cu mămắligă/cu ĉ-àvẹám noi̯//şi mîncám de rupẹám pămîntu/ᵘoulẹ-àlẹa prăjíte/ţărîna ⁱerá//

şî după áẹa ne vorbẹám/"ẹa fa ! ĉ-áduş‿tu ?//joi̯ ne găsím lā...pomána‿ásta"/márţẹa erá caloẹánu//

áẹa "i̯o adúc untúra"/áẹa "adúc ᵘoọ"/áltā "brînză"/álta...//şî făĉám plăĉíntă//plăĉíntă/gògóşⁱ/făĉán‿limonátă/că nu ne lăsá părínţi nóştri să...bem‿vin/că ziĉá că...nè-mbătán/ẹ ![ɛ]nu ca acúma/áltă distrácţie văd că-i̯ azⁱ//şî petreĉᵉam împreúnă ş-átunĉ//

şî după áẹa/ă venẹá/poftẹán‿şî băi̯eţ cu noi̯//şî aduĉá cîti̯-un patifón/şî după ĉe făĉám noi̯ más-àsta frumọásă-ntre noi̯/ne lụam şî jucám/petreĉám/pînă sẹára//şî...işám întrè tim/şî ne ᵘudám cu ápă/că ziĉán‿câ să plóo//lụan‿cîtẹ-o cărămídă nᵘóụă/o băgám îm‿puţ/şî sfîrîi̯á aeólo-m‿puţ/ˢĉan‿că să plóo//pîndẹám mai̯că cîn‿vinẹá olárⁱ d-ei̯a şî strîgá "ọálẹ" pă drum/furán‿cîtẹ-o ọálă nóo ş-o băgám în‿fîntînă/acólo-m‿pus‿să plóo//aşá făĉám pă tímpụ-ala/...cu caleọánu cu‿pămînt//

[Aceeaşi]

avẹám ᵘoi̯ di̯-un‿lápte

prìmăvára/după ĉe lē nţărcám/cam după sfîntu‿gọ́rg-aşá le scotẹár noi̯ la...la ⁱizláz//şî venẹá ĉⁱobánu şî scriⁱá ᵘóilẹ/la fiecáre//şî le dădẹám pă mălái̯/ne lụa cîte ĉinj‿lei̯ dẹ ụái̯e/şî cîtẹ-o dúblă dẹ mălái̯//pă váră//le strînĝá acólo la...în islás/le-nţărca/ne da mi̯ei̯-acásă/şî...ţinẹán‿tọátă vára néⁱi p-acásă//şî după áẹa/făĉá [k] trăĝá sᵘorţ/şî‿cîn‿ne vinẹá rîndu lụan‿

láptele//la cîte páișpe ĉínșpe zíle/dèpínde după cît ī...cîte oi aveá^{m}//ţiu mínte/c-aveám ș^{i} ĉo p-atúnĉ/așá ţin io mínte/aveám ^{u}oi di-un lápte/așá/ĉe ţiu mai mínte [k] mai bíne-așà//șî luam întodeaúnă seára//care-aveá doosprezeĉe ^{u}oi/lua diminéața/că ișá lápte mai mult//care-aveá șase/lua la dóoșpe/ișá mai puțín//... șî care-aveá ^{u}opt/lua seára//șî duĉám mîncáre la ĉabán/né făĉám mîncáre/luam cîti-o căldáre sau ^{h}îrdău/șî vineám cu láptele de-acólo//îi dàm kag/l-înkegám/...puneám cáșu la zăgîrnă/îl s...

[Cum făceai brînza ?]

uitáț^{i}/după ĉe-i dam kag/iel să-nkegá//șî cîn să-nkegá iel/luam o lingură din áĉa de lemn/șî dam prin iel/ca sâ să strîngă/l-amestecám//ș^{i} iel vineá ș^{î} să strîng^{e}a/zéru-n sus/șî láptile la fun^{d}//ș-ápâi ne spălám frumós pă mîin^{i}/cu ápă cu săpún/șî strînĝám cáșu așá/-l cocoloșám /să făĉá iel un kag tot//șî după áĉa-l puneám î zăgîrnă/șî-l [ɛ] băgám într-ō crintă-i spunem noi// șî puneám o peátră pă ^{i}el/să scurĝá nu-l lăsám bine-așa s^{î} să scúrĝî kar tàrè/âl desfăĉám/îl tăĉán cu cuțítu/-l puneám felíi/ șî-l puneán la pútină/ș^{î} puneán sáre/ŭ rîn di sáre/ŭ rîn de caș ...//șî ișá foárte bun//zéru-l ferbeám/făĉám ^{u}urdă máică//

[Cum ?]

ferbeám zéru/șî...pînă...dam c-o lingură de lemn așá/ă pe la fun/să nu se lipească/ș^{î} cîn să ridicá deasúpra/plută/^{u}úrda/imediát o dam jos//șî o puneám la săculéț/o [k] ș-ō ridicám/o puneám într-um par/^{s} să scurĝá//iar o puneán la peátră/șî...o scoteám de-acólo/șî o mîncám/foárte bună ^{i}era la cîm cu ĉ^{e}ápă//

[Aceeași]

839. VALEA CIORII

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: CB

múltẹ am pățít i̯o

[Vrei să ne povesteşti o întîmplare de cînd erai dumneata tînăr ?]

nu ştⁱu cum sạ spui̯/...ậ î̃‿áltă comúnạ/s-a-ntîmplát ō...um‿pᵘotropᵘop...//a vẹní‿să i̯a dréptu la um‿pu̯ópă dⁱi̯...pu̯opíi̯ẹ/ ştíi̯ ?//ˢ‿să-l dẹa afáră dim‿biséricạ//şî cînd a vínit/ş‿ᵉ-a lu̯a‿drépturlẹ.../popá‿a avút...dᵘọi̯ ficⁱóri// ā cum să spui̯/studiⁱéntⁱ //cẹ s-a gîndít i̯ei̯/"dacạ potrọpᵘopu̯"/-a vẹní‿cu trăsúra//"i̯-a lu̯a‿dréptu lú‿táta/să-ñ [k] şî nọi̯ să-i̯ lu̯on‿zilílẹ"//şî‿i̯-a ţînú‿cálẹa-m̃‿pădúre/l-a lẹgá‿la u̯ok pă...vizitíu̯/ş‿pă potrọpᵘob‿l-a-mpuşcát//şî‿ậ...între tímp-òsta.../a fost î̃‿áltă comúnạ//între tímp-ósta/cé să-ntîmplă ?//...i̯-a adunát/cạ‿nú i̯erá-n‿sécţiⁱa nọástʳă /i̯erá‿áltă sécţíẹ//a aduná‿şí ficⁱóri pópī/...şā‿î [ɛ] nẹámurli d-áli pópi̯/i̯-a adunát/ca să...vázâ cárẹ-a făcú‿fáptá/‿críma//cárẹ‿l-a-mpuşcát/pă potropᵘoᵖ//în‿sfîrşít/nícⁱ-únu nu vrẹa să spúi̯ẹ//şî dⁱe... [k] dîntr-ọ mícă greşál-/ádicạ nú greşálă.../u̯ō...fapt-a mẹa cárẹ-an‿cunoscút-ọ d-acásậ//un nẹam aˡ mⁱéu̯ cárẹ-a făcúᵈ‿la zmírna o prostíi̯e/şî ^îála mi̯-a spus cun‿s-a-ntîmplá‿cu i̯él//tot aşá‿a ọmorâ‿pŏ‿úni/...şī cîn‿să culcá/să pú [ɛ] nẹá mórtu pă i̯el//şî nu avẹá astîmpîr dạ loc//şî i̯o cîn‿m-an‿dus ...de la pᵘóstu mi̯éu̯ la pᵘóstu undi făcá cercetárⁱli̯/...m-ā‿ui̯tát/ i̯erá aşá ō cúrte lúngă//şî i̯erá mai̯ múlţⁱ...u̯aminⁱ acolᵘọ//u̯únu/...dintrẹ‿i̯ei̯ să punẹá jos/aprindẹá ţigárẹa/trăgá dóo fúmurⁱ/o

---

[1] Intîmplarea povestită s-a petrecut în timp ce informatorul îşi făcea stagiul militar (la jandarmi).

zvîrle̯á/sặ mutá/parcâ sặ pune̯á câvá pă i̯ĕl//să mută...//i̯ō...pă m [k] i̯o an̯‿stát/am aștẹpta^{t}‿ca sặ‿mă kéme să dau̯‿u ari̯státu-m‿primíri̯/pă késti^{i}e̯ că...i̯erá-n̦‿cercetắr^{i}//șî nu pute̯án̯‿să intru i̯o pi̯ște i̯e̯i̯//ș-án̯‿stát/an̯‿stat/i̯o mŏ‿ui̯tán̯‿la i̯éi̯ acóló‿la o̯á-men-é̯e̯a/úni sta liniștis^{i}/s-adunắ doi̯ trei̯/sta di̯ v^{u}órbă//únu să mutá mere^{u}//cînd i̯ése um‿plutọni̯ér afáră șî-l întréb/

"dạ ĉé-i̯ ai̯íĉa ?"

zîĉe "^{î}ăe̯a cu potropópu"/^{s}ĉẹ "caré‿l-a ọm^{u}ọrît"//

"șî l-az‿dibắĉi^{d}‿?""

"nú"//

zig‿"dú-te șî i̯a-l p-ăla di̯ colọ//că‿ăla-i̯ cu faptạ"//

șî l-a băgát înăụntrụ//șî‿i̯-a spus/"spúnẹ adi̯vắru/că tú i̯eșt^{i}//pentru că-l scai̯k șî pă frát-tu"/cạ i̯ei̯‿îi̯ lụásẹ p-amîndói̯/"șî-l scai̯‿șî pă frát-tụ//șî...o să fa^{s}...ĉinĉ an^{i}"/c-așá i̯erá...crímà/pặ vremùr^{i}/ĉinĉ^{i}-an^{i}//ș-o greșálă dacă făĉắi̯/sặ mă ^{i}ertáț^{i}.../nu ști̯u/s-o zig ?‿n-ó zic//n-ó zic//n-o zic^{î} [1] //dacă greșái̯ c-o fátạ mấrẹ/tó‿ĉinĉ^{i}-an^{i} lụai̯//tot‿î...crímă săsocote̯á// așá i̯erá átunĉ^{i}//i̯ertáți-mă c-an̯‿spuz‿vòrb-ástạ//

șî‿ă...l-a dibắĉi‿d^{u}ómne/-n̦‿cîtevá minútẹ//șî‿ìmede̯át a viní‿ș.../doi̯‿i majúr^{i} i̯erá/ac^{u}ólọ/plutọn^{i}ér^{i}//i̯ése șî mă-ntre̯ábă‿afáră/cạ di ĉé/șî dẹ ún̯‿l-an̯‿cunoscút i̯o ? că ásta-i̯ cu fápta ?//

"i̯óte d^{i}e un̯‿l-an̯‿cunoscút: an̯‿știú‿d-acásâ/dî la un ne̯am carẹ-a pățít...o fáptà/șî‿ăla-n̦‿spune̯á//^{î}ăla n-á putú‿să mai̯ do̯ármĕ-n̦‿casạ"//únu neculái̯ cartabóș/neculái̯i̯ mirĉạ//a ọmorî pŏ‿únu/șî i̯el așá [2] dorme̯a no̯apte̯a/cú‿cápu pă...pă gárd//i̯el în̦‿cas‿s^{î}‿să báĝe-m‿plápumă nú pute̯á//nú put^{ea}//ș-așá că...ástạ-i̯ úna din întîmplări̯li/carẹ‿lẹ-äm...văzúd/lẹ-äm pățít//

---

[1] Informatorul ezită să continue, dar o face la insistențele celor de față (în afara anchetatorilor, asistau și cîțiva consăteni)

[2] Gest: apleacă capul, sugerînd poziția incomodă în care dormea cel despre care povestește.

696

[Îţi mai aminteşti vreo altă întîmplare, să ne-o povesteşti?]

ᵃşá pî̃ [k] múlte am̄ păţít i̯o/da nu ştⁱu dacă [!] le mai̯ adúc amínte//

[Într-o] noápte...ne culcásem îm post//şî̂ ne pominim̄...noáptea/că viní̯ úmu bătút//şáfu de posᵗ ĉé spúne ?-avea...i̯ō...mă luáse núma pentru cî́teva zilí la póstu lui̯//

zî́ĉi "i̯a-mbrăcaţi-vă/şî duĉéţi-vă/să-i̯ aduĉesⁱ p-ăea !"//

cîn ne-an dus acóle să-i̯ adúĉem.../i̯ăllàntu cáre-a fos cu mine//a puz bai̯onétá la ármâ/şî zíĉe "-n númelé légi sînteţi̯ ari̯státⁱ !"/ăi̯a besⁱ tᵘóţⁱ/cu săkili-m mî́nă//da i̯o ĉé-i̯ spúi̯ ?// noi̯ i̯eram dói/şî-ăi̯á i̯erā doozèj de ĭnşi//

"măi̯ próstule !" zic//"ĉé spui̯ tu că st arestázⁱ ? n-a făcú crímă/nu nimíc//lásă uámini̯ !//că dipă cum am înţelⁱés/ăla-i̯ vⁱi̯novát"/cáre-a viní bătút acóle/da i̯oᵘ...ca să po să-i̯ zmúlᶜ pă i̯éi̯//zic "ăla-i̯ vⁱenovát !"//

păi̯ zîĉē..."dá dómne !"tᵘóţⁱ//s-a adúná pá língă mini/cîn a auzí vòrb-ásta//

"hai̯ dómne cu mine-acolé/futû-i î̃ mámă !" ziᶜ/p-ăla//

şî i̯-an dus cu vòrb-ásta//cîn e-an dus acolᵘo/şáfu doár a da drúmu lā beĉⁱ/şî i̯-a băgá cu [!] grămáda//

dā i̯ei̯ ĉé spune/sêe "ai̯ văzú hoᶻ mă/fᵘtu-l în mámă !"/zíĉe "ne-a adús cu minêⁱun/ ne-a băgá la beĉ"//cá àlfél î nú puteam să-i̯ duᶜ/că [ɛ] ⁱerá cu săkili tuoţⁱ î̃ mînă !//

moi̯se i̯ácov,de botéz ⁱéste i̯acoᵛ
ʲ dē [ɛ] famílie-i̯ moi̯se
născút ā...din nóo sûte pátru

---

¹Se opreşte magnetofonul cîteva secunde, pîna îşi aminteşte informatorul îmtîmplarea.

a mî̯ncá‿mînzu

sâ spui̯ i̯o úna frumo̯ásă//m-an‿dus cu cái la i̯árbă/i̯erám băicándrù/...ştii̯ cā [r] ca ĉín‿să spu^{i}‿i̯o ?//vō pái̯şpe an[1] [ɛ] tréi̯şpe/pái̯şpe̯/ĉínşpé‿an^{i}/cam aşá//şî m-a^{n}‿dus cu únu górge̯ rúsu d-a^{i}íĉ^{i}//i̯erám mai̯ múlz^{i}‿băi̯és/pă válea ê^{i}óri/la c^{u}ótu lu comán//şî no̯áptea ne jucám pînă tîrz^{s}iu̯ór//i̯ápa cáre̯-an‿dat-o la áldi̯ moş olcán //áea//în‿fătáse̯ u^{m}‿mînzişór bún/frumós//şî ĉé m-an‿gîndít i̯e ? să le^{g}‿mînzù...cu̯-o fúne̯-aşá cā îm‿pát-òla[2] de̯ lū́ngă/ş‿s-o leg d^{i}i̯ piĉór//ş-a ve̯ni‿no̯áptea lúpu/ş-a mîncá‿mînzu/l-a trîntí‿jo^{z}‿língă noi̯/şî n-an‿ştiú‿dûlóc//cîn‿ne̯-an‿sculá‿dimineáţa.../mînzu mórt/şî noi̯‿i...//şî i̯ō/do̯ar‿â i̯ó n-am murít/ta mín^{s}zu...[!]//

[Acelaşi]

a-ñebuní‿do^{mne}

ave̯ám un om acólo̯-n‿comúnă/unde̯ i̯erám e̯o/...şî tá-su lui̯ fusése̯ peliván/...da şî i̯él^{î}...^{i}erá...voi̯níc //mărọşá^{n}[3] //acúmā... i̯ō m-am purtá‿bíne̯ cu ĉetăţéni̯//întré tímpu pînă să mă dúk‿i̯o .../pă ^{î}ásta...l-adusése la post// şáfu di̯ pos‿cáre fusése̯ p-atúnĉa/^{l}-a adú^{z}‿la post//şî dacă‿l-a adús/hai̯ să-l báĝe-ntr-un‿grajd//cun‿să spu^{i}‿i̯ó‿i̯erá [k] să dĕşkídea dóo̯ uş^{î}//î̯ála n-á vru‿sâ íntre/că i̯erá...putérni^{c}//a puz‿mî̯inile-n‿stîlpi ^{u}úş^{i}i/şî‿n-á vru‿să ^{i}íntre//şáfu de̯ pós^{t}/ĉé faĉē ? i̯a carabína/şî-i̯ dă vo cîtevá dípă ê^{e}áfă//a rup‿ş‿carabína/ăl-a căzú‿jos^{î}//ş‿l-a tîrît înăuúntru//n-a fo^{z}‿nimic/ălá‿a ţinú‿mint^{i}e[4] //ăla‿a ţinú‿mint^{i}e//

---

[1] Se adresează gazdei.

[2] Gest: arată patul dintr-o cameră vecină.

[3] Se adresează gazdei.

[4] Informatorul îşi drege glasul.

698

ĉe să-ntîmplă domne ?//între timp-ostā.../a vini vremea... di̯...a-nnebunit ăla//m-a trime^{s} șéfu d^{i}i̯ pos^{t} odată/ĉe "i̯á adu-l la p^{u}oz mă"/că vi̯nisē hi̯-sa/șî l-ā reclama^{t}//mă du la i̯el/

"măi̯ moș i̯oane ! te kamă șăfu d^{i}e pos^{t}"//

"mer domnu i̯aco^{v} !"

"merĝ^{i} ?" merĝe//i̯era puțin cam pili^{t}/ș-avea țorocopcă-n casă//i̯o proz m-an loa dipă ^{i}el/am ^{i}intrat în casă/dā a fost om cu^{n}săcade/că m-am purta cunsăcade/dacă mă purtan rău u/...o pățean cu i̯el//intru-n casă dipă i̯ĕl//scuatē...sticăla/șî-n dā... cîteva păhăruțe/șî beau cu i̯el...//ș-a mers omu cu mine//îl duc ac^{u}olo/-l l-ea șăfu nițel la repezeală/nu ș ĉe//i̯-a da drumu// n-a dura doo trei̯ zile/ș-a-ñebuni do^{mne}//ǰandaru ^{g}care ^{i}era cu mine la post^{u}/...i să...strîcase bocanĉi̯/să fărîmase//

"mă" zig "dă-i̯ șî tu la gardiș^{t} !" să ducă gardiști cu i̯ei̯ .../să îi̯ riepare/...șade lîngă ĉizmar ac^{u}olo/ș p-o^{r}mă vine cu i̯ei̯//

ĉe "mă/gine zîĉ^{i} !"//

așa a făcut^{u}//pînă să v^{i}ii̯ē gardiști cu bocanĉi/a vi̯ni n^{i}ebunu//[1] ...făĉ^{e}a la ușâ//

[Da, da !][2]

da i̯ō...

[Ocupat !][3]

^{e}ōte ![4] /da i̯o ĉe spui̯ ? zi^{g} "măi̯ antoane ! scual c-a vinit ăea/cu bocanĉi mă !"//

cîn să scuală/deskide ușa/...atîta a zis "hâi̯[5] ! moș cazacu!" //a ru^{p}t-o di̯ fugă pă uș/^{ș} s-a dus/pă ușile-alilante//i̯o an rămas singur acolo-șa/an lua ș-i̯o repi^{b}de armă mînî/șî-i̯ spui̯

---

[1] Gest: ciocănește în ușă.
[2] Replica aparține unui consătean care asistă.
[3] Întrerupe gazda.
[4] Informatorul se referă la glumele celor care-l întrerup.
[5] Interjecție pronunțată de informator în timp ce inspiră.

"moş ịoáne ! să nu tẹ-aprópiị că t^{i}e-mpúş^{c} !"//

^{s}ĉe "n-a^{n} nímị cu tíne"/ń-a spu^{z} dó^{mne}//"n-am nímị cu tíni/ cu vasíle am !"//

a auzí şắfu di post/aprínde lámpa/vín^{i}ẹ//cîn viní şắfu dị post/...rîdẹá şắfu să mọáră/

^{s}ĉẹ "cúm mă^{i} vasíle ?" zíĉẹ "tu aị părăsí^{t} p^{u}óstu ? aị rúpt-o d^{i}ị fúgă ?" ^{s}ĉe//

"p^{i} ĉé ^{i}eráṇ să fa dómne ? că" zíĉe "ásta [!] áre necás pă míne" [!]//

îl l-ẹá să-l bágẹ-ntr-o cámeră//ịo ĉé-ị spuị şắfúlúị ?

"dómle şẹ́f ! ĝ^{e}ámurlẹ-ástẹa să dĕskídẹ//ịése p-acólọ să ^{d}úĉe-m bucătăríịẹ peste copíị/ţị-omọáră copíi"//

ĉẹ "gínẹ zîĵ^{i} mă/ịá áị să-l legắm^{c}"//

şî l-aṇ scos sâ-l legắm//mergîndă.../acolẹá[1] erá...pátu /jandáru stătẹá lîngă pat/ắla carẹ spú^{i} ịo//stătẹá aşá lîngă pat[2]//

şî...mergá şắfu dị post înaintị cu lámpa/şî arẹstátu dipă şắf/şî ịo dipă ắla/dípă nẹbún//cînd ajúnĝe dreb jandár^{m} ắla şî cînd îị dă ọ pálmă/îl dă [...][3] aşá-m pat//

"ş tu ń-aị da níịẹ !" şîĉẹ//da dá !//

[Acelaşi]

ásta-ị a cînipị

făĉ^{e}aị ogóru/...sĕmănáị/...o...lăsáị de s [k] creştẹa/o priviáị/s^{ă} fíi curátă//să fáĉă márẹ/să cocá/o zmulĝ^{e}ám/o ducáṇ lă... gîrlă la t [k] o legám/o zmulgáṇ/ş^{i}-o făĉam...znokíşor^{i} míĉ^{i} aşá/

---

[1] Gest: arată spre sobă.

[2] Informatorul se ridică în picioare.

[3] Un cuvînt neclar, datorită zgomotului pe care-l face microfonul lovit din greşeală de informator.

700

şi̯-o ducán̦ la tokítoárĕ/noi̯ [k] aşá să zîĉę/la tokítoárę//o făĉám...să zîĉá că să faĉę...tokítoárę/aşá-i̯ zîĉám noi̯//o tokám/o lăsám î o săptămînâ/o scoteám/o spălám gínę-n̦ gîrlâ/o áduĉám acasă/ş-o băgán̦ la mélițâ//áveám o mélițâ carę.../i̯erá o mélițâ dę [ɛ]băteá aşá: o límbă pîntre asteá//ş-o melițám/...şî băteám aşá gíni̯ dę aęa/ş-u făĉám lînâ búnâ//şi-o dan̦ la darác/aveám şî darac/la úrmâ//şi-o dărăĉeám/şi̯-o făĉan̦ cai̯èr/...şî dîn̦ cai̯er...torĉám//púneám în̦ fúrcă/şî torĉám//făĉeám uurzeálă dę...făĉám şî ...di̯ cămăşi/făĉán̦ şî di̯ ĉârşáfuri/făĉan̦ şî di̯ pérnę...//la úrmă puneán̦ ră [k] şî urzęálă făĉám/şî bătáię făĉám//şî ĉé urzéşte ! ş ĉé bați...//şî urzęán̦/şî făĉám...pă pát/ĉârşáfur/pérnę/plăpîin/ şî cămăşi an̦ făcut//înaíntę să făĉá cămăşi/de cînipâ//ş-ásta-i̯ a cînipi̯/ ˀdá//

iu̯ána ĉe lúngu
şai̯zèşîĉín̦ji de ani

pórcu

Îl tăi̯ím/îl pîrlím/îl spălám/frumós/îi̯ dăm aşá cu puțînă sárę/îl lásă puțin aşá/á púnę un̦ sac pă i̯el/dę i̯el...să-nmoái̯e/jég-òla/c-árē un̦ jéc pă i̯el//şî la uúrmâ...i̯a sac-òla di̯ pă i̯el/ că i̯el îi̯ [k] aburieştę/că-i̯ i...cald//dúpă ĉē âî scoáti [k] îi̯ i̯a sácu di̯ pă i̯el/îl ea cu cuțitu//şî-î...îl cúrăț-aşá gínę/şî i̯ar îl ea la spălát...//dipă spalát/îl tái̯e pă skinárę-aşá frumós îi̯ scuáte slăninilę-aşá/úna-ntr-o pàrtę ş-úna-ntr-ó parte.../ pânâ lă...búrtă colo/ş p-ài̯lántâ//dipă áia-i̯ i̯a şîru skinări//îi̯ i̯a capu-ntâi̯...//dipă aęa-i̯ i̯a...şîru skinări dă la cuádă/cú topuóru/scuate s [k] topuóru...//dipă aęa-i̯ iă.../scoáte mațîli

---

¹Gest.

dĭ‿i̯ēl/frumós/le púnem ûntr-o copáie ĉevá/nie duĉím dẹopártẹ/le dĭşertắm...//kẹ‿i̯el áṛe...şî bărdăhán/şî máţîli-ncărcátẹ//şî búrt-áẹa o deskícăm aşá/ó‿scuturắm/ó‿spălắm...//sî‿le dắm...afáră//po‿úrmă lẹ-aduĉém/pórcu-l băgắm î...îl băgắm într-o...crám-acólọ/-ntr-o odắie/şî-l púnim‿î...grămádă...//s‿fáĉẹm pomána/ c-aşá să ziĉí/s‿fáĉim pomána pu̯órculúi//púnen ş‿fáĉem mîncárẹ// t c-áven vin sâ béem béem/fáĉẹm pománă/mîncắm/dipă áẹa mérĝẹ la peĉít/şî peĉím...cárnẹa pórculúi//o lu̯ón la peĉít/cúrăţâ u̯asíli/ cúrăţâ tot.../cárnẹa dẹopárte/u̯ásili dẹopárte/slănina dẹopártẹ// máţile le curăţắm/búrta o curăţắn‿gínẹ...//dipắ‿áẹa...lẹ púnim ...sús/mai̯ stă o zi doŭo/vínẹ [ɛ] crăĉi̯únu/trebúẹ‿să lē umplén// fáĉen‿trandafíri/fáĉẹn‿gîlbáşi.../fáĉẹn‿tóbâ/fáĉem‿limbrembúş/ limber [!]· că‿nu po‿să zic de dínţi [!] nei̯//limberbúj‿dẹ-éla [!]//şî ásta mai̯că//dẹ-acólẹā...víni̯ crăĉúnu şî...fiérben‿şî mîncắm//

[Aceeaşi]

fac săpún mai̯că

[Cum se face săpunul ?]

cum să fáĉẹ săpúnu ? eótẹ...//i̯au̯ sodắ/...un kil/dóo/cîtă grăsímẹ am.../şî-l pui̯ lā...în ĉeaŭn‿în.../la foc/...şî fi̯erb cú‿ápâ.../dĭ‿plu̯ái̯ẹ.../ápă dẹ puţu/dẹ zăpádă/cînd i zăpádă...// şî tokésc‿ī.../pui̯ acŭolō...grăsimẹa/ş-o tokésc//şî sóda o tokésc ĩ‿alt [ɛ]ĉevá dẹopártẹ//că mai̯ gíne-l brodésc aşá//i̯o tokésc aíĉ//aíĉa am grăsími/pọate...mai̯ puţínâ mai̯ múltâ nu ştíu//da i̯o pui̯ dẹ-äíĉi/pui̯ s[ɛ]sód-aşá/cîtâ crez eo//am puz‿niţícâ.../mai̯ stau̯/ó‿mai̯ méstic/mai̯ îl herb/să vidén/cînd îl văz eo că s-a făcút ...cum să fáĉẹ u̯úrdá‿lā...dĭ‿iése dẹasúpra/atúnĉe zig:‿

702

"mă-i̯ gáta/nú-i̯ mai̯ pui̯...sọdâ//i̯ gáta săpúnu"//ș-aẹá e//ca să nu-i̯ pui̯ [k] i̯e așá am pomi̯nít/nu pos sâ-i̯ pui̯ odátă...șî sóda șî...grăsimẹa tod grămád-amestẹcátă/nú !//da i̯o pui̯ grăsimẹa/o tokés/șî pui̯ gră [k] ásta/sódâ cî́te puțín-așá//cî́te puțín/cî́te puțín/cî́te puținắ/pînă-l văs că s-a făcú^{t}//dacă s-a făcút.../gáta// [...]

[Cînd tai săpunul, ce rămîne pe fundul cazanului ?]

trî́nc^{i}/i̯ése trî́nc^{i}/ćẹ a fost urî́tā...ī̄...ac^{u}olō/în grăsimẹ-áẹa/că mái adún^{i}/dẹ pîn cratíță ĉe-i̯ mai̯ ars/ĉe-^{i} mai̯ áẹä/s-adúnă múltâ uriĉ^{i}une/șî rămîne la fund a^{ẹa}//șî áẹa ó dái̯ încolò/nu ^{i}i̯ bună áẹa//

[Nu e bună la nimic ?]

áẹa la pr^{i}ẹșur^{i} așá/da nú-i̯ búnă/înẹácă/nu éste bu^{nă}//

[Aceeași]

dẹ do^{u}o or^{i} i̯-ā spar casa

vecînu-a fost â...în casă/s-a culcát/șî cai i̯-avẹa-n c^{u}oșar/avẹá doi̯ cai̯ bun^{i}/...șî nọáptẹa pî la nézu nópți-audẹ-așă: hodoronc^{u}/hodoron^{c}.../ș cî́i̯nilí lătrî́nd^{â}//da i̯el zîĉẹ "zî́șt !" á zis că-i̯ pisica/"ĉé [ɛ]cată pisic-àẹa de hodorogêștẹ p-acolọ?"//

șî...a ișî́t afáră/îi̯ zîĉẹ nevásta/

"i̯éș^{i} afará vasile" zîĉẹ "câ..." zîĉi̯ [ɛ]"nu s-aúde[ɛ] hodorogíndâ ?"//

cai̯i i ș [k] îi̯ luase ș plecásẹ cu ^{i}e^{i}//

"s-aúde hodorogíndâ ca^{i}i !"//

ș [zice] "taș fă din gurâ" șĉẹ "că nú-i̯ cii" ^{s}ĉe "pisic-àẹa/nu ș ĉ-a trîntit acolọ"//

șî s-ā...cînd [k] a stat î^{m} pat/nú l-a v [k] nu s-a sculá delo^{c} pîn la zio/la ziu cîn să duĉe/găseşte cai lua^{t}^{i}//cînt cai luat^{i}//

"ne-a fura ca^{i} !"//

a găsi caii tuma lă...parlade^{nu}[1] //i-a găsi^{d}/da i-a găsi tîrziu//şî i-a s [k] i-a lua şî bagaj din casă/mai tîrziu//de do^{u}o or^{i} i-ā spar casa//i-a liki^{d} ĝ^{e}amu cū...pămînt /şî l-a spā^{r}t/...cî iera cuili...pîn casă/şî nu putea să spargă ĝ^{e}amu/că s-auzea//ş-aşa dac-ā liki cu pŏmînt aşa/...ş-a spar ĝamu/nu s-a mai [k] n-a mai făcu zărnăiala lor//ş-a spar ĝamu/ş-a intra şî i-a lo^{o}at ...bagaju din casâ/i-a lu^{u}at ...scoa^{r}ţē.../lî [k] nişte lînâ//înc-a găsi^{t}...pă marnea satului/lînâ/căzutâ/p colea/p colea/$^{p-ũ}$ [ɛ] p-ũ s-a dus ^{i}ei de-a fuĝit//$^{şî\ asta\ a\ fost}$//şi i-a lua bagaju//şî l-a găsit//l-a găsi şî p-ăla//

[Aceeaşi]

[Porumbul]

avea̯m ă...plugu//c^{u}-o brazdă/sau cu do$_{g}$o/cum ēra/...dipă putereā...soĉiialâ//şî ă...făĉai arătură//dac-aveai ī...atelaje mai bune/făĉai şî toamna ō zgîri^{i}etur-acolo la uguor//ca pentru primăvara să să-mmagazineze apā ĩ sol/ş primăvara băgai o...arăturâ mai...adîncâ/cît puteā caii sâ ducâ//şî de-acolea/nu era cum este-acu^{mă}/z dai cu diseū/z dai/aveām borană//dădean cū borîna de...fărâmā bolovan-eea/[ɛ]înnainte//totodată puneai şî porumbu/cu pl^{u}ugu//uor âl puneai cu mîna/...or îl pūnea^{i}/aveai i o cutiii/...di tabl-aşa/făcută şî pusâ lă...roata...cuotiĝilor//şî aea avea neştē...orifiĉi^{i}/...di cădeā...cun cade-acuma deabeu [ɛ] în cuibur^{i}//la o distanţă di...rotaţiie de roat-aşa//avea trei patru ^{u}orifiĉi^{i} dîn astea//ş dipă ĉe [ɛ] îl semănai/dădeai cu borînā/

---

[1] Parladeni, numele unui sat din Dobrogea.

704

scotẹ́ai̯‿i...bolován-èẹa-i̯ fărîmá/...scọtẹ́ai̯‿i [ɛ] i̯árbă/ĉé mai̯‿ ⁱ͡erá p-acóloͅ/...rădăĉínⁱ dẹ-ắlẹa ᶳⁱ...ásta i̯erá múŋca lui̯//dădẹ́ai̯ mai̯ tîrzíu̯ cu grápa di̯...îŋkidẹ́a revenẹ́ala/să̦ nu bátă vînturle̦/să dúcă̦.../să usúĉe̦ arătúra̦//ș̌ pŏ úrmă lā sápă̦//ⁱșaⁱ͡‿la sápă̦// la sápă/pri̯ma sápă cînd ișái̯/...porúmbŭ‿ⁱ͡erá normál cînd ișái̯ la pri̯ma sápă/cînd îi̯ spunẹ́aⁱ͡ [k] ᵍcînd avẹ́a el...ca uréka ṣọári̯ĉŭli //ca ṣọári̯ĉi/...fọ́ẹ́a/atúnĝ‿i̯erá pri̯ma sáp-a lui̯//băgái̯ prășîtọárẹ̃a‿i̯el/șî-l lu̯ái̯ la...sápă̦//pri̯ma sápă i̯erá mai̯‿ī ușór//mai̯ ușọáră pentru i̯el adiᵍcă//a doᵒ͡a sápă/cum îi̯ dădẹán‿noi̯ atúnĉa/avẹán‿ ráriță/nú-i̯ mai̯ dădẹ́am cū prășîtọárẹa//avẹ̃a‿ráriță/fără fi̯aré̦/ núma c-uŋ fⁱ͡er/șî‿cu arípⁱ//dⁱ‿făĉá șánțurīl-eˡẹá//ᶜ‿la sáp-a doọ́a să făĉá ⁱ͡el/îŋ‿júru lu...pàtruzéșⁱ/ĉiŋzéjⁱ‿dé‿ĉentimétri̯-așa̦//șî‿ásta i̯erá múŋca̦ lui̯//după áẹā...intráu̯‿la cu̯okilit/cuᵐ îⁱ͡‿spúnẹa/la cu̯okilit/mai̯‿ī.../i̯el lăstắrẹa//i‿mai̯ dădẹá lăstárⁱ d-eẹá/ș̌‿p-ắi̯a-i̯ rupẹ́aŋ‿cu mîna așá șî.../áẹā‿era tọátă̦ múŋca/la ...la culés//

la culés.../dacă‿avẹ́ai̯ mai̯ múlt pămînt/îl lu̯a cu fói̯/îl rupẹá cu fu̯oi̯ cu toᵈ‿dīn...ĉi̯ocánⁱ dẹ-acᵍóloͅ/șî-l cărá acásă̦//

lúŋgu verĝil
trei̯zeșĉiŋj‿de anⁱ

tót așa̦ discîntíĉe̦ áre șî grîu̯ŭ

tót așá discîntíĉe̦ áre șî grîu̯ŭ.../îŋcă mái̯ múlte̦/...ᵍca porúmᵇᵘ//mái̯ múlte̦ ca porúmbu áre//

grîu cînd îl‿ā.../trebúẹá sâ‿faĉⁱ-ogu̯ór//imedi̯ⁱa‿după...porúmb̦/făĉái̯ acᵘ͡oló/dărîmái̯ rărițăturíle̦-ắlẹa.../cáre̦ să făĉá cū ráriṭa [ɛ] marⁱ/șî teĉ̂-èẹa dẹ porúmb̦//șî dẹ-acolẹ̃a băgái̯ i̯ar... plúgu/mai̯ adîŋc/dacă n-àvẹai̯‿ī...mărcătọáre̦ sā...îl pui̯ cu mărˍ

cătoárẹa/^{l}˳ punẹái̯ cu mîna//ș˳trebúi̯a să-l dai̯ pă didisúpt//ș˳dacă îl dădẹái̯ pă didisúp/s-ascundẹá mai̯ binĭ˳i̯ẹl//dacă-l dădẹái̯ pă dẹasúprā.../șî...avẹái̯ șî neşte cai̯ mai̯ próşti-ac^{u}olọ/ţî-l aduná furnîĉile ș˳p-ă^{la}//îl făĉá grămés^{i}˳furniĉili/șî l-apucá^{b} i̯arna núma grămejọárẹ/grămejọárẹ-așá l-a^{puca}//șî primăvárā...sắ˳mai̯ ẹásă/ĉẹ sắ˳mai̯ ẹásą ?//îi̯ dădẹái̯ cu borîna/dẹ dóo trei̯ u̯or^{i}/șî-ŋ˳lúŋg/ ș-așá[ɛ]-ŋ˳lát/ca să...s-améstecĉe i̯el acóló/da ĉẹ˳s-amésteĉẹ/că-i̯ [ɛ]bu̯ábă máre/nú-i̯ dĭ busui̯o^{c}/sau̯ dẹ...mac /să nu să mai̯ găsẹáscâ// pă ĉé-i̯ dădẹái̯ cū...ásta dĭ l-astupái̯ binĭ/pentru i̯árnă/l-asigurái̯ îm˳pămînt pentru i̯árnă/ácumā urmá primăvára//primăvára...i̯ẹl după˳atîtā...ápą carē.../șî˳dăpádă/șî dim˳ploi̯/șî˳de a^{stẹa}/ș˳făĉá ō crústâ/ọ.../să-ntărẹá cu̯aj-aẹä//

e ! acúma pri̯măvára i̯erá [ɛ]discîntĭcu̯-ósta/cuŋ˳sạ-i̯ fáĉ^{i}/acúma ^{i}ē metódẹ/-ī...âl fáĉẹ dĭ.../ca pă fl^{u}orîli dīn...faţa cási// atunĉa n-ávẹai̯ ĉẹ˳să-i̯ faj^{i}/dicí^{d}˳băgai̯...borîna//borîna dac-o băgái̯.../i̯erá prost//că˳î...rupẹá//aẹa mérĝe tîrîș//șî...rupẹá// șî [ɛ] mūlt/cạ n-ó băgai̯ cîd˳baj^{i}˳ș-acúma//ĉé băgai̯ ? băgai̯ dóo dúbli trei̯ la pogón//pă cîtâ˳vremẹ-acúma bágă do^{u}o suţi̯/dóó˳sùtẹ șa^{i}ij˳dâ kilĭ/dóo sútẹ nóoj˳dē kilĭ˳lā [r] la i̯ectár//la ^{i}ectar spunẹm//atúnĉâ˳i̯erá ^{cu}˳pògọnu̯//șî˳^{t}pă ĉē-i̯...făĉá...trẹab-ásta cū ...borîna/sau̯ cu grápă ĉeva/dẹ să rúpą˳aẹa.../acúmā la b^{u}ob/la cu̯asâ//

la cu̯asă trebúi̯a sạ-l ēi̯˳ī...mai̯ din timp/mai̯ îm˳putére/că-l lu̯ai̯ cu cu̯ása/nú-l lu̯a cọmbína/...să-l bátă ză//bușái̯ cu cu̯asā˳ i̯el//șî˳cînd îl bușá cọasá/să dućâ/sărẹá˳â...spiĉilẹ-álẹa//șî-l lu̯ai̯ mai̯ din timp/dî˳la cu̯asâ//po˳urmă la legát//îl lẹgai̯ cū/to^{t}˳ cu grîu̯//zmulĝẹai̯ grîu̯/...cu rădăĉină/șî-^{i}˳făĉa^{i}˳legătu^{r}â//făĉai̯ legătúrâ diŋ˳grî^{u}/șî...îl legai̯/diminẹaţa pă...ru̯ou̯o/cînd ^{i}erā... trás i̯el/sắ˳nu să scuturi̯//pă rou̯ọ-l cărai̯˳i/...î^{l} [ɛ] făĉai̯ stogur^{i}//ọr acásă cum îl treıeraŋ˳cu cáii̯/^{l}˳tre^{i}era^{n}˳cu cáii̯//

706

[Cum se treiera cu caii ?]

l-aduĉ^eám acásă//^s făĉám ā...o grămád-acoló/un stóg așá dẹ... di znob^u di gríu//ș^dẹ-acóleạ î^l băgám î̃ áriii/făĉ^eám árii//măturám acólọ-n̄...cúrtẹ/o rọátă márẹ-acólọ//băgám um pár la mijlóc/ stẹájĕr â/l băgám acuólo/șî cu cáii//uór núma cu cáii/or avẹán șî um petrói^ü//

[Spune-ne cum treierați și cu caii și cu pietroiul.]

cu cáii-l treierá núma cu cáii/nú ma^i avẹá petrói//îi dădẹái ruátâ.../pînă să-nfășurá fúniẹa/dẹ-acólẹa skimbái cáii pă parte-ailántâ.../^d să disfășurá fúniẹa/ș-așá-i dădẹái până...să treierá iél//să treierá iel o dátâ bini pă...pă o párte/scotẹái caẹ-afáră/șî-ntorĉái//l-întorĉái pă pártẹ-ailánt^â//întorĉái pă pàrtẹ-ailántă/iár îi mai dădẹái ș-acólọ doọ trei fúnii [ɛ] cun să făĉá/peréĝ di fúni^i//

șî cu petróiu...tót așá/dẹcît...tot î...ástẹa să făĉá/dẹcît c-avẹá caiī petróiu dipă iél//șî-l treierá mai i/mai repídẹ/nú mai gonẹái ca^iẹ- atí^d di mult//că ierá petrói-òla/j vinẹá di bubuẹá pă ^iĕl acólọ/șî-l trèierá//treierá mai ușór/mai repí^dẹ//ș cú căruța//cú căruța númă șt^iélu-așá//cu rọátili//ș-áẹa-l treierá mai ī...mai repídẹ//îi luai cáii la repezẹálă șî.../î^l duĉá șî așá-l freca di...//po úrmă dipă ĉé-l...scòtẹa paẹlẹ-afárâ...bătútẹ/îl strîngẹán grămád^ă//grămádă la stẹájăr ac^uólọ/șă avẹám... mákină/vînturát [k] vînturătuárẹ dẹ-ást^ẹa//șî-l loam la vînturát// punẹám în cuoș acólọ șî... /îl vìnturam...//

[Ce curgea pe-o parte, ce curgea pe cealaltă, cînd îl vînturai ?]

bọábili bunẹ curĝá-n fáță//...ă...didisúp curĝ^eá gọáză//... șî pă o gúră aiĉa curĝẹá...^mai múlte rezidur^i/șî grîu s^iéc /șî rápiță/...șî plẹáva/plẹávă [ɛ] curátă plẹávă/zburá la spátẹ//ástẹa i̯erá//o trie̯á şî áe̯a că...ápro̯ápi̯‿ca şî‿combína//

[Şi cînd nu s-a mai treierat cu caii, cu ce se treiera ?]

cu batóza//

[Cum se treiera cu batoza ?]

cu batᵘóza//la batózâ/ástă.../ci̯ăram/tót aşá-l cărán‿di pă cîmᵖ/tu̯ot‿î...manóperílẹ-ástẹa să făĉá di lⁱegát/şî di̯ cu̯ásă/şî dí‿to̯átẹ//ş‿transpórtu/dịcît cạ-l făĉan‿grămádă într-un‿lóc// to̯átă lúme̯a//ⁿú-l mai̯ dúĉam i̯o acásâ/i̯ála acásâ/...fiicáre la... cása lui̯//ᵈuĉán‿grămádă-ntr-un‿loc undẹ ᵈhotărán/şî făĉám o ĉe̯átă/ sau̯ doᵘo/-ntr-un‿sat//dipă cîtẽ lúmẹ‿i̯erá//ş-acólọ [ɛ] votám pă únũ şáv‿di̯ ĉe̯átâ/...şî‿ála lọa comándạ//ála răspundẹá dẹ tᵘoţⁱ// azⁱ bágă...górge/mîi̯nẹ bágă iu̯on/sau̯ cîzⁱ...trẹbue̯á să me̯árgă-n-tr-o zi//cîzⁱ‿mergá acólọ.../cît pute̯á sạ bátạ/batóza-ntr-o zi// ş‿cú‿căruţili//cărá dî‿lă şîrâ/...dĕ la şîrạ dẹ-acólọ/cără la batózạ/úna p-o párte/úna p-o pártẹ/sus dᵘoi̯ băgătórⁱ/carẽ‿bắgá-n trᵘómbâ...//dói̯ lă spatíli maşîni ᵍcare dădẹá pai̯li le făĉá tîrîş //...ụ...um‿băe̯at ũ‿u̯om acólõ/ĉẹ i̯erā...cu cái̯i di̯ nas/ş‿cu tîrîşu/um‿băe̯ad‿băgá bățu la tîrîş.../trăĝá pai̯li mai̯ înaintẹ-ncólo/fii̯i̯cárẽ...p-álẹ lui̯: "bă áste̯a-i̯ a lu górge/ástẹ-a lu stan/ a lu...neculáe̯-a ˡᵘ"//le făĉᵉá grămád-aşá//şî bu̯ábi̯li̯...sèparat...//

[Acelaşi]

şî‿ásta-i̯ cása

[Să ne spui, dacă vrei, cum se face o casă în satul dumitale.]

ᵘo cásă/ᵘo [k] i̯o am din‿ă...pae̯ántạ//cun‿s-ar spúnẹ din lémnẹ//ᶜᵘ‿fúrşⁱ/cū şîpcâ/cu ᵍástẹa ᵃşᵉ//

păi̯ ĉé să fáĉẹ ? că lu̯am.../te pregătéşⁱ‿să-sⁱ‿faşⁱ‿cásâ//să spar^{j} l^{i}émnili/...le tai i...de-o măsúr-ac^{u}ól^{u}o/le pîrléșt^{i}...cu f^{u}oc/álea caré l^{i}e bag^{i} îm pămînt/că duréază mai mul lă...putrefácții...//șî̆ ă...după áșa...îs procúr^{i}//țe-adúc șîpc-acolea/ țe-adú [k] îngrob^{i} lémnili//ai îngropá^{d} lémnili/ba^{s} șîpca.../îi puí i...așa cu șîpca/-i pui ī acoperíșu//^{cî} trebúe să pui ī acoperíșu-ntîi că...nú po să... baĭ pămînt îm peréț^{i}/pînă n-ai acoperíșu/că plóo șî dărîmâ...jós iar c^{e}-ai fă^{cut}//^{t}pă c-ai pus acoperíșu-/atúnc^{i}...//

[Dar cum se face acoperișul ?]

acoperíșu-//acoperíșu să fáce: ba^{t}...în cápū...fúrcîl^{u}or.../ ástea care íntră-m pămîn^{t}/fúrc^{i} să numéște...//să báte cosoroábă// áșa-i spúne/cosoroábă/ū l^{i}émn ă...fasonát /...di jur împrejúr ca o rámă//d^{e}-acolea să báte grínzili//ástea care víne-așa [1] /grínzili //baz^{i} grínzili/șî după [k] pă grínz^{i}...víne bătús^{i} căpriuóri/care víne...cap în cap așá/scúrgirea//aplanárea//șî pă mijlócu grínzilor/pă céntru cási/vine néște...póp^{i}/bătúț^{i}/...la un di^{i}améntru [k] la uō...ī/înălțíme/dipă cum vrei să-i fac^{i} scúrge^{r}ea/mai rapídâ sau mai ī...//șâ după áșa să báte scîndura/sau șîpca/ce vrei să pui pă cá^{z}să/țiglâ/sau u...táblâ//dacă baț^{i} țíglâ/pui șîpcî/... pă căpriuór^{i} pui șîpcâ/la distánța carē...cere țígla/la...di^{e}améntru ie^{i}/la lungímea ^{i}ei//dacă nū...scîndurâ//dacă...le țíne buzunáru/po să bas^{i} scîndură fasonátă//dacă nu/baț^{i}...ă [ɛ] brácur^{i}// brácur^{i}//márgin^{i} din álea//álea-i [ɛ] spúne brácur^{i}//^{t}pă c-ai bătút álea.../să báte tábla//...să báte tábla...îm búnă régul-ac^{u}oló/ cum trebi ia/cun știi maistoru...//^{j} d-acoleā...jó^{z} la peréț^{i}/ la-mburgăreálă//să fáce pămín^{d} mort/...pămînt curát/...cū ápâ/... să frămîntă să fáce vrafur^{i} már^{e}-așa/...și să frămîntă/^{s} să bágă pae/ș de-acolea/uór cu picuárili//^{u}or cu caii/dacă faj^{d} vráfu mare/-l...cals^{i} cu caii//dacă nu cu picuarili/mai cîte puțin șî

---

[1] Gest cu mîna, indicînd poziția orizontală a grinzilor.

.../îl faş^{i} cocoloaşe-aşa iar tot cu pas/şi-i bag^{i} [illegible]...iar durle-alea care s-a făcut/...pintre [ɛ] şipca//[illegible] ter-mena pereţi//de-acolea.../ las^{i} să ^{u}usuce ăla bine/...ş mai ră-mîne/pîntre...rutundurile-alea aşa/rămîne golur^{i}//ş de-acolea să-ngontăreşte//să face pămînt^{i}/tot aşa/la fel ca ăla/puţin mai moale/şâ...să dă pă peres^{i}/pîn g^{u}olur^{i}le-alea/ de-acolea cu paii-m mînâ/cu paii/iei paii-^{m} mîn-aşa/şi-ngontăreşte pă ^{î}alea a^{colo}/şâ rămîne...drept//rămîne dr^{i}ept//după aea-l lasî iar [k] îl lasâ iar/să usucâ bini/...şî l-ea lă lipeală//cu [ɛ] baligă di cal/cun să lipeşte-aii la no^{i}/^{cu} pămîn galben//o lipealâ do^{u}o/trei/dipă cun vrei sâ...îl faĉ/...cu mîna/cu...cu mistriea/...cu mala/^{i}ē...o scîndură de-aea/mală care...îndrepteaz-aşa...pereţî ...//şî...varu/urmează varu//dă cu var/o dată di doo or la fel ca şi.../după plăĉerea omului/dipă g^{u}ust//bagâ...astea/că asta n-an spus-o/să bagâ şî...tîmplăriea/ĝ^{i}urĝ^{i}u [k] astea ĝ^{e}amur^{i}/^{u}uşîli/totodată cu...cu pămîntu/ca să le prindă pămîntu-acolo/c ĉe prindi pămîntu nu mai dă drumu...//şî asta-i casa//

[Acelaşi]

kar î ieu am puz viie

viia/kar î ieu am puz viie/acum vō...patru ĉînĉi-an^{i}/...am adunat ā.../a foz nişte vii scuase-ais^{i} pă...pă bucşa/cun spunem noi/comun-asta/un sat aĉi.../anex//^{s} m-an du^{z} de-an scos î/ara tractuarili toamna//şî asta a fost o viii bătrînî/şî scoţînd-o di an î an ac^{u}olo/s-a-ntinerit/şî ĉ-a scos tractuarili/ierâ... bunâ/c-avea rădăĉinâ//şî la aea-i spunim ā... [ɛ] butuĉei/sau mustăĉer^{i}//...butuĉei sau mustăĉer^{i}/ aşa le spunea la aea//şî ā.. an scuos-o ş-am ā/am arat am pus-o-n curti/la mini//ş-am pus-o

710

de̯ to̯ámna//de̯ to̯ámna am pús-o/ᵈa/a fost o to̯ámnâ búnă/plo̯i̯u̯ásă/ș-o e̯árnă̄ la fᵉél...mo̯ále̯-așá/n-á-n̯gețá pămîntu bíne̯//ș-a prin̟s/fo̯árte̯ bíne s-a prin̟s//și̮‿ă̄...cu áˢte̯a/cu butuĉéi̯-éște̯a cîștíĝⁱ ŭ‿án//cîștíĝ ŭ‿an/nu-i̯ ca cu cîrlíĝili/ᶜŭ‿cîrlíĝilī...ăla trebúe̯ s‿ste̯a ŭ‿án/pînă-i̯ dă mustắțile̯-ăle̯a//rădăĉín̟le̯-ăle̯a//da ásta dejắ‿a avútᵘ//și̮‿cîștígⁱ ŭ‿an̟‿lā...ásta//și̮ i̯ā...normál ọ̄ víe̯-așá.../trei̯ anⁱ/al pátrăle̯a-i̯ pă roᵈ/bíne̯//al pátrăle̯a-i̯ pă rod//ș‿ca s-ō-mputerniĉéjⁱ‿bíni̯ pă e̯a-m‿pămînt/...d-egzémplu s-a prin̟s/în prímu an̟/s-a prin̟s to̯átă//nu maⁱ‿ai̯ ĉe-n̄locúⁱi//u̯o tai̯ dim‿pămín/din̟‿sup [k] dé‿la suprafáța pămîntulúi̯ to̯átâ//n-o laș cu cu̯árd-àe̯a afárâ...máre̯//o tai̯ la súprafáța pămîntulúi̯/să rămî́i̯i̯‿e̯a așā...núma...ĉi̯ó̯turle̯-ále̯a afár//i̯a atún̟j‿lucre̯ázâ-m‿pămînt//să-n̯rădăĉine̯ázâ bíne̯//s-a rădăĉinát e̯a bíne̯/la tréi̯‿pàtru‿ᵘanⁱ/...la pátru anⁱ normál/i pă ru̯od//îz‿dă un̟‿rᵘod așá/dipă putére̯a ⁱei̯//ᵘó culéĝⁱ/...în‿cu̯óșurⁱ/în...căldắrⁱ/ĉ-áre̯ ómu̯-acᵘólo̯//ș-o mustéște̯.../cū [ɛ] súl d-ésta/cum̄ spune̯á/cu...sul de̯ [ɛ] la răzbᵘói̯//c-un̟‿sul de̯-éla/bágă pîn̟‿gắurle̯-àle̯a așá néște̯ béțe̯-n̟‿cruĉe̯//ș‿cú‿ála...mustéștⁱ-acólo-n̟tr-ŭ̄...hîrdắu̯ ĉevá/un̄...ĉi̯ubắr de̯-áste̯a/...ș‿de̯-acóle̯a-l e̯ [k] îl pui̯ în̟‿cádâ/că nu poˢ‿să-l sui̯‿i...în̟‿cádă/să-l mustéjte̯-acólō/că‿áe̯a-i̯ máre̯/-i̯ de̯-o sútâ di vedrḗ/sau̯ di dóo.../i máre̯//și̮-l pue̯-acólo/-l laj‿dî‿să fèrmente̯ázâ i̯él/fᵉérbe̯/pînă nú mai̯ férbe [ɛ] nu să mai̯ au̯údē...fîșî́i̯ind acólo-n̟‿caᵈᵃ//ș-atún̟ĉā îl tráĝⁱ//îl trajⁱ‿pă ĉⁱépe//și̮-ī pui̯ îm‿buto̯áⁱe̯//ⁱ pui̯ îm‿buto̯ai̯e/ș-atún̟ĉ ī...bún de̯ con̟sumát//

[Dar butoaiele cum le pregătești ?]

buto̯ái̯li/buto̯ái̯li și̮ cáda/și̮ áste̯a/to̯áti̯ [ɛ]ă̄.../cîn̟‿víe̯a‿a‿ajún̟z‿lā...maturitáte̯a ⁱei̯/lā [k] apro̯ápē să cu̯ácă/buto̯áe̯le̯-afárâ//scozⁱ‿buto̯áⁱe̯le̯-afáră/scozⁱ‿cáda afáră/le ŭ̄n̟fli/ą̄ di̯sfún̟zⁱ butói̯ū/âl cúrizⁱ‿bíne/dacă nú‿l-oi̯ di̯sfundá în̟‿fii̯icáre an/da ĉél puțîn̟ la dᵘoi anⁱ/să scu̯áte un̟‿fúndⁱ/ⁱa butói̯//că i̯el‿ā dip-atîtā vin ĩ‿i̯el/ş-a stát acólo/că‿dacă‿s-ar consumá-n‿cîteva u̯óre/n-ar fi nimí^{g}/l-ai̯ g [k] l-ai̯ clăti şĩ...n-ar fi nimí^{c}//da i̯el‿ā... mérĝe...tréi̯‿pàtru lun^{i}/pînă să consúmă vín-òla//şî i̯el să strînĝi̯ pă du̯áĝe/să strínĝi̯‿ō.../^{î}ş‿formează ō [k] un‿zmánț//un‿zmanț aşá//e ! şî‿ăla trebúe curățát/câ p-órmă‿î...dĩ‿an ĩ‿an/strícâ vinu//îl u̯oțeț^{e}éşte-ī.../^{î}i̯‿ī strícă calități̯ea lui̯//şâ cu [k] la cádâ to^{d}‿la fel/trebúi̯ u̯opărite/trebúi̯...//kar cu su̯ódă caústi^{câ}// ^{k}ar cú‿sódă caústicâ să [r] să spálă//

[Pe-aici via se pune pe araci ?]

să púne/da nú tu̯átâ...tót félu di̯ víțâ//să púne‿cum a [k] i̯éste ásta o-mii̯i̯-u̯únū/să púne‿ă arĝeleanca...//ă...i̯e mai̯ múlte f^{e}élur^{i} di̯ víță/cáre să púne pă ará^{j}/da i̯é ástea...záibăru nóstru cum...îl ştim.../ăla nú să púne/că kar dacă [ɛ] pui̯ dóo trei̯ crăj^{i} de-álea/réstū...să dúĉe-n‿^{d}lătur^{i}//'ă...terázu i̯ar la f^{e}el/nu po‿să-l pui̯ niş^{i}‿p-ăla pă arác^{i}//da ástea să púnē...care v-an‿spus//

[Dar dacă se usucă un butuc de vie, ce faci ca să nu rămînă locul gol ?]

ă...s-a uscá‿butúcu-òla de vii̯i̯/áltu nú pos^{i}‿să mai̯ pui̯.../ áltu/sâ c^{u}omplectéz^{i} cun‿v-an‿spus cū butúĉei̯ d-ea sau‿ũ//ă... i̯e^{i}‿u̯o cu̯árdă de la vecín/dé‿la butúcu vecín/ o-ngróp^{i}/pîm pămín^{t}/în diréctiea undē s-a uscát ăla//şî‿ā o lási̯-acólo-n pămîn^{t}/ şî i̯a să prínde/şî i̯ése-n‿lócu lui̯//şî aea să numéşti̯ mamu̯órniță //mam^{u}ornit^{â}//

[Acelaşi]

pescuitu

la nĕvód//an‿foz‿la nevód/ām...pescui^{t} [ɛ] pentru...ĉeapéu[1]// i̯ē...do^{u}o bărc^{i}...mar^{i}/cáre álea úmblă cu năvódu/aea [k] álea

---

[1] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

712

puártă năvódu//şî cu áleа sâ-ŋkidi toána//aşá-i̯ apúne/toána cînd ă...zvîrli năvódŭ apă/...îi̯ jumáte-ntr-o bárcă/jumáte-ntr-o bárcă/năvo^{du}//şi zvîrli/şî ăea de [k] şî ăla dim parte-aea/şî ăla dim parte-aea zvîrle/a zvîrli^{d} mátiţa//prima dátă zvîrle mátiţa/sîn-olà carē.../după ĉe-l tráĝe pă ie^{l}/rămîne mátiţa acolo ş-at [k] o tráĝe/ş-aea-i̯ cu p^{e}eştili/mátiţa//zvîrlē to^{d} năvódu jos/şî-ŋkidi toána//a-ŋkis toána vine bărĉili una lîngă altă//ş-atunĉa le priponéşte/áre doi̯ par^{i} mar^{i}/...doi̯ ţăruşi-/aşa cum le spune/...ă...le spunē...şufán^{i}//şî p-ăea-i̯ ingroápă...î apă/ca să ţiii bărĉili//î-ngroápă can cuóntra aşa//şî treĉe doi̯ uamen^{i}.../unu-ñ...ĉ^{i}ocu la o bárcă/unu-n ĉ^{i}ocu la ŏ bárcă//şî ă...unu tráĝē pluta/şî unu tráĝe cámăna//

[Ce trage ?]

cámăna//şî ă îl tráĝe pînă la bárcâ//ş ca să...să ^{u}or^{e}enteze/să nu trágâ/că dacă unu-a traz mai̯ mult/scapă p^{e}eştili//arē ...lā...tuma lā mátiţă/are ^{u}ō...o tubgâ//şî de lîngâ [k] de la tubg-àea/în lătur la tubg-àe-aşa/într-o parte şî ^{î}alta/are [ɛ] doo pluti/legate cū...cu şfore-aşa/ş la alea l [k] la aea-i̯ spune b^{u}oi//boi//şî tubg-àea trebe să ţiii iegálă-ntrē boi-eea//ăea ŏ conduĉe pă ea//că dac-a tras...unu mai̯ mult/tubga vine peste ū bou de-ăla/şî to^{t} peştili...//aea este o ^{u}orgentáre/da nu că din cauza la aeá s scapă peştili//că dacă unu-a traz mai̯ mul/că ^{i}e şmeker^{i}/ĉică tráĝ [k] dacă tráĝe ăla mai̯ mult/şi i-a lua jugu/lū ălla^{l} tu/pi to^{d} năvodu-l tráĝe numa ăla/care rămînē urmâ//şî-l tráĝe pînă lā...bărĉ^{i}...năvódu/şî cîn l-a tras tuma acolo/vine-o altă barcâ micâ/care-i̯ spune urmática/şî bagă...bagă-n ĉ^{i}ocu lor drept ă...dreb mátiţă//şî de-acolo iā peştili cu minĉ^{i}ogu/dim mátiţă/l-ea cu minĉ^{i}ogu/şî-l...îl punē ^{u}urmati^{câ}//dacă poa să-l puie odată-l pune/dacă nū...arē mátiţă de rezervă//şî disfácẹ‿matíța ș-o pri̯ponéștẹ-n̦‿gîrl-acólọ//șĩ...urmática vínẹ șî cáră meré^{u}‿dĩ‿ẹa/pînă-l térm^{enă}//și̯-ásta-i̯ pescuitu cu năvódu̯//

[Cu altceva se mai pescuiește ?]

cu vî́rșa/...cu vî́rșili/să bágâ vî̋rșili...//d-ezémplŭ‿le bágă̯ sẹ̄ára/lẹ bágă̯‿î...din̦‿sẹ̀ar-ásta/...mî́i̯ni̯...pâ la ŭ̯‿timpʿ/pînă̯‿u̯órā doóšpẹ́/să‿dúĉẽ‿^{j}‿le scu̯átẹ//áleā...prindé‿i̯élẹ singurẹ/nú ma‿^{i}ē...trebí‿mî́nă di̯ u̯om//dẹ́[ɛ]dẹcît că le bágă//i̯e nẹștē...to^{t}‿plásă/ca șí‿di̯ năvód/atî́t că-i̯ mai̯ supțírẹ/și-i̯ făcútâ pă nịște nui̯élẹ/ĉércur^{i} àșa/ĉércur^{i}//șî ă...la gúra/la [k] víni̯ un̦‿formá‿dẹ cu̯óș așá/la gúra lā cu̯óșu̯-òsta‿așá/árẹ plásă șî-ntr-o pártẹ/șî-n al^{ta}//doó‿arípi̯-àșa//cā péștili cî́n̦‿vínẹ j‿dă dẹ plás-àẹa/n-árẹ ŭ‿să mai̯ dúcâ/șî víni̯ șî [ɛ]pînâ găséștẹ...gáur-àẹa la ĉérc-òla‿ac^{u}ólo/șî ^{i}íntr-ac^{u}ólọ//ac^{u}óló‿cînd î̋ntră/nú pọa‿să mai̯ i̯ásă//că árē aiĉa trás-așá ca la ō...ca la o [ɛ] sacóșă din̦ ástẹa/cárẹ să...să strî̋nĝi̯//i̯el î̋ntră/da dẹ i̯eșí^{d}/nú pọa‿să ma‿ẹa^{sâ}//ș‿cu̯ ásta/cu vî́rșa așá să prínde//să‿prindé‿i̯el s^{i}íngur/ș‿cū áva/...sau̯ s^{e}étca/cum î̯ mai̯ spúnẹ/s^{e}étcâ//

[Sau ?]

ắvă//ávă sau̯ s^{i}étcâ//ásta să bágă.../i̯ē...doo félur^{i}: i̯ē ávă dē...péștẹ...micʿ/șí‿i̯ẹ ávâ di̯ crápʿ//dí‿péștẹ mai̯ márẹ//ástá‿să [ɛ] ă...să-nșîrâ pîn̦‿gîrl-așá/to^{d}‿așá cu plútẹ ș‿cu pl^{u}úmb/árẹ plúm^{b}‿la fund/...ca să...să dúcâ-n̦‿j^{u}os/șî‿ásta s-agáțâ péștili̯//și-i̯ fáĉẹ bătái̯ẹ//cu bárca/s [k] o ẹa pă dipárte/șî bátẹ-m‿bar^{câ}//bátẹ-m‿bárcă/-i̯ fáĉẹ...bătá^{i}e la péște/șî́‿i̯el...atúnĉa fúĝe/și‿p-o pártẹ/și‿pă álta/undi dă...undé‿sâ [k] ā [ɛ] dă dẹ áẹa‿acólo/s-agáță̄‿i̯a//de a^{b}rípilẹ-álẹa/dẹ cu̯ámâ/s-agáță̄...ĩ‿i̯á‿acóló//șî́‿áẹa‿așá ọ...o trắĝe dẹ-acólo/șî-ī...îl dișî́ră-m‿b^{g}árc-ac^{g}ólo...dí‿pă cu̯ámilẹ-àlẹa//

[Același]

au̯zin̯‿clo̯ápili trăgînd

i̯el [soțul] plecásẹ‿la ĉeferé[1]/tînăr atúncâ/ĉé s‿fácă și‿i̯eˡ‿? să íntre la ĉeferéu̯//á‿plecá‿la școálă//vi̯ne̯ă...sîmbîtî se̯ára/ știțⁱ ?//ș‿pleĉá lúne̯a e̯ar la tre̯ábă//ș-an̯‿lu̯at o nepo̯ată dim‿pártẹa lui̯/sᵃ‿do̯armă cu minẹ//bătrînū̃‿polátră/i̯ō la fáță/cum erá cásilẹ-alilálte/obiĉéi̯u//și no̯áptẹa/a vinit‿î̄ hu̯oțⁱ/dîn ăștẹa/noⁱ [k] i̯o n-ám pus perdélili/șî-l văs‿cu latérna/că‿púne latérna/șî [ɛ] u̯rmăréșᵗᵉ‿pîn̯‿cámeră/știⁱ ?//da i̯o di̯odátă ĉ-an̯‿zîs ? că vi̯ne̯á cîteo̯dátă un ᵘómî/și-i̯ dădẹám i̯o pakéᵈ‿lu bărbáti-mi̯u/ști ? ĉâ nu vine̯á i̯el imẹdii̯át așá...//vine̯ă/cînd în dumínic-ásta ăllántū...prⁱétin/cînd ălîláltu//ș‿i̯o cînd i̯es la ĝe̯am/mă dau̯ jozʲ‿dim‿paᵈ/nepo̯áti-mẹa az[asta] dormẹá mai̯ greu̯//mă dau̯ joᶻ‿dim‿paᵗ/ șî‿mă ui̯‿lă ĝam//zîc "ĉé-i̯ ?" zic "ai̯ venít ?" i̯erá únu vasílẹ/ știțⁱ ? î̃‿sa‿la noi̯//"ai̯ viní‿vasíle ᶻ‿dau̯ paké‿lu bărbátî-mi̯u?"// lu iu̯onél zis ? //

zîĉẹ...//ĉé pakéᵗ ? c-a stîn̯z‿lumína/șî bui̯áᵘ...nișté... lățᵘój‿dẹ țigánⁱ/cît pútẹa pă...po̯ártâ//

în timp-ólă s [k] mi‿s-a făcú‿fríĉâ/știțⁱ ?//m-an‿dus e̯ar lîn̯gă nepo̯áti-mẹa-m‿pat//

"mare̯o̯áră/mare̯o̯áră" ˢ‿zic/"i̯á sco̯álă tu" zic/"că nú ștú‿ĉinẹ i̯esté/ᶜⁱ m-an̯‿ᵈ [us] la ĝᵉam" zic "ș-á plecát/a i̯eșî‿pă po̯ártă grămaᵈᵃ"//

mai̯ stăm nițeˡ/au̯zin̯‿clo̯ápili trăgînd//trăĝá: ban̯/bạlan̯/ ban̯/bạlan̯ᵍ/în̯‿sat//cîn̯‿la únū-i̯ furasẹ cai̯i/ș-a vru‿să-l împuștẹ/ ...lă [ɛ] frati̯-mi̯u/zis cumnáti-mi̯u dẹ-aĉí/i̯-a lo̯á lína/un̯‿cu̯ovoráș î/brobo̯ádî...//hai̯ne ĉ-a avút i̯-a-mbrăcát în...//ĕrá p-aiș‿ pă‿mai̯danélẹ-ăstẹá núma lînî...zburátâ//ș‿lă nepo̯átî-mẹa zis/i̯-a lo̯a tó‿di̯ căsâtorii̯ẹ//

ivan tudora
patruzèșitrei̯ [de ani]

---

[1] CFR = Căile ferate române.

840. CIOLPANI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: VN

grîu̯u

măc͡âm ş-arám l^{u}ôcu/îl semănám/şi trĕĝám cu grápa dă lemn// că nú ai̯ [k] nu i̯er^{e}á grăp^{i} dă fi̯ĕr//cu grắpili dă [k] acúma a işít alt sistém//după ĉe ar [k] să ấră l^{u}ôcu/semănăm grîu̯u cu mîna/aşá sĕ semăná înai̯ínte/bătrîni semăná cu mîna/semănăn cu mîna grîu̯u/punĕam îm pu̯ală/o gălĕată dóo dă grîu̯/şî plecám/ş^{i} semănám //semănám grîu̯//după ĉe semănán grîu̯u/trĕĝám...cu grápa dă lemn/ sau̯ cu grápa dă fi̯er/cu dínţi-n j^{u}os//cu c^{u}ólţi ăĝa care mérje/ ^{l}a úrmă după ăĝa/ca să fíi̯e pămîntu mai̯ néted/mai̯...ăĝa/vinĕám şi...o-ntorĉám pă grápă/cu dínţi-n sus/cu c^{u}ólţi-ăĝa sus/şi treĝám şi fărî [ɛ] fărmám bolováni bíne//ē !/ [...]grîu̯u.../după ĉe răsărĕa/s^{î} făĉá măriĉél/ne ĉám şî-l pligám/dă burui̯én^{i}/să n-ái̯bă burui̯én^{i}/să n-ái̯bă negínă/să n-ái̯bă...pălăm^{i}idă/ca să i̯asă grîu̯u curát//după ăĝa/după ĉe...să făĉá i̯el mare/să coĉĕá/vinĕám şî seĉerám/legám/făĉám snop^{i}.../făĉám clăi̯/cîte trei̯sprezèĉe znop^{i} la piĉór/vinĕa/dóo picu̯áre i̯erá o clái̯e/să numĕá o clái̯e//ş^{î} noi̯ după ástĕa ne or^{i}entám/după clăi̯//cîte clăi̯ am făcút az^{i} ?/ádica la um pog^{u}ón//zéĉe/únşpe/dóoşpi ş-um piĉ^{u}or /işá//grîu̯u//după ăĝa...vinĕám/l-încărcám/plecám la maşină/îl trei̯erắm/punĕám grîu̯u-n saĉ/sau̯ n-ávĕam saĉ/punĕám zăblắu̯u pă cărúţă/punĕám bu̯ábelĕ-n cărúţ [k] pă zăblắu̯/vinĕám acásă.../or îl băgám la magazíi̯e/or îl urcám îm p^{u}od/grîu̯u/ni-l urcám îm p^{u}od/la úrmă mă ĉán/lu̯am pai̯ĕlĕ/vinĕán cu pai̯ĕlĕ-acásă/ni le făĉám şiră/pai̯ili/ frum^{u}oz/le grĕblám/ca după cártĕ ^{i}işá şíră/i̯erám dibáĉ dă...dă

716

lúcrurⁱ i...agricultúri nu mă punea nimínea jᵘos/la agricultúră// [...]

[Mai demult cum se treiera ?]

e ! îm bătrîn ⁱ/treiera cu [r] cu caii//

[Ai apucat ?]

dă/am apucát/adíca n-am treieratără noi/treierá aiîĉa la mînăstire[1]/la maiĉ/că tat-al mⁱeu a foz lă cai/lă mînăstire/şî punea...punea o perekę dă cai/ĉerlăiaşi-i punea la...bătea um par îm mijlocu.../stai cum îi ziĉá duamne !? arię//îm mijlocu-ariei/bătea um par/avea doo/un lemn/cu doo piediĉ/punea o piedică la un cal dă gît/ [ɛ] ca să nu să-mpingă unũ altu/să buşască/şî-l ţinea la distanţ-aşa/dă dăparte//la urmă c-um biĉ/îi lua pă cai/şi-nvîrtea biĉu după iei/ş caii o lua dă la o mar [k] dă lă mărĝine/şi venea /venea[2]/venea/venea/ş sâ [k] şi frîngiia să [r] să-nfăşura după [r] după par//să-nvîrtea/să-nsuĉ [k] să-nvîrtea/să-nvîrtea/să-nvîrtea/pînă sosea la...par acolo/cũ caii/la urmă şkimba//caii//tod dă la par//nu dăsfăĉă frîngiia/tod dă la par/şi să dăsfăşura singură/singură/iar pîn-ajunĝa//după ĉe...după ĉe termena dă-l bătea/ĉe-l bătea/vinea şî-l întorĉea/că iera gros/streatu gros/dă...dugiie/rumînească/e ! şi ᵘorzu/îl bătea/kar am [ɛ] am văzut în î...îm patruşunu cînd am fost...conĉentrat în [r] în delta dunări/aşa treiera cam//ⁱei aveau pietroaie/um pietroi/ca tăvălucu/şi punea caii dă tă [k] dă iel/tot cũ...cu frîngiie/şi vinea şi-l bătea ᵘorzu/îl bătea/ş după ĉe-l.../îl batᵉa bine/vinea şⁱ aduna paiili ĉe...ali mai marⁱ/le făĉa pală acolea lîngă ariie/după aea...vinea cu lopata/lopată dă lemn/şî-l arunca la vînt//l-arunca la vînt//şti să mai easă pleavă aea/tocătur-aea//

---

[1] Mănăstirea Ţigăneşti.

[2] Gest circular.

[3] Gest cu mîna: cca 30-40 cm.

după áe̯a vine̯á și ave̯á mákină/și-l pune̯á la mákină/și-l dăde̯á la mákină//și-l dăde̯á la mákină pînă cînd ^{i}ișá...númai̯ bóbu lui̯ curát//^{i}ișá//

jípa i niculáe [67 de ani]

am în̦gițít păcură

^{i}o zic c-ave̯ám fo șáptișpi an^{i} m-am dūs cu tătícu la morén^{i}/la morén^{i}//sîmbătă se̯ára...an‿tras acólo căruțili/cărám lémne dîm‿pădúre/le cărá...îm‿morén^{i}//sîmbătă se̯ára an‿tras cărúțile̩ la...mu̯áră acólo/s-a‿s...ăsta...casii̯éru/a lu̯at o vádră dă țúi̯că/ș-am băú^{t}/am băút șî noi̯ vádra áe̯a dă țúi̯că toátă nu̯aptẹa/pîn-a făcút [r] a făcú‿pláta//dimine̯ața/cóle̯a-n̦‿z^{u}or^{i} dă dimine̯áță/„^{h}ai̯ să mérĝe̯m"/^{i}er^{e}ám/^{i}erá tătícu/frátili lui̯ tătícu/cumná^{t} [k] doi̯ cumnaț^{i} ai̯ lu tătícu e̯ar/am plecá^{t}‿cîte pátru/cú‿căruțili//vine̯á o...o lápoviț-așa/o ploai̯e cu zăpádă/doámne ! um [r] um‿păliș/făcúsem un̦‿coviltír pă cărúță dă rogojín^{i}/șî e̯o băgát în...în̦‿fúndu...în̦‿fúndū cărúți acólo/îfășurát în ză [k] n̦tr-un̦‿zăblău̯[1]/caré‿ne-n̦vele̯ám nu̯áptea cu i̯ĕl/acólo la pădúre//^{h}ai̯ fii̯ cumínte și tu/^{ei} ! cum mai̯‿is‿pláĉe să...ĝuĝuléșt^{i}[2] ! //

și mergînd...i̯erá um‿bazín máre pă...pă stîn̦ga nu̯ástră/noi̯ vine̯ám pă dre̯ápta//ș-acolọ...bazínu̯-ăla l-a lăsát tūmai̯ în dréptu la ọ gru̯ápă dă păcúră//gru̯apa dă păcură i̯erá ĉimentuítă//s-a speri̯á‿calu dîn̦‿stîn̦ga//ș‿cîn̦‿s-a speri̯á‿calu dîn̦‿stîn̦ga dă bazínu̯-ăla/l-a...a arun̦cat ^{u}oiștẹa p-ăla dîn dre̯ápta/ăla dîn dre̯ápta a alunicá‿pă [r] pă betónu̯-ăla/ș-ă‿viní‿cu cărúță cu to^{t}/am̦‿viní‿cu ru̯átili-n̦‿su^{u}s/ș‿cu sui̯éni-n̦‿j^{u}os//cĩ...i̯o acólo/tătícu i̯erá-m̦‿

---

[1] Subiectul tușește.

[2] Subiectul se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

fáță acílea/a ^{i}ișít pă la...cúru cái̯lor/ș-a ^{i}eșí^{t}//acú‿pîn-ai̯íĉ i̯erá păcura[1]//um‿métru/l-apru̯ápe um‿métru șî doózeĉ//à‿scos‿cái̯i tătícu dă la cărúță/i̯-a lu̯á‿dă [r] dă dîrlóg/i̯-a scos diṇcólo la mal/...acúm nú‿pútea̯ṇ‿să i̯é^{s}‿ș-i̯o//frátili mămíki...să urcásẹ pă [r] pă pódu cărúți/a coborît/să mă cáute pă mínẹ/ĉe să cáute ?/báĝe mîna pîm‿păcură/să mă cáu^{te} ?//și să lăsásẹ coĉéni dă p‿^{l}îŋgă spetézili loítri/să lăsáse-ṇ‿j^{u}os//dùmnezéu̯/ca să nu m^{u}or/da am îŋgițít păcură/dă trei̯ ^{u}or^{i} am răsuflát/am îŋgițít păcurạ//cĩ ...aṇ‿scos cápu pîntre...spetézili loítri//úna pă úmărọ-ăsta/úna pă ^{umăr}/cîn‿m-a văzú^{t}/

"^{h}ăuli̯ù ! neculái̯"//m-a apucá‿dâ‿i̯íĉa dă gît/nămulí^{d}‿dă păcurạ/ĉé mai̯ !/m-a apucá‿dî‿i̯íĉ/m-a-ndreptát/m-a suĉít tŏt pîntre spetézili loítri/și̯ m-a tras afáră//m-a tras pă p^{u}od//acú niște lucrăt^{u}or^{i} treĉá la fábric-acólo la făbríĉ//ĉe să‿vez ?/únu̯-avẹá um‿băț îm‿mînă/^{mi}-a...mi̯-a-ntíṇz‿bățu/m-am agățád‿bíne cu mînili dă b^{î}ăț/dă‿ĉomágú‿^{l}u...ĉetățeánu̯-ăla/și̯ m-a tras doi̯ îș^{i} sus/m-a tras sus//nămulid‿dă păcură/hái̯nili/flanéru/tod‿dă‿pă...//cîn... ĉé să vez^{i}?/m-an‿dus îm‿pártẹ-ai̯lántâ i̯erá...uṇ‿lăculéz‿dă ápă/m-aṇ‿spălát pă mîi̯n^{i}/pă ^{u}ok/dă pă^{cură}//m-an‿dăzbrăcá/să mă i̯ertáț^{i}/cum m-a făcú‿máma/m-a [ɛ] m-a aruṇcát/m-a dezbrăcá^{t} uṇkí-mi̯u/m-a dězbrăcát/lẹ-a strîṇs/ș^{i}‿lẹ-a aruṇcát îṇ‿cărú^{ță}/ [ɛ] lẹ-a ^{lu}at...uṇ‿cumnát a lu tătícu/u̯...cum‿i̯i zíĉe ọ...fír-ar al nái̯bi ...scurtéi̯că/cuṇ se purtá scurtéi̯ĉ înáintẹ/mi̯-a ^{d}at o scurtéi̯că//și m-a-mbrăcá^{t}‿cu scurtéi̯ca/ș^{i}‿m-a băgát îṇ‿cărúță la i̯el//m-ã-fășurát acólo îm‿pătur^{i}/frátili‿lu tătícu să dusésẹ/stai̯ tătícă la ũ‿l^{u}oc[2]/să dusésẹ/frátili lu tătícu/l-am [r] l-am [r] l-aṇ‿găsít îm‿ploi̯éșt^{i}/la o cîrĉîmă la un ḫan ac [k] un ḫan ac^{u}ólọ//cĩ...a scos tătícu/s-a dus...a dus cái̯i/după ĉẹ-a dus cái̯i/a dămọntá‿cărúța/a tras cîtẹ dóo ru̯átẹ/sus pă mal/cîtẹ-o loítră/le legá cu lánțu/le [ɛ] trăğá cu cái̯i sus/a lu úŋki-miu̯ ăsta/la úrmă a montát-o/și am plecát//ș-a mîná‿tătícu cái̯i/dă la morén^{i} și pînă-m‿ploi̯éșt^{i}/nu i̯-a oprít/să mă i̯ertáț^{i}/niș‿să píșe cái̯i/și...ăștilanț^{i} după...//cîn‿an‿sosít îm‿ploi̯éșt^{i} la...cîrĉumáru-ŏla/undi i̯erá frátili lu tătícu/

---

[1] Gest: pînă la brîu.

[2] Se adresează unei fetițe care asistă la înregistrare.

sĉé ‿"ĉe-i̯ măi̯ ! nénę"/

"ĉé să fac măi̯/i̯ă‿ú^{i}te tu !"//i̯el i̯erá-nai̯ínte/i̯el n-a̋ obsevát/ș^{i}‿tătícu după i̯el/și cumnáți̯-ĕi̯a‿ai̯ lu tătícu după noi̯//

"úi̯tę-așà/úi̯te"/

"ai̯ ! ^{p}tū !/băi̯átu undi-i̯/unde-i̯ nélu ?"/

sĉe "-i̯ în‿cărúță la cumnátu neculái̯"/

cĩ...a dus i̯el/tătícu n-ăi̯ mai̯ ^{u}oprít/nic̑ îm‿ploi̯éșt^{i}/la ha^{n}/ la cîrĉímă să mănînĉe/să áęą//nai̯ínte drépt !//nu i̯-a slăbi‿i̯ cai̯/da...dîm‿morén^{i} ș^{i}‿pîn-acásă/nóozej‿dă kilométri/i̯-a mînád‿dă‿dă‿dă.../

m-a lu̯a^{t}‿úŋki-miu̯ cóstea/frátili‿lu tătícu/mi̯-a dat șúba lui̯/ s-a dăzbrăcá‿dă șúbă/m-a băgát în‿șúbă/ș-am‿vinít acásă//cîn^{d}‿an‿sosít acásă/tătícu sosíse/băgáse cái̯i-n‿grajt‿tot/ că‿níĉ i̯ei̯ n-a mai̯ stá‿mult//a și plecá‿dúp/ĉe am mai̯ putút să-l mai̯ prindém pă tătícu dă la úrmă ?//

bi̯ată mămíca/cîn‿l-a văzú‿cu...tu̯áte țoálle morfolíte dă păcură/"ăuli̯u únde-i̯ băi̯átu ?/băęátu-i̯ m^{u}ort//

"tás‿făi̯ maríțo/că nu-i̯ mor‿fa/tás‿fa/că-i̯ la [k] l-am urcát în‿cărúță la cumnátu neculái̯e"/și nu ștu ĉe/în‿fine...ĉé mai̯ să păr [ɛ] sĕ perpelíse/să omorîse byetą mămíca//

cînd am sosít/mă urcásem în‿cărúță la...úŋki-miu̯/ba nú/la frátili lu tătícu/mă băgáse ăla în‿cărúță/mă [ɛ] urcáse-n‿căr^{úță}//

[Același]

720

cínipa

l^{u}ócu să f^{h}íi̯ẹ mărūn̩[ɛ]ţiş aşá bíne/şî să púi̯ băligár dasúpra/ un̩‿strá‿dă băligā́r/...

stai̯ ! fráte dă mă lásă-m‿páĉe/că ştiu̯ i̯o ĉe să spúi̯ [1]/şî víne şî púne neşte...pái̯ẹ/púne pái̯e pă e̯a/ş-ō se̯ámănă/^{u}ómu̯-o se̯ámănă/ i̯o nú/u̯ómu se̯ámănă cínipa/j‿la úrm-o-n̩veléşte cu néşte pái̯e/că víne ĉór^{î}li d-o mănîn̩că//şî‿să fáĉe cînẹpa dā́/s-aléĝe/cáre-i̯ dă váră/cáre-i̯ dă tu̯ámnă//áe̯a dă váră nú fáĉe sămînţa/áe̯a dă tu̯ámnă să fáĉe/^{u}ọ̄...jumuléşt^{i} întîi̯ p-áe̯a dă váră/ş-o léĝ^{i} aşá mănúkur^{i} aşá [2]/dă...cínipa/ş‿te duş‿cu e̯a/o baj‿la gîrlă/o topi̯éşt^{i}/o mélit^{i}/ la úrmă vii̯ ş-o dărăĉéşt^{i}/...fáĉ^{î}‿cái̯ere/aşá să zíĉẹ/cái̯ẹre/şî torĉ/púi̯ în̩‿fúrcă şi t^{u}órĉ/i̯a úi̯te an̩‿şkimbát [3]/şî‿t^{u}orĉ dîn̩‿fúrcă//la úrmă ^{u}ō...dăpă ĉe o torĉém/o dădẹ́am pă răşkit^{u}ór/ş-o-nnumărám cîte jurubíţe éste/c-aşá mă-ntrebá şi [!] dumne̯alúi̯ atúnĉa [4]/ dă jurub^{i}íţe/dă răzbói̯/ōf‿of‿òf ! ĉẹ-am.../dă ^{i}íţe/dă to̯áte‿àle̯a an̩‿spus//ş-a vinít‿î dăpă ĉe ō...o dăm pă răşkitór/o scrob^{i}ím mámă !/f^{i}érbem áp^{î}ā/şi punem um‿p^{i}ig‿dă ^{u}untúră ş^{î}‿niţícă ĉe̯áră/ d-ọ̄-ntăréşte//şî dăpă ĉe să usúcă/o depănăm cu rodánu/aşạ/o depănám/şî merĝén̩‿lā pîn̩zăre̯ásă/la urzit^{u}ọ́r/şî ne̯-ō urzéşte//la úrmă ^{u}o-năvădím/ş^{i}‿ţesém//

[Ce rămîne în darac ?]

[ɛ] cîlţ^{i} să zíĉe la ắe̯a/cîlţ^{i}//î torĉém şi cîlţi/tot aşā́/dîn̄ [ɛ]fus/ş‿făĉém ţu̯ále d-áste̯a aşá/pă j^{u}os/pă...pă un̩‿să găséştẹ//

[Şi cum lucraţi în război astea ?]

ţẹsém//păi̯ i̯é‿războ̯á^{i}e mámă !/i̯e războ̯áē/avém‿î ^{i}íţe/avén̩‿ spátă/avém‿î suvélniţă/avém‿î...úi̯te că nu [r] nu-i̯ războ̯ai̯ẹ p-aĉíle̯a/n-árē áste̯a războ̯á^{i}e/scripéţ^{i}...// [...]

---

[1] Se adresează soţului care intervine în timpul înregistrării.

[2] Gest cu mîna: cca 25-3o cm în diametru.

[3] Mişcă din nebăgare de seamă poziţia microfonului.

[4] Se referă la ancheta cu chestionar, la care participase ca informatoare secundară, cu cîteva luni înainte.

[Ce țeseați ?]

și pî́nză dă.../pî̃ză dă bumbác//s‿făĉá pî́nză álbă/ā́ole̯ò du̯ámne ! șî̂‿vʸisám/ș-az-nu̯ápte visám‿néște pî́nză/cắ‿sĉe̯áŋ‿c-o ᵘudám/mă gî́nde̯aŋ‿la șervéte̯li̯-ále̯a/alî́ méle să le ᵘud/în‿var-ásta//î... c-atúnĉa i̯erá bumbác/șî̂‿lu̯áŋ‿cî́te̯-um‿pakéᵈ‿dă bumbác/tréi̯ sú̆te dă lei̯ dăde̯á/p-um‿pakét//șî̆‿tot așá/-l depănám áe̯a/șî̂‿ne duĉáŋ‿la gî́rlă/că gî́rla i̯e...ápa táre̯/cî́nd erá cald bⁱíne//ș-ō udá//șî̂ îm‿mînăstíre i̯éste̯-așá o livḗde cu i̯árbă//ș-o-ntinde̯á//să uscá pî́nză/o strînĝe̯ám i̯ar/o mui̯ám/dă ĉín‿șàse ᵘorⁱ pă zi//o udám trei̯‿pàtru zíle/să făĉá álbâ//șî́‿lucrám dî̃‿e̯a/făĉám...șórțurⁱ/cămấșⁱ‿ī/blúzē/c-atúnĉ așá să cose̯á//dî́m‿pî́nză dă cásă//

niculína jî́pa
șai̯zĕșî́dòi̯ dă anⁱ

gîndáĉi dă mătáse̯

gîndáĉi dă mătáse̯ áre̯-așá ō.../cuŋ‿să spui̯ i̯ō.../sămî́nță să fáĉe/dî̂n‿flúturⁱ//i̯ei̯ învʸi̯ază flúturi/șî́‿făĉē sămî́ntă/șî̂...iⁱ púnem așá p-o furfuríi̯e̯/șî̂‿púnem‿foi̯ dă nūc/șî́...cácă sămî́nț-áe̯a/c-așá să áe̯a/o le̯ápădă/și̯‿dàpă ĉe se usúcă bíne/o luu̯óm și primàvara cîn‿dă múcu la...frúnză/la duzⁱ/o púnem la căldúră̦‿ș-ĩvii̯ázǎ/ĩvii̯ázǎ/ziș‿că-i̯ furníĉⁱ/așá cînd ĩvii̯ázǎ i̯ei̯//și púnⁱem cî́te̯-o frunzúță dóo pînă să fáĉe marⁱ/la úrmă-i̯ rărím/îi̯ púnem i̯ar p-ō...fund așá mai̯ máre̯/dăpă cumî̂ să fáĉe ⁱei̯ dă marⁱ/îi̯ rărím/făĉém páturⁱ marⁱ așá/púnem și dasúpra un‿î stre̯át e̯ar/dasúpra și jᵘos/șî̂‿dăpă ĉe să fáĉē‿ei̯/șáde̯ o lúnă dă zíle/sau̯ șase săptămî́nⁱ/nu ștu cît‿î...șáde/șî́‿să ᵘúrcă/le púnen‿néște măturḗle/șî̂‿să úrcă pă măturⁱ//șî̂‿i̯ei̯...fáĉē gogo̯áș-àe̯a/urzéște/úi̯te urzḗște urzḗște̯/fáĉe gogo̯áșā/și-ŋ‿gogo̯áș-àe̯a i̯el să pitéște̯-aco-

722

lo//şî‿ăla să fáĉe flúture ştii̯/îvii̯ázá/dîn‿gogoáş-ea/fáĉe flúture/ş-îvii̯ază/ş‿la úrmă/dacă să fáĉe flúture ş‿leápădă sămînţa/ i̯el muáre//muáre şî...borangîcū vinim şi ne duĉen‿la feméi̯/că-i̯ ...feméi̯li cáre-l trăĝe//púne un‿ligán pă foc cu ápă/ş‿bágă gogóşile acoló//şî tot aşá áre rodán//şî áre ū...ĉevá care dúĉe fʰiru-ăla/aşá//şi̯ deápănă/gogóşile-ălea d‿acólo/şi i̯a...fʰiru-ăla merĝe‿merĝe/ş deápănă/deápănă/pînă să términă...mătásea dî‿i̯el//şî‿făĉem‿î şervéte/făĉem pînză dă...dîm‿borangîc//

[Aceeaşi]

am‿fugít

[Cum te-ai cunoscut cu bărbatul ?]

cu i̯el cum să mă cunós ?/i̯el a fost în‿î stáju-armáti/să rengajáse în armátă/da i̯eu̯ i̯erám acásă//cînd a venít‿î într-ō...n‿conĉédiu̯ acásă/víne la máma şi-i̯ spúne:

"auz‿bre ! ţaţo/cum te kámă/să n-o laş‿pă fi-ta să mai̯ să‿că pă la bálurʲ/pă la hóră/că úi̯te i̯o vreau̯ s-o eau̯//nu vrea máma şi táta/da tótuşʲ i̯o vreau̯"//

máma mea/a făcuᵗ‿ca el/că fuárte mult ţineá la i̯el//ş-ásta a fost‿î dă crăĉi̯ún//dă páşte cînd a venít /a venít acásă/nic una nic álta/că să î l i̯au̯//

máma ĉe-a spus:

"să vínă părínţi tei̯/să-nţeleágă cu míne"/i̯el p-áltă párte/în‿spuneá mii̯e/i̯o trăbúi̯á s-o ascúl‿pă máma că...i̯erá máma//

ĉe-n‿spúne "nu vʸiu̯ să mă-n [k] să vii̯e ní [k] táta şî máma la mámă-ta/că" zíĉe "nu vrea"//da tótuşʲ...zíĉē..."noi̯ mérĝem amîndói̯/da amîn [k] dă tíne nu mă despárᵗ"/

"nu/că dácă mă i̯ei̯/şi mă laj‿la úrmă"/

"nu/că nű te las"//

pîn̯ la úrmă̯/ave̯ám o mătúşe̯/şi mă duc sâ-i̯ spun̯ lu mătúşi-me̯-a-ĉée̯a/şi mătúşi-me̯a ĉe-n̯ spúne:

"mámă ! sá vínă la míne/sî stau̯ şi i̯o dă vórbă cu i̯el"//

l-am lu̯at într-o se̯áră/m-an dus cu i̯el la mătúşi-me̯a/a vorbit cu i̯el/tot aşá i̯-a spus şi lu mătúşi-me̯a//după ĉe̯-a plecát el acásă/an tra[ ]an̯ stat noi̯ în úrmă/an tras con̯clúzii̯a dăspre ĉe-i̯ povéste̯a cu i̯el/ mătúǰ-me̯a ĉe spúne:

"mámă ! i̯a-lăi̯ că i̯e bun//şi i̯e um băi̯a fu̯arte cumsăcáde//tótuşi l-am lu̯at//m-a dus acásă la părínţi lui̯/am̯ fuĝít/i̯-adevărát//cîn^d a venít dumínic-acásă/că i̯ō i̯-an̯ spus:

"víno la máma şi ĉére-mă/să merĝén̯ la fiilm"//

cînd am plecá pă úşe/máma ĉe-n̯ spúne "aúz tu mámă stélo ! vez zíĉe "să nu te̯-abáz nij la dre̯ápta/nij la stîn̯ga/ţii̯ drúmu drep pă drum"/

da mai̯ bíne sĉe̯a "mámă s te̯-abáz la stîn̯ga/să nu merĝ níĉi o sútă dă métri/să traşi pă stîn̯ga/nu pă dre̯ápta"//

şi am plecát cu i̯el//dimine̯áţa...cînd a a^uzít tai̯că-su cî sînt i̯o acólo în̯ cúrte̯a lor/a înĉepú să trînte̯ască/să-n̯júre/să spárgă/bát-o pă su̯ácră-me̯a/în̯ǰúr-o//i̯o stete̯án̯ ca...duǰmánu în̯ cása lor/că nu vre̯a să mă primi̯ască să i̯es afáră//an̯ sta dóo zile//după ĉe...la dóo zile trebue̯á să i̯es/ĉe i̯erán̯ ĉuf/să stau̯ kar númā...în întunéric/ [!] ave̯ám în ĝe̯amuri núma ĉarĉáfuri/núma [!] macáturi//şi am i̯eşít afáră//cînd am i̯eşît afáră/^sĉe̯ai̯ că vede socrî-miu̯ pîn̯ cúrte pă satána/nú pă míne//mă duc şi i̯o la i̯el/

"săru mîna tăticule/nu ştu ĉe"/i̯au̯ mîna să i̯-o sărút/nimíc//mă-n̯ǰurá/şi sĉe̯a să i̯ez dîn̯ cúrte̯a lui̯/că nu-i̯ trebui̯éşte//am trăi la sócrî-miu̯...dóo luni//într-áste̯a dóo luni/nu ştiu̯ dac-a vorbít socrî-miu̯ o dátă cu míne//la úrmă-i̯ spune̯ám lū sóţu meu̯/şi-i̯ spune̯ám aşá:

724

"ĉe fac i̯u̯áne ? i̯o plec/nú̋ mai̯ stau̯ cu tíne//ai̯ spus că máma ta dacâ te i̯au̯ nu știu̯ ĉe/vorbéște/ké̋stii̯"//

la úrmă i̯el ĉe zíĉe:"păi̯ cum să pleĉⁱ/i̯o m-am̦‿făcu‿dă rîs acúma//nu sîn‿nî̋ĉ în̦sura/niĉ nen̦surát"//

atúnĉa i̯ó‿i̯-an̦‿s așa: "úi̯te ĉe i̯é/dacă tu vrei̯ ca să trăi̯ím amîndói̯/merĝén̦‿la mắmica"//

"nu mer‿nî̋j‿la mắ-ta"

"atúnĉa ʰai̯ să mérĝem sî‿fáĉen̦‿cásă"//

"păi̯ un̦‿să fáĉen̦‿cásă ?"/

"úi̯te am i̯o acólo [!] un̦‿cămín/merĝém acólo" zíĉe [k] zic "și fáĉem cas-acólo"//

a stat i̯el puțín dă‿s-a gîndít/a ǰudecát/o fi zis "hai̯ să mă duc cu e̯a/ĉe să fac acúma !"//

ș-am venít acólo într-un̦‿loc/care n-ávẹam nij‿gárdurⁱ/n-ávẹam niĉⁱ ulúcă/nīĉ...vórba cîntecului/nij‿lingură/niș‿farfurii̯e/niș‿strakínă/nij‿nimica//șī...cu ĉẹ-a mai̯ putút și i̯el/adica zis amîndói̯ ĉẹ-am munĉít/cu ĉe mai̯ m-a ajúta‿și mămíca/nẹ-am̦‿făcú‿și noi̯...o mică căsúță//după ĉẹ-am̦‿făcút căsúța/nẹ-a i̯eșit pădúkẹlẹ-n̦‿frúnte [!]/ș-am înĉepú‿să ne lu̯ắn̦‿la ĉártă/jî‿la scandál că...așá̋-i̯ u̯ómu cînt‿să véde um‿pⁱig‿mai̯ máre//

grigóre i stána
trei̯zeșînòo [de ani]

dĕspre un̦‿șárpe

i̯erám mícă/am fos‿tot așá la jọácă cu copíi̯i/șī țiu̯ mínte că i̯erá ōm‿buștẹán așá lūng/unde ne jucám noi̯ pă i̯el/și i̯erá i̯árbă/crescútă/ [ɛ]și ⁱerá buștẹánu̯-aĉéla băgát în i̯árbă/șî nu să vĕdẹá/șⁱ noi̯ ne jucám pă i̯árba‿aẹa vérdẹ-acólo//și‿m-a m [ɛ] m-a mușcát/

mi̯-a foz‿rău̯ atúnĉ mii̯e//

[De unde te-a muşcat ?]

de picór m-a muşcát [1]//m-a...a dăscîntát cum i̯e...la nọi̯ ai̯íĉa/mi̯-a dăscîntá‿dă.../şi mi̯-a trecút//^{i}éste o bábă/a murít//a fost o bábă care mẹ-a dăscîntát şî‿mi̯-a trecút//

[Mai ştii cum ţi-era ?]

da am‿făcú‿rău̯/fuĝám aşá pîn̯‿cúrte/be̯am ápă réĉe/

[Şi baba ce-ţi făcea ?]

bába á‿dăscîntát într-o cánă cū ápă/şi mi̯-a dat d-am băút//[...]

tot aşá i̯erám acásă/pînă sā mă căsătorés^{c}/şî la puţ/la ápă/un̯‿şárpe máre̯-a veníd‿dîn̯‿grădínă/a băút ápă/da l-an̯‿lăsá^{t}‿c^{î}‿mi̯-a fos‿frícạ//a băút ápă/a trecú‿pă‿lîn̯gă um‿pui̯ ş-o găínă/da nú‿le̯-a făcú‿nimícạ//ş-a plecát//

[Şi cît era de mare ?]

i̯erá mā́re//lun̯g//avéa apru̯ápe doi̯ métri//da/i̯erá máre//

şî mai̯ ştiu̯ tod‿dîn‿î [k] déspre un̯‿şárpe/a stricát un̯‿veĉín̯‿cása/şî...la buníca la máma lu táta/la buníca mẹa acólo/îm‿bucătării̯e i̯erám la másă mîn̯cám/şî a i̯eşît şárpele după coş/pă...pă úşa la sóbă-n̯‿ju̯os/şi la úrmă a i [k] s-a urcá^{t}‿şárpele sus pă plítă/ [...] da ắla á‿fos‿şárpele cásei̯/cási lu u̯ómu-ắla/ş^{î} la úrmă a intrát/a fost o gáură lā buníca‿acólo îm‿peréte/ş-a intrát şárpele în̯ gáur-ắe̯a/ş^{î}‿nu ma‿l-a [k] nu l-am mai̯ văzút//...a intrát î...pă plítă/la úrmă s-a sui̯ít sus pă peréte/pă rogojínă/ş^{î}‿dup-ắe̯a a intrát în‿î gáură/ş-acólo nu mai̯ s-a văzút în̯‿gáur-ắe̯a/da ^{i}erá máre/^{i}erá négru/^{aşa}//

án̯gel aurélia
doozeşúnu dă an^{î}

---

[1] Şoptit.

726

a intráᵈ‿vácîle-m‿porúmb

am pi̯erdút odátă/î...am fos‿cu váca/am plecá‿dă dimine̯áța cu copíi̯i/ș-am [k] ne̯-am‿dá‿la ju̯ácă/am lu̯at o mínĝe de̯-acásă/ne̯-an‿jucát/c-um‿băe̯ád‿dă la bucuréștⁱ‿șⁱ‿cu mái̯ mulțⁱ‿i copíi̯‿i/șî... ne̯-am‿da‿la jo̯ácă/a intráᵈ‿vácîle-m‿porúmb/i̯erá páznic/a venít páznici ne̯-a lu̯a‿la bătáe/șⁱ‿după ĉe ne̯-a lu [k] ne̯-a bătú‿pă noi̯/ vácile le̯-a dád‿drúmu/ș-a intrát într-un‿smîrc/că...cun‿să spúne la noi̯ ai̯íĉa un‿lac//ș-acólo i̯eráu̯ lipitórⁱ múlte/șărpⁱ/șⁱ nóŏ ne̯-a fos‿frícă/că am văzút[ɛ]sem șărpi acólo în‿lácu-ăla/și‿nóŭă ne̯-a fos‿frícă să intrăm acólo/ș-am‿venít acásă plîngînd/váce̯le i̯eráu̯ plíne dă lipⁱitórⁱ/lé‿mîncáse dă...úĝer/îi̯ trăsése láptele/ și̯ noi̯ am venít acásă plîngînd/șⁱ‿cînᵈ‿am venít/s-au̯ dus păríntⁱ~~na~~ pói̯ acólo/la [k] au̯ scoz‿vácile dîn zmîr‿d-acólo/pă noi̯ ne̯-a dăzbrăcát/ne̯-a lu̯at ĉe̯-a fos‿pă noi̯/pînd [k] páznicu și...așá s-a-ntîmplát atúnĉ//

[Aceeasi]

un‿șárpe fu̯árte máre

vácile mîncáu̯/șⁱ‿noi̯ ne jucám‿î de̯-a alergáta prin‿î grîu̯/mái̯ adunám șî florⁱ//și...i̯erá un‿șarpe/i̯erá ŭ [k] sînt niște terénurⁱ care/sînt‿î/nu sînt cultiváte/și sîntⁱ mărăcinișurⁱ i̯érburⁱ/ și sîn [k] p-acólo sînt șerpⁱ/și i̯ŏ zic "să mă duc p-acólo"/că i̯eráu̯ niște maĉ/șî...m-an‿dus acólo/și i̯erá u̯ [k] un‿șarpe fu̯árte máre//i̯erá vérde̯-așá/ziĉáu̯ băi̯éți că sîn‿vípere/i̯o nú cunósc// șî...i̯o am încépu‿să țip cîn‿l-am‿văzú‿că víne spre míne/și copíi̯i cu care i̯erám/au̯ venít la míne/

"ĉe ⁱe ?"

si zic "uṇ‿șárpe"/șī șárpele a [k] vrînd să vină la noi̯/noi̯ aṇ‿lu̯a^{d}‿bolován^{i}/s-am încêpú‿să dăm în i̯el//i̯el [k] únu-ntr-o párte/únu-ntr-o párte/i̯el n-a mai̯ știút uṇ‿să se mai̯ dúcă/șī l-am omorî́t//și l-am ... și l-aṇ‿lu̯at cu noi̯ și l-an‿dus [k] și l-am pus în‿mijlócu drúmului̯/cîn^{d}‿ne̯-am întórs acásă//

búne̯a niculína[11 ani]

841. DRIDU

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

sfécla

arán‿cu plúgu/șī...la córnu plúgului̯ pune̯ám ũ‿lemn/dă făĉá șánț-òla/ș-apói̯ o semănaṇ‿cū mî́na/ștíț^{i} ? rî́nḍ//acúma víne mașî́na/bágă...rî́ndurli pu̯òtrivíte/șî răsáre̯-așá dă frum^{u}ós.../•lár// dó^{u}o rî́ndur^{i}/mai̯ lipíte/únu mai̯ rar//șî péntru...scu̯os/...cū mărc^{ă}tóru̯-òla...to̯ámn^{ă}//dîpă ĉe s-a făcút^{u}/d-a răsărít...bíne/sfécla/ne duĉém/șī-i̯ tráĝem ō sápă o̯árbă/zî́ĉe/pî́ntre rî́nd/prașî^{la}//la úrmă nē...dúĉem șî o rărím//ó rărím/lăs^{ă}n‿núma cî́te úna/cî́te u̯úna//bùnînțelés că cî́te úni mai̯ greșáștē/o i̯a mai̯ la i̯uțe̯álă/șî lásă dóọ trei̯/ále̯a.../nu-i̯ pérmis șî nú s^{ă} fáĉe ca álila^{nte}//îṃ‿fíne̯-/a-ṇvățá^{d}‿lúme̯a agúma/speĉi^{i}alitáte̯-àsta dă...la sféclă/fo̯árte bíne//înaíntē ne tîrám mult pă ĝenúke/ca s-^{u}o rărím/acúmā...cum o púne/mărcătóru/-i̯ fo̯árte bíne̯//o rărím mái̯ répi̯de.../la úrmă la sápă/cu săpăliĝíle̯-àle̯a/fo̯árte bínē/bùnînțelés sápe sun‿dă mai̯ miĉ^{i}//sap-adăvărátâ/cum săpắm/șî la

728

porúm^{b}//ş-aşá că...am̦‿făcút-ō fo̯árte bíne pă sféclă//

dragomír ve iu̯ón
şa̯izeşàpte [de ani]

aşá n^{i}e petreĉ^{e}ám to̯átă no̯ápte̯a

ne‿^{d}ĉan̦‿la pădúre mai̯ muls^{i}‿flăcắi̯/vine̯á dîn to̯áte părţîli/şî ....mai̯ alés.../înĉepe̯ám dă vára//acoló ne-ntovărăşám...pátru ĉin̦ş‿şáse ín̦ş^{i}/cîs‿sîntém aĉíle̯a/făĉ^{e}ám ŭ‿fó^{c}/...álţi să duĉ^{e}á/

"ádu...pépin^{i} dî la cutárè"//

"ĉíné‿áre bu̯ostánă ?" zíĉe/

"i^{u}ón murg^{u}óĉ^{ü}/cólo/trei̯ po̯go̯ánẹ"//

"hái̯ mă nígă/tú şî...górgẹ.../la pépin^{i}//ăi̯lánţ...aduĉés^{i}‿p^{u}orúmb"/să c^{u}oĉém porúm^{b}/să lu̯óm pépin^{i}//şî aşá n^{i}e petreĉ^{e}ám to̯átă no̯ápte̯a/că nu dorme̯ám//

a do^{o}a zi/plecám la tre̯ábă//can̦‿som‿mi̯-érá pî lă...trei̯ aşá/zío̯a/pă căldúr-ae̯a la maşînă.../mērĝám pă lîngă cai̯/la tîrîj/mi̯-adúc amíntè/şî...moţăi̯ám/mi̯-érá som^{n}//da n-áve̯an‿dăcît să stau̯ acólo/că erá o̯ámin^{i} bătrîn^{i}/şi..."^{b}ă ! tráĝe tîrîşu ! tráĝe căruţa ! púne !..."//

a do̯ga s^{e}áră nú mai̯ mă duc//i̯ár plecá^{m}//că vine̯á tímpū...pă răco̯áre/şî nú mai̯ mi̯-erá somn atúnĉ/i̯ár plecá^{m}//tineréţ^{e}à...ţíne/da acú...//

[Acelaşi]

^{u}órzu-l treie̯rá mai̯ mul‿cu cái

árii̯a să curăţ^{e}á/bíne/...nivelá pămîntu/-l băte̯á bíne/strope̯á cu ápă/...făĉá árii̯a búnă/dă‿dóo trei̯ ^{u}ór^{i}...pune̯á ápă/ştii̯/să netezẹ́a/párcă i̯erá lipít ca-ŋ‿cás^î//şi...îm̦figá un‿ţărúş/îm‿mij-log aíĉ//punẹá doi̯ cai̯/sau̯ pátru cai̯/...cî [k] îprăştii̯á órzu.../dăzlegá znópu/că...noi̯ seĉerám^î/^u órzu/ştiţ^i ? snóp//şî punẹám/rînd‿rînd‿rînd aşá¹/ş-apâi̯ lu^ua cái̯i...dă dă mărne/şî vinẹ́ă/pînă să strîngấ funẹ́a/pă úrmă/strîngă.../suĉá cái̯i‿im‿pàrtẹ-áẹa/şî să dăsuĉ^ea/pornẹá i̯ar//pînă cîn‿să tărîţa páilẹ-álẹa.../zîĉai̯ că-i̯ plẹávă//pŏ‿úrmă intrá ómu cu furĉili şi...scotẹá/rămînă ^u órzu/dădẹá...//i̯erá...canunẹálă/nū.../dā i̯erá páilẹ-àlẹa búne dă mîŋcát/...la cai̯/la víte/la vácă/nu ştiu a [k] prindă ọ dulĉáţă/ĉ-avẹá...//

[Acelaşi]

o pètreĉam‿fọárte bine

[Cum petreceaţi aici, în sat, ca flăcăi ?]

a^iíĉ‿iŋ‿sat...petreĉáŋ‿fọárte binẹ//d-esémplū...tọ́ată săptămîna lucrám/la cîmp/undē i̯erá/duminica vẹnẹ́am.../cu lăutári la cîrĉúmă/i̯erá togmiz^i‿dă noi̯//cáre vrẹa să bẹa o ţuí̯că/făĉá ō cîntáre dọ́ọ-àcólo/ş-ápăi̯‿i trecám la hóră//jūcám cu fétili/cu bă^ieţi/pînă sẹára/sẹárà plecá fii̯ecárẹ.../àcásă//ne vorbi̯ám: "mă băi̯eţ/vrés‿să dăm o serátă disẹ́ară ?" gáta/pátru‿ĉìnĉ‿íŋj^i‿dă acuórd/luám lăutári/plătẹám: "cîte parále ?" ó sútă/ó sútă ĉinzéĉ/şî fétili cárē.../bìnēînţelés cárē...voẹ́á să vii̯e//álţī...fétē.../vrẹa să vii̯e/nu-i̯ lăsá părínţi//şî făĉ^eam ũ.../la o prăvălíi̯ē/spátili şc^uóli-ai̯ĉa/cáre fusésē tá-şu/pă vrému̯r^i/cîrĉumár/îŋ‿saló^n//ş-acúma éstẹ/salónu/...cù‿duşumẹ́a/ne petreĉám acólo pîŋ‿la uóra trei̯//^îm ! vára i̯erá cam greu̯//ă úni nij‿nu mai̯ plecá la trẹ́abă/da i̯o n-ávẹan‿dăcî^t‿să plec/că...

---

¹ Gest circular cu mîna, arătînd cum se aşezau snopii de orz după ce erau dezlegaţi.

730

"unde stai ?" mă-ntreba mama: "unde-ai sta^{t} pîn-acu ?"
"păi să ves^{i}"/că nu știu ĉe/
"hăi înjugă șî plea^{că} !"
gata/plecam/ĉe să ^{fac} ?//
ș-așa că o petreĉam/foarte bine [ɛ] la țară//

[Același]

lup^{h}

ieram odată...aiĉa lă...pădurea mori-i ziĉe//șî...vedem că vine dă peste cîmp /noi ieram îm pădure/un cîine/...un cîine mare//da...noi nu ne...gîndeam că să fhiie lup^{u}/cîine//cîinī/noștri/ lîngă noi/aveam...io un cîine/ș-um prieten...ûncă...un cîine// cîn sarē șanțu/și iintră-m pădurē.../tos^{i} ca^{i}i să faĉe buluc// atunĉa am văzu că ieste lup^{u}//ș-ă luat-o cîini noștri dûpă iel/ șî s-a dūs/șî kar p-acolō.../șî astăs treĉe lupu//tot pă dîrecție-aea//vine dî la pădureacuocoani[1] /pîm pădurea mori/treĉe la stranĝa[2] .../aiĉ^{i}/spre moldoven^{i}[2] //

altă dată...ieran cu vaĉili//șî iera grîu mare//v^{i}ine pădurarui: " ișîți-afară dîm pădure/că v^{i}ine șăfu ziĉe "șî...caz dă... ιelea"/pădurar^{iu}//pădurarū...ne-aveam șî noi bine/ca ortan/mă dĉam șî-i aram și io/lui/cu buoii/cŭ...caii//"ișîț^{i} că v^{y}ine șăfu !" ș-am fuĝit//unde să fuĝim ? fuĝim pă niștē grînē.../la noi/ și la niște pri^{i}eten^{i}//ieram veĉin^{i}//acolo un răzor mare/...dă mărăĉin^{i}//șî să duĉe ^{i}el mai nainte/io mai pă urmă/zic "să nu să ducă la veĉin-eilanz^{i} vitili/să mănînĉe grîu/pî la noi/că să supără"//aveam grîu la tarla adica/șī toț^{i}/îm bloc//ăla doo pogoane/ăla trei/ăla doo/ăla trei/știț^{i} ?//

---

[1] Nume topice.
[2] Numele unor sate apropiate.

"băi̯ néne !" zîĉē "aíĉa i̯e...u̯ō mînzátă/culcátă"//

şî...dă-i̯ cu bu̯olován/cîn͜ să scoálă/o lupoái̯că//ắşa͜ am rămás[1] //n-am mai̯ putú^{t}͜ să zig͜ niĉ i̯o nimíc/niĉ^{i}.../pînă s-a dăpărtát/s-ā duz͜ lupu̯ái̯ca/s-a duz͜ la pădúre//atúnĉa am͜ văzú͜ că-i̯ lup^{u}//

ş-acúma tot p-aíĉa/an͜ văzút acúm trei̯ an^{i}/tot i̯erám.../mă͜ ^{d}ĉam la i̯ekípă să munĉés^{c}.../dimineáţă/...şi văz un͜ cî́i̯ne că i̯ese dîn͜ grîu̯.../^{de}odátă stă váca//cîn͜ dúsem͜ váca ^{î}nainte/-i̯ dădúi̯sem ápă şî.../cîn^{d}/ù͜ lup^{u}//da i̯o atît i̯-an͜ zîs: "ĉé faj^{i}͜ drăĉe/i̯ar ai̯ vini͜ p-aíĉ^{i} ?" ş-á fuĝí/s-a duz͜ dracului̯ [!] ^{l}a pădúre//îm͜ párte-àea aveám sféclă/^{şî} l-am͜ văzú^{t}/pînă la pădúre s-a dus/ajá s-arúnca/úi̯te-ajá s-arúnca[2] //^{s}-ā dus^{u}/la pădúre// [...]

^{i}erám cū...fráti-mi̯u şî cu alz^{i}͜ băi̯éz^{i}/d-o seámă cu i̯el//i̯erá noo͜ sútē...noóşpe ^{i}el//şī-nvăţát^{i} acolō/pă lúncă/şî...acólo i̯erá...lup^{h}/şî porj͜ mistréţ^{i}/îm͜ pădúre-àea/la strángĕa//şî ne-an͜ dus acólō.../cu tóţi/mă lásă pă míne să văz dă...b^{u}oi̯/dă vaĉ^{i}/ĉe .../şi i̯ei̯ pleácă pîm͜ pădúre//şî stînd eo acólo.../văz un͜ cî́i̯ne/ş-am începú͜ să strig: "măi̯ nenícă ! băi̯ nenícă !" a vení^{t}͜ fúga/toţ^{i}/încă trăi̯éşte doi̯/priéten^{i} d-ai̯ lu...fráte-$^{mi̯u}$//únu stă a^{i}íş/şî͜ únu la biserícă//

"ĉé-i̯ mă ?"

"i̯a úi̯te cîta cî́i̯nili !"

cîn^{d}...lúpu//da i̯o dăjá mă suisim în͜ ^{g}căruţ^{ă} [!]/^{i}eran͜ zburdálni^{g}/m-an͜ suít în͜ căruţă/şî strigam: "măi̯ nenică ! măi̯ ^{ne}"/dă lúpu s-a oprid͜ dâpárte-/aşa i̯erá//

"ĉé cî́i̯ne mă ? i̯e lub͜ mă"//

s-a lu̯at͜ ei̯ cu ĉiomeĝili dîpă i̯el.../^{s}-a dus lúpu-m͜ pădúre//

---

[1] Gest - cu mîinile încrucişate la piept. [Acelaşi]

[2] Subiectul sugerează alergarea lupului în salturi.

o ha̯ítă dă șáse lup^{i}

[Se-ntîmpla să vină lupul la oi ?]

ḗ nu ! ē nu̯/ș-àcúma ĉī̂că s-a-ntîmplá‿lā roșîu̯ór^{i}[1] //a venít ũ‿^{u}om d-aíĉa dî la noi̯ d-a lo̯ā [k] dî la roșîór^{i}/d-a lo̯a‿vopse̯á//ai̯ vắzu^{t}‿c-am̦‿vopsít i̯o/șî i̯er^{e}á la vopse̯á acólo̯/la fem [k] la ómu-ò^{la}//șî ĉa că i̯e o ha̯ítă dă șáse lup^{i}/ș̌-a intrát ĩ‿u̯óili colectívul^{úi}//șî fáta me̯a ^{i}erá‿aĉî́/da‿áe̯a dă la coșărén^{i}[1] /ĉé ziĉe̯á fát-ásta a me̯a ?/

^{s}ĉe "ē[2] ! cun̦‿să mai̯ mă dúk‿i̯o ?" pă nin̦s^{u}orica‿àe̯a‿stún̦‿naínťē.../cîn‿plōu̯áră șî nín̦se̯/"^{h}îulí̯ò ! făi̯ mámă/cun̦‿sâ mai̯ mă dúk‿i̯o acólo ? ai̯[2] !/^{cúm} să‿mai̯ mă dúk‿i̯o ?" sĉe̯ "nū mai̯ mă dúc^{u}"//

s-a dus/biniș^{u}óru̯/văz că n-a vení‿c-a mîn̦cát-o lúpi $^{d-acó-}$lo [!]//

dobríța (bíța) údre̯a

șai̯zeșîòpt [de ani]

făĉá um‿borangíc ^{u}orán̦j

[Cum creșteai gîndacii, cum îi îngrijeai ?]

i-n̦grîjám‿dă míĉ^{i}/i pune̯án̦‿co̯ále̯a dă̄/pîn̦‿să făĉá i̯ei̯ mári̯/dîn̦‿ĉe să făĉá már^{i}/ii̯ priminе̯ám/le făĉán pátur d-áste̯ā/așá[3] /cắ‿mi̯-erá drá^{c}‿să crez‿mūlț^{i}/și...îi̯ rî [k] cu pelín i măturám p-acólo/ șî-i̯...priminе̯ám//i̯erá úni d-ăi̯a viníți/șî‿p-aíĉa gálbin^{i}/mu^{l}t i̯erá urî́ț^{i}‿ĕi̯a/ș‿hioróș^{i}/da făĉá um‿borangíc/^{u}orán̦j/orán̦j/núma d-ăla‿ave̯án̦‿cîn̦‿l-an‿dat pă seĉít-áe̯a//mi̯-erá dra^{g}‿dă i̯ei̯ să-i̯ cresc.../da acúma i̯o zi^{c}‿că párcă n-aj‿mai̯ púne mîna/m-ă‿dăzvățát acúș^{a}//

---

[1] Sate în județul Ilfov.

[2] Subiectul pronunță aspirînd.

[3] Subiectul sugerează, prin gest cu mîna, înălțimea paturilor: cca 30 cm.

[Şi după ce-i primeneai ?]

le dădęán frúnză sâ mínĉę//la úrmă cîn sî făĉá ịẹị mărⁱ/ [ɛ] le punęám...ǫar așá crac̑/ǫar mắtur/dă ĉevá dă să urcá ịẹị dâˢ făĉá gǫgᵘoṣⁱ//lá úrmă le culeĝám/ne dúĉan șî le trăĝám...

[Cum ?]

ịerá femẹị în sátụ: punęá un ligán cu ápă/șî púne gogᵘoșîlę-acólo/șî-áre o rǫátă/șî-mvîrtéște/șî ịel/fhiriĉélụ-ŏla/să tráĝe supţirél/supţirél/șî fáĉe rǫátị//înáinte lumęa-l trăĝá așá/pîn nu ⁱerā/dacă ę/cu ápă-l trăĝáị ācásâ/șî punęā/maị presărá șî mălái/să nu să lipịáscă/ș-apóị il lǫa pă riskítorᵘ//ș-așá făĉā lúmęa//

tudor kira
şaịzeşase [de ani]

[Cheagul]

[Cum faci cheagul ?]

noị an făcuᵈ meréụ/dă cîn nę-am pomíni așá la máma/dă porcᵘ// făĉeá [ɛ] îᵐ búrt-áęa/saụ îm maţᵘ/șî jupuęá șî băgá acuǫlᵘo/șî șoríș/șî uréke//acúma nę-am împvăţát î ál felᵘ/

[Cum ?]

búrt-àęa la pᵘorcᵘ [!] o jupuóị/ș-o puị pelíţ-áęā.../o puị într-um borcánᵘ//maị an ș-acúma/pîn la primăvàră/núma cu sáre// șî la úrm-o puị îm borcán/șî puị frúnte dă buǫrșᵘ/șî um pahár dă ụoţetᵘ//șî-nkéj cu ęá/am un kag dă doị anⁱ//

[Aceeaşi]

734

[Cînepa]

[Ce lucru este la cînepă ?]

ĉe lúcru ? o sémin^{i} îm‿pămînt/créşte máre.../la úrmă te duş‿şî i̯ése álta mai̯ gálbină‿cū [k] fără[ɛ]sp^{i}íc^{u}/dọar c-un̯‿spic aşá/ş^{i}-o vărez^{i}/aşá-i̯ ziĉẹá/ĉé "ai̯ să vărán̯‿cínipa"//ş-o băgán̯‿ş‿să topi̯éşte/p-ágẹa/la ái̯lantă mai̯ z [k] mai̯ pă tọámnă să cuáĉe ágẹa cu bụob^{u}//ş-o adunám/ọ punẹán̯‿grămádă/să dọspi̯á/ş‿la úrmă o bătẹán‿dă sămînţă/ş‿la úrmă/ọ băgán̯‿şî p-ágẹa/ş-o meliţám.../şî‿la úrmă-nĉép^{i} s-o dărăĉéşt^{i}//ş‿la úrmă torĉám/şî faĉ ĉe vréi̯ dî‿i̯a//áşa făĉán̯‿ş‿la cínip^{ă}/şî‿la i̯in/că punẹán̯‿şî ^{i}in/^{ş}‿cínipă [...]//

[Dar ca să fie mai albă, mai frumoasă, ce-i făceaţi ?]

î́ñainte d-a ó‿ţésè ?

[Da.]

punẹán̯‿să mui̯á/l̥‿fi̯erbẹám bín^{i}e/şî-l punẹám cū [k] făĉán̯‿leşî́i̯e//şî-l punẹá şî [k] îl punẹám într-o álbii̯e máre/şî‿punẹán̯‿ĉenúşă pă i̯el^{u}/pūnẹám ápă fhártă/şî-l lăsám acọlọ/ş‿să făĉá/álb alb/cînd îl scotẹán‿d-acólo//da/aşá-l făĉám alb^{u}//

[Aceeaşi]

ş-ásta i̯erá núnta dîñạínti̯

[Povesteşte-ne nunta dumitale.]

cúm‿m-am‿măritát ? aşá am̯‿făcút: sîmbătă am avú‿brádu/la úrmă/sẹáră [ɛ] băi̯éţī la másă...

[Da' spune-mi cum era la brad ?]

cîn‿vĕnẹá fétili lă brad^{u}/le băgám ûn̯‿cásă/le ĉi^{n}stẹám/pă caré‿le kemái̯/pă tọáte/...la úrmă le punẹái̯ cụcórz^{i} îm‿pi̯épt/... dumínică...i̯ar băi̯éţi şĕdẹá la másă/cîn^{t}‿şădẹá ụamin-èştilánţī/

şădẹá şî băi̯ẹ́ţi la más^ă/şădẹá şî la brad/bă^i̯ẹ́ţi la másă.../cîn̦ vinẹá ă duminícă cu b [k] sîmbă̦tă cu brádu/^ş duminícă erá núnta// şî la úrmă sẹára/bă^i̯eţî şădẹá la másâ/cu lúmẹa dă rînd//şî la úrmă lun^i/i̯ár/ĉé "ai̯di la legátu mirési̯"/strînĝá lúme pîn̦ sat/cu plōsca.../ [!] cū bobu̯ṓĉi...//àcúma nu mai̯ să pomeneşte d-ástẹa//

[Cum adică cu bobocii ?]

bobój d-ăẹa ru̯óşii̯//ī punẹá la tọáte călţunărésili/ [!] la cap/îm pi̯ept//şî ţînẹá şî lun^i tu̯átă zîu̯a//ş-ásta i̯erá núnta dîn̦ainti̯//ş nu i̯erá mîn̦cărurli d-acúmă.../^ĕ/^i̯erá ş-atúnĉa dăstúlă mîn̦care/da nu i̯erà aşá ca acúş/...núma cu farfurii̯/núma cu furculîţe/númă/erá şî cu străkin^i/i̯erá.../cum i̯erá atúnĉ

[Şi călţunăresele cine erau ?]

ăstẹa care-i̯ lu̯ai̯ călţunár^i/dă le punẹái̯ ī şervéte/cîţ^i avẹá fáta: do^uozèj dă călţunár^i ī/ştergáre/ [ɛ] doozéş/trèi̯zéĉ^i/ĉín̦spe/şái̯şpē/făĉán̦ ştergáre/fáta/şi-i̯ lu̯ai̯ călţunár^i/şî jucá̆ u̯orâ/as^ta [k] şî ástẹa să numi̯á călţunár^i//

[Din partea miresii ?]

^dîm pártẹa mirési/da/mda//

[Şi ce mai făceau călţunarii ?]

făĉẹá trẹábă călţunári/făĉá trẹábă/da//şî la úrmă sẹára şădẹá la másâ//şî ăstẹā/călţunári/dădẹá mai̯ mul^t că mesáşî/mesáşî dădẹá acu̯olọ cît putẹá i̯el/da ^îăla dădẹá mai̯ mult/că zĉe c-am̦ fos călţunár^u [...]//

[Dar legatul de mireasă cum era ?]

[...] lẹgátu mirési aşá să zíĉe că.../vólu ţi-l lu̯a dă sẹára/nu te [k] şĕdẹai̯ pînă diminẹáţa aşá//punẹá o pérnă [!] pă scáu̯un/púne o pîi̯nē/ [ɛ] c-un̦ kil dă v^iin/cu u̯ala cu ápă [!] şî ĝinerica-z dă rọátā/cu ban^i/cọálẹa-n̦ cap aşá/ [!] şî mai̯ faĉe ş-aşa niţél^1 [!]//şî la úrmă...te lẹágă náşa/cū acọálẹā/c-atúnĉa

---

[1] Subiectul imită gestul tragerii de păr.

736

să [k] kár să legá/da acúma do̯ar îi̯ fáĉe fórma/púnē baticu̯-òla/ apro̯ápe nu i-l mai̯ púne//da atúnĉā i̯erá cu zăbrániĉe/cū áęa/că să lăsá lúmęa legătúră//àcú nú‿să‿mai̯ lęágă//ş-așá făĉá lun^{i}//

[Aceeaşi]

a fos^{t}‿fog‿máre

a lo̯a‿cáse múlte foc atúnĉ^{i}//

[Da' cum s-a pornit focul ?]

tō^{g}ma dî la márnęa sátulūi̯/dî la o feméi̯é‿a făcú‿fócu̯-afáră/ şî bătęá vî́ntu/^{s}‿s-a dūs/pîn‿la mál^{u}/pă dóo líni̯i/...a ars/^{atúnĉ}// i̯erá ţu̯álili seu̯áse pă cîmp^{u}/áli̯ fhí-mi/i̯-a mîncá‿cî́i̯ni untūra/ norî́-mi ăstęa/cáre vinise aĉīlęa/i̯erá to̯áte ălęa st^{r}înse/u̯óili ărse/p^{h}î !//i̯-a viní‿răụ fhí-mi/i̯erá...ţo̯álili pă cîmb‿dúsē//

zĉam "dî ĉé mă aţ^{i} [k] scîndur-àęa/d-o lăsáţ^{i} îm‿foc acólo?"

ĉícă "la^{s}‿să árză !" zĉa ĝíner-mi̯ü/că trăĝā porúmbu cu sápă/ îm‿foc acólo/şî‿era níşte scîndur^{i}/şî şĉan‿să le ęa/şî ĉa că las‿ să árză/i̯ei̯ nu mai̯ ştíi̯a dă i̯ei̯//şîra dă pái̯é‿a arz‿dóo zile/ c-avęá pái̯e şî n-āvusèsē...s^{u}obă/făĉā la maşînă

[De la ce a luat foc ?]

á‿făcút o feméi̯e fócu̯-afáră/ş-a-ncepú‿vî́ntu mā́re/şî i̯a ţinęá ...túma lî́ngă gard/undę-o f^{h}i fos^{t}/...şî‿d-ai̯a‿a luát^{u}/şî bătęá vîntū/merĝá aşá flacărea/pă sus^{t}//cî́nd am auzít i̯o aĉí pă príspā/ feméi̯a dîn‿făţă d-aĉílęā/nu ştiu cui̯ i spunęa: zîĉe "a‿árs znagu̯óvu to̯ut^{u}"/ i̯o cîm‿m-an‿^{d}us aşā/tamán îm‿pu̯óstu paştelūi̯ i̯erá/ ...în ĉ^{i}orap^{i}/ [ɛ] şî‿cîn‿m-an‿dūz‿dă vále/ş-am‿văzu‿foc m [k] ăla‿acól/túma-m‿marnę-áęa/zi^{c} "s-a dus c^{u}op^{h}iii mi̯ei̯" şî‿cîn‿ m-an‿dus/aşá ęra/...p-acólo ars//

[Și cine a stins focul ?]

pompi̯eri̯-a vinid/da pîn-a vini pompii̯eri/mai̯ a stins ș lumea// da a ars mult//

[Oameni au murit ?]

oamini nu/da [r] dă...i̯era și uoi̯/și purcêi̯/și găi̯ini/și cîini arși/...pá undi i̯-a apucat așa//a ar [k] foc mare/a fost fog mare //da lumea [k] taman pŏ unde-a avu lumea notrețurli/p-acolo-a mers că a [k] nu i̯era drum pîntre nuoi̯/cum i̯era aiĉa casili/șî cu [k] pă unde-ați intra dumneavoastră.../i̯era alte case/nu i̯era drum//aveam drum numai̯ așa-n spate/s p-acolo i̯era multu.../nutrețu/gardurli/vîrșîte/n-a putu să le dea lumea jos/ș d-aea a ars tare//

[Aceeași]

[Porumbul]

făĉeam ogor cu cai̯i/șî nu puteam să făĉem a dooa oare/că nu mai̯ merĝea cai̯i//trebui̯a să le dăm grăunțe/ș-a dooă oare-am pus [ɛ]vro doi̯ ani cu sapa am pus porumbu//dîdeam unu cu saba/șî... mămică și cu nevastă-mea/de erea cîte doi̯ așa/băga boabili/sup sapă//ne-an [r] ne-an kinuid așa vo [r] vo doi̯ ani dă zile/că nu merĝa cai̯i/ș cam pă [k] șî pă seĉet-aea nu prea i̯era...//șî pă urmă...săpam i̯ar d [ɛ] dîn sapă//să făĉea dă sapă [ɛ]mai̯ măriĉel așa/îl săpam dîn sapă//loan cu postaza așa/cît-um peti cît-um pedi/pînă săpam...doo trei̯ zile la um...pogon/cum îi̯ spunem noi̯// dacă cai nu merĝea/n-aveam cu ĉe/atîta aveam șî noi̯.../plugu-ola dă-l aram nițel.../nu era prășîtoare/nu era...//șî săpam dîn sapă //și...să făĉea nu prea să făĉea/ĉe...muncă-i̯ dădeam noi̯ dîn sapă ?//șî...pă urmă/toamnă-l [k] cîn să făcă/îl culeĝeam/cît adunám acólo.../tot ăștịa carẹ-avẹá maị [k] pricopsíți/máị kabúri‿ěștịa/tót ăẹa făĉá/c-avẹá caị/dă -l munĉẹá/noị cáre na prẹa avẹám.../cu ĉe/tod‿nu să fă$\overset{g}{ĉ}$á nimíc la noị//

[Și cum îl culegeați ?]

dă/-l culeĝ^{e}aŋ‿cu fụói/să-l aduĉém acásă/l-adúĉam acásă/ pînă-l...//^{nu} prẹa $\overset{z}{s}$ă culeĝẹá-ñaintẹ mulț^{i}/culé^{g}á cu f^{u}oị//^{l}-adúĉẹa^{i} acásă.../púnẹa^{m}‿îm‿mijocu bătătúri-l [ɛ]/jupuịán‿dă f^{u}oị/ș‿p-órmă-^{l}‿băgám în[ɛ]țurlóịụ-ŏla $\overset{g}{c}$u [k] ăla cáre la [k]‿vă uịtáz‿la ^{i}el//acólo-l punẹám prima‿^{d}ată/că dacă n-ávẹaŋ‿cú‿ĉe fáĉẹ porumbár/^{am} făcút ăla dă nuịéle $\overset{j}{ș}$î punẹám porúmbu-n ịe^{l}//

[Țurloi îi ziceți ?]

țurlóị da [!] îị spúne/da//

radu ste ion
pátruzeșịúnu dă an^{i}

puțur‿dĩ‿a^{l}ẹa larĝ^{i}

[De unde luați apă înainte ?]

ñaintẹ-avẹam puțur‿dĩ‿a^{l}ẹa larĝ^{i}//

[Cum se făceau ? Ai văzut ?]

ā^{m} [ɛ] am‿văzút//^{i}erá‿anumíț^{i} ọamin^{i} $\overset{g}{c}$arẹ-avẹa corás‿să ^{i}intre maị jos aco^{lo}/șî‿cáre.../i [k] îl plătẹá/ș‿cu cazmáọa...sápa/șî cu gălẹáta/cîn‿nú‿maị pútẹa s-arunĉe cu...cazmáọa sus/cazmá cú‿cụádă scurt-așa/gălẹátă//doị ịnș^{i} trăĝẹă...pămîntu d-ac^{u}olọ/cu gălẹțili/^{ș}‿l-aruŋcá/ș-ăịlanșị‿săpá acolọ-a$\overset{j}{ș}$á/$\overset{j}{ș}$î punẹá‿ŋ gălẹátă/cu mîna/^{cu} cazmaụa/-l făĉ^{e}á larg așa/cît avẹá el lo$\overset{g}{c}$ acol^{o}//p-órmă-^{i} făĉ^{e}á dasúprā niște gizdur^{i} dă lemn așa ^{șî}.../ăẹá‿èrá puțú/nú‿maị [ɛ] buduroáie/rar $\overset{g}{c}$arẹ-avẹa budurọaịe/d-ástẹa larĝili/cáre...érá mai̯ ı̂n̦stăriț^{i}//

[Acelaşi]

cása

păi̯...cása/^{c}ı̂n an̦ făcút-o i̯o/...cı̂nd am ı̂nĉẹpú să...pentru casă/...^{am} ı̂nĉẹpú să cúmpăr.../lémnili lẹ-am avú^{d} dạ la părínț^{i}/ că-i̯ dă pai̯ántă făcútạ ^{casa}/lẹ-ám avú dă la pări$^{nț i}$//am ı̂nĉepú să cúmpăr...materii̯álu//ı̂nnai̯ínte...ziĉe [r] iĉe "nu să dă...firistẹá/dăcı̂t să dai̯ ĉerẹi̯álẹ"// [...]ĉẹ să fáĉen̦ ? să lon̦ sulinár^{i}// ^{gata}/am pus grı̂u̯u-n...cărúțạ/l-an duz la...coperativâ/l-am predát/mi̯-a dat bon/şı̂ m-an du^{s}/an̦ lu̯a sulinár^{i}/vo...do^{i}şpe sulinár^{i}/ ...pentru cásă//pă úrmă i̯ar/al dóilẹa an/i̯ar am mai̯ dus.../tó^{t} aşá doi̯ trei̯ saj^{i}/d-an lu̯at nişte...p^{u}odinạ//şı̂...pă úrmă/d [k] am ridicát-o/am̄...bulgărít-ō.../şi pă úrmā să fac tı̂mplării̯a/ ĉ-am...păți şı̂ cu tı̂mplării̯a pı̂n-am̦ făcút-ó/tót aşá//ĉe p [k] n-ávẹai̯ dă un̦ să procúr^{i}//pă úrmă un̦ cumnát a^{l} mi̯eu̯ dă la movilița^{1}/ĉícă "-s fa^{g}c i̯o ros^{t}"//i̯el tı̂mplár//şi i̯él mi̯-a făcu^{d} roz dă mate^{r}i̯ál// [...]pă úrmă ám...^{n}ĉẹpút/am [k] pă úrmă/dac-am̄ [k] mai̯ m-ă̄ n̦stări nițél/am...şı̂ stropít-o...//

[Acelaşi]

[Pı̂inea]

[Pı̂inea cum o faci ?]

cún̦ să fac^{î} ? pui̯ ápă să-n̦călzéştē/pui̯ û.../dı̂pă ĉe sạ-n̦călzéşte ápa/ó pui̯ ı̂ntr-um̦ vas/ápa/şī bat făi̯ínă/şı̂ pui̯...drójdi-àeántr-ō fàrfurioárā/şı̂ să dizólvă^{s} i̯a/ş-apăi̯ dăpă ĉe bat făi̯ina/pui̯

---

[1] Sat ı̂n jud. Ilfov.

740

...drójdii̯-acólo-n̦ făi̯ínâ/şĭ o acóperⁱ cŭ un̦ funt/şⁱ-o pui̯ şĭ créşte//şⁱ dî́pă ĉe créşte/ĉernⁱ făínâ-n̦ cọpăi̯ī́ţă/după ĉe ĉerⁱ făína-n̦ cọpăi̯ī́ţă/cînᵗ créşte alọátu/o lọ́ăn̦ ş-o răsturnắm/ş-o lon̦ la frămîntát//ş-o frămî́ⁿtắm/bi̯ī́ne.../ó lăsắm i̯ar dă créşte/ˡa úrmă ne ᵈúĉeⁿ şĭ băgắᵐ fócu la cuptṓr/dî́pă ĉe făĉén̦ fócu la cuptór/o băgắm pă ẹa//

i̯ordáke con̦stánţa

pàtruşáse [de ani]

săpúnu

săpúnū i pui̯ ī.../i̯ei̯ ĉᵉaᵘúnu şĭ-ˡ pui̯ pă fōcⁱ/pui̯ gʳăsimẹ́a acólo/ş-o topḗştⁱ/şi la úrmă.../pui̯ niţícă ápă cáldî̂ă/şi dizᵘólvʸ sóda/şî́ la úrmă ó torⁱ piste ẹa acọ́lọ//şĭ-nĉépⁱ şĭ méstiĉⁱ în ẹā/acólo/pui̯ şĭ ápạ dā leşĭ́i̯ẹ.../şĭ pînă crezˢⁱ că să fⁱérbe i̯a bine//ş-àpăi̯ cînᵈ înĉépe să fi̯ạ́rbă/s s-alẹágă ẹa ca un ícre dă péşte-aşá/i̯é săpúnu răuşî́t//

[Şi dedesubt ce rămîne ?]

vréĉe//

[Ce faceţi cu ea ?]

o dăm în̦cólọ//álţĭ [k] i̯ẹ bunạ.../fi̯erpⁱ tórtu cu i̯ā.../spelⁱ prḗşurⁱ cu i̯ă/cáre ĉẹ vrẹa să faᶜᵃ//

[Aceeaşi]

tu ai̯ trụánă/ai̯ malagámbă !

am̦ văzút ẹo că mă i̯a/rắu rắu rắu rắụ/da an̦ zis să nu-l báge nímerⁱ dă sẹámạ//şi m-am aşĕzá jos pạ stránạ//dúpă ĉe m-am aşĕzá jos în̦ strán-aşá/am înĉépu să mă̂-roşắscⁱ/ⁱimedii̯áᵗ m-am în̦roşî́t/

cúm i̯ trandafíru//dúpă ĉe m-an̯ făcú‿cum i̯é‿trandafírū/m-a văzút/ áldī cumnátī-mẹa/acọálẹa néşte veĉínẹ ^{i}e^{r}áu̯ lî́ngă míne/a pus‿mî́na pă míne/i̯ó‿i̯erán̯‿róşīi̯e/şî-n̯cólo ^{i}erán̯‿gáţă//n-an‿durát...pátru minúte/dac-am durā́t/şî imédi^{i}a^{d}‿mi̯-am reviníť/roşáţā/m-ã făcú‿gálbină/cum ie túrta dă ĉẹáră//şi̯-am înnălb^{i}ít aşá/la úrmă/dín̯‿gă^{1}benárẹ-áẹa/şî...m-am îmui̯á^{d}/m-an̯‿coflecî́t/şî...am işî́t afáră la ái̯er ^{la}...//an̯‿zis că n-o să f^{h}íi̯e nimícạ//ş-ápăi̯ cî́nd an̯‿vinít acásă/m-an‿ţinút táre/să nu mă fa^{c}‿că sî́n‿bon̯lávă/să nu mă cunọáscă nimínẹa//m-an̯‿sculá‿lún^{i} dimineáţă/tót^{u}...bo^{n}lávă/aşā nij^{i}‿bíne nij‿rắu...//lun̯‿la dóọşpe.../m-an‿dus pî́nă la o veĉî́nă/...ş-an̯‿stărn̯utát/ẹa ĉe‿^{z}séră zîĉe:

"mắ" zîĉe "tu i̯ej^{i}‿bon̯lávă/tu ai̯ truánă/ai̯ malagámbă/a viní‿malagámba la tíne"/

i̯o an̯‿zîs:

"ei̯/nú i̯e !" i̯o să mă ţî́n táre//"nú ^{i}e malagámbă" zic^{u} "da" zi^{c} "ĉíne ştíi̯e/cum am prin̯s i̯o ái̯er^{u}"//

an̯‿stat acọálẹa vro dóo ^{ore}//după ĉ-am̯‿viníť acásă dî la ẹa/ dụár am apucá‿să dăscúi̯ úşa/şî să ímtru-n̯‿cásâ//m-a lọá‿c-un̯‿frig^{u}.../ĉíne mọáre ? i̯o//púne plapî́ma pă míne/a viniť ómu/cî́nd a viní^{d} m-a găsíť...îm‿plapî́mă//mắi̯//da úni i̯e dă nu să símte ? ún̯‿să sím/câ i̯ō i̯erám.../zăĉám îm‿plapî́mă//ş-abi̯á m-an̯‿sculát i̯er^{i} la dóọşpe//ş-acúma mă sim^{n}ţíi̯ şî‿i̯o niţelúj‿mai̯ bíne//

[Aceeaşi]

[Foc]

lā un̯‿colé^{g}‿dín̯‿clása mẹa/màrĉél/tá-su má^{r}e carē/î́i̯ zîĉe lumẹa bòznáke/că...are múlte cápre şî u̯ói̯.../s-a dus în‿cotinẹáţ/-a adúna‿tọáte páili/că avẹáu̯ pădú^{k}/şî lẹ-a da‿f^{u}óc//şî dẹasúpra

742

a fost i̯in/şi m [k] acólo-m‿porumbár/cum o fⁱ̂i avút i̯ei̯/şi a lo̯at foc//i̯el n-a opservát/a i̯eşi‿p-afáră şī...màrĉél/s-a ui̯táᵗ/şi̯-a văzúᵗ‿că i̯ése fum/dim‿porumbár/şī i̯-a spus c-a lo̯a‿foc//n-a crezú/ş-apo̯ⁱ̂ s-ā [r] s-a-ntíns fócu/şī a lo̯a‿şī porumbáru fŏg/d-a ars tᵘ̂ot/să i̯a şi cása foᶜ.../au̯ salvát-o o̯ameni//

[Simion] góŕgé
úņsprezèĉé‿ánⁱ

i̯éne i̯éne scarloi̯éne

să fáĉe/să modeˡ [k] să púne ápă îm‿pămînt/să...mòdele̯ază ca o păpúşă/să púnē-ntr-o cutíi̯e/cáre̯ í‿să spúne coşĉi̯úg la noi̯/să púne flōri̯/o dátă colívă/colásⁱ/şî‿să dă pă gîrlă/şī...să spúne că: "i̯éne i̯éne scarloi̯éne/te duş‿cu flórile/şí‿să vii̯ cu plóile"//

[Acelaşi]

842. GIURGENI [ALR II, 705][1]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1975; CB, BM, MT; transcriere: BM

pᵘ̂orúmbu

făĉᵉ̂am ᵘ̂ogᵘ̂oru...//la noi̯ să ᵘ̂obijnue̯á să-l fáĉi̯m primăvára ᵘ̂ogᵘ̂óru dā...dí pᵘ̂orúmbᵘ̯//că spune̯á că ţíne revene̯ală̯//îl bᵘ̂orînám/îl grăpám...//şi la tímpu lui̯ dí‿cam‿ū...náinte̯ dî sfîntu górge/cam după sfîntú g [k] cam pă [k] în júru lu unu mái/ișán la porúm^{b}//arán cu b^{u}o^{i}i șî cu ca^{i}i/sau cu pátru cai la plug^{u}/plu^{c} cu dóo brázde...//únu puneám p^{u}orúm^{p} cu mîna pă brázdă/ș-áltu mîná//veneá tímpu dî lā ^{u}ō ^{u}órâ dî [r] dî trei/dâ pátru seára cum ereá atu^{n}ĉ^{e}a/cî să...să m[ɛ]măreá ziua/sc^{u}oteán d^{u}oi cai dî la... plug^{u}/șî d^{u}oi di lā...cáre rămîneā ^{u}úrmâ/șî puneán d^{u}oi cai la b^{u}orînâ/d^{u}oi cai la grap/-îl b^{u}orînám/îl grăpám/îm prospătúră//ș-așá făĉám pînî cînd î...i vineá tímpu dî [ɛ] d-a răsărit^{c} //cînd erá v^{u}órba dă ișá p^{u}orúmbu-așá dă ĉí șase țentimétri/îi dădeán cu b^{u}orîna//cum spuneám noi atúnĉ^{e}ä/cî sî-i rupín cuája//cîn să făĉ^{e}á ie^{1} dă zéĉe ĉentimétri/băgám prășituáreā iel//șí merĝ^{e}án cu prășituáreä/șî ^{u}úrmă cu sápa/lî răreám/îl...//la un tim^{b} dî dóo trei săptămín/sau cîn să mai făcá mai máre dă...pátruzej/dî ĉinzej dî ĉentimétri/bră [k] băgám a do^{o}a práșe//pîn să măreá ^{i}el dî să făĉ^{e}á așá cam [ɛ]dă trei sf^{i}értur dî m^{e}étru//ș d-aĉî [ɛ]îl răreám/îi [ɛ] lîsám fir și fir cum ne priĉipeám n^{u}oi ac^{u}ólo...//șî așteptám pînî la cul^{e}és^{u}//cîm ma^{i} ereá n^{i}evóe mai tîrziu dî mai făĉ^{e}á/c-aveám un adimi^{n}istrátor bun/cáre n^{i}e-mvățá//"sî c^{u}opileș^{i} p^{u}orúmbu/sî nu laș^{i} p^{u}orumbu cu c^{u}opii" //noi i spúneam púi// "sî-i rup púi-ieä/sî hrăneáscă fíru dî p^{u}orúmb^{u}/númai l^{i}egătúra lui/cî ăea-i fúrâ [r] îi fúră putérea lui/ș^{î} nu fáĉe l^{i}egătúrâ"//ș-așá ^{i}erá/îl mai c^{u}ompi [k] copileám/sau îl puián/cum îi spúnim n^{u}oi/ș d-aĉileá așteptán la cul^{e}és^{u}//la cul^{i}es ĉé făĉ^{e}am ?//mă duĉán c căruța cu cai/cu n^{i}evásta/cu băiéți că ^{i}ereá mic atúnĉä/sau cu ĉine-äveám/băgán căruța-n lan/îm făĉ^{e}án drum pîn ĉocán^{i}/s nu stricám [ɛ]c^{u}oĉéni sau ĉocáni/cum îi spúnim n^{u}oi/șî culeĝám p^{u}orúmbu//dar n^{u}oi il cure [k] culeĝám i/îl curám d-ac^{u}ól dîn c^{u}oĉén^{i}/nu ca cum [ɛ].../aĉí am deví^{e}át^{u}//șî-l l-aduĉán curát în

---

[1] În locul localităţii Piua Petrii (punctul 705 din reţeaua ALR II) am inclus în reţeaua pentru AFLR localitatea Giurgeni. Menţionam că fostul sat Piua Petrii a făcut parte din comuna Giurgeni.

---

[1] Dintr-un text anterior, reiese că acest administrator era originar din Moldova.

cărúță.../ /și pᵘorumbáru/pătúlu cum îi̯ spúnim nᵘoi̯/l-avẹ́am gáta/ îl punẹ́am acólo-m‿pătúl/pî́nă ĉẹ termínan‿dî́‿culésᵘ//cînd‿ẹrẹ́a vᵘórba dî măĉinátᵘ/mă duĉᵉán̦‿șî scᵘotẹ́an‿dîm‿pătúlu mẹou̯ d-acᵘóło un̦‿cᵘoǐ‿dóo trei̯/curâțám un̦‿cᵘoǐ‿dî p [k] bọá‿i̯/un̦‿sag‿dặ bọábẹ-acóło/mă dúĉᵉaⁿ‿cu el la mọárâ//făĉᵉám mălái̯/șⁱ‿vínẹan̦‿cu el acás/ înĉẹpẹ́an̦‿sî́‿fag‿mắmăligúțâ//

sᵘocᵘól iu̯ón [zis] mihálẹa sᵘocᵘól
dî́‿șáptîzej‿dî anⁱ

gríu

la grîu̯ îi̯ sᵘocotⁱélⁱ mai̯ marⁱ//că ásta‿a fost o múncâ‿cárẹ-o făĉᵉám i̯eu̯/pă parĉáᵒa mẹa dî pᵘorúmbᵘ/n-ávẹam nⁱevóⁱẹ dî́‿tᵘovarî̆ j‿dú‿cutárẹ j‿dû́‿cutáre j‿dú‿cútárẹ//da la grîu̯ îi̯ cu tᵘótu álfel/ cî́‿grîu mă duĉᵉán̦‿șî l-arám i̯eu̯ tu̯ámna/căutám lᵘócurî́le...caré‿le cunoștẹ́am c-a fᵘos‿pᵘorumbíștẹ/c-a fᵘos‿fasolíștẹ/arán̦‿grîu tu̯ámna/cam acúm pấ‿la sfîntu dumítru̯-așá...//băgám plúgu/arám...// cînd‿î...mașín dî sⁱemănád‿nú prẹa‿erá-n̦‿sad‿la nọi̯//îi̯ trăĝán̦‿cu mîna//pistẹ-arătúrâ//băgám bᵘorî́na/u̯o dátă sau̯ [ɛ] șî́‿dî́‿dóo ᵘor d‿l-amestecám/dắ-i̯ cu grápa/ [ɛ] dam acᵘólo/șⁱ‿d-aĉíle̯-așteptám primắvàra//primăvàra dacă ni părắa că árẹ bᵘolovánⁱ/pă i̯el/rădăĉínⁱ/ îi̯ dădẹ́an̦‿cu grápa/șⁱ‿după grápă lⁱegán̦‿ș-ún tăvălúcᵘ/sấ‿nivilⁱéze lᵘócu//cî́‿tᵘót administrátọr-ora dă ne-m̦văța/"mⁱă sî nú fiⁱẹ bᵘolován̦‿ca sî́ [ɛ] íntre vîntu pă supt i̯elᵘ//s-alúniĉe vî́ntu/sⁱ‿să dúcặ/sⁱ‿nu [r] s‿nu suĉ [k] usúĉẹ‿pămîntu"//ᵈ-aĉí‿il așteptám pă grîu̯ pîn̦‿să făĉᵉá i̯el dặ...ĉízej‿dă ĉentimétrî/cîᵗ‿să făĉᵉa/ni să părẹ́a că árẹ burúiⁱénⁱ.../intrám î‿i̯el/i le mai̯ smulĝám/îl privẹ́an̦‿cum...îl plivẹ́an̦/cun̦‿spunẹ́am noi̯ atúnĉ//d-aĉí‿il așteptán̦‿la cọásâ//mașínⁱ erẹ́a puțínẹ//preparán̦‿cu̯ása cólẹa binẹ/ᵘo bătẹ́am/ᵘo aranjám/s^{î} mă punęán și mă [ɛ] în lan...//ș^{î} mă punęán și-i trăg^{e}ám la coasă//c^{u}oseám ĉe c^{u}oseam/nevastă ^{u}urmă l^{i}egá/făĉ^{e}a znop^{h}...//znóp^{i}i-i făĉ^{e}ám...cum îi spuneam n^{u}oi atu^{n}ĉa clăi/pă l^{u}ocu/^{u}o claę-aiĉe/úna mai c^{u}ólo/úna mai c^{u}ólo...//cînd încępęan la t [k] an treerá și cu ca^{i}i//

[Ai treierat cu caii ?]

am trăărá cu cái/grîu an trăerát ieu acásâ//nú prea ișă bun//grîu ^{e}ra tár^{i}e.../și nu prea/-l grohoiám/cun spuneám n^{u}oi/și ișă cam ț^{i}ep^{u}os^{u}//da mai incuáĉe/mai incuáĉi kar dă cînd am încęput io familist/ierá mașin^{i} dî trărát//la mașinli dî trěěrad n^{i}e fă ĉ^{e}án ĉ^{e}áți//zéĉe/ĉișpi/sau doozej dî uamen^{i}//grîu ni-l căram fiecare-l făĉan șir^{i}/pŏ un c^{u}olz dâ isláz ae^{u}olo/undi n^{i}e distiná comúna/primáru/ĉine era...//și cînd aduĉ^{e}ám mașina/-nĉepęán să cărăm/t^{u}evarăși/iō/toate cărúțile p-al meu/treĉám io d la rînd^{tu}/vineá rîndu lu áltu/vineá lu áltu/boabil le puneám în sa^{s} ș^{î} le-aduĉ^{e}am acásâ/páil le...duĉ^{e}ám mai inc^{u}oi/cí n-áven timp/cúm îi spuneám n^{u}oi tîrîș/le făĉ^{e}an grămad-ac^{u}olo/an terminá ĉ^{e}ata/^{n}ĉepęan să ne cărăm paili/s ni le [k] le-aduĉem acásâ/ [...]ac^{u}o pă [k] fiecare pân curțile lui// [...]

[Cum se teeiera cu caii ?]

cu ca^{i}i...cúm sî spun/făĉ^{e}am ári^{i}e/în cúrtea meă//nú aveam n^{i}evoi d^{î} tovarâș//îm căran grîu-acasâ/mi-l făĉ^{e}am șirâ/și făĉ^{e}am o árie-ășa/o ĉircomferénț-așá cum vă sp[ɛ]/n-ăș puteá s^{î} vă spui cam ĉe...mărime.../băteam un lemn.../cum îi spuneam n^{u}oi steájăr/îm m^{i}ijloc-ósta aiĉe...//legám o fúnie d-aij dî l^{i}émn-osta...//și cai-i l^{i}egam iár dî gît așa cum ne priĉipeam n^{u}oi/și-nĉep [k] și grîu-l luan dîn șiră/și l-întindeám aiĉ î ^{î}árie-ásta...//năsădeam/așa-i spuneam noi//și cîn termenam árie-ăeă dî năsădi^{d}/băgan cai iel//și [ɛ] mînan cai-mprejúr^{u}/prejúr ímprejúr/vineá ais s-apropiá

746

dû pár-osta/cí͜ pa [k] fúniᵉa/să-m̦făşurá pă lⁱémn-òla/că nù͜ putẹ́ai̯/sî-i̯ mîi̯ núma-ntr-o párte̦/c-ameţẹ́au̯ caⁱi//şi i-ntorĉám pă párte̦-ăi̯lántă̦/şî dắ-lⁱe şî p-acólo̦/dắ-le̦ şî͜ p-acólo/pînâ cînd îi̯ suĉᵉán͜ dî͜ ĉí͜ şàse̦ ᵘorⁱ aşá//să făĉᵉá páili sâ frămîntá.../dădẹ́an͜ cáe̦-afáră̦/şî-ntọrĉám...cu fúrĉîli/întu̯rĉán͜ grîu pă pártẹa ắi̯lantă̦//şî l-întoʳĉᵉám aşá dâ͜ pátru ᵘorⁱ/şî pă párte̦-ăẹă şî͜ pă párte̦-ăẹă/pînî͜ sâ͜ fărắmiţa grîᵘu/spiĉíli ĉe͜ erẹá͜ acólo̦//

[Acelaşi]

aşá lucrám noi̯ brî̦nza

vinẹ́an͜ cu láptile̦-acásâ/îi̯ dădẹ́am kág/aşa-i̯ spunẹ́a/erẹ́a nişte cutiu̯áre̦ caré͜ le cumpărám...dî kágᵘ/avẹ́a ᵘo linguríţ-acólo/͜o măsúrâ/la͜ atî́tẹa kilográme̦ dî lápte̦ sî pui̯ o linguríţâ/sî͜ pui̯ dóo//îl punẹ́am acólo-ntr-u̯m͜ pahár dî lápte/-l bătẹ́am bíne̦/práf-ola/şⁱ͜ d-aĉí͜ il punẹ́amu̯...în hîrdắᵘu sau̯ ĉubắru/cum îi̯ spúnim noi̯/cu láptⁱe/unde púnẹa/şî l-amestecám acólo̦//şî dî́pă ᵘo durátă dúpă ᵘo s [k] un͜ sfⁱer͜ dî ᵘórâ sⁱ͜ zícᵘ/láptili să-n̦kẹgá dómˡᵉ//sâ-n̦kẹgá să făĉᵉá/ca cum ar fi i̯aúrtu sî͜ spun/da să-n̦kẹgá//dacă sâ-n̦kẹgá láptile.../mă spălám ş-ẹo bíne̦ pă mî́inⁱ/băgám mî́i̯n̦le̦-acólo-l strî́n̂gᵉam/îl frămîntám/îl strî́n̂gᵉam într-o márne̦/s-alẹ́gâ dîn͜ zⁱerᵘ//d-aĉí avẹ́am alt͜ â...alt ĉubⁱăr pẹntru zⁱerᵘ/crî́ntă̦ cum îi̯ spunẹ́am nᵘoi̯/ᵘo cutie̦-aşá făcútă dî͜ scî́ndurâ/îi̯ punẹ́am o-m̦velitọáre̦ d-ástẹa supţírⁱ/răricúţ-aşa/şⁱ͜ punẹ́am grosíme̦-ăẹă/ĉi͜ irá-ⁿkẹgát/îl punẹ́am în͜ i...îm̦velitọáre̦-ăẹă/şⁱ͜ să scurĝá tᵘọd zⁱéru dî͜ i̯el//să scurĝá zi̯éru/şî ắlant îl strî́nĝam̦ frumᵘósᵘ/îi̯ punẹ́am um͜ petroẹ́aş acólo pîn͜ crîntă ca să̦ stẹa i̯el/să scúrgă-n tiᵍnâ...//d-aĉî́-i̯ lu̯am zⁱéru/caré͜ să scurĝá dîm͜ brî̦nzâ//âl punẹ́am într-o̦ căldáre̦ máre̦/şî-l fierbẹ́am la focᵘ//şi işắ álfe̦l dâ brî̦nzâ/-i̯ spune̯ám noi̯ úrdă//cîn‿dădea̯-m‿fer‿șⁱ‿s-aleĝᵉa úrd-ai̯à/ᵘo scote̯an‿șⁱ‿ p-áe̯a ᵘo aleĝᵉám/ș-o pune̯ám tút-așá-ntr-o...pâ málu-m [k] pă már-ne̯a-m̦velitᵘóri/cum [k] a zăgîrni/cum îi̯ spune̯ám noe̯-acól...//șî strîngᵉám úrda/un‿cocoloșél fo̯árte̯ bun d [k] úrda‿erá fo̯árte̯ bún̯ă// //i̯ar rᵉéstu zⁱérului̯/îl dăde̯án‿la pᵘorĉ//că-i̯ scoséi̯[ɛ] îi̯ sco-te̯án‿to̯átă̦ grăsime̯a dîn i̯el//așá lucrám noi̯ brî̦nza/i̯éu̯/îm‿prinĉí-pál așá ᵘo lucrám//

[Foloseați numai cheag de cumpărat ?]

ā̦ncoaĉẽ‿ᵘúrmâ‿făĉᵉám șî nᵘoi̯//

[Din ce ?]

dî̦n‿kíșcă̦ dî pu̯orcⁱ//kíșc-ae̯ä dî pᵘorc ᵘo curăța/u̯o spălá/ ĉe̯-i̯ făĉá/ș-o tăi̯á bucățⁱelⁱe bucățⁱelⁱe/ș-o băgá-ntr-o sticlă/-i̯ pune̯á bu̯orș/șî‿sáre̯ múltă/ș-o astupá//șⁱ‿sărătúr-ae̯a/șî‿acre̯ál-ae̯a ...//primăvàra l-îndoi̯á/cînd i̯erá vᵘórba dî-nke̯gát/îi̯ pune̯á bᵘorșⁱ/d-ásta dă̦ pútină/cum îi̯ făĉᵉám nᵘoi̯//șî-l făĉᵉá acᵘól‿ l-amesticá/și‿cîm‿pune̯á d-ăla...în‿lápte/l-î̦nke̯gá fo̯árte bine̯//

[Același]

an̦‿lucrāt īn

dac-a ve̯ni‿primăvàra/prègătéșⁱ‿terᵉenu/sᵉemen̦ⁱ ⁱinù...//cîn̦‿ s-a făcú‿màre/înaintea lu sfîntu iliⁱe̯ să smúlĝe̯/ⁱinu//și-l bațⁱ dị sămînță//după ĉe l-ai̯ făcú‿munúșⁱ/munúșⁱ așá¹/mûnúk/nú máldăre marⁱ/micⁱ‿așa¹/îl bazⁱ‿di sămînță/după ĉe l-ai̯ bătú‿dî sămînță/ ț̦ᵉ-aran̦jésⁱ‿sămînța/pentur ĉe ai̯ nⁱevóⁱe̯//àșa//pă i̯el îl faj‿mál-dărⁱe marⁱ/doozeș‿trei̯zej‿dî mînuke de̯-ăle̯a ᵘodată/și mᵉerˢ‿șî-l baj‿la topilă/în apă̦//după ĉ-a stat acólo/șase zile/te du‿șî-l spelⁱ frumᵘós/îl pui̯ și să usúcă fiecare munúșă-m‿pra [k] îm‿par-te/pŏ‿úrmă l-adúĉⁱ acásă/ca să nu-l adúĉ atúnĉ ud/câ-i̯ pre̯ä greu̯/

---

¹Gest.

748

şî nu pᵘo sâ-l.../așá ịe terⁱén acólo pă málu gîrli/ápⁱi/únde ⁱe/a grópiⁱ//și l-aducâm acásă/şî-l mai intindeám în cúrte/cîm bătẹa suárẹle/şî ne puneán şî-l bătẹán cu mai di lⁱemn pă petrᵘóiᵘ//di să fărîmá//úite-așa așá așá așá așá[1] //îl puneám iar la soáre/l-acopereám după ĉe-l strînĝám pă seáră/şî ne puneán la mélița/dă-i dă-i dă-i dă-i //ei/seára mai aveái treábă/te sculái dimineáța cîn dormeá cᵘopiⁱi/şî mᵉelițái/melițái/cît ț-ereá-n gînd ᵗᵘ//[...]

[Și pe urmă ce făceai ?]

pă úrmă ĉé făcán după ĉe-l melițám/îl dam la darácʰ//am ș-acúma darácu//îl păstréz//că piséz grîu în iel pî lā zile de-ástea [!]//îl dam la darác/îl făcám fuiór frumós/frumós/şî-l făĉᵉám/puneám șase...fire-ntr-o párte/șase-ntr-o párte/-l făcám o legătúră frumuásă/și cîn ne vinéa timpu iárna/îl făĉᵉam caⁱere/şî-nĉepeám s tuarĉím//ásta e//țeseám//ⁱin î ⁱin//c-atúnj nu să găseá materiⁱále-așá sâ cúmpⁱerⁱ/țeseán c-aveám î cᵘopiⁱi mulțⁱ/zéĉe/trebúẹa să le fașⁱ pantalón/cămáșă//

stănĉuléscu safta

șaizeșpátru [de ani]

îm privința animallor

îm privința cailor sunᵗ kar ă.../c-am apúcá dî la părinz/d la taicî-meo...//kar cîn d-ezemblu rămîne șkop//ai...ie múlte medicaménti care pᵘo să-l ă...lècuiés/sau să-mbonlăvéște/sau a băú múltă ápă șⁱ s-a sîngerát/io imideát [ɛ] cuți nú/da bricᵉág/scoᵈ bricᵉágu/și scoț/kar și dóctoru me-a spus/ [ɛ] dîjá iei ne spúne/câ "n-ai voⁱe sâ nu..."/da io pîn la dóctor/io-l lecuiésc//adícă nu că-z dóctur io/dáră...am apúcá d la părințⁱ/io imediát scoz bricᵉagu şî-l crestéz în ĉéru guri/și-l bag dégitu și-l frecționéz/şi laz‿dî́‿sînĝẹ//cun̦‿sî́‿spúnẹ la n^{u}oi̯//laz‿dî́‿sînĝẹ/şi...îĭ‿revínẹ cálu̯//

---

[1] Gest.

sau̯ dî́‿múlte or káră ş^{î}‿cu ắştẹ-ai̯ mei̯//am păţít o zī/câ i̯ō le [k] aiĉa la noi̯ sâ pọártă gúrî́li dâ ham/dacă ştiţ^{i}/d-álẹa dă áţâ//i̯ar îm pártẹa dóbroĝ^{e}- aiĉé sấ‿pọártă júgur^{i}/dácă ştis‿ĉe‿ẹ-álẹa júgur^{i}//

[La cai ?]

la cai̯// [...]

ş^{î}‿d-áẹa vă spun/am pus cái/-n̦‿júgur^{i}/mẹ-a plăcú‿tárẹ/într-o búnă zi...n-á mai̯ vru‿s [k] cái/ai̯ méi̯ cái//ş^{i}‿am umblá‿cu i̯ei̯/şi...şi le şti^{e}am‿f^{u}orţ^{le}/cărán‿cu i̯ei̯...//n-ọ mai̯ lọa dîn̦‿loc//n-ó‿ma^{i}‿lọa dîn̦‿lo‿cu júgur^{î}li//şi cîm‿mẹ-an‿da‿sẹáma/o^{d}átă ẹ-a tăẹát ápili/fără să ple‿cú‿ii̯/n-a mai̯ vru s-ó‿ma‿ẹa dîn̦‿loc/c^{u}‿cărûţa//cărûţá‿o avẹán‿cú‿femii̯‿in̦‿cărúţâ//şi...zéĉi̯ femii̯‿i tọátă vára ^{l}ẹ-am purtát în̦‿cărúţâ//sîn̦‿şev‿dî́‿ekípâ la cîmp/n-a ma^{i}‿vru‿cái‿s‿mai̯ pléĉi̯//u̯iţẹ-aşá s^{î}‿să sărẹá únu pă áltu/şi...îi̯ períse sp [k] să ^{f}ăcúsẹ spúmă//s-a dî^{u}okát//s-a dî^{u}oká/cái frumóş/că i̯-az‿văzút/murĝ amîndói̯/u̯m păr‿ă/ştiţ^{i}/îmbrăcáz‿binẹ în̦‿lúcru bun̦‿că [?]/sigur şi un om şi u̯‿^{u}animál/dacă...i̯eş^{i}‿spăla^{d}‿mai̯ bíne/sau̯ mai̯ gras frum^{u}ós/şi-mbrăcát o háĭnă mai̯...mai̯ búnă/sígur că apár^{i} álfel/aşá ş‿^{c}u animálu//sau̯ dacâ i̯eşt^{i}‿i/p^{u}o s^{î}‿fii̯ drăgúţ/dácă i̯eşt^{i} îmbrăcá mai̯‿ī ruptur^{u}ós/sau̯ tẹ p^{u}orz‿mai̯ aşá/apár mai̯‿ī.../^{a}şá ş-enimálu̯//s-a dă^{u}oká‿dómne/j‿n-a mai̯...//şi m-an‿da fọárte frumó^{z} jos/înaintẹa ^{u}oişti^{i}/[ɛ]gata femi^{l}e-nĉepúsi̯ uní^{le}‿s^{î}‿să dẹa j^{u}os/să-mpin̦gă dî cărúţâ/nu şt‿^{se}//"stáţ^{i}‿ẹşa/lăsás‿cái"/s-à‿da‿jọs/femiile/"lîsás‿cai"//toátă [= totodată] mă supărásin̦‿ş^{i}‿i̯o/că şti^{e}án‿câ...tot ắẹa-i̯ cái/j‿nu mai̯ vrẹa//m-an‿da‿jos/ş^{î}‿lẹ-an̦‿zís tát-al nóstru d^{î}‿dî^{u}ók/ş^{î}‿n-a avú‿nim [k]

---

[1] Pocneşte din palme.

cái nimic//s-a scutúră ca^i^i/ș-a plecá cai//da//știț^i/i trebur^i d-ásteą//

[Și mai au și alte...?]

saų cîn î...męérĝi/dîn [r] dîm m^e^ers așá i să scrîndéște um picⁿ^u^or//avéņ r^u^otilé d-áleą cuņ șpúne femiili.../dî la războą^i^e/d la războąịli lor care țésę//niște rotile/saų u...ĉęl maį răų caz ǫ sútâ/cúm e^re^a súte d-áleą dă náinți/dî náinté du pă tímpur^i//și į-o l^i^eg[ɛ]gă di [ɛ] d-esémplu cum ar fi dópų-òlą[1] //dop la ásteą/į-ǫ leg î...cólo la ^i^iįa picôrlúį jos//

[Unde ?]

j^u^oz lă [r] la copítâ//

[Cum îi zice acolo ?]

la ^i^i^i^e/j^u^os//acólo/į-o leg bíne cu.../dacă n-am...àlcęvá ș^i sînt îņ cîmp/scoz batísta fǫárte frumós/șį...lég^î r^u^otilă d-áęa/ saų...^u^o sútă dă...d-ásteą dă leį cum ereá nainte/ș-į-u leg d-acólo j^u^os/și-į įaų picǫ́ru/nú picóru carę-l dǫare/știț^i ?/nu picôru cáre-l dǫáre/i-l l-ęáų p-ăl ĉel...da núma dînapóį//p-ăl ĉel î... sănăt^u^ǫs[2] //și...i-l l-ęaų/îl bag după gît ^u^o...ștręánc/saų u...ǫ gurâ dâ ham/ș^i i-l l-ęáų p-ăla búnu//șî-l las/șî-l săr//įel [k] îl forțéz pă el s^î sáră/ș^î cîņ sárę/sárę dįréct îm picǫ́ru boņlav/știț^i? //ș-atúnĉă i sâ dă la l^u^oc/imidįát//s^î dă ^l a loc//

saų dacâ įē îm pártęa dîm fáțâ/nú să răscokitęázâ/da să spetęázâ įel/să spetęáz-așa să spúni//dîn ^u^oprírę dîņ gųánă/^u^oprit îņ loc/saų u...to dîņ gųánă/cîrmít îņ loc//ș^i devíne șî...șî înțepęnęștę-odátâ/șî înțepęnéș/ș-atúnĉa...n-am ĉe-į fáĉę dícît îl daų în ápă//îl daų în ápă/î ^î^apâ curgătǫáre/î ^î^ápă...șî-l daų la dęal// fi^i^e dacă...į-ápā...zis vára/mă dăzbák įoų/șî-l l-ęáų dî căpástru/-notînd įō náintę și cálu-l țîų dî căpăstru...//îl l-ęaų î ^î^ápâ la dęal/cît p^u^o sâ dur^i^ez ęo așá ō...^u^o zvîrlitúr dî băs/ĉiņze șaįį di métri/saų kar o sútą.../și įel devínę pî ^î^ápą/ápa curgătǫaré ápă la dẹal/devíne dî sấ f^{u}orțẹáză mai̯ ĉevá ca cînd î...fúĝe i̯el//mái̯ táre să fo[ɛ]rțẹáză/cî ápa cúrĝe repíde/și i să dă la loc/ știț^{i} ?//[...]

---

[1] Indică un dop mare, de canistră, care se află pe masă.

[2] Cuvînt sugerat de anchetator.

sau̯ în ĉel mai̯ rău̯ cas cîn să...d-ezémplu îi̯ dăi̯ i u̯órz//grăúnți/^{u}orz//a fos cálu-ṇherbîntát/ấ fost îṇherbîntát/ș^{i} nu-i̯ [r] nu-i̯ normál ca să-i̯ dăi̯ grăúnțe/cîn îi̯ herbîntát//porúm^{p} sau̯ ^{u}orz/ sau̯ grîu̯ kár...șî-i̯ dai̯ cîn ui̯ îṇhérbîntát el//că...cîn îi̯ îṇhérbîntá^{t}/sau̯ nu-i̯ obijnuí cu...cu grăúnțile/devíne dî-i̯ cáde-m pi-ĉu̯áre//ș-atúnĉă sîtém i̯ar nevóis să-l băgắm î ^{î}ápă//dóo trei̯ ^{u}óre/-i̯ bátem um par/î ^{î}ápă/ș-ul ținim î ^{î}ápă/șî devíne și...//

da /kár am avút în vár-asta un cas cu váca//[...]ș-am û unk cárẹ.../al tĕi̯cúț-așá a fos/pátru frát^{i}//șî pátru surór^{i} a fost// șî s-a priĉepút ûn animálilẹ-ástẹa/kár î ș^{î} nọáptẹa vinẹá dă-l scúlá/ș^{î} pă taicî-mi̯u/ș^{i} pă unki-mi-ọsta/tot așá îm privínța animállọr//ș^{i} mi s-a-ntîmplá cu váca//la vácă nú prẹa erám î...așá.../ adic-am avút animále/^{d}a nu prẹa știám//^{m}-am pomíni cu i̯a/ẹ-an da niște luți̯érnă vẹérdẹ/ș^{î} luț^{i}érna...ó avúsim pă ^{u}o m...șoprón/ ș^{î} nọáptẹä cam a burát//pàrdón[1] /a burá dî plọáiĕ//ș-a căzút ápă/ și ẹ-an da la vácî/dimínẹațâ ẹo cî m-an sculát/i̯-an da la ápă/șî [k] i̯-an dat â...[ɛ]ásta/luțẹ́rnấ la vac^{î}//lucẹ́rnạ/ști/a fos puțin cam údă/cred nu ștu dac-a durát î...un sf^{i}er dă ^{u}órấ dăpă ĉe ẹ-am dat ă lucẹ́rn-ạẹa/ș-ui̯tẹ-äșa[2] s-a fă [ɛ]făcút/s-a umflát//trimet un copil la únki-mẹo/sâ vi^{i}ẹ i̯el^{ă}//únki-mẹo ăsta erá páznic/ stă d la minẹ mai̯ incólo pă str [k] to pă strád-astạ//erẹa páznic//

"dú-te mă la únki-tu i^{u}onicạ/ș^{i} spúni̯-i̯ sâ vi^{i}e nèapărá câ nẹ mọárẹ vaca" zic/"ĉẹ mai̯ i...//umflátạ//

s-a duz băẹátu/"bă tăticúle" ĉe/"a pl^{i}ecát/únku u̯onică" ĉé/

---

[1] Informatorul sughiță.

[2] Gest.

752

"a plecá‿pặ cîmp" ĉẹ//i̯erá pázni^{g}‿d^{î}‿cîm^{p}/"á‿plecá‿pă cîm^{b}"‿zíĉẹ//

to^{p_u} !/ĉi sặ-i̯ fac ?/m-an‿duz‿dupắ‿ḍóctọr/trimé‿ș^{î}‿bă̯eátu pă ọ pártē călárẹ/m-an‿dú^{s}‿ș-e̯o cu biĉicl^{i}éta...//nú ^{i}érá p-aĉí//nij‿dóctọrụ//"ĉi fa^{g} ?" zi^{g}‿"mọáre ^{v}áca"/útẹ-așá să făcúsẹ//nú ști^{e}án‿ĉí‿sî-i̯ mai̯ fah//pîn̦‿la urm‿ĉí m-an‿gîndít i̯u/tũt așá [ɛ] văzîn̦‿la tai̯cî-meu̯ cîn̄‿eréa acás tắticu/trăéa/i̯-a băgát un‿călúș în‿gúră//așá ō...ú‿bucá‿dî l^{e}emn/e-am băgát-u̯-oșá[2] -n‿gúră/ca să poa‿să răsúfle‿ea/știț^{i} ?//și i̯-am udát așá pătur^{i}/i̯-am um [ɛ] mui̯á‿bine pătur^{i}/aveám bútoi̯u cu ápă/i̯-am ûmmui̯át/și i̯-am [ɛ] puneám̄ complécsẹ-äșá cu ápă réĉẹ pă skináre/toátâ‿skinárẹä‿ei̯... pus^{i}sim păturâ pă ea/ș^{i}‿călúșu la gúră/e-an‿lășá‿dî sînĝẹ cu briĉ^{e}agú‿tũt așá la uréke/am bătú‿bine uréka/și i̯-am pus complécsí‿cu ápâ réĉẹ-äșá/tim^{b}‿dî vō júma‿dî ^{u}órâ‿o [k] aproápẹ-o ^{u}óră/și an‿scăpát...ắn‿scăpá‿váca//

paraskív i̯ẹrẹmí^{e}a

trei̯zeșînoo dă an^{i}

săpúnu

[Cum faceţi săpunul ?]

à^{j}șá săpúnū/cúm îl fáĉim ?/lu^{u}óm s^{u}ódă̦ dîpă [k] căntărin̦‿jumắrîli/cîte știm c-avém/púnim [ɛ] la ō...pa^{t}ru kílẹ́‿dî grăsíme un‿kíl dî s^{u}ódă//avém op‿kílẹ dî grăsíme/púnim pátru kí [k] doọ kíle dî s^{u}ódă//^{d}pă grăsímẹa carẹ-o avém//púnim grăsímẹa acólo/ș^{i}‿să t^{u}opéștẹ/-i̯ púnĩ‿șî ápă/ápă-i̯ púnin‿dî dúnăre/nu-i̯ mai̯ fáĉim leși^{i}ẹ/ọ făĉá leși^{e}a cu ĉenúșe//ferbẹá ĉenúșe/táre/dîn ĉocán^{i}/și-i̯ punẹá leși^{i}e//da noi̯ acúma nú-i̯ mai̯ púnin̦‿leși^{i}e/o fáĉin̦‿

---

[1] Gest.

[2] Gest: informatorul bagă degetul arătător,orizontal, în gură.

cu̯-apă dî dunăre/că apa dî dunăre-i̯ foarte bună dî spălat//noi̯ dac-avem apă d dunăre/nu mai̯ spălăn cu dᵉero¹/sau̯ perlan¹/sau̯ ū ĉe ne trebiⁱe//o faĉin cū apă dî dunăʳ/îi̯ punim apa dî dunăre-n ă...jumărⁱle-ălea/ferbe ⁱele/ᵈpă ĉe să dizvᵘoltă bine jumărⁱle-ălea/punin sᵘoda//şî ᵘo ferbiᵐ pînă videm noi̯ cî să-nĉepe-aleĝe ca ᵘurda//şi-n ea acolo-i̯ punim pelin/ca sî miroasă i̯el mai̯ bini/punim şi dᵉero/ca sî facă spuma mai̯ bine sî curăţe...//şi îl ferbim îl ferbim bine pă ⁱel/pînă s-aleĝe i̯el bini//cîn s-a alⁱes i̯el bine ca urda aşa/atunĉᵉa-l dăn jos//âl dăn jos/şî îl tăen dimineaţa/după dooşpatru dă ᵘore noi̯ il tăem//sâ-nkagă i̯el bine/âl tăⁱen felie-ăşa/-l punim pă ᵘo scîndură/şi trînĉ-eea/îi̯ luom toᵗ pentru prᵉeşur/nu-i̯ aruncăm//

[Trîncii sînt...]

nⁱegre-aşa i̯ei̯/pă fund ⁱ/la fundu ĉaunlu eea sunᵗ//p-aia-i̯ punin tᵘod la spăla la prᵉeşurⁱ//punim apă-n algiⁱe/şi...trînj dîn ăea/şi frecăm bine preşuʳli cū periᵉa dĕ scîndură//aşa//

[Şi la feliile alea de săpun, cum le zice ?]

calîpurⁱ//calîpur dî săpun//

paraskiv zoeă
treizeşişapte [de ani]

drika[2]

facim un ĉerc//şî...apoi̯ inumărăm trei̯ metri/de la ĉerc/îm faţă/d-egzemplu...unde vrem...în ĉe direcţie dorim ca să jucăm//[ɛ] înspre sud/înspre nᵘorᵈ/depinde//şⁱi̯...traĝem o liniⁱe la trei̯ metri/ş-apoi̯ i lovim băţu cū...avem um băz mai̯ mare/ş-unu mai̯ mic//nu [ɛ] aşa um băţ//şî daţⁱ...cū băţu în acel beţişor mai̯ mic//dacă acesta cade-n [ɛ] în ă...pᵘorţiunea care cuprinde [k]

---

[1] Numele unor detergenţi din comerţ.
[2] Informatorul graseiază.

754

cuprínsă-ntre líniⁱe și ĉerc/repetás‿pînă-n trei̯ ᵘorⁱ//dácă nu réușis‿s-o scoátⁱez‿dîn ĉerc pînă-n trei̯ ᵘorⁱ/atúnĉ íntru i̯o în ĉerc/și dau̯ i̯o cu bățu//dacă i̯o scᵘod‿bîățu din ĉerc/și dumneavoástră-l príndețⁱ/atúnĉ intráțⁱ dumneavoástră-n ĉerc//dar dacă i̯ō-l lovésc/și nú-l príndețⁱ/și bățu mérĝe pe pămínt/avézⁱ‿vóⁱe să-i̯ das‿cu piĉóru//i̯ar [...] dácă-l băgáțⁱ în ă...îm...pᵘorțiúnea cuprínsâ-ntre ĉerc și li [ɛ] líniᵉa care markáză trei̯ métri/dáu̯ i̯ărășⁱ/pînă-n trei̯ ᵘor//i̯ar ĕu̯ dac-o sco‿din ĉerc/și dumneavoástră n-ó atínĝes/și i̯a stă pe lᵘoc/trébui̯e să aruncáțⁱ cu bățul ca să b [ɛ] îl băgásⁱ în ĉerc//dácă nu-l băgáț cînd aruncáțⁱ/i̯o îl lᵘov [k] cáuᵗ‿să-l lovᵉés‿cu bîățu//pᵘot i̯eșí pînă la líniᵉa care markáză trei̯ métri//dacă-l lovés‿cu bățu și i̯el se dúĉe depárte/și nu-l príndⁱețⁱ/i̯ō...pun de lā...ĉerc și pînă acólo/înúmăr cîțⁱ pașⁱ//și să joácă pe béțe/i̯ar zéĉe béțe formeáză un‿cal// [...]

dacă ți-l prínde-ntr-o mînă/atúnș‿cînd aruncáțⁱ ș-ûl lovᵉéște/să púne ᵘo sútă dă cai̯//i̯ar dacă-l príndețⁱ în dóo/zéĉe cai̯//

[Dar cînd cade bățul în cerc ?]

atúnĉⁱ i̯eșíțⁱ afáră/ĉíne-i̯‿in ĉerc i̯ésē afáră//

[Dar dacă bățul cade pe linie ?]

se spúne că ⁱéste țúra//și...se...apói̯ dácă i̯éste țúra/se dă i̯arășⁱ cu bîățu/și...ĉíne i̯est [k] ĉíne‿ă nú ⁱéste-n ĉerc/púnē mína‿așá[1]/și i̯a bățu dî jᵘos/și l-arúnc-așá dĕ trei̯ ᵘorⁱ//și dacă-l bágă-n ĉerc/íntră la bătáe i̯el//

stamáte iᵘonél [12 ani]

---

[1] Gest.

șárpele

acúm/îm͡ vacánță de curînd/...pátru săptămîn^{i}/^{u}o lúnă de zíle/ am͡ fos͡ cu ^{u}o [k] um͡ văr dẹ-al meu̯/îm͡ pădúre//și...aiĉ//la n^{u}oi̯// mergínd așẹ́/an͡ da͡ dē bug̑^{e}ác//șí͡ acólo sîm͡ múl͡ șerp^{h}//șī n^{u}oi̯ mergán͡ cu frícă/că i̯eráu̯ și frun̯ze pe jos/ș^{î}͡ n-erá frícă să nu călcăm pē vrun͡ șárpe//șî cînd ^{i}erá la um͡ p^{u}óm/^{u}odátă un͡ șárpe !//cîn͡ l-am͡ văzút/noi̯ merg̑ám númai̯ îm͡ vîrfurile de la picu̯áre//și cîn͡ l-am͡ văzú/n^{u}oẹ-an͡ sta͡ pe l^{u}oc/ș^{i}͡ șárpele a fug̑ít//apói̯ a [ɛ] am ocolít/șî am ^{i}eși͡ la drum/șî pe úrmă văru-al meu̯/n-a mai̯ vrut ca să mai̯ meárgă/a zîs că...i̯-e frícă/dacă ^{i}erá...mai̯ mulț^{i} copíi̯/ mai̯ merg̑á/dacă nu/nu//

[Ai omorît vreodată un șarpe ?]

nū//

[Dar ai văzut ?]

da/cum ?//am͡ văzút//^{u}odátă ne jucám ĉetáte//poátẹ-ăț^{i} auzí͡ de aĉéz͡ joc//și...î^{l}͡ jucán͡ la um͡ pri^{i}éten//șî...i̯erá ^{u}o cásă/aiĉ ¹/șí͡ aiĉ ne jucám n^{u}oi̯//ș-aiĉ ^{i}er^{e}á un͡ gard așá/aiĉ͡ erá o porțiúnẹ-așa //i̯erá cása͡ aiĉ cu perétele/ș-aiĉ͡ erá gárdu so^{u}oz͡ mai̯͡ in afárâ//și n^{i}e jucán/și...um͡ băẹát cîn͡ sâ prindă mîng̑i^{e}a/s-a...da^{d}͡ la peréte/ c-a͡ aruncát-o táre//ș-a călcá͡ pe un͡ șarp^{i}e//^{i}erá šárpe dă cásâ// i̯ē^{l} ziĉ^{e}á că...îl du̯árẹ-așá la piĉór/i̯-a intrát͡ ^{î} venín îm...piĉór//

i̯o am [ɛ] am mai̯ auzí͡ p-aiș^{i}/c^{î}ă...um͡ băẹát [k] ^{u}o feme^{i}e/i̯-a puz͡ la un͡ c^{u}opiláj͡ mai̯ mic să mănînĉe lápte j^{u}os//și feméa să duĉ^{e}ă lā cîmp//și͡ î...ă͡ c^{u}opilașu mînca lápte cū pîi̯ne//și șárpele de cásă i̯eș^{e}á șî mînca núma lápte//șî băẹátu âl vedeá și-i̯ spuneá: "ma͡ ea șî mnicățẹi̯ !/nu bea núma lápt^{e}e !" [!]//

[Ce să ia ?]

---

¹ Informatorul își însoțește expunerea cu gesturi explicative.

ńicăţⁱéi̯//àşá ziĉᵉá i̯el//şⁱ‿să nu be̯a núma lápte//şî...într-o zī feméᵉa văzîn̯‿că láptịle...meréu̯...ⁱéste mîn̯cát/stătú la pîndă//şī văzú că i̯ése şárpele/şi îi̯ be̯a láptele cᵘopilului̯//i̯a ᵘomorí şárpele/i̯ar după ᵘo zi/murí şi‿cᵘopílu̯//nu ştu ĉe legătúră ᵘo fi avút//

[Acelaşi]

843. GRĂDIŞTEA

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: MM

făĉám boranĝíc

cù‿gîndáĉ-éşte̯a/lu̯am s [k] ǵermújⁱ‿d-ắşti̯a/şi-i̯ creşte̯ám//ca-re̯-ave̯á noróg‿dă i̯eⁱ/cîştigá că... [ɛ] dă trăi̯á//că...ne‿ᵈĉám‿î/cîntăre̯án̯‿gogóşilí/cîte ĉin̯ş‿kilográme dă gogᵘóşⁱ/i̯erᵉá búne̯//ne‿ᵈĉam...la feméi̯-aⁱíĉa la balamúĉⁱ[1] /la bálta ne̯ágră[2] i̯ére̯á úna [k] i̯ará úna codíţa/trăĝám...ǵérmi̯-éşti̯a/gogóşîle/făĉám boranĝíc/viné̯ám acásă cu i̯ei̯/...púne̯ám...făĉán̯‿ştergáre̯//cămắş cîte̯-o...cîte ᵘúna//e ![3] ş-aşá să...petrecú vára//ĉᵉ‿să-i̯ faĉ ?//

[Gîndacii cum îi creşteaţi ?]

tót ca p-ăşte̯a//da ne urcám îm‿pom/tot aşá/-n duzⁱ/c-ave̯ám noi̯ duzⁱ/acúma‿e̯-am mai̯ tăe̯á‿dúzi// [...]

[Era frunză.][4]

i̯erᵉá frún̯ză/ave̯ám frún̯ză//şⁱ‿tot aşá-i̯ primene̯ám‿î...pă i̯ei̯/cînd i̯erᵉá miĉⁱ/p-órmă cînd‿î sⁱ‿făĉá marⁱ/îi̯[k] înĉepe̯á i̯ei̯ să fácă marⁱ/să ᵘurĉe̯/atún̯ʲ‿lⁱe dăde̯ám mîn̯cáre̯ mai̯ múltă/şti câ...

---

[1] Sat al comunei Grădiştea, numit astăzi Sitaru.

[2] Sat al comunei Nuci (la cca lo km).

[3] Informatoarea oftează.

[4] Sugerează soţul informatoarei, care asistă la înregistrare.

trebúe̯á să mănínĉe mai̯ répe̦ᵈe//cum îi̯ si̯le̯ái̯ cu mîn̯cáre̯a/[ɛ]îj‿lu̯a vále̯a/să urcá sús//pă frún̯ză̦//

p-órmă mă dúĉám/mi-i̯ adunám/i lăsám vo̦ dóo‿trei̯ zíle̦-acoló/vó pátru vŏ...dóo‿trei̯ săptămînⁱ/nú‿mai̯ ţiu̯ mínte̦/cîn‿înĉépe̯a i̯ei̯ să ...sâ̦ co̯ácă gogóşíle̦/...p-órmă le strîngán‿şⁱ‿plecán‿cu i̯éle la femée̯-áe̯a//şⁱ‿p-órmă femée̯-ae̯a í‿bắgá acólo-n ápă/fʰártă/púne̯ă úrzitóru̯-ăla acólo̦/trăĝá fhíru/cum vre̯ai̯ să-l torj‿dă suptíre̦//

[Ca firul de păr.][1]

da/súpţirel//şî‿cîştigám/cîte ĉínş‿kilográme/şáse kilográme/ dă borangíc//şî‿vⁱne̯án‿cu el acásă̦//púne̯ám pîn̯să/ţese̯ám/...alegⁱám//p-órmă/alt [k] la [ɛ] i̯ará î‿ánu̯-ălántu/i̯ár mai̯...creşte̯án‿că i̯erám mai̯ tînăr-atúnĉ//

argíra ştefán
sînt înăscútă-n nóo‿súte‿ĉínĉ

[Obiceiuri de Anul nou]

să strîngá féte múlte/şⁱ‿săᵈcá acólo la o fa [k] la o bábă mai̯ bătrînă/şî puné̯á acólo u̯ále/cu gúră‿jós/...nu mai̯ ţiu̯ mínte cîte u̯ále puné̯á jos acólo d-ále̯a nóile̦ dă pămî //púne̯a cárte/púne̯á săpún‿î/púne̯a...d-ástă/cum să-i̯ zic‿î/piéptine//nu‿ş‿ĉⁱ‿mai̯ puné̯á acólo/múlte ále̯a//cînd.../

áe̯a "hai̯de̦ să lom o̯ala cutáre"/
"hai̯ să lom o̯ala cutáre̦"//
áe̯a ba lu̯a [ɛ] lu̯a sáre̯a/ai̯lánta lu̯a/
"e̦ !" ĉe "tu-l‿ei̯ cărturár" zíĉe/"vezⁱ că̦ ai̯ lu̯a‿cárte̯a"//
ai̯lánta lu̯a páru/
"ăoleó ! tu l-ⁱei̯ aşá/pă dîn̯cólo̦"//
lu̯a pieptînli/

---

[1] Intervine soţul informatoarei.

758

"tu l-ei̯ dínțo^{z}" zíĉe//"îl ei̯ urî" zíĉe//

ca co [k] ca féte/ști^{z}/ne strînĝám așá lā...la o femée mai̯ bătrîn-acólo//ș^{i} să strînĝá féte/băi̯éz mulț^{i} acólo//

^{h}ai̯ ! p-úrmą dûpă ĉe áęa/plecám/să s [k] ședęám pîn la dóoșpę nǫáptęa/dă la dóoșpe nǫáptęa/"hái̯de mą !"//i̯er^{e}a...par^{i} așá cum avém noi̯ gárdu-ăsta/avęá ó...babă bătrînă săráca/acólo...un gard așá númai̯ cu par muls șî...doo trei̯ nui̯élę pă jos așá-ngrădí^{t}//"^{h}ái̯dę mă !" ĉe "ái̯ dipă mamái̯ę"/că "fuĝíz" z^{î}ĉe "pîn grădínâ/dă-nnumăráș pari" zíĉę//fuĝám în grădínă/nnumărám pári/

"ăolęo ! tu cutărîță ! l-ai̯ lųa" zíĉe "cocoșát"//

ai̯lánta z^{î}ĉe "tu l-ai̯ lųa jupu^{i}i"/ĉe "n-áre pi̯éle pă i̯el" zîĉe/"i̯e gol" zîĉe/"nu i̯e-mbrăcá" zîĉe//fel dă fel dā...dă povéșt^{i}//

[Aceeași]

[Din timpul secetei][1]

nu găsęám...porúm^{b}/nu găsęám.../să murím/să murín dă fǫáme// mîncám pî́i̯ne/ [ɛ]pîn la úrmă șî d-áęā...sămî́nță dă mătur^{i}/a făcú mălái̯ și nu i̯erę́a bun dălóc//nu i̯erę́a făi̯ínă/nu i̯erę́a nimica/^{ĉi}ne mai̯ pûtęá să dúcă/să dúĉa/pă lā i̯áncasasu[2]-ncólo/pă la...dăpárte/dă-ș cumpărá bucátę/dădęá...dădęá dîn cásă cî́ți̯-o hái̯nă/cî́ți̯-um...căĉúlă.../ĉ-avęá/mașín^{i} dă cúsu^{d}/dădęá p-un sa^{g} dă porúmb//dădęá/ c-așá i̯erá atún^{j}/da ! i̯erá fǫárte...fǫárt^{i}e scump//cą murę́a dă fǫámę/zăĉá lúmęa//venę́a o femé^{i}e/că să umflásę-așá dă.../șî un [k] kar un cumnát al m̄ [k] un frátę-a lu móșu m^{y}eu/săracu i̯el nu pûtęá^{s} să dúcă nicăi̯ér^{i}/șădęá acásă/mîncá corcodúș^{i}//s-a ^{u}umflá dă corcodú^{ji}/dă ĉórbă d-áęa/șî a venit băi̯éți̯-~~ei̯a~~/avęá doi̯ băi̯éz/vínęa ai^{ș} șî lųa/"mai̯ dáți-^{ne} !"/ș^{î} noi̯ d^{î}dęán cǫájă d-áe̯a dă mălái̯/ĉernătúră d-^{aea}/şî mai̯ făĉá mămăligă/^{dîn} cǫájă d-áe̯a dă mălái̯//aşá dă críză ĉe i̯ere̯á atúnĉ^{i}///ş-ăla săracu a zăcú să mǫáră/c^{î} s-a umflá/c^{î} i̯el nú să ^{d}ĉa nicăír^{i}//i̯ei̯ mai̯ plecá/băi̯éţi/pă la nọi̯//[...]şî mure̯á//înca i̯er^{e}á ai̯íĉa i̯ară t^{ot} aşá un copíl/făĉá "^{hă} ^{h}ă^{m} !" plînĝi̯á meréu̯ dă fǫáme//şî-i̯ d^{i}de̯an cîte̯-o cǫájă dă pî̯i̯ne//cú^{m} mă [r] cúm mă víde̯a pă míne/-nĉepe̯á să plî́ngă/şi-i̯ d^{i}de̯an cîtí̯-o cǫájă dă pî́i̯ne// [...]

---

[1] Subiectul vorbește foarte repede.
[2] Nume de localitate.

a murít o...feme^{i}e dă fǫámẹ-aşá/s-a umflá/ş^{î} n-a m [k] a mînca pre̯a múlte...bolbotínẹ d-áste̯a/corcodúş^{i} fhérte/ş^{î} n-a mînca mămălígă/şî a murít^{u}//

aristíţa ste údre̯a [zisă] şusterǫái̯ca

şáptezeşipàtru [de ani]

a foz di̯ávǫlu

lu tát-ăsta al mi̯éu̯/caré spui̯ că-^{i} grădinár/víne̯a tómai̯ d-acólo dă la cúrte/víne̯a ái^{j} la nọi̯/că erá cásă ve^{i}k/nu ^{i}erá cáse d-áste̯a//şî ai̯íĉa i̯erá crúĉe/o crúĉe la monamént/ai̯ [k] acoló kar...undẹ ă...şi i̯-a işít ^{u}o pisícă înaínte//mai̯...mái̯ încólo-şà //dă móşu cu pis [k] dă-i̯ cu pisi "fhír-ai̯/da^{r} !"/mái̯ tare ^{u}o drăcue̯á//i̯er^{e}á uĉigáşu//dăde̯a-m pisícă/n-o nemere̯á dălóc//şî cîn a z^{i} "úĉigă-te sfînta crúĉe/hír-a^{i}"/cóle̯a la răspúnti̯e/da nu i̯ere̯á crúĉe̯/i̯éra la răspúnte̯//ş-a p^{i}eri^{t} pisic-áe̯a//aşá ne̯ spune̯á ...móşu̯-ăsta al mi̯eu̯/ bătrînu/tátạ//că...c-a işî pisica înaínte/ da ! ş-un cî́i̯ne/ş^{î} la o feme^{i}e/o veĉínă/a íşit un cî́i̯ne pînă cóle̯a/ s-a ţinú după e̯a//şi e̯a "ŝir-ai̯/dar-^{ai}"/şi tót uĉígă-l sfînta crúĉe̯//să făĉă uĉigáşu şî cî́i̯ne/şî bătrî́n-ásta [ɛ] mama lu ţaţ-asta ^{car} m-a crescút/i̯a a fost fátă dă p^{u}opâ//şî n-a ascultá pắrínţi/ şî ĩ f^{h}inē...n-a ajúnz bíne//părínţi̯ e̯-á murí^{t}//şî ĉe să fácă?/

760

ịa să avẹá bíne c-uŋ‿călúgăr ^{dî}‿la mînăstíre/^{d}‿la căldurușán^{i}[1] // avẹá ũm...ũ‿ibóvnic/ vuŋ‿călúgăr//șî...bába siŋgúră/n-ávẹa m^{u}oș// șî a vínit‿î călúgăr [k] da îŋcă nu ịér^{e}á bábă/că ^{i}érá mai̯ tînắră/ dac-avẹá...m^{u}oș [?]//șî...a vini‿m [k] călúgăru̯-ăla...nọáptẹa/s-a făcú‿că víne cu lémne dă la mănăstíre//^{șî} dá‿a vinít întîi̯...a lăsát [k] a vínit întí la úșă/"ĉoc‿ĉóc ![2] mă/măr^{i}i-o/măr^{i}i-o !"/áșa o kéma/maríạ//

"^{i}íntră !"//și ịa avẹá pă uŋ‿călúgăr/antón îl kéma/"^{i}íntră/ ŝír-ai̯/dár-ai̯/să‿nu mai̯ tẹ-aúză tọată lúmẹa"//

lătrá cîịni la uĉigáșu/să făcúse-m‿p^{u}ópă/^{să} făcúse călúgăr/ [ɛ] uĉígă-l sfînta crúĉe/dịávolu//să făcúse p^{u}ópă/șî cînd‿î a... cînd a-ŋki [k] "íntră-nă^{u}úntru"/

"nu/hai̯" ĉe "la gîrlă/să t^{i}e...dau̯ lémne/că ai̯ [k] am adúz‿ lémne la [k] cu lúntrẹa"//

s-a duz‿bába aco^{l}o/s-a dus feméẹa/la gîrlă cu ịel//ịel mai̯ dăpárte/ịel...//

șî cîn "úĉígă-te sfînta crúĉe !"/cîn‿a zis uĉ^{i}/o^{d}ată‿a pịerít p^{u}opa/nu ma‿ịer^{e}á nimi^{c}/și ịă...^{a}la a foz‿dịávọlu/s-o-nnéĉe/ves‿ s-o.../d-atîta cît ịer^{e}á dă dă...aẹa/s-o néĉe pă bábă//s-o néĉe// da ịe [k] nu‿éra kar bábă/că ịerá tînără cam/șî a plecá/s-a pịerit‿î dịavólu/s-a făc [r] s-a făcú‿p^{u}op [k] călúgăr//da o strigá să v^{y}iịe/^{s}‿să dúcă la gîrlâ//că ị-adúĝ‿lémne/da dă únde/ nú ị-a‿adús/da s-o...s-o néĉe//

[Aceeași]

---

[1] Mănăstirea Căldărușani se află la cca 7 km.

[2] Subiectul imită ciocănitul bătînd în masă.

la lăsáta séculuị

víne ŝíni/ăe̯a fhíni/cumétri/v^{y}íne toz‿la másă/s [k] be̯a/mănî́ṇcă/púne scovérș‿púñe plăĉíntă/púne...pî́i̯ne/uscătúr^{i}/dă tọáte/șî be̯a/șî mănî́ṇcă/șî jọácă/șî cî́ntă/...la lăsáta séculuị//

[Și flăcăii ce făceau ?]

flăcắi s [k] úmblă cu dih^{u}órnița pĩ‿sat//úmblă șî strígă/cáre féte a rămás ne̩măritáte̩/"să mărítă cutáre"/zbe̯áră lá‿cáre cum o kámă/c-a rămás nemăritátă/șî úmblă cu dihórn^{i}ța/șî zbe̯áră‿la féte̩/cáre̯-a răm‿nemăritáte//^{la}‿lăsáta séculuị dă brî́ṇză//atúnĉ așá umblá//umblá bă^{i}éți cu...dihórnița/o vĕde̯áị aprí̩nsă pă strádă//șĩ strigá la féte̩//șî fétilĭ maị îl ocăr^{e}á/maị drăcue̯á//dacă strıgá//

[Aceeași]

porúmbu

porúmbu i̯erá-ṇ‿félu următór‿î: să ará f^{i}íi̯e dă tọámnă fíi̯e dă primăvára̩/să făĉá ^{u}ogór/așá-i̯ spune̯ám noị/ogór//să grăpá fíe cu grápa dă lemn saụ cu grápa dă f^{h}ér/noị í‿spune̯ám borọánă/dûpă ásta...găse̯á moméntu că.../ĉe spune̯á ? ṇ‿lúna lu apríl^{i}e/la dóozeĉ apríle saụ la ĉíṇșpe̯-apríle saụ la dóoșĉinĉ apríle/depe̩nde̯á cum i̯er^{e}á clíma/c-atúnĉa nu i̯er^{e}á așá/să pune̯á porúmbu//șĩ îl pune̯ám su‿brázdă noị/îl pune̯ám‿î zis cu tráịsta̩/únu [k] i̯o merĝáṇ‿ cu plúgu saụ...merĝá áltu cu plúgu șî i̯o cu tráịsta/și pune̯ám înșirát așá pă...pă brázdă//ș^{î}‿la úrmă ve̩ne̯á șî-l învele̯á/îl pune̯ám la treị brázde//la o distánță...așá să socọte̯á dă șáịzèș‿șáptezĕj‿ dă ĉentimétri/ca să pọa‿să báĝĕ...prășitọáre̯a/rárița/mă rog ĉe i̯ére̯a ṃ‿perịọád-ăe̯a atúnĉ așá//dúpă...cînd ajunĝá i̯el în pátru f^{u}oị/saụ în dóo foị/să dăde̯á cu...borọána/ști ca să rúpă... [ɛ] scrúțu̯-ăla dă dasúpra/așá-i̯ spunẹ́am atúnĉ așá/acúșa-i̯ spúne crústă zis‿î...

[Coajă.][1]

cọ́ajă/àșá//șî...î̄...după‿áẹa băgám raríța/să săpá ᵘo dátă/ dac-avẹá timp îl săpá ș-a dóọa ọ́are/șî cu ásta la culés//îl culeĝám dă fᵘoi̯/îl făĉán̯‿grămẹ́z/în̯cărcám în̯‿cărúț/duĉá la...pătúl/ acólᵒ‿la porumbár/să tăẹ́á coĉéni/să ridicá/șî cu ásta...//

i̯onéte niculái̯e [zis] zăblắu̯
pátruzășîșáse dă anʲ

grî́u̯u

grî́u̯ū...s [k] fíi̯e că să punẹ́á-n miríște/sau̯ în‿î borĉegíște/ sau̯ în trifoi̯íște/sau̯ în porumbíște/cum spuném noi̯/să făĉá-n̯‿félu următór: avẹá dọ́ọ...félurʲ dă lucrắr să făĉá//úni ^îl dădẹ́au̯ dădăsúpt/ínti îl semănáu̯ șî la úrmă l-aráu̯//álți îl dădẹ́au̯ dasúpra/și pă úrmă băgá borọ́ana/cum să spunẹ́á atúnĉa/c-acúșa să‿spúne grápă dă fi̯er/da‿atúnĉa borọ́ánă/ásta i̯erᵉá denumírẹa lor/șî...i dădẹ́á cu borọ́an-áẹa/~~șî~~ la úrmă...l̥‿netezẹ́á pămî́ntu frumós/bọábilẹ s-ascundẹ́á acólo-șa/șî...i̯șá grî́u//la úrmă/nu i̯erᵉáu̯ seĉerătórʲ/nu i̯erẹ́au̯ atúnĉa/ [ɛ] să seĉerá//carẹ-avẹá mult îl dădẹ́á-m‿pogọ́ane/punẹ́á ọ́amenʲ cu zíu̯a/l̥‿plătẹ́a pă om acólo-șa/cum să plătẹ́á atúnĉ așá/mă rog/nu [r] nu s [k] preĉizéz preĉís cît [r] cît i̯erᵉá zíu̯a atúnĉ așá/șî...să legá frumós/să făĉá clắi̯/șî după áẹa să tran̯sportá la mașínă/mașínⁱlẹ-atúnĉa i̯erá mai̯ mul‿cū ᵛapór dîn ásta dă ardẹá pái̯e/nu i̯erᵉá cu tractọáre/...dîn ástẹa/prẹá puțín/în̯cọáĉẹ-ai̯íĉa‿a apărú‿tractọárẹ//șî ᵈᵘp-ái̯a să trei̯erá/să duĉá la magazíi̯e//

[Același]

---

[1] Intervenția aparține soției subiectului.

sitáru

așá a avú‿denumire̯a spúne dîn bătrî́nⁱ//i̯el‿î...sátu i̯éstē balamúĉ/așá a avû́t i̯el‿î...//ș-acúj‿așá cu nóo̯ā form-ásta dă organizáre cáre s-a făcút/i̯-a da‿denumire̯a sìtáru//â...ai̯íĉa la noi̯... peste gî́rlă cum i spúnem nọi̯/i̯e o pădúre cáre-i̯ spúne tó‿sitáru// o porțiúne acólọ-șa//cred că după cum am aᵘuzít i̯o/ásta i̯éste... o moștenire bătrîne̯ásca//ā...acólo‿ˢĉa că i̯ezistá atúnĉa înáinte sitárⁱ//cu neşte păsắrⁱ dîn áste̯a.../șî dî́ṇ‿cáuz-ásta i̯-a... [ɛ] cîn‿vîne̯áu̯ vînătóri̯-éște̯a lā vînát/ĉe zîĉe "mérĝeṇ‿la pădúre̯a sitáru/c-acólo ⁱe sitárⁱ mulț"//și pisémne i̯-a rămáz‿númi̯lẹ șî́ pădúrì sitáru/da...dă sat‿î nu-m reamintésc așá i̯egzá‿cum...dẹ ĉe e̯-a zîs sitáru//

[Şi Balamuci de ce i-o fi zis ?]

nú mai̯ ștíu̯ ásta/dẹ ĉe...cî di ĉ̂e i̯-o ŝi zîs șî balamúĉ [!]/ că...denumíre̯a pî́nă încoáĉĕ-șà în‿ī...pînă după șái̯zèĉ...i̯-a zis sitáru/încólo bàlamúĉ//scrii̯ái̯ ᵘo scriso̯áre acásă/sau̯ únde áe̯a/ scrie̯ái̯: comúna grădíște̯a/sátu balamúĉ//ásta i̯erá/...scui̯píĉ/ c-áste̯a sunt‿î...balamúˢ‿scui̯píĉ/gréșᵗⁱ‿de sus/măcsinénⁱ și grădíște/i̯eráu̯ ᵘo comúnă/dĕ‿ĉiṇ‿sáte să formá o comúnă//

[Acelaşi]

sî‿făĉá tî́rlă

vára să făĉá tî́rlă//àșá/noi̯ așá le spúnem/stî́nă iⁱ úna/șî tî́rlă tot aĉée̯aș i̯éste//d-ẹzémplū un ĉobán/s-a angajá‿că păzắștĕ óilẹ-ṇ‿vár-àsta/dâ lā...cîṇ‿să dăsprimăvărá șî‿pîṇ‿la sfî́ntu niculái̯/așá i̯erᵉá denumⁱíre̯a la noi̯//șī...să asoĉíá mai̯ mulțⁱ acólo/ăla‿ávẹa ĉî́nĉ/ăla șásĕ/ăla zĕ́ĉẹ/ăla dóozĕj/d-ezémplu i̯el îș făĉá cálcúlu/"i̯o văd în...văd în‿var-ásta d-o sútă dă ᵘoi̯"//sî‿făĉá tî́rlă̦/să găse̯á lócu úne trebúe̯á sî‿să dúcă la păşúne/fíi̯e ...îna̯ⁱínte̯-atúnĉa la pădúre/la boi̯ér/sau̯ la stat/sau̯...ⁱizláz‿î/mă roᶜ‿cum̄ i̯erá/şî...ĉe făĉáu̯ ? ca să ...ᵈ-ái̯a o lo̯á şî li să dăde̯áu̯ lapţⁱ/zis rî́ndu/aşá ave̯ám noi̯ denumíre̯/rî́ndu̯//e ! ne̯a costícă áre/cî́te áre ? áre şápte u̯oi̯/cu lápte//i̯el‿e̯a aşá: i̯a-n dimine̯áţ-ásta/i̯a la dóoşpe/că i̯éle să mulĝá dă trei̯ or pă zî́/şî se̯ára̯//şî ma‿e̯a şî mî́i̯nĕ/şî‿mî́i̯ne̯ la dóoşpe/dî şáptē mulsórⁱ//sau̯ şápte găléţⁱ/cum̄ i̯erᵉá mpăcăĉúne̯a-ntrē o̯ámenⁱ şî ĉobán//şî dúpă aĉé̯e̯a...i̯el‿î i̯erá plăti‿ĉobánu şî cu banⁱ şî cu...bucáte/sau̯...cum...dépandă cum‿făĉá ⁱel învoi̯íre̯a‿acólo̯-şà cū...cu o̯ámeni//

[Nu era un om care făcea învoirile ?]

bíne/un‿şev‿dă tî́rlă//le pune̯á ũ‿reprezentán/zis‿î dîn şápte‿ópt inşⁱ/"măi̯" zîĉe "úi̯te ĉe‿e/tu ⁱeştⁱ şᵉéf/adică tū ţiⁱ evidénţa lu ĉobánu-ásta/ca să.../cu la [k] cîz‿lapţⁱ i̯a ne̯a costícă/cîţⁱ e̯a ne̯a mitícă/cîţⁱ e̯a ne̯a górge"/cîţⁱ áe̯a/ca să nu fácă únelē...ăste̯a//

[Şi nu avea un nume ?]

nu ! şév‿dă tî́rlă/aşá‿e/nu că...baĉ nú să spune̯á la noi̯/că nu ⁱerᵉá súte dă u̯oi̯ ca să fⁱíⁱe baĉ//

[Acelaşi]

dă cîn‿i̯erᵉam‿fát-acúma povestésc

i̯eu̯/dă cîn‿i̯erᵉám‿fát-acúma povestésc//i̯eu̯ ave̯ám [k] i̯eu̯ şî [k] am fost doi̯ copí la máma: o fátă ş-um‿băe̯át//i̯o am‿foz‿mai̯ máre/cu doi̯ anⁱ/ca frátele̯ mi̯eu̯//şi mamá‿mă ţine̯á dă rău̯/vorbe̯án‿cu băⁱéţⁱ/înşă nu mă lăsá să‿e̯au̯ pă cáre-m pláĉe̯//máma/i spune̯ám/a vení‿vî́stră la nóoşpe̯ anⁱ//víne um‿băe̯ád‿dîn áltă párte/i̯e şápte kilométri/gágu i̯eré̯a/d-acólo-i̯/da po̯áte că dácă-n̥reĝistre̯áză[1] şî spúne/mai̯ au̯úde şî bărbátî-mi̯u̯/da ĉe dacă ? ẹ̄ !//şî...mámă [k]

zic‿î̄ "ú̯i̯te̥/băe̯átu̯-ắsta vre̯a să trimé̯aţă la míne/băe̯átu̯-ắsta din̦‿gágu"/

sĉe "fʰír-ai̯ a drácu/s‿trebúe măritátᶜ ? ţî́‿s-a făcú‿dă măritát/îz‿dau̯ i̯o măritát//nú te măríţⁱ !"//

"nu mă mărí/‿da" zic "aşá-i̯ fétili̯/trimé̯te şⁱ‿ⁱei̯"/că...fáta cáre...trimé̯te băe̯átu la [illegible]/ấre [k] i̯éste dă láu̯dă-ŋ‿común-ai̯ícâ la noi̯//

"nú să po̯áte"/mámą//

"nu să po̯áte̥/nu să po̯áte̥"//i̯o i̯-an̦‿spúz/‿"mă băéte nu mai̯ triméte/că máma nú vre̯a să mi te de̯a după tíne" zic//"mai̯ bíne fuĝím amîndói̯"//

așá am̦‿făcú/do̯ámnă//ásta i̯erᵉa dă moşⁱ//am̦‿fuĝí‿cu băe̯átu̯-ásta/máma nu m-a lăsá‿cu i̯ĕl//an̦‿staᵈ‿dóo lun dă zíle/am̦‿făcú‿case cu i̯ĕl acólo/cáse/roz‿bíne/nu a vru‿máma şî cu̯ táta să mă-n̥voe̯ásccă cu i̯ĕl/nu mi̯-a dat‿î zéstre/nú‿nimic/ã‿fíne̥//după áe̯a [ɛ] m-ãᶻ‿ la mămíca/şi...l-ã‿lu̯a‿pă bărbátă-miu̯//l-an̦‿lu̯a‿pă bărbátă-miᵘ/ ...am̦‿făcú‿núntă/dac-am̦‿făcú‿núntă/după ĉ-am̦‿făcú‿núntă/am̦‿făcú‿ núntă/trăⁱín̦‿şi ástăzⁱ amî́ndói̯/am̦‿făcú‿şî noi̯ copílu̯-ásta/şi... ú̯i̯te̥...avén‿doᵘoj‿dă anⁱ dă căzníĉie/şi o duĉém amîndói̯ bíne/înţelé [k] ne-nţeleĝém/nu ne ĉertắm/sau̯ să ái̯vă discúţi/i̯o cu i̯el/că să‿ĉe după feméi̯/nu !//

florica ⁱionéte
pátruzeşidói̯ dă anⁱ

---

[1] Informatoarea se referă la magnetofon.

i̯éu̯ fac pî́i̯ne

i̯eu̯ fac și dîn̦‿drójdiⁱe/și din aluát//fac cu aluŏțéle/aluoțélⁱli le...le fấcem noi̯ ai̯ìĉi-șá/...pă ᵘú̯rmă...și cu drójdíe//pî́i̯ne̯a cum s-o făĉém ?//plămădém aluu̯átu/p-órmă dû́pă ĉe plămădím aluátu/lăsắn̦‿să cre̯áse-aluᵘátu/după áe̯a/frămîntắm pî́i̯ne̯a//cóca cu tótu/și pă ú̯rmă cîn̦‿créște/o púnèm în̦‿strắkinⁱ/că e̯ō așá fac//úniḯ‿le‿púne-n tăvⁱ/sau̯ în̦‿fórme̯/și le bágă la cu̯ptór//da e̯o le pun ĩ‿strắkinⁱ/dă créște/și după áe̯a.../dû́pă ĉe-i̯ fócu gáta la cuptór/le‿e̯au̯ dîn̦‿strắkinⁱ/și le baᵍ‿la cuptór//și ⁱése o pî́i̯ne măi̯ fràtè !/ábănă/dă mănî́nĉ...trei̯‿pàtru zíle dĩ‿ⁱᵃ//da...dā dă lu̯a/n-án‿cumpărá‿pî́i̯ne pîn-acú/să știs/că dácă noi̯ am munĉí‿la colectív/di ĉe să mă du‿să cúmpăr/dac-am avút‿ī ĉerie̯ále-m‿pᵘodⁱ ?//a foˢ‿și păcát//că an̦‿lu̯at așá ĉíne ștíe cum/așá cîn...a fost o nevóⁱe máre/și n-am avút în ti [r] în‿tímpu̯-ăla‿atúnĉa/am mai̯ dat/am mai̯ lu̯ad/‿da...noi̯ pî́i̯ne dă cásă/ᵘobijnuím//

[Aceeași]

așá i̯erá tímpu̯-atúnĉa

cîn‿i̯erᵉám noi̯ féte [k] copíi̯/ᵘumblám cū kípiĉⁱ/cu kípiĉⁱ/cu ĉoĉ/și cu cămắșⁱ cusúte/rᵘóⁱki dă pî́n̦ză țesúte/pî́n̦ză/țese̯ám și cose̯ám̦‿florⁱ do̯ámnă/cu ajúr p-aⁱíș̦[1]/‿cu floriĉéle/și purtám//nu ca acúma/că mă ui̯t acúma-șà/pă‿í ũ‿lucs...ĉe n-a văs‿pămî́ntu do̯ámnă !//păi̯ dacă i̯erᵉám i̯o acúma/să fʰí‿fost i̯o fátă cum i̯e tímpu ắsta dă azⁱ/māma ta do̯ámne !//zic că nu mai̯ ⁱerᵉá nimíne̯a ca míne-n̦‿sat aⁱíĉi-șa//păi̯ i̯o cîn‿am íși‿la u̯or/-am íși‿cu pantórⁱ cu tálpă dă lemn do̯ámnă/ [...] și am íșiᵗ‿cu ᵘo ru̯óke dă...dă crebdășin/că știs‿ĉe-i̯ ăla crebdășin^{î}/șî cū r^{u}okíțe d-ásteạlántilẹ dă...dă bémber/dă b [r] dă bémber și dă bric//ișan̨‿cu trei̯ r^{u}óki la u̯óră/ș-acú te ui̯ț^{i}: nai̯lọáne/tergále/...da ni^{j}‿nu știu̯ ĉe să mai̯ zic/n-am văzút acúma/ĉ-a i̯și‿pă pămîntu̯-ăstạ !//ș^{î}... ĉe să mai̯ spun/că...

---

[1] Gest: pe piepți.

[Cum vă găteați la horă ?]

făĉán‿codițe dọámnă//făĉán‿codițe/făĉ^{e}ám un‿colț ai̯íĉa-ntr-o pártẹ-așá[1]/ș-aí^{j}‿mă pi̯eptănám‿frumós cu dóo codițe/și le punẹám ai̯íĉa-n ĉ^{e}áfă/ș-ai̯íș[2]‿punẹám o fúndă frumọás-așá dă.../punẹám o flọárẹ-a^{i}íĉa la p^{î}ăr[3]/pă c^{u}olț așá/o mușcátă/ásta i̯er^{e}á damblau̯a mẹa//mámă !/ș^{i}‿cîm‿mă‿ĉan‿la u̯óră/ĉa mai̯ a nai̯bi femé^{i}e [k] fátă/i̯er^{e}ám/dạ ǰucám ĉe n-a văs‿pă^{mîntu} [!]//^{u}únu mă luá/únu mă lăsá/ǰucám n-a^{u}uz^{i}/i̯er^{e}ám trei̯ féte la coṇcuráție/nu să i̯egzistá să nu f^{i}im ǰucáte/să lăs [k] să...să rămînem dă băi̯éț^{i}/nèǰucáte//așá i̯erẹám/văzúte și mîndre-n‿î...î‿salón//c^{î}‿i̯er^{e}án‿și noi̯ de !/am [ɛ] ambițiu̯áse/fudúle//cîn‿ne‿^{d}ĉam [k] venẹá um‿băẹád‿din áltă comúnă/ā ! ĉe "mă ! i̯a úi̯te ĉe mai̯ fátă/ásta/ásta/ásta-i̯/ástẹa treilẹ" ziĉe/"u̯ar i̯e/u̯ar nu ma‿i̯ẹ"//ĉe să-i̯ faĉ/așá i̯erá timpu̯-atúnĉa//

[Aceeași]

atúnș‿cu secẹta

mă d^{î}ĉán‿dọámnă cu dóo bidọáne dă cîte dóo védre pă ^{u}úmer^{i}/la tren^{u}/și m-an‿dus ai̯íĉi-șà la bucuréș/șî vindẹám láptili/cu no^{u}oǰ^{i}‿dă mi/cúm i̯er^{e}á cu miliu̯ánilẹ/n̥‿valọárẹ-acú nu știu cum o mai̯ fi/c-așá să vindẹá atúnĉi-șà lápti̯li/și duĉán‿la nește jidán^{i} acásă//șî vindẹán‿lápti̯li/șî vinẹám d-acólo-șà cū bidónu plin dă mălái̯/acásă/luám mălái̯/ca să mî́ncăm//vineám acásă/...máma cîm‿mă vedeá/începeá să plî́ngă//că i̯eream amărî́tă/copíl să te duş^{i}‿tu cu dóo bidoáne dă lápte şi...nu ştieám să úmblu-m‿bucuréş^{i}/că ĉe ! mă‿^{d}sésem i̯o pî̂n-atúnĉa-m‿bucuréşt^{i} ?//

---

[1] Gest: la tîmpla dreaptă.

[2] Gest: în coc.

[3] Gest: în partea stîngă.

m-an‿dus/dă vo dóo ^{u}or^{i} am‿veni‿pă j^{u}os//am veni‿pă jos/şî dac-am‿veni‿pă j^{u}os/am intrát într-o floárea-soárĕlui̯//şî cu sé-ĉit-áea păzeá oámeni/că dē ! i̯ereá sécetă//şî i̯eu̯ ma‿i̯er^{e}an‿c-o femé^{i}e/şi-ncă c-o verişoáră d-a mea//ş^{i}‿ea a intrát/ş-a lua^{t}‿floárea-soárĕlui̯/şî‿a umplú‿bidoánili dă floárea-soárĕlui̯ álea/ şi "intr-aij"/

"bre" zic/"să nu ne prínză bre" zic/"să nu fiie ómu-ăla/că ne prinde" zic/"şi ne omoáră cu bătae"//

"ē ! pă drácu/ne prínde"/i̯a/feméi̯-áea//

şî ^{u}omu i̯er^{e}a-năuúntru-acólo/pitít//^{i}íntră ea mái̯ năuúntru/ mái̯ năuúntru/i̯o am‿lua‿mai̯ dă la márĝine/d-aĉí zic/c^{î}‿mă gîndean‿ zic/"te poménes‿c-o fi omu-ăla/i̯ese" zic/"să ve^{s}‿ĉe ne ^{u}omoáră‿ acu^{ma}"//ş-aşá a fost//că cîn...să‿ĉe ţaţa caterína mai̯ înai̯ínte/ i̯ése moşu c-o ĉ^{i}omagă/măi̯ fráte/şi púne mîna pă ţaţa caterína/şî dă-i̯ ş-o omoár-o//i̯ō fuĝ^{i} !/i̯ej^{i}‿afáră/dăcît síngur ^{u}úna luásem/ úna/ş^{î}‿dóo le băgásem îm‿bidón/dóo floárea-soárĕ^{lui}//

"uar pátruj‿dă mii/uar vă du^{g}‿la...la p^{u}ost^{î}"//

să plătím pátruj‿dă m^{i}i/că‿é [k] cum i̯er^{e}a báni-atúnĉ//i̯o m-am dus/aveám o bazmá dă lî́nă‿a mámi/

^{ĉi} "uar bazmál^{i}li dî́n‿cap"/

i̯o zic "să dau̯ bazmáua dîn‿cap/păi̯ mă omuáră máma/mă‿c...fără bazmá la máma‿acásă/máma bonlávă/ĉe mă fac ?/mai̯ bíne dau̯ ban^{i}"// an‿da‿báni/pátruj‿dă mi//a da‿şî verişuárî-me-áea/n-a vru‿feméea să dea/ţaţa caterína//mámă ! ş^{i}‿púne mîna m^{u}oşu/ş-o omoáră cu ĉo-mágu/ş-o omoár-ŏ/şî mai̯ víne şi doi̯ inş^{i} călare/şi i̯-a plăt^{it}//a plăti‿şi báni/a mîn̦cá^{t}‿şî bătáe dă la móşu̯//

şî m-a lu̯a‿pă míne la drăcuél^{ĭ}/că "tú ai̯ fost a drácu"/că‿"a^{ia}"/

"păi̯ bíne brĕ/să-m i̯a bazmáu̯a/i̯o úne mă du^{c}‿fără bazmá ma [k] la máma ?"//

ş-am‿vint acásă/i̯-am povestí^{t}‿mámi/máma "să nu te mai̯ duj‿ mái̯că/să nu te mai̯ duş"/mai̯ m-a bătú‿şî máma//

[Aceeaşi]

ne dădeán‿jóculuị

cînd i̯er^{e}a^{m}‿mai̯ mícă/mă trimétea părínţi cu váca//ş^{ĭ}...ne du- ĉám îm‿pădúre/ne lu̯am mîn̦cáre la noi̯/şĭ...mai̯ stătẹám...stătẹám cît-o zi-ntrẹágă cu váca/ş^{î}...la dóoşpe noi̯ le legám îm‿pădúre/le legám să...să să ^{u}odineáscă ş^{ĭ}‿i̯éle/mîn̦cám şi noi̯/ş^{ĭ}...an̦‿legát într-o zi váca/ş^{ĭ}‿cu áltă priétenă ^{i}er^{e}am//şi noi̯ nẹ-an‿dat jócului̯/nẹ-an̦‿jucát//cîn‿mă duc/váca la priéten-ạẹa împun̦sése váca mẹa//scăpáse váca la priétena mẹa/şi̯-o-mpun̦sése/şi̯-o făcúse motoról acólo/d-abẹá an̦‿scăpá‿váca dă...dîn̦‿cọárnili la vác-ai̯láltă// şî aşá nı să-ntîmplá cînd i̯erẹam mi^{ĭ}‿ne dădẹán̦‿jóculuị/lăsám̦‿vitíli...habár nu mai̯ avẹán‿dă i̯éle//

grigóre vasílica
dóozeĉ [de ani]

glínĝe [şi] ţúrcă

noi̯ dacă sîntém mai̯ muls‿copí la un l^{u}oc^{î}/dácă-i̯ zéĉe/ĉinc^{ĭ} îl [k] dăvále/ĉinc^{ĭ} bătém//dacă...[k] glínĝa ^{i}e um‿băţ/úm‿băz‿

770

máre[1]/şi o glínĝe i̯-aşă[2]/şi dá̯i̯ cu bắţu/şi dac-o prindè/î...la ro̯átă/adíca vínẹ-aᶦ͡íĉa/şi [r] şi i̯é̯i̯ báte în‿lócu nóstru̯/şᶦ‿s [k] noi̯ ne duĉén‿dăvále//

[Şi ţurca cum e ?]

ţúrca i̯e ō...aşá un u̯ou̯/

[De lemn.][3]

dĕ lemn/şî-l pui̯ ĵos//şî dai̯...cu bắţu d-a‿azvîrlíta/şi ắlţi̯ şádẹ dăválẹ//dac-o prinde lá [r] la căĉᶦ͡úlă/atúnĉa víně i̯ẹi̯ la ro̯átă/şᶦ‿nói̯ ne dúĉem dăvále//

kívu górge [zis] ţîru
dói̯şpe anᶦ

cu váca

i̯o am‿fost î‿l[ɛ]la [k] cu váca/cu frátele myeu̯ pă válẹa gîrli/ca să mănînĉe i̯árbă//toţ o̯ámeni̯ să duĉá/núma noi̯ să nu ne duĉém//nẹ-an‿dus a[ɛ]túnĉa/şᶦ‿tót atúnĉa vẹnẹá pădurắru//nẹ-a lu̯a‿váĉîle/lẹ-a duᶻ‿la obᵘ͡ór/şi nẹ-an‿dus acólo/şî...táta n-á vru‿să mẹárgă/íĉe ˢăᶦ mă‿ug‿la i̯el/"dacă nu ţi̯-o dă/trẹába ta"//m-an̯‿ᵘs acólo/

íĉe: "păi̯ ai̯ banᶦ ?"

"n-am"//

"atúnĉa" îĉe/"dă-m um‿plóvăr"//

avẹaᵐ‿um‿plóvăr veᵏ‿pă míne//l-an‿daᵈ‿/mi̯-a da‿váca//

[Şi ?]

şi...i̯erá muls‿copíi̯//u [r] ᵘ͡unu̯-a dat um‿po [k] plóvăr...

---

[1] Gest: lung de 1 m.
[2] Gest: cam de 2o cm lungime.
[3] Intervenţia aparţine unui copil care asistă la înregistrare.

nᵘóu̯/și i̯-a daᵈ‿dóọ vaĉⁱ/că‿i̯el avé̯a dóo vaĉ//

[Același]

844. BĂRCĂNEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MM

vʸía

vʸía dacă ai̯ lócu pregătítᵘ/...pregătéștⁱ întíⁱ lócu/ă tai̯ ĉo̯áĉîli/...ā faĉ o sfo̯áră la cît vrei̯ să pui̯/la ᵘòbzéș‿sau̯ la um‿métru/métru dă métru/...șî-ntíns‿sfo̯ára/șî-nĉéi̯ să faj‿găúrlī/daca faș‿cu...cu gā [k] cū...cu cazmáo̯a//dacạ nu/cu ránga//s-o faș‿cu ránga//dā...nu pre̯a ⁱe re̯comandá‿cu ránga//cu cazmáu̯a//ș-o baĝⁱ acólo/și-i̯ faʲ‿moșorói̯ dasúpra i̯ei̯/șî-i̯ pui̯ un‿sⁱemn//lî́ngă lîngă căp [k] u̯ókii̯ i̯ei̯ acᵍo̯ále̯a//ș-apăi̯ îl...cînd înĉépe să de̯a/[ɛ]ridícă scróbu-n‿susᵘ//șî îl dăzveléș/ș-ápăi̯ p-órmă-i̯ dai̯...vói̯e să cre̯ásca//al dói̯le̯a an...o tai̯...dă jur împrejúr...îi̯ tai̯ to̯áte...lăstár-èe̯a care i̯-a dat/ș-al tréi̯le̯a an înĉépe să...lásșî o fărî́mă dă cordíță/să fácă//

[Ce-i lași ?]

îi̯ laș//o co̯árdă//co̯árdă/un óku/doi̯ ĉepⁱ//

[Și pe urmă o mai îngrijești ?]

o-ngrijắș/trébui̯é‿să-i̯...o săpắm/cu sápa/...dă dóo‿trèi̯ orⁱ/dă cît...i̯e nevói̯e/p-órmă...la culésᵘ//la culés ādunắm în...în tî́rne//șî vinim acásă/șî-l băgắm în...în toĉîto̯áre//în toĉîto̯áre îl dăm pîn linᵘ//náinte îⁱ dăde̯án‿cu súlu//acúma a ișî‿línurle̯-às-te̯a/îl trîntéște-n‿lin/șî-l tréĉe-n toĉîto̯áré‿nū́madăcîᵗ//ș-ápăi̯

772

p-órmâ traj‿vínu/şî-l bag̑ⁱ îm‿butói̯//dîm‿butói̯ᵘ/...nu pre̯a-i̯ bun i̯el atúnĉa că i̯e cam túrbure/şti ? dûpă ĉé‿sᵃ̆‿limpezéşte îl ⁱei̯ la...la-ntrebắrⁱ [!]//

[Şi după ce tragi vinul, ce rămîne ?]

drójdie//

[Şi cu aia ce se face ?]

ā...bo̯ásc-ae̯á‿acólo şî‿cū drójdie̯a ĉe mai̯ rămîne̯-acólo̯/să fáĉe ra̯kíᵘ/ţúi̯că//ţúi̯că//

[Asta cum se face ?]

ţúi̯cā...i [k] avém aíĉa cazán‿la...cazáne la colectív aíĉa// ne‿ᵈĉén‿cu bo̯ásca care̯-o avén‿cu...drójdia sau̯ bo̯ască ĉe i̯èste̯-acólo/ne‿ᵈĉém‿ī la...acóló‿la cazán/cu lᵉémne/...şî băgắm în‿cazan //ş-āştépţ acóle̯a pînă-nĉépe să fi̯árbă/şî‿cîn‿înĉépe să fi̯árbă/-nĉépe să i̯ése...ábur pă ţéve̯/pă ţe̯ávă/acólo unde cúrĝe ţúi̯ca// ş-apắi̯ înĉépe să pʰícure ţúi̯că//cînd oi̯ véde că i̯ese albástră/i̯e bucuríe/că...i̯e roz‿dă ţúi̯că/cînd ăl [k] oi̯ véde că nū...nu s-albăstréşte pă...pă prosópu/pă ştergáru care-l pui̯ acóle̯a/...nu pre̯a-i̯...nădéjde dă e̯ă//

[Dacă e albastră înseamnă că e tare ?]

i̯e ta [k] i̯ése táre̯/i̯ése táre̯/că áre tăríe//ş-ápăi̯ înĉéi̯ să-nĉérj‿dĩ‿i̯a//"ē ! i̯e roz‿dă ţúi̯că"//pînă cîn‿cúrĝe [ɛ] un déca/dóo/...po̯áte şî‿tréi̯ dacă-i̯ b [ɛ] bo̯ásca búnă/ş-ai̯ lăsá‿vin ĩ‿i̯a// dac-ai̯ lăcomí‿ş-ai̯ scoz‿vínu dĩ‿i̯a/nu ma‿i̯ése̯//

grásu nicoláe
şai̯zeşîób‿dă anⁱ

să púne̯a tutún

[Cum era treaba tutunului ?]

tre̯ába tutúnului̯ i̯erá așắ/că pune̯ái̯ [k] sămănái̯ sămínța pă... făĉái̯ brázdă̦//dóozèj‿dă métri dă brázdă̦//dóozej‿dă métri pătrát//sĕmănái̯ acólo brázda/l-udái̯ contín pînă răsăre̯á/p-órmă-l...îl mai̯ jumule̯ái̯ cîte̯-o burui̯ánă care̯ i̯erá pĩ‿i̯el p-acólo/priyái̯ dă dóo trei̯ ᵘorᵗ/pînă să făĉá răsádu máre̯ dă...dă vro ĉínșpe ĉentimétre̯-așá//ș-ápăi̯...îl plantái̯ pă lócᵘ//la...tréi̯zeĉ...fir dă fir/trei̯j‿dă ĉentimétri̯/rîn‿dă rîn‿dă...la ĉínzej‿dă ĉentimétri sau̯ șái̯zeĉ cum dădé̯a ᵘórdin/cum erá s [k] răsádu dă...să-l púi̯e/șî-l pune̯ám//duĉám butói̯u cu ápă pă co̯ástă/...șâ îi̯ pune̯ám ápâ//ca să prízâ//daca̦ nu să prinde̯á/-l mai̯ cîrpᶦéi̯ ᵘo dátă//îl mai̯ pune̯ám o dátă//nu dîn nou̯/dā pă undé‿erá lipsă//pă‿úrmă la vo dóo săptămîn dă zíle̯ ișán‿la sápă/pă‿úrmă a dóo̯a sápă i̯ar/...ș-apăi̯ așteptái̯‿là culésᵘ//la culés teᵈ‿ĉái̯ șî rupe̯ái̯ trei̯ pátru foi̯ dîn... dă josᵘ/care i̯erá mai̯ co̯ápte/mai̯ tîrziu̯ i̯ar mai̯‿i rupe̯ái̯...trei̯ pátru/i̯ár‿mai̯ tîrziu̯ trei̯ pátru/apăi̯ rămîne̯á vîrfu//la vîrf... pă to̯amn-acúma să culeĝá șï vírfu...//tăi̯án‿coĉénᵗ/...șî rămíne̯á lócu...líber i̯ar ca la-nĉepúᵗ/șî‿pune̯á primăvára [k] adica to̯ámna pute̯ái̯ să pui̯ grîu̯ acólo-n tutún/că...zîĉe "-i̯ tutuniște̯/să făĉĕ grîu bun aᵍcólo̦"//tutuniște̯a/fasoliște̯a/...s-ā...recomandátă că să...să fáĉe mai̯ bun/i̯erá munĉiᵈ‿mai̯ bʸíne̯ lócu̯//

[Și după ce-l aduceați acasă, tutunul ?]

tutúnu ? îl‿î înșîrám/pă sfo̯árâ/cu undre̯áo̯a/îl pune̯án‿sᶦ‿să usúĉe/...dâpă ĉe să uscám/cîn‿dăde̯a ᵘordin că să-l dúĉem/îl păpușám//âl păpușám//

[Același]

o casă

i̯o am‿făcút‿î...șase̯ rîndur dă cáse̯//i̯ó le̯-am‿făcú/șase rîndu^{r} dă case//

[Păi cum aşa ?]

păi n-am stat aĉi prima^{d} ătă/am stat în altă parte//am făcut acolo casă/...p-orm-am vă^{z}ut io că s-ā...s-a răsculat um boier// să mă dea/mulţumesc/nu !^{1} //ă...s-a răsculat um boier să mă dea afară dîn case/că ieram veĉin cu el acoalea//şî n-am dreptu io la casile-a[lea]-aco^{lo}//ş-aveam act acolo/pămîntu-ntărit/că ié cutare/şî le-am da la altu//ala a intrat acolo//şî am cumpărat aiĉ^{i}// cînd am venit aiĉa/an stat ĉ-an stat în...vo cîzva an^{i} dă zile-n casile-astea şi iera cam vek/le-am fărîma^{t}/ş-am făcut altile//am făcu la...um băiat am făcut ^{î}alta/pă urmă la [k] dacă le-a vîndu şi iel p-alea/a făcut î altă parte i le-am făcu şî p-alea acolo/ lu ăsta aĉi peste drum î i-am ajuta şî lu ăsta aco^{lo}...//

o casă să construeşte în felu următor: dac-o faj dă...dă nuiele/dă gard^{u}/...îs trebue vo patruzej dă lemne groase bune//furĉ// aduj meşteru/ le ĉopleşte/...îi dai mîncare meşterului acolo/îi dai şî lui cîti-un rakiu/la masă/...şî începe să ţe-o...rîdiĉe furĉîli/ po urmă o paientes sau o-ngrădeşt^{u}/cu nuiele/...nainte iera nuiele/acu nu mai găsej nuiele/acu o paentează tot^{i} cu...cu cu^{i}e/şti îi bate cu^{i}e/şî...pă parte-aea şî pă parte-aea/şî bagă pămîntu pă nij^{l}oc//ş-apăi...ĉûm baş pămîntu-acolo/bulgăreşt^{i}/aşa să num^{e}eşte bulgăreala//după ĉe să usucă la vo...doo spătămîn trei/s-a usca bine/îi dai o lipială//pă bulgăreală//ş-apăi îi mai dai altă lip^{h}ială/sau ş-alta iar/...ş-apăi trebuia ĉe "s-a [k] mă/s-a aprokia toamna/să-i dau cu var^{u}/să ne mutăm în casă"//âi dă cu var/şi te mut^{i} în casă//

[Acelaşi]

---

[1] Răspunde anchetatorului care îi oferă o ţigară.

zíu̯a ne jucám multᵘ

[Cînd mergeați cu caii, nu vă jucați ?]

ā...ae̯á‿cîn̦ [k]‿zíu̯a ne jucám multᵘ//zíu̯a ne jŭcám//

[Cum ?]

ā...d-a purĉáo̯a//fìeșcáre cîte̯-um‿băţᵘ/și o gáură la míjocᵘ/ ș-aíĉa cît-o gáură pă...pă mărnⁱ așá pátru‿ĉinĉⁱ in̦șⁱ/șî o buturugúță mⁱic-așá ca...mai̯ nícă ca pumnu̯-așá /șî dădẹ́ăi̯ î‿i̯e̯// care̯-o băgá la míˡjoc acólo-șà/áltu̯-o dădẹá î...șî i̯erá po̯rcáru care vre̯a s-o báĝe̯//ștíi̯ ca să să skímbe și i̯elᵘ//dacă i̯erá dibáĉ/o băgá mai̯ repéde/daca̯ nū...//

mai̯ jucám și de̯-a ho̯i̯na/...și de̯-a țur [k] cu țúrca//ᵘⁿ‿căpătîí̯ dă băț așá/ascuțí‿la cápe̯te/șî...carē...arun̦cá mai̯ dăpárte cū ...cu țúrca șî nu logá lémnu/îl ținẹ́ai̯ p-ăla-m‿pîndă multᵘ/șădẹ́a-m‿pîndă multᵘ//șî‿cîn‿dădẹ́ăi̯...dă trei̯ orⁱ dădẹ́ai̯ cū...cu bu [k] cu nui̯áu̯a/în̦‿țúrcă//șî-i̯ dădẹai̯ pe̯ste i̯a/șî să‿ĉẹ́ă la doo [k] zéĉe métri/i̯ár‿mai̯ dădẹai̯ ᵘo dátă/i̯ár‿mai̯ să‿ĉe̯a la...ĉin̦ʲ‿métri/ i̯ár‿mai̯ dădẹăi̯ ᵘo da/i̯ár‿să‿ĉẹa/șî-nĉepẹái̯ să măsórⁱ cu nui̯áu̯a/ cîte nuⁱéle éste̯//pîn-acóˡo te ᵈĉă în̦‿spinárē...să te dúcă [!] știá călăríe [!]//

[Mai erau și alte jocuri d-astea de copii ?]

de̯-a kitíta//de̯-a bárba-o̯arba//â...d-a kitítă/te jucái̯ în̦‿fel-ósta/că te‿ĉai̯ șî punẹái̯ ᵘóki/ș-ăi̯a s-ascunde̯a//cătái̯/cătái̯/ ...nu ștíẹai̯ dă un̦‿să-l prin̦z/șâ-[1]‿prindẹái̯ cî [k] dacă-l prindẹai̯/îl prindẹái̯/dacă nu tᵘot [ɛ]...tᵘod‿noi̯ punẹám ᵘóki/tot i̯o// punẹám ᵘóki̯//pînă cînd îl prindẹam pă únu să...să púē‿ála ᵘóki̯// ș-ásta ⁱerá kitíta//

bárba-o̯arba...te lej‿la ᵘok//șî kípui̯ dăpă i̯el/pînă-l... pînă-l prin̦zⁱ//daca̯-l...îl po‿să-l prin̦zⁱ/...scai̯ să nu te mai̯ lẹágă la ᵘoi̯/dacă nu/stai̯ legá‿la ok acólo̯//

[Același]

---

[1] Gest.

támje gręa

[Cum era cînd lucrai la boier ?]

te‿ĉᵉai̯/te-nţeleᵍ̂ai̯ cu i̯elᵘ//

"cᵘonáşule/-n‿dai̯ şî níę vro şáse poᵍǫáne dă porúᵐ ?"//

"să-z‿dau̯"//

úna‿şî‿ùna//porúmbᵘ//îz‿lu̯a pentrū cᵘòcăritᵘ/í‿zîĉá cocărit/ îi̯ dădęái̯ o tîrnă/ĉa c-ai̯ cop‿porúm‿dă...ᶦ̂acólo/ş-ai̯ mîn̨cá‿jî̂‿dă la i̯elᵘ/porúm‿copt//şî-i̯ dădęái̯ ᵘo tîrnă dîn̨‿grămáda dúmnęatá/... dădęái̯ lui̯//pentru cai̯//avęái̯ doi̯ cai̯//dădęái̯ dóo tîrnę//to‿dîn̨‿grămáda dúmnęatą//şî[1] ...la şáse pogǫánⁱe/...îi̯ seĉerán‿trei̯ pogǫáne dă resfétᵘ/cú‿séĉerą//îi̯‿ī...avęám unu̯-aiĉa aşă...undi-ⁱ [ɛ] colhózu nóstru [k] undi-i̯ colectívu/ĝorĝícă gligoríu̯/îi̯ dădęái̯ şî‿pui̯ dă găínă//da să nu hí da‿pui̯ d-ăi̯a nⁱégri/ĉa că â i̯éstⁱe în dóli̯u...moşîi̯a lui̯ ?//îi̯ dădęái̯ d-ăęa bălánⁱ//

cînd am̨‿făcút i̯o oᵈátă ĉín̨ş‿pogǫáne dă resfétᵘ//cu séĉęra//am pus feméi̯a la càpᵘ-ǫla şⁱ‿i̯o la cápu̯-ăla/la ţan̨c aiĉ lăsán̨ lócru// pîn-acólǫ/pîn-acólǫ//"ăolęò ! cîn̨‿să ne-ntrunim noi̯ únu cu áltu? cu séĉęra ?"//că-z‿lu̯ai̯ cîtᵉ-o...mûnúkᵘ//os‿fi văzū‿jî‿dúmnęavǫástră séĉeră/cum să séĉeră lúmęa /da//àn̨‿seĉerát i̯o ĉ-an̨‿seĉerá/vo dóo zile p-acólǫ//m-an‿dus ş-an̨‿vorgí‿cu seĉerătǫáręa/...ę-am plăti‿lu ăla cu seĉerătǫáręá‿să ní-l taię/ĉín̨ş‿pogǫánę/unde ⁱerá să fac i̯o cu feméᵉa ĉin̨ş‿pogǫáⁿᵉ ? copii̯ miĉⁱ/îl ţinęám în̨‿cărúţă/ă avęán̨‿covíltírᵘ/îl ţinęá [k] îi̯ ţinęam în̨‿covi̯ltir acólo// pʰĕ ![2] pă lo‿cînd îl mutám pă loc acólo/avęám nişte...crăcánⁱ/trei̯ crăcánⁱ aşá/şî-i̯ punęám o foiţă pă i̯el acólo/şi-i̯ agăţam... lęágănu şti să nu să súe furniĝilę pă i̯ei̯/că-l mîn̨cá furniĉili̯// ...támje gręá//

[Acelaşi]

---

[1] Subiectul tuşeşte şi-şi drege glasul.

[2] Interjecţie exprimînd uimire.

flo̯áre̯a ruşî́ni

[...] acúma i̯e álfel^{u}//dacă [r] dacă-i̯ zícu nórû́-mi "fă ! i̯éte fă ! şáde ruşî́n^{i}e fă ! că cú r^{u}óka scúrtă fă ! ruşî́nẹ fă ! ú̃i̯te" [ɛ] să dúĉe/i̯áca i̯o sîn‿d-atî́ţi̯a an^{i}/da i̯ó‿nu m-a l [k] nu m-a văzú‿ĉinevá-n‿cápu gol/do̯ámn̆e fẹréşte ! ca să-m‿vázā ^{u}or sócru-mi̯u/^{u}or...do̯ámn̆e fer^{i} ! or ^{u}ómu néu̯/do̯ámn̆ẹ feréşte !//da acúma/hát^{i}e ! nórî-me̯a...îl pi̯áptână şî...púne c^{u}orde̯áu̯a şî̦.../dacă nu ma‿i̯ẹ ruşî́nẹ !//i̯erá ^{u}odátă o flo̯árẹ/bălán-aşà/^{i}éi̯te i̯erá aşá i̯erá/i̯erá pă dă lắtur^{i} dóo rî́ndur/cîn‿am ap [k] cînd a [k] i̯erám i̯o acásă i̯erá dóo rî́ndur dă...b^{î}ălán-aşá//şî înăúntru i̯erá n^{e}égru/o flo̯arẹ-aşá-i̯ [ɛ] aşá i̯erá dă márẹ[1]//acúma m-am ui̯tát^{u}/la ĉimitír^{u}//absolú‿dă^{lo}/nić^{i} [r] nić^{i} atî́t/nu ma‿i̯e um‿bob/şî ĉî́că áe̯a-i̯ flo̯áre̯a ruşî́ni//daca nu ma‿i̯e ruşî́nẹ/nu ma‿i̯e//

ne̯águ ancúţa
óbzĕşiĉin^{j}‿dă an^{i}

făĉán‿clácâ

făĉán‿clácâ/vine̯á to̯áte fétile/alés cînd au̯uze̯á fétili mar^{i}/mái̯ca lu dumn$^{ezeu̯}$! cî́te dóo‿trei̯ clásẹ [k] cásē...dâ făĉám//torĉá//torĉá nu pute̯ái̯ să-l arî́diĉ/úi̯tẹ tor‿d-ăla[2]//da//şî lî́nâ/şî ...ş-àcúma să fáĉẹ/da să fáĉe mai̯ rar aşá/care árẹ...cú‿femei̯/carẹ n-ári̯ àşā...lúcru ca să ái̯a//úi̯^{ti} ! i̯o am ō...o fátâ/ [ɛ] lucre̯ázā ...lucre̯ázā-n‿sat^{u}//úi̯ti flane̯áu̯-ài̯a[3]/ái̯a d-aco̯ále̯a/da//lucre̯ázā feméi̯le/o sútă dă franĉ^{i} i̯e o flane̯á/da//şî plătéşte ş^{i}‿i̯éle...

[Şi după ce terminau de tors ?]

ē ! le dăde̯á...àcú cînd i̯erá yínu/mai̯ le dăd [k] **le** dă vin/da-ncólọ nu//f^{h}i̯èrbe̯ám cîte̯-o căldárẹ dă porúmb^{u}//pùne̯ám străkíni

---

[1] Gest: rotunda şi mare cît palma.
[2] Gest: arată tortul pe care-l adusese mai înainte.
[3] Gest.

778

pîm‿patᵘ dă porún̦/şî áęa//ácú fáĉe gogóşⁱ/fáĉe pă náḭba/pîḭnẹ/ vʸínu/ş-áęą//brî́n̦ză/murătúrⁱ...//da//

[Şi cînd se ducea fiecare cu lucrul ei tot clacă-i zicea ?]

nu/atúnĉa ḭerá fúrcă//cu...şezătǫáre/da//cînd ḭerámū dă ḭerámu f́ată ḭǫ acásă la máma/ḭerán̦‿la şcǫálă/şî ḭerá o [ɛ] boḭéri‿éştḭa care ⁱ̑éste colectívų-aíĉa//ḭ-avę́a [ɛ] ḭerá o cucǫánă//şî ḭo n-ávẹam/că ḭerá máma săracă să...să lucréẓᵘ//şî m-am dúsu cu níşte bagadéle dă áţâ/dă bumbácᵘ//l-an̦‿răsuĉít aşá/şî făĉán̦‿la badadéle//şî...ń-a dátû...o cutíe dă...dă bobíne/dă bobíne d-ăla númăru şáptezⁱ̑éĉⁱ//şî mḭ-a dátû nişte cᵘólţurⁱ/şî am̦‿făcút/şâ m-am mărita‿cu cólţurlẹ-álẹa//şî ş-acúma le ţiṷ pă dădăsúb‿la pérnili d-acásâ//le ţîṷ cólţurlẹ-ạlẹa//

[Aceeaşi]

núnta

[Poţi să ne povesteşti cum ai făcut nunta ?]

núnta s-a făcút aşá: am̄...tomʸít táta-sócru lăutári/à‿vorbí‿cu náşu/ḭ-am da‿noḭ lu naş...ḭ-a da‿dâ la máma-mẹa pátru‿súte dă lei/i-a dat‿î cămáş cum să spúne ţărănéştⁱ//aşá ḭerá atúnĉẹa/dóo cămắşⁱ ţărănéştⁱ/ḭ-a da‿dóo prosǫápe/lú‿náşa/um‿batíc/â...ĉín̦ş‿kíle dă ţuḭcă/o vádră jumáte dă vḭin...//şi pă úrmă.../ástẹa tǫáte lẹ-an‿da‿dâ la máma/la mínẹ//şî noḭ...an‿duz‿la táta-sócru acólọ/acólǫ-a f́ăcú‿tǫátă núnta/şî báni ḭ-a lọ‿táta-sócru/ḭo n-an̦‿lụa‿nimíc [!]//nẹ́amurle méle nu mḭ-a da‿dăcît úna/ţîṷ mínte o fústâ/şî́‿cu áęa m-am alé‿şⁱ‿ḭo/că áęa [!] m-am îmbrăcá‿cu ḭa/da-n̦cólọ [!] în̦cólo nu mḭ-a da‿nimícą//şi pŏ́‿úrmă/...noḭ nẹ-an̦‿retrás/câ n-am maḭ sta‿la táta-sócru/n-an̦‿sta‿la táta-sócrụ/nẹ-an‿retráᶻ‿la máma aíĉⁱ//şî dîn̦‿cáuz-ásta noḭ n-am maḭ‿i avú‿la ḭel/să ne fácă ḭel cásâ//

[Şi cum e tot obiceiul nunţii ?]

pắ‿úrmă tot obiĉẹịụ.../am făcú‿núnta/zíụa dă diminẹáţạ//dă diminẹáţa/a vení‿lăutári/a cîntát â...cîntecu lū ĝineríca/... p-órm-a cîntá‿brádu/a făcúd‿brádu/hóra pă dă márne/şí‿pe úrmă lā doóşpẹ...a plẹcát...lā zéĉẹ-a plecá‿lā ásta/la náşu/cu flăcắịi/şí‿pâ úrmă lā uúnu/...m-am îmbrăcá‿şi ịo ca mirẹásâ/a viníť brádu dắ‿la náşu/a plecát ịárăşi înapọ́ị/ā...plecá‿ĝineríca să-l‿l-ẹa pă náşu/pă náşa/şí‿l-a adús lā míne/la mirẹásă//lẹ-a puz‿mása/am jucát ịáraş nunẹáọa/cu şervéte/cum ie aíĉa/am avú‿zéĉe şervéte māri/a da‿la nẹámurlẹ lū soţ/c-aşá să dă/şi pă úrmă ā...după ĉ-a jucá‿nunẹásca/a plecá‿la bisérică// [ɛ] am plẹcá‿la bisérică/nẹ-am cununát/după cununíe am‿vení‿la salón/a pus ịárâj‿mása/am băút/am‿mîncát/la zíụọ...a lụát ịar múzica ş-a plecá/l-an‿dus pă naş acásă/am‿vẹnít ịáraş înapóị/...am‿vin‿la tàta-sócru/ị-a maị făcú‿şî luị o cîntárẹ cu...cu băéţi/şí‿pé‿úrmă‿ám termẹná‿núntạ//

mírĉa joíţa
treíşapte [de ani]

cápra cu treị iezi

ịerá o cápră şî...cáprā avẹá treị ịezi//şî [ɛ] într-o zī cápra n-a [k] nu maị avẹá ĉe sā mănînĉẹ/şî s-a dus‿î să ịa...ịárbă/dîn pădúre/s-adúcă la iezi/iei//şî...cînd‿î a plecát/ẹa lẹ-a spus ca să nu maị‿i dăskídă úşā la nimeric dăcît iei//şî...lẹ-a spus că

"treị ịez/cucuéţi
úşa mámi dăscuieţi/
şî mamá v-adúĉe vọuo/
drob de sáre îṇ‿spináre/
mălăẹáş îṇ‿călcăẹáş"/

780

şî...lúpu a auzít//că ⁱ͡erá...la spátili cásį//şā̆ după ĉ-a plecát‿ î máma/i̯e [k] la ⁱ͡ezⁱ/la e̯árbă/ca să le̯-adúcă/lúpū s-a duz‿la i̯ezⁱ/ şî le̯-a zis: ş^ĉe

"trei̯ i̯ezⁱ cucuⁱ͡éţⁱ/
úşa mámi dăscui̯éţⁱ"//

i̯edul̯ ĉel mai̯ máre e̯-a spus că să nū...să dăskídă úşa că éste máma//i̯ar ĉel mai̯ mic/a spus că nu éste máma/că nu sā̆ va întoárĉe e̯a aşá dă répede//şî lúbu s-a dus la ō [ɛ] fi̯erărie/ca să-i̯ ascútă dínţi/sâ...ca sâ ái̯vâ glásu mai̯...mai̯ supţíre/ca al cáprį//şî s-a dus/i̯-a ascuţít/şî după ĉē a vinít/i̯édu ĉel mai̯ máre s-a [k] a sta^d‿după úşă//şî cînd‿a auzít‿î glásu lúpului̯/a zis că-i̯ al mámi lui̯//şî a dăskís úşa/şî prímu pă el l-a...l-a mîŋcát//şî lúbū după ĉē l-a mîŋcát/e̯-a pus cábu pă fere̯ástră/să jigne̯áscă cápra//şî l-a mîŋcá‿şî pă ĉel‿î [ɛ] mijloĉíu̯/ăla a fos‿supt álgie/şî ĉel mai̯ mic a fos^t‿băgát îŋ‿sóbâ//şā̆ după ĉe a vinít‿î cápra/e̯-a spus i̯édu ĉel mai̯ mic lu...lu mái̯că-sa/şī̆ e̯-a spus că [ɛ] lúpū i̯-a mîŋcát fráţi//şî‿pă úrmă i̯a s-a gîndí‿că să fácă o pománă//şî la pománă l-a kemá‿pă lup//şî a făcút o gro̯ápă/ş-a pus ō rogojînă/şă la gro̯a [k] îŋ‿gro̯áp-ae̯a a băgá‿jar//şi i̯-a făcút ũ‿scaun/d-ăsta dă ĉ^eárâ//ca să să tope̯áscā̆ la dogo̯áre/să cáză lúpu îŋ‿gro̯ápâ//şâ sā̆ a [k] l-a kemá‿pă lup/ [ɛ] a mîŋcát vro ĉinĉⁱ sarmále/şî cînd a mîŋcá‿s [k] a şase̯a sarmálă/a...a căzút acólo//şî dup-ae̯ā cápra a zis/^sĉe i̯e [k] lúpu a zis/

ş^ĉe [ɛ]"sărⁱ cumătră că...m^uor aiĉ"//

da cápra a zis aşá: ş^ĉe [ɛ]"lásă să morⁱ acólo/cum me̯-ai̯ mîŋcá‿şî tu i̯ezişóri/aşá să stai̯ şî tu acólo"//

şî ā murít lúpu acólo/da şî i̯ezişóri i̯-a mîŋcát//şî a rămás cápra cu i̯édu ĉel mai̯ mic//

mirĉ^ea ĉe vasíle
ám doi̯spre^zéĉe anⁱ şi jumătate

845. BUTOIU

(com.Sfîntu Gheorghe, jud. Ialomița)

Culegere: 1973; CB, BM, MT; transcriere: MT

[Amintiri]

númelẹ dă familiẹ care m-an͜ născút i̯erá álde gavrílă/álde gavríl-ăștẹa am͜ foz͜ niște sáș veníz͜ dîn transilvánii̯a/ș-a venít aíĉ/ îm͜ bărăgánu/

[De mult ?]

cam pẵn ánu la [k] paŋ͜ cam acúm͜ vro dóo súte dă anⁱ/au̯ sosít ei̯/a véni͜ c-uŋ͜ copíl îŋ͜ spináre d-acólo dîm͜ múnți carpás͜ și pîn ~~aíĉ~~//aíĉᵉa s-a băgá͜ la vaĉ/aíĉᵉa la málu¹ únu/ș-únu la crăsárⁱ //șî͜ s-a făcú͜ și ⁱoi̯ săténⁱ aíĉ//însă ei̯ nu să ui̯tá la avérẹ-atúnĉᵉa/ păzẹá váĉile și tu̯ată i̯árna kefui̯áu̯//șî d-ái̯a n-a zis gavrílă/ ș-avẹá un núme poréclă dă blẹőj/știz͜ dúmnẹavu̯ástră ĉe-i̯ ăla blẹőj?/

[Nu ! nu !]

ắșa/ála erẹá un om kiznovát/care făĉᵉá sábie dă lémn/punẹá o tivgă-ŋ͜ cap/șî făĉᵉá ᵘoi̯ᵏ d-ắi̯a dă ᵘomᵘ-așá la lunínă/și petreĉẹá tu̯ată i̯árna//cîŋ͜ vinẹá ánu nou̯/cîŋ͜ venẹá sórcovă/cîŋ͜ vinẹá/i̯el urá meréu̯ întodaúna//șî la i̯el cîntá cu flui̯eru șî fétele marⁱ șî flăcăi jucá contínu̯are îŋ͜ cúrte la el/n-ávẹa niĉ ᵘo grijă/

[Și cum îi zicea ?]

gavrílă !

[Și la ăla, bleoj ?]

da !/poréclẹle lui̯ erᵉá blẹőj/că să făĉᵉá blẹőj i̯árna/ca să fácă glúme/și să trăi̯ască cum [!]//ắșa/șî boi̯éru d-acólẹa dîŋ͜ comúnă zíĉe/ĉe zíĉe ?/acolẹa unde-i̯ zidurélẹ-álẹa agólẹ-a fost um͜ boi̯ér marẹ-acolọ//

---

¹Comună învecinată.

782

"mă " ! zíĉe "ĉę-o fⁱ la ắst-aíĉᵉa ?/n-áre nić ᵘo grijă dălóc" ĉę/"i̯a-i̯ fac o bucátă lu ắsta/i̯a să-i̯ dăn‿noi̯ nişte banⁱ/să-i̯ pricopsin‿şí‿pă i̯el"/i̯-a daᵗ ᵘo púngă dă banⁱ//

mu̯óşu̯-a-nĉepú‿să íntre-n‿grije/"mă ! ĉe fac i̯o cu ban-éştea ?/ĉe fag‿dîn ei̯ ? únde íntru i̯o" zĉe/a kériz[k] t pófta dă jócurⁱ/dă dánsurⁱ/dă nu ştu ĉe/i dădęá greu̯/ĉe să fácă/"da d [k] mîi̯ne pói̯-mîi̯ne dacă-n‿zíĉę ắsta că-z‿datór la i̯el ? ĉe fac i̯o" ziĉe/"pă‿ęa să-i̯ duc i̯o báni-napói̯/dă-l drácŭlę báni/şi lásă-mă cu kéfu neu̯ înaínte"/i̯-a dat báni/jî ş-a văzú‿dă tręábă/kefui̯á şi tot tímpu̯-a-şá a trăít//avére n-a făcú//

gavrílă dumítru [68 de ani]

ei̯ trei̯erau̯ cu cái

ş-atúnĉⁱ‿ínainte dă nǫo‿súte u̯nsprĕzèĉe/ei̯ trei̯erau̯ cu cái/să p[unea]‿cái aşá la rînd/să legá[...]p-éi̯ dă gît/ş‿să punęá un‿somoi̯óg dă pai̯e ş‿c-ᵘo fúnie r [k] la un‿ste [k] un‿lémn bătút în árie...

[Cum îi zicea ?]

stęájĕr/şi merĝęá ru̯ată cú‿cái pînă cîn‿să-nfăşurá funięá‿agólo/p-órmă-i̯‿intorĉᵉá pă párte-áilántă/ş‿stătęá um‿băi̯át căláre pă ei̯/şî-i̯ mîná tu̯ată ziu̯a-i̯ gonęá pî‿árie//

dûpă ĉe să frămîntá paęle bíne/să treerá grîu/să grohoi̯á/ aşá-i̯ spunęá/cu lopáta/să făĉᵉá cărắrⁱ aşá/îl răriţá/ş-atúnĉᵉa cîn‿răriţá/i̯ár pûnęá cái ca să astúpe álęa/să nú‿ducă picu̯árilę tîrîş şi să.../p-órmă să ducá la vînt sau̯ la mákină/ [...] ĉel mai̯ mult işęá la vînt//şi zvîrlęaᵘ cu lopáta la vînt/ca să-ţ arắt cum făĉᵉá i̯ei̯ cu lopáta atúnĉ/c-úi̯te-aşá¹ /făĉᵉa lopáta-m‿mîna lui̯ cînd îl treę [k] îl vînturá-n‿vînt pă grîu̯/şi işęá numai̯ bóbu lui̯ curát/ dacă nu bătęá vîntu...nu putęá să-l vînture//

[Acelaşi]

---

¹Gest.

ᵘokínĉⁱ

[Dar opinci nu se purtau pe aici ?]

ō !/ᵘokínĉⁱ ī ⁱerá pᵉă [ɛ] la noi̯/da cín a işít fétile nu̯ástre nu ma erḙá e [k]/la noi̯ i̯erá u̯okínĉⁱ/ᵘŏ !/cîn să su [k] făĉᵉá/gétu móşu nóu̯ sărácu/ĉe le mai̯ azvîrlḙá/da !/[...]da nu ᵘokíni̯j d-ástḙa cum ḙ-acúma dă le ḙa dă la prăvălíḙ/ᵘokínĉⁱ făcúte dă cai̯/dacă murḙá cái/[...]le lu̯a kéile şî...le făĉᵉá i̯ei̯/le făĉᵉá i̯eⁱ şî să-ncălţá cu éle-n kiĉére//úi̯te/la noi̯ cînd ⁱerḙám noi̯ dă i̯erám noi̯/nu ⁱerá módă/du̯ámne feréşte !/mai̯ mul dăscúlţⁱ şî cu ᵘokínĉⁱ d-álḙa// să-ntindḙá/să făĉᵉá cît /...şî...lḙ-azvîrlḙá pă cîmp [k] pă loc p-acólo//

[Dar dumneata ştii cum erau lucrate ?]

[!] e ! le tăi̯á aşá şî le făĉᵉá î g[ɛ]găuri̯-aşá dă intrá.../dă intrá pă i̯éle aşá/dă vinḙá créţe/aşá şî fáĉe//

emil dobríţa-n zíĉe,dobríţa mă kámă pă minḙ
am şàptezeşîşápte dĕ anⁱ

turtói̯

é !/să făĉᵉá cun să spui̯ i̯o ă turtói̯ !

[Cum se face turtoiul ?]

ă !/n-am făcúᵈ/dā cîn erḙám acasă ne făĉᵉá máma nu̯ástă şî... da/i̯erḙá...gustós cum i̯erḙá ⁱel atúnĉᵉa//ă...cun să spun ḙo.../opărḙá mălái̯u/...cu ápă fʰi̯erbínte şî...pûnḙá...aşá ca un kíl î/un kil jumáte dă făină/peste i̯el/ş-acólo mai̯ punḙá şî puţin â...drojdiⁱe/şî îl lăsá să dospⁱḙáscă/cît credḙá dînsa/nu şti i̯ō...acóló/şi-l pûnḙá-n forme//şi-l băgá [illegible] cuptⁱór/ş-atúnĉᵉa mi-l scotḙá/şi erḙā...dulĉḙ-aşá/nu pûnḙá-n ⁱel zahăr/nu putḙá nimigá/dăcî sáre//

şi aşá mîŋcám/da erea bun// [...] acúma nú‿am mai̯ făcút/n-ám văzúd‿ la nimérea/câ dácă vedeám puáte că mai̯ făceám/

costánţa leuónida
pátruzêĉ [de ani]

[Porcul]

noi̯ lom purĉél‿î dě‿ézémplu...sugál/dîn ắştea//îl îngrijím pînă să fáĉē máre/îi̯ dăm porúmb/îi̯ dăm urlui̯álă/lătúri/ĉē găsím noi̯ da-ŋ‿gospodăríe/şî...s-aprópie crăĉúnu//atúnĉea cîn‿éste dóo‿ trèi̯ zíle pînă-ŋ‿crăĉún/noi̯‿il tăi̯ém şî...îl‿î pîrlím/îl spălăm frumós/l-aşezăm lā loc únde trebúe ca să i̯a sáre/d-acólo lom cárne.../făcem‿î...tocăm//fácem trandafʰíri/fáĉem tóbă/tăi̯ém‿î múşki-i̯ prăjím/i̯-aşezăm la borcán/ş-ápăi̯ tocăm aşá mai̯ mul‿făĉéŋ‿sărmălúţe/dă crăĉún/s-avém sărbătórile/şi făĉem dîn ástea...lébergus/ da !/şî anumíte d-ástea/mai̯ fáĉem şî...tóbă zis/şî cum‿v-aŋ‿spus trandafʰíri/

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci trandafirii ?]

trandafʰíri tocăŋ‿cárne/pisăm ᵘusturói/pisăm‿î dîn ásta/cuŋ‿ să spui̯/pipér/şi le-amesticăm pă tuáte/ş-ápăi̯ dúpă ĉe le-amesticăm acólo/mai̯ púnem şî...dîn ásta dác-avém...bui̯á/dácă nu fáĉem ş-áşa//şî...şî curăţăm máţile frumós/pînă să fáĉe ele-aşá cum ne plaᵍ‿nóo/şi băgăm la pîlnie la maşínă/şi le umplém//dăpă ĉe le umplém/le púnem aşá pă ᵘo nui̯elúşe curăţáţă bíne/undevá únde-i̯ cald aşá/să-i̯ zvínte puţín/şi-i̯ dăm afáră pă órmă//şi ni-i̯ agăţăŋ‿ la lócu lor/acólo unde avém//şi tóbă.../fi̯érbem‿î urékili/fi̯érbeŋ‿ slănínă/cárne/ă...riníki/ínimă/fʰicát/şi le tocăm pe tuáte mărúnᵗ mărúnᵗ/tot aşá púnem pipér/púnem foi̯ dă dáfin/şi-i̯ fi̯erbém//în búrt-aĉéea care ᵘo avea pórcu/ᵘo curăţím bíne/c-áre ᵘo pielíţ-aşéa/ ó‿opărím/ş-o cusém pă unde băgăm măruntáile-ástea/ş-o fi̯erbém ẹáraj‿dîn noṷ//dâpă ĉẹ-o fʰi̯erbém ᵘo scotém afáră şi púnem fund dắdăsupt şí dasúpra/ş-ápăi̯ pûnẹ́m ᵘo pi̯átră/ş-o presắm bíne/ş‿dúpă ĉe să prẹsẹáză/ⁱˡ putém să continuóm să mînĉán‿din ẹa// [...]

[Şi ce mai umpli de la porc ?]

şi de la porc fáĉeṇ‿leberbúş̌ cū.../cu cárne şi cū plămîni/noi̯‿i spúnem plămî́nᵗ/i̯ē tot‿î că/cuṇ‿să spui̯‿i̯o/...ca ficátu/i̯-aşá luŋg/da ⁱe ĉevá mai̯ róşu/da !/şi-l fi̯érbeṇ‿şi p-ắla-l tocắm bíne/ púnem tot aşá mirọáse-n eˡ/şi băgắm pîn‿î...um‿maţ aşá/cuṇ‿să spúnē/tot‿î ca trandafíri l-umplém bínẹ/şi-l fi̯érben‿dîn noṷ//şî p-ắla-l pûnén‿tot aşá lā zvîntát/şî ⁿtrebuinţắm dîn i̯el cînd avém nevói̯e// [...]

şî mai̯ fáĉem şī...dîn ásta/ă...fⁱérbem tot aşá cárne/ş-o tocắm/ şi fáĉem‿î caltabóş̌/

[Altfel nu se mai zice ?]

nu !/caltabóş̌‿ii̯ spunén‿noi̯// [...]şî ắla-l fáĉem cu ọréz aşᵉá şî cu cárne/cu pipér/cu...foi̯ dă dáfin/...ş-ắla-l tíneṃ şî númai̯ la nevóⁱẹ fi̯erbém dîn el/da !//

[Aceeaşi]

fáĉeṇ‿săpún

[Săpunul cum îl faci ?]

cuṇ‿să fáĉem ?/le adunắm dē...la crăĉún tot‿î uṇsuáreạ carẹ-avém‿î şī jumắrīli/untúra dû pă máţe/dû pă búrtă/ĉe s-adúnâ/le púnem într-uṇ‿vas/şi primăvára cînd i̯ése pelínu/noi̯ avém să [k] avém uṇ‿vas máre/adúĉem pelínu/púnem acólo pelínu cu jumắrīli şi‿sóda/ cîntărím jumắrili cîtẹ-avém/şi pûneṇ‿şi sódă lā cantitátẹa cárẹ-o avém//şi le púnem pă foc şî‿le fⁱerbém/ş-adúĉem ápă dă.../lac îi̯ spúnem noi̯/şi puném acólo aşá dăpă cî trebúe să fʰi̯árbă/la doọ k [k] trei̯ kíle dă ápă/şi fi̯érbe//şî încercắn cu ũ‿fulg dă pasărẹ-aşá/

să vedén‿dacă fúlgu să...tu̯ácă/i̯e sodós/mai̯ púneŋ‿grăsíme/dacă nu/ îi̯ mai̯ pⁱicắm/şî mérĝeŋ‿caⁿ‿vro ᵘóră/ᵘó óră jumáte/cît crédem noi̯ că trébŭe fi̯ert/şi-l dăm jo̦s/şi-l lăsắm să răĉéşte/şî dûpă ĉe să răĉéşte-l tắi̯em bucắţⁱ//ş̌-atúnĉᵉa îl puném la lóc/unde ne trébŭe/ şi‿lom d-acólo şi ne fáĉen‿tre̯ába/da !/

[Şi pe fundul cazanului ce rămîne ?]

nⁱe rămînē nişte trînĉⁱ‿i spúnem noi̯/şi trînĉ-e̯a i̯ᵉⁱ sunt‿î négri/nu ⁱéste bunⁱ dă rúfă curátă/mai̯‿intrebuinţắŋ‿la cîti̯-um‿preş̌ dîn ắsta care i̯e mai̯‿iŋkís/că ắi̯a-ŋkíde rúfa/că dăjá ei̯‿sun‿négri/ⁱe adunătúr-e̯a dă la tu̯áte [ɛ] ĉe s-a adunát acoló...arsătúră-i̯ spunᵉaᵐ//şi mai̯ spălắŋ‿cîti̯-um‿preş/sau̯ îi̯ dăm îŋcóló/nu pre̯a ŋtrebuinţắm p-áe̯a/numai̯ săpúnu curát/bun/da !// [...]

[Şi dacă nu s-a făcut bine ? dacă s-a tăiat ?]

ā îl púnem dîn nou̯ pă fᵘóc/şī védem or că i̯e̯ mai̯ trébŭe sódă/or‿î grăsime-i̯ punem/untúră dîn áste̯a/şi vedém/da i̯ése mai̯ anevói̯e/nu ma‿i̯ése cum ése dă príma dátă...bun//

[Aceeaşi]

846. CĂZĂNEŞTI [ALR II, 723]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1973; CB, MM; transcriere: MC

şî ánu trei̯/gáta strúguri

îm‿prímu rînd/tai̯ cu̯árdile̯-aşá să zíĉe̯//dîŋ‿cu̯árd-àe̯a máre̯a tăi...ᵘo cu̯árdă cu trei̯ nᵘódurⁱ//şī-o faiⁱ‿znᵘóp‿aşà/znob‿znob‿znob dî cîᵗ [ɛ]şî‿cît-o sútă dᵃă bucắţ/cîte̯ dóo̯/cîte̯[ɛ]cît...vrei̯ s-o faĉ/şî[1] ...pui̯ ápă...într-o pútină şî nişte pămîŋ‿galbin şî bag [k] o baĝ acólo̦-şa̦//pă ᵘúrmă baş‿tot ca la tutún[2]/ắşa...d-áe̯a

---

[1] Informatorul tuşeşte.

[2] Informatorul se referă la o povestire anterioară,despre tutun.

...ca să ai̯ [k] ᵘ̑o pui̯ la distánță//fáĉ-àltu gắᵘ̑urîli/áltu̯-o púnę ...púne fírli//şî-l [k] dasúpra la fiⁱ̑ecáre fⁱ̑ir/fáĉ-u̯m‿mᵘ̑oşorᵘ̑ói̯/ ca să cu̯nọáscă cîn[ɛ]cînd-o [r] cînd-o fⁱ̑i ca să săpⁱ/să cu̯nọáscă mᵘ̑o [k] că-i̯ acólo/şî‿púnem şî sⁱ̑émnę-aşá cî́ti̯-un...lemn//noi̯ aⁱ̑íĉa-i̯ fⁱ̑íru dấ.../şî stai̯ pî́nấ‿cîn...crezⁱ aşá/pŏ‿u̯rmă te duĉ.../ a-nĉepút să-i̯ dẹā...să-i̯ dẹa múguru/să-i̯ dẹa cu̯n‿zíĉem nᵘ̑oi̯ căpúşa//ắşa//şî...dácă [ɛ] vezⁱ că-i̯...a-nĉepúᵗ...mai̯ márę/să-i̯ dẹa mai̯ mărişu̯áră ọ...desfáĉ cắ.../să nu cárę cúmva să ái̯bă cu̯ắjă/ca să nu răsárę//dăsfáş‿p-acólo pŏ‿úni‿fᵘ̑o‿muşᵘ̑orᵘ̑ói̯-ŏla//la tu̯átę mᵘ̑oşoru̯ái̯-l dăsfáĉ//

pŏ‿ᵘ̑úrmă după ĉē...s-a [k] a ⁱ̑éşît afáră/cînd a ⁱ̑éşît i̯árba/ gáta/dă-i̯ [ɛ] sápa/ă [k] ᵘ̑o prăşắştⁱ//

[Şi pe urmă ?]

şî pă ᵘ̑úrm-o sek ş-a dóᵘ̑o‿u̯áră/şî́...dă cî́tę ᵘ̑orⁱ...i̯ésę i̯árba //ánu dîntî́i̯/nu fáĉę nimíc/ánu dói̯...zî́ĉe a [k] noi̯ aşá zî́ĉém/ sî́ĉ-a‿făcút ᵘ̑o stropẹálă/ádicā...cárę butúc i̯ę mai̯ bun/dă şî ⁱ̑el acólẹa doi̯ trei̯...ĉorkínⁱ/mai̯ mititéi̯‿aşà//şî ánu trei̯/gáta strugúri//

[Şi cînd s-au copt ?]

cî́n‿s-a cᵘ̑opt/î́i̯ cᵘ̑ulégęm/i̯-aduĉém acásă şî...făĉém vⁱ̑in//

[Cum ?]

pâⁱ̑...â...dácă...n-ai̯ aşá múltⁱ/î́i̯ pui̯‿î́ntr-o pútină şî.../ai̯ ọ [k] ai̯ ᵘ̑o crácă cu trei̯ cráĉ‿aşà/şî‿fáĉ aşá¹ ca s‿s-adúne...î s-adúnę.../ắẹa cum să zicᵘ.../vrⁱ̑éjî-ăẹa ai̯ lorᵘ/àşa/şî rămî́nę numai̯ bu̯ábili//âl kisⁱ̑éz c-ūn‿lemn sau̯ c-un‿sul/şî...fajⁱ‿vⁱ̑in/dîn ⁱ̑el//

[Şi dacă ai mai mulţi ?]

dáca aᵐ‿mai̯ multⁱ/a mai̯ ⁱ̑éşî‿şî...cu[ɛ]ma [k] nişte prⁱ̑ésę/fa‿ şî cú...prⁱ̑és-àẹa

---

¹Gest: informatorul freacă pe masă.

788

[Dar mai demult, cu ce îi...?]

dácă-z‿marⁱ//îl punẹá-ŋ‿cád-àẹa...şî...tᵘot așá/îl kisá cū... cu súlu şî.../avẹá ĉep/cáda‿jᵘós//şî â¹‿lăsá cîtẹ ᵘo zi dᵘoọ ca să să...fermentézẹ ⁱel/să cúrgă maị bⁱinẹ/şî trăĝá ĉépu-àla/punẹá-ŋ‿găleátă/punẹá pă úrmă-m‿butᵘoịu luị/ẹár maị trăĝᵉá/cît avẹá//pŏ‿ᵘúrmă să-m [ɛ] micşᵘorá [k] ádica să-mpuţiná‿â strúguri//aduĉá álţị şî‿punẹá pistẹ ⁱẹị/ş-așá pânâ cîn termená//

radu ştefán

saịzeşîşàptẹ [de ani]

şî-áẹa făĉáᵐ‿maịcă cu uoiţîlẹ

āşā/ịarna lẹ-alẹĝᵉán‿dâ la ĉᵘobán/pâ‿la sfîntu‿dumitru/vẹnẹáŋ‿cu uóịlẹ-acasă pâ‿lā...sfîntu nⁱẹculáẹ-aşᵉà//le băgám la adăpᵘóst/cărá muóşu la ĉᵘocănⁱ şî‿la páⁱẹ şî lā...//ş-aduná nᵘotrẹ́ţẹ/da trĕbẹá să-l tîrâscă/să-l împărţẹáscă /cărá ápă/cărá‿î...rînẹá/la uóị/mă rᵘogᵘ//

ápăị cuálẹa spre primăvàră înĉepẹá să fⁱéte uoíţẹlẹ/atúnĉa ne bucurám şî‿nᵘóị//mắmă şî‿cîn ne ᵈûĉáŋ la ᵘoị/ne cúlcám sẹára şî‿dimịnẹáţa cîn ne ᵈᵘ [k] găsẹám cîţị-um‿mịeluşăl fătaᵗ/şî nú se scutúră...//pâị vínẹ mᵘóşu la minẹ:

"ʰă bắbọ !"

"ĉẹ ⁱẹ mâ"

"maị a fătát ᵘo uáⁱẹ"

"ĉẹ ⁱe culuárẹ?"

"négru"

"să-l găsẹáscă/să dẹa pistẹ ẹl"/ⁱẹrᵉám fetẹ/şî níⁱẹ-n‿trĕbuẹá lînă álbă//

"ē/ĉe să fẹg/níⁱẹ-m‿párẹ gínẹ că-ị dă căcúlⁱ"/mᵘóşu//necazu néu̯//

ắlta a mai̯ fătá‿t^{u}o‿neágră/

"u̯ĕi̯/găsí-le-ar/dár-ar bu̯ála pistẹ..."/

ápăi̯ fătá álbẹ/ápăi̯ s‿^{d}úcâ f^{i}ḗtili/c-avẹán‿d^{u}óọ fétẹ/şî le mîngîẹ́ā şî le lu̯a-m‿brắţẹ şî le aducâ-ŋ‿cásă/că ^{i}ẹrá i̯árnă şî ẹrá frig^{u}/şî-i̯‿iŋcălzẹá pâ‿lîŋgă s^{u}óbă/şî băgá şî u̯áẹa-ŋ‿cásă/şî‿făcá ^{u}o mizé^{rie} [!]/pişá u̯aẹa pîŋ‿cásă [!]/şî‿fétili îl ţînẹá núma-m‿pát/câ‿zîcá câ-i̯...b^{â}ălán//şî-áẹa făcâ^{m}‿mái̯că cu u̯oíţilẹ//

[Și pe urmă, primăvara ?]

primăvàra le dădẹáŋ‿la páznic/şî‿le păzẹá şî.../dădẹám p^{u}orúmp‿şî-i̯ dădẹám pân^{i} şî dădẹám‿î...ĉẹ-i̯ trĕb^{u}ẹá//

ş-ápăi̯.../hai̯ să‿lu̯om láptẹlẹ/ne vẹnẹá şî n^{u}óo rîndu la... brînză//făĉá^{m}‿mîŋcárẹ la ĉ^{u}obán/cárẹ mai̯ dă cárẹ să hí^{i}ẹ curá^{t}/că i̯ẹráŋ‿şî‿i̯o tînără/acú^{m}a-z‿b^{â}ătrînă/ĉe zâ‿mai̯...//spălaŋ‿ş^{i}ĕrv^{i}étẹ şî-aşezám acólọ şî‿ne‿ûĉaŋ‿la ĉ^{u}obáŋ‿şî-i̯ punẹá^{m}‿mása şî ne dădẹá láptẹ/şî ^{ve}nẹám acásă şî-l strîngâm/àşa ^{u}uş^{u}ór/făcá ^{u}uŋ‿caş frumós şî bun/àşa ^{u}uş^{u}ór aşá...//avẹán‿hîrdá^{i}ẹ mar^{i}//ş-ápăi̯‿il tăẹám‿frumós/îl făĉám aşá ca cuŋ‿să‿fáĉẹ şî-acúma brînza/frum^{u}ós^{u}/frum^{u}ós//şî-l băgám în a [k] saramúră//mámă şî‿cînd ọ sc^{u}otẹán‿d-acólọ aşá dă...frum^{u}ó‿şî gras şî bun...//

[Și cu ce-l închegai ?]

avẹám‿î.../să-s‿spui̯ cu ĉe-l‿uŋkegám//cîn tăẹám p^{u}órcu [!] jupuẹám búrta p^{u}órcului̯/úndẹ-ş‿ţínẹ ^{i}ẹl...mîŋcárẹa avẹá [k] árẹ d^{u}óẹ-adunătúr^{i} aş^{e}a/cum...aşá...dóọ...strátur‿dâ‿cárnẹ/şî cárnẹ dâ‿álẹa ^{u}ọ jupuẹám^{u}...bínẹ bínẹ/şî‿rămînẹá a mai̯ supţîrícă/şî-o punẹá^{m} mámă c-^{u}ọ mînă dă sárē/^{u}ọ frecám bínẹ bínẹ/şî-o punẹám‿ûŋ‿stíclă/şî‿punẹáŋ‿z^{i}er dâ-ălălántu vek^{u}/dâ‿la brînza dă váră/punẹám píste ^{i}ẹl//du̯ắmnẹ/şî‿să‿făĉá aşá dă...dă tárē/şî‿cîm‿punẹám ^{u}o língură dă másă la u̯n...dă ălā...//şî dâ‿la mi̯el avẹám şî.../şî dă la mi̯el/cîn tăẹá^{m}‿mi̯élu̯/-avẹá uŋ‿kegulét ^{i}ẹl acólọ/ca [k]

790

núma ca brî̦nza//cᵘorástra cárę-o sugấ ⁱel...//şî͜ cîn tăęán kágu̯-ă-la dą mi̯el/cîn tăęaᵐ͜ mi̯élu şî-l luᵘám/ şî cu búrta dă͜ â...dă pᵘorcᵘ̑ jupuⁱít așa/să͜ făĉᵉá ᵘo̦ i̯esénță táre/să͜ făĉá ru̯óșu̯-apru̯ápę dă͜ ā .../așᵉá crem ca cᵘoni̯ácu̯-așą/dă táre ĉe ⁱęşá...//punęán͜ cîtę ᵘo lingurițą...ălā...dóo̦ dą másă//

[Dar din zerul acela, după ce făceai cașul, mai făceai ceva din el ?]

dá//vezˢᵗ͜ că i̯o mai̯ úi̯t că͜ i̯o sîm͜ bătrî́ną/şî ştii̯/sîn͜ şî ᵘobᵘosítă/am͜ fᵘoz͜ la gárą d-am adúz͜ iştę cartón͜ c-un͜ căruĉᵘórᵗᵘ/şî caᵐ͜ m-am̄...ᵘobᵘosit așá//şî̄...punęán͜ şî zⁱéru cárę să͜ scurĝá dą la caş/îl punęán͜ şî-l fi̯erbęám pᵃ̂ŏ͜ fᵘocᵗᵘ/şî ⁱęşᵉá ᵘo jî́ntițā... așá dą gru̯áșą d-asúpra zⁱérului̯/ş-avęám ᵘo lᵘopețî́c-așà/rᵘotun-jî́t-așą/şî dădęám acólō în͜ căldárę să nu să lipʰi̯ască dă fund//dą-dęám dădęám dădęám[2]/şî fᵘócu domᵘól domᵘól domᵘólᵗᵘ/şî ⁱęşá ᵘo jî́ntițą ui̯tę-așà dă gru̯áșą[1]//ş-o adunám ş-o punęán͜ la săculéțᵗᵘ/săcu-lé̦țu țⁱesu͜ dą nᵘoi̯/dîn͜ cî́nipa áęa cárę făcúsęn͜ cláca [!][3]//şî͜ fă-ĉán͜ saĝ͜ dîn͜ cî́nipă mai̯căą/făĉán͜ saĉ/cą du̯ar nu ⁱęrá ca acúma să͜ cumpărắm//tu̯átă i̯árna țⁱęsęám/vára munĉán͜ la cîmp şî i̯árna țⁱę-sęám/abāle dîn͜ lî́nița dâ͜ la ᵘoi̯/cᵘovⁱerturⁱ...

[Acuma să ne spui, din lînă, de cînd o tundeai, ce făceai cu ea ?]

ᵘō tundęá/vęnęá bătrî́nu cu ęa acásą/şî͜ dácą vęnęá cu ęa acá-są ᵘo-ntindęán͜ cą nu stătęám dą ęą//ᵘo mai̯͜ intindęán͜ są mai̯ să zvíntę/są nu putrezęáscą/ⁱęrám pâ͜ la cîmpᵗᵘ//ş-ápăi̯ vęnęán͜ cîn avęán͜ timp ş-o ᵘopărgęám//umplęám/avęám albiⁱę márę/ᵘo̦ umplęám dă lî́nă/şî fʰi̯erbęám ápâ-ntr-un͜ căldăroi̯ᵘ márę-așà/într-un ĉᵉaᵘon ma-rē/şî͜ punęám pî́ste ápă-n͜ clᵘocoțⁱᵘ//şî-l țineám acoló/-mvęlęám ca vo dóo̦ trei̯ ĉásurᵗⁱ/ş-o scotęaᵐ͜ mámă ş-o spᵃ̂lám//nę dúĉán͜ cu ęa lā...i̯alọmița sau̯ la puțᵘ/undẹ-avẹam noi̯/șî-i̯ trăĝam ᵘ̂o spălătură ș‿sâ‿faĉa cum îi̯...cum îi̯ [ɛ] fui̯oru/așa dă albă//ș-apăi̯ avẹam ᵘ̂o sîrmă ș-o-ntindẹam ș-ó...ọ lăsam așa mai̯ mul‿s-atîrnẹ ẹa/cum ⁱ̂ẹra lîna dî [ɛ] p-ᵘ̂o u̯aẹ-ntrẹagă/ș-atîrna șî‿să scurĝa șî-ẹra frumu̯asă//și luam o vⁱ̂erĝᵉ̂ā...frumu̯asă/lustruⁱ̂ită/sâ‿nu s-agîțẹ lîna dă ẹa//cînᵈ ⁱ̂ẹra ẹa niș‿cu̯aptă...dî‿apă/niĉ‿ī...răscu̯aptă/așa călîⁱ̂ẹ/lîna//șî dădẹam/șî‿ẹa să ᵘ̂umflă/să ᵘ̂umflă/șî‿dădẹan‿cu vⁱ̂erĝᵉ̂ău-āi̯a//șî trăĝan‿vⁱ̂erĝᵉ̂au̯a pîm‿mînă/șî ẹar dădẹan‿șî ẹar ọ trăĝam/că sâ‿mai̯ agîța cît-um fʰir//șî ẹar ọ mai̯ punẹan‿la ᵘ̂uscat/șî să ᵘ̂usca dă-fⁱ̂initiv//ș-o punẹam la sac/șî i̯arna mă punẹan‿șî...scărmănan‿cū fetili...cū/da clacă n-aᵐ‿mai̯ făcutᵘ [!]//

---

[1] Gest: cît un lat de palmă.
[2] Gest: mestecă.
[3] Informatoarea se referă la o povestire anterioară, despre clacă.

șî scărmănan‿la lînă frumᵘ̂oș‿ș‿ne ᵈûĉan‿la daraᶜ‿cu ẹa la mașîna dă lînă/ș-o trăĝᵉ̂a//ș-apăi̯ vẹnẹam acasă/șî rupẹam‿valu/șî‿făĉam niștẹ caⁱ̂ẹrẹ u̯itẹ tuma p-atît-așa¹//ș-avẹam‿furcă/dạ ĉe/acuma mai̯‿ẹ furĉ/avẹam‿furcă șî...cîn tăẹam pui̯u/luᵘ̂am‿ū dă‿la aripā pui̯ului̯‿ẹ ũ‿oˢșor mai̯ supțirel așa/dac-asⁱ‿ĕpserva‿cîn mîn[ɛ]cațⁱ.../aripa‿arẹ ũ‿ᵘ̂os mai̯ grᵘ̂osᵘ și̯-ọ fărîmă dă ᵘ̂oˢșor mai̯ supțîrel//dọamne șî-l punẹam la pămînzalcă/ ˢîĉan‿c-avem la furcă pămînzalcă/punẹam um‿petic dâ...aba așā...dă pᵘ̂ostav/șⁱ̂-aiĉa l [k] făĉam ᵘ̂ọ gau̯ră șî‿legam ọ ață/șî punẹan‿fui̯oru ș-apăi̯ l-înĉinĝᵉ̂am pŏ furcă cu...cu ạẹa pă mă-sa/șî-nhiĝᵉ̂am ᵘ̂osu̯-āla dā.../tu̯atẹ u̯asili dă‿la arik le păstram/șî punẹan‿la furcă [!]/așa făĉᵉ̂am//

[Și pe urmă, după ce o torceai, ce făceai ?]

pŏ...//ọlẹōu/pŏ‿urmă ᵈpă ĉ-o torĉᵉ̂am ᵘ̂ọ scrᵘ̂obẹam ș-o băgan‿ș-o făĉᵉ̂am...cᵘ̂overturⁱ‿ī...ū...hai̯ne lu bătrînu//ș-acuma am hai̯nẹ d-atunĉ/dā...//șî fetili aᵐ‿mărita/lẹ-an‿da cᵘ̂ọverturⁱ/fețẹ dă plăpîmⁱ/frumu̯āsẹ/bunẹ bunẹ/sîĉai̯ᶻ că-i̯‿ī ⁱ̂ibrișîn...dă fețẹ dă plapînă//

[Dar astea, abalele, cum le făceai ?]

le punẹaᵐ‿mai̯‿ī...mai̯ desẹ ca pă plăpînⁱ/desẹ/doo fire-ntr-un

---

¹Gest: lungi de o,5 m.

dínte la spátă/dóo̦ fíre dóo̦ fíre/şî să zîĉá búne̦//şî cáre̦ ^{i}erá mai̯ săráĉe̦ dă avĕá u̯oi̯ mai̯ puţíne̦/punĕá ū [ɛ] um̦ f^{h}ir î/núma um̦ f^{h}ir/dóo̦ fírē/la díntili̯-ăla dă̦ spáţă//i̯a dă spáta d-ac^{u}ólĕa/fetíţă̦ // [!]

tu̯áte̦ le ţiu̯/şî fúrĉile̦ le ţiu̯//

ui̯te̦-aşá mái̯că̦/cîm punĕam[2] punĕám ū... /car^{i} e [k] ^{n}-avĕà lînă̦ dă ajúns^{u}/un dínte̦ d^{â}-ásta punĕá.../punĕáu̯ núma um̦ fir^{u}/ş^{i}-un dínte punĕá dóo fíre̦//şî nu ^{i}işĕá búne̦/ş să zîĉá s^{u}óbune̦//şî cáre̦ le punĕám d^{u}óo̦ fíre̦-n tóz dínţi/cîte̦ dóo̦/să̦ zîĉá búne̦/şî la ălĕa s^{u}óbune̦//ş-ápăi̯ ^{p}-úne̦^{l} le punĕā dóo fírē...şî ^{u}únu/sau̯ trei̯ fíre şî unū.../şî să sîĉá mistr^{i}éţe̦ la ălĕa/la ^{u}urzĕál-àĕa//^{s}ĉe

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"m^{i}istr^{i}éţe̦"

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"s^{u}óbùne"

"cum ai̯ pus abálili̯ ?"

"búne̦"

ē/car^{i} le punĕá búne̦/că le b [k] duĉ^{e}ái̯ la b^{u}oi̯anĝiu̯/^{s} stăĕa bâ̦ţ pă mînă/ş cáre̦ ^{i}erau̯ ū m^{i}istr^{i}éţe̦ sau̯ s^{u}óbùne̦ făĉa[3] [!]/ stîina pă mînă̦//da ălĕa stătĕā...m^{i}işto [!]//vĕdes că vă̦ fáĉe̦ bába şi ríde ^{si} [!] /pâi̯ i̯o spui̯ ĉe ^{i}éste̦/ĉe parcă̦ spui̯ ĉeva minĉun^{i} ?//

şî b^{u}oi̯anĝiu dúpă̦ ĉe plecá m [k] femĕĕ-àĕa cu abá^{l}li sĉe "ē/să cunu̯áşte̦ ĉínē...fáĉe/ş ĉine nu fáĉe̦//

[Dar"boiangiu"la care-i ziceai ?]

la ăla cáre̦ úmblă̦ cu căruţa̦/şî áre̦-acásă̦ cazánu lūi̯ dă v^{u}opséşte̦/şî pîn sat úmblá cu căruţa pâ la p^{u}órţile̦ oamenilor//avĕa un cl^{u}ópoţ acolo̦ ş făĉa tanca ! tance

"a vénit b^{u}oi̯anĝiu/^{h}áide̦ !/^{h}ai̯ !"//

---

[1] Se adresează nepoatei care asistă la înregistrare.
[2] Informatoarea explică servindu-se de spată.
[3] Emite o interjecţie depreciativă.

cáre̦ nu ⁱe̦rá gáta/"mai̯ dā ru̯átă̦ pîn͜saᵗ că gáta/tai̯ şî i̯o acúma"//ţese̯ám la războᵘí̯ᵘ̯ cu suvéi̯ca//"gáta/mai̯ dă ru̯átă̦ că şî... [k] tai̯ şî i̯o şî͜ţi le dau̯ şî i̯o acúş"//ş-aşá făĉá//

[El le şi vopsea ?]

ⁱe̦l le̦ vᵘopse̯á şî͜ le dăde̯á şî͜ la bubue̯ală̦/niţél/la pⁱiᵘo să zîĉá/şî nᵘoi̯ scâⁿ "ní le dai̯ şî͜ le vîlvᵘore̯álᵃ"/acă̦ vre̯aᵐ͜ mai̯ uşo̯áre̦//dácă vre̯aᵐ͜ mai̯ gru̯áse̦ "ní le dai̯ şî lā...ĉē..."/ui̯ am i̯ĕu̯ ...i̯o nū...nu spui̯ minĉúnⁱ[1] //úi̯te̦ mái̯că̦ ásta ⁱéste ştᵘofā...dă cásă̦//

făĉán͜ lúcru bunᵘ̯/c-ave̯án͜/dîn ĉe//c-ave̯ám um͜ bărbáᵈ͜ mái̯că̦/níjⁱ͜ nu be̯ā/níjⁱ͜ nu fumā/niş͜ tímpu nu-l pⁱerde̯á la cărţⁱ/núma acás͜ stăte̯á lîngă̦ u̯oi̯/lîngă̦ vaĉ/lîngă babā/făĉá ţe̯ávă̦ şî ⁱel/ajutā//

le̯ánca răducánu̦
şáptezăşîtrèi̯ ᵈâ anⁱ

am puz͜ núnta la ᵘo lúnă

ⁱe̦rán͜ tamán dîpă războᵘí̯ᵘ̯/ĕzⁱ/dacă̦ ⁱe̦rá dîpă războᵘí̯ nu să găse̯ā m[ɛ]matere̯ál//s͜ făĉá cu rᵘokíi̯ d-áste̯a dă͜ ā.../mă̦ roᵍ͜ cu ĉ-áve̯a fáta-n͜ cásă̦/cu áe̯a să-brăcá/ş͜ să̦ ûĉá ˢ͜ să cununá//ĕi̯ i̯o n-án͜ vruᵈ/zîc "să n-ei̯ şî níⁱe̦"/ⁱe̦rám͜ fátă-ntîi̯ la táta şî.../"în͜ ei̯ şî níⁱe̦ rᵘokiⁱe̦ dă nire̯ásă̦"//

"pᵃăi̯ nú să găséşte̦"

"măcār cum ᵘo hí"//ş͜ ĉe crez c-a găsíᵈ/né̦şte̦...ⁿeşte̦ tulpănáş-aşá/né̦şte nansúc/supţirél da albᵘ//cum să zic͜ ū.../nú ştiu̯ cum͜ să-i̯ zîg͜ la matere̯álu̯-ăla̦/s͜ făĉá pâ͜ urmă̦ şî...şî perdéle̦ dîn ⁱe! pâ la ĝaᵐ//şî alpᵘ̯͜ şî cu nişte̦ floriĉéle̦ tᵘoᵈ͜ dîn ⁱe̦l ţⁱesúte̦-aşá//ⁱiˢ͜ şî cᵘole̯a ⁱiˢ͜ şî cᵘole̯a ⁱiˢ͜ şî cᵘole̯a//cîn m-a văzú͜ lúme̯ā/"ūnde̯-ai"/ [k] c-ave̯á bᵃătrîⁿⁱ pâ͜ la bucuréşti/şî mai̯ înĉe-

---

[1] Informatoarea se duce şi aduce o haină de aba.

794

púsẹ p-acólọ să ẹásă nẹámur^le/s^uóra lu s^uócrû-nụ ^iẹrá acólọ/şî "lắsă că fáĉẹm n^uoi̯ r^uóst^u"//márkizét mắmă/márkizét^u//s-a du^s şî ń-a găsit acólọ/ş-am ^iẹşî cu r^uóki^iẹ dă nirẹásă álbă//şî dấ la mine d-acólẹa-ŋcólọ/tụátẹ s-a făcút cu r^uóki^iẹ nó^uọ/da pîn-atúnĉā... lụa fáta dîŋ cásă/^uo rókiẹ carẹ-avẹá mai̯ búnă/mai̯ frumụásă/şî cu áẹa să cununá//

şî ^hái̯ să mă mărit/şî să-ń fácă şî ńii̯/ĉe pretenţii̯ am avú^t/ să-ń fácă şî ńí^iẹ u̯ [k] nu să prẹa să făĉá pant^uóf^h/făĉ^eái̯ ǵetẹ//

"să-ń fáĉes şî ńí^iẹ o păreḱẹ dă ǵétẹ"/că mă măritásẹm tụámna/ şî-n trebuẹá i̯árna//ĉártă pă s^uócrû-nụ şî pă táta că...să pui̯ẹ.../ treb^uẹá ĝinerica să-o fácă ǵétili/şî s^uócrû-nụ^u săracū avẹá şî ^iel dó^uo fétẹ mar^i...//sĉe "mặi̯ cúscrẹ/ĉe mai̯ ne ĉertắm/hai̯ să fac i̯o ^uo gátă ^ş^dûmnẹata ^uo gátă"[!]//i̯o am f^uo la ^uúşă//aolẹ̄ō !/di ĉ-o hi mai̯ zicîŋ să mai̯ pú^iẹ săracu m^uóşụ-ăla/că...a^uúz^s să mai̯ pú^iẹ şî ála ^uo gátă/să-m fácă táta că tátā.../^iẹl ^iẹrá văduv/s^uócrî-n^o/ şî táta ^iẹrá cū cása-ntrẹágă//"da di ĉe nu-ń fa^s şî ńí^iẹ tátă ǵetilẹ-amîndóọ/mai̯ î [k] púnẹ şî ăla ^uọ gátă//ş-aşá a făcút/^a pus únu ^uo gátă/ban d-o gátă/şî ^uúnu ban d-o gátă/şî ń-a făcu şî ńí^iẹ ǵétẹ//şî n-ávẹa nẹştẹ nástur p-a^iíĉa/şî cîn ^ierám î nirẹásă/ca să le vázắ tụátă lúmẹa la núntă/le ţinẹám pă másă//mắmă carẹ cu^m íntra-ŋ cásă: "ĉẹ ǵetẹ i̯-a lụat !"//

[Dar cum se făcea o nuntă mai demult ? Spune-ne aşa, de cînd se înţelegeau...]

ắ/cînd î să [k] d-a véni la minẹ să mă ĉ^eáră/ĉe să vez^i//tamán ^iera pă vrémẹa cînipi/^uo strîngan dî pă ari^iẹ s-o...să ^uuscá-sẹ//táta ş cu máma strîngá cînipă/i̯óụ mai̯ pă dasúpra p-acolẹā... vedẹán dă...bă^iéţ^i/avẹám.../şáptẹ fraţ^i am fost//şî yinẹá ụn unk a^l lui̯//

"marínẹ/hai̯ că vrẹau̯ s stau̯ dẹ v^uórbă cu tínẹ"//aşá-l kemá pă tátạ//

"hái̯dẹs‿casă"//táta ştiá pentru ĉ-a venit ăla//şî i̯o ştiᵉam/mai̯ táre ca táta [!]//şî ĉ-a făcú‿mái̯că//i̯o pấ‿la ᵘuşă pîn tindă/s‿vẹdén ĉe sîĉẹ//hái̯d-a ajúnz‿la tᵘonálă/cîn‿la tᵘonálă nu să-nţẹlẹĝá d-o jumá‿dă pᵘogᵘón//táta avẹá şaptẹ cᵘokii̯ şî împărţẹá pămîntu pă tᵘos‿şáptẹ/să le yíⁱẹ cîtẹ dóᵘọ pᵘogụánẹ şî jumătátẹ//ẹar sᵘócrûnă avẹá núma pátru şî‿le vénẹá mai̯ múltẹ pᵘogụánẹ [!]//că "nú facᵘ/ nú facᵘ"/că "să-i̯ dai̯ atîtẹa pᵘogụánẹ"/nẹámụ-ăla carⁱ a venít/că să-i̯ dúcă vᵘórbă lū...sᵘócrû-nu//

ş-aşá mái̯că/şî i̯o pîn tíndă "áᵘoleò/dẹ ĉe n-o hi dîn‿şî pă‿ ălẹ//mai̯‿işá máma p-afáră

"ĉe să-i̯ dai̯ făⁱ ?/hír-ai̯ al draᶜᵘˡᵘⁱ/păi̯ la áᵉelals‿ĉé le dă făⁱ/dacă ţi̯-o da ţiẹ-acúma dă la-nĉepuᵗ/i̯o cu ĉe-i̯ cres‿p-ăẹa?//[...]

s-ā-nţelēs/am puz‿núnta la ᵘọ lúnă/pînă ni s-a făcú‿getili [!]// a puz‿núnta la ᵘọ lúnă/a vẹnít...ziụa dă nun [k] am‿lᵘogodít întîi̯/în‿ziụa dă sîtă máriẹ-a nícă/ᵘo lᵘogᵘóñă márẹ pă bătătúră că ⁱẹrā...ẹrá cáld frumᵘósᵘ//hᵘóră márẹ pă bătătúră/sẹárạ/lăᵘutárⁱ// ş-apăi̯ a vénit...cun [k] ziụa dă núnt/-am‿făcú‿núnta frumᵘós//întîi̯ bradᵘ//am‿făcú‿brad//ā/sîmbătă ă [ɛ] să făĉá brad/să punẹá mîncárẹ la tosⁱ/cáre-i̯ trimetẹá dấ‿la ĝinerícă/dâ [ɛ] cárẹ-i̯ adunán‿şî ⁱéu/ să punẹá flụárẹ la mînă/ca cun‿să púnẹ ş-acúm/flụárẹ la bâăi̯eţⁱ ...//şî ásta-i̯ tot//

[Şi la ginerică ce se făcea sîmbătă seara ?]

rásᵘ//să făĉá un‿rás‿mái̯că/avẹá dóᵘọ cámẹre ca cum ẹ ástẹa la minẹ/şî-m‿pártẹ-àẹa úna/şî pŏ ă [ɛ] mijˡoc sál-aşà//şî-àmîndᵘoᵘ-o-dăi̯‿erá plínẹ dă‿fétẹ ʲş‿de flăcăi̯//şî‿cîntá lăᵘutári/şî să punẹá ĝinerica p-un‿scaụn aşá ca ásta-m‿mⁱijᵘocu cási/şî-i̯ punẹá dᵘoᵘo lumînárⁱ la pⁱiĉụárẹ şî-n [ɛ] hiptẹ-n doi̯ cᵘoláĉ/şî dᵘoᵘo pahárẹ cu ápă/şî um‿băẹát cárẹ erá dîntîi̯ nū...cu mámă yitregă/cárẹ erá dîntîi̯ la părínţᵘ/să punẹá mámă şî să‿făĉá că-l bâărbi̯ereştẹ/dā a [ɛ] aşá dădẹá cu spátẹlẹ bríĉu lᵘⁱ/nú cu fáţa/s‿făĉá că să mérĝẹ répẹ-

796

de/ⁱe dăşteb/doar î [k] ĝineriga ⁱera bărbieri dă dimineaţa//[...] bărbierea ş-apăi...//lăᵘutari cîntá/mámă mámă mámă//şî mámă băeátului plîngᵉă/şî părinţi băeátuluⁱ/ca... [ɛ]pîn-atunĉa mai era şî el băeátu lor//atunĉa-jⁱ luᵘá femeⁱe şî...asta//şî atît-àsta era atunĉ/la rasᵘⁱ//şî la fată ⁱera ziua bradu/aşa să sîĉa bradu/sîmbătă[ɛ] sîmbătă pŏ ziᵘo şî seara//ş-apăi hai lūnⁱ//

[Dar duminică ce făceau ?]

duminică ?/î hora pă bătătūră/să dᵘĉá la biserică să cunună .../s-adúna toate neamurⁱˡᵉ/seara să punea ᵘo masă māre/duminⁱcă spre lunⁱ//masă mare/cu lume multă/dădea dar/scotea bānⁱ/vāse/ĉe ⁱera/ca ş-acum//ş-apăi lunⁱ haide la mireásă !//cînd intră-ŋ casă/or că găsea ĝinerica plîŋgîndᵘ/orⁱ că găsea mireasa bătută... ᵘomorîtă [!] uase ruptē¹ [!!]//

"ĉe ⁱe maică/ĉᵉ-as pățîᵗ ?"/

"păi uite vezⁱ ?"

"ĕi taj dîŋ gură mâăi prᵘostule !"¹/cîte-o călţunăreaţă "ă taj dîŋ gură/că nu ştie nij dracu ĉᵉ-a fᵘost aiĉ/taj dîŋ gură !"//ⁱişa aea d-acolo/alilalte ᵘo aştepta pă călţunăreaţă sᶻâ vază cu ĉe rezulta yine d-acolo/

"ei ĉe-i acolo ?"/

"ăî/toate bune/gine şî la locu lor [!]"/

ş-adevărat/care era gine/era/care nu ⁱera/nu era//tuatâ lumea ă² /ăˡilalte pă bătătură kiuea/şî hăn â... [k] ţipá şî âaea care î...şⁱerbea la ţuică şî le dădea//şî-ăştea ⁱera maică//cîŋ să b [k] da cîŋ să duĉá cîte una a dracᵘlui

"ha fă ?/ⁱeştⁱ afară !/ⁱeş afară !"//ᵒ dădea afarⁱ//da cîte unele călţunărese rămîn/"taj dîŋ gură mă prostuˡᵉ !/da ĉe ştie dracu ĉᵉ-ai făcut"// şă cîte unᵉle rele le gonea/dă// alţi care

---

[1] Vorbeşte rîzind.

[2] Chiuie.

ţî́ne̯á cu ^{i}ele̯/cu nirésili/pfr !/făĉ^{e}á pă drácu-ŋ zéĉĕ şî niĉ áe̯a nu ştí^{e}á cáre̯ víne̯á/da/câ...vre̯a să-i̯ fácă̦/câ ^{i}e̯rá po̯áte cu ^{i}ĕl/ po̯áte̯ ĉíne ştí^{e} ?/socotél^{i}le̯ lor [!]/socotél^{i}le̯ lor//e^{c} ĉe să̦ vă mai̯ spui̯ ?/ĉe mai̯ mă-ntrebáţ^{i} ?//

[Şi luni se făceau...?]

şî́ lun^{i} se̯ára/păi̯ ^{u}o ţî́ne̯á pînă márţe̯a fráte̯ !//dûpă ĉĕ...făĉá rakí^{u}u-ăla cînd î ^{i}e̯rá gíne̯ cu...bucuríe̯-ŋ cásă̦/aduná vecíni/ le̯-aduĉá fínili̯/ne̯ámur^{ile}/ĉ^{e}a că le kámă la rakíu̯//àşá mắi̯că̦/şî le dădé̯á să be̯á/şî le dăde̯á r^{u}óşcove/ĉe e̯rá atún^{ş}/şî...pă távă/ biscuí^{z} zahắr//ş-ápăi̯ le p^{u}órne̯á d-aco̯ále̯a cū...ĉíste̯a nirési la su̯ácr-àe̯a cu fáta//găte̯á um panér frum^{u}os^{u}/cămáşa acṓlo̯/î^{c} săpún parfúm îi̯ pune̯á şî ei̯ acólo̯-ŋ c^{u}oş//î fúnde̯ r^{u}óşîi̯ la pan^{i}ér şî-m párte̯-àe̯a şî-m párte̯-àe̯a/uŋ ş^{i}ervét frum^{u}ós//ş-ápăi̯ l^{i} lu̯á la supţio̯áră ^{u}o căltunăre̯áţ şî merĝ^{e}á naínte̯ cu ^{i}ĕl^{u}//ş-alilá^{n}te ţipá/şî şi la ắle̯a făĉ^{e}a t^{u}ót aş^{e}á carē...z^{s}îĉá áe̯a "taj dîŋ gúră mă próstule̯ !"//le̯-o făĉá şî lor tot aş^{e}a/la fel/ca la álila^{nte}// la cîte̯ ún^{i}le̯ săráĉili duĉá-nainte̯ lā...mai̯ dă no̯ápte̯ să duĉá la s^{u}ócru cu fáta//

"ĕi̯ ![1]"

s^{u}ócru cu fáta aşá fă̦ĉá "ĉe̯-i̯ ?"

"^{mn}ĕi̯/de !/mai̯ dă ĉevá aíĉ !"/

"ĉe să mai̯ dau̯ că sîn^{t} sărác"/

"^{h}ai̯ !/^{h}ai̯ de-ţ^{i} e̯a...dé̦-ţ^{i} e̯a fáta acásă̦ !"/

"păi̯ dar ĉe̯ să mai̯ dau̯ [!]"//cîn^{d} ^{u}o auze̯á al^{di} d^{u}ómnu gíle̯a[2] ĉe aŋ ^{vorgit} i̯o aíĉ[3] [!]//zbîĉíe̯a ínima̦-n ^{i}ĕl sâracu̦ cîn a auzi ĉocăníŋ/sĉa "stai̯ cu fáta̦/m-an duz drácu^{lui}"[!]//ĉé să mai̯ de̯a ^{u}ómu ?/

"băbo yino-ŋco̯á"/ía-o pă baba la bătáe̯/pă su̯ácră/"da ĉe n-ai̯ avú grijă/fútu-z dumnezéi mă-ti !/ĉe mai dăm noi acúş ?/^{d} ĉe ^{n}-ai avú grijă ?"/

---

[1] Bate din palme.
[2] Profesor din sat care a recomandat-o pentru înregistrare.
[3] Vorbeşte rîzînd.

"am avū/da ĉe să mă fac/ĉe s [k] m-a-nşălá ^{h}oţuaica"//

"şî dădea ^{u}ómu/rupeá dâ la á^{i}elálţi/şî dădeá ĉe ĉereá ăla acoló/ĉe ĉereá ĝinerica//ş-ápă^{i} maică/plecá cu rakíu pîn sa^{d}/dacă să-mpăcá/dădeá şi-ăla...şî.../plecá şî la áia tot aşá cu rakíu/şî vineá a^{e} dâ la rakíu pî la prînz aşá dî pă la suacra mică//ş-acóló b^{â}ă^{u}utúră/petreĉére/mă róc/ca la núntă//pâ la do^{u}osprăzéĉe/trecú^{d} dă d^{u}oospie hai că fáĉe legátu/ă !/ţineá pînă marţ^{i}//făĉ^{e}a s [k] lun^{i} sea[ɛ]ră [ɛ] pă seár-aşá/spre seáră/l^{i}egātu//loa mireása ş-o puneá pâ un scaun/ca acúma/şî puneá lăutár^{i} aĉi/şî puneá c^{u}oláĉ ca la ras/şî-i puneá...ştergár dúpă gî^{d}/lu ĝinerica cînd îl rădeá tot aşá-i puneá/ştergár dúpă gît/şî mirése^{i} tot aşá/ş-ápă^{i} ea loa um batic frum^{u}ós/to dī...cum am zis io markizét/aşa éra atúnĉ//şî-i puneá şî ^{u}o făĉ^{e}a frum^{u}oz la cap/^{u}o legá/"^{h}ai s-a tărmenát/asta ^{i}éste/pîn-aĉi ţi-a f^{u}os fată máre/^{a}cúma...gáta"//şî beá/ĉisteá acoló/cîntá lăutári/făĉ^{e}a huóră/jucá femeele la legát î/să legá la spáte-aşá/^{ui}te-aşá/álea dă la legát/şî puneá mî^{ni}[e] în [k] făĉ^{e}á brî^{u}ur^{i}/cum ^{i}erá-nainte/făĉ^{e}á b [k] să-nvîrteá aşá/şî spuneá cu strigătúr^{i}/"a^{ha} hă ! şi-o hi ! ş^{i}-o păţí ! ş-o fáĉe ! ş-o dreĝe"//lăutári cîntá//aşa ^{i}erá mamă bucurii şî veselii/şi-acúma să cunúnă sîmbătă seára/şî s-a termenát /că mîine să dúĉe la...servíĉ [!]//da aşá ie/ĉe să mai ziĉ ?/da atúnĉa n-áveá ...atúnĉa stăteá toată săptămîna/núma dîn ásteá//j^{u}oea să duĉ^{e}á cu ploc^{u}onu/duĉ^{e}á gu [k] nireása/ĝinerica/la s^{u}ocru/cu fáta/şî cu s^{u}ocru şî cu suacra//găteá um panér frum^{u}os acoló cu sticle dă ţuică/cu v^{y}in cu.../plósca d^{î} [k] bătrînu cu...plósca cu vin/aşá ^{i}erá atúnĉ/ploşĉ/nu ^{i}erá sticle ca acúş//şî să dúĉa lā...fátă/lā părinţî féti/şî beā j^{u}ōi/şî mîncá j^{u}ōi/şî făĉ^{e}a plăĉíntă/şî făĉa c-aşá ęrá atúņj‿maį cu sęámă plăĉinta‿^{i}ęrą//acúmā...ę miz^{i}élur d-ástęa cuņ‿să‿sîĉę/da atúnĉa plăĉíntā/găin^{i} fríptę//şî‿să dúĉá acólo şî‿petreĉ^{e}á ş-acólo pînă sęára/j^{u}oį spre víner^{ti}//dúminică luá ęar panéru-ăla supţîęáră//cum.a... [!] ^{n}úma-m‿petreĉére stătęá [!]//duminică să dúĉá lā...nașú-su/tot așá cîtę‿pátru s^{u}ócru şî suácra/şî ĝinerica şî...niręásą/carę fusésę//sâ duĉá acólo/j‿ dacă să‿dûĉá acólo/púne ş-acólo şî bęa şî mănîņcă.../şî petréĉę şî...//cînd termęná/lęa bătrînu plósca-m‿mînă/luá suácra m [k] cu băęátu panéru-așà frum^{u}óz‿la supţîęáră//uņ‿c^{u}óş așá márę/noį î‿ sĉém panér^{tu}//şî merĝ^{e}á la huóră/úndę să‿făĉ^{e}á áltă núntă//merĝ^{e}á acólo/şî ē ! ę-a scos/áldę‿náşu- ^{so} ş‿p-áldę hínu-so/ę-a scoz‿la núntă//ş-ápăį atúņ‿să termęná.../kilománu dumînică‿sęáră//

[Aceeaşi]

cái...nimic

[S-a întîmplat să pierzi caii, să ai vre-un necaz cu ei ?]

așā...//frátili ĉel maį máre/a fă [k] a sâ [k] i s-a întîmplát//sa dúĉę-aij‿la cálęa f^{i}erátă/pâ‿lîņgă cálęa fierátā.../a-mpiedicá‿cái tot aș^{e}á şî ^{i}el flăcău/nu ştu ĉe cum ^{i}erá iel atúnĉi-șà/cum...ar fi dă dó^{u}ășunu dă an^{i}/dó^{u}ózăș/cît avęá ^{i}ĕl atúņj/n^{u}óoșpę/nu ştu/vo nóoșpę an^{i} așá avęą//şî a-mpiedicá‿cái lîņgă [k] pâ lîņgă cálęa fierátă p-acólo-ș^{e}a şî.../"aį să dúĉeņ‿ la b^{â}al la ĉ^{i}okína !" //îm‿fínę ca fięcáre b^{â}ărba^{d}‿nu ştu ĉe/ flăcău cavalér nu ştu ĉe/te-ntîlnéș‿cu cutăriĝă "noróc frăţi^{i}ę"/ késtîį so^{z}gotél^{i}/s-ā...//cu fétili p-acólo/ĝu bă^{i}éţi ĉę-o^{i} fi făcút iel p-acólo-șà că să.../avęą şî-ĕl ō... ^{h}amánt-acólo//

"mă^{i}" ^{z}sĉe "fiį atén‿cutărică"/îņgă um‿băęád.../"merĝém la

---

[1] Localitate din apropiere.

ĉ^okină"//a lăsa cai-acolo prip^onit sau ū...cum [k] împiedicas/ cun spūnez d^ûmneaztr- aşa/ş s-a ûz la ĉ^okina//cîn s-a-ntros înapoi/a lu âlā/pa cai/ai lui/nimic//

"măi ai să-i cătăm !"//ā cătat în sus/ā cătat în j^oz/nimic// "m^ăi"/a vini ziua/nimic//vi^e om bun preten sau v^ăr/a vinit [k] a zvîrli hainile-acasă//ĉe gred^es c-aveam atunĉ^a ?/^o haină/un sac/te băgai într-un sa^c ca să nū...//atîta//

"pâi da vasile unde ^e ?"

"pâi un să fie" zîĉe "nu găseşte cai"//în fine-i...suarele sus//aşteptan sâ ne ^ĉen la cîm/sau ^a bătrîn/noi ^eră miĉ atunĉ/

sîc "ĉe are dâ nu mai vine ?"//dă-i în suz/dă-i în joz/nimig vasile//mă^ ĉe su [k] a vinit acasă//

"mâ^ ĉe rost ie cu tine ?"//cai...nimic//ĕi poate ă s-a loa d-o părere/mai ^o fii p-aĉi/^o fii pâ colo//cată ^o zi/cată doo/cată trei/cai s-a duz nū mai s-a găsit//da d-adunj nu s-a mai întîmplat//

radu şte marin
treiş^ase dă ani

şî scaloean şî scaloiţă

dă paşte...făĉam ^oole-n tuate felu/verzi/galbene/r^oşii//şî noi oprean c^ojile elea şi le puneam într-o pu^nguliţă/şî dûpă paşt lă...trei săptămîn mi se pare că ^este...scaloeanu//şî ne-aduna mulsi cu...f [ɛ] fete/bă^eţi//puneam şî dascăl/popă... şî.../brad//puneam îm brad mere/covrig//

ne duĉan cū...toţi şî făĉam um pămînt aşa şî...pr^esam/şî făĉam doi/şî scaloean şî scaloiţă/şî puneam î...tuate c^ojîle dă...

^{u}óọ dîn álẹa/carẹ‿lē ^{u}ọpręám noi̯//dûpă áẹa nē...^{o} luám/^{u}o punẹám p-o scînduríc-aşá//doi̯/şî scaloíţa doi̯/şî scaloẹánu to‿doi̯... bă^{i}ẹ́ţ^{i}//şî lụa u^{ŋ}‿cu stẹágu-ñaíntẹ/cu crúĉ^{e}ā/şî noi̯ îl cîntám îl bụoĉ^{e}ám//"scụálă íţă‿íţă..."//îi̯...cum ẹrá-naínt^{i}ẹ/b^{u}oĉ^{e}ám noi̯/ da-l plînĝ^{e}ám

[Şi cum îi ziceaţi ?]

ā..."scụálă íţă‿íţă/dú-te cuconíţă..."/ā...nu mai̯ ţiu̯ aşá míntẹ...kar múlte/..."te cáuţă" nu ştiu̯ cum îi̯ spunẹám/^{i}ẹrá mult/ ^{i}ẹrá kar mul^{t}/ẹ...am ui̯tát/

[Şi pe urmă ?]

adunán‿lā...^{u}or la máma mẹa/^{u}or la áltă mámă/şî ne făĉ^{e}á plăĉíntă/aducám‿vin/kar pŏmána lū scaloẹán făĉám/dā/şî ^{i}ẹrá ^{u}o bucúriẹ mare dă noi̯/zău̯ dụámnă !/cînd nẹ-adunám//

[Mai făceaţi şi a doua zi sau la cîteva zile ?]

núma-ņ‿zíọ-áẹa/^{d}ucám ^{u}óọ/fă^{i}ínă/ĉẹ-ávẹan‿şî noi̯‿in‿cásă/lā ...feméi̯-áẹa/sau̯ la mămica mẹā.../

[Dar pe scaloian unde-l duceaţi ?]

îl duĉ^{e}ám în‿grîu̯/îl îngropám/punẹán‿crúĉẹ acólọ/brádū/punẹán‿c^{u}ovrig în mérẹli d-acólọ/şî lăsám brádu la cápătu la scaloẹán//

paraskív ráda

treizéşî^{u}ópt [de ani]

mi̯-a ar^{s}‿şî grajdu̯

iŏ...n-an‿f^{u}oz‿nic io^{u} acásă/nii̯‿n-am avú‿nic.../dăcí^{t} pă ẹa[1] ^{u}o avẹám ^{d}ă vrẹo pátru lun^{i}/ĉínj^{i}‿lun^{i}/cam aşá ^{i}ẹr^{e}á//şî cărám páili̯/la sụácrî-mẹa//kar în‿zíu̯-áẹa n-am‿făcút o lácrâmă dă f^{u}oc/

---

[1] Fiica, subiectului, care asistă la înregistrare.

802

acásă/şî...^{i}^erám la páe/cărám la s^{u}^ócrî-mio//víne un om d^{î} [k] cu cărúţa/dupû mine p-acólo/

z^{î}ĉe "^{h}ai acásă" s^{î}ĉe "că ţi-a ars cása"//

cînd am auzít/an căzú j^{u}^ós//d^{â}i únde ?/că nu cásā/şíra...dă páe/şî dă la şîr-a vénit/avéam páişpe cărúz dă pa[ɛ] dă cărúz dă páe/cărate/^{u}^o şîră máre//şi c-a vénit ^{u}^o léşpĕdă dă áea şî mi-a ar^{ş} şî grájdu/şî...dă la veĉin^{i} d-aĉi^{e}^a//spúne că s-au jucát î/a avút ũ aragáz dâ ála dā...f^{h}ier/s-a jucát şi-a făcú f^{u}^ócu supt aragázu-ăla/cum o f^{h}i făcú c-a ars şî p^{u}^órcu la ei/şî dâ la iei a vení la noi//şi-an vénit acásă/jále máre.../pâ úrmă ne-a dat [r] ne-a da^{d} dăscubí[ɛ]dăscubíre d-aíĉa dî lā...sl^{u}^ob^{u}^ozí^{e}^a/a venít şî a c^{u}^ostatát că n^{u}^oi n-ã f^{u}^oz vinovát^{i}//şî l-ã învelí cu ţiglă pâ úrmă grájdu/ne-a da ban^{i}//

[Dar ce ai zis că a venit de acolo, de la şiră ?]

^{u}^o léşpăd-aşà dă jar/dă pái-aşà cū.../băteá şî puţín vîntu.../şî mi-a ar^{ş} şî grájdu şî...şîra dă páe/da pâ úrmă ne-a da pá^{i}^e/ne-a dat [k] ne-am acopérit şî grájdu/pînă tuámna nu mai s^{î}ĉás că...a lua f^{u}^oc//

[Aceeaşi]

cum s-a-ntîmplá lā dînsa acásă

[Ne spuneţi şi nouă, cu hoţii, cum s-a întîmplat ?]

dā/ne spuneá kar î suácrî-mea cum s-a-ntîmplá lā dînsa acásă//î duormeā...într-o ^{u}^odăíţă/p^{u}^olátră aşá ^{s} spuneá la noi/şî...aşá cîn d^{u}^ormeá iei.../

^{s}ĉe táta-máre/^{s}ĉe "m^{â}^ăi î !" i zîĉe ^{ei}^ tat [k] ásta máica-máre-i ^{s}zîĉe lu táta-máre "măi [k] băi ăstā...stáne/s-aúde ĉevá"//

ˢce "éi̯ ! s-aúde ! ĉe ˢ‿s-aúdă̦ ?"/

"cum ? míi‿mi să páre̦ cᵃ̂ s-aúde̯-aşᵉa/mergíń/pîşínd aşá"/

"ĉe ?! cúlcă-te̯-acolo şi véz‿dă tre̯ábă !" i zíĝe mă [k] tá-ta-mare la mái̯ca-mare/

"mắi̯ [r] măi̯ stáne mắi̯/ńíi ńi să páre"/

ş s-a sculá sărácu şi s-a dus pînă-n...ᵘo markiză acolo afá-ră/şi...cînd aşá/cînd a...a auzít uşa că a dăskís-o/a şi fúĝit//şi cîn‿să dúĉe-n casă/cása gu̯álă/

"vo̯le !"/a avú‿féte/ave̯a trei̯ féte spune̯a/su̯ácrâ-mea/nu rᵘókie/nu ţu̯álă/nu nimic...în‿cásă/ţu̯átă-i̯ lu̯áse//şi n-a prins pă níme‿níĉ în zío̯a dă ástᵃ̂ᶻ/nu ştíe//a murí‿şi táta-mare/şi mái̯ca-mare...//

[Aceeaşi]

847. AMARA

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: CB

cam ásta i̯erá a porúmbului̯

arám.../atúnĉă-ńai̯nte ave̯ám bu̯oi̯/pátru boi̯ la plugᵘ/şî dᵘoi̯ cai̯‿i/áltu...pune̯á cu trái̯sta-ńăi̯ínti̯ pă brázdă.../dacă s-a mai̯ împuţinát animálile̯-áste̯a.../am înĉepút s-arăŋ‿cu du̯oi̯ cái̯/fíi [k] mînám şi plúgu cu̯-o mînă̦ cáie̯/şî cu̯-o mínă̦ pune̯ám bo̯abeli̯ [!] dîn trái̯stă/ne̯-amõrám...//da.../de̯-acóle̯a s-a mai̯ şkimbát tímpu//
a-nĉepút să i̯ásă̦ maşinắriil-éste̯a [ɛ] mărcătᵘórⁱ găᶜ...să fáĉe mai̯ bíni̯ cu mărcăto̯áre̯a/é‿bunínţeles/nu pute̯ám s-arăm noi̯ cu cai̯/cuŋ‿

să‿arắ‿acú cu tractóru//tractóru ará adînc' /...ará m̄...merⁱ^eu/ atúnș‿cálu-z‿mai̯ trebuẹá șî pentru álte trebúrⁱ/nu núma pentru arát//

[Și după ce arai ?]

mîdá//pă úrmă-l‿ă [ɛ]borănái̯/îl grăpái̯//după ĉe ⁱ^eșá-l lọái̯ la sápă...//

[Dar dacă nu ieșea peste tot la fel ?]

î‿dacă nu i̯eșᵉ^á/-l mai̯ prepunẹám/da nū prẹa să prepunẹá/mai̯ repíde-l întorĉẹám//îl arám a dòo‿ọáre șî-l punẹámᵘ//dûpă‿áẹa-l‿î...cîn‿să [k] i̯ișẹá așá să făĉá-ⁿ‿dóo trei̯ foi̯/îl lọám la sápă/ atúnʲ‿nú i̯erá prășîtórⁱ/săpán‿cu mína/cu sápa mai̯ múltᵘ//după ĉe săpám/...să făĉᵉa cám așá[1] de marᵉe/bîgám rárița‿i̯elᵘ//trăgám o rárița/și tọámna la culés//îl culeĝám/...l-àduĉám acásă/după‿áẹa tăi̯án‿ĉi̯ocáni̯/...mai̯ aduĉán‿șî‿pă ĉⁱ^ocánⁱ acásă pentru animále.../ și...cam ásta i̯erá a porúmbulúi̯//

górgẹ furnică
șai̯zeștréi̯ [de ani]

cása

i̯erá cása vékẹ dĕ la tăticu/di̯ cînd a vi̯nít aíĉa i̯el/ [ɛ]în‿comúnâ/și...nú mai̯ țînẹá//am̄ pregătí‿fúrĉili̯/c-așá-i̯ spúnẹ lā... f [k] ástẹa/fúrĉⁱ/dẹ salcîm//ᶜᵃ àlĉevá nū țíne/nu-i̯ rezistént' // stejárū/î̯ăstā... [ɛ]fágu nu [r] nú-i̯ bun/da salcîmu-i̯ ĉel mai̯ tare/ĉel mai̯ ᵇᵘⁿ//am prẹgătí‿fúrĉili șî...am̄ hotărît că să faᶜ [ɛ] cásâ că... [ɛ] îs‿trebúⁱe/na/úi̯te ai̯...băi̯éțⁱ/ai̯...să‿ai̯ undẹ‿ă stá/șî mai̯ îs‿cádẹ cîte ĉinevá cîtẹodátă să mai̯ [!] adăpostéșᵗ... //am bătú‿fúrĉili/după fúrĉⁱ...am̄ șîpcui̯ít/am șîpĉⁱ/am bătút șî pă pártẹ-àẹa dẹ fúrcă ș pă pártẹ-àẹa [ɛ] ā‿șîpĉⁱ/șî-ntre fū [k] şîpĉ am̄ băgá^{t}‿pămîn^{d}/mǫ́ałẹ cu pái̯e/ud^{u}//l-an̦‿lăsá‿s-a uscá‿bínẹ/ pŏ‿úrmă i̯-an‿da‿lutui̯ála şî p [k] şi pă pártẹ-àẹa ş‿pă pártẹ-àẹa/ ...dē...fúrcâ/şî dẹ-acǫ́alẹā...li̦pi̯álā.../várū.../gáta cásạ//

---

[1] Gest: cca 30 cm înălțime.

[Acelaşi]

cî́ni̯pà ? árdẹ-u̯-ar térĉû́

[Vrei să ne spui care e tot lucrul la cînepă ?]

cî́ni̯pà ?//árdẹ-u̯-ar térĉû‿am ş-acú o sfátặ dặ i̯a// [!] o sẹmặnám// [ɛ] o...ará/o semănā́/...ǫ́‿grăpā́/...pă cî́nipặ//ş‿pŏ‿úrmă să făĉá márẹ//dacă să făĉá márẹ/i̯a să coĉá//făĉá sămî́nţà.../şî s [k] noi̯ o jumulẹám//^{c}‿să jumulẹá cî́nipa nu sā‿î...nu să [ɛ] tăi̯á cu seĉẹr^{e}a/să jumúlẹá//şî́‿ā̦ dac-o jumulẹám/o lăsám púţin‿să uscā.../ştí^{i} dî́‿la ápă d^{î}‿^{l}a.../da i̯erá cǫ́aptă/ştí^{i} cîn‿o [r] o jumulẹám //o aduĉ^{e}ám acásặ//şi bătẹám sặmî́nţa/ş-o făĉám̄...cluĉ aşá-n áre [k] î̯n...în‿cúrt^{i}è/àşạ́//şí‿pŏ‿úrmă/punẹán̦‿caí‿la cărúţâ/ş-o duĉán̦‿la gîrlặ//ş-acoló‿la gîrlă o lăsám...ĉel puţín zéĉẹ zíli-n ápă//cum ?: o punẹám aşá[1] teánc/ş‿punẹán̦‿greutás‿peste ẹa/să n-ó ẹa ápa/cî́‿să duĉá ápa cú‿ẹa j‿nu̯ mai̯ vẹdẹán̦‿cî́nipî/ş‿n-ávẹan‿ĉe lucrá//àşạ́//şî şădẹá acólọ zéĉẹ zî́lẹ//la zéĉẹ zîlī/ne duĉán̦‿ş-o scotẹán/da cúm o scotẹám^{u} ? ne băgám în ápă‿acólo/ş-ó spălám̄/ş-o spălām̄.../fiiecárẹ...mînúşâ/o spălám/o spălám/$^{c-o}$ fặĉán̦‿znob‿miĉ^{i}/...ş-o spălám/ş-o scotẹám afáră ş-o f [k] púnẹam aşá/cîte pátru/ĉín̦‿şase/zéĉe/munúkur^{i} dẹ-ástẹa/^{z}nọ́pşor^{i}/d-ẹ́ga míĉi/dặ să uscá//şî dacâ să uscá o lu̯ám dẹ-acólo/o-n̦cărcám i̯ar dîn nou̯ în̦‿căruţâ/ş-o aduĉám acásặ//āşạ́ ^{maică}//ş-acasâ ĉé-i̯ făĉám ?//ne lu̯ám‿dă lúcru dă‿ẹa//...cîn‿termínan̦‿cu trẹába/cu cî́mpu̯//şî avẹám‿î... o [ɛ] lu̯an̦‿cu topóru/pă un̦‿lémn aşạ́//ş-o fărî́ma^{m}//o fără [k] mặ-

---

[1] Gest.

806

nușâ cu mănúșâ‿o fărîmám//şî‿după ĉ-o fărîmám p-aịa.../avẹám m^{e}éliţą//m^{e}élița făcútą.../cum să vâ arắt ịo^{u} ? o mélițâ cu ō... do^{u}o lémnẹ-așá púsẹ[1]/ș‿c-o límbă//ș-așá melițán[2]‿cu limb-áẹa/şî ţinẹán‿dă fuịór^{u}//ţinẹán‿ţinẹá^{n}/ș‿curĝá to^{d}‿ḁgrébinị-ẹ́ẹa/curĝá j^{u}os^{u}...ăẹą/şî rămînẹá fuịóru//p-órmă-l maị lọam/îl maị bătẹám/îl maị sucâm/pînă cădẹá tọátē...^{z}drĕnițẹlẹ-áłẹa...dĩ‿ịel^{u}/şî rămînẹá fuịóru curát//îl punẹán‿tẹanc/frumós/la rîn‿la rîn‿la rînd...//...pŏ‿urmă ĉé-ị făĉám ? haịde s-o...s-o lon‿cu périịa//^{pu}nẹán‿ș-avẹám peri^{i}ẹ...bună/cumpărată/ịerá p^{e}éri^{i} atúnĉa dă p^{î}ăr/dă por^{g}/da tárẹ/tárẹ p^{e}érịẹa//şî ţinẹán fuịóru-m‿mînă ș-așá[3] o periịám//o periịám/o periịám/o periịám/pînă rămînẹá...fuịórū... numaị ca doo dégetẹ-așą/supţíre/supţíre/supţírẹ//acúma ăẹa ĉe cădẹá d^{e}-acolọ/avẹám...képţin^{i}/ș-acú am doị képţin^{i} d-ẹ́ẹa ^{î}m [r] m‿pódu magazịị//ș-o dădẹán‿şî p-áẹa pîn‿képţin^{i} áẹā...rẹáų-áẹa// ș-o făĉán‿ș p-áẹa/ọ‿torĉá^{n}‿sẹparát//ásta ĉé-ị făĉám ? făĉán‿coláĉ^{i}...dĩ‿ịa/.../ásta/fuịọárlẹ-ástẹa [ɛ]múltẹ múlte/ș‿făĉán‿coláj‿măr^{i} așá[4] mar^{i} mar...//dáĉă făĉán‿coláĉ áịdi ịárna sî tọárĉem//torĉám dĩ‿ịa supţírẹ/făĉán caịér//rupẹám...dĩ‿ịel^{u}/ș‿făĉán‿caịér//şî-l punẹám ĩ‿fụrcă//şî-n‿fúrcâ cu fúsu: sfr̄ ! sfr̄ ! tọátă zịuà [!] torĉ^{e}ăị//scuịpáị pă mînâ/ca să fácă firu supţírẹ/supţírẹ/da ó pẹrịịaị mūlt/în‿finẹ/mul‿pînâ sâ făĉá.../cúm îị mătásẹa să făĉá//ē dacă făĉam ástẹa/ĉe făĉám ? ^{h}aị s-o cụáĉịm//îị trebuẹá múlte arz-o fócų/dă cînipą//aị s-o cọáĉẹm//o punẹám la rînt/tọárs-așa/sculé/o făĉán‿scule/ș-o punẹám ĩ‿hîrdăų/măre/punẹám ũ‿rîn‿dă huşĉ^{i}/dâ tărîţî/ịăr...a r̄în‿dă fuịọare [k] a dă f^{i}írẹ dẹ-áłẹa...sculẹ/ [ɛ] la rîn‿la rîn/ș-o ţinẹán‿ș-acólo mul^{t}/pînâ să făĉá.../pọáte zéĉe zilẹ şî‿p-áłẹą//să făĉá álbă/álbă/álbă// asta ^{i}erá urzẹála//ĩ‿așa//şî dîn aịà/dáĉă făĉám urzẹála/aịdẹ/

---

[1] Gest, sugerînd forma meliţei.

[2] Gest.

[3] Gest, cu o mînă peste cealaltă, sugerînd cum peria cînepa.

[4] Gest circular indicînd mărimea colacilor : cca 50 cm diametru.

o spălám̦‿frumós/o făĉám/c-o spălan̦‿j‿dę-acólo/ş-o făĉám frumu̯ásă̦/ cu ápâ búnă//ai̯ cî́lţ-é̯ę̯a/cîlţ-è̯ę̯á‿erá bunⁱ//avę̯án‿darác/ᵃfár‿de pi̯épţinⁱ-éşţę̯a//darác/îˡ‿punę̯ám...jᵘos/dará‿cu dinţⁱ aşá/n-āz‿văzút//ş-aşá-i̯ făĉám//pîn̦‿darác//...o făĉám/tǫátâ̦//ş-aleĝaⁿ‿şî dî‿âę̯à//ᶜă făĉán̦‿ʲ‿dĩ‿áę̯a fir/da áę̯a făĉám bătái̯ę̦/...cîn̦‿făĉán̦‿cî́nipâ-n̦‿cî́nipă̦//că̦ să făĉá şî bum̃bác/bătę̯ái̯ î̂‿cînipâ/da ástá‿erá cî́nipă-n̦‿cî́nipâ/ţesę̯ám//avę̯án̦‿spátă/ã‿ş-ácu spáta nǫ́ǫ dă cînipâ̦//ái̯ sâ púnęm urzę̯álă̦ dă cî́nipă̦.../ᵈᵘpă ĉ-am tórs-ó/am̦‿făcút-o/bíni̯/şî bătę̯ám dę-ásta/ó‿făcúsen̦‿şî‿pŏ‿ásta caíere/tót aşá frumǫ́ásă̦/c-ǫ̂‿mai̯ perii̯án̦‿şî pă ásta/o dan̦‿şî‿pî̃‿darác/o dan̦‿ş‿pî̃ pi̯éţin-~~ę̯a~~/dᵉ-o făĉán̦‿cum e mătásę̯á/ca s‿să tǫárcâ dîn̦‿fúrcâ ca lúᵐᵉᵃ//ai̯ s-ō [r] s-o bat [k] s-ō ţésęm//punę̯á‿răzbói̯u//nę-adúĉám [k] urzę̯ám/la urzitǫárę̦//să can̦‿cóşá/dî pă sulᵘ/...prăpădítu̯//să coşá/o‿ǫdám//avᵉę̯m acᵘólę̯ā...ápă̦/î́i̯ dan̦‿cu şomoi̯ógu meréᵘ pę nátră̦/câ să coşá/şî nu ţinę̯á niș‿s-o ţeşⁱ//da/nu ţî́nę̯á//şi-i̯ dan̦‿cu şomoi̯ógu meréu̯ cu ápă̦/şî i̯ār slobozę̯ám dâ la sul dᵉ-acólǫ/i̯ár îi̯ dădę̯ám/i̯ar ţęsę̯ám...//merĝá/la ţesútᵘ/da sâ fi fost údă̦/ᶜî‿să jupui̯á//ᵐda//ş-aşá făĉᵉám.../dî̃‿i̯ā/...pă úrmà cămáşⁱ/dă̦ tǫátę̦//învărgam acᵘólǫ cu ĉevá/pútę̯ai̯ sâ‿faş‿şervétę.../dą//

furnicâ zan̦fira
şaptę́zeşîdói̯ dă anⁱ

făĉám boranĝic

nę-äduĉá státu sămî́nţâ̦//áşá//ne trimętę̯á sămî̂ţâ cutíi̯ aij̆‿dă sămî́nţâ̦//şî noi̯ o ţinę̯ám [ɜ] p‿la clóşcă punę̯ám.../cá‿să̦ ai̯bâ căldúră̦/să-n̦vii̯ézę̦//ne grăbi̯á‿şî‿noi̯//mai̯ legám în̦‿legătúră/băgám [1]a clóşcă/sau̯...pî́‿la căldúrâ p-acᵘólę̯a pîntre sóbâ/nu ştⁱu

---

[1] Gest.

808

ĉe/şî...ĩviịa//ăşa//dacă-nvịeа/îi̯ punẹam pă ziịar//da cum îi̯ punẹam ? lọam frunză dă dudu[1]/d-eẹa cruda/şi ịei̯ să urca toţi/şi-i̯ lọan cū [k] dîn cutiịẹ dẹ-acolō/sau̯ dîn legătură/cu frunza/şi-i̯ punẹam pă ziịar aşa//la rĩ la rîn/pînă-nviịa tuoţi//şi-i̯ punẹa pă ...pă hîrtiịi//acu dacă-i̯ punẹa pă hîrtiịi/...aọlẹo/trebuẹa să an grija lor/ĉe miigăloşi ịera pînă să făĉa mari/ca să pos să-i̯ ịei̯ dẹ-acolo dû pă hărtiịi//punẹam altă frunzâ/şi ịar ii̯ lu̯am.../ịar altă frunză pînâ s[ɛ] s-a mărit ịeị/...ʔō/cîn s-a mărit ịei/dă s-a mărit aşa/nu ca deştu/mai̯ p [k] mai̯ miic/...îl [k] ii̯ lọai̯ dẹ-acolọ/cu frunzâ/din ĉe crĕştẹa ii̯ lọai̯ mai uşoru/câ ịei să urca//şî sâ nu fi foz deşi//dacă ịera deşi/nu sâ urca tuoţi//aşa//şî la rîn la rînd aşa/făĉam...pînă să-nmulţẹa/sâ fi văzut ĉe păţẹai̯ cu ịei/că dîn ĉe să mărẹa/skim [k] sâ-mmulţẹa ziịarîli//punẹai̯ mūltẹ/ĉe an crescut o dată/ō casă !/punẹam aşa mēsẹ/punẹam paturi/...cu ziịarẹ/p-acolō pă...pă ịei//adica de-i̯ punẹam [ɛ] câ sâ-nmulţisẹ//s-a făcu mări//cîn s-a făcu mă [k] mari aşa/apăi̯ să vesi frunză/aduĉai̯ cu legăturli frunzâ//te duĉai̯ sî [k] dac-avẹai̯ aguzi acăsă/şi te duĉai/şî undẹ găsẹai̯ aguz/mai̯ şî cumpărai̯/nda//ē/ĉe să le faş/s-a făcu mari/a-n[ɛ]ĉepu sâ facă gogoşi//"ō" zic/"acuma scăpan dẹ ịei̯"//ịeră [k] avẹam odată.../vi [k] ne duĉan la cîmp/ş-avẹam pă miţa[2] mică//culeĝam ịo cu tas-su frūnză/avẹam ũ agud marẹ/şî ne suịă sus/şî-i̯ lăsan legături mari//"miţo" zic "sâ le dai̯ mamă pînă vinim noi̯ dă la cîmb"/zi "să le dai̯ să-i̯ creşti"/să facă mari//le dădẹa fata/cîn vinẹa sẹară dă la cîmp/sui̯-tẹ ịar ĩ agud/şî ịar adunâ/şî ịar/că ịera c [k] mînca atunĉa cînd dă făcusẹ mari s să urĉẹ/mînca aşa/dă n-avẹai̯ ĉe le mai̯ faĉẹ//ales câ ịei̯ dî [ɛ] dîn ĉe era mulţi/mînca mai̯ multu/da//ş-ă făcu gogoşi//dac-a făcu gogoşi/am aduna gogoşîli frumos.../ĉe frumọasẹ ịerau̯!/

---

[1] În cea mai mare parte a cazurilor, -u final din pronunţia informatoarei este însoţit de o puternică explozie a consoanei.

[2] Numele uneia dintre fiicele informatoarei.

şî‿álbe şî...şî gălbẹne i̯erá múltē/vèrnīl erá únelẹ̀/fo̯árte frumo̯áse/-s‿plăĉá dĕ i̯éle cîn‿le vede̯ái̯ așá//ē ! hái̯de să.../predán‿şî la stat/ne rămîne̯á şî nóu͡o...//ai̯ să trágẹm boranĝícu̯//ⁱerá femi̯i̯ care trăĝá boranĝíc/da//învățásẹm trăĝám şî i̯o//dam ápa-ŋ‿ri̯ert/...așá//şî pune̯ám acóló‿o sútă dă gogóşⁱ//şî aduná [k] mesticán‿c-um‿băț/frumós/şî‿s-agățá...băţú‿s‿ri avúᵗ‿crăcúțẹ-așá//s-agățá to̯áte ri̯érili dă băț//ș-începe̯áŋ‿să trag: fîș ! fîș ! fîș ! fîș/așa merĝá fi̯éru//făĉám...pă hîrtíi̯i̯/așá//să ō [k] atî [k] cît atî [k] atîta[1] făĉám...grămáda pă hîrtiⁱi/i̯ar áltà/i̯ar álta/ș-așá...trăĝán‿to̯ată zíu̯a la boranĝíc/şî‿făĉám boranĝíc//şî‿să făĉá şervéte la féte/să făĉ [k] făĉái̯ în‿cásă ĉarşávur/òrĉé făĉái̯//ĉé frumós i̯erá cîn‿îl vede̯ái̯...//pŏ‿úrmă dî‿pă hîrtíi̯i-l dai̯ pă rîşkitᵘórᵘ/...p-um‿pui̯ dĕ rîşkitór m̄ [ɛ]așá mig/daᵗ‿p-amîndóó‿capítilẹ//şî‿scúlu̯-atîᵗ[2] să făĉá dă máre/cînᵈ‿îl dai̯ în dóo//şî...éra frumós/îl legái̯.../legái̯ tóate şî‿le pune̯ái̯ ĩ cui̯ᵘ/frumo̯ásẹ/-z‿lu̯a u̯óki/așá ĉē...ĉé frumo̯ásẹ ⁱerá/boranĝícu//da canune̯álâ cu i̯elᵘ//

[Aceeaşi]

ai̯di s‿faĉẹm nuntă̦

mă duĉám la horă şî i̯o/la núntă//ș-acólo la núntă...vòrbe̯am cu alz‿băi̯eţⁱ/nu‿cu i̯elᵘ//ⁱel erá mai̯ bătrînᵘ//vinisi̯...făcúsẹ pátru anⁱ...i̯el‿î...militării̯a lui̯ acólo//i̯el a fos‿călăráș//şî a făcú‿pátru anⁱ//i̯o abér n-ave̯án‿dă‿i̯el/i̯oᵘ vorbi̯án‿cu frás-sù//așá/ca să vă povestés‿tu̯ótᵘ/dă la-ncepút/ [!] dac-așá mẹ-as‿spus//ē/dacă i̯el a vinít/nu ştu ĉē/i̯o abér n-ave̯án‿dâ i̯elᵘ/i̯el ará mai̯ mărẹ//vorbe̯á cu áltẹ fétẹ/mai̯ marⁱ//ĩ‿fínẹ/dă unde şî‿pînă unde

---

[1] Gest: înaltă de cca 30 de cm.

[2] Gest.

810

la o núntâ/am̦‿vorbít amîndóị/acólo//dîn̦‿ǰóc/dîn nu ştu ĉe/n̦‿fíne/ ịel vorbẹ́a cu áltă fátâ//acú fát-àẹa-l urmărẹ́a//ĉe zíĉe/"n-o lọ́a-ō‿p-a lu cutárẹ ?"//m̥ ! ịo abér n-avẹám/putẹ́a să...s-o ịa să pléĉẹ cu ịă.../că niş‿capú‿nu mă durẹ́a//în̦‿fínẹ/la nunt-áẹa/maị vorbín̦‿cu al^z‿băịe^z/nu şt^iu ĉe/cu f^eéte/...ịel^u/...s-apúcâ şî-n̦‿zíĉẹ miịị//că‿să‿mă ịa-n̦‿căsătoriịẹ//ịo/mị-erá ruşínẹ dẹịél^u//an̦‿viní‿cu ịel dâ [k] sẹ́ara dă la núntâ/da undẹ ? pînă la ĉéntru/ cum [k] ^iérá ọ núntâ-m‿pártẹ-àsta‿aíş/ş-an̦‿viní‿pînă la ĉéntru// c^în‿am ajún̦^z‿la ĉéntru/ịel în̦‿spúne/ịó‿şĕdẹán̦‿cu cápu-n̦‿jos^u/aşá parcă mị-erá ruşînẹ dẹ ịel/zic "ăsta-ị‿ī ^uóm márẹ" [...] āşá//în̦‿fíni/mị-a zis ịel/nu şt^iu ĉé/zic "nu şt^iu/ĉ-ö zíĉe áldi máma/ịo nu...//eị ! da dacă vreị tu/ịō vrẹáu̯/da" zic "ĉe zíĉē‿î părínţi/ ştiu̯ ịo ?"//

n-a foz‿nimícą//am plẹcát acásą/ịel a plecá^t...//máma ş‿cu táta.../avẹ́a u̯ō su̯óră la cosîmbéşt^i¹ //áşą//aịá‿ịerá...învăţătọ́arẹ//o [k] avẹ́a o nepọ́ată/-n̦văţătọárẹ/ş-o [k] a fácu‿núntî//şî pẹ [k] ịerá plecaz‿la núntî//ịo viu̯ sẹ́ara acásâ/ş-avẹ́am o sóră‿acásâ//carẹ dormịá cu noị adícā/to‿căsătorítă‿^era//şî ịo mị-erá ruşínẹ să-ị spuị ĉ-a zis băẹátū‿ŏstą//zic/după ĉ-a stin̦z‿lámba ị-an̦‿spus^u//

"dádă" zic "ịotē...ĉẹ mẹ-a zis ălá‿a lu furnícą/^ite-aşá/aşá/ aşa"...//mị-ẹrá ruşîne să-ị spuị cu lámb-aprín̦sâ/aúşi [k] aúz^i/ da maị sîn̦‿f^iéte acúma aşá ? ạ^uŏlèu̯ !//

zíĉẹ "păị‿î bum‿băẹátu"//zíĉe "-ị scăpá‿dă armátă/nu ştu ĉé/ sînt ọamín^i cun̦săcáde/nu ştu ĉé/...ĉ-o zíĉe ş-áldẹ máma/da" zíĉe "-ị bun^u"//

â/ịo/abér n-am avút//a vínit áldẹ máma s-a‿apucá‿şi ị-a spus ẹą//ĉé‿"ịọte...ĉ-a zîs...băẹátu lu iu̯ó^n/lu furnícą/lu stan̦‿furnícą/câ...ịinẹ să te faş‿cúscru cū stan̦‿furnícă/nu ştu ĉẹ"//în̦‿

---

¹Numele unui sat din acelaşi judeţ.

fíne̯//

i̯ol a ţinú‿socotḙálă ş-a vẹnít//a vínit într-o sḙárą̆//az^î [k] spu^z‿la‿áldi tás-su/zî̂ĉe...

"i̯o^u vrḙa^u‿sâ‿i̯au̯ fáta lu novácî"//

"pẹ̄i̯ cún‿s-o i̯ei̯ p-a lu nováĝ" zî̂ĉe "cîn‿tu vorbéş‿cu̯-a lu iu̯anẹzḙánu̯ ?"//

ĉẹ "ĉé dacâ vorbésc/ḙ́ḙa‿nu vrḙa s‿să mărite/spúnẹ cā...s-ō [k] stau̯ pînă la tǫámnâ/că...i̯-a căzú‿păru/şî să-i̯ crḙáscâ păru̯"//
cā zăcúsẹ dă lingǫáre a^ḙa//āşā// [!] ásta¹ rîde să mǫárā/i̯a nú ştí^i e//zî^ĉ [k] zî̂ĉẹ "i̯o mă duc^u/dacă matálẹ nu vrei̯ sâ merj^î/i̯o mă du‿şî mă-nţẹlé‿cu ǫámini/sâ ştii̯//i̯au̯ pă nḙa ikím/şî mă duc^u"
//i̯ásta i̯erá fin-su/ikím ţinḙá pă sórā ásta a mḙa care i̯erā...dâ‿dormḙá cu minẹ-atúnĉa sḙárą/^acólo/cú‿băi̯éţ-eilal^ţ//

zî̂ĉē..."dú-te/trḙaba ta/da ĉe-i̯ faj‿la ḙ́ḙa ?" [...]//

zî̂ĉē "ĉe să f [k] ĉẹ́ [r] ĉẹ́ névoi̯e ai̯ dă ḙ́ḙa ?"//ĉé "dácā...
i̯o mă-nţẹle^c‿cu i̯ei̯/i̯o o i̯au̯/că ní^iḗ-m‿pláĉẹ.../şî gatą"//

"^î s‿pláĉẹ că-i̯ frumu̯ásă/da" zî̂ĉẹ́‿"n-árẹ -aşá pămînt/novác"//

"cît árẹ/ĉẹ i̯-o dá"//

zî̂ĉē.../á viní/nẹ-am pomíni‿cu i̯ẹi̯ într-o sḙárą//lẹ-a viní‿la áldi máma acólo/ş-a sta^d‿dẹ vórbă/...cú...părinţi mei̯/ĩ‿fínẹ/şĩ ...câ să viịẹ́‿s‿să-nţelḙágă/pă úrmă//în‿fínĩ/táta era ũ‿om filótim/zî̂ĉẹ /tátă...băi̯éz‿d-éştḙa mai̯ mi̯-a veni"‿zî̂ĉe "^iu tẹ...múlţ^i/ da n-am‿vrut^u//câ...áltu-i̯ dîn nḙam aşá/áltu̯-aşą"/ca lúmḙa/cum erá atú^nĉ^i//

în‿fíne//a plecát acasâ/nu şt^i u ĉé/...s-a duz‿la‿álde tás-su/-aíĉa/i̯el‿ă lẹ-a spu^z‿la‿áldẹ tá-sú‿cā‿i̯el a fos/şî...a vorbí‿cu...tás-su fḗţi̯/ş^î‿cu fáta/şî‿nu ştu ĉé/^sĉe "fáĉẹm !"//

a vẹni‿la-nţelégere pă‿úrmă//i̯-a‿adús p-áldẹ tás-su duminica la-nţelégerẹ//în‿fínẹ/a mai̯ trimẹ́s ei̯ vórbă...//s-a-nţĕlés//cîn^d/

---

¹Informatoarea se referă la fiica ei, care asistă la înregistrare şi se amuză de povestea mamei.

812

acólō.../cum erá atúnĉa: "ĉẹ́-i̯ dai̯/soácrẹ márẹ féti̯ ?"//

cînd a venít/cu lăutắr^{i} a vẹnít/cū...nẹámurli lṓr/ĉ-a vẹni sínguŕ^{i} ?//"i̯a mă să-z văz"/i̯erá ō...un nẹam al lo^{r}/"i̯a să-z văz mă mirẹása ta/să vă^{s}/că ĉé tot o lạudás că-i̯ frumoásâ ? i̯a să dẹskí^{z} i̯o úşa s-o văz"^{1}//ũ u̯om/i̯erá//iván pletẹa^{2}//cîn să uíţă... acólō... m̄! ĉé i̯erá să/^{m} vázằ pằ mínẹ/-o fátạ/ĉe erá $^{să\ vază}$?// ā́şā//

ş ţáţa maríţa a lu nẹa ilíi mă^{i}íţă spoitoríţa/făĉá: "ẹ̄ ! bátă-te ^{i}iu̯onícă/ĉe fátă frumoásă-ai̯ loát ! "^{3}//

"ē ! ã luat^{u}/o fátạ"//

[ɛ] dacằ ẹa i̯erá nẹágrâ/ĉa că i̯o sunt álbằ/adícạ-z mai̯ frumoásạ/ẹ̄ !//

în finẹ//s-a-nţelés acolò//ĉé a zis aco^{lo}: "ĉe-i̯ dai̯ soácrẹ márẹ féti̯ ?"//

"ĉe să-i̯ dau̯ tátâ ?" zíĉẹ "i̯o...n-ám pămîn mult^{u}/î́i̯ dau̯ hectáre dă pămînt/...î́i̯ dau̯...ō vắcă/...un cắl/şî́ vo ĉin şase u̯oi̯// ásta-i̯ dau̯/încólo n-am ĉẹ să-i̯ dau̯//ásta-i̯/avérẹằ ei̯"//c-aşá i̯erá atúnĉ^{i}/ĉe erá ^{să}...//nú-ntrẹbá dă m^{u}óbilẹ/nú-ntrebá dă nimíc/atún^{j} níj nu i̯erá móbilẹ/...cî́n erám noi̯//şî-ncoáĉẹ şî tot...//a i̯eşî^{t} tîrziu̯ mobílạ//

şî ásta/ş-an făcút^{u}.../^{h}ai̯dẹ la dóo săptămî́n^{i} am puz logóndā .../să fácă núnta/c-aşá să făĉá atun^{ĉ}: do^{u}o săptămî́n/logodíţ^{i}...// ne duĉám vinẹá i̯el dumínica/ne duĉám în sád/nu şt^{i}u ĉé/vorbi̯ám/ mai̯ vẹnẹá...ş-acásâ la noi̯/i̯el sẹára...//ĩ fínẹ...//nẹ-an du^{s} şî́ la núntạ//i̯ā pă toáte părţíli cîm plecá i̯el d-acólo/mai̯ vinẹá ş cálare/avẹá cai̯ bún^{i} i̯ei̯ aíĉa/cîn vinẹá călárẹ/işa ásta-nā^{i}íntẹ/ ncepẹá sâ plî́ngă: că "cúm te duş tu la a lu nová^{c}/şî́ di ĉē...nu vrei̯ sâ mă i̯é [k] mai̯ mă i̯ei̯ pă mínẹ ?"//

---

[1] Informatoarea imită felul de vorbă al celui despre care povesteşte, modificîndu-şi timbrul vocii şi articulînd cuvintele sacadat.

[2] Se adresează fiicei sale.

[3] Ca şi mai sus, informatoarea imită felul de vorbă al bătrînei despre care povesteşte, cu schimbări mai accentuate de timbru, de articulare şi de intonaţie.

"păi dacă tu ai zis că nu te măriţi acú la toámnă/păi stai pîn la toámnă/io nu stau pîn la toamnă/nu vreau s stau"//

sće "dâ cîte ori viu aića" će "mi-ése-ñainte//şî ia şî mă-sa" //şi ća că plînğá ia/doámne doámne !/că de će n-o ea ?//

"păi de će n-o iei ? pútei s-ŏ hi loát-o/că nú mă súpăram"/ că io ávem băieţi/nu rămîneam nemăritátă şi [!]//

áidi s fáćem núntă/s-a termínat áste dóo săptămîn/înćépen cu núnta//núnta la noi să făćá aşá atúnća: să făćá...dă vineri seára/înćepea/àşá//pŏ úrmă/...sîmbâtă/să făćá brádu//aşá//ş sîmbătâ ...vinea dă la ĝinericâ/acolo/şî ĝinerica c-um flăcău/sîmbătâ/cu féte/cu lăutár/cu tod/vinea la mireásâ//şî la mireásă-i ćinstea pă tuot frumós/cu...lúme/cu ásta/şî jucá toátă zíoa núnta//doi lăutár merĝá la nun/şi-i cîntá núnului toátă zioa acásâ/da// acúma sîmbătâ seára să făćá să zićá viedre/àşá/sîmbătâ seára// haide s fáćem [ɛ]viedréle//'ă ĝinerica cu mireasa ş cu flăcăi kemám [k] ne dućan la salon/noi/sèparaţi/şî ăstea bătrîni/ s-aduná şî sócru-ŏl mic cu-ŏl máre/cu neámuri/cú nu ştiu će/şî beá acólo/punea másă.../şî bea/şî mîncá/şî cîntá pînă aproápe la ziuo/care ierá.../dĕ şădeá şî jucá şî ăea//şî ăştea tineri júcă altă parti/ierá//

hai duminică dă dimineáţa//toátâ lúmea/haidi cu cărúţele/că loa mireásă cu cărúţa/c-aşá ierá/nu ca acú/cu maşîna/c-o dúći cú maşîna/ că-i ...lucs acuşa//viniá cărúţe/doámne/doámne !//toáte stolnićésele/cu şervetéle/sâ le puie lă...stólnić-eea cu cărúţa dă gîti/ş kar dacă n-avea cărúţâ/punea j la ăştea ai i...ai soácr-èştea mići/îi puneá j la ăştea/făćă şî ăştea cărúţâ doo// ş-aidi/plecá acolō.../îi ćinstéai dîn nou/o másâ şî la sócru-òla micu sărácu/pă capu lui//aide/să dućá aići//noi ieram taman vára dúpă paşte ierá/iera aćí ploua/aćí da soárile//iera caldî//ş-an fácu núnda/an vinit...aića la bisérică/ne-an cununát/şî pă órmă an‿trecút acásâ la i̯ei̯/i̯ei̯ șădẹá-ŋ‿crivăț încuácẹ[1]//ș-acólo jucá núnta//jucá núnta/am̄ ieșît afáră/cū...núnta/cu tos^{i}/tos^{i}‿/cu náș/ cu fiṇ‿/cu toț^{i} acóló‿/șî jucá/nẹámur/dẹ-ástẹa/rúde/cum ^{i}erá^{u}‿cu șervéte/jucá/dă gît/acólo//dupā ĉē sẹárà/ai̯ să pui̯ másą//la noi̯ țîu̯ mínte c-a puz‿mása acásâ la i̯ei̯//n-a vru‿la salón/avẹá cásẹ már^{i} acólo/ș-am [k] a pus mása acóló‿la salón//ē ! da nu mai̯ țiu̯ míntẹ cîz^{i}‿ban^{i} a scos^{u}/câ‿v-aș spúnẹ șî‿p-^{ásta}//

ș-àșă//lun^{i}/...áltâ belẹá/pă sócru̯-òla micu̯//ălā kéltui̯á șî ăla/aprọápẹ cî^{t}‿șî ásta//ăla‿a puz‿mása șî‿ăla‿acásă dîn nou̯ o.../ la [ɛ] fẹ́cin/la nẹámur/la...tos^{i}/tos^{i}/tos^{i}/afáră dâ dáru car^{e} l-a dat aiĉ^{i}//diminẹáța alt dar acólo/sócr-òla micu̯//ș-a pus o másă/ că i̯erá māsă lu̯ngă/spunẹá ál^{d}i máma/ ĉẹ "-am pus-o mamă‿afáră"// ē/da ĉ-a pățit ăẹa bătrîni̯-acó^{lo} ! ĉe i̯-a canoni^{t}‿săráĉi̯ !//^{i}erá nebún^{i} di̯-ẹ̌ștẹa/bẹá//s-au̯ sui‿pă căsă/să le dẹa fóc^{i}/la cás-acólo//dupā ĉe lẹ-a puz‿mása/a mîncát/a bă^{u}út^{u}/s-a-mbătát^{u}/...ai̯ să i̯a pă sọácră [ɛ] máma s-a kitít/spunẹá câ‿s-a kití‿la o femí^{i}i‿ ni̯ște lînă/a găsít-o‿acólo/băgátă-ŋ‿válu dă lînă/úi̯tẹ-așá i̯erá// "m-a găsí‿mamă‿acólo/șî m-a‿adús^{u}"//ș-a pús-o-ntr-o sanii̯i̯/ntr-uŋ‿ căruĉ^{i}o^{r}‿d-ăstą/ș-a pus ŭ‿măgár sau̯ doi̯ lā...lá ăẹa/ș-a [k] i̯-a tîrît undi șădẹá i̯ei̯/ac^{u}ólo/că‿noi̯ șădẹám îm‿márĝinẹ-ai̯lántâ/ ș-aiĉa i̯erá prăvălii̯-aĉí la ĉẹntru/nu mai̯ i̯e acúș^{îca}//i̯erā... cîrĉi̯um^{i} dẹ-astẹa cum erá/că vinẹá toz^{i}‿la cărĉ^{i}umă/ĉe șădẹá acásă ? dupā ĉe s-a-mbătát/a mîncát/hai̯ toț^{i} aiĉ^{i}//a vinít aiĉa/a avú‿nor^{u}óc ...c-a fos‿clápa la béĉ^{i}/că i̯-a băgát cu...cărúțu̯-òla acólo/i̯-a băgá‿tumai̯ acolō‿prăvălii̯i̯‿să-i̯ s [k] să le dẹa d^{r}umu-m‿béĉ^{i}/așá avẹá [r] àvẹá gînd//să-i̯ omọárẹ-acóló/cu măgár/cu tot[2]/^{iote}//ĉe "ĉẹ-am păți‿mamă !"/p-órm-a lọa‿stolniĉéseli/canọneștẹ-le ș‿p-ălẹa/puṇ-le călárẹ/^{i}erā...să dusésẹ cu rakíu dẹ-aij‿ dă la sócru acolo/stolniĉasă/punẹ-o călárẹ/pă gátă ț^{î}ța sévii̯a/

---

[1] Se depărtează de microfon, cu fața spre nord.

[2] Se depărtează cu capul de microfon și sugerează poziția mamei.

púnẹ-o călárẹ//ĉẹ́‿"ĉ-am pățít acoló‿la voi̯ !" ĉe "dọ̆ámnẽ !..."// púnẹ-le ş‿p-àlelálte/ţipẹtẹ pă drum/cai̯ bălán^{i}/pă strádă/aşá i̯e [r] i̯erá atúnĉa vez^{si}/acú nu mai̯ să fáĉ-aşạ//şî cu ásta an‿terminá‿núnta/da//

[Aceeaşi]

a lọ̯át-ó‿ş-a plecá‿cu ẹa

i̯a‿a vorbí‿cu i̯el^{u}/...cîn^{d}‿o fi vorbí^{t}‿nu ştĩu̯/şădẹá‿aicā... ĩ‿strád-àilántâ i̯erá...militár^{i} ^{i}ẹi̯//nu ştiu̯ di ĉe-i̯ adusése p-aiĉá/militár-èẹa atúnĉ^{a}//şî a vorbí‿cu i̯a/şî úndi/i̯ā...i̯erá [k] avẹá o maşînă‿dî‿tricotát/avẹá/ĉ-àvẹá‿aiĉ‿in‿cásă/ó‿grămádă lúcru̯ur^{i}/gémi/că lucrá/lucrá blúze dẹ-ástẹa//

şî-ŋ‿sẹár-àẹa zîĉẹ "mămicạ" zîĉē "i̯eu̯ sā...pui̯" zîĉẹ "i̯itikéte la atîtẹa gémẹ" zíĉe "ĉé fac i̯o" zîĉẹ "la gémelẹ-ástẹa" zîĉe/ ...."te pomi̯néş‿câ‿le-ŋcúr^{c}‿p-aíĉa" zîĉē..."nu mai̯ ştiu̯ álẹ cui̯ sûnt"/că di [k] ^{i}erá ^{j}‿dĩ...tọátẹ satíli/nú‿n^{u}ma dî pạ la noi̯ aduĉá//câ făĉá lúcru frumós ẹa//

şî..."ẹ/púne-le" zic/ĉẹ i̯ó‿ã‿ştiút ?//

şî i̯a s-a culcá^{t} [k] a rămás sâ lucréze/am mai̯ sta^{t}‿şî i̯o pîŋ‿ la un tim^{p}/şî/p-ŏ^{rm}‿m-an‿dus şî‿m-aŋ‿culcát//ẹ́rạ cása ^{i}erá ásta-ŋ‿ locu̯-ósta/da i̯erá mai̯ lũŋgâ‿cása/a modificát-o i̯ẹi̯//i̯ĕu̯ şădẹam t [k] cu tás-su tumai̯‿iŋ‿crivâţ acolọ/şî cu băi̯és^{i}/c-avẹam bă^{i}éţ-èştilán^{z}/míĉ^{i}/...acolọ//şî i̯a lucrá aiĉ^{1}/într-ō cámerạ//i̯a dormẹá c-ọ fată//dạ nu i̯erá dẹ-a nọástră/ó‿fată la o...[r] ó[ɛ]cumnát-a mẹa//ó‿fată...micsọár-aşạ//o adusésé‿ĉa că...îi̯ mai̯ dă ajutór acoló/câ noi̯ ne mai̯ duĉáŋ‿la trẹábă/nu̯ şâdẹam//îi̯ făĉă...gémẹ-acólo/du pă scúle/-ŋ‿fínẹ//ĉ-á făcút ẹa ? nọáptẹa/i̯o n-ã‿ştiu‿c-a

---

[1] Gest: arată spre o cameră vecină.

vorbí‿cu e̯a/să pléĉẹ//no̯aptẹa a plec [k] a vínit i̯el/ş-a lo̯át-ō‿ ş-a plecá‿cu e̯a/-n dobrọĝa//i̯ẹ^{i} vorbísẹ mai̯ dămúlt^{u}//fáta dormí̯a// ş-avẹám um‿boldéi̯.../i̯ẹi̯ cînd a işít a lăsát úşa crăpátă-ṇ‿fáţă/ şî boldéi̯u i̯erá acólo pă prag//da i̯ō...nú ştú‿ĉ-aṇ‿făcú‿p-acólo p-acásâ [k] pî‿cásă/şî mă du^{g}‿zi^{c}: "áldi míţa nu s-o f^{i}í sculát?/ fắi̯ míţo !"//

míţa nicăi̯ér^{t}//úşa crăpátă//"e" zic "s-a dus şî e̯a/ĉínẹ ştíi pă undẹ/p-afárâ/p‿la veĉé^{u}"//mă-ntórc îñapói̯/fát-àe̯a mica dorme̯á acólọ/áe̯a cáre fúsésé‿cu e̯a//nu ştíi̯a fáta nimíc//^{i}erá dă vo... zéĉẹ‿an‿s^{â}‿f^{i}í‿fos^{t}/ĉé să ştii̯ fáţa ?//i̯ar mâ-ntórc/i̯ar mă suĉésc/míţa nicăi̯ér^{i}//íntrú‿sâ-i̯ spui̯:

"ìonícă" zi^{c}‿"s [k] ştii̯ câ fát-àsta" zic "nu e̯-aĉíe̯a/míţa/ undẹ-ö fi̯ ?"//

"[1]ĕ^{i}" şĉē "nu i̯éste"/

"zắu̯ nu i̯éstẹ//úi̯tẹ dú-te-ṇ‿cásâ" zic "úi̯ţi̯ cum a lucrát/a lăsá^{t}‿tot lúcru/ắi̯ văz^{s}‿c-ase̯árâ" zi^{g}‿"le̯-a pus i̯tikétẹ/a zis că ...să nu să-ṇcúrĉẹ gémili̯"//

i̯a cu plán^{u}//i̯tikétẹ/ĉe zíĉe "că dacă i̯o plec/ĉínẹ‿mai̯ lucre̯ázâ ?//ş-árẹ sâ víi̯ẹ lúme̯a după lúcrụ//şî‿mámica ştíi̯é‿cui̯ sâ de̯a gémele/ále cui̯ sînt: a lu cutáré/a lú‿cutáre-/a lú‿cutárẹ"//

"nā bă^{i}étẹ/úi̯ţi"//àşắ//

dú-te i̯o/între̯ábă/p-aiş^{i}‿pîṇ‿sat/pî‿la féte de̯-áste̯a care ştii̯ám i̯o^{u}.../nu cuṃvá ştíi̯ẹ ĉinevá...//i̯erá o fátă care şáde̯a‿aíĉa/îṇ‿strád-àe̯a undẹ i̯erá băi̯éţ-ée̯a//dá‿ĉe i̯o ştii̯aṇ‿c-a plecát e̯a cu ắla túma-n dóbroĝạ ?//şî-ṇ‿spúne áe̯a/mă du^{g}‿la tás-su-acásâ şî...îṇ‿spúnẹ:

zíĉe "bré" zíĉē "dac-o sta" zíĉé "a plecá‿cú‿ắla"/zíĉē "cu túdọr ắla care i̯erá acóló" zíĉe "la baba ^{i}ionoái̯ẹ"//

áolẹō.../fuóc/ş-amár/pă tás-su/că zíĉá c-an‿dát-o i̯o^{u}//doámne

---

[1] Informatoarea îşi drege glasul.

"nu să po̯áte̜-/ai̯ ştiú‿şî tu//fáta nu plecá pîn‿nu ştii̯ái̯ tu̩"//

ē/ń-am apríņs pái̯e̜-ŋ‿cap/ĉe sấ‿te faĉ !//am ziz‿zắu̯/po̯a‿sạ fácạ/sâ dre̯ágâ/órĉe̜ vórbă/aņ‿ziz‿re̯á/că i̯o nu ştiu̯//nú [k] şí‿nij^{i}‿nu ştii̯ā́m !//dacă ştiám ştiá^{m}/da dacă n-ã‿ştiút^{u}//cum/unde̜ s [k] uņ‿s‿să dúcạ e̯a túm^{n}a‿acólọ ?//da zi^{g}‿do̯ar câ n-a avú^{d}‿minte/dá‿dacạ̄...ĉíni ştíi ĉe băe̯át e̜-álấ ? dá‿dac-o arúņcạ/ĉíne̜ ştié̜‿únde̜ ? o dúĉe̜/-j‿báte jog‿de̜ e̯a/ş-o zvírle̜ ĉíni̜ ştíi̜ únde̜/nu şti̯u ĉe ?//o sútâ dạ plánur^{i} ne̯-aņ‿făcú^{t}‿/to̯átâ zío̯a ne̯-an‿dus în to̯áte̜ părţíli/...dómne i̯el şăde̯á supărát‿că ĉa că ştiu̯ şî i̯o/ásta ^{i}erá/că ştiu̯//

"nu să po̯áte̜ să nu ştii̯ tú/câ-i̯ fí-ta"//

"mă creştiné̜‿dacă ştii̯ám...păi̯ cum ? o lăsám i̯o s‿să dúcâ nebúnă/cu̯m ?"//

"nu-i̯ adăvărát ! ^{u}or cu vrúnu de̯-aíĉa/u̯or cū..."/da nu ştii̯á dă‿ắla/ĉa că de̯-aij‿dîņ‿sat a plecát cu vréúnu//i̯ā úte̜ !//

a trecú^{d}‿vo săptămî́nă/n-a mai̯ vínit i̯a dăloc//á^{u}oleò/ĉe sấ‿ne fáĉe^{m} ?//am aflá‿pŏ‿úrmâ cấ‿s-a dus túm-acólo lã [k] ṇ‿dóbroĝa acólọ//da nu ştii̯áŋ‿cum îi̯ zíĉi la còmuná lu̯or/nu ştii̯á^{m}‿nimíc//

ẹ//zic "acúma‿ai̯ s-o-ntréi̯/cînd o víni vodátâ/sâ vez^{i} dac-am [r] am şti^{u}út i̯o sau̯ nu"//

cîņ‿crez^{i} c-a vẹnít ?//la vo lúnâ şî jumătát^{i}ẹ/...a vẹ́nit cu i̯el^{u}//ne̯-am pomíni‿cu i̯el într-o sē̯áră/cu i̯a//îi̯ mai̯ trecúse lu tás-su supăráre̯ấ‿ĉe erá să mai̯ fácạ ?//dấ‿tot ave̯á/că i̯erá tá-su ũ‿ọm aşá/i̯ẹl dacâ sâ súpărá/trei̯ zíli̜ [ε]nú‿mai̯ vorbi̯á/aşá i̯erấ‿dă súpărăĉ^{i}ós//i̯erá bu̯un/da ásta î[1] [ε] stricá câ să supărá tárẹ//ĉ^{e}-á făcú‿după ái̯a...? cîn‿ne̯-am pomíni‿cu i̯ẹi̯ sē̯árạ//ave̯ám níşte cîi̯n^{i} răi̯//ş-um‿băe̯ắt /care̜ mi̯-a murít /dûpă tás-su la pátru lun^{i}//i̯erá dă noósprĕzeĉe án^{i} dîn^{d}‿a murít^{u}//ē...i̯ése̜ băe̯átu sạ de̯a la cîi̯n^{i}//ş-auzím cîi̯ni: lạ la lá la lá dûp [k] sâ mạnî́nĉe

---

[1] Informatoarea îşi drege glasul.

818

ᵘ̂óm//mă ĉínẹ-o f^ị ?//cînd îị văz câ íntrâ ịá-ntîị//şi ịel la ᵘ̂úrmâ/...cu ĝamantá^lu//tás-su/cînd ị-a văzútᵘ...//să culcásẹ//după ĉe mîncásẹm/sâ...trîntisẹ-aşá-m pát aşá/lunĝít//s-a-ntors cú fáţa la perétẹ/şî n-á vru să-ị primịáscâ/niş sâ úịtị la ^ịeị/...câ ị-a văzút//ịel...á da búnă sẹára/şî ịel şî ịá...//ịoᵘ éraṇ vésẹlă/ĉé ịerá să maị zicᵘ ?//ĉé erá să maị cat supărárẹ la o lúnâ şî jumătátẹ ?//tás-su n-á vru să-ị primịáscă/să-ị sărútẹ mîna//dụámnẹ ferẹ́ştẹ//ē...//ịē^l s-aşázâ/...^c a cînd îl văs pă túdor/p-uṇ scáụn túma dûpă úş-acólẹa/sta//da ịo l-ẹaụ pă ịel la-ntrebărⁱ//párcă...mị-a vinít odátă ĉúdă//

"ḍa" zic "bíni mă bă^iétẹ//tú d^e-acóḷo dîn dóbroĝa dă cînd éştⁱ [k] dă cîn [k] dă úndi ịéşⁱ tu d^e-acóḷo/pîn-aij n-áị maị găsi şî tu o fátâ ?//ĉ-éị cătá dẹ-aị lẹa fáta/tẹ-aị dus cu ẹa túma pîn dóbroĝa ?//...ĉé d-aco^lo ...ş pîn-aij/nu maị dădẹáị d-o fátâ?//o ịeị tu fără să ştim noị" zic "nu...ştim nimíca dă.../n^ie frămîntăm/ásta bătrînu să mă omọárẹ pă míni ?" zic//"ă noró^c că nụ m-a bătútᵘ !"//zi^c "cîte mûstrărⁱ aṇ lẹa" zic /"să ịaụ u" zi^c "pentru v^uóị ? dî ĉé ?//...péntru tíni ?"//

"ē" ĉe "ba găsẹám/ş-acóḷo" zîĉị "dā...ịótẹ-aşá" zîĉị "a fost ...ursíta mẹa aịîĉⁱ"/ịelᵘ//

"pâị găsẹáị/ĉ-éị cătát aiĉ ?...s-o duĉ acóḷo ?"//

ăolẹō of...//s-a făcú róşu cum ^îị fócu ịel/dă necáz aşá/dă ĉ^iúdă...//ăla bătrînú nú să ụitá la ịel...//

îṇ fíni/diminẹáţa...//s-a făcú dimínẹaţa/...s-a scụlát/îị zic ịo şî lū tá-sụ:

"ḍa vorbịéşte cu ^iei/ĉẹ maị...ţiị súpărárẹ/crestⁱ că.../ḍacă tẹ maị súperⁱ/ĉé maị faĉ a^cúşa ?"//a vorbí diminẹaţa cu ịeị...//p-o^rmă ĉé-l ịubịá pă túdọr/că ịerá băịá vrénicⁱ ! ţinẹá la ịel mūl pŏ úrmă/da//ị-a adús aíĉa pă úrmă...da//

[Aceeaşi]

pîn tímpu lū apríl^{i}ẹ să púne yíi̯ạ

yíi̯a cum o pune̯ám ?//ne duĉám lā care̯-ave̯á yíi̯e/cîn‿tăi̯ạ́...

co̯árda/"b^{m}ăi̯ néne" zî‿"néne neculáe/dă-m şî míi̯e" zîĉe..."o mii̯ dă bucăţ^{i}/dâ yíi̯i̯/să pui̯ şî‿^{i}o acólō...la mí^{ne}"//tẹ duĉái̯/tăe̯ái̯‿i... co̯árdặ/şî vine̯ái̯ acásặ/ō pune̯ái̯ într-uņ‿ḩîrdắu̯ cu ápằ/dacă n-ave̯ái̯ ḩîrdắu̯ o-ŋgropái̯ îm‿pămînt/...şî ó lăsái̯ acólọ...pîn tímpu [r] pîn tímpu lu apríl^{i}ẹ să púne yíi̯ạ//te duĉái̯/^{îl}‿făĉái̯ arătúrâ cu pátru cai̯/te-ntovắrăşe̯ắi̯ cu áltu care mai̯ pune̯á yíi̯ẹ/ş‿pune̯ái̯ pátru cai̯ la plug/făĉái̯ arătúra lúŋgâ//ş-ō... [k] te-ņşîrái̯/^{c}te ...şápte ^{u}opt íņş^{i} acólo care i̯erái̯/şî lu̯ai̯ cu̯árdâ/făĉái̯ pu̯ostắţ^{i} aşạ́//únū lo̯a o sū́tâ/ū‿munúk d-ăla ave̯á o sū́tặ‿dă cu̯árdẹ//i̯el la ó‿sū́tặ‿dă métri/ăllantu la o sū́tâ dă métri/ş‿te-ņşîrá^{i}‿aşá/pă ĉíņ‿sū́te dă métri//şî‿pune̯ái̯‿ī yíi̯ā/ş‿p-órmă-i̯ făĉái̯ moşorói̯//ḍ-acóle̯a i̯ā...tìrzíu̯/pînặ-i̯ dă căpúşa la e̯ā/mérĝe pî lā.../pî la treéra^{t}//j‿d-acóle̯a cîn‿îi̯ dăde̯á căpúşa dâ işe̯á i̯a to̯át-afárặ/nĉepe̯ái̯ s-o i̯ẹi̯ la sápâ/şî‿săpái̯‿ī...burui̯ána pîntre e̯a p-acóle̯a/ō ...//ē ásta/pré̱mu an/b [k] la noi̯ dure̯ázặ ásta al tréi̯le̯a aņ‿fáĉe **str**úgur^{i}/yíi̯a‿^{asta}//

[În primul an ce lucru-i mai făceai ?]

îm‿prímu an atîta-i̯ făĉái̯/dor o săpái̯//àl^{t}ĉevá nu-i̯ faǰ‿nimig‿la ásta/la‿a n [k] la hibrízu̯-ầstạ//ásta n-o pui̯ pă sî́rmâ/‿n-ō... stropéǰ/‿nu nimíca//d^{u}or o săpái̯ ş-atît//cum îi̯ fáĉeņ‿ş-acúşa/‿acúma kar dacặ i̯e mārẹ/tót‿aşà-i̯ fáĉim: i dăm o sápặ dóo/‿o tăi̯ém/ş‿to̯ámnâ‿né‿dū́ĉeņ‿la culés//

[Cum o culegeţi ?]

la noi̯ cúņ‿să culéĝẹ ? ne fáĉẹm mai̯ mulz^{i}‿grămádặ/că únu siŋgur n-ai̯ timp acúma s-ō culéĝ^{i}//şî-ñaínte tṓ^{d}‿aşá/tẹ-ajutái̯‿i ne̯ámurle̯-aco̯ále̯a/şî te dū́ĉái̯ la culés//pune̯ái̯ la cărúţâ/pune̯ái̯ la

820

cóşur/ş^{î}‿pune̯ái̯/ş-acásă cîn‿vine̯ái̯/ĩ‿ŋhîrdắu̯ acólo/cu furc^{u}ói̯u/ câ nu ^{i}erá prése̯//şî...dădẹ̯á [k] i scote̯áŋ‿co̯árdile̯-afá^{r}ă/şî-l pune̯án‿drept în toĉito̯áre//şî ḍ-acóle̯ā...o lăsám o zi în toĉito̯árĕ/şī...trăĝám pă ĉep//şî‿pune̯ám îm‿butói̯//da//

[Şi în tocitoare ce rămînea ?]

în toĉito̯ár^{e}‿rămîne̯á bo̯ásca//^{t}pă ĉe să doskéşte̯ bíne̯ bo̯áscà/ d-aco̯ále̯a o i̯e^{i}‿ş‿te duş^{i}‿cu e̯a la cazán/ş-o faş^{i}‿ţúi̯câ//

[Cum se face ţuica? Dá să ne spui tot: cum e făcut cazanul..]

úi̯té‿la noi̯ cúm éste cazánu̧: ^{t}pă ĉe plecáŋ‿la cazán/ă la noi̯ i̯-uŋ‿cazán‿ă...máre dă arámă//i̯a tréi̯zèj‿dă căldắr‿dă ápâ//ai̯ umplút cazánu cu ápă...[k] cū bu̯áscă/pui̯ şî ápă/pui̯ şî bo̯áscâ/dă víne̯ dă-ņvîrtéş^{i}‿cu mína/şti^{i}/ca să nu să lipi̯áscă//şâ...^{d}-àcóle̯a áre o ţe̯ávă...lúŋgă/o pui̯ áre ū‿serpentín.../şî dâ víne şî dâ la cazán d-aíĉa/şî să scúrĝ-aíĉ/înt-o̧ toĉito̯árȩ//ş-o lipi̯éş^{i}‿cu mămăligâ//ḍ-acóle̯ā ştim dă e̯a/că-nĉépȩ să c^{u}úrgă//îl laş^{i} cólo o̧ ^{u}óră/dóo/dacă ai̯ bo̯ásca búnă/i̯el...tré^{b}ui̯ să cúrgâ pátru u̯órȩ// dacă n-ai̯ bo̯ásca búnă/cúrĝe o ^{u}órâ/ó‿óră jumáte/dóo̧/şî-l zvîrl^{i} afáră//la cazán//că acóle̯a cíte ai̯: uŋ‿cazán/dó^{u}o̧/şî...îz‿vez dă tre̯ábă//

munte̯ánu ǵórǵe
pàtrujdói̯ [de ani]

aŋ‿fúĝi‿cu e̯a

[Vrei să ne povesteşti cum te-ai cunoscut dumneata cu femeia dumitale ?]

ŋé ! pĕ^{i}‿a fos‿támjă gre̯a cum m-aŋ‿cúno̧scút e̯o cu femíe̯a//că ...să vídes‿că.../prima dátā...mă dú‿ş-i̯o/^{h}ái̯di̯ că.../la i̯etáte̯a dă ĉíņşpé‿ai^{n}/zí‿să‿mă du‿ş-^{e}o/mă scu̯átȩ.../^{zi}ĉȩ "a^{i} băi̯étȩ".../ păi̯ ^{ald}‿mămíca cu tăticu̯-acóló/zí "s‿sco̯áten‿ş^{î}‿noi̯ băe̯àtú‿ósta lā ḫórâ/că...s-a mărid"‿^{z}íĉe/"ú^{i}te cítā...vlăjáru s-a făcút"//

"păi̯‿ī...s-a făcú/da" zíĉē "n-áre ş‿^{i}el pantóh acólo"/că atúnĉ^{i} i̯erá lúmẹa mai̯ sărácă/nu prẹa avẹá aşá lúcsū.../^{h}ĕ acúma!/ acúma-i̯ lúcs nū...//

ē ! dâ kíu̯ dă vai̯ ń-aŋ...cîrkít acóló‿o pérékẹ dă pantó^{y}/dâ undẹ-a avút//hai̯ să mă du‿şî‿i̯o în‿sat//c-ọ hăi̯núţă mai̯‿i scúrtă/ mai̯.../pă lîŋgă minẹ-aşá...//m-an‿du^{s}‿şî‿^{i}o acólo//ʾe ! ũ‿an dĕ zílē.../pînă m-ã [k] nu prẹa m-am băgá‿pă f^{i}étẹ/zi^{c}‿"i̯o ştiu̯"/ zi^{g}‿"m-o muşcá vúna ?!" [!] [...][1] păi̯ zic..."i̯a mă/dọar nū.../ĉé boála să‿n‿fácă mii̯ẹ o fátă !"//mai̯ mă dau̯ lîŋgă ẹa-ŋ‿ḫóră acólẹaşá/mai̯ yiné‿ẹa/mai̯ ō ĝüĝulez‿dă mînă/mai̯ nu ştu ĉé [!] "hái̯de" zic..."făi̯" zic‿ă..."îs‿plaĉẹ dă mini̯ ?"//

"hm̥"/a mai̯ cîrmít/a mai̯‿ī.../nu ştu ĉé...//i̯-apúc şî-i̯ i̯au̯ batísta//ē/n-a fo^{z}‿nimi^{c}/"ʾẹ" zî^{g}‿"lásâ că yii̯ tu dûpă ^{e}ẹ"//

a dọ́ạa duminícă.../vinẹ fáta lîŋgă minẹ//

"păi̯" zíĉẹ "ai̯ ĉe faj"‿zíĉẹ "nu-n‿dai̯ batísta ?"//

"ē/ţi̯-o dău̯/cum nu/da" ^{z}iĉe "mai̯ a" [k] zig^{c}‿"mai̯ aştẹáptă niţél" zi^{c}‿"sî‿mai̯...mai̯ pă sẹár-aşạ"//

d-acólẹa dă úna dă álta.../"hai̯" zic‿ă̯/

"nú-m dai̯ bat ?"

"hai̯" zic "ţi̯-o dau̯"//mai̯ aŋ‿lọa‿fáta dă...mîn-aşá/dă.../la braţétĕ/c-aşá să spúne...//ḫai̯ mai̯‿i şovăi̯éşte cu‿ẹá‿acol^{ea} nu ştu ĉe/úi̯tẹ-aşạ...//ẹa tod‿mai̯ cîrmẹá/nu ştu ĉe...//

"hm̥/ḑacă ziş^{i}‿tu..."//

"păi̯ aşá" zic "cum aŋ‿zis ^{io}"//şî‿d-acólẹa [ɛ]tarẹ drágọst^{i}e cu fáta/i̯-an‿da‿batísta/nu ştu ĉē.../ş-am‿intrá‿dĕ‿drágọste cu fáta//şî dîn‿ī...prẹ́ma dragọste/nẹ-aŋ‿şî căsătorít//acuma‿aveŋ‿şî noi̯ cop^{i}ii̯/avém...//

[Aţi fugit ?]

---

[1] Scurtă secvenţă neclară.

822

an̯‿fugî́t//

[Cum ? Povesteşte-ne cum a fost.]

pā̆...ásta a merz‿mai̯ gréu̯//

"fă" zik‿ĕ "lā noi̯ acásă" zic "i̯o nu [k] sînt un̯‿singur băeát"/avéam o sóră mai̯ máre să măritáse/câ‿doi̯ băi̯és‿sîn [k] an̯‿foz‿la tátă//"fă" zic "m-aş căsătorí" zic "ald‿tătícu dup-aíĉa-n̯colō...mbătrîné̦ştē..."/i̯o m-ă‿căsătorí‿la nóoşpe an//şî zic‿î "ai̯ fii dă acórd ?"//

"ă̂olé̦o/cînd o auzí mămícā.../pfú ! pi ĉe po‿să fa? nū po//n-am̄ plapîna făcútă/n-am‿ī..."/zîĉi̯ "ĉé să-i̯ fac ?"//

"pí‿[s]púne-i̯ ş‿tu acólo/zi:«mămícă/ĝote.../toáti̯ fetíle áre ...plápînă/áre pérne/áre cutáre»/tu nu pos‿sâ-i̯‿ī...spui̯ acólo?"//

"ˀm̥"//

e/a mers/a merz̄/dĕlûngá‿vō dóo luni dă zíli//şî zic "hai̯ te-ai̯ hotărât ?"//

"ē/că nu ştu ĉe"/

"hái̯di"//i̯o niţél‿ī...tàrjatkiu la cap/cú‿niţícă băutúră/zic "nú mai̯ te las/adíi̯o/merĝí"//

"păi̯" zíĉe "o fáĉe mă-ta gălăĝíi̯e că sîn‿săracâ"/

"lásă‿că d [k] niĉ i̯o nu sîn‿bogad" zic//"cum eşi‿tu/şî i̯o to‿la fel"//

an̯‿fuĝí‿cu ea/cînd...mámă...mă duc‿ş‿îo la ō.../câ‿nu m-an‿dus cu i̯a acásâ//m-an‿du‿s-i̯o la o rúd-acólo//a‿auzít/

"ăólé̦o/să te duj‿néne dracúlui̯" sĉé "ai̯ luat‿tot sărăĉíi̯a"//

"pi i̯o ĉé sîn ? nu to‿sărác ? ĉé să-i̯ faĉ ? ĉi-ö‿ne-o-ndreptá dumnezéu/fáĉen‿şî noi̯"//

de-acólea...ne-a-mpăcát...//ē/mai̯ cu scîrz/mai̯ nu ştu ĉe acólea/ai̯ z‿né‿ĉen‿la-mpăcăĉiúne/seára.../vínē...dûpă noi̯/şî ne-a dus acásă/la táta//

"ĉ-ai̯ făcú‿mă amărîtule ?"//

"é‿ĉé să fac ? m-am înșurá/ĉe să fa^{c}‿?" zíc//

"ăē^{h} !/ásta-s‿trebue̯á țíi/‿tu nú‿ves‿că n-ave̯án‿dă niĉi̯únili?"//

"păi̯" zic "așá ne [k] de ^{ni}ĉún^{li}‿n-ávem‿niĉodátă//ș‿i̯o cît trebúe̯á să...?"//

hái̯de/d-acóle̯ā/...triméte lă.../c-așá să‿spúne/la cúscru̯-acólo.../să ne-mpáĉē...táta-sócru̯/...cu̯ fáta.../ș-atúnĉa să mai̯ dărúe̯ā...ca cu^{n}‿să-nțele̯ágă.../că‿ĉe preténți am i̯ō...la fátă//

[Același]

m-a ĉerú‿de la părínț^{i}

[Cum te-ai cunoscut cu soțul ?]

noi̯ ne̯-am‿cunoscú‿dî la școálă//i̯o i̯erám clása ópta/și i̯el terminásẹrā...școála/și vení [k] vene̯á p-acólo că i̯erá sportív//și noi̯ am plecát‿î...la călărás^{i}/cu concúrsu//șî i̯eu̯ i̯erám portăríță la hándbal/și i̯el ^{i}erá bun la fúgă/și la vólei̯//șî‿cîn‿ne̯-am‿dus acólo la **călărás**^{i} cu concúrsu/venínd‿ā...în tren/...ne lăudá diriĝíntelē/diréctoru școli a fos‿cu noi̯/și ne lăudá c-am juca^{d}‿bíne//și i̯el‿ă...i̯-a ĉerú‿vói̯e diriĝíntelui̯ meu̯/dacă...îm‿permíte să vorbés‿cu i̯el//și‿i̯-a dad‿vói̯e diriĝíntẹle/am‿vorbít cu i̯el/și de̯-atúnĉ^{i}...am începú‿prii̯eteníi̯a amîndói̯//ș-am‿vorbít cu i̯el/din‿clása ópta/ș^{s}í‿pînă-m‿prezént//

[Și cum v-ați luat ? Te-a cerut, ori te-a luat cu fuga ?]

nū/m-a ĉerú‿dĕ la părínț^{i}/a venít acásă/i̯o am‿vrú‿să mă e̯a cu núntă//și n-á avú‿posibilitáte imediát i̯el/c-a mai̯ avút un‿fráte înáinte/s-a căsătorít//și dacă n-a avú‿posibilitátē...m-a lu̯at^{c}...cu logóndă...//a veni^{d}‿la noi̯/ā...vorbít cu părínți/și noi̯ am plecát^{c} cū...dā [k] din‿cásă/șî părínți lui̯ a rămás...la

mínẹ.../acásă̯//şí͜ dupắ͜ acẽ́ẹa.../an̦͜ venít i̯eu̯ cu i̯el/la i̯el acásă/
n-am mai̯ rămás...^{acólo}//

sọáre vasilíca
óptísprezèĉe anⁱ

caloi̯ánu

fắĉén̦͜ caloi̯ánu[1]...//

[Cum se face caloianul ?]

caloi̯ánu sé͜ fáĉē din pămînt/noi̯ aşá͜ am obiǰnuít͜ ā...//îl͜ ā ...învăluím [k] ī͜ púnem͜ ạ p [k] aşezám cóǰⁱ dă ᵘoụŏ...ĩroşíte sau̯...álte culórⁱ/pe i̯el/cắ͜ s-apáră frumós/şi flórⁱ͜ ī.../fắĉén̦͜ coroníţă.../şi̯-ápoi̯ ī͜ ă...i̯eşím pă strádă şí...îl plî̋nĝem/aşá să spúne//

[Cum îl plîngeţi ?]

"cā̀lōíţă ⁱíţă/
pūi̯ dē còconíţă/
tē cāútă mắ-tà/
prīn pădúrẹa dẹásă/
cū i̯ínimà fríptằ ársă//
cā̀lōi̯éne i̯éne/
i̯éǰⁱ͜ din bùrui̯éne/
cā̀lōˆíţă íţă...//

şí noi̯ atîta-l ^{strigám}//ọ fí͜ fost i̯el mai̯ lung şi...//şi̯-á-poi̯͜ ī͜ î avẹám͜ ă...un băi̯át carē...né͜ spunẹá că-i̯ pópā/a͜ únu dáscălu/şi la fíi̯e[ɛ]càre cu̯olţ/cîn͜ treĉám/înĝenuká/͜ şi merĝám pă strắzⁱ.../bā nẹ-aduĉắ lúmẹa flōri̯͜ ī.../ba ne dădẹá banⁱ...//

[Şi-i făceaţi şi pomană ?]

dá//

---

[1] Informatoarea cîntă.

[Cum ?]

aducá u^{n}u ĉin̯ĉ^{i} şáse lei̯/cumpărám̄...suc sau̯ siróp‿ā̦.../cî̀tęodátă mai̯ făĉán‿şi̯ colívă/cînd‿ī...ne plimbám cu i̯el//bătrî́ni care mai̯ vor/din‿ī...buníĉi lā...féte/şī...^{cum}pă^{r}ám̄.../ba făĉęám‿ă̦ g^{u}og^{u}óş^{i}.../kégur^{i}‿ī...//

mihálĉa ĉe Lenúţa
doi̯sprezèĉe an^{i}

848. FRĂŢILEŞTI

(com.Săveni, jud.Ialomiţa)

Culegere: 1971;CB,BM,RP,MT; transcriere: RP

grî́u̯u

grî́u̯ū acúma eşám/n̦todaúna/la pái̯şpi̯ sectémbri̯ę/făĉám arătúrâ búnâ/aşá/cu plúgu/^{d}pă ĉe făĉém arătúră búnă̦/îl s^{i}emăná^{m}/şî..¿u̯or úni^{i} dădi̯á cu mîna/şî́ avęá boru̯ánă/trei̯ fọfézę-aşá/şî̯-i̯ spunęá borgánă//ş-ó [ɛ] borînán‿cu cái̯//dacă nu/ĉel mai̯ mult/i̯eu̯ îl punęán‿cu mărcătoárę̦a/cū‿mărcătoárea eşá lúcru mai̯ bu̯n//băgá mai̯ într-adî́nc/^{i}işá aşá cun‿trébui̯/cu mîna-ntr-ū‿lọc i̯şá mai̯ des/într-únu mai̯ supţírę/mă rog am māi̯.../da cu mărcătoárea‿ĕrá ĉel mai̯ bun//

ắ ! dûpă ĉe-l mărcá^{m}/avęám o grápâ dă mărăĉín^{i}/îl grăpám/şî ...ásta erá ş‿cu grî^{u}u̯/pînâ...vinęá tímpu lui̯ dâ să coŝá//cîn̦‿să coŝá/îl tăęám/cu̯ coásîli/^{u}u̯ni/úni̯ cu seĉerătórîli/îl tăi̯ám/îl făŝá‿znop/îl făşán‿c^{î}lăi̯/î̯^{l}‿lăsám încă dóo săptămîn‿tréi̯/şî ^{u}o‿l^{u}nă dă zílę lăsán‿clăi̯/după ĉe-l făĉán‿clăi̯/ápăi̯...îl‿î cărám acásâ pesti̯-o l^{u}nă‿dă zílę şî-l treęrám//álţî trẹeran‿cu cá^{i}i/

826

álți treerán̯ cu mașîna/erá mașîna/erá particulárⁱ/ș-àvẹá mașînⁱ/ șî-l treerán̯ cu ma

[Spune-ne pe rînd, amănunțit, cum se treiera cu caii.]

cu̯ cáẹ/-avẹám áriẹ-aiĉa//așá-i̯ spûnẹám ó áriẹ/ũ log bătút așá/ în conferínță dâ vō...zéĉe métrî//îngropám ûm par îm míjlocu ắrii̯i/ắșạ/puni̯ám nịște gu̯ázi̯-acólo nu ș ĉé/nîște ogrĩj/șî trei̯ cai̯ sau̯ pátru cai̯ cîțⁱ avẹán̯/ș bătiám lọcu/ș să făĉá lócu mărúnt/ bũn/ [ɛ] așá bătătúra bu̯nă//șî p-órmâ/nẹ sui̯ám pă șîri̯/ș-aruncám únu znopⁱ/ș-únu-i̯ dăzlịgã znópu/șî-l făĉám așá/dâ ju̯r ûmprejúr în ...îi̯ dîz [ɛ] făĉám pă znu̯opⁱ//dúpă ĉe-ⁱ dîsfăĉám pă znop/băgán trei̯ cai̯/u̯ómu/pátru/cîțⁱ avẹá/așá/cu o frîngiĕ/lẹ [k] erá legát-aij di̯ căpăstru șî/învîrtẹá împrejúr a [k] să-nvîrtẹá-mprejur așá/pîn să-nfășurā fúniạ//dᵘpă ĉe să-nfășurá fúnia/suĉám pă pàrtẹ-ástîlantâ/calu̯-ŏlàntu̯//āșá/șî vinẹám...ș-áșa[1] //vinẹá vazic-așa[1]/p-ōrmă vẹnẹá ș-áșa[1]/ru̯átâ//

ēⁱ ! cîn dădi̯ám zéĉẹ fúni acolọ/zéĉe ru̯átẹ cu̯ cai̯/să făĉá dâ-ntórs//l întorĉán̯ cu fúrĉîli/ca să...scu̯átin dâdîsúp p-ắla cu cari̯ n-á...n-ā pătrũs caⁱi cu cᵘopîtîli/șî vinẹá páelẹ-àstẹa dădîsúpt care erá treẹrát/ș-allánᵈ vînẹá dasúprạ//așá câ-i̯ făŝán dẹ trei̯ u̯orⁱ/așá/l-întorŝám dâ trei̯ ᵘorⁱ/àșá/îl scutúʳam bini cu fúrŝil/bu̯abílⁱ căḍẹá jos/páelẹ sus//pă úrmă/făŝám páilẹ-așá... porcoi̯uțe-porcoi̯uțẹ/ș le făĉã șîrâ//āșạ/șî băgám.../dă pátru ŝinĉ ᵘorⁱ bâgám așạ//să făĉá i̯ẹl can̯ grᵘos așá/cam dã trei̯zẹ́j dă ĉentimétrî/pátruʲ di̯ ĉentimétʳi̯/ș p-órmă dᵘpă ĉe dã...tu̯áti páelẹ-afáră/-i̯ dădi̯án̯ c-un tîrn//c-um mărăĉinẹ-adica așá//ș-an [ɛ] adúnan tu̯átâ plẹáv-àẹa//ᵈpă ŝ-adⁱnan̯ tọată pli̯ává/băgán̯ cai̯ i̯ar/șî i̯ar îⁱ mai̯ dădẹám vo doọj de ru̯átẹ-așà/frîngi//vinẹá/că mai̯ avẹá gríu̯u ți̯apă/ș mai̯ avẹá cu̯ájă//și vinẹá/ș spunẹán̯ câ-l grohoⁱim//ē !//ˢ dîpă ĉe să grohoẹá ẹl bíne/-l mai̯ întorĉán̯ c-u̯o lopát-aşá dă jụr‿umprejŭr/îl b^{u}orfŭịám/ẹar i ma‿dădịắ/p-órmă-l făŝáŋ‿grămádâ/şî-l dădẹắ‿la mắkin^{i}/erá mắkin^{i} atún^{ĉ}/jî-l‿d^{î}dẹắ‿la mákinậ//şî ^{i}işá ịel‿î...aşá cụrád‿bụn//într-o partẹ cári‿éra mai̯ s^{i}eg‿mai̯ tăĉ^{i}un^{u}ós/ầşạ//erá-ntr-o párti‿cari‿curĝá dâ la mákinâ-i̯ spunẹá g^{u}óz^{u}//curĝá g^{u}ozụ-acolọ/ş‿cu plẹáva//plẹáv-adícă curĝá-ntr-o pártẹ/g^{u}ózu-ntr-ọ pártẹ/-ŋ‿cụádâ//şî grîụu buŋ/curĝá aiĉa la sită//

---

[1] Gest circular: în ambele sensuri.

aşá că ásta ar fi cu grîụụ cari l-am [!] trei̯rát//

[Dar ai zis şi de maşini. Cum se făcea cu maşinile ?]

cù‿maş^{î}na erá partịculár//şî să duĉá/ne făŝán‿ĉátâ/doozịj‿dă ụamiṇ^{i}/treịzîj‿dâ ụami̯/ĉîşpe ụám^{i}n^{i}‿ne făĉán‿ĉátâ/s-aduĉá maş [k] la noi̯ nu ^{i}erá maşînậ/erá pâ la sudis[1]/sad‿mai̯‿î prîc^{u}opsît//ş-ad^{î}ĉá^{m}‿maş^{î}na//avẹá ũ‿vap^{u}ór aşá-i̯ spunẹá/cári bâgá pae la ^{i}el//ầşá// pái̯/băgá páe//făcá grụáp-aşá-m‿pămîŋ‿ş‿băgá páe la vapór aco^{lo}/ ş-avẹá batụázậ//acolọ su^{s}‿pă batụázâ/aruŋcá diŋ‿că [k] treŝá o cărúţă.../o trăĝá-ntr-o pártẹ/ò‿cărúţă o trăĝá-ntr-o párt^{i}/ş-aruŋcá znob^{i}‿diŋ‿cărúţầ/saụ dâ pă şíră/dacă‿erá şîr^{i} făcútẹ/ş-aruŋcá aco^{l}o//ş-acol^{o}‿tréera cu batụáza/ş‿cur[ɛ]curĝá aco^{l}ó‿^{l}a nişti cúpi grîụụ/aiŝa...curẑá páili/pael^{i}‿lẹ făcá tîrîş îŋc^{u}olọ grămádâ/lé... târá cu doi̯ cai̯/páili...

[Cum se făcea tîrîşul ăsta ?]

ắ ! tîrîşụ-erá cū cuŋ‿să spúnu/avẹá o [k] aşá ũ‿lãz‿dâ vo zéĉẹ métrî-ntr-o par^{t}/ş‿dâ‿vo zéĉi métrî-ntr-^{u}o parti//ad^{i}că doo lánţur^{i}//d-acolẹă‿éra nîşte râscrúŝ‿agîşati/ş-aiĉa...dădẹá rụátâ la tîrşụ-ăla/^{la} pụorcoịụ dâ paẹ/-aşá-i̯...//ş‿pă ^{u}urmâ/^{d}pă ĉe să făcá ụm‿porcoi̯ dâ pa^{e}-aco/doozeş‿treij‿dâ furŝ/îl trac‿cụ cai dâ la cúru maşîni/îl duĉá^{m}‿mai̯ dâparti îŋcólo/câ n-ávẹa lo^{c}‿ca să cárẹ páe/ş^{î}...îl făcá...porcoịátẹ mar^{i}// "é^{i} ! pîn-aiĉa-i̯" şĉe/ "páéli‿lu i^{u}on kivu/lini^{i}-ásta/pînă.../aiĉa-i̯ a lu cutáre/a lu cu-

---

[1] Sudiţi, sat apropiat (cca 4 km).

828

ú̦árę"//^{d}pă ĉe să treéŕá dâ maşínâ/î‿plătịám ómũluị acọló/cî‿să plâtẹá dâ sac/nu maị ţịu mínti/am̃...mẹ-am ụịtát/şási‿lèị‿ī/ĉíṇj‿lèị să plâtẹá dâ sac/î‿plătẹám ^{u}óm^{u}luị/plicá c^{u}‿maş^{î}na şî/făĉá áltâ ĉátă//saụ pũtẹá s‿fácâ ĉátâ/tọ́t îṇ‿lọ́cụ-ăla a^{g}olẹá/c-avẹá‿lò^{c}//

iụón kívu

şáịzeşinòọ dă an^{i}

víä

ịo cîn‿m-aṇ‿hotârí‿să puị víe/am pus întî̦ị c-u^{ŋ}‿cumnát al m^{i}eụ/cu casmáụa//am pus aşá: la un mẹ́tru...şî dòụozéĉ/am pus.... între butúŝ/cũ‿să zic/şî-ntre rîndur/la um‿m^{i}étru şî pàtruz^{i}éĉ// ş-am pús-o cu cazmáọa//aşá ca vō treị sfértũ‿dâ pọg^{u}óṇ/făŝáṇ‿grọápă-m‿pămînt/àşá/cam aşá /ş‿p-órmâ bâgám firụ-ạcólọ/āşạ́/d^{u}pă ĉẹ bâgám firụ-acólọ/îị dâdịám pămî́m‿pestẹ ẹa/^{u}ō făĉám...ụo călcám bíne dâ ǰúr‿împrejúr/āşạ́/ụo tăẹ́aṇ‿cu fọárf^{i}cá/răm^{î}nẹá núma ũ‿singur ụók/^{u}o síŋgurâ căpúş-afárạ́/ạ̀şá/ş‿p-órmâ făŝĉám ó‿fărímă dă muşoróị/acól^{o}‿dasúpra...cụárdị/dasúpra fịruluị dâ viẹ́ă/şti ? ca s^{â}‿nu străbátă sụárlẹ/ş‿să usúĉị//şî stătịá acólọ̄ ş-ó‿l^{u}nă di zili/pînă‿í...îị dădịá luị/mustăţilẹ-acólọ/i^{i} dădẹá luị căpúẹa/să ịásâ f^{i}érụ-âla dĕ viẹ-afárâ//āşạ́//

pă úrmâ/m-an‿diĉís sâ maị puị^{u}//văzîn‿pă la săv^{i}én^{i} pîntr-altẹ părţ^{i}/câ éstẹ kín prẹa marẹ-aşá cū cazmáọa/grụápâ-m‿pămîn^{t}/am pus cu plúgu//am pregăti‿lócu binị/ş-am pus...pátru caị/avẹám pátrũ‿caị/am pus pátru caị la um‿pluc‿c-ọ brázdâ/ịe plúgũ‿ş‿c-o bráz^{dâ}/ş‿cu dóo brázdẹ/ş-am bḻăgát plùgụ-adîṇc aprọápi dâ ĉiṇǰĕ́j‿dâ‿ĉentimétri//ā̀şạ́//vísa ^{u}o avẹám pregătítă/tăẹátă/nu‿ş̄‿ĉé/şî/mînáṇ‿caịî/şî/nọị după plug^{u}//punẹáṇ‿can‿dî‿ụók aşá//îfiṇĝám ũ‿fịr

---

[1] Gest: în diametru de cca 2o cm.

acíe̯a/ș‿cam plecát așá/știˢ‿? pă brázdâ//ắșą//mai̯ mergán‿ĉi̯ mai̯ mergấm așá că‿la...pátruzi̯éˢ‿ĉínǯéj‿dâ ĉentimétrí‿șaij‿dấ ᶜⁱⁿ/i̯ár ĩfigấm ũ‿fir//ằșá/ĩfigấ núma acóḷọ//pă úrmâ/ã fạcút ũ‿rîn‿dâ vie/ ē ! trébẹ sâ mai̯ adúŝim ĭncă pátru brázde//știe ? ca s-ái̯bă...lă‿țimẹa/s-ái̯bâ um‿mⁱetru și tréi̯zⁱéˢ/sau̯ um‿métru ș‿pàtruzi̯éŝ//mai̯ adᵘĉám pátru br [ɛ] brázdî gu̯áli̯-așa/dîŋ‿cap pînâ-ŋ‿cab/la lᵘoc// p-órmă ẹár mai̯ punẹá‿ũ‿rîn‿dă viⁱẹ...//

după ŝ-áŋ‿cọmplectá‿tᵘod‿lócu/ằșá/am dihămá‿cái și/am îndrip‿tát visa tu̯átâ/câ i̯a iẹrá puțiŋ‿cam plecátạ//am dreptát-o tᵒátă/am bătătúrⁱ‿lọcu dî jùr‿împrejúr/șî/am‿î tăẹá‿tᵘot așá/sâ ái̯bă núma ũ‿siŋgur ᵘog‿dasúpra pămîntúli/câ‿dacấ‿ári mai̯ mulțⁱ/spúni cⁱ‿să ridícă prẹá sus/șî nụ-i̯ búnâ//ș‿p-órmạ [ɛ] tot‿așá-i̯ făŝám mușu‿rọẹáș//ș-am făcút um‿pogᵘon și jumătáti//dâ viẹ//care am avút-ọ pă rọd pîn-acᵘma ũ‿ã/v-aŋ‿spus//tricútâ ș‿p-aiș pⁱ‿la sfátu popu‿lár/pi̯-undẹ...//

[După ce-i dădea vinele și mustățile , ce-i făceai la vie ?]

ằșá/dăpă ĉ-am pụs-o s-a pris/vazică ẹ-am făcút trei̯ sápi bŭ‿nẹ/ș-ánụ-ắla/al dọ́i̯lẹa à‿fⁱcú‿puțină stropẹál-așá/i̯ár i̯-an‿da‿trei̯ sápi búni/și al pátrúˡẹa‿an a fâcút‿î strúgurⁱ//dạ tu̯átâ putérẹa strúgur būnⁱ/ș-al tréi̯ˡẹa‿án a fâcuᵈ/da mai̯ puțínⁱ//

é ! cîn‿mă‿ᵈᵘĉaŋ‿s-o tai̯/i̯o mă‿ᵗᵘĉáŋ‿s-o tai̯/î‿lăsán‿dâpă... dacâ‿éstẹ butúcu mai̯ tînăr/mai̯ cuŋ‿să spun/mai̯ cru/nu-i̯ lăsái̯ cu̯árdâ múltâ/ⁱ lăsám pátru/trẹi̯/ĉiŋș‿cu̯árdẹ//ĉiŋș‿firẹ-adicâ// cu̯árdé [k] áẹa-i̯ spunẹáŋ‿ĉiŋș‿cu̯árdî/cárî făĉá strúgur//și jos í‿mai̯ lăsám îŋcâ doi̯ ŝepⁱ/așa-i̯ spuniá/avẹá numa dou̯ọ [k] doi̯ mú‿gurⁱ//la ắla-ⁱ spúnẹa ŝep/ŝa că d-acólọ sâ formẹază...butúcu/dă la‿áẹa doi̯ ŝep//ằșá//

pọ‿úrmâ-ŋcu̯áĉe dupâ ŝế‿s-a mai̯ màturî‿via/i̯ar așa ᵘo tăi̯am/ tot cu fu̯árfⁱca/-i̯ făŝáŋ‿la rădăĉînă/-i̯ spunẹáŋ‿c-ọ cọpĉám//nu

---

¹Gest.

830

tu̯at [ɛ] to̯átă lⁱumea/i̯o avẹám lócu curát acól la dẹal/o coᵖĉán//îi̯ mai̯ câdẹá vine-aṣá-n̦ lâturⁱ/viniṣe̯ári/nu ṣ ĉé-n̦ lâturⁱ/ṣ să spᵘne că ái̯a vinẹá dâ hrănị́ă î vinilẹ-alẹă butúcu̯/nu [r] nu produĉá... strúgurⁱ bu̯n ⁱ/ṣ trebẹá s fíi̯ númai̯ siŋgur butúcu//ṣ-aṣá câ dâ jur împréjúr/nú maⁱ ˢtătẹám/tăẹám mustățilẹ-alẹa/rădăĉínlẹ -àlẹa ṣⁱ/ ásta a fos cu viă//

[Dar cînd ți se usca un butuc, ce făceai ?]

cîn mi să u [ɛ] cîn mi să uscá um butúc ṣî [k] sau̯ áltu nú i̯era bun aíĉa a [k] ṣ n-ávẹàm butúg bun/cîn tăi̯ám...prîmăvára/i̯ să brodẹá ᵘo cu̯árdă/mái̯ dâ jòs/ṣî lúŋgâ...ắṣạ/ṣî p-áẹa n-u̯o tăẹám// ᵘo lăsáŋ [ɛ] tu̯átâ [k] ánu̯-ằla//u̯o lăsám o [k] to̯átă tu̯ámna /ṣî primâvara cîn înĉepẹám/ca sâ ᵘo tai̯ ẹar dîn nóu̯/àṣạ́/cu̯árd-ằẹa să fâĉá...ᵈâ trẹi̯ mⁱétri/ṣ dâ pátru métri/că...crĕṣtẹá dẹ lúŋgâ//ằṣạ́ //ṣî mă punẹán d-aij dă la butúc/ẹ́rá...ĉa mai̯ dâ jọs cu̯árdă/ṣî/ făĉáŋ gro̯ápâ/cu cazmáu̯a/aṣá dâ vo trẹ́i̯ʲᵉj dâ ĉentîmétri/dá la butúcu̯-ằsta/d-esémplú la ắsta//ᵃṣᵃ//ṣ-aduĉáŋ cu̯árdá ᵘo băgám îm pămíntᵘ/țînẹ́aŋ cu mín-aiṣ¹ ṣ-o băgám îm pămínᵗ/pîn-aⁱíĉa/puni̯ám pămí́ᵐ pă ẹa/-l bătătọréaᵐ/aṣá/ṣî² /nú erо nevᵘoe să fíi̯ kar [k] câ nu merĝá/plúgu merĝá pîntre rîndurⁱ/cá cum mérẑi ṣⁱ pⁱ la porú//ṣî pă ᵘọrm-aiŝa/undẹ credi̯ám i̯ò c-a fᵘoz butúcu la distànț-ẹ́ẹă/îl sâltám ĩ sūs/ṣî strúgurⁱ avẹá cînd îl sâltám ĩ sú/îl sâltám ĩ sus/ drept aṣá/-l cîrméam nițⁱẹl/ṣî-l ĩsăltam ĩ suᶻ/vînị́a aṣá cúlcát/ ṣ p-órmâ/-l suĉám ắṣạ /cắ el nú să rupẹá/i̯ mu̯áli̯//suĉám aṣá/ṣî rîmînẹá aṣá ĩ sus/dâ vọ zéĉẹ ĉentîmétri/îⁱ dădi̯ám pâmín dî jùr împrejúr ọ călcám binẹ/ṣî-l hărănẹá butúcu̯-ăsta pă...fir-úla dâ [r] dâ víțâ caré-l...îŋgrupám tot/prîmăvàra atúnĉ//ṣî făĉá ṣî strúgurⁱ/pẹntru câ hᵃrănẹá butúcu ṣi fír-u̯ˡa//ṣî-i̯ spunẹ́aŋ c-ᵘo mărtăĉᵉám//ằṣạ//u̯o mărtăĉám/dâ la butúcu̯-ăsta la ᶦâsta//ằṣạ́//

---

[1] Informatorul își însoțește explicațiile cu gesturi.
[2] Își drege glasul.

d- egémplu âsta[1]‿a fọst um‿butúc/ [k] ăsta[1] a foz...proust//s-a u̯scát/l-ằ‿scọ́s p-ăsta[1] próstu/câ‿ʲĉaŋ‿c-a foz‿gamáe/-i̯ spunẹ́ạ la un gamáẹ//ằ‿scós/că‿"ásta fáĉe" jîĉe/"strúguri mărúṇs/sâ púnin‿d-ásta/àlĝorẹ́aŋcă/ĉẹrgáŋcâ"/mă roᵍ/mai̯ múlte sói̯urî dă vísă/aşá cum erá...//şî/ásta//spunẹáŋ‿c-ᵘo mărtăĉám//ş-aşá‿am fîcút cu...víạ//

[Şi, după ce rodea, spune-ne tot lucrul mai spre toamnă.]

áşa//dâpă ĉe rodẹá/ā̀şá/dâpă ĉe rodẹá/bínẹ/că stătẹám dâ ẹa acólọ/ᵘo munŝĉám/nu‿ş‿ĉé/cum‿v-aŋ‿spus/stătẹám/ĉíŋ‿sᵘti di dⁱéca fâĉán‿dâ [r] dâ vin//ā̀şạ́//şî şási̯/da mai̯ sâ mîŋcá‿ī/da ĉẹ puni̯ã́‿la butọáe/ĉíŋ‿sũtẹ di di̯écạ//avẹáŋ‿cádâ/d-ᵘo sútâ dâ di̯éca/sau̯ dâ u̯óbzîj‿dâ dẹ́ca/avẹáŋ‿cád/-o duŝám acólộ‿la cîmp/ā̀şá/via acûma ũ‿án‿â‿spûs/am şî du̯oi̯ zárzârî agᵘóˡo//duŝáŋ‿cáda acólọ/ᵒ‿punẹám pâ dóo lⁱémnî/şî‿culẹĝã́/ş‿pûnẹam îŋ‿cad-acóˡᵒ//lúmẹa culeĝá/mài̯‿punẹám u̯amînî aşá şti ? dîm.../lẹ̀‿plătẹ̃á‿la únⁱ/la unⁱ‿lẹ dâdẹáŋ‿cîtẹ-o căldárệ dă strúgurî pẹntru ᶜ‿culẹĝá/mẹrĝá copii̯ d-âşti̯a/lúmi/ca sâ culẹágâ că...mîŋcá strúgur/ˡᵉ ᵈᵃdẹ̃á‿ş‿cît-o căldárâ dâ strúgur/ş-i̯o avẹám un ĉur//un ĉⁱur caŋ‿cît íntră burîcu déşᵗlûi̯/aşá uṇ‿ĉⁱu̯r/...lũŋg aşá/şî la [k] şâ-l punẹám pâ cádâ//ş-i̯ei̯ cără/ş-i̯o nûma brobọnŏrẹám//cĩ‿făŝáŋ‿cu [ɛ] mîi̯nilẹ-eşá[1]/cădẹá tot îŋ‿cádâ/aşa//şî ĉorkín-ằẹạ/áẹa ọ zvîrlẹám afáră/c-áẹa nú‿era búnă /áẹa‿amărẹ́şti/şî vínu/şî nu-i̯ búnă la nimíc áẹa//ş-áẹa ᵘo dădi̯áŋ‿jos//şî lu̯aŋ‿cád-ằẹa acólọ/nu culeĝá li̯úmẹa tọátă ziu̯a//puni̯ám acóᵒ/dîŋ‿cád-aẹa pᵘtẹá sâ ẹásâ şî dóo‿sᵘte dî‿déca dă vin/k-erá númai̯ brọbu̯ána//ş‿p-órmă‿ẽⁱ‿sâ lằsã́‿jọs/să mustẹá/avẹám u̯o sit-acól‿la prẹdúfu căzi/şî/a dòa‿zí/băgáŋ‿canẹă̈ẹạ/şî trăĝám//ĉíi̯nzij‿di dⁱẹ́ca/şai̯zîj‿di dⁱéca/trăĝ̂án‿d-acó‿dîŋ‿cádâ//sâ lăsã́‿jòs strúguri/i̯ár culⁱẑám/punẹán‿tu̯ót acólọ/ā́şa/ş‿sấ‿lᵃsá ş‿punẹám îm‿butu̯áⁱẹ̀//dacâ punẹám îm‿butu̯áẹ/butu̯ái̯lⁱ‿tot acóˡô‿la cîmp//punẹám îm‿butu̯ái̯e/-l lăsã́‿s‿să mai̯ lim [ɛ] lîmpezi̯á nîţⁱel/şti ? ca

---

[1] Informatorul îşi însoţeşte explicaţiile cu gesturi.

832

să nū...intrâ tu̯átâ...drójdȩ-àȩa aco^lo/punȩám î^m butu̯áȩ/te ^me nan toátă vía dâ cūlés/ [ɛ] dâ cul^i és/imȩdȩát...punȩám dóu̯o li̯émni joz lā...cărúsâ/câ erá căruța jōs/núma cu du̯lápi̯/dóo lémni/și̯ i̯erá^m mai̯ mulz^i viér^i aco^lo//și^î lȩ dâdȩán d-a rostogólu̯-âșa/ș lȩ puni̯ám în căruță//lȩ-adū^ŝ^i cám acásă/ș-acásă/...băgán trèi̯ patru-m pím^ni ță/ r^i éstu în ^u obór a^i iŝ//le rîstúrnám...căruța cu i̯éi̯ [k] i̯éli pâ... pâ ĉocán^i//ș-așá câ...așá ám f^î cút/cu vía//nu mai̯ dâdi̯ám lā pré-sâ/nu mai̯ dâdȩá la n^î mica/ră [k] brobu̯ána ĉĕ rămînȩá aco^lo vinȩá dâ să dospȩá ȩá/să nu ș ŝé/fiérbȩá vínu-ŋ cádâ/și̯ vínu cîn férbȩ-ŋ cádâ/-i̯ ŝél mai̯ tári vin/cînd férbȩ-ŋ cádâ//și̯/áȩa ĉĕ mai̯ răm^î nȩá acó n-o storĉán tȩátă/pént^ru c^î fâŝám țu^i câ//ca sâ-m ȩásâ ș-o țui̯că búnă/trebȩá s-ái̯bă puțin vin î i̯ă//dacâ n-ávȩa vin/nu erá ...țui̯ca bu̯nă//așá că ásta am făcú dom profesor/cu vía//púsâ dâ mínȩ/lucrátă dâ míni//ĉ-am...petrecút i̯éu̯/ĉ-am fâcút eu̯/álĉinevā ... [!]//

[Dar în cadă ce rămînea ?]

rămîni̯á bu̯ásca așá-i̯ spunȩă/áȩa/brobu̯án-aȩa/cu̯áj-aȩa/nu ș ĉí/ rămîni̯ă-ŋ cádâ//é^i ! áȩa ^u o punȩăi̯/tot așa la...putin^i âșá dâ dóoj trèi̯zi̯j di d^i éca/ș pli̯ecá la cazá la...săvén^i/ș făŝán țúi̯câ dîn ȩa//lā u̯o lúnâ/cîn^d vrei̯ sâ faŝ//

[Acuma să ne spui cum se făcea țuica și cum era cazanul.]

càzánu/i̯éstȩ-așá/...^c um să spun/uŋ cazán marȩ-așă/î...cam dâ.. ...șasi di̯ca/șapti di̯ca/ad^i că șaptij di kilógramȩ/șapti d^i éca/ așa éra cazánu//avȩá ^u o putin-ai̯iŝa/cu apâ réŝi/și̯ d-acolȩ-avȩá ^u o ți̯ávă//și̯ dîn ți̯a[ɛ] dîntr-um p^i eréti/j dîn î peretil-àla tre-ȩá ți̯ava pîŋ cádâ//ști ? ca s fíi̯ réŝi//â^șa//și̯ pă ^u ormâ/pornȩá aiŝa la cazán//aij la cazán îi̯ punȩai̯ l^i emni/-i̯ punȩăi̯ ș fă^ŝ cai̯ fócu/și̯/pentru um mom^i en^t.../să zic [ɛ] dacâ tríĉa u̯o jumá dâ u̯o-râ/^i işa nîști ábur^i//àșa//ș cîn^d îșá áburi̯/apíi̯ curĝá țui̯ca acolo-ŋ‿cazán//si̯áma așá bíne nú‿i̯-ã‿lo̯àt-o/câ n-ám‿avùt pentru‿ĉé/dā...ế !/șî curĝá ţúi̯câ d-acólọ//șī...făĉá/pí‿pìc‿píc/p-órmâ/înĉîpe̯ā́/dácâ i̯erá fócu mai̯‿ī...i̯útẹ̀/nú‿era bun/câ...sile̯á pre̯a tárẹ//dā fócu̯-așá dọmól//șî ţîrî́i̯á d-acᵘólo̯-ấșā.../cũ‿să spun ? pînă vede̯ám noi̯ câ...d-ẹsémplū́‿

"mă ! cî́t a dat aíĉ ?"//

"ẹ̆ⁱ/a dad‿dóᵘo védrẹ/a daᵈ‿dóo șî jumătáti̯"/...gustán‿dĩ‿e̯a/"s-a cam tăe̯át"/e̯a sâ tái̯ẹ/dácâ...vesⁱ‿că nú‿mai̯‿i̯ésti ácrâ/sau̯‿u i̯ẹ cam apu̯ásâ/sâ taé‿adícă nú‿ma‿èstẹ/ŝ-a foz‿bun/putére̯a ţúi̯ĉi/a tricút//șī...ĉe a rîmás acólọ/a rîmás‿ī áp-àe̯a/a rîmás cᵘodle̯ál-ae̯a cum să zíĉe̯-acóˡᵒ-șa/

[Cum se zice ?]

cu̯ọdli̯álâ/șĉe̯-a rîmă [k] āșá/șî nú ma‿i̯ẹ búnâ/ș-áe̯a nú‿ma‿e̯rá búnâ/șî u̯o tăe̯ä́i̯/ș-áe̯a...ᵘō zvîrle̯ái̯/scọte̯ä́i̯ dîŋ‿cazán bu̯ásca d-acólọ‿tòt/ᵘo sco [ɛ] o scote̯ä́i̯ tu̯átă/o zvîrli̯á-ntr-o gru̯áp-acólọ/ș‿puni̯ä́i̯ ál‿cazàn/șî i̯ár făĉái̯ așá mẹréu̯ cu cazánu̯-ăla/u̯o zi/și̯-o nu̯áptẹ/ᵈîpă cum...ave̯ái̯ ţúi̯câ dă múltâ//ᵘúni făĉá núma uŋ‿cazaⁿ‿únī făĉá dóᵘo/cá‿ọ‿făĉà dă prúnẹ/c-ᵒ‿făĉá dĩ‿strúgurⁱ...//

[Acelaşi]

ástẹa am făcút i̯o

[Să-mi spui care era lucrul la cînepă, de cînd pregăteai locul...]

îl sⁱemăná/bíne/ᵘo lăsá sâ să cu̯ácâ/dîpă ĉe să coĉá ᵘo zmulgⁱám/ᵘo lăsáŋ‿s‿să pă̦le̯áscâ/[illegible]‿ș-o băte̯ám/dâ frúzâ j‿dâ... tot foi̯áșu̯-ăla caré‿erá pă e̯a/ᵘo aduĉám acásâ/mai̯ ó‿lăsám‿vo săptămînă/că n-áve̯an‿timb‿dâ i̯ä/ᵘo băgá‿la ápă/la i̯alomíţă/ș‿sădé̯a acólọ trei̯‿pàtru zíle dîpă‿cum ⁱerá căldúrâ//ș-ò‿săptămînâ/ș‿

834

să făĉá e̯a/n^{i}e duĉắ‿ş-ō...n̦ĉẹrcám/dácạ s-a tọpít/să curá dû pă b^{î}ắţ//dáca nu/^{u}ọ mai̯ lâsám//

şi d-acólẹă u̯o sc^{u}otẹám ^{u}o spălám bine-bíñẹ/ş-o adúĉám acásâ// o făĉám...clăişu̯árẹ-aşá/să ^{u}uscá/dâpă ĉe să uscá/^{u}o bătịá^{m}//c^{u}‿top^{u}óru//cŭ‿topóru ^{u}o bătẹá/...c^{u}‿ĉínẹ plẹácă lā ĉocán^{i} ? nu ştī^{i} ? //şî d-ac^{u}ólẹa ^{u}o dam pîm‿méliţâ/i̯é‿^{u}ō...ŭ‿lẹmn aşá care-^{1}pui̯ ai̯íĉa şî dai̯ cu mîna ş‿cŭ...o meliţám/^{u}o trăĝám bine/d-acólẹa‿ō trăĝắ‿la...darác^{i}/dâ la darág‿ma‿erá şî p^{i}ẹrii̯/dóo peri^{i} aşá să făĉá cu dinẓ^{i}‿dâ fer/şî ^{u}o făĉán‿cáiri̯//ş‿să făĉá dĭ‿i̯a mai̯ múltẹ calitắz^{i}/nu núma ^{u}o calitáte/fui̯óru erá fui̯ór/să torĉá dâ pîză/supţír^{i}ẹ/ī cílţ-èẹā‿a dóu̯a mînă să făĉá mai̯ bun^{i}/să făĉá pẹntru pat^{u}/ī‿ắẹa mai̯ rắi să făĉá dâ préşur^{i}/c-aşá ẹrá atúnĉà/nu mai̯... erá covu̯árẹ-acúmā/ácúma sîntẹ́m sus^{u}//şî lúcrur^{i} d-ástẹa domn^{î}-şẹá^{ră}/ástẹa am făcút i̯o dîŋ‿cînipâ//

[Se punea şi bumbac înainte ?]

àm‿apucá‿şî‿bumbàc/s-a pus^{i}/şî‿bumbà^{c}//

[Cum era munca la bumbac ?]

cúm‿să‿fíĕ ?//îl‿puni̯ám/îl‿sâpám/ş‿dupâ ĉẹ-l sâpáŋ‿ş‿făĉá gogọşîc-ài̯a acólọ/cînd înĉepẹá să i̯asâ dĭ...giu̯áca lui̯/nẹ dúĉaŋ‿şî-l culeĝám//da nú‿pă‿tọ̀t !/aşá núma‿carẹ‿irá...dâ işá dĭ...^{d}ĩ‿flu̯árẹ//dîŋ‿căc^{i}ula‿aẹ-a lui̯//táj‿dîŋ‿gúrạ^{2} //dîŋ‿căc^{i}ula ái̯a a lui̯//şî a dóa zi a tréa zi i̯ár nẹ duĉám/i̯ár i̯işá áltu/ş‿t^{u}ot aşá făĉám mẹréu̯/pînă cîn^{d}...^{i}işá tọt//ş^{i}‿cari mai̯ rămîni̯ā gọgóşilẹ-alẹa dâ nū să mai̯ coĉá ^{i}élẹ/cădẹá brúma **pel[k]ste** élẹ şî **lẹ...** stricá/lẹ-adûnám//gog^{u}óş^{i}lẹ-alẹa‿aşá/ş‿lẹ bâgám întrẹ sóbâ/şi i̯eli̯-n̥fl^{u}orẹá şî...lẹ-adunám//

îl‿ī...trăĝ^{i}ám/îl scărmănám/sc^{u}otẹám tọátă sîmbura dĭ‿^{i}el/é^{ĭ}! las‿câ sâ‿făcúsi̯ maşîn^{i} acúma/nu mai̯‿î^{1} zgîndări̯áŋ‿cu mîiŋ^{li}//fă-

---

[1] Se adresează unei fetiţe care asistă la înregistrare.

[2] Se adresează unei femei din cameră.

cúsę mașîn^{i}/scotęan cu mașína/îl ducâ la mașînâ șî-l trăg^{i}ám/ș d-acólęă torĉám//torĉán dâ ĉe vręăm//am apucá dĩ iel//șî lúcrur^{i} d-ástęa//ĉé sâ-z mai spui^{u} ?//

[Știi ce să-mi spui ? Ai crescut gîndaci d-ăia de mătase ?]

an cręscút//ē ! sígur//[ɛ]ĉę n-an crescút/

[Cum erau ăia ? Că erau migăloși.]

ĉę n-an crescút eu ?//è^{h}é !//cúm erà ?//fuárte mi/ș fuárte migălóș^{i}/ia [k] luan dâ la primăríę/cîn i-aducâ sămînțâ/âi ținęám pâ ^{u}ō...hîrtíe frumoásă curátă/ [ɛ] iei dácā la trei zílę trebúęá sâ-i priminím/ia stai lócu^{lu} ș nu te mai plimbá acía//uór ìeș^{i} !//taj dîn gúrâ ![2]//șî...îi priminiám dîn trei în trei ĩ zílę/p-órmă dacâ să măręá i...primînęá șî dĩ...pátru/șî dîn săptămînă săptămînă/ș tot așá ìei creștęá mer^{i}éu mer^{i}éu meréu/pînă să făĉá atît[3] //ș^{i} pă órmă/le dan frúnzâ și mîncá...încontínu//câ la urcárę trébi sâ lę dai frũzâ//

șî-nĉepęá sâ să úrĉę/lę punęám...pl^{u}óp/le punęám...kír/le punęám mătură/ș să urcá//sà ^{u}urcá p-acólo/șî/dĩ zi ĩ zi iei înĉepęá s să ^{u}úrĉę/ș să râręá...mása dâ gîndáĉ//ș să făĉá gogój^{i}/lę lăsám ^{u}o săptămînă gogóș^{i}li tuátę acólo undę să făĉá/ș la săptămînă li-adunám//lę ducâ la stat//cárę...avęá nevóię/lę ținęá pentru éli/da io n-ám avút/o singúră fátă...//io n-ám av^{ut}//șî lúcrur^{i} d-ástęa s-a făcú ș^{i} ^{g}ú gîndáĉi//

[N-ai tras ?]

an trás//n-an tras cu mîna/io an tras cu roáta//da//m-an dus/ la ^{u}o femíie la...săv^{i}én^{i} aíĉa/ține dâ comúna noástâ/dâ sátu nostru/ș-avęá roátâ/șâ an trás-o la roátâ//^{u}umblá cu...piiĉóru/șî...

---

[1] Lovește microfonul.

[2] Se adresează aceleiași femei, care deranjează înregistrarea.

[3] Gest: cît degetul.

836

di̯apânắ fíru̯//

ánica popîrlán
şápteşĉinĉ [de ani]

d-ástea am făcú j dîm porcᵘ

[Să-mi spui ce făceai din porc, de cînd îl înjunghia omul.]

îl îjungá/îl spălám bíne oámⁱni̯ care îl s [k] îl tăi̯á/îl dăsfăĉá/îl puneá la saramúrâ/şădeá trei̯ zíle şi pátru¹... şi poáte ş-o săptămînă/şî d-acoleä.../scoteám cárnea ş-o prăjắ ş-o puneắ la damiĝénⁱ/ca să am toátâ vára/slănínili lⁱe topeám/puni̯ám untúra dopárte şî...jumărîle i̯ar/cárnea dopárte/u̯ásile lⁱe mîncám/mài̯ u̯opreắ şî dîm péĉi...şî...mîncám/şî...mai̯ dâpártè...toátă vára mîncán cárne dâ porcᵘ//cu jumấrⁱ/cū cárni/cū...zlănínă/şùnca şuncắ/mîncá băéţi/...şî/lúcrurⁱ d-ástea//

[Şi ce mai făceai la Crăciun ? Cu maţele, cu toate astea ?]

póftem ? éⁱ ! um[ɛ]u̯úmpli̯ám/spălám máţile/trandafíri le râdeán/ca sắ fíe supţírⁱ sâ te prevésⁱ pî ièle...făĉán cîrnáţⁱ/alilánte le spălắ şî pă ᵘo párte şî pă àlta şî...să făĉá álbe cu sáre/cú ...ĉe aveám acólo şâ lⁱe ᵘumpleám/cu cárne tocátâ/cu pipⁱérᵘ/cū ...foi̯ dâ dáfin pă...în vas p-acólo cînd ⁱerá/àrdei̯ care vrea sâ mănînĉe pisám ear aşá[ɛ]pîn rîjniţâ şî-l...ᵘumpleám/şî mîncám gîlbáş/mîncán trandafíri/dopárte/gîlbaşî dopárte//trandafíri-i̯ u̯umpleám/îi̯ puni̯ắ sî să zvínte şî.../aéa ⁱeráu̯ cárne stricátă/că cîn vineá la ᵘo betíe [!]/dacă aveáⁱ ú [!] dacă aveái̯ ᵘo jumătá dâ porcᵘ [!]//noi̯ dâ fapt am foz ni̯ámurⁱ múlte/şî lúcrurⁱ d-ástea am făcú j dîm porcᵘ//

[Şi, în afară de gîlbaşi şi de trandafiri, ce mai făceai ?]

é ! bíne/făĉắ sarmáli/făĉám perişoáre/făĉám peftéli/făĉám

---

¹Tuşeşte.

mîŋcárẹ/şî mîŋcám/várzâ/

[Tobă făceai ?]

fắĉám/şî tóbâ/şí

[Cum se făcea toba ?]

cúm sắ făĉá ?//tăi̯ám u̯urẹ́kíle/tăi̯ắ slắnínâ/tăe̯ắ rînígiⁱ/tăe̯ắ ...ficátu/cárnẹ/le ferbe̯ám bíne/î vas/şⁱ pă úrmâ lẹ pune̯ám îŋ kíşc-àe̯a acólọ/c-aşắ vorbe̯ám noi̯ pă ţărânⁱeştẹ/şî ᵘo cosi̯ám/ş-o pune̯ắ la foc ş-o fi̯erbe̯ám//da//ş dúpă ĉe să ferbe̯á...cî cárne̯a déjá ᵘo pune̯ắ síŋgurâ să să fe̯árbă/ferbe̯ắ şî...acọpẹrítu̯-ăla şî/îl pune̯ắ la te̯asc//şăde̯à acólọ trei̯ pátru zíli/ᵘọ săptămînă/pînă cîn ne vîne̯á sấ mîŋcăn tᵘóbâ [!]//ş-ásta făĉám//

[Şi ăla mai mic ?]

[!] ắla/gîlbáş-òla ? [!]//ế ! ş-ăla tọt aşà i̯é [k] să făĉá//

[În ce-l făceai ?]

î vās !/în ĉẹ éra să-l fac ?//î váse̯/le ferbe̯ám/

[Nu; în ce le umpleai ?]

ave̯án cîrnăţár/şî noi̯/ave̯ắ şî nọi̯ ca to̯ắtă...romínu/şî-l u̯umple̯ám//tót aşà-l ᵘumple̯aŋ cu cári/cū.../cîn l-umple̯àm/cîn nu-l umple̯ám//câ erá dâstúlâ cárnẹ//şî ásta-i̯ mámâ//

[Şi cu grăsimea aia de pe maţe ce făceai ?]

săpún//

[Cum se făcea săpunul ?]

adunáŋ grăsíme̯a/ş-áe̯a dă pă máţẹ/ş cu ĉẹ mai̯ rămîne̯á p-acólọ pîŋ vási cînd...să [k] socote̯ám noi̯ câ i̯e dâstúl/ᵘo adunắ ş-o pune̯ắ la topit/şî luắ sódă şî/ᵘo pune̯án deréc la cazán/ş făĉắ săpún//

[Cum ?]

cụm ?//puni̯ám aşá/i̯o aşá am făcútⁱ//nú ştiu̯ ă [k] lùmẹ-ai̯lántâ/ĉé fel fáĉi//pune̯án trei̯ kilográmẹ dă ápâ/doŏ kílẹ dâ sódâ/şî réstu pune̯ắ jumărⁱ//dacă ĕrá jumărⁱ ĉîş [k] pátru kilográmi dâ...

838

şî jumâtáti dâ jumắrⁱ la un̯ kulográn dâ sódâ//dacă̄ éra untúră límpedẹ/tréi̯ kilográmẹ//sau̯ dóo şî jumătáte dᵘpă cum erá grăsímẹ// şî-l ferbẹám acólo u̯o u̯óră dóo şî̂/făĉám săpún//punẹám pelín/ˢ să fácă frumós/puni̯ám...i̯isma̯/puni̯ám...mai̯ múlte bălắri d-ástẹa care m [k] cálomfir/î̃ i̯el să mirẹásă frumós/...ş-àşá...să făĉá dî... jumắrⁱ//

[Dar înainte, cînd nu era sodă, nu se mai făcea şi altfel ?]

n-ám apúcát/i̯o n-ám făcút//i̯o cu sód-am făcút//nu//fẹĉá la múntẹ muntéṇĉelẹ cū leşîẹ/-am au̯uzí /da n-am făᶜᵘᵗ// [cu] sódâ/i̯eu̯ //cî́m m-am măritát/ş cî [k] la máma cît an trăi̯i/tọt cu sọdâ//

[Şi, cînd scoteai săpunul din cazan, ce rămînea la fund ?]

nî́ştẹ vrejⁱ/nîştē ápâ/tulburárẹa dîn cárne/dîn̄ tu̯átĕ mizérii-~~ăia~~ rấmîᶦnẹá la fund//ş-áẹa ᵘo zvîrlẹám încólọ//

[Nu era bună de nimic ?]

nú era búnă//dâ nevóⁱe/şâ dâ̄ sărăĉíe/múltă lúmẹ spălá cu i̯ạ//

[Aceeaşi]

bun luᵘát a fost

ẹo am avú ĉinj băⁱés/ş-un cumnát a făcú pátru/şî nu ẹ-a trăi̯i nic únụ//a murít//şî/s-a lⁱegá dă mini sâ-i̯ dau̯ un copíl//

"mâ ! nú-z dau̯ !//câ ĉé am ? pátru băéţⁱ/ş-o fátạ"//

"nú ţ-i̯au̯ fáta//da dă-n şî míẹ um băẹát"//

"nú-z dau̯//nú-z dau̯ câ nu poĉᵘ//ûⁱti i̯a dâ la âştîlánţi/dî la ni̯ámurlẹ-astelántẹ/câ sîm mai̯ scăpătáţⁱ/...ári mai̯ múlţⁱ/ca mínẹ"/

"nú i̯àu̯//nu i̯au̯/şî nu i̯au̯"//

şî-ntr-o bună̄ zi dâ la [k] sfîntu gᵘórgẹ/nẹ-am adúná câ noi̯ am fos fraţⁱ/şî cumnáţi̯ mulţⁱ//ni̯-am adunát/a vîni tᵘos la mini̯/

în ziu̯a dî sfîntu gorgi/^{c} pă bărbátă-miu̯-l kemă...gorge//ă sta la másă/am bă^{u}út/am mîncát/haidâ sâ pl^{i}éĉe fiĕcáre la cásîle lor//

"ai̯ fă cumnátă"/câ tamán aşá şădea//i̯el acólo/ş-i̯ō [ɛ] tot într-o uş-aşá şădea//"ai̯ fă cúmnată ŝe faş/nu-m dai̯ fă ! pă nicuşór ?//sau̯ pă mar^{i}nică"//

"nú-z dau̯ mă//nú-z dau̯"//

"ai̯ mă cúmnate/ĉe fac ?"//î n^{i}evásta lui̯/şi cū bărbátu meu̯ era fraț^{i}//

"nú-z dau̯"//

"ái̯ mă cúmnate/dă-n şî nié um băeat"//

"de ! mă cumnáte/daca i̯a nu vrea/ĉé să fac ^{i}o ? ĉe [ɛ] i̯-an crescút i̯o ?" şĉe//"i̯a ş-a mîncát amáru cu ei̯"//

"i̯a sâ kemăm băeátu"//băeátu ĕrá dă ĉinĉ an^{i}//

l-an kemát/ĕrá la li̯ágân//i̯ni băeátu...cólo pă prac şî...şáde-aşá//i̯ō răspúz/

"nicuşór/vrei̯ s te duj la únku lā láză^{r}[1] ?"//

şĉe "mă dug dacă mă laş"//

"pi cúm mă mămică s te duĉ ?"//

"mă dú^{g} bre//dā sâ-n dai̯ şî tu̯átę-mbrâcămintile" ^{z}îĉe//"sâ-n dai̯ săndăluț^{î}lé/sâ-n dai̯ pantaloni̯-ăilan^{t} sâ-n dai̯..."//

"îz dă máma mamă//îz dau̯"//

şî l-a lu̯at/şî bun lu^{u}át a fost//câ c^{u}opilu-ndârăt nu s-a mai̯ întórs^{u}//

"mă^{i} !/^{u}o plînĝe băeátu pîn la p^{u}od/^{u}o plînĝe-acásă/a dóu̯a zi/a treá zi/sâ n-aduĉez bâi̯átu-ncu̯áĉe/să nu cūvá s să bolnăveáscă băeátu !"//

nu s-a bōlăvít/şî...dâ i̯el a-ngrijít/şî nu l-am mai̯ lu̯at//

[Aceeaşi]

---

[1] Gheorghe Lazăr , numele unui sat apropiat.

840

pî́i̯ni fáĉim ş-acúma

[Cînd erai mai mică, din mălai şi din făină se făcea ceva ?]

ñ-am‿î̧ făcúd/da am au̯uzi‿cấ‿să făĉá turtu̯ói̯//

[N-ai mîncat ?]

dă/párcă̦ cînd erám mică/mę-adúc amínti c-a făcút u̯o̦ dátā... mămíca/dá nu/kár aşá sâ ţiu̯ mínti kár bíni̯/da

[Nu ştii cum se făcea.]

nú‿şti̯u kár preĉís sâ vă spun kár/da aşá mai̯ pîn [ɛ] cî́tę-am înţęléz‿dâ la i̯a/...ę̄ [ɛ] spuni̯á că-l púnę.../fa̱ĉá ᵘ͡o mâmăligúţâ/ şi úna...aşá/ş [k] prikítă cum să fáĉē/şī ᵘ͡ó‿púnęá lā...copáę/şî zolęá aşá cu ápâ ferbíntę/şî mălái̯u/şî mămăligúţ-ag̃ę̄/ş‿dup-aĉéa punęá şī...ca vro...ᵃprocsimatív ᵘ͡o strakínâ dā făi̯ină//ş-amestiká cu tᵘ͡ótu//ş-ò‿lăsá acólo̦/cam cît timp...nú‿mai̯...ţin míntę cum spúnę/ş‿dup-aĉéä-l punęä̃‿cū...în‿î távâ/şi-l băgá la cupti̯ór/îl unĝá pă dasúpra/-i̯ făĉā́ áltâ făi̯ină/într-o strakínâ/mai̯ grosúţ-aşá bᶺătútâ/şî-l unĝá pă dasúprᵉa//şi-l băgá la cuptór/ş‿să coĉá/ dup-aĉéa-l scotęá şⁱ/...putęái̯ mîn̦cá dîn ⁱ͡el [!]//

[Şi era dulce, nu ?]

i̯èrá dulĉí//

[Dar pîine făceaţi înainte ?]

da//făĉám//făĉám/da//

pî́i̯ni fáĉim ş-acúma/şî atúnĉ//

[Cum ?]

[ɛ] í‿mai̯ múltę obiĉéę/i̯o ᵘ͡o fac în fel -ûsta/i̯ō...u̯opărez‿ jumătátę...făi̯ina/dîñ...cîtă cantitátę fac pî́i̯ni/ᵘ͡o las s‿să‿răĉáscă um‿pic/plămădi̯sc...am‿făcútę niştę...alu̯ătⁱéli/zis/túrtę din.../tód‿din coc-ag̃ę ᵘ͡oprésc ᵘ͡ō ...ca un alu̯át/ş-o pun în ápă şⁱ‿să...fáĉi i̯a/dospéştę-acólo̦/şî p-órm-ᵘ͡o...pregătⁱés‿cu‿mălái̯// ş‿să fáĉę niştę turtélę//care noi̯/cu áłęa/putⁱém fáĉi pî́i̯ni̯//

şi lⁱe̯ púnim în...în jumătá [k] în‿coc-áe̯a care̯-am...u̯opărít-o péntru pî́i̯ni̯/ş-ọ lâsắm sâ cre̯áscâ//pînắ...o plămădés‿se̯ára/ʲ‿diminiáţa...ọ frămî́nt//dup-aĉéᵉa ᵘo pun în...la copáe/o las să... cre̯áscă/după áe̯a o pun în táve̯‿e̯ărăş/u̯ọ́...las sâ cre̯áscă/ş-o bag la cuptór//şi fac...pî́i̯ne̯a//

mînẹ́r zínca

tréi̯zeşişàpti̯ [de ani]

cî́nipa

[Cum era lucrul la cînepă ?]

păi̯ pă timp atúnĉa să făĉá şî cămắjⁱ‿din el//

[Îmi spui, de cînd pregătea ogorul pînă făcea cămaşa, care era lucrul la cînepă.]

la ᵘọgór/cum să spun ? îl simâná/ca pâ u̯órĉe̯ plántâ/ᵘo simâná/şi cînd să făĉá máre dâ-nflore̯á e̯a/dúpă ĉe să făĉá mári̯/ca u̯ómu/mai̯...náltă/depínde̯ cum erá şî lócu//dacâ‿érá lócu mai̯ proz/rămîne̯ắ mai̯ mícă/dacâ‿erá mai̯‿ī bun ră [k] creştᵉá mai̯ mári̯/şi/cînd erá...i̯a...dátâ-n‿cᵘopt/ọ zmulĝắm//ᵘo zmulĝá/ᵘó‿făĉáᵐ‿mînúkurⁱ/ᵘó‿aduĉá ọ bâte̯á dâ sămî́nţâ/c-ave̯á sămî́nţâ/ş-o duĉá la...báltâ sau̯ i̯álọmiţa/noi̯ dâ fap‿la i̯álomiţa/câ dac-am fost apru̯ápe̯ dâ i̯ă/î u̯o făĉám...o topíl-aşá mári//ᵘo bâgám acólọ//sâ băte̯á pátru parⁱ/ĉinĉ/sau̯ şápti̯/cîţⁱ‿erắ dâ lúngă cî́nipa/ş‿să pune̯á te̯anc/úna peste̯ álta//tu̯átâ//ş‿dup-aĉé̯a/dasúpra-i̯ pune̯ám pămî́nt//sâpá pămî́n‿dâ pă mal/şî pune̯á nisip ĉi̯vá dasúpra/ca s-o ţíe̯-afundátâ//ş-o lăsá ĉírca...ĉin‿şáse̯ zíle/şápti/dᵘpâ cum...sâ tope̯ắ e̯a//dâ viniá dâ să-mui̯á//

şì‿pă‿órmo‿ᵘo scote̯ám d-acólo/o spălá/bínè̯/ᵘo lăsá s‿să usúĉi/dup-aĉía-l‿î pune̯á sâ...ᵘo băte̯á//cū nişte mái̯i̯ cari să fărí-

842

mi//şī u̯o dâdeá̯m...erá mélițâ/cum să zicấ/mélițâ [!]//a^{g}ūma nu mai̯ éste mélițâ ca sấ.../nicî fétīli méli nú‿mai̯‿ştìe dâ i̯éle//şī o melițā́m/ş‿dup-acîá‿ī́rá darác//un darác aşá ī̃...formát cu dinț^{i}/care-ō dărắcâ prin ea̯//şi/foi̯ór-ùla/^{î}l‿ī torcấ dâ...ziz‿dā...u̯urzeá̯lâ/cấ‿ī́rá...fin/supțíre//atúnş‿să făcấ ş‿cămắş/să t^{u}orcấ şî‿úna şî álta dīn cínip-àea̯//sấ [k] supțírea̯//şī dínd-o la dará^{g}‿/rămî́neá̯ ū...măruntái̯ aşá//zis/noi̯ í‿zicā́m cî́lț^{i}//care d^{î}n‿ắea̯ să făcấ...bătáe dâ la sacî/şi lā saltéli̯//ăl torcấm/şi să băteá̯...ca băta[ɛ]bătái̯ la răzbói̯//şi̯/s-o fi mai̯ făcút şi-n.../să făcấ ştreaŋgur^{i}/din ástea̯/da‿ále̯a nú‿mai̯ te căzneăi̯ s-o...t^{u}orcî//áea̯ ^{u}o...făcáu̯ bărbáțī...cum u̯o...să pricîpeá̯ i̯éi̯ acólo//u̯o-mpleteá̯ cu nişte cîrlígî/cu...//

[Aceeaşi]

[Pîinea]

plămădésc alo̯átu-ntî́i̯/p-órm-o‿opăr^{i}ésc/ó‿frămî́nt/î́‿pun‿sáre/o las să răsár^{ă}‿ş‿p-órm-o púne‿la tavá^{l}e/^{u}o băgắm în‿cupteór//dup-acéa ^{u}o scu̯átem//

[Dar cum plămădeşti aluatul ?]

îmu^{i}ém turtélle/fácem‿ī turtéle dîn alu̯át/dĕ pî́i̯ne//cu mălā́i̯/cū...//şî pă ^{u}ú^{r}mā/mmui̯én‿turtélle/cérnim‿făî́na/ş‿lă [k] amesticắm alo̯átu//şī-l lăsắm ^{s}‿răsáră/ş‿p-órmŏ‿opărím amesticắm si̯ára/dimî́neața ^{u}o frăm^{î}ntắm/^{i}i púnem sáre ş^{i}/p-orm-o băgắm în‿cupteór//să cu̯ácê/ş-o scu̯átem//

nìcoláe anica [19 ani]

849. BALOTEȘTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1971; PL, MM, VN, MV; transcriere: CB

refeneaoa

[Cum era obiceiul cu refeneaua ?]

cu refeneaoa/da//cu refeneaoa iera-n felu-osta aşa: uite... ne duĉeam d-acasă tuoţî/...şī...aşteptam pîn să strînĝa oarecum ...şi băies şi fete/venea şi femei şi bărbaţi/oamini intră.../ alţî sta dă vuorbă/alţi intra şi bea cîte-um pahar dă viin/şi cîte-o ţuică/tata cu alţî/dumneata cu altu/io cu altu/şi **ăla cu ăla** şi noi ne-apucan dă joc//jucam...aşa cam...vro douo uore/mai bine//şī...spuneam "bă !" altu "ĉe e bă ?" "bă/păi ai mă să ben j noi/nu mai ben ĉeva bă că.../mîine merĝen la treabă bă//ai mă nu punen refeneaoă ?"

şi lăutaru gata-nĉepea...nu mai ziĉea dă uoră//ziĉa dă dragoste cum ziĉa iei atunĉ/cîntări//ne duĉean şî luam...o masă/ douo/...o puneam în salon acolo/mulţ/cîţ...//care vrea să bea bea/care nu//ne duĉan şi ite [= uite] loam...noi trei patru îşi/ sau doi trei/cîzi vream să fiim//sau dacă vrea tuoţî...//loam o vadră/îăstā.../trei patru kile dă viin/dacă iera mai mulţi/pîn la o vadră//şi...puneam la pahare/şî...tuoz beā/şî...să terminā băutura/şi p-ormă iar ne sculan la joc//asta iera refenaoa noastră//care mai să pilea/mai să făĉa şi cît-un scandal/cîteodată/da...prea rar//ma iera cîte unu care...ĉine ştiie cum i să părea lui/şi...ĉine ştie ĉē...ĉe gînd avea iel// [...]dîn cauza băuturi/că...io ziĉeam

"nea take/zî miie ! zi brîu mieu !"

ăăsta vinea şi sĉa: "nu nea take/fă-n şî sîrba mea !"

844

áltu vẹ́ne̯á: "nó’! fă-n̯‿şi míi̯e ţigăne̯ásca/nu să po̯átẹ ! da ĉé‿ i̯o n-am [k] nu plătésc ?"

şi tóţ̂ĭ.../aşá ḑ-un‿ â.../şi d-aĉíi̯a să-nĉepe̯ă.../cun̯‿să spun/ hûra/n̯tre noi̯//şi atúnĉ/dacă vẽ́de̯á că să-ⁿ[ɛ]gro̯áşă glúma/vene̯á ne̯a cᵘostică cîrĉⁱumáru/şi‿ĉa: "ĕ ! vă‿e̯a máma drácu ! ácù vă e̯au̯ lăútari̥ !"

ave̯á [!] îăla o bîzdo̯ácă !...//

andréi̯ de pétre ziz‿vlăşĉᵉ̂ánu
şàⁱzeşinóo [de ani]

hai̯ c-a vẹni‿némţi̥

a vẹní‿némţi/a intrát/noi̯ ne̯-am...pⁱ̂itiᵗ/i̯o i̯erán̯‿cam‿û... cam aşá//nóⁱ̂‿i̯ere̯ám pátru fétẹ/d-acᵘ̂óle̯a dîn̯‿sad/verişo̯áre/şî a fuĝí‿dă la.../tát-al mi̯ou̯ a fost acásă/că ⁱ̂ere̯á rifòrmaᵗ//ş-an̯‿lăsá‿pă táta pă mama/ş-an̯‿fuĝí‿la...fétile̯-ále̯a/verişo̯árle̯-aˡᵉ̂ᵃ// şi ne̯-ă‿suit îm‿pᵘ̂od//şî-n pᵘ̂od...cînd auzím...némţi că vìnè...pă bătătúră/cu...cáii̯//ᶻicá la cai̯...ca la u̯oi̯: tṝ tîr̄ ! [...]

"áulìi̯ù ! i̯-a lu̯at óili/...fíni tudóri̥/"adícă feme̯ea‿àe̯a cáre ...//"i̯-áuzi̯-óili̥ ! a lo̯a‿némţi u̯óˡⁱˡⁱ"//sâ‿vedeⁿ‿şî noi̯ némţi/cúm ⁱ̂éste ?//c-áre o ţe̯apî [ɛ]în̯‿cáp//áe̯a‿ére̯ă‿ă...àşă//şi t [k] cînd an̯‿văzú‿că a-mbombardát un̄...i̯ăstā um‿puţ la noi̯ acólo/noi̯ ne̯-an̯‿suí‿sus îm‿pᵒᵈ//şî ne̯-an̯velít femé̯a‿ae̯ă cū...to̯áte velínţili/cu to̯áte̯-al‿le̯-a pus pă noⁱ̂//ş-am avút o verişo̯áră cū tulpán alb în̯‿cap//ş-a vẹni‿némţî suᶻ‿la noi̯//a-ntins cu livorvéru//şî noi̯ [ɛ] am amortáᵗ//cînd a văzú‿pă verişo̯áră-me̯ -áe̯a cu...tûlpánu alb în̯‿cap/a-nĉepú‿să rîză ˢ‿s-a da‿jos//dăcîᵈ‿auze̯ám aşă: "féte ! féte! féte !"//auze̯am noi̯//şî‿noi̯ tremurám şi...//[1]a úʳmă ne̯-an‿da‿joz‿

---

[1] Gest: înaltă de cca 1,5 m.

dîm‿po^{d}/dăpă ĉe s-ā termẹnát i̯ei̯/^{d}-a plecát.../c-a sta^{t}‿ĉe̯-a sta/‿ și̯-a plecá^{d}/ne̯-an‿da joz‿dîm‿pǒ/șî́‿ne̯-am băgá‿su‿pat//su‿pat.../ dacă ne̯-am băgát/hai̯ c-a ve̯ní‿némți̯//a tras-o̯-afárā [ɛ] feméa‿àe̯ā̯‿ cu cu̯opíi̯-èe̯a míĉi̯//noi̯ ĉé să fáĉem ?!//cuṇ‿să ^{i}ișî́m noi̯ dă su‿ pat ?//cúṇ‿să iși^{m}‿noi̯ dă su‿pat ?//i̯e^{i}‿avé̯a ō...o mătúșe/sóra lu tái̯că-su/verișo̯árle̯-ăle̯ă/cam poĉítă săráca//

ĉe "ĉé să fáĉe/c-aṇ‿fétili su‿pát ?//"

da némțî i̯-a ziz‿zíĉe "hai̯ !...afárā !" cum zíĉá ^{i}ei̯/^{î}ṇ‿límba lor//

șî noi̯ am ișít/dă su‿pat//mîṇjite pă u̯ok/...dă stiriĝíi̯e/dă cărbún/dă...înĉenușāte//am iși‿dă su‿pat//cînd am ișî́‿dă su‿pat/ am trecú‿pîntre píĉer‿la ū...ne̯am^{t}/și ī[ɛ]l-aṇ‿lo̯atără-^{n}‿skína^{re}// îṇ‿ṣpináre [...][1] și [!] fúĝ ! noi̯ ām ișî́t afá^{ră}//ā púsără pă r[ɛ] pă rîs/i̯erá fo șasé/s-a pus pă rîs//șî f^{i}i̯ecárē...fátă/ne̯-aṇ‿dus îṇ‿cámer-ailántă/fi^{i}ecare fátă ne̯-an‿^{d}us acásă lā...pări^{nț}//^{io}‿ m-an‿duz‿lā...părínțî mi̯ei̯/verișo̯ár‿lálte la...//șî ne̯ámțu n-a lăsá^{t}‿pă feme̯e-ae̯ā‿pîn‿n-a viní‿dă ne̯-a arătát/"undi-i̯ fétile̯-áste̯a ?"//șî‿ne̯-a arătá^{d}/dā‿a fos‿némți fo̯árte bun n-a făcú‿nimíg/ nu nimíca/nu s-au̯ dat//ca să nú-i̯ spăi̯măm pă‿ĕi̯/că ĉé sînteṇ‿ găĝo̯áse̯-așá ?...némți//șî...[ɛ]ne̯-aṇ‿spălát//șî n-ā^{u}.../aṇ‿șezú‿ la părínți mi̯ĕi̯/fétile̯-àle̯a la părínț-èi̯//

lisăndrína marín ĝe tóma
șaptezéĉ^{i} [de ani]

i̯-am înăscút‿î...cu mo̯áșă

[Dumneata cînd ai născut copiii, i-ai născut ca acuma, la spital ?]

---

[1] Secvență neclară.

846

nū dragă//i̯-am înăscut î...cu moașă//cu moaș^{e}-aęa [ɛ]dîn sat //cū...bătrînę/moașe d-astęa bătrînili̯//am înăscut [r][1] am înăscu fata/a mai̯ mare/cu̯-o moașĕ dîn satu mi̯ĕu̯/moașa oprina...//am înăscu băi̯[ɛ]băi̯atu/...cu moașā...manda a murit/a muri moa^{șili}// tot așă/am înăscu p-asta m^{i}ica/...pînă să vi̯ii̯ē...marin cu moaș^{e}a/ i̯o am înăscut-o-m pragu ușĭ/...cîn să intru-n [!] casă//i̯erea [k] ăvęam la ar^{i}e...c^{u}oșar î/o cameră/că eran cu soacră-męa/i̯o-ntr-o camer/și dumnęae^{i}-ntr-o cameră//^{ș} ți^{n}ęa^{n} ș-i̯o curat în cameră/zi^{c} "cînd oi̯ naște să mă du ș-o-n curățen^{ie}"//și...jungur mi̯-a dat/dă nu mai̯ putęa^{m}//i̯ō...an lăsat omu s să odinęască cu cu̯opii̯-ăștęa d^{u}oi̯//an [k] dac-an văzu ^{z}ig "du-te" zi^{g} "dăpă moașĕ/că i̯ō nu mai̯ pu̯oc^{i}"//toată noaptęa m-am plimba pă bătătură//dă la poarta grădini/pîn la poarta lini//nu mă lăsa jungur^{li}//ce ca acuma/acumă a iși binę//

ș-a veni moașă//cînd a veni moașa născusen și fata/sŭise-m pa^{t} [k] mŏ s^{i}uise și-m pat//și tremură dă sărea alęa dă pă mine/trei̯ plăpin^{i} și nu mai̯ șĕdęa pă minę//aș^{e}a tremura^{m}//d-atunc am rămas...c-o durēre//fo trei̯ an dă zile/am mers pî...sp^{i}ital.../că [ɛ]sigur/m-an răcit ī/la burtă ī...//în finę-ã f^{u}o^{z} bonlavă/d-atun^{j} n-a^{m} mai̯ i făcu nic^{i}-un cu̯opil/atîta an făcu/trei̯ copii̯-ăștęa/d-am...p-asta mi̯i̯ca.../a făcu rŏu̯/pîn-a veni [k] ŭndę-a veni moaș-"ăoli̯o mai̯că/moare ! c-a prinz la buri^{g}" zicē "c^{u}ore^{nt}"//și n-a murit//are ș^{i} cu̯opii̯i̯//da//și d-ai̯ā zic//acum a eși b^{i}inę// acu cum a^{ea}/fuga la spital/lē...protejęază/le aęa atu^{n} nū/atunc i̯o [k] eręam amărîtę//merg^{e}am lă secęrę [r][2] mergan la secęre pînă cînd ī.../pînă cîn nu mai̯ putęa^{m}/...la muncă//an fo^{z} la mașină... în zi̯oa dă prĕobęaje/și noaptę-am înăscu fata//

[Și la trei zile după ce se naștea copilul...]

---

[1] Repetarea se datorește unei intervenții a soțului informatoarei.

[2] Repetarea se datorește, de asemenea, unei întreruperi din partea soțului.

da//să punea̯ă[ɛ]ursituo̯rli//vinea̯ ursí [k] punea̯m î...usturuo̯i̯/punea̯m trei̯ bucăzi dă zacăr/cute dă zacăr/așa era̯//punea̯m î pîi̯ne/o pîi̯ne/un kil dă vîin/un kil dă vin era/ș-un kil dă vîin//punea̯m/cîn vine ursituorili/găsea̯scă ursitor să ursea̯scă//șî le lo̯a mo̯așa alea̯//le lo̯ă mo̯așa//

[Ai auzit ce i-au ursit ursitorile ?]

ai̯ ?

[Ai auzit cînd au venit...]

n-am auzit/n-am auzit [...]¹dormi̯am//n-am auzit//șî...cîn ne scotea̯/dă ne sculan dă pă pai̯e/așa să spunea̯ atunĉ//atunĉa...i̯era saltele/da ĉe/punea̯ pai̯e dădăsup/ș-așternea̯ alea̯/ca să stai̯ pă pai̯e/șî paile-ălea̯ le luo̯a...muașea/la trei̯ zile ne scălda//ne curățea̯//șî ne lo̯ă paili/j le dûca cuolea-m bătătură//"lăuză/s te ui̯ș lă foc-ola unde arde ! paile-alea/s te ui̯z la foc-ola"//șî noi̯ ne ui̯tan lă foc-ola cînd ardea̯/vîlvo̯are//așa i̯era obiĉi̯u [= obiceiul]//ne ui̯tan la foc//că să...fiin sănăto̯ase//și la ormă nē...ne curățea̯m la trei̯ zile/a patra zi...să dûĉea ne făca āpă/la puopă/ne spălam pă mîini/ne spălam pă uok [ɛ]să fin curate//făca m mîncare/făcea̯m.../gătea̯m/plecam/făcan tre̯abă...//făcan gospodărie̯a casi̯//

[Aceeași]

astea̯ i̯era̯ munĉili

cînd erea̯m i̯o copil dă la părinț î/să lucra d-ezemplu cū cai̯i cū atelaje/cu [ɛ]plug/cu astea̯/mergan și-i̯ făcam ogo̯are...//după ĉe-l făcam ogo̯are/sămînțam...//înainte să sămînța d-ezemplu puorumbu pă brazdă//nu i̯erea̯ mașin de sămănat/cum sunt acuma sau [ɛ]sémăna pă brazdă//ă...la a trea̯ brazdă să punea̯ bo̯abile//i̯ar

---

¹Scurtă secvență neclară din cauza intervenției soțului.

dóo trăĝám în̯ g^{u}ol/a tréa brázdă caré trăĝán̯ cu plúgŭ/puneám boábili̯//şĭ făĉám aĉésta [k] în̯sămînţátu porúmbŭlui̯//ă...toámna pregăteá^{m} mai̯ dîn timp ĭ terénu pent^{r}ū...recuoltárea porúmbŭlui̯ şĭ a cuoĉéni^{lor}/pentru á fáĉe ^{u}oguór dă...púnereā grîulúi̯//

grîu tó la fel/să...semăná.../înnainte de-a fi arád lócu//să semăná dre^{p} pă...pă lóc/pă tî [k] te^{r}én̯ líber/şi po u^{r}mă să băgá [ɛ]plúgu şi să...să ará/şĭ să grăpá/şi să făĉá în̯sămînţárea... grîulúi̯//

la s [k] cîmp/la...s[ɛ]sápă/^{s} făĉ^{e}a cū...tot aşá/să prăşeá-ntii̯ cu...ca^{i}i/cu prăşitoárea/ş p-o^{r}mă merĝán̯ cu sápa manuoálă cáre făĉeám răritu şĭ...săpátū porúmbului̯//ca^{r}é d-acolo-ajúnĝ^{e}an̯ la... culés/la tăeátu coĉénil^{or} şĭ.../toáte lucrările-ásteá ca^{re} lē... ezecutám noi̯//

[Şi la grîu ?]

ă la grîu ^{i}er^{e}a foártē c^{u}omplicátă múnca/pentru că să seĉereá cu mîna/manu^{u}al/cu séĉerea//nu ie ca acúma cum ésté combaiin̯ sau̯ ū...seĉé^{r}ătór cum ereá/să s [ɛ]seĉérea númai̯ cu mîna//ereá fuárte greu̯ cū...manuoál//îl seĉerám/îl făĉean̯ clăi̯/şĭ dúp-aea-^{l} ă treierán̯ foárte tîrzi^{u}/după ĉé să terméná...treierátu muoşiilor caré erá alē boiér^{i}lor//că-ntii̯ batozili merĝá şĭ să treierá la ...b^{u}oiér^{i}/şi după ĉe té^{r}méná tot...treierişu...boiér^{lor} dăfinitiv/p-o^{r}mă aduĉeá batóza/d-ezémp^{lu}...pă comúna respectivă...a ţăranilo^{r} la noi̯.../şi să făĉ^{e}ā...ĉiéte/cáre să tovărăş^{e}a mai̯ mulţ^{i} oamen̯ la ŭ loc/dă puteá să s-ajúte únu p-áltu pentrū treierişū...grîulúi̯ la batózā//náinté să tréierá cu bat^{u}oza/cum am poméni cîn ^{i}era^{m} mi^{c} copil/iereá şĭ...să p^{u}orneá m [k] ă [ɛ] batóza pentru a fi tréierá grîuu/cu vapuór//vapuór cu ábur//ş^{i}-acoló caré s-ardeá în̯c^{u}ontin^{u}o paiili dă grîu/în̯ vap^{u}or/dă formá áburu pentrū...mişcarea r^{u}oţi volánte a vapuorúlui̯/dă puneá mişcareā...ĭ maşină/batóza dă puteá treierá//ásteá iereá múnĉili cáre sĕ făĉă‿î [ɛ] înaịínte//

stánĉⁱu costantín ziz‿didícă
tre̍ịzeşinóᵘo [de ani]

[Porcul]

îl‿l-ⁱei dă [ɛ] pátru saụ ĉịnj‿lunⁱ/saụ dă tréị lunⁱ/cum îl găséştⁱ//dẹpándă după cum aị banⁱ//îl creştⁱ/îị daị să mănînĉe... mălaị/ᵘopărit/îị daị...tărîţe/îị daụ bọábe/îị daụ zér dă la vácă.../îị daụ burúịàn/...vára cînd ịe vára/dă mănîncă//şi‿ajúnĝem pînă la crăĉⁱún//la crăĉịún/maị‿ⁱe treị zíle pînă‿la crăĉⁱún/trebúe să-l tăⁱém//îl tăịém/îl pîrlím/îị dăm sáre/îl puném p-o más-aşá frumós/îl lăsăn‿treị zíle lă...la sáre...//după treị zíle/ridicăn‿cárnẹa/topím...untúră/şi la‿úrmă prăjím múşkí/-ị băgăn‿la borcáne/...ọásili lẹ-afumăm şî péĉiịe dacă maị [ɛ] vren‿să oprím dacă n-o punem‿tọáte lă borcáne/şî...fáĉen‿şunĉⁱ/le punen‿la saramúră/le punen‿la afumát/...şi la úrmă lẹ-agăţăm aşá dă cuị/şi mîncăn‿dî‿ịele pînă să termină//

[Şi din maţele porcului ce faci ?]

dîn máţe să fáĉe caltabóş//cum ?[1] tocăn‿cárne/amesticăn‿cu puţîn oréz/cu mirọáse/cu bᵘoịá/şî umplém...dóo saụ...treị máţe/dĕpándă după [ɛ] cum áre dă aglomeráţiịẹ-n‿cásă//şi-ị punem‿î pipịér/şi-l punen‿la fịert//îl‿lăsăm aşá pă plită să nu pleznẹáscă máţu/să fịarb-aşá maị‿î... ᵇinişór//făĉen‿sarmăluţe.../în várză/făcút frumọós...//şî ịese fọáʳte búne//[...]

[Dar nu mai umpli şi... ?][2]

tóba/tóba//fáĉen‿tóbă/lembarbúşⁱ/fáĉem//în tóbă [ɛ] tăịém cárne slábă/cárne grásă/din fịicát/puţîn dîm bojóg/dî‿ịinimă/zgîrjⁱ din ăl-aşá/ca să ịásă ịa maị‿î...búnă/ştiᵘ//la lembarbúş to‿la fel.../

---

[1] Replică la un gest interogativ al anchetatorului.

[2] Gest, sugerînd forma burţii.

850

le fi̯erbém/le tocám/le umplém/i̯ár le fi̯erbém pă plít-așá...//și le púnen̯‿la răcít/și‿i̯e fo̯árte búne/mai̯ mîn̯cám dimine̯áța dîn ⁱéle//

[Toba în ce-o faceți ?]

cúm în̯‿ĉe ? u̯ō...

[Cum îi zice la ăla pe care-l umpli...?]

în bu [ɛ] în‿ī...búrtă//în búrtă dĕ pᵘorc//

[Și mai e unul mai mic...]

ắla i̯e trái̯sta//trái̯sta//

[Din traistă ce faceți ?]

dâ trái̯sta ō [k] i̯o o úmplu dē...moș-ajún atúnĉᵉa/că dacă am aglomeráțiⁱe mai̯‿ī...nú‿poˢ‿să‿fac atîte̯a máțe/fac și búrta [k] î‿ șī trái̯sta/că...ᵉ‿mai̯ mícă cā...búrta//și búʳta o-ntrebuințéz la tóbă//

[Și "lembarbușul" cu ce-l umpli ?]

leᵐbarbújⁱ‿bag așá: fi̯icát/i̯inimă/tai̯ și dîn i̯a/nițícă ínimă/și nițél bojóg//și le fi̯erb/le toc/și‿lē [ɛ] pú [k] bag în máțe//că‿nu faᵍ‿múlte/dóo trei̯ máțe//și faᶜ‿cîrnáțⁱ/toc cárne̯a/pun usturᵘói̯/pui̯ boi̯á/pui̯ mⁱirodáse/pui̯ pipi̯ér tot așᵉá/și úmplū...le̯-ále̯a/le pun̯‿la úrmă putín‿să le dogo̯áre̯-așà căldúra/și‿la úrmă le pun‿la afumát//și i̯áră̄șⁱ...cînd‿ī să p[ɛ]păléște̯-așá/la úrmă-i̯ prăjím/în tigái̯e/și-ⁱ‿mîn̯cắm//sáu̯ pă grătár/cúm/depándă ᵈᵘpă cum fiⁱecare le pláĉe//șⁱ-așá fáĉem ᵖᵒʳᶜᵘ//

[Și din cap și din picioare ce faceți ?]

din piĉo̯árē/și kar și din̯‿cap fáĉem piftíi̯i//tăi̯ém...o párte̯ dîntr-o căpățînă/că n-ó s-o fașⁱ‿to̯ată/că‿i̯e múltă/ca să tai̯ ō căpățînă dă pu̯orc//fáĉem o jumătáte//tăi̯ém jumáte bucắțile frumo̯ase/le spălắm/le spălăm bínⁱe/cu ápă cáldă/cu̯-ápă réĉe/și la úʳmă punem o sin̯gúră ápă/nu-i̯ mai̯ púnem umplutúră//ū̯ntr-o ápă fi̯érbe pⁱifti̯e̯a//șī o fi̯érbem bíne bíne/pînă să dăsfáĉe cárne̯a du pă [oase][1]//

---

[1] Secvență neclară pentru că tușește cineva în cameră.

după áḙa...puném ̑î şi sáre cîṇ fḭérbe/la úrmă ḭo o maḭ vîntur ştiᵗ//ca să [ɛ] zic să ḭásă maḭ búnă//ō dăm aşá puţín lă [k] o vînturắm/şi la úrmă o puném îṇ farfurīḭ/şi să-ŋkágă//şi ḭése fo̯aʳte buⁿă/pⁱiftiⁱa//

tănáse ǵe eo̯ána
merg îm pàtruşáse [de ani]

şi ḭo aŋ crescú gîndáčⁱ

[Pe-aici se creşteau gîndaci de mătase ?]

dā/şi ḭo aŋ crescú gîndáčⁱ//

[Da ?! Cum ?]

sămî́nţă lu̯ām.../sămî́nţa de ezémplū/avé̯am ḭo sămî́nţă/sau̯...o sóră d-a mé̯a//şī mă dučaⁿ şi-n dedé̯a dóo deǵetáre/...de gîndáčⁱ// şi-ḭ punéam într-ō cojo̯ácă/dă-ṇviḭá ḭeḭ/dîṇ sămî́nţ-áḙā a lor//şi după če-ṇviḭá mă dučám îṇ grădínă la dud/şi lo̯am muguréţe dă dudû crúde//ca să po̯átă ⁱeḭ să mănî́nče//şi dac-îṇviḭá toţⁱ/îḭ lu̯am îḭ rărḙám aşá p-ō [k] p-ŭ ziḭár sau̯ p-o co̯álă/şī ⁱṇ fiḭecare zi mă dučaŋ şi lḙ-adunam frúnză crúdă//şî le dădḙam să mănî́nče/pînă să făčá gîndácu̯-aşᵉa máre//cîṇ să făčᵉá gîndácu máre/îşⁱ cătá lócu ḭel/şi urzḙá//făčá gogo̯áşe//şi după če să urcá toᵗⁱ/şi să-ntărḙá binⁱē gogo̯áşi [k] gogóşili/noḭ le punḙám nişte burū́ḭen din áḙa care créşte pă cîmpⁱ/dă să urcá ⁱeḭ/dă-şⁱ făčá cuḭbuléţ-ol-acóle //că nu să fáče ḭeḭ ̑ī [k] gogo̯áşa pă òrşiúndḙ-aşá/făčá núma-ñ î burū́ḭénilḙ-áḙa/cáre le punḙam noḭ/caré lḙ-avḙá ⁱeḭ/miróṣu/nu ştⁱu cum//şi...după če să-ntărḙá/nⁱe dučaŋ şi le culeǵḙám/şi le a[ɛ]dunám//če ḭerḙá mu̯oḭ/nu le punḙám/că nu ḭerᵉa búne//če ⁱerᵉá gogo̯áşa táre/lḙ-adunan to̯átē/şi ne dučām...la o feméⁱe/şi le tră-ǵᵉa//le punḙa-n ̑ī...tr-uŋ cazán aşá máre/le fḭerbḙa/şī cu dóo

---

¹Gest: de lungimea degetului arătător.

852

firiĉélę-aşá dă...dă busui̯óc^{u}/lę-alegĝęá f^{i}ír-òla//şî‿făĉá un̯‿f^{i}i̯r gắlben aşá şi frumós/supţíre/că mă-ntrebá:

"cum̯‿vrei̯ să-l faj^{i}: mai̯ supţíre sau̯ mai̯ gros ?"

şi‿i̯o-i̯ spunęám:

"i̯o-l fa‿mai̯ supţíre/că vręáu̯ să fa^{g}‿níştē şervéte"//

şi m^{i}i̯-l făĉá mai̯ supţíre cum̯‿vręam i̯ó/ca să-l‿î...să-l fácă//
şi dîn i̯él^{i}e/án̯‿făcú‿şervéte pentru fátă...dă núntă/...dîn bum̄ [k] borangĝícu̯-òla//şî‿i fǫárte frumóŝ^{i}//^{i}i̯ gắlben/^{i}e frumós/faş‿ĉe vrei̯ dîn ^{i}éle//din‿î mătásę-áęa cáre n-o-ntrebuinţám pentru s-o ţesém/lucrám dîn i̯el/îndrugám/sau̯ to^{r}ĉęám/ne mai̯ făĉ^{e}ám [ɛ]vărgúţę-aşá sau̯‿u mînúş^{i}/sau̯ ĉé-ntrebuinţám noi̯ dîn...ĉe ne rămînęá//

[La ce ziceţi "vărguţe" ?]

la ále̯a cáre dăm î^{n}‿pîn̯ză//făĉ^{e}am‿ă vărgúţę-aşá/le făĉán̯‿supţirél...fíru/ş‿făĉ^{e}ám...n-am ĉe să spun aşá/vărĝ^{i} [...]^{1} şi-ntrebuinţám//an̯‿crescú‿şî‿i̯o pîn̯‿s-a făcú‿fétili mai̯ mar^{i} încǫá//şî‿la u^{r}mă dacă‿s-a făcú‿fétili mar^{i}/n-á^{m}‿mai̯ crescút//că-n̯‿spunęá zîĉe "nu mai̯ créşte mámă" ^{zi}ĉe "că nu mai̯ i̯e...tímpu să mai̯ faĉ^{i} şervéte"//

da i̯o tótuş^{i} an̯‿făcú/la dóo lę-an̯‿făcú^{t}‿şervéte//m-erá şî míi̯e dra^{c}/că tǫátă lúmęa‿avęá/şi o zic: "să rămîn mai̯‿î...dă jos/‿să zícă că...nu a^{n}‿fost în̯‿stáre să fa^{c}‿şî i̯o şervéte ?"//tǫátă zí^{o}a mă bun̯ginán̯‿şi alegĝ^{e}án̯/c-am băgá‿războ̯i̯u şi lę-alegĝ^{e}ám//

[Aceeaşi]

aşá să petréĉę...núnţili

[Cum se face o nuntă la dumneavoastră ? Să ne spui cum a fost la nunta fetei dumitale.]

ai̯íĉa la noi̯‿î.../ĝíner^{i}-mi̯-ósta caré‿l-a găsí [k] l-a lǫa‿

---

[1] Scurtă secvenţă neclară pentru că informatoarea se depărtează de microfon, căutînd o ţesătură cu vărgi.

fáta/^{i}e dîn‿făurei̯ //şi nu pute̯án‿să fáĉe^{n}‿núnta şi̯-ácolo ş^{i}-aiĉe̯a //i̯o ĉ-ám zis/cîn‿a vení‿tái̯că-su/i̯-an‿s^{p}us

"i̯ō fa^{g}‿núntă cu fáta/dacă vre^{s}‿să fáĉem núntă la míne//cā i̯o an‿féte mai múlte/şi nu p^{u}o^{s}‿sā i̯au̯ maşína cu to̯áte fétilí‿să merg acu̯óló"//ca să vádă pă sóra‿ei̯ ĉa mai̯ máre m^{i}i̯re̯ásă/ştii̯//

şi̯ $^{ei̯}$ ĉ-á zis/^{z}íĉe "sîntém de acór^{d}"‿zíĉe "cā să venim şī noi̯ cu ĉé‿avém/să fáĉe^{n}‿núnt-ai̯ĉa//"

şi ne̯-ám înţelé^{z}‿noi̯‿ī/a pu^{s}‿şi i̯ei̯‿i [ɛ] v^{i}ín/şi noi̯‿ī/vórba‿á^{e}a/ca f^{i}íi̯ecáre părínte.../şi an‿foz‿la tîrgue̯álă-mpreúnā/şī i̯ō [ɛ] án‿lu̯a‿pijamálili/cā máma...cu fáta trébe să cúmpere pijamále//şī...ne̯-an‿dus împreúnă/şi̯-an‿cumpărát...to‿ĉe̯-am avú‿nevó^{i}e dă núntā/băi̯éţi s-á‿dus i̯ei̯ şi s-a-mbrăcát /a lu̯a‿ĉe le̯-a plăcú^{d}/ noi̯ nú ne̯-an‿dus cu i̯ei̯/că...i̯ei̯ a zis "c-acú sîntem már^{i}/şi ştin‿şi noi̯ ĉe ne pláĉe//" şi̯-a lo̯at...rokíţă/şi̯-á lo̯at i̯el costúm/şi̯-a lo̯a [k] s-a-mbrăcát cā mire̯ása şí‿ca ĝinerlí/vórba lu á^{la}/dă [ɛ] ǰo^{s}‿š‿pînă sus/...s-a-mbrăcá^{t}//şī...an‿togmí‿lăutári/lăutárī...la núntā...//şi t^{o}átă núnt-a fost aíj‿la míne//

[Cînd a început ?]

dă sîmbătă/a-nĉepút/că an‿făcút-o cu brad//am zis că príma fátă/zi^{g}‿vre̯a^{u}‿să an‿ş-i̯o bra^{t}/că-ñaínte cîn‿ne făĉá nó^{u}o...părínţi nóşt^{r}i/tót aşá făĉ^{e}a//acúmā nú pre̯a să mai̯ fáĉe [ɛ] nú mai̯ ...să obiǰnui̯éşte̯-aşá/că ^{z}íĉe că nu i̯ē ban^{i}//şí‿că să kéltui̯e mul/şí‿nu ştu ĉé//^{d}a‿an‿zi^{s}‿să‿fa‿ş-i̯o príma núntă/şi vre̯au̯ s-o fa^{g}‿dă sîmbătă se̯ára‿aşá cum am avút-o i̯o/pînă mi̯ércur^{i}//

sîmbătă se̯ára‿a vení‿lăutári la óra pátru//dă sîmbătă//príma dátă le̯-am da‿să mănînĉe la lăutár^{i}.../după áe̯ā ne̯ámur^{i}li cárē...i̯e mai̯ apropii̯áte̯-a vení/da-n‿făcú‿sarmálē/n^{e}-án‿spăla‿cárne̯a/cā atúnĉa ^{i}e tre̯ábă/nu i̯e dă únu singur să faǰ‿núntă//şī a-nĉepút să...să cînte lăutárī/cárē mai̯ vrea să mai̯‿ī ǰo̯áĉe mai̯ ǰucá/cáre vre̯a să de̯a kióte mai̯ dăde̯á/cáre e [ɛ] rá ocupá^{s}‿cu álte trébur^{i}...

854

făĉ^{e}á tréburli‿cáre trebuịá...//şi sîmbătă sẹára lẹ-am da^{d}‿másă//...la tos^{i}‿trepădătóri/c-aşá să spúne la noị//lẹ-an‿da‿másă//şi după ĉ^{e}-au mîncát/am işít^{î} cu tóţi/după ĉ-an‿strîn^{z}‿mása/la jóc//şị-án‿jucá‿toţ^{i}/pînă la dóoşpé‿nọáptẹa şĩ‿nẹ-ã‿petrecút//dumínică dă dimíneáţă.../nẹ-an‿sculátără tos^{i}/f^{i}ịecáre la prográm//ịŏ că soácră m^{i}ícă/că greutátẹa‿erẹá pă mínē.../ịo m-an‿sculát...dă dimineáţă/am fŏcút...trébur^{i}li mélẹ/-an‿da‿la p^{u}órc/an‿da‿la vácă/an‿făcút ĉẹ-am avút ịo dă făcút/ş-a vẹní‿surór^{i}li‿méle şĩ‿lẹ-an‿spus: "gáta//acúmă/sẹár-am jucá‿cu tóţi-mpreúnă/acúma la trẹábă//nu maị ^{i}e dă noị"//că venẹá pótera la dóo/că...venẹá sócru máre cū nẹámurli şi ịel d-acuólo/trebúẹá să f^{i}im gáta//venẹá núnu/că núnu l-a‿avút‿dîn bucuréşt^{i}/...fáta m^{ea}//şi la ^{u}óra dóọ-a vẹní/şĩ...cúscră-mịu cu tuáte nẹámurli/şĩ...náşū cop^{i}iilór//tot aşá cu nẹámu^{rli}//şi noị trebuẹá să fim cu toátă trẹába gáta//cîn‿a vení‿trebúẹá să dăm mása//ş-a vịní‿şi bucătărẹása/că‿să punẹá‿o bucurătẹás-aij‿la noị/ca să şị-áịbă răspúnderẹa/să stẹa núma língă...mîncárẹ-ac^{u}ólo/că nu po^{s}‿să [k] fiịecáre cum o vení să méstiĉe-ŋ‿căldáre sau...//ịa ş-ẹa‿angajaméntu-ac^{u}ólo//şi cu noị împreúnă fáĉe toátă trẹába//şĩ...la ^{u}óra dóo/cîn^{d}‿a vẹní‿şi‿s-a strîns...tátă băẹátuluị cu oámenĩ/núnu cu oámeni/am‿puz^{s}‿mása/dî lă...jumatẹā grădíni/cît s-a ajúns/pînã-coá//şị-am începút cū mizilícu/cum să spúnē/félu-ntî^{i}//príma dátă lẹ-an‿dad‿măslínē/brînză/şĩ salám/...şi‿ĉ-a^{m}‿maị pus ? ĩ‿^{î}ástă...castraveĉịór^{i}//āş^{e}a//la úrmă/dupā [ɛ] félu d^{u}oị lẹ-an‿da‿sărmăluţe//după sarmăluţe/lẹ-an‿dat...friptúrā...dă pásăre/şi cu várză//aşá să obijnu^{i}éştẹ-aij‿la noị//nu să maị fáĉe ĉ^{i}órbă cun‿să făĉ^{e}ă maị‿dămúlt//după...friptúră/lẹ-an‿dat cazonác//şi după cozonác...v^{i}in/cît a putút oámẹni să bẹa//şĩ‿cu ásta...

[Dar spuneai că nunta ţine pînă miercuri...]

păị dá//după ásta mérĝen/dúpă ĉe mănîncă/mérĝen‿la cununiịi//

înáinte venẹá acásă//ști^{z}‿d-îj‿lo̯ā ĝinerícā și mire̯ása i̯ertăĉune̯-//acúma nu mai̯ víne̯-acásă//dă la bisérică mérĝe diré^{g}‿la saló^{n}//noi̯ fáĉem áltă másă la úrmă se̯ára la salón/că mai̯ v^{i}íne nuntáș^{i}//mai̯ víne ne̯ámur/mai̯ dă dăpárte/cáre nu víne zíu̯a/víne se̯ára la másă//acólō i̯ár la fel: așezăm mésili pînă víne dă la cununíi̯ẹ.../ne̯ámurli știi̯/ale̯ méle cum să spúne//și vín^{i}e núnta dạ la bisérică/ș‿e̯áră^{j}‿jo̯ácă/pînă la zéĉe/sau̯ cît créde i̯éi̯/și‿la úrmă i̯ar stă la másă//i̯ár încépē mîncáre/i̯ár.../ĉé púne ómu/i̯ar sarmále/sau̯ ĉe áre/dă se̯ára/pregătít/la másă//și le dă i̯ar‿î... sarmále/i̯árăj^{i}‿dă friptúră/i̯áră^{j}‿dă c^{u}ozóna^{c}/i̯árăj^{i}‿dă...tot ca și zíu̯a/mîncáre//și pînă la dóoșpe no̯ápte̯a//la dóoșpe no̯ápte̯ā... încépe să de̯a dáru̯//să cobo̯ară lăutáru dă sús/i̯a o farfuríi̯e/ și-ncépe dă la núnu máre//núnu máre...dă o míi̯e [ɛ] dă léi̯/sau̯ dóo/cît áre i̯el‿î bunăvoínță/să de̯á//āș^{e}a//și‿la úrmă-ncépe ne̯ámurli lui̯//áltu dă dóo súte/áltu dă o sútă ĉinzéĉ^{i}/fii̯ecáre cum îl lásă ínimă//cáre i̯a pijamále/sau̯ cáre e̯a șervéte/dă mai̯ múlț^{i}/ ...ști^{i}//ălā po̯a‿să de̯a ș‿trei̯ súte//áltu dă cadóur^{i}/o fáță‿dă másă/sau̯ ó‿c^{u}oveltúră/sau̯‿ū...o róke/sau̯‿ū...álți [k] la noi̯ ai̯ĉa să obișnu^{i}éște/e̯a ligán/i̯a u̯ălă/c-așá să dă/ne̯ámurlī...mirési ști^{i}//și strígă dáru̯: dă la cutăríță u̯om/cum îi̯ spúnē/i̯u̯ón/ sau̯‿u ĝórĝe/sau̯ cum‿îl kámă/a dat...dóu̯o súte dă lei̯/ș-un‿ligán/ sau̯‿u dóo súte dă lei̯ ș-o fáță de másă/sau̯ cum dă i̯ei̯ acúo^{lo}//

și tu̯ot așá pîn‿să termínă to̯áta núnta/ști/to̯átā lúme̯a dîn‿ salúo^{n}//după dar/mai̯ púnem e̯ar...băutúră/și be̯a t^{u}oț^{i}.../pînă la zí^{u}o//cînd îi̯ ajúnĝe obose̯ála/și danse̯ază/și jo̯ácă/pă^{i}‿la núntă/ strígă fii̯ecáre toț^{i}//áltu kiui̯é/altū...jo̯ácă/altu ^{u}obu̯osește// și dúpă áe̯ā ple̯ác-acásă.../cáre să símte c-a ob^{u}osít/nu mai̯ pu̯áte/ple̯ác-acásă//do̯árme...pînă la óra dóo//la óra dóo.../i̯ar trebúe să merĝem‿să ^{i}invităm//^{i}e lún^{i}//să le̯ágă mire̯ása [ɛ] lúnga//

856

şi i̯ár s-adúnă tǫátă lúmę̄ā/to‿la míne/lun^{i}/şī víne şi cíntă lăŭtári^{i}/şi aşę̄áză núna pă m^{i}ę̄rę̄ásă cun‿stau̯ ę̄ó/p-un‿scáun/şi-i̯ púne batícu-ŋ‿cáp/şī-i̯ púne pălării̯ę̄/că‿fáĉe glúme ştii̯ dîn ástę̄a/ĉícă vre^{i}‿să‿te faş^{i}‿cǫcǫánă/sau̯ vre^{i}‿s‿te fa^{ş}[ɛ] ţăráŋcă/sau̯... cum îi̯ spúné‿ę̄a ac^{u}ólo/núna//şí‿t^{o}ātă lúmę̄a şádē‿júrū mirési/ş-a lu núna/şī ríde/şi spúne şi...//ş-aş^{e}ă să petréĉe şi lúnę̄ā//dúpă‿áę̄á‿i̯ar púnem másă/dúpă ĉe să términă cū legátu m^{i}i̯rę̄ása/şi i̯árăş^{i}...mîŋcăm/cu tóţi-mpre^{u}únă/i̯áră^{j}‿n^{i}e sculăŋ‿lā [ɛ] jǫácă/şi daŋsăm şi júcăŋ‿şi petreĉém.../i̯árăş^{i}...pînă sę̄árą//i̯ar sę̄ára‿ajúnĝe obosę̄ára/şi f^{i}ii̯ecáre...plę̄ác-acásă//marţ^{i}...víne i̯ár la mínę̄/că ĉícă să dăscurcăm îŋcurcătúr^{i}li/c-avém...mése dă cărát/avéŋ‿scáunę̄/-avéŋ‿farfúrii̯ dă spăla^{d}/líŋgur^{i}/furculíţe//i̯ár v^{i}íne şi [k] dā atúŋş^{i}‿plę̄ácă lăutári marţ^{i}//àvéŋ‿cíţi̯-un...rádi̯u/sau̯ cîtę̄-u^{n}‿ma^{g}nētǫfóŋ/şí‿mai̯ ne cíntą//şi̯-o mai̯ fáĉeŋ‿şi marţ^{i}//ē/şi mi̯ércur să mai̯ cáră mésili/că nu să términă mar^{s}‿tǫátă zíǫa//ş-aşá că o dúĉem o núntă...pînă la jumátę̄a săptămîni/aprǫápe să ţíne ĉíŋ‿şàse zil^{e}//şi tot aşá să petréĉę̄...núnţili//

[Aceeaşi]

ţéstu

bătrîna mę̄a avę̄á test//făĉá cît-o pîi̯ne márę̄-aşá[1]//péntru că‿er^{e}á numai̯‿ī do^{i}‿iŋ^{s}/şi dacă‿făĉá pátru sau̯ ĉiŋş‿pîi̯n/sā stricá//da aşá pentru d^{u}o^{i}‿iŋş^{i}...făĉă ţest//îl fáĉ^{e}-aşá rotūn^{t}‿ţéstu/şi-l‿lásă dă să usúcă//dúpă ĉe să usúcă-l rīdícā/îl lipi̯ę̄şte/ş‿p-o párte ş‿pă‿álta/şi-l púne[ɛ]pă [k] i fáĉe vátră cu cărăm^{i}iz^{i}/d-álę̄ā roşíili/şi-l árde fro dóo zíle//^{ş}ti ca să fíi̯e‿él ar^{z}‿bínę̄//şi cîŋ‿vrę̄a să‿fácă pîi̯ne/frămîntă-n [ɛ]cŏpistére/sau̯ ī‿ligán/în ĉe áre femég̯a//şī...árde bín^{i}e cu^{p} [k] ţéstū/...şí‿cîn‿créde femég̯a că‿î...s-a ars acu̯ól^{u}ō/c-un fúlg^{u}/sau̯ cu niţél mălái̯ arúnş‿să vez^{i} dacā s-a ars bíne cărămízili/fáĉe o pîí̯ne pā...lopăţícă/crăpătór îi̯ spunéa [ɛ] babíli-naínte//aşá bă [ɛ] bătrînili nóastre//şī ó‿fáĉ-ăşa pîí̯ne māre pă crăpăt^{u}ór/ş-o bágă‿acólō-n̄ [k] dă ĉenúşa la ó‿pá^{r}te ş-o bágă-n ţe^{s}//şí‿la órmă lásă ţéstu...jos pă éä//şi áre ţéstu dóo găuri̯-aşá[1] //^{d}-árē...ă [ɛ] băţ-òla băgát/^{ş}ti^{i}/şi cîn‿vréa s‿să úi̯te la éa/ridícă dă băţ/să‿vá^{ză}‿dacă‿s-a pripí^{t}‿sau̯ nu//şî‿dacă véde că s-a pripí^{t}/ō lásă cît créde feméa că s-a cu̯ópt/şî-l scóate/da făĉá cît^{e}-o pîí̯ne máre-aşá [ɛ] bătrîna nóastră...//ne‿^{d}úĉ^{e}ám p-acólo j‿ne dădéa şî‿nóo‿cîte-o jumate dă pîí̯ne d-aéa//

---

[1] Gest: cît cuprinzi cu braţele.

[Aceeaşi]

85o. BUCU

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1971; CB, BM, RP, MT; transcriere: BM

grîu

grîu să p [k] ará î‿félu următ^{u}ór: făĉ^{e}ám ^{u}og^{u}ór dă vára/sau̯ dăpă ĉe să ridicá/d-ăsémplu îl punéam‿î premergătu̯áre ş^{î}‿n^{u}oi̯ atúnĉ/ţînéam cu̯ont//că und-éra grîu̯/să nu mai̯ pui̯ grîu̯//că‿éra deferítē...î...i̯nsécte/şî‿deferítē... [ɛ] mánă/córpur stră^{i}íne/cun‿să ziĉá/negínă//şī...negína...ă...atăcá//adícă îl sufocá pă grîu̯/sau̯ nu...i̯erá mălúră cum ziĉá bătrîni/mălúră/că spunéa máma//mălúră-i̯ spunéa/nijdăcùm negínâ//şī...ă...tu̯ámna îl ā ...îl arám dîn nᵘoṷ/dacă ᵘogᵘóru nu ⁱerá bun/nu cᵘorăspundeá//l-arám dîn nᵘou tᵘót cu dóo ḫíțẹ dă caḭ/saṷ cu dᵘoḭ bᵘoḭ//cum aveá [k] ᵈᵘpă cum era ᵘómu-ntărít [k] înstărít//dacă ⁱereá d-ăsémplu ũ uom maḭ gᵘospodár/dăsigur aveá dᵘoḭ bᵘoḭ/dᵘoḭ caḭ la plug cu dóo brázdẹ//cum ḭerá plúgurlẹ-álẹa/manuᵘálẹ-atúnĉᵉa/şî...arám î grîu/ĉínẹ nu aveá mărcătṷáre semănám cu mîna//şî dúpă ĉe-l sᵉmănáŋ cu mîna/-ḭ trăĝám cu bᵘorṷána//după ĉe dădeáŋ cu bᵘorṷána/-ḭ dădeáŋ cu grápa dă mărăĉínⁱ/şî după grápa cu mărăĉínⁱ dădeáŋ cu tăvălúcu//şî aşteptám să răsáră grîu//carẹ bṷabẹ-apucá maḭ la adîŋc/răsăreá cum maḭ răsăreá/şî maḭ imfrățeá ḭélẹ cum maḭ imfrățeá/cáre apucá maḭ dasúpra/îl maḭ aduná ĉᵘorîli//şi işá grîṷ şî făĉeḭ núma ᵘo kílă la p...la pᵘogᵘón/nu maḭ făĉeḭ dóo [!] //

---

[1] Gest cu mîna, sugerînd cele două părţi în care se afla găurile ţestului.

deĉ...dîpă ĉe să cᵘoĉᵉá grîᵘū/işăḭ la cṷásă//gîrli [k] grîurli-naintẹ nu să cᵘoseáṷ [k] nu să tăḭá dă [k] cu àlĉevá/cu...//ⁱerá seĉerătᵘorⁱ tăḭet [k] cáre tăeá şi lⁱegá/şⁱ seĉerătᵘorⁱ sémple//şi ĉine nu aveá putére şî aveá pṷátẹ um pogón dóo treḭ dă grîṷ/nu-ḭ dădeá mîna că să púḭẹ ᵘo seĉerătṷáre/că nu aveá ᵘorşîĉínẹ-ŋ comúnă...ă...seĉerătṷáre sémplă saṷ legătṷárẹ/seĉerătṷáre care tăeá şî legá//deĉī...cᵘoseá cu cṷasa//făĉᵉám [k] nẹ sculán dîn nṷápte/zmulĝᵉám grîṷ/cu rădăcînă cu tuot/făĉᵉám legătúrⁱ/dă grîṷ/să făĉᵉá legătúră dă grîṷ/ş-ápăḭ cînd î să ridicá puțin sṷárilẹ maḭ sus/dă grîu nu puteḭ să-l maḭ faĉī lⁱegătúră/l-împeleám cu znᵘopⁱ dă grîṷ/lⁱegătúra să nu să usúĉẹ pⁱentru tṷátă ziṷa/ş-ápeḭ începeám la cṷásă/şī ă...fiⁱecàre cᵘosáş aveá legătᵘoru-ŋ spátẹ//ádică...ⁱerá ṷómu şi feméa/saṷ d-ăsémplu ⁱerá kar şî feméẹ care cᵘoseá/şî áltă femée care le **da**//şî álta carẹ puneá pă lⁱegătúră/d-ăsémplu ḭoṷ cᵘoseám/uŋ cᵘopil/de la páḭşpe anⁱ î sus î/dᵘoişpe/páḭşpe/tréḭşpe anⁱ/cam aĉí iŋ vîstr-àsta/ăsta puneá núma pă lⁱegătúră//lṷa...ă...brațu dă grîṷ cu sⁱeĉera/şi-l puneá pă lⁱegătúră/şi ăl care veneá în [k] dúpă ăsta care puneá pă lⁱegătúră/ăsta legá znᵘópu//că nu-z lⁱegá tu̯átâ‿lúme̯a//legá znᵘópu şî‿apăi̯ pă úrmă-l făĉᵉan‿clăi̯//dúpă‿ĉe-l făĉᵉan‿clăi̯/ă...îl tre [k] vine̯á tímpu să-l treerắm//[...]

îl‿î...cărái̯ acásă/îl făĉéi̯ şíră/dăpă‿ĉé-l făĉéi̯ şíră/treerán‿cu cai̯//

[Cum se treiera cu caii ?]

lᵘócu sä pregăte̯á u [k] cúrte̯a unde‿éra ă mai̯ curátă//deĉ curăţe̯ám burúi̯ana tu̯átă/măturám/strᵘope̯ám/băte̯ám áriᵉa cu cáii̯//dăpă‿ĉé băte̯ám [ɛ]áriᵉa cu cáⁱi dă să făĉᵉá ca în‿cásă/să să lipe̯áscă pămîntu să nu să ma‿i̯a ţărînă/deĉ năsăde̯ám//şî năsăditu ⁱerá-m‿félu următᵘór: lu̯ai̯ z [k] únu-z‿dăde̯á znᵘop/şî álţi cărá pă...árii̯e//ái̯a să nume̯á árii̯e//şi năsăde̯ăi̯//năsăditu ⁱerá-m‿félu următᵘór/nu tu̯átă lúme̯a năsăde̯á//ĉini‿ştiᵉá să năsădi̯áscă//dⁱeĉ/ă...znᵘópu dă grîu̯ să pune̯á cu spícu sus/aşá/cᵘónic/adică culcát aşa[1] într-o párte//şi după ĉe termenái̯ cu năsăditu tu̯átă árii̯a/băgái̯ cai̯//dă cai̯/i̯erá cáⁱi înhămaţⁱ/şî‿ave̯ái̯ um pⁱetrᵘói̯/sau̯‿u saniⁱe cu creménă//nu ştiz‿dumne̯avu̯astắ‿ĉe‿e áe̯a sániⁱe cu crémine//deş‿fᵘormátu únii̯ săniᵘúţă cum‿e [k] áre cᵘopíⁱi dă să dau̯ la pergelúş/aşa‿erá şî‿saniⁱ-àe̯a/da-i̯ dî li̯emn/ii̯ dă [r] dă [k] adícă lⁱemn masív/lⁱemn‿î brut//şi în [ɛ] pă [r] pă dădăsúptu săniᵘúţ-èe̯a/să băte̯á pⁱetre dă creme̯nă/da nu dă‿ᵘorĉe cre [k] u̯órĉe pi̯átră/ásta‿erá ᵘo pe̯átră speĉiⁱálă/c-ásta nu să tᵘoĉᵉa cu úna cu doo//ⁱerá ᵘo pe̯átră fu̯árte táre//şi pă...săniᵘúţ-àe̯a s-aşezá ún pⁱetrᵘói̯/sau̯ pune̯ái̯ un‿cᵘopil/îm‿vîstră la zéĉe/dᵘói̯şpe anⁱ/ca să pu̯a‿să míi̯e şî cáii//şi-el stăte̯á cu bⁱíĉu-m‿mînă/şî mîná cai dî‿la úrmă dî pă săniᵘúţ-àe̯a/şi aşá să treerá grîu//dîpă‿ĉé treⁱerái̯ grîu/scᵘote̯ái̯ páⁱili/după‿ĉé scᵘote̯ái̯ paile-áfară/năsăde̯ái̯ i̯ár dîn nᵘou̯/pînâ cîn‿ĉe termenái̯ grîu/sau̯ să [k] pînâ cîm‿vede̯ái̯ că ai̯ [r] ai̯ băgát‿ă um‿pátru/ĉinĉⁱ vráfurⁱ//să numẹ́a vráf//vráf‿adìcă...ᵘodátă pus în‿î...în árịe-àẹa să numẹ́a vráf//și scᵘotẹ́ai̯ páile-afárâ/după ĉe-i̯ scotẹ́ai̯ páile-afárà/ă... băgái̯ dîn nᵘou̯ péste grîu̯/și făĉái̯...ă...scᵘotẹ́ai̯ plẹ́ava dîn‿grîu̯//cái călcîndă cu piĉu̯árli/vinẹ́a şî grîu tot l-în [r] întᵘorĉᵉa merẹ́u̯//și cáre spíĉe dă grîu̯ rămînẹ́au̯ nⁱetreⁱeráte/deĉ cái̯-atunĉᵉa îl pʰisá/îl treⁱerá//strîngᵉái̯ grîu la...stẹ́ajer/stẹ́ajer să numéşte aĉél par cáre‿éste-m‿mijlocu áriⁱi/ș-ăla să numéşte stẹ́ajer//pentru că cái să-mvîrtéşte cu̯-o fúnie/și fúniᵉa vine să-mvîrtéşte pă stẹ́ajăru-òla/și cîn‿cái au̯ sᵘosid‿la ştẹ́ajăr/ întᵘorĉ ímvers cái/adícă întᵘorș‿caⁱi pă sensu ᵘopús/adícă pă pártẹa ĉᵉaalànta/l-întᵘorș‿p-ăsta cáre-a fᵘost aĉí/d-a véni‿la ştẹ́ajăr/vine pă dălăturⁱ/șî‿víne ălantu dîm‿márĝine la ştẹ́ajer// ș-atúnĉᵉa fúnẹa-nĉépe să...să dăsfácă iárăşⁱ pîn [k] prin mersu cáilor//și scᵘotẹ́ai̯ p-órmă cái̯-afárà/strîngᵉái̯ grîᵘu/ș-aduĉᵉám mákina//mákina să-mvîrtẹ́a cu mîna//mákină dă vînturat/așá-i̯ spunẹ́am//așezái̯ sitili pentru...grîu/și-nĉepẹ́ai̯ să...dái̯ la mákină// și ᵘobíĉiᵘu să dădẹ́a mai̯ mul‿nuáptẹa la mákină/pentru că práfu/ ziu̯a ⁱe [k] avẹ́a imfluⁱenț-àsta dă prav/vîntu/ún-àlta/kár vînt/ da ⁱerá timpu mai̯ căldurᵘoz/da nuáptẹa ⁱe timpu mai̯ răcorᵘós/șî îs‿cᵘomvinẹ́a să lucrézⁱ/mai̯ bíne/-adică lucrái̯ pă răcuáre/ĉevá mai̯ [r] mai̯ plăcút//șⁱ‿dădẹ́am la mákină/și după ĉe termenán‿la mákină/ înĉepẹ́an să măsurăn‿cu dúbla/grîu//șî spunẹ́am "am făcút atîta/ᵘo kílă/dóo/trei̯/la pᵘogᵘón/sau̯ dóo pᵘogu̯áne-am‿făcút dóo kíle jumáte"/pă cum să vᵘorbẹ́a‿atúnĉⁱ//kíla ⁱerá așá/dă şápte saĉ/și dă pai̯ṣpe saĉ//kílă mícă/kílă máre//kílă mícă ⁱerá dă şapte saș/kílă mare dă pai̯ṣpe saĉ//

---

[1] Lipeşte palmele una de alta.

ştefán muntẹ́anu
şaizeşiúnu dă anⁱ

i̯-a mînca lupki mîzu

nẹ-an dus cu cai la ẹarbă/avẹam cai̯ nu mai̯ avẹam bᵘoi̯//şi sẹara cînd am sosit acolọ la lᵘocu/la punctu...vᵘorbⁱit/i̯ou̯ cu i̯el/ş-i̯ncă cu fᵘostu preşedinte al ĉeapeului̯/marin̯ su̯are/ [...] nẹ-a işi lupu-n̯ calẹ//cînd a işi lupu-n̯ calẹ/i̯o am zis/cạ i̯o l-am văzu prima dată/a işi dîn nişte păpuriş/ş-a trecut îm pădurẹ//c-asta ⁱera după ᵘo ilundaţiẹ păpurişu̯-ŏsta//crescusẹ pă nişte mlăştinⁱ//

ş-i̯o-ntreᵖ pă ăsta care i̯-a mîncat î...î...i̯-a mînca mînzu lupu/zic ĉə/"măi̯ dᵘobre" zic/"tu ai̯ lu̯a e [k] vrun̯ cîi̯ne cu tinẹ mă ?"//

"nu măi̯"/ĉe "n-ã lu̯a niĉ un̯ cîi̯nẹ"//

"măi̯" zic/"ui̯tẹ ăla i̯e lup"//

ziĉe/"îz mănîncă armăsaru"//

i̯o "mai̯ pardon̯/că" zic "că pă armăsarⁱ nu prẹa-i̯ mănîncă luphi/da" zic "că i̯el nu să [k] îş strică dinţi pă [r] pă carne bătrînâ//îs strică dinţi pă [r] pă trufanda mă"/zic/"fi atⁱent că"/zic "eⁱ mîi̯nⁱ dă diminẹaţă"/parc-am fᵘoz gîĉᵉa/"mîi̯nⁱ dă diminẹaţă fi atⁱent/că tu n-o s-o a [k] mai̯ ai̯ mînz"//

zi şî făcut//nẹ-an dus cu cai̯-acolō la puntu...ficsa dă noi̯ un [k] în ĉe lᵘog mᵉergêm/am împⁱedica cai cum să-mpⁱedica cu sfọară dă pⁱiĉᵘoru dînainte şî/adicâ dă picu̯arli amîndoo dă dînainte/ca calu să mẹargă/să [k] numa să sară/că să nu să ducă să... mẹargă mai̯ dăpartẹ/sau̯ să mẹargⁱ/că dacă-i̯ slᵘobod/plẹacâ şî tⁱe lasî//ş-am sta dă [ɛ] vᵘorbă/dă pᵘovestⁱ/nu̯aptẹa acolọ-şa cab la cap/ş-am î vᵘorbit/ş-am discutat/ş-am adormit//dîpă ĉᵉ-am adormi/cîn nẹ-am trezit/şi nẹ-am sculat/întunᵉeric/dă nu...îd băgai̯ deştili u̯ok//întunᵉerig dᵘomne/şi i̯era un nᵘor/şî trăznẹa/şî tuna/şî sfulĝera/şi ᵘo-ntuneriĉᵉală/nu cai̯/ñimic//încotro o lᵘom//nẹ-am scula/nẹ-an̯ suĉi/nẹ-am împvîrtid/ui̯tẹ-tẹ-n stînga/ui̯tẹ-tẹ-n

862

dre̯ápta/n̄ímig/nímic//

"i̯a ʰai̯ să mᵉérĝem//hai̯ să mérĝim//da plecăm dî [k] trei̯ în trei̯ pᶦ̂ărțⁱ/şî únu să ste̯a‿aiĉ"/i̯eram pátru ínşⁱ/tᵘovárăşⁱ//"mă/ únu să ste̯a‿aijⁱ‿la bagáj//tu ți [ɛ] tu ți le̯gătúră cu nᵘoi̯/nᵘoi̯ cîn̯‿strigăm/tu răspún̯zⁱ/că să ştim în ĉe derécți̯e suntⁱem"//

şî ăla a rămás únu la bagáș/şî trei̯ am plecát în trei̯ părțⁱ// că ştiᵉán̯/cunoşte̯ám caⁱi/şî i̯o p-ai̯ dumitále/şᶦ̂‿dumne̯áta p-ai̯ mei̯/ deĉⁱ cunoşte̯ám//"mă/ĉe cai̯ găsím/îi̯ strînĝem"//așá zis şî făcút// dă-i̯‿i̯ncólo/dă-i̯‿i̯ncólo/dă-i̯‿incᵘólu̯//cum înemerín̯/că tᵘot i̯o am înemeri‿piste...ă...bîzdîgánie-ae̯a dă dihánii‿dă lup/tᵘot i̯o am înimerít/d-an‿da‿piste i̯el//tᵘógma căsîpísi mîzu/l-omărîsᵉè/şî trăsése/băgáse [k] īl bărdăhănisᵉè i [k] la búrtă/şi-i̯ scᵘosése şi-i̯ mîn̯cá fʰicátu//i̯o cînd‿î l-am̯‿văzúᵗ/i̯o am zis că...i̯e tu̯ot cîi̯ne//

şî strig/"măi̯ dᵘóbre bă/vⁱíno mă că ți̯-a mîn̯cat‿î cîi̯ni"/dă i̯o așa ã‿zîs/că i̯e cîi̯ne/că mi să păre̯á mic//da dă undi că ⁱel merĝᵉa pă búrtă//zic "ui̯te mă un̯‿cîi̯ne ți̯-a mîn̯cá‿mînzu mă"//

a venít u̯omū...dîn diréctea dă und-éra ⁱel/a venít acólo/cîn‿ a vení/mîzu să [k] în̯cî‿tᵘo‿să mai̯ zbăte̯á//dă îl bărtăhănise/ şi-i̯ dădúse fⁱicátu-afară/şi i-l mîn̯cá/şi ⁱel în̯că mai̯ mişcá//

s-ápăi̯ ne̯-an̯‿sculaᵈ‿dimine̯áța/ș-am‿î lu̯a‿cái/da ĉᵉ-am mai̯ putú‿dᵘormi pîn̯‿la zîu̯o ?/n-am mai̯ putú‿să mai̯ dᵘormim pîn̯ la zîu̯o/ şi am lu̯a‿caⁱi dă dimine̯áță/ș-am plecát acásă//ș-ape‿e̯-a tras tá-su‿u mamă dî bătái̯e [!!] lu dᵘobric-al meu̯/că i̯-a mîn̯ca‿lupki mîzu//

[Același]

cîn‿eram cᵘopil mic

cînd eram mai̯ micuț așá dă vrō...pai̯şpⁱe anⁱ‿i/ĉişpⁱe

... anⁱ/ i̯eră unu petráke...stan/aşá-i̯ zîĉᵉa/zis nⁱebúnu//petráke̦ nⁱebúnu/petráke hᵘoţu//deĉ cam aşá a [k] îl î p [k] şî dă fapt aşá i̯erá/i̯erá un î hᵘoz dă cai̯//şî m-a lu̯at şî pă mine̦ cu caⁱi//caⁱi nu i̯erá ai̯ mi̯ei̯ propiⁱetáte̯a me̯a/i̯erá a lu máma a lu fᵘóstul̯ preşedinte̦/a lu [ɛ] sánda su̯ári̯//şi m-a lu̯a şî pă míne̦ cu caⁱi la pădúre̦/la i̯árbâ//ne̦-an duz la i̯arb-acólo/unde̦ ?/la zăgáj//la zăgáju̯-ósta/i̯erá un zăgáj aişⁱ/pă i̯alomiţa/şî merĝᵉá mu̯ára lu seĉele̯ánu/ᵘo mu̯áră pă ápă/care erá...dă bᵉetᵘón éste turnátă e̯a/nu-i̯ mo̯árî dî îáste̯a dă lem cum i pâ la munţⁱ//şi...acólo ⁱerá un zăgáj//care propte̯á ápa/ca ápa să u [k] tre̯ácă prim mu̯áră/nu sî me̯árgâ pă...pă gîrlă//şi ne̦-am dus acólo dómne̦//la zăgáj/la plantaţiⁱe la...ĉi "merĝim la zăgáj/la...îm plantáţiⁱe̦"//acólo i̯erá i̯árba la ĝenúk//îm fine ne̦-am dus acólo/cu mᵘoş pet [ɛ] mᵘoj petráke ásta nⁱebúnu/cum îi̯ zîĉán nᵘoi̯/u̯om bătrîn/fáţă dă míne̦/i̯el erᵉa/pu̯áte̦-ave̯á un şai̯zeş [k] ĉize şai̯zej dă anⁱ//i̯o/mⁱic//pai̯şpe anⁱ/ĉişpⁱe anⁱ/cît oi̯ fi avút//că ne̦-a sculát într-o răpăi̯etúră dă cai̯/ş-o rîn̯keze̯ală dă cai̯/şî rîn̯kezá caⁱi/ş-atîta băte̯á caⁱi/dă scăpăra cᵘopitili la cai̯/şi dihánili dă lupʰ/i̯erá un hăi̯tig dă lup/îi̯ tăbărîse̦ pă cai̯//şî caⁱi i̯erá mai̯ mulţⁱ/nu cum am fᵘoz núma i̯oᵘ cu mᵘoş petráke/cai ⁱerá mai̯ mulzⁱ/ne strî [ɛ] n̯sésim acólo̦/mai̯ muls ĉetăţⁱenⁱ//şî caⁱi a vini şî s-a făcút hᵘoră/capíte la capite̦/mîji la pⁱeptu lᵘor/şî cu mámili lᵘor/cu i̯epili̯ zis/şî armăsári...liberⁱ/pă dă lăturⁱ//şî atîta bătái i̯o n-am văzú dă cîn sun/şi nişⁱ [k] cre că am să mᵘor/şi aşá bătaⁱe cu lúphi/cun să băte̯á cai/nu am văzú pîn-atunş/şi nij d-atunĉ incu̯á//că ne̦-am apropiᵉa ca-m po̯ártă/úite c-a véni maşîna[1]/ne̦-am apropiᵉa ca-m pu̯art-aşá dă i̯ei̯/şi̯-atîta rîn̯keze̯ală erá/şi̯-atîta [ɛ] că cîn să love̯á pisemne cᵘopite-n cᵘopite/că scăpăra dómle/scăpăra scînte̦e dă fᵘoc//aşá i̯erau̯...î...fincă să love̯á ei̯ cu pᵘotcu̯avi-

---

[1] Microbuzul anchetatorilor.

864

li//și dacă am văzút așa/am înĉepú să țipăm/și io/și muoșu-òla/și uamin-èea/înĉă [ɛ] eram vro pátru ĉìnĉ uameni/și așa abea abea an scăpát cai dă hăiticu dă luph//da luph iera mai mulsi ca cît iera cai//așa dă mulț ierau atúnĉ//

păi io țîu minte cîn eram cuopil mic/că dau dîntr-una-ntr-alta/aiĉ in sad la nuoi/dacă d-äsemplu nu-z vinea vaca seara acasă/așa pustiităț ierau domne/dacă nu-z vinea vaca seara acasă/sau mînzatu/sau vițielu dă ișa/uite kar aiĉa undi sînt iou cu casa/iera puorumb/să punea puorum/punea grîne/să punea.../dacă nu-z vinea sear-acasă/a doua zi dimineață puteai să nu mai traj nădejde/că nu mai vedeai nij vaca/nij vițielu//ți-o mînca lupki//așa erea domle//lu frati-miu duțu d-aĉi d-alătur i-a lua lupki/ziua i-a lua luphi dîn cîrd//a vini lupu/și i-a luat uaea dîn cîrd/ș-a pleca cu ea//ziua//așa ierau dă mulți//

[Același]

brînza

le dădeam primăvara la uoi/plătiam ĉuobanului acolo/atunĉ inainte-așa era/um puol dâ uaie/șî doo kile dâ mălai//toamna ne duĉan și le luan dă la iel/i dădeam bani uomului/și ne luam oile//brînza/brînza ne vinea rîndu//presupunim az iera rîndu miou//aveam ĉinĉi uoi/luam ĉinș căldări dă lapte//le luam/vinean cu iele-acasă/le-nkegam/le făĉeam brînzâ/fierbean zieru/făĉeam urda/p-ormâ punem brînza la.../fhie putină/fhie buorcan//

[Spune amănunțit cum se face brînza.]

brînza/așa cun ți-an spus//luan laptili /ii puneam kagu/după ĉe l-am unkegatu/știz dă s-a prins iel/băgam mîna iel îl miestecam/pînă să mai muia ăla/ș-înĉepean cu mîna ști/să l-așez/pîn să făĉᵉa iel cᵘocoloș//cîn să făĉa cᵘocoloș/îl luan și-l puneam în zăgîrnă/c-așa lⁱe spuneam/un săculⁱez mare//îl puneam acolo/lăsam puțin s să scurgă/îl puneam p-o masă/puneam um funt pă ia/șî puneam um pietrᵘoi//ș-ia vinea șî s-așază bine/dă n-avea nic o găurică//atunj după ĉe să scurĝᵉa/dă nu mai curĝᵉa zⁱer/ᵘo tăia/i făĉᵉar saramura/puneam saramură...pînă isa ᵘoᵘu dasupra//cîn isa ᵘoᵘu/atunĉea era bună//ᵘo tăeam feliuare/ș-o puneam acolo-n saramură//pă urme-i puneam um fundulⁱez dasupra/um pietrᵘoi dasupra i [k] fundulii/și gata iera brînză//urda iar tot așa ᵘo fierbeam/ᵘo puneam îm săculⁱeț iar tot...ᵘo punean să scurĝᵉa/pă urmă ᵘo scotean dîn săculⁱețu-ola/ᵘo punean ș-o frămîntam/și-o consumam//

[Dar cheagul de unde-l luai ?]

faĉen dâ la pᵘorc//dîn î stᵘomacu pᵘorcului ai văzu că-i...i curețⁱ stᵘomacu//ăla-l spălam bine/-l frecan cu sare/dăpă ĉe-l frecam cu sare/âl spălam în doo treⁱ ape/ș p-ormă l-așăzam într-um bᵘorcan/punem sare peste ⁱel//primăvara puneam bᵘorș//puneam acolo dă l-acoperea tᵘot ăla/șî cîn ne duĉan sâ lᵘon laptele/scurĝᵉan dî iel d-acolo/șî puneam la brînzâ//că...ie șî prafur pⁱentru brînză/da nu ține//asta dîn î stᵘomacu pᵘorcului/asta pᵘo s-o ți șî dᵘoi an dă zile//că ea nu să fărîmâ//da aea cu prafur știi ?/ai prafur dî la farmaĉⁱe/sau dî undi ieste/sau îz dă//da/o faĉⁱ azⁱ/ᵘo plămădⁱesc/cîn i-ai da kag la lapte dîn aia/șî nu durează sâ zic ᵘo lună dă zile/ș cînd ai luat-o/-nĉepi s să fărîme//

ⁱiuana răileanu
șaizeșpatru dă anⁱ

ⁱera la ursitᵘorⁱ

ăm aᵘuzit ᵘodată/câ ne spunea părinți noștri c-a fᵘost un

866

côuoban/a fos flăcău iel dă douozeşîcinį dă ani/ĉe ?/treizeşĉinį dă an a avut//ş cînd a vini şi iel/că ĉobani nainte să duĉea/ai văzut/ei pleca pîm bîălţi/nu şădea kar acolo-n comuna luor//ş cînd a nimeri şi-el la ũ uom/taman năştea nievasta//ba da/născuse şî iera la ursituori//

e/strigă acualea/"măi nene/nu mă primis şî pă mine" sĉe-"n seara asta la dumneavuastră ?/că...sunt un călătuor/şî vreau sâ mă dc acasâ ş-io/ş n-am unde să duorm"//

"a/nene"ĉe/"te-aşi primi/da" zĉe "taman am nievasta lăuzâ"//

"acoale pă prispă culcâ-mă şî pă mini"//

aşa e-a făcut/s-a dus uomu/i-a adus şî lui acualea um preş/ i-a dat o piernă/i-a da ĉeva sî să-mveleascî/s-a culcat//peste nuapte/aude la ĝam acolo că vuorbeşte ĉineva//iel a tăcu dîn gurâ[1]//

cînd aude/aşa ziĉe: "fata să fiie" ziĉe "femiie dă casă/şî vrenică/şî să ţiie dă bărbat//şî bărbat să-i fiie ăsta care-i pă prispâ"//

ş-iel a auzit-o//iel s-a gîndi/"mă" sĉe "dacă ie/îs spun io/ ia acuma-i născută/ş-io am treişĉinį dă ani/io an sâ mă du s-o eau ş-o omor"//a dîşkis uşa frumuos/a intra binişuor în casă/ i-a luat [r] i-a lua fetiţa dâ lîngă maică-sa/ş să duĉe cu ia/şî/ undi o lua ?/că era garduri/nu iera ca acuma zaplazur d-astea dâ scîndură//şî cînd a da s-o-mfhigî-m par/i-a vini şi i-a intrat paru-ăla pâ lîngă [k] pă burt-aşa//ş-i-a făcut siemn//da/sigur/ dac-ā atins-o în ăla/a scrijilat-o dîn î liemnu-ăla//iel a fuĝit //fuĝit//cuophilu/l-a lăsat acolo//cînd să trezeşte mă-sa/cuopilu nu-i//"măi un să fhie cuopiilu ?"//să uiţă-ncuolo/să uită-nco[1]/ cînd aude-n gard//

strigă la barbat-su/"măi bărbate !" ĉe/"auzi cuopiilu nostru plîngêᵉ-afarî"//cîn̦ să duĉe/ᵘo i̯a d-acolo dîn̦ gard/ᵘo dăsfaşă mai̯cî-sa/i̯a spintecată pă burtă//"vai̯ de mine" //să ui̯tă la ăla/nu i̯era//s-a dus în toată lumea//

---

[1] Vorbeşte foarte încet.

cînd î...a trecu paişpⁱe anⁱ/după aşa//fata s-a vindecat acolo//la pai̯şpe anⁱ vine ĉobanu ş-o ĉere-n̦ căsătoriie//fără sâ ştiⁱe că aia i̯e fata//cîn̦ s [k] a lu̯at-o/s-a dus cu i̯a acasă/cîn ...vede sⁱemnu/ᵘo-ntreabă//

"ĉe-i̯ cu tine" ? sĉe/"ĉe-i̯ cu semnu-ôsta" ?//

atunĉa i̯-a pᵘovestit [ɛ]"îm pᵘovestea mama aşa aşa /că...m-a născu/şî e-a fᵘost un ĉoban̦ la nᵘoi̯ in î seara dâ ursitᵘorⁱ/ş că m-a lu̯a şî m-a pus în̦ gard"//

sĉe "i̯o sînt"//

[Aceeaşi]

tutunu

prima dată să faĉe platfᵘormă dă gunᵘoi̯//cîn̦ să faĉe răsaᵈniţa/ca să-l sⁱemine//să pune gunᵘoi̯/peste gunᵘoi̯ să pune pămînt//pămînt/şî p-ormă să pune ⁿeşte braniţ/-aşa-i̯ spune/gunᵘoi̯ dîn ăsta putrezit//a sⁱemănat tutunu acolo/îm braniţ-aşa nu ş ĉe/şî l-a-nvelit/îi̯ pune tᵘocur dă gⁱam/cum e la răsaᵈniţă la grădină//după ĉᵉ-a răsărit/îl ud-acᵘolo- şà/to treabă sᵘocoteală/ş cîn̦ s-a făcut pentru scuos la cîm la tⁱerⁱen/te dujⁱ d-acolo şî i̯ei̯ fire dîn aĉelea/şî...le...

[Cum se plantează ?]

acolo ⁱe terⁱenu-arat/şî cu şfu̯ara să pune//doᵘo bⁱeţe la capitili di la şfu̯ară ca să vină la rîndurⁱ drepţi//şî făĉᵉa gru̯apă/c-um [ɛ] avean̦ cîte-un̦ lⁱemn aşa/la noi̯ i spuni̯ kitonᵘog/aşa-i̯ spunea la ăla//făĉᵉam găur cu kitonᵘogu/uni făĉᵉa găurⁱ/alţi vinea-n urmă/punea răsadu/şî alţi vinea turma apă la fiⁱecare fir/

868

şî-i̯...cu mîna-l‿î...apăsá pămîntu bine[ɛ]pă lîngă i̯el/şî...//pŏ‿úrmă după ĉe-l răsădeá/la trei̯ săptămîn/sau̯ la ᵘo lúnă/-i̯ dădeá prima praşilâ//prima praşil/-a doᵘa/a treᵉa/pă‿ormă după ĉe să făĉᵉá mare/-l culeĝᵉam//luam frunzili dă jᵘos/că‿el să cᵘoĉᵉá treptat aşá/nu să cᵘoĉᵉá tᵘot ᵘodată//îi̯ luam frunzile/le-aduĉᵉám acasă/acasă le-nşîram/pă sîrmă/ş-aveam aşá niştē par bătús‿ca să le-ntinden/ştis ?/ca să steá la suari̯ //şî-i̯ ţineán‿ĉirca dă [ɛ]uo săptămînă/cum‿erá şî timpu/şî doo/pînă să îngălbineá puţin//p-ormâ‿după ĉe să-ngălbineá/îl luã‿şî-l băgam undevá la adăpᵘost/ştiţⁱ ?//pînă să culeĝᵉá tuot//după ĉe să culeĝᵉá/îl luam/îl puneam undevá dă trăĝᵉá/ca să nu să fărîme/ştiţⁱ/frunzili/şî-l îm[ɛ]paketam/îl făĉᵉám aşá păpuşⁱ//îl lⁱegám/p-ormă-l îmbalotám/ş‿cîm‿vineá ziua/ca să-l dúĉem/îl duĉᵉam‿î/transportám/cu maşîn/cu cărúsⁱ/cu...//

ştefán nicoláⁱe
pátruzeşĉinĉⁱ [de ani]

cínipa

[Ogorul]îl‿î arⁱ/îl bᵘoronⁱezⁱ/sⁱemenⁱ cínipa/ş‿p-órmă-l grăpezⁱ//după ĉe-l grăpⁱesⁱ‿cínipa crⁱeşte/s‿faĉe mari̯//deş‿pîm‿mijlocu vᵉeri cîn‿cínipa...creşte-o fluare alb-aşa/la i̯a/faĉe sămînţâ pă tuamn-aşa/atunj‿de ! ziĉi‿că cínipa-i̯ cuaptâ//merĝan‿ş-o zmulĝᵉam/ᵘo făĉᵉam păpujⁱ‿micuţe-aşa/ᵘo lⁱegan‿frumᵘos/ᵘo băteam dâ sămînţâ//după ĉᵉ-o băteán‿dî sămînţâ/ᵘo aduĉᵉan‿ş-o băgam în‿lac//i̯era crivăi̯ dîn astea/nu-n‿gîrlâ/cî‿gîrla ᵘo lua/i̯alomiţa//crivăi̯ dîn astea‿aşa/băltini̯ cum le spuneam nᵘoi/ş-o băgam acolo/puneam patru ţăruş/ş-o puneam acolo/puneam puţine paie‿dasupra/puneam pămînt/ca sⁱ‿steá la fund/ş-o lăsam d-egzemplu patru zile/cî‿

zíle̯/dúpă cum eréa ápa/dacă‿erá mai̯ căldúță/se topéa mai̯ répide̯/ dacă‿erá mai̯ réĉe̯/durá mai̯ mult//după̦ ĉ-o scotẹ́an‿d-acólo/spălám frum^{u}ós/t^{u}ot în áp-ei̯a‿acólo/scotẹám pă mal să scurĝ^{e}á//după̦ ĉe s-a scurs...acólo/o-n̦cărcám în cărûță/^{u}o aduĉám acasâ//^{u}o uscám/bíne/după̦ ĉe să uscá ^{u}o p^{i}isám/așá cu um‿mai̯ pă...niște par jos/ ș-o melițám//după ĉ-o m^{i}elițám/^{u}o dădẹám pîn darác//^{u}o dădẹám pîn daráh‿și sc^{u}otẹám‿fuióru d-o párte ĉe‿erá bun/^{i}inima cînipi/cîlți d-o párte-i t^{u}orĉám p^{i}entru preșur dîn ástẹa/acúma nu mai̯ [k] nu să mai̯ fáĉe/și t^{u}orĉ^{e}ám fir suptíre dîn ẹa/făĉ^{e}ám ĉarșáfur^{i}/púnẹam războiu/făĉ^{e}án ĉarșáfuri/f^{i}éțe dâ m^{i}ése/ș^{i}ervéte dă cîmp/cî‿nù‿erá ca‿acúma pă tuáte drúmurli pînzăr^{i}et și ș^{i}erv^{i}éte/și fel dă fel d-álẹa//și făĉ^{e}ám dîn cînip-áẹa//^{u}o-nălbẹám/^{u}o spălám bine/^{u}o f^{i}erbẹám/și...^{u}o lucrám//făĉán‿dîn‿cínipâ//

trandafir verĝini^{e}a
patruzeșîunu dă an^{i}

puórcu

príma dată púnim ápă pă f^{u}oc/că tă^{i}ẹm puórcu/^{u}ómu-acólo sau care ți-l tae/să‿ĉe șî-l înjúngi^{i}e/îl pîrléște/între timp-ósta ẹo f^{i}erb ápa/după ĉe s-a f^{i}ert ápa/și ^{i}ei l-a pîrlí‿puórcu/dăm cu puțină ápă pă iel/puțină sar^{e}e/șî-l îmv^{i}elim/c-o...pătură‿cu ĉevá/c-un‿sac/ca să-muáie ș^{u}oríĉu//dúpă ĉe să-muáie bine ș^{u}oríĉu/duc ápî‿cald-acólo/c-o perí^{i}e dă paie/îl freácă bini‿bini cu p^{i}erie-áẹa ș^{i}‿cu ápî‿cáldî/^{u}o gălẹátî‿doo dă ápă caldă/-l spálă frum^{u}os/ dîpă ĉe-l spálă/^{u}e gălẹátî‿dă ápă réĉe/îl limpezești//^{u}o úșî‿curát-așa dă la vun‿gras^{i}‿ĉevá/púnim acólo j^{u}os/púnim p^{u}orcu pă‿ẹa/ ș-înĉépi să-l dăsfacâ//după ĉe-l...îl dîsfáĉe pă‿burtâ/pă spináre/ cum‿vrẹa/îl dîsfáĉe/îi scuáte d-acólo...múșki/-i scuáte cuast^{i}li/-i

870

[ɛ]scuate t^{u}ot ĉe e/pîn-ajunĝe la mațe//i scuate mațele-afară-ntr-o copa^{i}e/riniki/ [ɛ] ^{i}inima/b^{u}orj^{u}ocu și cu.../f^{i}icatu-l scuate s^{e}eparat în al vas/pŏ urmă...îl scuate fășii/și-l aducem în casă/îm bucătări^{i}e/unde-l băgăm acolu-șa//io-ntre timpu-osta mă pui și dâscur^{g} mațile/am apâ caldă pă f^{u}oc/iau un c^{u}opil cu mine/le tai frum^{u}os/în tuarnă și le dîsumplu/dî murdărie-aea/dâ mizerii-aia tot/le curăț/după aea după ĉe le-am dâsumplut și le-am curățit/^{f}mos/le-aduc în casâ dacâ ie ĝer ie frig ie iarnă/pui i... altă apă curată/și le spăl bine/pă dînafară/și le curăz/le jupuoi/le fre^{c} cu sare/bine/să n-aibă mir^{u}os//după aia le limpez^{i}esc/le-nt^{u}ore//um fus/un criuon/um băț[ɛ]țiș^{u}or așa/le-nt^{u}or^{c} pă partea-ailantâ//deĉ iarăș pă parte-ailantâ t^{u}ot așa//cu apâ caldă/cu sare/cu...frecate/curățite/aranjate//după aia/me-ale^{c} carne/cîn carnea sâ pune la sare/ale^{c} carne da t^{u}ocat//ĉe e peĉ^{i}e mai micâ/ĉe să [ɛ] aea/asta zic "^{i}e dă t^{u}ocat"//mi-o al^{i}eg s^{i}eparat//^{u}o t^{u}oc pîm mașînă/sau cu t^{u}op^{u}oru pă tocăt^{u}or/după cum vrei s-o faĉ//fac^{u} ^{u}o dau în trei p^{î}ărț^{i}//fac trandafir^{i}/fag gîlbaș^{i}/sărmăluțe/că vrei sâ mai fa și pioft^{i}ele/câ vrei sâ mai fa și p^{i}erișuare/câ vrei sâ mai fa ș-alĉeva/da prima dat-a crăĉunlui asta ^{i}este/gîlbaș^{i} trandafir^{i} și sarmale//așa//îl pregătim îl punim la sare t^{u}od/după ĉe-ș ea sare bine/^{u}or că-l sc^{u}oz la vînt/^{u}or că-l prăjeș și-l pui la damiĝ^{e}ană/dăpă cum vrei//fa șunĉ^{i}/le pregăt^{i}eș^{i} t^{u}ot așa/le pui la sare/le sc^{u}oz d-acolo/le ^{u}opreș^{i} frum^{u}os în apâ sau în zeamă dâ varză/le dai cu buia/ș^{î} p-ormă le-agâț^{i} la fum/dacâ vrei sâ le-afum^{i}/dacâ nu la vînt/s^{î} să zvînte//și le ai pr^{i}egătite dă mânînĉ tuată vara/dacă s-ajunĝe și ^{i}e familie mai puținâ//da/

[Cum faci gîlbașii ?]

hẽ/carnea ^{u}o t^{u}oș frum^{u}os/pui pip^{i}er ĩ iei/pui uoriez în ^{i}ei/pui i buia/ [ɛ] pui i buliuon/amestij bini bini carnea cu tuate măruntáile̯-ástea ĉe pui̯ acólo/sáre/şî pă‿úrmă íntri cu maşína dă t^{u}ocát/cu ţe̯ávâ//i̯o am maşînă dă toca^{t}/ş‿cu ţe̯áv-aşá d-egzémp^{l}u cum ^{i}e ăsta¹/şî...le úmplu şî trandafíri şî gîlbáşi‿cu ţe̯áva dă tocát/şî pŏ‿úrmă-i̯ dau̯ la r^{i}éĉe//ş^{î}‿ie̯i̯ sî-ŋgáţ-acólo stă-ŋgeţáţ^{i}/şî mănînĉ/d-egzémplu sărbăt^{u}órli crăĉúnulúi̯/gîlbáşi trébe̯ să-i̯ mănînş‿c-áre̯ u̯oréz în ^{i}ei̯/şî să‿acréşte̯/dacă nu...i consúm mai̯ repíde//

[Gîlbaşii îi faci în maţe, dar în...?]

da/ă‿am ui̯tá‿să vă spun dâ t^{u}óbă//t^{u}óba/ziz‿m^{u}óşu şî bába// da//e/la ále̯a să ştiţ^{i} aşá//fi̯erp^{h}.../f^{i}erbi̯ ficátu/riníki/ ^{i}ínima ur^{i}ékili̯/vo doó şunĉ^{i}/plămînu̯-óla/le fer^{p}‿cu t^{u}ótu-ntr-um‿vas//după ĉe le̯-ăi̯ fi̯ert aşá d-a dat îm‿f^{i}er‿bíni bíni̯-aşá/ ficátu-l v^{i}es‿c-a f^{i}er‿niţ^{i}él aşá/dî‿p^{u}o‿sâ mănînj^{i}‿dîn i̯el/l^{i}e scu̯oţ^{i}/le limpezéşt^{i} um‿p^{i}ic/că‿ai̯ spúmă d-ai̯a pă i̯el/le sc^{u}os‿p-um‿fun‿să scúrĝe/şî pŏ‿úrmă le t^{u}oş‿c-un‿cuţitáj‿mărúnt aşá f^{i}eliu̯áre̯ f^{i}eliu̯áre f^{i}eliu̯áre/p-o másâ//dâpă ĉe le̯-ăi̯ t^{u}ocát/aşá/pis^{i}éz^{i} pip^{i}ér^{u}/i̯e um‿f^{i}el dă mir^{u}ósur^{i}/cáre le cumpărăm dâ la cuperativă/şî pui̯‿in...măruntáile̯-ále̯a‿acólu//pŏ‿úrmă l^{i}e améstij‿le̯-am^{i}éstij‿frum^{u}ós/şî úmpli t^{u}óba/m^{u}óşu şî bába//după ĉe le̯-ăi̯ umplút aşa cît i̯a i̯éle̯/le c^{u}oş^{i}/undi i̯e tăi̯át acólo/dăpă ĉe le̯-ăi̯ cusúd/le pui̯‿intr-um‿vaz‿mai̯ máre̯/l^{i}e dai̯ ş^{î}‿le ferb^{i} niţ^{i}él dâ‿să f^{i}érbe péle̯-ăe̯a/după ĉe s-a fert/le sc^{u}oz‿d-ac^{u}ólo/ l^{i}e pui̯ p-^{u}o̯ másâ/-i̯ pui̯ um‿fun‿dasúpra/ş-um‿p^{i}etr^{u}ói̯/ş^{î}‿le pui̯ la te̯asc//şî d-egzémplu dacă le̯-ăi̯ dat în‿se̯ár-ásta/ş^{î}‿le̯-ăi̯ pus la te̯asc pînâ‿mîi̯ne̯ dimine̯áţă/aşá să răĉéşte/şî să prese̯áză/ şî-ŋgáţ-aşá dâ să fáĉe̯ ĉa mai̯ búnă//

[Aceeaşi]

---

¹Indică microfonul.

872

în‿cᵘosîmbⁱeștⁱ‿s-a-ntîmplaᵗ‿cazu

cun‿s-a-ntîmplát ?//ịa [soacra informatoarei] a‿avút o fátą la cᵘosîmbéștⁱ//șị...cum să spun ?/bărbác-sụ-a fọz‿bᵘonláv dâ plămînⁱ//n-a‿avú‿cᵘopi/a crescút o fátâ//ᵘo [ɛ] nⁱepụát-a ịeị/zis tot la ᵘo sᵘoră d-aij‿dîm‿búcụ//acúma ịa s-a dus ș-a tăịeá‿viịa/în‿sîmbîta paștelui//ă...à‿mai‿fâcú‿trẹabă p-acasᶦ/dûpă ĉ-a vini‿d-acólu-șa/ar fi bău‿ș-el um‿paár dă vin cu.../cetățⁱéni carẹ l-a‿ajutát acolụ-a fâcú‿clacâ//între tímpụ-ésta/după vo ᵘoră șî ĉevá i-a fᵘoz‿răụ/ș-a vᵘomitát/un‿ligán dă sîngị//ịa cînd a văzút/fuga la salvárẹ/s-a spⁱeriⁱát/că mụáre vasilicâ/c-așá-l kemá//a vini‿salvárẹa/l-a lụat/ịa nu s-a dus cu salvárẹa cu ịel//à‿trimés ọ veĉín-a ịeị/ᵘe prⁱetẹn-a ịeị/cu ịa cu...la bucurⁱeștⁱ/cu salvárẹa//

ịa ĉe‿ẹ-a spus ?//ziĉi "cînd oị viní/dâ la bucurⁱej‿la nụaptẹ/ịo las úșa dîscuịátă" ziĉi/"pụarta dâskisâ/să viị la minẹ" ziĉi/"să nu maị strig̑/să-n‿spuị ĉe s-a-ntîmplá‿cu ịel//

așá a făcut //femeᵉa//ịa-ntre tímp-ósta s-a dus acásâ la‿ẹa/ a da‿mîncárẹ la cᵘopiⁱ/e-avẹa dᵘoị cᵘopiị//ē/a vini‿cumnác-sa dîn‿sad-acolẹá dâ‿la cᵘosîmb/cî-n‿cᵘosîmbⁱeșⁱ‿s-a-ntîmpláᵗ‿cazu/à‿vini‿la ịa acụalẹa/ș-a‿sta‿dâ vᵘorbă sẹára cu ịa/

i-a spus: "haị mariụaro la mini" ziĉi/"sâ mîncăm"/

"nú-n‿trebe mîncárẹ/nu-n-ntrébe nimica"/șî plîng̑ᵉa/șî-ș frămîntá mîịnili//că "ᵘọ muri vasilic-al meụ/șâ"/

"lásâ/pi ĉe/cun‿să-mbonlăvⁱeștẹ ᵘomu mụárẹ ?/sêe "că nu mụárẹ"//

șᶦ‿kar că n-a‿muri/câ‿trăéștẹ‿ș-azⁱ/a maị‿țînú‿treị femiⁱ//

șî.../îm‿fini‿cumnácᶦ-sa‿a plⁱecát acásą/ịa a rămás dî‿s-a culcát//șᶦ‿pă la mⁱezu nᵘop [ɛ] s-a culcát/a plîns ịa/ĉᵉ-o fi

---

¹Cosîmbești - comună apropiată.

făcút/c-a găsít o̧ batístă̧ jᵘos//pă la mi̯ézu nópțe̯-așà/burá dâ‿ plu̯áⁱi/a ıșít afár/a pus căldắrîli la ápă/sâ strî́ngâ...ápâ dâ plu̯ái//dúpă ástă/pîn̦‿zu̯órⁱ așa/ĉᵉ-o fi mai̯ făcút/cum o fi ma‿ág̯a/ c-a murítᶜ //i s-a pus pă ⁱinimă/n-a avú‿ĉin̦‿s-o-ntu̯árcâ/ĉe să ág̯a/ș-a murí‿dómnule//

cînd a vi̧níᵗ‿femíi̯-àg̯a pîn̦‿zu̯ór d-a avú‿tren̦‿ș-a vení‿dă la bucureștⁱ/a traz‿dȩréct la g̯a/sâ-i̯ spuⁱe ĉi‿s-a-ntîmplá‿cu i̯el/ cî‿s-a liniștí‿s-a ușurá/n-are numiᵍ/l-a internát.../ĉé crédes‿că s-a-ntîmplátᶜ ?//yinȩ femíⁱa/dâskíde úșa/"mariu̯áro ! mariu̯áro !"/ strígă/i̯a nicâi̯érg̯a//îm‿pat lungîtâ//i̯a cînd a văzút-o-m‿pad‿ lungîtâ/a începú‿sâ țípȩ//lúmg̯a trecá la cᵘolectív//să ducᵉá// u̯aminⁱ d-ăștg̯a/să‿ĉᵉa dâ‿dî‿nu̯ápte la grajd//

ziĉe.../"i̯a viníțⁱ‿incu̯áĉȩ să vezⁱ !" ziĉí/"nu știu ĉe-i̯ cu tánti mariu̯ára" ĉe/"că i̯ȩ-m‿pad‿lungîtâ/și‿nu răspúndⁱȩ dălᵘoc"//

i̯ei̯ i̯-erá tg̯ámâ/frícâ/ca sâ íntrȩ singurî-n̦‿cásâ//à‿viní‿șî u̯amin-i̯i̯a dă pă drum/a dăskís úșa/cum o̧ lăsásȩ g̯a dăscug̯átă‿d-a‿ avú‿vᵘorba/a intrá‿la i̯a/ᵘo suĉéști/caldă//mu̯ártâ//strig-o/zbu-ĉum-o/suĉéșt-o/-mvîrteștȩ-o/nimic/mu̯ártă//imȩdi̯át a‿anunța‿mili-țg̯a/a‿anunța‿prᵘocuratúra/sfátu pᵘopulár/cî‿dacî‿n-a‿avú nić‿um‿ cᵘopil acu̯álg̯a/i̯el plecát/a viní‿tᵘosⁱ/s-au̯ adunát tᵘoț/mu̯ártâ//

acúma.../am primí‿tⁱȩlefᵘon nᵘoi̯//cîm‿vinȩ bărbac-su-i̯ dațⁱ‿ im‿primírȩ tᵘot/că nᵘoi̯...sîntⁱen dăpártȩ//știg̯o ĉi să-ntîmplî‿ ᵘurma mg̯a"//àșa//am̦‿vi̧nít acásă aiĉi sà sg̯ára/amărîs/supĕrasⁱ/ca dâpă mᵘort//su̯ácrâ-mg̯a/a mînca‿șⁱ‿g̯a cu sᵘocrî-mg̯o̧/s-a culcát/șî cînd‿î...a zis așa cuvîntu̯-ŏsta:

"ah/mᵘoșule mᵘoșule" ziĉȩ/-"am pⁱerdút um‿pui̯ dîn‿cîrdᶜ //am avú‿noo̧/ș-ă‿rămas cu ᵘopt"//

sᵘocrî-mg̯o̧ ȩ-a spus așá/"ĕ/lasâ babo" ĉe/"i̯-avem p-ăștg̯a/sâ ne trăi̯ascâ"//cî‿mᵘoșu n-a‿mⁱerz‿la mormîntárȩ/-a rămás că‿era

874

mai̯ bᵘón̯láv/mai̯‿ere̯á vătămát//

s-a culcát/a mîn̯cát/s-a culcát//pă la mⁱézu nᵘópți̯-așà s-a trezít‿e̯a//

zíĉi "mᵘóșule mă scᵘól" zíĉi "s-aprín̯z fᵘócu"//

"e"/zíĉi "lásă/mai̯ dᵘorm" zíĉi" că/d-abe̯á sâ fíⁱe mⁱézu nᵘópți" zíĉe/"nu-i̯ zíu̯ŏ"//

"e/atún̯j‿mai̯ mă culc"//

s-a culcát//pîn̯‿zᵘorⁱ/strígă la e̯a mᵘóșu//

"maríțo !"/c-așá ᵘo kemá/"maríțo ! maríțo! scu̯al să fașⁱ‿fᵘócu//maríțo/da scu̯al d-aprínde fᵘócu !/n-aúzⁱ"//

cîn̯‿s-a duz‿la i̯a/i̯erá mu̯ártâ/muríse̯//a-n̯cuí̯a‿mᵘóșu úșa/cî‿nᵘoi̯ nu stăte̯ám aíĉa/noi̯ ave̯ám [k] am ᵃvú‿cásă̯ pă...kár la málu gîrli/pâ strădúț-àsta așá//a-n̯cuí̯a‿mᵘóșu úșa/ș-a viní‿fúga la nᵘoi̯//

"i̯u̯onⁱéle̯ ! i̯u̯onⁱéle̯ !/scu̯al"//

i̯o l-am auzí/nij‿nu ne liniștisim bíni cu mᵘórtu cu...fⁱí-sa cáre̯-o-n̯gropási̯//

zic "i̯a trezéșᵗ-te i̯u̯onⁱéle" zi/"cî‿mᵘóșu i [k] plînĝe̯" zic/"i̯eu̯ cre‿c-o fi murí‿su̯acră-me̯a"//

cîn̯‿la ĝᵉam/"ĉe̯-i̯ bre̯ ?"//

plînĝá/"a murí‿mă-ta"//

"cúm bre a murí"/zic//

"a murít//haidizⁱ‿repíde̯-acólu̯"//

i̯o ĉe‿e̯-an̯‿spuz‿lu ᵘómu̯-ŏsta ?//"dú-te̯/dú-te̯-anúnță p-alde̯ fí-sa"/c-áre̯-aíĉa pátru fⁱéte-n̯‿sat/"câ i̯o nú mai̯ merᶜ‿s-o mai̯ vă‿șî pă‿e̯a mu̯ártâ/cî‿mi să púne̯ pă súflⁱet/cî‿dăja" zig‿"nu m-an̯‿liniștid"‿zic "cu cumnáta dă din̯cólo̯" zi/"s-o mai̯ văz șî pă‿e̯a/sâ mⁱerg númai̯ i̯o"//cî i̯erá bărbáti-miu̯/sócrî-mi̯u/șî‿e̯o/vin [k] intrám píste‿e̯a acólo̯//

așá a făcútᵘ//i̯el a [k] s-a dus [k] mᵘóșu̯-a viní‿acásă/i̯u̯onⁱél s-a dus/ș-a‿anúnțaᵗ‿fⁱétili/p-álde̯ cumnáti-me̯a/a vinít aíĉa/a pus ș-a scăldát-ǫ/pîn-am‿vínit ęo d-acásă...a [k] ᵘ͡o scăldás-ę́lę/ᵘ͡o-mbrăcáscę/ș‿p-órm-am‿víni‿ș-i̯ó/ș-am intrát în̦‿cásă/ș-am în̦gropát-ǫ//ásta a fᵘ͡ost pă...cumnáti-męa‿am în̦gropát-o în [k] a dóᵘ͡a zi dă páștę/șî pă‿ęa la vo trei̯ zílę//kar dă izvᵘ͡óru tămăduíri/am în̦gropát-ǫ/ș-a murít//àșa//nⁱ͡empărtășîtâ/nⁱ͡èspovidi-tâ/nⁱ͡énimíc/amărîtî‿supărátî‿cu̯-ai̯lántă i s-a pus pă súflet șⁱ...terminát//

[Aceeași]

851. FĂCĂIENI [ALR I, 695]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: CB

[Via]

né duĉán̦‿cîn̦‿să tăę̯á viili.../prị̆măvàra/ne ᵈĉan̦‿ș-aleĝám un̦‿sᵘ͡oi̯ dă víe/c-apo [k] știę̯án̦‿cáre[ɛ]áre...o víⁱ͡e mai̯ búnă/să fíⁱ͡e algèrię̯án̦că/sau̯ zái̯băr máre/să nú fii̯...hibrí‿d-ăla mărunțélu̯/cáre-mpuj ⁱ‿vrăbíli̯ cu i̯él ᵘ//să [!] să fíⁱ͡e un̦‿soi̯ mai̯ alés//tăi̯án̦‿cǫárdęlę/dûpă ĉę le tăę̯án̦‿le făĉᵉ͡ám munúke/lᵉē...punę̯á‿munⁱ [=mîini]/șî‿lᵉē...băgám îm‿pămîn̦/ca să mustę̯ásca/că [ɛ] i̯éle víili să tăę̯á la-ntîi̯ márte/șî nǫi̯‿i/dac-o punę̯áᵐ‿o punę̯ám dûpă...la sfîrșîtu lu aprilę́/o punę̯am i̯m‿pămînᵗ//le legám/le băgám în̦‿grǫápă ca să...mustę̯ásca/tu̯rnám ápă/șî dup-ą́ę̯a...lᵘ͡ǫ́cu/arán̦‿lócu/-l piketán̦/cun̦‿s-ar zîĉę̄.../sau̯ o punę̯án̦‿cu șfǫárā...//ḍacă piketám/pikętám‿î [k] făĉám ǭ...ca ó[ɛ]ca ǫ grᵉ͡ébla/î‿lă um‿métru/sau̯ la

876

únú d^{u}ọ̀^{u}oşcînĉ äşă/d^{u}oi̯ dinţ^{i}.../pă ẹá/...şî trăĝ^{e}ám şî́ pă luŋg/ şî́ d-a curmezi̯şu//şî punẹám ī.../cum să spun î/viţă/făĉám sem /... um pikét adică/punẹám dréptu undẹ făĉ^{e}á ^{i}ĉele crúĉē.../cuṃ vịnẹá/ dạ piketám adică/şî pă luŋ^{g}/cúm ar fi aiĉá//piketaṇ ş-a [k] făĉá úrmă ş-áşa/ş-áşa /ş pŏ u^{r}mă vinẹán dă făĉá^{n} şîr/şî aiĉá la g [k] ĉéntru/băgám um pikét//ş-ac^{u}ólo punẹám viţa//să ^{z}îĉe/ca să viie rîṇ şî́ aşá /ş-àşa[2] /să nū...//

[Şi pichetul ce era ?]

ū...bèţişuór^{u}//ùn beţişuór/ăla erá pikétu...//

ş-a^{c} [k][3] ac^{u}ólo o punẹám/uór cu ţărúşu/uor cū...groápă/dar... la...noi̯ mai̯ mul...cu ţărúşú o punẹám/cu piĉóru-aşá//un ţăruş/ ascuţi biné la vîrf/ŭ...la un [k] treizèj dạ ĉentímè^{tr}í/făcút o gáură.../c-uṇ lemṇ/şî cu ūn...cui̯ dâ fer/dă punẹám piĉóru pă i̯el/ dă ápăsám/dacă erá rar bíne/-[1] punẹăi̯ foárte bíne/cu ţărúşù//^{u}o punẹám/îi̯ făĉ^{e}ám muşur^{u}oi^{u}/...şî dîpă aẹa/cîn [k] ḍacă dădẹá ploá^{i}ẹ .../îi̯ rupẹám/binişór/cuája/ca să nū...uo zăpăĉẹásĉâ/să...puată să...să-mpingă lăstáru sâ i̯ásă//ă prăşám.../[ε] să nū...buòdidẹáscă búrui̯ánă/pînă răsărẹá/dûp-aẹa.../îi̯ i stricám muşuróiu cîn [k] după ĉe răsă^{r}ẹa/nú mai̯ avẹá nevó^{i}e dă muşuruoi̯u//pînă toám^{n}a/toámnă/...cînd ĉé-i̯ fă [k] îi̯ făĉám i̯ar dî́ [k] /ca să n-ọ bîntui̯ẹ ĝéru/că...lăstáru i̯erá tînăr/ [ε] şî crut/să nū...atáĉẹ ĝerū uokí/ [ε] ĉé i̯e pă cînd [k] trei̯ uók/sau̯ pátru uo^{g}/jós acọlo/îi̯ făĉám muşur^{u}oi̯/ca la p^{u}orúm^{b}/cum făĉá^{m} muşúroi̯ la p^{u}oru^{mb}/şî dîp-aẹa pri̯măvára i-l stricám//^{s}tricaṇ şî.../uo scurtám/uo rătuṇjám.../uọ... cuopê^{e}am/cum să ziĉe/ca să-i̯ rupẹm rădăĉiníli caré lẹ-avẹá la fáţă/...sạ nū.../cạ să [k] dacă să-mputerniĉá alẹa-l [k] nu mai̯ î lucrá alẹa dîn [k] dî lā [ε]adînĉíme şî.../în tim^{b} dă sécẹtă p-^{u}ormă nú mai̯ făĉá nimica ^{alẹa}//

[Cînd începea să rodească ?]

---

[1] Gest cu mîna, în formă de cruce.
[2] Gest.
[3] Tuşeşte.

là al treilea an//al treilea an/ [ɛ] doi an^{i}/făĉá ș-al doilea an/da puțin dă tot/așá numā...dă gustare//al treilea an î/átunĉa-i lăsám cuárde cu.../zéĉe/cu d^{u}oișpe uoik pă cuárdă/-i lăsám dóo cuárde/trei cuárde/ca să.../ [ɛ] căutám îm prinĉip^{i}u să aibă.../cum să spun î...ă...ăstā...ĉ^{e}ep //cătám ca să fie ĉépi [ɛ] asiguraț^{i} întîi/pentru ca să facă cuárde dă r^{u}od/pentru ánu viit^{u}or//áiá e-asigurám întîi//șî după aęā/ásigurám...cuárdili dă r^{u}od/căutăn t [k] ca tòdaună să fie uor pă ĉep/uer pă cuárdă veke/că dacă-i direg dîm butuc î/nū [r] nu merĝe bine//aęa [k] ia să ri^{i}ē/așa zîĉe/ șî cártea zîĉe că.../ia rodéște pă l^{e}em^{n}//așa-i spune [ɛ]/să fie pă cuárdă veke/să nu-i i [k] niĉo^{d}ată să nu fi^{i}e dîm butuc//aęa care-i dátă dîm butu^{g}/nu iése dăcît pentru ĉe^{b} bună//ca să facă cuarde/ pentru ánu viit^{u}or//ă după aęa [ɛ] o [ɛ] cuòpileam/cîn^{d} dădea [ɛ]/dî să mărea [ɛ] lăs [ɛ] lăstáru/adică cuárda/șî [ɛ] dădea cuópi^{l} pă ea/^{u}o c^{u}opileam...// [ɛ] dă [ɛ] multe uor^{i} î.../ [k] acuma la n^{u}oi nu mai [ɛ] o pune pă șpaliier^{ii} șî.../n-o mai las^{î}/să mai stea-ntinsă pă pămîn/că...să strica struguri să.../la cîmp cînd ^{u}o avea^{m}/n-o mai i puneam ac^{u}olo/da aiĉa dă cînd am pus î^{n}curte/e pă șpaliiere//là trei sîrme/^{u}o lej^{ii} pă șpaliier/ō...//așá i-an făcut/în t^{u}o timpu//

[Și pe urmă ?]

p-ŏrmă...așteptăn să beem [!]//

[Da, dar pînă s-o bei, spune-ne toată treaba pe care i-o făceai !]

[!] cîn^{d} [ɛ] vineā [k] cîn s-apropiea sfîntă măriеā/gata! atunĉa-nĉepean să culeĝe^{m} [!]//

[Cum se culegea ?]

noi i culeĝam în cuoșu^{r} șî.../ [ɛ] cun să spune [ɛ]/avea șî zdr^{u}obituáre/mulț^{i} uamen^{i} avea ^{z}drobituárē/kar șî...

[Mai demult !]

dā//șî avea/ș frateli v^{u}oicu-avea/care-á murit/avea o [ɛ] zdro-

878

bitu̯áre dă ó-mvîrte̯ái̯ cu mîi̯n^{ili}/da i̯o nú/i̯ō.../î ştii̯ ĉe făĉam ? un hîrdắu̯ măre/şî c-un ĉi̯úr dă mákină dasúpra/şî-i̯ dădę́am pă ĉ^{i}ur ca să...zdrobę́á şî bo̯ábi̯li/ş-aleĝá cu̯ádili dĩ i̯ei̯//ále̯a r [k] cu̯á-di lè zvîrle̯ám/ş n-áve̯a^{m} nevói̯é să mai̯ le ba^{g} lā bu̯ásca/cum erá atúnĉa.../dăcîd númai̯ sîmburi rămûne̯á//şî dûp-áe̯a-i̯ storĉ^{e}ám în săculéţ^{î}//nú-i̯ ^{s}torĉán cu pr^{e}ésa//

[Cum ?]

[ɛ] ave̯ám un săculéz dă pînză dă sác/sau̯ dă i̯in/şî pune̯ám în săculéţ cîte̯-o căldáre̯-ac^{u}ólo/şî-i̯ storĉám.../pînă cîn nú mai̯ ră-mîne̯á nimica/şî bu̯ásca o pune̯ám la bu̯ásca/i̯ar vinú...curĝá dăsúpt î...[ɛ]ntr-ō...cun să spu^{n}/ntr-o...[ɛ]erínt-aşa/dă l^{e}em^{n}/sau̯ ū... într-o c^{u}opái̯e úrma úrmi/ [ɛ] curátă...//cu̯-o gáură dădăsúpt/...ca să-i̯ i [k] vínu să cúrgă j^{u}o^{s}/şî áe̯a [k] săculéţu-l storĉán şî... [ɛ]frecá[ɛ]m/pînă cîn nu mai̯ rămîne̯á nimic î i̯el//

[Şi cu vinul ce făceai ?]

cù vínu/-l pune̯ám la...butu̯ói̯^{t}.../îl aranj^{e}ám acoló ^{d} mai̯.../ dă múlte̯ ^{u}or^{i} mai̯ făĉán şî d-ăla dūlĉili/-l tăe̯án cū...c^{u}onservánt sau̯.../cum erá átunĉā.../nu şt^{i}u cum îi̯ spune̯á...[1] /nu mai̯ me̯-adúc amínte̯ cum îi̯ spune̯á/ăla ^{i}erá mai̯ bun/ui̯ pune̯ám [k] merĝá um paké^{d} la kil^{u}ográmu̯//da i̯ăsta c^{u}o^{n}servántu-i̯ mai̯ slab//mérĝe dóo pakéte la kilográm/şî ăla.../dacă-i̯ pune̯ám...cu̯onsérva ásta/aşá rămîne̯á/ dūlĉe̯/pînă primăvára//i̯el nú mai̯...//[...]

[Da'cu boasca ce făceaţi ?]

cu bu̯ásca/o făĉ^{e}án ţúi̯c -atúnĉ^{i}//

[Cum ?]

ţúi̯ca.../tă [k] n-áve̯am n^{u}oi̯ cazáne/d-ave̯á cazáne̯-n sát aiĉá// ne̯ duĉắn la cazán...

[Spune-ne întîi cum era mai demult un cazan.]

ĉē.../^{i}erá un cazán dâ zéĉe ĉinşpe̯ décā/aşăzá^{t} pă un...cupti̯ór dă pămînt acólo bíne̯/cu capá^{c}/cu ţe̯ávă.../^{o} ţe̯ávă cáre treĉá dîn capácu luị/trecấ pîntr-o cádă cu ápă/...pentru ca s‿să răc^uoreáscă àbur-ọla şî.../^îi băgaņ‿foc^c .../la [k] aeuọlọ supt cazán/şî áburu/ cîņ‿curgấ/curgấ priñ‿î bú [k] cáda cu ápă/curĝ^ea priņ‿cáda cu ápă/ d‿să răcuorẹa/ş-atúnĉa...c [k] ţúica curĝ^eá...prin [k] dîn ţẹávă/ curgấ-ntr-uņ‿hîrdăụ mic acọlọ şî...//

---

[1] Pauză mai lungă, informatorul încercînd să-şi amintească.

[Şi cum îi zicea la ţuica aia care curgea prima ?]

frúntẹ//frúnte dă.../dróȷdiẹ-aşá să spúne ^la aẹa//frúntẹ d‿ drójdie ^zíĉe//

górgẹ ĉe brátu
şáptezèj‿dă an^i

lúpi

[Cu lupii ai avut vreun necaz ?]

ịo [ɛ]acás-am avút^c//acasă/dá/acás-am avút^c//avẹam doò nọatinẹ-ntr-o váră [ɛ]/bũme d‿to^t/şî‿le-a da‿tata dîņ tim^p/ĉe "măị/nú maị le ţín^en//dacă ca^e-èştẹa mári umbláņ‿la plu^c‿cu eị/p-a^lẹa le daụ‿ûm‿báltă"//lẹ-a‿^dat îm‿báltă/ş‿n-á trecu^d‿d^uoŭŏ săptămín^i/... şi lẹ-ā [k] ị-a luụát uņ‿^hạịtig‿dă lub‿la guánă/ịerá pîņ‿lúna mártịe/şî ịárbă nu ịerá aşá/şî lẹ-a guoní^t/şî nu[ɛ]nú lẹ-a priņ^z/dăcît cî‿lẹ-á‿gonít/erá um‿privál/zi[ɛ]ca săltăvịịţạ//şî númaị pă lúngū privalú‿ăla /cîñ‿diņcólo/cîn‿diņcọá/şî [ɛ]dăcît cîņ‿lẹ-a dát în n^uoroị^u.../ [ɛ]acólo lẹ-a [k] a priņs-ọ pă ^uúnă într-uņ‿l^uo^c/şî pă úna‿a guọnit-o ş‿p-áẹa pînă c [k] tót cîn^d [k] tuót îņ‿săltăviţa/ îņ n^uor^uoị/ac^uolọ-a priņs-ò...//

[ɛ] am maị păţít uo‿átă/^ierám‿î...la cîmp^c//mă d^usésen‿c-uñ vèĉin d-aiĉa/cū...moş tudọ́rake drăgíĉ^i/ne‿^tsẹņ la cí^m/ş-a vínit um‿ burhaị dă plọa^ie/şî‿noị‿i nẹ-an‿dus/am tras cărúţilẹ-amîndọ́i/ş-am ìņkẹ́dicà ca^ii/şî ma‿ịerá ụamẹn^i ae^uọlọ/cu cái la cí^mp//şî nọaptẹ-auzím/ţi̯pă cai̯i mámă ! hi̯ă ! ^{h}îi̯ă/îi̯ă! ţîpá//i̯-am zi̯ş "băi̯ m^{u}oş tudórakẹ/ẹ lúpu la [r] la nu [k] mîn̯j^{î} !"//cîn ne-an du^{s}/făcá fẹarílé la cai̯/că eráu̯ ū múlţ^{i} înkedicá şî cu fẹár^{l}e/că mai̯ i̯erá dibáş caré mai̯ i.../mai̯ impúţiná cái/pî la noi̯ p-aíc^{i}/i̯erá moj górge ruódẹa [!] cáre-^{i}...skimbá la noẹ-ai̯ĉa mere^{u}//şi̯...cîn ne dúĉẹm/cai̯i tuoţ^{i} împrejúr/şî mîn̯ji băgá^{z} la mi^{j}lo^{g}/vo pátru mîn̯j^{î} //şî cái dî jur împrejúr^{u}//nu [r] nú trîntise nic únú//dár nẹ-an dus/ş nẹ-an culcá^{t}/ş cînd i̯ár auzím...ţipîn^{d}...//cîn nẹ-an dus [ɛ] ăl rupsése la [k] îi̯ rupsése búrta/îi̯ dădúse máţilẹ-afáră şî.../ şădẹá cái lîngă i̯el//i̯-a lăsá pînă.../întrebuinţá f^{e}él dă f^{e}él dă metuóde şi i̯ii̯/nú i̯erá [ɛ]kár pr^{u}óşt^{i} aşá/şî lúpi//dă mu^{l} la cîţi̯-un armăsár/caré i̯erá o [k] ştii̯/^{g}că [ɛ]todaúna armăsáru/ăla erá mai̯ dibá^{j}/dă...păzẹá pri̯uóca cū...//şi ĉé făĉ^{e}á ? să punẹá ş să tăvălẹá j^{u}os/...şî...armăsá^{r}ú dacă să ^{d}úĉa/să ^{du}ĉá să-l mirọásă él/cîn să ^{du}ĉá să-l mírọa^{s}/ş cîn l-apucá cu gár^{i}li dă nás/să-mvîrtẹá cu i̯el aşá/pînă cădẹá jos//ş cînd cădẹá jos/imédẹat îi̯ dădẹá drumú/ şî-i̯ dădẹá máţilẹ-afáră...//

[Acelaşi]

erá imp^{u}osibi̯l să-i̯ mai̯ dẹa ajutór^{u}

băi̯átu-a fuoz militár/şî i̯-a ^{a}d drúmu-n̯ cuonĉé^{d}//i̯-à da drúmu-n̯ cuonĉẹd/şî i̯el...avẹá un̯ cuoleg aiĉa/caré să mutáse la burduşán[1] //să mutáse d-ai[ci]// [...] a vîndú cásili/ş-à plecá d-aíc^{i}// s-a ^{d}u^{z} la bọrduşan̯/şî i̯e^{l} cînd a vinid/băẹatu-a vínit î dîn̯ cuonĉẹ [k] a víni^{d} dă...nú ştu unde/la fălĉiu̯/nú ştiu̯ únde făĉ^{e}a armáta/a vínit în̯ c^{u}onĉéd^{i}u//vrō...şápte sau̯ ^{u}ob zile//ş-a ^{s}tad...vo dọ^{u}o zilẹ-acásă/vo t [k] sau̯ trei̯ zíle/atîta a stat...//"mă dú la borduşán" ^{s}ĉe/"să mă găsés cū...pri^{i}étin-óla al meu̯" al lu.../ băĝatu croi̯tór^{u}lu^{i}//

---

[1] Numele unei comune din apropiere.

s-á ^{d}ús acọlọ.../s-à găsí ş-încă c-un...priịétẹn a lu ălà/ dîn...sátu no^{u}.../dă undẹ ^{i}erá.../cúm să spun î/ịăştẹa [ɛ]da[ɛ]dasúpre ac^{u}o^{l}o/dîm bu [k] dîn lăt^{e}eşt^{i}//

[ɛ] "aị bă/sặ ne scặldặm !"//

[s-]a du la gîrlặ/s-a dîzbrăcát/s-a dú [k] a...dat [k] háịnili le-a lăsá pă ma^{l}/ş s-a dat.../"háịdi ! sặ mérĝem pîn la jumátẹa gîrli/sặ mérĝẹm ^{înot}"//

cînd a ajún^{z} la jumátẹa gîrli/...^{z}íĉẹ..."ăị bặ/sặ mérĝen dincolo !" ịeị intré ^{i}eị ac^{u}oló/cum a fos/cîte treị in^{u}ót//da ịe^{i} nu şị-a da^{t} sẹáma cặ...dacặ [ɛ]dîn ĉé să duĉ^{e}a-nc^{u}olọ/ápa-ị lovẹá tot în fáţặ/cúrĝe [k] zvîrlẹá dincụaĉe/dặ dincolo ó zvîrlẹá ápa dincụáĉẹ//cúrsu ápị//ş-a lụọát-o cóntra ápị/a lụọát-o ş s-a [ɛ]...// ştiị cît ị-a scăzu^{t} ? ^{t}pă [k] vo doị kilométri e-á scăzú la valé/ dî úndẹ-a dat èị inót//ş-àc^{u}olō...gîrla să cụotẹá...invers/ş trebúẹá s-o ẹa pă lún^{g} ^{du}p-áẹa//şî ịel...n-á maị...putút/sau á obˆ^{u}osí/ĉ-ó í făcútă/i să fi puz vun cîrĉéị/...şî...^{u}únu-á [k] o dî [k] ^{u}unu dî ịe^{i}/^{î}ăla dîn lặ[ɛ]dîn lătéş^{t}/...a foz maị naintẹ-a dad maị naintẹ la mal.../ặllantu-a da^{t}...maị tîrziụ//ăl-a f^{u}os... dúpă [ɛ] băẹátu lú fratili vóịcu/mă [k] cum e-a dus pă ịeị apa/ cúrsu ápi/şî...fụórţa l^{u}or/fizică...//şî...ịăs [k] pú [k] după cum declárặ eị atú [k] cîn...am ajúns/ [ɛ] ịọ nú ştú dặ undẹ//ă vinisem...dî la pl^{u}oịej^{i}/dî la hí-mẹa//ş cîn m-an a^{d} jo^{z} la rátă[1] / m [k] an găsít-o pă [r] pă ī...cúmnáta lẹán-/a lú fratẹ-mịú marin//

ĉe "néne ! ştiị" ^{s}ĉe "că s-ā-n[ɛ]necá radu lū...nenicú v^{u}oịcụ ?"//

"cum ?"//

şî...gáta/f [k] am plecat şî ịo/dă m-an ^{d}ús ac^{u}o^{lo}/cîn nẹ-an ^{u}s acó/táman îị ĉerĉetá pă băịẹţ-éẹa/cun declárặ eị ac^{u}olọ...// fusése un canál/ặ pă undẹ cursése bụórĉ^{e}a ụodátă//şî să p^{u}ódmolise

---

[1] RATA, denumirea veche pentru Întreprinderea de transport în comun.

882

ș-acoló dacă dădeai î ăla/^{i}era un n^{u}oruoi...//te dúcăi pînă la brîu î^{n} noroi//și băeat-olā...dă [k] caré dîn lăteșt^{1}/ăl-a ișît înainte d-a da-n canál-ō^{la}//ș pă úrmă dîpă iel e [k] urmá sâ iasă nep^{u}otú rádu/șî iăsta [ɛ] uo luáse pă lún^{g}/cî nú mai puteā.../ăsta caré-ä rămas/băeat-òla dîn ī.../caré-a fuo^{z} la no^{e}-ai^{ĉ}//șî... [ɛ] spúne că-i ī.../da a strigá/da éi n-á vru să mai spú^{i}e/c-a mai strigát ajutór/da kár dac-ar fi vru^{t} să-i dea ajutór/nū puteá să-i mai deá/erá imp^{u}osibil să-i mai dea ajutór^{u}//cî spúne c-a auzi șî uamíní dî dincoa^{ĉe} [k] dă dincoló dă gîrlă/dă la bòrdușán^{1} a auzi cum a strigá^{t}: "ăjutōr ! ajutór ! ajutór !"//dá ^{z}icē/iei declár-a-șá/șce: "ne-am uitát"/^{s}ĉe "l-am văzút/șî...pî la ŭ muóme dát" ĉe "nú l-am mai văzút^{u}"//șî i...a dó^{u}a zi ne-an dus șî noi.../l-am pescui^{t} cu lipuovéni.../da iel a fuost aproápe dă mál/dă tuót//n-á foz la adîn^{c}/că [ɛ] lipuovén^{i}i [ɛ] av^{e}á v^{u}o pátruzè^{i} dă cîrliĝe dă.../dădeá cu iele ca cu plása așá/legáte/dă fun/ș cu dóo dúbe/ șî dădeá ca să-l agîțe-adică/să-ī...scoa^{tă}//ș n-á da dă iel//dădeá dă butúj^{1}/dă aeă...//șî la trei zile-a ișît iel.../da a ieșî^{d} [ɛ] la mál/a ișît/ș l-a găsit [ɛ]...àldi ĝine^{r}-mió/că...vîná meréu pă...cu dúba/șî l-a găsi pă canál-ol/l-a găsit/aproápe dă ma^{l} l-a găsit//cum vineā.../l duĉ^{e}a àpa la vále//

[Același]

lun^{i} să isprăya núnta

[Cum se făcea o nuntă cînd erai dumneata tînără ?]

àșa: să-nțeleĝ^{e}a-ntr-o dúminică seára/sau într-o joi siara.../vineá părinți cu flăcău.../șî cu dóo trei neámur^{1}/caré...le-aveá màe-apropiiete/...șî să-nțeleĝeá//[...]^{s} sà-nțeleĝ^{e}a/să

---

[1] Tușește.

ĉisteau.../bea/mîncă/la fată//la fată vinea...socr-ei mar^{i} să zîĉea/adică ĝinerica cu părinţi//şî cu do^{o} trei neamur/care vrea să le ea.../acuolo/...ă ! să-nţeleĝea//să ĉistea/să ^{u}ominea/şî punea sorog dă nuntă//în cutare/pă ziua dî cutarē/avem nuntă//nunta era aşa: să-nĉepea la ĝinerică/dă joi/tona lăutar^{i}/şî-nĉepea nunta/dî [ɛ]j^{u}oi//aduĉ^{e}a lăutar^{i}i/punea c [k] doi c^{u}opkii/vres^{i} tuot să spui/adevăr^{at} !//

[Da, tot, tot.]

aduĉ^{e}ă um băeat ş-o fată/m^{i}icşuo^{r}/d-ăştia aşă[1].../dă şcoa^{lă} //ş punea...doi trei pumn dă făiină/-n sită/...pi...sî vă spue-adevărŭ că...//lăutari cîntă/lumea să ĉistea/şi ăi duoi c^{u}opkii/um băeat ş-o fată/să punea juos/^{cu} căpisterea cŭ făiină/la noe-aşa să ziĉe//şî...le punea ĉeva ban^{i} ac^{u}olo/-n sita cŭ făiină/băieţi ĉernea dî o[ɛ]/unu d-o parte/unu d-o parte/cu mîinile-aşa[2] //şî...băga mînă...în făiină/dacă termena fă^{i}ina/şî găsia ban-ea//şî-mpărţea bani...băieţi...amînduoi//şî făin-aeā.../nu ştiu ĉ^{i}-ō .../nu mai ţiu minte ĉe făĉa cu ia/o luua/d [k] soacra să duĉa cu ea//şî d-ac^{u}olea kefuiă [ɛ]/aduĉ^{e}a bagăju/dî la nireasă...//da p-atunĉa dămul/n-aduĉa bagaşu joea//ī...nu aduĉ^{e}a ca acumà//joia//şî l-aduĉ^{e}ă.../acuşa j^{u}oia l-aduĉe//dă atunĉ^{e}a l-aduĉ^{e}a ^{u}odată cu nunta//duminică//

să duĉa uamini.../lăutari-j^{i} vedea dă treabă dŭpă ĉē...înĉepea dă nunt-atunĉea/şî rămînea.../trepădătuori să ziĉe la noi/ ăştea cî [k] servitori/care serveş^{te}//niamurli//tăia păsăr^{i} viner^{i}/...ī şî sîmbătă/tăia puorj^{i}/dacă [k] care-avea/dă tăia la nuntă puorc^{u}.../astea/făĉa d-ali nunţi/aduna astea ĉe le trebu^{i}e/şî puntru rŭ [k] atunş să făĉ^{e}a doo m^{i}ese/să punea//punea şî sîmbătă seara masă/punea şî duminică siară//aşă am pominit eo atunĉa/da acu^{j} dî la un timp uncua nu mai ^{i}e aşa//şî să punea sîmbătă siara masă/ş să punea şî duminică siara//atunĉa era cu dar/dî punea daru

---

[1] Gest: sugerează cu mîna înălţimea copiilor.

[2] Gest: cu mîinile întinse în faţă.

884

^{u}omù/...pă másă//sîmbătă nú pun̯ẹá níca/sîmbătă̯ sẹarạ//ș-așá/șî duminică.../^{u}oată cu núnta/aducấ șî pagáșu nirési/dacạ avẹá/daca n-ávẹa n-ávẹă/dacạ avẹá/-l pun̯ẹá-n̯ căruțẹ/c-atúnĉ erá cú căruțẹ/nu știẹá lúmẹa ĉe-i̯ mașínili/^{a}túnĉ//púnẹá-n̯ căruță șî...l̯ l-aduĉ^{e}á lă ...ĝineric-acá^{să}//șî lun^{i} să isprăyá núnta//să tẹrmená lun^{i}//să punẹá m^{e}ésîlẹ-acás-ạtúnĉa/nú la salụón^{u}//nú̯ erà lúme atît dă múltă lă...núnț^{i}/ca acú^{ma}//dạ acúma ē...pìste pụátẹ-//atúnĉă...să punẹá-ntr-o cásă mai̯ márẹ-ășa/î^{m} magazíi̯i̯ să punẹá.../adică nú numa-ntr-ụo cásă/vinẹá în...dụóụo/cáse/șî-n̯ sálă/șî...//dă nú i̯erá lúmi̯e múlt-așa/^{i}erá...pîn̯ la d^{u}oozèj^{d}ă ụamin^{i}/dòoșĉin^{ĉ}/...dáca i̯erá trei̯zèș cū ser^{v} [k] cū ăẹa dă sẹrvẹá/cu tụot^{u}//șî ásta erá mamă//ș să...tèrmẹná nún^{ta}//cáre să bătẹá să bătẹá/care [!] să-mpăcá să-mpăcá !//nún^{tă}//

[Da' lunea dimineață ce obiceiuri erau ?]

lūnẹa/lūn^{i} ?//

[Luni după nuntă, da.]

jùcá pînă la un timp/șî d-acụólẹa să ^{t}ĉa acásă//

[Și la o săptămînă ?]

la ụo săptămînă...^{i}ii̯ i̯ertá//așá să v^{u}orgá atúnĉ^{i}//ii̯ i̯ertá tinerí//i kemá nàși/șî-i̯ i̯ertá jụoi̯//joi̯/dúmini/cîn [r] cîm putẹá //kemá hini/șî-i̯ i̯ertá//șî d-acụólẹă.../î áltă zi/cîm putẹá i̯ar î...sụócri niĉ^{i}/părinți miresi̯//i kemá șî-i̯ i̯ertá șî i̯ei̯//ș să ĉistẹáụ ș-atụns/tot așa/făĉ^{e}á mîncáre/punẹá mása/să ĉistẹá/să ominẹá/să ^{t}ĉa fi^{i}ecáre la trẹaba ^{lui}//ásta știụ mamă

prúnă ge i̯oána

șàptezeșîụópt i̯o zi^{c} cî sî híụ, poa să hiie șî ụobzéĉ^{i}, i̯o știụ ?!

curĝá sẹ́lu pă skináŗẹ

[Vrei să ne spui cum era cînd plecaţi la cîmp pentru mai mult timp ?]

ắşá//plecán̦‿lun^{i} dimineą̄ţa/şî́ vî́nẹán̦‿sî́mbătă sẹą^{ra}//dacă avẹám pă ĉinẹvá acásă/daca nú/vinẹán̦‿şî‿sẹára acásă cą̄.../n-ávẹàm... ín̦cuòtr^{u}o//mai̯ avẹán̦‿şî́‿noi̯ cî́ti̯-um‿pu^{r}ĉ^{e}él/ọ̄...gă^{i}ínă/nu ştiu ĉĕ...//da cáŗẹ-avẹą̄ cî́ti̯-um‿bătrî́n acásă/...sî́mbătă sẹára vinẹá‿ei̯//şî̄...aşắ/lụọám̄...mắlai̯/ĉernẹán̦/ş‿punẹám în̦‿sàcul^{e}éţ^{u}/...ą̄ n^{i}ẹ cumpăran̦‿l^{i}egúmă/bà‿pi̯éşt^{i}e [..]brî́n̦ză/că ^{i}erá uọ̄i̯/avẹám ^{u}oi̯/ avẹám̄ yitẹ-/avẹám...//şî lụọá^{m}‿mî́n̦cáŗẹ-acụólo şî́ făĉ^{e}a^{m} [k] lụọán̦‿căldărūşă/lụan‿ĉ^{e}àụūn^{u}/luụán‿ĉẹ nẹ trebui̯á/s‿făĉé^{m}‿mămăli^{gă}//făĉa^{m}‿mămălig-acọlọ́‿la cî́mp/şî $^{mîn̦cám\ acolo}$//n^{i}è‿şî‿pl^{u}oọá tọátă nọ̄ptẹa/cî́n̦‿vinẹá cî́ti̯-o plụáe...//ţinẹán̦ [k] stā́m...cú‿cụokílu la kẹpt şî‿nu-l pl^{u}o^{u}o/ş‿pă mine mă plọụą́/curĝá sẹ́lu pă skináŗẹ//că‿^{i}erá nụápte/şî́‿nú‿v^{e}èdẹám...//ĉé s‿făĉém ? ụómu da rụátă...dî̦ punẹá dă adăpụóst^{u}/şî̦ dọar vedẹá cî́n̦‿s [ɛ] fulĝerá//cą‿erá-n̦tunḗri^{c}/şî̦ i̯erá plọái̯e máre.../şî́ i̯o stan̦‿cu c^{u}okílu la kẹ́pt^{u} /dă‿adăpụóstu lui̯ aíĉ^{î}.../şî̄ plụái̯a mă plọá-n̦‿skiná^{re}//^{i}utị cúm ẹ-acúşa-n tímpu vẹ́ri̯//ĉé‿erán̦‿s‿făĉém ? nú i̯erá bíni̯/dā...sufẹ́ŗẹá^{m} !//c-aşá ^{i}era...trai̯ú‿nóst^{r}u//

[Aceeaşi]

n-an‿da‿sẹ́ama c^{u}-o hi lu^{p}

[Se-ntîmpla să vină lupul pe-aici ?]

să-ntî́mplá $^{mai̯că}$//

[Povesteşte-ne, aşa, o întîmplare.]

să-ntîmplá/da n-ā [k] nú mi s-a-ntî́mplá‿dăl^{c}/cu lupu/...dă

---

[1] Gest.

s-à-ntîmplat/că ịeran la plug/la pụorumb^{u}//cu ụomu// [ɛ] ș-àn dăhăma^{t} [ɛ] dă prî^{nz}.../șî ịe^{l} ziĉē..."du-te tu daca vreị" șĉẹ/"cù caịi î.../pă valẹ-aẹa-ncụolo" șĉe "să maị mănînĉẹ//șî ẹo mă lunĝ^{e}esc acịẹa/lîngă căruță"//

à dăsfăcụ rog^{u}ojîna/ș s-a pus...s-a pus ac^{u}olo/s-à lunĝi lîngă căruț-/ac^{u}o^{lẹa}//ș-ịo m-an dus cu caẹ-/avẹam patru caị la plug^{u}//șî ẹo m-am pu jos/că bătẹa vîntụ-așa d-aiĉ [1] //^{ș} m-àm pu j^{u}os ac^{u}o-lẹa pă...răzụor^{u}//ș-am văzu cî stă caẹ-așà/șî skimba dî ure^{g} me-reụ//m-an sculat în kiĉụare/ĉe ^{i}era/nu ịera nimer dăcînịcị ^{i}eram ac^{u}olo pă cîm^{p}/pă...^{u}o valẹ//cîm mă uị^{t}/vine un cîịnẹ marẹ-ășă [ɛ] /u^{n} cîịne ca ăẹa b [k] ĉobăneștị/mar^{i}//n-an da sẹama c^{u}-o hi lu^{p}/cị skimba caịi dî...ure^{k}//eran cu giĉū[ɛ]gij marẹ/dị plug^{u}//dumnẹa-vọastră nu știs ĉe f^{e}el/da erā...cu cụada ca-m perẹtil-ă^{la} [2] //marẹ //ca s-ajungă caịi înain^{te}//^{a}șa era atunĉ//ạtunĉ^{e}a nu...făĉaị c^{u}olẹa la mașîn-așa [3] /atunĝa era...gij ma^{re}//ș ^{o}o eran cu giĉu îm ....îm mînă//șî a vînit^{c} ...pînă să intre-n caị//adică...sî trẹacă/ụo ^{f}hi avụ gîn^{d} saụ.../ĉ-o ^{hi} [k] gînd ^{u}o hi avîn...^{u}o hi avută/că vinẹa așa cu nasu-n j^{u}os//șî niị n-era frică/bată-l dumne^{zeụ} [!]/ șị m-an scula/șî ām înĉepu să daụ cu giĉu-m pămînt așa/șî an zis: "ho lupu ! ho lupu !//hụor lupu ! hụor lupụ !"//

ụomu neụ n-a auzi/cî ^{i}erā...pistē...vọ...ĉinș hịe^{c}[ɛ]tare dă pămînt ịeram.../dă dăpartẹ//șî ịo^{u} dac-an dat cu giĉu-m pămînt așa/ș-an striga la ịel/a lọat-o spre liniịa dă her ^{așa}//^{i}eram a-prọapẹ dă liniẹa dă her^{u}//șî s-a dus//ịo po u^{r} mă m-an dus înfri-cụoșată la ụom/l-an strigat^{u}/...s-a sculat^{c} //

"^{h}aị mă/dî ẗe scụală ! că-m^{t} ză [k] pă minẹ z mă mănînĉe lu-pu/cu ca^{i}i cụolẹa..."//

șĉe "undi e lu^{pu} ?//ụor mins^{i} tu ?"

"ē ! min/" zicū/"ịō...lūp ^{i}era !"//

---

[1] Gest.

[2] Gest: cca 2 m.

[3] Gest: imită mișcarea mîinii pe volanul mașinii.

á lua͜ furcuoịu dă a͜ lea "hăị ! hai dí͜ n-arátă pă úndẹ s-a dus !"

"hăị !"

nẹ-àn͜ dúz/nú l-am maị găsí/s-a băgát în͜ lẹása cu mărăĉín/şî nú l-am maị găsit//s-ă͜ dús//ástă...am...văzút͜ cu lúpu/da͜ alĉevà nú maị ştiu//mînca yíte/pîm͜ balt/-auzẹam/fặĉá răụ/stricá/strícá// stricá yítĕ/ múltĕ pîm͜ balt-atúnĉa/da acúma nú maị ịesè//

[Aceeaşi]

uopaịțu

[Cum se făcea o şezătoare cînd erai dumneata tînără ?]

ịotẹ-aşá: avẹá lúmẹa yinu/avẹá lúmẹă lînâ...//şî...fặĉá caịẹrẹ-/aşá să ziĉá//caịere múltẹ/dă punẹá-n͜ furcă//şî să duĉá pîn͜ sát/femịẹa cáre fặĉá clacă/...şî͜ kemá lúmẹ//pă niepuáta/pă... dădica/pă [!] cuokiị d-ăştẹa/fiẹtie d-ástẹă...//şî...băieţi să͜ strînĝá la cafenélẹ-/atúnĉ ịerá cafeneélẹ//băeţi să strînĝá la cafenele/şî d-acuoló͜ să͜ vorgáu: "mă ! mai͜ ştiţi-undevá clácă/uopaịz͜ lă [ɛ] o͜ maị hi la ĉíneva ?"//

"ịestĕ !" áltu cárĕ ştiịa/spunẹă...cáre [ɛ] une ştiẹá//"mă ! ie͜ l-àldi cutárẹ//ịĕ uopaịțu"//

"ă mă ! ịe͜ l-àldi cutáre şî clácă"//

"haịdẹ mă ! cáre merĝeţi ?"//

"haị ! ịo mer͜ cu tiinẹ..."/

"tú͜ cu miine"/duoị͜ treị͜ inşi aşặ.../pátru inşi...//

pliẹcáu//şî vinẹá la clácă//fietilẹ tuorĉea pă páturi/c-atúnĉ erá doo páturi͜ in͜ cásă/nú erá úmu ca acúm//atúnĉa aşá ierá la toátă lúmẹa//şî ịerá fiete pă pátu/cu fúrĉîlị/şî͜ treĉá fiiecárĕ...pă lîngă fiẹtẹ//stá͜ acuolō.../ĉe stă [ɛ] vuorgá/d-ale luór/acuolō... //şî...să maị stinĝá şî lîmbă.../tìnerẹţẹ//ăşá că...ịerá/să îdẹá/ spunẹá...//plècá ăẹa/vinẹà͜ alţị//saụ...vinẹá şî-ị apucá ş p-ăẹa

888

acu̯ó̋lea̯//şī ắi̯a plecắ/rămînea̯ ắlţi-n̦‿locᵘ/ş-aşá pînắ‿să stricá claca/vi̯nea̯/să sk'i̯mbáu̯ àşá//ş-ắsta//

[Nu vă speriau flăcăii ?]

cu̦m ?

[Nu vă speriau ? Nu se făceau să vă sperie ?]

ʾnu//ádică/carē vrea̯ s‿să fácă/sặ făĉá dîn̦‿clácă d-acᵘólō.../ măşcălắi̯/aşá [ɛ] să zîĉá//

[Aceeaşi]

atúnĉa‿era ᵘokínĉⁱ

[Cum mergeaţi la tîrg ?]

ⁱᵒte̯-ấşa: ne găteámī.../şī...umplea̯n̦‿cărúţa dî pá̋i̯e/dî notre̋ˢ/ şî nè‿d̦uĉám//cu cărúţa ş‿cu cái̯//

[Unde se făcea tîrg ?]

là‿fᵉetⁱé̋şⁱ‿să făĉá/la ţăndăre̋i̯ să făĉá...//nè‿duĉám//aşá‿ erá‿atúnĉⁱ//ȋs‿trebui̯ắ.../c-atúnĉa nú ⁱerá ca acúma-n̦căl̦ţămínťe d-ásta/atúnĉa‿erá ᵘokí̋nĉⁱ//şî gi̯é̋tⁱe/şī...ástea̯/nú ⁱerā́ ca acúma/ gùmá̋rⁱ/sandá̋lē...//d-ástea̯‿erá: gé̋tē/pantu̯ó̋i̯ʰ şī...u̯okínĉ//

„sâ mérĝen̦‿sî̦...cumpărăn̦‿ĉe ne trébe/dî̦ i̯árnặ"//

ba cu̯oju̯ó̋cᵘ/bá căĉú̄lⁱ/...d-ástea̯...//tîrgui̯á ᵘómū ĉè-i̯‿ trébuⁱe...//

[Da ʾopincile cine le făcea ?]

pî̂i̯ le cumpărá//

[N-ai pomenit să le facă şî oamenii ?]

da//

[Cum le făceau ?]

i̯óte̯-aşắ: lè‿tăea̯‿aşā́...pătráte̯-aşā́.../tăea̯ ké̋lea̯ pătrát-aşắ/ ...cît‿kiĉóru̯-ấşa//şī́ d-acu̯ólea̯ lᵉē...punea̯ în dᵘóu̯ŏ.../ā̀şa[1] le tăe̯á//șî́ lè punę̯á ᵉótę-așá -n dᵘóu̯ŏ/vinę̯á ĉi̯ócu̯-òsta aíĉa̯//aíĉa̯[2]// șĭ̄...avę̯á istruménte pûntru i̯éle dă̄.../ [ɛ] le-nțepá aíĉa/ī̆le... tăi̯á.../ĉⁱocănę̯á c-un ĉⁱocănⁱél/ș-avę̯ā..àșa/ĉevā.../u̯o súl-așá dă̄.../lē spărĝᵉá p-ai/le găurę̯á//ș̆ cu̯-o cureluṡă lē...lẹ cᵘosę̯á// șî d-acu̯olę̯á...făĉá ș p-aíĉ pîm pi̯ắrțⁱ[1]//dî́ s-aduná pă pĭ́ĉórᵘ[1]//

---

[1] Lungi de 25-30 cm.

[Și cum le lega ?]

lⁱe lęgá cu curéˡᵉ//mài̯ dî̦múltᵘ[1]...făĉá tîrsî́n̯/să ziĉe//

[Cum ?]

tăę̯á cu̯adíle dî la căi̯.../șî scărmăná i̯otę-așá/șî̦ făĉę̯á drū́gă/ u̯ómu/ș să punę̯á pă scăuneˡ lîn̯gă su̯óbă̦...//nu ⁱerá lugz mámă ca acúᵐᵃ// [să] punę̯á pă scăunél/i̯árna//ˢă punę̯á pă scăunél lîn̯gă su̯óbă/șî...cu drúg-ae̯a.../punę̯á dòo bᵉę̯țe-n̯cruĉișátę-așá/ˢ le găurę̯á p-aī́ĉ/șî punę̯á o...cu̯ád-așá[3]/sau̯ șî́ mai̯ lúngă/ș făĉᵉá drū́gă să ziĉᵃ//șî-ndrugá cu̯-ae̯ā/îndrugá o̯ami̯nī.../pắr-òla dă...cu̯áda cai̯ulòrᵘ//ș făĉę̯á tîrsî́nⁱ//cînd ⁱerá ᵘómu néu̯ flăcắu̯/șî tî́năr uncu̯áĉę/făĉá tîrsî́nⁱ/ș să...fășurā.../șî u̯ogéle dî lî́nă/să-n̯călța cu i̯éle//nú i̯erá lúmę̯a ca acúma lucsu̯ásă//acúmā lúcs măre//ˢ să-m̯fășurá cu tîrsî́nilẹ...atî́ta/așá/tîrsî́na aíĉā[4].../úna lîn̯gă álta/úna lîn̯gă álta/ᵘo-m̯fășurá/ca cum e ápa [k] ā́ța pă mᵘòsorélᵘ// așá le punę̯á/dîpă kiĉór lē...le-m̯fășu̯rá//

[Aceeași]

erán̯ supărată cu cu̯okíi̯ī...ňișⁱ

[Mătușă, ziceai că ești de treizeci de ani vădană.]

dă/dă trei̯zeșîdu̯óⁱ//

[Da' cum s-a-ntîmplat cu omul dumitale ?]

---

[1] Gest.

[2] Subiectul descrie cum se făceau opincile însoţindu-şi tot timpul povestirea de gesturi.

[3] Lungă de cca 2o-3o cm.

[4] Gest: pe pulpa piciorului.

890

i̯óte/s-à‿bolnăyi^{t}/s-a duz‿la plug^{u}/...cu hi̯e-nó/...şî...s fácă u̯ogu̯ór^{u}//dî p^{u}orúmb^{u}//ş-a veni^{t}...d-ac^{u}oló/cî-l du̯áre níjò^{cu}// "níjocu níjocu̯ !"...l-am frecţîu̯onátū...//e-am mai̯‿î...púsū.../ c-atúnĉa‿aşá i̯erá//căldúră la níjoc aíĉă...i̯-àm‿úncălzi^{t}...néşte ^{u}òváz//s-à‿mai̯‿dú‿ş-á doa zí//po‿úrmă...s-a-ntări‿durérea//îl‿durea ş-un‿kíĉ^{u}ór^{u}/...dî la níjocu//c-ó‿hí áea/c-ó‿hí áea/ám aduz‿dóctoru dî la f^{i}et^{i}éş^{t}...//n-a spus cî...că áre tomoáre/îm‿búrtă// şî dî tomoáre-àe-a murít^{u}//m-án‿z cu i̯el lā bucū [k] lā...călăraş^{i}.../la du̯óct^{u}or^{u}/că şcá că i̯e un dóctor^{u}.../dómnu dóctor slu̯ótă//ne-a trimés...um‿pu̯ópă/i̯erá‿aíĉ/à‿murí‿p^{u}òp-ála/vèrĝil^{i}u/ pópa verĝílu-/aşá-i̯‿^{z}íĉa//şî ne-a trimés^{u} la ála/la dóctur-òla// şî‿dácă ne-an‿dus/i̯-á‿făcút operáţiie...si̯ára/şî písté vo dó^{u}o u̯óre-a murít^{u}//şî...l-àm‿adúz‿m^{u}órt^{u}/pă maşínă//ş-aşá cî‿núma d-ástea àm‿păţít^{u}//^{şî}...a murí/ş‿s-a du^{s}//ş-am‿rămás eu//cú‿toáte belélili/ş‿cu toáte rélilè/ş‿cu tótě grijîle/ş‿cu toáte-amáru^{rli}// ĉé să mai̯ fac^{u} !//ásta e//

[Ţi-a fost greu, mătuşă, cu copii de crescut...]

n-ám ĉ^{i}e spúnē.../c-am trăi̯ít^{û}...ĉevá...bu̯ún pă lúme-ásta// n-ám ĉe spúne//cît an‿trăi̯ít cu i̯el tréizej‿dă an^{i}/...am avú‿cu̯okii̯ níĉ/îm muréa.../pîn‿la ánu făĉ^{e}ám áltū...//dácă trăéa trăéa ş-ăla/dáca nu/muréă.../mài̯‿trăéa/pîntre i̯éi/mai̯...//în‿fine am f^{u}oz‿mulţumită/cî ĉínje-a murí^{t}/ĉínĉ în‿trăíse//zí^{c} [ɛ] "ăm...// n-a lăsá‿dumnezéu/ş‿pă lúme-a^{sta}"//nij‿to^{z}‿nu pu̯á‿s‿trăeáscă/ dáca-i̯ fáĉe zéĉe/doíşpe...//însă...n-a lu̯a‿dumnezéu‿ácuşă... p-ásta/n-a lu̯oá‿putérea şî véaţa//

ş-à‿murí‿mamá//la spitál a murít^{u}//l-ám a^{d}ús acásă/l-àm‿ungropát^{u}...//cín^{d}‿a da^{t} ţignál dî la cu̯olz‿dî c^{u}oló.../maşína/ş-à‿văzú^{t}...cu̯okii̯i.../cădéa du̯ói̯ p-u̯o párte/d^{u}oi̯ p-^{u}o párte//hí-no‿erá‿războíu-ásta már^{i}li/cáre...spui̯ io ^{că}...//^{i}era la răz^{boi}//la rusíea//ni^{j}‿n-a f^{u}o^{z}‿la moártea lú‿ta-su/cî nú‿i̯-a da drúmu//ş-am făcút i̯o aiș'ⁱ/ĉᵉ-am putútu̯//ˢ cu̯okíi cădẹá//dᵘoⁱ p-o párte/ʒ̑ doi̯ p-o páʳte/cîn̯ l-a văzú//și̅ [ɛ] le spunẹá vèĉini ᶻîĉe: "àᵉa-ᵉ mă-ta/ cu mașîna" ᶻîĉé/"táᶜ-tu̯-àre sî hi̯ie" șĉe/"da s hi̯ie dasúpra ?"// dăsúpra ⁱera cᵘoșĉⁱugu pusᵘ//ⁿfășurát ûm̄...pakétaᵗ/cu hîrti̯i/cū ásteá/lⁱegát acu̯óló/pă cᵘovértà...mașîni̯//ș-am vini cu i̯el mu̯ort acásă/l-am îmu̯ormîntátᵘ/...cu̯okii̯i i̯-an crᵉescút/i̯-an da pî la cásile lu̯órᵘ.../și̅ i̯ote mă friĝᵉ-äcúma...//c-am avú zilⁱe d-an trăi̯îtᵘ...//și̅ ĉé să zik ⁱo c-an trăí giné ! c-atúnĉā...erán su-părátă cu cu̯okii̯i̅...ñișᵗ.../cu mūnĉâ/cum vă...spusⁱei̯/cu ásteạ..//

[Aceeași]

în̯ketrẹam hirili

[Cu ce vopseați lîna mai demult ?]

ē̯i ! toᵗ cu vŏpsẹá//mai̯ vopsẹán/că kérise [ɛ]ntr-un rînd/la războ̯iu/după șai̯șpe//...¹ kérise văpsélili că...fusése rúșî p-ai̯îĉᵉā.../bulgári̯i [ɛ]/àrmátă streínă//și̅ să î...stricasẹ tᵘot/ale prăvălii̯ilu̯or//să risikíse/să aẹa/nú mai̯ găsẹai̯ [ɛ] văpsẹá// ș-atún mai̯ văpsẹá lúmẹa cu fu̯oi̯ dă nuĉᵗ//

[Cum ?]

herbẹá fọaẹa dî núcă/într-ọ căldáre máre/...și̅ i̯erā...um fi̯el dă...carabu̯ói̯ i zîĉᵉa//ca kátra vînăt-așá/da núma éra cam maró/ așá la culọarẹa lui̯//bulgărașⁱ ășă éra/cum ē...kátra vînăᵗᵃ//și̅ lu̯á lúmẹa carabu̯oi̯ d-ăla/da acúma a kéri/nu mai̯ i̯e/dā...vrẹau̯ să spui̯ᵘ.../fhin̯că mă-ntrebaᶻ/d-atúnĉạ//și̅ punẹá ĩ áp-àẹā/dîpă ĉe herbẹā fọaẹa dă núcă/și̅ să tọká//o mestẹcá merèu merèu/merèu merèu ș să-n̯kidẹá cu...càrabu̯oi̯-ólạ//ș să făĉᵉa úm maró așạ//cî n-àvẹá cu ĉe...văpsẹa/că văpsẹá lúmẹa dî ʰaine/dī...dî u̯ámin'ⁱ//atunĉᵉa la războ̯i am văzút/lùcru̯-ostạ//și̅...să făĉᵉa marᵘó și̅.../ [ɛ]

---

¹ Subiectul își drege vocea.

892

ţesea lumeā.../îl da la kiuo/pă unde era kiuo/p la fietees/c-încoace le stricase/cî...călcase...militari-n tuot feelu//şî făcea lumea...lucruri//dā...mai pŏ urm-a işîtu văpsele//şî punē.../pune āpă/pă foc/[ɛ]umpleam buorş atunci//ûmpleam buorşu .../şī... [ɛ] înketream hirili/puneam apă pă fōc/ş-încălzeam/...punean katră acră ap-aea/băgam hirile-acuole//şî le-muiam byine-/acolo/le lăsam ī...ap-aea eu...katră/şî pă urmă/dūpă ce să-muea ele gine/le stuorceeam/le puneam ū...în ceva-ntr-un vasu/şī îaltă căldare herbeam pă focu cū...zeam-aeā/care ō[ɛ]puneam/puntru ea/cu buorş-ola //şî puneamū/aea/uo plămădeam într-o cană/-n cevea/văpseaoa/ş-uo turnam acolo/cîn herbea dă da borş-ala-n hertu/turnan văpseaoa plămădită/...o turnam acuolo//mestecam bine bine bine bine/pînă cîn s-amesteca ea//cî să fieta dacă o lăsai nemestiecată//şî d-acuolea punean fiirile-aceo lo //le cuolcăeam nîţelu/adică...le herbeam nîţelu//le herbeam aşa nîţel acolo-şa şî.../d-acolea le dan juosû//şî le lăsan să răceea ap-aea.../şî le stuorceam/j le punean lā uscatu//dacă să făceā...frumoasie/daca nu/le scuoteam/mai puneam văpsea//dacă...vream mai inkise//

[Aceeaşi]

caii...îi ţineam acuolō

[ɛ]mă trimetea tăticu să...mă duc ăm baltă: "măi i! ia ves şî tū! ûmvaţă p-aici-şa/cum ieste.../în brîncişoarē... /în bunişoara /p-acole-şă"/îi spunea să.../vază ce face caii //că nainte-i dădeam îm baltă/şī să făca priuopcî iei aşă.../cîte zece/doozej la un loc sau ū.../mai puţin¹//dîpă cum să-mpereka ee-acuolo-şa// şî umblā...pîn balt-aşă.../şî t [k] lā...uo săptămînă/la doo/cînd

---

¹Topice.

ⁱerai̯ libèr/sau̯ la ᵘo lună/trebuęá să te dujⁱ dîpă ⁱei̯/să...vez̄ ...//maę-avęái̯ şî [ɛ] mînşⁱ pî ieⁱ.../îl luęá lupu !//

"băi̯ ! mînzu meu̯ nú maᵉ éste !//s-a dusⁱ !//"

îi̯ spunęái̯ lū...ĉetățęánu respectiv/cū carē/ᶜᵃ te interesái̯: "băi̯ ! cai̯ mei̯ ᵍcū...ĉine úmblă ?"

"cu̯-a lu cutáre/cu̯-a lū...górgę răzvān/sau̯ a lū...górge lupᵘ/" c-aşá ˢă ˢᵖunęa//

şî tè duĉaⁱ/aduĉai̯ véstę d-acᵘolo-şá...//"gáta ! i̯-an̯ găsit ! //unu̯-a pⁱerit !"

"ĉine ?//"

"l-a luęā..."/cum îs spun/"mînzū s-a dus ! l-a lua lupu ! l-a mîncat !//"

şû aşá...merĝai̯//

[Da'erau lupi acolo ?]

păi̯ sigur !

[Atacau calul ?]

pîi̯ dar cum [ɛ]?//era lupⁱ inaintę//îl luęá dîn priᵘopcă/ d-acolo-şąʲ//ⁱerăo/înainte ⁱerau̯ lupⁱ aìĉi-şa la noi//

[I-ai văzut ?]

nu̯/nu i̯-am̯ văzut ęo//a [k] relativ aşá ca să-l vez cînd îl l-ᵉă/că [ɛ] cai ierau̯ singurⁱ//da era şi natural ᵍcą...//găsęaę-acᵘolo/cᵘopita/căpățînā/atîtⁱ mai̯ rămînęa//încolō...mînca tot//nu mai̯ rămînęa nimik//mai̯ in̯ speĉiāl.../iárna aşá ʲcă-i̯ ᵍī/i mai̯ lăsai̯ şî pă iarnă/că iei̯ bătęa cu piĉoru/la frunzij aşa lā [k]/dă salĉiie/lā iarbă şī.../merĝā [ɛ]...là păşunⁱe/tot aşa/po undē... putęa ei̯/p-acolo-şą//

[Da' dacă-i lăsai singuri acolo, nu se sălbăticeau ?]

bine ! dacă nu-i̯ aduĉai̯ i cū anⁱ dă.../îi̯ prîndęan̯ cu arcanu/ cum îi̯ prinde ăştęa acum/dą//te duĉaę-acolō [ɛ] m̯ baltă/la ᵘo salĉiⁱe/sau̯ undⁱe-şⁱ făĉᵉá ei̯ ũ [k] şî animàlu/-şⁱ făĉa ũ

894

adăpuost /care.../şî iel pûntru iarnă/şî la acêeaj loc/trăĝá acólo-şá şî iél//dă adăpo^{z}/dă...pluaie/dî...viifuor dă...//şă...^{cî}n te ducâi sî-l prin^{z}/dacă...di-ez^{e}emplŭ nú-l aducâi i/cîti^{1}ŭ uán dî zile/sau şî d^{u}oi/să-ntîmplá dă nú l-aducâe-acásă/te ducâi c-un arcán/acólo-şá undē avéau iei ī...adăpóstŭ lor acòlo-şá/şî-i prindeái cu arcánu//te suiái în sălcîiie/sau jós//îi puneái un lát/jós acólo lā pic^{u}ór/ş cîn trec^{e}á el pă cărárea respectívă/ţac !^{1} îl luai dă picôr î/uor dă spáte or/dă în s [k] nuormál dî fáţă...îl loai mai ī...rĕpidi//şî...cînd îi puneái ī látu dă picór/gáta ! iel nú mai să ^{d}ucá nică^{i}er//strînĝai funiea/şî gáta !//îl prindeái //pûneai căpástru/ş háidi !//^{d}acă vreái sî-l vinz^{i}.../îl vindeai la tîr/dacă nú/ [ɛ] ţineái la grajd//iarna//primăvàra-l duc^{e}ai inap^{u}oi/dă majoritátea carē....caiī..îi ţineám ac^{u}ólō.../prea puţin^{i} i-aduc^{e}ám acásă//

[Da'vine apa mai mare, să dea peste...?]

dá ! víne ! sígur î !//

[Ai pomenit vreodată ?]

dá !//şî să...s-au mai înecát ī...párte dî iei/cîn n-avea^{i} nic o p^{u}osibilitáte dă...dă scăpáre//cî nú iera dícur^{i}/nú ^{i}era nimíc/atúnca//^{s} de ^{i}ez^{e}emplū/vínea aşá îns [k] zăp^{u}ór/...cun să spúne/...înai^{nte}//îngeţá earnă.../teribiil/táre dă t^{u}ot/şî cînd rupeá gáţa/dă vínea vun zăpór/atúnca-i luā.../fără véste/şî gátă ! nú mae-avea-ncotró//iei...^{i}erau ū cuonştiienţ^{i}/adică o [k] animálu [ɛ]...să retreĝá la gríndur mai mar^{i}/dā nú ma^{e}-avea tímp//iél nú ma^{e}-avea tímp//atúnca-ī loa dî la úrmă/şî ^{g}áta !//cáre scăpá scăpá/cáre nu nú/gát ! termená cu iel//să-ñecao o...majoritátea// cînd vineau zăp^{u}orur d-ástea//

bratu iuon

treişápte [de ani]

---

[1] Gest cu mîna sugerînd cum trăgea de laţ.

hoi̯kíc

[Viorele, e un joc cu un băţ şi c-o bucată de lemn...]

hᵘ͡okíc̦ᶜ ?//

[Aşa !]

nū́ ne mai̯ jucắm //[1]ni̯-an̯ jucáᵗ//

[Da' ştii ?]

d̦ā́//

[Ia spune, cum îl faceţi ?]

dintr-un̯ lemn/îl...rotûn̯jī́m̄...la...ámbĕle cápete/şī...îl făĉem ca o minĝíi̯ĕ//ş-î̦l púnem jᵘ͡os/la ĉéntru/şî de la ĉéntrū/púnem dóo beţè/cáre éste.../únu/...cárē áre ō...latū́ră-n̯cólo/şî únu cáre-i̯ în̯ sus//dă ţii̯ cu mînḁ//lā...co [k] la mînă-l l-ai̯ ī mai̯ supţíre//ş-aíĉa [2].../lā...cápăᵗ/îl..îi̯ pui̯ mai̯ gros/să nū i̯ásă duᵢ pă mînă//şî...cîn d̦ai̯...în pᵘ͡opiᶜ [k] îm pokíc/ắla cū...bắţu/ţíne-acóló/ca să...ca să ba[ɛ]tă-m poárta mea//şī...ála/i̯o vrḙau̯ ca să bátă-m poárta lā...ĉĕlắlált//ş-ála...vrea ca să nū mă láse/şī o [ɛ] bat în pokíc/dacă ᵛrea să ᵈúĉe la el/dacă nu/la mine// [...]

[Da' voi iarna cum vă jucaţi ?]

ne dúĉem pe lácurⁱ/cînd ĕstē...în̯geţát/şî júcăn̯ hᵘ͡oi̯kic//pe gáţă//

[Ce jucaţi ?]

huoi̯kíc//din ăla cu ᵇắţu//

[Cum e ?]

púne [ɛ] dóo puorţⁱ/stă um portár în poártă/ū́m portár...cárē áre mūnúş/ˡa pīĉoare e sîn [k] pantófⁱ/sau̯ bocánĉ/ca să nū...dacă-l lovéşte/să nu-l...doaʳă//şi...îm pàrte-aea.../tót aĉelaş/po úrmă̄ lā...la mijˡocu terenúlui̯/unde éstē dúnga aĉéea/acóló trebᵉĕ să fíie doi̯ inşᶦ//în̯ cáre únu cu bắţu...ţíne...la hoi̯kìc/ş-áltu...to la fĕl//şi dă únu aléĝĕrᵉ͡a//cárē...i̯a hoi̯kíc//şi...dă

---

[1] Întreaga secvenţă este pronunţată şoptit.

[2] Gest.

896

pentru hoⁱkíc/dacă pǫa‿să cîştígă‿ála să‿bagê...prī [k] m‿príma repríză gólū/îl bágă//ᵈacă nú/bágă‿ằlắláltu//

andróne viᵘorĕl
dóisprĕzĕĉĕ‿ànⁱ

852. DRĂGOEŞTI

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: RP

erắu̯ bordée

báte furĉⁱ/şau̯ [k] u̯o-ŋgrădḙá atúnĉa//ásta-i̯ númai̯ dă furĉ/i cu pai̯éntă ásta/atúnĉa bătḙá furĉ mai̯ rar aşá/la um‿métru/la dᵘoi̯ cum avḙá/ş-ápăi̯ punḙá parⁱ//şi-ŋgrădḙá ca cîn‿drej‿gárdu/şî bulgărḙá şî p-ᵘo párte şî̋ pă álta/cu pămînt//o bulgărḙá săptămîn-ásta pă dînău̯úntru/ş-ai̯lánta...pă dînafáră/că‿ĉa că să usúĉi/că dac-o bûlgărḙá atúnĉa/şî p-u̯o párte şîⁱ‿pă álta/cădḙá//

ástḙa nu/ásta-i̯ dă̄ pai̯ántă/şi să bulgăréştḙ-oᵈ ắtă/dⁱ‿să fáĉe pĕrétⁱli gros/nu cáde//ş-aşá să formá ş-ḙa//da nű cu pódur dîn ástḙa//bătḙá acóló pă dasúpra nişte scîn [k] nişte béţe/şî-i̯ punḙá pămîn‿şî lipi̯á//ş-ápăi̯‿incu̯áĉ-ắşà/a-nĉepuᵗ‿să‿ḙásâ ástḙa//cu tréstie/ápŏi̯...ţíglâ/ápoi̯ fi̯er/...ş-aşá mai̯ dăpárte//

[Şi astea cu paiantă ?]

ástḙa cu pai̯ántă tőt în‿félu̯-ásta ⁱéste/sĕ púne furĉ la rînd/să construéşte tu̯áte/víne dulgéri/ş-ápăi̯ ᵘo pai̯antắm//cu pai̯ántâ//după ĉe-a termínát ei̯/noi̯ o pai̯antắm/şi-nĉépem să...ᵘo lipím/s-o văruiím/acúmā a-nĉepú‿să ᵘo vŏpsḙáscă/úi̯te cŭ diferíte culórⁱ...//

[Dar mai demult...?]

erắu̯ bordée/ástă po‿să vă spui̯ clar că am văzú‿bordée/ş-am intrát îm‿bọrdéi̯/ţigáni la boér acia-n cenúşă[1] únde-i̯ spúne/tot armán-ula acólọ/erá númai̯ borde^{i}e/érá sat dă ţigán^{i}/i̯erá boéri ţigánu$^{lui̯}$ [k] erá ţigáni boérulŭ/nu boérụ[ɛ]ţigán^{i}//tót‿aşà ar vení//şi‿î̄ fì^{i}ecárẹ avẹá acólọ trei̯zèş‿pátruzî̄j‿dă famílii̯/i̯erá ai̯ lui̯/i̯el l^{i}e da să mănînce/pă moşî^{i}a lui̯ múncạ//i̯el‿îi̯‿întreţínẹà i̯arnạ//şi i̯el l^{i}e dădẹ́ạ l^{i}emnẹ dă făcá bordéi̯u pă lócu lui̯//şî acólo i̯eráụ bordéi̯ẹ//aṃ‿fò‿şî‿i̯ó-m‿bordéẹ-acólọ//

ếrá făcútă ^{u}o grụápă-m‿pămînt/pus...aşá[2] nişte lémenẹ/-a pus‿î̄ tréstii̯/ş-a pus pămîm‿pă ẹa//acólo făc^{e}á ụo sóbâ jos/o intráre uṇ‿gîrliş‿p-aica/^{ză}‿făc^{e}á ó‿ụúşâ/cum fácẹm noi̯ la tîrlă/pă vrémúr^{i}/acúma nŭ‿mai̯ să fáce nij‿la tîrl-aşá bordéẹ mar^{i}//

téntẹa ce górgẹ
şai̯zeşîşàpte [de ani]

la boér

[Ai lucrat la boier ?]

aṇ‿lucrá‿şî i̯o acúma mai̯‿in...

[Şi cum era munca la boier, cum era pe vremea aia ?]

cum erẹá pă vremẹ-aẹa/primăvàra/...ca să...pîn trei̯zĕşîcìnc//atúnce am pus i̯ọ mína pă ca^{i}i m^{i}ei̯ şî cărúţă/mă ducáṇ‿la bọér/că n-avẹam...avẹá feméa vo trei̯‿poguáne/i̯o vọ trei̯/şáse/nŭ nẹ-ajungá//să pui̯ dóo cu porúm^{b}/‿dóō...ne trécĕ vára dăg^{e}aba la el/cai̯i treb^{û}ẹá să mănîncē/trẹ́ẹa‿să ai̯ ş-um‿por^{c}/şî ^{u}o vacă/şî nú-ţ^{i} ajungá//ụoi̯/...şî mă ducáṇ‿la bo^{i}ér/...primăvàra/şî mă scri^{i}ám acólọ că [k] şi mă-ntreba/

"băi̯ ! dáca pos‿să muncéj/dáca nū...o [ɛ] ^{u}o-ncúrc//cíte po^{g}ạ́ne i̯éi̯ ?"//

"păi̯ i̯o zicáṇ‿să‿ẹau̯ şásẹ"/

---

[1] Nume topic.

[2] Gest: cu vîrfurile apropiate.

898

"nu/z‿dau̯ númai̯ pátru//ma‿ai̯ vun‿copíi̯l dă múncă ?"//

"n-ā̋m boⁱerášúlẹ/n-ā̋n‿coconášulẹ/n-ām"//

"păi̯ bă ! tu ⁱẹj‿băi̯á‿vrénic ?"//^câ mai̯ întréᵇá pă u̯únki-mi̯u/ câ ma‿éra...

"lā́să boerúle că‿é‿băe̯á‿bun/îl lọm pă lî́ngă noi̯ şî‿p-ăsta"//

ma‿érau̯ bătrî́nⁱ//

şî̀-n‿dădẹá şi míe trei̯ pogu̯ánẹ/pátru/da mai̯ făĉá u̯únu resfét//

mai̯ mă duĉán‿la séĉirâ/mai̯ í‿făĉán‿şi vum‿pogón dóo dă ᵘogór...//

şî tu̯ámnà/porúmbu/tót úna‿ş-ùnẹ//mai̯ tîrziu̯/lu̯a ⁱel dóo şî noi̯

trei̯//din ĉinj‿dő//dî́ntiⁱ a foz‿dîn trei̯ u̯úna/lu̯am noi̯ dóo/ⁱel

úna/mai̯ tîrziu̯/a skímbát//lu̯a ⁱel dóọ/şi nᵘoi̯ trei̯//pîn‿la ᵘúrmâ

vẹnẹā...lu̯a i̯ḗl trei̯ şî nᵘoi̯ dóo/că-i̯ mai̯ făĉá um‿pogᵘón‿la pátru//

[Acelaşi]

aşá să fáĉe núnta la ţárâ

ā̋sta-i̯[1] cúscra//ā̋sta-[1] i̯ fáta/şi...ăsta[1] ĝinerica//àşá//şi i̯o

i̯-am ĉerú‿la cúscra/

"úi̯tẹ dûmne/ásta ţi̯-e fáta/ăsta mi̯-e băe̯átu//î́s‿pláĉi mă băe̯átulẹ ?"

a spus că "da îm pláĉẹ"//

"fă̄i̯ fátă ţíẹ-s‿pláĉe ?"

"îm pláĉe şi míẹ"/

"acúm să fis‿sănắtọşⁱ/să ne-nţeléĝẹm/vrei̯ cúscre ?" //[2]

da/da/dacâ‿sâ-nţeléĝẹ/sígur că treé‿să vrẹa //[3]

"ẹ ! úi̯te ĉé‿estẹ/míe-n‿dai̯ dóọzĕj‿dă ştergárẹ/pentru călţunárⁱ"//

da/àşá//[3]

---

[1] Gest spre persoanele de faţă.

[2] Se adresează unei vecine care asistă.

[3] Replicile aparţin vecinei căreia i se adresează informatorul.

"şi dóozej‿dă bazmálẹ"//

aşá‿éra-náintị//[1]

apróbă/zi núma^{i}‿da[2]//"şi mai̯ îm dai̯ ĉí̦nsprĕzece batícur^{i} pentru surór^{i} dă ĝinírẹ"/

àşá/[1]

"şí zéĉe fulárẹ//şi núnu te privéştẹ"//ûte áẹa[3]-i̯ núna márẹ//"a spus să-i̯ dai̯ ^{u}o‿mie‿ĉin‿súte/ban^{i}/dai̯ ^{u}o míe ĉin‿súte/^{u}o vádrạ dă ţúi̯că/dóo véd^{re}‿dă‿vín/şî să-s‿trăẹáscă fíni" am spus ẹo//"e ! cîn‿fáĉẹm núnta acúma?"//

"măi̯ s-o púnem dă-ntí^{i} noi̯émbre/sau̯..."

"nu lásă dă octómbri̯e că...culéĝim‿ví^{i}a atúnĉa/c-acúma n-ávem‿vin/n-ávem ţúi̯că/da ^{u}o fáĉim [ɛ] o-nĉepém dă sîmbătă ?"//

"dă símbătă cúscre s-o fáĉem/tu-i̯ mázărẹa mắ-si"/

şî merĝá dumínicâ pînạ lún^{i}//aşá erá-náintẹ//[1]

"ē^{i} ! lăutári-i̯ tomi̯ím pînă márţ^{i}/să ştí^{i} !//mai̯ dai̯ j‿dúmnẹata ĉẹvá//că cíntă de ! ş^{i}‿dúmnẹatá/ĉe!vrei̯ dacă ai̯ fátă núma să ...^{s}‿cíntẹ lăútári dăĝ^{i}abà ?"//şî aşá nẹ-am înţelé^{s}/am înĉépu‿núnta...sîmbătă/a veni‿si̯ára féte la noi̯ aíĉa la băi̯át/am bàrberi‿ĝineríca/am bă^{u}út un‿kéf aşắ pînă pă la vo dóoşpe nọáptẹạ sîmbắtă/d-acọálẹa fìecáre s-a traz‿la lócu lọr//

"băi̯éţ^{i}/mî́i̯ne dă dimínẹaţă la óra ọpt/să fiţ^{i} în‿stámbă//vă prezẹntáz‿la datoríe fiẹcárẹ//tu ^{i}eşt‿i călţunár/tu eş‿pocî́zău̯/tu ^{i}eş‿cu brádu/tu éş‿sórâ dă ĝineré‿venis‿t^{u}oţ/la mínẹ//aţ^{i} înţeléz?"

"da/am înţéles tatái̯ẹ" sau̯...cum a zis‿ei̯//

duminică la óra ụop/sau̯ nóo/a-nĉépu‿să prezínte la míne toţ//"e ! băéţ^{i}/...ẹ ! ắşti̯a zéĉe mérĝez‿la nun//ắştẹa zéĉe perék/mérĝẹz‿la...mirẹásâ//mai̯ stas‿ş^{i}‿lá‿míne vo doi̯ trei̯//lọáz^{i}‿voi̯ doi̯ lăútár^{i}/rămî́nẹ doi̯/şi oprés‿şi‿i̯o únu"/că‿avẹám ĉínê//ş-àm‿pornít-ọ la kéf tăticule/pănă sẹáră//

---

[1] Replicile aparţin vecinei căreia i se adresează informatorul.

[2] Se adresează aceleiaşi vecine.

[3] Gest spre persoanele de faţă.

900

pă la pátru/a^{m} mer^{z} la bisérică/a cununát...núna máre pă fíni/ ş-ápăi̯ am mer^{z} la salón/şi̯-am intrá la ^{u}o más-acólo/să trăéş şî matálę/cam dî pă la u̯opt aşá/pînă diminę̯aţa pă la vro...zèĉe únşpi//dac-a vrut î...núnu máre sâ stę̯a pînă sę̯ára/nu l-a supărá niménę̯a//că mai̯ stătę̯á la sócru máre n^{î}ţél/mai̯ merĝá şî la sócru mic/c-aşá e núnta/s-o duj dî cólo pînă cò^{lo}/s să cuno̯áscâ//să nu rămî̯i̯-ălā [k] să n-aúz mî̯ine-poi̯mî̯inę/c-a rămás mai̯ mul la minę// cúscru tu/cúscru i̯o//

[Dar ce făceai luni ?]

ē ! lun^{i} dă dim^{i}nę̯áţă zíĉe "e ! băi̯ su̯ácre"/víne...núnu/núnu dacă é mai̯ ambiţi^{u}ós/"i̯a să-l lu̯as pă sócru-ăsta nîţél mă/să-l gătíţ"//i̯-àgáţă după ^{i}el sărácu/măturá/mai̯ şti^{u} ş-i̯o ĉe-i̯ lę̯ágâ dă gît/acólo/clop^{u}ót/

"mai̯ dai̯ ţúi̯că [ɛ]so̯ácre máre ?"

"mai̯ dau̯ tai̯că/mai̯ dau̯"//

da so̯ácra/nu z^{î}ĉe nimíc ?//i̯a dî cólo/dac-a lu̯át-o şî pă ęa la-ntrebăr^{i}/îi̯ lę̯ágă diferíte...trénţe dă ^{gîd}

"dau̯ ş-i̯o mai̯că vo dóo găi̯ín^{i}/vă [ɛ] vă fáĉe mai̯ca mî̯ncárę"/

"da nu/i̯a s-o dăn la dîrjă/că nú ne cuno̯áşte băéţ^{i}/« toţ^{i} a fos proşt^{i}/a plecá» ĉe/«nú nę-a făcú nimica ăştę̯a»"//ne hîţî^{i}e/nę ...dúĉę pă drum/ne vopséşte/în tot félū/ne súe şî-n căruţă pă neşte roti^{le}/^{j} ne tîrăştę/şi călárę pă cîţi̯-un cal/cà la núntă/că de! dáca mai̯ i̯a u̯ómu mul la cap cîtę-o ţui̯că/...trébę să faş ca t^{u}oţ^{i}//că de ! nu-i̯ fag gústu lu ĝinerica/"ętă bă ! tav-tu̯-a stat aşá posomorît"/îi̯ spune mirési//po̯áte că mai̯ dă şî vum pumn/aşá pînă-n núntă//şi aşá să fáĉę núnta tai̯că/şî ^{u}o ţinem dă sîmbătă/ pîn-aprọ̯ápe marţ^{i} aşą//ápăi̯ treé să dăn dáru la lăutár^{i} să pléĉę că apăi̯ nę c^{u}óstă daca-i̯ ţinem p-ăę̯a//că ăę̯a cîntă/şî n^{u}oi̯ bem/ ş-o-ntărim i̯ár dîn nou̯//şî ne c^{u}óstă t^{u}ót pă noi̯//ş-aşá să fáĉe núnta la ţárâ//

[Dar pe urmă la o săptămînă se mai duce, joi după nuntă...?]

i̯e ju̯ói̯ pă vrémurⁱ/acúma nu mai̯ să fáĉe//spúne că mérĝim cu cᵘolác/câ ne kámă...pă sócru mⁱic/îl kámă sócru máre̯-acólo̦/şî mai̯ fáĉe̦n‿tái̯că um‿púi̯ dă kéf să trăéşt !//ĉícă̦ kámâ cu cᵘolác sócru mic/pă sócru máre̦//sócrū mic îl kámâ p-ắla̦ máre//

îi̯ scu̯áte la bisérⁱcă do̯ámna núnă̄/la dóo săptămînⁱ/îş‿e̯a fíni/să dúĉe la bisérică/ş-ápăi̯ mai̯ viné‿e̯ár la sócrū...máre̦/şî mai̯ tráĝe ᵘo kérfene̯álă dă băᵘút//do̯ámna núnă şī cu dómni ĝiné̦rⁱ//şī cu núnu/daca-i̯ mài̯‿apro̯ápe/dacă nu̦...//

[Acelaşi]

ásta-i̯ múŋca la cínipâ̦

u̯ō sⁱemănám/îi̯ pune̯ám u̯o ĉⁱo̯ară‿doᵘo̦ să n-ᵘo mănînĉè/la ᵘúrmă ...să făĉá cînipa máre̦ dă̦ vărát/p-atît aşá /intrám ĩ‿i̯a/u̯o vărám ᵘo adunám p-áe̯a care̦‿ése‿ére̯á dă vára/ş-ō̦ [k] p-áe̯a dă to̯ámna ca-re avéa măĉⁱulie ᵘo lă̦sám/şi ó‿adunaᵐ‿p-áe̯a dâ vára/ş-o făĉaᵐ‿mînukurⁱ/ş-ᵘō...o aduĉán̦‿la gîrlâ//ş-o băgám la gîrlâ//

ᵘò‿ţine̯ám u̯o săptămînă/şapte‿ᵘòb‿zíle̦/ş-o scᵘote̯ám/u̯ō pune̯áŋ‿la su̯áre/ᵘo spălám bíne̦/ᵘo pune̯áŋ‿la so̯áre ᵈ‿să ᵘuscá/u̯o pune̯ám u̯ō...pi̯isám îŋ‿gro̯ápă/şâ la úrmâ ᵘo‿bune̯ám la...méliţâ̦//ş-o meliţá//dîn‿ĩ méliţă/o făĉám‿fui̯ór [k] dĩ [ɛ] darác//o pune̯äm în darác/ş-o dăde̯ám pîn darác aşá/ş-o făĉám...fui̯ór ş-o torĉám/dîŋ‿cîni [k] dîm‿fúrcâ//ásta cînipa//

to̯ámnà/áe̯a dă to̯ámna ᵘō culeĝᵉám/pă to̯ámnă dâ tᵘot//ş-o duĉám íŋ‿gîrlâ e̯ar/ş-o...făĉá şi p-áe̯ä la fel ca p-áe̯a dă̦ vára/şî...ásta‿í la cínipă//ásta-i̯ múŋca la cînipâ̦//

dáca̦ pui̯ foⁱiţe/trebúe s-o bag‿ĩ‿ⁱapâ/s-o ᵘo̦părⁱéşţⁱ/s-o vopséşţⁱ/s-ō...dā [ɛ] u̯urze̯ál-ae̯a care̦-o tor̦‿dîn...fúrcâ/fhíru̦-ăla//

Ţest.

902

să-i̯ faĉ scrobi̯álă ș̌-i̯ei̯ cum trébue să-i̯ faĉⁱ cu ĉⁱárâ/cu uléi̯/cu ĉe̯-i̯ dai̯ acólo̯/ca să me̯árgă pĩ‿spátă/că‿ᵈácă̦ nu-i̯ faș‿p-ále̯a nu mérĝe pĩ‿spátâ//ș-áste̯a mámă̦ ᵒ știu̯//

[Ca să fie mai albă ce-i faci ?]

ĉíne áre práfur dă cᵘopt o [ɛ] ᵘō fʰi̯erbe̯á cu práfur dă cᵘopt //ĉíne n-àve̯a/ᵘo fi̯erbe̯á cū ĉe̯núșâ//ĉíne nu vre̯a s-o hárbâ cu ĉe̯núșâ/ᵘo fʰi̯erbe̯á cū... [ɛ]vréĉie d-áe̯a dâ săpún//cárē rămíne̯ la fúndu săpúnului̯//șî‿o făĉá álbâ//dáca vre̯a sâ-j‿bátâ cápu/dáca nu vre̯a sâ-j‿bátâ cápu/o lăsá așá cum să găse̯á//ș-o făĉá așá//

catrína iᵘón ne rádu̯
dă șái̯ze...șî‿pátru am avút
àstă-e̯árnă,am íntrát în șai̯ᶻᵉˢĉìnĉ

lî́nă

ᵘo tunde̯ám/o adúĉᵉám acásă nu pute̯ám să s [k] ᵘō‿opărésc ᵘo săptămínă/dóo/trei̯/pentru că‿é̦rám la cîmp/nu pute̯án‿să stau̯ dă e̯a//ᵈa̦ca-m vine̯á și míe bʸíne/‿éte p-o plo̯áⁱe̦ ca ásta/ᵘo‿ó̦păre̯án‿dă se̯ára/pune̯ám ápă peste̦ e̯a ĩ‿álbgíi̯e/ș-o ține̯ám pînă dîmine̯áța/dîmine̯áța o pune̯ám ĩ [ɛ] în̦‿tírnă̦/șⁱ‿mă‿ᵈĉan‿dâválᵉ‿la gírlă c-un‿cᵘopíi̯l dăpă míne cu [k] dă tírnă/ș-o spălắ‿la gírlâ//

vine̯ám acásâ/u̯o băte̯án‿cu bⁱáțu...bʸíne̯-a dóo̯a zi dăpă ĉe să scurĝá e̯a bíi̯ne/ș-o pune̯ám șî să...să zvîntá/ș̌-o băte̯án‿cu bắțu/șⁱ‿la ᵘúrmă u̯ō...lăsàn‿s‿să u̯usúĉi̯/ᵖă‿úrmă-l lu̯ã‿la scărmănáᵗ‿cu fhíru cu fhíru/o̦ făĉáᵐ‿mormán máre̦/ó‿făĉám în lⁱegătúr/ne‿ᵈúĉán‿la...mașínă șî o trăgⁱá//

dácă vine̯an‿d-acóló/luám/cîte nițícâ/fă-i̯ ĉoráb‿lu cutăricá/fă-i̯ ĉorábⁱ‿lū cutăricá/fă-i̯ niște míne̦j‿dă flane̯á lú‿cutăricá că s-a rupt ai̯íĉa/ș-așá...ᵘo petreĉᵉám//dáca vre̯án‿să‿o̦ păstrés‿să nu fac [k] să-i̯ mai̯ țîu̯ așá/pune̯ám abále̦//lu tás-su/să-i̯ fac ţųále/dĩmíịi//ųo torĉám/ųo-ndrugám/ųò͜ puneám acólo...ĩ...răzbóị/ dâ-ị făĉám ᵘurzeála cum trebũeá să fhíᶦe cũ...mă roc͜ cu...d-álea/ cũ...scrobịálă d-áea așá/ș-ō făĉám...pă ó [k] mă͜ ᵈĉan͜ la urzăreá-să ó͜ urzeá/ș-o puneấ͜ ș̌-ịo...abále/ș͜ făĉám...ųómuluị dĩmíᶦe pă ᶦel//

[Aceeaşi]

ásta éste la gîndáĉ

îị făĉáị [k] ịerấ...da ni [k] ằcũ͜ să híe nu-ị maị văs/͜cît erᵉá dă mịiĉᶦ/níĉ͜ um͜ phíc//da atúnĉa îị vedeám/câ͜ éram maị tînărâ //șî-ị puneám͜ ĩ pă farfuríịe/șî͜ le puneám acólo-șà frũză/șî ịeị ịneá șᶦ͜ să urcá acólo pă farfuríe [k] pă frũză ǰ-o mînca/pûnă să făĉá o [k] farfuría plínă//

la úʳmă-ị loam/îị puneám p-ᵘo távă áltâ tăvúţâ maị máre/pînă să făĉá marᶦ marᶦ mulᶻ͜ mulˢ/͜pînâ să umpleá o ta [k] d-ásta/ᵘo másâ d-ástea//d-aíĉa-ị lųam/îị puneám îm͜ páturᶦ/ș͜ făĉám páturᶦ//ș͜ le dădịám/frũzâ să mănînĉe/iị apărán͜ dă ápă la frũză/să n-aịvă ápâ frũza/ ᵓî ! ĉé͜ ziĉ ? ásta éste la gîndáĉ//

la ųrmă dûpă ĉe făĉá gogóᴶ/lᶦe puneám dă pă cîmp/le-adunám͜ ĩ d-aịa...așá/băţųás-așa/șî ᵘo puneám pă peréte-așa/ș͜ să ųrcá pă peréte/șî...pă ịa/șî făĉá gogóșᶦ//d-acólo ᵘo lųấ/ș-o duĉán͜ la femeíli care trăĝá dâ făĉᵉá borangîc//pă rųátâ//

[Aceeaşi]

[Porcul]

îl ĩǰúngiị/ųómu carē ĩjúngie/îl pîrléștᶦ/îl laǰ͜ dă mųáre/îl pîrleștᶦ/îl spᶦelᶦ frumųós/îị daị sare pă șoríĉ acólo frumᵘós/îị tái̯e cápu îl dă jos/la úrmă-i̯ spúnẹ [k] îl táⁱe pă spⁱinare şî îl dăsfáĉẹ/şî-z dă máţîli-ŋ copái̯ẹ/şî lⁱe...lē [k] pleş cu ⁱéle şî ţî lⁱe cúreţⁱ/ţi lⁱe spⁱelⁱ/ţi le faş frumᵘós máţîli/i̯el acólọ u̯ómu...i̯-adúj bᵘorcaŋ lîŋgă el/e̯-adús pútină/e̯-adúĉ îş púnẹ u̯asîli/ îş púnē tu̯átẹ-acólo/ĩ ⁱálẹa şî le̯-aşáză cu sáre lîŋgă i̯el/dacā să [ɛ]tẹ-astîmperⁱ/pui̯ zlănina-ntr-o párte/la urm-a dọ́a zi a treẹa zi cîŋ vre̯ăi̯/u̯ō tokái̯/ᵘō făĉái̯ untúră/ó púne̯ai̯ îŋ gárniţâ/dîŋ cárne̯a lui̯ faĉ acólọ...pʰiftii̯ē/faĉ sarmálⁱe/faĉ cîrnáţⁱ/faş caltabós/...aşá sâ fáĉi̯ mamâ/nú mái̯

[Cum le faci pe toate astea ?]

cúm lẹ faĉ ?//la sarmálē tᵘoĉ...cárne̯a/î faĉ î [ɛ] rặntáj dặ ᵘorés cu ĉi̯ápâ/pui̯ cárne̯a acólo u̯ō mestiş cu tᵘótu/pui̯ fọ́ăe̯a dă várzâ cum vrei̯ să ţi̯-o faj dă márẹ/dáca vrei̯ s-o faş ş̌-aşa ¹/ᵘo faĉ aşá /dácạ vrei̯ s-o faĉⁱ aşá/āşa ²/o faĉ aşá//āşá//

î caltabᵘóşū/îi̯ tai̯ ĉᵉápâ/îi̯ pui̯ u̯oréz/îi̯ pui̯ acólō şî lui̯ pipⁱer/ĉẹ vrei̯ acólo/mirọ́ase/îl baĝ acólo-m máţu̯-ăla frumᵘós/îl cᵘoş/îl pui̯ la foc şâ-l fʰi̯erbʸ//

la ᵘúrmā/cîrnaţi cînd îi̯ faĉ/îi̯ púi̯ u̯ó [k] ăsta pi̯pér/îi̯ pui̯ î ᵘusturᵘói̯ phisát/îl pui̯ la maşînă...pîlnia/bajⁱ máţu pă áe̯a şî ...merş şî-l î faĉ//ᵘúmpli cîrnátu-naintẹ//ş-ástẹa mamâ să fáĉe//

ĉórbă faj dĩ u̯ásẹ/faĉ kiftie dîŋ cà[ɛ]păţînă/dîm pʰicu̯árⁱ-le̯-ále̯a d-ai̯íĉa faĉ...//

[Cum faci piftia ?]

îl pui̯ la foc/ᵘo spelⁱ frumóz bucăţélli/lẹ pui̯ la foc le fherbⁱ/cum să fáĉe ş-acúma/ĉe acúma nu să fáĉẹ tot aşá ?//ę̃ ! şâ îi̯ phisézⁱ usturᵘói̯/îl laj nîţⁱel sâ să răĉáscâ/ọ́ mai̯ vîntur şî pă e̯a sâ să răĉáscă/şî-i̯ pui̯ usturᵘói̯/ş-o pui̯ la farfuri//

[De umplut ce mai umpleaţi ?]

nu maⁱ umple̯ám nîmicạ//asta erá//dọar făĉá j noi̯ nişte...

---

¹Gest: cît palma.
²Gest: o jumătate de palmă.

kofté̯lẹ-acólo cu...dĩ [k] lu̯áte dĩ̄...cîrnáț-ia/cárnẹ/amesticát-acólọ/ș^î^ punẹ̯ám...făĉán‿kof

[Dar tobă nu făceai ?]

făĉ^e^á/fa̋ĉe únẹli lúmẹ̯a/da i̯ọ nú‿fac//i̯o sîm‿bătrî́nă/i̯ó‿n-am apúcá‿dă [ɛ] bătrîné̯țẹ̯a/dîn tîneréțẹ̯a mẹ̯a sấ‿fac tóbă ^d^-álẹ̯a//nū‿fac/fáĉẹ copi̯i-ẹi̯a p-acó‿pâ‿la bucureșt^i^/am‿văzú/că făĉ^e^á/da i̯o n-am făcú‿mámă//

[Dar mațele alea mai groase ce faci cu ele ?]

carí-i̯ gru̯ásẹ táre nu [k] i̯o nu[ɛ]/lẹ dădẹ̯ám îŋcólọ//nu/nu [ɛ] nú‿lẹ dăsfundám//núma ĉe trebui̯á/máțe...^u^obi̯ǰnu^i^íte dă cîrnáț^i^/dă...caltab^u^óș‿î/búrta/trái̯sta/álẹ̯a dọ̯ar lẹ luám//da//îŋcólo álẹ̯a gru̯ásile-alẹ̯a/már^î^lẹ-ạlẹ̯a/créțilẹ-àlẹ̯a/nú le lùám i̯o p-álẹ̯a//

[Aceeași]

nẹ̯-a furá‿ca^i^i

nẹ̯-a furá‿ca^i^i//n^u^oi̯ am viní‿dâ la rest^1^/dâ la mei̯/^cu^ pátru cai̯/cú‿d^u^oi̯ dîndărắt/doi̯ dîñ la ham//ș‿cîn‿am vinít dâ la rez‿d-acólọ/am‿î̄ da dâválẹ/pă márnẹ/că noi̯ stătẹ̯ám túma la márne stătẹ̯á áldi máma/túma lā cápu sátului̯ îŋcólọ//ș-an‿da‿dăválẹ-așá pă ạ́ẹ̯a/șî‿irá tărĝ dă páẹ/era mașî́nă/c-așá‿érá-nainte vréme/érá mașî́n^i^ pă cîmp//

ș-i̯ó aú^z^ [k] cîn‿an‿da‿dăválẹ/cîn‿am oprít‿î la pus‿să lẹ dăm ápâ la cai̯/nú‿șădi̯á/dădẹ̯á dîm‿phiĉére/șî‿bătẹ̯á ăi̯a dâ la ham...//trăĝán‿ș-i̯o ș-ó cumnát-a mẹ̯a dă ^i^ei̯//ca să stẹ̯a pă loc/să bẹ̯a ăi̯a dâ la spátẹ//dâ la spátẹli căruți//am‿vinít acólo/ș-am...da‿dăválẹ/acásă/am intrá‿pă pu̯ártă/m-ā puz‿mám-acóló/am mîŋcá‿și noi̯ cā mámă bătrînă cu ĉe[ɛ]a‿avút...să ne dẹ̯a acólo/hai̯ să nẹ

---

[1] Nume topic.

906

culcắm//

nẹ-àn̯͜ culcát/am adormi̯ít/cîn͜ ne dăşteptắn̯͜ j͜ noi̯/p-áldi̯ [ɛ] táta al [k] ũ͜ frátẹ-al mi̯éu̯/a dọrmⁱí͜ la spátẹli caⁱílor/aşá lîn̯gă cărúţâ//că noi̯ ẹrán̯͜ la márnẹ dă tot acólọ/lîn̯gă cîmp//ş-a dormi̯i͜ la spátẹli caⁱílor/la cărúţ-acólọ//şî tai̯că [ɛ] tát-al mi̯eu̯ a ẹşî͜ dîn̯͜ cásă/ş͜ s-a dus sâ să ui̯tẹ pắ͜ la cai̯/sâ dẹa rọátâ pâ la vaş/pâ la cai̯/că ḗrᵉam doᵘo famílí̯͜ acólo/ᵐ͜ bătătúră/cu fráti-mi̯u/câ͜ erᵉá fráti-mi̯u-n̯surát//

şî cînd͜ î s-a dus.../n-a mai̯ găsi͜ caⁱí̯//luásẹ ᵘúnu da [k] ᵘúnu dă dîndără͜ d-aicâ/şî ᵘúnu dă dînaíntẹ d-aicâ//îi̯ lu̯ásẹ-mpʰistriţáţⁱ aşá//caré͜ erᵉá mai̯ bun/p-ắẹa-i̯ alesésẹ//păi̯ da áltă [k] ẹ-an͜ da͜ cu pi̯icóru lu nĕnẹa ispáz/lu frátẹ-mi̯u/

"măi̯ i̯ispási̯"/

"ĉé͜ vrei̯ ?"//

"i̯a scu̯al͜ tu-n̯͜ sus//úndi-i̯ cái̯i mâ ?"//

"pâi̯ la cărúţâ"//

"pâi̯ nú͜ i̯ mă niĉ un̯͜ cal/dăcît ắẹā míĉi̯"//

"cum bre nú͜ i̯e ?"

"nú͜ i̯ẹ"//

à͜ vẹnít/i̯o dornám cu cumnátî-mẹa ş͜ cu máma dornám [ɛ] parmalúc//avẹám parmalúc//

"măi̯ savúle"/sĉe "i̯a scu̯al͜ tu d-acólọ"//da i̯o am foz͜ dăştẹáptă

şĉe "di͜ ĉẹ ?"//

şĉi "scu̯alⁱ͜ î͜ sus"/şĉẹ́ "că noi̯ n-áven͜ doi̯ cai̯ la cărúţâ"//

"cúm͜ să pu̯átẹ ?"/

şᶜẹ "zắu̯ n-áven͜ doi̯ cai̯ la cărúţâ"//

nẹ sculăm tu̯átẹ că͜ ḗrᵉaᵐ marⁱ/ne sculăn͜ tọátẹ/ne ui̯tăm/dă͜ ún̯d-erán͜ sâ lu̯ón͜[1] cai̯ ?//cîn͜ am işî͜ la márne în̯cólọ-şă/sâ vẹdén̯͜

[1] Gest.

c-o fhí scăpá‿şî s-o hí dus pă cîmp să mănînĉè/ne vinẹá uŋ‿cî̯ne dî pă márnẹ//d-aⁱ̯íĉa dû pă márnẹa sátului̯/du p-aiĉ-äşá vinẹá̄ acásâ//că i̯ẹl nu să lăṣá dâ cai̯ du̯ámne‿feréştẹ !//nẹ-am ui̯tá‿luŋg la ⁱ̯el//n-ám‿avu‿dă unde-i̯ lu̯a//ăŋ‿cătát...pestẹ tᵘ̯ot[ɛ]tâ ţára rúmînẹ̯ascâ//nú i̯-aŋ‿găsit//

[Aceeaşi]

porúmbu [şi] grî́u̯u

înaⁱ̯ínte vréme porúmbu să̄ făĉá ᵘ̯ogór//ⁱ̯indiferént/dĕ primăvară/indifⁱ̯erénᵈ‿de tu̯ámnă//indiferénd‿erᵉ̯á ogóru făcút în miriştẹ/sau̯ îm‿borumbíşte/sau̯ îm‿mălăi̯işte sau̯ în orzíşte/dacâ‿érᵉ̯á făcút/sau̯ în‿î...floárẹa-soárlū‿nú‿erẹà pă timbu̯-ăla/floárẹa soárî̂-lui̯//

şî după áẹa/...primâvára sā...borăná/şî̂‿dacâ‿érᵉ̯á nevói̯e să mai̯‿întorĉá íŋc-o‿dátâ/sâ făĉá din nou̯ ᵘ̯ogór/sau̯ nu [ɛ] dacă nú‿érᵉ̯à nevóe/nú să mai̯ întorĉá/şî/să punẹá porúmbu...cu caⁱ̯i/cu plúgu//un‿ĉetăţẹan punẹá-naⁱ̯íntẹ pă brazdă/şi ᵘ̯unu merĝá cú‿caⁱ̯i dûpă el//ᵘ̯o brazdâ să punẹá/doᵘ̯ō nu să punẹá/dup-áea să gr [ɛ] să grâpá la conác/cîn‿érá pămîntu rẹávăn/şi‿după‿áẹa...la zéĉe doᵘ̯ospe zilẹ/cînd‿eşá porúmbu/să borîná i̯ar din nou̯/şi/să săpá d-a-ntrégu//pă timp-úla nu i̯eᵍzistá prăşîtoáre să prăşáscâ//

şi/să săpá u̯o sápă/...o singură sápă/...şi dóo sâ săpá//şi după‿áẹa să rărițá//în timpú rárițí cîŋ‿să rărițá pᵘ̯orúmbu/să rărẹá cu mîna din nou̯//

şi după áẹa/îi̯ venẹá timpu lā sẹzónu lui̯ dă...dă cᵘ̯opilí‿sâ mai̯ copilẹá íŋc-o dată cînd [ɛ]să făĉá porúmbu máre/dĕ-i̯ dădẹá...um‿pi‿kíca/sau̯ mai̯‿ī...cînᵈ‿începẹá polonizárẹa‿áẹ-atúnĉa a porúmbului̯/să r [ɛ] să rărẹá din nou̯//dacâ ţî̂‿să părẹá că-i̯ cam des//şi după áẹa u̯urmá la culés//la culés să culeĝⁱ̯á/să făĉá grămézî/să

908

tăe̯á cocéniⁱ̑...acólō-n...regulá‿cum să tăe̯á şî-naⁱ̯ínte/să‿făĉá bráțe̯/să le̯gá znopⁱ/să făĉá gluĝ‿im‿piéⁱṷáre/dúpă‿áe̯a sâ cărá porúmbu/acásâ lā...po̯rumbáru ᵘomulúi̯ acólo únde̯-ave̯á/şî/după áe̯a/ṷurmá sâ să pregătᵉáscâ...terén dă tṷámnâ pentru-n̦sămînțáᵈ‿ grîṷṷ//

[Dar cum îl culegeați, cu foi cu tot ?]

nú̯/fără foi̯ să culeĝá//să fr [k] să culeĝă curát//fū[ɛ] fo̯áe̯a rămîne̯á-n túfă//înțeléj ? rămîne̯á pă firū [r] pă fíru porúmbului̯/ să ru̯pe̯ā [k] să̯ curâțá frumós ş‿să rupe̯á-n...rămîne̯á-n túfa porúmbulúi̯//

[Acum să ne spui cum se punea grîul, care era toată munca lui.]

gî [k] múṇcă[ɛ] a grîṷului̯/să-n̦sămînțá.../i̯indiferént în‿î ṷogᵘór dẹ...tot unᵈe̯-a foz‿grîṷ pus/saṷ/să̯-n̦sămînța-n...în‿î... îm‿porumbíşte̯//cáre̯ sâ-n̦sămînța-n ogᵘór dē...tót unᵈe̯-a foz‿grîṷ/ să prelucrá dă dóo trei̯ ṷorⁱ//să făĉá o dátă cînd erá-ŋ‿clăi̯/... ălaŋ‿care̯ fusése-nai̯ínte/să-ntorĉá frumós‿î la ṷō...adînĉíme mai̯ mícă/a dó‿o̯arĕ să̯-ntorĉă...i̯ar din no̯ṷ la ó‿adînĉíme mai̯ máre/ş-a trée̯a o̯áre/la ᵘó adînĉíme̯ mái̯‿màre//ş‿să-n̦sămînțá/indiferén‿cu mărcăto̯áre̯a/i̯indiferén‿cu mîna//ĉe̯ să-n̦sămînțá cu mîna/să pune̯á... jumătáte să dⁱde̯á diŋ‿cantitáte̯a respectivă/dîŋ‿kilográmᵉlẹ‿respective̯ să dăde̯ā...dădăsúpt/şî...jumătáte să‿ᵈᵃde̯á de̯asúpra//şî după áe̯a să borăná//grîṷṷ//

[Dar, înainte de a-l semăna, făceai ceva cu grîul ?]

da/să tratá cu nişte‿î...nişte̯ prafurⁱ//i făĉá un tratamént// ca să nū... [ɛ] prindă mălúră/cum să spune̯á atuŋş‿pă timb-òla//şi‿ atît/îŋcólō...îm‿problema grîᵘuli//aşá să făĉá-ntrégu grîṷ//

[Şi pe urmă, cînd ieşea ?]

cîn‿i̯eşe̯á grîṷu/la ᵘurmă se prive̯á/grîṷu dacâ ave̯á nu‿ére̯a uŋ‿ grîṷ curá/să [ɛ] să prive̯á dă secárâ/şî...la úrmâ/după áe̯a ᵘurmá seĉé̯ra//să tăé̯a cu mî́na/sau̯ cu seĉerăto̯áre̯a/da pă tímb-ó̯la nu pré̯a egzistá seĉe̯rătᵘ͡órⁱ/în tímᵇu cîn [k] adíca cîn‿am fòst‿i̯éu̯/să zîĉém//i̯egzistá/da fo̯árte puțíne̯//

să tăi̯á/să...lăsá ᵘ͡o jumá‿dă zí‿să păle̯ásca i̯árba din i̯él/ș‿să fă̯ĉá clắi̯/frumᵘ͡ó/sau̯ merĝá la batózᵃ̂‿sâ tree̯rá/șî...la treᵉrát acólo̯ j‿lu̯ā... [ɛ] propi̯etáru mașîni u̯i̯úmu respectív al mașîni caré‿ᵉʳᵃ/ș‿ĉetățe̯ánu-j‿lu̯a...ĉē îi̯ revené̯a//din‿î cantⁱtáte̯a făcútă//

mate̯í̯ marín
pátrușpàtru [de ani]

în pădúre̯a bră̯néștilor

i̯eu̯ am plecá‿cu frați mei̯/să zíĉe̯m în ánu o mie nóo‿sútē... pátruzⁱ͡eșîĉìnĉⁱ//am plecá‿la bucuréș/‿cu frátî mei̯ amîndói̯/ [ɛ] pă motívu că ei̯‿î avé̯a niște cai̯ mái̯‿i proș/și nu puté̯a să me̯árg-așá bíni̯ la drum//și i̯ei̯ ĉe̯ m-a rugáᵗ‿să...mă duc șî [k] să me̯árgă ș-i̯ei̯ cu míne̯//

șî mergîm‿pă drum în‿ī în pădúre̯a bră̯néștilor spre bucuréștⁱ/am poposít acólo suz‿la ᵘ͡ō...la ᵘ͡ō...u̯o‿óprire uné‿erᵉá dă ᵘ͡obiĉéi̯ dă opre̯á tos‿țăráne̯-acólo/șî...frátele meu̯ ăl mai̯ máre/a pus acólo-n fúndu cărúți/ᵘ͡o sacᵘ͡óșĕ cu ᵘ͡o sútă ĉi̯nzej‿dă ᵘ͡ou̯o/și cu un̯‿sac cu tărî́ți̯//în̯‿codírlâ//

ʲ‿după ĉe̯-am poposí‿ș-am rîdicát î‿sus/spre bucuréștⁱ/i̯ei̯ ĉ-a spuz/‿

"dómne"/șĉe "nóu̯o ne cam deĝírā/băi̯ maríne"/șĉe̯ "ne cam deĝíră noᵘ͡o"/zíĉe "să merĝim înainte̯a cărúți̯/sⁱ‿ne mai̯ încălzim"//

"merĝe̯z‿mă" zic//i̯o m-ă‿venít‿ᵘ͡o rínă-n...în fáța cărúțî‿acᵘ͡ólo/ș-am mers/ⁱe̯i̯ amîndói̯ înainte/ș-i̯o̯ dupā...dûpă ei̯ cu cărúța//mergîn‿noi̯ pă drum acólo/i̯o am aúzⁱt în̯‿fúndū codírli/că u̯óu̯uli șî‿cū...șî cū tărî́ța‿éra-n̯velíte//ș-am auzí‿că fîlfîre

910

ĉevá-n‿î...în fúndu cărúţî/ş‿ĉẹ-i̯ spui̯ lu fráti-mi̯o/"băi̯...néne neculáe/i̯á‿ọtẹ bă/în fúndu cărúţi" zi "s-a auzí‿ĉevá acóˡ/nu [k] ţ-o fi furá‿ĉinẹvá...ⁿ-o fi işí‿ĉinévá dim‿pădúrẹ să-s‿fúre... u̯ou̯uli şi cu tărîţa ?"//cîn‿ne ui̯tắm/...tărîţa şⁱ‿cú u̯ou̯uli lu̯áte//

dắ-i̯ pî cólọ/fuş‿pî cólọ/i̯ẹi̯ au̯ foz‿mai̯ multⁱ//úni p-o párte/semnalizá că i̯e-m‿partẹ-ăẹă/dắ‿dă úné ! ăẹa care furásẹ óuli să băgásẹ-m‿pădúrẹ/ăẹa n-ávẹa nimic îm‿mînă carᵉ‿érá-m‿pàrtẹ-ástạ//am fuĝí‿pî‿cọlọ/pû‿cọlọ/pû‿cọlọ/dắ‿úne să ma‿i̯éi̯ ? noi̯ [ɛ] pă únde ma‿érá să ma‿i̯ei̯ [k] că n-am mai̯ [k] a intrát îm‿pădúrẹ//

ducîndu-nẹ-acᵘólọ la u̯obór/nẹ-an‿dus//lẹ-a furá/lẹ-a furá/ĉe să mai̯ fáĉem ?//fráti-mi̯u-n‿ĉerẹá banⁱ‿bă drum/bî‿la u̯obór/

"bă" şĉe‿"să-m dai̯ şî mie bárẹm zéĉe lei̯/că n-am niş‿ĉe mîncá" zîĉⁱ//

i̯-ān‿dat/"úⁱtĕ mă/z‿dau̯" zic//

acóˡó‿nẹ-ã‿úz‿la ᵘobór/a mai̯ viní‿ĉẹtăţénⁱ dă p-aíʲ‿di pim‿părţîli nu̯ástre//u̯o feméé/un ĉetăţẹán/a-nĉepú‿s‿să văi̯cărẹáscă/"dómne"/sĉe "ui̯tĕ/îm‿pădúrẹa brăneştⁱlór"‿zîĉe/"mié‿mẹ-ạ furá‿berbécu dîn‿codírlă"//áltă feméé/sĉẹ "ui̯tẹ i̯ó‿am avú‿doi̯ curcánⁱ" zíĉẹ//"mie mi̯-a furá‿curcáni" zíĉi//acᵘólo tos‿ţăráni stîn‿la foc acólo//şî...să văi̯cărẹá mai̯ muls‿ĉetăţénⁱ/áltu că‿"mi̯-a furá‿făína dîn‿co [k] dîn‿cărúţă"/áltu că "mẹ-á‿lu̯ad‿berbécu"/áltu că "mẹ-a furá‿curcánu"/áltu că "mi̯-a lu̯át o sacᵘóşă cu ĉⁱápâ"/şi mai̯ múlte késti d-ástẹa cárē...s-a-ntîmplát atúnĉă...pĕ tímp-ò-la//

[Acelaşi]

d-a gardii̯ána

nẹ númặră pînă la zéĉẹ//şī dácă sîntém ĉíṇ‿şàsẹ féte/cárẹ rămîne u̯última/la cárẹ cádẹ zéĉe la ult [k] u̯últimą//ş-ái̯a nẹ̯-alẹ̯árgă pînă nẹ dă lẹ̯ápşa//şi pă ụ́rmă dẹ la ái̯ā dă[ɛ] nọi̯ ^{i}i dăm la áltâ fátâ/ái̯a la áltą//^{aşá}//

[Şi altceva ce mai jucaţi ?]

d-a gardii̯ā́na//

[Cum e aia ?]

ne numặrắm/şī nu [k] púnem‿ī piĉórū ^{l}[k] piĉọ̯ár^{î}lẹ alăturátē le strînĝem aşá şī daṇ‿c-o pi̯átrâ/dặ uṇ‿copíl cu pi̯átra de sus/ şī dă cu pi̯átra de suz‿uṇ‿copil/şi pă‿órmă la cáre cádẹ pă [ɛ] unde cáde pi̯átrā/pe al cui̯ piĉọ́r cádẹ//ş‿după ĉe cádẹ pă pi [k] cárẹ la cáre piĉór cáde/la ắla-i̯ gàrdiána//ş^{i}‿dacā îl príndẹ pă únu/îi̯ dā́ únu dọi̯ trei̯/şî p-órmă lămînẹ la‿ắla//p-órmą pînă-i̯ prínde pă toţ^{i}//şi ăla carẹ i̯-a da‿gardiána prímu/ọ dă la áltu/ ắla la áltu‿la‿àltụ//ş^{i}‿pă órmă cárẹ [ɛ] lu cárẹ i̯-a da‿prímu/ăla să f [ɛ] rămínẹ di^{n}‿noụ̯//

[Cum adică îi dă gardiana ; îi dă ceva ?]

nū/îi̯ dă aşá cu pálma pestẹ mînă/

[Şi atunci zici că îi dă gardiana ?]

da//că ẹ̯-a da‿gardiánạ//da//

matéi̯ tudóra

tréi̯sprặzîĉẹ an^{i}

853. POIANA [ALR I, 72o]

(com. Ciulnița, jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

bordéi̯

ū^{m}‿bordéi̯ i̯erá așá făcút: săpát îm‿pămînt/dă um‿métru jumáte/...și după acéa^{e}a...vineá șī [ɛ] îl căpri̯oreá tot așá cū...cu lém^{ne}//șī...l̥‿căprî^{u}oreá/ș-aíca-i̯ făĉá un‿gîrlíĉ[1]//adícă cúm: ^{i}er^{e}á [ɛ] la jumătáte/^{u}o odái̯e-ntr-o pártĕ/ș-o odáe-ntr-o pa^{rte}//ș‿la j [ɛ] jumătáte-aíĉë-i̯ făĉá un‿gîrlíĉ//unde vineá uúșa/sála să numeá...//vineá ^{u}o‿úșĕ lā...túmā sus pă...únde iș^{e}ai̯/ș^{i}-o ^{u}úșă tómai̯ jós/unde intrái̯/pă sàl-ac^{u}ólo/și pă úrmă éa să dăspărțeá/aveá úșă la c [k] sál-ásta/șî úșă la ^{s} [k] uodàe-a^{sta}//erá tot așá/ca dóō...ca o cásă/da erá bordéi̯/im‿pămînt//

[Și lumina pe unde intra ?]

aveá...la frontón aíĉî-șa [ɛ] într-o pártĕ/aveá dóō fere [k] dóo ĝámuri/míĉ-așá ca cum i̯e ást-al miéu̯/pă [k] púsē...lā [k] cum érá i̯el așá^{1}/vineá aíĉa frontón//ș-aiĉ-aveá ĝ^{e}a^{mu}//ș-într-o párte/ș-într-álta//

[Avea geam d-ăsta, sticlă ?]

da//stíclă/i̯o n-am pomínit//zíĉá că ^{e}ā [k] nnaínte b [k] spuneá bunicu/dā...n-am‿văzút//ziĉá că i̯ĕ [k] făĉá...ī...n‿log‿dă ĝámur^{i}/făĉá ástā... [ɛ] bîrdîhán dă vítă//[ɛ] tăi̯á bîrdîhánu dă vítă/șî‿ī...î^{l}‿răzui̯á bíne/și pŏ‿úrmă după ĉe-r‿răzui̯á/îl puneá...să să usúĉe/ș-ápăi̯ i̯ā să zăreá pī‿i̯a/și luminá-n‿cásă//

[Și pe ce dormeau în bordei ?]

àveau̯ strái̯e dîn ástea carē...

[Nu, dar aveau paturi ca astea ?]

---

[1] Explică prin gesturi.

pátur pî [k] pă țărúș așá//ā bătẹá pátru par‿in țî [k] în pămînt/șî punẹá o stingiịe-ntr-o [ɛ] așá/d-a curmezișu/șî po‿úrmă punẹá/ᵘ^or lémne/ᵘ^or‿ī...țărúș/ᵒr‿ī ástẹa să spuñ/șî́pcă/ [ɛ] nū scî́ndură/punẹá dîn ástẹā/lémne dîn ástẹa/șī după ĉe punẹá lémnilẹ-àstẹa/púnẹa paⁱ^e/șî po‿úrmă-ș punẹā...d-ástẹā/d-álī...

[Preșuri erau mai multe.][1]

prēșuʳ‿d-ástẹa/cum eráᵘ^ [k] cum e ástă[2]/ástă‿erá... [ɛ] țesătúrlẹ-àstẹa erá ali femiilor dînainte//ástẹā lucrá ịele//ịelẹ‿maị mult...în preșur d-ástẹa//

[Și de-ncălzit, cu ce se încălzeau ?]

dîl [k] încăˡ [ɛ]zit avẹá lémnẹ//àvẹā sóbe dîn ástẹa ụarbịlī/băgá paᵉ^e/ĉⁱ^ocánⁱ...//ĉⁱ^ocán d-ăștea lúnĝi/dă pᵘ^orúm‿dă lā...cîmᵖ//

[Pe unde ieșea fumul ?]

avẹá cụōș/avẹá cᵘ^oș/avẹá coș/sīgur !//avẹá uŋ‿coj‿márẹ-așá/ûn ᵘ^oĝᵉ^ac/care erᵉ^á...aĉést oĝᵉ^ac‿ī șî la odàẹ-ásta șî la ásᵗᵃ//șī‿î [ɛ]intrá acoló‿la oĝᵉ^acᵘ^-ola/și băgá foc...la sòb-áẹa/șî băgá șî‿lā sob-ástîlàntă//

tudorákẹ‿ge vișán
șaịzĕșĉiŋʲ‿dă anⁱ

cîn‿mọáre un om

cîn‿mọáre ŭ‿ᵘ^o [ɛ]ūn om/îị ịa to‿ĉe-ị trebúe prosọ́ape/ī...pentru coșĉịuᵍ/dă-l îmbrácă/vọal pă ụol/pînză/-ntîị‿î́ púne pînza-~~ntîị~~ pă ᵘ^oⁱᵏ/făcútă cu panglicuțe d-álẹa rósị/și blẹo/púne peste ịel/pó‿uʳmă-ị púne vọàlᵘ^-óla/dolịu la ᵘ^ușă púne/p-óʳmă-ị ịā ĉe-ị trebuịe/váse pentrū... [ɛ] dă-mpărțéște cînᵈ [k] după ĉe-l dúĉe la ...grọapă/punem māsa/șî ịa zeĉe farfuriị/șî-mparte lā...ọamini

---

[1] Intervenția aprține unui consătean.
[2] Indică un preș din cameră.

914

care̯e-l dúĉe/ie dă...áre pominặţ^{i}/zéĉē/...le púne proso̯ápẹ la mîi̯n^{i}/...şi i̯o m-am pregăti‿to‿la fel [!] să am cîn‿oi̯ muri...//

[Să fie pregătite.]

pei̯ !

[Da'nu-i nici o grabă !]

nu-i̯ niĉ ō/cînd o vre̯a dómnu//cî^{n}‿s-o isp^{r}ăví m^{u}o̯sóru// [!] păi̯ zŏ^{u} !//

[Şi pe urmă, după ce-l îngroapă ?]

după ĉe l-ûŋgro̯ápă/víne dă la gro̯ápă/púne másā/ş-a termená^{t}// ş-ápăi̯ p-ó^{r}mă dacā vre̯a să să e̯a dă săptămî́nă/să e̯a/dacă nu/fáĉe dă trei̯ săptămî́n^{i}//fáĉe uŋ‿ca^{b}‿/dă t^{r}ei̯ săptămî́n^{i}//du [k] stái̯ că‿ după ĉe-l îŋgropăm/n^{e}e dúĉeŋ‿la pópa cu uŋ‿cap//dă trei̯ zíle// dă ţărî́nă-i̯ zi^{ĉe}//po‿úrmă după ái̯a/la...tre^{i} săptămî́n^{i}‿/ii̯ fáĉem parastás//uŋ‿cáp/i̯ar//pomá^{nă}//pŏ‿úrmă la trei̯ lū́n^{i}‿/i^{i}‿fáĉem... i̯ár uŋ‿càp//p [k] to^{t} [ɛ] tót îŋ‿cásă ma^{să}//şî po‿ú^{r}mă să e̯a dă săptămî́nā...

[Cum adică ?]

s-apúcă dă sî́mbătă//d^{i}epínde//dacă vre̯au̯ să mă i̯au̯ dă jói̯/...termiŋ‿joi̯//şase zi^{le}//dacă vre̯au̯ să mă‿e̯au̯ dă sî́mbăţă/te^{r}miŋ‿ sî́mbătă//săptămî́na//fa^{c}...mîŋcáre îŋ‿cásă/încép sî́mbătă fa^{c}‿cap^{î} //parastás adică/îŋ‿cásă/cu pre^{u}o^{tu}//pŏ‿úrmă fag‿mîŋcáre/cu c^{u}oláĉ^{i}/şi-mpărţésc//î‿jói̯/...lă mijlócu săptămî́ni/fak‿i̯ar... parastás//şi...kem lúme/ştí^{i} ?//d^{i}epínd^{i}e/cîd‿vre̯au̯ să kem//şî pă úrmă víner^{i}/fag‿mîŋcáre//dă póz/bunînţelés//şî sî́mbătă termín //fak‿i̯ár parastás//i̯ár kem lúme/cu váse//i̯au̯ váse şî...//ş-ápîi̯ p-ó^{r}mă dúpă‿ĉe fag‿dă...şásē...săptămî́n^{i}/...dûpă [?] săptămî́na/ la şáse săptămî́n^{i}/fáĉem dă şáse săptămî́^{n}//po‿úrmă...nu mai̯ fáĉem [ɛ] dî la şáse săptămîŋ‿fáĉem e̯ár la...trei̯ lún^{i}//pŏ‿úrmă i̯ár la şáse lun^{i}//parastás//pŏ‿úrmă dă an//cîŋ‿s-a făcú‿dă an/s-a terminát//soro̯áĉili mórtului̯//pŏ‿úrmă fáĉem...aşá: cîn‿împlineşte doi̯ an^{i}//am̦‿făcú‿parastás//depínde/cúm e̯-acúma la [k] dă to̯ám^{nă}//am̦‿făcú‿parastás//cîn‿împlinéşte trei̯ an^{i}/i̯ár am̦‿făcú‿parastás//cîn^{d}‿împlinéşte/ [k] pîn̦‿la şápte an^{i}/aşá...făĉém parastá^{se}//

[Şi săptămîna asta cînd i-o porţi ? Înainte de şase săptămîni?]

înáinte/dā// [...] îi̯ purtăn̦‿săptămína//dacă am posibilitáte̦/cum am îngro [k] l-am îngro̦pát/a dó̯a zi/sîmbătă/la săptămînă̦/mă i̯au̯ dă săptămînă/dacă am cu ĉe//dacă nu/mai̯ lásă u̯ómu/că...cînd áre̯/...că trébui̯ē...să ai̯ ĉe-s‿trébui̯e̦//dā//şî‿pŏ‿ú^{r}mă/dîpă săptămînă/-i̯ fa‿soro̯á^{ĉe}// [...]

[Da' cît e mortul în casă, ce nu ai voie să faci ?]

nu m^{î}ătur^{i}/nu dai̯ [ɛ]^{u}o săptămínă/pînă-i̯ fa^{s}‿săptămîna/nu dai̯ dîn̦‿cásă̦/nu dai̯...mălái̯/împrumú^{t}/sau̯.../ [ɛ] anúmite lúc^{r}u̯/ĉe ĉére ^{u}ómu̯//nú să dă//să ţíne/obiĉéi̯ü /da ñoi̯ nú‿prea am ţinút aşá/i̯ó‿ã‿zis că...i̯o dacă n-aş ave̯á/sau̯ víne un̦‿veĉín̦/şî‿dacă n-aş ave̯á/nu mi̯-ar véni greu̯ că nu-m‿dă ?

[Prin alte părţi am auzit că nici nu se piaptănă femeia. Pe-aici e la fel ?]

nū/nu spél^{i}//nu sp^{e}el^{i} jó̯a/ú^{i}ti‿că‿mi̯-am‿as amín^{te}//nu spel^{i} jó̯a şi sîmbă^{ta}//sîmbăta şî jó̯a nu spél^{i} pînă...îi̯ termín^{i}...to̯áte̦ soro̯áĉili pîn̦‿la á^{nu}//

[Pînă la an ?]

pî‿la an/dā/un a̦n dă zíle̦//jó̯a şi sîmbăta nú spel^{i}//

[Da' cît e mortul în casă, pisica o laşi...?]

nū/písica ó-n̦kíde̦m//

[O-nchideţi ?]

da//d̦a‿dá//o-n̦kíde̦m ^{pisica}//

[De ce ?]

i̯o ştiu̯ ! ĉícă‿să nu tre̯ácă pă su^{b}‿mor^{t}//că nu ^{i}e bi^{ne}//

[Da' n-ai auzit de ce se spune asta ?]

nu̯// [!] an̦‿zis că [!] că să fáĉe strigói̯/că să fa‿e^{i} !/próstii̯//

916

băbéșt^{i}//

[S-a auzit din babe...?]

s-a [k] da/da/da/...da//da//

a t^{r}ecú...pisíca pă sub mor^{t}/să fáĉe strig^{u}ói̯//noi̯...ca băt^{r}íne ziĉám: "ē ! pa^{r}că s-a făcú‿vrodátă...ĉìnevá/strigói̯/" zi^{g}‿"nū s-a făcú/da ʾắi̯di/" că-i̯‿î... [ɛ] dîm‿bătrín^{i}/știm/și.../ țínem și‿noi̯ tó‿la‿fèl//

ána doi̯ĉéscu

șai̯zeșinòọ [de ani]

scaloi̯ánu

a trei̯a jói̯e după páștē/a t^{r}éi̯a jó^{i}e după páșt‿i̯erá scaloi̯én[1]‿//àșa//făĉám mi̯ércur^{i} scaloi̯ánu/

[Cum îl făceai ?...Uite că tot la scaloian am ajuns ![1]]

am ajúnz‿la scaloi̯án ! e ! ai văzút ?

îl făĉá.../úi̯tẹ...mărímẹā...ùi̯tẹ-așá[2]/după cúm avẹá cutíẹa// îi̯ făĉá^{m}‿míi̯ni̯/dă pămînt î^{l}‿făĉá//cu cap/c-o com [k] că [k] cuo̯rónița dă pămînt așá ca déștu/îi̯ punẹá pă cap/îi̯ punẹá c^{u}oj^{i} dă ^{u}ó^{u}o/-i̯ făĉá piĉ^{i}oare/îl uscá miércùr^{i}/și jói̯ îl punẹá [k] sẹá [k] mi̯ércur sẹára/$^{-l}$‿punẹá [k] î^{l}‿făĉá dă már^{t}//șî mi̯ércur^{i} sẹára-^{l}‿punẹá-n‿^{g}cutí^{i}e//șî plecá cu i̯el să-l plímbe//și...îl‿^{b}plimbá sẹára/m^{i}ércu^{r}‿sẹárà/și jói̯ diminẹáță/atúnĉa să duĉá-n dẹal/cu i̯el/‿îl b^{u}óĉá ac^{u}ólo/"scaloíță/íță/...pui̯ dă coconíță/scalo^{i}éne/^{i}éne/te cătá má-ta pîn‿véne..."// și pă băé [k] flăcắi̯i ...aprindẹá/făĉá fō^{c}/făĉá[ɛ]gròpi̯-așá/dă făĉá foc//cu béldii̯/cū ...pắcură/cū...//așá/să duĉá fẹétilí//i̯ă !...păi̯ ĉe umblám noi̯!//

---

[1] Tema "scaloianului" mai fusese abordată în timpul anchetei.
[2] Gest: cît o carte poștală.

917

pî́‿la cruˢ/pî́‿la cî́mp//ne lo̯a ále̯ā mai̯ márⁱ/nᵉe lo̯a la go̯ánă/ că le vẹde̯án‿cu flăcắⁱi/da noi̯‿i.../ne duĉán‿şî noi̯ după‿ei̯/"ai̯ mạ ! fír-alʳ‿él̯e-ale [k] furisíte/ dî ĉé să nú‿ne dúĉem şî noi̯ [!]"//şi p-óʳmă-ˡ‿dădẹá pă gî́rlă//zî́ĉe-"l dăm pă gî́rlạ/ca să plóo//că ne dă dúmnezeu̯ pˡ o̯áẹ"//

ş-aşá că...făĉá pománạ/făĉá plăĉínṭă/făĉá mîncáre/să ˢtrî́nĝá fétili/mîncá...//

[Şi asta o făceau fetele mari.]

sígur/acúma fáĉe ástẹa miĉⁱ//ástẹa miĉⁱ ĉícă "ĉé-i̯‿ei̯ä scaloⁱéni̯ ?"//

dar i̯o am o fín-aĉi̯ᵉá//"hài̯‿năşícă să̂-ţ arắᵗ‿scaloi̯ánu/să vᵉezⁱ/úⁱtẹ/cum plímbă fᵉétili//"

da noi̯...//peⁱ‿ẹrẹá ş-álte tímpurⁱ//ştii̯/acúma nú mai̯ fáĉe u̯ómu/s-a ĉivilizát acúma/vez‿dă trẹáᵇă//

[Aceeaşi]

î́ˡ‿pisá cai̯

[Cum se treiera cu cai ?]

àvẹám ᵘo...áriⁱe curátă ca bătătúr-aşá/màturátạ/-ᵐ‿míjlocu i̯ei̯...o fúnî [k] um‿par bătút/ş-o fúniⁱe dă dóozej‿dă mẹ́trẹ-aşá lúngă/dᵘoi̯ cai̯ alăturẹà/legáţᵉ-aşá únu dă áltu dă gît/împreunásⁱ/ şi cu.../la cápătu fúni un‿şòmoi̯óg dä pàẹ-aşā/făcūt/şi‿legát cu fúnia//ş-aiĉa avẹá [ɛ] u̯ók/cálu dă gît/şî-l băgám aşá//ş‿vî́nẹá aşá/ şi înnăsădẹám/punẹám la rînd aşá/...cum i̯erá...aşa[2]...znópù/aiĉ ⁱerá oᵘotóru tăẹáᵈ‿dă...coásă/ş-aiĉá‿erᵉá spícu/şî-l punẹám aşá aşá//aşá la rînd/úi̯tẹ-aşá: ro̯ắtă ro̯átă/to̯átă‿şàˢ/ˢ‿p-ọrmă vinẹà‿ẹár/...úi̯tẹ-aşá: rîndurⁱ‿rîndur/rînḍur rînḍur rîndur/pînă sạ termíná...ḍă rămúnẹá númа cît şedẹä́i̯ dumnẹatá cu piĉo̯árili/lîngă

---

[1] Gest: lung de cca 20 cm.

[2] Informatoarea îşi însoţeşte expunerea cu gesturi descriptive.

918

^{ș}te̯ájĕr/așá să zîĉá la lèmn-óla/ste̯ájĕr//și să pisá//î^{l}‿pisá cái̯// merĝ^{e}á pînă-n márĝine[ɛ]dă dăde̯á ro̯átă/túm-aìj^{i}/la cotórù... uṇde̯-a pus//ș-ápŏi̯ l-întorĉán/dạ tréi̯‿patrú‿or/cu fúrĉilí/că să z̦drive̯á/... [ɛ] spícu să...frămîntá/șî páili rămune̯ā...amorțíte̯-așá ști//și lè-ntorĉ^{e}áṇ‿cu fúrĉilí/șî e̯ār băgám/dà‿trei̯‿^{u}ór^{e}-așá// întorĉám/ș-ápă^{i}‿le dăde̯ám‿afàră/băgám áltu/áltu stra^{t}/dă trẹ́i̯‿ór făĉám așá/băgám pînă se̯ára/ș-ápĕi̯ se̯ára strînĝáṇ‿la ște̯ájăr// [ɛ] bo̯ábili/măturám/aduĉá^{m}‿mákină/băgám pîm‿mákină/dă vînturát/curĝ^{e}á ple̯áva-ntr-o párte/și bo̯ábili într-o ^{párte}//și cîs‿sáĉ^{i}...făĉái̯/ atítā dúble dăde̯ái̯ la òm-ólā//ò‿dúblă/dóo/cît [k] cum ^{i}e [k] te-nțeleĝắi̯//dîṇ‿tĕi̯ [=trei]...úna/sau̯ dîn dóo úna/cum̄...

[La care om dădeai ?]

ca^{r}e̯-ave̯á mákină// c-ave̯á cîte úni mắkin^{i}

[A, pentru machină.]

ḍa//pentru...dad [k] dă vînturát//nú‿era...mașín/cå cum‿ este̯-acúma//

anéta vișán
șai̯zeșîdòi̯ de an^{i}

am avú‿și i̯in

am avú‿și i̯in/am avút/că aṇ‿lu̯at ái^{j}‿^{d}‿la boi̯ẹ́r^{i}/im‿párte// i̯erá únu pául kiri̯aĉéscu̯/-aíĉa sus‿pă de̯al/vă arắt i̯o cînd oț íși afáră de̯àl-óla ma^{re}//și pune̯á dîṇsu/și-l dăde̯á îm‿párt^{e}e/la lúme/ cîṇ‿să coĉe̯á/...ștíț^{i} ?//îl pune̯á cu mărcătóru/ș‿pîntre‿éle lăsá așá cîte̯-um‿pig‿dă‿ăla/și...dăde̯ám cu sápa s‿nú‿ne̯ acópere bălării̯//ș^{î}‿ne ^{d}ĉe̯aṇ‿la jumulí//șî jumule̯áṇ/cîte̯-o mii̯/-o mii̯e ciṇ‿súte dă mạnúș^{i}/...dă znopșór^{i} așạ́//...făĉ^{e}ám//

vene̯ái̯ dumne̯atá la míne: "ḫai̯de anéto !" sau̯ "tắță‿anéto/"sau̯ cum̄...zîĉá/"ḫai̯! mér^{ĝ}eṇ‿să loṇ‿șî‿noi̯‿in^{u} ?"/

"ḫai̯ că mérĝem !"zic^{u}//

şī m̄erĝán‿şî ne une̯ám amîndóọ//îl jumule̯ám/îl legám ẓnopşór^{e}-aşá/îl făĉán‿clăişo̯áre̯-aşá/grămejo̯áre̯-ăşá/ş-ápăi̯‿ī...cînd‿ī... să uscá i̯el bíne̦/merĝán‿şî bătẹ́am măĉ^{i}ulíe̯-àe̯a̯//îl cărá...du pă lōc/î bòi̯éru cu...cărúţà/şî-l făĉá grămádă//

"tu cî́t ae̯-anéta ?"

"am̄ dóo‿súte dă mînúj‿boerúle !" sau̯ "am o míi̯e dă mûnúş^{i} !"//

"dumne̯áta cîté‿ae̯ ?"

"ằtî́te̯a̯ !"//

e !/úi̯te ^{e}-al tău̯ e̯-aíĉ^{i}/al tău̯ e̯-aíĉ^{i}/a lu ắla-i̯ c^{u}óló‿/a lu ắla-i̯ c^{u}ólọ"/

ş-ápă̦i̯ pắ‿un̦‿fi̯er/...ş‿cu beţiş^{u}óru/...aşá̦ [1] /îl‿bătẹ́ám/...dă sămî́nţ-áe̯a̯//şî pái̯u ni-^{l}‿lo̯am/acásă/n^{u}oi̯//vine̯ám acásă/cu i̯el/şî pune̯ám pā...l^{i}émne dă sắlĉie/d-ást^{e}a/sắlĉíē/d-ástá‿cum e la málu gî́rlì/şi făĉ^{e}án‿cît^{i}e [ɛ]dòozéş/trèi̯zéş^{i}/pàtruzé^{s}/sau̯ ĉin̦zé^{j}‿dā mŏnuşéle d-ále̯a/ŭ‿zno^{b}‿máre//şi-i̯ ziĉá topílă//şi lẹ́‿duĉán‿la ápă/bătẹ́am un ţărúş‿ĩ‿i̯éle/şi intrá-m‿pămî́n^{t}/pĩ‿i̯éle/şi‿ínt^{r}á [k] ^{p}ne̯am pămî́n^{t}//ş‿să tope̯á//cîn̦‿să topi̯á/să lo̯ā...singur/co̯áj-áe̯a/să făĉá ālb/al^{p}‿şî frumó^{s}/şî pái̯u rămúne̯a aşá singur^{u}//^{s}‿ne duĉám îl scote̯ám/zéĉe zíle-l ţîne̯ám în a^{pă}//o spălám‿frum^{u}ós/o uscám/o aduĉám acá^{s}/şî́‿pŏ‿úrmă o lo̯an̦‿la bătáe̯e//cu bắţu i̯ar/pă...um‿butú^{g}‿máre/ş-ave̯ám mélíţă//un̦‿lem^{n}/...màre̯-aşá/sa^{u}‿la um‿porumbár bătút /ō [k] áltu̯-aĉí/şi dọo...spetóze̯-aşá [2] /...în dăltu^{i}el^{i} băgáte...şi-m‿porumbár/şî-n̦‿lem^{n}//şi...áltă coţofánă/mai̯ lúngă ca áe̯a cu mîn^{e}ér/prín̦să tot în ^{î}ăla/ş-aiĉá‿erá liberă//şî...dăde̯ám dîn e̯a aşá: ţáca ! ţáca !ş-ápăi̯ pă i̯e^{l}...cu mîn-ásta-l ţîne̯i̯/ş‿cú‿a:‿ţác ! ţac ! ţác ! ţa^{c} ! ţá^{c} !//şî-l...cîlţue̯áe̯-aşá pă to/şî́‿să scuturá rămî́ne̯á fui̯óru gol//ave̯ám dará^{g}‿dă fi̯er/...dă lémn/aşá/

---

[1] Gest.

[2] Paralele.

920

făcú‿scîndur-așá făcút //așā/aiĉ‿ásta/ș-aiĉa cū...áĉe d-álḙa marⁱ/ fă fḭer/dă oțᵉĕl//dóo [k] treḭ rîndurⁱ//șî-l dărăĉᵉam dă rămunḙá cúm îḭ mătaˢᵉᵃ//ᵃpăḭ‿îl punḙám în‿fúrcă șî-l torĉám// [...]

[Da' ca să fie el alb, frumos, îi mai făceai ceva ?]

ca [k] îl coĉám//

[Și inul ? Nu numai cînepa !]

da//șî‿ìnu/păḭ și ⁱⁿᵘ//

[Cum îl coceai ?]

vinḙam și-l spălám/binè/în dóo treḭ ápe cú‿ápă fḭártă/punḙám un‿rîn‿dă páḭe-n‿căldáre dắ‿arámă marè/pă fund/dă ovîăz/șî-l‿punḙám pă ḭel așá/cum ⁱera tórs‿î/daᵗ‿pă rișpitór/făcúte jurubițḙ-așá/legaᵈ‿binⁱe/și punḙám î...ĉènușă/clăbuᵍ‿dă săpún/șî [ɛ] o mînă dă untúră//șî dasúpra-ḭ punḙám páḭḙ/dă ovắz ḭarăˢ/șî trḙĉá ápa peste ⁱel//și-l fⁱerbḙam așá/o óră/ó óră jumáte/cît crḙdḙáḭ// ș-ᵃpăḭ‿îl scoteám diminḙața d-acólo/dîn ĉěnuș-àḙa-¹‿lăsám/...dîpă ĉe să răĉá [k] să stinĝá fócu și‿ḭerá gáta fḭeʳᵗ/l-acoperḙan‿cu cîrpe/múlte/țoále/groáse/-șa să nu ma‿ḙasă ábur-òla/să stḙa ᵃșᵃ// ș-ᵃpăḭ să făĉá cum îḭ zăpáda cînᵈ‿îl spălaḭ//

[Aceeași]

grîu

grîu mergâ ĉel maḭ bine/ș-ácuma[ɛ]prèmergătór ⁱerá-n...după mazăre/și‿fasóle//da//da ĉé să-ntîmplá ?//ñoḭ dacă...nu avḙám atíta [ɛ] mazăre să púnĕm/punᵉam um‿pogón dóo dă mazắrè/punḙám acolo‿úm‿pogón dă...dă fasóle/și...într-ástă [ɛ] în mod automadᵍ‿cînᵈ...jumulḙám fàsolḙă/și [ɛ] mazărḙa d-ĕzémplu ᵘo tăḙám și...ụo strînĝám du pă loc /imedḭàt făĉᵉam...arătúra/și așteptan‿ca să viḭe timpū.../pregătḙám adică terénu/arătúră nu‿ștⁱu‿ĉé//și‿

---

¹Gest.

așteptám pînă cîn^{d}...venẹ́a tímpu grî́uluĭ ca să-l sèmănắm//după ĉē termenám ástẹa cu semănătúra/silẹ́am pųòrúmbu care să cocá maĭ dîn timp/ca să púnem...că ^{i}el...grî́u to^{t}[ɛ]daúna mérĝe maĭ bíne ẹar/ dî́pằ porúmb//îm pòrumbíște//că dacă punẹ́aĭ tot în grîniște grîụ după grîụ/nu dădẹ́a rĕzultáte búnẹ//la [k] îflọárẹa-sọárlu^{i} ịár la fel//flọárẹa-sọárẹa cọnsúmă fọárte mult//și lasă terénū...ádică solu...fọárte sla^{p} pentru grîụ//dạ//și ịel mérĝẹ maĭ bine dûpă pųorúmb/ĉél maĭ bine mérĝe după fasóle și dúpă mázărẹ//șî urmẹ́ază po úrmă dúpă p^{u}orúmb//

[Și cum pregăteați locul ?]

pregătẹ́am lócu/d-egzémplu nú ^{i}erạu discuri/înaintḗ//no^{e}-arám cu caịi//după ĉe ă...àrám/îl lăsám așá/dă-l prăj^{e}a sọári^{li}//cînd venẹ́a ploịi.../dúpă ĉe făĉám arătúrli/băgám borọa^{na}//borọána... ịe dîn treĭ î...p^{î}ărț^{i}/dîn treĭ fofézĕ așá să spun^{ea}//bătrî́nește ...agățáĭ...tọátẹ dắ o crúĉe venẹ́a agățáte/aíĉa áre niște cîrlíĝe la spáte șî víne și să lẹágă únu dă áltu/ș-atúnĉa agățám ca^{i}i/și dădẹ́am și fărî́má to^{z} bolováni/făĉám lócu másă/...îl pregătẹ́am/șî așteptám timpú prie^{n}[1] cîn trebúẹà să s^{e}emănắm//pînă a víni tímpu grî́úlui se-^{l} semănắm/sèmănắm și cu mîna.../dúpă cúm avẹ́a p^{u}osibilítăț^{i}//și cu mărcătọárẹa//sèmănám//

[Cum era cu mîna ?]

cu mînă/...ịerá maĭ i...maĭ slá^{b} dăcît acél cu mărcătọarẹa pus//ắla să punẹá-ŋ condíțiĭ maĭ búne/nu șt^{i}u ĉé/șî...//noĭ înainte nu băgám ^{g}ca acúma cum să cîntắrește/la kilográm//băgám șase dúble la pogón//cuŋ s-ar spúne/d-ĕgzémplu/...doọșpe dúble la hèctár //ș-o dúblă de grîụ/are ĉinsprezèĉe kilogra^{me}//da//ș-ar fí vènítă ...cam o sútă șî ĉevá dă...dă kilográmĕ dă.../cám așá [ɛ] în jur la o sútă dă kilográme dă...dă grîụ/venẹ́a la po^{gon}//níĉ o sùtă// [...]

[Așa, și mai departe ?]

---

[1] Vorbește foarte repede.

922

da şi̯.../acúma/...grîu d-egzémplu//după ĉe...s-a semănát/... d-ezémplu cu mîna//^{c}în̯‿semănai̯ cu mîna//i̯ar băgai̯ borgán-àsta din nóu̯//şi borgán-àsta [ɛ] áre c^{u}olţ^{î}/şî vénea ş-amestecá tod‿grîu prîn...prim‿pămînt//după ĉe dădean‿cu borgána/băgám...o áltă grápă dă fi̯er//áea‿áre c^{u}olţi jumáte-n‿su^{z}/jumătáte‿jos//ş-áea víne şî‿niveleáză//pămîntu//ş‿d-acúma/dúpă ĉē...termenám ş‿cu grápa nu‿şt^{i}u‿ĉé/nu mai̯ aveám treábă cu i̯el/d-ĕzémplu pînă primăvàra//dacă i̯erá i̯árna búnă ş-aveá...zăpádă cum spuneá bătrîni-nainte/ d-ezémplu cú‿zăpáda/spúne ĉícă‿zăpáda pentru pămînt i̯e o plapînă//c-az‿v^{î}z^{t}‿căutăn‿sub‿zăpádă/şi‿i̯e pămîntu dăzgeţát//grîu/...^{g}cînd áre zăpádă pă i̯el/i̯el lucreáză/şi i̯árna//i̯el ^{i}e vérde/lucreáză//îi̯árna//^{g}cînd e i̯árna búnă//[1]

da//d-ĕ^{g}zémplu primăvára//cum an‿spu^{z}‿dă s [k] dă...dă zăpádă //a vînit‿î...zăpădă nu‿^{ş}‿ĉe/şi víne primăvara//acúma s-a-mprim [ɛ] s-a-mprimăvărát/am‿văzu^{d}/grîū...cum a-nĉepú‿să...să meárgă// acúma ^{u}or că...a mai̯ pi̯eri‿dîn‿el/dúpă‿cum a fost i̯árna//or c-a rămás bun nu ş‿ĉé//i̯el‿^{d}ă cîn‿a [k] dúpă ĉ^{e}-a-nĉepút‿el ca să...să pleĉe/să mişte/i̯el dă i̯arna dîn‿cauză...lă ploi̯/la zăpádă/nu‿ş‿ĉé prínde o scuárţă//^{u}o crústă//^{c}înd i̯el s-a [ɛ] nrădăĉinát um‿pig‿mai̯ bíne/atúnĉa băgám borgána//borgána‿ó puneám ^{i}invers/cu cuólţi-năp^{u}ói//o-agăţám//că dacă merĝ^{e}á cuólţ-èea‿cū...vîrfu-nainte/ scuoteá grîu//da‿áşa mergînd...cu spatīli/núma vîneá şî rupeá crus^{t}-àea//rupeá crústa/ş‿p-órmă băgan‿grápa/şî...fărîmá t^{u}oţ... bolovănaş-eea care-i̯ scoteá borga^{na}//ş-atúnĉa rămîneá lócu másă// rămîneá//şi‿d-acúma...aşteptán‿d-egzémplu/după ĉē făĉám treab-àsta/n-áveam‿ĉe să-i̯ mai̯ faĉem//d-egzémplu dacă mai̯ dădeá o pălămidă/nu‿şti̯u‿ĉé/atúnĉa merĝan‿cu...nişte săpăliĝe miĉ^{i} şi.../mai̯ priveám pîn‿î [k] prin ^{i}el^{î}//că n-áveam‿î...i̯èrbiĉíde/ca să-i̯ dăm cun‿să dă acúma/ca să lè‿omoáre//mergám şi...tăeám pălămídă/

---

[1] Se întoarce banda.

rapiță‿ce mai̯ avẹa prin ^{i}el//p-ac^{g}ólo/ca să...îi̯ mẹargă grîului̯ bine//

ș-acúma aștepta̍m pînă la...timpu u̯aĉer^{e}/-atúnĉa...nú‿^{i}e^{r}a ca acuma//^{u}or tăẹáŋ‿cu cu̯ásîli/u̯or băgam seĉerătoárẹa/u̯or seĉerătu̯áre legătu̯áre/tăẹám/...lègám/făĉam clăi̯//[...]

și după ĉe termenám‿î...toádă...dă [ɛ]terminát fiecárĕ/atúnĉa ne...strîṇĝám//"^{h}ai̯ să‿fáĉem‿ĉ^{e}éte"//să‿făĉá ĉéte mai̯ múlte//no^{e}‿erám ai̯ĉa/vălenári̯//toț^{i}//ai̯ nóștri̯//ș-atúnĉa/ [ɛ]ne-adunáŋ‿cu tóți/și spunẹám: "cărám dîréc‿dû pă lo^{g}‿la mașînă/sau̯...avém atelaje ca să‿cărăm d-acóló‿să țíne^{m}‿mașîna"/dacă nu avẹám atelaje ca să putém țíne mașîna dîŋ‿cîm^{b}‿dîrég‿dîŋ‿clăi̯/cărá^{m}‿mai̯ dînainte/ș‿făĉám...stógur cuŋ‿s-ar spúne/șîr^{i}//dîŋ‿grîu̯//îl depozîtám tu̯o^{t}/șî-avẹám...bàt^{u}ózá/cuŋ‿să spunẹá pă tímpuri/u̯ór cu vap^{u}ór băgám páie/și cărám ápă‿la vap^{u}ór/...u̯ór cu tractu̯áre/cînd a mái̯‿ìși‿tractu̯árli̯-ŋcoáĉé/da...prima dátă-nainte cînd erám ẹo copíl/[ɛ]punẹám băţú/pî‿la tîrîș//șí‿tai̯că-mi̯u cărá ápă la vapór^{î}//cu căruța cu cai̯i/ba avẹa-ŋc-o cărúță‿cărá^{u} du pî la cîmp...//și‿merĝẹám cu vapóru/băgám pá^{i}e d-ĕzĕmplú‿de lā...cúru batózi/băgám‿paie la vap^{u}uór/și...trei̯eráŋ‿cu vap^{u}óru//grîu//

^{u}olteánú‿alecsándru̯
pátruzĕj‿de an^{i}

scaloi̯ánu

iei̯ scaloi̯ánu-l fac‿î...pun‿î...ā [k] dacă am pămînt /adúc pămîṇt/fa...ă...pŏ‿u^{r}mă [ɛ] fac‿ạ pămîntu cú‿ápă/șî pă‿úmă fa^{c}‿scaloẹánu̯//șî pă scal [ɛ] loẹán așéz‿c^{u}óji^{li}//dă toáte culó^{rili}//ș‿pă u^{r}mă-l pun îŋ‿cutíie/i̯-așéz‿î/acólō/...noi̯ mai̯ [!] făĉám/acúma ...cópiẹ-ăștẹa nu mai̯ știu̯//no^{i}‿i̯erám mai̯...múlte féte...//punẹám ĉarĉáf/făĉám cu dantél-așá pă márne/ș pă u^{r}mă l-așezám acólo/$^{-i}$ făĉám um puį dă pérnă/băgám [!] phae...în î...puį dă pér^{nă}/șî́ l-așezám acólo//șî́ p-órmă-į puneám flor^{i}//șî lumînăr^{i}/în col$^{țur^{i}}$ așá//șî́ ne dúĉ^{e}án la scaloeá^{n} [!]//

[Și unde vă duceați cu el ?]

în deá^{l}//né da [k] acólo dădeá f^{u}ócu/...ș noį îl cînta^{m}//

[La ce dădea foc ?]

făĉá cuptiór^{u}//cuptiór/șî...băgá ĉocán^{ți}/...șį dădeá fócu//șî́ ardeá cúptior-óla pînă...pî la nòo zéĉe...//pî́nă sắ terminá//

[Și pe urmă cocea ceva în el ?]

nŭ ! nú co^{ĉa}//a dòoa zí//să făĉá plăĉíntili scalo^{eanu}//făĉám noe-acásă/mámili//șî...făĉá plăĉíntă șį.../să bea vin/șį ĉic-a mînca pomána scaloeánului//

minea victórea
am nooșpe àn^{i} in áugust

păcală àvoca^{t}

a fo^{s}t ódátă într-un sat/un om táre lenéș//de lèneș ĉe erá/ș^{ve}-a lăsá^{t} cása și a plecát în lúme//pé drùm/^{l}-a apucád o foáme nebúnă//iel a tras pă la ũ han/șî́ l-a ruga pe hanĝíu/ca să-į deá ĉevă...dĕ mî^{n}cáre//hanĝiul į-a dat o bu^{c} [ɛ] o bucátă de pî^{i}nè/și ĉinĉ o^{u}o fie^{r}te//după ĉe se-a pu^{s} stomácu la cálè/à plecá maį depártē//după vr^{e}o doozè^{j} de ān^{i}/ómu^{l} s-a înto^{rz} din nou acásă//pé drum...s-a întîlnit iár cu hanùl//iel a tras pă la hān/și l-ā...întrĕbá pe hanĝíu/că...îį maį adúĉē amínte cînd ī...į-ā...l-a ^{u}ospăti cú o bucá dă pî́ine și ĉinĉ óo fiérte ?//hanĝiul į-a spus că...da/maį...ține mínte//atúnĉ ^{u}omul į-a spus că.../să-į spúnă .../cît faĉē/o bucá de pîine și ĉinĉ óo fierte//hanĝiul į-a spus că o bucá‿dă pî̯ne şi ĉinĉ óo fi̯ẹ́rtē/fáĉe în totál dòo‿mi de lei̯// ă...u̯ómul i̯-a spus că nú se po̯áte úna ca ástà//dacắ‿nū/i̯ẹl...îl dúĉe la ǰ̌údecátă/dacă nu-^{i}‿dă nimícą//

pè‿drúm/^{u}ómu s-a întîlní‿cu păcálă//şi păcá^{l}ă‿l-a întrebá^{t}: că di ĉé ^{i}éste aşá de necăjí^{t}//^{u}ómu i̯-a spu^{z}‿necázul/şi i̯-a‿^{s}pus ca să-l i̯a pe i̯él de avocá^{t}//

zi^{s}‿şi făcú^{t}//după vro dóo zî [ɛ] dóo zíle^{i}/păcálă s-ā...s-a pomenít acásă cú‿ĉitáţii̯e//dā nú s-a dú^{s}//dupā vro dóo zile i̯arắşi^{i}/i̯ár s-ā...s-a [ɛ]pomení‿cu a dóo̯a ĉitáţii̯è//la aĉẹ́a^{s}ta şẹ-a lăsá‿tréburile báltă/şi a plecá^{t}//ă...cînd‿î...ajúns [k] a ajún‿ lā p^{u}olíţii̯ē/júdecătórul/cam restí/‿l-a întrebát că...de ĉe n-a viní^{d}‿lā...prim [ɛ] primu proĉés//ă...păcálă i̯-a spus că... tógmae-atúnĉ^{i}...fi̯erbẹá nişte grîu̯/ca să-l sémene//şī ǰudecătóru l-a întrēbá^{t}: că ^{i}el fi̯érbe grîu ǰî pă úrmă î^{l}‿sẹa [k] s^{e}émene?// şi...pă úrmă... [ɛ] áolẹò m-am încu^{r}cá^{t}//

[Nu-i nimic, ia-o de unde-ai încurcat-o]

stai̯//da//ă...păcálă ẹ-a spus că...şí [k] preeu^{n}‿şi jupínul/ cu u̯o^{u}ōle lui̯: a fi̯ert u̯o^{u}äle/din‿ī...^{u}o^{u}ắ‿a i̯şi‿găín^{i}/din‿ găi̯ini [k] găín^{i}li‿i̯ar s-a ^{u}ogá^{t}/şī...din‿găin‿s-a făcú‿pui̯/şi aşá mai̯ dăpártè//

ă mili [k] ǰudecătórul auzínd ásta/l-a akitá^{t}‿pẹ pîrît//

oltẹánu cristinél
zéĉe an^{i}

854. ŞTEFĂNEŞTII DE JOS [ALR II,769]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1967; BM, RP, MV; transcriere: BM

am‿vru‿să dau̯ la péşte

^{u}o singúră dátă...am‿vru‿să dau̯ la péşte/cu dovleca-

926

ru[1] //ne-an dus aⁱiş spre ᵘolteniţă/ş-am încărca nişte...fîn d-acᵘolo/şî la ăea erea peşte pă lă...cuarda casi//

zîc "uite mă la ăştea să-mpute peştele/şî noi nu-l gustăm"//

da ăla spune/dovlecaru sĉe:"vrei să mîncăm noi peşte duminică ?"/

zi "cum nu ?"//

ĉe "iau cîrliĝe dă la pescăriⁱe"/c-atunĉ era [ɛ]prăvălii particulare//"şî merĝen la peşte"//

ne-an dus aⁱiĉᵉă unde e vadu [ɛ]unde erea vadu vaĉilor/şî erea numa caras//peşte//da cun s-a făcut î ziu-aea/că n-a prĩs nic alţi/care mai cunoştea meseriᵉa//şî d-atunĉᵉa n-am mai [r] n-am mai...

în armată am prĩs//am foz la zimniĉᵉa cu nă [ɛ]vodari statului/ş-am prĩz vro ĉi sute dă kilograme dă peşte într-o singură tonă//um furgon dă peşte-am prĩs//peşte/crap/mărunt/raĉ//în noo sute şaisprezeĉe/eream militar// m-a pîrît alţi că ştiu să trag la lopată//şî...m-a luaᵈ la peşte/paisprezeĉe soldaţⁱ/şî cu năvodari doi/şaişpe ĩşⁱ// [ɛ] ᵘo singură dată/ş-a prĩs...la ĉin sute dâ kilograme//

mⁱihai cristake gorge [74 de ani]

în toţⁱ ani pui cît-um plop

am pus nişt [k] în toţⁱ ani pui/că-m plaĉe să am/în toţⁱ ani pui cît-um plop /îm faţa casi/pă [r] pă stradă/cum ie la băieţⁱ aⁱiĉ aşa//şi az-nuapte/sau alalteerⁱ nuapte/iera nişte plop/să prĩsesé bine/tuată vara i-am udat/le cădean cîte-o găleată dă apă/zic să aibă să să prĩză//ş-acuşa/astăzⁱ am văzut uite că [ɛ] l-a rub dă la jumătate/şi mi l-a azvîrlit în curte//păi nu dau̯ i̯o dómne dă i̯el ?/că i̯o meréu̯ stau̯ pă lîŋgă ulúgă/védem‿ n-oi̯ putẹá i̯éu̯ să-l dibăĉésc p-ăla ?//

---

[1] Numele unui prieten; se adresează gazdei, care asistă la înregistrare.

[Dar de ce să-ţi facă asta ?]

păi̯/ăi̯ dă ĉẹ ?/păi̯ i̯o şti̯u di ĉe ?//da cárẹ-o h̲i ăla ?//avẹá‿ la pu̯ártă şi i̯ou̯ să mai̯ şedẹá un‿creştin mai̯ bătrîn/şedẹá p-o laⁱiţă/p-o ái̯a p-um‿pat//şi p-ăla mi l-a scos//mai̯ văzui̯ acúşa lā [r] la ásta[ɛ]la dóftoru//avẹá um‿pat acólo/îl dắtᵘse cu cráĉi‿ sus// [...]

[Dar nu-l luase ?]

nu/nu-l lu̯áse//îl rûpsése/ş~~i~~-l trîntíse acólu̯-aşá//ei̯ ţ-iŋkípui̯ dómnule !/ei̯ ţ-iŋkípui̯ dómnule !//

luiĉᵉánu iu̯ón [74 de ani]

a lu̯at-ó‿salvárẹa

[Cum s-a întîmplat cu soţia ?]

cúŋ s-a-ntîmplá/cu vasílica s-a duz‿lā...la copii̯/c-am nişte [ɛ] am dóo féte pă kítila//şi băi̯á‿tᵘot pă kitíla‿acᵘolo//şi‿cuŋ‿ s-o hi da‿dîn traŋvái̯‿i jᵘoz/reprezită ẹa cum a fos/că ĉic-ar hi căzút/şⁱ ş-a spar‿capu̯-aicᵉa[1] //a lu̯at-ó‿salvárẹa/a dus-o cᵘolo... //a găsít-o‿o fátă d-ásta/ca cum ⁱejⁱ‿dumnẹatále[2] unẹoáră/to‿da p-acol‿dă pă stráda lᵘor/ş-a cunoscút-ᵘo//că n-ávẹa biróu̯/n-ávẹa nimí/că-i̯ spunẹam i̯ou̯/

"măi̯/cîn‿tⁱe duĉⁱ/i̯a-z‿biróu la tíne mă ᵘomule/că te dúĉe dă nu şti dă un‿sⁱ‿te‿ẹă"//

şi...văs‿c-an‿dat-o pă o̱[ɛ]pátru zíle n-a viní‿dălóc acásă [ɛ]/c-am tilifonat i̯a [k] la i̯a/ĉícă i̯ẹ bíne//

[Acelaşi]

---

[1] Gest.

[2] Se referă la una dintre anchetatoare.

928

ⁱereáŋ‿cᵘópil

acúșa ⁱe sfulgę̑r//gáta/într-o lúnă dă zíle/a intrá‿la magazíⁱe tu̯áte bucátilę//da atúnĉă dădę́a brúma pă i̯éle/ⁱereáŋ‿cᵘópil/și i̯erę́ă...i̯erę́a șirili dă grîu̯/ședę́a‿acólo pîŋ‿la sfîntu niculái̯e//acólo ședę́a/că n-a [ɛ] că nu ⁱerę́a [ɛ] i̯erę́a i̯o zi‿că ⁱerę́a și lúme puțínă/cúm să spui̯/i̯erę́a lúme puțínă dómne/lúme puțínă/n-ávęa ĉiŋ‿să-l cultivézę//mà‿țineáŋ‿dăpă táta sărácu/avę́a dᵘoi̯ bouláșⁱ/și-i̯ dădę́a șáse pᵘogu̯áne bᵘoi̯éri/și le seĉerá tu̯áte i̯el/síŋgur i̯el [r] i̯el// [...]

[Și cum arați cu plugul ăla de lemn ?][1]

mă că bíne ziș‿tu bă/să spui̯ și dă plúgu dă lⁱemn//i̯erę́a‿acólu̯-așá/pă afumețeáŋca/ę́ręa um‿pli̯ob‿máre mă/únde‿éste [ɛ]între golășei̯ și afumáțⁱ//și ⁱerę́a niște sipⁱícă/ᵘogu̯áre/că punę́a bᵘoi̯éri șáse boi̯ d-um‿plug//și dᵘoi̯ îșⁱ îi̯ mîná/și cu ᵘo brázdă//șⁱ‿trăgᵉá trei̯ brázde/dăjugá [!] bᵘoⁱi/și-i̯ pierdę́a‿sipʰic-áęa//și tu̯átă vára cît ⁱerᵉá/pă tu̯átă ziu̯-áęa/trăgᵉá trei̯ brázde/áleą [ɛ]cu áleą i̯erę́a/că nu mai̯ găsę́a bᵘoⁱi/pă sęáră-i̯ găsę́a dĩ sipícă//așá ⁱerę́a‿atúnĉ//trei̯ plánurⁱ să ará dă [ɛ] dă pămînt/și trei̯‿erę́a ᵘogu̯áre//atîta[2] ⁱerę́a mooru și sipⁱica-náltă‿cu crăĉ-iⁱa//să duĉᵉá/le punę́aŋ‿clopite la boi̯/că nu-i̯ mai̯ găsę́am//loc care/nemúnĉi‿nē...ĉé mai̯ îŋcólo//úi̯te că bine‿[zi]ș‿tu mă gᵘogule[!]//

și s-adunà tᵘoțⁱ u̯ameni̯-ăștęą care ᶻă‿duĉę́a la plug/s-adunà tozⁱ‿la ũ‿loc așá/j‿dădę́a drúmu la boi̯/mîŋcá cu plúgu dăpă i̯ei̯/c-álți-i̯ mai̯ dăjugá/álți nu-i̯ dăjugá/șⁱ...tu̯átă ziu̯a vorbía‿acoló/pînă pă la trei̯//la trei̯ să dășteptá tᵘoțⁱ/adicá nu că dormía/da

"mă!ai̯ să mai̯ făĉem mă/să‿mai̯ arăm șⁱ‿nᵘoi/ĉᵉ-am‿făcu‿mă azⁱ ?/n-am‿făcu‿nimica mă ! "//

---

[1] Intervenția unui consătean care asistă la înregistrare.

[2] Gest.

ş-aşá do̯amnă [!]

[Acelaşi]

a băᵘútără tu̯átă stícla dă rom

a‿adús ắla bătrî́nu al mi̯eu̯/ᵘómu mi̯eu̯ a‿adús un‿kil dă rom//
zíĉē: "na fă femée" ĉe/"să‿dai̯ şi la náşa"//c-ave̯ám o náşă sĉe/ i̯ere̯á la noi̯//"să dai̯ şi i̯ei̯" ĉe/"be̯a şî‿tu cu i̯a" zíĉe...//şi noi̯ am băᵘú/ş-am băgá‿stícla la piĉóru pátului̯/şi ne̯-an‿dúsără‿ î̂áltă ᵘodáⁱe//şi vasíle şi cu iu̯ón/a intrátăr-acólo să ju̯áĉe/ şi̯-a dátără dă stíclă//ş-a băᵘú‿tu̯átă stícla dă rᵘom//

"ā́ᵘole̯o ! a murítără//à‿muri/gáta/nu mai̯/ā̋ᵘole̯ō !"/îl plimbá‿aşá...um‿băe̯át a lu cumnátî-mi̯u p-afáră//

da făĉᵉá i [ɛ] iu̯ón/sau̯ tu vasíle ?[1] //..iu̯ón făĉá/să ui̯tá‿ắşá/ îj‿da u̯óki piste cap/"mu̯áre zic/"mu̯áre"//"ĝᵉā́mōrⁱ"/strigá ĝᵉá-murⁱ//

cáre cum‿vine̯á/tá-su: "ĉᵉ-asⁱ‿făcú‿dă sînteţⁱ aşá ?"//

zic "úi̯te/ắşte̯a mu̯áre"//

sĉⁱ "păi̯ ĉᵉ-a făcút ?"/

sĉᵉ-"a băᵘú‿sticl-àe̯a dă rom"//

"ş-apắi̯ bíne̯-a făcú‿că su [k] sîntéţⁱ î̃‿stáre s-o púnezⁱ‿bíne" zíĉe//"dă ĉe n-asⁱ‿pús-o bíne ?"//

víne fⁱi-mi̯ó‿ắla márli: "dă ĉe sîntéţⁱ aşā́ trişⁱ/supăráţⁱ?"//

ĉe "úi̯te mu̯áre ắşte̯a"/

"păi̯" ĉe "dă ĉe ?"/

ĉe "a băᵘú‿stícla dă rom"//

"e/cum ?"//

zík‿"i̯ùi̯te̯-aşá/a băᵘút-o/

"ā́ole̯o/da nu sînte [k] la ĉe să vă mai̯ adúcă/că nu sîntéţⁱ‿

---

[1] Se adresează fiului care asistă la înregistrare.

930

ĩ‿stáre s-o păstrațⁱ ?//păi̯ acólo asⁱ‿pus-o ?/la piĉóru pátuluí̯? //púne dómne stícla-ŋcólo cu rᵘom//c-o be̯a cᵘopʰíi"//

ș-ᵉ băᵘútără tu̯átă stícla dă rom//

lúŋgu tudóra
șái̯zeșĭᵘòb‿dă anⁱ

núntă

i̯a s-a cunoscú‿cu băe̯átu̯-òsta/cu trei̯ lunⁱ înaⁱínte dă...núntà/șⁱ‿pă tréi̯zeșiùnu ă [k] pă únu au̯gúst/a venít i̯el în‿cásă la noi̯/ca să-l cunu̯áștem și̇ nᵘói̯//șī...pă ᵘopt ᵘoctómbri̯e am avú‿núnta//naⁱínte dă núntă cu dóo‿tréi̯ săptămînⁱ/am începú‿keltui̯élli care sā fac [. . .] péntru núntă// ĝínerli să-mbráĉe mire̯ása/să-i̯ cúmpere rokíⁱe/să-i̯ cúmperē veregéte/ĉérĉei̯.../ĉe̯as‿ī...// și pă úrmă am începú‿noi̯ să ca [k] s‿că ᵘutăm náșu [..]//am lu̯a‿darurⁱ la naș cun‿să i̯a/covór/fețĕ dă mése/bucátă dă róke/bijamále/cămáșe dă nu̯ápte/șī...am [k] ne̯-apropiⁱám dî‿săptămîna núnțiⁱ//am adunát/am lu̯at țúi̯ca/vⁱínu/mezelúrli/vită péntru sarmále/păsărī péntru gîșt [ɛ] dă le̯-an‿tăi̯á‿la f [k] péntru friptúră//șī...cū‿s-ar spúne am‿f [k] sîmbătă se̯ár-am‿făcú‿brad//s-à‿aduná‿féte băⁱețⁱ/pînà pă‿la zéĉe/șī‿pă úrm-a venít‿ī...ne̯ámurli d-apru̯ápe care̯-au̯ făcú‿tre̯ábă/ș-am‿puz‿mása//a vení‿múzica.../și̯-an‿terminá‿la dóosprezéĉe nu̯ápte̯a/sîmbătă se̯ára//duminícă... la ᵘóra zéĉe s-a gătíd‿mire̯ása/a merz‿la‿apā.../pă úrmā a venít acásă/am mai̯ stat/șî‿la ᵘóra dóo...și ĉéva/a venít náșu și cu ĝínerli să i̯a mire̯ása/șî‿la pátru jumătáte am merz‿la bucuréștⁱ dâ‿s-au̯ cununát//

și‿ă...am‿venitără i̯arășⁱ înapói̯/am puz‿mása la u̯ámeni nunúlui̯//dúpă‿ĉe s-au̯ terminát /am mers la salᵘón.../au̯ júcat pînă la ̆úsprezèĉe nu̯áptea...//pă ú̯rm-am púsără i̯árăşⁱ mása//ş-àm‿servítᶜ...mezélurⁱ/ţúi̯că/pă‿úrmă sarmále/...fripturá/cozonác/vin/sifu̯áne/şi̯-a-nĉepú‿s‿să‿e̯a dáru/cáre să strînĝe péntru núntă//şⁱ‿ dúpă ĉe s-au̯ terminátᶜ/au̯ jucát pînă la ziᵘ̂o/dă s-a făcú‿zio̯/care cum a vrut/álţi̯-au̯ plecát/álţi‿au̯ sta‿pînă la ziᵘ̂o//şî lun‿seára‿ am începútără i̯árăşⁱ/după ĉe s-au̯ odihnit şi múzica şi u̯ámeni... //am înĉepútᶜ i̯ară/am puz‿mása/au̯ jucátără/şi̯-am terminá/la únu nu̯áptę-am terminátᶜ//

nigolaⁱ̂e iu̯ána
trei̯zeşîu̯òpt [de ani]

[Brînza]

mulĝem‿váca/n̯călzim puţin‿lápte/strecorám‿î láptili/şi púnem‿ kágu//şi‿i dúpă ĉ-am mesticát‿î/l-am pus‿î...láptili‿l-am acoperit undevá/ca să‿nu...dea ĉevá-n i̯el/l-acoperím/şî să-nkágă//îl tăⁱ̂em cū lingura/bucăţⁱ/il púnem i̯ar lā...încălzit/şi-l‿î púnem în‿î...la scurs/în‿sidilă//ş‿cîn‿z-a scurs/ˢ‿s-a-ntăriᵈ‿bine/ᵘ̂o‿ tăⁱ̂em/o‿scu̯áten‿ş-o tăⁱ̂em/púnem sáre/şⁱ...punem...îm‿farfuriⁱ̂e// [...]

[Şi cheagul de unde îl luaţi ?]

dă la viţⁱ̂el/cîn‿î să taⁱ̂e/sau̯ dă la mi̯el//că ştiţⁱ/áre kágu̯-òla/pînă nu mănîncă ⁱ̂ei̯ i̯árbă ca să striĉé/atúnĉ cîn‿să mă [ɛ] cîm‿mănîncă şⁱ [ɛ] fiⁱ̂e viţⁱ̂élu/fiⁱ̂ē mⁱ̂el‿ă/cîm‿mănîncă i̯árbă să strică kágu/da i̯ei̯ nú apúcă să mănînĉe/că...îl tăⁱ̂em//şî ăla/ púnem sáre acólo-n‿láptil-ăla/îl curăţim‿î/că-i̯‿i apáre şi niştⁱ [k] şⁱ‿puţim‿păr acólo/ştiţⁱ ?//şi-l‿ă strecurăm/púnem sáre/şi-l púnem i̯árăşⁱ/dúpă ĉe spălăm‿î kágu/-l púnem‿ă...nnăúntru/îl legăm/şî-l púnem la uscát‿î/şi ⁱ̂e bun peste cîtevá lun/ nu momentál//da în tímpu̯-ōstă/înkegán‿cū...picătúr dîntr-aˡea

932

dă̦ la fe̦ru-metal[1] /ştis/pînă̦ să făĉa kagu//sau̯ împrumutan‿dă la care̯-ave̯a/şi-n‿dăde̯a/pînă s‿făĉa al mi̯eu̯//

[Aceeaşi]

s-au̯ înecat

îŋgeţasē/a fost o plu̯aⁱe şi̯-a-ŋgeţa/‿şti ?/ō‿lapoviţă̦//şi i̯e̦i̯ s-a dus cu saniᵉa/‿a mers pă gîrlă/ᵈ-acolu̯-a veni/‿dîm‿parte̯-ăe̯a/ş-a trecut îm‿parte̯-astălaltă piste pᵘod//ă̦‿trei̯ işⁱ//ᵘunu trăĝa dă/ i̯ei̯ trei̯ pă sanii̯e/ăşte̯a tosⁱ‿care s-au̯ înecat/şi...îăla carē a traz‿dă i̯ei̯/a scăpat/că ştiţⁱ i̯ei̯ dac-a fost‿î cîte trei̯‿i/a fost‿î grei̯/şi s-a dus/s-a rub‿gaţa/s-a dus/şi̯-a ˡu̯at-o pă su [k] pă dădăsup/pă sub gaţă[2] //a lu̯at-o pă sub gaţă p-acolo̦//şi ăla care̯-a traz‿dă i̯ei̯/a fuĝit acasă-n ţigăniⁱe/şi ā-nĉepu‿să ţipe/că s-a-ñecat ăe̯a//şⁱ‿cîn‿s-a duz‿lume̯a/s-a strînz‿lume̯-acolo dă i̯-a scos/i̯-a scos ne [k] morţⁱ//pă cîte trei̯/doi̯ fraţⁱ/şi unū la alt ᵘom// [...]

[E aşa de mare apa ?]

ⁱe̦ste/da//şi u̯ame̦n‿s-a-ñⁱecat//unu̯-a ve̦ni‿dă‿la nuntă/a işi‿ dimine̯aţa dă la nuntă/ş-i̯el a‿s că să duĉe să-şⁱ facă baⁱe în‿ă ap-acolo̦//be̯at//nevasta nu-l lăsa/ş-i̯el ᵘo băte̯a-n drum//acolo-n‿şose̯a//i̯a trăĝa dă i̯el/i̯el ᵘo băde̯a//şⁱ‿pîn‿la urmă dac-a biruⁱit-o̦ cu bătai̯a/i̯el‿î a intrat/că-l kema ăla‿acolo/mikiduţă [!]//şi s-a dus acolo în‿î [r] în‿î [ɛ] ǰos în apă/şi i̯el a lu̯at-o pă supt apă că ştiⁱe să-nnu̯ate/şⁱ‿s-a dus/şⁱ‿s-a-ñecaᵗ//ˢ-a dus‿lume̯a după i̯el/l-a scos/înţepenit//şi nevasta‿a rămas cu îmbrăcăminte̯a lui̯ îm‿braţe̯//da//

[Aceeaşi]

---

[1] Fero-metal = fostă denumire pentru magazinele de produse chimice şi fierărie.

[2] Se întrerupe pentru că intră cineva în cameră.

855. ALBEŞTI

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MM

ca gáţa a işí‿porúmbu

vára dûpă ĉĕ...făĉám...adunám grî́u/făĉám og^{u}ór//lócu//prìmăvára îl borănám/...og^{u}ór-ọla//mài̯‿tîrzíu̯/cîn‿vínẹa tímpu dă pus porúm^{b}/ne duĉám şî-l arám/şî-l punẹ́am aşá...la...la plug/după brazd-aşá/n-ávẹam...mărcătọ́are/n-ávẹam semănătọ́are/ca să.../îl punẹ́am aşá dîpă...dûpă plug//e^{i} ! după ĉe să făĉá máre/...dă răsărẹ́a i̯el/^{dî}‿să făĉá mărişọ́r[1]/ne duĉán‿şî-l prăşám//cu sápili̯//mài̯‿pă‿úrmă...i mai̯ dădẹán‿şî cu prăşît^{u}órîli/răm [k] işíse prăşît^{u}ór^{i}//sau̯ rárit-aẹa//rări [k] dăm cu rárița/şî p-órmă-l ĉocănẹ́a după rárițạ/săpán‿după rárîțạ//dûpă ĉe să făĉá i̯el mai̯ márẹ-aşà[2]/băgá rárița i̯ar ĩ‿i̯el/...şî-l răriţám//şi i̯el îl făĉá aşa ...^{u}ulúc//şî‿pă dădăsúpt i̯erá válẹ//i̯el cîn‿să făĉá máre i̯el porúmbu/pă válẹ-aẹa trĕĝá/cur^{i}ént/...şî porúmbu să făĉá fọárte bun//după cum îl munĉá ómu//dacă...te ţinẹ́ai̯ dă i̯el/săpái̯ dă dóọ ^{u}or^{i}/î^{l}‿răriţái̯/făĉá mai̯ bun/măi̯ cîte únu/dacă nu-l s [k] lucrá/... [...]//

[Dar dacă nu răsărea peste tot porumbul ?]

l-întorĉám^{u}//mai̯ lézne//l-întorĉám/şî-l punẹ́am al dói̯lẹa//am pus porúmb...pă la ĉínşpe i̯únie/i̯ún^{i}e/ĉ-o viní/lúna ĉ-o viní//tot aşá//am avú^{d}‿nişte porúm‿p-aiş‿pă bui̯ásca[3]/pă alt/nẹ-an‿du^{s}‿şî l-an‿săpát//cu băi̯ẹ́ţi//àvẹán‿trei̯ pogọ́ane tọ́ma pă borduşanca[3] aiĉá/pă [k] p-o moşíe//"măi̯ tái̯că"/i̯erá dumínicạ/zic "mă duc pă la porúmb-òla să-l vẹdém cum e"//cîm‿m-am duz‿la porúmb-òla‿acoló-şà/i̯erá şî can‿răvărsát/...şî işîse ş-o grọázá‿dă costrei̯/ [...]//

---

[1] Gest: de circa 20 cm.

[2] Gest: de o jumătate de metru.

[3] Toponim.

934

cînd l-aṇ‿văzút acólo ịerá lócu v^{e}érdẹ//"ĉē fáŝîm noị aíĉa/ĉe ?"// un hir cólẹa/únu cólẹa/ș-ăla prost/iș‿co^{lẹa}//aṃ‿viniṭ acásă/... ș-am pus niște porúm‿la-mũịáṭ/vo dúblă dă porúm^{b}/"măị taịcă" zic "úịte ĉe/mîịne vă dúĉes‿șî-ntorĉés‿porúmb-òla/álẹa treị pogọánẹ"// cu băịátụ-ăla care-^{i} maị marîli șî‿cu ăstạ/avẹám...umblám cu‿à-mîndóị cu plúgurlẹ//șî s-a duz‿băéțị-a dóọa zi/zic "să-l púne^{z}‿la dóo brázde/...lócu-ị ara^{d}‿dă dóo ^{u}or^{i}/ásta-ị a treẹa arătúră/pú-nez‿la dóo bráz^{de}/daz‿brázda maị máre/șî púnez‿la dóo brázdẹ"// așá a făcú‿băéțị//s-a du^{s}‿șî l-a...arát /l-a pus/...cînd a isprăvi‿dă boranát/a veni‿ș-o plọáẹ//būnă//ẹ ! dómle/în șáse zile a ișî‿porúmbu/...așá dă répede//atúnĉa...să cam...punẹá ĉorói/îl [k] să-l scọáță//ịo mă duĉán‿d-aiĉa [ɛ] mă sculám d^{î}‿pîṇ‿zor^{i} așá/șî mă dúĉam tọmaị acólo/pă jos/piste cîmp așá/mă duĉám acólo/ca s [k] dă diminẹáță vinẹá ĉorói//spre sẹáră nu/dă diminẹáță//m-an‿duz‿vo dóo zile/ca gáța a ișî‿porúmbu//dă repẹdẹ/în șáse zilẹ//ẹ! s-a făcú‿mărișór porúmbụ//ịerá vórba să ișîm pâ la ^{u}orz/să tăịem ^{u}orzu/să tăịeṇ‿grîu/"măị taịcă/^{h}aị să mérĝeṇ‿să-l săpắm//micșór așá îl săpăm"//nẹ-an‿duș//ịerá băịétụ-ăsta co^{l}ẹá aĉí/cu [ɛ] nóra șî cu mine/treị i^{n}ș^{i}/am lụa‿șî prășîtọárẹa/să-ị dăṇ‿cu prășîtọa-rẹa//ịerá mic șî-l astupá//prășîtọárẹa//"^{m}ăị/ĉe să-ị maị dăm noị cu prășîtọárẹa/^{h}aị cu sápilẹ-așá^{1}/să-l săpăm"/ịerá curát//dăm nú-ma ca să-l săpăṇ/să-l rărim așá să...îl lăsăm p^{u}otrivit//^{ne}-an‿duz‿dóo zile/șî l-am săpát//s-a făcú‿porumbgélu mărișór așá^{2}/haị să ișîṇ‿la...^{u}orz//"măị taịcă/duĉéțî-vă șî-l...s [k] rărița^{s}‿șî p-ăstạ/...faĉéți-ị...să-ị fáĉẹn‿datoriạ"//s-à‿dúz‿băịéțî/l-a ră-rița^{t}/nóra dúpă raríță/l-a rărit/l-a...șî l-aṇ‿lăsát /nu maị m-an‿dus pâ la el/m-an‿dus tîrziór/ă ! nóị am avú‿treb‿ba cu órzu/cu grîu/cu...//m-am dus/cînd‿m-an‿dús pă la ịel/^{i}erá porúmbu it-așá^{3}

---

[1] Gest.

[2] Gest: cam de 2o cm.

[3] Gest: de 1 m.

dă máre/şi nᵉégru şî frumᵘós//cînd an̯‿săpát/vecínu d-alăturⁱ... í‿ⁱerá porúmbu̯-atî́ta[1]//şî noi̯ atún̯ʲ‿l-an̯‿săpát//"âᵐ ! cîn‿mai̯ fáĉem noi̯ porúm‿d-aiĉ ?"//dómlę/-a dat ploi̯/şi i̯el a fost ᵘurmátic/crud/...s-a făcuᵈ‿nişte porúmᵇ/cît în̯‿grindă i̯erá/nu mă vedęán̯‿călare dî [ɛ] dĩ‿i̯el//şî ş̌tuléţⁱ/i̯étę-aşa[2] stătęá//ᵃᵐ‿făcút pátru kíle la pogón//dă porúmb//zău̯ aşá//da i̯erá...ĉe să-s‿spun/pᵘotóp/dă porúmb//atún̯j‿la...la...ĉin̯sprezéĉe i̯únie/arát//

cᵘóstęa górge pétcu̯
am şáptezeĉ şĩ şáse dă anⁱ

drókii̯

i̯erá drókii aşă...mai̯ marⁱ ca gîştili/drᵘóki marⁱ//şî vinęá pă cîmp aşá/şi i̯éle...primăvàra/pă la g [k] verdęáţă/pă la grîu̯/pă.../mai̯ şi i̯árna/...mai̯ să...avęám noi̯ un un̯k/i̯erá cam̯‿vînătór/stătęá mai̯ supᵗ‿cǫástă cólo/ [ɛ] să duĉá/şî pă polei̯urⁱ...le prindęá/că i̯éle dacă stâtęá acólo/nu mai̯ putęá/în̯geţá/şî le poleęá/vinęá ploáe cu poléi̯ aşá/şî-n̯geţá aríkili//şî le prindęá vii̯/...//lę-aduĉá//

[Ai mîncat ?]

n-am mîn̯cát/dă cocór am mîn̯cát/cárne/da dă [ɛ] drókie n-am...

[Păi cum de cocor ?]

păi̯ i̯el...i̯e nişte păsărⁱ/ca bérzilę-aşa/cocᵘóri̯-ei̯a/i̯e şî pă cîᵐ‿/şî [ɛ] ⁱîmblă pă sus/cá ! ǫʳ ! ᵘǫr ! cocᵘóri//ş-avęám un̯‿fráte/... şî dă unde şî pînă unde/un̯‿cocór vinise...aiĉa la i̯alómiţă/...pă prun [k] pîm‿prunᵈ‿p-acólo/-n mijlocu ápi//şi i̯el ę-a [ɛ] c-avęá púşcă/şî l-a-mpuşcát//nenęa bănică‿ăsta//cocᵘóru̯//n-ávęa corăş‿să să dúcă să-l i̯a/dă pă prund//că i̯erá ápa mărişǫáră//n-ávęa coráj//yinę-acasă/"băi̯ costică ! mă/am împuşcat un̯‿

---

[1] Gest: de o jumătate de metru.

[2] Gest: unul peste altul.

936

cocór pă [ɛ] aiĉ pă gîrlă/şi...nu-n yine [ɛ] n-am coráş să mă duc să-l eau mᵃ"//io aveám un cal nⁱégru/bunu//"hai tu cu cálu//íntri călare/...şi te duş şî-l ei dă..."/aşá am făcút//m-an dus cu cálu/am intrát călare/ierá cam spre primăvară/cam ie ápa cam riculiță [k] rⁱeĉ-aşá//am intrá călaré/cálu l-am...d-un dîrlógᵘ lung/ca să nu-l scab d-acólo-şa să.../şî m-an dus/...şî am legát [ɛ] cocᵘóru dă...dă picórⁱ/c-o sfoáră/...ş-am venít ş-am luat cálu/a-ncălicát pă ⁱel/şî cocᵘóru l-am adús legát/şî l-an scos la mal //da şti cît ierá ? dă arípa ásta şî pînă-m patⁱ/únu d-o arípă/únu d-o arípă vineán cu iel/aşé ierá maré//

[Acelaşi]

luk'

[Cu lupul aveați necazuri ?]

dă ! da dà !//kar mie mi-a mîncát un noatin/...cînd am [k] ierám tînăr/ş-aveám patru cai//ş-um mînz//dîn vár-ásta//şî toámna ne-an duz la porúm /ş-an culés porúmbu/ş-am vinít cu porúmbu-acásă/şî cai ierá sătui dă porúm/că dacă le dădeai să mănînĉe porúm/cîn li culeĝai mai alés//...şi i-an duz la pădúre-aiĉ aşá//şi ierá nişte iarbă [k] nişte păd [ɛ] pădurîle-ástea ierá...nu ierá ca acúşⁱ/ⁱerá locurⁱ p-acólo/plíne dă iarbă//ăi dug/i-an lăsát acólo/şî noáptea a născút nevásta băiátu dîntîi//şî io nu mai m-an duz la ie...dăspre ziu-aşá să.../şî cîm m-an dus/... [ɛ] după ĉe s-a lumina dă tᵘot/an găsi cai cîte pátru/...şî mînzu nu//iápa rînkezá//am vini cu ia acásă//zic "anicúțo ne-a mînca mînzu"/aveám um mînz frumósᵘ/lúcru mare/"ne-a mîncát lúpu mînzu"//am încălicát pă iapă şî m-an dus îndărắt/să vidém únde l-ā...//cînd acólo l-an găsít îm márnea pădúri/ierá nişte bᵘozii/bᵘozi marⁱ//cum l-a-ncurcát acólo/l-a rupt şî l-a mîncát acólo-şa//

şî mîŋcá atúnĉa/i̯erá lub‿dă mîŋcá no̯átin^{i} dă cîte doi̯ an^{i}/aíş ...pă luŋc-ásta pîm...pă aiş‿spre pădúre-ŋ$^{co̯i}$/duĉá omin [k] o̯ámeni cái la i̯árbă/şi i̯erá...priŋsése lúḱi/mulţ^{i}/mulţ^{i}//

ave̯ám...un lótu dă grîu̯ tóma pă ḱimindríta/pă lúŋca ĉoḱíni îŋcólo-şa/îi̯ zîĉá pă ḱimindríta/

[Chimindrita, da ?]

da//şī i̯o i̯erám aşá ca...ca v^{i}i^{u}o̯rél[1] aşá/mai̯ m [ɛ] po̯áte̯ să hí foz‿mai̯ m [ɛ] da n-am‿foz‿mai̯ máre̯/hai̯ ca i̯el/da i̯erám mai̯ căzní/‿mai̯ munĉít//ave̯ám pátru cai̯/şi-i̯ duĉám acólo la pădúre/no̯áptea dă mîŋcá/i̯e [k] ave̯á i̯árbă//şi zíu̯a ne dúĉán‿dă đimine̯áţă-i̯ lu̯ám/ş-âpi ne duĉán‿ş-aduĉán‿dă dóo or^{i} d-acólo-şa//cu pátru cai̯/grîu/l-aduĉán‿câ-i̯ dăpárte/nu merĝá la‿ásta la ĉátă//l-aduĉán‿şî-l făĉán‿şîră aca [k] aíĉa/pă izlás‿sau̯.../ave̯ám o grădínă la márne dă trei̯ pogo̯áne/...únde̯-i̯ brūtăría acóle̯a/a foz‿lócu nóstu̯/...dâ trei̯ pogo̯áne ave̯ám// [...]făĉán‿şîr-acólo-şa//şî mă trimé te tátā...într-o dimine̯áţă//"măi̯ tái̯că dú-te dă ádu cái"/dă dimine̯áţă//i̯o/ca băi̯á‿tînăr/ţîc‿ţîc‿ţîc/ân [ɛ]núma-ŋ‿săritúr^{i} m-an‿dus pîn‿la bàd^{eanu}/m-an‿dus acólo/ş-an‿dăsḱédicá‿cáe̯/-am îŋcălicá‿pă i̯ei̯/am viní^{t}//vine̯ám pâ lîŋgă gîrl-ai̯a//cîn‿am viní‿pă lîŋgă gîrlă/...n-arúŋc óḱi píste gîrlă-m‿párte̯-ài̯lántâ//văzu ...uŋ‿cî́i̯ne máre̯//uŋ‿lup//după ăla áltu̯/...áltu̯/áltu/...ĉiŋsprezéĉe̯-am mai̯ [!] înumărát//i̯erá şî pui̯ándri/ave̯á pui̯ándri//ĉiŋspreĉe̯-am înumăra//fâcúse păru̯-aşá[2] [!] îŋ‿cap//da i̯erán‿căláre̯/nu ń-erá te̯ámă/dă-l îm‿pízda mă-si [!]//dacă mă duĉám îŋcólo/la cai̯/po̯áte...ń-erá te̯ámă/po̯áte nu̯/da îŋco̯áĉe cînd am‿veńít/i̯o ave̯a^{n}‿drum/zî^{g}‿"dă-i̯ îm‿pízda mă-^{si}"//yiu̯ acásă/şî-i̯ spui̯ lu tái̯ca:

"tái̯că zic/..."ştii̯ c-a [ɛ] ĉiŋsprezéĉe luḱ am‿văzút"//

"o fi foz‿băi̯ tái̯că"//

---

[1] Se referă la nepotul său, informatorul Petcu Viorel.

[2] Gest.

938

da dăpă ĉ-a vinít/vinea̯/bea̯ ápă la gî́rlă/şî‿să-ntorĉá/că i̯o̯-an̯‿zî "hoe !"//i̯ei̯ odátă s-a pitî́t/ş-a fuĝít îm‿pădúre//i̯erá dîhắni múlte//...i̯erá//

[Acelaşi]

am întîmpiná‿şî noi̯ greutắţ^{i}

[...] sínguru̯ care̯-am avú‿băe̯átu̯-ăl mic/care-l kemá spiriĉă/ p-ăl mig‿dă tot/m-am pomínit i̯erá aşa̯ dă vrūn an şî jumătáte//şî m-am pomíni‿cu i̯el că s-a bon̯lăvít//şî s-a făcút péte̯/péte/vínete̯ //i̯o mă ui̯tán̯‿la i̯el/am începút a plî́nĝe/că-m mo̯áre̯ băe̯átu/că-m mo̯áre băe̯átu/şî-l i̯ubea̯ám̯‿fo̯árte mul‿că i̯erá tot băi̯éţel şi i̯el dîn̯‿co̯ádă/şî i̯o an̯‿^{z}îs câ bă^{i}éţi sînt [k] să fíe̯ mai̯ muls‿că...i̯o am̯‿fos‿fátă/ş-am̯‿fos‿kinuită/câ mă duĉán̯‿cu cărúţa la maşîna dă treerá/şî dăscărcán̯‿znópi̯-éi̯a atî́ta dă grîu̯/ş-atî́ta dă grei̯/ d-abi̯á i̯-ardicám//în̯‿cumpărase táta furcói̯^{u}/cu co̯ádă dă tréstie dă máre cun̯‿să ziĉá atúnĉ//şî cîn̯‿l-am̯‿văs‿^{că} [k] i̯o-l i̯ubea̯m̯‿fo̯árte mult^{û}//şî l-an‿ţinú‿vre̯o̯ trei̯ zíle̯/pátru//ş-am înhăma^{t}‿cái/ să ple̯căn̯‿la félĉer-ósta/la borduşălu[1]/şî i̯erá i̯árnă/i̯erá frig// în̯să băe̯átu-n timp-óla̯ ne ĉere̯á să-i̯ dăn̯‿să mănî́nĉe//n-áve̯am pî́i̯ne̯ făcútâ/înţelej‿dumne̯áta ?//ş-an‿trimez‿la brutărie/ş-atúnĉ i̯era o pî́i̯ne fo̯árte̯ álbă/cum ar fi...fran̯zéla lă...bucureşt^{i}//ş-a veni‿băe̯átu cu pî́i̯ne/şi i̯-an‿da^{t}‿puţină pî́i̯ne-m‿mînă/să mânî́nĉe/ş-a venít un̯‿fráte d-al ómului̯ m^{i}eu̯/care fusése notár pă vréme//acî́‿şădea̯/-n̯‿spáte//şî ómu m^{i}eu̯ în̯hămá cái//să-l în̯făşór/să ple̯cán̯‿cu el la dóctoru̯-ăla//în̯să pă el începúse̯ pi̯élea̯ să să plevue̯ásc-aşa/ şti ?/s-ardicá aşá pi̯eliţă fínă dî pă...dû pă córpu lui̯//

şi i̯el ne̯-a-ntreba^{d}/ziĉe "únde vă duĉéţ^{i} ?"//

şî ómu neu̯ a spu/zîĉe "ne duĉen‿la văcărescu/la borduşălu/că

---

[1] Comună apropiată.

939

ite̯-avem pă spirică bonlav/ui̯te̯-așa/așa"//

ș-a venit i̯el în‿casă/"hi !"[1] ĉe "tăĉes‿să nu ^{i}eș^{i} cu i̯el dîn‿curte//dú-te și dăhamă-s‿cai/că" ziĉe "i̯este̯ dă scarlatină/șî vă duĉe pă toz‿la spital"/șî‿trebŭe̯a să ne ducă la slobozie̯//și‿ĉe "pă t [k] vă izole̯ază casa//taj‿dîn‿gură șî lasă-l/că "ziĉe "băe̯atu̯-a dat îm‿bine/da nu-i̯ mai̯ da pîi̯ne/să mănînĉe̯"/ziĉe "dă-i̯ numa lapte/șî ĉ^{e}ai̯"/

șî i̯-an‿da‿băe̯atuluĭ lapte șî ĉ^{e}ai̯ d-acole̯a-ncolo/c-ave̯an‿vacă/fătată/șî‿s-a scula‿băe̯atu fără să-l duc nicăer^{i}//nu l-a văzu‿doctor/nu l-a văzu‿felĉer/nu l-a văzŭ‿nimerica//da//

[Da cît era de mare băiatul ?]

hai̯ să-l pui̯ la dă doi̯ an‿jumate/mai̯ mare nu era/da ! atîta ^{i}era//

ș-ui̯te̯-am avu‿p-ăsta/care e̯-aĉi/...trei̯eram în ari^{i}e//u̯orzu//șă în timpu ĉe treeram î‿arie/lui̯ i̯-a ișît o bășicuț-aĉi[2]‿obraz//fata care̯-o an‿la bucurești^{i}/ziĉe "i̯a stai̯ mai̯"/ĉe "c-ai̯ făcut un‿coș/î‿obraz//stai̯ să‿ți-l strîng i̯eu̯"//și i l-a strîns//dîn‿strîns-ola doamnă/...s-a‿făcu‿la băe̯at o bășîc-așa ca...ca deĝetu̯-așa/ști ca jumate dă deĝet așa//șî alb//băe̯atu̯-a-nĉepu‿să ai̯bă transpirație [k] să ai̯bă...al cu [ɛ] asta...temperatură mare̯/șî rău̯//"aole̯o !" zic "ĉ-a [k] ĉe-i̯ pă băe̯at-osta ?"//ne̯-am suĉi/ne̯-am învîrti/ĉe̯ să-i̯ faĉem ? hai̯ cu ^{i}el la slobozie/la doctor/că înĉepuse să s [ɛ] șî mai̯ ișîse vo doo pă alătur^{i}//l-an‿lu̯at/an‿dat cu el pă‿la popă/l-am împărtășît/...da popa săracu și ^{i}el on‿cu școală/ziĉe̯ "n-are̯ să moară"//ĉe "vez dă tre̯abă/nu mai̯ te plînĝe/că nu moare"/da ^{i}era mare//i̯era băe̯a^{d}‿dă trei̯sprezeĉe an^{i}//șî ne̯-an‿dus cu el la slobozie/^{a}colo‿la s[ɛ] la slobozie l-a șî băgat izolat/că ave̯a dalac//știs‿ĉe-i̯ dalacu̯//da//ș-acolo‿l-a ținud‿zeĉe zile//la

---

[1] Interjecție rostită pe aspirație.

[2] Gest.

940

slobozíe/cū...cu dalác-óstą/şî l-a făcú‿bíne//ni l-a dat acásă// însă ijécţiile s-a făcú‿númai̯ în‿stomác/îm‿búrtă cun‿s-ar zíce// şă cînd a vinít acásă/la vro dóo‿trei̯ zíle-a-nĉepú‿băe̯átu sâ‿să váite/şî să să ruşáscă aíc^{i}[1] /aíc^{i}//i copsése/o ijécţie dîn áleą// ĉé‿să-i̯ fáĉem ? i̯o‿mă frămîntám "áoleo ! moáre băe̯átu/áoleo ! moáre băe̯átu"//i̯e [k] ne-an‿dus cu i̯el/şî l-am dúsū.../aşą/nu l-an‿duz‿nicăi̯ér^{i}//"i̯a şî pleácă cu băe̯átu la dóctor !"//l-a luat ómu meu/ş-a plecá‿cu el la călăráş^{i}//c-aij‿la slobozíe n-a mai̯ găsí‿dóctoru care l-ā...care i̯-a făcút ijécţiile//ş-a plecá^{t}‿cu el la călărá^{s}/ş-acólo cun‿s-a duz/l-a tăi̯át/...ş-a avú‿matérie urîtă/i̯-a scos-o/ş^{î}‿s-a făcú‿băe̯átu bíne//da//am întîmpiná‿şî noi̯ greutăţ^{i}//

am avú‿p-ăl máre/care-ai̯ văzú‿c-a venít aĉí/...m-am [k] i̯erá la plug^{u}//tát-su ^{i}erá tot conĉentrát//ş-atunj‿nu i̯erá doámnă-ncălţăminte ca acúş//ĉ^{e}-a [k] cu ĉ^{e}-a fost el încălţát/nij‿nu po‿să-s‿spui̯/posíbil c-o fi‿fos‿kar cu ^{u}opínĉ^{i}//şi i̯-a dăscălţá^{t}/ş-a mers dăscúlz‿dâpă plug/dăscâlţát//ş-un ĉocán dă porúmb/un tej‿dă porúmb/un‿cotór d-álea d-al şt [k] d-al porúmbului̯/i̯-a luat în tálpă/puţín piélea aşą//înţeléĝ^{i} ? ş-a intrát acólo şî pămînt// i̯eu cîn‿l-an‿văzút acásă/zic "áoleo !" zic "spálă-te mă"/zic "şî să i̯ásă pămînt-ósta d-aic/i̯-am pûs ápă cáldă/s-a spălá/"să e̯ásă pămînt-osta d-ai^{s}"/ş-a işít pămîntu//cî‿zî/"să nu cumvá să păţim‿vun necáz cu tíne"/dómne/me-a foz‿gúra a^{u}urítă//...ca băe̯átu/la vrō...la vro trei̯ săptămîn^{i}/a-nĉepú‿să ne spú^{i}e/că ^{i}el nu ştíe ĉe áre/că nu mai̯ poa‿să mai̯ mestíĉe/să mai̯ dăskíză gúra bíne//...pă úrmă/dâ la gúră/să făcúse-aşa[2] /nóo ne-a murít o i̯ápă/care-o [k] ne costá vo dóoşpe mi dă lei̯ iáp-aea/adúsă dîm‿basarábia/pă tímpu război̯ului̯ ásta/dî^{m}‿patrujdoi̯//şî‿ne costá vo dóoşpe mi dă lei̯‿e/ şî i̯apa ne-a murí^{t}‿cum a termená‿dă plug//şi i̯eu plînĝ^{e}am/cu [k] săpan la fasole/şî plîngeam//ca râmîsesen c-un cal la ha^{m}//şi iel ĩ urma meä/săpa//şî io cîn întor capu şî mă uit/iel iera aşa//

---

[1] Gest: în dreapta, sub coaste.

[2] Gest: cu gura strîmbă.

da io zic "io plîng şî tu rîz^{i}[1] ? obraznicule"/i-an zîs//

ĉe "nu rîd bre mămică"//

"da dă ĉe ? da dâ ĉe fa^{ĉ} ?"//

"nu rîz"/

cîn mai mă ui mai bine la iel/"aoleo ?" zî/"s-a skimba băeatu"/înĉepe ş-o ploaie//"haide-acas !"//am înhăma/că luasem un cal dă la un frate-a^{l} mieu/am înhăma cai la căruţă/ş-am vinit acasă// a doa zi cîn s-a scula băeatu/s-a scula ţeapăn dă piĉoare//nu mai putea să mai mişĉe piĉoarîli/şî gura n-o mai putea dăskide dălog/dăcît uite-aşa[2]/cu mare canon băga cîti-um pig dă pîine/da ar fi mîncată//l-an dus aiĉa la doctor care-i spunea dragoş/ ş-acuma ie doctor/ăla-m buieşt^{i}[3]//...ĉe cres că blestematu dă doctor i-a da nişte prafur^{i} aşa ca dă răĉeală/ĉ-o fi fost alea ni^{j} nu po să ni-nkipui/nu po să spui ĉe-a fost/că nu scri^{e}a pă ele/^{i}era pûse la paketele/făcute dâ...mîna lui/sau mai ştiu io cum//le-a lua băeatu/însă băeatu nu mai pûtea să mai viie...singur aproape-acasă/dîn ĉentru//c-acuma as fost în ĉentru curat// io cîn l-am văzu^{d}/dûpă carte-aea care ţi-an spus eo/dă la peatra-neamţ ĉitită[4]/că titanosu/înti înĉepe să-i inclesteze fălĉili/pă urmă muşki costali/pă urmă piĉoarli/şî moare asficţi^{e}at//şî vine omu meu dâ la plug^{u}//

"m^{î}ăi costică/mă băeatu nostru-i bonlav/...mă şti şî [ɛ]şti ĉe are ? are titanu^{s}"//

"da ĉine dracu"/zîĉe "ţi-a mai spus-o şî p-asta ?"//

"măi/an ĉitit io-n carte-aea dă la nenea iuon" an zîs//

dă alta//treĉe un cîrĉumar pă drum//să ^{d}ĉa-ncoaĉe//

---

[1] Gest: cu gura strîmbă.

[2] Gest.

[3] Localitate apropiată.

[4] Se referă la o discuţie anterioară despre o carte de medicină popularizată.

942

"mă͡i̯ ne̯a iᵘonică"/c-așa-l kema/"matale̯-ai̯ mai̯ văzu‿lume/c-ai̯ avu‿prăvălie/ ĉe zis‿că are băe̯atu-osta al nostru ?"/i̯era scos acole̯a pă prispă cun̦‿s-ar zîĉe/sta pă an̦vonᵘ/cun̦‿zîĉam noi̯ atunĉⁱ//da i̯el să ui̯tă la i̯el așa/

zîĉe "are titanos"//

"ĕi̯ !" cînd am auzit/"i̯a-l șî ple̯acă//cu i̯el la docto̯r"//

"un̦‿să mă duc ?"//

"du-te to‿la doctor-osta/la gorge dobrescu/la călărași"/care-n̦‿scosese mie apa/dâ la plămîn//

ș-a plecat omu mi̯eu̯ cu i̯el acolo/șî‿cîn̦‿l-a văzu‿doctoru... dobrescu/

[L-am dus cu trăsura din gară.][1]

cu trăsura/că nu l-a [k] nu pute̯a sâ me̯argă//cun̦‿l-a văzu/ zîĉe "are titanos"//

dacă i̯-a zis‿că are titanoˢ/ș-acuma ăsta omu bătrîn a stat acole̯a/

zîĉe "ĉe zij‿domnu doctor ?"

zîĉe̯ "stai̯ aĉi/că pleᶜ‿cu analiza lui̯ la bucureștⁱ//și dacă dă la bucureștⁱ în̦‿spune că are titanᵘos/i̯eu̯ trebue să bag î‿i̯el doo kilograme jumate dă se̯r/ca să-l fag‿bine̯/că" zîĉe"-i̯ prididid‿ rău̯//șî "zîĉe "te costă șai̯sprezeĉe mii̯ dă lei̯"//

pentru șai̯sprezeĉe mi dă lei̯/am̦‿vîndu‿ĉin̦ș‿kile dă porum/ dacă știs‿ĉe-i̯ kila dă trei̯zeșîĉin̦j‿dă bănițⁱ/...um‿pᵘorc/ș-o vi [k] ș-ō vaca//d-am̦‿făcu‿șai̯spe̯ mi dă lei̯/ș-an‿dat șai̯sprezeĉe mi dă lei̯/băi̯atu ⁱera băe̯a‿dă ᵘoptûsprezeĉe anⁱ//...ș-an̦‿scula‿băe̯atu//...așa/ui̯te necazu̯-ăsta l-am păți̯t//

dup-aĉei̯a do̯amnă/să ves‿ĉ-am mai̯ păți̯/că omu cîᵗ‿trăește-n̦‿lume/multe pățește/da vez/pisemne că șî dumnezeu̯ a mai̯ ținu‿cu noi̯/sau̯ nu știu cun̦‿să mai̯ zîᶜ//băe̯at-osta care este̯-aĉi/...[2] păze̯a

---

[1] Intervine soțul informatoarei.

[2] Informatoarea înghite.

^{u}oili̯/avéam noi̯ ^{u}oi̯//avéam vro óbzej‿dă oi̯//şî să duĉ^{e}á i̯el cu i̯éle̯//şî́‿ne̯-am pominít într-o zi c-a vinít/...că-l do̯áre un piĉór//"áole̯ó piĉóru/ş-áole̯u piĉóru !"//s-à‿văitá‿vrò‿săptămî́nă̯/dóo//l-an‿tras/ca pîm‿bábe/l-an‿dăscîntá/‿l-am făcú/‿nu s [k] nu-i̯ treĉá//i̯-a alina^{t}/nu-l mai̯ dure̯á/dà‿piĉóru rămîsése cu călcî́i̯u lipít aiĉ[1]/sus//...i̯el dacă vre̯a s^{î}‿să duc-afárâ/să duĉá aşa-m‿mî́i̯/‿şî-ntr-um‿piĉór//ş-únu nu-l mai̯ pune̯á-m‿pămî́nt//áole̯o ! cînd am‿văzút aşá/"i̯á-l-ăi̯ costică/şî ple̯ácă i̯ar la călărai̯‿la dóctor-òla cu i̯el^{î}"//l-a lu̯a‿tá^{t}-so/l-a duz‿băe̯át-òsta mare la gáră/ála care̯-a vinít aĉí/s-a sui‿cu i̯el la tren/şî dă la tr^{e}en şî pîŋ‿la dóctor acásă/ş-a fost [k] i̯e o distánţă/mai̯ mul‿ca d-aiĉ în ĉéntru̯-apro̯ápe/l-a dus tá-so-ŋ‿spináre/i̯erá băe̯á‿dă vo...pai̯sprezèĉe an^{i}//care-l vede̯á să mirá/"i̯ată cîta băe̯átu/şî-l duĉe tá^{t}-so-ŋ‿spináre/i̯ată"//ş^{î} dómnu^{le}/cîŋ‿l-a duz‿la bi̯étu dóctoru̯-ăsta/să-i̯ de̯a dumnezéu̯ s [k] acúş ţărîna uşo̯áră/că ĉic-acú ũ‿an a murí‿săracu//to‿la ăsta că ne cunoşte̯á/i̯-a făcút raze ^{u}ultra-violéte cuŋ‿să zíĉe̯/înţeléĝ^{i} ?//c-a spus aşá: că áre nérvu muşkului̯ deplasát/...aşá a spu^{z}‿dóctoru/nérvu muşkului̯ deplasá‿dă la piĉór//şî‿cu ĉe-l deplasáse băe̯átu ?//a-ŋcărcát o cărúţă dă coĉén^{i}/dă porúmb/ş^{î}‿ĉo [k] coĉéni uz^{i}/şî‿i̯el îŋfiĝá fúrca/...ş-o ridicá-ŋ‿sus/ş-a foz‿grei̯//şi-i̯ pune̯á ăsta máre̯/care̯-a fost aĉí pune̯á-ŋ‿cărúţă/şi i̯el arîdicá şî cu ălă mic/care-l ave̯ám/cu spiricá̯//şî ş-a stricá‿múşku piĉóru$^{lui̯}$/şî‿l-a făcú‿dóctoru bine//

pétcu ána
şaptizeĉ [de ani]

dă lăsáta séculu̯i

dă lăsáta séculu̯i atúnĉa/dă póstu páştelui̯/aşá să ziĉém/să fáĉe...nişte urali [!]aşá le ziĉem noi̯/nişte fócur^{i}/...dă gúme/adu-

---

[1] Gest.

944

nám ī/motorínă/păcură/ĉ-avẹám p-acólo/furán‿dû p-acásă/gumár rupțĭ [!]//făĉán‿fócu/şî să făĉá maĭ múlte [ɛ] ĉéte dă băĭéțĭ//în‿sat//úni-aíĉa/úni maĭ îm‿pártẹ-aẹa/şî strigá úni la álți/adícă să ...zíĉám noĭ că logodím‿fétili carẹ-aŭ rămáz‿nē...necăsătoríte/ştițĭ ?//şî strigám noĭ dᵉ-aíĉa/

"áolẹo mă !"/

álți răspún‿d-acólo/"ĉe țĭ-e mă ?"/

"a logodí‿mă"/

"ĉíne ?"

"fáta lu cutáre"/ştiț ? ş-o punẹán‿c-um‿moş//um‿moş/ĉubát/urît/caré‿erá maĭ răŭ/dîn‿saᵈ/dacạ vrẹán‿s-o ponosín‿răŭ//saŭ cîtẹ-ō...cîtĭ-um‿băĭát/îl punẹán‿cú‿cîtẹ-o bábă//ástẹa ĭerá obiĉéile dă [!] dă lắsáta séculuĭ atúnĉ//

[Dar luni era vreun obicei ?]

lunĭ i...şî lun‿după lăsáta séculuĭ/zîĉán‿că dădẹán‿cîĭni-n‿jujắŭ [!]//

[Se făcea ?]

da/să făĉá//

[Da cum ?]

ā...găsẹán‿cîtẹ-ō...cîĭne puturós/care nu făĉá servíĉ/...şî-l dạm/şî-l scotẹán‿la márne/şi-ĭ legám dă cọadă cîtẹ-o tinika/ [!] dóo cutí dă conşérve/saŭ ĉine [ɛ] dă suná aşa/dă lovẹá úṇelé‿dă áltele//şi-ĭ dădẹan‿drúmu/să dúĉá naíbi-n‿lúme/treĉá m [k] ápa/fuĝá-m‿pădúre/să duĉá şî scăpá [!] d-aẹạ//

[Dar era obiceiul să se împace oamenii de Lăsata secului ?]

dā...cîn‿să lăsá seᵍ‿dă póstu paştelúĭ /să-mp [k] aşa zîĉá că mérĝe cu ĭertăĉúnẹa/ştițĭ ?//aşá să zîĉá că...

[Cum era asta ?]

adică vinẹám‿ī ĭo la dumnẹavọástră/dúminica sẹára atúnĉ/saŭ sîmbătă sẹára/daca n-ávẹan‿tim‿duminícă sẹára/în‿cúrsŭ săptămîn-eștẹa/pînă duminícă/...ș-aíĉa ne ĉistẹám/punẹám másà/...șî ne ĉistẹám/cu vin/cu țúi̯că/ĉ-ávẹa omu̯-acólo-șa/punẹá pọáte punẹá șî puțínă mînĉáre/și-n tímp-òsta ne-mpăcám/știț/dacă erán ĉertáțⁱ//să n-apúĉe póstu páștelui̯ i...ĉertát adică cu únu cu áltu// da//

pétcu marín
am pátrușträi̯ dă anⁱ

am rămás cu semn

i̯erám copil mīc/cred că să fi avút așá vro...pátru anⁱ/cam așá ĉeva//noi̯ am fost acásă fo̯árte gospodárⁱ i̯erá tat-al meu̯// avẹá grădínă dă zarzavát/avẹá gă [k] o áltă grădínă dā fînéțe/dă pășǔne dîn ástẹa/șî mămica a fost î feméе fáră mamă/n-a avú mamă/ș-a fost o feméi̯-alergátă/șî tăticu meu̯ a murit părínți lui̯ î războ̯i̯/p-órm-a muri și mái̯că-sa fo̯árte repéde/ⁱel a foz la școála dă árte și meserie//șî i̯el i̯erā...și cunoștẹá mecánică ásta/că tos fráți mei̯ nić únu nú munĉéște la sápă/dăcît síngur i̯eu̯ am rămás aíĉa//i̯ei̯ tos sîn șoféri/fel dă fel dă meseri au̯//

șî máma a plecá dăvále să...ude pă la grădínă/nu știu̯ ĉe să fácă/și m-a lăsá c-un fráte mai̯ márẹ-al meu̯/cu [ɛ] cárẹ i̯e-naintẹa mẹa//și i̯ei̯ jucáu̯ zdrikia/și i̯o mă ținẹám și i̯o după i̯ei̯ acólo/și cîn a da cu zdrikia/m-a lovit/și mẹ-a rub búza//dăfinitiv mẹ-a rúpt-o//ș-atunç nu să dúĉa la dóctoră/mămica a veni fuga dă dăvále/și...mẹ-à lipít-o/mẹ-a așezát-o la loc acólo/șî-ⁿ spúne că m-a legát//și mi s-a vindecá fo̯árte repéde/și uíte am rămás cu semn așa/șî...//

pétcu me marii̯a
trei̯zeșîșase [de ani]

946

um‿micró-ĉeapéu̯

acúm un an nẹ-am hotărî́‿şî noi̯ ca să̄ fáĉem şî noi̯ ĉevá.../să ne pregătim pentru viitór//şî nẹ-am organizát um‿micró-ĉeapéu̯[1]/în‿care am̦‿fost‿î ingĝinér-şᵉef/şi o fát-a fost preşedíntă//noẹ-am avút ū...un‿hectár de porúmb/...şi am dĕpăşí‿plánul/în‿carẹ-am̦‿lu̯át un venídᵈ‿de banⁱ/pentrū laboratórū cáre se va fáĉe laboratóru de fízică şī kimíe/ş-ateliéru//avém atẹliér/da ⁱerā...la sécţie//ş-acúm îl fáĉem acólẹa lîngă şcọálă//

acúm/ĩ‿ánu aĉésta s-a făcúd‿ī ᵘo adunáre/pe tọátă şcọála/şi s-a făcút alegĝeríle//m-au̯ alés preşedínte/şī...ingĝinér-şĕf o fátă carē acúm un an i̯erá...brigadiⁱérā//nẹ-am̦ făcút‿ī.../ca şî la ĉeapéu̯/nẹ-am̦‿făcút acolō brigadiⁱerⁱ/contabílⁱ/...ī comísie de revízie/nẹ-a da‿dóo ʰectáre dē terén arábil/díntre care ũ‿hectár jumáte de porúmb/şî o jumătáte de hectár dē sféclă//am̦‿foz‿lā ĉeapé/la tovarắşu preşedínte/nẹ-ā ecsplicá‿ĉe trébui̯ să fáĉem/...cum trébui̯ să...să munĉím noi̯ ca să ajúngĝẹm la-ndeplinírẹa plánului̯/...nẹ-a făcút un dosár al micro-férmei̯ nọástrè/...şī...nẹ-a dat tọáte tréburle care trébui̯ să le fáĉẹm//i̯eu̯ trébui̯ să am gríjĕ dă tọáte/în aĉéstē...şi de keltui̯élīle care se vor fáĉe-n aĉést‿î f [ɛ] micro-férmă/şi dē...lucrările care se vor egzecutá/...venitúrle care se vor lu̯a din aĉéste égzi [k] din‿â...din‿ī...lucrắrîle care sĕ vor fáĉe/dacă...depăşim plánu/...cîn‿trébui̯ sâ‿să dẹā...îngrăşemíntele kimíĉe/...pē terén/...şi...nẹ-a dat‿ĩ acúm sfécla/care trébui̯ să fáĉem o şediⁿţă de consíliu̯/nẹ-a făcúd‿î gráfic cu şedínţele de consíliu̯/ [ɛ] o dátă pe fiⁱecáre lúnă/şī adunárẹa gĝenerálă o dátă la trei̯ lunⁱ//în aĉéste şedínţē trébui̯ să discutắm/cum s-au̯ făcút‿î lucrắrile/şî ĉe trébui̯ să mai̯ fáĉem/pentrū...pentru ca să fim‿ī...să-ndepliním plánul/şī...în adunările ĝenerále trébui̯ să̄...să vedém ĉ-am...ĉ-am̟‿făcú/‿şî ĉe trébui̯ să fáĉem/şî úni copí care nu munĉésc.../dacă...sper că tos‿să munĉáscă/să-i̯ mai̯ criticắm//

---

[1] C A P = Cooperativă agricolă de producţie.

pétcu viorél
tréi̯sprezéĉe an^{i}

púi̯u de căprio̯áră

i̯erá îm‿pădúre un‿î...o căprio̯ár^{e}ă//şî pădurárul cînd ā...adícă un̟‿vînătór a f [ɛ] a fost îm‿pădúre ş-a-mpuşcát aĉá căprio̯áră/...care fuĝá şî̄ ave̯á um‿pui̯ micúţ//care-l lăsáse-ŋ‿cui̯b^{i}//niştē...pădurárul cînd a venít‿î̄ ş-a văzút‿î úrme̯ de căprio̯árĕ şi sî́nĝè/şi púi̯u acóle̯a[ɛ]lîŋgă sî [k] pétele de sî́nĝè/a lu̯a‿púi̯u şî l-a duz‿lā níşte copí//^{a}cólo la copí púi̯u s-a făcú‿máre/copíi̯-ave̯áu̯ ş-ùŋ‿căţél/şî̄...s-a făcú‿máre púi̯u/i̯-a pus ō...clopeţícă la gît/şî...stăte̯á cu copíi/lăsá po̯árta deskísă/nu íşă̄/i̯-aşteptá/i petreĉá pîn̟‿la po̯ártă cîm‿plecáu̯ la şco̯álă/să jucáu̯ cu i̯el/...cîn‿lămîne̯á síŋgur acásă púi̯u^{l}/se jucá cu căţélu/...şi-ntr-o zi a plecát îm‿pădúre//púi̯u//a scăp [k] a lăsá‿po̯árta deskísă̄/şi s-a lu̯a‿după̄ ún om/ş-a plecát îm‿pădúre//acólo-m‿pădúrē...cîn‿au̯ vení‿vu [k] copíi̯-acásă/au̯ văzú‿că púi̯u nu ma‿^{i}éste/ştí^{i}áu̯ că i̯-au̯ lăsát‿î̄ clopeţíca la gît/şî̄ s-au̯ gîndí‿c-o să-l mănînĉe lúpı/dacă aúde clopeţíca lā gît//a fuĝí‿fúga-m‿pădúre/şi‿î o strigáu̯ pe núme/şî̄...auzíŋ‿şi clopeţícā/s-au̯ dus înĉét înĉét/au̯ mai̯ strigát-o/şî púi̯u-au̯ vení‿la‿ei̯ [k] a vení‿la‿ei̯//atúnĉ a lu̯a‿clopeţíca de gî^{t}/‿şi a înţelés i̯ei̯ că nu mai̯ po̯áte[ɛ]púi̯u de căprio̯áră să mai̯ ste̯a la ^{i}ei̯/pentru că se făcúse şi máre/şi nu mai̯ pute̯á sta la ei̯/i̯-a lu̯at‿î clop [ɛ] clopeţíca de la gît/şi i̯-a da^{d}‿drúmu-m‿pădúre//

[Acelaşi]

856. TÀMĂDĂU MARE [ALR I, 727]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: MT

la mărăşéşt^{i}

[Îţi mai aminteşti să ne povesteşti cîte ceva din timpul războiului, din primul război ?]

da/dạ [ɛ] n^{u}ó^{u}ă súte şái̯şpe...//

[Vrei să ne povesteşti cîte ceva ?]

atúnĉ^{e}a n^{u}oi̯/am p^{u}ornít/dîṇ‿riĝimẹ́nt/să m^{i}érĝẹm [ɛ] îṇsp^{r}e f^{r}u̯oṇt//în nu̯ápteạ dă sî́ṇtămári^{i}e/ajuŋgînd...pîn d^{u}óbroĝ^{e}a/pă la ivrin^{i}é^{ş}ĉ[1] ! /^{h}am p^{u}op^{u}osít ac^{u}óló‿la ivrin^{i}éşt^{i}‿pl^{i}ecîṇ [k] părăsíṇd [ɛ]....gàrḏizu̯ána/adícạ riĝiméṇtu ş-am plecá‿pă f^{r}u̯oṇ^{t}// ac^{u}ólo/la m^{u}ólĉova arabaĝíi̯ /^{u}ocupás^{i}ẹ úŋguri/şî cr^{i}ed că i̯ereá şî‿um [ɛ] şî bulgári/...la b^{u}ólĉova‿arabaĝíi̯//să intrắm pă f^{r}u̯ont/ cîn‿am...pă f^{r}u̯ont‿n^{i}écun^{u}oscùţ^{i} pă...în tímpu zíli̯/s-a pus ắeạ cu túnurli pă n^{u}oi̯//^{h}a lu̯at înaiṇtáş dă la túnu-ṇtíi̯/cu cai̯ cu t^{u}ot s-a pi̯erdút//a‿íṇtra^{t} pă f^{r}u̯oṇt aveám c^{u}ol^{u}on^{i}élu brădeánu ananíi̯a//su^{b}l^{u}oc^{u}otin^{i}éntu i̯ereá agiu̯otántu lui̯//^{n}ti l-a rănít pă agiu̯otáṇt//s-a făcú‿grămádă t^{u}oţ^{i} ^{u}ofiţ^{i}éri/şî‿n^{u}oi̯ împr^{i}ejúru l^{u}or/ş-a-nĉ^{i}epút sạ sạ sfătui̯áscâ‿sạ sạ [ɛ] ^{m}brăţiş^{i}ézẹ/sạ sạ [ɛ] v^{u}orbi̯áscă/cum tr^{i}ébui̯ẹ sạ [ɛ] ^{u}organiz^{i}ézẹ/că íṇtră pă fru̯ont/văzîn‿n^{i}e îṇ‿v^{i}íaţă/n^{i}evăzîŋ‿gl^{u}ónţ dă ármă/sau̯ dă tun/asúpra cápului̯/atúṇ‿s-a-ŋgr^{u}ọzít//ca u̯órşĉe u̯om//s-a fă [ɛ] cu grămádă...//s-a îmbrăţişát /ş-a plecát i̯ar înap^{u}ói̯/pă fr^{u}oṇt//ş-a ^{u}ocupá‿fru̯óṇtu/ aṇ‿lu̯a‿fru̯óṇtu/^{n}oi̯ la m [ɛ] la m^{u}ólĉọva arabaĝíi̯//ac^{u}ólo i̯ereá iṇf^{n}ateríşti^{i}/liní^{i}a-ṇtí^{i}//aveá/cár^{i}ẹ teḷ^{i}ef^{u}ón/dă la infaṇtéri^{i}e la artilérie/şî‿da c^{u}omáṇdạ la artilérie să trágă mái̯‿i lung/sau̯ mai̯ scurtᶜ /ca sâ pu̯átă‿să-i̯...azvîrlẹ/să-i̯ n [ɛ] nimiĉᵉáscă//ş-am avút ũ‿norọ́c márẹ/gulelíli lᵘor nu să spărĝᵉá//vẹnẹ́a vīj...! cît cᵘólo să-ņfiĝᵉá-m‿pămînt//ai̯ nᵘóşti‿să duĉᵉá/cu lᵘopáta lⁱe luᵘá/ scᵘotẹá proẹ́ctilu/să ui̯tá la gradáţîⁱe/...înapᵘói̯/distánţa/i̯o‿ ẹrᵉáņ‿rⁱegulatóru//la fᵘocu̯ási//înapᵘói̯/mámâ/i̯-arúņcá/ca cîņ‿ zîş‿că mai̯ [!] ştiu̯ i̯o ĉe... ĉ-a vinít píste i̯ei̯/i̯-arúņcá/ifaņterísti/páuză şî nú‿ştu ĉe şᶦ/şî mⁱeréu̯ vᵘorbi̯á/îņ‿fínẹ/ã fᵘos‿ fu̯árte-ņvigătᵘórⁱ/la mᵘólĉọva arabaĝíi̯//[...]

---

[1] Localităţi în Dobrogea.

văzîņ‿că riĝimⁱẹ́ntũ‿ásta i̯e victᵘoriᵘós/a năvălít cu.../az‿ auzí‿sau̯ pu̯áte ştiz‿/a lu̯átᶜ [ɛ] ᵘolteniᵉa şî‿muņténiᵉa/aiĉᵉa i̯erẹ́a ᵘocupá‿dă nⁱemţⁱ//nói̯ aņ‿rămás îm‿mᵘoldᵘóva//acᵘólᵘo aņ‿venítᶜ/am debarcátᶜ /cu trⁱénu/într-ᵘo nu̯áptⁱe nẹ-a [k] am sosít/la tîrgu ᵘógnaᶜ// tîrgu ᵘógna am debarcát/nẹ-am mai̯ spălát şî‿nói̯ cît aņ‿ fᵘos‿pă fru̯oņt acoló‿nẹ-am mai̯ spălát şî noi̯ ĉ-am avúᵗ‿pă noi̯/ cămắş‿î/ kẹ́stiⁱ d-ástẹa/în trotóş/p-órm-am plecá‿la mănăstirẹa cáşiņ//la mănăstirẹa cáşiņ/acᵘólo-i̯ ᵘo fábrică márⁱẹ/am urcá‿ munţi̯//n-am mai̯ avú‿legătúrą cu̯ aĝⁱénţi dă legătúră/s-a pʰi̯erdút/ nẹ-a pi̯erdú‿pîm‿munţⁱ//noi̯ aņ‿fᵘoz‿la bikétu/ĉe bikét i̯-acᵘólo... ál...bulgárilor sau̯ al...sîrbilor/sau̯ nu ştiu̯ ĉe bi [k] pikét i̯-acᵘólo/aņ‿fᵘost acᵘólọ/nu̯áptẹa‿aņ‿fᵘost acᵘólọ la bikét// ᵘofiţéri pûn nᵘoi̯/să stąm binişᵘór/să stąm liniştís/că la t [k] artiléri̯e zărvắi̯e/[ɛ] i̯e [ɛ]cai̯/i̯e [ɛ]túnurⁱ/i̯e[ɛ] zărvîe fi̯árli/ zărvîe...//dịminẹ́aţa am plⁱecát//n-avẹ́am dăcît ᵘo companíⁱe dâ ifaņtériⁱe cu nᵘọi̯//s-a dus...ą‿patrúla/a nu̯ástrą/şi i̯-a priņs// ʰam [r] ʰam...fuĝít înapᵘói̯//a doᵘa‿zî/cîņ‿s-a luminátᶜ tu̯átă zíu̯a şᶦ‿tu̯átă nu̯áptẹa/ʰam vinít/am ajúņz‿la mănăstirẹa cáşîn// nⁱe dădúsĕ dă dispărúţⁱ/nᵘoi̯/că...nu mai̯ avẹá legătúră/nu mai̯ avẹ́am ĉe să mai̯ fáĉẹᵐ că...//ş-aņ‿vẹni‿d-acolᵘô/nẹ-a lu̯at că ᵘocupásⁱe nⁱémţiⁱ/la ᵘoi̯túz/şî dóo sátⁱe/ [ɛ] îm‿pu̯alíli muņţilor/ nẹ-am dus acólọ//acolo nu putẹ́aņ‿sî‿urcăm túnurli/ᶦm‿munţⁱ/

950

prăpăstii̯/ [ɛ] braz^{i}/[ɛ]tufan^{i}/mă rog/ĉe/nu i̯ere̯a acolo//și d-abi̯a am urca‿tunurli̯/sus/la cre̯asta munților//acolo/i̯-a lu̯a‿pă flanc^{h}/pă n^{i}emț^{i}//cîn‿i̯-a lu̯a‿pă flanc/nu știu̯/nu cre‿să f^{h}i durată mai̯ mul‿d-un ĉ^{e}as/că/a dispărut/n-am mai̯ văzut urmă dă ne̯amț//da p-ai̯ noșt^{ri}/t^{r}ei̯‿rigiment^{i}e/i̯-a distrus//distrus//dou̯o zile/șî‿do^{u}o nu̯opț^{i} an‿căra‿la mu̯orț^{i}//șî gru̯op^{h}/cît^{î}/i̯-a băgat așa dăspui̯eț^{i}/pendu‿că noi̯/dacă ^{i}ere̯am ^{u}ocupaz/dă unde‿să‿mai̯ i̯ei̯ îmbrăcăminte/să mai̯ pu^{i}e pă s[ɛ]/ș-a trebui‿să-i̯‿i̯a/mbrăcăminte//în‿fine-acolo‿am‿fos‿fu̯artē învingăt^{u}or^{i}//mai̯ tîrziu̯/în‿fine după ĉe...am termena^{t}‿cu...fr^{u}ontu̯/dă la oi̯tuz/^{h}a veni^{t}‿franĉezi̯//șî‿franĉezi ne-a adus tunurli̯//șî no^{u}o/pentru c-am‿fost ^{î}nvingăt^{u}or^{i}/șî luptător^{i}/ne-a dat tunurli franĉesi̯//ș-am‿făcut instrucț^{i}e la i̯ele/șî p-ormă am‿vini‿la mărășeșt^{i}//i̯o/știș‿ĉ-aj‿vre̯a ?/să nu-nregîstraș/să mai̯ stăm dă v^{u}orbă nițel/ș-apăi̯ pă urmă/ i̯ar să-nregîst^{r}ăn/ca să știm ĉe-nregîst^{r}ăm//

[Bine, atunci nu mai înregistrăm !]

da/șî pă urmă/i‿da [k] i daz‿drumu șî/ca să nu greșîm//i̯o... stau̯ dă vorbă cu dumne̯avo̯ast^{r}ă/ca să vedes‿șî dumne̯avo̯ast^{r}ă/să știs‿șî dumne̯avo̯ast^{r}ă ĉ-am[ɛ]suferit i̯o-n [r] în‿vi̯ață/zî[ɛ]da‿adică//uni te vede pă...dasup^{r}a/da ști^{i}e ?/nu știe !//

ș-am pleca^{t}/ e/acolo am făcut istrucție la tunurle‿franĉeze//ș-am‿veni‿la mărășeșt^{i}//la mărășeșt^{i}/înaintase/^{u}ocupase... mărășești n^{i}emțî/cum...po̯ate știz‿dîn‿cărț^{i}/dar i̯o am‿fost acolo/aic^{e}a la mărășeșt^{i}/i̯ere̯a-m‿pădure̯a pădurен^{i}//acolo/i̯ere̯a ruș^{i}/lîngă ruș^{i} ^{i}ere̯a doi̯ artilerie gre̯a dîm‿bucurest^{i}/lîngă doi̯ artilerie gre̯a dîm‿bucurest^{i}/i̯ere̯a doosĉinĉ artilerie/noi̯//i̯o la doosĉinĉ a făcu//lîngă doosĉinĉ ^{i}ere̯a treispe artilerie/lîngă treisp^{i}e/i̯ere̯a ^{u}optîspe art [k] unde a fo‿sta^{n}‿marin//ș-așa că acolo/a‿lu̯a‿pă poziție//pun-ti/și sapă la gr^{u}o^{p}/sapă la șanțur^{i}

---

[1] Se adresează unui consătean care asistă la înregistrare.

adînĉ^{i}/ca să băgăm tunurli/să băgăm [k] c-acolo-i un loc şes//la [k] ĩ spatili mărăşeştilor încoaĉe-nspe siriet//locu şĕs/cun să stai pă locu şăs să nu te vază n^{i}emţi a^{colo}/noi am f^{u}ost trei divizii/şî nemţi-a fos ĉinsprizîĉi divizii//nemţî la mărăşeşt^{i}//şî s-a da lupte grele/lupte grele/tare de t^{u}ot//ei ! nu putea să treacă niş pisica dac-ar fi [!] fos să să treacă [ɛ] pîn fr^{u}ontu-ŏ-la/niĉ ea nu scăpa//şî s-a făcut /şîre dă n^{i}emţ^{i}/nu aş putea să spun cît/dă lungă/dacă ĉinsprizîĉe...divizii//n-a mai putut/îi dev [k] i-a distrus//ş-atunĉ^{e}a/s-a predat/nemţî// [...]ş-acolo s-a-nfundat //termina cu ei//^{n}-a avu dăcî să...închie paĉe//şî... pă n^{u}oi/riĝimentu doozeşîĉinĉ artilerie ne-a dat al doilea pă ţară/ca-nvingător^{i}//

[Dar ai fost rănit pe front ?]

nu...n-am fos^{t}//

[Dar s-a întîmplat să fie mulţi şi dintre ai noştri...]

^{h}ā/anţi s-a rănit/da lā...artilerie puţin^{i}/...că noi eream băgaz îm pămînt /şi ne dădea gazi//ĉ^{e}-a lua^{d} măsură ?/a lua^{d} măsură...tutun/şî tutunu...stinĝ^{e}a gazĕli//mai tare ^{i}e fumu dă tutun ca dă fumu dă gazi//şi [!] şi aşa am rĕuşit //aveam îm p^{u}odu biseriĉi.../ne cam î...ne cam pişcară...urît la măr^{şeşt}/ne pişca urît//nu să putea/niĉ u fel/nu şti^{e}a nimer^{i}...

coşu făbriĉi de la mărăşeşt^{i}/ierea neamţu sus ĩ [ɛ] ^{f}vîrfu făbri [k] coşului/d-acolo opserva cu okanu/şî dădea comandă unde să tragă şî une să...//că la noi erea l^{u}ocu şĕs cum vă spusei/nu erea pădure să fi^{i}e ascunsă.../n-ai dăcît în grop^{h}//noi aveam opservatoru n^{u}ostru/aĝentu dă legătură al nostru care...^{l}-aveam/aveam în turnu biserîĉi la mărăşeşt^{i}/mărăşeşt^{i} acolo//aveam un ...su^{b}locotinent /avocad dîm bucureşt^{i}/sitaru gorge/că nu m-am interesa nij dă ăla/că poate dacă mă interesam/mai dădean cu uoki dă iel/dac-o fi mai trăin sau nu/o fi murit//ca să ştis...

952

advocát/carẹ-a fost advocát sitáru górgé//şî ^{î}ăla a observát/că d-acólo-i̯ pricîna dîn̯ c^{u}oş//dă tẹlefón/la bateri^{e}a nu̯ástrạ...su^{b}-locotinéntu/şi kámă pă locotinéntu nóst^{r}u că-l făcúse căp^{h}itán/[ɛ] îl kámă la tẹlefón/şî-i̯ spun̯ să adúcă pă...n mai̯ mẹ-adúc amíntẹ... un̯ s^{i}erjént //ăla erẹá u̯okitóru̯/şî i̯erẹá se[ɛ]serjént ţigán... spoitór//da^{r} ^{i}erẹá aşá dă.../şî l-a kemá p-ăla/şî i̯-a sp [k] méca/ sergéntu méca/m^{i}-am adúz amíntẹ//sergéntu méca//l-a kemá p-ăla la telẹfón/

ş-a vorbít: "méca/să mẹ-ascúlţ...cománda mẹa"//

"să trăiz dómle su^{b}locotinént/^{u}ŏ ascúlt"//

„bágă dă sẹámạ"/uịtẹ-aşạ ^{i}-a spus//"púntu dạ ^{u}okírẹ"//

şî dîn dọo lov^{i}itúr^{i} a trînti c^{u}óşu//s-a dus nẹámţu d-acólọ/ s-a duz drácu//odátă s-a linişti fr^{u}óntu//an termená/ş-atúnc^{e}a... dă-i̯ bătái̯e/j báte//

s-a-ntîmplát la sirét/un̯ rẹgimént dă ifantérie/carẹ-a fóst vek i dă cîn i̯-a băgá pă fr^{u}ont/n-á işít nu ştu cît timp^{u}/şî...u̯ámẹni/ i̯ei̯ a stad núma-n̯ grop^{i} în...tranşéi̯/...în...vai̯ dẹ máma lor/s-a [k] a băgá ald rẹgimént //l-a băgá p-ăla ca cun̯ vă spuséi̯ dă príma dátạ/că dacă a văzú túnu/gl^{u}ónţu/ [ɛ] şî áltu cădẹá/şî áltu...tră [ɛ]trîntit/şî áltu...m [ɛ] m^{u}ort/şî...késti̯i/s-a-n̯fricoşát/şî s-a retrás//imedẹát a suná trompéta/la rigiméntu állantu/carẹ ^{i}erẹá la sirét/să spălá/ş-a plecát ăẹa/dăspui̯éţ^{i}//a plecá pă fr^{u}ont//că şti^{e}á/că să dúcá la mu̯ártẹ//dăcît cu cartuşérîli̯/şî cu sácu cu glu̯ánţẹ...cu...cu...//ş-acoló n-a putú să mẹárgă/cun̯ vă spuséi̯ i̯ar că...lócu...şĕs//nu a avú dạ úndẹ...cun̯ să mẹárgă/ca să ajúngă la tranşé^{i}e/ş-a n̯cepú să facă sáltur^{i} pă búrtạ//cînd a văzú n^{i}émţi că i̯e dăspui̯éţ/ş^{î} cu [!] ...sálturilẹ-a^{l}ẹa pă búrtă/s-a-n̯fricoşá n^{i}emţ^{i}//cẹ "rọmîni árẹ búrtạ [k] árẹ ru̯átẹ pă búrtạ"//da dómle/... "áre ru̯átẹ pă búrtạ"//ş-a intrát ăẹa pă fr^{u}ont/la pai̯^{b}nétă/a [k] fuĝᵉ͡á nⁱ͡émţi dă baḭónẹtă dă...ᵐîṇ͡cá pămîṇtu...//

stan bádẹa
şáptezeşiᵘ͡òpt [de ani]

ⁱ͡erẹá-ṇtr-o duminícă ásta

ḭo spun péṇtru míne//dîṇsu-ḭ¹ acîˡᵉᵃ//avẹám caḭ...bunᵻ tárẹ/ şᵻ̂‿căutá ca să mi-ḭ...ṣterpelẹáscă/...ḭótḭ-ŭ [k] vecînu dîṇ‿spátili mⁱ͡eṷ/a avútᶜ [k] un om sărmán/săʳác/ḭ-a furá‿caⁱ͡i dă dóᵘ͡o orᵻ/dă dóọ‿orᵻ//daʳ‿ḭo avẹaṇ‿grijâ.../ᵃvẹáṇ‿grijâ‿că ştiᵉ͡ám că... ásta...//avẹám nişte cîḭnᵻ[!]²/

sᵻ̂‿vă spúnă górgẹ¹/avẹám níşte cîḭnᵻ...ḭétẹ-aşa³/níşte cîḭnᵻ răḭ/şî legáṇ‿caⁱ͡i...ḭéte cum‿î vedéţᵻ...cúrtẹa mẹa/legám caḭ-acólo/legám uṇ‿cîḭne dă cápu ᵘ͡oíşti/ş-uṇ‿cîḭne la spatẹ́li cărúţî//nu putẹá/că...cîṇ‿vedẹá [k] sîmţẹá cîḭnili.../să [k] murẹá în lanţ// da dacă ⁱ͡erẹá slobózᵻ/le dădẹá mîṇcárẹ//şî‿să ducᵉ͡á dăpă ⁱ͡eḭ// ş-atuncᵉ͡a putẹá să-m ḭa caí cîṇ‿vrẹa//ᵘ͡odátă mă...îṇtîrziḭ la cîrcúmă/la cᵘ͡ornél/veníṇ‿sẹára dă la cîmp/ⁱ͡erẹa-ṇtr-o duminícă ásta//caí ḭerẹá traş/aîĉ îm‿pártẹ-ásta un[ɛ]...îṇ‿grădínă/avẹám níşte salcîmᵻ acoló‿níşte pᵘ͡omᵻ/şî ḭerẹá traj‿dă ziṷa la úmbrą// nevástî-mẹą a auzí‿cîḭni/că sạ [ɛ] da acólo/ş‿s-a lụa‿cîḭni la bătaⁱ͡ẹ//ḭésẹ dîṇ‿cásą/să dúcᵉ-acólo la caḭ/cîḭni să bătẹá pă hᵘ͡oḭt //a vení‿să-ṃ‿fúrẹ caḭi/şî ˡ͡ẹ-a aruṇcá ‿níşte cárnẹ/la cîḭnᵻ/şᵻ̂‿ cîḭni s-a lụa‿la bătaḭ//cîṇ‿să uḭtă nevástî-mẹa...la cîḭnᵻ/ ăla-ṇtre caḭ/să dăzlẹ́ĝẹ caí//ḭa a-ncepú‿să ţípe/să zbḭére/...ăla‿

---

[1] Se referă la un consătean care participă la înregistrare.

[2] Se adresează consăteanului care participă la înregistrare.

[3] Gest: cam de 6o-7o cm înălţime.

954

a sărit/pẹste uluca primării̯/s-a dus îm‿mă-sa pă gaţă/ĉinẹ-o fi fostă/nu‿ştu...//am̦‿venid‿i̯o/femeᵉa/a-nĉepu‿să-n̦‿spună/să plîngă/ şî să-n̦‿spuⁱe/i̯o am tăcu‿dîn̦‿gură/

ᵈzîc/"taj‿dîn̦‿gură/că n-a fost/ţi s-a păru‿ţiẹ"/

"cum mă n-a..."/că i̯utẹ-aşa...aşa...//în̦‿finẹ s-a domᵘolit/ i̯o traᶜ‿căruţa tᵘot aşa aiĉ în̦‿faţa casi/lⁱec‿cîi̯ni cum̦‿vă spusei̯ i̯o/unu-n̦‿spatẹ/ş-unu-m̦‿faţă/şî...nu[ɛ]ĉᵘodată nu mi s-a-ntîmpla‿ nimic//nu mi s-a-ntîmplat//

[Acelaşi]

lupi

[Erau lupi pe aici ?]

i̯erẹa/...i̯erẹa//i̯erᵉam băẹat acasâ la minẹ/şi la veĉin acᵘolo avẹam un̦‿cîi̯ne/carẹ să dădẹa...//la mi̯eluş dragnẹa...nẹa gorgiţă ...//să dădẹa cîi̯ni.../mă...ĉe‿ză‿dă cîi̯ni/ĉe să dă cîi̯ni/...mă duc/...dau̯ o gură la cîi̯nⁱ.../să duĉe.../n-am îndrăzni‿ sâ‿mâ‿ᵈuc în̦‿curtẹa ᵘomului̯//cîn̦‿s-a sculat ăẹa diminẹaţa/u̯oili ᵘomᵘorîti̯//doo ᵘoi̯ ᵘomᵘorîtẹ dă ...lupⁱ//ᶦa plⁱecat lupi/s-a duz‿ la...altu//cum a sărit i̯ẹi̯ acolo-şa/că i̯-a omᵘorî‿şî lu ăla vᵘo dᵘoo/trẹi̯/lupi/aşᵉa umbla hai̯tîc/[ɛ]...lupⁱ/dacă ⁱerẹa/pă vremurlẹ-alẹa/ⁱerẹa//da...acu dọ‿un̦‿să mai̯ fiⁱẹ lup ?//

[Acelaşi]

[Oile]

[Ce se făcea cu oile iarna ? Vara unde se ţineau ?]

i̯arna să ţinẹ-acasă.../cum le ţinẹm şi nᵘoi̯/i̯arîjⁱ‿vara/le

---

[1] Se adresează unui consătean.

dădean la ĉ^{u}oban//venea.../băgam cît-ũ om/şi-i plăteam/ne-nţeleĝ^{e}am dă tuamna/dî la sfînţu dumitru//cît...ĉerea dă uaie//ĉerea aşa ^{u}o [k] doo ^{u}oi la ^{u}o [k] un dublu dă porumb/şi...patruzeĉ/ĉinzej dă lei dă uaie/a f^{u}os şi cu treizeĉ/dar îns-acu s-a mai ridica preţu...//şi le lăsam ac^{u}olo/dă va [k] dă primăvara şi pînă tuamna iarâj^{i} la sfînţu dumitru/un an dă zile//da/şi n^{u}oi [k] pă n^{u}oi [ɛ] ier^{e}am...ĉinsp^{i}e şaisp^{i}e uamen^{i}/care le-aveam ac^{u}olo/şi venea cîte doo ^{u}oi la [r] la lapte//şi luam/dac-aveam zeĉe ^{u}oi luam ĉinj lapţ^{i}/dac-aveam şapte ^{u}oi luam ^{u}o dată trei/^{u}o dată patru/şî ştiz/^{i}er^{e}a...//sî...după aia pîn au [k] pîn sectembrie le lăsau în doi lapţ^{i}//şi veneau trei ^{u}oi la găleată/t^{u}ot p-aĉeiaş î zi ier^{e}a/t^{u}ot şase ^{u}oi într-^{u}o zi venea//şî tuamna/pînă p la sfîrşitu lu sectembrie le mulĝ^{e}/pă urmă nu le mai mulĝ^{e}a/că băga berbeĉi-n ^{u}oi/şi nu mai...să mulĝ^{e}a atunĉ//

[Şi din lapte ce făceai ?]

laptele...îl făĉ^{e}am brînză//îi dădeam kag/l-aduĉ^{e}am acasâ/-l strecuram/că ştis/mai ie mizeri^{i}e/mai ^{i}e praf/mai ^{i}e paie/şi-l î puneam în[ɛ]tr-^{u}o uală curată/frumuasă/smălţuită/îl strecuram/aveam un tifon dîn ăla/şi-l puneam îm patru/ca să nu treacă mizeriia-n j^{u}os/şi dăp-ae-aveam kag/făcut //dă m^{i}el/dă p^{u}orc/dă ĉe ^{i}er^{e}a/şi-i dădeam la doozej dă kil^{u}ograme dă lapte/puneam... apr^{u}ocsimativ aşa/trei patru lingur^{i} dă kag ca [k] /după cum er^{e}a şi kagu dă bun//şi-l lăsam pînă să prindea iel bin^{e}/sâ prindea/şî-l tăeam cu un cuţit mare/ca să-l punem în crinţă//şi-l puneam în crinţă/şî-l t [k] lăsam ca vro ^{u}oră/pînă să mai scurĝ^{e}a/^{u}o mai tăeam aşa bucăţ^{i}/sâ să scurgă ia-n î...dîn crinţă...zeru care er^{e}a//şi dâpă aşa/^{u}o strînĝ^{e}am frum^{u}os/^{u}o-mpaketam aşa/ş^{î} făĉ^{e}am ...un caş patrat/şi ^{u}o lăsam trei patru ^{u}ore/pînă să scurĝ^{e}a bine/ca să nu aivă...zer în ea//dacă are zer în ea/p-ormă să strică bucăţîli/şi nu iese kar asa bine//şî...dâpă ĉ-^{u}o tăeam/^{u}o sc^{u}o-

956

te̯ám d-acᵘólo/ş-ᵘo băgám în ápă réĉe̯/câ-n ápă réĉe̯ sẹ-ṇtăréşte̯// şî ᵘo [k] dî́pă ĉ-ᵘo scᵘote̯ám dîn ápă réĉe/ᵘo băgám în‿saramúrạ// ave̯ám saramúră i̯ospré făcútă/táre̯/pî́nă ⁱeşe̯á ᵘóu dasúpra/ca să şádạ brî́nza/ⁱeşe̯á puţín‿can‿sărátạ/dar î́nsă/i̯ére̯á fu̯a̋rte búnă... brî́nzạ//

[Şi cheagul cum îl făceai ?]

kágu-l...î ave̯ám dîn ái̯a/búrtạ dîn áe̯a dâ‿la pᵘórc/care sâ‿fáĉe tᵘóbe/sâ‿fáĉe dîn áste̯a/ş-áre ᵘo pélițạ gru̯ásă/ᵘo pⁱéliță cam aşá[1] dă gru̯ásạ/ş-ᵘo jupoi̯ám dă pă burt-áe̯a tu̯átă/ş-ᵘo tᵘăcám mărúntă/făşiu̯áre cam aşá[2]/ş-ᵘo pune̯ám în [ɛ] tr-ᵘo stẹcᵃlă cu sáre// şⁱ‿dăpă aĉéᵉa pune̯ám‿î lápte/ş-ᵘo umple̯án‿cu lápte şî ăla ⁱére̯á kágu/ⁱére̯á fu̯árte curát/nu‿ave̯á fir dă lî́nă/nu ave̯á nimic/nimic în el/da-l strecurám/dăpă ĉe-l scᵘote̯ám d-acᵘólo îl strecurám/ da//

matéi̯ petrúţa
pátruzeşitrèi̯ [de ani]

ásta e cu cî́nepa

[Cum se punea cînepa ?]

lᵘócu să.../da.../să pregăte̯á dă tu̯ámna/ⁱerᵉá arătúră dă tu̯ámna/i̯áră̦şⁱ primăvàra/ᵘőr‿î băgá ᵘọ̄ prăşitu̯áre̯-aşá/şi-l mai̯ scᵘormone̯á puţín pămî́ntu/ᵘőr l-ará din nᵘóu̯/cáre̯...pute̯á//şi dăp-aĉée̯a ⁱl grăpá/dă făĉᵉá lᵘócu néted/ca mása/şi ᵘo semăná// ᵘómu cu mî́na//şⁱ‿ᵘo lăsá pî́nă-n‿î i̯únie̯/i̯úliè̦/cam aĉíle̯a/şi să ducᵉá/şi jumule̯á dîn áe̯a/cáre i̯érᵉa mai̯ uscátạ/că ştis/ᵘọ párte ⁱerᵉá mai̯ uscátạ/ᵘo párte i̯érᵉa mai̯ vérde//i̯áră̦ş áe̯a cáre ⁱerᵉá mai̯ uscátă/ᵘo jumule̯á/ọ‿făĉᵉá [ɛ] snopşórⁱ micúţⁱ/ş-ᵘo ducᵉá la gî́rlă/ş-ᵘo...tᵘopę́a//ᵘo băgá-n ápă/ᵘo ţinę́a...pátru/cîn‿zíle/dûpă cum‿erá şî cî́nepa/cî́te úna i̯erᵉau̯ firíli mai̯ gru̯áse/cî́te úna mai̯ subţíre/şî́‿să tᵘopⁱę́a/putrezę́a bắţu̯-ò̀la mai̯ anevᵘóⁱe//ş-ᵘo scᵘotę́am dîn‿gî́rlă/ᵘo spălám/ˢ‿dúpă ĉ-ᵘo spălám frumᵘós/ᵘo limpezę́am i̯árăşⁱ în [k] tᵘot în‿gî́rlă‿acᵘól/ne dădę́am mai̯ dăpárte/ş-ᵘo aduĉᵉám acásă/ş-ᵘo uscám//ş-ᵘo bătę́am cu [k] avę́am cu [k] ĉevá aşá níşte béţe/le spunę́a mái̯urⁱ/gru̯áse/şî c-ō [k] la un‿cápăᵈ‿mai̯ gru̯os şîⁱ‿la únu mai̯ subţíre//ş-o bătę́am pînă tᵘot [k] să fărîmíţa tᵘot‿î...lémnu̯-ò̀la care i̯erᵉá-n i̯a//şî rămî́nę́a dăcît fiu [k] fíru i̯ei̯//dúpă ę́a ᵘo băgám lā mélíţă/ᵘo meliţám/şi rămî́nę́a fíru/cum‿e fíru dă păr/aşá rămî́nę́a//ş-avę́am un‿dărác/dîn ắla făcút cam aşá[1]/şî venę́a aşá aîĉ[2]/ş-ai̯j‿dasúpra avę́a níşte gímpⁱ dîn ę́a/cᵘolţişᵘórⁱ aşá/ş-ᵘo dădę́an‿la dărácu̯-ò̀la//ᵘo dădę́am pînă să făĉᵉá ę́a frumu̯ásă/frumu̯ásă//dúpă ę́a ᵘo punę́am în‿fúrcă/ᵘo-n̦drugám/făĉᵉám‿fir/şi‿mai̯ grᵘos/şi mai̯ supţíre/dúpă cum ne trebuę́a nọo/pentru urzít/péntru...bătáie//şi ţesę́am/punę́an‿dîn i̯a préşurⁱ/punę́am‿fᵘoíţe/dîn ástęa cum [k] acúma nu sạ mai̯ pu̯ártă fᵘoíţe dîn ástęa...daʳ‿mai̯ mult préşurⁱ//punę́am urzę́ală i̯árăşⁱ dă préşurⁱ/dă coᶠvu̯áre/făĉᵉám urzę́ală dîn ắlęa dă covu̯áre/cun‿să spun/ca scu̯árţa‿aşá/le făĉᵉam scu̯árţă//şî...ásta e cu cî́nepa//

---

[1] Indică un cojoc aflat sub microfon.
[2] Gest: de grosimea unui deget.

[Aceeaşi]

nᵘoi̯ nę-am‿ă cunᵘoscú‿dă miĉⁱ

cu sᵘóţu...nᵘoi̯ nę-am‿ă cunᵘoscú‿dă miĉⁱ/că ⁱerám.../dácạ suntém dă sat aiĉᵉa.../e.../i̯o i̯erám mai̯ mícă/i̯ar sᵘóţu venę́a la nᵘoi̯ că sᵘór-mę̨a ⁱerᵉá mai̯ máre/şî...ca féte...băi̯éţⁱ...şădę́au̯ dă vᵘórbă//dîn úna dîn álta/i̯el...a lăsát-ᵘo pă sᵘór-mę̨a/s-a agăţá‿

---

[1] Gest: cca de 1 m lungime

[2] Gest: încovoiat, adus în partea de sus.

958

dă míne//că/io̯ ie̯rᵉám mai̯ mícă/și̯ dácă s-a căsătⁱór [k] căsătᵘorít sᵘór-me̯a/sᵘóțu a fᵘost în̯ războ̯ᵘói̯//în̯ războᵘói̯u dîm pátruzeșipàtru/patrușᶨcínĉ//a fᵘosᵗ rănít/a stat în̯ spitál/și dípă áe̯a cînd a veni d-acᵘólo/toate fételele care ⁱerᵉau̯...d-o se̯ámă cu i̯el/să căsătᵘoríse/nu ma i̯ere̯á nimen//și i̯el/vene̯á meréu̯...la nᵘoi̯//i̯o nu-i̯ dăde̯ám aténție/că...i̯erám mai̯ mică...dăcît i̯el//mă ducᵉam/mă jucám cu als cᵘopii̯/álte féte/i̯el șéde̯a dă vᵘórbă cu álde tăticu/rămîne̯án în̯ casă acᵘólo-șa/pînă la úrmă/a veni părinți/și...i̯el vede̯á că meréu̯ acᵘólo/

m-a-ntrebát/"ui̯te/vrei̯ să-l i̯ei̯ ?"/

i̯o an̯ spus/zic "mai̯ aștⁱépt /nu-l i̯au̯ acúma"//

șî...pă ᵘúrmă vᵘorbe̯á și i̯el cu mine/șéde̯a dă vᵘórbă cu mine.../

și i̯el a spuz zîĉe/"i̯o vre̯au̯ să mă căsătᵘorésc"/

i̯ou̯/mínte dă fátă/míntea dă fátă-ntᵘodaúna-i̯ s [k] mai̯ slábă/ [!] ᵘor kar dac-ar fi e̯a/cît ar fi dă dășteaptă/da tᵘot e...slábă //ș-am̯ venit a [k] s-a-nțelés cú părinți lui̯/cú părinți mⁱei̯/șî... pînă la úrmă ne-am căsătᵘorit//ne-am lua dă pàște/șî tuamna am avú núntă//da/ᵃⁿ fắcú núntă//

[Nu ați fugit ?]

nu/nu/am f [k] cu-nțelegere/da//a avút.../sᵘóțu-ave̯á case făcúte [k] le-a făcút cu dᵘoi̯ anⁱ înainte dă căsătᵘoriⁱe/șî...ne-am [ɛ]am sta la sᵘocri̯-acᵘolō vrᵘó dᵘoo lun dă zile/trei̯/j dápă áe̯a ne-am dus...la nᵘoi̯ acasă//

[Aceeași]

și i̯el a plecaᵈ cu e̯a acasă la i̯el

ᵘo verișᵘáră d-a me̯a/lucrá la institút/la institút fundule̯a//și...îi̯ făcúse un tehniĉán cunᵘoștință cu cumnátu lui̯//și a plecád la lúcru-nțr-^{u}o símbătă/șî s-a-nțîlní cu ĭel ac^{u}oló//și... pr^{u}obábil aŭ sta de v^{u}órbă/nu știu/și cumnátul luĭ avęá mașínă/e tehniĉián/avęá mașínă mícă//și l-a lŭa [k] a luát-o cu mașína/ ș-aŭ plecá cu t^{u}óți/ĭ-a spus că merg lă... [ɛ] d^{u}or mărúnt /saŭ n [ɛ]nu știu únde/cred că la d^{u}or mărúnt/ca să ęa pr^{u}óbe...de sfeclă //și ĭel a plecá^{d} cu ęa acásă la ĭel//ș-ac^{u}ólo cîn s-a trezí/n-a maĭ avú ĉe să fá^{g}ă//dejá ști^{e}á/cun^{u}oștęá drúmu pîn-ac^{u}ólo că fúsese cū tát-al ^{i}eĭ maĭ naínte//fusése ^{i}el ș-^{u}o ĉerúze/și părínți iĭ n-aŭ vru să...^{u}o las să căsăt^{u}orę́ască/și...a fuĝít//...dă fapt ...n-a fuĝít/a furát-^{u}o//

[Și cum s-au împăcat ?]

pe úrmă/...la-nĉepú n-aŭ vru părínți ĭeĭ/că...nu le pláĉ^{e}a bắgatu//și pe úrmă/n-aŭ maĭ avú ĉe să fácă//aŭ lăsát-o să căsăt^{u}orę́ască cu el//și dúpă...d^{u}óo lún dă zíle/la d^{u}óo z [k] lún dă zíle după ĉē...a luát-^{u}o/lę-a făcú șî núntă//

mateĭ pena
doozeĉ [de ani]

857. DOR MĂRUNT

(jud. Ialomița)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: CB

așá era primi^{tivu}

și...ca s-ó lom î detaiĺát așá ca la-nĉepú^{t}/[ɛ]așá//^{n}ĉepęám ínti cu plaf^{u}ormą/...lăsán gunoĭú s să-ncălzęáscă...

[Cum se făcea platforma ?]

gunoĭú [ɛ] călcát/bíne/-ndesát /bíne gun^{u}oĭu/după ĉe făcán gun^{u}óĭu/plafórmă/punęám po úrmă...tócur^{li}//în tócur punęám...

~~localitate în jud. Ialomița.~~

pămîntu/...pun̯éan‿ĝámurli/po‿úrmă mai̯‿[dă]tean şî cu un d-ăla acúma/cólta [=contra] c^{u}͡oropijniţilor/pun̯eám nişte pra^{v}‿dă dî^{n}‿ se^{d} [k] dătóx^{1} /din ásta/putérnicu/...şî po‿úrmă-^{l}‿lăsám şapt^{i}͡e ob‿ zíle/să-^{n}colţeáscă i̯ár^{ba}//dăpă ĉe-l lăsam‿áco^{lo}‿şápte‿ob‿zíle/ să-ncolţeáscă i̯árba/^{d}ucâm‿î la tócu nivelá^{t}‿pămîntu-n ^{i}͡el/sămînţám pun̯eám braníţă/înveleám cu ĝámur/şî cu rog^{u}͡ojîn‿şî...//^{a}tunĉ aşteptá^{m}‿moméntu...după fi^{i}͡ecáre plántă-m‿pá^{rte}//

[Ce ziceai că-i pui ? bra... ?]

mra^{niţă}//éste/ásta-i̯ socoteála//

[Mraniţa se pregătea şi ea într-un fel ?]

să pregăteá/sigu^{r}/e !//presupúnim/o adûĉ^{e}͡ám...dî la [ɛ] cîmp//

d‿la márne//cu‿căruţa/braníţă//măr^{u}͡úntă/gun^{u}͡oi̯ putrezí‿să zíĉem/

^{n}ţeleĝ ?//ven̯eán‿şî-l ĉern̯eám/cînd îl ĉern̯eám/...^{t}pă ĉe-l ĉern̯eám/ îl cărám şî-l pun̯eám/d-un de [k] dûpă mărimea semínţi//un déĝe‿sau doo [k] un‿ĉenţimétu sau dóo//dasúpra sĕmín^{ţi}//şî-l nivelán‿ cum îs‿spun/îl‿udám/îl‿înve^{leám}//dûpă ĉe-l nveleám/aşteptá^{m}‿moméntu// présupúnem róşiili/...răsăreá la ĉi^{n}‿şase zí^{le}//mácsim şap^{te}//ardéi/vinétili/zéĉe doóşpe zíle//^{tu}pă cum‿erá căldúra mai̯ ma^{re}//e/ d-acol^{e}͡a-ncoló‿trĕbú^{e}͡a...merĝ^{e}͡am‿la...îng^{r}ijitu lui̯//

[Acuma e cu platforme şi cu tocuri cu geamuri, dar mai demult, cînd erai dumneata tînăr, cum era ?]

tót aşa‿erá primi^{tivu}//dă primitivi...i-aţ înţelés as^{ta}//cu tócur/ş‿cu as^{tea}/îns-acúma s-a fŏcú‿p^{u}͡o‿úrmo/am apucá‿la solári^{i}/ acúmă‿avém...séră/avém álte condíţi^{i}//

[Bine, hai să mergem în continuare cu răsadurile: au răsărit, ce faci în continuare ?]

în‿contin̯uáre...^{u}udát/plivít/îngrijít/àerisít/dátă lumíną/ nţele/căldúră/nu ştu ĉe/to‿ĉe-i̯ trebă lui̯//cînd ajunĝ...la tre^{i}‿ pátru frúnze/adevăráte/trecen‿la repicát//^{aşa}//ádică să...dă-l m [k] d^{e}es cum ^{i}era dés/îl mărim//la...zéĉe/doi̯şpe ĉentimét^{r}i

---

[1] DETOX: denumirea unui insecticid.

sau̯...pátru ‿ĉiņş ‿ĉenṭimétri//...^{t}pă ĉe s-a făcút/árē ạcólọ... mácsimŭ ‿să nu trẹácă dă şai^{j} ‿dă zíle/ĉiņzéş/ĉiņzeşĉíņ^{j} ‿dă zíle/ l-aduĉ^{e}am îņ ‿cí^{mp}//ş-atúṇĉa-l plăcám [?]...dăfinitív//ac^{u}ólọ... ĉére ‿álte muṇĉ//údát/săpá^{d}/nu ştu ĉe/pînă ‿la...recoltá^{t}//

adám c^{u}ostantín [zis] motóĉa
mer^{g} ‿pă şapte ‿dói̯ ‿dă ant

a iṇtrát lúpu-ņ ‿sat

[Cu lupii aveaţi necazuri ?]

[!] avẹá^{n}/da i̯e dacă n-am avú ‿vítè/ú^{i}te să-^{s} ‿spúi̯^{u} dăspre lúpẹ-acù^{ma}//sátŭ ‿ăsta yéku/că ăsta-i̯ sátu vek//aíĉa [ɛ] /pînă-ņ ‿ şosẹáọ-à^{sta}//d-aíĉ ‿încoló ‿la márne...//kar aíĉá ‿ú^{i}te am [k] undẹ-am i̯eu̯...bucătări^{e}-ásta...c^{u}otinẹáţ-ast-aíĉa/...avẹám un ‿î ...cuptiór//d-ăsta dă pái̯e [k] dă băgá/píi̯ne/i̯el//cum ‿î slu [k] áij ‿la ţa^{ră}//şẹ-avẹám ac^{u}ólō o...căţẹá cú ‿căţ^{e}éi̯//fíncă sátu ^{i}era rar/~~cum~~ ‿nu prẹa i̯erá ca cum ‿ẹ-acúma/^{tîrziu}/a iṇtrát...lúpu-ņ ‿ sat//că ‿intrá/că nú i̯erá atún^{ĉ}//íntrá pîņ ‿sa/curz ‿nu i̯erá búne/ ^{l}a ‿uoi̯ ‿iņ ‿speĉi^{e}al//şî căţẹáọa aco^{l}o-m cuptiór-osta/cîn ‿núma ‿i̯-ā mirosít...a lup/ş-aņ ‿găsît-o mọá^{rtă}//áşá periculós i̯erá//

tót cînd ‿eraņ ‿c^{u}op^{i}il ~~atúnĉa~~/ [ɛ] avẹám un vînătór aíĉ^{i}...îņ ‿ sa^{t}/...şī...a vînát uñ...uņ ‿lup^{u}//^{aşa} c-a vînát uņ ‿lup/tos^{i} ‿copíi curi^{u}ój^{i}/da-i̯ lọáse pi̯élẹa//áíĉa la márnẹa sátului̯ [ɛ] grob ‿d-alẹa dă pămîn ‿mar^{ti}/l-a aruņcát aco//"ai̯ să vedeņ ‿lúpu̯"//tot o căţelúşă d-ástẹa am avút-o cu ñoi/...dómnule cînd i̯-a mirosít a lup/nij ‿n-a mai̯ ţînu ‿ca să vii̯e-ņcọáĉ^{e}-acásă//s-a dus a trecú ‿líni^{e}a-m ‿partẹ-aẹá ‿la ál ‿sa^{t}//la vo trei̯ zílẹ-a vení^{d} ‿b^{i}étu căţel acásă/dă fri^{că}//áşá dă ‿periculós ‿erá pentru cîi̯^{n}//

[Acelaşi]

962

la boér

la noi̯‿aíĉ‿in‿sat i̯éstẹ o mọáră//márẹ//ș-am intrá/boi̯èr-ósta/cun‿sắ‿zî́ĉe-acúm- adimistrátor/pă tímp-óla să zîĉá logofắt//ș-am‿foz‿la ắsta ĉinĉ ani dă zíle//la boér-ósta//slúgă la i̯el acólo-șa //și ĉé vrẹau̯ să spun i̯ó ? dăspre ĉē...?

[Dac-ai lucrat la boier.]

ẹ/dac-an‿lúcrát//an‿fost‿ĉinĉ an dă zílé‿lá‿el//ei̯ ! cúm‿erá la boer ?//dómnule...am avút um‿boi̯ér în‿félu-òsta să...//i̯el... cîn‿te togmẹái̯ la i̯el/"dómne" zîĉe "cît‿să-z‿dau̯ ?"//și‿dacắ‿zîĉái̯...u̯o mii̯e "gáta-z‿dau̯"//șî-nĉepẹá să șî́‿te láute: "ō ! am auzít ẹó‿dă tínẹ/că i̯ej‿vrénic/șî faĉ/șî dreĝ"//e ! cînd i̯erá kestiúnẹa dă...bani/...erá belẹá cu i̯el//șî dă ĉé‿erá be [ɛ] belẹá cu i̯el ?//i̯el să-nglobásẹ-n datorii̯/...nẹvói̯e dă brátẹ-avẹá/... șî ban‿să nu-i̯ ĉerți//nțelej‿dúmnẹatá ?//

ca să-z‿ístorisez‿dî́‿la-nĉepút‿î/i̯erá kestiúnẹa/i̯o am [ɛ] făcú‿vasăzî́ca ĉinĉ an dă zíle//pă i̯el trebái̯ să-l potrivéșt așá/presupúnen‿dac-avẹái̯...ĉín‿sútẹ́‿dă lei̯ améndă/ásta...nèvói̯e/... trebẹái̯ să-i̯ ĉeri o míi̯e//că-i̯ dă la jumáte //"măi̯ n-ắm o míi̯e/ da‿am ĉín‿sútẹ"//i̯àr‿dacă-l‿supărái̯/ti̯e lụa șî́‿la bắtae//așá că trebui̯ea să-l‿potrivéși‿pă i̯el...așá cînd i̯e-n‿tọánili búnẹ//i̯el ĉe era ? i̯el era dẹ...la bucuréști/șî venẹá o dátắ‿pă săptămînẹ ...aíĉ//avẹá șî mașínă/avẹá șî trăsúrắ//avẹá cai̯ t-ắẹa tẹ́ [k] trăpáși/cáre‿erá la cúrse/cum erá cúrsílí‿la...bucureéști/atúnș/‿cu cai̯/...ș-avẹá șî mașínă//șî cum îs‿spun/ástắ‿era la el//abẹá árgaz‿dî pî la múntíi̯/ș-avẹá șî locálnij‿du p-aij//dú‿pîn‿sátẹlẹ́‿vecîne/cînd‿erá-n timpú‿trei̯erátului̯...//însă‿erá greu̯//ĉé să-ntîmplá ?//presupúnẹm...mása//si̯ára o lọam acásă//la doóșpe‿o lọam acoló//dimineața...erá mọáră//avẹái̯ dréptu...lā...o bucá‿dă pîi̯nẹ//așá//bucát-astạ dă pîi̯ne/...lîngă i̯el‿i̯era încă o mọáră//

da moara mică//şi i̯el i̯era la bucur^{e}eş^{i}/cum îs͜ spu^{n}/ş-avea pă soacra lui̯/care-admistra m^{o}ar-aiĉ//ş͜ cot [k] curţîli/şî...vitili ĉe͜ era͜ aiĉa/că͜ aea͜ era o femie foarte drăcoasă/să ştii̯//aşa// şî...[1] dacă-i̯ dădea ăla drumu/...la moară mai̯͜ inti/deşî͜ ăla... într-uo zi/d-abea...măĉina cî͜ măĉinam noi̯ [k] cî^{t}͜ î măĉinăm într-o...uoră/...da͜ ea nu ştiea//ĉe͜ "ăea munĉe^{s}/şî voi̯ sta^{z}͜ dă-ĝa^{ba}"//trebuea să potrîve^{s}͜ să lom pîinea͜ mai̯ dîn ti^{mp}//că p-ormă͜ nu͜ ne͜ mai̯ dădea pîi̯^{ne} aiĉ//la do^{u}osprezeĉe/i̯el avea şî vo trei̯zej͜ dă vaĉ^{i}/patruze^{j}͜ dă vaĉ//avea ^{u}o maşînă d-alea dă sc^{u}os untu/...untu͜ ul loa/zer-ola-^{l}͜ punea la acrit/...şi ne dădea no^{u}o să mîncăm//domn^{i}e cî^{m}͜ mîncai̯/te făĉai̯͜ im burt-atîta[2]//ca un dovleac// e ! as^{ta} [ɛ]//că͜ ăla e [k] ĉe͜ era ? apă ş͜ cu mămă^{ligă}//po͜ urmă... la...doo͜ trei̯ uore/^{n}ĉepea să-s͜ fi^{i}e foa^{me}//

aşa//după͜ asta/cum î^{s}͜ spun/...plata//plată...că t^{i}e purtai̯ frumos cu i̯el/erai̯ ^{bun}//cum îl supărai̯/îi̯ sărea ţan^{dăra}//ĉa că are nerv^{i}//pe^{i}͜ bine͜ mă/dacă ai̯ neer^{v}/dî ĉe ţi^{i}͜ oamin-eştea aiĉa?//

[Acelaşi]

pîinea

[Cum faci pîinea ?]

păi̯ cun͜ s-o fa^{c} ? plămăd^{e}esc alu [k] acuma e aluoţele/atunş^{i} pă timpur^{i}/^{u}opream noi̯ dîn pîinea/care-o făĉam/opream o bucată dă pîine/dă c^{u}ocă/şi...a doua oare cî^{n} făĉ^{e}am pîine/^{u}o muiam p-aea/ş͜ frămîntan͜ cu ea//da acuma avem aloţele//făĉen͜ cu măla^{e}-aşa/aşa să faĉe/acuma la ţară//

[Cum ?]

[ɛ] punem alu^{u}a^{d}͜ d-ăla/care oprim d [k] c^{u}ocă dîn pîine/ş

---

[1] Îşi drege glasul.

[2] Gest.

964

frămîntăn̯ cu mălae̯-așa//și ae̯a să-moaie mai̯ reped^{i}e//ș să face și mai̯ dospită/mai̯ bine//așa făcem pîi̯ne̯a acuma/nu ca pă timp-ola/ cîn^{d} ere̯am atunĉ//ș-o coĉem pă vatră//ș-atunĉa/așă am apuca dă la părinț^{i}/to^{t} pă vatr-an̯ co^{p} pîi̯ne̯a/și e̯o ș-acuma to^{t} pă vatră// că lume̯a nu mae̯-are̯-așa gunoai̯e d-aste̯a dă foc //da noe̯-aven̯ vacă/ș-aven̯ c^{u}oĉen̯/ [1] ș î...arden̯ cuptior-ola d-afară...cu coĉen̯ lun̂g/și c^{u}oĉem pîi̯ne̯a pă va^{tră}//

[Ai plămădit-o, și dup-aceea...?]

dûpă ĉe să dospește i̯el î/să...ridic-așa-n̯ s^{u}us/crește/o frămîntăm dî^{n} nou//și i̯ar o lăsăm/o-m̯velim acolo c-o blană/ca să fi^{i}e caldă/c-a^{l}mintere̯a nu să ^{f}aĉe bună//și cînd a crescut ș-a doo̯a oare/pŏ urmă o punem pă...um̯ fund așa/sau ŏ masă/ĉ^{e}-avem acolo/ș-o^{n}velim e̯ar cu [ε] o blan-așa/să fi^{i}e dospită bine/ș cîn^{d} să ridică dă crește e̯a/o băgăm în̯ cuptior^{u}//mŏtură^{m} vatra cu... pămîtur îi̯ zicem noi̯/o [ε] um băț așa/cu̯-o...țo̯al-/acolo/legată/și dăd^{e}am pă vatră//ca să fie curată pîi̯ne̯a pă va^{tră}//ș^{e}-așa făcem noi̯...țărani pîi̯ne̯a//acuma nu pre̯a mai̯ fac^{e}-așa că/mai̯ face pîn aragaz/a^{m} mai̯ făcu și e̯o în aragaz/da parcă mai̯ bine ne plaĉe pă vatră/c-așa an̯ crescu noi̯//

[Da cînd erai dumneata copil, nu făceați și din mălai copt...?]

ă/turt^{u}oi^{u} !

[Se făcea ?]

să făcă//

[Cum ?]

îl frămînta p-ăla cu apă//cu apă caldă/fe̯a^{r}tă bine//și nu-l lăsa să dospe̯ască/c-ăla nu să dospe̯a//îl pune̯a tavă/ș p-o^{r}mă făca puțină c^{u}oc-așă...dă tot /muale̯-așa/și-i̯ dăde̯a pă dasupra cu mîna așa[1] //îl pune̯a-n tav^{e}e//și-^{l} băga-n cuptior//ș să făca/și...// de̯-ăla mînca lume̯a/că nu pre̯a ^{i}era pîine multă ca acuma//

simiuon marie̯a
șaptezeșiunu [de ani]

---

[1] Gest.

[Porcul]

[Ce faci din porc după ce-l taie ?]

ĉe faǩ‿i̯o ?

[Aşa.]

dạ ?!//ĉẹ́ să‿fac ? caltabu̯óş/cîrnáţⁱ/...piftíⁱe/...tóbă//

[Cum faci caltaboşii ?]

cù‿cárnē/cù‿ᵘoréz/cù‿ĉᵉápă/néprăjîtă ĉápà//nú-i̯ ca la sarmále ĉápa prăjî́tă//şî‿sarmále fáĉẹm//şî...cîrnáţi‿cu usturói̯/cu pipér/...cū bui̯á dă ardéi̯/...şî́ la caltabóş púnẹm bui̯á dă ardéi̯/ᶜ‿párcă s‿fáĉē‿altᶜ [ɛ] mai̯ frumóşⁱ [!] nu mai̯ ⁱe àlbẹ-aşá//ş-ástẹa le fáĉem̄//

[Şi-n tobă ce pui ?]

pui̯ dîŋ‿căpăţî́nă/uréḱ/şòríĉî/ [ɛ]mai̯ pui̯‿i [ɛ] ficázⁱ‿d-ăştẹā .../mi̯-aŋ‿şî ui̯tát i̯o/i̯ínimă̯...puném//

[Şi numai una faci ? Nu faci şi...?]

u̯ū́na//sau̯ dacă vreⁱ‿fajⁱ‿dóo/că mai̯ i̯e şî únu caʳe-i̯ ziĉém noi̯ mu̯ṓşu/ da ắla noi̯‿il făĉém kág//ştiţ/búrt-ạga carẹ-o fač‿tóbā.../peˡẹ-ága dă‿pă dădăsúp/carē‿á‿fᵘost‿ī...murdáră/o speˡ‿bíne/ş‿p-órmā ᵘo jupᵘói̯//şî noi̯ o púnem în‿ī...ăla dă-i̯ ziĉem noi̯/ ca ió [k] lúmẹa fáĉe dóo tóbe/cu ắˡᵃ//i̯o mai̯ mult‿î la kắg îl pui̯ p-ắla/că [k] fíŋcă ám̄‿vácă/şī...n‿trébue şî́ kág//

[Da'cum faci cheagul ?]

pui̯‿ī‿î áẹa/pⁱélíţ-áẹa d-o jupu̯ói̯/o pui̯‿in̄...máţ-òl-acólō ⁿ‿móş-òla/aşá-i̯ ziĉem noi̯/bătrî́nî [!]//áşạ//şi-i̯ dăŋ‿cu sáre la [ɛ] pⁱélẹ-áẹa dă búrtă/şî‿púnem într-ắl-acᵘólo//şî-ˡ‿legắm cᵘ-ọ aţişọáră/şî pui̯‿iŋ‿cui̯//şî‿cîn‿n-o trebúi‿îl pui̯‿iŋ‿sticắlă/şî pui̯...zer peste‿ᵉel/şî ắla-i̯ kágu//

[Aceeaşi]

cînípă

undé‿^{i}er^{e}á lócu mai̯ gras/acólo punẹ́an̯‿cîni^{pa}//ş-o semắnā/ş‿să făĉá márē/cût^{e}odat-aşá/cîtẹódată mai̯ mícă/ş̌‿cîn̯‿să-ŋgălbi̯nẹá‿ẹa aşá puţín avẹ́a^{m}‿úna cáre zîĉán̯‿că-i̯ cînípă dă váră//^{i}éra pîn ẹa aşá//ş-o adunám p-áẹa//ş‿p-àiláltă/cu sămî́nţặ/^{u}o aduná^{m}‿mai̯ tîrzíu̯//dupắ‿ĉe să uscá/^{u}o bătẹ́an̯‿cu bắţu/dă sămî́nţặ/ş‿po‿ú^{r}mŏ‿mă duĉ^{e}á^{m}‿la lac//şî să topẹ́a ac^{u}ólo/^{u}o ţînẹ́an̯‿cîtẹ-o săptămî́nă/... dăpă cum‿ẹrẹ́a/dacă‿ẹrẹ́a afáră mai̯ frig/^{u}o ţinẹ́a^{m}‿mai̯ mul‿că nu să topẹ́a [!]//dạcă‿ẹrẹ́a mai̯‿ī...cald̦/să topi̯á mai̯ repíde//ş̌‿pŏ‿úrmă ^{u}o aduĉám acásă/şî punẹ́am dóo bẹ́ţẹ-aşá alắturẹa/ş-aíĉa cu top^{u}óru/...ĉocănẹ́an̯‿craţílẹ-álẹa//p-órmă o dădẹ́am aşá p-un̯‿lem^{n}/dă mai̯ cădẹ́a/ş̌‿pă‿úrmā cu mẹelíţă//m^{e}elíţăm/i̯éra aşá/cu piĉọ́are/ştii̯/mai̯ nắltă/ca să nu scai̯$^{\check{k}}$‿jos//ş-avẹ́a o codíţ-aşá/şî...p^{b}ăcănẹ́an̯‿cu‿ẹa aşá ş [ɛ] să scuturá tọáte craţílẹ-álẹa//p-ó^{r}mō o dădẹ́am în darác/avẹ́am‿ún darác aşá cu nişte [ɛ]cu̯olţ^{i} aşá ca cúili‿da mai̯ supţír^{i} şi mai̯ désẹ//şî p-ó^{r}mŏ [ɛ] drept/o făĉ^{e}ám cá^{i}er aşá/ş-o punẹ́am în̯‿fúrcă/ş-o torĉ^{e}á^{m}//făĉ^{e}ám polọ́aĝe dîn̯‿cînípă/álĉevă/şî saĉ^{i}//álĉeva nu fă^{ĉam}//

[Aceeaşi]

858. STELNICA

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

ş-am̯‿fúĝi‿cu i̯el

i̯erám dă pai̯sprẹzéĉe an^{i}//n^{e}-avẹ́an̯‿ş-i̯o gíni cū...bogăţẹ́anu̯-ăs-

---

[1] Gest: de cca 1,5 m înălţime.

ta/cum ûi̯ spui̯/cu costică bogăţe̯anu//şî/...ne̯-am avut/bine cu i̯elû trei̯ ani dă zile//bine az/bine mîi̯ne/e !/am făcu şi noi̯ că cum face lume̯a// [!] şî ce sâ mai̯ zic [!]//...mama nu l-a vrut// mă-sa nu m-a vrut/şâ aşa noi̯ i...ne̯-an luᵘaᵗ//că i̯eran gravidă dă şasē lun dă zile//şî trebui̯a ca să mă i̯a/şî să-l l-e̯au̯//şⁱ-an lu̯a dă la mamă/â n-am pus û [ɛ] ţu̯alⁱli în sac/cum a fᵘostᵘ/ni̯-am puz brîn̯ză/n-am pus săpun/n-am pus pîi̯ne/i̯-an lu̯a şî baniⁱ/ş-am pleca cu i̯ĕl//zi "să plecăm în lumⁱe/să vedem [ɛ] că pu̯atē...aⁱica nu puten să tʳăⁱim/da s-avem şî noi̯ pînă ō...mûnci/pînă o ˡu̯a le̯afa/s-aven şⁱ noⁱ/ce mînca/şⁱ cu ce ne spăla//ʰē ! de̯-acole̯a/... am venit acasă/ne̯-a primit//căⁿ ne̯-a primit/la trei̯ zilē.../a venit/costică şî...m-a loat/şî m-a ᵃduz la i̯ei̯ acasă//cînd acas-acolo/lume după lume/i̯era că yine nire̯asa acasă//ā ! ⁱe bal mamă! //şî...su̯acră-me̯a ce să facă ? a tăe̯a ş-i̯a o găⁱină/a lu̯at un kil dă ţui̯că/că yine niri̯asa//da su̯acră [k] asta mă [k] mă ocăra su̯acră-me̯a//că mama m-a trimeᶻ la cîmp/sâ fac niştᵉe porcoaie dă ᵘorz//ş-acolo a vini şi i̯ĕl//i̯el în flui̯era[1] //să mă duc/unde vre̯a i̯el//i̯o i̯-arătam cu mîna: nu sâ pu̯ate[2] //p-orm-a veniᵗ i̯el lîngă mine//an sta dă vorbă//mă-sa [k] i̯el a-ntîrzii̯at/câ maⁱ ave̯a şî mă-sa dă cosit într-altă parti̯//şâ î[3] /acuma/vine mă-sa p-o parte//

zic "aoli̯u ! costică" zic "asta-i̯ mă-ta"//

ă zce "las să vie̯"//

cîn vine mă-sa.../l-a bătu pă i̯ĕl//i̯o am plecat //l-a bătu pă i̯el//da cel puţin să mă sărute/sau̯ să pui̯e mîna pă mine/în timpu-ăla atunc//nimic//şâ î...i̯o am fugit acasă//scobo̯ară şî mă-sa după mine/mă ocărăştē/...face tot fⁱelu.../pă la vᵉecinⁱ p-acolo/n-a foz nimiᵍ//mama nu ⁱera acasă//i̯era la judecător/i dusesi̯ o căruţă dă pai̯e/cum i̯era timpurle atunc//şî vine si̯ar-acasă//

---

[1] Subiectul fluieră.
[2] Gest.
[3] Tuşeşte.

968

zig‿"dă-m mámă"/zic„să mă duc i̯ó‿cu bói̯i la‿ápă"//

ĉe "n-ai̯ ĉe̯ căᵘutá//că să‿te-ntîlnéș‿cu bogățe̯ánu ?..."//

s-a dus i̯á//cînᵈ‿a vinít...înapói̯/i̯el îi̯ furá me̯réu̯‿u̯ bá fúni̯a dă la bóu̯/bá dă‿la vácă...//că ă̦l ocărá/că de̯ ĉe̯ vorĝés‿i̯o cu i̯el/ știi̯ ?//și i̯el făĉe̯á numaⁱ rⁱéle-ŋ‿cúrte̯//nu̯ápte̯a//acúma e̯a a vinít și ā [ɛ] a lu̯a‿niște ștre̯áŋgurⁱ dă la fetéștⁱ/șî...să‿dúĉe cu bói̯i la‿ápă//cînd úrcă‿acásă cu i̯ei̯/lásă bói̯i să ⁱíntre̯-n harmán/ și intrā...în‿î bucătăriⁱe la mine̯//

ziĉe "únde̯-ai̯ fos‿tu dráĉe ʰazⁱ ?"/

zic "únde m-ai̯ triméș/am‿făcú‿porco̯ái̯e"//

"da cu ĉíne̯-ai̯ fosᵘ ?"/

"síŋgură am fost/cu ĉíne̯-ă..."

"n-ái̯ fosᵗ‿cu bogățe̯ánu ?"

"n-ám fostᵘ"//

údă ștre̯áŋgurle î‿ápă/în‿căldáre̯a cu̯-ápă/șî tráĝe-n//șî‿tráĝe-n //i̯o "áole̯ó ! áuli̯ú ! áuli̯u !"/ave̯an‿șî vátra‿a dă fᵘoc aĉíi̯a la ...márne/și i̯a cu făcălᵉéțu în‿dăde̯á jărátecu pă[ɛ]pă kiĉére̯//

i̯oᵘ/...répede i̯au̯...foⁱíța dîm‿pat/și mă-n̦ve̯lᵉésc//șî... [!] depănáᵐ [!]că‿mă friĝe̯a [!]//și mă fríĝe̯a//acúma ĉe să vezⁱ ? să-i̯ spui̯//ĉe i̯erán‿să-i̯ spui̯ ?/câ dácă...i̯el nu-m‿făcúse̯ nimíc pînă-n tímpu̯-òla atúnĉ//númai̯ i̯a bidónu dă gaz/șî mă stropⁱéște̯ úi̯te̯-așà[1] cu gaz//șî...i̯a kíᵘbritu și n-arúncă-ŋ‿kept//șî n-a‿ars/cămáșa / șî blúza [ɛ] în‿kept ai̯íĉ[2]/i̯o cu foⁱíța/tráĝe/stínĝe̯/"àole̯ó ! áole̯o" ! pă‿ã‿stíns//ʰàcuma ĉe să fac ?//ástă...nu mă-[ɛ] șă lásen‿ cu i̯el/nu nimica în‿tímpu‿òla atúnĉ//pîn-atúnĉ//mèreu̯ mă băte̯á/nu mă lăsá să i̯es în‿lúme̯/nu nimícâ/mă făcúse̯ ști dă‿rîs//acúma ĉe̯-ă‿ făcútu̯/"și i̯a ple̯ácă/dá și i̯o fac !//...i trag i̯o kílu i̯ei̯"//da ni‿l-an‿tras pe̯-al mⁱeu̯// [!] în‿vínere̯a páște̯lui̯/cîn‿cîntă lúme̯a la prohód/m-an‿dúz‿la bisⁱérică//șî‿cînᵈ‿am i̯eșîd‿dî‿la bisⁱéric/am veni cu i̯el acasă/că i̯a nu i̯era acasă//și̯-atunĉ/am făcu și i̯o cum face tu̯ată lumea//ș-an rămas cu i̯el/cun să zic î astea șase luni/ ș-am fuĝi cu i̯elî//

---

[1] Gest.
[2] Gest.

acuma/ha̯idi să faĉen nuntă//ăeh ! doamne doamne !/cân să faĉem â [k] dă am veni la i̯el acasă/am i̯eșîd dasupra dealului̯/du pă dasupra dealului̯/an luu̯at-o pă la ali...conea/p la yii̯e/câ i̯ou... știi̯e u̯ameni̯-ĕștea/fimiile-astea /dă la conea dă la yii̯e/an scoborî pî la sfintele mu̯ăști/j d la sfintele mu̯aște le-am [k] am u sări pă luŋcă/s du pă luŋcă îŋ grădina sîrgilor/j dîŋ grădina sîrgilor îŋ grădină la i̯ei//i̯eram [k] avea grădină dă pon//șî șĕdeam ...acolea...rezĕmată dă pom/și mîŋcan la corcodușⁱ/mîŋca la corcodușⁱ/că-m plăĉa/că i̯era acri// [!] niri̯asa o-aștepta/soacră-mea acasă//hai să mă duc acasă/nu vro̯ian să mă mai̯ dug d-acolea daloc //m-a lu̯at o cumnată dă mînă/alta cumnată dă mînă/i̯el mă-mpinĝea dă șpi̯ete/m-a dus îŋ casă// [...]

ha̯ide-astā...a foz vinseri//sîmbătă i̯ișîm șî noi̯/[k] duminică pă stradă/ne duĉen la o soră d-a lui̯//cîn mama mă ocăra pă drum//âū ! c-așa pîŋ colo/cā ...la ușa mea să nu mai̯ traș/șî... cîte îz ziĉe-o mamă cîn să supără știi̯/i̯o-l lu̯an dă gît șî-l pupam//câ n-era drag dă i̯ĕl//șî drag n-a fost/pîn-a muritu/da dacă ...n-am avu nŏroc/n-am avut//hăoleō ! și ĉe să vedezi lume//i̯ei era cam sărac//u̯ameni̯-ĕștea//băi̯eți̯-ĕștea/că i̯el i̯era u̯orfan dă rozbu̯oi̯//și i̯el i̯era băi̯ad mai̯ mare//ș-ăi̯ i̯era vo șase copkii la mă-sa//șî mă [k] an lu̯a șî noi̯ ū log dă porumb să...prășîm la altu mai̯ bogat//să ne dea șî noŏ porum să mîŋcăm//măla [!] mămăligă//să duĉe mama la cîmpu/cu boi̯i/ș cu buriu-ŋ căruță/și cu... o siŋgură sapă la curu butoi̯ului̯//șî să duĉa siŋgură plîŋgîŋ la cîŋ să î...ne vede pă noi̯ că munĉeam acolo//

"așa" ziĉe/"fir-ai̯ a dracului̯" ziĉe//"că la mine n-ai̯ munĉi pă mămăligă" ziĉe/"te-ai̯ dus să munĉeși pă mămăligă"/câ cîn

---

¹Se referă la două vecine care asistă la înregistrare.

970

n-aduc aminte încep să plîng[1] /

şî..."dacă n-are"/zic "trebue să mûncim/să [r] să mîncăm şî noi"//

azⁱ aşa/mîine-aşa/ĉe să vezⁱ//"ai să facen nuntă" la doi anⁱ dă zile//cîn am făcu nuntă/...n-a trimes tuate-acasă/şervete/ĉe-am avu şi io tuale/ş-acasă nu m-a primit/să faĝ nuntă//am făcu la iei acas-acolo//m-an cununat/am trăⁱit/am făcut treisprezeĉe fⁱete/ş-um băgat/şă [ɛ]ân trăieşᵗe...cinş fete şî băgatu/ş-ăilalţⁱ mi-a murit//mi-a muri şi soţu/şi tozⁱ/asⁱ sun singură//ş-uite-aşa am petrecut io veaţa mea//

iosiva costică bogăţeanu
am o şaizeĉ şi şase de-anⁱ

ne ducan la cîmp

ᵘumpleam buriᵘu du [ɛ]duminică seara//şi î...lun dă diminiaţă/ne sculan dă nuapte/puneam dubla dă mălai/â...putineiu cu lapte/ă...ălā putina cu bᵘorş/puneam â...acolo brînză/asᵗa cu ᵘuntură/dovleaᶜ/cartofⁱ/cum era atunş/ş-acuma//şî ne ducan la cîmp//cosiam sau prăşam/cum...la orⁱce muncă ne ducam//şî cîn termenam...apa/noi siara/vinea uomu/cu buriu cu apă/şî l-umplea/şî noi şădeam acolo//şî...vineam sîmbătă siara/cîndⁱ sfinţea suarle/plecam ûnjugaᵐ boii/şⁱ plecam/tuată nuaptea vineam pă drum/,,hăi şi ĉea/să ⁱintre ş-a mea// hăi/ʰăi hăi/ʰăi ʰăi ʰăi/ʰăi/ʰăi ʰăi/pînᵃ cînd ajunĝeam dă dornam în î [r] în [r] în căruţă// [...]

alᵈe mama/cîndᵘ ne ducam/dă ⁱeram copii micⁱ/cu băieţ-eştea dă [k] d-a pleca d-aciia/ne ducam la cîmp dă prăşam/punea cujba pă û nijˡocu...iera o postaţă de unde săpam/pă loc//puneam ĉaonu cu fasole/cu mămăligă/ş-adunan ĉocanʲ d-ăia dă porumᵇ/şî băgan la foc/şî făĉam ă...mîncare//că să dăpăʳta mai dăparte/sau făĉa la căruţă/puneam cîte-ō...o bazma ĉeva/sau ŭ ştergar ĉeva/mŏmîie-n sus//ieⁱ săpa/sau cosea [!]/aşa toᵗ cu ᵘoki la căruţă ⁱera/să vază/să vede aᵉa/ca să yiie la masă/să stea la masă să mă [ɛ] mănînĉe//şî mîncam/şî ne culcam ŭⁿ conac/ne culcam/ne ʰodineam//şî d-acolea merĝeam lă...la sapă la...la cosit/da la cosit/dimineaţa te sculai dă cîn cînta ĉocîrliᵃa/şî trebuiai să zmulĝʲ legătură/ s-o faĉʲ/s-o-mveleşʲ/s-o strokeşʲ/sîᵃ ai/să lej znoki toată ziua// acuma dŭ pîᵃ la aşa/cum sâ zik iou u...patru/cum...ⁱe mbult/ie ĉinĉ/şase//adunan znoki//adunan znoki şî făĉan clăi//

---

[1] Plînge.

[La opt îi puneai, fa !]¹

păⁱ acu la ᵘop/hai !//şî adunam znokiⁱ/du pă cîmp//onu făĉa mîncare/ĉe credeai/câ iera mîncare-aᵉa ?/toz gîndaĉi/...toz gîndaĉi/pîm mămăligă/pîn lapti/c-aveam vaĉʲ i fătate p la cîmp/le herbea laptele/făĉa mîncare/gîndaşʲ roşi intra-m mîncare/mîncai acolᵒ ĉe dracu ierai să faĉʲ ?//aşterneai rogojîna/ş te culcai toz la rînd//ˢ te sculai dă dimineaţă şî...săpai//colea cîn s-aʳdica niţᵉel soarle puten/zⁱĉean că mîncam dă mizilik//mîncam acoalea niţicâ mămăligă/sau pîine cu brînzâ/mămăligâ.../pîine slava domnuˡᵘⁱ iera mai puţin-atunĉ/mămăligâ/ĉe rămînea reĉe dă sᵉara o mînca dimineaţa cu...cŭ mămăligă//şî...prăşam pîn la doᵘosprezeĉe//la doosprezeĉe trebuea să faĉem mîncare//p-ᵘoʳmă dă namⁱezʲ/iară făĉa...mîncare//ᵘor că rămînea dă la doospⁱe/şî mîncam...dă namezʲ/şî p-ormâ seara/mîncam dă patru ᵘorʲ la cîmpᵘ// cîn videan că s-a pus unu jos/gata/şⁱ-ăilanţʲ//te uitai pă la care [!] care s-a aşăza la masă/ălă...trebuiai sî te-aşăs toţʲ// toţʲ era poloc pă cîmᵖ aşa//

[Aceeaşi]

---

[1] Intervenţia aparţine subiectului Munteanu Marioara.

972

[Treieratul cu cai]

făĉͤám arįͤe/o stropẹám puţín cu ͥ̂ápă/lụám znópiͥ/şi-į intindẹám/rótụnz/dă jur împrejúr/avẹám um‿par bătút în şté[ɛ]uņ‿fel dă ştẹájăr cuņ‿să spúnẹ/ͧo fúniįe/legám cáį/dóį/treį/sau̯ şî pátru/ caį/şi-į înṿîrtẹám rọátă-mprejúr la ştẹájărú‿ásta/să-ņvîrtẹá/şi... să...p-órmă-į suĉẹám îñapóį įáră/pînă să bătẹá//pͣ‿órmă-l lụam la fúrcă/şí...dădẹám la fúrcă páįįlẹ/lé‿scuturám bụábįlį dĩ‿įéle/dạ// după ĉe...scuturám bụábili bíne/bíne/dă-l vedẹám că-į bătụ́t/tótuşͥ.../tótuşͥ pă órmă/ă...dădẹám páilẹ-afáră/după ĉé‿dădẹáͫ‿ páilẹ-afáră/strînĝám la stẹájĕr.../bụábįli/aşteptám să víįẹ ũ‿ vînt/putérnic/ca să lî̂[ɛ]dăņ‿la lopátă/įar dacă n-ávẹam/nú‿nu vinẹá vîntu/tótuşͥ avẹá vo cîzvá ụamenͥ dîņ‿sat/mákină dă mînă/cum‿ erá-ñạinte/şi...lọam meͬĝám la ĉetăţẹanụ-ŏla/ne-n...ţeleĝám cu įel/şî-ͥ dădẹám bụábe d-ezémplu lā...la o sútă dă...baniţͥ cum‿ erá sau̯ dúble/dě [k] lé‿dedẹám şî̃‿luį úna/pentru că-l dădẹám la mákină/scotẹám plẹáva dĩ‿ͤel/dạ//

[Dar cînd dădeaţi la lopată, cu ce mai adunaţi ?]

câ‿dădẹá‿la lopátă/avẹám o primetẹá/dͤ‿ezémplu o plásă dă... dă...plásă/care trăĝám pă...bụábe/şî luám páili/sau̯...plẹáva care ͥerá acóĺọ//

vălẹánu iį costantín
pátruzeşạpté‿dẹ-anͥ

cînd‿erẹán‿tînără

cînd‿erẹán‿tînără uįt‿ͥerán‿grụásă cu fetíţ-astạ[1]/tamám‿mă lọásẹņ‿şi‿įọ...acólọ cu įel//şi ͥel ar avẹá ụoį múltẹ//tăticu-mẹọ nú prẹa vrẹa să/ca să-s‿spúį įo maį cu-ñĉét aşá/acolẹ-aşạ/ aşạ//tăticu-mẹọ nu vrẹa să mă dẹa dăpă įel/fetiţa ͫͣmi//įọų‿u cun‿să zic/ieran‿do^{m}nişuară/îm‿plăĉă nie dă iel//ĉe-o hi făcu^{t}/‿ ĉe făĉă‿el/îm‿plăĉă dă ^{i}el//âî !//tăticu-me^{o}/z^{î}ĉă

---

[1] Arată spre fata ei, care asistă la înregistrare.

"fă marioaro ! fa-i păcat dă tine fa/fă păcat dă frumus^{e}eţea ta fă/că‿ie urît//pă unde-s‿faĉe ţiie !"//

"ĕi/iote-aşa !/suarta mea" zic "ăla... vă duĉez^{i}‿voi fa ?[1]/ zic "iote-aşa" zic//

^{h}e ! dădeam io să ui^{d}/dădeam io să-n‿treacă/iărăj^{i}‿nu putean‿ să-l uit/vedeam io altu mai frumos/mai fălos/mai.../ĕe ! îm‿plăĉă într-um‿moment aşa/totuj‿gîndu la iel mi-eră/ĉe să ^{fac}//acuma iel la‿fel//pi no^{i}‿ne-am avu‿gine cu iel/alt^{u} [k] da f^{i}etile nu mai sînt acumă/ni-am avu‿gine cu iel/şapte-an‿dă zile//cît am‿fietit/ am‿fos‿ş-io fată dîn‿şcuală/d-am îmvăţa‿ş-io doo clase-acol^{o}/ c-aşa să-nvăţa/şî dîn‿şcoală‿n-am avu‿gine/pîn-a venit‿^{i}el dî‿armată//^{cî}‿da‿da/io al^{d}/mai vorgan‿cu băiez/mai ra‿da.../pisimni.../ ăsta a foz‿mai drăgă/drăcu şti^{i}e/ĉe să mai ^{zic}//ş-api...an‿deveni‿ şi m-an‿luua‿cu iel//mă-sa lui ^{i}era muartă/şî m-an‿lua‿cu iel// iel ^{i}era ĉoban‿la uoi/avea iel vo patruzeĭ‿dă mînzăr^{i}//luua/dacă‿ el‿era cu iele/lua şi...brînza du‿pă mînzărli‿lui/ş^{i}‿lua şi‿zeĉüiala dă‿la uamen^{i}//cînd duĉe [k] să lu^{u}a el aşa dus‿şi-nt^{u}ors/ poate făĉă o [ɛ]doo putin‿dă brînză/iele-aşa[2]//poate-avea putinl^{e}-alea ^{u}obzej^{i}‿dă kilograme dă brî^{ză}//putea‿să făceŋ‿şi lîn-aveam/şi brînz-aveam/n-avea niĉ-un r^{u}os‿fetiţa mămi^{că}/ăla ne-o mînca/ieran‿ la ta-so avea...fimei^{e}‿de-a doua/trăgă să mă mănînĉe pă mini//venea‿l-aldi tăticu-aiĉi-şa/tăticu ar [k] mai‿era ĉin^{s}‿sur^{u}ori/şi iuonel ĉinĉ/şi cu iei doi/iera şase şapte ^{i}iş^{i}//căta să mă mănînĉe şî-ăştălanţi dîm‿partea‿asta de-aiĉ//iōu/noi mai proştiĉei/mai ăla/^{z}ĉan‿de ruşine de colo/ruşine dîn‿colo/vinit/avean‿şi vacă cu lapte//şî...fetiţa mă^{mi}/dac-am‿văzu‿c-ăla ni-l mănîncă/ăla ni-l mănîncă/

---

[1] Se adresează unor informatoare ocazionale care ies din cameră.

[2] Gest.

974

"mă ristáke̦/ĉe̦ să fáĉe̦m mă‿^{no} ?//mă"/zî ‿"da‿ar hí bíne̦ să stăm no^{i} acólo-m‿ba^{l}tă la bordéi̯ ^{mă}"/ĉe "ne̦-om aduná/ne̦-adunắm şî noi̯ acólo mă/nu mai̯ n^{i}e-mpărţîm pîn‿sa^{d}‿mă !"//

"^{h}ē ! zîĉe/"ne fáĉen‿dă rîz"‿zîĉe̦/"ne rîde lúme̦a"//

"ē !" zi^{g} ‿"lúme̦a ^{b}nă ziu̯ă/ó să rîză ^{u}o zi/o să rîză ^{u}o săptămînă/^{j}‿d-acóle̦a nóu̯ŏ ne prinde̦ gini̯"//

"e̦ !" zîĉe "n-ó fak‿i̯o p-ásta/^{z}ĉe "stai̯ acólo la mắ-ta/că-i̯ mă-ta"//stăte̦ám f^{e}etiţa mămi^{că}/la máma//cî‿la máma/cîte̦odátă niş‿săpu^{n}‿n-ave̦ám să mă spăl//pentru că ásta‿erá r^{e}alitáte̦a că/dacă ^{i}erá^{m}‿mulţ^{i}/pu̯or^{g}‿máre n-ave̦á/cu ĉe s‿fácă săpún/nu ştiu̯ ĉe̦/ ^{h}ɯ !//[...]

"mă ristákē/ĉe̦-ar hí ar hí/i̯o zic‿î "stau̯ acólo-m‿báltă//acásă nu te ĉe că [k] în‿fin^{e}e//dă ! ĉe̦-am‿făcút ?/zic‿î ne̦-am [k] ã‿intrá‿la rînd//am intrá‿la rînd/dus şi-nt^{u}órs//cînd acólo nú ştí^{i}am/i̯o ştii̯ám munca cîmpului̯/ştii̯ám munca cîmpúlui̯/dú-te-ncárcă butói̯u/dú-te la cîmp/munĉéşte îm‿párte/scu̯ál-te̦/zmúlĝe legătúră/cînd‿era sápă/cînd‿erá...//

cîn‿zíĉe "ei̯ s^{t}ăi̯ lá rîn‿/mar^{e}o̦áro zíĉē/"tu să fáĉ^{i} aşá"//

"mă ristáke̦ i̯o fa/da nú ştiu̯ mă ! tu să stai̯ să mă-nv^{e}éţ^{i}"//

^{pe} zi^{ĉe} "i̯o stau̯ să te-nvăz/da" z^{i}ĉe̦ "ĉin‿să dúĉe cu u̯óile̦?//

"mă" zig ‿"lásă ş‿tu úi̯te̦ u̯óili mai̯ pă cóle̦a-şá/şî...mă-nves‿şî pă míne̦"//aşá a făcú‿sărácu/m-a‿ascultá^{t}//le̦-a lăsá‿mai̯ pi c^{u}óle̦-aşá/ş-a intrát într-o grădină fetiţa mămi^{că}/ş-a stricá‿la un‿grădinár acólo̦/mai̯ máre f^{u}oc//

zîĉe "v^{e}es‿tu mar^{e}o̦ara ĉe̦-ăi̯ făcu̯ ?"/

"mă ristáke̦ ĉe s‿fa/ásta-i̯ ásta/ĉe să mai̯ fac ?//acúma" zig‿"veden‿şî noi̯ ĉe ne̦-o pretínde ắlā/şi dăn‿şi noi̯ ĉin‿súte dă le^{i}/sau̯ i̯óte-i̯ dăm brînză c-aven/ş‿ĉe s‿fá/númai̯ pă mîna leĝi să nu ma^{i} ajúnĝe̦n/că-i̯ mai̯ rău̯/sâ‿mai̯ ştii̯e̦ ş-áldi tăticu/mai̯ păţim ĉevá"/aşa̩//ne̯-am împăcá‿cu ómu/kár i̯o m-an‿dus/cu i̯el//i̯erám tînără/îte̩ i̯erán‿gru̯ásă cŭ fat-ásta̩//la trái̯^{cu}‿/p‿lā grădína lui̯ trái̯cu̩//

mariu̯ára munte̯ánu
am aşá: pátruzeĉ şi şáse dă an^{i}

ùmblá după míne

[...] cîn‿gátă mămíca/i̯a nicó^{d}átâ/i̯a nu ştie̯á ş-e̯a/mă ástăz‿ i̯e sâmbătă să mă spă̄l/să ma‿^{i}au̯ ş-i̯o o cămáşe búnă/să i̯es ş-i̯o̩ la o fe̩méi̯e̩/z‿vedén‿ĉe mai̯ fáĉ^{e}/‿e̯a nu ştiá săráca̩/i̯a nu ştíi̯a/niş‿ că-i̯ dúminică̩/niş‿că-i̯ sîmbătă/i̯a tòdaúna‿erá-n‿glo̯átă̩//i̯a todaúna cu tibétu cîrkít/i̯a todaúna cu róka rúptă̩/n-a [k] nu ne̯-ajunĝe̯án‿nicôdátă̩//tăticu̯-ăsta ĉé zîĉa̩:

"făi̯ fe̩míi̯o̩ "!/tătícu meréu̯ să ĉertá cu ma̩míca̩//"făi̯ fe̩míi̯o̩!/fá ! i̯o sîn‿ĉél mai̯ nenoroĉí‿dîn‿sat//

gátă mămíca ^{zî}ĉa̩ "ē ! da di ĉe mă i̯ej‿nenoroĉ^{it} ?"/

"făi̯ tîmpíto fă‿ş^{ĉ}e/"fá pi‿tu ń-ai̯ făcú‿ĉinş‿féte fă" zíĉe "ń-ai̯ făcú"‿^{s}ĉe̩//"toz‿mă flúi̯eră"/^{z}ĉe "únde̩ mă du^{c}‿cu i̯éle"/zíce̩‿ "tu" zíĉe "stai̯ acásă/tu ńi le pui̯ în‿cărúţă/mă dúk‿i̯o cu i̯éle" ^{s}ĉe//"io mă du"‿zîĉe "pănă sîn‿jelí‿să tre‿pă lîngă un̩‿tren" zíĉe "mă flúi̯eră"//sîn‿jelí‿să mă du^{g}‿la u̯ [k] să car" zíĉe/"tóz‿mă i̯a în‿kíb‿dă rîz"/zíĉe̩/"că níĉ u^{n}[k] to̯átă lúme̯a/tóţ‿u̯améni cu flăcăi̯/núma‿i̯o cu f^{e}étili táli̩//ş^{î}‿şĉe "únde mai̯ pui̯/că" zíĉē "tú" zîĉe "le pors‿şi númã‿^{î}alb/númã‿al/fă !"^{s}ĉe‿"da^{r} vŏpséştě-le drácu şî tu fă/lásă-le rokíle̯-acoló‿împuţíte/nespăláte/bazmálli mai̯ văpséştí-le̩/ĉe to‿le spel^{i} fa" zíĉe̯-"aşa̩" ?//

gátă mămíca/nú dórná nopţ^{i} întrég^{i}//spălá/cîrká/cu cásă/cū... go̯spodării̯-as^{ta}//ápi ^{k}ga‿şî n^{u}oi̯ munĉám îm‿párte̩//cîn‿la maltèzẹ́a̯nu/cîn̦‿la zan̦firⁱéscu/cîn̦‿la cocúță maltᵉ [k] áșa̯/la maltezẹánu/la zam̦fⁱiréscu/la sína/ĉíne‿erá pă moșíi̯ ?/fᵉétili lu rádu cațaónᵘ//i̯éle‿erá: șí feméi̯ șí bărbáᵗ‿/și fimẹ́i̯ și bărbáțⁱ/acólo luninám/acólo în̦seráᵐ//to̯áte fᵉételẹ-avẹá/cî́tẹ-um̦‿fráte/cî́tẹ-ũ‿ṹk/cî́tẹ-o...sta ḍe acólᵒ‿e !/noi̯‿ⁱerán̦‿sin̦gurⁱéli̯/că‿tăticu ĉe făĉá: tăticu să duĉá‿așá: bá la ápă/bá la grăúnță/bá s-adúcă pai̯ẹ/șⁱ‿noi̯ ʳᵃmânẹáᵐ...sin̦gurèle p-acól‿/da dácă fetíța mạmícạ noi̯ am̦‿fost...ạ́ ! nŏ s-a likí‿nimerica/nu că să zíș‿că...dac-an̦‿stat/s-a likíᵈ‿goláni sau̯ mai̯ ști‿i̯u̯ ĉẹ/sau̯ am̦‿foz‿niște răọtázⁱ‿/nŭ mămícă/am̦‿fos‿féti̯ dă cásă/că dacă nu i̯erám/nu ⁱerám nijⁱ‿la [k] niș‿pă‿la casèle nu̯ástre p-aíĉa‿ᵃșa//

acúma/cun̦‿să ziᶜ‿sufⁱerínd așá/aglumerátā/munĉán̦‿și nu nẹ-ajun̦ĝám/ᵘómu̯-ăsta al meu̯‿u/i̯ei̯ a‿avẹá un̦‿lᵘot/avẹá cărúță búnă dĕ‿la boi̯érⁱ/i̯erā́ cái̯i márⁱ/ĕl cumpărásẹ cai̯ dĕ‿la zi̯élū/máre...moșii̯ér/cáre ⁱerá ĉel mai̯ márẹ moși̯ér/pă ráz-asta ai̯íĉ//àșá[1]//avẹá vo dóo súte dă u̯oi̯/ș-avẹá tá-su̯ doi̯ băi̯éțⁱ/nu/trei̯ băi̯és‿ș-o fátă/àșạ//și i̯ei̯ i̯erā́...ĉel mai̯ fruntáș în̦‿sat//fruntáș în̦‿sat//țínẹa cai̯-ĕi̯a númai̯ dă plimbárẹ-așạ/și...dar dă plimbáre-i̯ țínẹá/atît/în̦cólo nimíc/dar îi̯ scotẹá dîn̦‿grajd/dă să plimbá/în̦cólo nimíc//u̯óili̯ tot așá/avẹá si̯émnu lui̯/avẹá i̯el într-ũ‿rîn̦‿vʳo ᵘobzèj‿dă u̯oi̯/álẹ lui̯//ʰēⁱ ! dă únde pînă úndẹ/ⁱẹșíse șí el acólo-n̦‿sat/că mocáni-naínti̯ i̯erā́...cum i̯ẹ ș-acúma/mai̯ înapoi̯ézⁱ‿mai̯ nú‿ștᵘ‿ĉe/da tótujⁱ‿nú i̯erá înapoi̯át//ē ! s-a amu̯rezá‿dă míne//ā măritát-o pă sór-sa/șⁱ‿i̯a-i̯ dădúse atîtẹa u̯oi̯/atîtẹa mii̯ dă lei̯/că sór-sa i̯erā́...modo̯ā́să-n̦‿sat/i̯a țínẹá násu sús/că i̯erá úna/ș-avẹá bulúc/fetíța mạmiᶜᵃ/și i̯ó n-ávẹam decît o rokíț-avẹám/atît//o rokíț-avẹàm atîᵈ‿/mă duĉá‿la balúrⁱ/nimíc//și zic/ĉe mai̯ în̦cólo ș-în̦co̯áĉe/zic ăsta și‿dacā mă i̯au̯ cu̯-ăsta kízda mă-si̯/i̯e mocán da bárẹn̦‿stau̯ acásă‿cocᵒánă/nu maⁱ munĉés‿pă moși̯i̯a lu cutáre/pă moşía lu ắla dă sînᵗ‿amărî́tă ş‿cu bazmáu̯a-n̯‿cap/nu báren‿nu mai̯ mă duc//áša̯//am̯‿văzú‿că a-ncepú‿să úmble dúpă mine̯//úmblá după míne/tu̯átă lúme̯a dîn̯‿sat zićea̯:

---

[1] Își drege glasul.

"ā́o̯ ! mario̯áro !/crućulíţă i̯éştⁱ/da cum te uⁱs‿tu că...ristáke̯ i̯e urî́t"//

"ē !" i̯o tó‿dădeám tot în̯cólo/tot în̯co̯áće̯/"pî́rlí-v-ar fócu să vă pîrleáscă [!]/númaⁱ‿pă míne mă vedéz‿dîn to̯átă lúme̯-asᵃ‿/dîn tó‿sátu̯-ăsta aiᶜ"//hē ! i̯arⁱ/lúme̯a-n̯cólo/lúme̯a-n̯co̯áćē...

"marii̯o̯áro am auzí‿că vo̯rgéş‿cu-ł lu zaárii̯a munte̯ánu//fă mario̯ᵃʳ‿/i̯e păcá‿dă tinⁱe fă/păcá‿dă frumusⁱéţi̯a ta fă/să vorgéş‿tu cu ăla̯"//

eⁱ !...će să mai̯ în̯cólo̯/vorgán̯‿cu i̯el//gátă mămica/în̯‿zića...

"eⁱ ! ˢ‿e̯e lásă" zîće "că i̯e bun" zîće "mamă//că zîće "áre̯ lî́nă/áre̯ u̯oi̯/áre̯ avᵉére" zîće/"şi ćé" zi [k] "ćé" zîće "dácă i̯éste/lasă lúme̯a să zícă̯"//

ă ! ᶻićán̯‿ş-i̯o după gátă mămíca/"eⁱ lásă" zi ‿"că‿áre̯"//

i̯el ţíne̯a la míne̯-atî́t/ʰaole̯o/mă kérde̯a/mă‿mă zîćai̯ că ćine ştíi̯e će̯//ʰam̯‿vorgí‿cu i̯el/m-am împretení‿cu i̯el/azⁱ ášá/mî́i̯ne̯-aşa/pói̯míne̯-aşá...//

[Aceeaşi]

[Obiceiuri la nuntă]

sî́mbătă se̯árā...mire̯ása stă jos pē...un̯‿scáun îⁿ‿cásă/şi‿áre brádū/îl ţíne̯-aşá pē...pićói̯r/şî l-în̯vî́rte̯-aşá¹/i̯ar fételē/...árē bete̯álă de tel/şî-l gătéşᵗe̯-aşá cu betᵉála̯ de tel/ūm‿muzicánt cîntă acólo cî́ntecu brádului̯ se spúnē/în vî́rf la brad se púnē...un̯‿fⁱir ašá de busui̯óc/...ásta i̯e ᵘobićéi̯urle̯ la noi̯//

i̯ar dúminica cîn̯‿sâ i̯ā...mirii̯ása/búnă zíu̯a²/cîn̯‿să i̯ā mirii̯ása/

---

[1] Gest circular.

[2] Răspunde la salut unei persoane care intră pe uşă.

978

víne núna mpreună cu nuntáși dim‿pártẹa núni/i̯ă mirẹ́asă/tod‿la fel o așáză pᵉ-un‿scaᵘún/núna-i̯ púne flu̯árẹa și vǫ́lu pe cap/mírelē víne dẹ-afáră șī sărútă și pe mirẹ́asă și núna/și u̯ŏ i̯a împreúnă și merg afáră/fac hóră/care se spúne hóra núni/i̯ar pe úrmă cînt‿plẹ́acă de la mirẹ́asă la cǫnuniⁱẹ/núna/árẹ un‿cozonáᶜ/âl tái̯ẹ-așà îm‿pátru/și-i̯ rúpẹ în‿caᵖ‿la mirẹ́asă//acél cozonác‿î/céle pátru bucắțⁱ lᵉ-arúncă-n‿î pátru cǫ́lțurⁱ//

muntẹ́anu cornélii̯a
dóᵘăzecⁱ și doi̯ de anⁱ

se sperii̯ése dă șárpẹ

mă dúcan‿cu um‿băgát...cu cáprili/șⁱ cu u̯óili//la pădúrẹ//șī ...nu i̯er [k] am‿fúgi‿după cáprẹ/că‿él fúgẹa/s [ɛ]sě sperii̯ésẹ dă șárpẹ/șⁱ fúgẹa/șī‿noi̯ nẹ-an‿dus [ɛ]după‿éle/ș-an‿daᵗ‿peste‿el//

vișan‿gabriⁱel
dói̯spẹ-anⁱ

i̯a a fugít

[Nu s-a întîmplat să pierzi mieii ?]

da/cînd avẹ́am o u̯ái̯e mai̯ márẹ//...nẹ-an‿duz la pădúrẹ cu i̯a șⁱ ẹa...ⁱerá îm‿miríștẹ carē a rupt [k] rupése fasólẹa/zmulgésẹ‿fasólẹa//și...an‿lăsát-o p-acólo/și noi̯ nẹ-an‿culcát//dîn‿jǫácă ne-an‿culcáᵗ/și...i̯a a fugít/șⁱ n-ă‿mai̯ găsít-ǫ//a dóᵘa‿zí mẹ-a adús-o...ŭ‿ᵘunk//

[Același]

859. PERIȘORU

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MT

bòrdẹ́i̯u-m‿pămî́nt

[Cum erau bordeiele ?]

bòrdéi̯u-m‿pămî́nt/avẹá acólō‿o săṛíţă la cápu bordéi̯ulúi̯/o sál-aşʲá/o...mígă d [!]/ [...] nói̯ an‿trắi̯ ràu̯ dóŋle pă tímpurlẹ nu̯ástre/da...aşá i̯erá atúnĉ//n-àvẹau̯‿cúm să trăím mai̯ bíne/dĕcî aşá/îm‿fèlu̯-ósta//

[Bordeiele astea cum erau ?]

bordéi̯ săpát dîm‿pămî́nt/şi cu...căpriᵘórⁱ dîn ắẹa dîn [ɛ] d-ai̯ĉa şî adúnaţẹ-aşá îm‿fⁱèlu̯-ósta/şî arúŋcás‿pămî́nt pẹste ẹ[1]/şi lipít i̯ar cu pămî́nt//áẹa‿érᵉá cásili nu̯ástʳe atúnş‿pă tímp-ọla// ēⁱ.../carⁱe mai̯‿erá cî́te ĉinevá/mai̯ făĉᵉá ᵘo cásă ridicátă cu [ɛ] bî́rne-ⁿ‿sus/şi...o-n̦velẹá cu...pápúră/cu...coĉénⁱ/cu... pịẹ...//

[Aveaţi mai multe odăi ?]

o síŋgură úna/o síŋgură odái̯ẹ// [...]ᶜᵘ dóo pátúrⁱ [!][2]

dacă i̯erám mai̯ múlţi/mai̯ făĉᵉám îŋcă u̯m‿bordéi̯/ásta i̯erá la... pă tímpurⁱle atúnş‿cîn [k] de cînd erẹám i̯o//cînᵈ‿i̯eʳám ca cum i̯e [ɛ] băi̯ẹţ-èştẹa aĉ́ //[3]

[Şi paturile cum erau făcute ?]

pátúrⁱ/pátúrⁱ făcúte ă [ɛ] tot îm‿fẹlu̯-ósta erá...//dă scîndură/mai̯ făĉᵉá o lúmⁱe şî...dă pămî́nt/ca o prísp-aşa‿ă/

[VII b] păⁱ‿dúmnẹavu̯ástă nú‿ştis‿ĉe... [...]/ca o prisp-aşá dă

---

[1] Gest: vîrfurile degetelor de la ambele mîini se strîng, coatele fiind depărtate.

[2] Intervine soţia informatorului, Criman Sofia Ivina [= VII b].

[3] Informatorul se referă la nişte nepoţi care asistă la înregistrare.

980

pămínt/aşternẹá u̯ómu cojᵘ͡ócu̯-acólọ/ᵃşternẹá o sáltẹá dă pái̯e/ u̯mplẹá şî i̯el[1]

[Dar lumină de unde aveaţi ?]

[VIII b] lumínă...dă la lámbă/gas/găzọái̯ĉe cum să͜ zĉᵉ͡á atúnĉ//

[VII b] şi opáiţẹ...

[VIII b] opáiz͜ nú͜ prẹa am avút/ [...]cînd a-nĉepút lúmẹa dă la opáiţ/ca să trẹácă să ái̯vă lumiⁿă mai̯ búnă/s-a tʳecú͜ la lămbⁱ// lámbă/şi áẹa ᵉrá lumiⁿa mai̯ búnă/ʾă adícă [ɛ] pentru noi̯//

[Ai apucat opaiţ ?]

[VIII b] da ! am apucát...

[VII b] opáiţ am apucát/da//

[Cum se făcea ?]

[VII b] într-un ĉob dă strákină/dacă ştiţ că i̯e [k] cum i̯e strákina/că͜ ştis͜ cred/

[VIII b] strákiⁿă dă pămînt//

[VII b] str[=strachină] dă pămínt//

[VIII b] pûnẹá seu̯/...

[VII b] seu̯

[VIII b] în ẹa/

[VII b] şi răsuĉẹá...

[VIII b] o féşkil-aşá dă...

[VII b] dă círpă...

[VIIIb] dă círpă/şî͜ mui̯á-n ẹa/şî făĉᵉ͡á...omúlui̯ lumíⁿă ca să ves pă úndẹ merj/da înco͜ nij͜ dă cun͜ să coş/sau̯ dă...aşá/ca orbéĉi/ áẹa erám noi̯//

criman tọáder, zis budilẹánu
şápteşob͜ dă anⁱ

---

[1] În continuare, cei doi informatori se completează reciproc, în replică. Am indicat cui aparţin replicile prin siglele respective.

şî jucáŋ‿cú pîĉu̯árîlẹ gu̯álẹ

[Se făceau pe aici hore ?]

dă !/cu flúi̯eru/şî‿cu pîĉu̯árẹlẹ gu̯ále jucám/pă i̯árbă vⁱérdẹ//

[Cum petreceaţi ?]

úi̯tẹ-aşá/îm‿bărăgánu̯-ósta cum‿v-aŋ‿spus lă.../dă...i̯erá un om caré‿ne cîntá cu flúi̯eru//ˢî‿ne dûĉᵉáŋ‿şî jucáŋ‿cú pîĉu̯árîlẹ gu̯álẹ//moj‿ĝántă săracú¹ //dă...

[Şi cum vă găteaţi ?]

ʾẹ !/ne dúĉᵉam acólo cu tu̯átẹlẹ fii̯ecári/...să ne ui̯tám/áltẹ i̯erá mai̯ marⁱ ca noi̯/şi‿ne...lu̯a şî‿pă noi̯: "hái̯‿şi‿tù !/hái̯‿şi‿tù !"/nⁱe m[ɛ]luáŋ‿cu tòţi̯-acólọ/sî̋rbe/hőri.../

[Şi ce mai jucaţi ?]

[!] ĉé‿z‿mai̯ jucám ?//d-ắˢtẹa le ştii̯ám atúnĉᵉa//nu să d [k] jucá taŋgó/nu să jucắ.../àşá/ĉe să cîntⁱe ŋála cu flúeru̯//cîntá ş-el ĉe să priĉepẹá săʳácu/cîtẹ-o sîrbă/cîtẹ-ọ...hőră...//

[Care se obişnuia înainte.]²

da !/ʰa acúma nû‿mai̯ i̯e/nu...a...[k] pii̯ d-ái̯a sᵖúni du̯ámna³/ cînd i̯erám i̯eu̯...sigur/dă !/da !//

[Şi se purta port naţional ?]

[...] la noi̯ nu s-a purtát por‿naţi̯onál//nu ! nu !/ă‿ⁱăştẹa carẹ-au̯ venit acúma sînt proveniᶻ‿dă ˡa múntè/ăştẹa au̯ venit cu pórtur naţi̯onále/da !/dă ˡa cîmpulúŋg-muşĉél/p-aicᵉa/da la noi̯ aşắ.../cum sûntem aicí/acúma...aşá a fost//

mária aŋgeléscu
şápteşunu dă anⁱ

---

[1] Se adresează norei, care asistă la înregistrare.

[2] Intervine nora informatoarei.

[3] Se adresează norei, referindu-se la discuţia pe care a avut-o mai înainte, cu anchetatoarea.

lî́nă

[Care era lucrul la lînă ?]

u̯ò spălám/ó opăręám príma dátę̆/u̯o spălám/o scărmănám/ş-o ducę̂án la maşî́nă/ş-o trăĝęám/şî ó aducêám acásă ş-o tŏrcę̂́m//p-órm-ǫ punęám răzbói̯u/ţesęám [!]/

[Dar o lăsai numai în culoarea ei ?]

da nū !/o vŏpsęám/dûpă ĉe-o torĉeám o vŏpsęám/

[O vopseai matale sau o dădeai...]

la boi̯anĝíu̯/aşá să ziĉeá atúnĉea/bòi̯anĝíu̯//

[Şi numai lînă ţeseai ?]

lî́nă...şî bùmbác ţesęám/pûnęám cîtę-o pęátră dă bumbác ţesęám/punęám cîtę-o pęátră dă bùmbác c-aşá să ziĉeá atúnĉea/pi̯átră/

[Piatră ?]

da ! pi̯átră dă bumbác/şî̯ lu̯án cîtę-o sútă dă coţi/dă pî́nză//făĉean cămăşi/ắşá era atúnĉi//într-o pi̯átră dă bumbác pûnęám o sútă dă coţi// [...]

[Şi era vreun obicei cînd urzeai pînza ?]

atúnĉea o punęá pî́nza [k] punęá copíi̯i cînd urzęá pă pari/u̯ò urzęá pă pari̯...pî́nza únili//da noi̯ ó urzęám pă urzitǫárę-aşá i̯aşá pî́nza-n u [ɛ] ùrzitu̯árę//ş-o-m̦vŏlui̯á pă urzitu̯áre şî...

[Şi cînd urzea pe pari, ce făcea cu copiii ?]

îi̯ punęá-ntr-o álbii̯ę [!] şî́ [!] şî-i̯ tîrá dă-m̦vălui̯á pă súl/să să strî́ngă cú [k] fíi̯e cú [k] să fíi̯e s [k] pî́nza strî́nsă pă súl/aşá//îi̯ tîrá pŏ copíi̯/n-avęái̯ copíi̯/pûnęái̯ cîtę-um bòlován doi̯ dă sáre/î álbii̯ę [!]/

[Ca să-ntinză firele ...]

să să-ntî́nză fírili/da !/î áęa [!]/àşá/ʰm̥ !/ǫbiĉíi̯ę bătrînéşti//

criman sofíi̯a iviną, zis
budilęanu
şaptezę̂́şîĉinĉ [de ani]

făĉᵉa horạ

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ?]

[!] ca [k] cuṇ să găteşte ş-acuşạ fⁱetele/tot aşạ//

[Cu rochiţe scurte ?...]

nū scurtⁱe/vai de mine !/păᵉ-atunĉᵉa nu era rokiţă scurtạ/ atunĉ eʳa roke obijnuită/să nu să vază piĉoru ca acuma/...atunĉᵉa nu sạ...sĉẹa că care ⁱe [k] pᵘortă rọka scurtă...atunĉᵉa nu e[ɛ] nu ⁱera binẹ//

[Şi unde se făcea hora ?]

făĉᵉau...

[Pe islaz.][1]

pă islas [!] atunĉᵉa cîn[ɛ]cînᵈ îm postu paştẹlui făĉᵉa pă islas/pă iarbă vⁱerde/făĉᵉa horạ//eⁱ ! să mai făcusⁱe niştẹ... grajdurẹ-aşa mai mar/siara să mai făĉᵉa î ălẹa-ŋ grajdurlẹ-alẹa aşa//[ɛ] masă dacă făĉᵉai nuntă să punẹa acolo-ŋ grajd-ola mare/e ca ş-uṇ salon ă d-astẹa iera/cîtẹ-oŋ grajd aşa ˡa cîtẹ-ọ ᵘom//şî să punẹa acolo//

lume amărîtă iera duamn-atunĉⁱ//săⁱ hi da dumnezeu regimu-osta mai dămult/cînd ieraṇ ş-io tînără [!]/acuma am îmbătrînit/să termină zililẹ mⁱelẹ/ş mi-e necaz că mor/acuşạ//aj vrẹa să mai trăiesc//

[Aceeaşi]

făĉᵉaṇ scaloienⁱ

făĉᵉaṇ scaloienⁱ/îi făĉᵉan dă pămînt/ o[ɛ]punẹaŋ cojⁱ dă la paştẹ le pră [k] păstram/şî făĉᵉam uṇ scaloian marẹ-aşa dă pămîṇ galbᵉen/şî...mbrăcaŋ cụ [k] coji-aşa/la picuare/scaloianu/

---

[1] Intervine fiica informatoarei, care asistă la înregistrare.

984

scaloíța.../îi̯...

[Cum, făceați doi ?]

dói̯/da /u̯n‿scaloi̯án ș-o scaloíță p-ŏ scî́ndur-așá látă[1] //șî pûneám‿î coj d-ásteạ-n tot félu//șî-l duĉᵉán‿șî-l îngropám în‿grî́u vⁱérdẹ/...a tréi̯a zi ne duĉᵉán‿șî-l dăzgropám/șî-l băgám îm‿puțî/că ⁿū i̯erá gî́rlâ...p-aíĉᵉà/să-l dái̯ pă gî́rlă//care i̯erá la sat[2] îl da pă gî́rlă/noi̯ îl băgám îm‿púț//gătẹám púțu cu mără-ĉíni-așā́/șî...băgám îm‿puțî//pó‿úrmă-i̯ făĉᵉám pománă// [!]

[Și cine făcea asta ?]

fétilẹ/bĕi̯éți/aduĉᵉá băutúră/aduĉᵉá băutúră/aduĉᵉá lăutár/șî cîntá șî jucá/ș‿fetélẹ gătẹá mîncărúr d-ásteạ/ca la [r] ca lā [ɛ] mᵘort [!]/ca...

[Ca la mort ?]

ca la mᵘórt !/

[Și îl și plîngeați ?]

dā !/îl boĉᵉá cóˡᵒ/boĉᵉám‿fetéle/

[Cum ?]

scaloíță íță/

trub‿dă coconíță/

tⁱe cătá má-ta pîm‿pădúrẹa dẹásă/

cu ínima fríptă‿șî‿ársă/...

ásta-i̯ ˢĉᵉam [!]//e ! copíi̯-așá/erẹán‿fⁱéte marî/

[Numai cînd erați fete mari ?]

șî cîn [k] și cînd ⁱerẹám micî//cînᵈ‿erẹám micî i̯erám mai̯ [ɛ] cu ắi̯a míci nⁱe jucám cu [ɛ]scàloi̯ánu//șî‿cînd ⁱerám marî/am făcú‿șî‿cu ắștẹa mári/cu băi̯éți/flăcắi//i̯-aduĉᵉá lắutári/cîntá/jucá/pă i̯árbă vⁱérde//

[Și cînd se făcea asta ?]

---

[1] Gest: de o palmă.

[2] Informatoarea a copilărit la marginea satului.

^{h}acúmà-n...dûpă...nu mai̯ ţîu̯ mínte̯/după̯ páşte̯-acúşa dă rusắlii̯/nú ştu/cîn^{d} ^{i}e scaloi̯éni̯ ?[1] /^{mi}-am ui̯tát//mi̯-am ui̯tát doámnă̯/nu mai̯ am ţînere dă mínte̯/nú mai̯.../nu mai̯ ţíu̯ min^{ti}/mi̯-a.../mi̯-a p^{i}éri şî vid^{i}érîle/nu mai̯ văz bín^{i}e/şî̄...nu mai̯ pos să mai̯ m^{i}erg//şî...şî mínţile parcă n [ɛ] mi̯-a mai̯ sări^{d} dắ la lócu lor[!]/

[E, nu se bagă de seamă !]

ắi̯a nu să bágắ dă si̯ámă̯/dā...nu mai̯ í/nu mai̯ am [ɛ] reacţi̯onéz bíne̯//dă cîn am fost d-ắm fîcút operáţi̯-ắe̯a nu mai̯ reacţi̯onéz bíne...//

[Aceeaşi]

căzú clóşca

[Cum pui o cloşcă ?]

ă !/o pui̯ acólo pă cui̯bár ş-atît/dor să nu pui̯ la lúnă nóo̯ că...

[Cum adică ?]

se...cînd o vi̯ez^{i} cînd i̯e lúna nóŏ să n-ó pui̯/că i̯ese lunátic^{i}//

[Cum adică ?]

i̯ésē lunátiĉ ş mu̯áre...púi//să̯ apúĉe şî dîn lun-ắe̯a/şî dîn lun-ắe̯a/...clóşca/da !//câ dac-o pui̯ kar la întîi̯/n-ápucă/...^{i}é núma-ntr-o lúnă/şî mu̯áre tos púi ^{du}pă ĉe-i̯ scu̯áte̯//kár am păţît i̯o acúma u̯-an/tóz mi̯-a murit//că dă ĉĕ...i̯-am pus aşá/că zic i̯o că: "căzú clóşcă/o s-o pui̯"/zîc/"că n-am pui̯"//am pús-o şî ĉe̯-am făcút ?//

[Aceeaşi]

---

[1] Se adresează fiicei.

86o. GURBĂNEŞTI

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: CB

a fuĝí‿cáịi cu mínẹ

[Cum era cînd erai mai tînăr şi mergeaţicu caii la păscut ? Cum îi păzeaţi, cum... ?]

úịte cŭm îị păzẹám:cîte ḍói//făĉám dă treị o^{r}‿pă nọáptĕ.../ şáse iṇş^{i}//şáse iṇş^{i} păzẹám d^{u}oị...dă cu sẹáră/doị la mịézŭ‿nópţi [ɛ] /dóị dăsprĕ zíọ//àşá//ş‿dă nọápte/plecám acásă‿la trẹábă//ş-álĉeva să vă spụ^{n}: cînd aṇ‿f^{u}oz‿dă şa [k] dă...ŏị hí‿f^{u}oz‿dă vro zéĉe an^{i}/a fuĝí‿cáịi cu mínẹ//

[Cum ?]

pă^{i}‿úịte ^{cum}...

[Şaişpe ani ! a fost mai mic ! Ai fost mic !][1]

ē^{i}/o^{i}‿hí‿fụoz‿dă [ɛ]zéĉe úṇşpe an^{i}/cam aşá//a fuĝí‿cáịi cu mínẹ//şî m-a dus cáịi tîrîş...

[L-a băgat tat-su slugă !][2]

ē^{i} !/m-a băgá‿^{z}slúgă/c-aşá eráụ lúmẹ-atúṇş^{i}/săráĉă^{g}/táta erá ḩarabaĝíụ la bo^{i}ér...//

ş-a fuĝí‿cáịi cu mínẹ/ş-aṇ‿căzú‿du pă caị/că-nnaíntĕ‿să ţinẹá pátru caị/la răscrúĉẹ-/acúma nu ştíịe nimér^{i}/ĉe fer e cáịi la răscrúĉẹ//da atúnĉa să punẹá la răscrúĉ^{i}/pátru caị//â^{u} fuĝí‿cáịi cu míne ş-ịo aṇ‿căzú‿jos/şi‿ḩăţurlẹ-atîrnáte dă.../şî‿m-a tîrî‿pă suṗ‿căruţă//şî m-a ajúṇs şîna rụóţi.../tọátă pịélẹ-ásta[3] d-aiĉa mị-a luát-o/úịte p-aiĉá[3] sîṇ‿cusút ^{ea}//

g^{u}orge i bălăngẹánŭ‿burdúlẹa

şáptezèşîụópt [de ani]

[1,2] Intervenţiile aparţin soţiei informatorului, care nu aude bine.

[3] Gest: arată pieptul.

i̯el i̯er^{e}a harabaĝiu̯

[Tatăl dumitale zici c-a fost harabagiu la boier...]

hàrabaĝi$^{u̯}$//ui̯te ĉe‿er^{e}a//vrei̯ să ascul^{s}‿ş‿p-asta ?//tatà/... ş-îŋcă unŭ‿dim‿prẹazna[1] ivan/avẹa cîte ĉinş^{i}‿cai̯ la căruţă// [ɛ] haraba [k] boi̯eru/...avẹa şase şapte căruţe//^{i}era ĉ^{i}ioflicâŋca[1] unu̯//fîntîna dọamne‿doọ/prii̯azma t^{r}ei̯/şî‿lẹ-avẹa um‿bo^{i}er//ş‿^{h}arabaĝii̯-eştẹa/să duĉa...d-aiĉa/să‿^{d}ĉa la ĉof^{li}ĉaŋcă/avẹa‿arman ş-aiĉa la ĉoflicâŋcạ//arma^{n}‿şî la fîntîna dọã/la bălĉ^{e}escu̯[2]//şi i̯el i̯er^{e}a harabaĝiu̯ [ɛ] atunĉa-l plătẹa treij‿dă lei̯ pă lu^{nă}//c-aşa erẹa sọcotẹa^{la}//ḫarabaĝiu̯//pă noi̯ ne lăsasẹ-acasă/vai̯ de mamă‿nọas^{t}//şădẹam pă [ɛ] /trăẹa şî‿frati-miu̯ că‿^{i}erẹam‿miĉ/şădẹam pă ĝẹam sẹara ş‿ne ui̯tam: "i̯ote mă ! i̯ote ^{b}bă luki cun‿dă dăvale dî colọ-a^{şa} !"//seriu̯o^{z}/zău̯/că ^{i}e [k] şădẹan‿tuma la m [ɛ] ma^{r}nẹa satu-l/la coţofaŋca ac^{olo}//am trăi̯i‿rău̯ !//

[Acelaşi]

asta i̯ẹ la u^{m}‿mu̯ort$^{u̯}$

^{u}ọmu dacă i̯erẹa bu̯o^{l}nav^{u}/şẽdẹamu̯/mai̯ făĉ^{e}ai̯ trẹabă/mai̯‿ī.../ pînă cîn.../să-ntîmpla să mu̯ară//murẹa.../kemai̯ [ɛ] do̯i̯ trei̯ inş^{i} carẹ i̯erẹa [ɛ] cum er^{e}ai̯ dumnẹata[3]/dîŋsa[3]/dă nu lẹ‿erẹa frică să scaldẹ//ui̯te/mii̯e nu mi̯-e frică/stau̯ cu m^{u}ortu-ŋ‿casĕ/...pu̯a‿să-ī‿l-ẹau̯ şî-m‿braţe să mă cul/^{e}e‿nu pu̯o‿să-l scald//mi̯-e scîrbă‿p-ormă‿sạ mai̯ mănink‿i̯o//şî...p-o^{r}mă‿dacă-l scaldă/l-îmbracă pă mor/l-aşază frum^{u}os pă masă...//ḍîpă ĉē/aẹa/dai̯/dacă‿are şi‿i̯el nẹamu^{r} [ɛ] dă veste să v^{i}i^{i}ẹ‿tu̯atẹ [ɛ] nẹamur^{i}li/tọa^{te}/şî pŏ‿u^{r}mă/noi̯‿i faĉe^{m}‿mîŋcarẹ//faĉem‿mîŋcarẹ//p-ormă vine părintịlī/îl‿^{z}lujaşte/-l duĉen‿la biserică/p-ormă-l duĉen‿lā... [ɛ] la locu lui̯

---

[1] Sate în apropiere de Gurbăneşti.

[2] Denumirea actuală a satului Fîntîna Doamnei.

[3] Se referă la anchetatoare şi la încă o femeie, vecină a informatoarei.

988

acuolo/l-îmormintează/venim acasă pune^{m} masa//o masă/do^{u}o/cît î ari loc//treizeş/patruzej dă persoan/să strînĝe lume mul^{tă}//mănîncă/îi dai acolo vase şî lui i/iei cîte doozeⁱcⁱ/cî^{t} poate uomu/ĉinşpi.../zeĉe/cî^{t} dăpă p^{u}osibilitatea care-o ae//şî pă urmă/lumea pleac-acasă/rămîi...ăşteala̍nţi//iar dacă ai/la o săptămînă/alţi faĉe tuamna/la doo trei lunⁱ/îi fa [ɛ]ĉem noi poma^{nă}//merĝen cu săptămîna//uob zile d-a rîn^{d}/dă sîmbătă pînă sîmbătă//keme-acolo/cîte trei pătrū oamenⁱ//şi-i fajⁱ noo capite//ş-asta-i al mortu^{lui}//şî dacă ma^{i} ai posibilitate/ca să faĉⁱ.../cum sînt io acuma/da...al neu i-am făcut/a-mplini doozej dă ani-acuma//i^{i} mai faĉⁱ...ũ...parastas aşa/duş coliva la părintele/o ^{z}luja/ş p-o^{r}mă-mpă^{r}ţea^{i} la trei patru case//asta ie la u^{m} muort^{u}ⁱ//

[Şi pe urmă, după ce-l înmormînta, îi căra şase săptămîni...]

dā/îl dădean la tămuiat//îl dădeam lā [ɛ]^{u}o fată/sau o nevastă/d care ierea/îi dădeam o sută ĉinzej dă lei/i luam uor un ş^{u}ort /or o bazma/...şî căra apă şase săptămîni/să ^{t}ĉa la tămûiat/^{da}//

[Şi după ce termina de cărat apele...]

păi apa merĝe a [k] ^{u}odată cu tămûeatu/şase săptămînⁱ//la şase săptămî te ^{d}ucai la yizdurli puţului/şî luai o farfurie-acolo/cu lingurâ/cu mîncare/i-aşterneai...şerve dacă vreai ī/uōr uo bazma d-astea [1]/uor u şuorţ/şî i le-aşte^{r}neai acuolea pă gizdurli puţu^{li}/tămuiai/şi le loa femee-aeā carē...cu bani//

[Dar, cît timp era mortul în casă, ce făceaţi cu pisica ?]

lē puneam îtr-o putinâ/-n ĉeva/le-nkideam/îm porumbar/în ĉeva ^{că}...//

[De ce ?]

păi zîca că să nu t^{r}eacă piste mort/aşa erea obiĉe^{i}ü dîm bătrî́n^{i}//că șê^{a} că să fáĉe̜...strigu̯ói̯ mu̯órtu̯ [!]//

---

[1] Gest: o arată pe cea pe care o poartă pe cap.

anéta ște răducánu
ș̀apte̜zeșîtréi̯ [de ani]

ásta fáĉen‿dîm‿porc

[Porcului] îi̯ dăm‿ī mălái̯/cu ápă/cu sáre̜/mai̯‿i dăm pu̯orúmb̧/ ápă curát-adú^{g}‿dî la pu^{s}‿și-i̯ dāu̯/ásta-i̯ d$^{au̯}$//cù‿lături̯-așá/cîn̦‿spălán̦‿vásili/cū...mănî́n̦că/în̦coló‿ĉé să-i̯ dă^{m} ?//ba i̯árbă/vára/ mai̯ mă du^{g}‿dă...adún̦‿știr d-ălā mícu/mái̯‿cîte̜-un trifu̯ói̯^{ü}//ásta mănî́n̦că pórcu̯//în̦coló‿ĉé să-i̯ dăm ?//

[Și înainte de Crăciun ?]

îl tăi̯ém̄ dă crăĉ^{i}ún/șî-l tăi̯én̦/șî lu̯óm‿àltu mic/îl créștem e̜ar pîn̦‿la ánu...//

[Atunci să ne spui tot ce faci din porc, întîi cum îl taie, cine-l taie...]

^{i}ö́te băe̜átu-l tái̯e/mai̯‿îl tái̯e cū...vecînú‿òsta d-aĉîle̜ā/doi̯ in̦ș^{i}//az^{i} p-al ǹeu̯/mî́i̯ne p-al dumitále...//îi̯ tă^{e}ém/dácă-l tăi̯ém îl punem̄...cárne̜a‿așá...cam risip^{h}ítă/u̯o zi dóo/ca să să răĉáse̜a/s‿nu-i̯ dai̯ cald̦ [k] sáre/cald̦/sau̯ s-o pui̯ într-o púti^{nă}//îl tăi̯ém/pŏ‿úrmă dacă-l tăi̯ém‿û/...îi̯ tăi̯ém‿ī...a dóe̜a zi sau̯ a tréi̯a zi...untúra/fáĉe̜n̦‿șún̦că/cît...dîpă cum ^{i}e p^{u}órcu/șî...cîd‿vrei̯ să u̯opréș^{t}//d̦îpă șún̦că p-órmă...u̯o t^{u}op^{h}ím/scu̯átem untúra/ jùmăr^{î}le fáĉen̦‿săpún$^{u̯}$...//șî‿p-órmă‿cárne̜a o̜-așezăn̦‿frumu̯ós îm‿pútĭnă/și-i̯ dăm sáre̜//ș-ó‿ținèm ac^{u}ólo pînă mî́n̦căm [...][1] așá-i̯ la p^{u}orc //

[Și din mațe...]

dē/atúnĉa [ɛ] umplén̦‿șî noi̯...bŭrta/trăi̯sta/cun̦‿să numi̯éște/

---

[1] Defecțiune a magnetofonului în timpul transcrierii.

990

mắțę/fáĉeŋ‿cîrnáț^{i}/fáĉem şî noį ac^{u}olō...sarmále/fáĉen‿d̦îpă obiĉéį şî...mî^{n}cám//

[Cum se face fiecare ?]

cîrnáți t^{u}ocáŋ‿cárnęa dopárte/cu usturúoí^{u}//şî p-órmă fáĉeŋ/ şápte/ųob/zéĉe/cîd‿vręä ųómu să fácą//p-órmă lā... [ɛ] perişǫáre/şî cū...búrta/să púne ǫréz î‿įélę//álęā įar dăopártę//

[Şi altceva ce mai faceţi ?]

maį făĉém kįoftéle că-n áęa [k] álęa nú să púne ǫréz//įar‿î... tǫt aşá/ųstur^{u}oį d^{e}opártę/cîŋ‿fáĉem/ş-ásta fáĉen‿dîm‿porc/îŋcolṓ‿ĉé să ^{fáĉem} ?//

[Daʾ ce-ai zis că umpleţi ?]

noį‿i ziĉéŋ‿la...búrta luį/i ^{z}iĉém bűrtâ//şî traįstą//şî [r] şî máț-ǫla márili/gr^{u}ósu įár/máțe d-àlęalánte/no^{i}‿aşá-į ziĉém//

[Şi la maţul ăla gros cum îi ziceţi ?]

[!] í‿^{z}iĉ^{e}ám‿mațu cúrulúį [!] aşá să numįá/dîm‿bătrîn^{u}/ş-aşá‿am apucá‿toț^{i}//i maț^{u} marę//

[Şi din maţele celelalte mari...?]

álęa carē įéste [ɛ]àm‿maį da‿la băįéț^{i}/lu hí-mįu/băgat că a^{r}ē tre^{i} c^{u}op^{i}iį/le umplęa/ca să lé‿lę-a [k] s-ajűŋgă/áltįli dacă‿î ...mį-er^{e}á urî‿dă įéle/dă ę-[k] avęa bohotină d-áęa‿įéle/múltă [ɛ]adică murdăriįį//le dădęam îŋcolǫ//saų le spălám puțin aşá/ş‿p-ó^{r}mă le punęam lā...la săpun^{u}//

[Săpunul cum îl faci ?]

săpúnu ? l^{u}om zótă/do^{u}o kilográmę/treį/la şase...kilográme dă jûmár^{i}/únu dă zótă mérĝę//să púne şî ĉínĉ kįlográme/după cum‿ą... lē prăjă^{s} ştiį//şî p-órmā...į pun^{i}em pă foc /...şî să prăjęşte nițel álęa/ş‿p-ó^{r}mă băgáŋ‿zótă/ş‿p-o^{rm}‿pun^{i}éŋ‿cîtį-um‿p^{i}ig‿dă‿apą dă gîr^{lă}//punem punem/pînă‿įese săpúnų//ş-ásta ^{i}ę//[...]

[Şi după ce s-a...]

d̦îpă ĉē s-a aléz/îl dăŋ‿frumó‿jos/įár îl maį lăsám/maį mestecắm ĩ‿i̯el//i̯ar mai̯‿il‿lăsắm/e̯ár mai̯ mestecám niţél ĩ‿i̯el//pînă cînd...nu mai̯ ī.../şti prínde co̯ája áe̯a i̯el gru̯ásă/şî‿p-óʳmắ‿nú mai̯ úmbli la i̯eˡ//pînă-l tai̯ dimíne̯áţa//ᵈmne̯áţa-l tăi̯ém/bucắţⁱ/ş‿ĉe rămîne/mătrăgún-àe̯a cu àp-áe̯a/o dăm încólo/ó‿răstúrnăm în‿cluósét încóˡᵒ/să n-ápuĉe păsărⁱli̯//ş-ásta ⁱe//[...]

[Altceva ce mai faci din porc ? Din căpăţînă, din...]

din‿căpăţînă fáĉem...pí [k] kíftii̯//

[Cum ?]

le spălắn‿frumᵘos/lē tăⁱém aşá bucắţⁱ/o punén‿la foᶜ/fi̯érbe bⁱíne/ᵘo mai̯ umplém/i̯áră/dîpă cum‿ī...să fáĉē...e̯á//şⁱ‿p-órm-o púnem în‿farfurii̯ frumᵘoˢ/ş‿p-óʳmă púnem ze̯áma//ş̌-o mînᶜắᵐ//

[Aceeaşi]

i̯-ar hí ⁱişîtă fro trei̯ ínşⁱ înáinte

[Tata] mi̯-a povestít în...cîn‿să duĉá no̯áptea îⁿ.../într-o vále la belĉⁱugátu̯¹ -aⁱíĉⁱ/şi i̯-ar hí ⁱişîtă fro trei̯ ínşⁱ înáinte// tótuşⁱ/...a fost...i̯ei̯ încolonázᵘ‿mai̯ múlte cărúţⁱ/şî s-a ᵈ [k] s-au̯ da‿la o párte/n-a [ɛ] n-áu̯ făcú‿níĉ o.../greutắţi̯-adícă/n-ā [r] n-ā întîmpinát atunĉ//da spune̯á că mai̯ naíntē.../ne poveste̯á ⁱei̯/că ⁱere̯á...părínţi lor.../păţe̯á múlte/şî múlte greutắs‿pentʳu [k] din‿cáuz-ásta la drum/le işá/-i̯ băte̯á/le lo̯a...ĉᵉ-ave̯á/búnur în...căruţă şî...//

ţugúi̯ dumⁱítru̯
pàtruşáse [de ani]

vii̯e búnă

m-án‿duz‿la ū [k] anumísⁱ‿ĉetăţén‿cárē ştii̯ám i̯o că áre ō.../

---

¹Sat în apropiere.

un̯ lúcru bun/un̯ sói̯ dă víi̯e búnă/me̯-an tăe̯á cu̯árde/şî...an̯ strîn̯s şî i̯o doi̯ o̯ámenⁱ [...]¹ sígu̯r//şi ā...pă úrmă m-an [k] a [k] cun̯ spun/am aᵈ [k] an̯ lo̯a şi i̯o doⁱ o̯ámenⁱ/cu părínţe̯le mⁱeu̯//şi... am pús-o̯/am întín̯s o sfu̯ár-aşá am...pus sémne pă e̯a la ó [k] nóozej dă ĉentimétri/...am pus cu...cazmáo̯a//fiĝám cazmáo̯a-m pămînᵈ/băgám...butácu dă víi̯e/după trei̯ anⁱ i̯a...dă rᵘod//la trei̯ anⁱ...

[Ce lucru îi faci în fiecare an ?]

al d [k] prímuᵘan dîpă ĉe o̯ pui̯/ádica [ɛ] am pús-ō de eᵍzémplu [k] o púne̯m îm primăvar-ásta/u̯o săpắm/álĉeva nu-i̯ fáĉe̯m/dăcît o să̯păm.../şî...la án dîpă ĉe̯-o punem.../ᵘo tăén dîn̯ fáţa pămîntului̯/...şi i̯a pă úrmă i̯ar/îǰ dă.../créşte álte̯ cu̯árde şî...//la trei̯ an...õ [k] pûném arácⁱ/fáĉe rod/să spúne ródu.../prímu rod// da nú dă roᵈ bun...prímuᵘan//

[Şi după ce dă pe rod, ce-i faci primăvara ?]

dă prímă [k] primăvára neᵈĉem o tăi̯ém/cu̯árdile̯/care ⁱe uscáte̯/care nú să pu̯áte [ɛ] //ᶜă i̯ā îǰ dă...múlte cu̯árde̯-acoló/dacă [ɛ] le̯-am lăsá noi̯ aşá nu [ɛ] nu [ɛ] nu fáĉe nimig/nú dă...randaménᵗ// şi-i̯ lăsắm ā [k] dóo trei̯ cu̯árde şî...//púnem arácu... [ɛ] băgắm arág la fⁱii̯ecare co̯árdă/o legắm...pŏ úrmă...dă arác/o să [k] îi̯ dădắm...dóo̯/trei̯/şî pátru/sắpe/şî to̯ámⁿᵃ...o culeĝém şî...

[Cum o culegeţi ?]

nè dúĉe̯m...cu butói̯o̯-acólo̯/púnem butói̯u-n.../sau̯ pútină/-n căruţă/o pútină/...neᵈĉén şî culeĝém/şî púnem îm pútină/s-aduĉém acásă/ [ɛ] mustím acólo cu ĉe.../um [ɛ] băţ acólo/aşá să spúne la noi̯.../şî...cu súlu²/şî trăĝém ī/pă úrmă.../o púnem în toĉito̯áre/avém o toĉito̯áre cáre...púnem acᵘólo cu tótu...//prin...toĉito̯are̯-avém ō...ţe̯ávă//şî prin ţe̯áv-a̯e̯a să scúrĝe tod vínu/púnem îm butói̯/vínu/şi ᵈp-āi̯a...la o săptămînă/dóo/o astupắm bo̯ásca acᵘolo̯-/aşá-i̯ spúnem noi̯ la [ɛ]...//o astupắm/...dûpă...o lúnă dă zi-

---

¹ Intervenţie a gazdei, insuficient de clară pentru a fi transcrisă. "Sigur" reprezintă confirmarea spuselor gazdei.

² Cuvîntul îi este sugerat de gazdă.

le/putém̦‿s-o fáĉem...ţúi̯că//

[Ţuica cum o faci ? Da' să ne spui şi cum e cazanul, cum îl pregăteşti...]

cazánu dĕ ţúi̯că áre o...capaĉitáte dă tréi̯zéĭ‿dă...védrę// dóozéş‿tréij‿dă védre//i̯el i̯e formátu lui̯ acólo/cun̦‿să vă spun.../ áre o ţęávă.../la o distánţă dă dói̯...métri/doi̯ ǰumátè/cáre áre un ţilíndru/pus într-ó toĉitǫáre/în tăt [k] în toĉitǫáre să púne ápă/...şi‿ī...[ɛ]noi̯ ō răĉím.../că cazánu-i̯ fáĉem̦‿foc acólo/i̯a‿ áre un̦‿capác/aĉéla cáre spuⁱn‿i̯o că i̯e dă...tréij‿dă védrè/....áre ş-ún̦‿capác/cum‿v-an̦‿spús/cu ţęáva lui̯ dă trei̯[k] dă doi̯ métri doi̯ ǰumáte/cáre mérĝe pĩ [k] în[ɛ]tr-un̦‿fⁱíltru/fⁱíltru i̯e băgát în... toĉitǫáre/şĩ prin ţęáv-ąęa...devíne/şĩ i̯ése [ɛ] prin áburi‿i̯éi̯/ prin̦‿fi̯érbere~~/devine~~ şĩ i̯ése...ţuică//să scúrĝe-ntr-o cᵘófă/acᵘólo unde...//

[Acelaşi]

[Pîinea ; mălaiul]

[Pîinea o faceţi în casă sau o cumpăraţi ?]

ām făcú‿şĩ dă cásă/am mai̯ şi cumpărát...//

[Cum se face pîinea de casă ?]

pîi̯nęa dă cásă ?// [ɛ] ĉern̦ făⁱínă/plămădéştⁱ-alǫá/dacă vrei̯ să faş‿cu mămăligă dac-o vrei̯ [!] să‿faş‿mai̯ [!] bună fără mămăligă [!]//în̦ [ɛ]n̦călzeşt‿ápă/ş‿fáĉem āluŏţele d-ałęa/dîn aluᵘad‿dîn‿ī ...//ş‿fáĉem acólo terĉ//m̦muíem alųǫátu/ş‿púnem îm‿puţínă ápă cáldă-n̦‿căpistére...

[Cum ar fi cu drojdie...][1]

ca cum ~~ar fi cu~~ drójdii̯e//să topⁱéşte um‿pⁱic alųǫátų-ŏla s‿

---

[1] Intervenţia aparţine unei vecine care asistă la înregistrare.

994

să-m̄oáie/încălzím puțînă ápă/púnem în î [ɛ] îŋ copáe-àea dă să-ŋcălzéşte-acólo/şî la ^{u}úrmă turnăm acólo-şa//cîŋ s-a-mueát aloátu/mestecăŋ ş fáĉem aluoátu-acólo-şa//cîŋ créşte/o frămîntăm// lăsăŋ să creáscă/şî la úrmă o frămîntăm ear/dacă vreŋ s^{î} fáĉe^{m} mai búnă o frămîntăn dă dóo ^{u}ori^{i}/iar o lăsăŋ să mai creáscă/şî la úrm-ó punén d-a mîna/d-o púnem...îŋ váse/-n ĉe vrei s-o pui/pă másă/-m váse...//şi după ĉe-nĉépe să creáscă ea um pic aşá/băgăŋ fócu//da//

[Mai demult, cînd era făină mai puţină, făceaţi şi altceva ? mălai ?]

[Da, da.]

mălái [!]//

[Cum se făcea ?]

mălaiù ? făĉan tót aşá cu terĉ^{i}//ĉern [k] puneám ápă/şā să [k] fierbeá-ŋ cuólcăte/...adica nū/daca vreaŋ să fáĉem ^{u}opărit/ făĉai ^{u}opări^{d}/daca vreai să faş cu t^{e}érş/făĉaŋ cu t^{e}erĉ//fierbeám ápa/ş la ^{ur}mă puneaŋ cîte niţel î mălái/ş pînă să mai îŋgroşá/ puneám...pînă să...ŋgroşá acólo//^{ş} făĉám...t^{e}erĉ acóló cu [!]mălái/s să fácă mai dúlĉè [!]//ĉa că să fáĉe mai dúlĉe/cîte únu-l făĉám opări/cu ápă cáld-aşá//de ezémplu mai múltē [ɛ] mài múlte félur^{i}//şî puneám în tăv^{i}/unĝ^{e}an tăvili/şî le băgám îŋ cúpto^{r} şî[1] turnăm fleáşca dă mălá [k] dă mălái pă másă şî.../mîŋca^{e}-atúnĉa cáldă/dă foáme mîŋcai [!]//

mihai aŋgelina
am intrát îm pàtruş^{u}op pàtruşápte [de ani], nij^{i} nu şt^{i}u b^{i}ine [!]

---

[1] Gest: loveşte o palmă peste cealaltă.

a pi̯éri͜ grî́u şî nu s-ā făcút^{u}

a pi̯éri͜ grî́u/şî nu s-ā făcút^{u}//a i̯éşi͜ c^{u}òle̯a͜ c^{u}óle̯a i̯árbă... burui̯ánă vé^{r}de şî/n-a ^{i}eşít^{u}//dîn ĉe cáuz-o f^{i}i̯ pi̯erítă/dîŋ͜ cáuza răĉéli/dîŋ͜ cáuza ĉíne ^{ştie}//

[Şi cum s-au descurcat oamenii ?]

ĕ !//cáre̯-a mai̯ avú͜ vekíme.../cáre nu a mai̯ [k] a avú [k] a cumpărát^{î}.../dă͜ la únu͜ la áltu/cáre̯-a foz͜ ne̯am s-a mai̯ împrumutát...//ş-ā...s-a dus...

[A plecat, aşa, şi prin ţară ?]

dā/a fo^{s} [k] a plecāt/a plecá͜/ş-a vîndút únī...dû pîŋ͜ cásă/dă.../ş-a lo̯a͜ maĉá^{t}/peretár/dă s-a dus^{î}...pîntr-áltă párte dă.../că͜ muré̯a copíi͜ dă fo̯áme-ŋ͜ cásă//

[Aceeaşi]

ne̯-an͜ tras únu dă áltu

[Cum te-ai cunoscut cu soţul dumitale ?]

cu^{m}͜ m-aŋ͜ cunoscú͜ cu i̯ĕl ?

[Da.]

e/cu^{m}͜ m-an͜ drăg^{u}ostít i̯o [!] cu i̯e^{l} [!!]

[Aşa, adu-ţi aminte şi povesteşte-ne]

àole̯ó// [!!] pá^{r}că my-e şî ruşîne̯/cuŋ să̦ spui̯ i̯o acúma cu^{m}͜ m-an͜ drăguostí͜ cu i̯el acu^{ma} ?! [!]// [...][1] mi̯-e ruşîne dă o̯ámen-èşte̯a[2]/că la͜ ú^{r}mă-ŋ͜ zíĉe/că ĉícă̦ "păi̯ ai̯ spus dă e^{r}a dă cînd^{î} cu drágoste̯a"!//

e/cîn͜ ne̯-aŋ͜ cunoscú/ca ómu cîŋ͜ să cuno̯áşte/cînd ^{i}e fátă máre şî flăcáu̯...//dacă ne̯-aŋ͜ văzút: éi̯ [!]

[Se făcea horă atunci][3]

^{s}͜ făĉá ho̯ră/dā/s-aduná//

---

[1] Scurtă secvenţă neclară.

[2] Se referă la cîţiva vecini care asistă la înregistrare.

[3] Intervenţia unei vecine.

996

şî ắla/ba úna/ba ắla/ ʾẹ//"nu vreị să fiụ pretẹ́nă cu tíne ? că nu ştu ĉe ?" şî...àşá″ nẹ-am pretenítᶜ [!]//mⁱíịe mị̌-a plăcú‿dă ⁱel/ luị‿ị-a plăcuᵈ‿dă míne şî.../aşá cā...nẹ-am ā [k] nẹ-an‿tras ″únu dă áltu [!]//şî/pîn‿la úʳmă nẹ-an‿luatᶜ//

[V-aţi luat cu nuntă sau aţi fugit ?]

nū ! cu-nţelẹ́ĝere/cu [ɛ] /a ştíu‿părínţî/ş̌-aị luị ş̌-aị mịẹị şî .../a viní‿m-a ĉerú‿la máma acásă/la táᵗᵃ//

[Da'cum era obiceiul ?]

ẹ ! cárē [ɛ]avẹá eị dragᵘóstẹ-aşá únu dă‿áltu şî nú‿lăsá părínᵗ/fuĝẹá″//ş‿să duĉeá şî nú‿ştẹa nij [ɛ] părinţi la ăla niʲ‿la ắla/să‿ᵗĉa acólo-şa/cu ẹa grămádă//ĉé‿erá‿să maị fácă/să maị ᵒ‿gonẹásc-atúnĉ ?//úni...să‿ĉa cu-nţelẹ́ĝẹrẹ/ĉerẹá la părínţⁱ/băẹátu să‿ᵈĉa cú‿părinţ[ɛ]la fátă şî...//în [k] să-nţelẹĝᵉá şî.../o dădẹá cu-nţelẹ́ĝẹrẹ//úni‿o dădẹá cu nùntă/cáre vrẹa ş-avẹá posibilitátè.../ĉé‿ˢĉe: "n-ō măríᵗ‿/pînă cîn‿n-o daụ cu núntă"/cárẹ-avẹá posibilitáte/şî putẹá să‿ó dẹa/o dădẹá cu núntă/şi‿erᵉá feĉọáră″// cáre nū/n-avẹá şî nu putẹá să‿fácă nunt-atúnĉa/maị stẹ́tẹá ş-un an/maị stătẹá şî duọị/cáre nu putẹá sᵗ‿să cunúnẹ-atúnĉa kár... recéntᶜ//ş-aşá că...//

[Cum se făcea o nuntă mai demult, una bătrînească ?]

apắị io sîn‿kár bătrîn-aşá ?!//

[Nu, dacă ţi-aduci aminte cum se făcea mai demult.]

a/cun‿să făĉá núnţîli ?//

[Da.]

cum‿să făĉá núnţili dā...

[Aşa, tot obiceiul de la nuntă, de cînd începea...]

eⁱ/înainte vréme cînd erẹá/să-nĉepẹá dă sîmbătă/să făĉá brádu‿dă símbătă cînd erẹá dā.../să-nĉẹpẹá/cum ē...dă s [ɛ] sîmbătă″// rădẹá ĝinerícu/să făĉá dî...ᵘo-mbrăcá‿atúnĉa dă îị lụa d [k] rᵘóke/dă sîmbăta/dă vinéa cu plocón la ea/şî jucá acoló la fátă// după ce terminá dî la fátă d-acoló/să punéa másā ă.../cîzva oamínⁱ acólo-şa/la féte/la băiéşⁱ/cáre ⁱereá cu brádu...//şî la úrmă plecá d-acólo/să ᵈĉa la ĝinerícă/şî-ˡ rădeá şî pă iel pă fáţă...//făĉáu hor-acoló/dă obiĉéⁱ/aveá şî-el neámurⁱle-acoló/cáre tăⁱése păsărⁱ/cáre făcúse treábă acólo-şa şî.../púneau másă ş la úʳmă rămîneá pentru dumínică//dumínică ear veneá călţunári/ajutór acᵘólo-şá/să ĉa luᵒá mireasa.../cū călţunár/care-aveá/să léĝe dárurⁱle-acólo-şá.../la mireásă/puneá mása acólo dacă să duĉá la fátă.../puneá mása/o loa/pînă-n [k] dúpă doóşpe//pînă [ɛ]ĩ doóşpe/únu-aşá//ş plecá d-acólo cu mⁱireása/ˢ ĉa la bisérică să cunúna/ş la úʳmă vineá lā ĝinerícă/pū [k] să puneá eárâ másă la ĝinerícă//şî la úʳmă/să ĉa fⁱiiecáre-acásă seára/ş la úʳmă s-aduná lā...másă//seára/cîn trebueá să dea dáru//şî...aşá iereá núnta//

[Şi luni...]

şî lunⁱ/da/iereá şî lunⁱ//úni făĉá şî lun [ɛ] lunⁱ/dánţu la úʳmă/să plimbá pîn sát/puneá másă î.../da//şî...

[Aşa-i zicea la obiceiul ăla de luni...]

aşá/da/lunⁱ//lunⁱ cu rakiᵘu/aşá să spuneá//lun cu rakíu//

[Aceeaşi]

861. VÎLCELELE

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV: transcriere: CB

nu ştiⁱan dă dóctor

[Cînd erau copiii bolnavi mai demult şi nu prea erau doctori...]

nū ⁱerá//

[Dar ce le făceaţi ?]

998

ne duĉ^{e}án͜ la bábẹ//

[Şi ce le făcea ?]

îị͜ trăĝẹá/le cătá júngu/îị trăĝ^{e}á...pă pịept^{u}/pă spáṯ^{e}/le cătá júngu cu͜ ^{c}îtị-un ụó^{u}//

[Cum ?]

úịte spărĝá ụọu/şī [ɛ] númaị găl^{b} [ɛ] gălbinúş-ólạ//i-l punẹá pă pịept^{u}//úịtẹ-aşá-l plimbá[1]//îl unĝ^{e}á cu uléị/pă...pă pịẽp⁺/şî-ị punẹá gălbinùş-óla...//dacă nū...avẹá pă pịept^{c} /nú să spărĝạ//îl întorĉ^{e}án͜ cu spátili//şī...dacă-l găsẹá [k] ịerá pîn͜ spáte/să spărĝá óọ-ólạ//ş͜ p-ó^{r}mă punẹám...p-o hîrtiẹ-albástră/-ị punẹạ/cu cînipă d-áẹa/şi͜ î...cu tămî^{i}e/şí͜ ị-o punẹá pă spáte p-acó^{l}ó/pẹste òọ-ălạ//şî-l înfăşám/şị...plẹcạm acásă/şî...^{l}͜ lăsám...dạ͜ dormịá aşá un͜ som^{n}/^{cu}͜ ịel şị/p-ó^{r}mă...^{i}ị-l lọam/ûl scăldá^{m}...//şi-^{i}͜ trecẹá copilú^{lui}//da acúmā...te du [k] să dúĉe la dóctor/la...//dạ[2]//dà͜ no^{i}͜ nú͜ şti^{i}àn͜ dă͜ dóctor/nu ştiịám/că[ɛ]nú͜ ^{i}erá...//

[Da' se mai şi prăpădeau copiii mici.]

să maị prăpădẹạ//da//care [ɛ] ịo zi͜ cạ care n-ávẹa zile dọámnă drágạ//că ịo cum am͜ fụost ịo dă bolnávă/n-á^{m}͜ maị͜ zìs͜ că͜ máị͜ mă sc^{u}òl^{u}//dạ o lúmẹ-a zis//că ịo bíne nú͜ maị͜ mă fa^{c}//cîn͜ am plecá͜ lā...f [k] dóctor//la spitál//şī͜ ẹacătạ !//o [k] maị ịe şî dóctori/...şị-ọ maị hi şî zile/nú͜ ştịu/cun͜ să ma͜ s^{p} [k] v-o spuị//nda//

[Şi cînd ţipa copilul mult, atuncea ce-i făceai ?]

îị dădẹán͜ ţîţă/nu vrẹa să súgạ/ḷ͜ lụam͜ îm͜ bráţe/...îl maị scăldám//ĉé să-ị fac ?//ḍ-ástẹa-ị ^{făĉám}//

[Şi cînd îl durea burta ?]

cîn^{d}͜ îl durẹá burtica/...ĉé͜ ^{s}ă [ɛ] ĉé͜ să-ị fac^{em}//îl durẹạ/plînĝ^{e}á//nú͜ ştiịá^{n}͜ să nē.../ịerá dóctor^{i} ca să ne dẹā...?!//ne kinui̯ám așá cu i̯ẹi̯//da//îi̯ luan̦‿la cîn‿do̯ámnă drágă//

---

[1] Gest: de jur împrejurul pieptului.

[2] Pronunţă inspirînd.

î o fátă/carẹ-o am acúma/áẹa carẹ-a plecát /cînd as‿fo^{z}‿dúmnẹavo̯ástr-ací//d-a plecát acásă//i̯eráŋ‿la sápă la p^{u}orúm‿do̯ámnă drágă/şî...haoléo ! şî ^{i}éra pî la jumătáte//fátă/cu crăcán d-álẹa/-i̯ făcáŋ‿cu crăcán^{i}/şi-^{i}‿punẹám în cẹarşáv așá/ca să...să... îi̯ ţii̯e dă úmbrĕ//şî‿noi̯ i̯eráŋ‿cū...rîndu^{r}li/apro̯ápe dă...càp-olălànt//ş‿fáta‿erá la jumătátẹ//ş-a vînit un nuor/un nor dă plo̯áe/ ş-um‿vînt /şî ń-a lo̯a^{t}‿fáta/do̯ámnă drágă//pă sús//pă sus cū [ɛ] álẹa/cū lẹágăn-óla/cu tot^{u}/şî ń-a dus-o‿î‿răstáv//fátă//ā ! i̯o‿ám murí/ni^{i}‿n-am mai̯ ştíu‿dă míne//síma fugá şi cădẹá//fug^{e}á lúmẹa// şî...a căzú‿la ŭ‿răstáv//lẹágănu cu fáta//nìmi^{g}‿n-a avút^{u} !//dă[2] !// nìmic ! c-a să [ɛ] hi avútă ceva/nim.^{i}ic//da//

io̯ána di^{e}ácu
şài̯zéc^{i}...şî şáptẹ [de ani]

cása

[Vrei să ne spui cum se face o casă aici la dumneavoastră ?]

d-ezémplū...la no^{e}-aic^{i} s-a făcút cása dîn pămín^{d}‿bă^{tut}//m-am hotărî‿să-^{n} fa^{c}‿cásă/d-ezémplu [ɛ] ám vorbi‿cu femẹ́ẹa/acólo ca fiecáre şî/^{h}ái̯ să batẹm...şi noi̯ [k] facẹn‿şî noi̯ o ^{casă}//şi...àm‿săpat pămîntu/o gro̯ápă máre dă...şase métri̯ dă...lúngă/adíncă dă d^{u}oi̯ métri/şi...am aruncá‿pămîntu-afáră/în tímpu cînt...îl săpám/îl udám/pămîntu/să fi^{i}ẹ mo̯ále//puţin a^{să}//şi pă úrmă am adús... méşter^{i}/că erá méşter^{i}‿ináinte/dă...bătẹá perétili/...?ă...duláp^{h} ...p-o párte şî‿pă áltă/par^{i}...dă salcím/îngropaţ^{i}...dîn...tr-u^{m}‿métru jumáte/u^{m}‿métru jumáte-n‿î...în‿î...așá pîn‿la peréte/şi strîngám...lémnu cū lánţ^{i}//cū...lánţ/cu...d-ásta dă...scos ápă/

---

[1] Soţul informatoarei, informatorul Diacu T. Sima
[2] Pronunţă inspirînd.

1000

lanţ/şi...uni...acuolo pă cē...avea nişte lemne/curmezis aşa/c-am văzud lā...meşter//niştē lemne curmezis aşa/dă treizeci//şî punea u lemn aşa acolo la...dulaph/şi punea pămînt//şi pŏ urmă-ncepea cu maili//mae dă lem mare-aşa/şî băt [ɛ] băteam rîndurii aşa//la un dulap...mergēă...trei rîndurii dă pămînt//şi aşa am...văzut//

[Asta era peretele, da ?]

da//peretele//şi mergâm roată/cum să vede/cas-aşa...//cîn ajungâ la uşă/uo lăsa/...tot cu dulaph//şi pînă...sus//acuma/... sus/am căpriorit-o/cu meşt [k] meşteru/nu n [ɛ] io nu/tîmplari/şi ...ţigla...me-a [k] iel me-a aşăzat-o/me-a kituit-o/tîmplaru me-a aşăzat...uşili/noi dăcît am foz datori să...uo lipim//

[Cum o lipiţi ?]

d-ezemplu io am aici/sus/tavanu//numai dă lemn//am pus grindă/dă...uobzeci/şaizej/dîpă cum...în treē grinda/şi pă grindă am bătut...un lanţ aşa//şi po urm-am tăea lem cu lemn aşa/la rînd/ ş-am pus pămîn dă sus//între iele adica [ɛ] lanţ şi la jumătatea grinze-aici/şi lā jumătate-astalaltă//şti-ntre şi [k] între grindă...am...tăead...lemne-aşa/şî rare-aşa//şi po urm-am pus pămînt cu paie/şi dă sus//am dat cu...scîndura/cu...femiili cu...//

ginea vasile
treizeci şi ob dă ani

mi s-a-neca băeatu

am avut î fetiţa prima dată/meā [ɛ] a zăcud noo lun dă zilie//şî-n noo lun dă zile am pierdut-o//fetiţa//după noo lun dă zilie am umblat...pîn tozi doctori/pîn...toate babili/pîn...peste tuot sâ...//nu am putut să-i găsim leacu cu nici-un kip şî... am pierdut-o//

cînᵈ‿a-mpliníᵗ‿fátă...mai̯ avẹ́ā dóo săptămînⁱ//maẹ-ádu mămícă! //dọ́o săptămînⁱ...mi s-a-necá‿băẹ́ᵗᵘ//a vení‿dî‿la șcọálă/dạ la bucurẹ́ștⁱ/șî...stăn‿dă vórbă cu i̯el/an̯‿gătít mîn̯cáre/am mîn̯cáᶜ// cū băẹ́atu̯-acọále-șà/șî ĉé-i̯ spúne lu tái̯că-su/

zîĉe "tátă/-n‿dai̯ vóⁱe" ᶻîĉe "să mă duc șî‿ẹo cu biĉiclétū dăvále lā livádă/...s-adúc‿ū...șî‿i̯o nișțe ĉiréșe"//

ˢtái̯că-su ĉé-i̯ spúne/"măⁱ‿tátă/" ᶻîĉe "tu ai̯ s‿te du‿șî‿nu mai̯ vii̯ curînd//șî‿üi̯tẹ‿i̯o am trẹáb-aĉíi-șà//ves‿că suntém" bătẹáᵐ...puorúᵐbu//"sîn̯‿cu...puòrúmbu s [k] aĉí̯e/-adunăm...șî‿noi̯ tu̯áte ástẹa aĉí̯ẹa"//

"númā o jumătá‿dă u̯óră-n‿dai̯ vói̯e"‿ĉe "șî...viu̯ imèdii̯át"//

nu s-a dus [k] a lọát-ọ‿cu biĉiclétа/s-a dus pîn̯‿la un̯‿cu̯olț/ unde s-a fi dus ⁱél/s-a-ntórs‿înapói̯/s-a-ntórs înapóẹ-a văzútᶜ... pă vále aiĉi-șa la nᵘoi̯...i̯e ápa//à‿văzút copii̯ acu̯ólo-șa//ᵃ‿lăsá‿biĉiclétа fọárte frumós pă málu ápi/...s-a dăzbrăcát/ș-a dat înótᶜ//ș-a [ɛ]trecú‿dîn...tr-o párte-n...ĉẹálaltă párte//a trecút/ a vorbít cu copíii̯/acu̯óló/cu băⁱéțⁱ‿i [ɛ]dᵉ-o seáma lui̯ acᵘóló/ ĉẹ-o fi discutát i̯ei̯/că‿zîĉe "mă du‿că‿m-așteáptă táta"//a trecú‿ ș‿pî‿la jumătátẹa ápi cîn‿să treácă-nnapói̯.../n-a mai̯ putú‿să mai̯ treácă copⁱílu//s-ā...îmui̯át piĉọárili/ĉẹ-o fi făcút i̯el/că a strigáᵗ: "salvați-mă ! salvați-mă !"//pă ĉíne să mai̯ salve [k] ĉíne‿erà să-l salvéze/că nu‿erá dăcîᵅ‿vo trei̯ pátru copiláșⁱ pî‿ lîn̯gă i̯el//

cîn‿nẹ-an‿dus noi̯.../l-an̯‿găsí‿mort/sul [k] l‿scosésẹ pă márnẹa ápi̯ șî.../erá mu̯ortᶜ cᵘopⁱílu‿ūn̯ᶜᵃ//

balácⁱu ve anica
pàtruzeșîúnu dă anⁱ

---

[1] Se adresează fetiţei sale,cerîndu-i să mai aducă apă.

cî́nⁱepă

i̯erá doᵘo félur dă sōi̯ur/nu ștⁱu cum‿ī.../prima cî́nⁱepă/îi̯ dădeá̯ spícu/...șī ái̯lȁntă care‿erá dă toámnă o [k] nú-i̯ dădeá̯ spícu/ ș-ápăi̯ c [k] áea̯ care-i̯ dădeá̯ spicu și i̯erā́...dă váră...o adunán/ că‿ea̯ vineá̯ ș‿să cᵘoĉeá̯/șî o adunán/ș-o făĉám muneké [r] muneké [k] munúke miĉᵉ-așā́/ș-o legán‿dă dóo or așá...//ș-apăi̯‿i̯ē...o luu̯án‿ cu táta/cu cărúța/șî‿ne duĉeá̯m̄...la un‿sad‿veĉín ai̯ĉ [ɛ] șe-șā la ápă/șî...o băgam în ápă// [ɛ] u̯ō...băgám în ȁp-așá/șî puneá̯m pămî́nt ...pā̆ i̯a dă... nu ști̯u cum̄ îi̯ spuneā̯...să topeá̯scă//ᵘo topé͡a//ĉe‿ "mérĝe‿la tᵘopi̯álă//ș-apăi̯...ᵈesígur că̄...u̯o spălám...frumós în‿ î...áp-acó[1]/ș‿cîn‿vineá̯m acásă/aveá̯ un‿fel dă mélițā̆/îi̯ spuneá̯/mélița//cum i̯erá i̯a acu̯ólo/...úne făĉá...bătrî́ni/h̲apucásem dîn bătrî́nᵉ-așá/dóo scî́ndurⁱ așá cu... [ɛ] la cápăt//frumoásă‿erá cu...// ș‿tᵒátă zíoa băteán‿cu...toporáșu/ [ɛ] dă i̯a să fărîmá mărúnt așá[2]/ ș̌-o băgá máma/ș̌-o melițá șî//mă țineā̯/lî́ngă‿ea acoálea/ca copí[1]‿ dă...băteá̯m/"hai̯ [ɛ]ʰai̯ dă ajutór șî tu mámi aíĉi-șá/că úi̯ti...dáda nu-i̯ aĉi̯éa/nén-tu nu-i̯ aĉi̯ea/șî dă-m ajutór șî mi̯i̯é‿aíĉi-șa să ...bătⁱém la cînip-ásta"/ș-ápăi̯ o băteá̯/ș-o făĉá fui̯oáre-așá/ luŋĝi...//șî dúpă‿áeā u̯ō...aveá̯ darác//ș-o dărăĉeá̯//pîn̄ darác/ᵘo dădeā̯//cî́lți-i̯ torĉᵉám̄...cᵘopíi̯i/noi̯ ca copíi torĉᵉám cî́lțⁱ/i̯ară máma torĉᵉá la fuúrcă/fui̯óru/ [ɛ] ăla mắrili/búnu/ĉe‿erá/torĉá...// că torĉᵉá/puneá̯ pî́nză/dîn‿eā//puneā̯ sáĉⁱ/puneā̯ poloáĝe/puneā̯... saltélē/mă roᵍ/toátē...ástea ĉe să...pregăteá̯ dîn̄...//

[Aceeași]

---

[1] Își drege glasul.

[2] Gest.

^g^îṇdácî̯

[Cum se creşteau gîndacii de mătase ?]

ắẹ̯-acúma/primăvárā [ɛ] i̯óte áre dóo săptămîn^i̯ dă cînd‿ī...

îṇvii̯áză i̯ei̯//dă micúț^i/după ĉe a-ṇvii̯át i̯ei̯/ī‿hrănést^i/cu frúṇza/-i̯ skímb^i/ la dóo zíle-i̯ skímb^i/ frúṇzà/ în ... strẹátu ...lor ac^uólo/dā...mîṇcáre/care mănîṇcă i̯ei̯ acuólo/îi să skímbā...frúṇzā.../[ɛ] áre nişte hîrtíi̯e...frumọás-aşá pusā...// şi îi̯ skímb^i repide pîṇ‿hîrtíi̯-áẹ̯ạ//noi̯ nū [ɛ] îi̯ creştẹám pîṇ‿hîrtíi̯e/că i̯erá [ɛ] ălte tímpur cînd ^iérám noi̯/cu c^uop^iíi̯/da acúmă... créşte copí^i-éştẹa/áre la şcọálă‿acólọ-şa/îi̯ skímbă fọárte repíde/cū hîrtíi̯è//să úrcă pîṇ‿hîrtíe/şi‿îi̯ skímbă/nū́madăcît îi̯‿ī... skímbă//

[Și dumneavoastră cum îi schimbați ?]

noi̯‿îi̯ skímbăṇ‿greu̯/că-i̯ skímbaṇ‿cu mîna/pă fíecáre//îl luu̯áṇ‿ cu mîna/-l mutám...pă curățẹeníi̯e/dă-i̯ făcáṇ‿curát/pă áltă párte// i̯ar cîṇ‿să-ndeşá/...i̯ei̯ dă...să mărẹá/^gîṇdácî̯//că...cînd ^iéra micî^i/i̯erá um‿p^uumn dă sămînță/ac^uólo-şa/cît‿e/da dîntr-un pumn/... băgám în dóo cámere d-ástẹa/că nu-ṇcăpẹá...cît i̯erá dă mult//şi-i̯ mutáṇ‿cu mîna/pă fí^iecáre gîndăĉél/îl lọgáṇ‿cu mîna şî-l mutám.../ îl skímbam pă fiecárẹ-aşá//erá [ɛ] mai̯ greu̯/atúnĉa/dă mutát/că acúmā‿a eşît...uşurínță/mai̯ búnă/mai̯‿ī...//

[Și după aceea, mîncau şi creşteau...]

i̯ei̯ creştẹá dîṇ‿zi ĉē mérĝe/că dacă le dădẹái̯ şî nọáptẹa/şî nọáptẹa-r fi mîṇcá/da...să făc^eá trîntor/nu să putẹá să mănîṇĉe ş‿ nọáptẹa//nu să pọáte//lē‿dai̯ dóo mése pă zi/şî...i̯ei cu ástā...să hrănéşte//cu do^uo mése//îṇ‿zi// [...]

[Da' au zile în care nu mănîncă şi dorm ?]

bă/i̯ei̯ tot ti^mpū/...dă dóo‿or^i pă zi să ştíi̯e/să li să dẹā másă/dă dóo‿or pă zi//r [k] i̯ar rest...mai̯‿ī...fáĉe páuză şî i̯ei̯//

nú să pǫáte şį...

[Şi pe urmă, cînd le venea timpul ?]

cîņ‿le vínē tímpū/įei fáĉē...gogǫáşa dą̄...urzᵉ̂éştē...síŋgurᵘ/ [ɛ] înĉépe să urzǫáscă/şî įei nu maį mănîŋc-atúnĉą//să ᵘ̂úrcă/ [ɛ] că le púnem̄...mătúrⁱ‿ī/d-egzémplu...cum̄...cràcúţ-ast-aşá /le púnem̄...pîn įeį/aşá//şî įeį víne/ş‿să úrcą/pă fîⁱ̂ecáre fruņzulíţą/pă crácā...mătúrī/...crăcúţē/...ĉę-àvęám̄...//şî ᵘ̂urzęá/pă ⁱ̂éle/la [k] dóo zíle nu le maį dădęáᵐ‿mîņcáre/că-į vedęám/c-atúnĉa să urcá/síŋgurⁱ/...ş‿nu le maį dădęám mîņcáre/să mănîņĉe să...//şi‿ įeį urcá/atúņĉa urzęá şî...să urcá síŋgur/nu maᵉ̂-avęám...tręábă/ [ɛ]d-ĕbįá apucáņ‿să̩ să fácă mar/să...scăpán‿dă įeį/că pîn tᵘ̂osⁱ‿ pųómi ne cᵘ̂ocᵘ̂óţá mama/şî ne...trimetęá după fruņză peste tᵘ̂otʰ//

[Aceeaşi]

a fost‿ódátą ō...cápră

a fost‿ódátą ō...cápră/şī avęá treį įezⁱ//ī...únu įerá [ɛ] maį máre/únu‿mijlóĉių/ş-únu ĉeį ma [k] şi únu mic//ī...ĉe [k] aĉéla máre ş‿cū aĉéla mijlǫĉíu įeraų‿ī...nebunátiĉī/...ᵉar‿ī...aĉélā maį mic‿ī...įérā...cumínte/şi‿o ajutá pē máma sa//într-uⁿa diņ‿zílē‿î ...cáprā...į-a kemęá‿pe tᵘ̂oţⁱ‿ī...treį įeˢ‿şī..lę-a spus că sĕ dúĉe‿îm‿pădúre să lę-adúcă...ᵐîņcáre//atúnĉⁱ‿ī ˡę-a spus să nu dęa drúmu lā...úşā...pîná‿n-aúdē‿ī...vóĉa supţíré‿ā mámeⁱ//lúpul a ascultá‿dă după uņ‿copác/şī cînd a plecat‿î capră/a veni‿şi a ştʳi [ɛ]a strigá lā...įezⁱ//cum le spusése máma să striĝę//cîn‿strígă mamá/să dăskídă úşa// [ɛ]atúņĉⁱ‿ī įédul ĉel‿ī maʳē/a vru‿să dęā/ drúmu la úşą//įar‿ī aĉéla mⁱ̂ic‿ì ą spus că nu įéste mamá/máma arę‿ ī...vóĉa màį‿spuţíre//atúnĉ auzíņ‿lúpul/s-a duz‿la fįerár/să-şⁱ‿ ī ascútă dⁱ̂ínţi/sā...vorbęásca maį supţírĕ//cîņ‿s-a dus‿ī...acólō

1005

f^{i}erárul i̯erá úrsu//i̯-a ascuţí‿dínţi/şi cîn‿a venít‿î...a-nĉepú‿să stríĝe//atúnĉ^{i}‿ī...i̯édu^{l}‿ĉel‿ī márē/a vrut e̯ár să dăskídă úşa//î‿i̯édu^{l}‿ĉel mík‿i̯-a spus că să nú dăskídă// [ɛ] i̯édu ĉel máre a‿as [k] n-á ascultát^{c}//i̯el‿î [k] ş-a dá‿drùmu lā úşă//î‿i̯édul ĉel máre s-a ascúns‿ī după ^{u}úşằ/ĉel‿ī miljóĉiu̯‿ū̂...sub‿ī...álbii̯è/i̯ar‿ā̤ acéla m^{i}i̯c/în‿cuptóru lā maşínă//cîn‿a venít‿ī...lúpū/a găsí‿pē ă^{ĉ}é^{l}ā máre//ş‿la mînca^{t}//pe úrmă...ā...s [k] ā sta‿să mai̯ se odihne̯áscă/şi...a sta^{t}‿pē...álbi^{i}e//şī...atúnj‿l-ā mîncát şī pe̯-áĉela mijlóĉiu̯//àcu^{m}a l-a căutá‿ş‿pē acéla mic/şi nú l-a găsít//şe̯-à‿pleca^{t}//atúnĉa/cîn^{d}‿a venì‿cáp^{r}a/cū...lácrimilē‿u̯ok‿ī/i̯édul ĉel mic‿î i̯-a spus‿ī...întîmplárea̯ cárē...a făcút-o lú [ɛ] pul//atúnĉe̯ā...cápră‿a pregătít‿ī...plăĉíntă/să fácă pu̯ománă//ş‿s-a du‿şī lā ur^{s}/să-i̯ spúnă ^{c}ā...nu ştíi̯e ĉíne‿e̯-ā mîncát i̯ézī//àpoi̯‿ī l-à‿învitá‿ş‿pe lu^{b}/là‿pománă//a făcút un‿ī.../a făcút o gro̯ápă-m‿pămín^{t}/ā‿aprins un‿fu̯ōc/ [ɛ] pestē gro̯áp-a pus ō rogojínă/apói̯‿ī a făcút u^{n}‿scáun/de ĉe̯áră//şe̯-a pus o másă//şi i̯-a pus sarmále lā lu^{p}/şi lúpu...ā stát^{c}...pe scáun//şī...doggo̯áre̯-aĉée̯a dă la foc îi̯ să to [k] în‿cí‿sē‿îngreuná i̯el‿ī/...s^{c} [ɛ] scáunul de ĉ^{e}áră sĕ tope̯á//şī pînă la úrmă a căzút în‿î...în...gru̯ápă//^{şî} pĕ úrmă...i̯édul ş‿cū cápră‿a-nĉepú‿s-ărúnĉe cū búlgăr^{i}‿in i̯el//

gíne̯a ve trí^{că} [zis] títi
únsprĕzèĉe an^{i}

862. PODU PITARULUI

(com. Plătăreşti, jud.Ilfov)

Culegere: 1972; CB, MM, BM, MT; transcriere: BM

grî́u

tu̯ámna cîn‿dîpă ĉe făĉ^{e}ám ogu̯árle̯-àste̯a dă miríşĉ/tu̯árna se̯-

1006

mănán̦ gríu/a treģa ṷáră arám//dă dóo ^{u}or^{i} ^{u}og^{u}ór/şî ṷo dátă semănán̦ gríu dasúpra/şî cu plúgu răsturnám bṷábili dădăsúpt//cu plúgu răturná brázda/şi răstu^{r}ná cu bṷábe cu t^{u}ot/şi i le băgá dădăsúb bṷábeli/da nu [r] nu adînc/îm̦ fáţă...al d^{u}oil [k] la grîṷ/ca să nu cázǎ bṷábeli prẹa adîn̦j^{i} mai̯ mul dă/it^{e}-aşá dă trei̯ deĝite//

[Dar ce făceai cu grîul ca să nu îl mănînce ciorile ?]

ă...l-împi̯etrám//

[Cum ?]

àşá//lṷam p^{h}i̯átră d-aģa vînăta/nù irá prafur ca acúma/pi̯átră vînăţă/ş-o punģám şî să t^{u}op^{h}iá ^{i}apă/î ápă căldă/şi făĉ^{e}ám şase dúble/c-aşá băgám/şáse dúble/a d^{u}oi̯ decalitrî cum să ziĉē dúbla/ţîta áre i̯a//punģá şase dúble pă príspa ásta aĉílea/şî únu-n̦ turná ápă/ş-i̯o cu lopáta-l skimbám aşá/dă udám tṷáte bṷábel-ẹlẹa cu ...cu s^{u}olúţii̯-áģă/cu p^{h}i̯átr-àģa vînăta care-l punģá să top^{h}i̯ascǎ-n̦ căldárẹ//ş^{i} să făĉ^{e}á bṷabẹli vínete//bṷabíli/nú maģ-avģá c^{u}olṷárẹa dă r^{u}óşiẹ/cum i...^{i}er^{e}á gríu/să făĉ^{e}á vînîţă/ca piátra vînîţă//şî ...nu-l [k] dṷar îl stropi̯ám aşá/să să úz [ɛ]dă grîu/ş^{i} p-ormă să zbiĉ^{e}á bṷabéli/ş^{i} cîn [ɛ] l^{i}e punģám î sah/şî acólu la loc/semănám //^{c}ûn̦ spui̯ că...semănám/pă úrmă arám/ş^{i} băgám bṷabíli/i̯o s^{i}emănám/şî c^{u}op^{h}i^{i}i mi̯-ará//saṷ dac-avẹá c^{u}op^{h}ii miĉ/lṷam̦ femé^{e}a/ş^{î} mi̯-ará femé^{e}a/ş^{î} ẹo semănám//

dacă să făĉ^{e}á máre grî^{u}u/pî i̯uni^{i}e/i̯uli^{i}e/ă ne dĉ^{e}an̦ şi-l seĉerám//şi-l făĉ^{e}an̦ sn^{u}op^{h}/sn^{u}op^{i} să punģá trei̯spreźèce zn^{u}op^{h}/căp^{h}iţ-àģa caré să făĉ^{e}á/cla^{i}ẹ să numģá//dóo c^{î}lă [r] dóo [r] dóo p^{h}icṷare d-a^{l}ģa sî făĉ^{e}á ^{u}o claģ/-aşá să ziĉ^{e}á//^{u}o claģ-àrẹ dă doozeşásẹ dă znoph//i̯ar núma um pic^{u}or/^{u}o júma dă claé árẹ trei̯sprezèĉẹ//víne treí/pă f^{i}i^{i}ecáre cṷolţ/şî únu dasúpra-n̦ cap//^{a}şá că ^{i}ẹste trei̯sprẹzèĉe znop^{h}//

[Cum se chema snopul din vîrf, al treisprezecelea ?]

---

[1] Informatorul tuşeşte.

ála să númịá cálu/că ⁱerᵉá călárẹ pă tᵘoțⁱ/pă tozⁱ‿znópʰí/ịél ținẹá dă plụáⁱẹ să nù‿íntre la spiĉe ápa//dak-ẹrᵉá seĉerá cu mașína/punẹáŋ‿cîte pátru znᵘoᵖ‿pă [r] pŏ‿cụolț//că-ị făĉᵉá maị miĉ/și lațⁱ//și punẹán‿dasúpra tréị//dᵘoị alăturás/șî‿únu dasúpra//șî‿tᵘot așá dóo picụárẹ să numịá...ᵘo cláⁱẹ//p-órmă cărám/grîu cu cărúța/únu sta sus îl așĕzá grîu...grîu cu spiĉe cu tᵘot/cu páe cu tot/s [k] legá znᵘopʰi-ŋ‿cărúță/așĕzá/șî‿venẹám/șî‿făĉᵉám o șîră máre lúŋgă/undẹ să făĉᵉá tábăra dă...dă treeráŋ‿grîu/d-aduĉᵉám mașînă ᵈ‿la cîtẹ-um‿bᵘoịérⁱ/plătẹám nᵘoị ᵘom [k] ụámeni//îị daŋ‿la fⁱiᵉecàre kílă/adícă la ĉî‿ste dă kilográme/-ị dam o dúblă dă grîụ//[...]și ne treerá grîụ//l-aduĉᵉám acásă-m‿magazíⁱẹ...

[Spune tot așa, pe îndelete, cum se treiera grîul ?]

îs‿spuị//băgám așá: ⁱăị cu puținⁱ cu puțíŋ/ș-ăị cu múltă ĕị cu mult//nù‿sărá‿cu bᵘogáț amesticațⁱ//că-ị...dacă únụ-avẹá grîụ/zéĉe/dóoj‿dă pᵘogụane/ĉe să íntre să-ị munĉᵉáscă ăla c-um‿pᵘogᵘón/la ăla cu dóọj‿dă pogụánẹ//șî‿băgá ăẹa săráĉi d-o párte/și‿ăẹa bogáți tᵘosⁱ‿d-o pártẹ//șî‿făĉᵉáŋ‿cîte tréịsprezéĉe ș [k] pînă-n dóozej‿dă cărúțⁱ/că să punẹá pátru tîjálⁱ dă cărá páili dâ la...spátili mașini/dă le duĉᵉán‿ᵈă le făĉᵉá șiră/páili//ịar bụábili le cărá acásă/ⁱavẹán‿dóọ cărúsⁱ/saụ treị cărúzⁱ‿dă [ɛ]/caré‿cărá númaị bụábe-ŋ‿sat/șî la mine/șî‿la dúmnẹata/șî‿la ăla/ș‿la ăla//ăẹa ⁱerẹá numíte cărúțili númaị pentru cărá‿bụabẹ//ịáră ⁱalte șáse șápte zéĉe cărúțⁱ/dûpă cîțⁱ intráụ eị‿in ĉᵉátă//cărá grîụ dî‿șirâ/ș-aduĉᵉá la mașinâ/trăĝᵉá ᵘo cărúță pă pártẹ-asta/úna pă pártẹ-ăⁱlantă/ᵘómu da...snᵘob‿dîŋ‿cărúță/la ăl carẹ dăzlegá znópʰi//ⁱerá dᵘoị cᵘoșárⁱ care băgá grîu/șî dᵘoị dăzlegătᵘórⁱ alătur cú‿eˡ/ăla-n drẹápta/ș-ăla-ŋ‿stîŋga/carẹ dăzlegá znᵘopʰi/ịar ălá‿cú‿cărúța ridicá znᵘópⁱi/dîŋ‿cărúță/la ăla pă mașină sus//ăla-l dăzlegá/i-l da lu ăla/ăla dụar împⁱiĝᵉá mînă‿ịel/ị‿da-l [k] în tᵘóba mașini//páili și [k] curĝᵉá la...spátili mașini/șî bụabẹle curĝᵉá-ŋ‿

fáță//șîⁱ‿uámenẹ/-avẹám uámenⁱ/cᵘopíⁱ/ce ⁱerá/dă cărá buábili/dă-l punẹá grămézˬgrămézⁱ/buábilẹ-așá dă...dă...treeráᵗ/pă [k] așternú‿zăbláu‿jᵘos/șî‿cărúțili care venẹá dă cărá-n‿satᵗ/avẹá u [k] dᵘoi uámen‿cáre muncᵉá númaˬla-ncărcá‿dúble//cărcá cărúț-ásta/venẹá álta//cărcá șî p-áẹa/șî ⁱăi dᵘoi uámen númai măsuráu la grîu//ș-a [ɛ]avẹám uámenⁱ/fiⁱecáre ᵘom cu cărúța/avẹá ș-ún‿om//că ua [k] aiĉa dacă ⁱẹrẹá‿acásă/ĉíniˬirá să mai dăscárĉe/că ᵘom [k] ˡumẹa ⁱẹrẹá la mașínă//ᵘo femée cáre-l sta ș-ẹa dă făĉᵉá mîncar/dă lẹ-aduĉᵉá mîncárẹ-agólọ//avẹá ᵘom la dăscărcát/ăla-l da cu [ɛ] dúbla dă grîu/pă dricu cărúți/iar ᵘómu caʳe‿erᵉá al luí/tᵘot munít [= numit ?] pentru‿el/îl lua/șî-l dășărtá-m‿magazíe//

[Dar cu paiele ce făceai?]

pắi țẹ-an‿apus/că avẹám pátru tîjắlⁱ/care ᵘómu muná cáⁱi/șî únu care ținẹá tîn̦jála/dă punẹá fúrca‿acólo/lánțurlẹ-álẹa dóuli//și-j‿lua tárga/ș-o duĉᵉá unde să făĉᵉá șîrâ/dă páẹ//iar pátru uámenẹ -aveán‿la spátiu [k] la...la spátili mașini/care da únu-ntr-o párte/unu-ntr-o párte/dᵘoi cu skímbu/doo skímbur ⁱerẹá//dᵘoi ᵘo dátă/dᵘoi ᵘo dátă//dă le făĉᵉá purcᵘói/nu cun‿curĝᵉá ⁱéle/să stẹa‿așá//le făĉᵉá ca um‿fel dă purcᵘóẹ-așá/biné‿așẹzáᵗ/șî punẹá tîjála/cu lánțurili/únu p-o párte/únu p-o ᵇártẹ/șî‿bắgá um‿furcᵘói pă...capíteˡᵉ lánțurⁱlor/să [k] dădăsúp/șⁱ‿p-órmă pᵘornẹá cái/și-l duĉᵉá la șírą//la șîra dă páẹ//

răducán ĝe niculáẹ
șaptezeșîᵘob‿dă anⁱ

ierẹá lupʰ

ierẹá lupʰ/ierẹá-m‿pădurẹ-ásta/venẹá și lua!.. mi-a luat mîⁱe um‿berbⁱéc/a sărit pestẹ uobᵘór/șî...a luaᵈ‿berbécu ș-a sări‿cu

---

¹Informatorul tușește.

ⁱel peste ᵘobór/afáră/şî‿prerbécu pă bătătúră/s-a-mfʰíp‿cu piĉérili-m‿pămînt aşá să nù-l‿dúcă/şî...ⁱerᵉá zgîrietúrⁱ pă bătătúră dă...pⁱiĉérîli berbéculúi//şî‿l-a dus într-o groápă/uni‿să scᵘoteá pămîn‿gálben dă liphítⁱ/femeⁱili/tot în‿sat acᵘólo/nú‿stam aiĉá/stam dă vále-ncoˡᵒ/áltă cásă/unde-a staᵗ‿táta//şî‿l-a mîncát în‿groap-aéá/da nú‿l-a mîncá‿tᵘot/a mîncá‿dî‿iel/şi...terménát//iar la.../a plecá‿p-órmă la pădúre//veneá‿sat //şî...lā nevástî-mea‿acásă/aveá ta-su uoi múlte/ĉínze‿şaizîjⁱ‿dă uoi/sau şî ᵘo sútâ//aveá ᵘobóru mărúnt/ş-a sărít pă-mvelíş/ş-a zgîrmát îmvelíşu/că‿a fos‿cu stuf/ş-a sărít î‿uobór înăúntru/ş-a mîncá‿numa úgerile la uoi//da nu la tuáte//ş-a mîncát iel la úgere pîn‿s-a săturát//şî...a işít afáră/tot p-acoló/ş‿l-a găsíd‿dimineáţa/î‿uóili fără úĝer/ş-o cápre-i mîncáse úgerú/aveá dóo cápre/da úna nu i-a mîncáᵈ/da la úna i-a mîncáᵗ‿şi cápre‿eˡea úĝeru/şî la fro zéĉe uoi/úĝerle//încól‿nu le-a făcú‿nimíc//aéá//

[Ţi s-a întîmplat să te întîlneşti cu el ?]

dā/m-am întîlnít//ⁱerán‿cu caⁱi-m‿pădúre/ne-mvoiám...caⁱi-m‿pădúre la iárbă//să páscă cai pîm‿pădúre//ş-aveám ᵘo iápă/cu mînz/care suĝᵉá la iá/pátru cae-erá//şi veden‿că iápa kámă mînzu/cu bᵘótu rînkezá pă lîngă ⁱel binişᵘór aşá/şî să uítă-ncoló-aşá/da ăilalţî cai nij‿nevoⁱe n-aveá/ⁱei mîncá/nú‿ştiᵉá că ála ⁱe lup/sau ĉe ⁱéste/ĉe mai văzúse ⁱei lup ?//da iápa simţíse că víne lúpu//şi aveán ş-un‿cîine lîngă mine/io stădeám lunĝîᵗ‿pă iárbă p-un‿sac/îm‿pădúre‿ereám/ş‿cîinili lîngă míne//cîn‿îl văs‿că‿să uítă iápa-ncoló-aşá/văs‿că víne lúpu//erea lupuáică//năpîrlítă [k] nenăpîrlítă [ɛ]ⁱerᵉá primăvára/atîrná zdrénţile-álea dă păr pă ea‿aşá/urîtă//şî‿vineá dreb‿la mînz//io ᵘodátă mă scᵘol/"şó pă‿el/şo pă‿el"/şî‿cîinili‿să-mvîrteá pă lîngă mine/nu-l văzúse pă lup//şi i-an‿dat un ĉomág la cîine/zic "io te-ázmut încólu‿şî‿

1010

tu [!] tⁱe-m̯vîrtéj‿lîngă mińe"/l-á‿duz‿drácu lúpu̯//á‿iși‿dîm‿pădúre/u [ɛ] ũ‿u̯om zăpá la porúmb//zíĉe "ⁱét-al drácu lub/la nemíéz al drácu venę́a"/zíu̯a//da//da nǫáptęa mîncásę un‿cîrlán la únu//a fos‿~~eu~~ cáⁱi-m‿pădúre/și...îi̯ omorîse cîrlánu/și ⁱel venę́á să mănînce i̯ár la cîrlán-ula//da i̯o nu mai̯ m-an‿duz‿la...und-erę́á cîrlán-ula mor/m-ai̯n‿duz‿mai̯ dăpártę/da...tᵘot că/i̯el a umblát p-agólo pîmprejúr/șî‿l-am‿văst//

[Același]

u̯óile

le dan‿la ĉobán/da carę-avę́á múlte/-j‿vedę́á i̯el dă ⁱéle//da carę-avę́ám trei̯ pátru/pînî-n‿zéĉe/șî dóozej/le dîdę́an‿la ĉoban/le plătę́ám ĉobănitu lor...

[Așa, povestește.]

ę/nᵘoi̯ le plătę́ám um‿pᵘol dă u̯áⁱe/ș-un‿cᵘoș dă pᵘorúmb//dă fⁱiⁱecáre u̯áⁱę//dúpă ĉe fătá mi̯éⁱi/îi̯ țineám pînâ s [k] la páștę/să vindę́á réstu dă mi̯ei/i̯ar‿î...mi̯ę́i caré‿rămunę́a/i dădę́ám la-nțărcát/la‿ál‿ĉobán/nú‿ũ‿u̯óilę-álęa să...să...fʰíę-amesticás/că sugᵉá u̯ói̯li//ș‿făĉᵉan‿tîrlă/șî le mulĝᵉá...ĉǫbánu la tu̯ată lúmęa//da lu̯am láptęli cu rîndu//la dᵘóo u̯oi̯/să mulĝᵉá u̯ói̯li tu̯at [k] la to‿sátu/șî‿la dóo u̯oi̯ lu̯ai̯ ǫ...láptil-úla/ĉe [r] ĉe ișá dîm‿mulsu̯árę-ăę́ă//la dóoșpi̯e i̯ár...la dóᵘo u̯oi̯/sę́ára i̯ar la dóo u̯oi̯/trei̯ rîndur să lu̯a pă zi/la cîte dóo ᵘoi̯/sáșe u̯oi̯//dac-avę́ăi̯ șáptę/tⁱe-n [ɛ]tovărășái̯ cu áltu/sau̯ nú‿lu̯ai̯ rîndu̯-ósta/șî lu̯ai̯... rîndu̯-ălantu.../î...încă un‿láptę/lăsái̯ únu datᵘór/ǫ u̯áę/dac-avę́ăi̯ ᵘo u̯áⁱe stingár‿dă n-ávę́ăi̯ tu...să să/dac-avę́ăi̯ șápte ᵘoi̯/lu̯ai̯ trei̯...trei̯ láptⁱ/i̯ar u [ɛ] ᵘo u̯áⁱę ná maę-avę́a...rînᵗ‿să să i̯a/túma‿al dᵘói̯lęa cîn‿venę́á rîndu i̯ár/atúnĉᵉa lu̯am șî‿pentru u̯ae̯-äe̯ä/că făĉ^ea datori^ea care̯-a fos/ș cu ĉe mai̯ er^ea atunș să făĉ^ea un lapte// [...]

[Cum se făcea tîrla ?]

ă...făĉ^ea f^hi^iecare cîti̯-un gard acasă/și...sau̯ cu ulucă/sau̯ dă gar dă nui̯ele/și acolo fiecare duĉ^ea un gar d-ale̯a/șî-l îmfiĝ^ea...îm pămînt /dă̦ la mine̦ alt ^uo̦m/dă ăl [k] ^uomu̦-ŏla alt cm/pînâ să făĉ^ea tot oboru//[ɛ]oboru-l dăspărțe̯am în doo//le băgam î [ɛ] ĩ ^uoboru care sta ^uoi̯li ne [r] nemulse̦//pă u̯rmă le mulĝ^eam.../le treĉ^ea pîntr-o ușă strim^pt-așa/j vine̯a la ĉoban.../vene̯a la ĉoban/ și...i̯el ^uo [r] ^uo̦...nu-i̯ lăsa să...n-ave̯a să tre̯acă pă sus/că ere̯a gard/numa ^uo̦ gaură cît încape u̯ae̯a/și i̯elține̯a ĝenuku̯-așa[1] // și cîn lu̯a ĝenuku/^uo [ɛ]u̯-apuca dă gît pŏ u̯a^ie̦/^uo treĉ^ea/șî o̦-apuca dă uĝer/și ^uo̦...i̯ar dăde̯a piĉoru̯-așa/șî ^uo̦ mulĝ^ea.../ĩ ^hîrdău̯// i̯ar lapteli pă u̯rmă̦ să-ŋkega^u/după ĉe̦-l termenam u̯oili să stricura lapteli t^uot/și-i̯ dăde̯a kac/șî să pune̯a-ñ [k] să-ŋkeĝe lapte/să̦ facă brînză̂ /putina ó ave̯am ac^uolo/f^hi^iecare ^uom îj duĉ^ea putin-acolo/cînd /nu mae̯-ave̯a rînd/îj lu̯a putina cu brînz-acasă̦//

[Același]

casă̦ dă gard

nainte nu să făĉ^ea dă cărămidă case̦li/numa ^uorașili să̦ făĉ^ea/ aiș s^î făĉ^ea casă̦ dă gard/cum e ș-asta a me̯a//cumpăram salcîm^i dac-ave̯am/dacă nu/cumpăram/pune̯am par^i im pămînț^î /cu capu-m pămînț/și...suz bă̦gat într-o cosoro̯ab-așa̦ să ziĉ^ea/lemnu̯-ŏla care intră paru̯ i̯a/cosoro̯abă să ziĉe̦/ș p-ormă grinzile̦-aste̯a vine pŏ cosoro̯ab-àe̯ä cu capetili//ș^i po u̯rmă o̦ căpri^uorește/pune p^uop îm mijl^uoc pă grinzile̦-aste̯a/și pune um p^uop ma aiĉa la cap/mai̯ c^uole̯a la jîmate/mai̯ colo/col/cît ^ie casi^li dă lunș/și pune ^uo grindă/pă...pîn‿cápu la pár-eẹă/ș^{î}‿căpriụóri-i̯ púnẹ...pă pártẹa dă‿dînafáră/ș^{î}‿pă‿pártẹa dîn [r] dîn‿spátẹ/și cápetili dă suz‿víne pă...pă cụárd-aẹa dă sus acólọ//ș‿p-órmă să [k] dacă [r] dacă ^{i}e táblă/púne scîndur^{i} péste căpriụór^{i}/báte táblă dă fịer/dacă ^{i}e ștíg^{î}lă/púne șipc^{i}/dacă împveléște cu stuf/púnen‿tó‿șipș/și-mveléște cu stuf/piste ^{i}élẹ//

---

[1] Gest.

[Și cu pereții ?]

acúma pári/să-ngrădéște/ș‿să cáră pămîn/să făĉ^{e}á ^{u}o clácă/dam bŏutúră și mîncárẹ ụórĉe ụom/și vínẹá ^{d}‿s-ajutá mai mult^{i}/ụámen^{i}/venẹá ca să bẹa/să mănînĉe/și...aduĉ^{e}á ^{u}o jîmá‿dă zi și-ei cîte dóo‿tréi cărúz^{i}‿dă pămîn‿f^{h}^{i}ecárẹ/și punẹá nomól d-ăla/â...îl cărá nomól dû pîn‿lácur^{i}//álți pă ^{u}órmă rupẹá dîn nomólụ-óla/și-l făĉ [k] da pîm‿pá^{i}ẹ/-l făĉ^{e}á cocolụáșẹ-așá/alț cóp^{i}ii cărá la ^{î}ẹ́ga caré‿arúnca-m‿peréte/ș-arúnca-m‿peréte/dă...dă-l lipịá dă peréte//^{u}o bulgărẹá^{l}ă să da pă dînăúntru-nti/și pă úrmă s [ɛ] să lipịá/după ĉe să uscá/pă úrmă bu [ɛ]a dóụa bulgărẹá^{l}ă dădẹá pă dînafáră//al‿d^{u}óilẹa bulgărẹá/da-nti dădẹá pîn năúntru/ca să pụat‿să usûĉẹ pămîntu/c-aiĉ‿e la úmbră//afáră báte á^{i}er/bátẹ vînt/să usúcă mai répede//să lipịá/si...să termená cása//

[Același]

[Obiceiuri la naștere]

avẹá mụáșe-n‿sat/d-ásteă populárili//ș-o kemá p-ágá/și năștẹá undẹ să găsẹá//i̯o p-ăla mịicu/nu p-ăla máre [k] mijloĉiu/an [k] m-an‿duz‿la dẹal la sápă/ș‿dacă m-am înt^{u}órs‿^{î}/dac-am‿văzú‿mi-ẹ răụ/m-am întór‿ș-an‿lọa‿sápa la spinárẹ‿dîn‿căruță/și‿m-am înt^{u}órs înnap^{u}oi/să sa‿mai pî‿apropi^{i}éri//cî‿m-an‿dus...an‿luat ^{u}o ĉ^{e}ápă ș-un‿códru dă mămăligă la mine să mănînc acoló/că "mă !" zi^{c}‿"să mănînc/dac-am ajuns aiĉ-așá"/că‿m-am înt^{u}órs înnap^{u}oi//ziĉe...ă‿

şi lá‿úrmă $\overset{cî}{g}$¹‿dac-am‿văzú‿că mi̯-a venid‿răṷ‿u/múnĉilẹ-álẹă/am plecát/an‿scutúrá‿mămălig-áẹa şi ĉẹápa pă loc acól/ş-an‿lṷa‿sápa ş-am plecát//cum ã‿vent acásă l-am înăscút//e/acóló ã‿stat//în‿cᵘ̂olţ//ş-acól‿l-am născút/an‿dăşḱiz‿ĝᵉ̂ámurli/l-am băgá‿mîna pă supt i̯el/an‿dăşḱiz‿ĝᵉ̂ámurli/síngură/ş-an‿strigá‿la ᵘ̂o veĉínă/ş-a venít áẹa-ncă cu dóọ/şi̯...ˀe/ásta éstẹ/ĉe să le fáĉem ?//

[Şi pe urmă la trei zile, ce făceai ?]

ĉe să făĉém/ne scăldám şi nᵘ̂oi̯ ca tọátă lúmẹa/şi̯

[Dar pentru copil ?]

şí pentru cᵘ̂opíl tot aşá-l scăldái̯ şi pă i̯el/dă cî [k] dîm‿mᵘ̂oméntu dă cîn‿nă [ɛ] înnăştẹá-l [r] îl scăldá//î̯l‿scăldá/ă̯l‿î dămîncarẹá/c¹‿dac-avẹá pi̯ept/daca nu avẹá/îi̯ dădẹá cu ĉe putẹá//

[Nu-i punea pe o măsuţă, sau la geam, la trei zile...?]

nù‿punẹá/a/da/ursitórîli [!]//ursitórli/i punẹá ᵘ̂o pîínẹ-acólo/un‿ḱil dă vin/trei̯ ĉépe//şⁱ‿ásta ⁱ̂ẹrá...ursîtᵘ̂órli lui̯// [...]

[Şi zicea că vin ursitorile ?]

i̯íne ursitᵘ̂órli/şi...îi̯ găséştẹ‿álẹa şⁱ‿să búcură//hī́/ca bábẹli//

[S-a auzit vreodată ce i-a ursit unuia ?]

da ziĉᵉ̂á că s-auzẹá/că [ɛ] ziĉᵉ̂á că cutáre să hiⁱ̂ẹ-a [ɛ] lu cutáre/să fácă//úni credẹá/úni nu credẹá/ei̯ !/ziĉᵉ̂á dîm‿bătrînⁱ ástẹa//da...ĉinẹ ştíⁱ̂ẹ/aşá ᵘ̂o fi/n-o fi/nu ştiⁱ̂ẹ nimínẹa nimíc// gísurⁱ//dă cîte ᵘ̂orⁱ vᵘ̂orbéşⁱ‿cu mᵘ̂órţi̯ ?/i̯i [k] mai̯ yíne mᵘ̂órtụ-ò-la să mai̯ în‿spúⁱ̂ẹ miẹ ĉevá ?!//

caterína răducán
şáptezeşişàse [de ani]

---

¹ Aspirat.

1014

mormîntárea

cîm‿murę́a-i̯ [k] l-îŋgropá/i făĉᵉá mormîntárę̨a/yinę́a acásă/daca vinę́a/punę́a mása/mîŋcáu̯ lúmęa/plecáu̯/la trei̯ zíle-i̯ făĉᵉá... cápu dă̦ ţărînă/c-așá-i̯ spunę́a/cápu dă̦‿ţărînă̦//la trei̯ săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/la șasⁱ‿săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/la úrmă la nóo̦ săptămîn i̯ár îi̯ făĉᵉá/ș-ašá pînă cîn̦‿să termę́na zéĉe cápete care le dî́dęám//

[Și pe urmă șase săptămîni ce-i căra ?]

îi̯ cărá ápă̦//

[Cum ?]

i le [k] îi̯ dădę́a la o fa [k] femę́e și-i̯ dădę́a cît îi̯ dădę́a cît să-nţelegᵉá/i dădę́a tămúi̯e/-i̯ dădę́a lămînárⁱ/și...i̯ [k] cîn̦‿să-mplinę́a șáse săptămînⁱ/ [ɛ]dî la [k] dă cîn̦‿l-a-mormîntáᵗ‿pă i̯el/îi̯ duĉᵉá...îi̯ dădę́a lu̯mînárîli și tămî́i̯a/să-l tî [r] să-l întămúę/tămui̯á pîn-atúnĉ//la șásę‿săptămînⁱ i turna...i făĉᵉá cápu/după cab‿dacă-i̯ făĉᵉá...cᵘoliva de !//

șⁱ‿dacą-i̯ făĉᵉá cᵘolíva să duĉᵉá la úrmă la puţ/după ĉē termená cu-mpărţitu/îi̯ turná pátruzę̨j‿dă gălⁱézⁱ dă apă/jᵘos//și dădę́a ᵘo u̯ală̦/ș-o strakínă lu ăl‿care ᵘo tămui̯á/șⁱ...termená cu...//

[Aceeași]

cînipa

pînă-m‿mᵘoșⁱ să făĉᵉá cîni [k] pînă-m‿mᵘoșⁱ ęa/cînipa//că ę́rga can‿durábilă dă ĝer/ašá dă tímpur réle//să punę́a mai̯ tîrzîę/ș‿dăpă ĉᵉ-o lu̯am d-acólo dî la...după ĉᵉ-o jumulę́am/să făĉᵉá și i̯a marę/răsărę́a/să făĉᵉá márę/r [k] n̦cepę́a să usúĉe puţin așá/ᵘo lu̯am dę-acolo o făĉᵉam snᵘopⁱ/ᵘo duĉᵉan̦‿la gîrlă̦/ᵘo bă [k] ţînę́am‿

1015

î/nú ștu cît o țineán/că mi-a și uitát cît o țineám î ápă/pînî să dᵘospiá eä//ⁱerea d-ásta dă vară că ᵘo [k] umblám pî ia/dă vară/ᵘo țineán trei zíle/dá ailanta/mi sî páre că ᵘob zili//și...dacă ᵘo aducᵉám acásă/ᵘo uscám/ᵘo zbiĉulám/ᵘo dîdeán la mélița/și...ᵘo puneán să...la darác//dădeán ș cu daraᶜᵘ/dúpă ĉe dă[ɛ]cu darácu/ᵘo puneán la tᵘors//ᵘo tᵘorĉᵉám/ᵘo lucrám/ĉé vream//pînză/grosăminte d-ásta//

[După ce o torceai, ce făceai cu cînepa ?]

păi ᵘo storĉᵉám pă fúse/cáre făĉᵉám urzeálă/ᵘo dădeám pă ᵘo... i-o dădeá nițică scrobiálă//î dîdeá nițică scrobiálă și...

[Chiar așa pe fuse ?]

îi făĉᵉán scul//făĉᵉán scul/pă răskitᵘor//și ó făĉᵉán scúlur[1]/ la úrmă ᵘo puneán și să [k] cu nițică făⁱínă băteám î ápă hártă/îi [ɛ]dădeám o[ɛ] m pic dă scrobiálă/c-așá-i ziĉᵉá/scrobiálă/să făĉᵉá ca să ție la...țesút//da p-ástălálta n-o băgám la nimíc/așá ᵘo luan/du pă fus/ᵘo făĉᵉám/dacă vream o făĉᵉán scul/dacă n-o făĉᵉám yem//

[Aceeași]

nóo rusălii

zíĉe ca [ɛ]ie nóo rusălii [ɛ]sărbătᵘor[1]//cînd î ⁱéste lúne-atúncᵉa/că să...dă piátră/și ⁱe pᵘoĉigănuásă//și ĉe că mai múlte s-a-ntîmplát în lúne-aeá atúncᵉa//cá la fundⁱén[1] a fᵘost un om/s-a duz la ápă cu buói/ș-a căzú bóu-m puț/cun s-o hi aplecátă iel/tot în ziu-aea/s-a ținú mínte/șî la fundén[1] nu-i apruápe [k] nu ⁱe dă-

---

[1] Fundeni - comună în apropiere.

1016

párte//ş‿daca să [k] á‿căzú‿bᵘóu/i̯el s-a căzní‿să-l apúĉe să-i̯ báĝe o fúnie̯ pŏ cu̯árne̯//cun̦‿s-o hí căznítă‿e̯l/c-a căzú‿şi‿el pé̯ste bou̯//şī nắ‿s-a dusî că n-á‿fost ápă̦ máre̯-aşa̦//l-a scos pă i̯el/da pă bou̯/nu mai̯ ţīu̯ mínte/că i̯e ánⁱ d-atúnĉᵉa pîn-acúᵐ//s-a-ntîmplá‿cázurⁱ mai̯ múlte̯// [...]

[Dar ne-ai mai spus de cineva...]

dă bărbátu la feme̯ᵉ-ásta//

[Cum s-a întîmplat ?]

cun̦‿s-a-ntîmplát ?/ⁱe̯l a mers la sápă̦/să̦ sápe/şi i̯eu̯ m-an‿dus‿î să e̯au̯ nişte.../nu ştu ĉᵉ-am̦‿vrut i̯o̦ să e̯au̯ dă la víⁱe d-acóló‿am avúᵈ‿nişte arášⁱ‿pitis‿p-acᵘólo/să-i̯ i̯au̯ dă la víe/să-i̯ adúc acásă̦//cîn‿l-an̦‿găsíᵗ‿pă ⁱel acólo/ⁱerᵉá lîn̦gă víᵉa no̦ásᵗă//

zig ‿"búnă dimíne̯aţă vasile"

sĉe/"búnă dimíne̯aţa ţáţă̦"//

zig ‿"di ĉe sap tu ástăzⁱ" zi/‿"că ⁱe̯ sărbăto̦áre̯"//

ĉe "da ĉe̋ sărbăto̦áre̯ ⁱe̯ste ?"//

"pe̯i̯ i̯-áusⁱ‿clopótili cun‿tráĝe la plătăréşⁱ[1]‿/că ⁱe slújbă"//

ĉᵉ-"aşá i̯e bre" sĉe̦/"hai̯ că mi̯erg acásă̦"//

dac-a venít acásă/a pus sápa jos/şⁱ‿s-a prăpădít ómu//ĉé‿crezⁱ să mai̯‿întîmplă̦/ᵘor că nu mai̯ i̯e zili̯//

[Aceeaşi]

ne̯-am înţelésără nᵘoi̯ amîndᵘoi̯

[Cum te-ai luat dumneata cu soţul dumitale ?]

cu mᵘóşu mi̯eu̯ ? [!]//păi̯ cun̦‿să ne lu͡óm ?/nu ţe̯-ã‿spus ?[2]/că n-à‿vrút-o să [ɛ] să o e̯a p-áe̯a/şī m-a lu̯a‿pă míňe/[ɛ] ne̯-am înţelésară nᵘoi̯ amîndᵘoi̯ șⁱ.../dacă i̯ei̯...a foz‿niște u̯amẽ‿răi̯/nu să putẹá cu nimínⁱ// ʾẹ/čᵉ-ã‿zis/"áidi că ᵘo să trẹácă cu míne/ᵘo să fáĉen‿trẹábă/ĉe să te fașⁱ‿cu ⁱẹi̯"//cîn‿nẹ-am mutátu̯/nẹ-an dusî la i̯ei̯ acólọ-acásă/m-a primⁱi‿cu drágoste/cî‿m-a văzútî/fără núntă/fără nẹmíᶜ/că n-ám‿avù‿părínțⁱ//

---

[1] Plătăreşti: sat vecin.

[2] Informatoarea povestise anterior nunta ei.

máma mẹa a murí‿dă dᵘoozeșișasẹ dă anⁱ/și i̯o am‿foz‿dă fro pátru anⁱ/ĉinĉ anⁱ/nú‿știu cît//ˢ‿s-a-nsurá‿tát-al mi̯eu̯/a murí‿ș-áẹă//s-a-nsurát al treílẹa/la úrmă áẹä ᵃ‿făcú‿fro pátru copíⁱ//șⁱ‿nẹ-ã‿făcútî șásẹ/cu nᵘoi̯ dóo cáre sîntén‿nẹ-ã‿făcúᵗ‿șásẹ//ĉé‿să fáĉen/câ‿dac-a veníᵗ‿pă nõ‿súte șai̯șpi̯e războ̯iu̯/au̯ plecá‿tátã‿războ̯i̯//ã‿rămás cú‿máma vítregă//rᵘóstu l-avẹán‿dăstúl dă bun/c-avẹám‿fro șaizẽj dă u̯oi̯/avẹám ĩ...pátrū cai̯/avẹán‿dóo vaĉî//s-a prăpădítî/n-a mai̯ avú‿ĉí‿să le mai̯ țíi̯//rîmăsésen‿dă cápu nóstru/n-ávẹam căpătíi̯ pu̯átẹ//ș-așá că...áia [k] avérẹ-áẹä‿o-mpărțísen‿șî‿noi̯/cu...frățíᵉa//cu sᵘór-mẹa/cu ăilánți pátru/și...am avúᵗ‿ș-i̯o/pátru [k] u̯opt u̯oi̯/un‿cal/cîn‿m-am măritát /trei̯ gálbenⁱ/c-așá‿erᵉá‿atúncă//punẹá lúmẹa gálben‿la gît că [!]/șî-m púsⁱsẹ‿șî miⁱe trei̯ pînă să pléĉi̯/ĉe "mai̯ pui̯ încă trei̯ la tọámnă"//dac-a plⁱecá/n-am pus nimícî//ș-áẹ-äm făcút-ọ//

[Aceeași]

pă gîrlă venítẹ

[...] à‿găsít‿ĩ...acúma ũ‿an...ᵘúna/acúma doi̯ anⁱ úna/pă gîrlă venítẹ//acúma û‿an‿î/ā [ɛ] găsít úna/spúne c-a foz‿dâ‿fo pa [ɛ] pátruzejⁱ‿dă anⁱ//a fos‿mai̯ [ɛ] bătrînă/da úna dă șaptișpi̯é‿anⁱ//ĉé‿s-o hi-ntîmplátă cu i̯a ?/nu să știⁱẹ/c-a vení‿părínțẹ-aiĉa/a vru‿s-o dăzgru̯ápe/c-a-ncrọpát-o sfátu//câ‿n-a știút a cui̯‿ístẹ//ș‿cînd/la fo dóo trei̯ zílẹ-a vení‿părínți//ĉè‿erá să maᵉ-o scu̯áță

1018

dim‿pămînt ?//am pus t^{u}oț^{i} cîte ĉevá ș-am îngropát-o-rŏ/că țuálili dû pă ea i le rupsése/^{i}er^{e}á p^{u}ozmolite/^{i}ereá‿amărîtă//i-a găsi‿ĉerĉei dă áur î‿urék//și spúne că i-a luát /să-i ad [ɛ] ĉíne‿i-o hí luátă/ĉi [ɛ] tá^{t}-su i-ā luat‿e^{l}/și e-a da‿la ^{u}o fátă//că i-a dat^{î}/pri [ɛ] primări^{i}a/ĉíni i-o hí lua‿dî‿uréke/și i-a da‿la o fátă/tát^{î}-su//da ^{i}ereá dă pais [k] dă șáptesprezèĉé‿an^{i}/ĉ^{e}-o hí avútă/nú‿să știe//d^{u}omnișoáră//că ie d^{u}óftor^{i}/a cău [k] cosultát-o//ziĉe c-ar hí avú‿mamă vitregă//ș-ar hí ĉertát-o meréu//da dîn toátă ĉ^{e}árt-àeá/mai bíne‿să duĉ^{e}á șî‿să hărăneá ș-ea pă unde puteá//da‿așá a dus-o suárta pă eá//dă àilánta nu s-a știú‿nimíca dă eá/dă une-o hí venítă/ș‿ĉ^{e}-o hí fóstă//^{u}o hí știú‿sfátu dă ea/da io nú‿știu//

[Nu a mai venit nimeni după ea ?]

n-á‿mai veni‿nimín^{i}//da ásta/a-ngropát-o lúmeā/cu r^{u}ókí^{i}e/i-am da‿ș-eo pant^{u}óh/aveám o peréke dă pantói/mă strînĝá/și‿er^{e}á n^{u}oi//nuói‿n^{u}oi‿noi‿noi/nu-i luásen‿dăcî‿^{dă} fo [r] fo dó ^{u}or^{i}/ș^{î}‿mă‿strînĝ^{e}á dă nu puteám mérĝe cu iei//éreá maró așá//i-an‿dat/lás‿să hí^{i}e pománă că ^{i}e nenorocîtă săráca//

[Aceeași]

[Nutreț pentru vite]

[Ce semănați pentru vite ?]

^{i}er^{e}á mei/er^{e}á b^{u}orĉ^{e}ág//aveám lunĉ^{i}/fîn cáre să creșteá/pe lúncă//și/mázăre/tot ĉe trebueá pentru.../^{u}orz/^{u}ováz//

[Care era munca la semănăturile acestea ?]

^{u}orzu/să‿ară/príma d [ɛ] dă...dă cú...tuámnă/și púnem ^{u}orzu//^{u}ovázu să púne primăvàra//mazăreá/iárăș^{i} primăvára/arătur^{î}li să fí^{i}e bíne pregătíte//meiu/să púne iárăș^{i} t^{u}ot primăvàra.../cîn‿

trébe să i̯ásă...frumᵘós áburu/ca să ái̯be...rezisténță/ca să creáscă plánta//bᵘorcᵉágu/tot primăvárà să púne șî́ ála//

[Și după ce-l...]

dúpă să să-nzămînțeáză/să usúcă/la cuásă/îl fáĉe purcuáⁱe/și-l cáră ᵘómu-acásă//așá să făĉá atúnĉ//acúma nú ma ⁱe//îl tocám/cu combína/sau cu...tractóru/șî-l dúĉem la vaĉⁱ//nu ma ai nić um fel dă fîn//fáĉe silózurⁱ//

[Cum se face un siloz ?]

ũ silᵘóz/să fáĉe ᵘo gruápă//dᵘoi jumáte/pă dᵘoi jumáte//adîncíme/să ái̯be și pátru métri/și cinjⁱ métri/să púne-acólo//imediáț tᵘot cáre víne/tᵘocătúrà/pᵘorúmbᵘ/ŏ...lùĉérnă vérde/ᵘórĉe éste/mázăre vérde/ᵘórĉᵉ-ar ezistá/ș-o cálcă un tractór//îⁱ púne ũ stra dă sáre/dup-aĉéᵉa ear púne/ear îi púne un stra dă sári//pă órmă-l împveléște//peste el púne pămînt//șî cîn încépè/atúnĉă víne dăzveléște și/i̯a silós șî dúĉe la víte//așá să...

[Dar cum era la coasă, pe luncă ?]

úite cum să-ntîmplá//te sculái dă dimineáța/te ĉᵉái pă lúncă/avéi golᵒ úrĉóru cu ápă/te duĉái in cápu lóculu cáre irᵉá al dumitále/fășiuár-àgă.../bătéi cuásà/mîncái șî p-órmă-nĉepái să cᵘoséștⁱ//ĩ stílu cum ?[1] //te lăsái și-n cămáșe/și-n...cum erá tímpu/șî să cᵘoseá//îl lăsái sî să usúĉe/po úrmă/îl strînĝái/și-l duĉᵉáțⁱ acásă//álĉevà nimic//

cuótea sícă
pátrușapte dă anⁱ

---

[1] Informatorul se ridică și schițează mișcările cosașului.

863. BORCEA

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: VN

porúmbu

príma dátặ...dúpă ĉe sèĉerạ́m/cạ̄...du [k] le séĉeră vorgín‿/dúpă ĉe cărám/şi treerám/pîn̦‿la porúmb...să culéĝem/mai̯ ave̯án‿nițĕ́l răgáz//ne duĉám cu plúgu/bùnînțelés/nú to̯átă lúme̯a/cáre‿erá mai̯ plugár/ş-ave̯á cu ĉe//ne duĉe̯ám şi făĉe̯ám ᵘogóru̯/u̯ogᵘór bun/

[Pe ce ?]

pîn tímpu lū...pîn tímpŭ‿lu sfîrşîtu lu áᵒgust//cam aşá i̯ărá/

[Da ce arați ?]

mⁱirⁱíşte̯a dă grîi̯u̯/sau̯ dă u̯ováz/sau̯ dă dugíe/dă ĉĕ‿erā...lócu da//dá nirişte̯ erá//

dúpă ĉe lu̯om [ɛ] l-am̦‿făcút u̯ogór/bùnînțelés trebúe̯á s‿ne dúĉen̦‿la porúmb//culeĝᵉám/mă rog/ásta nu mai̯ le spunę́m/primăvàra...vorbⁱín‿dă porúm/...primăvàrā...cîn̦‿să dăjgéța lᵘócu/...dácă lᵘócu ⁱerá cam̄...uscát/băgám borgána/cu cᵘólsi-n̦‿jᵘos/...şî-ˡ‿boronám/ş-ápăi̯‿i dădeám cū grápa dă mărăĉínᵗ//grápă búnạ-ndesátă/şî l-aşĕzám pă lᵘoᶜ//...pặ‿la zéĉe lu aprílii̯e...şⁱ‿pînă la dóozeşî-trei̯ aprílii̯e/şî kár pînâ‿la-ntîi̯ mai̯...puneau̯‿la porúmᵇ/

[Cum se punea demult ?]

porúmbu îl puneám cu plúgu//luám trái̯sta dúpă gît/şî băgám mína-n‿trái̯ste/şi puneám porúmbu/şi socoteám aşá.../cam trei̯...fⁱíre la métru̯//dúpă‿ĉè l-am pus pă porúmb/i̯áră j‿dácă [ɛ] lócu i̯erá murdár/i̯árạ-i̯ dădeám cu borgána/şi i̯ár pă ọ́rmă cu grápa dă mărăĉínᵗ//sau̯ kár grápă dă fi̯er//ĉìne-ave̯á//dúpă ĉe...am̦‿văzú‿că porúmbu̯-a ⁱişît/şî‿vedeám că mai̯ áre ĉevá pîn i̯el aşá/sau̯ ᵘuscătúră ĉevá/ne duĉeám şî-i̯ dădeám cu grápa̦//dácă grăpám/cînd işá i̯el tod‿dă‿erá-n‿dóo foi̯/ne ducẹám şî-l lu̯am lā...prášî^{lă}//cu sápa̯//după ĉe-l săpám/sau̯ mái̯ î‿^{u}urmă mai̯ încoáĉẹ/a^{u} işíd‿nişte prăşîtóri/şî băgam prăşitoárẹa pîntre rînduri/cu‿ún‿cal//copílu cu cálu dă nas/şî i̯eu̯ cu prăşîtoárẹa o ţinẹám dă coárnẹ//după ĉ-am termená‿cú [r] cu prăşála/cu prăşîtoárẹa/îl lu̯am la sápă//îl lăsám...dóo săptămîni/sau̯ trei̯ săptămîni/işise răríţili/am lu̯a‿şî ráriţă/după práşĕ/băgám láriţa//tot aşá copilu cu cálu dă nas/şi i̯eu̯ ţinẹám ráriţa/ráriţa băgátă bine-m‿pămînt/i̯ar după ĉe-l termenán‿cu ráriţa/înĉepẹám să umblăm prin i̯ĕl//că să‿ma‿astupá múlte fire/şî‿trĕbuẹá să-l dăstupăm//i̯ar párte dîn n^{u}oi̯/cáre nu vrẹa să báĝe ráriţa/îl săpám cu sápa/fir cu fir^{u}/muşurói̯ la...máma lui̯//

[Era muncă, nu...]

múncă‿múncă/dá//...după ĉẹ-am termená^{t}‿cū...toátẹ...dă dóo ori sau̯ dă trei̯ u̯ori/la porúm/práşĕ/să zíĉen‿c-an‿termenát// toámna...ne ducẹám la i̯el//culeĝ^{e}ám//mái̯ înáinte cînd^{î} ^{i}erám i̯o copíl/dă erám la părínţi/părínţi n-ávẹa pămînturi aşá/şî lu̯a dă‿ la boi̯éri/dă la únu calimákẹ//cu díjma dîn trei̯//

[Cum adică ?]

luá boi̯érū o párte/şî u̯ómu lúa dóo párţ^{i}//^{a}şá‿erà//te strînĝẹá pă toţi/p^{ă}‿õ‿răstáv//şî ăla dîm‿pártẹ-áẹa/şî ăla dîm‿pártẹ-áẹa/ş^{î}‿erá drúmu pîntre noi̯//şî cînd vrẹa boi̯éru să v^{y}íi̯e la díjmă/almínterẹa stătẹái̯‿acólo//stètẹai̯...băgá^{t}‿ca purĉéi̯i-m‿foi̯// [!] dacă vínẹa şî-l dijmuí̯a/îi̯ ducán‿díjma lui̯ la porumbár/i̯ar pártẹa noástră o ducẹám acásă//i̯ar încoáĉe după ĉẹ-am termená‿cu boi̯éri dă n-a mai̯ foz‿boi̯éri/ne ducám curăţám/porúmbu/înáinte să rupẹá cu foi̯ cu tot//l-aducẹám acásă/îl făcán‿grămadă/ẹ ! cîtẹ-o grămádă máre/carẹ-avẹán‿că i̯o-am avú‿pămînt//grămádă máre//cîn‿putẹám ne punẹá‿pă i̯ĕl/nu̯áptẹa zíu̯ă/îl curám/u [ɛ] umplẹán‿ cóşu/ne ducẹán‿la porumbár/îl răsturnam îm‿porumbar.../

1022

[Şi pe cîmp ?]

pă cîm^{p}/úni/párte dîn noi̯...îl culeĝẹám rub‿d-acólo/àdícă-l curám dă...fu̯ái̯e d-acólo d‿pî· [k] dîn̥‿fír//îl punẹám în̥‿cărúţă/şî-l...vinẹán̥‿cu i̯el acásḁ̆//după ĉe termenám sau̯ kár mai̯ înạínte pînă cînd să-l termenám/zíu̯a culeĝẹám la porúmb/i̯ar nu̯áptẹa tăi̯ám coĉéni/ĉocáni//[!] tăi̯ám ĉocáni//îi̯ legám/îi̯ făĉẹán̥‿gluguléţ^{i}/mititéle/şî dúpă ĉe termenám cu culésu/nẹ-apucám şî cărám ĉocáni//acásḁ̆//acásă-i̯ făĉẹám şîră/sau̯ îi̯ făĉẹám...glúĝ^{i}//

táke de me cóstẹa
şáptezeşi̯ùnu d^{ă}‿an^{i}

[Treieratul cu cai]

l-aduĉẹám...dû pă cîmp/îl făĉẹám şîrḁ̆//î‿^{u}obór/^{p}ăi̯ acúma s‿zîĉe cúrte/da atúnĉa-i̯ z^{î}ĉẹám u̯obór//făĉám árie//bătẹám o proptẹá/u‿lemn/ş-apăi̯‿i-ntindẹám‿ō...sfu̯áră dă vro zéĉe métri/dói̯şpe métri/şi merĝám rọát-aşà[1]//şi după ĵîru lā...sfọár-aẹa/înĉepẹám să-n̄năsădím//

[Cum asta ?]

zvîrlẹá[ɛ] băẹátu znóki du pă şîră/luán̥‿znóki şî [ɛ] nĕ dúĉen̥‿şî lu punẹám pă ĵîru̯-ŏla//cu cotóru la márne/îl dăzlegám/şî-l dăsfăĉám niţ^{e}él/únu aĉí alătur^{i}/alătur^{i}/alătúrẹa/merĝẹán̥‿dă jur împrejúr/şî mai̯ múlte u̯or^{i}/pînă‿cînd umplẹám tọátă‿aẹa//pọáte băgám...la dóo súte dă znok...şî mai̯ mul/după cum avẹāi̯ terénu/du ^{pă}...

ş-ápoi̯ doi̯ cai̯/trei̯/cîţ^{i} avẹái̯/îi̯ punẹái̯ alăturẹa/îi̯ băgái̯ în̥‿crịvéle/crịvẹáu̯a să‿numẹá...un̥‿lemn atîta[2]/avẹá nişte găur^{i}/şî‿cu‿ún̥‿căpătîi̯ dă sfu̯áră/dă i-l punẹái̯ după gît/şî...crịzáu̯a i ví-

---

[1] Gest.
[2] Gest: cca 40-50 cm.

1023

ne̯á jos ai̯íĉa-șà[1] //şî lu̯ai̯ sî...legái̯ dă sfu̯ár-ae̯a/ș‿hai̯ la mărgo̯áră !/hai̯ cái̯i/hai̯ cutáre̯/merĝᵉá dă jur împrejúr pînắ‿cînd să-n̯făşurá sfu̯ára//pînă cîn‿vi̯ne̯á la...şte̯ájăr//dácâ vine̯á la şte̯ájăr...întorĉe̯am i̯nvers/ăla care‿erá la márne/vine̯á lîn̯gă şte̯ájăr//şî i̯ar înĉepe̯á sfu̯ára să dăşîre//să dăşîrá pînắ‿cîn̯‿să dăşîrá to̯átă/p-órmă [ɛ] înĉepe̯á să strîⁿgă//şî̯ strîgînt‿p-órmắ‿cîn‿vine̯á la şte̯ájăr/i̯ár îl skímbai̯ p-ăla/lu̯ai̯ p-ăla/-l dădéai̯ îm‿párte̯-astᵃlàntă//şî mînám/mînám/pînă cîn̯‿să...vede̯an̯‿că să fărîmă pái̯ele/dacă să fărîmá pái̯ele/...ne lu̯an̯‿cu fúrĉili//cu femée̯a‿cu ...copíl cîțⁱ ave̯ám/şî le-ntorĉe̯ám pă páe/le scuturám/le lu̯an‿dă‿la o márne/şî-nĉepe̯ám şî le scuturám/şî dăde̯ám...le lu̯am d-aĉíe̯a/le dăde̯ám îm‿párte̯-astᵃlànta/le lu̯am d-aíĉa/le dăde̯ám îm‿párte̯-àsta[2] //...dacă le-ntorĉám/i̯ár cu cái̯i/i̯ar mînám/i̯ar mînám/i̯ar sắ‿făĉá páili mărúnte/i̯ar le-n [k] şî-ntorĉe̯ám dă dóo‿orⁱ/sau̯ dacă ⁱerá timpu cam nórᵘós/dă nu i̯erá su̯áre aşá/şî‿sta páili-ntréᵍ/le-ntorĉᵉám şî dă trei̯ u̯orⁱ//după ĉe̯-am...văzú‿că...nú mai̯ áre bu̯ábe/le lu̯am/le scuturám/şî dăde̯ám páele̯-afáră//tot aşá le scuturám bgíne pă pái̯ĕ/băgám furcói̯u/şî le duĉᵉám...la şîrâ//făĉám şîra/ave̯ám un‿tîʳn/dă **mărăĉinⁱ**/şî dăde̯ám pă márne/i̯aʳ pái̯ele̯-àle̯a mărúnte̯li care rămăşése/dă nu pute̯ái̯ să le i̯ei̯ cu fúrca/şî̯ dăde̯ám ple̯áv-ae̯a pînă...cînd vede̯ám noi̯ că n-o să mai̯ híe/p-órmă i̯ar înĉepe̯ám cu znókī/şi i̯ar pune̯ám piste bu̯ábili care‿erau̯ dă jᵘos//în̯că u̯o dátă/dă dóo‿orⁱ/cam dă dóo orⁱ sau̯ dă trei̯ u̯orⁱ făĉám pă zi//dac-am dat pái̯ele̯-afáră/ne luám şî̯ strînĝe̯ám//ave̯ám împin̯gătᵘorⁱ/ûl‿lu̯am dă la márne/şî duĉᵉan̯‿la şte̯ajĕr/şî dîm‿párte̯-àsta/şî dîm‿párte̯-àe̯a/şî dîm‿párte̯-aᵉa/şî i̯aʳ făĉám ariu̯oi̯//să nume̯á//ariu̯oi să nume̯ā...o strîn̯gătúră dắ‿to̯áte bu̯ábili la şte̯ájăru̯-òla/la páru̯-òla//le strînĝe̯ám/le făĉám grămádă/plecám după mákină/cắ‿atúnĉa nu‿erá măkinⁱ múlte//dácă‿erá...eⁱ ! o̯ mákină po̯áte la ĉín̟zeş‿şái̯j‿dă cásẹ//dacă‿o apucái̯/te duĉé̯ai̯ ş-o dă[ɛ]dădé̯ai̯ la mákínă//dădé̯ai̯ la mákínă/únu-n̟vu̱rté̯a/únu puné̯a/únu trăĝé̯a bu̯ábili/dacâ l-ai̯ dat...le duĉé̯a îm‿magazíi̯e...ĩ‿ᵑambár/porúmb [k] ᵑambár//măturái̯ pentru a dóu̯a zi să híi̯e lócu líber//a dóu̯a zi i̯ar începé̯ai̯//

---

[1] La gît.

[2] Gest.

[Acelaşi]

mormîntárẹ

la noi̯ daca să-mbolnăᵍyéşte ᵘómu ştí/s-a bolnăᵍyítu̯/éⁱ ! záĉe cít [ɛ]e zile áre/ o săptămînă dóo/şî...dăpă ĉe mu̯árẹ.../vyíne şî-i̯ fáĉem‿û/adícă-i̯...î fáĉe coşĉi̯úgᵘ/lū [k] î‿i̯a pín̟ză să-l lásẹ-ŋ‿gro̯ápậ/i fáĉe p-alăturé̯ā ĉarşáfu la coşĉi̯úc‿cu [k] pă u̯óki/ştergáre la ᵘúmăr cáre-l dúĉẹ.../mîn̟cárẹ̄/púnen̟‿sᵉára mása/zíu̯a cîn‿míne i̯el nu̯ápte̯a ştíi̯/púnem mása/a dóu̯a zi fáĉem mîn̟cáre pentru mormîntárẹ/carē-i̯ îl dúĉem//şî d-acólo după ĉe-l dúĉen̟‿la bise̯érică/îl lăsă-ŋ‿gro̯ápă//vínᵉe pă úrmă acásă/púnem mása/mănîn̟că/la noᵘŏ zíle dûpă mormîntárẹ/i fáĉe i̯ar dă nóu̯ă zíle...áltă pománă/...vézⁱ ! tot parastásu/fáĉem cápetẹ̄/coláĉⁱ‿i/púnem călăᵍyíile̯-acásâ/áşạ//né‿ᵈĉem la bisérică...i̯o ştiu̯‿i̯o ĉe spui̯ c-acólo să reĝisté̯ază/ĉe spui̯ i̯o dîn̟‿gúrậ// [!] şî...după ĉe vínim dă la bisi̯érică/să púne i̯ar/víne părínte le̯-acàsă/slujáştẹ/şi să púne lúme̯a şî mănîn̟cậ//la trei̯ săptămínⁱ/i̯ár fáĉem tot aşá: fáĉem coláĉⁱ/fáĉem cápitẹ/dóo cápẹtẹ să fáĉe/şî...i̯ar púnẹm̄...vínere̯a ᵘorⁱ jói̯a/púnẹm călăᵍyíile̯-àste̯a sậ../şi sîmbătậ mérĝᵉen̟‿la...bise̯érică cū parastásu//îl slujáşte părínte le acólọ/işín̟‿la mormínt/pă‿ọrmă víne̯-acàsă/slujáşte pomána şî d-acásă/şî m̄[ɛ]mănîn̟că lúme̯a şî j‿véde dă tre̯ábă//în̟să la şáse săptămínⁱ.../i̯ár i fáĉe parastás//i̯ár îi̯ făĉen‿coláĉⁱ/cápetẹ/tot//şî-i̯ fáĉe şî dă sărindárⁱ/că la noi̯ să dă şî sărindáru̯[1] /şáse dúminiĉ^{i} merş^{i}‿cu colíva/şî i să dă zéĉe métri dă pî̦nză̦/álbă//ĉî́c-a̦la i drúmu lui̯//dắ/dumnezéu̯ ştíe ĉe-i̯ pe lúme̦-ái̯la̦tă/că nu ştim niş‿p^{ă}‿ásta/dar p-ái̯lantă//...şî fáĉe sîmbătă parastáz‿dă şás‿săptămî́n^{i}/şî dúminică fáĉe péntru sărindáru̯//tot aşá cū cap/îi̯ fáĉe prescúră/aráŋgel/nu să [ɛ]fáĉe parastásu síŋgur^{u}//d-acóle̦a rămîne la trei̯ lun^{i}//i̯ar i să fáĉe tód‿la f^{e}el pomeníre̦a//tot cu coláĉ^{i}/cu călăyii̯ cú...//dă la trei̯ lun^{i} la şáse lun^{i}//i̯ar/tot aşá/şî dắ‿la şáse la nóo lun^{i}/tód‿la fel pomána/tot parastás/tót//şî...pă‿úrmă i fáĉe̦n‿dă ánu̯//tod‿la f^{e}el//d-àcóle̦ā/care mai̯ po̦áte/mai̯ fáĉe şî‿dă‿doi̯‿áni̯/şî dă an/dă d^{u}oi̯/caré [r] care nu mai̯ áre putér^{e}ē/rămîne pîn‿la ánu cu soro̦áĉele̦-àste̦a făcúte̦//ş-ásta i̯éste la ō...mormîntáre̦//

[Mortului îi cară apă ?]

dá/î dúĉe̦ ápă şáse săptămî́n^{i} dimine̦áţa/cîte̦-o cógiliţă/noi̯ aşá să zíĉe̦ la noi̯ cògilíţă cu dóo căldắr^{i}//i dúĉe a̦la ápă̦/dimine̦áţa// [...]şî-i̯ dúĉe la o femi̯e nèputinĉo̦ásă̦/...care nu po̦a‿să-ş adúcă ápă̦//c-aşá ca să n-adúcă níi̯ē...é ! tót pománă i̯e/dá dacá i̯o po‿să n-adúc^{u}/la ĉe să n-adúcă níi̯e̦ ?//că i̯o mă pui̯ ş-o sp^{î}ăl ş̌-o risikéscu̯/da‿ḁea nèputinĉo̦ása po̦áte be̦a dîn i̯a dóo zíli̯//po̦áte şî trei̯.../ş-áşa i̯e̦/ápă̦ să dúĉe̦//[...]

şî nu po̦a‿să fácă fiecáre cap^{u}/că-ş‿fáĉe pîi̯ne̦a dă mîŋcáre/da/da‿cápitili şî‿prescúrli şî colắci/nú//noi̯ le fáĉe̦m//

níş‿pîi̯ne̦a pentru cápe̦te̦ n-ó frămîntă f^{e}emi̯ili̯//ásta care‿i̯e ...propităre̦ása care ^{i}éste n-ó frămîntă/trébe să mă duc i̯o s-o frămî́n‿pentru cápe̦te̦//dîn‿cáuză că sînd‿văduvă/ş^{i} am molífta făcútă/ca cum/ca cum i şi̯-um‿priot^{u}/ves^{i}/ş-ásta i̯e//şi capū/adică vre̦au̯ să spui̯ ca cum îl fac ?/îl fac i̯ote ce cun‿să fáĉe lū... pîi̯nişo̦áră áşa//o likí^{i}e-ntîi̯/ş^{î} pă‿úrmă dăm‿ū aşá cu mîna/l-întíndem şî-l răsucím//şî-l púnem aşá[2] o $\overset{g}{y}$íţă/ş^{i} pă úrmă púnem

---

[1] Silabiseşte cuvîntul.
[2] Gest.

1026

ş-aşá o yíţă//şî̂ pă‿ŭ́rmă i̯ótę cum é‿ástęa acîa ắstę patru/fáĉeŋ‿gogon[1]˄élę-aşą/şî le púnęm aĉí̯//ş-apḗi̯ púneŋ‿kistórnicu̯-óla pă i̯ĕ́l/ásta i̯e/aşá‿e cápu//şî prescúra să faĉe în‿dóo yíţe vezⁱ//[...]

şî călắyiili̯ le fáĉem nişte turtişǫáre ca pódu dă pálm-aşą//şî̂ p-órmă le tăi̯ém ᵉ˄otę-aşą́/ş-apḗi̯ adúĉem yíţa dę-aíĉa/púse aíĉ ştii̯ ?/ [...]le udắm cu vin/cîŋ‿le púne la másă le udắm cu vin/şî le púneŋ‿zacăr pă dasúpra//şî púnem pă coláĉⁱ cîte úna/nu pă toáte/cîs‿coláĉⁱ să-mpărţęştę la călăyię/şásę/şápte/după cum kámă lúme/ştii̯/şî púneŋ‿călăvʸilę-àlęa întrégⁱ/ş-àleleánte le rúpem în‿farfúrii̯/ca să mănînĉe/să gústē ş-ắi̯ dîn‿cásă/ş-ắi̯ care-i̯ kámă//da álęa caré‿le púnem pă coláĉⁱ/le púnem întrégⁱ/ca să nu mai̯ úmble cu jumătắţⁱ//

vlad a maríą
şai̯zeşîşápte [de ani]

dă zi máre

[Ce obicei este la Sfîntul Ilie ?]

la noi̯ să dúĉe la tămîi̯át//dă zi máre//da//n-am gătí‿dę-asęáră cᵘ˄óşŭ/n-aŋ‿gătít fócu acólo/az‿la dóo m-aŋ‿sculát/am dat fuocᵘ .../şî nę-an‿duz‿la mormînt acólo//ş-am‿ûmpărţít/şti/ĉę-avém împărţᵉ˄élile lę-am mpărţít/am tămîi̯át mormîntu/am pus jărátęᶜ‿la fiecáre crúĉę/şî d-acólęa am‿û [ɛ]ṇcepú‿să-mpărţim dîn‿î...dîn‿sipét//şi...ᵈ pă ĉe‿ắęa/ne-ŋkinắm/şi plecắm acásą//la crúĉⁱ/ştí/te-ŋkínⁱ‿i/că trébe să te-ŋkínⁱ să sărús‿crúĉęa//

[Şi plîng femeile ?]

plînĝe/plînĝe//

[Cum ?]

e ! auli̯éştę-aşằ...nu pręa sîn‿dă ᵘ˄obiĉéu̯ să plîŋgᵘ/că

---

[1] Una peste alta, în formă de cruce.

[!] dacạ n-ai̯ vóĉẹ/să ști̯//

[Aceeași]

[Obiceiuri la sărbători]

la trei̯ săptămî́nⁱ/dắpă páște...așteptám ști ca cum aștéps‿pă̄ dumnézeu̯/să ni‿le fácă áldi‿máma scaloi̯énⁱ//puneám acólo ĉẹ-aveámu̯‿u̯óo/untúră̄/ạ...duĉeái̯ la o cásă dă ᵘom așá/șî‿tẹ-adunái̯ mai̯ múltẹ ști//șî ne făĉẹá plăĉíntă/luái̯ băutúră da/ĕ ! ĉe‿erá să i̯a băutúră copḱii !/lúam limonátă/ç-atúnĉ ⁱerá limonátă/ⁱerá...șî d-ásteạ...încólo nu ne făĉᵉá dắcît plăĉíntạ//am‿făcú‿la o veĉínā aĉíi̯a tot așá adunásẹ u̯óo/făínⁱ/șî nẹ-a făcút óo prăṣíte [!] ți̯u̯ mínte mereu̯/d-agá rîdem cînd‿u...

"fă" ziᵍ ‿"văs‿că nóŏ túșa păúna nẹ-a făcút óo prăjî́te fa ! la scaloi̯énⁱ/ș-acúma ĉe-i̯"...că avém noi̯ úna dă pátru anⁱ/plîngẹá și i̯a ánu ásta dă scaloi̯énⁱ//

ziᵍ ‿"dú-te fa/las‿că-s prăjî́m noi̯ óo acásạ mamă/nu mai̯ te‿ᵗĉe-ṇ‿sat/să faș‿scaloi̯énⁱ"//așá făĉẹám/cînd‿eráṇ‿copii̯ ști//dá am făcú‿șî femi̯i̯ îṇcoáĉẹ//dá femiili i̯erám‿û...făĉᵉam plăĉíntē/poáte tăi̯áṇ‿cîte-o găínă dóo/puneám úna dă la‿álánta/așá carẹ-a-vẹá//da acúma dă‿vo cîzva anⁱ n-am mai̯ făcúᵗ/ [...]

[Și îi dați drumul pe apă ?]

scaloi̯ánu dúpă ĉe-l făĉẹámⁱ/îl făĉẹáṇ‿dă sẹára/i puneáṇ‿coi̯ⁱ dă u̯óuă/îl făĉẹái̯ ca pă ᵘom//șî-i̯ puneám coi̯ⁱ dă ᵘouă...șî́ păgáṃ‿vo dóo lumînắrⁱ//ai̯íĉa pă pi̯ept//șî diminẹáța/joi̯ dă diminẹáță la trei̯ săptămî́nⁱ...îl‿î duĉẹám în...pînă nu răsărẹá sọárle//...îl duĉᵉám la bórĉẹa/șî-l dan‿drúmu pặ-ápă//șî să duĉẹá...i̯erá...bórĉẹa-mpănátă dă̄...pă scî́ndură î́l puneám/ști ca să nu caz-afúnt//șî‿scî́ndura plutẹá//șî merĝẹā...únu dup-alánt/te ui̯tẹái̯ caré [ɛ] să vezⁱ e ! al cui̯‿i stă lumînắrilī...ne ținẹám pînă-ṇcólo-șá după

1028

i̯el//să váză cîd‿mérĝᵉe lumînărⁱli dă nu să stínĝe̯/áe̯a că̦..."a me̯a mérĝe̯"/ái̯laltă "s-a stins"/éⁱ ! míntᵉe copkilăre̯ásca̦//da dúpă ĉe ne̯-am măritát/femi̯i̯ nū mai̯ făĉᵉam scaloi̯énⁱ/númaⁱ cît i̯eşⁱ‿fe̯at [k] fáta̦//

i̯ar dắpă paşte/la joi̯ marⁱ/noi̯ aşá zíĉe̯m/săptămîna máre...ne‿ĉém la tămî́i̯atᵘ/şîⁱ‿d-acólo vi̯ním dă la tămîi̯át/şî ne dúĉen‿la bórĉe̯a/şî luám ápă/dîm‿borĉe̯a/şî [ɛ]zvîrlím nóo căldắrⁱ pă mal//ve̯zⁱ//şî...şáse săptămînⁱ dă zíle̯/uzⁱ jᵘóile̯-ástea/care vre̯á//şî po̯áte̯//o i̯ei̯ dîm‿bórĉe̯ā/te úrş‿pă mal şî o zvîrlⁱ/nóo căldắri/vḗzⁱ/úna fără soţᵘ/de ĉe i̯-aşá am pomenid‿dîm‿bătrî́nⁱ//ánu ăsta nu mai̯ m-am dusu̯/că i̯e málurli marⁱ/şîⁱ d-aga urş‿cu căldắrⁱli la noi̯//

dă măĉiníĉⁱ i̯ár//dă măĉiníşⁱ‿cînd‿e măĉiníĉi/că po̯áte̯-oţ‿hí‿aᵘuzít/să ocoléşte̯...înainte̯a zórlorᵘ/după ĉe tot aşá după ĉe vinim ne‿ᵈĉem la tămî́i̯á‿şî vi̯ním/să ocoléşte cu ĉenúşă dă jur împrejúr la cásă//adícă merş‿cu ĉenúşă/şîⁱ‿laşⁱ/cóle̯a o mînă/mai̯ cólo o mînă/mai̯...to̯átă cása-mprejúru̯//şî pŏ fáţă/nu caţ‿că-i̯ frumu̯ásă cása/nú//pui̯ pă prispişu̯ară ĉenúşă//dîn‿cáuza/aşá ⁱerá dîm‿batrî́nⁱ/ca‿sâ nu s-aprokí̯e şắrki//că la noi̯ cîn‿yine/adícă to̯átă lúme̯a/da noi̯ i̯erám aĉî...pă málu ápi/şî cîn‿vine̯á ápa mai̯...să trăĝe̯á şắrki-nco̯áĉe̯//

[Aceeaşi]

cásíli

dă‿ute‿i̯o am avút‿î cáse bătrî́neştⁱ/p-a lu tai̯că-me̯o̯/ă...le̯-am stricát/p-ále̯a//matere̯álu toᵈ‿dî‿la‿ále̯á‿l-am/că a fos‿matere̯ál bun/ă...am turnáᵗ‿fundáţiili carē mi̯-a intrá‿trei̯zej‿dă sajⁱ‿dă ĉimén.../la fundáţia i̯ei̯/după‿aĉé̯a meşteru me̯-a zidit-o/mᵉ-a pus acoperíşu̯/ă...cu materiálu care l-am avút/î...mi̯-a învelít-o cu ţigᵃlă/ˢ‿dúp-aĉé̯ā‿am mai̯ lăsát-o pă...spuné‿că treb^{i}‿s-o mai̯ laș vo lúnă dă zíle ca să mái̯...s-așéze cărămida pă...pă zídur^{i}//zis//șī...mę-ā...mę-a dă [k] făcú‿ĝęámurli/întî́i̯//p-ó^{r}mă a așezát úșili/pę-órmă a-nĉepú‿să-m tăbănęáscă ai̯íĉā...[1] pă sus/cu scî́ndură și/ásța//

[Din ce se mai face casă ?]

cásili‿z‿mai̯ fáĉę dă gard/

[De gard cum este ?]

â...dă gart‿să fáĉe în‿félu̯-östa: niște par^{i}/par^{i} dă salcî́m zis/să fíi̯e uscáț^{i}/să-nșî́ră áșā...dûm‿métru îm‿métru/după dimensi̯únęa cási cum ți̯-o fáĉe i̯a/d-ezém^{plu} cum‿e‿ás^{ta}//să-nșíră așa[2] par^{i}/t^{u}orn^{i} zídurlę-ai̯íĉa-năútru/să fáĉe dă kirpícă/ziz//‿nú să mai̯ fáĉe dă par^{i}//la álęa/dă gar^{d}//șī...dā...dupā ĉe să-nșíră pári/să púnē cosoroába/așá-i spunęá...la áęa/la [ɛ] cása dă páe care să fáĉe/i púne un [r] un‿lanț groz‿dă maté [k] dă brad/șî care íntră cápitélę‿la par^{i} în‿lánțu̯-ola/șî îi̯ spúne cosoroábă la áęa//șî pă‿ó^{r}mă ^{u}omu/zis i̯o trebúe să-i̯ bat niște nui̯éle/îi̯...bat așá în‿curmezî́ș/așá sau̯ așá[3]/^{știs}/în‿cúi̯e/ș^{i}‿^{du}p-aĉéęa să fáĉe pămî́nt cu pái̯e/șî să-ndęásă pî́ntre álęa p-acóló//îmbulgărę́al-așá/să-mbulgăréște/ä !/șī după ĉe să-mbulgăréște i púne acoperíșu/dup-acoperíș îi̯ dă cū...cu nu ștu cum îi̯ spunę^{a}-nainte/cîn‿nu...cu nu ștu cūn‿nái̯ba/arunca pămî́nt așá/pă búlgări-ĕi̯a da nu mai̯ țiu̯ i̯o mínte cum îi̯ spunęá bătrî́ni-naíntę//

marin pe i^{u}ón
treizĕșișáse [de ani]

nę-an‿dúz‿la tămî́i̯at

murisę g^{i}étu sócrî-miu̯/săracu/doám^{ne}‿feres/ș^{i}‿nę-an‿dúz‿la

---

[1] Gest.
[2] Gest: de jur împrejur.
[3] Gest.

1030

tămîi̯át//m-am dus i̯eu̯ cū...so̯ácră-me̯a/cu̯-o sóră de̯-a lu bărbáti-me̯o^{u}/^{cu}-o cumnátă d-a lu bărbáti-me̯u̯/ne̯-an‿duz‿vō...ĉín‿şáse‿ínse̯-am‿fost^{u}//vo dóo nepo̯áte̯/...ùm‿bă̯e̯ád‿dă‿lî́ngă noi̯ d^{e}-acóle̯a/un‿veĉín/li să-necáse̯ şî lor un‿fráte d^{e}-al lui̯//...şî mắ-să născúse̯ şî i̯erá lăúză/şî‿nu sâ‿^{d}ĉe̯á la tămîi̯át/şî bă̯e̯átu̯-ola merĝe̯á cu noi̯ la tămîi̯át în‿fiecáre‿dimne̯áţă//...şî i̯ĕl‿î...i̯éi̯ ave̯á...bă̯e̯átu ásta-nnecátu ûngropát aĉí la po̯ártă//al nóstru/sócrî-^{miu} i̯erá mai̯ în‿fun^{d}‿încólo/noi̯ ne ^{du}ĉe̯ám acólo ũ‿fund^{î}//lîngă noi̯ acólo ave̯á şî...tá-sŭ‿a^{1}‿lui̯ un‿fráte/m^{u}ortu̯/şî băi̯átu i̯-a fos‿frícă sấ‿ste̯a aĉía [!] la po̯ártă lîngă noi̯/lîn^{gă} [k] úne i̯erá i̯ĕl//să yí^{g}i̯e̯ la noi̯/i̯-a fo^{s}‿rúşîne̯‿câ să nú‿zícă̯ că yíne după căpătát/să-i̯ dăm ĉevá/şî s-a duz‿la únki-su̯-òla acólo lā gárd/lā...crúĉi̯//

i̯ōu̯...ále̯a plînĝe̯á/că le dure̯á búrta/i̯o^{u} nu plînĝe̯ám/c^{ă}‿e̯ ! ^{i}erá sócrî-me̯o ĉe̯ !//da‿ále̯a plînĝ^{e}á/hi-sa/to̯áte [!] gétu bă̯e̯átu̯-ola săracu i̯erá frícă să ste̯ā.../éte̯-aşà făĉe̯á să ui̯ [k] sta la crúĉe̯/ó^{i}te̯-aşá făĉe̯á să ui̯tá pîn ĉimitír^{u}//şi i̯erá dă nu̯ápte̯/cucúvei̯ĉili cîntá/ţî‿să făĉá frícă//i̯o dă un^{d}e dracu n—arunc ^{u}óki şî-l văs‿pă bă̯e̯átu̯-ola acóḷo//da mă dau̯ şî-i̯ spui̯ la...cumnáti-me̯a

"fă !" zic "^{i}éte únu̯-^{a}cólo [!]"//cî́n‿an‿zis că éte únu cólo/ae̯a ĉícă "hai̯ să fuĝím"//

zic "i̯o nú fugu̯"/zic‿î..."ai̯ să le spúnem şi lo^{r}"//

"nu" şĉe "ai̯ să fuĝin‿noi̯ amîndó^{u}le̯"/

"pắ‿cum fă să fuĝin‿noi̯ amîndóo şî‿pă i̯éle să le lắsăm"//

da e̯ā...cumnáti-me̯a i spúne̯ so̯acră-mi: "ma̯mícă" şĉe‿"éte únu cólo//"

"únde fa ?"//

şĉe "éte co^{lo}‿"

---

[1] Gest: roteşte ochii de jur împrejur prin încăpere.

"āulȩó ! núma^{i} lȩána fáĉe d-ástȩa"/şĉȩá că núma io^{u} fag‿ d-ástȩa //

am‿fuĝītu...//noi fuĝȩán/ş-ăla fuĝȩá dûpă noi/în ĉimitiru//
băȩát-ola dacâ nȩ-a văzút că fuĝin‿noi/fuĝȩá şî ȩél săracu cît putȩá/câ‿nu ştiȩá dă ĉȩ fuĝím//cîn‿nȩ-am adunát pă la ăla ş-an‿ sărít pîrlȩázu îm‿pártȩ-aȩa-n‿stradă.../zic "úndȩ-ai fos‿tu mă iuonélȩ ?"/

"pî"‿şĉe "la únku táke"/

"f^{n}i^{rȩ}-al drácului tu [!!] /nu mai putȩán‿da...frică" zic "ĉe fáĉen‿noi acúma ?//aoū !"/gáta soácră-miá săráca avȩá ^{u}o róke lárgă/cum purtá ȩéle bătrîn^{le}/toáte crúĉili le lua după ȩa/[!]
zic "ĉe fáĉem aiĉa ?"/ [!]//

ziĉē...işîm la poártă acólȩa-şa/zicu "v-az‿lua‿to‿d-acólo?"/
m-an‿gîndi‿gátă mămica să uită

ş^{ĉ}ȩ-"an‿luat tót"//

"p^{â}‿une fă femȩi/sipéd n-ai/văs‿că n-ai ^{ni}m^{i}ca lua‿dă fo^{c}/ nimica..."

"io acoló‿nú ma^{i} mă dug"‿ziĉȩ/

să duşe băeţaşu-ŏla/zicu "măi i^{u}onél tu ai fos ?"

şĉe "io am‿foz‿mătúşă lȩa^{no}/^{j}‿dac-am‿văzút‿că fuĝiţ‿áldi matale" şĉȩ-"am fuĝi‿ş-io/că n-a foz‿frică să stau aĉía la poártă singur/să ^{y}giu l-áldi matáli n-a foz‿jĕnă să nú‿zîş‿că ^{y}gio să-n‿ das/că mă capăt [?]/ş-an‿sta‿ş-io aco‿la únku takȩ" ziĉȩ//"dac-as‿ fuĝit/am‿fuĝit dup-áldi matalȩ"//

gorge me ielena
patruzéşasȩ [de ani]

ca cănilli iera

dúpă ĉe nȩ-an‿căsătorit^{û}/ē ! éram amărîţ^{i}/io-avȩám doi cai

1032

amî [k] d-ăste/că doi nŏtenaşi/iel avea ş-iel acolo un cal/i-am vîndu/şî ne-an lua şî noi...mateăl d-am făcu cas-asta aiĉ//une găsim o iapă/la ūn ţigan/o cumpărăm [!]//o iapă zîĉeai că-i o cănilă/amărîtă/slabă/a dracului/aşa ca cănilli iera//

ne ĉean şî munĉeam îm baltă cu pogonu amîndoi/io cu marin//... mi-era ruşîne să mă duc că...tăticu-osta ne dăduse şî iel un cal/ p-ormă dūpă ĉe n-a dat p-ăea/n-a mai dat un cal//şî cînd...să ĉerta cu marin/vinea şî ne lua calu/că iel avea trei//şî noi rămnean cu cănil-aea/cu iapa aea [!]//

ĉe...într-o zî "hai să plecăm îm baltă"într-o luni//ĉe să faĉem ? am pus ţoalli cari ne-nvelean cu iele într-un sac/şî le-am pus pă iap-aea acol/ş-am plecat cu iel//io n-era ruşîne să mă du cu marin pă stradă cu [!] cu sacu cu ţoale pă cal-ola//zic "ĉe să ui/mă fac io că uit acasă"/zic "ca să...rămîi î urmă/s să ducă iel înainte ?//n-aveam cum/zic "ia să mă fac că uit pologu"// aveam poloc/făcut...dă in//ţesut î arĝea/şî făcu poloc/că nu puteai să stai îm baltă dă ţînţari//mă pui ş-arunc polog-ola kar aĉiia după uşă înăuntru//l-arunc/şi mă duc cu marin...o bucată bună-ncolo

"mă" zî "noi degeaba merĝem îm baltă/c-am uita pologu-acasă"[!]//

ziĉe "păi ĉe-i faĉem leano/du-te şi ia-lă"/

m-am întors îndărăt să iau pologu/iĕl a legat iapa d-un gar/ şî n-a pleca pînă nu m-an dus io [!]// pînă nu m-am dus ş-io [!]n-a pleca [!]n-a plecad de-acolea/io-l pîndeam de-aiĉa [!]"doamne ! n-o pleca dracului !?"[!]"io" zic "io singură nu [k] io cu iĕl pă stradă nu mă duc" zic "cu iapa"//n-a pleca donşoarelor/d-acolea dăloc//sta cu iapa legată dă gard//m-an dus ş-io cu pologu/ş-am plecat//l-am pus în sac/ş-am plecat cū...iel merĝea dă nas/ş-io pă lîngă iapă [!]/cu sacu cu ţoale lă...pă iapă calare//

[Aceeaşi]

scaloíţă

făĉe̯án‿dîn pămî́nt‿î/şî̆ îl găte̯ám̄ aşá...ca ŭ‿u̯om/şî̆-l găte̯áŋ‿cu coj^{i} dă̄...^{u}ou̯/în tot félu vŏpsítę/şî-l pune̯ám pă scî́ndúră/şî ne dúĉáŋ‿cu i̯el la gî́rlă/i‿ziĉáŋ‿că-l dăm pă gî́rlą//îl boĉe̯ám[!]

scaloíţă íţă/
pui̯ dă coconíţă̄/
te că^{u}utá mă-ta
prin pádure̯a de̯ásă/
pin[ɛ]prin tufíşu...glo^{d}

níj‿nu ma^{i}‿ţim‿mínte/că n-am mai̯ făcú‿dămúl^{t}//p-órmă urcám acásă/pregăte̯á másă/cū mîŋcărur^{i}/lu̯aŋ‿şî‿noi̯ acólo ĉevá dă băúd/ limonátă acólo[!] ^{şi} făĉám aşą//

nedélcu vi̯oríca
doóşpatru[de ani]

864. SOHATU

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

să pune̯á porúmbu

să pune̯á porúmbu dă la zéĉe mai̯/să pune̯á mai̯ tîrziu̯ atúnĉa/ştii̯//să pune̯á cu plúgu/ogóru să făĉá primăvàra/nu să făĉá to̯ámna atúnĉa/dúmne̯avo̯ástră sûntéz‿mai̯ tíner^{i}//la zéĉe mai̯ înĉepe̯áŋ‿să arăm porúmbu̯/pă‿la zéĉe mai̯ îŋcólo//ĉíne-ave̯á log‿mult/durá pînă la doózĕşînò^{u}o i̯uniẹ/tîrzíu̯//ā...porúmbu nu să pune̯á cu mărcăto̯area/cu tractóru/porúmbu să pune̯á cu piĉóru/i̯erá úni o̯amen^{i} zlab^{i} care nu ştí^{e}a să puíẹ cu p^{i}iĉóru/cîtẹ-o feméi̯e/şî vine̯á la de̯al acólo/di ê-o hí másă lúme̯a pă gurbăne̯ásca[1] nu ştiu̯/că mîne̯ám pă de̯al^{u}//şî dimine̯áţa vine̯á femé̯e̯a cu mîŋcáre/cu várză/cu fasóle/cu ĉ-ave̯á//"hai̯ i̯a trái̯sta fa ! dă púne şî tu niţél porúmb"//nu ştî^{e}á să púi̯e porúmb/^{i}^erá cîte̯-o feméi̯e̯ fo̯árte zlábă/să-mpi̯edicá//

"púne fă ! aşá/şî̋r aşá/să cúrgă bo̯ábile̯-aşá/şî la úrmă l-aleĝém noi̯"//

"mă da trej‿nai̯ínte/că l-oi̯ púne şî cu călcî́i̯u"/...că ma‿^{i}^e̯ ş-ácuma lúme d-áste̯a zlába/măi̯ să găsăşte ş-ácū şî o̯ámin^{i}/şî feméi̯//

işá rumînu dă la co̯árne/-i̯ da zéĉe b^{y}íĉe/şi p-âĉí-i̯ i̯erá drúmu/"i̯a-z‿bagáju/j‿dú-te̯-acásă/fútu-z‿dumnezéu mắ-ti/că nu...cu tíne nu fac i̯o tre̯ábâ"/pune̯á rumînu dă la co̯árne porúmbu̯//porúmbu răsá [k] răsăre̯á fo̯árte tîrziu̯/do̯ar nu i̯erá ca acúma/acu̯ să púne porúmbu/ştiţ în ĉe régulâ: cu tractóru/

[Spune cum se punea mai demult.]

ĕ ! àşá să pune̯á/fo̯árte tîrziu̯ porúmbu/să-nĉepe̯á la culés...

[Nu, întîi ce-i făceai pînă la cules.]

ai̯ ! cum răsăre̯á porúmbù/înĉepe̯á să-i̯ dăŋ‿cu ráriţa/aşá erá atúnĉ^{e}^a/să răriţá porúmbu binişór^{u}/înĉepe̯á şî zgărmînai̯ cu sápa pînă te dure̯á la ínimă/c^{î}‿să făĉá şûu̯áile̯-ále̯a înálte̯/e ! acúm să faĉe áltu fel^{u}//ş‿săpám b^{y}íne porúmbu/la úrmă núma o dátă s^{â}‿săpá porúmbu̯-atúnĉ^{i}//al dói̯le̯a o̯árĕ-i̯ dăde̯áŋ‿cu ráriţa/şî acásă radule ! ş-aşt [k] aşază-te [!]că vre̯ai̯[!] sâ aştep^{s}‿să-l...scos‿pátru mii̯ dă kilográme̯//scote̯ám fo̯árte porúm‿puţin atúnĉ^{i}//noi̯ n-áve̯am pămînt aşá/daca ne̯-a-mpropiităr‿státu/şi e̯-a da‿mámi zéĉe pogo̯áne/mai̯ ave̯ám noi̯ şasă/şai̯sprezeĉe̯/făcúsem pogo̯áne//n-āve̯ám mîrţóĝ^{i}/să arám//ave̯ám cai̯ zlab^{i}/cai̯ m^{i}íĉ^{i}/ĉa că le̯-a făcú‿ĉinevá/le̯-a dăscînta^{t}‿/ş^{i}‿iei̯ ^{i}^erá zlab^{u}/că ^{i}^erá dă nemîŋcaţ^{i}// [!] da ! lúcru̯-adăvărat//

---

[1] Toponim.

[Şi toamna ?]

to̯ámna la culés/îl culeĝám cu mîna/-l cărám cu cărúţa/acásâ/ scote̯ám cum să ziĉem ? òbzéĉⁱ/şàptezéĉⁱ/şài̯zéj‿dă cóşurⁱ/atúnĉa porúmbu nu legá cum le̯ag-acúma to̯áte fírile̦/acúma-i̯ híbrizaᵈ‿bíne/ atúnĉa nu legá to̯áte fⁱírîle//să făĉá porúmbu dă ⁱera mătáse̦ dă zîĉái̯ "do̯ámne ĉe i̯e ásta ?" i̯ar cîn‿te duĉái̯ dă la ĉínsprezeĉe águsᵗ/să‿ei̯ şî tu o trái̯stă dă porúm‿vérde/şî lócu fusése fasolişte/c-aşá să ziĉá pă úrma fasóli/ă̄...îl găse̯ái̯ căzút/căde̯á porúmbu ştii̯/să ră̦sturná túfa josᵘ/scote̯ái̯ to̯ámna fo̯árte puţín//cîte̯odátă/ cîte̯odátă/cînd i̯erá vréme̯a mai̯ neploi̯o̯ásă/scote̯ái̯ ş-átunĉa porúm‿bun//l-aduĉái̯ acásă/-l pune̯ái̯ la hambár/vínde-l-ăi̯/cu pátru súte obzéj‿dă lei̯ kíla/şî...i̯a báni rádule/bágă-i̯ la buzunár//îz‿lu̯ái̯ o peréke dă bocánĉ/an‿dat nóo̦ súte p-o peréke dă bocánj/dóo kíle dă̦ porûm//p-o álbii̯e̦ an‿da‿pátru súte dă lei̯//

rúsa rádu
şái̯zeşîşàse̦ [de ani]

i̯erán‿copíl mⁱic cîn‿vyine̯á hᵘoţⁱ

ne̯-a furát odátă cáii̯/arám c-ũ‿unk al mi̯eu̯/ş-a vinít [k] aram áĉile̯a apro̯ápe dă sat//nu arám/culeĝám la porúmb/ş-a viní‿hóţî/ şî ne̯-a lu̯a‿tos‿cái/atúnĉa buníĉu mi̯eu̯...îi̯ băgá-n‿fi̯áre/ave̯á nişte fi̯áre/jî‿le pune̯á la piĉo̯áre/le pune̯á lácătu/şî la căruţă legáţⁱ//mîncînᵗ‿cái porúm‿şî coĉénⁱ/le b [k] i băgá-n‿fi̯áre̦//
într-um‿momént/dat/

"rádule ! nepo̯áte !" strîgá la míne//"nú ma‿i̯e̦ cái la căruţⁱᵃ"/

"păi̯ cum bre ! să po̯áte/legáz‿băgáţⁱ în‿fi̯áre ?

"nú ma‿i̯e̦"/

1036

ắi̯a i̯erá o̯ámenⁱ jmékerⁱ/cáre făĉá trébúrⁱ d-ástḙa//mî̄nă după ei̯ ! în̦cotró s-o i̯ei̯ ?//a ișî́‿la drum/a lu̯át-o-n̦cólo̯/s-a-ntîlní‿cu ᵘ̑únu/"o cărúță/cu șáse cai̯ legáț/să dúĉe spre fundúlḙa"//mî̄nă cu álți/care i̯eráu̯ dăștébz‿d-avḙá o̯ cărúță ușúre cu doi̯ cai̯/șî la cotitúr-acólo/cînd a cîrmⁱ̑ít-o i̯ei̯ spre fundúlḙa/iⁱ̑ legáse cu brî́u/nu putúse să‿ḙa șî căpéstrili̯//ⁱ‿legáse cu brî́u/șî‿an̦‿găsí‿doi̯ cu brî̄́u dă gît//da nu la ai̯ mi̯ei̯/că-i̯ la ũ‿un̦ḱ al mi̯eu̯/an̦‿viní‿cu cái-ndărắᵗ/le pắrḙa fo̯árte bíne cînd a viní‿cu cái-ndărắt//

[Același]

lúpu

am împʰi̯edîcát cái frumós pátru in̦șî̂/...a-nĉepú‿să túne șî să sfulĝére/ș-am intrát într-o túfă/ca cum ar hí la păr-o̯sta[1]/bogátă știi̯/c túfă bún̂ă//ᵃm pus căpéstrele̯ jos/șî ne̯-an̦ culcát//șî dîp-o ᵘ̑óră/a viní‿lúpu acólo/că i̯erá șápte mî̄n̦ș‿pă vréme̯-ae̯a care fŭsésem i̯o acólo/în̦‿grup-áe̯a dă cai̯ șápte mîn̦j‿d-ăștia míĉⁱ//șî̄ lúpu pisémne că i̯-ā mⁱ̑irosit//ș-a viní/ș-a intrá‿șⁱ‿i̯el tot în tuf-acólo/șî̂.../lúpu-m‿párte̯-áe̯a/șⁱ‿i̯o-m‿párte̯-ásta//am văzút că e lub‿dûpă u̯ók/da-n̦cólo dă ún̦‿să-l văs‿că e lup ?//cîn‿an̦‿ziz‿"ʰᵘo lúpu !" ho lúpu !/ș-an̦‿zis "lúpᵘ ! lúpᵘ !"/șî n-am mai̯ ziz‿lup/că mi̯-a lu̯aᵗ‿gúra dă frícă/știi̯//ᵃn̦‿lu̯a‿căpéstrile̯/m-an‿dat îndărắt așa/lúpu nu s-a mai̯ văzút/pisémne lúpu̯-a lu̯át-o-n̦cólo/șî̂‿i̯o an̦‿lu̯át-o-n̦cu̯áĉe̯//rî́de care le spui̯ acúma/copíi̯-éștia̯/"i̯a mai̯ spúne bûtule ! cum ai̯ văzú‿lúpu"//"lup ! lup !" cûm an̦‿cătá‿căĉúla/să ridicá merẹ́u̯/dă ĉe s-o ridicá căĉúla-n̦‿sus ? nu știu̯//

[Același]

---

[1] Arată spre un păr din curte.

cu colindu

mérĝe cu colíndu s [k] merĝá cú͡colíndu se̯ára/ști//colindá la ĉíne-i̯ prime̯á acásâ//dac-ave̯á fátâ máre̯/colindá fáta/dac-ave̯á băe̯át/colindá băe̯átu//zîĉá acólo̯...un͡colínd/ca cîn͡s-ar zîĉe̯ un͡cíntic//ișá omu̯-afáră/îi̯ dăde̯á acólo cît crede̯á/să duĉá la áltu/pînă la ziu̯â/am umblát odátă pîn-an͡răgușît/"ădă șápte polⁱ șîⁱ͡trei̯ sfértur^i¹ !"/n-an͡știú͡să mai̯ vorbⁱím la zíᵘo dălᵘóc//șⁱ͡c [k] ĉe cîștigásem ? o sútă dă lei̯//da an͡colindát pînă cîn͡s-a lumʸinát/așá i̯erá modélu atúnĉⁱ//acúmă n͡se̯ára dă colínde/i̯o n-am auzí͡níĉⁱ o gălăĝíe/n-am auzí͡pă nímerⁱ nimíc//

lá͡búnă dimine̯áța/înáinte̯ dă crăĉún/să duĉá cu búnă dimine̯áța//ne strînĝᵉám dă se̯ára-ntr-o cásă//băgám o căle [k] o găle̯átă dă bo̯ábe să fi̯árbă-ntr-o căldáre máre̯/le fi̯erbe̯ám dă arde̯ám doo̯ cóșurⁱ dă coĉénⁱ/ [!] șî nū să fi̯erbe̯á[!]byíne dălóc/le̯-aduĉám în͡cásă fi̯érte/nefi̯érte/mîn͡cá fráți//așterne̯ám o rogojînă d-ásta/...la un veĉín nu.../la míne nu pre̯a să strînĝá ásta/că nu-i̯ prímʸi̯á máma/máma erá femée mai̯ re̯a/ștí͡nu-i̯ priá [= primea]/"să pleș͡cu balamúcu dă la míne !² la bába crăĉuno̯ái̯ca̯"// [!] ᵃolé̯ō/ˢ͡șăde̯ám pă rogojîn-așá/ne culcám stan͡lungîțⁱ acólo nițél/șî la úrmâ... "doosprezéĉe̯/hai̯da băi̯éț ! să plecán͡că nij͡n-avén͡tim͡pîn͡la zío"//atún͡j͡nū să dăde̯á covríș͡sau̯ pisméțⁱ//să dăde̯á núma coláĉⁱ/vez ...în͡cólo mîn͡cá mămăligă/da atúnș͡să făĉá bobîrnáj͡bunⁱ//vine̯ám acásâ/dășărtán͡trai̯sta/ʰai̯di i̯ar ! pînă la ziᵘo álbâ umblám//

"cîte trăi̯stⁱ ai̯ strînz͡bă ?"

"trei̯"/

"i̯o pátru/băⁱ"/

"mai̯ hárnic//ai̯ avú͡ĉízme ?"

"am avútᵘ"//că erá zăpadâ//umblai̯ cu bățu-m͡mînă/...la zio

---

[1] Subiectul intenţionat vorbeşte răguşit.

[2] Subiectul fluieră scurt, ca şi cum ar alunga pe cineva.

1038

găsẹ́ai̯ cî́te treí̯ ͜ pátru care ẹ-a mușcá^{t} ͜ cî́i̯ni răṷ/că i̯e [k] rămî́nẹ́ă ͜ úrmă d-ăẹa m^{i}ic^{i}/daca n-ávẹa om hárnic să-i̯ păzẹ́as^{că}/da i̯o ^{i}erám ͜ î...măgár nal^{t} ͜ táre/luám o măĉúcă-m ͜ mî́nă/ [!]și-i̯ apărám pă toz/ ͜ /"dáz ͜ náinte mă ! că rămî́i̯ i̯ó ͜ úrm^{ă}"//

[De Anul nou ce făceați ?]

ʾĕ ! dĕ ánu noṷ ne duĉáŋ ͜ cu sórcova//atúnĉa i̯erá b^{y}íne táre/că ne duĉám mai̯ mul^{t} ͜ zíu̯a//plecáŋ ͜ colẹ́a pî́ŋ ͜ zor^{i}/șî ne duĉám zíu̯a// nū să-ntî́mplá ca să pățím nimíc//^{l}a búnă diminẹ́ața i̯erá-n tímpu nópți̯/dā ^{cu} sórcọva erá zíu̯a//la sórcovă nu ne [k] nu ! i̯o nu mă bătẹ́am așá la sórcọvâ//tọ́ată lúmẹa-z ͜ dădẹ́a cî́tẹ-o núcă saṷ cî́tẹ-o tî́rșă dă zácâr//ĉe fac i̯o cu tî́rșa dă zácâr ?// [...]nu vrẹam să mă dug ͜ la sórcọvă/că îm dădẹ́a o tî́rșă dă zácăr saṷ o núcă/ș^{i} ͜ i̯o erám bădẹ́a ͜ mai̯ máre/aș fi mî́ŋcátă [ɛ]covríĝ^{i}/aș fi mî́ŋcátă pî́i̯ne//

[Același]

sohátu

a fost ostî́nă de ^{u}oi̯ aíĉa...la úni b^{u}oi̯ér^{i}/ș-a avút uŋ ͜ stául máre/șî d-ăẹa ͜ ẹ-a.../adícă o tî́rlă máre/o colíbă máre aíĉ așá/ ĉíne u̯o hi condús atún/ĉe boi̯ér o hi fóstă/nu știu̯//șā cînd a plecát i̯ei̯ d-aíĉ^{i}/îŋ ͜ loc să-i̯ zícă stá^{u}ul/i̯-a zis sohátu/ăẹa ẹ-a pu^{z} ͜ númili sohátu//da cam dă pă cînd o fhí/șâ cam cîț^{i} an^{i} o avẹ́a/nu știu̯/la ĉe să spui̯ ĉe nu știu̯/nu știu̯//

[Același]

^{n} ͜ nọ́aptẹa dă ánu noṷ

[Fetele] lu̯a busióg ͜ dă la pópa//ē^{i}! i da pópa acólo nițel busió^{c}/și i̯a-l [ɛ]î^{l} ͜ punẹ́a aíĉa¹[ɛ]șî să culcá nọ́aptẹa cu el/și ͜ ĉa

---

¹Gest: în sîn.

că vyise̯ază pă ĉíne e̯a//da vyisá ? că i̯ō am̦ visát únu răscăcărát așa̯ [!]/nu i̯ere̯á așá//únile mînca̯ píi̯ne nesărátă/şî nu be̯a [k] sărátă táre/şî nu be̯a ápă/ĉa că-i̯ dă ăla cáre vʸise̯ază ápă în̦ somn[!]//

[Altceva mai făceau ?]

da ! da//să jucá-m pi̯éptinⁱ//pune̯á aiĉa banⁱ/aiș píi̯nē/pi̯eptínē/ardéi̯/sáre/ș-o-n̦vele̯á//cu farfurii̯/sau̯ cu ᵘo strakínă/sau̯...//şî pune̯á óku̯-acólo¹/ș-ále̯a la șkimbá/şî cîn̦ vine̯á/i̯a aleĝᵉa//o-ntorĉe̯á//daca i̯erᵉá ardéi̯/"àole̯o ! l-an̦ lu̯at ī rău̯ ! îl e̯au̯ rău̯"//daca i̯erᵉá sáre/ziĉá că îl e̯ā sărácu̯//daca luá bánu/ziĉá că îl e̯a bogátⁱ//ș-așa s [k] dâ cólo pînă cólo/să jucá i̯ele/ⁿ no̯áptea dă ánu nou̯//

tóma popéscu

șáptezeșînòo [de ani]

i̯erᵉá hᵘoțⁱ

buníçu mʸi̯eu̯...i̯-a furá cai̯iⁱ/...şī...a vinít ũ om/ziĉē "i̯o știu̯ dă cai̯i tĕi̯ únde ⁱéste/să merĝem míi̯ne să ți-i̯ dau̯/am aflátᵘ"//şî l-a lu̯a d-acásâ//l-a luᵘát/vezⁱ și i̯elᵘ/s-a dus așá/...şî s-a dus/ș-acásă la i̯el acólo/a mas no̯ápte̯a/şî dă cîte orⁱ dăşkíde̯a úșa/să ui̯tá şî bunicu/să váză ĉe fáĉe elᵘ/și ⁱel ișá cu cîti̯-o̯ plapînă la spʰináre/să pleĉe//să-i̯ i.../pă áltă párte ave̯á o̯ámenⁱ/să-i̯ striĝe/să-i̯ i̯a toᵈ dîn̦ cásâ//dac-a văzút el că n-a putútᵘ/l-a lu̯at/hai̯ să merĝen̦ să-z dau̯ cai"//şî l-a duz/l-ā dus/pîn-ā văzút o pădúre/șᶜe-"acolo̯ i̯éste ! da pînă úna álta"/ă ziĉe "ai̯ lu̯a banⁱ d-acásă ?"//

zⁱĉe "păi̯ an̦ lu̯átᵘ "/

"dă báni-ncu̯aĉe/dacă vrei̯ sâ...să rămîi̯ cu zile/dacă nu

---

¹Gest: îşi pune palmele la ochi.

1040

n̥toárĉ^ŝi-te-ndărắt"/şi i̯-a lu̯a‿báni//

[Și caii nu i-a mai dat.]

nu ! păi̯ da ĉe̯-a fos^t‿dă la cai̯ ?//

şî i̯ar tot aşá/la un ńe̯am al m^yi̯eu̯/ă...s-a dus ş^i‿i̯el tot/că să‿^dĉe̯a cu no̯áptea cu cái la de̯álu̯ u̯ámeni/nu să [k] nu-i̯ ţine̯á acásă/rămîne̯á núma feméile//şi i̯el o teme̯á pă e̯a că cam i̯ub^yéşte/ pă nevástă//s-a dus/a dus cái̯-acólo/s-a-ntórs înapói̯ să vázǎ ĉe fáĉe i̯a//la o strîmto̯áre̯-aşá de drum‿î/^uo cărárẹ/s-a-ntîlni‿cu doi̯/...şî...l-a om^uorît^u//

[Aceeaşi]

i̯o am născú‿şî la ďe̯al únu

m-an‿dus‿ā...culeĝan̥‿la porúmb^u/er^ea to̯ámna//ş-ave̯ám băi̯átu márẹ/p-ásta cáre-i̯ aíĉ^i//mîná cái/şi mie mi̯-erá can̥‿rău̯ d-acásâ// şî an̥‿culés acólo/mai̯ mă duĉám/băi̯átu-n̥‿zíĉá/câ i̯erá cole̯á ma^i/"da ĉe mamă/te̯-a găsi‿diarie̯a ?!" [!] "ĉé tot ai̯ ?"//

"mi̯-e can̥‿rău̯/^hai̯ să-n̥cărcăm/porúmbu̯"//

"ē ! să umplén̥‿căruţa"/

"nu ! hait^i !"//

şî pâ la pădúrẹ m-am întîlni‿cu nişte o̯amen^i/an̥‿dat feméi̯a jos/ş-am intrá‿la pădúrẹ/îm‿pădúrẹ// ş-am născut fáţa//trăi̯éştẹ// an̥‿luát-o pă mînă/am̥‿făşurát-o-ntr-o hái̯nă/ş-am pús-o-n̥‿căruţă/ ş-am yinít acásâ//n-áve̯am nimica brẹ !//n-am avú‿nimica/a yini‿ mo̯áşa/a scăldát-o/a...ne trăĝ^eá/ne-nĉínge̯á cu um‿brîu̯...//

[Și la trei zile îi puneai pe o măsuţă...]

ā ! pune̯á mása//pune̯á făi̯ínă/jos aíĉ^i/î mása//pune̯á aíĉa făi̯ínă/ĉa că i̯e ursitoríle/pune̯á sticla cu vyin‿î/túrtă/...fo̯arfiĉíle ĉa că să híi̯e croitór/ac/să híe croi̯tore̯ásă/ĉẹ i̯ere̯á//şî ále̯a le lu̯a mo̯áşa to̯átẹ//âi̯ dădeai̯ şî‿ĉevá ban^i acólo/şi i̯ei̯...//

[Zicea că vin ursitorile ?]

da ! ĉa că yíne ursitórîle/şî-l ursęáză/cum áre să fhíi̯e în‿vi̯áţâ//

[S-a întîmplat vreodată să audă cineva ce-i urseşte copilului?

n-a auzí‿nimerícá‿aşá să.../ĉ-o hi fóstă la‿ei̯ ursitórîlę//

aşá s-auzęá/că zíĉe c-ā...fost un ĉⁱobán/şi s-a culcát acólo afáră pă sálâ/ş-a yinít ursitórili/...ş-a ursát ęa mai̯ márę/ęa mai̯ miʸíca/că "ásta să fhíę-aşá/ásta să ái̯bă noróc/ásta să..."// şi tǫma ĉ-a zis ęa di̯pă úrmă/a rămás aşá//şi i̯élę-a zis "aşá să híi̯e/cum ai̯ zis tu !"//a auzít ăla/...pǫátę că zi‿c-a vyisát i̯elᵘ//ĉínę-aúdę ?//

[Aceeaşi]

pórcu

cînd îl cúmpăr/mi-l adúĉe‿e un‿şoriĉél micⁱ//şi i̯ǫ-i̯ dau̯ şî‿lui̯ mai̯ mult‿î pîi̯ne/prăjálă/ⁱ‿fac acólo într-o crătiĉǫáră mică/şi-i̯ dau̯ să mănînĉe şî lui̯//i‿dau̯ dés/mái̯...tǫátă ziu̯a mă du‿cu ĉóbu la el/să crę́ască şi i̯el//şi la úrmă-l‿î...dacă ş-á‿lu̯at mérsu lui̯/i̯-arunc şî ştuléz‿dîm‿magazíe//stau̯ să-i̯ cur mereu̯ [!]?// ⁱ le dau̯ ş-áşa/porúmb/şî mănînĉă/créşte pórcu/să faĉe máre/şî la crăĉún îl tăi̯ám//aşá să créşte pórcu//daⁱ şî‿lui̯ ápă réĉe/verdęáţă/fără ásta...//p-óʳmă la crăĉún îl tăi̯ém//ĉíne-l táⁱe ? îl táe tăticu̯-ósta/sócrî-miu̯ zis//i̯el îl táⁱe/i̯el îl‿î...fáĉe bucăţéle/şî...îl púnem într-un coş/púnem un ĉolofán acólo/-i̯ dăm sáre/o lăsám ĉin‿şáse zilę-acólo/la úrmă o legăm aşá/ş-o agăţám/suz‿la grindă//ǫásili//şî réstu cárnęa/o prăjásc/o pui̯ în tăvⁱ/ş-o bag la cuptór//ş-o mănînc acúmą/cárnęa// stă/pui̯ untúră peste i̯a/şî o las aşa//şî di‿ǫáse fáĉem ĉórbă/fáĉem...felurite mîncărurⁱ/d-as-

1042

te̯a/ĉe [r] ĉe ştim noi̯ la ţar-aíĉa/la oráş̄ fáĉe álfel//ş-ásta e şî cu pórcu// [...]

[Dar nu mai şi umpli...?]

fáĉèm búrtă̄/atún‿dă crăĉún/dă sărbătórⁱ/sarmále/făĉém sarmále/umplém máţu̯-òla/făĉém tóbă̄/a⃖şá să spúne la noi̯ tóbą la búrtă/ó‿umplén‿ş-ō...fi̯erbém rî́níkí/ficáţi/urékili/to̯áte măruntíşurle̯-ástea/le fi̯erbém într-o o̯álă/şⁱ̂ le tocám‿frumós/...ʲ‿le băgắm îm‿búrtą//şâ punem p-aíĉa búrta[1]/şⁱ̂‿dūp-áe̯a o‿a⃖păsắn‿cu álĉeva/o presắm aşą//tăi̯ém dĩ‿i̯a d-acólǫ/ş-ŏ mî́ncăm aᵖăi̯/şî-i̯ spuném tóbâ/la áe̯a// [...]

[Dar din picioare şi din căpăţînă ce faceţi ?]

dim‿piĉo̯árè/din‿căpăţî́nă făĉém piftíi̯ę//opărím [k] tocắn‿cárne̯a bínè/o punem pă foc o fi̯erbe̯m o opărím bínẹ/bíne/ş‿la úrmă o púnem ĩ‿o̯álă/ş-o fi̯erbém pă aragáz/pī́nă rămî́ne...fo̯árte puţín//scotén‿d-acólo bucăţélẹle/şî lom ze̯ám-àe̯a la vînturáţ//ş-o vînturắm/ş-o vînturắm̄/pînă rămî́ne i̯a álb-aşą//púnem usturói̯u/púnem la farfúri bucăţélⁱlẹ/şⁱ̂ púnem ş-ále̯ą/şⁱ̂ să-ŋkágă imedi̯áᵗ/fâĉém piftíę//

nicúla maríⁱa
tréişapte [de ani]

sóţu mi̯eu̯

sóţu mi̯eu̯ a foz‿militár/şâ vorbe̯á c-o verişo̯áră d-a me̯a//şⁱ̂ cînd a vínit în‿conĉédiu̯ dîn armátă̄/ne̯-am găsít aíj‿la cămín/şî nu m-a cunoscút//ş-a-ntrebá‿pă fráti-su/că...mai̯ áre un‿fráte o [k] dă o[ɛ] de̯-o se̯ámă cu mínē‿dă óptişpe anⁱ//şî l-a-ntrebá‿că a cui̯ sîn‿şi i̯-a spus//şį pă úrmă a vení‿la noi̯ acásă/n-am foz‿dăcî́t i̯o cu fráti-mi̯-ósta micu̯-acásă/ş-a vení‿c-un veĉín d-acólǫ//

---

[1] Gest: cu palmele arată cum pune toba între două talere.

l-a kéme̯‿pă el pîn‿la po̯ártă/şi‿pă úrmă el...a foz‿desígur că i̯-à‿băgát în‿cásă/băi̯ét cunoscúţ/priⁱétenⁱ d-ai̯ lui̯//şî în‿cásă am‿vorbí‿dăspre verişo̯ára me̯a/că ⁱei̯ să ĉertáse/nu mai̯ vorbe̯áu̯//şi... dintr-úna dintr-álta ne̯-an‿lu̯a‿noi̯ la discúţi/p-órmă rămâsésem aşá ca priétenⁱ/că ne găse̯ám pîn‿sat/vorbe̯ám/cît a stat în‿conĉédiu̯/ne găse̯ám aşá prin‿saᵈ‿vorbe̯ám/nu ştiám că o să-m‿fi̯e priⁱéten/sau̯.../vorbe̯ám aşā cu ⁱel//şî...pă‿úrmă dacă au̯ plecát în armátă înapói̯/i̯el mi̯-a scris/i̯o n-am‿vru‿să-i̯ dau̯ răspúns//mă gînde̯ám aşá: "a vorbí‿cu verişo̯árî-me̯a/-i̯ ca şî sórî-me̯a/ş-acú să discúte cu míne ? n-áre nîĉ un‿rost"//şî‿pă úrmă dacă mai̯ mi̯-a scris i̯ar/i̯-am răspúns//mi̯-a trimés aşá scrisórⁱ trei̯ lun dă zile//pă úrmă ne̯-am ĉertát//dacă ne̯-an‿ĉertát/s-a liberát//cîn‿s-a liberád‿n-a mai̯ veni‿dupa míne dă la hóră cîm‿plecám acásă/să discutăm/rămâsésem aşá ĉertáţⁱ//şî mi̯-a trimés‿vórbă p-un‿veĉin d-acólo că áre să-n‿spúnă ĉevá/i̯o mă gînde̯ám că el în‿trimésese nişte fotografí/zic "să mă-ntrébe dacă e̯-an‿rup‿fotografiile sau̯ nu"//n-a foz‿nimica‿ásta/p-órmă mi̯-a trimés‿vórbă pă năşîca/care m-a cununát//zîĉe "fínă !...îs‿trimete fínu...compliménte/că áre să-s [ɛ]spúnă ĉevá"//i̯o e̯-an‿spus că n-am nevóe dă nimíc//şî la hor-aíĉi-şa în‿sat/cînᵈ‿am plecát într-o duminícă/pî la pátru/noi̯ discután‿cu um‿băe̯át/i̯o şi cu încă dóo féte//şi ⁱel a avú‿vórbă c-o fátă dintr-ále̯a care i̯erᵉám i̯o cu i̯éle/ca să vorbe̯áscă-ntîi̯ cu e̯a/şⁱ‿să mă kéme pă míne la i̯ei̯//m-à‿kemát/şi i̯ei̯ au̯ avú‿vórbă/cînd am ajúns e̯o lîngă ei̯/fáta a plecá/ş-an‿rămás núma cu el îm‿míjlocu hóri/şi n-am avú‿ĉe să mai̯ fac/am staᵈ‿dă vórbă cu el/ş-aşá că ne̯-am împăcát//p-órm-am mai̯ discutá‿trei̯ lunⁱ dă zile-n‿continuáre/şi a fo̯z‿desígur că a ple̯cá‿táticu la núntă/la bucuréş‿la o sór-a lu máma/şîⁱ‿cîn‿a plecát am avú‿vórbă să fuĝím/ca tai̯ca-miu̯ nu mă lăsá să...niş‿să-l i̯au̯/niş‿să discút/discutám aşa pă furíşⁱ//şⁱ‿p-orm-am‿vinít aíĉa/ne̯-am îngăduiᵗ‿fo̯árte bine/

1044

şi cu sócri/şî nói̯ [ɛ] amîndói̯//

fắtu tudoríţa

óptisprezeĉe [ani]

o pásăre

să vă spun aşá cam ĉ-aş...putẹá i̯o să fa^{g}‿dintr-o pásăre//o prinz^{t}‿iŋ‿cúrte/o tai̯/fi̯erb^{t} ápă/o opăréşt^{i}/o jumuléj^{t}‿bíne/p-órmă o pîrléşt^{i}/şī o cúrez‿bíne dă tulée/dă fulş‿ĉe áre pă ẹa bìnenţeles /o tai̯ frumós cu cuţítu/o parĉeléşt^{i}/frumós/cum să... parĉeléşte dim‿bătrî́n^{t}/ş-ábăi̯...aléj^{t}‿bucăţélili fiecáre cum le ...pui̯/bucátă cu bucátă/dacâ...faĉ^{t} uŋ...sos să púnem aşá/fi̯érbī bucăţél^{i}li pentru sos/în ápă/apúi̯ le...după ĉe scurĝ ápa/le prăjéşt^{t}/le faş‿prăjála/şī le pui̯ bìnenţelés/şî ápa carẹ rămî́ne de lā bucăţélẹ/contínui̯ mîŋcárẹa cu ẹa//ş-aşá că mîŋcárẹa i̯ése/dacă şti^{i} s-o faĉ^{t}//

[Şi borşul cum îl faci ?]

tod‿la fel//punem‿î...punem ápă príma dátă/tăi̯ém‿î...verzitúră dîŋ‿grădínă/ĉe pui̯: ĉ^{e}ápă/salátă/òrĉé să tae la ţáră la ĉórbă/cre^{t}‿că şi la bucuréş^{t}‿tod‿la fel//şi să púne măruntăili carē le pui̯ la...ĉórbă//ş^{î} dacă vrei̯ să-^{l} prăjăj/dacă nu piĉ um‿pig‿dă ulei̯ aşá crud/ca să ái̯vă aşá um‿pig‿dă grăsíme/i tai̯ leuştẹán/tăiţắi̯/sau̯ ū...mă ro^{c}‿ĉē...ĉe-i̯ pui̯//

[Aceeaşi]

865. ULMU [ALR I, 960]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MC

erea păsărți mūltẹ

cînd ẹreaụ puoleurĭ/puoleĭ iarna/ai̯ vặzu dâ î...da zăpadặ/şî plụaie/şî plụaie şî plụaie//şî̆ iele stau̯ pă cîmp acolọ/şî li să lipi̯ạụ arikile//ştiĭ/nu putẹạụ să zbụare//şî̆ să duĉau̯ ụamẹni dâpă iele/vânătuorĭ dĕ eştẹa//da ĉe erea atunşĭ/ĉẹ fel dặ armặ ierea ?// ẹrea uo armă c-o ţẹavặ/şî băga uo cîrpặ/uõ-funda bine/băga i̯arbâ/ i̯ar cîrpâ/şî-i̯ punẹa uọ caps-acolọ//ụar lụa fuoc/ụar nu lụa//da acumā/acuma s-a modificat şî...//

ẹrea păsărți mūltẹ/erea...â...astẹā[1]...gîştẹ/ierea.. î...ligiụoiilẹ/etẹ că nu n-aduc amintẹ[2] !//dă sun cîrdurĭ â...//

[Lişiţe ?]

nū/nu//lāsặ/lişîţe d-astẹa sum pă baltặ//astẹa/erau̯ pă cîmp astẹa//

[Potîrnichi]

puotîrnig/da//n-am adus amintẹ/astẹa ẹraụ cîrdurĭ//iẹra înaintẹ...uṃ fel dă â.../îṃ felù lā...lā û...raţ/le zîĉā...nu ştiu cum/şî ieụ.../spîrcaĉ//şî iẹl acolọ uni irea i̯el/bătẹa bătẹa cu arikilẹ[3]/bătẹa cu arikile/bătẹa cu arik/şî-l vedẹa lumẹa/pîm... ẹrea rapiţî//să duĉa uomu acolo/şî da dâ iel şî̆...îl prindẹa//

[Se prindea aşa...]

da/da îl prindẹa dặ viụ//spîrcaĉ/aşa le şĉa//

[Şi cum era spîrcaciul ăsta ?]

cum ẹrea ?//i̯e-ṃ felu lā ọ...cum i̯ẹ rari [k] cum i̯ẹ raţili/îṃ

---

[1] Informatorul pocneşte din degete.
[2] Informatorul bate cu degetele în masă.
[3] Informatorul bate cu palmele în masă.

1046

félu̯-àsta aşá//şî́-l bâ̆tẹ́ā cu vʸi̯arẹ́lẹ/acólọ//şî́͜ făĉá ᵘọ̄...ca um͜ fẹ́l dă cúi̯bar/şti ?//creştẹ́aᵘ şî ẹ́i̯ tot aşā́.../să prăşẹ́a//s-a kéríᵗᵘ/nu mai̯ i̯e bălắrii̯/nu mai̯ i̯e răzu̯árẹ/nu mai̯ i̯e buruí̯enⁱ// acúmā.../nu mai̯ i̯e nîĉ prẹ̋pelìţẹ du̯ámnă//nu̯ ma͜ i̯ẹ́//i̯épur nű mai̯ sînᵗᵘ//i̯épur i̯erᵉá naíntẹ/du̯ámnẹ dumnezắulẹ/ĉẽ́//cárẹ ⁱerᵉáu̯ vînătórⁱ ẹ-aducá cu sácu/dā́//

[Păun Ion]
u̯òbzⁱéj͜ dâ anⁱ

şî̄ a lu̯at árma fᵘocᵘ

acílẹa/lā vo dóọ cásẹ/nű línẹa ásta/áilàntā/ⁱẹrá un ᵘom cárẹ ⁱerᵉá vînătᵘór//ş-avẹ́a dóọ fⁱétẹ//i̯elū́/să duĉáu̯ la pădúrẹ-aĉì/vâărásca' ásta dac-aţⁱ áu̯zit/i̯e pădúrẹ-aìĉ//bâătrî́nă/sútẹ dắ͜ anⁱ// şî vînā́u̯/să͜ ûĉá dâă sẹ́ară/dimineáţa-l vẹdẹ́ai̯ cu sácu/pátru ĉinĉ ⁱépurⁱ//ş-a vini͜ d-acólọ să ştẹ́argă árma//cu̯ópʰii pîn.../p-acólẹa pîn͜ cásă//şî̄ a lu̯at árma fᵘocᵘ//ş-ai̯ văzú͜ gă/fáta ástạ //

[A murit aia][2]

a murítᵘ//i̯-a spulberát ᵘobrázî/ş-a mụrít/ē̄//da acúma/nu mai̯ să-ntîmplă dâ͜ ástẹa//

ẽi̯/şî cís͜ pấ͜ la cîmpᵘ ?//dấ͜ lā cᵘocᵘón[3] d-aiĉ/dâ ⁱilfọvu/avẹ́au̯ pŏmîn͜ la noi̯ pă mᵘoşîⁱ-aiĉá/vâărásca să ţinẹ́a//ş-un ĉetăţẹ́an

"tʰā"-nceput/"hū/i̯epurẹ́lẹ mă/i̯epurẹ́lẹ mā"/nu ştⁱu ŝe//hai̯ că mai̯ vă spui̯ úna d-um͜ frátẹ-al mẹu̯//

ⁱelᵘ/sâ-i̯ [k] árma-ncărcátă/púsă-n͜ cᵘodirlă/cum ⁱeráu̯ cărúţili/să puⁱẹ mîna pă ármă/ş-a traz͜ dă cᵘocᵘóşᵘ//ş-a-mpuşcá͜ cᵘopⁱílu/ˡ-a omᵘorî́͜ pă locᵘ//

ʰacúmă/tái̯că-mẹᵘ͜ ọ avút ᵘọ propiⁱẹtátẹ dîⁿ͜ nóọ͜ sútē...dᵘói̯-

---

[1] Toponim.
[2] Intervine soţia informatorului.
[3] Coconi: sat vecin.

şp^{i}e//s-a luat să dea loc^{u} [k] lótur^{i} már^{i}//l^{u}ótur^{i} dă ĉínz^{i}ej dă p^{u}oguáne/dă ĉin [k] şî dă pátruzej/dă doozéj dâ iectáre/şî táta a luat únu dă treizèĉ//ş-an culéz la p^{u}orún c^{u} cărúţele/ieu cu cărúţa mea/ei...//am fost amestecáz/noi am fos plugár^{i} bun^{i}//puáte vo hí spúsă.../întrebás pă raiu[1]//mergîn^{d} aşá pă drum/ĉé ne spúne ^{i}el/în spúne ní^{i}e/

"băi néne"/^{s}zîĉe "io rămîi la pînd-aiĉ"/^{câ} ^{i}erá niştē...m [ɛ] mărăĉín^{i}//

să sú^{i}e pâ cărúţâ/cum ^{i}erau cărú/[ɛ]púne el pîĉ^{u}oru/cărúţilī cū scuárţe sus^{u}/şî tráĝe árma//ş s-a agîţá dă/calaba^{lóu}//şî n^{u}or^{u}ócu lu dumnezeu că a vénit^{u}...árma pă supt^{u}...//pâ su mînă//^{u}oátă/bū !//noi an rămás.../şî ^{i}el n-o mai putú să vorgáscă dĕlóc//ásta//úite-aşà s-a-ntîmplá^{t}//

da acúma nú mai i-aşa//s-a ĉivilizá lumea/s-a dăşteptát//

[Acelaşi]

dă cîn cu lúki

ĕi/ş-atunş cū...cu războ^{u}oiu/cu v^{u}oi[2] acòlo lā.../cîn v-a lua nélu//dâ ^{i}er^{e}am io militár//

[Da.][3]

da/primăvara//

[Cum ?]

t^{u}ot aşá//a avút u^{m} miel û fătá can dîn timp/şî ā [ɛ]pâi umblá pîn sa^{d} d^{u}omnúle/er^{e}áu mult^{i}//dihánii d-ástea//acúma nú mai// [...]

avéa táta ū l^{u}o^{d} dā...ĉinĉ ie^{c}táre/pûm márĝinea pădúri/venéau dîspre ĉocăneşt^{i}[4] /păi...acólo ^{i}er^{e}a terén//ş-auzeai túma dâ la

---

[1] Raiu: secretarul Consiliului Popular din comună.
[2] Informatorul se adresează soţiei.
[3] Intervine soţia informatorului.
[4] Numele unui sat din apropiere.

1048

ĉocăneśtⁱ/dorobánţu//ẹrá//"hu̯ò‿lū́pe/hu̯ō‿lū́pẹ"//şî‿treĉá ẹⁱ kár pâ lî́ŋgă nᵘoi̯ p-acólẹa/ⁱintrá-m‿pădúrẹ//ă/ʰabár n-avẹá//

[Dar n-a mîncat oameni ?]

nᵘọ//

[Numai mînji.][1]

mî́ŋjī â‿vára ī [ɛ]i prăpădẹá/i mursⁱecá//u̯ár să repezẹá la gît/u̯ár î rupẹá pî́lpa//ⁱẹrá un u̯om bᵃ̂ătrî́n [!] críⁱẹr [!!]ũ‿ᵘom mai̯/şî cō [k] cam cᵘomediáşᵘ

"mᵃ̂ai̯ nẹá ⁱilíẹ mă//mă "sî́ĉe//"dă cîn‿ai̯ pă bălán ?"//

"ē"/sî́ĉe/"dă cînᵈ‿cu lúki bă"//că ⁱẹrᵉá cu pî́lpa [!] rúptă/şti//să vindecásẹ/da cálu nú mai̯ şkᵘopá/dā...l-apucásẹ//

"dă cîŋ‿cu lúki/măⁱ"/sî́ĉẹ//

[Acelaşi]

cărûţa merĝá şî‿ⁱo ã‿născút-o

ă‿născút-o pă cîmpᵘ/îŋ‿cărûţă//cărûţa merĝá şî‿ⁱo ã‿născút-o//ĉe să [ɛ]facᵘ ?//n-ávẹam‿un ĉe să-l îmfăşọ́rᵘ//avẹán‿dóọ fústẹ la mínẹ/mbrăcátă//avẹáŋ‿şu̯órţ/c-aşá purtám atúnĉ/şî legătu̯árẹ dâ‿ásta-ŋ‿capᵘ/úi̯tẹ[2]/d-ásta//ĉé‿să fag/m-an‿dăzbrăcá‿dă fústâ/am‿ûŋfăşurát că ẹạ [ɛ] a fᵘós‿fátă/am îŋfăşurát-ọ-ŋ‿fústâ/într-o ţu̯álă cárẹ-ọ avẹáŋ‿şî i̯o-ŋ‿cărûţ-acòlọ//şî ᵃ̂ásta l-am lu̯a‿şî i l-am‿pus îŋ‿capᵘ//şī...ᵘómu ăsta al nẹ́u̯ ĉícă:

"fă̄/tu mᵘórⁱ pîn-acásă"//

"lā́s că nu mᵘor/taĉ"//

da ĉ-ám‿păţí‿pâ‿úrmă ?//tréi̯ dᵘóctorⁱ n-a adúsᵘ//m-a adús‿uŋ‿cărúţa î [ɛ]cu cᵘoĉénⁱ/şî ⁱẹrá um‿frigᵘ//aŋ‿răĉí‿pẹsémnẹ//sî-l naş‿tù-ŋ‿cărúţă//

şī...pă‿ásta pᵃ̂ă cîmpᶜ.../pă‿áẹa dă la călăráşⁱ am născút-o acásă//da‿tó‿siŋgúră//câ bărbátû-mi̯u ira la mu̯árẽ/şī gó́rgẹ‿ăsta/

---

[1] Intervine soţia informatorului.

[2] Gest.

băȩátu̯-ăstā m [k] cári l-am mai̯ máre/iȩrá micu//ş-am ieşît aiiji la vecíni̯-èştȩa la gard.../cu̯-ápa rúptă//tuor să i̯ásâ copiilu//n-ávȩam pă nimeri//ş-an strigā pistȩ gard/ş-an strigátu//s să dúcă să n-adúcă şî niiȩ pă cinevá aci//ş-a iişîtu//a iişîtu...ţaţa marîţa/c-aşă...i̯ȩrá şî.../s-a duz bărbát-sọ şî n-a adúz mu̯áşă[1]//tréi̯ am născú singurică//da nu că...a fuo [k] am fuos ca ásta//că să nu mă ştiiȩ nimerȩa să-l nascu//da...n-ávȩam pă cinȩ//

[Aşa s-a-ntîmplat...]

da//ásta cárȩ-am născút-o pâă cîmpu//că tu̯átȩ mă judȩcá şî .../gátă mámạ şî tu̯átȩ/că "di cȩ n-ai̯ spus"//

"brȩ dăâ/cum iȩrá să spuiu ?"//n-a dat un jungu/n-a mai̯ dat únu/ş-al tréilȩă.../l-an sculá pă...bărbátu-nọ/

zîc "ái̯dȩţi acásă"//

"hái̯dȩ-acàsă"/cică "las că te duji mîi̯nȩ"//

avȩan ş-ún diesi coptu//culeȩan la puórump//"cîn să mă dug mă mîi̯nȩ/haidȩţi acásă/că i̯o fac aici-şà"//şî...iȩrá ş-un cumnát al néu̯ acólọ//ş s-a sculá repẹdȩ/am [ɛ] ânhămá cái/c-avȩám...cai̯/da nú cai̯/trei̯ cai̯ la cărûţă/şî iȩrá nuoroi̯u márȩ//[...]şî i̯o ierám plínă dă nuoroi̯ pîn la ĝenúki̯/dăscúlţă//m-an suiit un cărûţă/cîn an vénit acásă/uşili-ncuiȩtȩ tu̯átȩ/uo kiiȩ la máma mȩa/şuọ kiiȩ la tát-su/că vinȩá dă da la puórş p-aiic//cȩ să fácă ?//avȩám un ĝam márȩ-acòlọ dasúpra la úşa cuoşárlui̯//l-a scuoz ĝámu̯-ăla/ş-a iintrá pâă ĝam.../şî...cuoşárū.../în cráş/că...noi̯ aşá scan/şî craş/şî cuoşar//avȩán tuot aşá un...ĝam márȩ dă-ncăpȩám pă iȩl/ş s-a băgá p-acólọ/ş-a săltat/c-o hi făcútă iȩl d-a dăscuȩat uşili/cu cȩ lȩ-o hi dăscuȩátă/nú ştiu̯//şî m-a băgát ûn casă//m-a lăsá singură-n casă/s-a duz la bab-àȩa şî n-a adús-ọ pă mu̯aş-àȩa//a vénit/i̯-a legá buricu la fátă/pâ urm-a pus ápă să mă spẹlȩ la kicérȩ că iiram...pîn la ĝenúki/plină dă nuoruoiu/da //ş pă urmă d-ăi̯/ţîpatu/şî...kilomănéştȩ-tȩ//am păţi rău̯ i̯o/rău̯/

---

[1] Informatoarea vorbeşte şoptit.

1050

c-am avú...

[Dar ziceai că ai învelit fata în fuste că era fată. Dar dacă era băiat în ce-l înveleai ?]

tᵘot în álẹạ/cạ álĉeva n-ávẹamᵘu [ɛ]în ĉe sạ.../că n-ávẹaᵐ ni-mⁱica la minẹ/dăcît ástẹa carẹ...ⁱẹrá pă minẹ//tᵘót um fustelẹ-ạ-lẹa//ş-avẹạm ᵘo trẹánţă dâ hain-acòlọ-n cărûţạ/am pus cᵘopkílụ-a-colọ/şî po úrmă mînạ//mînă nenẹ cái/sâ m-adúc-acasạ//cîn a vẹnît máma şî m-a văzú/"vâi/di ĉe mamạ n-ai vẹnît acasạ"//şî plecasẹ sᵘocrî-mⁱu sẹára cu cărûţa cu pᵘorúm/auzⁱ//

a vẹnît mămica/ĉicạ/"di ĉe fă n-ai spus/s te fʰi us cu tata"//

"pâi daca n-am avú ninica/mạ/pă la nezu nopţi//n-am avú ninⁱᶜ"//

túdora păᵘun

şáptẹzéşî[ɛ]ĉinĉ [de ani]

nú m-apucá sẹára la hᵘórạ

iō singur-am foz la pārinsⁱ/şî n-ám a [k] nu m-a drăcui máma/nu m-a drăcui tata/da pă minẹ nú m-apucá sẹára lā...la hᵘórạ//cîn vinẹa vaĉilẹ-acasạ//ş-aşạ-i//

[Şi cu băieţii numai ziua vorbeaţi ?]

pâi cînd ?//la nᵘoi ca sạ...te duĉ/da acúma să dúĉẹ dᵘamnạ//sạ...te hi dusạ să vᵘorgéşⁱ cu ⁱĕl şî.../te dujⁱ lā...să jᵘóĉ acòlọ/nú//

iọᵘ în vẹaţa mẹa n-an vᵘorgiᵈ dăcît cū...cᵘocᵘoşatụ-ásta dạ ᵘom//

[Cocoşatul ăsta ca bradul...]

şî-ntr-ọ sẹárạ/plecasẹ tụată lúmẹa/şî m-a apucá dạ mînạ/şî m-a ᵘoprit acᵘolẹạ//întîmplător să iasă şî tătica dîn prăvăliⁱẹ//

d-acólo̦ d-únde̦ ⁱ^e̦rá cu u̯ámini//nű m-an‿dus acásă̦/nú‿m-an‿dus acásă̦//ave̦ám ᵘ^o mătúş-acól‿la fráţi lu tătíca/i̯erá mai̯ máre̦ ca ⁱ^elᵘ/şî m-an‿duz‿la e̯a//

"túşă tudóro̦/ĉe să̦ facᵘ ?"//

"ĉ-ái̯ făcú‿fă ?/hí̋re̦-~~ai~~ afurisítă̦ să híⁱ/d-áe̦a̦"//

"e̦tĕ fráte̦ ĉ-am‿făcút"//

"hai̯ cu míne̦ fă/şî laˢ‿să zícă̦ ĉe̦vá//da ⁱ^el n-a vᵘ^orgí‿cu mắ-ta ?//

şî́‿m-ā‿us acásă̦/şî̀‿nu n-a zî́s tătica nínic//

[Aceeaşi]

să fʰīi‿iniţiát la pe̦şte̦

[Eu nici nu ştiu ce-i aia umbreajă; ia-o aşa şi explică-mi tot !]

să fáĉe̦ dîn áţă̦ dîn ásta dă cusú/dîm‿papiótă̦/spr-egzémplu/kar púştiu meu̯ fáĉē...la aşá ĉevá la umbre̦ájă/şî́‿áre̦ ᵘ^ō...spre egzémplu un‿creⁱ^ón/da-i̯ [ɛ] a lúi̯‿e dă ţe̦ávă/ᵘ^o ţe̦ávă dă tréstie̦/şî̂‿ş-agáţă̦ c-ᵘ^o aţî́şu̯ară d-aíĉa/şî vine/áre̦ ᵘ^o ⁱ^églíţe̦-aşᵉ^a decupátă...aíĉi-şᵉ^à la cápăt/şî la un‿cápăt şî la áltu̯/că fáĉe̦ cu dóo̦ cápe̦te̦//şî fáĉe̦ neşte ᵘ^okuléţⁱ dă‿î...doi̯ ĉentimétri pă̦tráţⁱ//doi̯ ĉentî́metri cu dᵘ^oi̯//víne̦ fᵘ^orm‿pătrát//dᵘ^ői̯ ĉentimétri pătras‿cun‿să spúne̦//şî́‿fáĉe̦ okíşᵘ^orⁱ^-èⁱ^a/lā...g [ɛ]grosíme̦a desⁱt^ului̯//secrétu i̯e la ⁱ^el că‿î...ĉe fáĉē...ţe̦áva mai̯ supţíre̦/dîn áe̦a ⁱ^ése ᵘ^oki mai̯ míĉ/dîn ĉe-i̯ fáĉe mai̯... [ɛ]ţe̦áva mai̯ gru̯ásă̦/dîn áe̦a i̯ése̦ ᵘ^oki mai̯ marⁱ//mai̯ marⁱ//áe̦a-i̯ măsúrā...u̯ókului̯ própi̯u-zis//şî-i̯ fáĉe̦/pu̯a‿s-o̦ fácă̦ dă trei̯ métri/dă pátru métri/în‿lungî́me/şî-n‿lăţíme dā...cîd‿vre̦a ⁱ^el: şapteze̦ĉ sau̯‿ū...dĕpíndă dă u̯ok//cî [ɛ]tⁱ u̯ok î́i̯ púne̦-aşᵉ^a ân‿lăţíme̦//vre̦a să

1052

meárg-aş^{e}a//şî după aea să...termină uokíşor^{i}-è^{i}a/şî rămîne ca ^{u}ō...plasă/plasă/dă patrát/f^{u}ormă pătrátă/^{u}okíşor^{i}-è^{i}a//să bagă un [k] ^{u}o aţă mai gruasă/pártea dă sus şî pártea dă j^{u}os/a ei//î [k] bagă ^{u}o...aţă mai gruasă//ş-aiĉi-şà la capătu aţilor ástea cari sun mai gruase/să leagă dă d^{u}oi î...potigaş^{ţi}/potigaş^{i} i spunem/în font i doi...arac/sau doo beţe//care asfel să-mf^{i}iĝe îm pămîn^{t}/leş cu aţele-ástea...sus/şî jos aiĉa/şî ea stă dreaptă//în apă//să bagă-n sensu ape/ape//

^{tu}pă care peştele umblîn^{d}/vine şî dă-n ea şî s-agaţă//avînd î...ţepi-è^{i}a pă spatē/avînd ţep^{i} la burt-aiĉa la...//

[Şi altfel cum se pescuieşte ?]

álfel/la nevod//

[Asta cum e ? Povesteşte tot aşa !]

da//e tot ā [ɛ] ĉe^{i}aş^{ţi} fuormă dă...uok/da dăcît că sun mai m [ɛ] mărişor^{i}/uoki//şî ăsta î...pua să fie dă ^{u}o sută dă metri/un nevo dă doo sûte dă metri//şî are foraş sus/are fora^{j} jos/dîntre care dă f^{u}oraşu dă j^{u}os s-agăţă neşte greutăţ^{ţi} rotunde dă plump//ca să-l ţină partea dă j^{u}os pă pămînt//partea dă dasupra s-agaţă neşte dopur dă plută//ca/partea dă dasupra s-o ţină sus/iar partea dă j^{u}os/avîn^{t} plumbu/s-o ţină pă pămînt/să meargă razan//

şî merĝe u [ɛ] urmatica â ū [ɛ] una dîn bărĉ/i [ɛ] să pune nevodu-n ea/şî asta d^{o}ar stă şî dăşîră/şî-ăelanţî merĝe şî-ntinde//traĝe dă capătū nevodulu^{i}/şî asta doar stă s [k] pă l^{u}oc/şî dăsfăşuară dîn nevod//i dă drumu-n apă/şî ăea sĕ dūc/şî...ş-ea ei o form-a lor carē ştie că are nĕvodu dă...doo sûte dă metri/aşà//şî vine şî p-ormă să-nĉercu^{i}eşte//ăştea d-aiĉi-şà care s-a da [k] dăscărca^{t} nevodu/^{u}o ea înspre ăştea/şî vine su formă dă potcuavă/d-a să-mpreuna//şî pŏ urmă-nĉepe fi^{i}ecare şî traĝe-m barcă//cum... [k] barca cu patru uamen^{ţi}//şî-nĉepe şî-l traĝe-m barcă/deşi ei să-mpre^{u}ună/să-mpreună/forma ast-a lor/potcua^{vă}//

---

[1] Gest.

şî cîn̯‿să-mpreúnă dâ‿să trâge tu̯átă... [k] tod‿nevᵘódu/îm‿pfúndu nev [k] dă nevᵘód/la jumătátẹa lui̯/árẹ ᵘo matíţă//tód‿la t [k] ûm‿plásă//dăcît că-i̯ mai̯ lung/-áẹa vine su‿fᵘórma dă sác/unui̯ [k] fᵘórma únui̯ tub//tub da tód‿dîm‿plas-àẹa/ᵃşá cáre áẹa-i̯ mai̯ lúngă//sîn/rămîne ca sîn̯/cum i spúnem noi̯//

[Cum îi zice ?]

sîn//mai̯ máre/dîn nevᵘód/dîn̯‿lăţimẹa lui̯/da//cor‿común‿cu nevódu/da dăcît că ăla rămîne mai̯‿in úrmă//şî acólo rămîne tot péştẹlẹ//

ᶺl mînă şî-l ţînẹ-aşá-n̯‿sus//ắştẹa dâ p-o [ɛ] d-o párte d-a nevódulu/i̯ar ăştạlan̯z‿d-o pártẹ/ d-a nevóduluⁱ//şî‿cu mincôcu d-acólo ẹá...péştẹ/şî púne-m‿bárcă//a umplút o bárcă/plẹácă cu ẹa lā... punᶜt d-o dăscárcă/álţi...încépe áltă tu̯ánă//

[Altă, altă ?]

tu̯ánă//un‿ī ĉercui‿dîn ăsta...al lor/să numéştẹ tu̯ánă//spúne sĉẹ-"am dat ᵘo tu̯ánă"/ᵘo-mprejmuire dîn ást-a lor// [...]

ḑûpă áẹa/dă úna/sau̯ trei̯ tu̯áne/sau̯ pátru tu̯áne/îl [k] cîd‿vᵘor ei̯//şî-n̯‿rapór‿dă timp//timᵇ‿dáca mai̯ árẹ mai̯ dau̯/dácạ nu/vine-n̯cu̯áĉẹ//şī‿prindẹ şī...zăĉe mii̯ dă kilográmẹ/şî ĉin̯j‿mii̯/zîlnic//la úna dîn tu̯ánẹ pu̯á‿s-ajúngă péste mie dă kilográmẹ//la úna dîn tu̯ánelẹ-álẹa/carẹ să dau̯//a ajuns şî la dóo vagu̯ánẹ/

[La o toană ?]

nú la ᵘo tu̯ánă/la mai̯ múltẹ tu̯ánẹ//la mai̯ múlte tu̯áne/însă ᵘoptîşpe dóoj‿dă vagu̯ánẹ/la zi//s-au̯ scᵘos//

[Şi singur cum poţi să pescuieşti ? Fără...]

fără niĉ um‿fel dă ajutór/sau̯ dă sculă própiu-zis/núma aşá/da să fʰi‿iniţiát/la péştẹ//

tĕ duj‿la stuf şî-l simsⁱ‿cu pⁱiĉu̯árẹlẹ//îl simsⁱ [k] să mai̯

---

¹Din cauza unei defecţiuni tehnice, textul înregistrat a devenit neclar şi a fost nevoie de reluarea lui.

simte [k] să opsẹarvă el şî dupạ apạ/unde ẹ-apa turbure...dasupra/-nsẹamnă că ⁱel umbl-acolo jᵘos undeva/şî...dă neşte bᵘorbụace dạ apă sus/şî-i̯ apa turbure/acolo und-egzistă el dă-i̯ strînz grămadạ//

că el d-alfel îş facē...casă ca orişcẹ om//jᵘos în stuf acolọ/ vine ş-o sapă mai̯...forma unui̯ ligan/dă forma unui̯ ligan/grụapa lui̯/ş-acolo ẹ locu neted//să curăţạ/rămîne loc neted cum ar fī...scaunụ-ăsta[1]//şed acolo/stau̯ grămadă ᵘunu peste altu/umblă zâ [ɛ] ha[2]...//ş-acolo cîn [k] în specẹal cîn dai̯ dă grụap-aẹ-a lui̯ trebui̯ să fⁱii̯ fụarte aten la ẹa//îl simzⁱ după pⁱicᵘor/şî...p-ormă te laşⁱ fụarte frumᵘos cu mîna/şî...ᵘo ⁱei̯ cu mîna tîrîⁿ începîn dâ la cụadạ pînă la capăt//cu mîna drẹaptạ//cu mîna drẹaptă//cîn ai̯ ajunz la capăt/lā...urekile lui̯ propi̯u-zis/imedẹat...strînj mîna/şî cu asta[3] l-apeşⁱ...î noroi̯//acolọ undẹ estẹ el/ca să nu facă...zgomot/să fugâ ⁱălant//

[Şi ziceai că mai poţi să mai prinzi cu setcă, sau cum ziceai? Povesteşte cum e făcută o setcă !]

ᵘo setcā...tot aşa/are lăţimẹa unui̯ ī...metru jumate/şî doi̯/ astẹa-z dimensiunⁱ diferite//nu contạză că să fⁱiẹ ⁱẹgzac/să ai̯vă ᵘo măsurạ/lăţimẹa ei̯//lungîmẹa/acêᵉaş//nu contază să fⁱiẹ [k] să ai̯vâ ᵘo măsurạ//dă zăcẹ/dă doi̯spe/dă...doozăj/d-o sută dă metri//ẹar la una d-o sută dă metri/pᵘos să scᵘos cinspe dooj dă kilogramẹ sau̯ mai̯ mult//

[Şi cum e făcută asta ?]

ⁱẹ făcută tᵘo dîn...dîn aţă dîn asta dă relon/da cu ᵘok marⁱ/ pătraţⁱ//ᵘok marⁱ şî pătraţⁱ//sus să lẹagạ una dîn aţẹ mai grụasẹ/ sus şî jᵘos/n aẹa dă jᵘos s-agaţâ neştẹ greutăţ dă plumb/ca s-o ţină jᵘos/ẹar la aẹa dă sus s-agaţâ neştẹ dopur dă plută/da dopur dîn alea marⁱ//

---

[1] Informatorul bate cu palma în scaun.
[2] Informatorul înghite.
[3] Gest : cu mîna stîngă.

[Dopurile astea au vreun nume, la năvod ?]

ᵘo denumírẹ-a lor/plúte//aşá-i̯ spúnẹ/plútẹ//péntru ca sạ nu sạ‿dúcā pártẹa dă sus a nevódului̯ s‿să dúcă jᵘos/s‿să-mpreúne cū,..//

şî dúpâ‿áẹa te dai̯ la márĝînă/înfʰíĝ...amîndoọ potigáşẹle/-mfʰíĝ acólo şî...te dai̯ la vo ĉínzĕş‿sau̯ ᵘo sútă dă métri̯/ înapóẹạ ei̯/sau̯‿ûn...faţa ẹi̯//şî-nĉépⁱ şî dai̯ cu mî́i̯nile//arúnĉ ápă/dai̯ cu pⁱicûárẹle-n áp-acòlọ/şî merĝ ínspre‿ᵉa//cîn‿ajúnjⁱ‿la ẹa/ᵘo ⁱei̯ dâ‿la un‿capạt/scos‿únu dîm‿pᵘotigáşă şî.../ᵘo ⁱei̯ şî... ᵘo coⁿtrolez cu mîn-aşà//săltînd-o lā...sûprafaţa ápi̯//şî péştẹle cîn‿a dat acólọ/vinẹ şî‿s-agáţâ/bá dă spⁱinare/bá dă búrtă/dă‿î... cᵘólţî-ăẹạ ai̯ lui̯/pă care-i̯ áre la...arípⁱ...le lui̯ şî/d-acólọ nu mai̯ scápâ//să-ncúrcă şî [k] ca péştẹle/şî dă cap şî dă pⁱicûárẹ/ s-agáţâ n-ácu-ăla//şî după áẹa pós‿s-o laşⁱ acólọ/să nu-i̯ mai̯ faj‿ bătáẹa//ᵘo baĝ ástă sẹáră şî/mîi̯ne diminẹáţă/te dujⁱ‿la ẹa ş-o controlézⁱ//

[Nu ştiu dacă e pe aici obiceiul cu o plasă, tot aşa, dar cu un lemn...]

tîrbᵘóc//ⁱe [ɛ]egzistă pátru lémnẹ/pátrū...aráĉ supţírẹ/dîntre carẹ să...să-ncoṇvúaⁱe puţin/să...i̯egzis [k] să báte néşte ţărúşⁱ .../drepᵗ/şî...sⁱ[ɛ]î[ɛ]sup‿fórmă dă potcúavă//ţărúşî să bat aşᵉa-n su‿fᵘorm-ástạ¹//şî‿să bágạ lemelẹ-àlẹa cū béţelẹ-àlẹạ/dă să ᵘusúcạ//să ţínẹ-o săptămînă/doᵘo/trei̯//să ţíne lémnelẹ-àlẹa/ ĉérĝilẹ//

[Aha !]

ĉérĝile//denumírẹa lor ẹ ĉérĝ//ĉérĝilẹ/să ţínẹ-acólû-ntre ţăruşî‿ẹᵉa timᵇ‿dâ‿o săptămînă sau̯ dóọ/dạ să usúcạ/dạ‿nu să mai̯ dăsfáĉẹ sạ‿rẹ[ɛ]adúĉe la loᶜ//şî pâ úrmă éle rămînē...semilúnă/ĉérĝile//dúp-aĉèa să prínde la jumătátẹ-aíĉā² /fᵘorma lor dă crúĉẹ/să prinde c-un‿şurúp//sạ dă gaᵘúrạ/şî‿pîn úna şî pîn álta/să prinde

---

¹Gest.

²Informatorul îşi însoţeşte explicaţia de gesturi.

c-uṇ‿şurúp//áşa//dúpă áe̯a să le̯ágă uo̯ áţă/gru̯ásă/gru̯ásâ/să le̯ágă cu̯áda/cu̯áda própi̯u-zisâ/a lui̯//dûpă [ɛ] d-áiĉi-şà/să le̯ágă cu̯áda// şî la cápu tîrbuócului̯ fhîn‿pătrát/i̯el dacă v[ɛ]viíni-ṇ fuórm-àsta dă crúĉe/sĕmi [ɛ] rotúnd-aşeà/viíne pătrát/ĉérĝile-àlea//şî nevuódu fiin‿pătrát/cu néştē...fuoráşu pă márne/áţa pŏ márne să numéşte fuoráşti/a lui̯//şî să le̯ágă dă‿fiiecáre cápăt al ĉérĝi/pátru cápete/ále ĉérĝilor/să le̯ágă fuoráşu/să‿le̯ágă fuoráşu//şî‿ ăla-l las fu̯árte frumuós în ápă/şî stai̯ cu cu̯áda întră piiĉu̯áre/cu̯ád-aşà//j‿dûpă áe̯a i̯a-i̯ un tim‿nèlimitát//nu-s‿prevestéşte nimic...că a dat‿péşte/sau̯ n-a dat//ásta-l salsi‿kar la vóe̯a‿ântîmplări//îl salţi//în tímpu cîn‿úmblă péştele/s-ar putéa-n tímpu-ăla cîn‿ai̯ s [k] iegzág‿bruodeála‿àsta éste//la în [k] tîrbuóc/prinsu péştelui//şî-n tímpu-ăla dacă‿î...te-a bruodi‿vùnu-acolé̯ă/l-ai̯ lu̯at în tîrbuóc/iel fhînd‿î máre şî lat/fuorme̯ază um‿fel dâ... búrtă/în‿juós/tîrbuócu//şî‿péştele să zbáte-acólo/să‿zbáte//dúpă áe̯a săltîndă-l în‿sus/iel s-aprópie-nspre tíne//tîrbuócu//tîrbuócu/şî...başi‿mîna fu̯árte frumuós/âl ei̯/îl pui̯/up-aĉéea-l láşi e̯ar/în ápă//

[Da ?]

e̯ar//ásta e mai̯ greu̯/núma-n tímpu cîn‿úmblă péştele/puoţ prínde//

bălán marín
trei̯şàpte [de ani]

pîíne̯a

m-aṇ‿sculá‿diminé̯aţă d‿la óra ĉinĉ/me̯-am plămădit alu̯átū//aṇ‿făcút um‿pîc/să zîĉem aşá dă mămăligūţă/am pus acólo/-ṇ‿cápu căpistéręi/şî‿la şáse jumătáte/cîn‿am plecá‿lă...ĉeape[1] /me̯-am...

---

[1] C A P = Cooperativa agricolă de producţie.

1057

dus acólō...dŏ̋o̯-alu̯átẹ/cárí‿să mu̯áⁱẹ-n ápā̦/răĉẹ/ş-am merş/‿ş-am̄... băgád‿mîn-aşà frumᵘ͡ós/m-an̦‿spălá‿pă̦ mî̦inⁱ frumᵘ͡ős/şî́...am mestecát aşá frumós/cu făⁱ͡ína̋/cu ápă cáldă̦/cu mămăligúţ-àe̯a/şî̄...a stat pîn̦‿la óra tréi̯//cîn‿an̦‿vení‿dîᶺ‿la ĉeapé//dúpă áe̯ā...am băgá mîna-n e̯a/am îngcălzît um‿pig‿dấ‿ápă/şî dă-i̯/tráĝẹ-i̯//frămîntătúrⁱ/ bínẹ/şî́...aşᵉ͡á cum az‿văzút-o/am pū́s-o la cúpē̦/a merz‿la cuptᵘ͡ór ...//àlĉevá ?//

[Şi pe ce ai băgat-o în cuptor ?]

pă̦ lᵘ͡opa̋tă̦//da//

[Dar cuptorul cum l-ai ars ?]

[!] az‿văzú‿bínẹ//am adúz‿dóọ...bráţẹ búnẹ dă̄...cᵘ͡ọĉénⁱ/dóọ dă znob‿dă flu̯áre̯a su̯árlui̯/şî́...am dat fᵘ͡oc/am...ars/am jărăvít frumᵘ͡ós cu va̱traị́ū/şî̄...a mers pî́i̯ne̯a/s-a cᵘ͡opt//

[Şi pe urmă, după ce ai "jerăvit" cu vătraiul ?]

da/am da‿cu pŏmătúfū//an‿da‿cu pămătúfu frûmᵘ͡ós/am scos tu̯átă ĉenúşā/ş-am pus pî́i̯ne̯a frumᵘ͡ós pấ‿lᵘ͡opátă̦/cî́tẹ ű̋na/cî́tẹ úna/şî̄... a mers tᵘ͡átă̦//

[Şi cupele astea cine le face ? De unde le ai ?]

cúpẹle̯-àste̯a le̯-am găsîᵈ‿la bătrínⁱ aíĉa//sun̦‿făcútĕ dă nişte̯ rudárⁱ//aşá le spune̯á//dîn̦‿lémnu cum az‿văzút/sun̦‿făcúte dă̦ rudárⁱ//rudári au̯‿ū umblá‿cu cărúţa pîn̦‿sat/şî.a lu̯at...şî bătrî́ni// i̯o le̯-am găsít aíĉ/cî́n‿an̦‿vénit//cúpẹle̯-àle̯a//

[Dar sînt obişnuite aicea în sat ?]

dă̋//au̯ fu̯a̋ʳte mult//aşá-m̦‿félu la ali nu̯ástre̯/nű//z‿mai̯ miĉ/ sau̯ mai̯ puţínẹ/dă pî́i̯nⁱ/ştii̯ ?//pa̋tru/tre̋i̯/dőᵘ͡o/űna//aşá/ştii̯/mai̯ miĉ//deĉ alẹ nu̯ástrẹ sînt úna dă ĉínĉ/úna dă şasẹ//

[Aici aveţi două cupe, da ? La una din asta cum îi spui ?]

cűpă/cűpă̦/cúpă̦//

[Cu totul e cupă ?]

1058

cu tᵘ͡ótu e̯-o̩ cúpă//àe̯lántă̩/sîn‿dóo̩ cúpe̩//așá le numím noi̯/dóo̩ cúpe̩//

[Ai pus pîinea de-a dreptul în cupă ? Parcă era pusă pe ceva.]

dá/pâ ᵘ͡o̩ fáță̩ dấ‿másă̩//am o̩ fáță̩ dâ másă̩ péntrū fiⁱ͡ecáre pî́i̯ne̩/în̦‿cúpă̩/șī fiⁱ͡ecáre̩ pî́i̯ne̩ mérg̲e-n̄...fáță̩ dă másă̩//șī...la u̯rmă s-a-n̦vălít așá frumós/că nu să pu̯áte̩ púne̩ de̩réct ân̦‿lèmnu̯-ăla̩//

[Și pîinea o frămînți; ai frămîntat-o, ai lăsat-o să...]

dắ/s-a damînắt/

[Cum ?]

s-a dᵘ͡o̩spít/s-a dᵘ͡o̩spít//

[Dar cum ai zis alftel ?]

s-a damînát [!]/așᵉ͡á să zî́ĉe/e̯a̯ să fáĉe̩‿ca s-o púne̩m d-a mîna//

[După ce o pui în cupe, o lași...][1]

da‿î//am̦‿fră̩mîntát-ō/am lă̩sát-o̩//șî́‿cîn‿m-an‿dus la e̯a̯/ș-an‿da‿cu déĉ̲itu așá/an̦‿văzú‿că̩ s-a um̦flát um‿pic/șī...să spúne̩ damînát//că s-a făcut pî́i̯ne̯a//

[Nu !][2]

pâi̯ dá/mă̩mícă̩//

[Dospit][2]

ˀei̯//du̯ospit damînát/așá//

[E tot una dospit cu damînat ?]

dắ/tot așá víne̩/ĉe mai̯‿ī//pâi̯ da/așá éste̩/ĉe mai̯//dacắ‿să dᵘ͡o̩spéște̩/d-a mîna/ĉícă s-a făcu‿s-ŏ pui̯ d-a mîna ?//s-a dᵘ͡ospit //ástaⁱ͡e/n-ᵘ͡o pui̯ d-a mîna ?/n-ᵘ͡o i̯ei̯ la frămîntát e̯ară̩ cū... fiⁱ͡ecáre̩ pî́i̯ne̩ ș-o̩ pŭi̯ în̦‿cúpă̩ ?//

[Vreau să lămuresc asta: cînd zici că o "pui d-a mîna" ? Va să zică e toată la un loc, e frămîntată și a dospit, da ?]

---

[1] Intervenția aparține informatorului Păun Ion.
[2] Intervenția aparține informatoarei Păun Tudora.

ḍa/ḍa//dúpa̧ ĉe s-a d^{u}o̧spít/^{u}o̧ ^{i}e̯i̯ ş-o̧ pui̯ d-a mîna//fi^{i}ecárȩ pî́i̯nȩ//

[Adică o desparţi din...]

da/^{u}ō...táȩ frûmós cú‿cuţítu/cît créz^{i} aş^{e}á/^{u}o pîi̯nícă̧...ĕ/ ş-ō pui̯ d-a mîna//ásta să‿^{s}zíĉe̯-aij‿dă‿puz‿d-a̧ mîna̧/ş-o pui̯‿in‿cúp-àe̯a//e̯ăr tai̯/e̯ár pui̯/îl pui̯‿in‿cúp-ài̯lanta//în rŏtúndu̯-ăl-aşa//[

[Spuneai că ai plămădit de dimineaţă....]

dā [!]/cu ápă̧//am încălzí^{t}‿puţînă ápă̧/v-an‿spús/am‿făcút um‿pig‿dă mămăligúţā.../am răsturná‿frum^{u}ós în‿cápu căpistére̯-acólo̧/ am săltá^{t}‿fă̧^{i}in-aşà frum^{u}ós/s-a răĉít mă̧mă̧ligúţa um‿pic/e̯ără mai̯ am [ɛ] încălzít um‿pig‿dă̧ áp-aşà/ca la su̯ắrȩ/şî m-an‿du‿ş-am băgát alu̯atắle̯-àle̯a̧/cun‿v-an‿spúz/dóe̯-alu̯áte̯-a̧m pus în ápă̧ réĉȩ/da ále̯a le̯-am mue̯ád‿dâ‿la óra pátru̯//dâ‿s-a-mue̯át‿èlȩ bínȩ//

[Şi aluatele, de unde le...?]

t^{u}ó‿dîn‿c^{u}óca ásta̧ să‿fáĉȩ/dîm‿frămîntátu̯-ăsta/dîm‿pî́i̯ne̯-àsta//cu c^{u}ócă̧ şî‿cu mă̧lái̯ să‿fáĉȩ//alu̯átelȩ//

[Şi le ţii pe...]

le ţîu̯ p-ŏ scîndúră frum^{u}ós/p-un‿zi^{e}ár//pînă să usúcă̧ ^{i}élȩ şî p-o pártȩ şî pă̧ álta/^{i}élȩ víne‿şi să [ɛ] să dăzv^{u}ólt-aşà/ştii̯//şî‿dîn ále̯ā i̯o le mói̯‿î‿àpă/şî fa‿pî́i̯nȩ//

[Şi le ţii de la o dată la alta ?]

dā//cîtȩ cuptu̯árȩ nu fac/pâ‿i̯o fac...û dóuşpȩ/sau̯ tréi̯şpȩ/sau̯ ĉínşpē/a̧lu̯átȩ//şî fac atîtá cupto̯árȩ pînă̧ termín//dîn ále̯a cáre‿ să usúcă̧//şî‿d-áe̯a-s‿spui̯/le̯-am îmue̯á‿dâ‿la ^{u}óra pátrū/dej‿la ^{u}óra şásȩ júmatȩ le̯-am‿blămădít/e̯ar cîn‿an‿vénit/an‿véni‿la ^{u}óra trei̯//la ĉínĉ am pús-o d-a mîna/tă̧e̯átă̧ şî...frămîntátă̧ gun‿v-an‿ spus//la cin‿jumàtȩ s-a da‿f^{u}ócu la cupt^{u}ór/şî‿lā...şásē.../an‿ sc^{u}os/am mîncá‿şî scovérĝ//

pă^{u}ún ^{i}eléna
tréi̯zeşî^{u}ópt [de ani]

zdréka

fáĉẹm ᵘọ grụápặ/ǰucắm trẹ́i̯/pátru/ĉín̦ĉ‿ìn̦şⁱ//şî-n dᵘọ‿ĩşⁱ putén̦‿să ǰúcắm//ᵘo grụápă...îm̦‿fᵘórmă dă rᵘomb̦/şî fáĉẹm ᵘō zdrékiē ...pătrátặ/ascuţítă‿la cápẹtẹ//şî púnem̄/p-ᵘo pártẹ-i̯ kᵘórū/ᵘúnu//

[Aşa, spune !]

pấ‿áltặ pártẹ/ĉinĉ/zᵉéĉẹ/şi ĉín̦şpẹ//pátru pắrţⁱ//şi ᵘo púnẹm acólọ-şà ẹ̯ar/rᵘómpu aĉéla//şî dắn̦‿cu bắţu-n ẹ̯ạ//şî́‿cîn̦‿s-a săltát în̦‿sus/an‿dat//şî‿î a trecúᵈ‿/dácă a trecút/i̯éstẹ ᵘo ápậ/ᵘo liniẹ́// ǰî‿dác-ặ trecú‿dă áp-àẹ̯ā/nu sîn̦‿spurcát//şî d-acólọ-şà/dacặ i̯el mẹ-a daᵈ‿d-acólo-şà/dîm‿pártẹ̯a ĉalátặ zᵉéĉẹ/i̯o dau̯ dă zéĉẹ u̯orⁱ d-acólọ//şî d-acól‿dặ úni s-a ᵘopri‿zdréka/m-adúĉe-ndărắt i̯el/în̦‿círcậ//

[A, te duce în cîrcă !]

da/ẹ̯ar//pấ‿ụ́rmặ ẹ̯áră/fac to‿la fel//

[Dar dacă vine "chiorul" ?]

dácặ vⁱínẹ kóru/am i̯ẹşî́t afárⁱ//dácă-n‿dă kᵘóru el d-acólọ//

[Dar el cu ce-ţi dă de-acolo ?]

tó‿cū.../i̯ō dau̯/dácặ n-ᵘo scoţ‿î/íntru-n̦‿jᵘọc//şî i̯el dă cu zdréka d-acó‿dác-o scᵘoţ i̯o//

[Cu mîna dă cu "zdrechea"..?]

da da//dă să lᵘọvi̯áscặ bắţū/şî́‿dácă nu lᵘovⁱéştẹ/dácặ‿cádẹ kᵘóru/am ẹşî́t//dácặ dă ĉinĉ/dau̯ mai̯ dặpártẹ ĉinĉ//

pădurár ştefán
tréi̯sprẽzèĉẹ anⁱ

866. UNIREA [ALR I,980; WLAD, 604]

(jud. Ialomiţa)

Culegere: 1972; MC, BM, VN, MT; transcriere: BM

treerán‿cu cáⁱi

ᵘórzu-l treęrán‿cu cáⁱi//făĉᵉám în‿cúrtę-acólo-şà û‿ariu̯oi̯ máre̩/punęám un‿ştęájăr/aşá să numęá/un‿lemⁿ‿grᵘós/aşá[1]/îl făĉᵉán‿gru̯ápă̩ pînă̩[ɛ] suz‿dă ĝenúkᵉ/îl bătęám bíne̩ ca să nu-l zmuĉᵉáscă cái/ca să [ɛ] i̯ásă cái cu ⁱel/punęám pátru ca[ɛ]da/punęám pátru cai̯ legám únu dă áltu̯-aşà[2]/şî mînám ru̯átă̩//fúnęa să-m̯vîrtęá pă páru̯-ŏla//vinęā́ aproápe dā...dă par cáⁱi/scotęám‿î gîn̯jú/c-aşá să zíĉᵉá/gîn̯jᵘ/scotęán‿gîn̯ju dă̩ la cálu̯-ăsta/şi súĉᵉā́mᵘ/vinęá ā̆lántu/şi-i̯ lu̯ām pă pártę-astălántă/îi̯ lu̯am şí pă dręápta/şí pă stînga/ştii̯/cum să...cum‿vinęá tímpu cáilor ca să [r] să bátă órzu//vinęán‿şî-l lu̯an‿cu fúrĉile cîn‿să mai̯ bătęá ᵘórzù/îl lu̯an‿cu fúrĉile şî-l săltámᵘ/întorĉᵉám páile̩/şî să scuturá boábeli jᵘos/pă ariu̯oi̯u̯-ŏla unde l-avęám//după áęa i̯ár mai̯ mînán‿cáⁱi/pînă nu să făĉᵉá páile...cum ne plăĉᵉá noᵘo ca să fíⁱe̩ turtítę-aşá bíne̩ pentru animále/nu le lăsámᵘ/întorĉᵉán‿dă̩ dóo trei̯ ᵘorⁱ páilę-àlęä//pă úrmă vinęám şî/cînd îl strînĝᵉán‿la ştęájăr/c-aşá să zíĉᵉá/stęájăr/vinęán‿cu fúrĉile/şî-l lu̯am...plęáv-àęä ᵘo scuturám o scuturám/únu cu tî́rnu/c-aşá să zíĉᵉá/tîrn/măturá după nᵘoi̯/ca s-adúne̩ plęáv-àęä/ca să putém să-l...ca să putém să-l‿î...să luóm plęáva şti/du pă ᵘorz//şi pă úrmă adunám boábile frumᵘóz‿la ştęájăr/şî aduĉᵉám o makínă̩//o-m̯vîrtęán‿cu mîna//únu punęá...cu gălęáta/punęá dasúpra acólo unde curĝᵉá pă síte/şî únu-m̯vîrtęá la makínă̩//îm̯vîrtęám pînă cîn‿termęnám ũ‿rînd//d-agolęa-l lu̯am îl punęán‿la ambár/şî̂...termenán‿şî cu ᵘórzu//da erá ariu̯áⁱe/şti/

---

[1] Gest: de cca 30 cm.

[2] Gest: la gît.

făĉ^{e}ám ariụá^{i}ẹ-ŋ‿cúrtẹ//nú‿ne dúĉ^{e}áṇ‿la gî́rlặ/nú‿ne dúĉ^{e}áṇ‿lā... nică^{i}érẹa/dăcît‿î [ɛ] că páilẹ cárẹ lẹ treerá dacă le treerá úni cu caị [k] cū mașî́nile/nū să făĉ^{e}á búne pentru cáị/er^{e}áụ bățọ́ase// eráụ tar/şî nu le mî́ṇcá v^{y}ítẹle//așá că nọ́i le băgám în ári^{i}e/şî lē...le făĉ^{e}ám m^{u}ọ́i/le turtẹ́a/şi le dam [ɛ] ịárna la v^{y}íte//

şĕrbán díma

şaịzăşî́ọb‿dă an^{i}

núnta

[Cum se făcea o nuntă pe vremea dumitale ?]

da/păị‿i atúnĉ^{e}a ^{i}érẹá álfel/nu ^{i}e ca [k] nu ^{i}er^{e}á ca acúma// binẹnțẹlés carẹ fuĝ^{e}á/spúnị/ști cuṇ‿spúne că a fuĝít cutáre şî... băgẹát cu...cutárẹ‿fátă/álẹa...fúĝ^{e}ä//dar‿î...cum erá ca s^{î}‿te ẹä cu ț [k] cu-nțelégệrẹ/făĉ^{e}áṇ‿logónnă//vinẹá tụáte nẹámurli dî́ṇspre ĝinericặ/^{d}îm‿pártẹa mẹa/ş^{î}‿fặĉ^{e}ám l^{u}og^{u}ónnă-l [k] sáụ la sal^{u}ón/ sau îṇ‿cásặ/î‿ágẹä‿erẹá log^{u}od [k] l^{u}og^{u}ón^{d}nă//púnẹa másā...^{i}er^{e}á náșu/s^{u}ócri/tọ́te nẹamur^{î}li-ṃ‿fínẹ-acólo//ajá‿erẹá pă tímpur^{i}/şî pŏ‿úrmă la ^{u}o lúnặ/saụ‿u...kár la dóo/cûm...punẹá s^{u}oróg‿dă núntặ/ să făĉ^{e}á núnta//j^{u}óịa/sặptămî́na núnți/lụam țụáleli/ști/d-atúnĉ^{e}a să-nĉepẹá núnta//să lụa țụálle atúnĉ^{e}a/sặ dúĉ^{e}á la ĝinerică/pŏ‿úrmă sî́mbătà pă sẹáră/^{i}erẹá brad^{u}/făĉ^{e}ám brad/așá să spunẹá/brad// făĉ^{e}an‿túrtặ/túrta mịrésị/ști//da kémam ọ‿fátă pri^{i}étina m [k] dóo f^{i}étẹ/pri^{i}étenili mélẹ/şî‿ĉérnẹá cu síta//amîndóuli ĉérnẹá/ apúcá dă sítă ş‿ĉérnẹá/c-așá să spúnẹá‿atúnĉ^{e}a/că...dóo íṇsị...să ĉ^{e}árnặ//frặmî́ntá túrta/ọ gătẹá frum^{u}ọ́s ac^{u}ólo cu stafídẹ/cu...rahá^{t}‿cu ĉe/şî...vinẹá lăutári dặ‿la ĝinerícă/...cu...dîm‿pártẹa luị cū...r^{u}óka mịrési/cu pant^{u}óf^{i} cu.../fétẹ/flăcáị/şī jucám brádu pă‿bặtătúrặ//ru [k] vinẹá cu túrta dî́ṇ‿cásặ/cọáptặ/ş-o rupẹá-ŋ‿cab‿la mịrẹásặ/ş^{î}‿pă‿úrmă o-mpărțẹá la tọ́ată ŋóra/care‿e [k] hóra máre care júcá//dùminícă‿ásta [k] pŏ‿úrmă sẹ̯ára avẹ̯ám cunúnⁱ/la salᵘ̯ón//i̯ár jócu̯//ne duĉᵉ̯ám...la salᵘ̯ónᵘ̯/şî jucám acólo pînă la dóoşpe nu̯áptẹ̯ă//vínẹ̯ám acásă̦/punẹ̯á i̯ár mása/núma fᵉ̯éte şî̂‿flăcắi̯/ la mi̯rẹ̯ás-acásî̂//núma féte şî̂‿flăcăi̯‿erẹ̯á/şî...stam pînă...p‿la dóo nọ̯áptẹ̯ă//

dumínica/vinẹ̯á [k] ástẹ̯a ẹrá sîmbă̦tă̦ sẹ̯ára/núnta//vinẹ̯á... lŏutári după másă pî̂‿la pátru/pî̂‿la cîn̦‿vi̯nẹ̯á/lu̯a mi̯rẹ̯ásă̦//cu lăutár/cu tọ̯ată núnta/jucám afáră̦/mi̯rẹ̯ása gătítâ/ ĝinríca tot aşa/ne‿ĉᵉ̯á la bisérícă/ne cunúnam/şî̂‿ne duĉᵉ̯án‿la salᵘ̯ón/jucám...pînâ pắ‿la zᵉ̯éĉẹ sau̯ ũşpe kár/cît erá‿acól/p-u̯rm‿să punẹ̯á másă̦/mas mare// şî...ásta//

[Şi duminică seara se termina, sau continua şi...?]

lunⁱ ?/lun‿erᵉ̯á dánţu̯/dă diminẹ̯áţâ//ẹẹ/la dans‿ĉé‿să mai̯ spui̯ [!]//èrá...dánţu̯//vinẹ̯á‿acásă la...ĝineric-acólọ/să dúĉᵉ̯á şî la mi̯rẹ̯ásă/dîm‿pártẹ̯a mirési/nẹ̯ámurli/ĉẹi̯ dîm‿pártẹ̯ā la ĝinerică̦ ă dĉᵉ̯á la ĝinerícă/p-órmă vinẹ̯á la mi̯rẹ̯ásă̦/jucá aiĉᵉ̯a//făĉᵉ̯á mascáţ în...în tᵘ̯ot félu//

[Aşa să povesteşti; ce se făcea luni dimineaţă ?]

ei̯ ! i̯utẹ/cum‿vinẹ̯á lā mi̯rẹ̯as-acásă̦/ferbẹ̯á ţui̯că bẹ̯a/punẹ̯á mása/î́‿lⁱ̯egá um‿brîu̯ rᵘ̯óşu la un‿î...băţ lung aşa/jucá cu i̯elⁱ/ᵘ̯o sticᵃ̆lă cu rakíu̯ róşu/c-ᵘ̯ọ fúndă rọşẹ legátă la sticălă//ĉe să-nţelĕĝᵉ̯a/nu‿ştu ĉe va să zícă ásta/da...aşá‿erᵉ̯á atúnĉ obíĉⁱ//

ráda drúnĉạ
şai̯zeşîdòi̯ dă anⁱ

nu năştẹ̯ám îm‿pat

cîn‿să-mplinẹ̯á nóo lunⁱ ca să naştⁱ şti/tẹ-aşteptai̯ să naştⁱ/ tẹ lu̯a durerîli dă naştere/te plîmbai̯ pîn‿casă/te plîmbai̯/

dac-ave̯ái̯ pă máma/sau̯ ᵘo sóră sau̯.../"dú-tē la mo̯áşă că míẹ mi̯-ẹ răú̯"//şī...àducᵉá bába/víne̯á bába/mă con̟sụltá e̯a aşá cun̟‿ştiᵉám e̯o/"hái̯di‿c-acúma ⁱe gáta/ⁱẹ gáta"/i̯eu̯ mă văitám/i̯a spune̯á [k] mai̯ spune̯á snu̯áve/mai̯...nu şᵗu ĉe/ca să tre̯ácă tímpụ//şî vezⁱ nu năşte̯ám îm‿pat//jᵘosᵘ//pă márne̯a pátulu‿aşá stîn/ş-aşá năşte̯á//i̯ácătă...ĉinĉ am născútᵘ//m̩ ba nu...ĉinĉ//pátru//pátru...am născút‿û la pat//şáse̯ la pat/aşá pă márne̯a pátuluⁱ cun̟‿stam/şti ?/aşá năşte̯ám atúnĉ//şî dᵘoi̯‿ī dîpă răzbᵘói̯ i̯-am dă [k] născúz‿dúpă răzbᵘói̯ᵗᵘ//ăe̯ā‿am[ɛ] ve̯ám mo̯áşă aiĉ//şî nú‿m-a lăsát/îm‿pat/m-a suít îm‿pat//da şti c-an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ ?//îm̟văţát-aşá să nasc/la pat//an‿născuᵈ‿mai̯ greu̯ cu̯-ae̯a//

şî dacă năşte̯ám/la trei̯ zíle̯ sâ‿pune̯á ursîtᵘóriⁱ//îmbrăcan̦...cᵘópkilu c-o cămăşúţē/i‿pune̯ám acólo pă măsă...trei̯ ĉépe̯/un̦‿castrᵘón dă făⁱínă/ᵘo lítră dă ţúi̯că/trei̯ sau̯ pátru le̯i̯/şî o [k] c-un̦‿códru dă săpún//şî [ɛ] no̯ápte̯ā...spúne că víne̯ ursîtᵘórili la ...ĝᵉăm//da n-am auzít /să-l urse̯ască...cᵘópilu carē...ere̯ā născút atúnĉ/áşa spúne//şî...după asta vine̯á bába dimine̯áţa/şî-n̟‿lăsá şi níẹ ᵘo ĉᵉápă‿acólo/pûţínă pîi̯ne̯/că şî pîi̯ne̯ pune̯ám//pune̯án̟‿şî ᵘo jumá‿dă pîi̯ne̯/puţínă pîi̯ne...//şī lā pátru zíle̯/vine̯á bába şî‿mă scăldá şîⁱ‿pă míne̯/c-aşá ⁱe̯rá atúnĉ//mă scăldá.../şî cᵘópilu-l scăldá cumᵘ îl năşte̯ám/şî‿d-áe̯a să-ntîmplá po̯áte dă muré̯a kar aşá dă níĉ/acúma dă‿ĉe nu mai̯ mo̯áre̯ ?//îl năşte̯á/pute̯á să híⁱe̯ yíforu̯-afáră cîd‿dă máre̯//îl scăldá//îl băgă‿ap-acóló‿apa cáldă/şî-l scăldá/i̯el...mititⁱélᵘ...//

[Ştii vreo întîmplare, sau vreo poveste cu ursitori ?]

păi̯‿i să ţe̯-o spui̯ᵗᵘ//spúne̯ cā...vine̯á dᵘoi̯ militárⁱ//dă‿lā...călárⁱ.../pă cai̯/dă‿la unitáţi//ş-a trecuᵗ‿p-o stradă/şî‿únu dîntre‿ei̯/ii̯ fluⁱerá amîndói̯/glume̯á [ɛ]acóló‿pă...călárⁱ/şi ⁱerá apro̯ápe̯ d-o ápâ//şî la únu dîntr-e̯i̯ a spus că i̯-e sᵉéte̯/"i̯o mă dau̯ jos s^{î} mă dú să beău̯ apâ"//s-a da jos ş-a băut apă/ş^{î} cîn̄ a ajunz la apă/s-a aplecat aşa[1] /să ea cu pumni apâ/ş-a căzutū apă ş^{î} s-a-necat la mal^{u}//imedia s-a-neca la mal^{u}//ş-aşa a spus că... aşa a fost ursit^{u}//da/ursit^{u}orîli l-a ursit ca să să-ñeĉe în timpu̯-ŏla/cîn...a fost el militar^{u}/că era militar^{u}//

[Aceeaşi]

cînipă

semănam atunĉa pă timpur^{i}/puneam orz^{u}/la cîmp/primăvara/^{u}orzu să punea primăvara/şî puneam um petecuz dă cînipâ//^{i}in n-am pus/ că in nu să [k] nu prea să faĉ^{e}a inu/şî nij n-am pus/da cînipă punean cît-um petecuţ/câ mai făĉ^{e}a ştreangur la cai/mai puneam şî noi ba salt^{e}ele/ba şî saĉ^{î}/că nu prea să găsea atunĉ^{e}a//şî ^{u}o s^{i}emăna/o lăsan să coacă/ne duĉ^{e}am o smulĝ^{e}am/o făĉ^{e}am aşa...^{u}o l^{i}egam măldăraşe miĉ/ş-o făĉ^{e}am aşā...clădărie-äşa/puţin aşa cîte z^{i}eĉe/sau̯ u doospe măldărele d-alea/să usca/pă urmă o aduĉ^{e}am acasă cu căruţa/ş-o băteam/îi̯ băteam sămînţa şti/ca s-avem păntru la anu//o duĉ^{e}an la gîrlă/ş-o băgam...tokilă/aşa să spunea tokilâ/ ^{u}o lă [k] puneam pă mal/ne dĉan ş^{î} cu nişte l^{i}emne d-acasă/cu sîrmă/şî puneäm aşa l^{i}emnele j^{u}os^{u}/ş p-orm-aşăzam măldărili [k] măldărele-alea aşā niĉ la rînd//la rînd/ş-ō...punean ş^{î} dasupra un lemn/ş-o strînĝ^{e}an la capite cū sîrmă/ca să n-o ia apa//ş-acolo dac-o băgan la apă/băteam par^{i}/patru sau̯...cît erā tokila dă m [ɛ] mare//patru sau̯...ĉin sau̯ şase par^{i}/bâteam acolō ^{î}apă/ca să n-o ea apa/ş-o lăsam...ĉin sau̯ şase zile//ne duĉ^{e}an la ea să mai̯ ne uităn să vedem/după cum era timpu/dacă era cald^{u}/să toka mai̯ repide/şti/aşa să spunea//băţu̯-ala să aeä/dacă era mai̯ frig/să

---

[1] Gest.

[k] mai̯ anevoⁱe să toka//ş p-orⁿ ne duĉᵉam ş-o scᵘoteam/ᵘo spălam î apă/frumᵘos/ó puneam pă mal să zvînta/tot aşa...clădării̯ căldᵈărⁱ/ó aduĉᵉam acasă/ᵘo uscan gine pîn curte/şî pă urmă ᵘo meliţam//aveam meliţă espre//ne punean şî o meliţan toată ziua/tanga tanga tanga/băteam aşa dă mᵉeliţă/şî să [k] rămînea aşa dă frumuasă/şî pŏ urmă ᵘo dam pîn daracᵘ//făĉᵉam fuioare/care era mai̯ bună/ó făĉᵉam fuioare d-o torĉᵉan dîm furcă//cîlţ-eea...ᵘo mai̯ îndrugam/ştii̯/dă prᵉeşurⁱ/ba mai̯ imvărgam şî prᵉeşurⁱ cu ea//ᵘo-ndrugan ş-o vopseam//şî...aea o trebûinţea la preşurⁱ/ş care era mai̯ bună/ᵘō torĉᵉam dîn fuiorᵘ/dîm furcă//

[Ce făceaţi din cînepă, făceaţi şi cămăşi ?]

[ɛ] făĉᵉan şî cămăj/da io n-am făcut cămăşⁱ//ĕ/ᵘo...herbeam/dacă vrean să făĉem aşā...s-ŏ făĉem albă/cîm făĉᵉan săpunu/rămûnea crangiţă d-aea dă la săpun/şti ?//ş-ō puneam pă fᵘocᵘ/într-o haranee/ş-ō herbeam acolo gine ca să...să-moaie ea/şî să facă albă/frumuasă//şî să-muiă/nu mai era kar aşa băţoas/-ai văzu cum iste ia aspră//

[Aceeaşi]

lupu

ierᵉan cᵘopil şî.../nu eram...scăpat/c-atunĉă dac-îmvăţai̯ patru clase/nu mai̯ plecai̯ într-altă parti̯//imedia luai̯ sapa/şî te ducai̯ la sapă/şî săpai̯/la sᵉeĉeră tîrai̯ dinţaru pîn nu mai̯ puteai̯/da//bā...ţ-era caldᵘ/te mînca...ţeap-aea pă la cîmpᵘ/te zgîriai̯ dă nirişte că nu te-ncălţai̯ că ţ-era cald şî.../copkil/nu preā...ca să...//şî...ne-an dus să dăn caⁱi la apă/dî la seĉeră/ş să lᵘom şî apă/că terminasem apa dîm butᵘoiᵘ/dă la puţ dă la [k] acolo dă la cîmp//şi ⁱera porumb/une erā puţu-ōsta ⁱera porumᵇ/ş-avea

^{u}o cărare dă scoteam apă//trăĝ^{e}am...cu funi^{e}-aşa/puneam funi^{e}a doi trei inj la umăr/şî unu sta sau d [k] unu/sta dă ţinea funia pă dură/ca să nu să dea alătûrea/şî unu apuĉa căldarea/doi sta la puţ/şî noi merĝ^{e}am pă cărare-aeä pîm p^{u}orumb//acuma ^{u}o mătuş-a mea/cînd era gata da [k] cărarea/noi şti^{e}am pînă une merĝ^{e}am/că să [ɛ]bătăturise ^{u}o cărare pîm p^{u}orum^{b}//äeä striga dâ la puţ: "gata!"/ a vini căldarea dasuprā ca s-o prinză/şî noi stam pă l^{u}oc^{u}//^{u}o mătuş-a mea/s-a dus îm p^{u}orumb înc^{u}olo/strigă d-ac^{u}olo: "rădiţo lupu/ lupu"/da şti^{i}/$\overset{k}{h}$ioruasă colo "lupu"//eo an rămăs aşa acolo//cînd îl veden ş noi c^{î} treĉe-n [k] pîm [k] a trecu pă lîngă n^{u}oi^{u}/pîm p^{u}orumb aşa//nu ne-a făcu/da iel a trecu pă lîngă n^{u}oi/nu ne-a făcu nimica/da...^{i}el îj vede dă drum/n-avea nevo^{i}e...//

[Aceeaşi]

an hărăni şî gîndaĉ

aveam sămînţa nuastră/ [ɛ]că io an hărănit atunĉ^{e}a-nainte/cîn n-aveam eo f^{i}eteli...dă le-aveam//

îi punean şi-i i cloĉ^{e}am la căldură/i scoteam/şî nu puneam.../ d-ăi niĉ i puneam aşa p-o tavă sau bucată dă cart^{u}on//pîn să mai mărea/-i primineam dîn ĉe în ĉe să mărea ei//şi-i primineam şî.../ ^{a}şa lā...şî la ^{u}o lună să ^{u}urcă/uni ş la ĉin săptămîn^{i}//şî...le dam să mănînĉe frunză proaspâtă/fără apă/n-o adunam dimineaţa sau pă ploa^{i}e ca să le dau/că spune că moare dacă le...//hărănean şî pŏ urmă făĉ^{e}am/nu [r] nu vindean gog^{u}oşîle-atunĉ^{e}a/că oprean dă şervete/să pui şerv^{i}ete la f^{i}ete//îi trăĝ^{e}am/eo-i trăĝ^{e}am/borangicu//îi dădeam apâ pă f^{u}oc^{u}/aveam o măsură/un castr^{u}on...dă puneam acolo î ^{î}ap-aeä/cînd o dam î fiert/puneamu...gog^{u}oşîli/le făĉ^{e}am aşa c-um b^{î}ăţ/aşa c-o crac-aşa puţin/ca să să ia/şti/să [r]

1068

să...şî-j deä ịel hiru-ŏla care e dă la goguașâ//şî pă urmă...începean şî...trăĝᵉam/făĉᵉam û...c-am uita cum îi spunea la alea//arşîne...arşînⁱ/le făĉᵉam aşa/trăĝᵉam...//şî p-ormâ/făĉᵉan şervete//ba făĉᵉam şî pînză/dă...făĉᵉan rᵘoi la fⁱete/bluzē//urzeam bumbag dă cumpărat/şî băteam bᵘorangîcu//

[Şi le dădeaţi să mănînce frunze de...?]

dă ịagudᵘ//dă agud/da//şī...îi puneamomătură d-asta dă bătătură/măturⁱ/scuturan dă frunz-àeä/ca să nu să umble goguaşa şti dă/că are ᵘo frunză/d-aleā...nu vⁱerzⁱ/d-astea uscateli dă...anŭ trecut/şî le puneam aşa pă marne/şi ⁱele să urca aşa dă frumᵘos/şî cîn crēţean că ⁱeste gata dă luaᵈ dâ pă...fofoluacele-aˡea/aşa să spunea/fofoluaĉe/ba şî vălătuĉ du pă cîmp adunam/că mai i repide să urca pă vălătuĉ//d-eea dă cîmpᵘ//şî...cîn credeam nᵘoi că ịe gata goguaşa/ᵘo-ncercam dacă e tare/le curăţam/şî le puneamū la suare să muară.../că făĉᵉa flutur nùmadăcî/şî ĉe maⁱ făĉᵉan cu ịele ?//toate le găurea/şî nu mai era bune dă...//da ĉe ᵘoprean dă sămînţă/opream pⁱerek aşa/şti//î...gogoşᵘoịu şi gogoşuaịca//ă ...unịli ịerea mai strînsi dă nijloc aşa/şî altịli drᵉepti//ş-aşa/ⁱera pᵉereke aleä/una d-aea/ş-una d-aea punea//

[Aceeaşi]

pîm balt-àsta

ⁱeram ᵘodată.../copil aşa dă vrō...paişpe an/ĉinşpe anⁱ/ⁱeran la stăpîn//şī...m-a trimes...tòvarăşu care erᵉan gu mine/ⁱel ⁱera mai mare/eo ⁱeram mai nic/îm fine ⁱer era şefu cîrdulue-acolo/şî-m spune: ĉe "te du s-aduşⁱ frunză dă la pădure//aduş frunză dă la pădure" ziĉe/"pentru cîrlan/să dăm la cîrlanⁱ"//făĉᵉan cu sare/şî dam la cîrlanⁱ//n-am pus dăsaĝi pă măgar/am plecat/an luat-o pă hăţáş/spre pădúre/i̯o fric^{u}ós/mic/şti/m-am dus la pădúre̯-acólo/acóló‿cîn‿am intrát în...coborît într-o yiro̯ág-acólo/dîn̟‿yiro̯ág-am işít îm‿pădúre ş^{î}/m-am apucá‿să trag...frún̟ză dîn copáĉ//fíne̯-am tras/am úmplu‿d^{u}oi̯ dăsáĝ/ş-an̟‿lu̯at-o-ñap^{u}ói̯//cîn̟‿să i̯ez‿d-ac^{u}ólo/să-n̟serásẹ-äşá şti/nu [k] să-ŋgîná‿zíu̯a cu no̯ápte̯a//am̟‿văzú‿d^{u}oi̯ cîi̯n^{i}//me̯-a trecú‿cále̯a mie̯-äşá/p-un drume̯ác^{ĉ}//cîn‿am ajún̟s‿e̯o tómna la ^{i}ei̯ acólo/úne-n‿trecúse cále̯a/m-am oprít^{ĉ}//i̯ei̯/mae̯-alătur dîn̟‿hăţáş/ma^{e}-alătur dîn̟‿hăţáş-äşá/mai̯ la stîn̟ga/stau̯ amîn-d^{u}ói̯/în̟‿cur aşá/nu ştu ĉe/să linĝá únu pă áltu/şti/să linĝá//i̯o cîn i̯-am̟‿văzút/lup//am în̟cremení^{t}‿cu t^{u}ótu//măgarú‿merĝ^{e}a-ñainte̯/i̯o an̟‿rămás ĩ‿úrmă/că e̯o [k] m^{n}-erá frícă//cîm‿m-am trezít e̯o/măgáru la ^{u}o zvîrlitúră dóo dă b^{î}ăţ dă míne/merĝ^{e}á pă cărare/â‿rûpt-o ş-e̯o la fúgă/şi i̯a măgáru la băta^{i}e/şî‿mînă/şî‿fuĝ/şî fuĝ/m‿fíne̯-am̟‿f^{u}os/că ^{i}er^{e}á cam̟‿vrun̟‿kilométro̯-aşá erá pînă...pîn-ajunĝ^{e}ám/e̯o únde‿erám cu [r] cu m^{n}i̯é^{i}i//cîm‿m-an‿dus acólo/^{i}erám pi̯érdu‿dă t^{u}ot/

ăla mă-ntre̯abă/"ĉ-äi̯ mă tíne mă ?"/

"băi̯ ui̯te̯-aşá/băi̯ ne̯a lisándre ui̯te̯-aşá'zic/"cîn an‿trecút pă‿la privál mă/pî‿la călţun[1] p-ac^{u}ólo" zic/"d^{u}oi̯ lub‿mă me̯-a trecú‿cále̯a" zig/‿"la privál acólo"//

"cum mă ţ^{e}-a trecú ?"/

"ui̯te̯-aşá băi̯/i̯e[ɛ]i̯ei̯ a trĕcú‿dîn̟‿călţúnu̯-a işît în̟cu̯aĉe/spre băltărăĝîca[1]/spre japşă"//

"şî tu ĉ^{e}-ai̯ făcú^{t} ?"//

"m-am oprít în̟‿loc în dréptu l^{u}or/măgáru̯-a mers îñainte/ş-i̯o an̟‿rămás acóló/dă frícă nu ştí^{e}ám n̟cotró s-o ma‿e̯au̯//an̟‿lu̯at-o [!] an̟‿lu̯at-o la fúgă/am ajún̟z‿măgáru/ş-úi̯te̯-acúma‿am ajún̟z‿la tíne̯-aiĉa-şa"//

"ĉe bă n-ai̯ strigá‿la cîi̯n^{i} ?"/ [ɛ]că cîi̯ni ^{i}erá‿apro̯ápe dă

---

[1] Toponime.

1070

nᵘoi̯/"ĉe mă n-ai̯ strigá‿la cîi̯n ?"/

"ĉe‿erá să mai̯ strig/că nu mai̯ avẹán‿nij‿grai̯ să mai̯ vᵘórgéz"‿zîc//

ş-ápei̯ nu̯ápteạ/am plecát cu u̯óilẹ-amîndᵘói̯/nẹ-an‿dus‿î la jápş-àẹă undẹ-s‿spun i̯o/la băltărắĝic-aẹa‿acᵘólo//acᵘólọ nẹ-a lăsát ᵘóili/a adᵘormit ᵘóili/a mîi̯cát s-a sătúrát/ş-ā [k] s-a culcát//pîste nọáptẹ-a plecát//cîn‿a plecá/nẹ-an‿dăşteptát amîndᵘói̯/ᵘóili nicăi̯ér//îl scᵘol/

"bă nẹa lisándre bă !/ᵘóili mă"//

"bă ! i̯a vezⁱ bă ! să nu fiẹ-àci" zíĉe/îm‿burui̯án şti/că ⁱerá ᵘo jápşă [ɛ] îŋcoŋjurátă dă bălărắu̯ máre/şi jápş-aẹa‿avẹá ni [k] poponétẹ/aşá-i̯ spunẹám noi̯/la um‿fel dă i̯árbă cáre...néi ᵘo mîŋcáu̯/poponètẹl-ăla//ş-acólo să-mvîrtẹá‿ei̯ şti/mai̯ intrásẹm nᵘoi̯ p-acᵘólō/mnéⁱi sta/ nu [r] nu‿úmblá rắu̯//

mă trimete ĉe/"dú-te bă îŋ‿cᵘóltu̯-òla‿acólọ" sĉe/"únde‿ẹ-aŋ‿găsí‿şi i̯erⁱ nu̯ápte/ʲ‿vⁱezⁱ nu"//

mă duc acólo/ [ɛ] mi̯éi nicăⁱérⁱ//vyiu̯ înapᵘói̯/i̯ár îi̯ spui̯/i̯el dᵘormẹá//"bă nẹa lisándre [!] nu-i̯ mi̯éⁱi mă"//

"mă úne dráχu mă/ [ɛ] ţẹ-a fᵘos‿ţíe frícă/nu tẹ-ai̯ dus pîn-acólọ"//

"bă m-an‿duz‿bă/dă "zig..."nu‿sînt"//

ne-an‿dus amîndᵘói̯//dă rọátă jăpşi/ţ[1]/néⁱi nicăⁱérⁱ//cáu̯tă tọátă nọáptẹa//amîndᵘói̯//dū-te-ŋcu̯áĉe/dú-te-ŋcólo/nicăⁱérⁱ/néi//s-a luminát//să lu̯om mi̯éⁱi dă únde//i̯o trebūẹá să pleg‿la stînạ//că mulĝám şî lā...la úşạ cu ăi̯lanşⁱ‿ĉobánⁱ//m‿fine m-an‿dus/"măi̯" ĉe "te duj‿la úşe" íĉe/"i̯o mă duc îŋcu̯áĉe" zîĉe/"spre cᵘótu posmᵘócului̯/că p-acólọ" ĉẹ "trébe să ẹásă/trébe să-i̯ găsím nᵘoi̯" sĉe/"dacă nu ẹ-o fⁱi dátă" zĉe "dihánili dă ⁱei̯"/c-aşá spunẹá/"dacă n-o fhí da‿dihánili dă i̯ei̯" zíĉe/"să [r] să-i̯ trîntẹáscà/ᵃpăẹ-atúnĉᵉă-i̯ găsim/dacă nu" zîĉe/"am‿ûŋcurcat-ọ"//m‿fine ẹó‿am plecá‿

---

[1] Clic alveolar.

la uoi/iel a găsit nei/n-a da nimic peste ei//

a doua seară/am pleca la stînă cu ^{i}ei//ne-an duz d-an traz la stînă//că nuaptea iar să ni ea/dihănili dă la urmă/şti ?//şi ne-a r^{u}otit în nuapte-ăea/pîn-am ajunz la stînă n^{u}oi//dac-an tras nei la stîn-acolo cîrlani/an cul [k] ne-a [k] noi ne-an culca^{d} mai inlătur dă tîrlă aşa/ca-m fundu oborului la n^{u}oi//şî ^{î}ăştea dî la mînzări/peste prival dîncuaĉe//m fine s-a astîmpăra miei/-an d^{u}ormi/ne-an culca şî ^{î} n^{u}oi/ne p^{u}omenîm [ɛ] ne pomenim într-un zg^{u}omod mare//fuĝ^{e}au u mne^{i}i/şî uh [k] droncăneau cloapitili/şi sta/nu să mae-auzea//hi[1]/cîn ne-an sculat/"miei unde e"[2]//an sta n^{u}oi am ascultat/auzim ^{u}odată cloapt^{i}li hodoron^{c} tronc/hodoron^{c} tronc/hodoron tron^{c}//fuĝ^{e}a şî sta//cîini...alerga/nu putea să-i scuaţă dî uoi//d^{u}oi a f^{u}ost//am fuĝi n^{u}oi spre ei acolo unde s-auzea/în drumu n^{u}ostru dăn d-o ua^{i}e trîntită/^{u}omŏrîtă dă ^{i}el/şti/dă lup//omŏrîtă şî lăsată jos/"^{h}i/nea lisandre să şti^{i} că ne-a făcu bucata"// aleargă noi/cîn ne-an dus/la um prival acolo une-an trecu^{t} privalu dîncolo/an trĕcu^{t} privalu dînc^{u}ol/ţ[3]/an da dă vro patru ĉinĉ ^{u}omorîte//^{i}ei/şti/le r^{u}otea/le ^{u}omora/şî uoili-j lua avîntu/fuĝ^{e}a/^{i}ei iar să lua după iele/iar la făĉ^{e}a grămadă/iar trîntea/şî-m fine pînă une le-am ajunz n^{u}oe-ac^{u}olo/a dat...dă alt^{u} prival/că ^{i}e numa privale ^{i}erea pîm...pîm balt-asta p-acol//a da dă altu prival/ş-acolo n-a mae-avut un să mai fugă/le-a băgat într-um buruian //ş cîn le-a da ruat-acolo că ne-a ^{u}omorî vro doozeĉ/ş-a-nimeri^{d} nişte cîini dă la ^{u}o stînă d-apruape/a simţit/ş s-a dus cîine-acol^{o}/şi i-a sc^{u}oz dîn oi//cîn ne-an duz noe-acolo/miei băgas t^{u}oţi îm buruian-ola/făcuz grămadă/ş-ăilanţi omorîs pă margine/cîini-i sc^{u}osese dî uoi/şi-i luase la guan-acolo//m fine-an sta s-a luminat/treĉ^{e}au nişte căruţe/l [k] căra nişte lemne dă la ^{u}o pădure

---

[1] Pronunţie aspirată.

[2] Informatorul pronunţă în şoaptă.

[3] Clic alveolar.

1072

d-acᵘólọ//aᵐ‿oprít o cărúțạ/și ˡẹ-am ịncărcá‿tụáte/vro șái̯zĕj‿dă ụói̯/lẹ-am pus într-o cărúțạ/am mai̯‿ịncărcát ịncă úna/șî‿lẹ-an‿ˀuz‿ la stínă//șai̯zĕj‿dă mi̯ei̯ mᵘórțⁱ//

cín‿nẹ-a văzú‿stăpînu/"ĉᵉ-áț‿făcùᵈ ?"//

că "úi̯te″/ ẹ-an‿spus "ui̯tẹ-așá‿așá"/

"únẹ lẹ-az‿găsíd ?"/

nói̯ an‿spus/"lẹ-an‿găsí‿spre...vlășĉᵉánạ[1] /m‿málu vlășĉéni/pîm [k] îm‿privál" zic/"lẹ-an‿găsít...omorîte dă..."//

[Nache P.Ion, zis Bogatu; 57 de ani]

pᵘórcu

an‿tăgẹáᵗ‿pᵘórcu/după ĉe l-am tăi̯át/ă...l-a scoz‿din‿cᵘotⁱéț/ așá/l-a pus/i făĉẹ ᵘo grọápạ/și-l‿ă púnẹ în grọápă/și adúĉe páⁱe/ că‿noi̯ cu pái̯ẹ lucrắm/șī álĉinẹ́và mai̯ lucrẹ́azạ‿șî‿cū mașínⁱ [k] cu lămpⁱ d-álẹa dẹ̄ benzínạ//déjⁱ‿nᵘoi̯ cū páⁱẹ//după ĉe l-am pîrlít/ l-a pîrlíd‿bínẹ/ă...períⁱe cu mătura/îl mătúră bíne/după ásta după ĉe l-a periⁱát/îl‿î spălắm/fụártị frumᵘós/după ásta adúĉem̄ fie ũ‿ sac/sau̯ fíẹ ᵘọ fọáⁱe dă preș ĉevá/și-l‿ûmpăturắm/ca să fácă șoríj‿ dășkíz‿mọálị//àșá//după ásta‿a-nĉepút să-l dạsfácă/táⁱẹ prima‿àtặ căpățína/cum îi̯ spúnim nᵘoi̯/după ásta-l táⁱẹ pā...spinárẹ/jumătáte̥ așá/șî‿p-órmạ-l tái̯ẹ sfⁱérturⁱ/pátru sfⁱérturⁱ//dâ la áẹa luŏm/ dúĉem...tọátẹ...trii̯ s [k] pátru sfértur le dúĉẹm îm‿magazíⁱe/șī după obiĉéi̯ noi̯ mai̯‿i fáĉẹn‿șî‿pomáⁿa pórcului̯//da//ă...pomáⁿa porcului̯ cînd‿î i gáta dă sạ dạsfáĉe‿el acólo/i̯o fuᵍ‿cu crátița lîngạ̄ pᵘorc/pun mărunțișúrli/fáĉẹn‿crátița bínẹ îmvîrfuⁱítă/púnệ‿la foc/ fáĉẹm mămăligúțạ/deĉ sînten‿și pᵘodgorén‿că ⁱéste víⁱẹ/mérĝen‿la butᵘói̯/scụátim [!] o cáná dóo dă vⁱín/așá/șî după ásta kefuⁱím pomána pórcúlui̯//deĉ/pŏ‿úrmă...ă...ásta‿a fost ajúnu/a dóᵘa zi ⁱẹ c răĉunu//acuma n^{u}oi̯ femeile ne lu̯ŏm dă g^{u}ospodări^{i}e̯ că să faĉen̯/ lá noi̯ să obijnu^{i}e̯şte cu-mpărţitu//că să-mpărţeşte̯ sarmale̯ şî gîlbaş^{i}//dej^{i} după ĉe s-ā...mînca^{t} pomana p^{u}orcului̯/g^{u}ospodina/ feme^{e}a să e̯a dă...tocat carne̯/aşa/ă după astā...înĉe̯pe şi tu̯acă [k] umple̯ sar [k] gîlbaşi/zis/da/sa̲rmăluţili/l^{i}e̯ pune̯m le̯-aşezăn dă se̯ara-n u̯ale̯/aşa/î gîlbaş^{i}/trandafir^{i} zis/cîrnaţ^{i}/aşa/f^{i}erb^{i}en tu̯ate tocăturîli dă...măruntişurli p^{i}entru t^{u}obă/pregătim toba/o punen̯ la te̯asc...//şî după asta după ĉ^{e}-ā [k] s-a termina^{t} tu̯ate̯ trebur^{î}li/intrăm în̯ casă/ne spălăn̯ ş^{î} noi̯ ca dă ^{u}obiĉei̯/ş-aşte^{p}tăn̯ să ne̯ vină colindăt^{u}ori//aşa//colindăt^{u}ori sun^{t} ĉine̯ ?//sun^{t} flăcăi̯ mar^{i}/deş şî u̯amen^{i} dacă nu ^{i}este̯ flăcăi̯/că nu prea mai̯ sunt aşa/şî ne c^{u}olindă colindur^{i} dă...se̯ara zis/cum s-ar spune̯ la n^{u}oi̯...c^{u}olindur dă fere̯astră/şi dacă ave̯m bunavoinţă şî plăĉere mai̯ comand^{î}ăm să ne comande̯ [k] să̯ ne c^{u}olinde̯...din feĉor^{i}// indiferen^{t}/că ^{i}e̯ fată/că-i̯ băe̯at/presupune̯m mai̯ i̯este̯ la n^{u}oi̯ cînd [k] dacă să-ntîmplă dă te̯ găseşte în î...tr-o periu̯adă dă ^{i}eşt^{i} logodi cu ĉineva/să c^{u}olindă şi c^{u}olindur^{i} dă logodit^{u}or^{i}/ să c^{u}olindă şî un̯ c^{u}olin dă m^{u}ort/dacă are̯ ĉine̯va m^{u}ort ş^{î} necazur c^{u}olindă/aşa// [...]

---

[1] Toponim.

şî a tree̯a zi înĉepe tu̯otă lume̯a să tope̯ască p^{u}orcu//că ş [k] slana care̯ s-a dăsfăcut/n^{u}oi̯ n-am ă topit-o̯-atunĉ^{e}ā imidi̯a reĉent/că nu ^{i}es^{t}e timp//şi dacă nu ^{i}e timp/să dă cu sare̯/ş să lasă pă masă te̯anc//după asta a tre^{e}a zi dă crăĉun/să topeşte̯//cun̯ să topeşte/pune̯m într-o harani^{i}e̯ mare/î pă kirostrei̯/afară/cu lemne băgăm la f^{u}oc aşa/şī...sau̯ sŏ to̯acă/feme̯^{e}a sigur cară tocătură d-ae̯a acolo̯-aşa/s-a topid bine̯/după asta strecurăm în î cazan/untura/şi jumărîli ziz le pune̯m într-ō [k] al^{d} vas//s-a t^{u}opit/în̯fini le băgăm i̯arăj^{i} lā...magazie̯-acolo la locurli lor unde s [k] şade̯/şun̯ca ^{u}o oprim/pun^{i}em şi sărăm într-un̯ ligan sau̯ indiferent

1074

copă^{i}iță ĉe̯ este̯-acol^{o} ĉe are̯ ^{u}omù/ș^{î} să [k] șunca să ține̯ cam vrō patruzèj^{i} dă zile̯ la sare̯//după asta...să scuati̯/și s-afumă... după gust//

ĝăĝăc iu̯ana

patruzèĉ [de ani]

[Preparate din găină]

dacă prinz gă^{i}ina/^{u}o tai̯/după ĉe ó tai̯ io o opăr^{e}es^{c}/că io o opăres^{c}//gîștile̯-aste̯a/porumbe^{i}ī/^{u}ō jumulesc așa/c-așa am văzu la mama//șī găina ó opăr^{i}ez^{g}/după ĉ^{e}-o opăresc o pîrl^{i}esc/după ĉe ^{u}o̦ pîrl^{i}esc îi̯ dau̯ puțin [k] cu puțin mălai̯/că rămîne̯...s-afumă/șî-i̯ dau̯ puți^{n} mălai̯/ca sạ curē fumu̯-òla/dup-aĉe^{e}a ^{u}o sp^{î}ăl/ș-o tai̯ bucăț^{i}ele̯//bucățele cun să vă spui̯ cum o tai̯ i/înĉepînd o̦ tai̯ măruntae̯-ăṣa/c^{u}opanilī/aripi̯lī/gîtū/aiĉ^{e}a sc^{u}oț dîn e̯ā ĉe are̯/kipota/ficatu.../toate măruntaili//asta/ĉe să-z [ɛ] mai̯ vă spun ?//

[Și ce faci din ea ?]

fac ĉ^{u}orbă/tocănìță/și dacă î noi̯ doi̯ inș^{i} mai̯ oprez vro cîteva bucăț^{i}ele/ș fac ș-a doua zi//bā...l^{i}e bag la un cupt^{u}or ș^{î} le fa friptur-așa/că noi̯ doi̯ inș^{i}/i̯el nu pre̯a să ^{u}om^{o}ară cu tocan-așa dă ĉ^{e}apă/și i̯-o fac așa un s^{u}os lā cupt^{u}or//

butoi̯ ĝorĝeta

doozeĉ [de ani]

lu̯aseră casa f^{u}oc

m-an dus ī ma^{m}a/^{i}er^{a}am mai̯ mic/ș^{î} m-an dus cu mamā lā... [ɛ] la ^{u}o pri^{i}etenă d-a lu ma^{m}a/^{i}era to d-acolo dîn sat/d^{î} la e̯ā//cîn m-am dus î acolo-șà/i̯erā...băe̯at [k] ave̯a și e̯a um băi̯at mai̯ mari̯ ca mine c-un an/care̯-acuma i̯e d-o se̯am cu mine/în clasă cu mine̯/

adíca nu d-o sḙam/mai̯ márḙ c-un an//şī...cînd‿î́ nḙ-an‿dus/i̯erá bolnáv[ɛ]dă̦ vărsát//nu nḙ-a lăsá‿să ne júcăn̦/‿şî nḙ-am ascún̦s acólo-şà/înaínte lu̯asérắ‿cása fu̯oc/îi̯ dădúserăn [k] nú‿la cásă/la şíra cu páḙ-i̯ dădúserăn̦‿fu̯oc//

[Cine ?]

nu̯oi̯ amîńdu̯oi̯ nḙ-an‿dus ca să̦ ne júcăm acu̯ólo-şà/şi...i̯ĕĭ/ā fost [k] a‿avú‿kibrítu-m‿mî́nă/şi[ɛ]míe-n̦‿spunḙá că n-árḙ//i̯o[ɛ]l-am̦‿văzút/şi...i̯el a da‿foc/şi a băgá‿bắţu-m‿páḙ//

şi i̯-an̦‿spuz/‿"mă du‿să te spui̯ la tánti lili"/máma lui̯/"că ai̯ da‿fu̯oc"//

ĉíćă [k] şi i̯el mḙ-a spus/"î‿nu te dúĉe că mă báte"//

şī i̯ĕĭ‿î mḙ-a spus p-órmă/dúpă ĉe am mi̯ers/i̯o-i̯ spunḙán̦‿că... avḙá i̯el jucắrii̯/dacă nu ne júcăn̦‿cu jucăriili/îl spun//

şi ĉiχā̆/"ai̯ că nu mă spúne/mi̯érĝem să ne júcăm"//

cîn̦‿să ne ḑúĉen̦‿sā̆...ne jǔcăm/am ajún̦s mai̯ acólo-aprọápe dă cásă/şî sus i̯erá fu̯oc/venísеră lúmḙa să st [k] î‿noi̯‿erán̦‿lî́n̦gă cásă̦/ şi lúmḙa stínĝe̯á fu̯ócu//l-a‿alergá‿máma lui̯/l-a bătút/şī...i̯el a fuĝít‿î lā u̯o tuş[ɛ]şícă d-a lui̯/n-a mai̯ viní‿vro trei̯ pátru zílḙ-acásă̦//

iordán túdor
doi̯spreze̖ĉe ani̯

867. MÎNĂSTIREA [WLAD, 467]

(jud.Ilfov)

Culegere: 1972; MM, RP, MT; transcriere: MM

grî́u̯u

arán̦‿lócu/cu grî́u̯/îl grăpám/ tọámna pî la...nti octómbri̯e pînă

1076

pă̦ la...cîn̦spe noi̯én̯vré͜ apro̯ápe̦ ca.../şî la úrmă ne ^{d}ĉan̦͜ şî́͜ cărán̦͜ coĉéni//dácă dădẹ́a dumnẹzéu̯ vro zăpádă sau̯ plo̯ái̯e̦ ĉẹvá/rămî́nẹ́a acólo̦//şi-i̯ cărám i̯árna/cu sắniili/că nu putẹán̦͜ să̦-i̯ adúĉem/cîtẹo̯átă̦-i̯ aduĉán̦/cîtẹo̯á^{d}͜ depindẹ́a dă to̯ámnă/după cum e^{r}á/cîtẹo̯átă i̯erá ploi̯o̯ásă/cîtẹodátă i̯erá búnă/...ásta é̦// [...]

[Şi primăvara ?]

păi̯ primắvàr^{e}a creştẹ́a/ca ş-acúşa/p-órmă vinẹ́a tímpu dă seĉî́ră/ne duẑán̦͜ seĉẹrám cu mî́na/manu^{u}ál//seĉerán̦͜ cu mî́na/-l făĉám... znop^{i}/pă úrmă clá^{i}e̦/la cláe gátạ ! hai̯ să...cărắn̦͜ la maşínă/

"da dă úndi̦ lom maşín^{i} ?"

"^{h}ai̯ că áre̦ la úlmu^{1}/ne͜ ếĉẹn̦͜ să̦ áĉem o maşínă cu cai̯"/

o adúĉám p-ā́ẹa d-acólo̦//făĉán̦͜ stógur^{i} acólo̦/ế ! la ^{u}úrmă ne făĉán͜ ĉéte̦/dă ĉín̦spe̦ şai̯spréẑeĉe o̯ámen^{i}/şi ne̦-adunán̦͜ cu tóţí͜ şî munĉán͜ toţ^{i}/áltu cu cărúţa/áltu cu tîrî́şu/áltu da dumnẹavo̯ástră nu ştiz͜/dā...

[Povestiţi-ne, cum era ?]

ā́şa/cu tîrî́şu/punẹ́a doi̯ cai̯ la tîrî́ş/p-órmă curĝá pailé͜ la maşî́nă/făĉá feméi̯li [k] doó͜ feméi̯ făĉá purcói̯/punẹán̦͜ cái cu lánţur^{i}/ de duĉám pae^{le}͜ la o distánţă dă vro...doozéş͜ trei̯zeş͜ mácsin͜ ĉín̦zej͜ dă métri̦//pîn-aiĉa despărţẹám/i̯erá páile̦ méle/d-aiĉa-n̦cólo-n̦ĉepẹám áltū...munĉîto^{r}/d-aiĉa-n̦cóló ^{i}era páile̦ lui̯/d-ai̯ [k] pînă termî́nam p-ā́i̯a şai̯spre̦zeĉe o̯ámen^{i}//atúnĉa dúpă ĉe terminám̦/vinẹán̦͜ cu cărúţilí/-n̦cărcám páili̦/i̯o͜ p-àle méle/i̯el͜ p-àle̦ lui̯/le duĉám acásă̦//şî terminám bî̆lĉu/p-órmă aşteptán̦͜ să mérĝẹn̦͜ să culéĝem̦͜ víi̯a/da ! [!]//

[Ziceţi că aţi apucat şi cînd nu erau maşini.]

da ! cîn͜ nu i̯erá maşín^{i}/seĉerám şî duĉám acásă̦//acásă făĉám o ári^{i}e̦/cu͜ um͜ par bătút îm͜ mijocu ării̯-acólo/şî cái...legás͜ cu frî́n̦ga//şi-ntindẹán̦͜ znopi/cu spicu-n̦͜ sus/şî cu rădăĉin-áẹa-n̦͜ jos/fă-

---

[1] Sat vecin.

ĉám o roat-așá dă...cu o ĉirconferínță cum să spui așá/cam͜ vreo [k] dă vro zéĉe métri/roátă/șî băgán͜ cái/și-i luam la bíĉe/după ĉe-l amestecá bini pailę-álea/i scoteám afáră/întorĉán͜ cu fúrca/dam pă pártę-áea/dam pă pártę-áea/șî la ᵘúrmă iár băgán͜ cái/iár mai dědeám o roátă/pînă cîn͜ vedeám noi că s-a bătút//luam paile ˡᵉ͜ dédeám afárâ/iar grîu-l făĉán͜ grămádă//ne duĉán͜ cu mákina/⁻ˡ puneán͜ la mákină/șî-nvîrteám...pînă scoteán͜ grîu/ĕ ! cum ișá/ișá/așá e... nu ca acú [!]//

vasílę ne gánea sau zis craiĉⁱu
șáizeșînóo dă anⁱ

ásta iéste al cînępi

ne duĉán͜ la plug/șî͜ arán͜ lócu bínę/bíne/-l grăpám cu grápâ d-álea de lemn avéa/dă mărăĉínⁱ//șî pă úrmă o semănám/șî͜ după ĉ-o semănám răsăreá ia/șî͜ dac-aveá iárbă ne dᶦĉán͜ ș-o pliviám/dă iárbă/o curățám//șî͜ cîn͜ sâ͜ făĉá máre/máre așá/avéa...că avéa șî dóo félur dă cînipă/șî văráticá/i ziĉán/șî d-ága dă toamnⁱ//áea dă toámnă făĉá sămînțâ/ș-aealánta vărátic-áea nu făĉá/ierá mai bun-áia văratica/iérá mai moálę/mai álbă//ș-ō [k] ne dĉan͜ ș-o adunám p-áea care-nflorea/varátic-áea/fără sămînțâ//uă culeĝᵉám/o-aduĉám acásă/o uscám bínę/p-órmă ne duĉán͜ la gîrlă/...o băgám/să topeá ia/o țineám acolo șápte͜ ob͜ zílį-n͜ gîrlâ/bőteám țărușⁱ/ așá/ș-o așezám pă ea frumós așá/șî͜ p-órmâ puneám pămînᵗ͜ peste ia așá/să nu eásă plútă/dasúpra//șî după ĉ-o țineám ob͜ zílę/ne duĉám acólo ó͜ scoteám/ș-o spălám bine bine în͜ gîrlă/o spălám frumós/ˢâ făĉá ia álbă șî...apoi o luan͜ cu cărúța/o duĉám acásă/o-ntindeám/ o uscám/șî͜ p-órmă o luam...după ĉ-o uscám o luan͜ la bătút/o băteán͜ c-un topór așá/făĉám așá o...o groápă-m͜ pămînᵗ/șî͜ țîneám

1078

munúka cu mî́na/şî dă-i̯/dă-i̯ cu topóru̯-aşá/o băte̯ám bínẹ/z [ɛ] scuturám aşá dă zgrébenⁱ d-ắi̯a/că i̯a áre [ɛ] i băto̯ásă/ai̯ văzú‿cum ⁱéstẹ/ ᵘor n-az‿văzú‿cînepă ? n-az‿văzút/

[De văzut, am văzut.]

da nu ştis‿cun̦‿să lucre̯áză//p-orm-ave̯ám o mélițâ/mélițâ aşá-i̯ zicắ/cū...făcút-aşá tot aşá cu dóo picĭo̯áre/şî‿o limb-ave̯á/i̯a ave̯á n̦ti doọ bẹ́țẹ puse̯-aşá[1]/dóō liniⁱ aşá i̯erá făcútẹ ş-éle [ɛ] la strun̦gár/la rinde̯á făcútẹ/bun/şî o límbă i̯ar aşá/ˢ-o băgái̯ aíĉ/un̦‿cui̯ aíĉa aşá[2]/ş-aíĉa o țíne̯ai̯/şî‿făĉᵉai̯: țáca‿țáca/țáca‿țáca/țácᵃ/o melițái̯//ʲ‿după ĉ-o melițái̯/o făĉái̯ colác/o-n̦vîrte̯ái̯ aşá/şî cîm‿pute̯ái̯ atúnĉa o lucrái̯//o dărăĉᵉai̯ pîn darác/o pune̯ám în̦‿fúrcă/ o torĉám/

[Era muncă multă.][3]

erá mún̦că múltă la cî́nip-ásta/o torĉám/pîn̦‿la ō [k] dacạ o torĉám/o făĉán̦‿sculurⁱ/o depănám p-ū̃‿rîşkitór/p-um‿băț aşá/ş-o...o depănám/ọ‿făĉán̦‿sculurⁱ/ p-órmă o pune̯ám/...o fi̯erbe̯ám la foc/o coĉán̦‿cū...ai̯ văzú‿cu mătrăgúnă dă săpún/...cîn‿faş‿săpún árē mătrăgúnă de̯-áşa/ş-o pune̯án̦‿ca să fácă álbâ//şî dúpă ĉ-ō...o spă [k] o băgám acólo/ᵒ ferbe̯ám/o scote̯ám o spălám e̯ar cu ápă bínẹ/o uscám/pă úrmă o făĉán‿țe̯ávă şî urze̯ám//ɔ ᵘurze̯ám şî‿țese̯ám//cămáşⁱ la băi̯éțⁱ/ⁱizménē/ĉárĉafurⁱ dă páturⁱ/fẹ́țẹ dă másă/féțe dă pérnâ/ aşá ⁱerá/cu cî́nipă/şî‿cu ⁱin lucrám/înáintẹ//şî̄ ásta i̯éste al cî́nẹpi/to̯átă mún̦ca cî́nẹpi̯//

tínca lázăr

şai̯zeşiùnu [de ani]

---

[1] Gest: paralele.

[2] Explicarea melițatului este însoțită de gesturi.

[3] Intervenția aparține unei informatoare ocazionale.

scaloi̯ánu

făĉám aș̣ ca uŋ‿copíl/dă pămî́nt/punẹám mî́i̯nⁱ/î́i̯ punẹám ᵘoi̯g‿ dă negínă/dă gî́ŋgăni/găsẹáŋ‿gî́ŋgăni d-álẹa frumọásẹ ˡᵉ/și punẹám ᵘok/i punẹám nas/făĉáŋ‿cămáș/făĉám...ⁱizménẹ/făĉám pernișọárẹ-așá/ atî́t așá dă míĉⁱ[1]/șî ne duĉáŋ‿la o fat-acólo/carẹ f [ɛ]făĉá i̯a ᵃcásâ/ne strî́nĝám mai̯ muls‿copí//șî ne ᵈĉaŋ‿cu florⁱ/cu lumînáre/ ca la mᵘort//șî-nĉepẹáŋ‿să plî́nĝeŋ/‿

scaloi̯éne/i̯éne/
mắ-ta-i̯ pă surĉéle
tá^t-tu-i̯ pă nui̯éle/
scáloi̯éne i̯énẹ// [!]

i̯otẹ că rî́d//p-órmă/i̯ar să zíĉe
scaloíță íță/
trub‿de coconíță/
toz‿băi̯éți cu ⁱizméne
númai̯ tu făr‿dă izménẹ/
scaloi̯énẹ i̯énẹ// [!]

ș-ápăi̯ l‿ținẹám așá trẹ̄i̯...trei̯ serⁱ/nu ?[2] a treᵉa s [k] dóo serⁱ/ș-a treᵉa sẹárâ/îl lụaŋ‿șî-l duĉám îŋ‿grî́u̯/la cî́mp//îl duĉáŋ‿dormẹá o nọáptẹ-acólo-ŋ‿grî́u̯/la cî́mp/îl bă [k] ⁱerá grî́ᵘu așá márẹ//șî-l duĉám acólo/ˢ‿sta o nọáptẹ/șⁱ‿p-órmă diminẹáța ne ᵈĉaŋ‿șî-l lụam//șⁱ‿daca-l lụam/a dóụa sẹárâ-l duĉáŋ‿la gî́rlâ//i‿ făĉáŋ‿coșĉúg dă pápur-așá ĭ/cum nái̯ba-i̯ făĉám noi̯ nu mai̯ țiu̯ míntẹ/-o cutiụár-așạ//șî-ŋfiĝáŋ‿lumînárⁱ/ne duĉáŋ‿cu el plî́ŋgîm‿pîŋ‿ la gî́rlă/îŋfiĝáŋ‿lumînárⁱ la tọátẹ cólțurlẹ-așá/cum i̯erá ásta[3]/o cutiụár-așạ//și-i̯ dan‿drúmu pă ápâ//p-órmâ-mpărțẹám/ī pernî́șụarîlẹ-álẹa/ștergărélẹ/la tos‿copíⁱ/cî́te únu plî́nĝe/"da ! că mie nu me̯-a-mpărţi‿şî‿mie̩ o pernişo̯árâ d-áe̯ä"/plînĝá caré‿nu le dăde̯ám//şâ-mpărţe̯ám//dimine̯áţa/hai̯ sâ fáĉem pománă/duĉá tos‿copiⁱ/cîte̩ un ĉur dă făⁱínă/cîte̯-o lin̯gură dă untúră/ᵘóu̯o/ĉ-ave̯á ómu-ŋ‿cásă/duĉá la [ɛ] fát-ae̯a acólo úndẹ făĉán‿scaloe̯án//ş-ápăi̯...dimine̯áţa făĉán‿sulᵘ//făĉám un‿sul/îl îmbrăcán‿ca ᵘómu̯-aşá/şî-l lu̯a o fátă-m‿bráţẹ/şî umblá cu el pîn‿sat//ᵘúna bâte̯á cū...ave̯á um‿beţíşór ş-o távâ/şîⁱ‿ĉocăne̯á¹/

---

[1] Indică, prin gest, mărimea: 2o/25 cm.
[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.
[3] Gest: imaginează, pe masă, o cutie mică.

súlule gătitulè/
mai̯ afurisítulè/

şi-i̯ da [k] strînĝám ᵘóo/né‿dâde̯á ómu cîte dóo óo̯/cîtⁱe...strînĝám cîte dóozeş‿tréi̯zej‿dă óᵘâ//vine̯á/ne duĉám acoló‿lā gázdă úndẹ i̯erá áe̯a/şâ...îl înĉinĝᵉám/îl găte̯án‿súlu/-¹ făĉán‿ca fáta máre/îi̯ pune̯án‿ţíţẹ/i pune̯ám...dă to̯átẹ//şî p-órmâ făĉám mîncáre/...băᵘuturâ cumpărán‿vⁱin/făĉám plăĉíntẹ/făĉám dă to̯átẹ [k] tót félu dă mîncárẹ/şî mîncám/şî be̯án/ş-ápăi̯ p-órmâ ne udám/că erá cald//ne turnám ápă pă noi̯/...cú‿găléţi̯lẹ/ne udá ne făĉán‿ĉuĉulétẹ//ş-ápăi̯ să făĉá se̯áră/şî s-a terminá‿cu scaloi̯ánu//

am‿făcút odátă la ō...la um‿moj‿bă [k] la moş petrákẹ²//şî nu ploᵘá/eʳá seĉít-aşa//"măi̯ tátă ! daca vă rugáz‿voi̯/să ploᵘo/i̯o vă dau̯ o vádră dă vin"//păi̯ tos‿copiⁱ ne̯-am pus în..."do̯ámne ! dă do̯ámne plo̯áe/mái̯ca dómnuˡᵘ/dă plo̯áẹ !"// şî da n-o hi înĉepútă no̯áptea o plo̯ái̯ẹ !//da a ploᵘát/āole̯o ! moşu nu mai̯ pute̯á dă bucuríẹ//şî ne̯-a dat o vádră dă vin/dimine̯áţa//

[Aceeaşi]

vine̯á lúpu

în ĉínzeşîùnu c-um...prétin a meu̯ ne̯-an‿dus cu ᵘóilẹ la pădúrẹ/şîⁱ tót aşa/...i̯erá lupⁱ pin ĉínzeşîùnu mai̯ mulţⁱ la pădúrẹ//ne̯-an‿dus cu stîná‿acólo-şà/c-um‿prétin al mío/ş-an‿sta‿vro...doo‿

---

[1] Subiectul bate în masă.
[2] Se adresează unei informatoare ocazionale.

trei̯ zílę-acolǫ-șà/ș-a pátra zi nę-a pișcát//uŋ‿cîrd îl îŋkidęám îŋ‿strúŋgâ/șî únu lăsám afárą̂//șî vo pátru oi̯ într-o nǫáptę ni‿lę-ā mursi̯cát//vręo trei̯ am apûcá‿dă lę-an‿tăęá/șî úna apúcasę s-o mănînĉę i̯el//tǫátâ nǫáptęa s-a da‿cîi̯ni-acólo-m‿pri̯vál/șî [ɛ] le ziĉám:

"măi̯ nęa flórę̣o[!]i̯e cîi̯ni [k] i̯e lup ăla dă să dă cîi̯ni la i̯e^{l}"//

ĉę "dă-l drácului̯ sâ dęa"/ca să [k] vinęá lúpu la noi̯/pă tǫáte [k] tos‿cîi̯ni să ^{dă}dęá//ș^{î}‿s-a dat un...númai̯ únu/ș-ăi̯alànți dormęá lîŋgă noi̯//șî...cî^{n}‿nę-aŋ‿sculá‿diminęáța/șî i̯o șî fhí-su/cîn‿dăŋ‿rǫátă pâ lîŋgă ^{u}oi̯/^{u}úna cólǫ/úna cólǫ/ĉ^{î}cą "i̯a úi̯tę mă úna/úi̯tę dóo úi̯te trei̯ úi̯tę pátru"//șî f^{h}í-su "tátă ! ǫr le tăi̯ém ?"//

"tá^{i}i-le mă n-aúz^{i}"//

șî a apucá‿d-a tăęá‿trei̯/úna...a rămás//

[Dar se întîmplă ca lupii să atace și oameni ?]

n-am avút ocázię ca să...ve^{d}ém//um‿prétin a m^{i}eu̯ s-a dûs îm‿pădúrę tôt a^{s}a/câ i̯eráŋ‿cu óile-m‿pădúrę/șî...s-a [k] l-an‿trimé^{z}‿la...la tîrlă/"dú-te mă la tîrlă/dă fă șî tu mîŋcáre acólo-șà"/cu neşte péștę//cîŋ‿s-a dus̄/să ęas-afáră ^{d}îm‿pădúrę-așá/avęá cîi̯ŋli după i̯el//cîŋ‿să úi̯tă i̯el/i̯el amuțá cîi̯nile pă ăla/nu să dûĉá dâ‿lîŋgă ^{i}el dŏlo^{c}/făĉá[1]...pâ lîŋgă i̯el//i̯el "nu lăsą ! nu lăsá !"//

"șî bă^{i} taticule mă.../m̄-amuțáŋ‿cîi̯nile p-uŋ‿cîi̯nę márę/cu o cǫadă márę vînăt/ș^{î}‿nu să d^{u}ĉá cîi̯ni^{le}‿doló‿la i̯ĕl"/

da tá-^{so} ĉe-i̯ spúnę: "păi̯ tátă/i̯erá lúpu ăla mă n-aú^{z}/lúpu̯-a foz‿mă"/

"băi̯ táti^{cu}/cu nęște urék ascuțídę-așá/ș-o cǫádâ máre/șî ęǫ-amuțáŋ‿cîi̯ni^{li}/ș^{î}‿dolóc/nu să băgá la i̯e^{l}"//

cîn‿a viŋ‿la tîrlą̂/mę-a spuz acólǫ-șà/p-órmâ tá-sǫ/^{zî}ĉę că "să nú mai̯ te du^{j}‿mă pîm‿pădúrę mă că...árę luk"//

---

[1] Gest: se gudură.

1082

şĭ la vo tréi̯‿pàtru ser^{i} așá i̯ar/ne poménin‿cu uŋ‿clănțắu̯ dă ^{u}oi̯//ne̯-am duz‿noi̯ lîŋgă ^{i}éle̯-acóle̯a/noi̯ ^{zî}câŋ‿că e̯-ále no̯ástrẹ//le̯-aŋ‿lu̯a‿d-acólo̯/nu-i̯ álẹ no̯ástrẹ/le̯-am băgá‿la noi̯ î‿oi̯//pă úrmă...a dóu̯a zi ne pomẹníŋ‿cu stăpî́nu/la ^{u}oi̯/

"băi̯ frátẹ/n-az‿vắzú‿nĭşte oi̯" ?

"dă mă/aŋ‿găsí‿vo pátrujdoo dă o^{i}"/

"bă i̯-álẹ mélẹ bă/le̯-a ru‿lúpu dîm‿pădúrẹ"//

i le̯-an‿dat//

to̯ru̯mán i^{u}ón

tréi̯jno^{o}o [de ani]

[Porcul]

î̀l‿lu̯ám dă m^{i}iĉ^{i}/ì‿dăde̯ám să mănî́nĉī...tărî́ță i̯árbā̆/...grî́u̯ porúm‿ĉ-ave̯ám/că̄ să găse̯á/ca lā noi̯ la...//şî pă ^{u}úrmā̆/după ĉē... să făĉá măriĉél/dîn ĉe în ĉe i̯el creşte̯á/dacạ-i̯ dăde̯ai̯ şi mîŋcá bun/şi i̯er^{e}á bíne/mîŋcá/şi...să hărăne̯á bínẹ dacă-l...[1]/şĭ...şĭ pă ^{u}úrmā̆ ajunĝ^{e}á la crescúd [k] la tăi̯át/la crăĉ^{i}ún vine̯á//îl tăi̯ám/îl făĉ^{e}ám şunĉ^{i}/dîn i̯el/că ne [k] nóo ne trebue̯á şunĉ^{i}/la cî^{p}/că dacă nu ave̯ái̯ ĉ^{e}‿să mănî́n^{ĉ}/nú‿pute̯á^{i} să traş^{i}‿cu sápa//făĉám jampón/ọpre̯ám um‿piĉór dóo/că...mai̯ tăe̯ai̯ cî́te̯-o búcățícă mai̯ mícă̦‿așá/nu máre pentru copí/că [!] erá copí^{i}/i̯er^{e}á gre^{u}utắț^{i}//şi réstu cárne̯a/carẹ́‿^{er}á cárne̯a mai̯ búnă/şĭ cu̯ástili̦/i̯o dĕjá așắ le̯-am prăjít/c-așá am pomẹ́ni‿la...părínți mei̯/le prăj^{e}ám în untúrặ şî‿le băgám‿îm borcáne/că mai̯ bíne stă dăcî́t să lē afúm^{i} așạ//şi o̯ásili̦ le̯-afumám um̄‿pic/să nu príŋză [k] prinde̯á așá ĉẹvá urî́t pă o̯ási̦//şi [ɛ] îl mîŋcám așá mai̯ cu pắstru/că...ave̯áŋ‿copí^{i}/ave̯ám gre^{u}útắț^{i}/i̯ere̯am...aṃ‿fos^{t}‿kinuítă mul‿mul^{t}/că dacạ i̯o n-am avút părínț^{i}/m-am̄ kínu^{i}í‿cu i̯ei̯/ş̌-am duz‿ve̯ațâ gre̯a//[...]

[Ce umpleai ?]

---

[1] Intră cineva în cameră.

mắ [k] da/făĉáŋ‿caltabu̯áşẹ/-i̯ făĉám ‿ā lìmberbúşⁱ/dîn ficát/dîm‿bojǒc/făĉám limberbúşⁱ//da/... şi dîn‿ī maţ făĉám cîrnáţî/

[Spune cum le făceai pe fiecare.]

cîrnáţi tocám cárne/puneám usturói̯/puneám mirọáse/i̯erá nişte mirọásẹ/puneám în i̯élẹ/ᵘusturói̯ műlt mai̯ bun aşá/şi-l băgám în cîrnát/şi-l‿ī...i̯o puţín îl dădeám în fert/câ‿mai̯ binẹ stă/întódaᵘúna númaⁱ să-nĉercás‿cînd oţⁱ avẹá vrẹodátă/um‿pic dáţi-l îŋ‿ferᵗ/şi̯‿punéţi-l la presát/că cárnẹ-aẹa cáre-l băĝⁱ îŋ‿cîrnát áre um‿pig dă mustî/şi múst-ola prindẹ o i̯uţẹálă-n cîrnát/dacạ-l pui̯ [k] nú-mai̯ um‿piᵍ‿dacạ-l dai̯ îŋ‿fer‿şi-l pui̯ la presát/ⁱe fọártẹ bun/cînd îl mănînĉⁱ//i̯áráşⁱ‿î...limberbúşi/tod‿la fel îi̯ dădẹám îŋ‿fert/ficátu tocát şi bojǒcu̯/pîn máţẹ//şî caltabóşi/puneám cárne oréz/ca la sarmálẹ/şⁱ‿făĉáŋ‿caltabóşi şi-i̯ ferbẹám/i‿ferbẹám şí‿p-ᵒᵐă-i̯ băgáŋ‿la cuptór//băgáŋ‿la cuptór um‿pig‿dă sọs aşắ pî‿la ei̯/şi i̯ei̯ să rumená frumóˢ/şⁱ‿i̯erá fọárte bunⁱ//aşa le făĉám dîn máţẹ dîn‿ī...ăstẹa tọátẹ/ⁱᵉrá fọárte bun/

[Din burta lui ce făceaţi ?]

búrta lui̯ făĉám tóbă/dîm‿búrtă şî‿dîn trái̯stă/dắ‿tóbă mi̯-am ui̯táᵗ//făĉᵉám‿î tóbă/puneám‿ā uréka/puneám riníki/puneám‿â uréki-i̯/múlte/şióríĉⁱ/puţínă şúŋcă cu cárnẹ-aşá/puţínă cárne i̯áráş mai̯ cū untúră ca să vie la tăẹát/şî-l ferbẹám întiⁱ bucăţili marⁱ sepárat/cú‿foi̯ dă‿đafiⁿ‿şî‿pipⁱer/p-órmâ scotẹám pă másă/tăi̯ám bucăţⁱ frumós dîn‿î ⁱél/şî‿p-órmă umplẹám búrt-aẹa//búrta o cură-ţẹán‿dejá dă cọáj-aẹa‿a i̯ei̯ carē...árẹ o murdărie pă o párte/şi rămînẹá curátă//o cosẹám cu áţă/o bă [ɛ]gáŋ‿la fert/o-nţepám cú‿furculíţa sau̯ cu uŋ‿cîrlig/ş-o puneáŋ‿la presát/ş-o ţinẹám o ᶻⁱ ş-o nọápte la presát binẹ/şⁱ‿p-órmă o gîţáŋ‿la ai̯er afáră//şi tăi̯á dîn ẹa aşá cîtẹ-o bucátă/şi mîŋcá şⁱ‿i̯erá fọárte búnă//

[Dar din căpăţînă şi din picioare ?]

dîŋ‿căpăţînă j‿dîm‿picọárẹ făĉám piftiⁱe//

[Cum ?]

pifti^{e}a o spălám bíne/gásili/cárnea̯ carẹ i̯ér^{e}a/númai̯ gásilẹ-alẹà/le punẹám la fert/príma ápá o scurĝẹám/cî^{n}‿dădẹá bíne-ŋ‿fert/că i̯e^{i} [k] mai̯ i̯ésẹ dîn‿î áp-aẹa o negrẹáță dî pîn cárne/o scurĝ^{e}ám//și pă ú^{r}mă o umplẹám bínẹ gála/d-o vádră/noi̯ avẹám bracáĉ^{i}/așá să spunẹá/brăcáĉ//i̯erá ca ŭ‿fel dă căzănél/uŋ‿cazán//și punẹám um‿brăcáj^{i}/dă arámă i̯ér^{e}a/șî punẹám îm‿brăcáĉ^{i}-óla pă f^{u}oc//la pirostríi̯ẹ/c-așá i̯ér^{e}á nu i̯ér^{e}á ca acúma ca să avẹ́m aragázẹ/-acúmă‿am aragáz șî mă fodolésc î‿aragáz/da atúnĉa punẹám pirostrí^{e}a/băgáŋ‿gunoái̯e/dă i̯eráŋ‿și su^{p}‿límbă dă fulínĝine dă ĉenúșe/...șî ferbẹám gásilẹ-álẹa bínẹ/bínẹ/bínẹ/cît credẹám ẹo așá/acúma fer^{b}‿cu ^{u}óra/atúnĉ^{e}a ferbẹám dî‿^{u}ók/acúma fer‿cu óra/să... fac pifti^{e}a búnă//ș-o [k] vinẹáŋ‿ș-o stricorám/o vînturám dă nóo ^{u}or^{i}/că așá ^{zî}ĉá că să...^{u}obiĉi̯u dă nóo ^{u}or^{i}/dă-i̯‿vînturá-ntr-uŋ‿ligán/șî ligánu i̯erá dă lemn/dă [k] copă^{i}íță dă lemn așá/c-așá zîĉáŋ/c-avẹáŋ‿ligánẹ//și vînturáŋ/șî‿p-ó^{r}mă punẹám îŋ‿străkín^{i}/că nu i̯erá farfurí/o punẹám îŋ‿străkín^{i}/șî o mîŋcám așá dă‿străkíŋlẹ-álẹa/acúma o púne la farfuríi̯/o púnem boi̯á dasúpra d-áẹa...peste i̯a/o tăi̯ém frumós/atúnĉ^{e}a...cu furculíța cărá copíi‿/și mămăligă mîŋcá dă grozáv/niș‿cu pî́i̯nẹ//

ángel alẹcsándra
pátruzeșitréi̯ [de ani]

cînipă

pregătẹám lócu/o bucá‿dă loc așá/cît credẹám noi̯ s-o semănăm//o boronám bínẹ cu borọánă dîn álẹa ^{cu} cólți-ŋ‿jos/daca știz‿dă borọánă//o boróŋaŋ‿șî-ŋ‿stîŋga șî-n drẹ́apta loc-óla/și pă úrmă o semânám//acúma să púnẹ cu mărcătórilẹ/^{câ} dă‿ése la rînd/da noi̯ atúnĉ^{e}a o sem^{â}ná^{n}/şî mai̯ ráră/cắ‿dacă o semănáŋ‿de̯ásă/nu creşte̯á//cînd ^{i}iş^{e}á e̯a măriĉíc-aşá/o plive̯ám//o plive̯áŋ/şi̯ pă úrmă s^{î}‿creşte̯á máre//vára p^{î}‿lā...dupá séĉerâ/^{u}ō vărám/ĉe i̯er^{e}á vărátă/áe̯a dă vára o vărám/şi áe̯a dă toámnă ō culẹ́ĝan‿tọ́mai̯ toámna/şi ásta dă vára o [k] merĝám la gî́rlâ/ọ băgám îŋ‿gî́rlă/ş^{i}‿făĉám aşá um‿padóc frumós cū ĉevá d-o apăsám/ş^{î}‿şede̯á trei̯ zílẹ şi‿trei̯ nopţ^{i}//o scote̯ám/merĝá pă‿úrmă la meliţát//víne̯ai̯ aíĉa la feméelẹ-áste̯a/o meliţá şî torĉám dîn e̯a//pune̯ám/să spúnem aşá pā ţărăneştẹ ^{i}isménẹ/dă le rọde̯á viníli la bărbás‿cîn‿săpá ş‿seĉerā/şi urze̯álạ pentru cămáş^{i}/...dă-i̯ usturá şíru spinări cînd‿î...şî‿bumbág‿dîn ălā...torĉ^{e}ám/cu fúsu/şî pune̯áŋ‿gros îŋ‿grōs/şâ ásta făĉám dîn‿ī...dîn cî́nipă//

[Aceeaşi]

lî́nă

tunde̯ám óili/merĝám şi o opăre̯ám întîi̯ se̯ará‿acásă cu ápă fe̯ártạ bínẹ/dă usúc-olà/^{u}o spălám/ne ^{d}ĉaŋ‿la gî́rlă/că noi̯ avém gî́rl-aíĉa-n [k] kar undẹ spúne̯á dî́nsu[1]/avém o gî́rlă foárte búnă/şi dă ṃbăi̯át vára/dă adús ápă dă spălát/şî merĝám la gî́rlă cu uŋ‿coş/dî‿áste̯a dă porúŋ/c-o le̯ágă/sau̯ cu căruţa daca nu ave̯ā...tre̯ábạ căruţa la de̯al/ş-o spălám îŋ‿gîrl-áe̯a bíni‿bíni/şi lu̯am rogojín^{i}/ş-o-ntinde̯ám pă poloáĝẹ/poloáĝe i̯éstẹ undi̯ treerám noi̯ făĉ^{e}ám nişte prelátẹ/la noi̯ să spúne̯á poloáĝẹ/^{î}náinte/şî‿o-ntinde̯ám/ş^{i}‿după ĉe să mai̯ zvîntá ^{ea}/o lu̯aŋ‿cú‿o nui̯á la bătáe/ca să-ŋflore̯áscă e̯a bínẹ/ca să po̯a‿sā...//p-ór^{mă} d-acólọ dúpă ĉe să uscá/^{u}o scărmănáŋ‿cu mîna frumós/scote̯áŋ‿cornáĉi/scote̯án‿toátẹ gungáili̯/merĝáŋ la pépţin^{i}/la maşína dă tras lî́nă/să spúne̯á pépţẹn^{i} la noi̯ înáinte//merĝáŋ‿ş-o trăĝám/lā maşî́n-acólo/p-ó^{r}mă vene̯ám acás^{î}‿n^{e}‿

---

[1] Se referă la informatorul Ganea Vasile.

făĉám plánu/ĉe să fáĉem dîn ea: flanélī/î ĉorápī.../ástea făĉ^ám/ brîurī/[ɛ] ĉe să purtá na^{i}íntē...dĩ‿lînă//

[Aceeaşi]

a fost odátă un urs şī o vúlpe

a fost odátă un urs şī o vúlpe//vúlpea s-ā...a işí‿la margînea drúmuluį/şi įerá foárte fometoásă//şi įa a simţí‿că trec‿î cărús‿cū péşte//atúnĉ ea s-a transformát într-ō téslă//įeráu treį cărús‿cu péşte/încărcá [k] įerau treį cărúţ^{i} încărcátę cū péşte// prímul‿î căruţáį^{v}‿n-a văzút-o/niĉ al dóįlea/şî tomaį al tréįlea a văzút-o//atúnĉa a oprí‿cărúţa tos‿treį/ş-a spu^{s}‿că s-o ea/o fī dă ...o fi búnă dă ĉevá pă d^{rum}/ĉíni ştię ? să scoátę o roátă//atúnĉa al tréįlea a luat-o/şî vúlpea s-ā...vúlpea care įerá prefăcútă în téslă/s-a prefăcút įar din nou în‿vúlpe//atúnĉa a scos fundătoárea/ş-a-nĉepú‿să arúnĉē foárte mul‿péşte/cît a crezú‿că poáte ea să dúcă//...după aĉéea l-a adunát într-un‿sa^{c}‿şî‿l-a dūs acásă/ş^{î}‿l-a pus la afumát//įerá įárna//în tímpul aĉésta a venit ^{u}ursu/ ca să-į dea de foc//ā vúlpea e-a spu^{s}‿să stea/ca [k] să stea aíĉa/ să nu să úrĉę pă cásă/să nū...că-į dă funinĝinē‿^{u}ok//atúnĉa úrsu n-a ascultá^{t}/s-a su^{i}í‿pe cásă/ş-a văzú‿mul‿péşte//cînd a įeşit afáră/úrsu-a întrebá^{t}‿pe vúlpe că de únde áre-atîta péşte/şî vúlpea e-a spus că a băgát coáda-n‿gîrlă//atúnĉă úrsu a făcú^{t}‿şî el la fel//a băgát coáda-n‿gîrlă/şi a sta‿mul^{t}/şi cînd a-ngeţát ápa/įel a zis că įéste péştē foárte mul^{t}/ş-atúnĉ^{i} a tras//şī de dimineáţ-a vení‿şī vînătóri//atúnĉā...į^{el} némaįavînd încotró/a tras cú‿foárte múltă putére/ş^{î}‿s-a rupt‿î coáda//vúlpea s-a ascúns într-ō scórbură dē copác//a^{i}íĉă ^{u}úrsul de necáz a luat‿î...furcóįu/şī să [k] a înĉepú‿s-o agîţe//şi dă [k] cînd o apucá dē...vînā copáculuį/spunẹá că o dọáre/şĭ cînd āpăcá de picôru ĭeĭ/spunẹá că n-o dọáre// atúnĉa vúlpẹa neavînd încotró/a ĭeşít afárắ/şi ẹ-a spus că-ĭ fáĉē ō cọádă maĭ búnắ//atúnĉ^{ĭ} a făcú‿roz‿de cínepă/şi ĭ-ā m̦pletít ĭo cọa [k] o cọádă maĭ búnă ca a ĭeĭ//ĭeĭ au plecát‿î prim‿pădúre s^{â}‿se plímbe//şi văzînd un‿foc máre/s-au dus în lócul aĉéla/la foc// acólo vúlpẹa a spus cáre pọa‿să sáră fócu/şī vúlpẹa ẹ-a spu^{z}‿la urs: "óte̗ să nu víe ĉinevá"//şi vúlpẹa a trecú‿pe pártẹa ĉálaltă// şi ātúnĉa vúlpẹa a spûs: "haĭ‿ī úrsule ! săr^{ĭ} şī tu"/ş^{î}‿cînd ā sărít úrsu/drept în‿foc a căzú‿şī a ars//

lázăr górge
únsprezeĉe an^{ĭ}

868. GRĂDIŞTEA [WLAD, 468]

(jud.Ialomiţa)

Culegere: 1974; CB, BM, MV; transcriere: MV

la h^{u}órâ

[Cînd te duceai la horă, cum te găteai ? Cum te îmbrăcai ?]

avẹán‿rokíţele lunĝ/...un ĉoráp...nu ca acúma dă naĭl^{u}ón/e̯ ! ^{ĭ}erá ^{sî}ĉá că [ɛ]ne‿ẹa ĉoráp dă mătáse/da...te-ncălţáẹ-ō^{d}ată dă dó^{u}-òr^{ĭ} cu ĭeĭ/şî să rupẹá//ĭerá dă musulí^{î}m/...şî d-ăştīlànţī dă bumbá^{c}/...ne părẹá bíne̗/maĭ făĉắ‿ş^{î}‿cîtẹ-o róke dă ţesútă dă bumbác şī...o-mbrăcán/ş^{î}‿ne d^{u}ĉán‿cu ẹa lā hórâ/...àjurán‿dă pînză r^{u}ókĭ...álbe şī‿ne duĉ^{e}án‿cu ^{ĭ}ele la h^{u}órâ...//nóŏ‿ne părẹá bíne̗/ nu ĭer^{e}á ca‿acúmā...f^{e}el‿dă‿f^{e}él//acú^{ma} ^{ĭ}éste lúmẹa.../atúnĉa ĭerá-^{n}josítă mult^{u}/nu ca acúmą//

[Şi-n cap ce puneaţi ?]

pazmá d-íle dă lînă cu kenár//dą//nè‿legám aşá la ĉẹáfă [!]

[Floare nu puneai ?]

floáre la urékị ?//ẹ̄ nu !//băgám/pặ la cụg‿mușcắț‿î/ [ɛ] cu agráfị pî‿la cap [!]...//punẹá‿/ sígûr !//

[Și veneai cu ele acasă ?]

ḥēⁱ ! maị vînẹá cú‿ⁱelẹ-acásặ ! ni le lọa băⁱéțị//

[Vi le lua băieții ?]

sígur/le prîndẹám îm‿pịept/șî vînẹá șî‿lẹ-agățá/"ē/dă-mị-o miⁱi/șî‿lásặ/...n-o maị purtá tụ"//ĉé‿erà să faĉ ?/nú‿putéị sî‿te súperⁱ//dácă-l maị în [k] daị...îndărắtᵘ/te luá ș‿te dá‿ala‿afárặ dî‿hụóră/șî‿nú‿te lăsá să maị jᵘoĉ...//

[Da ?! Se obișnuia așa ?]

sígur/sĉéị că l-a[ɛ]l-aị mustrád‿dácă nu lăsáị să...ț-ẹa floárẹa//

[Ai pățit vreodată ?]

ē ! núma ụo dátă ?! [!]//șî maị venẹá cîte únu maị prᵘost [!][1]/șî te da-ndărắt//ș‿trebuẹá să staị pă canapẹá/că n-ávẹaị îngótrọ//stạẹ/ș‿te uịtáị//pînă nu vinẹá ịel "háịdi să jᵘoj"/nu tẹ maị dúĉăị/...că te zvîrlẹá afáră dî‿hụórặ//da așá ịerᵉá atúnĉⁱ/nú ca acúm//

[Și nu sărea nimeni să te apere ?]

pâị nú‿sărẹà/că...sĉẹa că l-aị mustrátᵘ/p-ắla/șî nú să pụátẹ//

[Și cînd se făcea hora ?]

dâ‿la...ṇĉepẹá dî pă la dóụằ/șî pînâ sẹárạ//múl‿dacă nẹ-apucá ụoptᵘ//cînd ịerẹá várạ//da ịịárna dacă să...vịnẹá múrgu séri/trĕbúẹa să fuĝ acásă/fráte/că cîn‿te duĉáẹ-acás te părụẹ́ä !...luụáị focᵘ/ĉẹa că ᵘúnd-eị sta‿pîn-atúnĉ ?//nij‿discúțịị nu ịerẹá/să nẹ-apúĉẹ nuáptẹä//

[Și cu soțul unde te-ai cunoscut ? La horă ?]

la ḥᵘórặ//...m-am cunoscú‿cu ⁱel la hᵘóră/șî pă‿úrmă ḥaị sâ‿ne căsătorím//ḫe˒! i̯el i̯éră...și i̯el o fărî́mă dă croⁱitᵘór/..."haⁱ‿sâ l-e̯áu̯/câ-i̯ băi̯ád‿bun"/zî́ ‿"po̯áte nú‿mai̯ mă duᵍ‿la cîmpᵘ"[!]//șî dî́ŋ‿cóntle̯a mai̯ mult am muncî́tî[1] [!]//

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

[Te-a luat cu voia sau ai fugit ?]

ám‿fugî́tᵘ ! // [!]a fos‿cu socote̯álă máre !//

[Ia spune-mi și mie cum a fost !]

ave̯á un ᵘúŋku̯/i̯el/șî́ ce̯-a spuz‿zî́ce: "ei̯/tu sâ i̯ei̯ pâ băi̯á-tu̯-ò̆sta/că-i̯ băi̯ád‿bun"//

"eⁱ haí̯ să l-e̯aᵘ !"//șî...[k] "da úi̯ti ce: i̯o pă joz‿nú‿plᵉèc! //că" zî́ ‿"mⁱ-e frícă că tătíca-i̯ u̯om rău̯"/mămíca murise̯/șî "dacă mă áflă" zîᵍ ‿"mă prî́nde móșu și‿mă báte mă fag‿dă rîs îŋ‿sat"//

"pèi̯" ⁱce "cúŋ‿să fáce̯m ?//ḫai̯ "ˢce "câ‿ví‿i̯o cu căruța/șî tu i̯eș pîŋ‿spáte/șî te i̯au̯/șî‿te duc acásâ‿la míne"//

gáta/zis șî făcútᵘ//a veníț ᵘúŋki-su̯/i̯o ã‿lăsá‿lúcru ju̯os/șî mi̯-ã‿lu̯a‿pantófii̯/ș-am plecátᵘ//o hăi̯núță pă míne șî-n [ɛ] întínde̯-o! //fe̯éte̯/ce [ɛ] așá-i̯ fétele [!]/atî́t [!] [...]//

[Și ce-a zis tătica ?]

ḫeⁱ ! s-a supărát/a trîntít/a-ŋjurát/că únde̯-am plecát/... [ɛ] s-a dat‿ū se̯áma tîrzíu̯/ce̯-am‿făcút‿e̯o//șî pă úrmă i̯-a spus úŋke-su: zⁱce "ai̯‿lăsá/nu mai̯ te supărá/că" zî́ce "-i̯ băi̯átu bun/șî...ále ne̯éne̯a i̯éste u̯ámen‿liniștíț/șî...gáta/ᵘo‿sî́‿fíe fáta bíne/n-o să fíe rŏu̯"//

șî s-a liniștí‿șî‿mòșu̯//

panai̯ít le iu̯ána [zisă a lui] lázăr
șai̯zéc [de ani]

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

1090

să făĉá cuĉ^{i}

la noi̯ să fáĉe dă lăsáta sẹ́cului̯/să făĉá cuĉ^{i}/naítẹ//mūlț^{i}/dá[1]//cî́n̯‿să lắsá sẹ́c^{g}/dă pòstu‿pắșt^{i}ului̯/băíeț^{i}/u̯ámẹn^{i}/și‿f^{i}emẹ́i̯/să-mbrăcá urî́d‿mascarále cū roi̯‿rū́ptẹ/f^{e}ẹ́tili/și...cî́tẹ-o balán̯gă/-n mî́nă/și umblá...pă care-l găsẹá "dă-i̯ bătáiẹ !"//álți să-mbracă mascáț^{i}/și cu cî́tẹ-ọ trái̯stă dă gî́tu̯/...cî́tẹ-ŭ‿sag‿dă ĉenū́șâ/...și zvîrlẹá cu ĉenúșă d-álẹa-n noi̯...//ș-ápâi̯‿ĕ...álțî‿sâ‿gătẹá frum^{u}óș^{i}/cu fū́ste/călcátẹ/apretátẹ/...cu brî́ur^{i} p-aiș[2]‿făcúț^{i}...//s^{î}‿făĉắ bluzî́țe r^{u}óșî̯//cu fū́nde/cu batíste cusū́te/cu clṓpẹte/frumu̯áse/cū...fluturáș‿pă la pălắrii̯/...f^{e}el dă f^{e}el/cu fulĝ...//și ắi̯a sûn̯‿cúĉi//

[Ăia sînt cucii ?]

dạ//

[Și ăia urîți ce sînt ?]

ái̯a-i̯ mascarálẹ//ĉẹa "vínẹ mascarál^{i}li !"/și fuĝám dă‿rū́pẹam pămî́ntu//că ne‿erá‿frícă dă ^{i}ei̯ că ne cunoștẹá/ș-ắi̯a bătẹá tárẹ/...cúĉî^{i}//

[Mascaralele îi băteau pe cuci ?]

nū/pă noi̯/pă noi̯ ne bătẹá//

[Cine ? Cucii sau mascaralele ?]

mascarál^{i}lẹ-álẹa e [k] te bătẹá tárẹ/că dacă nū...nu știéi̯ ĉínẹ i̯éste//j‿dac-avẹá únu n^{e}ecáz‿p-un ^{u}om/îl bătẹá cî́d‿vrẹa i̯el/îi̯ da//î́i̯ da tárẹ//da cúĉi-l vẹdéi̯/îl cunoștẹái̯ ĉin [k] "nu da táre/că [ɛ]te [ɛ] te ka^{m}‿la milíție dácă dai̯ tárẹ"//c-ắi̯á‿i̯erá frum^{u}óș‿î/i̯erá gătíț^{i}//

[Și mascaralele, ca să nu-i cunoști, ce-aveau ?]

avẹá cî́ti̯-un ĝoráp...gros pă u̯oi̯^{k}‿sau̯ o cî́rpă vopsítă/j^{î}‿d^{o}ar tăi̯át așa la u̯o^{i}k și la gúrâ ca să-^{i} vie ai̯ẹr/și-n̯colọ i̯erá astupa^{d}/nu-l cunoștéi̯ dăl^{u}óc^{u}//bắgă ^{m}ănúș^{i} îm‿mî́i̯n^{i}/...șî nu-l cunoștắi̯//

---

[1] Răspuns la mimica uimită a anchetatoarei.

[2] Gest: în diagonală, peste piept.

[Aceeași]

să kinui̯á săráĉi pînă ziĉẹ́a "ho"

dacă să-mbolnăvẹ́ă [copilul]/ne duĉắ‿la o bébă șî-l trăĝẹ́ą/ ... [!] îi̯‿lua ulé i̯ dîn‿cándi̯lă/șî-i̯ dăscîntá șî "hai̯/lásă-i̯ mámą/cą sâ fáĉę bíni̯"//plecám acásâ/i̯erá săracu to^{d}‿bõláv^{u}//mai̯ vinẹ́a cî-te úna/"să-i̯ mai̯ faj^{i}‿bái̯ę/ba cu muștár/ba cū ágą/ca są-i̯ trẹácą" //șî́ mai̯ punéi̯ șî ^{u}oțétu̯/ca să-i̯ trẹácă copilúlúi̯//șî să kinui̯á săráĉi pînă ziĉẹ́a "ho"/pînă-i̯ sculái̯//plînĝẹă...

[Da de deochi, îi făceai ceva ?]

îi̯ făĉẹ́a túrtă/dă dău̯ók^{u}//

[Cum ?]

[!] să duĉá la o...la o feméi̯ę/șî cu ^{u}oțẹét/cû bu̯ábe dă grî́u̯/cu amestecátę/și-i̯ frămîntá acoló-șà ^{u}o túrtă cú‿făi̯ínâ dą lā trei̯ cumnátę/...șī...luá cu dósu mî́nę-așá[1] șî-i̯ punẹ́a/ca să ái̯bă lẹac^{u}// șî‿p-órmą vî́nẹa șî‿l-încî́nĝ^{e}a‿așá c-o cî́rpă lā...la burtică dûpă ĉe‿ę-o făĉẹ́ă/...șî spúne că dácă avẹ́a lẹa^{c}/să deplasá tùrta‿áęa/ să lăsá/curĝẹ́a pă i̯e^{l}//șî..."hai̯ câ-i̯ tréĉe băi̯átului̯ [!]"/sau̯ la fátâ ĉé‿i̯er^{e}à //

[Ce spuneai că mai aveau copiii mici ?][2]

ĉẹa "ō/vái̯‿de‿mìnę !//i pă mínę" zî́ĉę "nu mă doárę búrta"/ĉi̯ "că l-a^{n}‿născú/da" zíĉe "toáte durér^{i}li" z^{i}î́ĉę "la copil"/z^{i}ĉę́ "áre răsúr^{i}"/da//

[Și pentru asta, ce putea să-i facă ?]

e^{e} ! nu-i̯ făĉá nimic/îl lăsá ašą//îl‿loa îm‿bráțe/-l‿î țî́nẹa/ îl legăná/...îi̯ da pi̯ept^{u}/șî ĉe i̯erá să-i̯ mai̯ fácą ?//...îi̯ punẹ́a sáre dă la ursît^{u}ór^{ț}/ca să...ĉ^{e}a că...//şî dacă...avẹá deẹaréi̯e/ "ō/stai̯ mamấ/că" zîĉe "ăl [k] áre dei̯arée̯/să-i̯ punḗm ọ...căcá^{d}‿dă la vrábii̯/ca sā...să-i̯ trẹácâ//că" zîĉ^{e} "-árẹ mătríĉẹ"//

---

[1] Gest.

[2] Schimbare de bandă; între timp, informatoarea începe să vorbească despre "răsuri".

[Și unde-i punea ?]

îi̯ punẹá‿láptẹ/mulĝẹá țîțâ dă la mắ-sa [!] şî-i̯ punẹá î‿laptẹ//şî-i̯ da să bi̯ẹ//ạşá i̯erá copii̯-atúnĉ//

[Și dacă-l durea capul ?]

n-ávẹan‿cun‿să ne dúĉen‿cu i̯ei̯//

[Dar îi făceați ceva ?]

îi̯ făĉẹám‿fréctii̯e/nú‿i̯era spir^{d}‿nú‿i̯era nimíc/...ne kinui̯án‿cu i̯ei̯/ĉẹan‿c-a răĉít^{u}/nú‿ştii̯àn‿ĉe să le fáĉem/sígur//nu ştiá^{m}‿nimíc//"áulẹo a răĉít^{u}"//punẹá şi făĉám o...[k] îl scăldán‿c-aşá să zîĉ^{e}á atúnĉa/că dumnẹavọástr-aşá vreț/...şī...ìl‿scăldám/şi-^{i} punẹá cîți̯-un ĉ^{i}oráp cu lî́nă pạ la cap/aşá-l‿î...oblojám/cú‿cîrpişọáre pă‿lîngâ‿i̯él/...ca să lẹ trẹácâ//dacă-i̯ treĉá-i̯ treĉá/dacă nu te kínuẹai̯ cu i̯el moi̯‿timp^{u}//că la dóctor nu te-ndurai̯ sâ‿te‿^{du}‿să pleş‿cu i̯el^{u}//nu i̯erá ca atúnĉ//

kar ẹo am pățí‿cu únu/l-en‿dăscîntát în tụáte p^{î}ârți^{le}/ĉa că-i̯ apucát^{u}//că-m‿mụáre//şî‿dacă m-am dus şî l-a dăscîntát o bábă/ĉ-a ş^{t}i^{u}út ẹa să-i̯ sic-acol^{o}/am venít acásă ş‿s-a făcú‿băi̯átu bíné//"e^{e} ! ves‿că" zîc "n-a fost apucát ? ca să mọáră ?"//

[Cînd era apucat nu mai scăpa ?]

ĉẹa că ve [k] i̯éste apucá^{t}/şî mụárẹ//dácă nu i̯erá ĩjécți/nu i̯erá nimíc/ĉé mai̯ !//

[!] işá cîtẹ-o búbă ĉẹa că-i̯ búbă nẹágră/ca sạ scápe dă i̯el [!][1]/că i̯erá copii̯ mulț^{i}//

[Și ce făcea, dacă era bubă neagră ?]

îl lăsá sărácu dac-avẹá zílẹ s‿să scọálẹ să sculá//dacă nu ...//aşá ^{u}ō...//

---

[1] Informatoarea rîde în timp ce pronunță întreaga propoziție precedentă.

i̯șá cîtę-o hu̯i̯mă/să dúĉę̯ă...cîtę ō...búbâ marę-așá/coĉ^{e}á/ba a supți̯u̯áră/dîpă urékę/...or^{i} o spărĝ^{e}á cú‿un‿ĝímpę dă salcî́m/^{u}or cu̯-o súlă ársâ/...îi̯ băgá acòlǫ-șá...m‿búba‿àe̯a șî i̯-o spărĝă.../

[Și săracul copil...]

sufęręa pînă zîĉę́a "ho"/că nu să putę́a amintér^{i}//

[Da' cînd te tăiai la mînă ?]

te tăi̯éi̯/tè‿duĉéi̯ șî punéi̯ sárę șî sau̯ gaz/șî-s‿treĉá//îl strînĝéi̯ binę déștu ca să nū...nu cúrgă sî́nĝe mult^{u}/...

[Și la arsură ?]

nu-i̯ făĉán‿nimic//i punę́an‿lápte ácru cu pămîn‿gálbęn//sĉan‿că treĉę//șî sufęręai̯ cîtę-o lùnă‿dóo/dă dur^{e}ér^{i}//

da acúma/...mulțumim partídului̯ că nę-a făcút u̯ámen^{i} dă treába//da//în tu̯átę p^{î}ărțile núma dóctor^{i}/șî núma sûrór^{i}/șî núma...sàlváre pă tǫáte di̯recțîli//

[Aceeași]

așá dă gręa ĉe i̯era‿muṇca mai̯ naintę

[Cum lucrați aici la porumb ? Dar ia-o de toamna !]

ui̯tat^{i} cum să făĉá//o lu̯on‿dă tu̯ámnę//dáca...u̯l‿luán‿dă tǫámna și i̯ęręá...putęan‿să să întu̯árcâ [k] da nú să-ntorĉá//nú să-^{n}torĉá niĉodátă pămîntu dă tǫámnę//pręá rár care cáz/care să-ntorĉ^{e}á/da nú crez‿ę̯o că-ntorĉá nimér^{i}/că ș-áșa apúcā zăpáda ...porúmbu//

primăvara vinęám/...și îl zgîrî̯i̯ám//pùțin//î^{l} zgîrî̯i̯ám pă pămînt//primăvára/cînt...să ișin‿la plug/"hai̯ la plug...să făĉęm ogǫárę"//așa să z^{i}ĉá ogǫárę//ăi̯ ī măscărę̯ám acòlo-șá/mă ro^{g}/nu să făĉá tręábă cum să fáĉe acúm/ĉe acúm nu po^{t}//șî-l‿lăsám după ...tèrmenám cú‿pămîntu care‿ęręá dă ogorît/îl‿lăsám...și-nĉepęám dî‿pî‿lā...în mai̯/la pus porumb//

1094

[Cum se punea ? Cum ai apucat dumneata.]

cum am apucát e̯o//porúmbu...duĉ^{e}ám aşá: vine̯ám îŋ‿cápu lóculu̯i/sămî́nţa...dacă‿er^{e}á...plo̯ái̯è/l-îmui̯á^{m}//dacă‿ere̯á pămî́ntu ^{u}ud//dacă nu ere̯á plo̯áe ^{i}ere̯á...zvîntát acúma a fos‿plo̯ái̯e/so‿fhí‿fost a dóu̯a zi/după plo̯ái̯-ástā/ave̯ái̯...să pui̯ porúmbu mui̯át//işá mai̯ répe^{de}//daca-l pui̯ cînd o fi uscătúră-mmui̯át/îl striĉ^{i}//

né‿ĉem îŋ‿cápu lóculúi̯/brăzdám/ave̯áŋ‿şî‿noi̯ răzo̯áre ^{g}cā cum i̯ere̯á răzo̯áre-naínte/duĉám o brázdă/a dó^{o}a pune̯ám porúmb//únu mîná cái̯i/şî únu-na^{i}ínte cu trái̯sta/sa^{u} căldáre̯a/pă mî́nă/şi pune̯ám la pas^{u}//cum mutám pásu/pune̯ám şî bob [k] bu̯ábe//dî́n mî́nă/cum curĝá dîn mî́nă: pátru/ĉinĉ/şásē/...şápte po̯áte/dóu̯ō.../nu pot [k] cum îi̯ dăde̯ái̯/da îi̯ dăd^{e}ái̯ mai̯ aténţi̯e//i̯ar̄...arám/pî̯ŋ‿la dóoşpe//la ú̃şpe jumáte s‿făĉá conácu//arám o grápă/şi ĉevá//zéĉe brázde/aşá z...^{numéşte}//zéĉe brázde...duĉám pînă îŋ‿conác//vine̯á óra [ɛ]ú̃şpe jumáte-aşá/dăhamám//trebe̯á să grăpám//ave̯áŋ‿grap^{e}e dă‿fi̯ér//duĉám o grápă/şî-m mai̯ rămî́ne̯a pă úrmă vo dóo brá^{z}de//sa^{u} trei̯//nu să complectá//^{t}ĉe̯ám brázda‿áe̯a [k] grap-áe̯a/i̯er^{e}á grăp^{i} dă fi̯er/care-ave̯á dă fi̯er dă fi̯er/care-ave̯á dă mărăĉín‿dă mărăĉín^{i}//dă...paţakín^{i} d-áşte̯a//noi̯ ave̯ám dă fi̯er//áşa‿am apucá‿la táta/dă fi̯er//duĉ^{e}áŋ‿grap-áe̯a/dacă‿erá lócu pre̯a ^{u}ud/vine̯á şi mai̯ ...tîrá şi pămî̃/răne̯á/aşá zîĉe̯á//părínţi/răne̯á/pămî́ntu...tî̯rá mai̯ mul‿grămádă/ş^{i}‿tre^{b}i̯á să...mai̯ mer‿ş^{î}‿únu după e̯a/ca să o mai̯ sals/că răne̯á pămî́ntu‿ála şî îl aduná grămádă//

ăŋ‿^{f}ví̯ne/grăpám/...termenám/zîĉ^{e}ám aşá c-am termenát uŋ‿l^{u}oc^{u}//l-aŋ‿grăpád/l-am...términád/gáta/acúmă‿aşteptáŋ‿la sápâ//vene̯á o plo̯ái̯e máre//dacă vene̯a o plo̯ái̯e máre-ap^{u}cá cu̯áje//apúcá cu̯ájĕ/tot‿aşá/lu̯aŋ‿grápa dă fi̯er/cáre-ave̯áŋ‿grápă dă fi̯er//^{u}úni/...grăpáu̯/úni nu grăpáu̯//cáre grăpá să cunoşte̯á//rupe̯á cu̯ájă/şi‿işá porúmbu//cáre nu grăpá/zăĉá supt ^{i}el acólo-şa sup‿co̯ájĕ/şî...nu făĉ^{e}á tre̯ábă//d̦a i̯o am [k] aşá amapᵘcá‿la părínţⁱ/aŋ‿grăpát ave̯ám şî grápă/

[Dar boroană n-aveaţi ?]

da̯/boro̯án/-ave̯áṇ‿jî‿boro̯ánă//

[Asta cum era ?]

ásta e[ɛ]grápa i̯e cu doᵘă cólţur/şī cᵘolţ îṇ‿sus/şî‿cᵘólţ ĩ‿jos//şî boro̯ána i̯e siŋgură cᵘ‿colţ ĩ‿jos//núma ĩ‿jos//ş‿boro̯ána făĉá tre̯ábă şî mai̯ búnă// [...]

ì‿spărĝáŋ‿cu̯ája áe̯a/şi cuṃ‿v-aṇ‿spus‿î/acŭmā...lovés‿şĩ‿áltu: únu grăpá/únu nú‿grăpà//să dău̯osibe̯á//carẹ grăpá să dău̯osibe̯á işá/care nù‿grăpá nù‿işá porúmbu//rămîne̯ā́ suĉít acóˡᵒ sup co̯áje/şî nū făĉᵉā́...porúmᵇ//

ţ̱úpă áe̯a/treĉá‿la...u̯o lúnă şi...ĉevá/merĝã́‿la sapấ//la sápă dacă ⁱerá sap [k] ţ̱epíṇd̦e după loc//noi̯...am pomĭnit...nú‿to̯àtă lŭme̯a prăşá//nú‿to̯àtă lŭme̯a dăde̯á cu prăşĭto̯áre̯a//mecánic [k] prăşîto̯áre̯a dă fi̯ér/dă ţigăne̯ásc/aşá îi̯ ᶻⁱĉᵉ//noi̯‿i dăde̯áŋ‿cu prăşⁱto̯áre̯a//là‿pămínt //dacă n-àve̯ái̯ păm [k] prăşîtu̯áre/băte̯ái̯ cu sápa la um‿pogᵘón...pátru i̯ĩşⁱ...nū́‿cres‿că-l termᵉnái̯ într-o zi//care i̯o acúma pátru iṇşⁱ sak pátru [!] pátru ʰectáre la óra as [k] sab‿doo ʰectáre sapᵃ pátru iṇşⁱ//ş-atúnĉa pátru iⁿşⁱ nú‿săpái̯ um‿pogón pă zi//aşá dă gre̯á ĉe i̯era‿muŋca mai̯ náinte/ fáţă dā acúma//

îl‿à...îl‿prăşáṇ‿şî p-ái̯a/ʲ‿după ái̯a...nú mae̯-ave̯áṇ‿timp ca să fáĉem ş-áltă s [k] áltă sapấ//ii̯ dăde̯án‿dⁱréc‿cu raríţa//raríţa nu scăpá la nimérⁱ/rarⁱţá//ᵘúni care-l munĉá mai̯ bíne/...făĉá‿tre̯àbă//kár ᵈăcă băgá raríţ-ài̯a/făĉá‿tre̯àbă//gă ne-mbulse̯á seĉẹra//dácă i̯erá pămîntu curáᵗ‿şi dăde̯ái̯ cu raríţa/...făĉe̯ái̯ porŭm//‿dacă‿erá porûmᵇu murdár [k] î...cu i̯árbă/şî vîne̯ái̯/şî-i̯...astupái̯ i̯árb-ái̯a ...cu pămînt/înnăbuşái̯ pă porúm/...nú‿făĉàⁱ dă loc porúmᵖ//i̯ō ásta o ştiu̯/aşá spun//d̦ácă‿i̯erá porúm [ɛ]pu [k] locū...î curáᵗ/kár‿cu rárⁱţa ĉûn‿îi̯ dăde̯ám noi̯ atúnĉa/să făĉá porúmᵇ//‿dacă erá lócu mur-

1096

dár/vinẹá pămîn‿du‿cólọ́‿du‿col^{o}/şî l-āstupá pă rădăĉina lor acóló‿ la porúm^{b}/şi...îl hérbẹá pă porúm/nu făĉán‿dălọ́c//

d-acólẹ/...áşteptán‿după ĉe...plọ́ṷá/să săltá porúmbu maị már^{e}e/ ...dáca-ị dez/‿dáca-ị rar//ịo cum̄ spuị dă...dă tát-al meṷ//că daca ...nu-ị ca acúma să munĉéşt^{i} îm‿parĉẹ́a/să vez^{i} fel dă fel dă o^{m}// trèĉ^{e}áị pîṇ‿capu lọ^{c}/ḥabár n-aị/maị vedẹ́aị uṇ‿vecín/da ĉẹ...sărẹ́aṇ‿j^{u}os să văz ĉẹ-ị p^{î}‿pămîntu lu ălạ ?//^{îj}‿vĕdẹá dă pămîntu nóstu/fì^{i}eşcáre/ká^{r}‿^{d}ăcă...te vedẹá p-acóló ĉe fa^{j}/ruk saṷ ĉiné ştié/ cum ịerẹá lumẹ̄a-r̄ăită-ñainte//nu erá ca acúma// [ɛ] cîṇ‿să-ị arúnĉe luị túfẹ/ tăticu meṷ ne [k] merĝám îṇ‿cărúţă şi ne du...ne duĉám//ĉé părérẹ-avẹá ịel/că ịē rar/că-ị de^{z}//dacă i‿se părẹá că ịé rar/v^{î}nẹá^{n}‿cu sécẹra şî-l maị tăịá/saṷ maị copilẹám/saṷ maị...// s-ár‿putẹá/s-ar hí putútạ/...şi ţiṷ mínte şi...l-ã‿şî-ntrebà^{d}‿ nẹ-an‿dat kar într-o vórbă‿acúma/ăl‿dẹés/cú ăl‿rár/...nẹ-an‿dus şi‿ ^{l}-an tăẹát...avẹám pă cunẹáţa[1] cum aṇ‿zîz‿noị‿áiĉa pátru pogọáne dasúpra...viịi nọstrè/ş^{î}‿nẹ-áṇ‿dus ş-am...dă sfîntu iliịe/-ṇ‿zîṷa dă sfîntú‿ilì^{i}e pîṇ‿la dóoşpe/am...álẹa pátru pogọáne pîṇ‿la jumătáte lẹ-am...tăịat: lăsàm‿ũ‿fir‿î/únu-l tăịã/lăsàm‿ũ‿fir//a ve^{n}it o mámă dă plọàẹ-atúnĉa/n [k] kar nẹ-a apúcat îṇ‿cápu lóculuị/... şi...nu s-a cunoscu‿carẹ-a foz‿dẹes/carẹ-a foz‿rar//ş-am strîcat [r] ã‿strîca‿porúmbụ//nú s-a cunoscú‿carẹ-a foz‿d^{e}es/‿carẹ-a foz‿ rar//ş^{i}‿pîn-acólẹa/ịerá véşted/ịerā...cum ịerá/tăticu meṷ/ịerá fricós̄/cu copí mul^{s}/trebẹá să...să să-ŋgrij^{e}ască puţín nú‿númaị aş^{a}//şî...ã‿rup‿pîn‿la jumáte álẹạ pátru pogọánẹ/ş-a vint cuṇ‿spun plọáị-ásta/...nú s-a dăṷosebì‿că a foz‿des/c-a fo^{z}‿rar//am pịerdú^{d}‿la ásta caré‿l-an‿tăẹát//greşálă//ḍa// [...]

la culés îl luám pă pămîntu...ásta maẹ-aprọápe-ntîị//şî‿ne rămînẹá...ăl maị dă dăpártẹ//dă dăpárte avẹám tọm̄a...kar e^{g}záct áre dòozeşi...dóị dă kilométrị/am pămîn/zéĉe pogọánẹ/-un lot//

---

[1] Toponim.

i̯erá-m...pǎrţít atúnĉ cînd...//şi‿î...îl cúlêgam p-ăsta‿^{d}-apro̯ápe/ásta care‿erá‿apro̯ápe/că [ɛ] pute̯ám fáĉe fáţă/...ă...făĉám dóo drúmur^{i}/kár şî‿trei̯ cum erá apro̯ápe/...ne dăscurcaŋ‿re^{pe}//ĕi̯ cîn‿ajunĝáŋ‿la de̯al ac^{u}ólo !...//ástăz‿víne̯á o plo̯á^{i}e/mî́i̯ne víne̯á o plo̯áé/rămî́ne̯á porúmbu pă‿lóc p-acólo/i̯erá porúm^{b}u mozolít/ba i̯erá vérde/...i̯erá vér^{de}/nu-i̯ ca acúŋ/să púne dîn timp/să púne...//nu-l púne̯á lúme̯a dîn timp/îl púne̯á dă la-ntî́i̯ [ɛ]dă la...^{n}tî́i̯‿mái̯ înĉepe̯á/^{u}ori̯...u̯ób‿mai̯//acúma să púne dîn tíŋ/şî să cu̯áĉe̯//rămî́ne̯á vérde...//

îl du [k] nē...p-aĉí ne dăscurcám/mai̯ bíne//ē/ajunĝám ac^{u}ólo//d-acól‿ne̯-apúcá plo̯ái̯e/ne̯-apúcá şî zăpáda//kár me̯-ac [=mi-aduc]amínte odátă/cînd a ve^{n}it mik̆‿ĕre̯ám/...ă cî́nd‿a víni‿tăticu c^{u}‿cărúţa/că nú‿pute̯áŋ‿s^{â}‿ne traŋsportăm se̯ára/...ne lúam acólo colíbă/lúam béţe/făĉám colíbă/luám‿â [ɛ] d-adăpu̯óst/acól^{o}‿stăte̯áŋ‿c^{î}t-o săptămî́n/vî́ne̯an‿dă sî́mbă [k] plecáŋ‿lúne̯a ^{j}‿v^{î}ne̯ă‿sî́mbăta// [...] c^{u}ófa/cu lápte̯/-am apúcá‿şî‿i̯ó/ne̯-adúĉ^{e}á...tăticu̯-acól^{o}/că nó-l mai̯ vede̯ám/c^{î}‿i̯el...ĉe plecá cú‿cărûţa//plecá cú‿că^{ru}ţa//cái i̯-ave̯á bun^{i}/da...pămî́ntu i̯erá dăpárte/ploi̯ i̯erá/az^{i} plou̯á/mî́i̯ne plou̯á/^{u}or^{i} că-ŋcărcái̯ cărúţa/or‿u te‿ĉái̯ cu drícu/d-agá merĝá cărúţa gu̯ală/făgáşur/...ca acúm maşínâ să me̯árgă répede tre̯ába ? nu i̯erá//

şi mi̯-ac‿amínte cî́nd a vin^{i}t o^{d}átă-n zor^{i}/i̯erá zăpáda‿atî́t[1] //ni̯-a‿apucá‿porúmbu//grămez^{i}//ĉé s^{î}‿mai̯ îŋcărcă ?//ă‿îŋcărcát un drig/mai̯ ne̯-aŋ‿sui‿ş‿no^{i}/ş-aŋ‿vint acásâ//

şî i̯ar ma^{i}‿mi̯-ac‿amínte o^{d}átă/...c-ă‿rămás şi ne̯-an‿dus...pă zăpádă/şî ^{l}-aŋ‿culés éra zăpá^{d}a- i̯te̯-aşa[2]/ş^{î}‿ţine̯àŋ‿cóşu/mi̯-a^{d}uc amínte că ţine̯ám i̯ó c^{u}óşu/mig‿mig/da ţî́ne̯aŋ‿cóşu̯ pîŋ‿zăpádă/şî...culêgám/ [ɛ]mă ţine̯an‿dúp-ále‿tăticu/şi-i̯ ţine̯áŋ‿coş^{u}/ca să nu-^{l} trî́nte̯áscă jos/ş‿să‿ĉe̯a-ŋ zăpádă//

---

[1] Gest: de o,5 m.

[2] Gest: de 1 m.

1098

bárẹ coĉéni ne rămî́nẹ́a//şī dă únā/bătrî́ni kár‿î tătícu/...trăĝá năd̂ᵉéjde să rămî́i̯e coĉéni‿netăi̯éţⁱ/s-adúna zăpádă múltą//la coĉéⁿⁱ//coĉéⁿⁱ kár [r] kár vrẹá să-i̯ rămî́i̯e cî́tẹodátă netăi̯éţⁱ așá unᵈẹ credẹ́a i̯el pămî́ntu mai̯ zlab/...î́l‿lăsá dî́nadinsu ca să adúne zăpáda//că te‿ĉᵉai̯ în‿coĉéⁿⁱ/ᵉáte-așá ᵗ i̯erá zăpádą//și pentru a dóu̯a váră i̯érai̯ sígur dă bucáte//

bạrai̯táru sté‿i̯ṷòn zis ṷónẹa
tréi̯zeșnòo dă anⁱ

ⁱèra‿hai̯tă dă luḱ

[Cu lupii aveați necazuri ?]

lúpi ?//mai̯ vinẹ́aṷ cî̀te‿úni/da...la tắticu-al meṷ nu/dăcî‿că mẹ-a‿sᵖs așá: cînd‿î s-a dus‿ei̯ oᵈátă la dẹal acólo/î la porúmp‿pă...să culẹágă pă...pă zăpádă/...cu tát-al lui̯...mẹ-a spus//da i̯eṷ acúma daṷ în tat-al‿lui̯/ [!]că așá mẹ-a spus[!]//

[Povestește, povestește !]

că s-a luát...doi̯ luⁱg‿după ⁱei̯//și i̯el ĉ-a făcú ?‿cu tát-al lui̯ a fᵘost/ā lṷat șomoi̯óg/dă pái̯e/ș-a dáᵈ‿drùmu la funíe/cu...cu foc //după sániẓe//șī s-a dăpărtá/n-a‿mai̯ vin‿la i̯ei̯//ⁱèra‿hai̯tă dă luḱ/așá spunẹ́a/că dacă nū lăsáᵘ fócu ălā‿ᵘúrmă/s-ar hi putútă să ⁱíntre la cai̯ saᵘ la i̯ei̯...//așá mẹ-a spus táta//da încólo ⁿᵘ//

[Același]

kíftíẹ

[Ce faci din capul porcului ?]

căpățî́na/o făĉén‿kíftíẹ/ᶜ-ai̯ văs‿că ⁱe grásă/cùrățăm...ĉe-i̯ gras că nu [ɛ] mî́ncăm kar aᵗî́ta găsime/și făĉén‿kiftíi̯e/făcem...

¹Gest: de 1,5 m.

dạ//maị prăjím ĉe-ị bun/așá dî̯‿ẹa...//

[„Chiftia" cum o faci ?]

ǩiftía/o fherbém bíne/o curăţắm [k] întîị o spîăl/frumuós/o áea/ș‿p-ormm-o fi̯erb/o fi̯er‿pînạ cîñd rămîne tọáte c-áre oșĉọáre/ árē...rămîne tot tot‿î la fụnd//și-ị‿adúni tọáte oșĉọárîlẹ-álẹa/ îị ǩiséz usturóị/i-l daụ...pîn mașínă/îl cúrăs‿frumós c-aị văs‿ c-árẹ...cojiţ-áịa/și‿î...da ustúroị nu-ị puị kár‿așà mult/că... nu ịe bun//puị puţin ustúroị așá/sáre dacă nu ie sărátă/șî... p-ọ̀mă...o las să răcoré/ș-o puị‿in...fàrfurie/indiferént/cum...ị la noị aíĉ//îm‿farfúrie/-n‿castronịél/în...[!]//ș‿să-nkágă//

mávru tudóra

sînt născútă-n trèịijdoị,pàdruzeșîdoị dă ani

mẹ-a ĉerút căsătoríe

ịoụ m-an‿cunoscút cu sóţu dē șápte lun‿de zíle//într-o dúminịcă sẹára/la hóră/ĉẹ i s-a părút luị/c-à‿venít șî‿m-a invitát/ să‿dansèz în mijlocu hóri/cu ịel//șî‿pe‿ormă cînd‿a făcút pauză/ am‿eșit afáră/și‿mẹ-a propús priịeteníie//ieụ‿u/an‿stat ĉevá și m-an‿gîndít/dac-an‿socotít ịeụ așá că-m pláĉe/ị-am propús prieteníe//șî/am durát/șapte lun‿dĕ zíle an‿discutát amîndoị/și dup-aĉéịă...mẹ-a ĉerút căsătoríe//și ịö‿ị-ă [k] ịou ị-ă‿spus că nú vrẹaụ să fug așá fără știrẹa lā părínţi//șî...ápoị a venít în‿ cásă-ntr-o sîmbătă sẹára /m-ā ĉerût la máma/taịcă-mịu nu ịéra acásă [...]/șī máma ị-a spus s-aștépte pînă víniē tăticúţu[...]// șî...ịel n-ávẹa răbdáre//șî‿máma s-a dûs...lā taịcă-mịu [...]/și ị-a spus/șī mẹ-a spus: dácā cret‿că éste băịád‿bun/și mă-nţeleg‿ cu ịel/puot‿să‿plèc//dacă‿nú/să maị aștépt/pînă víne și dînsụ-acásă//șî/pîn-a fos‿să víně taịcă-mịu/am [k] à‿venít dumínică

---

[1] O vecină șoptește: „taică-tu".

1100

se̯ára/şî‿m-a lu̯á‿de̯-acásă/şi̥...m-am duz‿la dî́nsu̯-acásă//

[Cu lăutari, sau numai...?]

nu/númai̯ a̯şắ//şi‿a‿dóu̯a zi am‿făcúd‿rakí^u/

[Da ?]

da//

[Cum se face ? A doua zi ?]

da/a dóu̯a zi//ă dìmine̯áţa/mai̯ tîrz [k] dìmine̯áţa să strî́ngē rúde/vecî́n‿la noi̯/şî màì‿tîrziu̯ ple̯ácâ cu rakí^u lā so̯ácra‿mìc-acásă/...lè‿dắ dă mî́ncáre̯-acòlo/dă băutúră/şî‿p-órmă să-nto̯árĉe-ña-pói̯ la ĝinericắ//kíu^e/jo̯ácă...//

i̯éne anéta [zisă a lui] măgăre̯áţă
de dóu̯ăzej‿de an^i

să nu-i̯ torn^i ápă îm‿pumn^i

[Cînd e femeia însărcinată, sînt anumite lucruri pe care nu e bine să le facă ?]

da//

[Ce anume ?]

sĕ nu stai̯ pă ŭ‿sac/...că spúne cā stă strî́ns copílu la gúrĕ/pînă-l naşt^i/...să nu stai̯ pă mắtúră că faĉ fátă/...sâ‿nu stai̯ pă prag/kĕ stă copílu mult îm‿prag/şî‿nu pos‿să-l naşt^i/...ş-o mai̯ fi mai̯ múlte̯//să nu torne̯-ápă/lu sóţu/-n speĉíal ásta-i̯ pă prìmu‿plán !/să nu-i̯ torn^i ápă îm‿pumn^i/că nú‿e‿vòe//i̯o n-ám‿născú‿fáta pînă n-am băút ápă dîn púmnu lu sóţu//i̯o cît am foz‿gro̯ásă cu fáta/máma-n‿spúne̯á meréu̯:

"nu-i̯ mai̯ turná !"//

"lásă mámă/că n-am nimic"//

şī cînd a fos‿să nas‿fáta/am născut-o̯-acás^â//şi i̯el a veni^d‿

dí la tre̯ábă/şi i̯oᵘ mă̄...zbăte̯ám/ca feméa la náştere//şī mo̯áşa/...dă fapt/me̯-a spu:

ᶻĉe "tu i̯-ei̯ turnát lu bărbát-tu̯"//

zig "da/i̯-an turnát"//

"i̯á adu-l înco̯áĉe"//

ş-a viní/ş s-a spălá puţin pă mî́i̯ni/...în ligán/şi i̯-a turnát ápă/ş-am băúd dă tréi̯ ori̯ ápă/şî nú ma me̯-a dat...tréi̯ pátru júnguri̯/ş-am năsᶜᵘ fáta//v-am spus că i̯éste ş-áste̯a ĉevá//de ĉé pîn-atúnĉa/cîn a vent i̯el dâ la tre̯ábă to̯átă zío̯a m-an kinuí/şî tómai̯ se̯ára cîn a vint i̯el am născút ?//

paraskív ᵉeléna
dòozeşipátru [de ani]

úna şi pi̯éle̯a

[Voi, fetele, cum vă jucaţi vara ?]

noi̯ jucăm vólei̯/...mingîia cu báţu/ă úna şi pi̯éle̯a/ă co̯árda/flo̯áre̯a...//

[Una şi pielea cum e ?]

ă stăm dóo féte-ntr-un...într-un̄ [k] într-o párte/dóo-ⁿ ĉáˡ altă párte/şī pátru-m mⁱijloc/dacă suntém//şi/aruncăm mínĝa de la úna [ɛ] dă la úna dîn do [k] ĉéle dóuŏ/arúncă lā úna dîn ĉeléláltε doᵘă la cápu ĉèlălált//dacă úna din mijloc î dîn al[k] ĉele̯a pátru a prinz mínĝa/a făcuᵈ dóuă şi pi̯éle̯a//sau̯ dácă n-a prins-o/dar a atíns-o/ā rămîz dăcî cu pi̯éle̯a//şi...pînă le dăm afáră//pînă nu mai̯ rămîne cu nimica//ápoi̯ treĉám ĉelᵉlálte la o [k] în ă mijloc/şī ă ĉéle care̯-au̯ fost în î mijloc/se dau̯ i̯ele pe márne/ş-arúncă e̯ar...mínĝa//

[Şi cum vă hotărîţi, cine e la mijloc şi cine e la margine?]

1102

ă...ne trấgem//

[Cum ?]

dọọ fḗtẹ spuném̄: "din ĉer [ɛ]din ĉer și pą̆mî́nt"/șī cáre-i̯ cáre úna cu álta//dupe aĉéẹa‿ascúndem ọ‿o pi̯átră/la‿m̄ spáte/care ẹ [k] cáre‿ekípă giĉéște/â i̯ĕ [k] i̯éstĕ-m‿mijloc//cáre nu giĉéște/ i̯e pe márnẹ//

stánĉu̯ sorica
trei̯sprĕzᵉĉe anⁱ

869. ROSEȚI [WLAD, 6o5]

(jud. Ialomița)

Culegere: 1972: MC, BM, VN, M^T; transcriere: VN

în‿lócu...porúmbûlui̯ punẹáŋ‿grîᵘ

[Cum se culegea porumbul ?]

ne dușám în‿ĉápu locúlui̯/cu covíltiru/cu copíi̯i/cu vácą̆ dac-avẹám/acolọ́/cu‿cățél/pisícă/lu̯am tót//dácâ‿n-ávẹai̯ bătrî́n/pă ĉinevá acásą̂.../àcólo ne punẹáŋ‿la culés/sẹára...mă‿ĉẹáŋ‿cu cái̯i la ápą̆/...feméẹa punẹá...făĉá mămăligă/mî́ncarẹ/frigâᵐ‿péște/mulĝá váca/...țărănéște/cum‿ē...la lúcru/la toțⁱ//ásta‿erą//

și diminẹáța ne sculăm/ne sculám dă nọápte tăi̯án‿ĉocáne/că... peste și nú ținẹá/ⁱerá...să uscą/diminẹáța ⁱerá mai̯ mᵘoi̯//tupă‿aẹa tăẹám ĉocánⁱ/îi̯ legám cu feméi̯ẹ/-i̯ strî́nĝaⁿ‿gluĝi̯/ne punẹám noi̯ la culés//încărcáŋ‿cărúța/i̯o plecáŋ‿cū...porúmbu̯-acásă lā... porumbár/c-așa-i̯ zîĉᵉam noi̯/porumbár//pătúlᵘ‿la cáre punẹá... porúmbᵘ/fèméẹa rămî́nẹá naintẹ́/culẹ́ĝa//șî-ŋ‿félu ásta...pî́nă termenáᵐ//dúpă ĉe termenán‿dą̆ culés/cărám ĉocánⁱ/ᵗúp-áẹa-ˡ‿punẹáŋ‿la arát//în‿lócu...porúmbûlui̯ punẹáŋ‿grîᵘ//

[Grîul cum se lucra ?]

tot/àşă//arám...terénu/îl semănám/dác-avẹám pòsibilitáte dă ...sèmănătọárẹ/c-aşá-i̯ şĉẹám noi̯ atúnĉ/semănătór^{i}/la maşín^{i}/... semănáŋ cu semănătọárẹa//dacă nú/semănáŋ cu mîna//...semănáŋ cu mînạ//băgám şáse dúble/şápte la pogón/cu mîna//că cu mîna nu s-astupá aşá bine şī...mai̯ aduná păsăr^{le}//dacă ^{i}erá cú semănătọárẹa/ băgám ĉiŋj dúble//ĉiŋ^{s} [k] o dúblă áre ĉiŋşpe kilográme lā...la dúblă//ş^{i} p-órmă dúp-a^{e}ā...îl boronám/îl grăpáŋ cú grápă dă mărăĉín^{i}/péste borọánă/borọána erá o...borọánă/carẹ-avẹá nişte c^{u}olţ^{i} //şi-l astupá pă i̯el/îl scărmăná lọ́cu/şî s-astupá bọábe^{le}// túp-aẹa-i̯ dam cū grápă dă mărăĉín^{i} îl înetezẹá^{m}/^{şî}...dac-avẹám noróg dă ^{i}erá o i̯árnă...mai̯ grẹa/ádica cu zăpádă/i̯erá mai̯ búnă//vẹ́nẹá ca uŋ fel dă plapúnă/şî-l ţînẹá pă i̯el şti ĕ...//dácă vínẹá un ĝer/şî-l găsẹá dăzvelít fără áẹa/mai̯ deĝerá dî^{n} ^{i}el//dă múltẹ ^{u}or^{i} dăĝerá j^{î} dăfinitíf/...şti dă...frig//i̯erá pămîntu g^{u}ol/şî ...ajunĝá la ^{i}ĕl//

stáŋ şíjma
şai̯zeşipátru [de ani]

u̯órzu mai̯ mul să treẹrá...cu cai̯

[Cum se treiera demult, cînd ai apucat dumneata la părinţi ?]

cu...cú cái̯i !//dā u̯orz^{u}//u̯órzu mai̯ mul să treẹrá ... cu cái̯//

[Cum treierai orzul ?]

cúm treerám ?//mă dusẹám cú [k] dă nọápte cu cái̯i/şî rămî^{î}nẹá batrîni şî cu nevás^{t}a/şî băgáŋ la árí^{i}ẹ//în mi^{l}jocu curţi/...măturám bine/făcám o grọápă/i ş^{c}ẹá stẹajĕr//şî-ŋgropám acoló u̯... uŋ l^{i}emn/um par/aşá-i̯ ^{şcam}/înţeléĝ^{i} ?//şî-^{l} bătẹám bine/să nu zmúlgă cái̯i/şî legám o fúni̯e dă páru-óla//şi pă órmă vénẹáŋ cu

1104

cái̯i/şî-i̯ legám cu funie̯-áe̯a/le făĉám aşá nişte gîtáre/dă gît//şî-i̯ mpreunam pă toţi aşá//

[De gîtare ce avea atîrnat ?]

şî să vez !/n-áv [ɛ] ea némic//dăcît sîngure gîtáre/şî la gîtár jos aíĉe-i̯ făĉám un óku//la cápu fúni care iera legá dă steajăru-ŏla/dă lemn-òla/făĉám un şomoi̯óg bun dă pái̯e/şî făĉá ca ũ nod aşá//şi îl băgám pă uóku-ŏla dă la gîtár//şi-i̯ lu̯an cu bíĉu dă la úrmă/şi...mănám//zéĉe/ĉinşpé/uórzu//

[Da !]

zéĉe/ĉínşpe fúni-i̯ dam//...dă jur împrejúr//şî dup-áe̯a-i̯ scoteám cái̯i afáră.../şî mă pune̯ám cu fe̯méi̯a ş cu bătrînu/şî...o lu̯an dîntr-o márne̯/şi dam peste cap//dam în áre̯e̯-aşa spune̯ám/loam únu după áltu aşá//...şi p-órm-uo lu̯ám înapuoi̯/i̯ár cîn ajúngan la márne̯-àsta/i̯ár o lu̯ám/skimbam fúrca/cînd în dre̯ápta/cînd în stîngá/ştii̯ cum vine̯á/c-aíĉa-n dre̯ápta/cîn ne-ntorĉán la loc vine̯á în stînga¹//dúp-àe̯a dam dă trei̯ uori//şti ca sî să bátă bine//i̯ár băgán cái̯i/dúpă ĉe termenám/e̯ar...zèĉe ĉínşpe/i̯ar...dan cáe̯-afáră¹//şî pă órmă/ĉe-i̯ făĉám ?//dam paele̯-afáră/le făĉám şîră/şî-l lu̯an cu lopáta/şî l-întorĉeam/uórzu-òla/că ma rămîne̯á spíĉe pî i̯el//l-întorĉám/ştii̯ cu lopát-aşá/îl dam peste cap//şi pă órmă...băgám e̯ar cái/şî să nume̯á grăuuít//ăl grăui̯ám//aşá-i̯ spune̯ám//

[Şi pe urmă ?]

dúpî [ɛ]după áe̯a/...i̯ar l-întorĉe̯ám//pă párte̯-ái̯alaltă//l-întorĉám dă trei̯ uori/şi...şí bu̯abili...îl făĉán grămádă...

[Şi ziceai că ai făcut...]

nú s [ɛ]îl duĉám/făĉán grămádă la şte̯ajăr/şî cîn vede̯án că báte vîntu/...îl pune̯ám în căruţă şî-l dúĉám dăvále̯/noi̯ aşá isĉe̯ám/la bórĉe̯a/la gîrlă/pă málu/...c-acólo erá [ɛ] i̯erá liber/nú ca-n

---

¹Gest.

sat//bătẹá vîntu//ș-acólo-l‿lu̯am cu̯ lopáta/jî‿zvîrlẹám în̦‿vînt//bu̯ábili̯ vinẹá jᵘosᵘ/măturám/bunî́nțelés/cólō/...curắțám bine unᵈᵉ‿cădẹa bu̯abélé/șî plẹáva o lọa vîntu să dúĉá//

ș-avẹám un̲ cîrliu̯ĕnț/o primitẹá noi̯ zî́ĉā...dă plásă//șī dām péste grămáda dă ᵘors‿cắ‿mai̯ rămî́nẹa pái̯i̯...ĉe‿ẹrá mai̯ gréu̯...vî́nẹá cu ᵘórzu/-l zăĉam pă...//

și-l lu̯ā...dacă dam pă dasúpra ᵘórzului̯/cú‿primitẹáu̯a/șî dan̦‿la o párte pái̯ẹlẹ-àlẹa/i̯ár zvîrlẹám...dă múltẹ orⁱ nu...prẹa bătẹá víntu/stam...acólo așteptám cîn̦‿vínẹá vîntu//și-n̦‿félu ăsta am trăⁱít//

[Același]

[Obiceiuri la Anul nou]

[Ce făceau fetele în noaptea de Anul nou ?]

ĉe mai̯ făĉẹá !?/mă i̯ei̯ de cînd‿eráⁿ‿dă ĉincⁱ anⁱ ?//ĉé făĉẹáu̯?//s-adunáu̯‿ûntr-o cásă‿acólọ/punẹ́ā...ᵘors‿pă vatrè/numẹá acólọ-șà...um‿băi̯átûᵘ/sau̯‿ō...fátă ĉe numẹá i̯ēlẹ/sărẹá ᵘórzu̯-ŏla/sĉẹa "ăsta-i̯ cutáre/ ásta-i̯ cutárẹ !"//hái̯/la miézu nópți plecā...legá pári//ʰásta i̯i̯...cutáre...

[Cum lega ?]

i̯e ᵘo áță/și̯ plecá/și̯ legá um‿parᵘ//și diminẹáța te‿ᵈĉẹái̯ să-l ves‿ĉûm‿e/strîmᵖ/cocoșaᵈ/drep/cúm‿este ?/că‿sĉa că dacă-i̯ páru cocoșát i̯ei̯ um‿bărbát cŏcoșatu̯//dacă-i̯ drept/îl‿ei̯ dreptᵘ//ș-ái̯ạ-i̯ povéstẹa//

[Și pe la vite se mai duceau ?]

pă‿ûnde ?//pă lá‿vⁱítẹ/dā !//pắ‿lā...boi̯ dă jug/"hái̯ la únu/hái̯ la doi̯"//ș-așa//

dobrița colẹáșe (mița)
șai̯zeșīnŏŏ dă anⁱ

1106

[Scaloian]

i̯óte-l făĉán‿dîm‿pămínt acólo/î̹l pùne̯ám p-o scíndură să uscá/ pắ‿órmă l-îŋgropám.../dûpă ĉe l-îŋgropám/şî i̯ere̯ám şáptẹ ob‿žⁱéĉẹ fᵉ̑éte/ne duĉᵉ̑ám acólo iⁱ̑ făĉám pománḕ.../şî-i̯ cîntám/şî-l plînĝe̯ám.../şᶦ‿făĉe̯á máma acólo mîŋcárⁱ̆ē...búnă/o plăĉíntă/ᵘ̑ọ̄...ĉẹ-á̱ve̯a//š-áe̯a i̯erá mîŋcáre̯á scaloi̯ánŭˡᵘⁱ̯̑/pománạ//...de̯-acóle̯a/termenám//

[Şi îl dădeaţi pe apă ?]

p-ála dă círpă/-l dăde̯ám pă ápạ//p-ála dă pămín‿l-îŋgropám//
da//

[Şi făceaţi doi scaloieni ?]

ē ! făĉám marţⁱ/şⁱ p-ăi̯a dă pămínt/şi jǒi̯ p-ăi̯lanţi dē... círpi̯//o păpúšẹ máre̯-acólo/o dăde̯ám pă‿ápă...//

[Aceeaşi]

călăvíili̯

fáĉⁱ/cúm ai̯ văzᵘt am‿făcút o turtícă/úi̯tẹ-aşà rotúnde̱/de̯-acóle̯a am pus trei̯ líniị aşắ/ş-am puz‿dóosprẹzèĉe gogóşⁱ/úi̯tẹ-aşạ́ // pă i̯élẹ//áe̯á să numéştẹ năporóĉịnạ́// şî la cap pui̯ númaⁱ̑ ụnụ/úi̯tẹ-aşá cụ-o crúĉe/şî pátru gogójⁱ‿dᵉ̑-ále̯a aíĉ//áe̯ä‿i̯e cápu//prèscúra să fáĉe...o crúĉi̯//i̯ar dîŋ‿cócạ.../şī la cap/mai̯ fáĉⁱ îŋcă doi̯ colăĉéi̯ aşắ//pui̯ i̯ar aşá o bántă peste ũ‿lung/únu-l fáĉe răsuĉī́t/tot aşá-l fájⁱ‿rotúŋ/şî-i̯ pui̯ trei̯ cruĉulíĉⁱ/úna‿aíĉ/ş-ún-aìĉ/ş-un-aíĉ //ále̯a mérĝe la cap//...călăvíili̯ sî́‿fáĉẹ tọ́t‿aşá o turtícạ/şi‿ pắ‿ᵘ̑órm-o tái̯ẹ-aşắ/š-o dai̯ pẹste...àstălálta/şî-i̯ mai̯ pui̯ o băbúţă aíĉ //ş-áe̯ạ să numéşte călăvíⁱ̑ẹ//

[Şi o uzi cu...]

---

[1] Expunerea este toată însoţită de gesturi.

după ĉe le scọáten‿dă la cuptór/le púnem într-ŭ̯...castrón curát.../şi le rúp^{e}em/şî púnem...vin cu zahăr peste i̯élẹ ş^{i}/...le dăn‿la másă̦//

[Aceeaşi]

fórma dĕ múŋcă la noi̯ aĉiẹa

fórma dĕ múŋcă la noi̯ aĉiẹa/...o lu̯ăm dĕ primăvàra...dú‿prin lúnile lu i̯anu̯ár^{i}ẹ/să‿ziĉen‿dă la înĉepútu ánului̯/dă cînd înĉépem n^{u}oi̯.../scu̯átẹ^{m}‿băligáru ve^{i}k care s-a sco [k] cum s-a scos pîn-acúma/că n-a fost aĉéste s^{e}ére care sûnt acúm [ɛ] iŋcălzíte/ca s^{î}‿s‿cúlĉe răsádur^{i}lẹ//noi̯ desfun [k] dĕsfundám răsăn^{i} [k] răsádniţa dă gunói̯u vek/caré‿^{i}erá put^{r}ẹd dîn tímpu i̯érni̯/dă ánu trecút carẹ-a fost/scotẹám afáră/iŋlocui̯ám cu gunói̯ prọáspă^{d}‿dă la grájdurli animál^{i}lor: cal şi...sígur vácă.../făĉám strátu aĉéla‿gròs/páturlẹ car^{e}‿să‿numéşte pad‿dă şaptezeĉ/óbzej‿dă ĉentimétri grosíme/după care vẹnẹám cu tócur^{î}le...ĕ...făcúte ^{u}or‿dîn scîndură̦ de brẹad/sau̯ dîn‿î...plăj^{i}‿dîn ástẹa dĕ betón cum éste acúma/le pun^{e}ám/d-acólẹa vẹnẹám/şî lăsám tréi̯‿pàtru ĉiŋ‿zile să-ŋcălzẹáscă/şi óbî‿zile...să-ŋcălz^{e}ască pămíntu/pînă‿^{l}a răsărirẹa buruiẹ́nilor/după care/...vẹnẹám şi fră [k] lu̯am sígur la sápă̦/la cîlţuít pămîntu i̯arăj^{i}‿dîn nou̯ amestícat cu br^{e}ázda respectívă care i̯erá în tócur^{i}/după care pregătẹám [ɛ] terénu pentru semăná^{t}//s^{e}emănám p^{î}‿la ĉiŋsp^{r}eĉe/doozéĉ^{i} i̯anu̯árie/între care[1] ...pentru róşii̯ tímpuri vorb^{e}esc acu^{ma}/ştis‿pentrū...márfa timpurie care ^{era}//după care tere[ɛ]ĝẹám la-ŋgrijîtu resádniţe^{i}...pînă primăvàra la tímpu plantátului̯//între timpu̯-ȍsta sígur făĉám ş^{i}-álte lucrăr^{i}/plantám‿î...ardéi̯u timpuri̯u/plantám vinẹ^{te} timpuriẹ/t^{u}ot în aĉéstē...tócur^{i} imprevizáte le [ɛ]//care se-^{ŋ}că^{l}zẹá la-^{ŋ}călzire...gu-

---

[1] Tuşeşte.

1108

nói̯ dă graș/ĉę făĉám noi̯ ac^{olo}//după cáre în tímpu primắveri/ cîn^{î}...sígur să-mprimắvắrẹază [k] să-mprimắvắrá/curățá terénu dă burui̯én^{i}li respectívę ve^{i}g͜ dîn i̯árnă carę i̯erá/fắĉám pregătírẹa terénúlui̯ pentru...plantárę/fe^{r}tizárẹa sól^{u}lui̯ cu-ŋgrășămíntę kimíĉe sau̯ natúrálę/cum acúma dejá...sígur ^{i}ezistă pă tọáte părțílę/după care la tímpu óptim/care tre͜ i̯el [k] înĉépe i̯ásă ạẹ/înĉepẹám sẽ...plantárẹa-ŋ͜ cîm^{p}//d^{u}pă plantáre întrețínerẹa.../adică zîs prắșíla/udárẹa/c^{u}opilítu/legátu/cîrmítu plántelor/legátu...

[Cum plantezi în cîmp ?]

plantátu-ŋ͜ cîmp͜ î la róși^{i}/să fáĉę îŋ͜ félu͜ următ^{u}ór : víne șî...întîi̯ noi̯ pîn-acúma/...cîn͜ punẹám róș^{i}li la [k] pe terén/lā ...la ará^{c}/vẹnẹám îŋfiĝẹám arácu...întîi̯ pă terén îŋ͜ rînduŕ^{i} drépte/la distánța dă trèi̯zeșiĉínĉ dă ĉentimétri/tré^{i}ze͜ trèzeșĉíŋ^{j}͜ dă [ɛ]ĉentimétri/àvûn^{d}/...deŋsitátẹa plantílor/caré ne ține nóó͜ de pátruzeșĉíŋ^{j}͜ dă mii̯ dă plánte la ^{h}ectár/să ai̯bă͜ aĉáste plán^{te}// după care vẹnẹám făĉám grọápa cu ĝírca...lîŋgă arác/întré i̯ei̯ zis/ará^{c}/la ĉírca...înt^{r}ă pátu [k] dĕ zéĉe ĉíŋșpę ĉenti [k] zéĉe/dói̯șpe ĉentimétri dă arác/ca túfa să nu...să lovẹáscă...dă arác/ să...să fărímē...frúctu/să príŋză pi̯étre pă i̯el/ [ɛ]făĉám grọápa/ puném ápă/d^{u}pă͜ car͜ poi̯ vḗnẹa͜ f^{i}íru/șî-l plantám/dăm pămîntu la rădăĉína pe [k] firúlui̯/la...care [k] după care i̯el trébę să... s^{î}͜ să príndą//întîi̯ să púne ápă la cui̯p/șî͜ p-órmă punem͜ ą ástą/ puném pę plánta respectívă//după care i̯el cîn͜ să cọáĉe la o di [k] la o mărime cínd înĉépe să-i̯ dẹa cópili/să copiléște/să lẹágă͜ dă dé͜ cîte-o [k] dĕ ạrác/rósẹa/pînă...cîn^{d}͜ ẹa víne la aĉẹástă maturitáte/cînd ajúnĝe la cọáĉerẹá͜ ei̯//

colẹáșe de górge
pátruze^{j}͜ de an^{i}

pî́i̯nⁱe

ĉérnem fắⁱínă/plămădím alo̯átu dă se̯áră/dimíne̯aţa o frămîntắm/ p-órmo ŏ mai̯ lăsắn ca d-o óră/o púnem în távⁱe/după ĉe créşte i̯a cît copái̯a/şi̯-o băgắm la cupti̯ór//o sco̯áten ş-o mî́ncắm [!]//

[Aluatul cum îl pregăteşti ?]

înmui̯ém ũ aluắţᵉel/în ápă căldúţă/şî-l lăsắm dă sē di̯zólvă i̯el acólo-şá/să mu̯ái̯e bíne//şⁱ púnem ápā în î copái̯e/cu̯-o língură de lᵉemⁿ/şⁱ púnem aluăţélu̯-acólo/şⁱ cu fắⁱínă/şⁱ mestecắm bíne/îl bătém bíne/şⁱ...l-acoperím cū...un şervᵉét/púnem dóo bᵉéţe-acólo/ l-acoperím c-un şervét/şî-l lăsắm aşá pînă dimíne̯áţă//pînă crᵉéşte i̯el//

[Cum pregăteşti aluoţelul să ai mai multă vreme ?]

ᵘoprín cócă//dîm pî́i̯nⁱe.../ş tot aşá cū ápă căldúţă şⁱ cu mălái̯ᵘ//le frămîntắm bíne/şi le fáĉem aşá.../alᵘŏţéle//ᵃşá sî spúne// le lăsắm să zvî́ntă/şⁱ le púnen la săculéţ//

rîjnove̯ánu lúĉia
pátruj dă anⁱ

[Inul]

[Cum culegeţi inul ?]

îl zmúlĝem/îl fáĉen znópʰ/d-acóle̯a pă ᵘúrmă-i̯ scuturắm î sămínţa/...pardón//şī páile-ále̯a/le duĉe̯ám şi lē...băgám ĩ lac//**sta** acólo cî́te-o săptămînă doᵘắ/ne duĉá/le mai̯...întorĉán noi̯ acólo în ápă/şⁱ lē lăsám acólo//băte̯ám pátru parⁱ/şⁱ le̯-aşîzám acólō... znópii̯//d-acóle̯a-i̯ scote̯ám/i uscám/ş-ave̯ám ō...nu ş cum mo̯árte̯a-i̯ spune̯ám/...mắkinⁱ//şi un tocătór aşá//şi băgám fui̯óru/şi-i̯ dăde̯ám dĩ ae̯a/şi să băte̯ă i̯el bíne/şî făĉe̯ă...//şⁱ pᵉ-órmă-i̯ dăde̯ám pîn darác//şi torĉán dă urze̯álă dă preşúrⁱ/dă...ásta//

[Aceeaşi]

---

[1] Sughite.

1110

mămăliga

[Cum se face mămăliga ?]

mămăliga ?//punem apă-n ca^{o}on/presărăm‿î dasupra puţin mălai/punem sarē/...după aēā...lăsăn‿să dea-n‿fiert^{î}/şî‿cîn‿ferbe i băgăm mălaiu//[...] după cît...după cîtă ap-am‿pus/atît mălai punem/lăsăn‿să fiarbă/punem‿î...făcăleţu-n‿î...îl băgăm în mămăligă/şī ...cînd ^{u}o lom la mestecat/dacā...rămînē mămăligă pă făcăl^{i}eţ/înseamnă‿că nu ieste fiartă bine//dacā nu rămîne nimic/o mestecăm/o răsturnăm/pă‿un‿funt/sau p-o farfurie...//

stro^{i}e ielena
doozeşîdoi [de ani]

870. ULMENI [WLAD, 466]

(jud. Ilfov)

Culegere: 1972: MM, RP, MT; transcriere: RP

a vru^{t}‿să mă mănînĉe

vineam dîm‿baltâ/dă la pădure/...tēiam la ^{u}unu la... [ɛ]ĉernescu-aşa-i spunea//şi tă^{i}in‿la pădure-ac^{u}olo/ier^{e}am băga^{d}‿dâ v^{u}ō doişpe treişpe an^{i}/cam aşa//ş-ier^{e}a timpu-ola cald în noó‿sute şaptîşpe/-atunĉa nú‿prea a da^{d}‿zăpadă//alde‿tat-al meu dormea-m‿balt-aco^{lo}//mă trimete d^{u}pă pîine odată seara acas...//trimeţîndu-^{mă} ^{du}pă pîine-ac^{u}olo/ziĉē..."te duĉ‿acasă/iei pîine/şi vii mîin^{i}‿dimineaţă cū...ũ‿veĉin ^{d}-aĉi alăturea"//

venin‿dîm‿baltă/am pl^{i}ecad/me-am văz^{u}‿dă treabă/haida/haida/c-um‿beţ^{î}şor îm‿mînă/er^{e}am mic//bālta era d-aij‿dî la noi/care-i vo şase kilometri pînă-n‿dunăre//er^{e}a foarte dîparte‿er^{e}a/şti^{i} ?

pădúrẹa cum a fo‿la [k] la dúnărẹ éstè...//viníṇd îŋcuáĉẹ dácâ nu mă salvá uŋ‿creştín/mă mîŋcá lúpi//mă mîŋcá/fíŋcâ‿er^{e}a trei̯ dihăni^{i} dă lub‿mar^{i}...//şi veníṇ^{d}‿d-acólo/pâ‿la jumátẹa...lóculúi̯ aşá/^{dă} p^{î}‿la jumátẹa...cîmpului̯ îŋcuáĉẹ/veníṇd/spre cásă/i̯o nú i̯-am văzút//abár n-am avút i̯o//că dacă nu...şti^{i}ám ĉẹ-i̯ lúpu/şi vấ [k] mai̯ văzúsẹm/da abár nu-n‿da mi^{i}e-ŋ‿gîŋ‿că să vi^{i}e lúpu/să víe sâ mă [ɛ] i̯a pă mínẹ [...]//

şî a devín^{i}‿trẹába ş^{i}.../víni i̯erá u̯unu niţă [...] păzẹá sfécla unui̯ boi̯ér márẹ/únu lăzăr^{i}éscu/costícâ lăzăr^{i}éscu/nu avẹá atúnĉ în tìmpu̯-ăla cărūţẹ/nu ma‿^{i}er^{e}á...bán^{i} dă uŋ‿să mai̯ vîndă/că dacâ‿ erá războ̯iu...//ş [k] scotésẹ sfẹcla/ş-i̯éra grămadâ// [...]dacă a scós-o/á‿pus um‿páznic acólọ/să nu vie s-o fúre ĉẹtăţéni/^{u}o fùrá// şî-l văs‿pă ^{u}únu că sárẹ dâ‿la ^{u}o colíbă d-acó^{lo}‿/undi‿i̯rá i̯el c^{u}olíba lui̯ acó^{lo}//şi-m‿fáĉẹ[1] merẹ́u̯ cu mîna ^{mie}//d-àbár n-avẹám i̯o ĉẹ-m‿fáĉẹ‿el mie//

şi cîn^{d}‿coló/trei̯ dihăni^{i} !// [...]să zi^{g}‿dác-avẹá dóo [k] da n-ávẹa dóo‿súte dă métri//ş-a vin^{it}‿i̯el cu púşca/ş-a tras uŋ... fog‿dă ármă [...]//

cam [r] cam ást-ar fi trẹába//

[Dar s-a-ntîmplat chiar să atace oamenii ?]

ā ! cúm‿nụ ?//dạ//ajunĝése şî îŋ‿sát de intrá//î‿sat//la uṇ‿ ĉetăţẹán d-aĉílẹa/ẹ-a mîŋcá^{d}‿di la [r] dî la i̯ezlẹa cáilor/dâ‿la i̯e [ɛ] dâ‿la i̯eslẹ a dînă^{u}úntru diŋ‿cúrtẹ//ẹ-a mîŋcát uŋ‿cîrlán//

p-acólọ líni-ạẹạ că [k] undẹ fáĉẹ cúrba‿ásta acólo/aĉîlẹa/ undẹ ^{u}urĉ /ş^{î}‿d-acólo a mîŋcát‿unụ/unū dă la márnẹa satulúi̯ a mîŋcát únu//înaintẹ nu acú//

vlad tănásé‿sau̯ tănásẹ vlad

şaptezèĉ [de ani]

---

[1] Gest.

vía

víа am arát-o/ş-am pús-o cu plúgu/că...sígur că am...înaⁱíntẹ la păríntẹ cînd ⁱerám băi̯áᵈ‿dă vo pái̯şpe anⁱ aşá/am pus c-aveám pă lúŋcă‿ái̯ĉa/lúŋcă dúnări cum i̯ẹ la noi̯‿äⁱíĉ//ām pus şî am pús-o cū...ţărúşu/cum puneá u̯olténi ᵘodátă porúmbu cu ţărúşu̯//şi nú‿prea an‿daᵈ‿rẹsultátẹ búnẹ//bínẹ kár erám âĉí-n...zoótehnii̯-äíĉa/am ĉerú‿lū tóvarîşu brigadi̯éʳ u[ɛ]caⁱi şi cărúţa/am avú‿um‿plug lá [k] tot aşá la uŋ‿condúctor/m-an‿dus cu‿úŋ...cumnát al mⁱeu̯/cu nẹvásta/cu...soácrî-mẹa̯/...şi cu plúgu/am pús-o...am dad‿drúmu la plug mai̯ adîŋc şî/o á [k] am avút u̯o-áţă/am pús-o la nóoj‿dă ĉentímetrî aşá/ş-am întís-o...pă brázda‿áea̯/ş-ọ-mpíŋĝam/ᵘo căḷcám bíni jo‿la rădăĉínă/ᵘọ-astupáŋ‿şî/ṃ‿fel-ósta//

pâ ᵘórmă/...dăpă zéĉe zílẹ-aşá‿ám...ĉepuⁱít-ọ//c-am lăsát-o mai̯ máre/ám ĉẹpuít-o/şî‿ẹ-am‿lăsát‿î cum să spun‿î...cápu ⁱii̯/dă undẹ dă şi i̯a/l-am [ɛ] lăsát î...suprafaţa pămîntúˡᵘ/am făcút ũ‿fel dă muşurói̯ mititⁱèl‿aşá/şî...pâ u̯úrmă...aᵐ‿mai̯ cᵘopĉít-o nọi̯/i̯-am [k] câ i̯a...plóu̯o/şî...fáĉẹ cu̯ájẹ/şî...aᵐ‿mai̯ cᵘopĉít-ŏ nói̯/c-áea [k] lăstáru nú‿prẹa árẹ putére príma dátâ [...]/da/da//fáĉẹ cápitẹ/că noi̯ cápitili‿li tăi̯ém dîn [k] tód‿dîn víẹ bătrînă/şî cápitẹli a [k] ş-álẹa lẹ púnẹm îm‿pămînt//

şī...aşá‿că...am munĉít-o...doi̯ anⁱ dă zílẹ/carẹ n-ã‿lu̯a‿niĉ ũ‿fel dă randamén‿după ẹa/şî àstâ-várâ/cînd‿a vru‿dumnézeu̯/am‿ făcú‿ş-i̯o vo tréi̯zẹş‿pátruzéj‿dă védre/dĩ‿u̯opt ári̯//

[Și ce muncă i-ai făcut ? În primul an...]

am săpát//prímu an/atîta çum â‿spus/àm‿ĉipui̯ít-ọ dîŋ‿fáţa pămîntului̯/şi/am‿mái̯ pus ş-i̯o níşte fasólẹ p-acólọ aşá/puneám/mai̯ rar/că...zíc "trébᵉ‿să...u̯ọpt áriⁱ/fac ş-i̯o ĉẹvá"//şi/al dói̯lea an‿î/ã‿săpát-o/n-am putú‿să mai̯ pun nimíca/tọt...am ĉẹpuít-o p-órmâ i̯ár dîŋ‿fáţa pămîntului̯//al dóilẹa an//prímu an an‿

ĉepui̯ít-^{u}ō/bătu̯-ạ́la/şî an̯‿lăsát-o dă undẹ-i̯ dă‿ẹa/dâ la nódu ii̯// al dói̯lẹa an‿ĉepuít-o/şi̯-an̯‿lăsát tọt‿aşà um‿pic/i̯-an̯‿lăsá^{t}‿ cî́ti̯-ū‿lăstár‿dọ́i̯ ca sâ dẹa//am acọpẹrít-o‿ẹàr ş^{î}.../acúma ánu̯... trẹcúd‿dă primăvárā/a fạcú‿cu̯árdẹ ş-ẹa mar^{î}//ş-atúnĉa ã‿lạsá‿ş^{î}‿ noi̯ cu̯árdẹ-ā́şa/doi̯ ^{u}ọi̯^{k}‿trei̯ u̯ok/atî́ta i̯-ã‿lạsát//ca sā̆ pọa‿să dúcă ş-ẹa/^{da}că-i̯ laş^{î} márẹ/nū nu prodúĉẹ//şi̯-ān̯‿lạ́sát-o cum v-ã‿ spus/şî am...^{fă}cú‿şi vin acólọ-şà...c-a putú‿să dúcă ẹa/că sigur^{î} că ^{u}ọ́mu dîn ĉi créşte/fáĉẹ [ɛ]fórţă mai̯ márẹ [!]//

şî ásta am [ɛ]ésti cu vía//

[Şi pe urmă la cules cum faceţi ?]

la culés tu̯ámna/ne dúĉen̯‿şî noi̯ fi^{i}ẹcárẹ aco^{lo}‿cu condíţii̯li caré‿lẹ-av^{i}ẹm aşā́/ām‿avú‿níştẹ saĉ/mai̯ cu cărúţa/i̯-am strî́s/i̯-am‿ a^{d}ús acásâ/am avút...vásẹ/i̯-am pus în̯‿vasẹ-acólọ/i̯-am...l-am bătú‿ bíňẹ/l-am tras/^{l}-am puz‿la butói̯//ş-áẹa i̯-am̯‿făcút//

[Şi din ce rămîne ce faceţi ?]

ã‿făcú‿ţúi̯că dîn ẹa//avín̯‿cazán/dîn‿î prăştínă//

[Cum ?]

prăştína cum‿e ? noi̯ ^{u}o punẹm...ō‿lăsăm în toĉitu̯árẹ-acólo-şà/ dúpă ĉẹ ọ bátim...scúrĝin̯‿zi̯áma/férbẹ i̯a/şî dûpă ĉe f^{i}érbe/o astupăm//ō‿ạstupăm i̯ermétic//da /zéĉĕ ĉîşpe zílẹ/pă cum férbe şî ai̯ timp//ş-ai̯ dús-o-ntr-o [ɛ] primăvarâ/acú vō zéĉe zílẹ-am̯‿făcút-ọ//

o dúĉẹm acólo-şà/o punẹ́m în̯‿cazán/cazánu dă arámă/...árẹ filturî́lẹ-alẹa acólo-şà ca să filtrézẹ-ā́şa/că nu să pọáte pîn̯‿ filtru să nu trẹácă ş^{î}/púne fọc aco^{lo}/ş‿cúrĝẹ ţúi̯că//dácă-i̯ márfa búnă/i̯ésẹ/dácâ nū/sigur că nú‿ẹşi̯//

tọáder mihalákẹ

pátruzeşîpàtru dă an^{î}

---

[1] Aprobă completarea făcută de un consătean.

1114

pórcu

[Să ne spui cum tai porcul și ce faci din el.]

pĕi̯ ! bătrî́ni‿ĭl‿î taị́ẹ/îl fáĉe îl ĉopăţẹ́ştē/...púnē [k] aléĝī ...şŭṇcă dîn el/îi̯ dă sárẹ/ĭ‿cárnẹa ^{u}͡o púne‿ẹár lā sárẹ/...aléĝẹ pentru cîrnáţ^{i}‿ī cárnẹ/pentru t^{u}͡ọ́bă/pẹntrū...măruntáilẹ-àlẹa ĉẹ‿ ĕsti‿lā.../ş^{î}‿p-órmă lē îi̯ dă sárẹ//péstẹ pátru‿ĉîṇ‿zílē/^{u}͡úrcă pórcu lā...la fum/aşá-i̯ spúnem nọi̯ lā pentru afumátᶜ//

scọáte muşk' dîn el/scọátē...tọáte ĉẹ să scụáte dîn el aşá/şĭ‿ fáĉe^{m}‿mîṇcáre dîn el: várzâ/cartóf^{i}/ĉe ştí^{s}‿şî dumnẹavọástrâ/nu númai̯ noi̯ [!]//ştiụ‿^{i}͡eụ ! [1] //

[Cum le faci pe fiecare ? Cum faci cîrnaţii ?]

cum fáĉẹm cîrnáţi ?//ĭ aléĝîm ĉe trébui̯ pentru cîrnáţ^{i}/^{u}͡ō‿tocăm cu maşína/ụō...îi̯ púne^{m}‿mirọásẹ/-i̯ púnem ĉẹ trébui̯ē dîn ástẹa pentru i̯ei̯/ă cùrîţăm máţîlī frumós‿bìne/şĭ‿lē...le úmplem tot cu maşína ştis ?‿cárnẹ -aẹă tọcátă//lé‿úmplẹṇ‿cu maşína/ş^{i} p-ó^{r}m‿lẹ púnem p-ō frigárẹ-aşá/p-ō...şĭ‿lẹ su^{i}͡ím sus//

pă‿ọrmâ fáĉẹṇ‿cîrtabóş/to^{d}‿la fẹl//tocám‿ĭ [k] zis púnẹm la f^{i}͡ertᶜ/pă bojóĝ-ẹi̯a/ĉe trébui̯‿i̯ar pentru i̯ei̯/i‿púnẹm la foc/îi̯ férbem puţín/să spálă máţîli...bínẹ/să arăjázâ/ş^{i}‿p-ó^{r}mă-i̯ ụúmplem// îi̯ ^{u}͡úmpleṇ‿şî-i̯ púnẹm lā fi̯ért//i̯ár dîn‿nó^{u}//ş‿p-ó^{r}mă-i̯ púnẹn‿tọt‿ aşà dă să scùrĝẹ‿^{i}͡ei̯//

tóba to‿la fel...ĉe trébûi̯ pentrū i̯ā/i̯árâ lẹ púnem la fert/lẹ tọcám/i̯ar ^{u}͡o ụúmplẹm/^{u}͡ọ cụásim cûm...ştiụ feme^{i}͡ile [!]/ş-o púnem ẹár la fert/ştiţ^{i} ? ş‿p-ó^{r}mă ^{u}͡o púnem p-un d^{u}͡og/^{u}͡o prẹsăm binẹ sâ să...preséze‿ẹa s‿să-ntiṇză/ş-ō...o suii̯m i̯ar sus//cîn‿ne trébui̯... plẹcăm îṇcụáĉe îṇcolọ la trẹábâ/tă^{i}͡ẹn‿dîn ẹa felí aşá şĭ mîṇcăm [!] //ca şĭ‿uṇ‿salám/ca şî...//

[Şi din căpăţînă şi din picioare ce faci ?]

---

[1] Răspunde cuiva din cameră care îi explică faptul că anchetatorii ştiu, dar vor să o audă pe ea povestind.

căpăţína/picǫárlᵉ-ắlẹą le fáĉem pʰiftíⁱe//noi̯ mai̯ mul/nú‿ştu álţi...//ī̦ le fi̯érbem bíne lẹ púnim la cazán/lẹ fi̯érbem bíne/bínẹ dă tᵘ̑ót ştis ?‿pînă sā̦ dă tǫátă cárnẹa du pă u̯ásilẹ-ắlẹă//pisắm u̯sturói̯ aşá cît crédim nᵘ̑ói̯/şī după ĉe s-a fért‿élẹ bíne/înĉépen‿d-o vínturắm//zẹám-ạẹă/ᵘ̑o vînturắm mūlt tárẹ dă tọt pînă să-ŋkágâ ẹa//cu ᵘ̑usturói̯-ŏlą//ᵘ̑ọ lăsắm dă sẹára sau̯...pă ĉẹ timp ọ fáĉẹm ástâz/mî̦i̯ne dimî̦nẹáţâ po‿sâ ⁱ̑ei̯ dîn ẹą sạ mănî̦n [k] să-ŋkágâ bínẹ-äşă//ş-áẹa să núméşte piftíe/aşá spúnẹm nọi̯/da...//

ş-ástẹlálte fáĉẹ mî̦ncárẹ: várză/cu cartófⁱ/cū...cárne//

[Sarmalele cum le faci ?]

sarmálĕli ?//tót aşá/tocắm cárnẹa bíne/...púnem ĉe trébui̯ mⁱ̑irǫásẹ/pipⁱ̑ér/tocắᵐ [k] pi̯isắm pipér/ĉe trébui̯ la ẹá/lẹ-aşẹzắm lā [k] părjī́m ziz/dacâ i̯ẹ cárnẹa prẹa grásā/n-ó mai̯ prăjím//alégẹm foi̯ dâ várzâ/ş‿lọ fáĉim/ş‿lẹ-aşizắm la u̯álâ//púnem fǫáe dă dáfie/ĉẹ trébui̯ i̯ar pipér pentru i̯éle şī...lẹ púnim la fert// dacâ-i̯ nevói̯i̯ dă prăjálâ mai̯ li fáĉim/dacā ⁱ̑i prẹa grásẹ nu/şi... lẹ púne‿la fert//le ţínem o ᵘ̑o [ɛ] ᵘ̑o u̯óră/cî̦t...pînā crẹdém noi̯ câ să fⁱ̑érbe şī.../púnim mása şî mî̦ncắm [!]//

[Dar din grăsimea care nu e bună...?]

ásta n-ó-ntrebui̯ínţăm lā...ásta ᵘ̑ọ-ntrebui̯ínţạm la săpún//

[Şi săpunul cum se face ?]

săpúnū/daᵍă vres‿să credéţⁱ/...ştíu̯/am‿văzú/da nū mă bazés‿ca sâ fac/i̯o înṣă n-ám făcú‿pîn-acú/îm fáĉẹ máma-sǫácră//ă...i̯ā fáĉẹ-ŋ‿félu u̯rmătᵘ̑ór: púnē...púne jumắrîli care‿éste/şī grăsimẹa care‿éstẹ-ntr-uŋ‿cazán/după ĉ-aprínde fócu/şi i̯a-ş cîntăréşte şī sóda/-ş cîntăréşte şī grăsimẹā tot/şi púne u̯odátâ cu tᵘ̑ótu pā.../şi-l férbe pînă crédẹ i̯a/méstică la el pînă créde ẹa câ i̯ésē... săpúnu̯//

dúpă ĉe l-ā...crédi i̯a câ s-a făcút/îl dă jós/îl púne-n [ɛ]tr-ū‿vas aşā...undẹ créde‿ẹa/ca sâ‿ẹásâ cᵘ̑ódri/să nu ẹásă níĉ supţírẹ

1116

niș‿prẹ̯a grōs/și-l‿î̄...îl táẹ pestẹ̯-o u̯ọ́ră//dacâ i̯e i̯árnā/îl táẹ mai̯ répẹde/dácâ ésti várạ/îl táe mai̯ tîrzî́u̯/să-ŋkáǵâ mai̯...anevó^{i}i/ vára-i̯ mai̯ cáldạ//dácâ-i̯ i̯árnā pesti̯-o ọ́ră...î̯l táẹ//

ánạ porumbél [k] porumbél aníca
pàtruzéĉ^{i} [de ani]

m^{u}ó̋rt a fos‿pă l^{u}oc

a fos‿kár‿ī soc^{u}otitóru nóstru//ómu̯-osta carẹ [k] socotitóru ziz‿la brigáda nọ̯ástrâ lā zotehníe la noi̯//și spúne că i̯ẹl a plịcá‿ dâ lā...d-acólọ/tótuj‿z̄ă știţ că spúnẹ u̯ámịni că...parcă l-ar fi trásă știs‿pă i̯el‿î áţ-àsta/ști^{i}/sặ pléĉẹ mai̯ repịde d-acólọ//că i̯el‿ī spúnẹ că pî́‿la dóọsprezeĉe ar fi bătútă porúm‿pî̋nă la dó^{u}o-sprĕzeĉe ar fi bătútă porúmb acásă/șī s-a dus pîn-acólō aíĉa lā márne la noi̯ lā colectí̯v/...șī̄ a sta^{t}‿cît a stat acólọ/și spúnẹ u̯ámíni carẹ̯-au̯ fos‿cu i̯el/că̄...nu ști^{e}á̦ cum să ẹ̯a biĉicléta mai̯ répede să pléĉẹ//alţ^{i} ọ̯ámin^{i} carẹ̯-au̯ fos‿cu i̯el/să mai̯ stẹ̯ạ câ̄ avẹ̯á trẹ̯ábâ cu i̯ẹl acólọ/cret‿cặ...i̯ó‿știu̯ ĉẹ‿irá să...?//și i̯el nú̋ că-ș‿^{e}a biţicléta și plẹ̯ácậ//pînă la u̯úrmă a lọ̯a‿biĉicl^{i}éta șī̂ spúnẹ c-a plịcát//

acúmā...dupā̆ cum am a^{u}uzí‿și i̯o/i̯o vă povestésc//ā̆ álţīi̯ ặsta ...nẹ̯a mítică dă...[1] bî̋șŭ//ā̆ spúnẹ c-a fost ū̂‿u̯úrma lui̯//i̯ei̯ a plẹcá‿cu biĉicl^{i}éta/șī ặ́stā socotitóru nóstru tó̋t cu biĉicléta spúnẹ c-a fost//aíĉa la șọ̌sẹ̯á cînd a ajǘz‿dā ^{î}ắẹ̯a au̯ foz‿mai̯ dặpárte/ aíĉạ lā...la șǒsẹ̯á cînd a ajǘs/câ ī puţín mai̯ ī‿válẹ̯-acólọ dă.../ spúnẹ c-ar fī i̯ișít în fáţa mașíni//acúma rátā̀ [2]/după cū‿spúne lù-mẹ̯-ástā/șoférū l-ar fi ^{u}ọc^{u}olítă/a tras pā...pă stî́ŋga cum s-ar ... [k] pâ drẹ̯ắpta//i̯el dacă l-a văzū́‿c-a [ɛ]ā fọs‿pă drẹ̯ápta/șoféru̯-a lu̯át-o pă stî́ŋga//ă după ásta/spúnę câ i̯e̋l a trăversát pî̋n fáţa ràti/şi spúne câ šoféru/aşá au̯uzęám ş-ⁱo o̯ámini̯-acólo/i̯o n-a̋m̦‿fóstă să ştiţ / câ‿i̯o n-a̋m̦‿fost acólǫ//dă/lűmęa vorbéşte şî cárę...//şî spúnę că šoféru ar fi strigátă/că̦ a avú‿şi mártorⁱ[1]/şi spúnę c-ar fi strigátă/zⁱĉe "să ştíţⁱ câ nę fáĉę bucáta băi̯átu̯-ăsta"//

---

[1] Se adresează cuiva care asistă și care cunoaște personajele povestirii.

[2] Denumire prescurtată a curselor locale de transport în comun.

i̯el cînd a...trăversát pî̋n‿fáţa maşíni/cret‿că maşína l-a şi̋ lu̯át//câ l-á [k] cînd‿î̃ l-am̦‿văzút î̃‿şánţ/l-am̦‿văzú‿şî nói̯/aşá irá dă...î̃‿fíni irá aşắ...nú‿ştu cum să spui̯/aşá u̯om̃/un om grās/ márę-aşà şî̃...trîntít în‿şánţ//picⁱoru rub‿d-ai̯íĉ[1] /ăstà[2] /ăsta[3] spúne d-ai̯íĉ[4]/...î̃‿fínę‿irá nęnoroĉít săracu !//ĉe sâ vă spun/nenoroĉiᵈ‿dă tot//

şî/mai̯ dăpártę nú‿şti̯u//că am̦‿fó‿şî‿noi̯ acólǫ/a veniᵈ‿milíţiă/ à‿mŏsurát cîz‿métri a foz‿dâ la bára dâ undę-a pus maşină...frî́nă[5] /da//şî am sta‿şî‿noi̯ acólo pînă mai̯ tîrzíu̯/ᵍă i̯erá lúmę adunátâ irá.../mai̯ tîrzíu̯ aşá înŋcă nij‿n-am staᵗ/câ dǫar venisén‿dâ la colectív/şî am pus sâ spăl//irá sîmbăta ęrá/nu ?[6] //am pus să spăl/ şî m-irā...àpucîndu-mă i̯o acólǫ/am aᵘuzít a venít ᵘo fátă/"tántę aníco" zîĉę/"a omorî" zîĉę "ũ‿u̯om î̃‿válę"//

am̦‿fúĝi‿ş-i̯o acólǫ/m-a apucá‿şi nu̯áptęă/şî̂‿sęárą nij‿n-am mai̯ putú‿să mai̯...întî̃z rufⁱli/lę-am întî̃z‿dumínică dimineaţă/ᵘo fi fost...ĉⁱo fi‿foᶻ/lę-am întîz dumínică dimineáţă//c-am stat acólǫ unde‿érá lúmęą adunátă lî́ŋgă i̯el//ş-ás

[Şi a murit ?]

da/ᵘómũ [k] mᵘórt a fos‿pă lᵘoc//

[A şi murit atunci ?]

da/ⁱimedi̯át//

---

[1] Gest: din şold.
[2] Gest: piciorul stîng.
[3] Gest: piciorul drept.
[4] Gest: din genunchi.
[5] Sugerează cineva care asistă.
[6] Se adresează cuiva care asistă.

1118

a fos‿kár socotitóru nóstru i̯elî//

[Spune după aia cum l-a dus la spital, cum...][1]

păi̯ nú‿ştⁱu/i̯o n-ám fost acólo̦/cîn̦‿l-a dus la spitál//da/după ĉᵉ-am ple̦cá/l-a luát‿î maşína cū soţíi̯a/cū [k] că̦ soţía luí̯ a vení‿ şî mai̯ tîrzíu̯//tot aşá venise̦ şî i̯a dă la cî̦mp//şī care̦ s-a dus‿ ī/s-a dus un om d-aíĉă/şi i̯-a spuz/‿

zíĉē "i̯u̯ánă" zíĉe/"hai̯ cā gó̦rge" ziĉ "-al tîăúu̯/éste̦ ī‿vále̦ şi nu mai̯ po̦a‿sâ mai̯ me̦árgâ" zⁱĉe "pă bîĉⁱiclⁱétă/-l du̯áre picu̯árle̦" //ştis/pā i̯el//ca să nu-i̯ spúi̯e imediá‿la soţíe̦ că̄...i̯e mᵘórt// o̦áre ĉíne ştíe‿cum îi̯ vene̦á dacă-i̯ spúne̦á imedi̯át/ⁱel zíĉē...ă [k] "fúj‿mă" zíĉe̦ "cā i̯o creᵈ"‿zíĉe̦/"cî‿s-a-ntîmplá‿ĉivá cu i̯e̦l/ nu câ nu po̦a‿sâ me̦árgă" zíĉe/"pă biĉⁱiclⁱétă̦"//ş-à-nkipuit e̦a ĉe̦vá/da îsă tótuş tóᵈ‿n-ā crezú/ş-a fuĝît aşá dâ la álbie şi e̦a̦ câ spune̦á câ spălá/...şī cînd a venit aⁱíĉ/mai̯ încu̯áĉe̦ i̯-a spuz/‿ dac-a văzút-o că nu mai̯ pute̦á‿apro̦ápe nu mai̯ pute̦á niş‿sâ‿mai̯ víi̯/ i̯e̦ u̯o femée̦ fu̯árte̦ grásâ şi i̯a/ştis ?‿cum ⁱerá şī dîsu/şi cîn̦‿ s-ajúngâ...pînâ s-ajúng-aiĉa/dac-a văzút-o o̦mu̯-óla i̯-a spus/

"ĉi̯ mai̯" [k] ᶻĉe̦ "nu mai̯ fuĝí niĉ um‿piᶜ/şī" ĉe̦ "i̯e̦...ⁱe mᵘortᶜ"//

cînd a venit aiĉî/a staᵈ‿lîngă el pînă l-a rîdicátᶜ //a lu̯aᵈ‿ maşínā am aúzi‿dă la ĉe̦apéu̯[2] d-aiș‿şī...s-aᵈ‿úz‿la spitál//l-au̯ ţînú‿fro trei̯ zîle/şî...l-a adús acásâ//trei̯ zîle sau̯...dóᵘo̦ zîli̯//l-a adús acásă şî [k] dā aşá după cum a fost el...dă̦ gras/ aşá/j‿l-a ţinút atîta/nij‿nú‿cre̦de̦ám să fíi̯e̦-aşá frumós//fo̦árte frumós a stat aşá//ne̦zăcút‿óm/nē...//

[Aceeaşi]

---

[1] Intervine consăteanul care asistă.

[2] CAP = Cooperativa agricolă de producţie.

cî́nd a trăznít^{c}

a fos‿cu tái̯câ-su la dẹal//între tìmpu̯-ăsta s-a-norát//dacâ‿ s-a-norát/...a-nĉẹpú‿să túne/să sfúlĝere/cum̄ ști^{s}‿șî dumnẹavọ́astrâ câ...cîn‿să-norẹ́ază//m̦‿fínẹ-a-nĉipú‿plọáē/spūni c-ā săpát pă lọc/ sau̯ nú‿șt^{i}u/la sápă la porúm‿cred c-a fost/șī...atúnĉa ^{i}ei̯ spúne c-a veníd‿lî́ngă cărúțâ/cîn‿a-nĉẹpú‿sâ plóŏ mai̯ tárẹ/^{a}‿vení‿lî́ngă cărúță/ș-a făcút coveltír cū...rogojî́n^{i} cum să fáĉ-aiș‿cî́ṇ^{d}...zís îna^{i}ínte/acúmā nu mai̯ ^{i}e rogojî́nă/că nu mai̯ avém cărúz/ne dúĉem‿ cu mașî́nā/ne-ntọárĉẹm‿cu mașína...//

acúma i̯el spúne că cînd a stat^{c} lî́ngă...lî́ngă rogojî́nă/cu tái̯că-su̯/...cînd a trăznít^{c}/ā [k] i̯-a trăzní‿ș-un‿cal și pă băi̯átu̯-ăsta//și cálu ^{i}i l-a omărî́t/șī băi̯átu̯-ăsta...pă loc/imedī́i̯át/la cărúț-ac^{u}ólo//

a vení‿tái̯câ-su̯-acásă/s-a du‿șî l-a lọ́a^{d}‿d·‿acólo/...nú‿ștu ^{î}ásta/l-o mai̯ fi dus pâ la spitál/nū‿l-o mai̯ fi dus‿î/cret‿câ nú l-a mai̯ dus atúnĉ^{i}//câ i̯el a fos‿trăzní/n-a fos‿ca sâ mu̯árâ imedī^{i}át așá pă loc să...să zícă "mă da ĉ-o fi avú/l-o fi omărî́‿ ĉinẹvá ?" ăsta a fost...trăznẹt//l-ā [k] c^{i}‿s-a mai̯ întîmplát//

a mai̯ trăzní‿ș-um‿băẹát aíĉa la válẹa lu sọáre[1]/t^{u}ọt așá/cî́zva‿án^{i}/...î i̯eráu̯ cu u̯ói̯ili/kar în‿spátili lā común-ăsta a^{i}íĉa la noi̯/ș‿tót‿ajá l-a trăznít//

î i̯o cînd‿î irám acásâ dâ ir^{e}ám micâ tọt așá m-a lăsá‿táticu ....cu copí^{i}ī/zis cu frátī mei̯/șī încă mai̯ irá ũ‿vecín d-al nostru̯//álde‿táticu s-a dus așẹá-i̯ spunẹa-naínti lā...la balcán^{i}[2] î‿ spunẹá/avẹám lócurlī mai̯ dăpártẹ-așá dă sat//șî s-a du^{z}‿mămícă/ sór-mẹa mai̯ máre/frátīli mai̯ máre/...s-a du^{z}‿la séĉẹrâ lā grî́u̯//ș‿ tót așá/mie m-i̯erá fricâ/câ i̯erá^{m}‿mícă/șī rămînésẹm‿cu ăștẹalálți mai̯ mis/câ mai̯ am‿fraz‿mai̯ micî//

---

[1] Sat al comunei Ulmeni.
[2] Nume topic.

ş-am râmás acásă/şi a venít uŋ‿vecîn d-acᵘólo/cîn‿am‿vásᵘ‿câ‿s-a-norát/a venít uŋ‿vecîn d-acᵘólo/că ştiá câ ierám acásă/ce‿íce/"i-a lâsát...taica-su siŋgurⁱ/şī mă duc acᵘólo/câ dacā plóo i [k] le éra" [k] n-erá frícă/tót‿aşá cîn‿tuná/cînd...//şi stîn‿noi acólō/a-nçepút să túne/să sfúlĝire/să plóo bine‿îŋcâ/da ploáe/că turná cu găleáta...cînd ierá//

între timpu-ăstā...aŋ‿văzút/kar/aŋ‿văzú‿câ ierám în şopróŋ/‿ş-am văzú‿trei‿ī luminⁱ‿ajá c-a trecútᶜ ...pīn fáţa noástră/zis îŋ‿cúrte/irā şoprónu//cînd‿am‿ī...a işit u [k] vecîn-ula care‿éra cu mine/‿irá um‿bărbát/ş-a işît îŋ‿spáte-acólo/în fáţă zis//şī... áldē táta lu mămíca/irá-ŋ‿faţâ/péste şose//cînd a ⁱişît ᵘomu-ósta zíĉe/"mā ! vînitⁱ încuáĉe" zîĉi "că...a trăznî"‿zⁱĉi "cása lū taᵗ-tu máre"//

cînd am işí‿noi acólo/am înşĉepú‿să ţipám/áldē...bîtu/că noe-aşá-i‿icám pâ...înaⁱinte/nú‿să‿ᶻⁱĉà tatáea/bîtu/acūma tatáea/ nu să mai zîĉe-áşá//şi iei tót acólo la áldē...cu tăticu la sêĉiră la balcánⁱ lā deál//ş‿cînᵈ‿am işîtᶜ/ploáia ploá/da ĉe fel ploᵘá ? câ turná cu găleáta/şī iéi avusése uⁿ‿núc/în fáţa casi//ā ştiţⁱ ? a trăznít întîi núcu-ăla/că săĝⁱáta spúne că-n nuc a fos/‿ş-a loa‿cᵘólţu cási/dâ la núcu-óla/dîn trăznet-ula/a lua‿cᵘólţu cási/da ĉi‿fel/că s-a-mprăştieát tuatâ cása/tot acoperişū‿la cásâ/‿irā...irā flăcărⁱ marⁱ/irá...//

a‿sări‿lúmea/da n-á‿avú‿ĉe sâ fácâ//că dîn ĉē aruŋcá/şī dîn ĉe ploá/parcă fócu mái táre ierā...dā ardea//i-ā...árs atúnĉa/e-a arz‿vrō...şase kíle dâ porúmb/i-a‿árz‿nú‿ştu cîte kíle dā... grîu/i-a ars uŋ‿gᵘoĉⁱ dă căruţă/...floárea soárlūi/fasóle ᵘo kílă/i-a arz‿múlte-m‿pod/câ n-á avút lúmea cum să...cum să scápe nîmica//

[Aceeaşi]

INDICE TEMATIC GENERAL AL VOLUMELOR
DE
TEXTE DIALECTALE MUNTENIA I, II,III

A. TEXTE COMPARABILE

Azimă v. Preparate culinare.
Baba-oarba v. Jocuri de copii.
Balbaş v. Preparate culinare.
Bordei: I - 352-353, 382-383; III - 251-252, 6o9, 896-897, 912-913, 979-98o.
Borş v. Preparate culinare.
Brînză v. Preparate din lapte.
Bulgur v. Preparate culinare.
Bulion v. Preparate culinare.
Bumbac: II - 862; III - 238-239, 266, 277, 3o9-3lo, 519,594, 834-835.
Caloian v. Obiceiuri.
Casă: I - 9-lo, 85-86, 166-167, 197-198, 291-292, 3o9-3lo, 317, 333-334, 382; II - 3-5, 67-68, 134-135, 193-195, 253-254, 373-374, 399, 625-627, 7o4-7o6, 714-715, 746-747, 749-751, 865; III - 29-31, 162-163, 175-176, 192, 213, 252-253, 267-268, 313-314, 355, 362-366, 4o2-4o3, 475-476, 5o8-5o9, 517-518, 548-549, 571-574, 683-684, 7o7-7o9, 739, 773-774, 8o4-8o5, 896, 999-looo, lo11-lo12, lo28-lo29.
Căluş v. Obiceiuri.
Căruţă: II - 748; III - 348-35o.
Ce a făcut subiectul ieri şi azi: I - 44-45, 75, 121, 131, 133-134, 138, 168-169, 174-175, 189, 196-197, 233, 275-277, 292-293, 299-3oo, 3o8-3o9, 327-328, 333, 339-

34o, 368, 369, 394-395, 446, 46o-461, 467-469; II - 123-124, 149, 319-32o; III - 83, 1oo-1o1, 16o-161, 172-173, 193, 21o, 214, 254, 268-269, 27o-271, 28o-281, 43o-431, 5oo.

Cheag: I - 226, 296; II - 138, 169, 242, 419, 646, 7o8, 757, 799, 8o9-81o; III - 61, 186, 447, 653, 733, 747, 789-79o, 865, 931-932, 956, 965.

Ciorbă v. Preparate culinare.

Cînepă: I - 4, 39-4o, 89-9o, 12o-121, 159-16o, 2o5-2o6, 286, 298-299, 331-332, 341-342, 411-412, 435, 457-458; II - 1o-11, 42-43, 55-56, 58-59, 91-92, 122-123, 143-144, 154-155, 165-166, 171-172, 183-184, 228-229, 234-235, 247-249, 262, 283, 287, 296-3oo, 354-355, 36o-364, 377-378, 466-468, 49o, 551-553, 61o, 624-625, 68o, 723-724, 732-733, 773-774, 818-819, 859-862, 894-896; III - 37-39, 59-61, 77-78, 118-119, 128-129, 157-158, 184-185, 2o8-2o9, 214-215, 226, 264-265, 385-386, 4o9, 444-445, 5o9-51o, 553, 559, 585, 685-686, 699-7oo, 72o-721, 734, 8o5-8o7, 833-834, 841-842, 868-869, 9o1-9o2, 956-957, 966, 1oo2, 1o14-1o15; 1o65-1o66, 1o77-1o78, 1o84-1o85.

Clacă v. Obiceiuri.

Clincea v. Jocuri de copii.

Cloşcă: I - 121, 169, 199; II - 68-69, 277-278, 31o, 4o1-4o2, 4o2, 696; III - 79-8o, 1o1-1o2, 164, 661-662, 985.

Construirea stînei v. Oierit.

Covrigi de ou v. Preparate culinare.

Cozonaci v. Preparate culinare.

Cultura cartofului : III - 413, 431-432.

Cultura orezului: I - 385-386; II - 352-353, 779-78o.

Dimie: II - 4o-41, 166, 437-438, 773-774.
Fasole v. Preparate culinare.
Fîntînă: I - 183-184; II - 274-275, 436-437; III - 64-65, 14o, 684-685, 738-739.
Furcărie v. Obiceiuri.
Gardiana v. Jocuri de copii.
Ghismana v. Preparate culinare.
Gogoşi v. Preparate culinare.
Grădinărit: I - 158, 16o, 31o-311, 454; III - 23-24, 227, 27o, 29o-291, 432-433, 959-961, 11o7-11o8.
Grîu: I - 171-172, 213-214, 265-266, 29o, 338-339, 355-358, 396, 43o-431, 462; II - 132-133, 15o-151, 455-456, 692-693, 7o4, 75o-751, 8o6-8o7, 848-852,856,881-882;III - 26-28, 45-46, 74-75, 1o2-1o3, 1o5-1o7, 2oo-2o1, 216, 223-224, 287, 377-378, 427, 45o-451, 5o7-5o8, 657, 7o4-7o6, 715-716, 744-745, 762, 825-826, 848-849, 857-859, 9o8-9o9, 92o-923, 1oo5-1oo6, 1o75-1o76, 11o3.
Horă: I - 381-382, 436-437; II - 132, 143; III - 428, 5o3-5o4, 531-532, 541-543, 729-73o, 981, 983, 1o87.
In : I - 446; II - 56, 878-88o; III - 78-79, 594-595, 747-748, 918-919, 11o9.
Înmormîntarea v. Obiceiuri.
Jintiţă v. Preparate din lapte.
Jocuri de copii: baba-oarba: II - 7o; III - 775; clincea: III-63, 769-77o;gardiana: III - 911; la baldac: II - 787; la cruciuliţă: II - 786-787; la minge: III - 66o; leapşa: III - 912; masa: III - 63; mălai: III - 659-66o; oină: II - 786; III - 775; pitita: III - 775; poarca: II - 636-637; popic: II - 65o-652; III - 895-896; purceaua:

III - 63-64, 291-292, 775; ţîca-n casă: III - 172;ţura: III - 753-754; ţurca: II - 787; III - 77o, 775; ulcica: I - 191; una şi pielea: III - llol-llo2; zdreche: III - lo6o.

La baldac v. Jocuri de copii.

La cruciuliţă v. Jocuri de copii.

La minge v. Jocuri de copii.

Lapte bătut v. Preparate din lapte.

Leacuri băbeşti: I - 72, 73-74, 18o-181, 247, 323; II - 123; III - 94-95, 121-123, 145-146, 334, 352-354, 424, 462-463, 463-464, 464-466, 467, 525-528, 74o-741. 748-752, 997-999, lo91 -lo93.

Leapşa v. Jocuri de copii.

Leşie v. Săpun.

Lînă: I - 49-5o, 9o, llo-111, 188-189, 38o-381; II - 5-6, 166, 184, 212, 364-365, 773, 794, 852-853, 896-897; III - 79o-793, 891-892, 9o2-9o3, 982, lo85-lo86.

Lucrul la pădure: II - 214-216, 216-217, 381-383, 55o,728-729.

Magiun v. Preparate culinare.

Masa v. Jocuri de copii.

Mălai v. Jocuri de copii.

Mălai v. Preparate culinare.

Mălăiaş v. Preparate culinare.

Mămăligă v. Preparate culinare.

Mîncare de urzici v. Preparate culinare.

Murături v. Preparate culinare.

Nalangîte v. Preparate culinare.

Naştere v. Obiceiuri.

Nuntă v. Obiceiuri.

Nutreţ: I - 86-87, lol-lo2; II - 76-77, 197-198, 2o5-2o6, 265-266, 653-654, 718-72o, 733-734; III - 434, lo18-lo19.

Obiceiuri: caloian: II - 329-33o, 366, 499, 581, 637-639, 644-645, 695-696, 752-753, 757-758, 765, 867-868, 873-874, 887-888, 9o3; III - 169, 438-439, 576-577, 589, 655, 673-674, 691-692, 742, 8oo-8ol, 824-825, 916-917, 923-924, 983-985, lo27-lo28, lo33, lo79-lo8o, llo6; căluş: I - 242, 247, 287-288, 332-333, 384-385, 412, 451-453; III - 181-182, 543-546, 6o2-6o8; clacă: I - 2o, 33, 167, 287; II - 365, 6oo, 735; III - 574-575, 662-663, 686-687, 777-778; furcărie: III - 185; paparudă: III - 654-655; surate: I - 47, lo2, 13o-131; III - 89; şezătoare: II - 599-6oo, 736; ~ la botez: II - 41-42; ~ la înmormîntare: I - 46, 5o-52, 114-115, 157, 186-187, 2ol, 221-223, 242-243, 371-374, 378-38o, 4ol-4o2, 439, 458-46o, 466-467; II - 14-15, 54-55, 82-84, 5o6-5o7, 524-525, 765-767, 891-892; III - 22-23, 231-233, 271-272, 285-286, 358-36o, 39o, 398-4ol, 441-442, 533-534, 6oo-6ol, 913-915, 987-989, lo14, lo24-lo26, llo6-llo7; ~ la naştere, ursitori: I - 348-389, 423-424; II - 12o-121, 141-142, 317-319, 332-333, 381, 397-399, 51o-511, 569-571, 613-614, 657-658, 675, 845-856, 871-872, 876-877; III - 32-33, 33-34, 52-53, 53, 8o-81, 95-96, 96-97, 132-134, 134, 333, 334, 417, 488; 488-489, 55o-552, 575-576, 615-617, 845-846, 847, lo12-lo13, lo4o-lo41, lo63-lo64, lo64; ~ la nuntă: I - 19-2o, 77, 79-81, lo8-llo, 122-123, 135-136, 152, 217-219, 227-229, 263-265, 281, 297-298, 3o6-3o7, 343-344, 391-394, 416-417, 425-428, 432-435, 455-456; II - 8-lo, 47, 5o-51, 72-73, 95-loo, llo-111, 121-122, 225-226, 246-247, 275-277, 366-368, 386-388, 394-396, 42o-422, 554-557, 574, 58o, 596-597, 611-613, 664-667, 675-677, 699-7ol, 7o9-71o, 723-725, 725-727, 762-763, 769-772,794-795, 82o-822, 83o-832, 842-844, 869-87o, 877-878, 885-886; III - 43-44, 55-59, 99-loo, 134-139, 2o6-2o8, 26o-261, 276, 297-3o2, 317-32o, 356-358, 372-374, 412-423, 512-513, 522-523, 562-563, 61o-615, 623-627, 653-654, 663-665, 674-676, 679-681, 734-736, 778-779, 793-799, 8o9-815, 852-856, 882-884, 898-9ol, 93o-931, 977-978, lo62-lo63;~ la sărbători: I - lo2; III - 4, lo26-lo27; Anul nou: I - 2o-21, 4o-41, 63-64, 163, 165-166, 178, 256-257, 344, 345, 349; II - 16, 47-48, 77-78, lo3-lo4, 13o, 159-16o, 3o2-3o3, 322-323, 511-513, 571-574, 599, 621-622, 7o8-7o9,71o, 732, 735, 796, 816-817, 868-869, 886-887; III - 81-83, 141-143, 3o6-3o7, 311-312, 397, 4o1, 429-43o,451, 483-485, 69o-691, 757-758, lo38, lo38-lo39, llo5; Bobotează: I - 345; II - 13o-131, 3o1-3o2, 719, 868, 876; Crăciun: I - 369-37o; II - 17o, 442-443, 516, 875; III - 429, 499-5oo, 563-564, 579, 58o, 632-635, lo37-lo38; Drăgaică: III - 237; Foca: II - 6o3-6o4; Govie: I - 417-418, 437; iordănit: I - 471-472; II - 143; Lăsatul secului: I - lo2-lo3, 296-297; II - 131, 142-143, 17o-171, 379-381; III - 447-448, 579, 761,843-844, 943-945, 1o9o-1o91; Moşi: III - 88-89; Paşte: II - 132; Rusalii: I - 52-53, 1o2, 35o-351; II - 451, 553-554, 594-595; III - 62-63, 1o15-1o16; turta furnicilor: III - 282-283, 3o7, 63o-631; ~ la tăiatul moţului: II - 78-79; III - 9-1o.

Oierit: I - 33-35, 35-36, 267, 387-389, 469; II - 1o4-1o5, 195-197, 241-242, 267; III - 39-41, 2o3-2o4, 652-653, 692-693, 763-764, 788-789, 954-955, 1o10_1o11; construirea stînei: II - 84-85, 255-257, 677, 8o8-8o9.

Oină v. Jocuri de copii.

Olărit: III - 328-333, 337-339.

Opinci: II - 6; III - 391, 783, 888-889.

Oţet: II - 263-264, 27o-271.

Paparudă v. Obiceiuri.

Pastramă v. Preparate culinare.

Pescuit: II - 541, 787-789, 793, 827-828; III - 566-568, 582-585, 598-599, 711-713, 925-926, 1o51-1o56.

Pitita v. Jocuri de copii.

Piuă: II - 41, 437-438.

Pîine v. Preparate culinare.

Plăcintă v. Preparate culinare.

Poarca v. Jocuri de copii.

Popic v. Jocuri de copii.

Porc: I - 42-43, 54-55, 98-99, 1o7-1o8, 113-114, 184, 2o4-2o5, 226, 258-258, 269-27o, 281-283, 292, 3o4, 313-314, 324-325, 342, 349-35o, 359-36o, 389-391, 4o5-4o6, 44o-442;

II - 6-7, 53-54, lo5-lo6, 135-138, 152-154, 167-168, 191-193, 236, 287-289, 326, 356-357, 399-4ol, 418-419, 465-466, 478-48o, 614-615, 646-647, 747, 763-764, 782-784, 853-854, 883-884; III - 147, 165-167, 176-179, 21o-212, 229-23o, 339-34o, 368-37o, 493-494, 7oo-7ol, 784-785, 836-837, 849-851, 869-871, 9o3-9o5, 989-99o, lo41-lo42, lo72-lo74, lo82-lo84, lo98-llo9, 1114-1115.

Port bătrînesc: I - 353-354; II - 5, 316-317, 774; III - 18o, 531-532, 541-543, 577-578, 766-767, lo87-lo88.

Porumb: I - 116-117, 176-177, 2o2-2o3, 288-289, 317-318; II-1-3, 16-17, 273-274, 6o8-6o9, 846-848, 897-898; III - lo4-lo5, 212-213, 223, 237-238, 292-293, 354, 374-377, 4o7-4o8, 426, 476-478, 7o3-7o4, 737-738, 742-744,761-762, 8o3-8o4, 847-848, 9o7-9o8, 933-935, lo2o-lo22, lo33-lo35, lo93-lo98, llo2.

Preparate culinare: azimă: II - 9ol; balbaş: II-lo9; borş: II - 368-369, 551, 633; bulgur: II - 88o-881; bulion: I - 419; ciorbă: II - 88, 369, 832-833; covrigi de ou: I - 41, 52-53; cozonaci: I - 243-244;
~ din pasăre: III - lo44, lo74;
ghismană: II - 9ol-9o2; gogoşi: II - 9ol; magiun: I - 3o8; II - 169-17o, 27o; mălai: I - 322-323, 335-336, 348, 412-413; II - 7-8, 135, 152, 213-214, 331-332, 358, 451-452, 674, 745-746, 776-777, 835-836, 9oo-9ol; III - 163-164, 265-266, 562, 994; mălăiaş: III - 656-657; mămăligă: I - 87, 133, 177-178, 243, 283,299, 315-316, 34o-341, 395, 461; II - 213, 775-776, 822; III - 6-7, 69, 139-14o, 243-244, 278, 499, 658, lllo; mîncare de urzici: I - 336-337; murături: I - 47,

64-65, 97, 419; II - 679-68o; nalangîte: II - 746, 835; pastramă: III - 524; pîine: I - 162, 284, 335, 347-348, 368-369, 385; II - 7, 52-53, 551, 774-775, 781-782, 798, 899-9oo, 9o3-9o4; III - 49-5o, 159-16o, 163, 183-184, 294, 658, 739-74o, 766, 84o-841, 842, 963-964, 993-994, 1o56-1o59, 11o9; plăcintă: II - 7o3-7o4, 799; III - 658; terci: II - 332; turtă de dovleac: II - 151-152; turtoi: III - 294, 783-784, 84o.

Preparate din lapte: brînză: I - 48, 88-89, 111, 129-13o,225, 243, 267, 295-296, 365-366; II - 7o-71, 1o6, 127, 138, 169, 196, 211, 219-22o, 242, 256-257, 491-492, 677, 7o7-7o8, 756,8o9-81o, 825-827; III - 61-62, 186, 351, 447, 653, 693, 746-747, 789, 864-865, 931, 955-956; jintiţă: III - 186; lapte bătut: I - 13o; III - 446; unt: I - 13o; II - 33; III - 352; urdă: I - 48-49; II-196-197, 22o, 492, 677-678, 756, 81o-811, 827; III - 693.

Prune afumate: II - 116-117, 175, 2o4-2o5, 237-238, 24o.

Pruni: II - 39, 51-52, 116, 174-175, 239-24o, 715-726, 73o.

Purceaua v. Jocuri de copii.

Rodul pămîntului: II - 353-354; III - 3o8.

Săpun: I - 153-154, 2oo-2o1, 314-315, 343, 359; II - 7, 59, 1o7-1o8, 237, 271-273, 35o-351, 357-358, 378-379, 4o1, 419-42o, 7o2-7o3, 734-735, 784-785; III - 143-145,187-188, 196-197, 241-243, 283-285, 296, 31o-311, 34o-341, 37o-372, 381-382, 395-397, 419-42o, 468, 497, 513-514, 7o1-7o2, 74o, 752-753, 785-786, 837-838, 99o-991, 1115-1116; leşie: III - 8-9.

Sondă: II - 91-92, 172-174, 308.

Stupi: II - 110, 269-270, 538-539.

Surate v. Obiceiuri.

Şezătoare v. Obiceiuri.

Tăiatul moţului v. Obiceiuri.

Treieratul cu cai: I - 172, 214, 244-245, 328-329, 339, 396-397, 420-421, 431; II - 115-116, 133-134, 151, 456-457, 469-470, 652-653, 672-674, 733, 751, 758-759, 769, 807-808, 829-830, 858-860, 882-883; III - 28-29, 46-47, 75, 107, 201-202, 216, 224, 288, 378-379, 427-428, 546, 556-557, 608-609, 681-682, 706-707, 716-717, 728-729, 745-746, 782, 826-828, 859-860, 917-918, 972, 1007-1008, 1022-1024, 1061-1062, 1076-1077, 1103-1105.

Turtoi v. Preparate culinare.

Tutun: I - 399-400; II - 459-460, 558-561, 658-662, 671-672, 747-748, 840-842, 860, 898-899; III - 167-168, 173-174, 182-183, 227-228, 367-368, 403-407, 469-470,500-501, 682-683, 772-773, 867-868.

Ţest: I - 92-93, 151, 239, 269, 311-312, 354-355, 385, 424; II - 17-18; III - 50-51, 84, 160, 163, 184, 244-245, 295, 417-418, 856-857.

Ţica-n casă v. Jocuri de copii.

Ţuică: I - 119, 124-125, 266, 471; II - 38-39, 39-40, 161, 175-176, 177-178, 241, 262-263, 414-415, 416-418,759-760. 864: III - 162, 203, 347-348. 437-438, 772, 820, 832-833, 878-879, 993, 1113.

Tura v. Jocuri de copii.

Turca v. Jocuri de copii.

Ulcica v. Jocuri de copii.

Una şi pielea v. Jocuri de copii.

Unt v. Preparate din lapte.

Urdă v. Preparate din lapte.

Ursitori v. Obiceiuri.

Viermi de mătase: I - 172-173, 24o, 324, 4oo-4ol, 435-436,46o; II - 59-6o, 3o8-3o9, 358-36o, 6o7-6o8, 618-619, 648-65o, 694-695, 796-797, 819-82o,832-834; III - 84-85, 92-93, 119-12o, 2o9-21o, 215, 32o-322, 387-388, 445-446, 483, 51o-512, 595-596, 627-63o, 656, 721-722, 732-733, 756-757, 8o7-8o9, 835-836, 851-852, 9o3, loo3-loo4, lo67-lo68.

Vin v. Viţă de vie.

Viţă de vie: I - 187-188, 266, 3o5-3o6, 326-327, 4o2-4o3, 469, 471; II - 176-177, 282-283, 4o4-4o6, 415-416, 5o4-5o6, 778-779, 87o; III - 47, 15o, 161-162, 2o2-2o3, 224-225, 275-276, 289-29o, 436-437, 498-499, 515-516, 538-540, 546-547, 561-562, 589-592, 619-62o, 7o9-711, 771-772, 786-788, 819-82o, 828-832, 875-877, 879, 991-993, 1112-1116; vin: I - 187-188, 266, 469-471; II - 161, 283, 4o5-4o6, 417, 864; III - 162, 2o3, 437, 498-499, 54o-54o,771-772,787-788.878.

Zdreche v. Jocuri de copii.

B. TEXTE LIBERE

Amintiri: I- 21-25, 32-33, 36-39, 43-44, 81-82, 127-129, 132-133, 139-14o, 141-149, 15o-151, 161-162, 18o-181, 185, 196, 2o1-2o2, 214-216, 22o,224-225, 234-235, 245-246, 249-25o, 252-253, 27o-272, 272-274, 277, 3o2, 3o2-3o3, 3o4-3o5, 312, 316-317, 321-322, 358-359, 36o-362, 364-365, 37o-371, 4o5, 432-435, 442-444, 444-445,465-466; II - 26-3o, 38-39, 8o-81, 95-96, 1o1-1o2,149-15o, 155-157, 166-167, 178-18o, 184-186, 199-2oo, 2o1-2o2, 21o-211, 226-228, 243-245, 292-296, 3o3-3o6, 32o-322, 324-325, 329, 333-334, 345-346, 423-427, 445-446, 446-448, 448-449, 457-458, 458, 46o-462, 47o-478, 5o8-51o, 516-518, 561-568, 583-584, 588-589, 654-657, 661-662, 698-699, 74o-745, 754-756, 76o-761, 777-778, 813-815, 838, 87o-871, 872, 9o2-9o3; III - 4-6, 1o-14, 19-22, 65-69, 15o-153, 19o-191, 193-196, 197-198, 239-241, 245-249, 25o-251, 254-255, 263-264, 267, 278-28o,456, 472-474, 478-479, 529-531, 535-539, 547-548, 593-594, 631-632, 635, 636, 676-677, 694-696, 758-759, 764-765, 767-769, 769, 776, 781-782, 844-845, 885, 892-894, 897-898, 928-929, 938-943, 962-963, 97o-971, 972-975, 975-977, 987, 991, 1o31-1o32, 1o45-1o46; cum s-a căsătorit subiectul: I - 122, 136-137, 152-153, 163-164, 175-176, 2o7-213, 237-238, 261-263, 274-275, 279-286, 29o-291, 32o-321, 325-326, 362-364, 366-368, 374-378, 387, 397, 453-454, 463-464; II - 3o-32, 118, 138-141, 145-147, 311-316, 325-326, 372-373, 438-439, 449-45o, 48o-482, 513-514, 52o-523, 595-596, 6o2-6o3, 628-629, 634-636, 67o-671, 688-692, 7o6-7o7, 731,752,

761-762, 790-793, 797-798, 811-813, 836-837, 839-840, 855-858; III - 85-88, 120-121, 158-159, 225-226, 274-275, 314-317, 341-344, 382-385, 411-413, 484-488, 504-507, 516-517, 670-673, 823-824, 957-958, 995-997, 1016-1017, 1042-1044, 1050-1051, 1088-1089, 1099-1100; ~ despre răscoala din 1907: I - 192-193, 285-286; II - 403-404, 487-490; III - 188-189, 234-236, 253-254, 261-263, 272-274; ~ din război: I - 12-13, 13-14, 17-18, 27-31, 67-70, 75-77, 82-85, 105-107, 318-320, 329-330, 397-398; II - 74-75, 110-111, 738-740; III - 14-19, 617-619, 948-953.

Balaur v. Credinţe bătrîneşti.

Basme: I - 199-200, 229-231; II - 278-279; III - 169-172, 179-180, 219-220, 360-361, 452-455, 586-588, 621-622.

Comoară v.Credinţe bătrîneşti.

Credinţe bătrîneşti: III - 1028, 1100-1102; balaur: II - 385-386; comoară: II - 406-410, 606-607; III - 48, 98-99, 570-571; diavol: III - 759-760; fermecătoare: III - 334-336, 596-597; iele: II - 186-188, 413-414, 819-820; III - 449; mana vacii: II - 186-188, 207-208, 289-291, 430-432, 592-593; mînicătoare : III - 55, 464; necuratul: II - 641-643; sfînta: III - 458-460; stafii: II - 664; strigoi: I - 222-223; II - 148-149, 164-165, 710, 767-768,815; III - 126-128, 336-337, 491-493, 535, 916; zburător: II -427-430, 585-586, 816;

zmeu: I - 2-3; II - 427-43o, 585-586, 671; III - 98, 461-462; zorilă: II - 6o5-6o6.

Diavol v. Credinţe bătrîneşti.

Distracţii: III - 1o3-1o4, 728.

Fermecătoare v. Credinţe bătrîneşti.

Iele v. Credinţe bătrîneşti.

Întîmplări: accidente: I - 5-9, 125-126, 159, 19o-191, 246-249, 257-258, 278-279, 285, 351, 386-387, 418-419, 444-445, 446-449, 462-463, 472-474; II - 34-35, 43-44, 48-49, 79-8o, 114-115, 124-126, 216, 231-232, 28o-282, 419-42o, 434-435; III - 221-222, 234, 435-436, 44o-441, 568-569, 66o-661, 88o-882, 932, 1ooo-1oo1, 1o17-1o18, 1119-112o; incendii: I - 338; II - 158, 172, 235-236, 632-633, 668-669, 697-698, 711-714, 834-835, 863-864, 9o4-9o5; III - 189-19o, 736-737, 741-742, 1o74-1o75; inundaţii: II - 324, 462-464, 546-548, 874-875; III - 395; ~ cu animale: I - 3, 1o-11, 11-12, 14-15, 17, 18-19, 32, 49, 53-54, 58-63, 78-79, 96, 97-98, 116, 131-132, 197, 2o3-2o4, 233-234, 294-295, 3oo-3o1, 41o-411; II - 18-26, 69-7o, 71-72, 75-76, 8o, 86-87, 87-88, 93-94, 112-113, 128-129, 167, 189-19o, 2o2-2o4, 212-213, 217-218, 218, 219, 224-225, 23o, 232-234, 238-239, 249-251, 251-253, 257-26o, 264-265, 266, 267-268, 291-292, 31o-311, 323-325, 374-377, 383-384, 385-386, 411-413, 422, 423, 435-436, 439-44o, 44o-441, 442, 5o3-5o4, 5o7-5o8, 523-524, 532-536, 537, 539-541, 584, 586-589, 589-591, 597-599, 627, 65o, 667, 667-668, 721-722,

729-730, 736-737, 801-802, 861, 866-867; III - 42, 48, 90-
92, 93-94, 114-117, 123-125, 125-126, 148-149, 153-156,174-
175, 198-199, 199-200, 205, 239, 257, 259-260, 303-304, 304-
305, 482, 492-493, 514-515, 553-555, 560, 563, 565-566, 570,
578-579, 697, 724-725, 726-727, 730-731, 732, 755-756, 861-
862, 862-864, 879-880, 885-887, 936-938, 954, 961-962, 978,
1008-1010, 1036, 1046-1047, 1047-1048, 1066-1067, 1068-1072,
1080-1082, 1098, 1110-1111; alte întîmplări: I - 15-16, 16-
17, 41-42, 43, 45, 46-47, 57-58, 65, 66-67, 70-72, 73-74,
74-75, 90-92, 93-96, 115-116, 134-135, 154-155, 155-157,164,
165, 167-168, 173-174, 178-180, 190, 193-195, 195-196, 201,
214-217, 223-224, 228-229, 231-232, 235-236, 238-239, 240-
241, 245, 249, 250-251, 255-256, 259-261, 267-268, 307-308,
323, 330-331, 337, 345-347, 406-407, 407-408, 408-409, 409-
410, 414-416, 421-423, 438-439, 445; II - 11-13, 33-34, 45,
56-58, 60-61, 61-67, 94-95, 117, 127, 129, 130, 145, 162-
165, 180-181, 188-189, 193-194, 208-210, 220, 221-224, 245-
246, 261, 268-269, 279-280, 291, 300-301, 307, 326-328,334-
335, 338-340, 340-342, 342-344, 351-352, 370, 371-372, 388-
389, 389, 410-411, 416-418, 432-433, 452-455, 482-485, 492-
496, 496-498, 499, 501, 501-503, 515, 515-516, 526, 526-532,
542-545, 549-550, 581-582, 582-583, 593-594, 600-601, 601-
602, 616-618, 622-623, 629-631, 637, 647-649, 668, 681-688,
737-738, 748-749, 768, 781,785-786, 799-801, 802-803, 804-
805, 805-806, 867, 892-894; III - 1-4, 7-8, 19, 24-25, 31-
32, 34-37, 51-52, 69-73, 73, 107-113, 117-118, 129-131, 156-
157, 191-192, 216-218, 218-219, 231, 233, 258-259, 281-282,
302-303, 305-306, 323-328, 344-347, 379-381, 388-390, 392-
393, 393-394, 410-411, 415-416, 420-421, 425-426, 439-440,
443, 443-444, 448, 449-450, 457-458, 460-461, 470-471,

479-482, 494 497, 5ol-5o2, 52o-522,549-55o, 552-553, 555-556, 557-559, 561, 58o-581, 581-582, 599-6oo, 637-639, 659, 665-67o, 687-69o, 697-699. 7o2-7o3, 714,717-719, 722-1724, 726, 77o-771, 799-8oo, 8ol-8o2, 8o2-8o3, 815-818, 82o-823, 838-839, 872-875, 889-891, 9o5-9o7, 9o9-91o, 926-927, 927, 929-93o, 945, 947, 953-954, 958-959, 966-97o, 978, 986, 995, lo29-lo31, lo35-lo36, lo39-lo4o, lo48-lo5o, 1116-1118.

Legende: I - 1-2, 25-26, 123-124, 17o-171.

Mana vacii v. Credinţe bătrîneşti.

Mînicătoare v. Credinţe bătrîneşti.

Necuratul v. Credinţe bătrîneşti.

Povestiri despre sat: I - 26-27, 14o-141, 149, 17o, 192, 293-294, 429, 431-432; II - 81-82,485-487, 6o4-6o5, 623-624, 822-825; III - 76-77, 222, 35o-351, 528-529, 652,677-678, 763-

Poveşti: I - 2o6-2o7, 236-237, 428; II - 346-349, 643-644, 727-728, 889-891; III - 53-54, 54-55, 97, 97-98,334, 489-49o, 779-78o, 865-867, 924-925, loo4-loo5,lo38, lo64-lo65, lo86-lo87.

Sfînta v. Credinţe bătrîneşti.

Stafii v. Credinţe bătrîneşti.

Strigoi v. Credinţe bătrîneşti.

Vînătoare: I - 55-57, 15o, 383-384; II - 35-38, 39o-394, 519-52o, 8o3-8o4.

Zburător v. Credinţe bătrîneşti.

Zmeu v. Credinţe bătrîneşti.

Zorilă v. Credinţe bătrîneşti.

C. TEXTE DIVERSE

Albinărit: I - 117-118.

Argăseală: II - 678-679.

Atelier de ceramică: I - lo3-lo4.

Bîlci: I - lo4-lo5.

Căprioară: II - 9o-91.

Cîrtiţă: III - 566.

Curăţarea porumbului de boabe: III - 592-593.

Dropii: III - 935-936.

Făzănărie: II - 33o-331.

Ferăstrău: II - 427.

Floarea ruşinii: III - 777.

Floarea soarelui: III - 414-415.

Graiul moldovenesc: I - 123.

Irigaţii: II - 335-337.

Lucrul în mină: II - 45-46.

Lumînare: II - lo9-llo.

Micro- C.A.P.: III - 946-947.

Negi: III - 458.

Opaiţ: III - 887-888.

Orz: II - 879.

Păcurărit: II - 90.

Pepeni: III - 502-503.

Pepinieră: II - 113.

Perie: III - 49.

Sfeclă: III - 727-728.

Sobă: III - 146.

Șindrilă: II - 181-183.

Varniță: II - 118-120.

I.P. "FILARET" A. III Dinu Vintilă nr. 4
Cda. 264/1987 - tiraj 300

LEI 120